N904 compl. 1929 N904

CULTURA POPORULUI

ROMANIA nu are alt ocrotitor de cât pe DUMNEZEU şi sabia sa. *M. KOGĂLNICEANU.*

PRETUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învăţători, preoţi, studenţi şi săteni 200 Lei
« autorităţile săteşti . 300 «
« instituţii particulare şi de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZA-TE ŞI VEI FI: VOIEŞTE ŞI VEI PUTEA" C. A. ROSETTI.

Director: Generalul NICOLAE PETALA | REDACŢIA, STR. REGALA Nr. 16. | BUCUREŞTI, 12 IANUARIE 1930 | ADMINISTRAŢIA STR. REGALA Nr. 16 | ANUL IX, Nr. 307 Apare în fiecare Duminică

BIBLIOTECA CENTRALA a „ASOCIAŢIUNII" SIBIU IIII 2014 22. Cmor Asoc. p. Liter. Rom. şi Cult. Poporului Sibiu

Religiunea lui Clémenceau

1. In trecuta lună Noemvrie, s'a dus la cele veşnice şi bărbatul cu sufletul neînfrânat care a fost Georges Clémenceau. Cu toată vârsta sa care s'a apropiat de 90 de ani, el a rămas până la capăt acelaş stejar care nu se încovoaie faţă de nimic, adevăratul bărbat, omul în care se închega, în vremea marelui război, voinţa unui neam întreg de a birui. Dacă se spune că, la război, acela biruie care o ţine mai mult cu dîrjenia şi hotărârea de a nu dà îndărăt, apoi fără îndoială, la Franceji, cel care n'a lăsat sufletele lor să se moaie a fost răposatul Clémenceau. Cu drept cuvânt i s'a spus «tigrul», adică omul care stă cu dinţii strânşi, cu fălcile încleştate, cu clocotul în inimă, înţelegând să nu-şi slăbească vrăjmaşul nici o clipă.

Ei bine, dar omul e om. Poate fi el numai foc şi pară? scăpărătură de cremene şi tărie de oţel? Nu este şi el fiinţă cu legături omeneşti? Nu are familie? nu este tată? nu are copii? Nu are şi el îndulciri ale inimii, în care un zâmbet înfloreşte în jurul buzelor? Poate omul sta numai cu armătura pe el, tot încătărămat şi împintenat?

Se vede că la Clémenceau acestea s'au simţit mai puţin ca la oamenii obişnuiţi sau nu s'au simţit de loc. Pe el, cine l-a cunoscut, l-a găsit omul necruţător, care nu se învoieşte cu nimic şi nu iartă, care, în părerile lui, este ţâfnos şi neîndurat, fără îngustările pe care omul de toate zilele le mai primeşte în [illegible] lui obişnuite. Nu. Cu Clémenceau nu era tocmeală şi înţelegere. La el lucrurile nu erau pe sfert ori pe jumătate, ci toate mergeau sută'sută.

Imi spunea cineva, care s'a dus pribeag în Paris în vremea războiului nostru şi care a lucrat acolo în propaganda românească pe lângă toţi capii marilor puteri aliate, că, într'una din zile, Tache Ionescu, după plecarea lui din Iaşi şi ducerea lui la Paris, pe când Nemţii erau încă în Bucureşti, în 1918, s'a dus în audienţă la Clémenceau. Nimenea n'a ştiut vreodată ce au vorbit. Tache Ionescu a spus, ce e drept, câteva mărturisiri nehotărâte. Dar ceice l-au văzut eşind dela audienţă spun că era grozav de roş şi nu cu chipul omului împăcat şi mulţămit. Cine ştie ce i-o fi spus Clémenceau?.. lucruri pe care se înţelege că Tache nu era să le spuie.. I o fi imputat că de ce a plecat din Iaşi? că de ce n'a stat acolo să ţie înainte, cu suflet dârz, hotărârea naţiunii? de ce n'am dus războiul mai departe cu Nemţii, cum era părerea generalului Berthelot că se poate?

De! lucruri grele pentru noi. Eram cu Nemţii în ţară cu puterile noastre de luptă slăbite. Generalii noştri n'ar fi fost de părerea că e bine să ducem lupta mai departe. Şi n'am dus-o şi am intrat la tocmeală cu Nemţii. Oricine ne va fi judecat în vremea aceia, nu ne putea cere mai mult.

Totuşi Clémenceau nu era omul care să primească astfel de cumpene. La el lucrurile erau cu toptanul. Totul ori nimic. Ai intrat,—până la capăt!... fie ce-o fi!

Cumplit temperament! cum nu găseşti două într'un veac! Om dintr'o bucată, stâncă de peatră!

2. Omul acesta însă n'a fost aşa numai în faţa oamenilor, ci şi în faţa lui Dumnezeu! El n'a fost un credincios. Ce? să se plece el în faţa cuiva? Să aibă încovoieri şi umiliri şi înduioşări faţă de alt suflet? Nu-i ajunge al lui?

Aşa l-a cunoscut lumea până la moarte, fără nici o portiţă lăsată slobodă pentru cineva care nu e ca toţi. Nu, nici lui Dumnezeu!

Şi totuşi, la sfârşitul sfârşiturilor, şi Clémenceau s'a plecat în faţa cuiva. Când i a venit moartea şi i s'a deschis testamentul, s'au găsit acolo mărturisiri şi dorinţe prin care şi-a deschis şi el sufletul în faţa duioşiei, ca să intre în el ungerea duioasă.

Deşi s'a spus că a cerut să fie înmormântat în picioare, caşi tatăl său, pentrucă şi în moarte să fie drept şi neîncovoiat, totuşi ce se găseşte în testamentul său e mărturisirea că se pleacă şi el în faţa tainei în care intră prin moarte şi că simte că e bine să aibă o însoţire plăcută în călătoria veşnică.

Acolo se citeşte:

«In coşciug, alături de corpul meu, să se aşeze bastonul meu cu mâner de fier, pe care-l am din tinereţe şi cutia, învelită în piele de capră, care se găseşte în colţul din dreapta, în partea de sus a dulapului meu cu oglindă. De asemenea, se va lăsa în acea cutie, cărticica pusă acolo de scumpa mea mamă. In fine, se vor mai pune cele două bucheţele de flori uscate, care se găsesc pe soba camerei ce dă spre grădină, aşezate într'un obuz»

Dar ce-i mai trebuiau acestea după moarte? Un om care trăieşte numai cu mânuirea «bobului numărat», un om care nu lasă loc poeziei şi închipuirii, un om care, în privirea materialistă asupra vieţii, ştie că totul este praf şi cenuşă, că ori floare ori om, ori toiag cu mânerul de fier, ori carte cu amintiri de la mamă, toate aceiaşi materie dusă de legile oarbe care o stăpânesc şi ne stăpânesc, ce rost are să mai dorească să aibă de acestea cu el în mormânt?

Iată că şi Clémeceau deschide o portiţă şi cere pentru el o îngăduinţă. Tare tare, dar nu vrea să rămâe chiar singur după moarte. Se isprăveşte totul cu moartea, dar de! ştiu eu?

După cum spune d, *N. M. Condeescu*, într'un foileton din ziarul «*Cuvântul*» (7 Decemvrie 1929), dorinţa lui Clémenceau cuprinde «o mărturisire surprinzătoare la un ateu: nădejdea vagă, în ceva care încă poate să mai dureze dincolo».

Apoi asta e. Oricât eşti de tare, în faţa tainei nu mai eşti tare. In aceste clipe, el se gândeşte la mamă, la cartea pe care o are de la ea, nu vrea să fie singur în moarte.

Dar a avea asemenea griji pentru graniţa vieţii, înseamnă a avea o simţire religioasă. Căci religiunea este tocmai plecarea noastră în faţa puterilor mai mari decât tine, în faţa covârşirii cu care te îneacă nemărginirea. Moartea este una din puternicile pârghii ale religiunii. Omul luptă împotriva morţii prin religiune. Ea te ajută să nu te simţi singur acolo unde nimenea nu te poate însoţi decât până la groapă.

Vedeţi că şi Clémenceau a avut această dorinţă. Să aibă ceva prin care să nu se simtă singur. Şi având aceasta, el se gândea că, într'un chip oarecare, mai trăieşte şi după moarte.

Oricât dorinţa lui n'o putem cuprinde într'un crez creştinesc, oricât nu avem în ea o mărturisire hotărâtă, dar vedem totuşi starea unui suflet care poartă oarecare grijă pentru el de starea sa după moarte.

Aceasta însă este o simţire de religiune şi iată deci că şi «tigrul» n'a mers până la capăt în nepăsarea sa faţă de toţi. Nu i-a păsat de nimenea din oameni. Dar a mai intrat într'o împărăţie în care nu stăpânesc oameni, şi acolo n'a mai fost nici el tigru, ci miel blând şi duios.

Arhim. SCRIBAN

Viitorul sat Românesc

I. Viaţa la ţară

...ni-i zugrăvită întotdeauna ca un basm şi devine mult plăcută când, tolănit în odăiţa ta,—vara, ferit de arşiţă în umbra răcoroasă a storurilor lăsate,—iarna lângă căminul cu morman de jeratic,—ţi se desprinde trandafirie din cuprinsul unei nuvele sau roman în care «eroii» la porunca autorului fac dragoste «..neasemuită» sub caişii'n floare sau, duşi în poleiu de lună plină se strecoară înfioraţi de vrajă pe poteca (hai! să fie şi şerpuită!) din livezi... Ce plăcută e viaţa la ţară! Jindueşti după ea. Acolo, Ion creşte întotdeauna ceva mai înalt ca bradul, Rodica sau Tudora are cosiţa bălae şi rumenă'n obraji (zână!) iar prin celare şi pătule la orice sătean, domneşte'n răsfăţ belşugul rodului cules de pe ogoare şi'n colibe prin mireasma de mere şi gutui (puse la geam sau pe grindea)—plutesc linişti de Patriarh! Ce plăc...! Adevărul ne scutură însă din toropeala visului frumos. Pe Alexandri, Coşbuc, Depărăţeanu îi crezi născuţi şi trăiţi pe alte meleaguri. Ion, de cele mai multe ori nu e înalt şi voinic ca... bradul; la recrutare la amânat de două ori neîndeplinind măsura «perimetrului toracic»; iar Rodica sau Tudora de muncă multă hrană proastă şi-un ic în piept se săvârşeste'n pridvor lâncezind pe-un ţol cu ochii la soare... Stan, Alexe şi Vişan «pen'că renforma agrală» nu i-a împropietărit şi'n sat n'au ce lucra au făcut plângeri peste plângeri şi şi-au mutat casa la poarta Ministerului de Agricultură şi Domenii săptămâni întregi umblând după «sirvici». Amărâţi că sunt numa'n zadar trimişi de la Ana la Caiafa, într'o seară cuprinşi de frig şi'nflămânziţi au întins mâna la colţ de uliţă... Un creştin cu urechi blegi, buze groase, nas adus le-a strigat:—«Ci sânteţi cirşitori? La muncă!..» Şi-atunci Stan, Alexe şi Vişan într'un întunerec i-au drămăluit punga doldora.—«Ci faceţi?—«Egalitate. dreptate»! au răspuns cei trei ce învăţase cuvintele dela o adunare comunistă de cu zi. Creştinul a leşinat «cei trei» în beciul Prefecturei. Gheorghe, din cinci pruncşori ca nişte îngeri nu mai are unul că n'a declarat maladia molipsitoare» a întâiului la «Premar» de frica doftorilor şi-a spitalului iar Vasile Vătaful pentr'o datorie ce-a crescut singură in adunări cu la sută procente şi 3 ani de secetă i-a rămas ibovnică crâşma unde îşi face zi de zi ca actorii la teatru: nasu'roşu, faţa puhavă şi ochiu aprins de gând scârnav...

Acesta-i adevărul şi nu-l putem ocoli.

Satele noastre, un mănunchiu de cuiburi de vultan, svârlite pe'ntins de şes rodnic, prin văgăuni de deal cu vii, şi munţi împăduriţi—nu mai sânt cuiburi de vultan! Zestrea ţării noastre a fost satul; temelia celor mai frumoase nădejdi—satul; inima, chiagul vârtos al acestui popor—satul. Lacomi, l'am asuprit, l'am jecmănit, l'am lăsat în întunerec, şi din munca, şi sudoarea satului rob—ne-am facut «burtă cu dilataţii» ceafă cu grăsime rânduită în «3 caturi» şi cochiet «6 cilindri» la scară... Azi, e pe cale să-l pierdem. Ce preţuieşte satul pentru noi? Oameni de înregimentat pentru luptă; oameni buni să ne tae unghiile dela picioare; oameni să răcnească «trăiască satul, uraaa»! în alegeri sau întruniri politice. Atât! Neştiinţa, mână în mână cu sărăcia întinde mai avan vălul cernit peste sufletele—floare ale acestul neam. Mlada se chirceşte şi'n grădina ţării pârgul va fi viermănos.

Să luăm aminte! Cât mai e vreme de îndreptat — cu fapta—ci nu cu vorba să îndreptăm. In răvaşele ce vor urma pe cât ne-ajută sufletul şi mintea, vom căuta să desluşim celor ce vor voi să ne urmărească, cum credem c'ar trebui să fie Satul Românesc de mâine.

Ne e şi gândul la o cromolitografie de sat olandez!..

Cesar Pruteanu

Din seara aceea...

Tăcută ca un munte, biserica stà iarăş
Şi noaptea 'ntârziase pe trudnice poteci.
Pe treptele de piatră eu te-aşteptam să treci,
Ca să te prind din urmă, de drum să-ţi fiu tovarăş.

* * *

Spre ceruri, plopii galbeni nălţau tăcută rugă
Şi turnurile albe fugeau în noapte, sus.
Din naltul pantocrator ne urmăria Isus...
Şi 'n furişarea noastră păream o «sfântă fugă».

* * *

Tu te ai ferit de mine; mi te-ai rugat: „mă lasă"..,
Şi-ai vrut să plângi de ciudă că mergi şi tot ai mers.
Ţi se părea 'ntâlnirea, greşală de neşters
Şi te topiai de teamă că te or ghici acasă.

* * *

Căzuse boare rece în seara aceea albastră,
Când noaptea 'ntârziase pe câmpuri, prin păduri.
Oraşul amuţise cu ferecate guri..
... In noi creştea iubirea ca mugurele 'n glastră!

NIC. ARGEŞ.

Intre artă şi ciomag

Intr'un număr din acest ziar cu data de 6 Octombrie 1929, am scris un articol cu titlul «Intre condei şi ciomag». Aici arătam eu, cum poate cineva în timpurile de faţă să-şi facă dreptate, sau să-şi scoată la iveală merite pe care nu le are şi care în aceste momente numai cinste nu ne fac.

In numărul de faţă, voesc să fac o continuare a acelui articol şi să vedem cum şi alţii caută, ca tot prin forţa pumnului să-şi scoată în văzul lumii merite care mai, mult sau mai puţin nu sânt băgate în seamă.

Cetitorii noştri, cunosc din auzite pe Dl. *Radu Mislea*, directorul unei Gazete: »ECOUL», care apare săptămânal la Bucureşti, sau dacă nu, îl cunosc, din scrisul domnieisale la Gazeta aceasta, căci până în luna lui Septemvrie, l'am avut redactor aici, neobosit totdeauna cu noi.

Acum s'a întâmplat şi cu domnia sa ca şi cu d. Călugăru, dela «Cuvântul» că a fost pălmuit de cineva căruia nu i-a scos la iveală talente de mare personalitate, om cu vază, şi mai ştiu eu ce!

Când talente sânt, dar nu sânt retribuite cum trebuie, sare câte unul îndrăzneţ şi apoi să te ţii! Toate binecuvântările vin asupra capului său; sânt plătiţi din gros şi apoi dacă te apuci să le spui adevărul, te pălmueşte bine. Astfel s'a întâmplat şi cu prietenul Mislea. Pe când se afla în cabinetul Domnului Director al Operii, în văzul a opt martori a fost pălmuit de d. *Emil Marinescu*, tenor al operii. Motivul, fiind cel arătat mai sus, nescoţându-i-se merite pe care într'un moment dat nu le-a mai avut.

Mare lucru şi puterea de a face pe placul tuturor! Şi apoi ce deosebire este între calitatea cu care cineva se naşte şi aceia pe care cineva şi-o formează prin muncă sârguincioasă.

Am mai spus în acel articol că, a venit timpul, când cel mai tare în pumn, să poată întrece pe toţi, chiar dacă acela nu posedă un grad mai înalt de cultură.

Dar, aşa vedem de la o vreme. Un curent de a-şi face cineva dreptate singur. O pornire contra legilor fireşti, contra legilor ţării. Şi aceasta din cauza lipsei de cultură.

Dacă cineva a fost jignit prin scris, de o persoană, n'are decât să ducă luptă tot prin scris, iar nu prin puterea pumnului, care dovedeşte lipsa de cultură intelectuală.

Nu-l cunosc personal pe d. *Emil Marinescu*, dar mi-l închipui cu pumnii oţeliţi şi gata oricând să-şi facă dreptate pe cont propriu, chiar când n'ar avea-o.

Faptă neiertată de nimeni a fost săvârşită contra d-lui *Mislea*; iar D l Director al Operii ar trebui domnia-sa să ia măsuri contra bătăuşului, mai ales că a fost de faţă la aceasta.

Diac.

Cronica Militară.

Un adevărat Comandant

Noi zilnic urmărim faptele de bine, săvârşite de toţi şi după întreg cuprinsul României Mari, ca să le dăm în vileag tuturor spre a fi pildă vie pentru toţi.

Aşa de data aceasta ne-a tras atenţia foarte mult fapta, sau mai bine zis felul cum e condus un regiment, dintr'una din regiunile noastre dela munte.

Această personalitate despre care voesc a scrie este Colonelul *Gheorghe Ţuţuianu*, comandantul regimentului 30 Infanterie din Câmpulungul Muscelului.

Făcând întrebarea în întreg regimentul, sau mai bine zis în întreg oraşul acesta, toţi îţi vor spune fapte de laudă mare despre El.

Este un adevărat părinte pentru toţi, este un bun organizator, este un om ideal. Grija mare cu care conduce regimentul a făcut să ne dea fapte cu care întreagă ţara noastră trebuie să se mândrească. Comandant distins, vrednic de misiunea încredinţată, îl iau de exemplu toate regimentele, pentru a merge pe calea cinstei şi a progresului.

Cunoaşte în amănunţime viaţa fiecărui ofiţer în parte, apoi mai caută să fie în bune relaţii civilii cu militarii, căci de aici porneşte buna armonie în societate.

Bun gospodar, a făcut reparaţiuni radicale localului regimentului. Apoi hrana de bună calitate şi suficientă; de unde, buna dispoziţie, moralul ridicat al soldatului şi încrederea sa faţă de superiori.

Din punctul de vedere al instrucţiei, se vede un progres uimitor, datorit râvnei cu care a luptat d. *Colonel Ţuţuianu* pentru îndrumarea instrucţiei tehnice şi tactice.

Motivul acesta a făcut chiar ca să fie iubit de toţi, şi a munci cu tragere de inimă; iar ca concluzie avem de exemplu buna reuşită a regimentului la tragerea din timpul manevrelor Diviziei a 3-a, când regimentul 30 Infanterie a câştigat cupa de argint. Aceasta în toamna anului 1929.

Ca un părinte faţă de fiii săi, veşnic caută să-i aibă pe lângă sine şi chiar a ajuns, apropiindu-i de sufletul său, aşa că în acest regiment nu se dau nici un fel de pedepse, pentrucă faptele lor niciodată nu dau loc la astfel de recompense.

Din partea noastră, dorim tuturor regimentelor asemenea comandanţi ca D-l *Colonel Gh. Ţuţuianu*, căci atunci se va putea avea progres în armată, atât în timp de pace cât şi în război, şi nu s'ar mai auzi de fel-de-fel de fărădelegi pornite din rândurile militarilor.

Având aşa, sântem de laudă şi exemplu bun tuturor popoarelor.

Diac. V. FUSSU

Ce-l nelinişteşte pe d. I. Teodorescu

Din «*Adevărul*» dela 23 Noemvrie, aflăm că unul din adventiştii din România, d. *Constantin Tolici*, a plecat să răspândească creştinismul între păgânii din Madagascar. In legătură cu adventişti franceji, s'au înfiinţat în Madagascar 169 de misiuni printre acei păgâni. E cel dintâi român care merge în misiune creştină printre străini, zice d. I. Teodorescu şi se declară protivnic ca noi, cei care avem atâtea de făcut acasă, să mai mergem şi la alţii. Deci acest misionar român să fie şi cel din urmă, zice domnia sa.

Astfel de cuvinte se aud şi aiurea. Le-am citit şi în ziare nemţeşti, cu privire la misionarii nemţi care se duc peste graniţă. După o asemenea socoteală, nimenea nu trebuie să plece peste graniţă. Pe când însă alţii nu sunt ţinuţi de rău, când e vorba de alte treburi, d. Teodorescu care este specialistul la «*Adevărul*» în tratarea treburilor religioase, se rosteşte aici protivnic. Nu i-ar sta bine dacă n'ar face aşa, fiindcă se simte dator să fie totdeauna protivnic la felul de lucru al oamenilor de religiune şi Biserică.

Odată însă ce te învoieşti cu religiunea, dela sine urmează misiunea. Un om plin de o vie încredinţare, plin de marea vestire pe care o cuprinde evanghelia, nu se poate îndestula numai cu faptul că o are el, ci trebuie să dorească şi să caute a o împărtăşi şi altora. Aceasta e starea de suflet a oricăruí misionar, de la Apostolui Pavel până la noi, şi nu se poate altfel. Unde e credinţă tare, trebuie să fie şi misiune. Creştinismul fiind iubire de oameni, nu-şi poate crede chemarea împlinită numai cu propoveduirea între graniţele naţionale. Acesta a fost boldul tuturor misionarilor.

De fapt, acest Constantin Tolici a fost singurul adventist mai cuminte dintre ai săi, căci, dacă a căzut în această rătăcire şi după cum îi ştim, se apucă să propoveduiască între noi, care suntem creştini, — nu e mai cuminte cel care ne lasă pe noi şi se duce la necreştini?

D. Teodorescu mai spune că ortodocşii sunt singurii creştini care nu fac misiuni între păgâni. Trebue să-i spunem că aceasta e o lipsă a noastră, care nu ne e spre laudă, dar că numai acum este aşa. Până la război, şi ortodocşii aveau misiuni, prin Biserica rusească. Mitropolitul *Inochentie* al Moscovei, înainte de a fi Mitropolit, a fost unul din marii misionari ai Bisericii ortodoxe. Războiul a slăbit Biserica ortodoxă şi de aceia nu mai avem. Dar va trebui să ajungem la aceasta din nou. Dacă acest fapt nu ar fi firesc pentru o religiune, el nu ar fi prea întrebuinţat în toate celelalte ramuri creştineşti.

N. Silureanu,
Profesor Universitar

CUGETĂRI

Un suflet mare vorbeşte cumpănit şi sigur.

A trăi, este a lupta.

Bătrâneţea este o frumoasă coroană ce se găseşte numai pe calea cumpătului, a dreptăţii şi a înţelepciunii.

Răzbunarea este un soiu de dreptate sălbatică.

Minciuna este pentru sclavi, adevărul pentru cei liberi.

Sufletele mari rabdă în tăcere.

75058

(C. D. Mihăiescu)

Impărăția cerurilor

După botez, Mântuitorul petrecu patruzeci de zile în pustietate. Aceste patruzeci de zile fură pentru El ultima pregătire înainte de a anunța noua Impărăție.

Aci încearcă El primele ispite ale lumii acesteia. Aci spiritul se dovedi mai tare decât materia, binele decât răul, sinceritatea decât șiretenia, dragostea decât ura, smerenia decât mândria. Aci domnia Satanei fu definitiv învinsă.

Și noua Impărăție își făcu apariția printr'un strălucit triumf at puterii lui Hristos, carele deacum, nu vor înceta de «a binevesti săracilor a tămădui pe cei zrobiți la inimă, a propovedui robilor iertare, a da orbilor vedere și a slobozi pe cei sfărâmați».

Cuvântul său isvorâtor de viață nouă se auzi întâiaș dată în Galileia neamurilor, pe pământul Zavulonului și Neftalimului, de către «norodul cel ce ședea întru întunerec și în umbra morții».

Acestui norod strein, sărac, ignorant și umil îi fu dat să vadă mai întâi lumina și să simtă mângâerea și bucuria mântuirii.

Aci în părțile Galileii, găsi Mântuitorul câmpul prielnic sămânței Evangheliei sale.

Primele lui Cuvinte, scurte arzătoare, străbătură cu înfiorare inimile pline de nădejdea unor vremi mai bune.

«Pocăiți-vă, că s'a apropiat împărăția cerurilor» sunt cuvinte de un cuprins atât de bogat încât puteau să sgudue și să trezească conștiințele din somnolența spirituală la o entuziastă viață în care să se îmbine de minune nădejdea, dragostea și credința.

Sosise vremea vestită, de Profetul sărac în îmbrăcăminte, simplu în hrană, adânc în privire, bogat în viață sfântă, sosise vremea vestită de Profetul de foc, Ioan Botezătorul.

Noua împărăție a bunătății a spiritului, a curățeniei, a renunțării, a iubirei, își făcea pe încetul loc în sufletele amăgite atâta timp de promisiunile goale ale falșilor învățători.

Și de atunci și până azi, împărăția cea nouă, împărăția lui Dumnezeu, își întinde merea aripile sale ocrotitoare peste multele suflete obidite dar închinate lui Hristos. De atunci și până azi împărăția lui Dumnezeu se realizează în multe suflete, cari făcând căință sinceră și-au ales ca stăpân al vieții pe Mântuitorul.

«Pocăiți-vă...» sunt cuvintele ale căror ecou străbătând veacurile bat la poarta sufletului nostru ca să-l convertească la adevărata viață.

Oare, tu frate creștine, le auzi? Și dacă le auzi te străduești să prinzi adevăratul înțeles? Ah, cel puțin după atâta timp de rătăcire într'o viață de îngheț sufletesc, ai atâta înțelepciune și renaște-te pentru o nouă viață.

După atâta timp petrecut în întunerec și în umbra morții, arată-te vrednic, întocmai ca și locuitorii de altă dată ai Zavulonului și Neftalinului, de noua împărăție a lui Dumnezeu.

Iată că Mântuitorul către tine se îndreaptă mai întâi să-ți aducă vestea mântuirii. Depinde de tine, de voința ta, ca să devii locuitor al cerului. A sosit vremea. Privește ți tot trecutul, Fă acte vrednice de pocăință. Arde ce ai adorat, și adoră ce ai hulit. Rupe cu împărăția satanei, și prin Hristos Mântuitorul îndreaptă-ți viața către isvorul ei adevărat.

Da, frate creștine, de ești bogat sau sărac împărat sau nemernic, nu uita cuvintele de mai sus și adu-ți aminte că fără căință sinceră nu există îndreptare și fără convertirea complectă, integrală a sufletului la Hristos, nu poți fi cetățean al împărăției lui Dumnezeu.

Fericit vei fi de înțelegi și faci acestea, iar de nu, răspunderea ta cu atât va fi mai mare căci ai știut și n'ai făcut.

Pr. D. D. Achimescu

Răvașe Intime

Dragă Zoițo,

— Și de ce știi tu, Babă Vișo, a pătrunde în tainele unui suflet amărât și pustiu, zise Ruxanda, văzându-mă așezată lângă ea, ca de obiceiu cu hârtia și cu condeiul în mână,

— Vezi că, viața d-tale, ne e scumpă tutulor și ea cuprinde o activitate ș'o simțire dela care noi trebue să ne inspirăm și s'o avem ca model, ca învățământ.

Ruxanda tăcu un minut, își așeză pernele sub căpătâi și reluă povestirea de unde o lăsase, c'avea femeia asta un cap foarte bun, ținea minte tot.

— Intr'o zi Nenea Tudorică, veni la noi cu Corbea. Cum mă zări, de departe, sări la mine drept în piept, eu îl mângâiai, îl sărutai și'l întrebai de părinți și de frățiorii mei. Câinele se rostogoli, sări și iar se rostogoli în țărână. Bucuria mea, că l'am revăzut, fu atât de mare încât — la masă — îi dedei toată porția mea și eu nu mâncai nimic. Alergai cu prietenul meu Corbea prin curte îl mângâiai și'l sărutai ca pe frățiorii mei de care acum mi-era foarte dor.

Seara, Mama Zoița, îmi împachetă hăinuțele și mă porniră acasă, cu Nenea Tudorică.

— O să te duc prin târg *la* luminație Ruxando, zise el, râzând că azi e zece Mai ziua lui *Hop în Țol*. O luarăm în spre târg cu Corbea după noi. Pe la ferestrele prăvăliilor, pe marginile caldarâmului stau sute de candeli aprinse, sute de lumânări de seu. Muzica răsuna, iar lumea striga : Ura !... Trăiască Domnitorul Carol I-iu de Hohenzolern !...

Mi s'a părut că sunt pe altă lume, ș'am început să plâng și să cer să mergem acasă. Când am dat acolo iar de Butulica și pe mama și pe tata iar nu i-am găsit, am luat pe Corbea m'am dus în pridvor de m'am culcat lângă el.

Am plâns toată noaptea și m'am gândit la năstrapele cu unt de lemn și la lumânările de seu, cari ardeau cu sutele *Târgul din Năuntru* pentru Carol I-iu pe când la Mama Zoița seara abia lumina una ș'aceia o stingea cu mucările la jumătatea basmului, sfârșindu-mi-l, bătrâna la para slabă dela gura sobei. Nimeni nu mi-a spus cine era acela pentru care ardeau atâtea candeli.

* * *

Cât o fi trecut până să mă dea la școală nu știu și, nici ce bucurie am simțit, când mi-am revăzut părinții și frații iar nu știu, atâta îmi reamintesc că în casa părintească, se făceau petreceri cu băuturi și la masa noastră mâncau mulți boeri : General Florescu, Olănescu cel care sa luptat cu ursul în Carpați, Crețulescu, Dumitru Florescu cel care a făcut melodia «Steluța», Costescu Comăneanu, doctorii Bestelei, Ioniță, Alexandru Vlăhuță, pe care tata 'l făcuse profesor la Gimnaziul Văcărescu din Târgoviște, înființat acolo de Consiliul Județian și unde el a cunoscut pe Matilda Grecescu și când ea a murit el a scris poezia : La icoană.

Mama era acuma singură în casa ei, fără Butulica.

Se vede că ea se întorsese înapoi, doar cu așa condiție. Acum era îmbrăcată foarte frumos, mergea la baluri cu tata, primea, făcea și la ea serate la cari veneau surorile ei din București, D-na Alexandrina Odobescu, d na Ana Leu și Florescu, Smaranda Georgescu, Alexandrina Pantele și frații ei General Matei Vlădescu, Maior Alexandru Vlădescu și Mihalache Vlădescu, membru la Curtea din Focșani, care a venit la noi într'un cupeu (butcă) îmbrăcat în mătase albă din care, cât a stat el la noi, eu nu mai m'am coborât cu păpușele. Și cât îmi plăcea matasa aceia din cupeu...

O dată a venit și tata Moșul, Mihalache Vlădescu și cu mama Catinca, a doua soție a lui. Mama asta vitregă, vitregă fusese cu copiii Vlădescului, dar de ea îngrijise foarte bine. Era luxoasă, îmbrăcată în haine scumpe împlănite cu samur, purta la bonetă o broșe cu pietre de smarald la brațe brățari la fel, ceasornic cu lanț gros de aur la gât și degetele îi erau pline de inele. Tata Moșul, un om voinic și foarte frumos, venise la noi în butcă; vizitiul era îmbrăcat turcește și lacheul dela spatele trăsurei tot așa. Când s'au coborât din butcă, mi s'au părut smeii sau împărații din poveștile Mamei Zoiței, așa erau de mândri bunicii mei.

Mama sărută mâna Sărdarului iar pe a Pastvaicei *) nu, vezi că ea otrăvise pe soția dintâi a Vlădescului și de aceeia, toți copiii lui, o urau ; iar dânsul pe băeți îi trimesese pe atunci în străinătate cu chervanul **) și pe fete le lăsase de capul lor că asta îi poruncea Cucoana Catinca și boierul n'avea încotro căci se luaseră din dragoste, tăind din drumul lor orice piedică. Pastoaca lăsase pe Pastia pentru Cuconu Mihalache Sărdarul iar gurele de Târgoviște, spuneau că-i otrăvise și prima lui soț e, spre a-și ajunge ținta ș'a fi la Sărdăreasă.

* * *

Școala am început'o în tinda bisericei Curtea Domnească, cu vestitul Popa Vasile căruia tata îi plătea, pentru mine și pentru fratele meu Costică, douzeci de sfanți pe lună.

După didactica pe care o cunosc azi nu făceau profesorul nici atât, că doar nuiaua era toată explicația, toată pedagogia lui Popa Vasile.

De cum ne da recreația alerpam toți la Chindie, ori la ruinele palatului, dar nici unul nu știam ce sunt alea ; surpam pietre surpam ziduri și cărămizi și dam cu ele de-a asvârlita în ciorile și în vrăbiile de pe crenelurile acestor măreț e ziduri. Intr'o pivniță domnească locuia un bragagiu bulgar, stăpânul unui măgar, care, când sbera fugeam toți în tinda bisericei, iar părintele Vasile întreba nuiaua pe unde am fost. Veneam în clasă de frica măgarului, nu de sunetnl clopotului pe care'l ținea zadarnic profesorul în mână și suna, suna... pentru el !

In tinda bisericei era zugrăvit pe pereți raiul și iadul ; după Divina comedie ; eu visam noaptea pe Sarsailă pe Scaraoschi și pe părintele Vasile și de frică ziceam mereu ; Tatăl nostru și scuipam dracii până adormeam,

Când mă dete mama la școala primară îmi păru bine, dar acolo dedei de Tușea și Frăsina Badulescu, cari nici ele nu erau așa de departe de pedagogia lui Popa Vasile, căci tot pe nuia o întreba de toate lecțiile noastre.

Când eram în clasa III a veni la examen domnitorul Carol I-iu mă scoase doar pe mine, Ia lecții mă 'ntrebă de Danubiu ; eu pace, nu știam ce este acela, dar când însoțitorul său îmi zise că Danubiu e Dunărea, turuii ca o moară, spusei toate râurile țării cu afluenții lor, până ce Măria Sa Vodă, îmi zise : Bravo, bravo, dumneata deștept. Bravo...

Cu bine Zoițico.

---

*) Toți copiii Vlădescului așa îi ziceau mamei lor vitrege care fusese soția lui Pastia.

**) Așa învățară unchii mei carte. Matei fu trimis pela 1830 la Turin, Mihalache la Paris, Alexandu la Costantinopol.

Baba Vișa

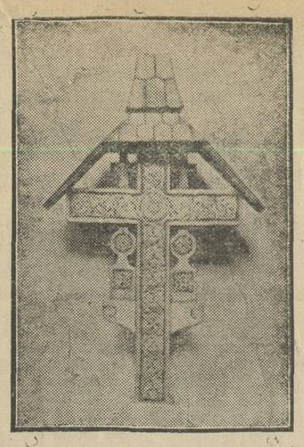

SCHIȚA

ION LUCA

— Taci mă păcătosule !

— Tiii ! Tiii..

Așa se auzea în fiece zi cam pe la patru după-nămezi.

In gloata copiilor ce-l batjocoreau «Colonelul Nedea» gâbov cu ghiosdanul într'o mână, strâns în naframă roșie, se apăra cu bastonul îndoit, în amarul anilor de blestem.

Cu nimeni nu se înțelegea mai bine, cum se înțelegea cu doctorul Harie Ticulescu, dealtfel om bun.

Pe oricine întâlnea, spunea :

— «Ce mândru copilaș e doftorul Harie, vorba lui e «îmbrăcată în straele lui Dumnezeu».

Când intra în cabinet îl auzeai.

— Salut don doftor, don doftor Ibănescn îți trimete multă sănătate.

— Fugi mă de-colo !

— Pe viitorul meu !

— Care viitor ?

— Strada Viitorului colț cu Romană.

Dă-mi doi lei căci am un proces mare la casație...

Tii doftore ce timpuri frumoase am apucat ! Am fost și eu om cumsecade dar blestemul...

Mi-aduc aminte, era în preajma alegerilor, ajutor de prefect pe-atunci, mă pomenii într'o zi chemat de Cneazul Moruzi.

Să trăești Maria Ta i-am spus, căci așa-i plăcea lui la ordin !..

— Băete ce se-aude cu democrații ?

— Las pe mine Maria Ta !

— Bine, Bine, ține colea—și mi-a vârât cinci poli în mână..

«Plec, plec, n'am timp, serios, am un proces la casație»,

— Stai, strigă doctorul, cine ți-a scos ochiul ?

— Cum nu știi ? Ca să fiu scutit de toate dările.

— Când s'a întâmplat ?

— Intr'o seară la azilul de noapte de «Maxim Gorki».

«Plec, plec, pierd procesul !

— Imi spuneai de blestem ?

— Da, el m'a răpus..

Blestemul de părinte.

— Pentruce bei ?

— Necazurile !...

Cu ochii'n lacrămi începu să povestească :

— Când eram în liceu tata m'a mustrat. Infuriat peste măsură l'am bătut și-am fugit. Dar m'a blestemat să-mi port zilele numai în nenorocire.

De-atunci alerg fără să-mi găsesc odihnă.

Vremurile trec și țărâna rămâne plămădind alte chipuri !

Dragă doftore, chiar astăzi o faptă, a oamenilor din jurul meu, m'a durut groaznic în suflet. Craiovean, adevărată fire de Rumân plămădit din sânge vitejesc, să fiu batjocorit ?

Cei de la azil nu mi-au dat pat și-am adormit în acoperământ de hârtie.

Să știi de la mine, cel mai mare om a fost și este Iisus Christos, căci era chipul adevărat al blândeții și virtuții.

Crezi oare când primesc bani îi beau pe toți ?

Nu ! Impart și celor nevoiași fiindcă vreau să-mi răscumpăr, blestemul de părinte. Chinul ! himic nu-i mai greu în viață ca blestemul de părinte.

Numai cu sudoare amărăciuni te răscumperi...

. . . . . .

Plec, plec s'a înoptat, dă-mi doi lei căci am un proces mare la casație.

O Domine!

Dedic. Părintelui Arhim. Scriban.

Stăpâne ruga mea cu grabă îndreaptă pașii către Tine,
Părinte Sfânt ce 'mpărtii nouă, mister din tainele divine
Indreaptă pașii mei de-apururi, să țină calea Ta Părinte,
Să fii mereu în orice clipă, în slujba păcei Tale Sfinte !
Tu cârmuești a lumii navă, spre Tine azi îndrept privirea
Cuvântul celui ce Te roagă așteaptă veșnic mântuirea !
Stăpâne ruga mea cu grabă, îndreaptă pașii către Tine
Părinte Sfânt ce 'mpărtii nouă mister din tainele divine.

Ionel Florea
Ionești Argeș.

Cântec de Maramureș [1])

Eu la mândra când mă duc
Mi-i cărarea pe sub nuc.
Pe ulița mândrii îi tină
Ducu-m'aș fără lumină
Tău [2]) să hie cât îi tău
Imi agiută [3]) Dumniezău
Să nu mi se 'ntâmple-a rău...

Da 'n i-asară nu m'am dus
Când erau stelele sus
C'așa fo [4]) zăvorul pus...
Pune-l-ai mândro cu bine
Că n'oi vinii pân'la tine

Că și altal [1]) mi-o hi tot bine...

Stai mândro să trecem râtul [5])
Să ne povestim urâtul.
Stai mândro să trecem dealul
Să ne povestim amarul
Stai mândro să trecem valea
Lumea nu ne-o ști cărarea...

Eu cu dor și tu cu jele
Și-amândoi cu inimi grele...

Cezar Pruteanu.

---

1) Colecția Gh. Vasui și Gh. Țiplea ; 2) Lac ; 3) a fost 4) în altă parte ; 5) culme.

Ușile bibliotecilor sătești încep a se deschide

Până mai ieri, tot vreme bună. Plugarul, ale cărei brațe n'au astâmpăr, când vremea era frumoasă, își mai găsea de ucru : un șanț de făcut la capătul islazului, un ogor de toamnă... ori câte altele, dar iată că, vremea s'a schimbat.

Miroase a iarnă! Ceeace făcea ieri plugarul, vedem că astăzi numai poate face pentrucă știe pricina: «plugăria este subordonată timpului» adică se face «după timp". Și plugarul știe aceasta.

Iată-l deci acum fără nici o treabă — decât aceea, de a-și îngriji de cei doi bouleni din grajd.

Dar aceasta înseamnă prea puțin — de lucru — și prea puțin timp întrebuințează : restul zilei și serile târzii (căci destul de lungi sunt nopțile de iarnă), plugarul și-l petrece numai așa «fără nici o treabă — adică «șezând». Și, vorba aceia : „astăzi, șezi, mâine iară... o săptămână, două... atâta ședere te face să devii «molatec și trândav".

N'ar fi nimic aceasta. Alta este socoteala și astfel stau lucrurile și tocmai aceea vreau — să dau în vileag.

Vedem pe plugar șezând, fiindcă nu are ce lucra — cu brațele — (deși știu că s'ar putea găsi de lucru și iarna ; despre aceasta voi vorbi în alt număr), dar noi știm și cunoaște ori și cine, că : mai este o lucrare, sau mai bine zis o muncă pe care omul o face cu mintea. Vedeți dar, că și cu mintea se lucrează ! Când? Atunci când scrii ori citești, fie vara, fie acum iarna. Și întreb : «Plugarul, oare, nu ar putea să se ocupe, acum iarna și cu mintea, adică să citească o carte folositoare ?!

Desigur că da și cu aceasta ; iată o altă grijă a învățătorului pe lângă toate cele... căci, învățătorul ori preotul ce poartă aceiași sarcină — care — vă lasă această grijă în negura uitării, în satul acela nu va sădi decât «întuneric», căci : *dacă săteanul nu are cu ce se întreține acum iarna, adică, nu are cu ce omorî timpul, pleacă de acasă și înfundă cârciumile, unde, dacă își găsește cu ce să omoare timpul apoi, știut este, că, tot acolo, el găsește și aceia cu care se omoară pe sine însuși și sufletul său».*

Acolo, își adapă sufletul din «băutura pierzării» din care isvorăște mulțimea relelor ce se abat asupra satelor noastre. Și oare ne mai mirăm când vedem atâtea întâmplări, atâtea crime..? Oare nu sunt acestea «duhurile rele" în care săteanul își îmbracă sufletul când păsește pragul cârciumei ?

Așa stau lucrurile și numai așa. Dar ce vom face ? Nu avem noi leacuri pentru lecuiri ?

Bibliotecile sătești, de pe lângă școalele noastre — își au, pentru aceasta, rolul vindecător, căci, o bibliotecă, care prin solii săi și a început lucrarea sa, este și o piedică, ce o pune săteanului, spre a numai înfunda casa întunericului» — dar și un isvor de «apă vie" în care săteanul adăpându-și sufletul său își împrospătează mintea cu plăcute și folositoare cunoștințe» — și acestea toate, din rândurile cărților acelei biblioteci,

Timpul, când bibliotecile sătești trebue să-și țină zilnic ușile deschise „a venit» :

Să se îndemne la citirea cărților de folos ca prin acest îndemn să desvoltăm «gustul cititului, la toți sătenii, știutori de carte. Să se împartă tuturor cărți... și vom vedea, schimbată oarecum, viața săteanului nostru.

La lucru deci fraților !

Să împărțim cărți de povești : «tinerilor». Acolo ei vor găsi descrise «întâmplările frumoase din viața oamenilor de seamă, pe cari să-i aibă ca și o călăuză sufletească. Toate acestea contribuesc la desvoltarea simțimintelor lor sufletești. Celor mai în vârstă : cărți cuprinzătoare de sfaturi gospodărești, ori de ale plugăriei, căci «cunoașterea cât mai adâncă a meșteșugului plugăriei, se impune astăzi.

Gospodinelor : cărți de gospodărie și de creșterea pruncilor lor», iar copiilor : „basmele», căci numai ei, mai știu a trăi în lumea basmelor, cu „Impăratul Roșu, Tei Legănat ori Statu-palmă-barbă-cot».

In așa fel, prin bibliotecile sătești, putem duce din casă în casă : făclia de lumină a cărții și razele conștiinței moral-naționale care trebue să dăinue în sufletul săteanului de pretutindenea,

Invățător **Th. Zaharia.**

1929 Decemvrie 18.
Băduleasa-Teleorman.

PRIMIM SCHIMB CU ORICE GAZETA

JUSTIȚIA și AVOCAȚII

Răspuns d-lui Șt. Florescu

Am cetit în Cultura Poporului din 15 Decembrie trecut un articol intitulat „Stâlpul Răutăților" semnat de un domn Ștefan Florescu. Cine o fi și de unde o fi, acest domn D-zeu să-l țină sănătos; credem însă că trebue să fie din țara Românească. căci prea mult îi place să critice fără temei, și să dea sentințe nejustificate.

Este adevărat că sus numitul domn ia ca exemplu un caz întâmplat pe timpul războiului Mondial, fapt petrecut cu adevărat după cum am auzit și noi, când un soldat furase o piele de bou, a fost condamnat la 20 ani închisoare grea, iar d-l Cutare din lumea mare, care a vândut țara dușmanului, a fost condamnat numai la cinci ani de închisoare ușoară! și de la acest caz d-l Florescu generalizează lucrurile, iar în urmă, aruncă vina pe avocați spunând că dacă n'ar fi avocații să susțină pe criminali, lumea ar fi mai bună, și crimele s'ar împuțina văzând cu ochii; și în dovedirea acestei afirmațiuni d l Florescu dă ca exemplu un proces la judecătoria X unde a asistat D-sa și în care erau implicați ca făptuitori pentru o spargere, cinci derbedei dovediți cu martori și actele dresate de șeful de post.

A intervenit însă în apărarea lor, un avocat de mâna 'ntâia și prezentă lucrurile alt fel, făcând vinovat pe șeful de post, care a forțat declarațiile bănuiților și că inculpații nu sânt adevărații spărgători.

Un alt exemplu, ne dă d-l Florescu: zice că o femee săracă s'a prezentat la judecată chemând la bara justiției pe un bogătaș care îi cotropise o bucată de pământ și judecătorul o întrebă dacă are avocat. Ea fiind săracă a spus că avocații cer bani și ea n'are de unde plăti avocați așa că femeia a plecat ducând cu ea o viață amară etc.

Nu înțeleg pe acest domn ce vrea. D sa expune faptele dar nu dă soluții.

Ce, ar vrea d-l Florescu ca avocații să fie la dispoziția fie cărui individ în mod gratuit? Aceasta nu se poate de cât numai în cazul când avocatul ar fi plătit de public sau de stat în acest scop. Dar, să dea această idee căci poate s'ar prinde; altfel avocatul de unde să trăiască, acesta fiind plugul lui. Că, n'ar trebui să fie avocați, dar nici aceasta nu se poate, căci instituția Avocaților este necesară pentru studierea proceselor, a actelor și a mijloacelor necesare în rezolvirea litigilor dintre părțile în proces și această instituție este creată prin legile organice ale societăților omenești în toate țările din lume și avocații sânt egalați cu magistrații căci atât unii cât și alții luptă pentru împărțirea dreptății cât mai nepărtinitoare. Iar dacă unii avocați reușesc înaintea judecătorului să-l convingă a da dreptatea altfel decât cea adevărată, în acest caz avocatul nu trebue să fie hulit, căci el și-a făcut datoria pentru care a fost plătit. Ori, ce ar zice d-l Florescu dacă i-ar cădea în spinare, satara-belea o năpastă, că d-sa ar fi furat de la un vecin cu care nu trăia în bune relațiuni, niște lucruri ale vecinului, - care lucruri s'ar fi găsit chiar ascunse în ograda d-lui Florescu, dar despre care d-sa habar nu avea? Așa-i că în acest caz ar alerga la avocat care, cu priceperea lui cu experiența și capacitatea sa profesională, ar scăpa de condamnare pe inculpatul bine dovedit prin înjghebarea lucrurilor ticluite de reclamant deși inculpatul nu e vinovat? Atunci de sigur d-l Florescu ar aduce un cuvânt de laudă avocatului și nu l'ar mai număra alături cu tâlharii. Și acum să-i dau și cazul tipic d lui Florescu cum i s'ar putea imputa faptul de furt de la vecinul său.

De ex.: un vecin urâcios nu-l poate suferi pe F din motive ce nu importă, și din această cauză vecinic sânt în gâlceavă, fie care crezându-se mai în drepturile lui de cât celalt.

Acest X vecinul lui F clocește mereu cum să se răsbune și să umilească pe F. Dar în fine, găsește soluția. Pândește într'o noapte întunecoasă până se culcă F și adoarme bine, apoi scoate de la plugul său fierul de arat și-l îngroapă la spatele casei lui F. A doua zi de dimineață când să plece la plug, X începe să strige în toate părțile că azi noapte i s'a furat fierul de la plug. Dă fuga la jandarmi, cari vin la fața locului, anchetează, fac percheziții și în fine găsesc fierul îngropat la spatele casei lui F, vecinul reclamantului X.

Ce dovadă mai bună voiți de cât corpul delictului găsit în ograda vecinului cu care X era vecinic în ceartă, și chiar acest fapt a venit mai mult în sarcina lui F ura contra vecinului său. Deci F. a fost ridicat de forța publică, arestat și dat judecății pentru furt dovedit.

Numai avocatul cu meșteșugul lui l'a scăpat de închisoare pe dl F care în fapt era dovedit, dar în fond nu era vinovat.

Iată de ce sânt necesari avocații, dar avocați cari știu a-și face datoria în conștiință iar nu numai a-ți lua banii în zadar.

Fapte ca cel de sus sau întâmplat și a fost un caz cu un astfel de vecin căruia i s'a aruncat în podul casei un lanț de la căruță, și acest vecin nenorocit a făcut pușcărie pe nedrept iar vecinul reclamant a jubilat ca un netrebnic.

Iată dar d le Florescu că instituția avocaților nu este tocmai așa cum o descrii d-ta. Avocații sânt necesari și folositori Justiției și societății dar nu toți sânt la înălțimea demnității lor și în această privință vă rog să citiți ce am scris eu în Revista juridică «Curierul Judiciar» (78) No. 78/911 pag. 629 (adică acum 18 ani) Cred că în localitatea pe unde vă aflați o veți găsi.

Tot așa s'a putut întâmpla să fie și cu cei *cinci derbedei*... despre care spui d-ta că erau dovediți în fapt ca spărgători.

In ce privește pe jandarmi, se știe cum fac ei anchetele cu gârbaciul—iar dacă martorii ar fi spus că i-a văzut spărgând, cu toată opunerea avocatului, judecata de sigur i-ar fi condamnat. Se vede însă că a fost un dubiu și de aceea n'au fost condamnați nefiind sigur judecătorul de vinovăția lor.

Cât pentru femeia întrebată de judecător dacă are sau nu avocat, ce putea face judecătorul? El e obligat după lege să ia apărarea celor ce n'au apărător, dar n'o să se ducă judecătorul să i caute acte, martori și alte dovezi cari cad în sarcina avocatului pentru câștigarea procesului.

Deci vă plângeți în zadar. Schimbați legile și moravurile, numiți avocați publici să nu mai fie nevoie a fi plătiți de justițiabili și atunci toată lumea va avea apărători imparțiali, iar dacă azi avocatul caută să scoată basma curată pe clientul său și dacă reușește să-l achite, ori să-i ușureze pedeapsa, acesta este un merit pentru avocat, care a fost plătit și a trebuit să'și facă datoria în conștiință. Altfel ar fi fost un laș un înșelător, dacă nu-și făcea datoria pentru care fusese angajat ca apărător.

Cât pentru exemplele de mai sus, vina e a societății, a familiei, a școalei a bisericei și a noastră a tuturor, căci *știm numai să criticăm*, dar nu luptăm să formăm oameni morali, prin îndrumări, cu fapte, iar nu numai cu vorba.

I. P. Copuz
avocat

Cetiți și răspândiți
„Cultura Poporului"

PRIMĂVARA

STELUȚEI

Muguri, gingași ghiocei
Cârduri de cârstei.
Cucu cântă prin livezi
Lanuri verzi.

Vara

Umbre ce alerg pe lac
Flori de mac.
Flori albastre de cicoare
Sulițe de soare.
Albinițe, gândăcei
Ftori de Tei

Toamna

Frunze moarte la pământ
Codru-i sfânt.
Strugurașii copți de vară
Candele de ceară.

Iarna

Fulgi și furturi de zăpadă
Lin încep să cadă.
Luminițe și Litanii
Zurgălăi și sanii.
Harfe vechi și surle sparte
Toate's moarte.

I. Constantinescu-Stejar.

Un talent ialomițean

Ca eri trecut-au ani după ani. Valurile vieții ne-au separat unii de alții. Cu toate acestea legăturile trainice sufletești ne țin apropiați. Interesele materiale ca și idialiste sunt puntea de legătură între suflete și tot ele sunt punctul de desbinare. In actualele timpuri e foarte greu să-ți precizezi o activitate în mijlocul unei nesfârșite activități. Și cel ce-a reușit să atragă măcar pentru o clipită atenția și privirea celor din jur, a făcut un pas pe linia progresului. Câți nu pornesc la luptă și câți nu cad!

Numai acela ce-i înzestrat cu energie, posibilități și puteri creatoare, va putea ajunge una din treptele visate. Și asta se întâmplă în orice ramură de activitate.

Am făcut această scurtă introducere și aparent depărtată de subiectul cel voiu trata, pentru a ajunge aici:

Poporul nostru românesc, tânăr ca națiune și prin asta viguros și promițător, cuprinde în sine sufletele talentate, care nu așteaptă decât un mic îndemn pentru ași evidența cu toată amploarea, măsura talentului lor.

Printre aceste talente mult promițătoare, dela care se așteaptă calitativ producții literare f. meritorii, se găsește și tânărul ialomițean: Stan V. Păun-Rovine. Fiu de țăran născut și trăit în câmpia mănoasă a Bărăganului, s'a adăpat și înfruptat din frumusețile lui. De aici a pornit în simțirea cealaltă pentru ași forma convingerea și a reda mai târziu în forme poetice, adânca lui simțire și iubire de glie și popor. Am trăit alăturea de el atâția ani, mi-a fost prieten și mi este, îi cunosc înclinările ca și sentimentele ce-l predominau și aș fi mai în măsură decât alții să-i măsor producția lui literară, nucleară s'ar zice de unii, în comparație cu viața intimă.

In rândurile ce vor urma, voiu căuta să pun la dispoziția cetitorului un fragment din viața lui, văzută prin prizma cugetării cuprinsă în poeziile cunoscute de mine.

Cele mai multe din poeziile lui sunt o înfrățire dragă cu glia pe care o iubește atât de mult:

Eu simt în mine cântul gliei,
Cu care 's înrudit din moși, strămoși...

Și mai departe:

Nici azi nu mi-e streină glia,
Căci de mă 'ntorc trudit
Din urmele întunecate,
M'aplec spre ea și umilit,
Eu o sărut ca pe un frate...

(din «Glasul Pământului»)

Uneori viersul curge lin, îmbrăcat în imagini vii Așa putem citi:

In tăcerea primăverii,
Colo 'n creastă, sus pe mal,
Un flăcău 'și mână boii
Greu la vale, greu la deal.

(din «Greu la vale, greu la deal»)

Sau din poezia «Carul»:

Ingânat cu glas de clopot

Cântul lui își zice zorul.
Și tot vine; vine carul,
Lung e drumul, mare i dorul...

Primăvara îl farmecă, mai ales luna lui Maiu care,

E luna fermecată
Fermecătorul Maiu.
Surâd visări în suflet
Și flori surâd pe plaiu.

Toamna își are și ea farmecul ei căci,

Prin via'n care trece-un drum
Pătat cu foi din loc în loc,
E veselie și noroc.
Pe cer sunt nouri ca de scrum.
E vremea viilor de-acum.

Iar în timpul iernei:

Zăpada albă luciu și frânge
Ca o oglindă vastă de cristale
Iar crivățul, rătăcitor pe vale,
Ce-a șuerat cu nepăsare, plânge.

Grijile vieții, nici ele nu-l lasă nisimțitor: îl stăpânesc și-l fac să sufere:

«Aruncat în lume nouă, ce n'o știu și nu mă știe,
«Am dus viață de sihastru, viață tristă și pustie.

(Dintr'o scrisoare).

La orice pas, în orice vers de poezie, se desprinde acel suflu de viguroasă realitate. Poezia acestui tânăr poet, miroase a glie umedă, a levănțică și busuioc. E o isbucnire spontană dintr'un suflet cald și vibrant, înțelegător și inovator. Insuși D-l Paul I. Papadopol, eminent profesor de limba română, remarcă cu foarte multă sinceritate acest talent, în «Universul Literar» No. 49 din 1 Dec. a. c.

«Carul» este titlul unei «poezii care merită toată aten-«țiunea căutătorilor de pietre «rare. Scrisă în forma poeziei «poporane ea ne vestește, în «d. St. V. Păun-Rovine un «adevărat continuator al pas-«telurilor lui Iosif»... Și în «concluzie: «E, fără îndoială «un talent care trebuește încurajat și cultivat».

Dacă ar cunoaște d. I., Papadopol întreaga operă mă gândesc la producții izolate, nu totalizate — scrisă cu aceeaș plasticitate și căldură!.. Tânărul poet e prea modest. In afară de câteva reviste: «Brazda», «Școala Ialomiței», ziare: Marea Neagră», «Cultura Poporului» și «Tribuna» n'a mai publicat în nici una, alta.

Această însușire simplă de observațiuni și amintiri, am făcut-o din cuget curat și cu intenția sinceră de a provoca o cunoaștere mai aproape a talentului lui.

E un talent ce trebue remarcat și încurajat.

G. Ionescu-Balaciu

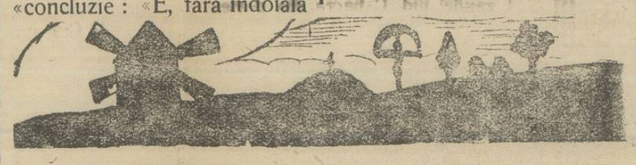

Caii Românești

— Istoricul —

Calul românesc din trecut era foarte apreciat atât în țară cât și în străinătate. El se împarte mai în toate părțile, fie pentru nevoile armatei, fie pentru îmbunătățirea raselor de cai din aceste țări.

Din datele pe care le avem se constată calitățile acestui cal românesc, ca excelent fugaci, bun pentru călărie, forme frumoase, făptură arăbească, sobru și rustic. Era elementul indispensabil poporului românesc. Origina calului românesc, este foarte obscură. Cu toate acestea, se știe că barbarii, care au năvălit la noi, erau mai amatori de cai.

Bună oară Sciții se considerau cei mai buni călăreți din vechime. Goții și Daci aveau cai excelenți; Hunii, Gepizii, Avarii, Cumanii și Tatarii au adus cu dânșii caii lor cari proveneau din diferite tipuri ca și popoarele cărora aparțineau. Poate fi considerat calul românesc ca un produs, eșit din corcirea celor două rase domesticite pentru prima oară pe platoul central al Asiei: cea Ariană și cu cea Mongolă. Din aceste două rase s'a format calul românesc. Origina calului românesc nu poate fi deosebită de a calului Unguresc, înțelegând vechiul cal care se găsea înainte în Ungaria, nu cel de astăzi. Cu toate că acești cai au o origine comună, totuși calul din țara românească, era mai frumos, mai armonic, probă că Ungurii l'au împărțit și l'au întrebuințat, la îmbunătățirea cailor din țara lor.

După hipologiile Ungurești, caracterele vechiului cal, care se găsea în Polonia erau: tobia de obicei mică cap purtat în vânt, fruntea largă, profilul capului cam berbecat, ochii mari, nări deschise, spinarea dreaptă crupa teșită, piept larg, picioare bune și copite de o foarte bună calitate. Cunoscând caracterele vechiului cal Unguresc, vom putea deduce pe acelea ale calului nostru, cu diferență că acest din urmă era mai armonios și mai frumos.

Era tipul calului răsboinic, care a dus la mari depărtări gloria armatei române. La începutul înființării în Europa, a unei armate permanente, cavaleria română, era considerată ca una din cele mai bune. Mihail Cogălniceanu ne vorbește astfel despre cavaleria română din secolul al XV-lea în tratatul «Istoria Valahiei». Cavaleria română în sec. al XV-lea era foarte renumită și, era compusă din cai miei de talie, încă așa de ușori ca vântul și atât de iuți, ca fulgerul. Ei străbăteau fără temere râurile și torentele. Apăreau și dispăreau neînchipuit de repede. Xenopol în «Istoria Românilor» ne spune că locuitorii acestor țări se ocupau în timpurile trecute cu agricultura și creșterea cailor. Agricultura se mărginea numai la producerea, cerealelor, necesare consumațiunii lăuntrice, pe când creșterea animalelor, era ocupațiunea cea mai de seamă. Se exporta în acele, timpuri în Boemia, Lituania Polonia, Silezia și în special în Germania un mare număr de cai. In timpul acela cavaleria, era bine organizată, căci era armata de încredere. Vladislav regele Poloniei, puse în tratatul făcut cu românii la 1457 condițiunea de a-i da și 400 cai, ceea ce probează superioritatea cailor din țara românească. Matei, medicul lui Ștefan cel Mare făcea cunoscut senatului venețian următoarele: Prințul este foarte înțelept, țara frumoasă, bogată și cu multe animale. Armata avea un, efectiv de 40,000 pedeștri și 20000 călărași. Caii din țările române erau atât de buni și superiori, încât se dădeau ca dar diferitelor personage importante. Așa principele Radu Ștefan Basarab după ce încheie pace cu Turcii; și pentru a fi liniștit din partea Tătarilor, făcu dar hanului Tătarilor 500 cai. Cantemir în «Descrierea Moldovei» ne spune în chipul cel mai frumos despre caii din Moldova. Turcii aveau proverbul «Un tânăr Persan, și un cal Moldovenesc, este tot ce poate fi mai strălucit». Inprejurul marginei Moldovei se mai aflau încă herghelii mari de cai sălbateci, care nu sunt cu nimic deosebiți, deci domesticiți decât că sunt mai mici copitele—vârtoase și mai rotunde. Pe aceștia îi cumpărau Tatarii din Buceag și-i țineau pentru serviciul casei. Scriitorii străini vorbesc cu colegii despre caii noștri. Cronicarul Neculcea ne spune că aprecierile împăratului Rusiei, erau foarte frumoase despre caii românești. Timp de 100 ani Prusia a făcut remontă în țară la noi. Turcii apreciind valoarea cailor românești caută să-i introducă la ei, stânjenind comerțul ce-l făceam noi cu țările vecine și în special în Prusia și Austria.

In anul 1768 Franța cumpără 1000 cai Moldovenești.

In Germania la Frakenen pe frontiera Poloniei exista una din cele mai bune herghelii și în care, erau și cai românești. In anul 1777 principelui Ghica al Moldovei i s'au făcut danie mai mulți cai Moldovenești dintre cari unul numit Ghica de o frumuseță extraordinară. Dela anul 1777 s'au introdus în herghelia de la Trakeneu mai mulți armăsari și epe moldovenești.

Herghelia dela Mezohegeș din Ungaria își datorește deasemenea o parte din reputație calului românesc. Primii armăsari introduși în această herghelie sunt din Moldova. Numărul, epelor fătătoare, era de 553, din cari 177 proveneau din Moldova. In anul 1787 s'au mai cumpărat din Moldova, pentru această herghelie 411 epe fătătoare. Doi ani după aceasta se mai cumpără încă 125 epe. De aci se vede că epele din Moldova au contribuit mult la formarea actualului cal unguresc și ale altor rase de cai.

După cum vedem trecutul cailor românești au jucat un rol mare în multe state din Europa.

Ion Gh. Lucescu

75058

părăsită

Imi aduc cu drag aminte, de o grădiniţă presărată cu flori fără preţ, în care am trăit primii ani ai copilăriei. Tare mi-a plăcut căci fiecare floricică avea darul de a vorbi.

Căci, am făcut cunoştinţă cu Feţi Frumoşi cu părul de aur,— «străbunii noştri», cari au pieri în luptă cu duşmanii neamului românesc.

Aici, m cunoscut ţara mea iubită cu munţii ce poartă aur, cu lanuri de grâu, cu câmpii întinse pe care cirezile de vite şi turmele de oi în sunetul tălăngilor, doinelor din fluer şi frunză, îşi caută hrana de toate zilele şi se adapă cu plăcere din apa pâraielor cristaline, cari ascund în unda lor «Doina dorurilor noastre».

Aci am cunoscut cum se ... ade Limba Românească,

Aci, ochii minţii mele s'au deschis şi sufletul meu a înflorit.

M'am prezentat harnicului grădinar, micuţ şi neputincios ... stind cu greutate vorbele ... am deprins în familie şi ... n plecat de aci, flăcău cu ... aţele oţelite, cu mintea luminată, pregătit a răspunde duşmanului ce ar încerca să socotească:

Un neam ce fără veste
S'a trezit din somn de
moarte,
Ca viteazul din poveste.
... a spune poetul.

Grădiniţa care mi-a dăruit atâtea bunătăţi şi încă multele ... care le voi aminaltădată, este şcoala primară. ... rădinarul iscusit este harnicul şi neobositul învăţător ... e se luptă din răsputeri, ajutat de nimeni, pentru ... îndruma pe calea cea adevărată tinerile vlăstare, flori fără preţ, chemate la ... Astăzi, grădiniţei ... viaţă... beam mai ... de care ... le şi ... sus, i s'au ofilit ... că ... u petalele lor se ... vântul toamnei, care şi-a ... cut loc prin ferestrele sparte, când pe bieţii copilaşi a se ... esu în banca bătrână şi ... uleiele hăinuţelor ... Părtaşi cari sunt îmbrăcaţi. ... e-i în ... urerii lor, singurul ... care ... ege, este învăţătorului ... sbate ca apa de ... pentru îndeplinirea ... dulce ... ginte ce are. Vorba ... coară ... mângâietoare se ... icătoarea o mireasmă bi... în sufletele micu...

... ţeleg d... sufletesc urerea părintelui ... aţi se u... şi ochii lor nevi... plânge ... mplu de lacrimi... despuiaţi ... şcoala... Pereţii ... daţi, pian de var, decoloraţi ... tablourileg în cor. ... ilor voev sfinte cu chipul ... bătrâneţe ... ozi îşi plân... Abia co... a, căci ... i ur...

...ng şi

... ...ure triste
... ore—au mai rămas».
(M. Eminescu)

Şcoala primară se ruinează, cu toată stăruinţa şi munca fără pr... eget depusă de învăţător.

Se ş... ştie de toată lumea că şcoala ... pentru a da roadele dorite, ... mai ales astăzi când toţi st... igă: «Lumină, cât de multă ... lumină, în massele poporului trebuie să fie îngrijitului ... ajută. Se ştie, dar nimeni nu ajută.

Nicita ... nume, ... acei ce au sarcina a... la disp... perceptorii, de a pune ... prevăzoziţia scoalei sumele nu-şi ... ute în bugetul comunei intere... dau câtuşi de puţin Spesul.

astăzi ... în aceasta, întrucât sunt multe ... când iarna e în toi şi parale ... şcoli cari n'au primit bil. ... nici pentru combustibil ... au nimic din ceiace le trebu... ie pentru a funcţiona cum se cade... Bate învăţătorul din poartă,'n poartă, cerând ajutor, dar toţi întorc spatele.

C... le.

... i în drept treziţi-vă. In... aţi-vă ochii spre grădi... părăsită şi reînviaţi-o. ... voi părinţi, îngrijiţi-vă odraslele. Indreptaţi-vă paşii spre şcoală, puneţi şi voi un ban pentrucă, dacă vreţi să aveţi bucurie de copiii voştri, când veţi fi de toiagul bătrâneţelor, îi veţi privi şi veţi rosti cu drag.:

«Da ! Sunt copiii mei !»

A. Vâlceanu

Bălţi

— —

Basarabia, afară de centrul ei Chişinău, în timpurile ruseşti a fost neglijată din partea şcolilor de toate gradele. Nu i-a schimbat lucrurile nici în timpul românesc.

Oraşul şi judeţul Bălţi deşi e pânzit cu multe şcoli primare, însă simte mare nevoie de şcoli secundare. Cu bună seamă, jud. Bălţi, care după teritoriu şi numărul populaţiei e jumătate de Bucovina,—ultima are 23 şcoli secundare, primul numai—trei: un liceu de băeţi, un liceu de fete şi o şcoală normală. Din 300 de şcoli primare dacă ar dori să continue învăţătura numai câte un elev, ar trebui 300 de locuri. Afară de şcolile primare în jurul Bălţului sunt 5 şcoli medii (gimnaziu) şi absolvenţii acestor şcoli tind spre şcolile secundare, dar se lovesc cu capul de lipsă de locuri.

Dacă e vorba de carte şi cultura poporului, atunci trebuesc şcoli secundare şi statul nostru nu trebue să fie indiferent ... năzuinţa poporului spre c... cultură, ... rte şi

Trei şcoli sec... judeţ cu 350... ndare pentru un mult d... 000 populaţie e mai ... cât insuficient.

D-nii deputaţi şi senatori de Bălţi sunt foarte bine informaţi în privinţa aceasta şi tăcerea lor va fi considerată ca o crimă faţă de interesele judeţului nostru. Cine are urechi de auzit, să auză.

Prof. St. Bălteanu Ion

Rugăm stăruitor plătiţi abonamentul

POŞTA REDACŢIEI

Părintele *Manteo...* este rugat să ... *Iliescu P...* ... *...u Muntmarg* ... comunice Părintelui ... *alanca*, când poate veni ... ziarul «Cultura Poporului» pentru a i se preda un număr de obiecte şi bani strânşi pentru a 3 a oară de Doamna *Elena V. Kirtu*, din parohia Sf. Sale. Obiectele şi banii sunt donaţi pentru Biserica din Cerdacul Moldovei, de Enoriaşele parohiei din Olteniţa Sub-urbană şi anume: 19 servete borangic şi 3 mese dintre care una este pentru iconastas, apoi o candelă policandru mic.

Din lipsă de spaţiu nu se poate publica numele donatoarelor, rămânând ca acei care se gândesc la mântuirea sufletului lor prin donaţiuni de bani sau obiecte pentru Sfinte Biserici -- să-i înscrie Dumnezeu în cartea s'a, revărsând preste ei darurile cele mai bogate din lumea aceasta, iar în lumea vecilor să le pregătească paradisul veşniciei.

Palanca

Bustul Maestrului Petre Dulfu
de Sculptorul Spiridon Georgescu, despre care s'a vorbit în numărul trecut.

Chieleş Împărat

sau Făt Frumos cu părul de aur

Poveste scrisă în versuri por... ulare după

P. Ispire... scu

— de —

SERAFIM IONESCU

A fost odată,
Ca niciodată.
Că, de ...
N... ar fi
... s'ar povesti:
Pe când făcea plopul pere
Şi răchita micşunele
Pe când creştea grâu'n tindă,
Şi se'nnălţa până'n grindă,
Când se băteau urşi'n coadă
De râdea lumea neroadă;
Când lupi cu miei se'nfrăţeau
Şi cu drag se sărutau;
Când puricii, la picior
Se potcoveau din uşor
C'o sută oca de fier
Şi săreau în slavă'n cer
Ca să ne aducă nouă
Tot poveşti frumoase, nouă;
Pe când scria musca pe părete,
Mai mincinos cin'n'o crede...
Fost a, fost, într'o pustie,
Un pustnic. Şi, să se ştie,
Că sta singur, singurel;
Iar, în juru-i, fel de fel
De fiare şi de jivini
De care codrii sunt plini. —
Ele i se închinau
Ori şi unde-l întâlneau.
Pentrucă pustnicul m...
Era bun la D...
Lâng...
C... mnezeu.
... coliba-i săracă,
... urgea o gârlă. Şi iacă,
Cum ieşise la plimbare,
Un orăcăit că-i pare
De copil, care ieşea
Dintr'un sicriu ce venia,
Pe apă: sicriu smolit
Şi'ncheiat bine... 'N sfârşit,
Pustnicul se tot gândi,
Cugetă şi plănui
Să nu fie Necuratul
Fapta lui, împelitatul. —
Mai făcu şi-o rugăciune.—
Vrând să afle ce minune
Venia pe gârlă, dă zor,
Intră'n apă repejor
Şi, cu o prăjină lungă,
Isbuti ca să ajungă
Sicriaşul, să l atragă
Şi la margine să-l tragă.—
Când deschise, ce să vază?
Nici lui nu-i venea să crează;
Un drăguţ de copilaş,
Rotofeiu, dolofănaş,
Ce n'avea nici două luni
O minune 'ntre minuni!

*

Hei, acum, cu el, ce face?..
Il ia'nbraţe !.. Pruncul tace...
Il cătă numai de cât
Şi găsi la prunc, de gât,
Că, o baieră-i legată,
Iar, de ea, înfăşurată,
O scrisorică găseşte
Pe care o şi citeşte
Şi află că-i lepădat
De o fată de'mpărat,
Care—biată—alunecase
Şi'n valul lumei se dase. —
De frica părinţilor
Şi groaza bârfelelor,
Ea, pe gârlă'n sicriaş
Dase pruncul drăgălaş,
Sânge, trup din trupul său,
In ştirea lui Dumnezeu.—
Pustnicul suflet ceresc,
Gândi:—«Da... 's dator să-l cresc
Pruncul ista, mai ales,
Că-i de Dumnezeu trimes».
Dar jelea îl podideşte
Şi plânge de se sfârşeşte
Neştiind ce să găsească,
Cu ce-ar putea să-l hrănească
Căzu'n genuche, se roagă —
Lui Dumnezeu ziua 'ntr...
Din suflet rugăciun... eagă,
Şi ... o !.. ce ma... spune
Răsări mare ... e minune!
... n chilia ... deodată
... ntunecată,
... ungher, o viţă aleasă,
Care creştea-chiar în casă
Şi'n scurt prinde să se'ntindă
Din podele, până'n grindă.
Şi struguri mândri îndată
Pe viţă mi se arată,
Unii abia înfloriţi,
Aguridă, pârguiţi,
Alţii copţi bine şi dulci
Ca mierea. — Pustnicu — atu... ci
Apucă câte-o bobiţă,
I o-apropie de guriţă
Şi, văzându-l, c'o mănâncă,
Ii dă alta şi-alta încă
Până ce s'a săturat —
Cu sufletul împăcat,
Pustnicul iar mulţumeşte
Domnului şi-L prea măreşte...
Şi-aşa, cu struguri hrănit,
Pruncul crescu, 's'a mărit,
Pân'a'nceput să mănânce
Şi toate celea să'mbrace. —
Când copilu-a mai săltat,
Pustnicul l-a învăţat
Să scrie şi să citească
Şi rădăcini să găsească
De buruieni hrănitoare...
Să umble la vânătoare...
Intr'o zi, pustnicu-i zise:
— «Fătul meu, ia, pare-mi se
C'atâta mi-a fost sortitul,
Mi s'apropie sfârşitul,
Cum mă vezi, eu tot slăbesc
Şi 'n trei zile-o să pornesc
Să mă duc pe ceia lume
De-aceia, acum, ţi-o... spune
Că eu nu sunt ... tatăl tău
Adevărat, ... tatăl tău
Ci, pe ... atul meu,
Un ... gârlă te-am aflat,
... de, te-a fost aruncat
De frică şi de ruşine
Maică-ta; dar, să ştii bin...
Şi să ţii minte oricând
Că, ea, femeie de rând
N'a fost, ci, cum am af...
Era fată de'mpărat...
Adormind somnul de ...
Mâna pe trupu-mi să ...
Când vei vedea că-i ...
Ghiaţă, tap... n amorţ...
Să bagi ... eam ... a c'o
Un leu ... groa... mic ...
Drag... ul taich... , să
Că ... el nimă... ui n...
... Dar o să m... i sap...
In care tu ... mă
Şi să trag... i păn...
Moştenire, ... per
Acum, c... ...
Numai v... n bi...
Pot să-... ...
Când v... ei ţi,
Sue 'n ... pod şi
Ia-l, c... ă el ţi-a
Scutu ... ră-l şi'n gr...
Şi m... i te povăţue
Tot ... ce-i avea de ...
Un ... cal mândru, ne...

... e
... at
... eci,
... treci,
... răcit
... it,
... să vie
... din pustie,
... n'ai frică,
... strică,
... cea groapă
... îngroapă
... mântul bine...
... ntru tine,
... e-al groapei mal,
... et frâu de cal
...; iar, singurel
încetinel
... l vei găsi,
folosi,
... ab soseşte
... şte
făcut,
'ntrecut !»

— va urma —

APEL CREŞTINESC

Pentru Biserica „Sf. Gheorghe" din Cerdac-Slănicul-Moldovei

„Cultura» Poporului» s'a manifestat nu numai prin scrisul ei nepribănit dar şi prin fapte caritabile. Citirea gazetelor au sprijinit, cu jertfa lor bănească multe cauze sfinte. De aceia noi avem încredere în dărnicia cititorilor noştri. Creştinii din Cerdac-Slănicul Moldovei se roagă umiliţi către cei cu dare de mână şi cu inima creştinească să-i ajute a-şi reface Biserica distrusă de furia războiului trecut. „Cultura Poporului», şi prin ea cititorii, nu pot rămâne stană de peatră la strigătul înduioşător al credincioşilor săraci din Cerdac-Slănicul-Moldovei şi de aceia deschidem o colectă în coloanele gazetei. Ce nu poate face statul pentru Slăniniceni, să facem noi.

Ofrandele se vor trimite pe adresa gazetei la Bucureşti, cu menţiunea: «Pentru Biserica Sf. Gheorghe din Slănic». Numele şi suma donatorului se vor publica în gazetă. Avem nădejdi mari în inimile dornice şi creştineşti ale cititorilor noştri. Să ne ajute Dumnezeu să sfirşim cu sporinceputul încercării noastre creştineşti. Fie Dumnezeu cu noi.

Suma din urmă	Lei	4.823
D-l Şt. Costescu, Dir. Şcoalei primare din Com. Alexandri jud. Caliacra, din partea a 14 elevi ai şcoalei, sumă provenită din câştigul cu Moş Ajunul de Crăciun.	„	140
Total	„	4.963

AL. T. STAMATIAD
PE DRUMUL DAMASCULUI
POEME RELIGIOASE
Operă premiată de Ministerul Artelor şi de Academia Română
Ediţia II
Cartea Românească — Exemplarul 40 lei

Tipografia «Corpulul de Jandarmi» Bucureşti

... de a... oi aci ca ... de luminare ... re a inimii, ne ... de a o vedea sporind ... său. Dela Crăciunul ... ea îşi mai adăogă un su... pliment care va eşi şi ... mânal.

Am văzut Nr. 1 şi e foarte bine tipărit şi lucrat. In programa de ... a foii intră ca, de a...

... săptă...

... ncăţi ... din ... rusă ... şcol... gr...

... înainte, să se ... scrisul şi din vieţile Sfinţilor. Păr... Arhimandrit Policarp Morus..., Stareţul Sfintei Mânăstiri Hodoş-Bodrog din eparhia Ardealului, va da mult sprijin acestui nou lucru la aceste tipărituri.

Noi luăm cunoştinţă cu plăce... de acestea şi vom mai vorb...

Noul di... rector al Teatrului Naţional. D-l Victor Eftimiu a fost numit Director al Teatrului Naţional pe ziua de 1 Ianuarie 1930 în locul d-lui Liviu Rebreanu, care a trecut în Ministerul Muncii ca director al Culturii.

Salăriile cor... pului didactic pe luna Ianu... arie c. Corpul didactic îşi va primi Salariile pe luna Ianuarie cu întârziere datorită dificultăţilor tehnice, dar cel mai târziu între 15—20 Ianuarie.

Modelele ... de state după noul sistem de salarizare se întocmesc şi vor fi primite la inspectorate revizorate, directorate până la 9 Ianuarie c.

Ab... onaţilor noştri.
D... n cauză că mulţi din abonaţi noştri n'au plătit abonamentul pe anul ce a trecut, rugăm stăruitor, a ni-l trimite cât mai curând, spre a putea face faţă cheltuielilor, ce le avem de suportat.

INDREPTARE

Rugăm cetitorii să cetească în povestirea «In refacere» din No. nostru trecut în loc de: «plan tactic conceput de maimuţe, «plan tactic conceput de mai nainte».

RED.

Politice

Numirea directorilor regionali.— Potrivit legii pentru organizarea administraţiunii locale, guvernul a făcut numirea în funcţiunile de directori regionali după cum urmează: pentru Bucovina a fost numit dl. T. Sauciuc-Săveanu, pentru Moldova dl. Const. Hoisescu, pentru Muntenia dl. Ion Cămărăşescu, pentru Basarabia dl. Moldovanu, pentru Ardeal dl. Aurel Dobrescu, pentru Banat dl. Sever Bocu şi pentru Oltenia dl. V. Rădulescu.

Afară de dl. I. Cămărăşescu, directorul pentru regiunea Munteniei, toţi ceilalţi directori şi-au dat demisia din parlament.

Directorii regionali au şi depus jurământul.

Bibliografii

„Negu'ţătorul de poveşti" de *Constantin D. Mereanu*. Carte ilustrată, coperta în culori, a apărut în editura **«Cartea Românească»**, 184 de pagini, format mare, hârtie bună.

Este o carte foarte bună pentru copii, care n'ar trebui să lipsească nimănui, cuprinzând fel-de-fel de povestiri morale, educative.

Preţul 90 lei.
De cerut la toate librăriile.

«Vestitorul satelor», Fălticeni, foaia cercului «Deşteptarea sătenilor», apare de 2 ori pe lună. Abonamentul 60 lei pe an.

Revista Generală Ilustrată. Director proprietar *Ştefan Oroveanu* Bucureşti. Revistă politică, literară, artistică, ştiinţifică, agricolă, comercială, industrială financiară. modernă, sportivă Anul al II-lea. Abonamen... 1000 lei anual.

Din Str...

Femeie minist... Sovietică, minist... fost numit o fe... de Vera Iac... femeie în ... speranţa bugetu... stui

...ănătate

...ru.— In Rusia ... ru de finanţe a ... meie cu numele ... vieva. Este singura ... guvernul sovietic şi Rusiei pentru alcătuirea ... lui şi bunul mers al acestui departament.

...oala în Rusia. — Poliţia ... duce o aprigă luptă contra ... lor bune. Aşa, a descoperit ... Harcov o şcoală de copii, or... ganizată de un profesor bătrân. ... mediat şcoala a fost închisă, iar profesorul trimis spre osândă tocmai în Siberia.

Când se vede atâta nelegiuire din partea bolşevicilor, cum oare mai găsesc pârtinitori şi prin alte ţări?

Nu trebuie biserici.— In ultimile luni, în Rusia Sovietică au fost închise 579 de biserici.

Din aceasta se vede cât de reduşi sânt bolşevicii.

Când cele mai sălbatice triburi din Africa au o credinţă, bolşevicii nu vor să audă de aceasta. De asta le merge aşa de bine.

Catastrofa dela cinematograful Gleu. — Cinematograful Gleu din orăşelul scoţian (Anglia) Paislei luând foc, au murit 69 copii sufocaţi, cari asistau la o reprezentaţie cinematogrcfică.

Scenele din timpul tragediei întrec prin grozăvia lor toate nenorocirile din acest geu.

Conferinţa de la Haga. — S'a deschis la Haga conferinţa raparaţiunilor orientale.

D-l Titulescu reprezintă România ca delegat.

Căsătoria prinţului moştenitor al Italiei. — Miercuri 8 Ianuarie a. c. s'a celebrat la Roma căsătoria prinţului moştenitor al Italiei cu principesa Maria Iosè a Belgiei. Un cortegiu compus de 4000 persoane reprezentând toate regiunile italiene au însoţit pe noi căsătoriţi pe străzi până la Capela Paulină unde s'a celebrat căsătoria de cardinalul Maffi.

Numeroşi principi italieni şi streini, înalţi demnitari, Regele Boris al Bulgariei au asistat la trecerea cortegiului şi celebrarea cununiei.

Felurite.

— O cerşetoare din America murind, s'a găsit în hainele ei zdrenţuite un bilet de depuneri pe suma de 66 milioane lei.

— In Belgia, se cheltueşte anual, aproape 20 miliarde lei pe băuturi alcolice.

O tânără fată numită comandant de port.— Pentru prima dată, o tânără fată, în vârstă de 21 de ani, a fost numită căpitan al unui port. E vorba de miss Stella Gale, care a fost chemată la direcţia generală a portului din Paignton (Devonshire). Miss Gale a obţinut numeroase premii în regatele internaţionale.

Către colaboratori.

Din cauză că mare pa... colaboratorii noştri n... rte din articole prea lungi, ru... trimit a ni le trimite mai s... ăm mult vor fi publicate şi ... curte, căci apoi va eşi şi o ... mai repede, frumoasă a gaze... paginaţie mai Mărimea unui ... ei. cât două sau t... articol poate fi scris citeţ pe ... rei pagini de caiet Astfel pri... o singură parte. fi cetite m... nind articolele vor noştri. ... ai uşor de abonaţii

O f... greu... de r... înc... fo... şi ...

...oaie se scoate cu multe ... tăţi. Cheltuelile sunt aşa ... mari în timpul de faţă, ... t fără ajutorul abonatului ... ia este adesea între viaţă ... moarte. De aceia rugăm ... erios pe toţi abonaţii şi sprijinitorii acestei foi, cari sunt în urmă cu plata abonamentelor, să ne trimeată sumele rămase, căci numai aşa foaia aceasta va putea duce mai departe făclia culturii în rândurile largi ale neamului.

CI R90

CULTURA POPORULUI

Mult pot puţinii buni împreună.
Miron Costin.

PRETUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învăţători, preoţi, studenţi şi săteni 200 Lei
« autorităţile săteşti . . . 300 «
« instituţii particulare şi de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZA-TE ŞI VEI FI: VOEŞTE ŞI VEI PUTEA“
C. A. ROSETTI.

Director: Generalul NICOLAE PETALA | REDACŢIA, STR. REGALA Nr. 16. | BUCUREŞTI, 19 IANUARIE 1930 | ADMINISTRAŢIA STR. REGALA Nr. 16 | ANUL X, Nr. 308 Apare în fiecare Duminică

Biblioteca Centrala Sibiu

Onor Asoc. p. Literatura Rom. şi Cult. Poporului Sibiu

O OASTE BIRUITOARE

Cine s'ar apuca să alcătuiască o listă despre felurite întocmiri pentru slujirea păcatului în Ţara Românească ar găsi o înşirare nesfârşită. Numai privind la câte netrebnicii s'au înfiinţat la noi după război, şi ar trebui cineva să şi puie mânile în cap. Ba încă ar putea să şi peardă inima şi să i se moaie îndrăzneala de a mai lupta împotrivă, spunând: «Doamne! da multe mai sunt! Cine să se poată lupta cu toate acestea!» Cuprins de amărăciune şi descurajare, ar putea să lase câmpul luptei, strigând cu desnădejde: «De acum înainte numai Dumnezeu cu mila, că noi, oamenii, nu mai putem îndrepta!»

Şi cu toate acestea o asemenea descurajare n'ar fi îndreptăţită de loc cu nici un preţ, din mai multe pricini. Cine e creştin, niciodată nu are dreptul să-şi peardă încrederea în biruinţă, fiindcă el ştie că puterea e în mâna lui Dumnezeu, şi Dumnezeu nu poate fi biruit. Pot veni pe lume întunecări ale lucrului drept, se pot păgubi chiar oamenii, dar rămâne în picioare cuvântul pe care l-a spus Wilson, fostul prezident al Statelor-Unite din America de Nord: «Singurul lucru care rămâne pe lume e lucrul drept», cu alte cuvinte, nu trebuie să ne perdem încrederea, că lucrurile strâmbe nu au dăinuire.

Dar chiar dacă n'ar fi cineva un creştin care se gândeşte neîncetat la Dumnezeu, tot nu are dreptul să vadă numai lucrurile rele care izbândesc pe lume şi şi capătă loc de cinste, fiindcă, oricât ne-am plânge de netrebniciile care şi-au găsit culcuş în tre noi după război, mai sunt însă şi lucruri de seamă. Răul este numai că netrebniciile sunt mai obraznice şi ies la iveală şi lumea le cunoaşte, pe când înfăptuirile vrednice sunt mai tăcute, nu fac zarvă în jurul lor şi lumea nu ştie de ele atât de mult. Dar de biruitoare tot acestea rămân biruitoare sau, dacă cumva o obştie de oameni nu vrea cu nici un preţ să umble în calea dreptăţii, nici atunci cuvântul lui Dumnezeu nu rămâne zădarnic. Căci faptele acestea nefiind fapte vrednice, nu pot da viaţă, ci înjghebarea lor piere. Niciodată păcatele n'au dat tărie unui popor, ci numai fapta bună. Deci dacă oamenii se încăpăţânează în urmarea răului, cuvântul lui Dumnezeu se îndeplineşte în aceia că ei sunt pedepsiţi prin peirea obştii lor. Popoarele care s'au lăfăit în ticăloşie au perit sau au ajuns să tânjească într'o viaţă grosolană şi să cadă în stăpânirea altor popoare.

Cum este acum la noi? Suntem într'o asemenea stare?

E adevărat că avem uriciuni grozave, cum sunt cluburile de cartoforie, de care citim că le închide acum poliţia, pentruca peste 2 luni să aflăm că ele din nou sunt în fiinţă; e adevărat că, după război, avem uriciuni ca aşa zisele „concursuri de frumuseţă“, care îndreaptă privirea tineretului spre uşurătăţi, adică cinsteşti pe cine e frumos la chip, dar nu umbli să cauţi pe fetele care muncesc din greu ca să hrănească pe o mamă bolnavă, deşi o asemenea frumuseţă e mult mai vrednică şi mai meritoasă ca cealaltă; avem uriciuni ca îndrumarea tineretului de a se bate cu pumnii şi la care se găsesc destui nătângi bătrâni să dea mână de ajutor, ca lucru de mare ispravă, pe când isprava e maimuţăreală după străini; avem tresărirea de o clipă pentru lucrul cel bun, cum a fost desfiinţarea localurilor de desfrâu din jurul bisericii «Bradu Staicu» din Bucureşti, de care se scria cu mari surle şi laude în «Universul», acum câteva luni de zile, pentruca, la două luni după aceia, localurile să fie la loc, cu toţi negustorii de carne omenească, şi să râdă în nas preotului şi să batjocorească pe creştinii care trec pe acolo în alai de cântări cu icoane şi slujbe.

Iată, avem de a face cu o obrăznicie în creştere, care cu adevărat trebuie să ne puie pe gânduri, dar nu pentru a ne muia, ci a ne întări şi mai mult ca să lucrăm împotrivă.

Pe de altă parte însă, nu e numai atâta. Mai sunt şi lucruri îmbucurătoare şi izbânzi frumoase, care dacă nu se ştiu, trebuie să ne apucăm noi a le vesti, pentruca lumea să ia cunoştinţă de ele şi să capete tot mai multă încredere în izbândă.

Nu vom putea pomeni de toate acestea, fiindcă sunt câteva şi acestea, dar vom pomeni de unele din ele.

Cititorii noştri ştiu OASTEA DOMNULUI, fiindcă am scris noi aici de mai multe ori. Este întocmirea din Sibiu pentru înfrângerea beţiei în toată Ţara Românească şi care s'a întins destul de mult şi are foarte frumoase roade. E adevărat că ea nu are de partea ei nume răsunătoare, nici nu vine pentru ea alde de WALEFFE din Paris, ca să prostească lumea cu concursurile de frumuseţă, dar lasă urme mult mai sănătoase şi mai adânci în suflete, care vor îndrepta din urmele păcătoase pe care le lasă numitele concursuri.

Această «Oaste a Domnului», care are în ziar săptămânal (LUMINA SATELOR) în Sibiu, destul de răspândit, s'a găsit la sfârşitul anului 1929 cu un spor al puterilor ei, care trebuie să ne bucure pe noi toţi. Ea vrea să-şi înteţească lucrul ei. Se vede că prin cele de până acum a mers destul de bine, dacă acum nu-i mai ajunge foaia LUMINA SATELOR, ci mai înfiinţează un adaos al ei. Are atât de mult de făcut şi se vede că şi mijloacele îi stau întru atâta la îndemână, încât îşi poate spori uneltele lucrului ei. Acesta e lucrul pe care-l însemnăm aici ca pe un câştig.

Lucrul însă care ne mângâie mai mult e altul: Noi de multe ori am scris că lucrul cel mai de seamă în răspândirea bunelor tipărituri nu este acela de a le avea, pentrucă de acestea tot se mai găsesc şi cine va voi să facă astfel de treabă le va afla, ci lucrul cel mai greu este că nu are cine umbla cu ele şi a le face cunoscute. Oricâte înjghebări am avut noi până acum pentru tipărire de cărţi cinstite, nu se putea ajunge la mare treabă, că nu ştia lumea de ele. Iată însă că Oastea Domnului a putut birui o greutate pe care n'a putut o birui nimenea până acum: Ea are oameni, cum are SOCIETATEA BIBLICĂ BRITANICĂ, de cutreierat prin ţară, pentru răspândirea cărţilor. De Sfintele Sărbători care au trecut, m'am trezit în biserică la mine cu doi tineri cu geanta de cărţi care îndeplineau sarcina aceasta. M'am bucurat foarte mult că am văzut îndeplinit un gând al meu, că am văzut pus în lucru un punct pe care până acum îl aveam numai pe hârtie şi-l tot trâmbiţam şi mi-am zis că, dacă la mine în biserică au venit aceştia, de bună seamă că alţii se vor fi dus prin alte părţi prin ţară.

Dar aceasta înseamnă o izbândă a lucrului celui bun, înseamnă că nu numai relele îşi găsesc culcuş între noi, că poţi avea spor şi cu înfăptuirile cinstite şi că de aceia trebuie să ne punem cu inima pentru ele ca şi mai mult să izbândească pe viitor.

Arhim. SCRIBAN

2. Unire, înţelegere şi un pic de bunăvoinţă *)

A binecuvântat D-zeu poporul românesc cu cele mai frumoase însuşiri. L'a făcut: bun, răbdător, în răsboae viteaz fără pereche,—harnic şi iştet la trebucile lui; ce să mai vorbim de obârşie, nici un alt nu s'a'nchiegat din tăria a două neamuri fruntaşe. A binecuvântat D-zeu pământul ce-l locueşte cu cele mai mari bogăţii—deasupra în lăuntrul lui, ba! prisosind chiar şi atunci se naşte o întrebare: Dacă Românii stau în fruntea atâtor naţiuni prin frumoasele lor însuşiri, prin raiul ţării ce locuesc, dece oare suntem mai prejos de cât alţii? Printr'o pildă vom încerca să dăm răspunsul.

Să vorbim despre Gurbău un sat la întâmplare. Tocmai la «eşire» s'a născut în şosea din ştie ce pricină o groapă. Toţi românii trec cu plugurile, carele pe acolo; s'aducă vre-unul o mână de petriş s'o acopere? Doamne fereşte! Şi zi de zi buzele groapei se sfarmă şi groapa se-adânceşte, se măreşte... La şcoala cea nouă, pentru că s'a'ntârziat cu pusul şghiaburilor s'a prelins—de ploi mari—apa printr'o creastă de zid şi eri, a căut moloz şi azi, s'a desprins o cărămidă, mâine, urmează o a doua... S'o tocmească cine va? Ei! aşi! Din partea oamenilor poate să crească'n voe troscotul s'acopere mormintele din ţintirim sau, vitele să năpădească prin gardul făr'o şipcă dar un lemn bătut s'acopere spărtura l'ai văzut? Nuu! Cel mult «niá d'acolo boală» poate c'o eşi din fălcile cu greu descleştate, dar să mai plivească şi troscotul? Ho! Hoo!.. rău de ciumă! S'ar înţelege poate că românul nost'ii leneş şi nu i săritor la nevoe.

E minciună! Vina, deşi mare, e cu totul alta. Şoseaua şcoala, cimitirul sunt ale statului... Daa!.. deci statul să tocmească. Şi Statul, e înfăţişat de... Primar... Invăţător... Preot... Deci Dl. «Premar» şi-aci e buba. Dl. Primar trebue să bată toba s'adune «conţilii»; unu vine, cinci nu vin. Pentru şcoală Dl. Invăţător,—comitetul şcolar... unul e cu-n sac la moară; altul e la grapă; celălalt şi-a obrântit un picior şi-a chemat o mătuşă să i descânte... Pentru Cimitir...

Preotul—enoriaşii... Unul, e dus la oraş ca să primească grabnic «instrucţiuni în privinţa reorganizării partidului» că e în preajma alegerilor şi de! neă Ion Ghioagă e şef de circomscripţie; altul e certat cu „aracan de Popa“ iar ceilalţi (să zicem!) nu şi au strâns snopii că-i acuş-acuş furtuna... Vra să zică nu-i: **Unire.** In zadar or fi într'un sat unul, doi (oameni) cu gânduri şi drag de occinele locului natal dacă ceilalţi tind hăis-cea nimic nu se înfăptueşte... Mai la vale: Să zicem că cei chemaţi pe vrute pe nevrute s'au adunat la olaltă. Se'ncepe vorba de! ca la români. Unul (îşi dă cu firea) că trebue un lemn, altul că două, ba! nu, trei cu două'n cruce că ţine mai bine (gardul la ţintirim) şi Preotul, nu ştie ce s'aleagă... O cărămidă, ce vorbeşti! temelia întărită ba! desvelit întâi acoperişul... (la şcoala cea nouă) O căruţă... crezi c'ajunge? Ce te-amesteci, te pricepi tu? Trebue vre-o cinci de pietriş (s'astupe groapa din şosea) şi părerile se împărţesc şi se împărţesc a sfadă şi oamenii în două tabere şi ceartă nene! clopoţelul lipseşte pentru linişte şi'mpăcăciune.

Zarva e'ntoi, fiecare vrea „idia“ lui să fie primită şi pentru asta face harţă în neamurile protivnicului până când isteţimea Primarului (sau a Invăţătorului, a Preotului) ridică şi amână «şedinţa»... Vra să zică nu e **Inţelegere** şi e rău... Vorba lui Creangă: Ciubotarul care cosea cu sârg şi nu făcuse nod la aţă.. Mai la vale: Să zicem că cei adunaţi au obosit cu „genealogia respectatelor neamuri“ şi s'au înţeles să iscălească un raport către «forurile competente» ca să se ia *neîntârziat* măsuri. Atunci bietul Primar, (Invăţător, Preot) au nevoe de «aprobare» şi tocmesc în loc de şosea, şcoală, cimitir câte un... deviz aşteptând ziua «ferice» când vre-un Inspector cu astr. şi ochelari de aur va bine voi să «stopeze» cu maşina în satul Gurbău... Venirea Inspectorului dăinueşte, reparaţia întârzie şi în timp, troscotul creşte, vitele vor intra slobod în ţintirim, cărămizile vor că dea cu glas de bas la şcoala cea nouă şoseau... Ve ţi zice dar până una alta dece n'au tocmit aşa «provizoriu» (Să mă erte Dl. Copuz eu aş zice: vremelnic) oamenii din sat? Dece? Pentru că nu-i un **pic de... bună voinţă.** Şi atunci, iată dece fără **Unire,** fără **Inţelegere,** şi un pic de **Bună voinţă** toate merg de-a'ndoasele cu şedinţe peste şedinţe, cu părueli şi intrări în neamuri, cu aşteptări, comisii şi para-comisii... Satul? Decade. Oamenii zic: Treaba Primarului, a Popii, a Invăţătorului—Primarul, treaba «conţiliilor» Preotul—treaba enoriaşilor şi răul se'ntinde ca o pecingine ce roade şi mănâncă sufletele ca apa ţărmul... Stării acesteia trebue să i punem curmăt. In alte ţări, să zicem America unde—fierbe la olaltă ca'ntr'o căldare—atâtea neamuri, pentru un *bine comun* se strâng se unesc, chibzuesc în bună frăţie şi înţelegere şi unul punând bani, altul muncă, altul forfotă şi bună voinţă ridică din te miri ce: palate pentru învăţătură, băi, vânzări la olaltă cu preţul cel mai bun de mărfuri şi cereale. Să-i imităm. Când suntem adunaţi pentru vre'o săvârşire care ne-ar aduce *un bun, un folos* şi mie şi semenului meu — patimile să tacă, ura, împotriva vecinului cât de bun sau cât de rău fie el—să ne-o stingem în băerile inimei şi cu drag, cu bună voinţă se ne dăm tot ajutorul de care suntem în stare, cinstit, pentru binele satului în care am văzut lumina soarelui. Degeaba, vom striga la răspântii ca şi în pilda vameşului şi a fariseului că suntem Români, că ne iubim ţara—dacă n'avem gândul ca după cum casa o rânduim cât mai bine şi mai frumos luându-ne la întrecere cu vecinul—satul nost'să fie mai bine aşezat şi mai înfloritor ca cele megieşe, atunci «iubirea de ţară» sunt cuvinte deşarte pe care le rostim ca graurii, papagalii fără să ne dăm seama, numa' aşa pentru că le-am învăţat de la alţii.

Să nu mai aşteptăm deci toate «mură'n gură» dela stat căci rămânem pe loc neînaintând şi atunci viaţa de sat numai în «tran lafiriu» n'o zâmbi nimărui...

«Mână de la mână» e o zicală bătrânească, la olaltă cu toată vânjoşia, încrederea şi voia bună şi multe minuni vom săvârşi.

Cesar Pruteanu

*) Viitorul Sat Românesc.

„Patriarhul României“

Acesta este titlul unei cărţi, apărute zilele acestea al cărei autor este d-l *Ion Rusu Abrudeanu*, care a fost lucrată pentru, ziua, în care I. P. Fericitul Patriarh a împlinit 10 ani, de când a fost ales ca mitropolit al Ungro-Vlahiei şi Primat al României.

Până în prezent, cu drept cuvânt că nu a apărut o carte aşà de bogată în materie de felul acesta. Pe lângă viaţa şi faptele aproape ale tuturor prelaţilor noştri, în acest volum, sau mai bine zis în acest studiu se găsesc tratate chestiuni de o însemnătate capitală cu privire la Istoria Bisericii Române Ortodoxe, şi care până acum n'au fost date la iveală mai în amănunţime decât de d-l Profesor Abrudeanu.

Autorul acestei opere, dându-ne acest volum acum, speră, că peste câtva timp să ne pună la dispoziţie şi al doilea, ca urmare şi sfârşit la primul volum.

Din partea noastră, îi aducem cele mai vii mulţămiri, că a putut să ne deà un volum aşà de interesant cu materie adânc documentată, apoi dându-ne lămurit şi desvoltat îndeajuns întinsa activitate dusă de Inalt Prea Sfinţitul Patriarh şi Regent, dela începutul grelei Sale misiuni de ieromonah şi până astăzi.

D-l Rusu Abrudeanu a putut prin rânduri frumoase să pătrundă cele mai mici amănunte din viaţa I. P. S. Patriarh, de aceia şi cartea o citeşti fără multă osteneală, cu toate că e mare, apoi are rânduri care te emoţionează, şi tot aşà rânduri care te umple de adevărat şi profund patriotism, ca şi de religiozitate, de care n'a fost lipsit I. P. S. Patriarh, nici în zilele cele mai de restrişte ale neamului nostru româneac, când erà sub robie ungurească.

Ca recunoştinţă pentru conducătorul nostru sufletesc, toţi preoţii din întreg cuprinsul României-Mari, au luat câte două, din această carte, fiecare având dorinţa mare, de a o avea în biblioteca sa personală, şi a Bisericii.

Cu toate că e cam scump, un singur volum costând 500 lei, ar trebui ca fiecare bun român şi adevărat credincios să o cumpere, ca pe un lucru de bun folos, din care să poată scoate din viaţa I. P. S. Patriarh, care este foarte bogată în fapte vrednice de imitat, învăţăminte de o înţelepciune rară.

Diac V. Fussu.

Justiţia şi Avocaţii

Răspuus D-lui Avocat I. Popescu-Copuz

Răspunsul d-lui Copuz la provocarea mea n'a întârziat să vină şi mă bucur de aceasta. Cuvântul unui bătrân avocat. cu un întins câmp de experienţă, nu poate să aducă decât lumină şi înţelepciune, atât pentru mine cel din «ţara Românească unde crede d-l Copuz că sălăşluesc, cât şi pentru cetitorii dela «Cultura Poporului».

Pe mine, un necunoscut, dintr'un singuratic colţ de ţară nu mă interesează cine este şi de unde este d-l avocat, ci mă interesează învăţătura desprinsă din cuvintele sale.

Şi fiindcă D-sa spune că eu critic fără temei, ia să vedem unde este mai bun temei în cele spuse de dânsul, ori în constatările făcute de mine. Să precizăm.Eu nu sunt contra tuturor avocaţilor, ci a celor cari susţin crima şi tâlhăria. In jurul acestui punct trebue desfăşurată vorbirea noastră. Pentru cei buni şi pentru avocaţi în general, eu n'am decât un deosebit respect. Să se citească mai bine articolul buclucaş şi se va vedea că eu nu sunt decât contra unora dintre avocaţi cari susţin pe criminali şi pe tâlhari. Crede d-l Copuz că e un bine, sau un rău?

Domnia sa prin exemple destul de frumoase, documentează necesitatea avocaţilor în cazuri când îţi cade în spinare, satara-belea o năpastă. Era oare nevoe de asemenea documentare, când eu am scris: «E omenesc a susţine pe cel lovit de năpastă.

Când fără voie ai căzut într'o nenorocire, e bine să găseşti un apărător. Dar când din săvârşirea răului ţi-ai făcut o meserie, niciunui avocat nu-i face cinste să apere o asemenea plagă socială». Inţelege d-l Copuz ce vreau să spun, că doar mă exprim ca în «ţara Românească» nu ca în Patagonia sau China.'

Eu nu mă împac cu faptul susţinerii celor învechiţi în rele de mii de avocaţi cari sprijinesc răul, învăţând pe răufăcători ce acte şi mărturii mincinoase să producă în faţa justiţiei. Poate d-l Copuz să mă lumineze cu ceva clar şi convingător? De unde scoate d-lui că eu aş dori ca avocatul să pledeze gratuit în procese? Nu ştiu eu că avocatul trebue să trăiască depe urma plugului său? Da, dar dela una până la alta e distanţă.

Iar dacă azi avocatul caută să scoată basma curată pe clientul său şi dacă reuşeşte să-l achite, ori să i uşureze pedeapsa, acesta este un merit pentru avocat, care a fost plătit şi a trebuit să-şi facă datoria în conştiinţă. Altfel ar fi fost un laş un înşelător, dacă nu-şi făcea datoria pentru care fusese angajat», aşa scrie d-l Copuz. Apoi să mă erte Dumnezeu şi d-l Copuz, dar eu cred că argumentul acesta e foarte puţin serios. Un derbedeu de aici, cu multe fapte rele la activul său, a dat foc la paele unui creştin, ameninţând să fie ars cu totul bietul om. La a doua înfăţişare în faţa justiţiei, tatăl derbedeului i-a dat şase mii de lei şi i-a spus: «dă-i avocatului şi dacă mai trebue, să-i dai poliţă, că facem noi rost, numai să isprăvească odată». In cazul acesta ce merit poate să aibă avocatul susţinător? Poate să fie aceasta un merit?

Plata poate forţa pe cineva să-şi facă datoria, dar nu întotdeauna. De exemplu, eu am un duşman şi plătesc pe cineva să-l suprime. In cazul acesta eu cred că e mai bine ca acel cineva să nu m'asculte dela început, sau chiar dacă mi-a luat banii, să nu se ţină de cuvânt. Pentru simplu motiv că mă plăteşte, nu găsesc cu cale că trebue să fac orice, ci trebue să am în vedere binele general.

Apoi să ne închipuim că D-lui Copuz i se sparge casa de nişte clienţi vechi ai temniţelor, care sunt dovediţi şi prinşi. La judecată, doi avocaţi caută să scoată basma curată pe spărgători şi să-i achite chiar. Ei bine, ce ar zice D-l Copuz de «meritul» celor doi confraţi, cari îşi «fac datoria în conştiinţă fiindcă au fost plătiţi?»

Din expunerea d-lui Copuz nu m'am luminat şi acest lucru, nu-l pricepe lumea.

Eu ştiu că D-l Copuz e un om corect, cu pilduitoare exemple în viaţa-i trecută şi prezentă. Şi fiindcă spune că eu critic numai şi nu caut să formez oameni morali cu fapta, iar nu numai cu vorba, să spună D-sa, dintre nepoftiţii musafiri de noapte, din pleava societăţii bucureştene, câţi au luat exemlu pe D-l Copuz şi câţi s'au întors la calea adevărului?

Noi lucrăm cu toţii în acelaş câmp întunecat al sufletului omenesc şi lucrăm cu vorba, cu fapta şi cu exemplul vieţii noastre. Dar dacă învechitul în rele n'are urechi să ne audă şi ochi să ne vadă, când el şi-a făcut din tâlhărie şi crimă o meserie, dece să-l ajutăm când el este un rău social permanent, dece să svârlim cărbuni în cuptorul deasupra căruia fierbe vijelios cazanul ticăloşiilor naţionale?

Ce influenţă pot avea predicile, conferinţele instructive şi toată propaganda moralizatoare, asupra celor ce în linişte de noapte şi întuneric de nepătruns, plănuesc lovituri fulgerătoare presărate cu cadavre? Ce putere să aibă asupra acestora cari niciodată nu s'a plecat să audă şi să înţeleagă paşnica solie a unei vieţi cinstite?

Iată dece cred eu, D-le Avocat, că trebue să lăsăm «pleava» să fie bine scuturată de asprimea legilor şi iată dece cred că e mai nobil a sluji păcii şi binelui tuturora, că facem parte din îndrumătorii poporului, a cărui linişte şi siguranţă, să ne fie mai sfânt decât banii tâlharilor susţinuţi, cari adeseori sunt negri de blesteme şi stropiţi cu sânge.

Pr. Ştefan Florescu

Insemnările zilei

La noi curentul pentru propagandă religioasă, n'a fost încurajat îndeajuns.

In alte părţi de pildă cum este în Anglia, mişcarea religioasă e o problemă de căpetenie. Se cheltuesc sume mari, contribuind şi statul, pentru răspândirea Sfintei Scripturi.

Acolo, orice cetăţean în zile de libertate nu şade în cârciumi ci, neîncetat se adapă din isvorul înţelepciunii Dumnnzeeşti. Dealtfel, poporul ce nu cinsteşte datina şi credinţa, piere.

Totuşi cutreerând pe alocuri vom avea prilejul să vedem că şi la noi ori de câte ori conducătorul a fost mână de fier, munca lui a dat roade pline de frumuseţi.

Aşa în parcul Carol, unde natura acum, este învăluită în giulgiul singurătăţii, un murmur de cântece Sfinte, Slăvesc ziua Domnului.

Intr'o căsuţă de scânduri cu, candele strălucind deasupra icoanelor împodobite în naframe Româneşti, mii de oameni, ce-şi oţeles mintea cu sfaturi frumoase şi-şi mângâe sufletul ros de vremuri grele, vin cu evlavie şi cinstesc cum se cuvine fiece zi de odihnă.

Această societate, sau grupare creştinească, ce poartă numele înţeleptului nostru păstor sufletesc «Patriarhul Miron Cristea» este condusă cu vrednicie, plină de admiraţie de Părintele Teofil.

Câte din acestea nu s'ar putea face dacă statul, factorul principal ar da ajutor.

Ion Luca

„Galileia Neamurilor“

Frate Creştine,

Pe lângă hotarele Zavulonului şi Neftalimului, aproape de mare, depe malurile căreia orbii au văzut şi bolnavii s'au vindecat, se întinde mândră şi frumoasă, cu dealuri şi văi roditoare Galilea Neamurilor. Acum, după ce blândul Mântuitor al omenirii s'a botezat dela Inainte Mergătorul Ioan, plecă la muncă, se sculă şi merse să propoveduiască omenirii, care şedea în întunerec: dragostea, iubirea eternă şi nădejdea fără de sfârşit. Nazaretul, leagănul sfintei Lui copilării, îl lăsă în urmă, tupilat în hăul văilor şi merse în Capernaum ca să scoale la o viaţă nouă lumea, care şedea în umbra morţii. De mii de ani o noapte întunecoasă se lăsase peste lume. De mii de ani lumea se sbătea în păcate, de mii de ani omenirea mergea îndărat, fiindcă păcatul rodea rădăcinile, ei. Zorile unei alte vremi se apropiară. Acum când zorile erau aproape întunerecul era mai des şi tot pământul bâjbâia fără să ştie încotro este răsăritul. Intunerecul cel mai mare este despre ziuă, dar în urma întunerecului, când lumina argintie se năzăreşte spre răsărit, el începe încet, încet, să dispară, făcând loc luminei dătătoare de viaţă. Vine soarele cel plin de căldură, vine soarele cel plin de lumină, vine Hristos lumina lumii, ca razele lui scoborâte din cerurile înalte să lumineze tot pământul. Şi mai întâi răsări steaua, dând lumii de veste că astăzi Maria a născut pe Mesia, apoi veni la apele Iordanului ca să le sfinţească cu trupul lui sfânt şi să se boteze dela sluga care nu era vrednică să-i deslege nici cureaua încălţămintelor lui.

In pustiul văilor şi în tăcerea nesfârşită a munţilor, mai înainte strigă Ioan «pocăiţi-vă că s'a apropiat împărăţia cerurilor. Eu vă botez pe voi cu apă, iar cel ce vine după mine, vă va boteza cu foc şi cu Duh sfânt». Glasul celui ce striga în pustie, pocăiţi-vă—pocăiţi-vă! Şi lumea nu ştia ce să creadă...!... Unde este cel ce ridică păcatele lumii, unde este blândul propovăduitor, unde este Domnul şi Mesia cel din veacuri proorocit?!! Iată l astăzi în Capernaum, iată l pe pământul Zavulonului şi Neftalimului iată l aci în Galileia Neamurilor. Acum poporul cel ce şedea în întunerec vede lumină mare, acum ochii sufletului se deschid, acum urechile inimii aud glasul blândului propovăduitor bate la uşă. Neamurile Galileii îl lasă ca să intre; dar Doamne, la unii uşa se deschide şi la alţii se închide!.. La cine se închide uşa? O! la acei care sunt putrezi de păcate, la acei care ura şi răutatea, necinstea şi crima le-a ros baerile sufletului. Lumina era prea mare şi întunerecul sufletului lor prea de nepătruns! Uşa inimii era ferecată cu cheile lui Satan, iar dincolo în'năuntru, Velzevul trăia în întunerecul nepătruns al fariseilor şi cărturarilor. Pocăiţi-vă că s'a apropiat împărăţia cerurilor; lumina focului te arde, jarul te mistue, căci jarul care mistue sufletul şi trupul este păcatul—şi jarul este aprins de Diavolul... Dar răbdarea Mielului care mai târziu s'a jertfit, iertându-i că nu ştiu ce fac, a aprins focul sacru pe pământ, acolo în vârful Golgotei, acolo între doi tâlhari, acolo unde sângele a curs peste tigva lui Adam, ca să spele păcatul, care rodea sufletul omenirii... Pe malurile Iordanului, pe marginea Ghenizaretului, întâlni pe Petru, pe Iacob şi Ioan, săraci pescari şi le zise: «Veniţi după mine», voi, că sunteţi curaţi la inimă şi impreună să ne jertfim pentru nenorocita de turmă. Şi plecară pescarii şi ce văzură se minunară, căci orbii începură să vadă, bolnavii să fie sănătoşi, leproşii să se curăţe, vântul să înceteze, marea să se liniştească, pâinea şi peştele să se înmulţească şi omenirea să se mai satureodată; morţii să învieze, căci mâna Lui era mâna lui Dumnezeu, care ţine totul în palmă... Şi pescarii mergeau după El şi unde credea El că este locul mai nimerit, ridica ochii spre cer şi începea: «Asemănatu-s'a împărăţia cerului»... Fericiţi ve-ţi fi când vă vor ocărâ... şi glasul lui pătrundea în suflete, răsuna peste văi şi peste munţi departe până la margine de pământ. Şi aşa propovădui mereu; merse înainte, ducând cu sine crucea. până se pomeni bătut în cue pe ea.

Cuvintele Lui goniră întunerecul, cuvintele lui răscolră sufletele, cuvintele Lui se săpară în piatră de granit, dela o margine la alta a lumii, cuvintele lui zidiră altare pe întinsul pământ, ca să-l slăvească pe El, gonind întunerecul şi aducând lumea care zăcea în umbra morţii, la lumina cea sfântă a Cerului. El îşi dete Duhul pe cruce, ridicând ochii spre Tatăl Lui, iertându-ne pe noi păcătoşii.

Preot. Dem. I. Iliescu Palanca

PRIMIM SCHIMB CU ORICE GAZETA

Răvaşe Intime

Dâljeanca şi Mederloaica

Dragă Zoiţico,

— Parcă le văd pe scorpiile astea şi, dacă mă crezi Babă Vişo, parcă ş'acuma mi-e frică de ele. Ce să spun? Proverbul: Ziua bună să cunoaşte de dimineaţă, este mincinos. Eu şi fratele meu Costică, ca şi ceilalţi fraţi mai mici, eram aşa de nebunatici în cât speriam lumea cu nebuniile noastre copilăreşti. Curtea noastră mare d'un pogon, cu două grădini, una de flori şi una de zarzavat, era mereu plină de copii, n'ajungeam noi că eram zece, ci mai veneau aici şi toţi cei din mahala şi cântam, jucam, săream pe coardă, ne jucam d'a Baba oarba, d'a Pânza'ncurcată, d'a Mijea, d'a Ulcica, d'a Cârpa spurcată, d'a Sucita, d'a'Nvârtita, d'a Poarca.

Ţipam, săream, ne suiam în pomi şi pe uluci, ne'mbrăcam cu hainele părinţilor şi făceam teatru după istorioarele morale din carte că, atunci cărţile erau mai bune ca cele de azi, apoi luam la goană, oile, porcii, curcanii, porumbeii şi câinii.

Eu încălecam pe Corbea, Costică pe Leul, Teodora pe Pagon, Nae Simulescu pe Ţibra, Riţa pe Dolfa şi Filoftia a popei pe Braica, câinii; când îi porneam la mers, mergeau dar chelălăeau aşa pe tare şi copiii din curte ţipau, dau cu beţe şi cu ciomege, cântau cu mâna făcută trâmbiţă, până ce amândouă Zgripţoroaicele, săreau la geam, ne ameninţau şi, ne spărgea marşul acesta triumfal cu care zăvozii noştri din curte erau învăţaţi, dar vecinele noastre se făceau foc, când îl porneam şi ne pâra la tata dela care Costică, a mâncat multe trânteli. Eu, ce făceam, ce dregeam, nu ştiu, dar scăpam mereu de ciufuleală. Aveam cusurul că mereu fugeam d'acasă, pierdeam lucrurile şi mă greşeam zilnic la şcoală, că fetele-mi spuseseră că'n closet sunt nevăstuici şi acelea mă muşcă de undeva.

Dar nici profesoarele, nici mama, nu s'au ocupat d'asta, că eu pantalonii, când veneam dela şcoală, îi vâram după poartă.

Numai Mariţa Dâljeanca şi cu Mederloaica au luat seama şi m'au spus mamei şi profesoarelor. Eu am plâns de ruşine, dar obiceiul mi l'am ţinut, că mama n'a avut vreme să vină să cerceteze nevăstuicile nici profesoara să se ocupe de mine. Ea învăţa franţuzeşte p'o carte şi eu auzeam dela ea mereu: Futur, simple... Futur enterieur. Se plimba Frusina Bădulească, profesoara mea şi zicea mereu aşa, până ce'ntr'o zi am început s'o imitez. M'a prins, m'a pus în genuche, m'a spus mamei şi fiindcă tot în ziua aceia fugisem la Riţa lui Tache Cociu şi pierdusem igliţa şi coşuleţul cu lucru, când am venit acasă, m'a certat rău, m'a făcut neroadă şi haimana şi m'a legat de piciorul patului în casa cu cărămizi. Eu am plâns şi am repetat mereu până am adormit: Futur simple, Futur enterieur,.. Neroadă, haimana... Ne,.. Ce or fi alea, ce?...

* * *

Tata, de şi om de seamă, boer, cânta la biserică şi se supăra foc când noi nu ne duceam. Mie mi-era drag să l ascult pe el, că avea glas frumos, dar când dam acolo de Dâljeanca şi de Mederloaica, care aveau strane lângă mama, mă luau fiori. Mama mă punea să le sărut mâna lor, lui Formac, Floreaschi, Odobeaschi şi Anicuţa Linche, soţia lui cafegi Paşea, Văcăreaschi. P'acestea din urmă le iubeam că erau cucoane mari, dar pe cele două şi pe Formac, nu puteam să-i văd. Barem de Formac, tatăl generalului, mi era frică pentrucă sta cu gura căscată şi fornăia pe nas, ba avea şi'n cap fes ca bragagiii. Tata ne punea pe toţi la rând şi toţi în pas gimnastic, mergeam să facem Duminica parolă la boeri. Unii ne dau câte un icosar şi noi luam pe el gloanţe,, sugiuc sticluţe cu vutcă, cocoşei de zahăr şi pentru nimica toată, adunam toţi copiii mahalalei şi'mpărţeam toate cu ei. Intr'o Duminică adusese ciobanul nostru dela stâna dela Ilfov de lângă pădurea noastră, patru mieluşei pentru tăiat. Le-a dat drumul în curte şi l'am auzit pe Silică ciobanul când le-a zis: Bâr, bâr... atâta a fost de ajuns. Cum deşertă omul caşul din sidilă şi mama îi dete un sac de malaiu, un buture de pastramă şi-l văzurăm ieşit pe poartă, fugirăm în curte după miei şi'ncepurăm toţi: bâr, bâr... până ce bieţii mieluşei o luară la fugă. In fundul curţii era un gard înălticel cu streaşini de mărăcini, lângă el făcuse Moş Ilie şi Mutul o clae, care se surpase şi vârful îi căzuse peste streaşina gardului dincolo în drum. Am bârâit bieţii mei, până ce s'au suit pe clăiţă, au trecut peste gard şi'au luat'o la fugă pe drum. Noi ne ţineam laie după ei, aşa ne spălaţi ne premeniţi cu picioarele goale, cum ne sculasem şi morţi de frică. Iazul morii era aproape; groază pe noi, că dau mieii în Ialomiţă. Ne aţineam toţi plângând şi bâr... bâr... până i-am băgat pe poartă. Tocmai când sosirăm noi... vai!.. iacă şi mama şi tata, se'ntorceau dela biserică. Eu am fugit şi m'am ascuns în gârliciul pivniţei, Costică, Teodora, Xenofont, au mâncat bătae cu papucul şi pe toţi i a adus Mama Stana şi i-a băgat în pivniţă. Costică i-a dat un brânci şi i-a luat cheile din mână, apoi binişor, binişor în vârful picioarelor, când a aflat dela ţigancă vestea că mama dormea, după masă, s'a dus de i a luat cheile de sub pernă, a descuiat dulapul din sfruagirie şi ne-a adus toată farfuria de cheltele pregătită pentru noi şi'a vestit pe Riţa şi pe Filoftia că suntem închişi şi că n'avem pâine. Amândouă fetele au venit cu câte un şir de covrigi şi după ele a intrat şi Corbea şi Leul. Masă mai bogată şi mai frumoasă ca aceia, n'au fost nici cele pe care le-am luat la atâtea palate, la atâtea banchete oficiale, la care am luat parte'n viaţa mea. Am fugit d'acolo şi ne-am dus în grădină, ne-am suit în dud şi n'am coborât până ce nu ne-au făcut cu degetul Dâljeanca şi Mederloaica. De urâtul lor, am fugit la Gârlă. Eram mai bine de patruzeci de copii goi, cine să gândea atunci la costume de bae. Nebunateci peste fire, şi toţi am ieşit oameni de seamă. Era un timp când ai noştri, din zece, fraţi şease erau inspectori generali în serviciul ţării.

Cu rochia şuşelită şi pătată rău de dude, m'am dus la mama i-am sărutat mâna, i-am cerut iertare, dar ea nu mi-a dat'o şi iar m'a făcut: neroadă şi haimana.

In loc să ne ruşinăm ori să ne cuminţim, peste câteva zile, când era o sărbătoare şi ei s'au dus la vie, iar noi la şcoală şi nu s'a'nvăţat, am venit fuga acasă am găsit mâncare pe masă, ouă fierte, lapte bătut, pui fripţi şi compot de caise. Am mâncat bine, Costică bâgă piciorul de pui în compot şi mânca înjurând surugieşte. Teodora plângea. Costică drept mângâere o vârâ cu capul în castronul cu lapte. Plânse fata, ce plânse, el însă făcu haz, cum făcea, ori de câte ori îşi bătea joc de noi fetele, apoi pornirăm la vie pe Valea Voivozilor. A ne descălţa şa trece apa era joacă pentru noi. Mergeam cu smeii să ne găsim părinţii. La o podişcă mică din Gura văii, n'era frică de urs!.. După ce ne-au asigurat nişte oameni că nu sunt urşi p'acolo am fugit înainte. Când am ajuns la vie ne-am oprit sub mărul paradis şam început să tremurăm. Mama dormea dusă sub nuc, tata sta'n privor şi cânta cu flautul. Costică ne zise: Aide la el copii, că nu ne bate, că-l doare piciorul. Ne-am dus, Când ne-a văzut şa făcut cruce; pe el în adevăr că îl durea un picior şi era oblojit cu ceapă şi cu păcură ca să-i treacă de scrinteală.

Ne certă, ne ameninţă, dar când vru să pună mâna pe baston şi să dea, Costică îi strigă fugind: Sâc... sâc... sâc... că nu poţi să ne baţi că te doare piciorul. Tata râse şi ne'ntrebă cum am înemerit drumul, noi povestirăm până ce 'n bătătură, oamenii de la lucru, aprinseră focurile şi s'aşezară la cină... Din mămăliguţa caldă Costică pupitul îşi făcu un cocoloş cu brânză şi 'ncepu a hălpăi. Am ostenit, pe mâine Băbuţo, zise Ruxanda şi se'ntoarse cu faţa la perete...

BABA VIŞA

„Leacuri contra beţiei“

In No. 297 din «Cultura Poporului» am citit scrisoarea d-lui jude-consilier C. S. Ballan cum şi scrisoarea răspuns a P. S. Arhimandrit Scriban, ambele referitoare la combaterea alcoolismului.

Două păreri deosebite, ca două râuri care curg în felul lor deosebit, dar ambele în acelaş sens şi spre acelaş ţel.

Această frumoasă polemică mi-a făcut impresia certei dintre «Ciocan şi Nicovală». Rog frumos pe amândoi, să nu mă ocărască nici în gând, pentru permisiunea ce-mi iau, amestecându-mă în această frecătură de păreri, irijându-mă în meşterul care a împăcat Ciocanul cu Nicovala, arătându-le că, şi una şi alta sunt de folos, dar de mai mare folos amândouă împreună.

Iniţiativa privată este benevolă, aplicarea legei este obligaţiune. Iniţiativa privată fără sprijinul legei promite roade, iar aplicarea legei fără iniţiativă privată dă roade aparente şi ne acceptibile. Iniţiativa privată unită cu aplicarea legei, lucrând paralel pe o mai lungă durată şi dacă ar fi posibil continuă fără întrerupere, dă adevăratele roade.

Păcatul mare este că, iniţiativele private, mai cu osebire pentru combaterea alcolismuluţ, sunt rare, izolate şi aproape inexistente, — iar, nerespectarea legei se practică în mod făţiş, în tot locul şi în tot timpul de însuşi cei obligaţi a o aplica.

Ca să vadă ori şi cine dacă am s'au nu dreptate, îmi permit a arăta rezultatul experienţei ce am făcut în această direcţie.

Auzeam vorbindu-se: ţăranul e beţiv! Vedeam şi eu că aşa este şi cercetând lucrurile mai de aproape am ajuns la concluzia că ţăra'ul devine beţiv şi se dedă la neorânduieli de multe ori independent de voinţa lui. Ne având altă distracţie şi alt loc de întâlnire fără anumite regule şi obligaţii cum ar fi la Biserică, Şcoală, bancă etc., se duce la cârciumă, nu ca să bea dar să mai audă, să mai vadă ceva. Aci s'a întâlnit cu un prieten, s'a agăţat. Acest program repetându l din Duminică în Duminică, a început să simtă nevoia de a-l repeta mai des. Am pornit iniţiativa să înfiinţez în sat «Casa de Educaţie Naţională», am înfiinţat.

Şase ani am ţinut conferinţe prin poeni, la răspântii de drum. Era ceva incomplect; lipsea cassa proprie. Cei care trebuia să colaboreze cu mine (autorităţile Preot, Învăţător) mă deziceau mă zeflemiseau ironic! In primăvara anului 1927 am

Din rândul celor puţini

In aceste vremuri când materialismul a ajuns la culme, când dragostea de Dumnezeu şi de aproapele s'a răcit de tot şi când alergările şi întrecirile nebune ale lumei după plăceri şi măriri întrec ori ce margini, ici şi colea răsare câte un om de bine în sufletul căruia licăreşte dragostea de D-zeu şi de aproapele. Aceşti oameni care se pun în slujba binelui şi frumosului, închinându-şi o bună parte din munca şi străduinţa lor ţării şi neamului merită să fie însemnaţi cu slove de aur în istoria acestei ţării. Dacă în aceste vremuri de prefaceri, n'ar mai exista asemenea oameni care să se gândească şi la lucruri mai înalte ca cele la care se mărgineşte mulţimea de azi, apoi cu drept cuvânt ar trebui să ne perdem or ce speranţă într'un viitor mai fericit. De un asemenea om de ispravă vreau să vorbesc eu aci, fără părtinire şi fără să aduc laude deşarte, ci arătând numai adevărul aşa cum reese el din fapte.

In rândul celor puţini de oameni ce muncesc pentru binele acestei ţări, sau care îşi închină o bună parte din străduinţa şi din averea lor pentru binele obştesc face parte şi Domnul Leonida Dumitrescu avocat din Plaineşti Jud. R.-Sărat.

Născut din părinţi muncitori şi săraci prin muncă şi silinţă urmează şcolile pe propia putere şi ia licenţa în drept. Intrând în slujba de avocat se instalează în comuna Plaineşti unde îşi îndeplineşte cu cea mai mare umanitate şi cinste slujba sa.

Toţi care au avut vreo nevoe în ale justiţiei, cereau sfatul acestui om luminat, pe care el îl dădea cu toată dragostea şi de multe ori fără nici o răsplată. Fiind reprezentant al unui mare moşier din Corabia, M. Popescu, care a deţinut moşii întinse prin aceste părţi, dl. L. Dumitrescu a făcut atâtea înlesniri de plată, în cât azi, toţi orfanii şi văduvele au locuri de cultură şi păduri de unde îşi taie un lemn de foc.

Faptele acestea de bine obştesc ale d-lui L. Dumitrescu a atras după sine simpatia poporului care acum 2 ani l'au ridicat în treapta de senator în sfatul ţării. In Toamna anului ce-a trecut dl. L. Dumitrescu a pus temelia unei mari Biserici în Comuna Plaineşti, pe care o clădeşte pe propia putere. Biserica va costa peste un milion şi jumătate şi s'a ridicat până la acoperiş, Peste cel mult doi ani vor avea şi Plaineştenii un locaş de rugăciune.

Iată adevăratele fapte de bine obştesc ale unui om de ispravă! Fără să mai arăt şi alte multe fapte de caritate mai mici, numai din cele văzute până aci se poate vedea cinstea şi dragostea faţă de ţară şi de Dumnezeu a acestui om vrednic. Ce fericită ar fi ţara aceasta dacă toţi milionarii noştri s'ar asemăna d-lui L. Dumitrescu! Atunci nu ne-am mai plânge de biserici, de şcoale, de spitale, sanatorii, azile, cămine culturale şi de alte nevoi ce se resimte din greu în ţara aceasta. De aceia «Cultura Poporului» îşi face o frumoasă datorie, înscriind în slovele ei faptele mari şi frumoase ale oamenelor noştri, vrednici şi cinstiţi. In urma războiului celui mare ţara e năpădită de multe greutăţi şi lipsuri, de aci toţi oamenii noştri cu stare, ar trebui să întindă o mână de ajutor pentru bucuria ţării şi fericirea sufletului lor.

Noi nu putem de cât să aducem laude faptelor d-lui L. Dumitrescu şi să rugăm pe bunul Dumnezeu să-i ajute să termine cu bine sf. locaş început şi tot El să-i răsplătească binele ce-l face ţării şi semenilor săi.

Al. T. Isofache—Bordeşti

Cântec din Maramureş

Floare!..

Flaare, cine-i oare?
Floare — floricuţă
Nu-i a mea drăguţă?
Floare—floricea
Nu-i dragostea mea?
Floare!
Floare, cine-i oare?
Floare rosmarin
Gândul meu senin
Mândrii îl închin
Floare — rosnicea [1])
Vai! inima mea
N'o furat-o ea?
Floare!
Floare, cine-i oare?
Floare rugușor [2])
Nu simţesc că mor
De când dor, n'am dor?
Floare — albăstrele
Ochii ei sunt stele
Două făcliele[3]*.*
Buza i de căpşune
N'am s'o ţuc eu, spune?
Mijlocul—inel
Strâng-l'oi cătinel [3])*?*
Floare!..

Cesar Pruteanu

1) floare de câmp, 2) trandafir, 3) încet, domol.

O foaie se scoate cu multe greutăţi. Cheltuelile sunt aşa de mari în timpul de faţă, încât fără ajutorul abonatului foaia este adesea între viaţă şi moarte. De aceia rugăm serios pe toţi abonaţii şi sprijinitorii acestei foi, cari sunt în urmă cu plata abonamentelor, să ne trimeată sumele rămase, căci numai aşa foaia aceasta va putea duce mai departe făclia culturii în rândurile largi ale neamului.

„Revistele Sătești"

«Nici o lege omenească nu poate suprima dreptul de a răspunde. — In fața unei prese libere și puternice, singura armă de apărare nu este de cât RĂSPUNSUL».

Max Buteau: *«Le droit de critique en matiére litteraire, dramatique et artistique».*

Sirey, 1930,—Paris

In revista «Piatra Craiului», ce apare în Dragoslavele (Muscel), am publicat în vara anului curent, în cuprinderea de mai jos; un fragment din a cincea ediție a studiului meu social «Cauzele Criminalității», sub titlul:

CHESTIUNI SOCIALE.

In contra alcoolizmului

— FRAGMENT [1]) —

«... Alcoolul produce nu numai o stare degradătoare pentru individ — *beția* — destul de detestabilă prin efectele sale patologice, dar, mai produce încă și acea plăcere de alcool, deliciu temporar, care aduce uitarea de sine, a tot necazului și suferinței individului, — făcând astfel ca alcoolul să fie o băutură căutată de mulți, cari, fiind în lipsă și mizerie, speră că vor găsi în fundul paharului fericirea, pe care viața reală nu le-o poate da...

Nu ne vom ocupa, deci, de alcoolicii bolnavi fizicește, consideraţi inofensivi socialmente, ci, ne vom ocupa de altă categorie de alcoolici, foarte numeroasă, indivizi, asupra cărora alcoolul lucrează într'un mod lent, aproape pe nesimțire, fără a le da o aparență fizică de alcoolici, sau a le provoca turburări cerebrale alarmate.

Asupra acestor indivizi, toxicul, printr'o influență treptată, îi aduce la ruină progresivă a facultăților lor intelectuale și afective, contribue la zdruncinarea simțului lor moral și le reduce mult puterea de rezistență în lupta contra poftelor instinctive.

Alcoolizarea treptată și cronică, având de efect a anihila în individ orice voință și judecată, făcând astfel ca alcoolicul să devie jocul împrejurărilor exterioare, —se poate lesne explica ușurința cu care aceștia comit, apoi, infracțiuni, — alcoolicii fiind acei cari dau cel mai mare contigent închisorilor și azilelor de reformă.

«Viţiul beţiei, ca și patima tutunului, încep din momentul când un organism s'a obicinuit așa de mult cu alcoolul — ca și cu tutunul — încât celulele lui nu mai pot suporta lipsa acestor otrăvuri».

Evident, că, primind zilnic alcool, organismul acestor indivizi, dela un timp, ajunge în imposibilitate de a-l mai arde, — de a-l mai elimina: se dă învins, intoxicat. Leziunile provocate celulei nervoase de alcool, — ne spune D-nul Profesor Dr. Marinescu, — sunt foarte variate, celulele nervoase se ofilesc, devin tot mai mici și, în fine, dispar cu totul, — distruse fiind de alcool. *Profesorul G. Marinescu în «La cellule nerveuse» vol. II pag. 320 urm.*

— Am zis că, alcoolicii sunt acei cari dau cel mai mare contigent închisorilor și azilelor de reformă: — faptul se confirmă prin statisticele, atât de la noi, cât și în Franța, ale căror date, dovedesc, în mod eloquent, cu câtă furie bântue această plagă socială, — alcoolismul — și cât rău face și individului în parte și progresului social în genere.

* * *

O consecință directă a alcoolismului este *degenerarea*: starea unui individ care, comparat cu ascendenții săi, este redusă în rezistența sa psiho-fiziologică.

Asemenea stări, în care se găsesc mulți nenorociți, victime ale sifilisului, pelagrei și, mai cu seamă ale abuzului de alcool și ale altor feluri de abuzuri, — de morfină, cocaină, etc.,—sunt stări care i duc la ruina facultăților intelectuale și efective, — reducându-le complect puterea de rezistență în lupta contra poftelor instictive.

Asemenea indivizi au mai multe tentațiuni de a face rău, și, foarte lesne, devin criminali.

* * *

Față cu creșterea prea mare a consumării alcoolului, e natural, cred, să ne întrebăm; *care ar fi remediile de substituit, în locul celor vechi, ca: amenda, închisoarea, uneori bătaia,* etc., care n'au avut nici un efect împotriva lățirei acestui viţiu universal?

S'au propus trei mijloace nouă: *1. Reglementarea severă a vânzărei alcoolului: 2. Educația antialcoolică și 3. Societățile de temperanță.*

1. In primul loc, trebue să recunoaștem că, până acum, nicăieri măsurile legislative luate contra alcoolismului, n'au dat rezultate favorabile și că numai măsurile luate din inițiativa privată au avut urmări mai bune. Că, deci, după experiența făcută în Rusia, în Elveția, în Anglia și mai ales în America, legislațiile prohibitive, cu toate rigorile lor, n'au putut împiedica desvoltarea alcoolismului, cu toate măsurile legislative prohibitive ce s'au luat.

Și, — cauza principală a fost că *nu s'a stârpit răul dela origină;* ci, în alte țări, ca și la noi, *s'au luat,* prin legile prohibitive de *până acum, numai niște slabe măsuri de constrângere, cari n'au dat rezultatele așteptate.*

* * *

Dar, ceeace, până acum, nu s'a putut dobândi prin legi prohibitive, s'a realizat, în parte prin *ajutorul educației antialcoolice și a «Societăților de Temperanță».*

Educația antialcoolică, — s'a propus a se face mereu: în familii, la școală, la regiment, în universități populare. *Scopul ei este de a arăta:* a) *Că alcoolul e o otravă* b) *Că întrebuințarea lui — chiar în doze mici — nu poate folosi de nimic;* c) *Că alcoolul este foarte periculos organismului omului.*

In afară de aceasta, în țările din occident și în special, în Anglia, s'au format acele societăți de temperanță, care numără peste cinci milioane de membri, cari se abțin de a bea alcool. La acest număr trebue să adăogăm și cele trei milioane de copii, grupați în *„Bands of Hape"*... Deci, din populația engleză, a șaptea parte nu bea alcool și aceasta este singura cauză care a contribuit ca în Anglia consumația alcoolului să nu mai crească anual peste 9 litri de om, consumație, care, totuși, este menținută numai de restul englezilor cari beau încă, cu toată rigoarea legilor și a sfaturilor bune ce li se dau.

De altfel, poporul englez lucrează de mult și foarte serios în această direcție. Ei au înființat cafenele de temperanță încă din anual 1873, de când s'a înființat în Anglia — la Bristol — prima cafenea de temperanță, iar până la 1924, se numărau în Anglia peste 20.000 de asemenea cafenele, cu tot confortul dorit, bine încălzite, luminate perfect, întreținute curat, având săli de lectură, saloane pentru muzică, etc. și, fiind frequentate de peste șase milioane membri.

La Londra, se găsesc *«conffetaverens»*, în cartierile cele mai sărace și *«Tea-rooms»* în foburguri. In cartierele mari, cafenele de temperanță sunt admirabil instalate. In Londra *«Palatul Poporului pentru abstinenți"*, posedă o sală mare de concert, un vast și economic restaurant, bibliotecă, grădină de iarnă, săli de joc, de conferințe etc.

Și în Rusia funcționau, înainte de războiu, 745 societăți de temperanță, cari prin exploatarea diferitelor stabilimente, în special a ceainăriilor, ajunsese a încasa anual zeci de milioane ruble. Statul rus subvenționa acele societăți.

Norvegia, în mare parte își datorează renașterea sa morală, intelectuală și fizică, societăților sale de temperanță.

Asemenea societăți de temperanță, s'au înființat nu de mult și la noi, în București, cu scopul de a se diminua, cât mai mult, ravagiile groaznice ce face alcoolismul»,

*

Cele publicate mai sus, — privitor la măsurile luate pentru combaterea alcoolismului, — au fost criticate de S. S. Arhim. Scriban, într'o dare de seamă, publicată în No, 292 din 22 Sept. a. c. din „Cultura Poporului", sub titlul „Revistele Sătești».

Am răspuns articolului S. S. Arhim. Scriban, într'un precedent număr al acestei reviste și, asupra discuției urmate, țin să lămuresc că, acel răspuns al meu, trebue înțeles în sensul că, în combaterea alcoolismului, am preconizat și precovizăm încă ideia măsurilor legislative: desființarea, prin lege a celor 239 fabrici de spirt din cereale din țară, [2]) întroducerea monopolului alcoolului [3]) etc., măsuri ce au fost legiferate în parte în ultimii ani,—dar că stăruim și în părerea de a se duce lupta contra alcoolismului și din inițiativă particulară prin educație antialcoolică, soc. de temperanță etc.

Suntem de acord, deci cu cele susținute și de S. S. Arhim. Scriban, că: lupta împotriva beției trebue dusă din amândouă părțile: și prin legi prohibitive și pe cale de inițiativă privată.

Mai țin să lămuresc că, publicând fragmentul de mai sus în revista sătească «Piatra Craiului» din Dragoslavele, — revistă ce apare sub direcția medicului plășei, preotului și învățătorului acelei comune, am ținut a contribui și noi — prin aceasta — la educația antialcoolică a săteanului nostru, deci la luminarea și îndrumarea lui spre bine.

C. S. BALLAN
Judecător-Consilier

1) Din studiul social «Cauzele Criminalității», — ediția 5-a, de curând apărută de sub tipar. Lei 60 exemplarul, la librării.

1) «Dreptul» No. 35/924.
2) „Cr. Judiciar No. 24/929.

Scrisoare de drum...

Seara te prinde întren pe nesimțite.

Nu vezi când se aprind luminile și nu știi unde descalică amurgul cețos al zilei de iarnă. Numai când din larguri, unde noaptea se întinde pe văi, vine pe la fereastra vagonului boare rece de seară, simți că liniștea se lasă tot mai adâncă și noaptea începe cu cea dintâi luminiță palidă, țintuită dincolo de deal. Și când țăcănitul ritmic al roților te neliniștește și cerci să privești afară, vezi agonia luminii care moare, liniile aproape șterse ale dealurilor cari se depărtează și dorul începe mai vijelios să te răscolească și să te frământe.

In muzica aspră a fiarelor care se îmbucă rece cu șini lucii ca de ghiață, caut să mă afund mai adânc în mine și gândurile îmi sboară în urmă, mai ușoare, mai sprintene, ca pe drumurile pe cari se simt mai bine, spre locul abia de câteva clipe părăsit. Imi dau seama că n'am plecat departe și nici pentru mult timp. Dar locul din care mă rup, a devenit atât de prețios pentru mine, că nici două ceasuri nu-l mai pot părăsi, fără duioșie și strângere de inimă.

Și când te gândești câte iluzii mi-a distrus, câte umilințe mi-a pregătit și cât sbucium mi-a sortit, am atâtea motive să-l urăsc, că mă întreb prin ce minune dumnezească mai pot să țin la el cu atâta foc, oraș al patimilor și al pătimirii unora, Metropola pe care noaptea o învălue, colo, departe, cu lumina bolnavă ca și gândurile cari mocnesc subt ea. Și te uită, că acolo, subt cerul vânăt arămiu, martor al atâtor păcate și plânsete, gândurile-mi năvălesc ca un stol de păsări spre pomul înflorit în dimineți senine de April... Și dorul care se ridică în înflorirea albă a primăverii, doar tu ești! In grădina în care păragina vremii își crește mărăcinii și scaeții, tu, pom al nădejdiilor înmurgurite, care întrupezi curăția, îmi chemi gândurile mele și mi le saturi, cum cheamă seninul albastru ciocârlia, spre înălțimile curate, primăvara!

Pentru pomul acesta al sincerității, al nevinovăției și al dragostei adevărate mai pot să iert necazurile, mai pot să uit sângerările ciulinilor din grădina în care el înfloreşte. Căci, dacă, acolo în urmă, de unde am plecat, n'ai fi rămas tu, plecarea mea ar fi fost plecare de descătușare și de drag de libertate. Mi-aș fi descreţit fruntea, mi-ar fi săltat sufletul de bucuria că am, putut evada din carcera simțurilor și a exuberanței mele tinerești pe cari mi le-a încopciat legăturile cu lumea și nici pic de gând n'aș fi lăsat să se întoarne acolo unde am suferit atâtea înfrângeri.

Și câtă voioșie mi-ar fi deschis înainte libertatea! Câmpul cu zări de plumb, pe care iarna domoală îl amorțește vremelnic, pădurea cu tăinuiri de vis și singurătate, isvoarele și drumul mi-ar fi părut, toate, mai înfrățite cu mine. Și grăbind spre locurile-mi dragi, pe malul Argeșului liniștit, cu împrejurimi de poezie frumusețe, pe acolo, pe unde am crescut, lumea mi s'ar fi părut mai bună, oamenii mai apropiați și mai mult dor m'ar fi chemat spre cei de acasă!

Dar ai rămas în metropola păcatului, tu, bună, sinceră, iubitoare. Tu îmi dăruești atâta bunătate, că 'tot ce mi-a părut odată nesuferit, îmi este azi așa de drag! Iată dece, acum, când noaptea coboară tot mai greoae când fuge convoiul cel negru tot mai grăbit, gândurile-mi sboară acolo unde te-am lăsat, unde de atâtea ori ți-am fost tovarăș...

Și 'n fuga în care spre alte chipuri mă îndrept, chipul tău imi vine mai aproape, te văd așa cum te-am văzut de atâtea ori, cu ochi furați din adâncurile negre ale pământului, cu mână mică și moale, zâmbitoare, bună, bună!..

*

In larg noaptea se lasă tot mai tăcută și chipul tău se arată tot mai luminos și mi vine în minte seara de pe urmă, când, neînțelegători ai unei clipe dulci și tu și eu... n'am știut ce vrem.

In amintirea ta, a siguranței că gândurile noastre se întâlnesc în această clipă, iubesc orașul păcatului, pentrucă te-am lăsat acolo pe tine!

Nic. Argeș.

Rugăm stăruitor plătiți abonamentul

ȚARA MEA

România-i țara mea
Mândră, albă, ca o stea.

Are lanuri aurii
Și-un gingaș noian de vii.

Păsările cântătoare
Impletesc, cununi la soare.

Pârâiașe cristaline
Poartă cântece divine.

Toporași și lăcrămioare
Dorm în juru-i la isvoare.

Glasul ei, e fag de miere
Doina ce în veci nu piere.

Codrii sunt ostașii sfinți
Dați în dar de la părinți.

Ion Constantinescu—Stejar

Altițe și Bibiluri

Expozițiile Vermont.— Filoti — Atanasiu. — Mützner.— Florian.— DOMNIȚA ILEANA.— Colindele și vicleimul lor.— Ateneul Român.— Răspuns nepoatei ADINA FUSSU

Trei maeștri ai penelului s'au strâns sub acelaș acoperemânt și, cu toate acestea, ce variate sunt pânzele lor!...

Vermont nu iese din clasicismul său, fixat prin linii, lumini, umbre și colorit ca a lui Quido Reni, singurul care a cutezat a pune verde lângă albastru și roșu lângă portocaliu, dar în loc să ne vatăme, ne'ncântă ochiul.

Țigăncile lui Vermont sunt toate minuni de artă și de poezie; în ținută, în mișcări în ochii lor, se resfrânge toată psihologia acestor suflete sbuciumate, nostalgice, sărace de cugetare, dar bogate de iubire...

D-na Filoti Atanasiu ș'a câștigat, cu florile ei, un loc de frunte printre artiști. Mai proaspete și mai îmbălsămătoare sunt pe pânze decât în grădină. Râd și povestesc misterioase taine, florile d-nei Filoti. Când intri în expoziție ai impresia că te afli în cea mai splendidă seră. Nimic forțat în tot cea ce face, nimic în afară de natură. Dela nimeni artista nu cere îngăduială pentru munca ei cinstită. Cumpărătorii se'mbulzesc, nu tocmesc și sunt fericiți, când pot avea, în casa lor: liliacul, călțunașii, cârciumăresele și florile de măr și de cireși ieșite de sub penelul d-nei Filoti-Atanasiu.

Artistul Mützner e nostalg, ca și cine scrie. Deși'n țara noastră sunt peisage ne întrecute de frumusețe, el pasărea călătoare se duce'n toate continentele și d'acolo vine cu impresiuni vii sublime.

Câte ape, câte valuri, câte dealuri împodobite cu plante și cu castele medievale, câte poduri, portice, grădini exotice, nu ne-a adus artistul din Corsica și de aiurea? Ce frumos răsună codrul, ce armonios cântă marea sub penelul artistului Mützner!..

Florian dispăruse cam de mult dintre ceata noastră. Iubitor de pacea și de valurile mărei s'a așezat lângă ea la Constanța și cu penelul îi fură când valul, când adierea înspumată și parfumată, când furioasele gemete ș'amenințări, dar timpul am văzut că s'a așternut urmele pe fața și pe pletele albe ale lui Florian. L'a nins și pe el ca și pe noi toți.

Domnița Ileana, gingașe și surâzătoare mereu te fură și te'ncântă, cu zâmbetul Ei. Seamănă mult cu domnițele din povești și din trecutul glorios a Istoriei noastre.

De mititică, sub sfaturile scumpei noastre Suverane, Ilustra Sa mamă, Domniţa a călcat mereu pe urmele Ei, a mers voinicește pe căi sănătoase călăuzită doar de marea iubire ce are pentru popor. Dumnezeu să ne-o țină sănătoasă întru mulți ani că ea râde, vorbește și scrie frumos. Mie în albun în anul 1922 mi-a scris: „Slavă femeilor cari'și jertfesc întreaga lor viață Patriei"!

Ce cugetare chibzuită și ca de om matur.

La nașterea Sa în cartea Spade strămoșești eu am scris:

Ileano, Domniță frumoasa mea zână,
La cei făr, de reazăm să le fii Tu scut;
Ierta-vei greșiții, iubi-vei poporul,
Așa cum făcură strămoșii tăi mari.
Nimic fără Domnul să ai ca deviză
Acuma și pururi ferice să fii.

Ursirea mea d'atunci s'a împlinit. La crosticul acesta mai adaog: Să ne trăiască Domnița noastră. Majoratul Ei să fie ca scut țării.

Colindele și Vicleimul ori cine le-a văzut trebue să zică: Nu făcea de Ateneul Român așa serbări Sunt sigură că altul le-ar fi trimis în târgul Moșilor. Culegerea lor din datinele poporului trebuia alcătuită de oameni competinți iar pentru timpurile d'acum să se privegheze și la lecturi și la coruri, cari toate lăsau de dorit. In cărțile Stâlpi de Pază și Mătușica Dița, am publicat o scenă

Nașterea lui Iisus destul de potrivită pentru această ocazie, dar trivialul în vicleim și'n steaua dela Crăciun, cum să ne patroneze și cine să cerceteze cărți bune?

D-na **Adina Fussu**, în numărul de Crăciun 305—306 al ziarului «Cultura Poporului», îmi face o'ntrebare foarte judițioasă asupra: Concursurilor de frumusețe și propune ca fondurile pentru acest scop să se dea copiilor săraci.

Idea d-nei. Adina Fussu, e frumoasă și'nțeleaptă dar ce cunoaște alt femeile din atâtea societăți de cât luxul și petrecerile?

Destrăbălarea fetelor de azi se datorește celor cari au inventat: Concursul de frumusețe și celor cari'l patronează.

Și l'au patronat la noi miniștrii, gazetari și Președinta femeilor ortodoxe.

Vai lor!..

De se punea la premiu: *Munca și cinstea fetelor* nu l'ar fi luat nimeni, acest premiu.

Acum pudra, cosmeticuri. fel de fel, creme săpunuri sunt apanagiile fetelor; acul, croșeta, cârligele și undrelele bunicilor sunt ruginite; sentimentul binelui obștesc înțelenit, iar nebunia luxului s'a petrecerii a năpădit în fetele noastre; guvernul o patronează căci satul e fără câini și *Munca și Cinstea* subiecte biblice uitate, dragă A-dino.

Smara.

Doxe-Paradoxe

Sufletul—la mulți inși—stă ascuns ca burujana de leac; numai după ce a dat de el, vine leacul.

Născocirea tiparului s'a întâmplat pe o insulă: minuscula insulă Coleo.

...Probabil: deaceea, rămas-au scriitorii mari: mari insulari...

Tinerețea nu știe nu trebue să știe! de punctuație, când e vorba de viață,

Bătrânețea începe să o'ntrebuințeze tot mai des și tot mai complicat...

Idealul care'ți dă să mănânci este ca o femeie iubită—care te 'ntreține...

Ciudat: obraznic este tocmai acela, care numai obraz nu are...

Cridim.

---

clădit localul propriu. Cu toată greutatea cu care am trecut peste obstacolele materiale și mai am de trecut dar, când am văzut clădirea făcută, m'am închinat la ea ca la un altar sfânt și am zis: Acesta este altarul în care se va vindeca consătenii mei de beție, imoralitate și desfrâu.

Am început seria conferințelor, serbări distractive, etc. etc. Veniau tot cei ce nu iubeau cârciuma, oaea perdută tot spre gălbează și peire mergea, tot cârciuma era mai atractivă. Era nevoe de autorilate era nevoe de aplicarea legei, dar aceasta lipsea de lângă mine!

In Maiu 1927 sătenii împărtășind dorința mea m'au ales primar fără culoare politică.

Doi ani 1 | 6/927—1 | /929 am combinat inițiativa cu autoritatea, nu voi mai cita rezultatele bune obținute în alte direcții de interes obștesc (Școală, Biserică, gospodărie, salubritate, etc. etc.) ci voi cita metodele întrebuințate pentru combaterea alcoolismului cu toate reflecțiile lui cum și rezultatele obținute.

1) N'am mai îngăduit nici unui cârciumar nerespectarea legei M. V. b. s. și repauzului duminical.

2) In fie care Duminică și sărbătoare cu începere dela ora 2—3 conferințe, serbări cu coruri, piese de teatru și alte distracții la «Casa de educație" dojenind pe cei cari lipseau.

3) Oamenii care apucaseră viţiul beției întâi i-am sfătuit, i-am dojenit, le-am dat mici amenzi apoi am obligat pe cârciumari să nu le mai dea de băut de cât atunci când voi crede eu. Cârciumarii de teama legei pe care știa că le o aplic fără excepția m'au înțeles.

4) In zile de lucru, cei care ședeau la cârciumă i-am luat (câte va cazuri ca demonstrație) și i-am pus să muncească la curățitul curței școalei, bisericii, cimitirului, etc. etc.

Intr'un an beția, furtul, imoralitatea erau aproape stârpite. Cârciumile din 7 au rămas 2 și acestea ca două reptile lovite în cap, mai mișcau doar din coadă. Roadele începuse să se ivească, cei dintâi care venia la conferințe, la vorbă la serbări erau cei cari fusese mai perduți.

Poporul începuse să înțeleagă rostul Casei Naționale și pe al cârciumei pe care o părăseau fiind atras de prima.

Toate mergeau bine, numai spre bine. La Maiu a. c. «Democrația integrală» a condamnat la dizolvare consiliile cumunale, am fost desbrăcat de calitatea autorității de Primar, calitate cu care din nefericire și ca sfidare chiar a fost învestit unul din cei mai ruinați de beție, pe care eu nu-l putusem aduce la realitate de cât aplicându-i amenzi și oprind pe cârciumari de a i mai da băutură!!

La 2 Iunie 1929 abia am mai putut ține conferințe la «Casa Națională», fiind ziua „Mamei și temperanței" ușile «Casei de educație» nu s'au mai deschis până astăzi, dar ale cârciumilor stau deschise ziua și noaptea, fie sărbătoare fie zi de lucru.

In fața «Casei Naționale» au crescut bureni în fața cârciumilor pavaje. Edili... și cârciumarii jubilează, beția progresează cu tot cortegiul ei... Bețivii și-au reluat obiceiul și mă întreabă îndemnați de edili și de cârciumari: Nu ne mai amendezi? nu mai spui cârciumarului să nu ne mai dea rachiu? Nu ne mai chemi la «Casa Dracului"?!! Ce e aia? O să eșim cu târnăcoapele să o dărâmăm!! Acum nu e tot lege, de ce avem voie să stăm și să bem cât vrem?! și câte altele...

Cuvântul evangheliei e sfânt când zice: Nu dați mărgăritare în gura porcilor!

Preotul abia mai poate aduce și el la câte o sărbătoare mai însemnată câteva babe la Biserică, fiindcă oamenii până în ziuă sunt la cârciumă!

Invățătorul de... cum să-i sfătuiască să fugă de la cârciumă la Biserica ori la „Casa de educație, căci făcând aceasta ar lovi în interesul cârciumarului care îi e «tată socru», și apoi el nu e învățător de cât pentru copiii? pe care a avut grijă să-i trimeată să-i cureţe porumb ori să-i mature ograda, căci la Biserică-i va duce la Crăciun și la Paști.

Acum ori cine poate trage concluzia care părere e mai bună a d-lui jude-consilier C. S. Ballan ori a S. S. Arhim. Scriban. Eu le admit pe amândouă dar întâietate dau P. S. Arh. Scriban. Cu părerea S. S. se mai poate obține ceva, cu a d-lui Ballan se obține ceva aparent ca și cum ai căra apă cu găleata cu fund de sită. Combinate însă, ambele păreri dau rezultate bune, dar și aceasta, dacă avem oameni care să înțeleagă rostul legei și obligația ce au de a o aplica.

S. Gh. Porșinaru.

Rânduri despre Maica Smara

Am cunoscut îndată după căsuţa liniştită, ascunsă între ramurile pomilor răsădiţi în faţa casei că acolo locueşte Maica Smara.

Numărul locuinţei nu mi-l amintesc.

Frumosul, răcoarea de peşteră tăcută în care au încremenit pe pereţi stalactite de argint, voioşia răspândită pretutindeni mi le amintesc. Era tocmai acea atmosferă de pace şi seninătate, pe care în tinereţe poeta a dorit-o, săpând-o în versurile :

„Pustnicia vreau acuma
«Peste suflet să s'aşternă
«C'a sihaştrilor din peşteri
«Viaţa vreau să mi se cearnă.
(«Daţi-mi pacea» pag. 220 [1])

Şi când m'am suit în pridvorul aducător de amintiri străbune, în pridvorul aşa de simplu cum l-a avut bunica mea şi poate şi a voastră, mi-a ieşit înainte cântăreaţa amorurilor celor ce suîăr înfrăţiţi cu durerea poeta care a sorbit adânc din cupa necazurilor omeneşti, ca să poată săpa cu dalta veşniciei imagini atât de puternice în versuri ca acestea :

«Cine a cunoscut durerea, lipsa
codrului de pâine,
«Frigul, setea, şi-a dus viaţa,
răbdător ca şi un câine ;
«Sigur ca 'nţeles pe aceia, care
zilele şi ridic
«Pe cei cari, afară de moarte,
nu mai speră la nimic».
(Infanticida pag. 157 [2])

Bătrână dar plină de viaţă la chip şi la asemănare cu multe din bătrânele dinainte, ca duh la vorbă, cu rost la sfat, aşa e Baba Vişa, baba sfătoasă scriitoare de răvaşe pe care o cunoaşteţi...

Maica Smara stă singură : aşa i s'ar părea unui profan în miile de labirinte ale gândirei omeneşti, (cum şi mie). Dar e tocmai contrariul. Maica Smara are o mulţime de tovarăşi. Din vremea veche tovarăşi, bătrâni tot ca şi dânsa, pe care îi cheamă să stea de vorbă, acum când s'au dus, s'au stins ca o poveste, vremurile acelea.

Intâi, sunt nişte prieteni intimi : cărţile. Ele n'ascund nici o şiretenie. Şi-au spus toată povestea slovelor lor, dela început până la sfârşit şi Maica Smara şi a spovedit toate focurile inimii sale ; spovedanii care, au vădit esenţiuni alese, volume aşezate cu grijă în rafturile bibliotecii din odaia dela stradă : „Băiatul mamei, Din pana sufe rinţei, Calvar, Fata tatii, Mătuşica Diţa, etc., alţi prieteni apoi sunt gândurile, tovarăşi însă de pură esenţă spirituală, cari plămădesc cugetări alese, pentru care parcă, în odăi, linişte adâncă s'a făcut.

Am văzut şi masa la care scrie Maica Smara. E după colţul patului. Mică. Tăinuită. Ce de gânduri, m'am întrebat, se frământă aici, la câte descărcări înţelepte, prin pană pe hârtia albă ca lumina, n'a fost martură măsuţa ? Şi lemnul mesei care tace câte nu ascunde ? Câte lacrimi, câte dorinţi, câte aşteptări, măsuţa nu le ştie ? Ea, ca una care a ascultat : durerile, nădejdile şi căinţele, ar putea să reconstituie poeta în clipele ei sublime, nemărturisite...

Am stat de vorbă cu Maica Smara într'o după amiază. Început de toamnă. Afară se scuturau florile, cerul se îmbrăca în haine de întunerec, o vrabie plângea în ramurile unui pom din faţa casei — o lume bătrână şi gânduri reînviau... In acea vreme, am călătorit prin Capitoliu şi prin Forul Romei, şi nu şiiu cu câţi ani în urmă am văzut o pe Maica Smara, vorbind acolo în patria strămoşilor Romani. Şi când am plecat dincolo de poartă, pe stradă, pe bulevard, mă urmăreau cu un refren versurile, în care poeta apare în admirata sa lumină, surâzând la cei care i surâd şi plângând cu cei cari plâng. Maica Smara spune lăutarului închipuit :

«Cântă lăutare Doina obosi-
ţilor de viaţă.
„Căror soarta nu le ştie, nici
de nume nici de faţă
„Cântă lăutare Doina pariei
de pe pământ
«Cari 'ndură o moarte vie,
mult mai tristă ca 'n mormânt».
(Cântă lăutare, pag. 166 [3])

Ghenadie Foti.

1) Din volumul „Simfonii din trecut", 1928.
2) Idem
3) Idem

Bălţi

Legea nouă a învăţământului secundar prevede 3 tipuri de licee de băeţi şi fete : tipul C cu 7 clase, D cu 10 clase şi E cu 14 clase.

Tipurile C şi E nu lasă nimic de bănuit. Numărul elevilor prin clase e pentru cursul inferior de 50 şi cursul superior de 40 elevi. Elevii liceelor tip C E treptat se selecţionează şi ajung la absolvirea liceului în număr de 20 sau 40. Cu totul anormal se prezintă tipul D cu 10 clase, adică cursul inferior cu 3 clase A şi B începând dela clasa patra numai câte o clasă, având numărul elevilor de 40 inşi. Reese, că dacă un liceu tip D are în clasa întâia A B o sută de elevi, corpul didactic e forţat în 3 ani să selecţioneze elevii şi să rămână pentru clasa a patra numai 40 elevi — numărul regulamentar.

Să mă ierte ligiuitorul, selecţia e un lucru bun, dar când se taie în carne vie, e un lucru foarte neplăcut şi antimoral. Nu e nici o regulă fără excepţie ; dar se întâmplă şi foarte des, că clasa întâia A — B s'au complectat dela început cu o sută de elevi şi toţi merg bine cu studiile până la clasa a patra.

Ce face corpul didactic cu cei 60 elevi ?

După părerea mea, pentru a evita conflictele cu conştiinţa corpului didactic, cu părinţii şi elevii, tipul D de licee trebue anulat, lăsând numai licee tip C şi E.

Prof. Ec. Bălteanu Ion

Bibliografii

«Cuvânt-Bun». Acesta este titlul unei reviste, care apare lunar, şi este a Asociaţiei Creştine Ortodoxe «Patriarhul Miron», din Bucureşti. Este condusă de inimosul Protosinghel *Teofil Ionescu*, neobosit luptător în ogorul Domnului, ducând lumina Evangheliei departe prin toate colţurile ţării. Neobosit, la scoaterea acestei reviste, îl are pe Părintele Ierod. *Marin Firmilian* care prin penelul său, împarte tuturor hrană sufletească, linişte, mângâiere, odihnă.

Abonamentul 60 lei pe an.

Redacţia şi Administraţia : Sfânta Patriarhie, Bucureşti, 6.

Intr'un număr viitor; vom vorbi despre întinsa propagandă pe care o face această revistă şi cetitorii săi.

Făuritorii României de *H. Dimitriu*, editura Revistei «*Facla Românească*», Srt. I. L. Caragiale No. 1, Bucureşti. Preţul 20 lei.

Buletinul Cărţii Româneşti. An. I, apare lunar Nr. 11 şi 12. Preţul unui abonament 30 lei anual. Redacţia şi Administraţia Bucureşti, Bulev. Academiei Nr. 3, Etajul II.

Câmpul, foaie pentru săteni. Anul 20. Abonamentul 120 lei, anual. Redacţia şi Administraţia, Botoşani, Piaţa Carol Nr. 16. Apare săptămânal.

Gazeta Cooperatorului ; Redacţia şi Administraţia ; Str. General Berthelot. Nr. 27, Bucureşti. Abonamentul 120 lei anual.

Dulci-Amare

Cetitori, în foaea aceasta, eu, apar întâia dată
Şi am nume (ţine-ţi minte !) de azi, sunt... Cronica Rimată !
Să nu credeţi că s născută cu anul care a sosit.
Nu ! Sunt soră mai bătrână a Babii Vişa... (Aţi zâmbit ?)
Bravo ! Ăsta mi-e chiar scopul : să presor cu dărnicie
Peste articolele lui Fussu şi un strop de veselie...
Că, dece port titlul ăsta şi nu altul ? N'am habar !
Mi se spune că'n ziare şi'n reviste-i legendar.
Şi că i mai modern... Pe vremuri — unii îmi ziceau : «Satiră»
Alţii : Spirit... Cei mulţi ; glume puse 'n versuri» dintr'o Lyră
Ce-avea coarde şugubeţe de plesneau subţire - obraz
«Răutăţi» 'mi era porecla sau «Haz fără de necaz»
In sfârşit eram : Săgeată ; fără de venin Urzică !
Ori şi cine 'mi eşea 'n cale de a greşit mi-l luam de chică.
M'au iubit cam mulţi în viaţă şi al dragostei plocon
Il aveam de la A. Mirea chiar Haşdeu şi... Marion ;
Mă iubesc o seamă 'n proză, notez : Mora şi Ţăranu
Ce să vă mai spui Ranetti săvârşit de-acum e anu
Şi astfei mă lungii la vorbă, — în această foae dacă
D lui Copuz să zicem ! mutra mea de-o fi să i placă
Mânicele am să-mi suflec — pentru mari şi pentru mici
Taman fără de cruţare am să fiu un sfârc de biciu.
Am uitat : ozinca mi este după — dulci şi dup'amare —
Cel atins şi el să râdă făr'un pic de supărare
Pişcătura mea-i de purec ţine o clipă şi-a trecut
De vă place, nu vă place eu sunt gat'. Am început !

* * *

Cum deschizi întâi «Cultura...» hop ! c'ai dat de C. Pruteanu
Care scrie cum n'ar scrie nimeni astăzi cu... toptanu !
Lung, prelung şi fără capăt. Doamne ! nici n'am priceput
Ce-are el cu **satu'** *n'a fost* **Românesc** *de la 'nceput ?*
Dar ce 'nşiră de Tudora, de Rodica şi de Lenţa
Nu cumva'l înduioşează pân' şi'n scris reminiscenţa ?
Şi tot «Cânt de Maramureş...» Maramureş... ies din fire
Nu ar vrea Balaciu să-l treacă şi pe el la nemurire ?
Mi-a plăcut : «Din sear'aceia...» (ce mai seară o fi fost !)
Stau şi-mi sgândăr mintea 'ntr'una şi nu pot să-i dau de rost.
Ce păcat, s'ai întâlnire la biserică — la rugă —
Şi-apoi să compari răpirea ta, auzi ! cu «sfânta fugă»
Dar te ert căci azi în versuri şi un cărbune-i diamant
Te opresc însă din goană scuză D-le amant.
Nu cumva de frică poate, Dânsa — (fata lu' băcanu')
De emoţie ?! «pe trepte» n'a uitat mă rog ! ghiozdanu' ?
Dar că... «a crescut iubirea ca şi mugurele'n glastră
De ! Aici s'o ştii ne-abţinem... asta-i treaba D voastră !
La... «Intre Artă şi Ciomag» nu 'nţeleg de ce leventu
Autor se plânge c'astăzi spre pumni pălmi este curentu'
Şi am rămas «Mislea» când dânsul ţine morţiş (mai ales cu
Gândul) ca să dea odată ochii cu blândul Marinescu...
Eu mă spăl pe mâini părinte chiar contrar de oi dovedi
(Când o caţi cu lumânarea ori şi când o poţi găsi !)
Şi aici în cazul nostru găseşti numai muşchiu de oţel...
Ştii că «Drumul Damascului» n'a dus, nu duce 'nspre el !...
Nu lua «Caii» lui Lucescu... De ăst om eu fac prinsoare
Cu-al său studiu vrea satanic cu orice chip să ne omoare
De-aia 'nşiră cifre, date de rămâi cetind tablou
Ori şi cât în viaţă nu cred c'o s'ajungă la potou...
Scrie 'n pagina întâia un articol — o minune —
Cineva al cărui nume «Cronica» aici nu-l pune
Despre Clémenceau de «Tigru» — lumea ştie c'a rămas
Drept [1]) ca şi Arhimandritul din al Copuzului taifas.
Nu mă 'ncerc cumva să critic nici să fac glumă «neroadă»
Serafim 'mi-e favorit de «când se băteau urşii 'n coadă !»
Că l'am cunoscut ? (vă mirâ ?) da vă spun şi eu umil
De Cân «orăcăia» 'n troacă în neastâmpăr de copil...
Că avea şi «păr de aur» ? Ce mai smoc ehe ! he ! he!
Că «'mpărat» n'a fost nici nu e ? Dar (sâc !) Chel-eş») mereu e...
Nu e frate cu A. Vâlceanu... Ăla, are o «Grădină
Părasită» zice dânsul ! Cine are mă rog vină
Dacă nu şi-o îngrijeşte ? Când am dat însă de Luca
M'a mirat că a lui Schiţă» nu-i mai mare decât nuca
I-am cetit o să văd dacă şi talentu-i e la fel
De ruşine şi talentul a rămas tot mititel...
Dar cu «Primăvara D le un mărgăritar ! mai rar
Nu ştiam că-i iscălită de simpaticul Stejar
O ceteam tocmai la sobă — îmi arunc ochii pe stradă
Gunoierii Primăriei strângeau «ţurţuri de zăpadă»
Ca'n Valpurgia călare pe al măturilor smoc
Imi păreau că-s nişte «umbre ce alerg» din loc în loc.
Şi acum ca încheere : Vouă ! Vouă ! ah ! rataţii
Aţi trecut peste un articol bun : Justiţia şi Avocaţii
Vă aduc eu îns' aminte să-l cetiţi... Ce însăilează ?
Hm ! Un avocat cum singur cauza lui şi-o pledează !...
«O ! Domine !» cuvântu-acesta îl repet. Să nu-l repet ?
Parcă Florea nu-l repetă şi în somn şi chiar deştept ?
O ! Domine !..

Argus

1) Să se înţeleagă : în picioare.

P.S. Toate cuvintele puse în ghilimele sunt din articolele No. 307 al «Culturii Poporului»

O floare

INFORMAŢII

Din Ţară

Dela 15 Septembrie 1929, apare în oraşul Brăila revista literară şi lunare «Luceafărul literar şi Artistic» sub direcţiunea d-lui I. G. Sava avocat şi publicist.

Până în prezent au apărut şase numere din această excelentă revistă.

Numărul recent este un număr festiv în 16 pagini cuprinzând un bogat şi variat material literar închinat Centenarului Brăilei.

Colaborează D-nii : Perpessicius, Liviu Opris, Ion Pogen, I. C. Sava, Lt. Pascali, Dem. Cioardia, G. Busnea-Moldoveanu, Ion I. Ciopală, N. Anghelescu, Pavel Nedelcu, Stelian Cucu, Tudor Şerbănescu, Const. Scaevola, St. Păun Rovine, Vaevela Maghiran, Gogu V. Enescu etc.

Acest interesant număr cuprinde Cântecul Brăilei de acum o sută de ani, balada Kirei Kiralinei, Poezii ale poeţilor dispăruţi, Ştefan Albulet şi Paul Dănescu, precum şi numeroase Clişee reprezentând Biserica S fţi Arhangheli (între anii 1845 1850) Liceul N. Bălăcescu, Petre Armencea, Ştefan Albulet etc.

Revista «Luceafărul Literar şi Artistic» merită să fie încurajată şi susţinută prin cât mai multe abonamente, adresându-se cererile în Brăila strada Vasile Sassu No. 23.

Premiile Ziarului «Curentul». Ziarul «Curentul a înfiinţat frumoase premii literare. 30.000 lei pentru roman, 20.000 lei pentru versuri şi 10.000 lei pentru nuvelă, apoi la acestea se mai adaogă un premiu de 5000 lei, înfiinţat de ziaristul Victor Rodan pentru cea mai bună piesă jucată, tipărită sau numai reprezentată în manuscris, vreunui comitet de lectură şi semnată de un autor care n'a mai fost încă reprezentat.

Comisia acestor premii literare, va fi alcătuită din d-nii : Ion Bianu, Preşedintele Academiei Române, Octavian Goga, Ion Vinea, M. Sadoveanu şi Cezar Petrescu, delegat al ziarului «Curentul».

Un colaborator al nostru a vizitat în ajunul Anului Nou Azilul de Bătrâni „Regina Elisabeta» din B dul Colonel M. Ghica. Instituţia, de o însemnată valoare socială se prezintă mulţumitor subt direcţiunea d-nei Constantinescu.

Bătrânii duc o viaţă bună în comparaţie cu aceia pe cari ar fi dus-o lipsiţi de mijloace în afară, au o îngrijire aleasă şi o străduinţă ca nimic să nu le lipsească. Azilul de bătrâni ca unul dintre instituţiunile româneşti mai însemnate ar fi bine dacă s'ar bucura cât mai des de sprijinul celor în drept şi a persoanelor de inimă.

Mărci postale. — Dela 1 Ianuarie 1930 pe scrisorile închise nu se mai pun timbre de ajutor, ci numai timbre poştale de 6 lei (în loc de cinci lei cât a fost până acum), Timbrele de ajutor nu se mai pun pe nici o scrisoare, nici pe cărţi poştale.

Pe chitanţele de primirea de bani gata dela particulari, bănci, cassieriile Statului se va pune timbru de trei lei pentru orice sumă până la zece mii lei, se pune timbru de şapte lei la o sumă între 10.000-50.000 lei şi 13 lei 50 bani timbru la sumele de peste 50.000 lei.

Pe cereri (petiţii) şi pe **declaraţiuni** (de vărsare de bani) se pune timbru de 11 lei.

Pe certificate se pune timbru de 13 lei 50 bani,

Pe poliţe câte 3 lei 50 bani de fiecare mie de lei.

Pe obligaţiuni, taxa de timbre e ca şi la chitanţe,

La ce e bun Radio. Acum avem şi noi în Bucureşti o staţiune mare de Radio, aşa că ceice au în casă or unde ar fi în România sau în alte ţări din Europa un aparat, pot asculta cântece, vorbiri etc. Dar Radio mai e bun şi pentru altceva. Unul Rudolf Wagner dela firma Daimon din Bucureşti a furat 120 mii lei, apoi a şters-o. Poliţia a vestit atunci prin Radio în toată ţara semnalmentele (semnele pe cari se poate cunoaşte) lui Wagner. Inştiinţarea aceasta a auzit o negustorii din Bacău. Ei şi-au adus aminte, că au văzut într'un hotel din acest oraş un om, la care se potriviau semnalmentele. Au înştiinţat numai decât poliţia şi hoţul e acum în închisoare. Curios, că tocmai poliţia din Bacău nu ştia nimic.

Invăţători— jandarmi.—Gazeta Tribuna din Cernăuţi scrie că în judeţul Botoşani 64 învăţători au cerut, au fost primiţi şi au şi plecat la şcoala de jandarmerie din Oradea. Sunt toţi învăţători tineri cu leafa, de 2.800 lei (cât un servitor). Intrând la jandarmi vor ajunge sergenţi instructori cu 4.000 lei pe lună şi plutonieri cu 5.200 lei lunar, apoi plutonieri majori cu 6.300 lei lunar. Apoi gradaţi din trei în trei ani, ba unii chiar din 2 în 2 ani. Mai primesc apoi casă, luminat, încălzit şi îmbrăcăminte tot dela Stat.

Din Străinătate

Cearta dintre două femei înviază un mort. — In Mexico (America centrală) a murit marele proprietar Altandro Garza. Moartea lui a fost constatată de doi medici, aşa că răposatul a fost pus într'un sicriu scump, iar soţia lui a început să-l bocească vărsând lacrămi multe. In timpul bocetelor ei intră în odaie o femeie, care începu să strige, că ea e soţia cea adevărată a răposatului şi ei şi copilului ei i-a lăsat averea.

Văduva bocitoare se ridică ca o smeoaică şi începu să ocărască pe concurenta ei. Din ceartă se născu pârueală cu înjurăturii ţipete, trânteli. In gălăgia cea mare se deşteptă mortul — care se vede, că era numai leşinat— şi întrebă supărat, cine îi turbură somnul. Femeia, care venise, o şterse repede din odaie, iar mortul coborî din sicriu. Mirarea oamenilor n'a fost mică, aflând de această «înviere».

In Rusia bolşevică Crăciunul nu a fost voie să fie serbat de nimenea. Mulţi, mai ales polonejii din Rusia, au trecut în Polonia, ca să-l serbeze. Şi ca în Rusia să nu poată fi serbat Crăciunul, bolşevicii au vârât în închisoare pe toată vremea sărbătorilor, pe toţi preoţii. Vânzarea brazilor pentru „pomul de crăciun» a fost oprită, Ţăranilor la sate, li s'au confiscat toţ, colacii şi mâncările de Crăciun.

Felurite.

Populaţia pământului. — Biuroul Institului statistic internaţional publică despre populaţia pământului statistica următoare : In anul 1910, pe pământ erau 1600 milioane de oameni, acum sunt două miliarde (2000 milioane), anume : Asia 900 milioane, Europa 500, America 220. Africa 150, Australia cu Oceania 7 milioane.

In Europa au : Rusia (fără Asia) 115 milioane, Germania 62 1/3 Anglia 42 mil, 700 mii. Italia 41, Franţa 39 1/2, Spania 21 1/3, Polonia 20, România 17, Cehoslovacia 13 mil, 600 mii, Austria 6 1/3, Suedia 6, Grecia 6, Portugalia 5 mil. 400 mii, Bulgaria 4 1/2, Irlanda 4 mil. 200 mii, Estonia 4 mil. 100 mii, Elveţia 3 mil. 900 mii, Finlanda 3 1/2, Danemarca 3 mil. 400, Norvedia 2 mil. 700 mii, Lituania 2 mil. 100 mii, Letonia 2 mil., Turcia câtă e în Europa 2 mil., Albania 800 mii, Luxemburg 260 mii.

Unui Judecător

Cred şi eu!...

Se zice c'a fost odată
Un vestit judecător,
Cu a cărui judecată
A pus groază în popor.
Nu era prea învăţat
Dar era foarte bogat ;

In cât, tot în avuţie
Trăind vecinic iarnă, vară,
Nu ştia de sărăcie
De e dulce ori amară
Şi adesea judecata
O împărţia **cu lopata.**

Astfel, când un debitor,
Ar fi fost acţionat
De către vr'un creditor,
Acest vestit magistrat
Cu un ton **impunător**
Intreba pe debitor:

—Că eşti dator te cunoşti ?
—Da vă rog, mărturisesc.
—Şi pentru ce nu plăteşti ?
—De... Acum nu mă 'nlesnesc
Dar vă rog, mă 'ngăduiţi
Şi plătesc, sigur să liţi.

—Cum aşa, poate nu vrei,
Acum banii a-i răspunde ?
—Ba, nu zău pe ochii mei,
Dar acum nu am de unde.
—Şi mare sumă e să dai
De spui că acum nu ai ?

—«Datoria cât de mică
Mare i pentru cel ce n'are,
Şi din contra-i o nimică
Când ai, de-ar fi cât de mare ;
Iar a mea de vrei s'o ştii
E de lei o sută mii.

—Şi astă sumă zici că-i mare
In cât, de când tu trăeşti
Nu ai putut fi în stare
Nici atât, s'agoniseşti, ?
Atunci dar, eşti un nemernic
Şi în lume nu eşti vrednic ;

Deci, vei merge la 'nchisoare
Căci nu meriţi a trăi
Liber sub Cerul cu Soare,
Binefaceri a primi.
. . . . . .
Auzi, auzi ce-mişei
Nici o sută mii de lei,
Să nu şi strângă cineva
In toată viaţa sa ?
. . . . . .
Azi aşa, mâine — aşa
Lumea rabdă 'ngăduieşte,
Până într'o zi când-va,
Ca ori ce 'nceput sfârşeşte,
«Căci ulciorul la fântână
«Prea des nu poate să ţină

Svonul însă mereu creşte,
Precum se întâmplă adese
Şi cu timpul se măreşte,
In cât vestea se dusese
Până în ţări depărtate
De aşa fel de dreptate.

Dar odată doi datornici
Din tinerii cetăţeni,
Prea isteţi şi cei mai **ghetnici**
Intre mii de pământeni
Pun la cale, chibzuesc
Şi în fine hotărâsc :

Să-i facă politichia
Domnului judecător
Şi să-i fure avuţia
Până şi cuţit topor,
Ca să vază nu cumva,
Acum se va îmbuna.

Lucru zis l'au şi făcut
Şi 'ntr'o clipă cât gândeşti
Repede, ca la minut
Precum nici 'ţi—închipueşti
Acest **bogat** magistrat
A rămas sărac curat.
. . . . . .
Ce vaete, bocituri
Căci comoara i-au furat
Ce blesteme 'njurături
Că talharii i au scăpat ;
Dar zadarnic, e târziu
Şi în casă e pustiu !

Iar a doua zi pe dată,
'Aşti datornici iscusiţi
Se prezint la judecată
Foarte bine pregătiţi,
Reclamând unul din ei
Mica sumă de **doi lei,**

Cerând a se condamna
De către judecător
Chiar acum a-i achita
De la celalt debitor...

Magistratul umilit
Deşi foarte necăjtt
E surpins de astă treabă
Şi-astfel către debitor
S'adresează şi-l întreabă
Cu un ton mângâietor :

—Spuneţi drept—cât—datoraţi ?
—Numai suma de doi lei —
—Şi de ce n'o achitaţi ?
—N'am de unde jur pe zei,
Mă jur chiar pe capul meu...
—N'ai de unde... **Cred şi eu!..**

Cum vedeţi judecătorul
Se făcuse - acum cuminte
Şi foarte blând cu poporul
Se purta d'aci 'nainte
Căci nu mai avea bogăţie
Şi gusta din sărăcie.

MORALA

Tot astfel şi azi în lume,
Mulţi bogaţi sânt mândri, dârzi

Cu săracul fără nume
Şi nu cred celor flămânzi ;
Iar când şi ei flămânzesc
Foarte mult se îmblânzesc.

I P. Copuz—avocat

→ Cetiţi şi răspândiţi
„Cultura Poporului"

Tipografia «Corpului de Jandarmi» Bucureşti.

CULTURA POPORULUI

Fereşte te Române de cuiu străin în casă.

PRETUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învăţători, preoţi, studenţi şi săteni 200 Lei
« autorităţile săteşti . . . 300 «
« instituţii particulare şi de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZA-TE ŞI VEI FI: VOEŞTE ŞI VEI PUTEA"
C. A. ROSETTI.

Director: Generalul NICOLAE PETALA | REDACŢIA, STR. REGALA Nr. 16. | BUCUREŞTI, 26 IANUARIE 1930 | ADMINISTRAŢIA STR. REGALA Nr. 16 | ANUL X, Nr. 309 Apare în fiecare Duminică

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAŢIUNII SIBIIU

Cnor Asoc.p.Literatura Pop. şi Cult. Poporului Sibiu

Da de ce să nu se poată?

Fiecare din slujbele obştesti trăieşte pe o temelie de cugetări care-i dă îndreptăţire ca să fiinţeze pe lume. Oştirea trăieşte pe cugetarea de apărare a ţării; Biserica pe cugetarea de înfrângere a morţii şi de trăire în veşnicie, ca fiinţe care nu suntem numai ale acestei lumi; Şcoala pe cugetarea sporirii de putere pe care le dobândeşti prin luminarea minţii şi apoi prin uşurarea vieţii prin această putere; cârmuirea ţării prin cugetarea de rânduială, care este o trebuinţă şi o uşurare pentru bunul mers al vieţii. Aşa este cu toate slujbele dacă le-ai lua la rând.

Greul însă nu este să cunoşti că fiecare slujbă are o îndreptăţire a ei (bine înţeles, slujbele care au o astfel de îndreptăţire, fiindcă sunt şi slujbe scornite, numai ca să îndoape pe unii cu gologani); greul este să faci pe oamenii care se află în asemenea slujbe a înţelege ce rost are fiecare slujbă şi a se alipi cât mai mult cu sufletul pentru ea şi a învăţa să o îndeplinească pe cât se va putea mai bine.

Pentru a ajunge însă la aceasta, trebuie o grea muncă de cioplire a fiecărui ins în parte, fiindcă greu se dă omul la brazdă a privi slujba ca o chemare prin care îşi dă partea sa de muncă în slujba obştii. Mult mai uşor oamenii se nărăvesc în slujba pe care o au, o îndeplinesc cu lenevire, de multe ori se socotesc stăpâni pe ea şi parcă ar da dela ei când păşesti înaintea lor să-şi îndeplinească sarcina pe care o au.

Aceasta înseamnă însă scârţâire între om şi slujbă, reaua primire din partea omului a cugetărilor care stau la temelia slujbei. Dar trebuie să se ştie că deosebirea între o ţară luminată şi alta neluminată, este, între altele, şi aceasta. In ţara luminată omul este în totul al slujbei. Este cu toată inima la ea, este cu totul pregătit pentru ea, este un îndeplinitor inimos al cugetării care dă fiinţă acelei slujbe şi, prin aceasta, îţi este cu dragă inimă la îndemână când ai nevoie de el. In astfel de ţări, nu rămâi cu cererea scrisă, dată la stăpânire, dar care nu capătă răspuns niciodată; nu rămâi cu plângerea îndreptată la unul din organele acesteia, dar fără nici o urmare; nu vezi slujba făcută unealtă de sâcâire a altuia; nu vezi pe om la slujbă întinzându se, bând cafele, trăgând la fum de tutun, parcă ar fi în casa lui. Intr'un fel oare care, orice slujbă este un fel de altar, este lucrul obştii pe care nu e cinstit să l întrebuinţez ca al meu. Trebuie să-i privesc ca o chemare care mi s'a dat, de care am fost socotit vrednic şi de aceia trebuie s'o ţin în toată vrednicia. In ţările în care vezi slujbele întrebuinţate ca pentru folosul tău însuţi, în care omul se socoteşte că el nu are altă chemare decât să-şi vadă de rosturile lui, în care nu el e pentru treburile ţării, ci ţara e pentru îndestularea lui,—în acea ţară poţi fi încredinţat că te afli într'o ţară înapoiată. Toate ţările care stau rău, între alte pricini, stau astfel şi pentru aceia că au astfel de slujbaşi. Stări de acestea au fost cu toptanul în Rusia, în Turcia şi în alte ţări. De aceia în ele n'a putut fi bine. Ca o ţară să se îndrepte, în laturea aceasta trebuie să-şi puie toată grija.

Când felurite tagme de oameni se adună să se sfătuiască pentru nevoi ale lor şi auzi de: congresul cutărei bresle ori a cutărui soi de slujbaşi, citeşti la ziar despre desfăşurarea celor mai înalte cugetări privitoare la chemarea unei slujbe sau alteia. Ti se spune: noi ajutăm la înflorirea naţională, la sporul rodniciei pământului, la apărarea băuturilor din ţara noastră, la luminarea sufletelor, la tămăduirea boalelor şi e nevoie de noi să fim ocrotiţi ca să nu fim stingheriţi la împlinirea chemării noastre. Toate sunt foarte adevărate şi ţi pare bine că oamenii văd că e aşa şi o mărturisesc.

Dar greul începe de aici înainte.

Oare oamenii se simt datori către aceste cugetări pe care le mărturisesc despre slujba lor? E! dacă s'ar simţi astfel! Atunci n'ai mai citi la ziar despre atâtea lucruri ciudate, de oameni care şi fac slujba, dacă nu cu necinste, dar de atâtea ori cu gura căscată şi cu ochii închişi! N'ai afla şi n'ai vedea, prin tine însuţi, cum sunt slujbaşi care se folosesc de slujba lor, pentru a sâcâi oameni şi a-i sili să se înduplece prin mijloace cu care oamenii se înduplecă.

Ca slujbaş, eşti pus să faci una, dar de multe ori tu faci alta. Ai slujbă pentru mai bunul mers al treburilor, iar tu îl îngreuiezi, fiindcă vezi de ale tale, nu de ale ei şi de nevoile obştei.

Ca locuitor, odată te trezeşti cu ameninţarea: «îţi dărâm casa, că nu e sănătoasă», fără ca să fi venit cineva să cerceteze care e casa şi de e sănătoasă ori ba. Şi când vine cu hârtia de ameninţare, aşa de puţin ştie care e acea casă (că doar nu asta are în gând, nici nu ştie de acea casă), încât o nemereşte aiurea. Şi când te duci şi le ceri lămuriri, o dau oamenii din colţ în colţ. Şi fiindcă te văd dârz şi gata a da lucrurile la ziar, nu mai mişcă de loc şi nici nu mai dau pe acolo să dărâme casa.

De ce?

Pentrucă nu aceasta urmăreau ei. Oamenii îşi urmăresc treburile lor, prin sila pe care vor să ţi o facă cu slujba pe care o au.

La congrese ţi se spun multe despre ce sunt ei, despre însemnătatea lor, despre nevoia pe care o are obştia de ei, şi totuşi găseşti ciudăţenii de acestea, în care oamenii se arată fără nici o grijă de a împlini cugetarea dela rădăcina slujbei.

Cine va aduce îndreptare în laturea aceasta va înoi ţara. Căci a avea slujbele numai după faţa lor, dar nu şi în împlinirea chemării lor este o mare lipsă care se simte.

In *Universul* dela 17 Ianuarie a. c., doamna *Sanda I. Matei*, luminata şi inimoasa scriitoare, care prinde în condei fapte care dau de gândit şi care altora le scapă, pomeneşte de o ne norocire petrecută peste munţi, în care oameni răsturnaţi cu automobilul, au avut nevoie de un medic în oraşul *Şimlăul-Silvaniei*. Medicul n'a voit să le dea ajutor fiindcă... nu voia să i moară oamenii în casă.

Bine, dar la congres aşa se vorbeşte? Acolo se spune că noi, medicii, suntem şi putem ceiace s'înţelege, e adevărat Dar uite că nu se potrivesc toţi cu aceste frumoase mărturisiri. Mai rău încă dacă medicul se leapădă de datorie de a te ajuta, fiindcă ai fi de alt neam sau de altă credinţă decât el, pe când medicul nu trebuie să vadă decât pe om în suferinţă şi care trebue ajutat.

E adevărat, se vorbeşte acolo şi de alt medic: D rul *Bârcă*, la spitalul căruia s'au dus răniţii. Acesta şi-a golit odaia sa de lucru ca să aibă unde primi răniţii. Şi i-a îngrijit cu toată inima.

Iată lucruri care arată nevoia de a scrie despre om şi slujbă ca mari puncte de îndreptare într'o ţară ca a noastră. Şi dacă d na Matei se întreabă dacă nu pot fi chemaţi la răspundere medicii ca cel de care a pomenit, zicem: Da de ce să nu se poată?

Achim SCRIBAN

ZIUA UNIRII

Cea mai mare însemnătate naţională a poporului nostru, o are ziua de 24 Ianuarie. In această zi, se prăznuieşte Unirea Principatelor Române de la 1859; apoi, Unirea Basarabiei, a Bucovinei şi a Ardealului, la Patria-Mamă, după războiul cel mare din 1916—1918.

Poporul nostru românesc, a învins totdeauna orice piedici care i s'au pus în cale, cu toată vânjoşia sa, pentru că a plecat la luptă cu încrederea de a birui; aşa, că niciodată nu a dat greş în pasul pe care la făcut; dovadă, unirea tuturor românilor sub un singur sceptru, şi libertatea sa de a trăi în voe.

Un singur gând mai avem acum, când ne-am unit ca teritoriu când, toţi fraţii sântem la un loc: Unirea culturală şi morală. Dacă şi sufleteşte vom fi uniţi, vom putea spune cu adevărat, că sântem un stat model. Dar, lupta aceasta este mai grea decât toate celelalte. Prin urmare trebuie să existe, bună armonie între fraţi, iubire desăvârşită; şi nu se vor putea înfăptui, decât prin lăsarea uricioasă a luptelor politice la oparte dintre noi, cu un cuvânt, să înceteze vrăşmăşia şi invidia, că unul este mai grozav decât celălalt. Iată deci ce ne trebuie nouă; căci dacă avem duşmani peste graniţele ţării, mai e nevoe de duşmani şi în interior?

Aceasta este o problemă care ne munceşte pe noi şi care trebue să şi-o pună fiecare bun român acum de ZIUA UNIRII, dacă putem trăi fără *Unire sufletească*.

Fie dar, ca din ziua când sărbătorim UNIREA PRINCIPATELOR, să ne unim şi sufeteşte ca astfel fiind, să prăznuim în armonie toţi Românii din toate colţurile ţării şi să strigăm plini de dragoste şi devotament: trăiască România-Mare!, trăiască Regele nostru Mihai I, al tuturor Românilor! trăiască Poporul românesc liber şi independent!

«CULTURA POPORULUI»

3*) O cetate sufletească

O dorim în fiecare sat. Acolo unde se închiagă ne bucurăm că s'a înfăptuit cu un ceas mai devreme; acolo unde e dornicie a se plămădi cel puţin în viitor ne bucurăm că un mănunchiu de oameni înţelegători sunt pe drum bun; acolo unde nu e nici gând de a i se pune cum-va temelie, cerem cu tot dinadinsul a se face.

Nu mi răspundeţi că «sufletul» poate fi înmlădiet şi i se poate porunci ca la oaste, datoria fruntaşilor e să... Dar, de multe ori şi niste desmetici pot fi de înţeles când sămânţa aruncată nu-i seacă! De altfel încă dela primele aşezări omeneşti s'a simţit nevoia ca să nu domnească răsleţul ci, aju orarea şi prietişugul între semeni. Imprejurări fireşti au făcut ca oamenii — fie de teama fiarelor deszăvorâte din codru; fie de-a vecinilor lacomi sau răsboinici;—fie de-o mai bună muncă în comun, schimb s. c. l — să trăiască la olaltă, apropiaţi — începând întâi cu unitatea «familiei» din ce în ce desăvârşind «asociaţiunea».

De aceia până azi mâna firii n'a aruncat vitregă pe plaiuri om ici, om colea ci aşezăminte întregi de cătune, sate, înfloritoare oraşe, căci «singurătatea» n'a fost pilduitoare şi nici de bun temeiu pe pământ. Infăptuirea unei cetăţi, după cum în mijloacele de luptă erau: piept, pumn şi spadă, se făcea după cel mai bun bolovăniş de zidărie pentru pază şi adăpost, — azi o desăvârşim cu tăria sufletelor noastre de români într'un singur gând şi-o simţire.

Insemnătatea acestei cetăţi în satele noastre e mare

Alcătuim un «întreg» şi devenim cei mai aprigi susţinători şi paznici a unei comori pe care se întemeiază însăşi viaţa noastră şi a neamului: «Sânge şi Credinţă». Din sat alcătuind o cetate de suflete, ţara va fi cel mai grozav pieptiş pentru cotropitorii de mâine. E timpul să ne pătrundem şi să lăsăm de-ocamdată bucuriile mărunte ţigănelile politice şi să ne adâncim pentru o clipă în noi ca într'o uitare de tot ce ne înconjoară şi cerând în ajutor «trecutul» atât de falnic şi furtunos să ne întrebăm: suntem destoinici sau nu să începem o viaţă nouă?

Sf. Evanghelie ne va pune de îndată la îndemână cuvântul de «Pace şi bună învoială» iar Obştia noastră nedesmintită «hărnicie» şi să încercăm să devenim «făuritorii unei vieţi cu adevărat de chivernisitori în ţară bogată.

Mergători întru îndeplinirea acestei ţinte, vom căuta să întemeem această legătură prin: obştia sătească. Vom ţine o adunare pe cât se poate, a tuturor locuitorilor din sat şi vom alege pentru «biata turmă» un vrednic conducător. (Mă gândesc şi la alegerea acestora ca la alegerile comunale că numai de capete sparte n'ar trebui să avem noroc!) şi înţelegători ai vremii noi să chibzuim conştiincioşi şi să luăm măsuri numai spre binele tuturor şi nu numai pentru mângâerea slăbiciunilor noastre personale.

Un preot tânăr sau un învăţător harnic nu trebue scăpat printre degete. Odată obştea sătească înfăptuită va înscri ca o menire:

a) Unirea cât mai mult sufleteşte a Românilor închinaţi Sf. Biserici Româneşti, Neamului, Regelui prin:

b) Sprijinirea Sf. Biserici, trezirea dragostei de graiul nostru neaoş, de portul şi datinele strămoşeşti; luminarea poporului prin îndemnuri şi sfaturi bune; lăţirea învăţământului, sprijinirea muncii sub toate chipurile, întărirea negoţului, lupta împotriva beţiei (nu mai scriu alcoolul ci «beţie») s. c. l. Deocamdată acestea în linie generală, luate în parte, vom arăta în articolul viitor cum se pot îndeplini.

Cesar Pruteanu

*) Viitorul sat românesc.

Insemnări săptămânale

Maestru Arsene Popovici

Intr'un colţişor de Ţară, la Cluj, unde vremea urzeşte mai greu faptele oamenilor, unde arta doarme între stinghiile uitării, acolo în liniştea serilor frumoase, cuprins de artă şi sfinţenie, Maestrul Popovici lucrează cu multă sârguinţă. Creiază din lutul vremii formele nemuritoare, formele divine.

Un singur crez din care trăeşte, este să aşeze frumosul în lumina adevărului.

Dar cazna e zadarnică, locul de cinste nu-l are aci printre noi. Probabil că n'are îndeajuns curaj, adică îndrăsneala aceea pe care o au nulităţile.

S'au nu cunoaşte jocul cuvintelor mincinoase: politica. O! voi oameni ce aveţi forţele şi puteţi printr'o vorbă de-a voastră să înălţaţi, scobiţi cu dalta minţii şi adunaţi frumuseţile acestei ţări, strângeţi mândreţile şi veţi vedea că şi România are genii ce merită atenţia lumii

Ion Luca.

Să fie oare aşă?

Diac. V. FUSSU

De câte ori am auzit despre uşurătatea în care se amestecă diferite personagii, sau mai bine zis, unele din capetele care conduc poporul nostru, atât prin educaţia cetăţenească cât şi moralicească, am strigat; nu crezând că prin cuvintele noastre îi vom întoarce la calea dorită de noi dreaptă, dar să facem cunoscut norodului de ce se ţin unii ca aceştia.

Aşa, când a fost vorba de alegerea unei misse anul trecut, şi mai înainte, am văzut, că pentru alegerea unei astfel de frumuseţi, certată cu morala şi cu bunul simţ, această alegere a fost prezidată de un ministru al ţării noastre şi de prezidenta femeilor române. Cum?

Aceste personalităţi şezând pe scaun, iar prin faţa lor defilând fel-de-fel de manechine, fel de-fel de paiaţe, ca la urmă să fie aleasă una din ele Regina frumuseţii din România. După alegere aceste miss-uri au fost îmbuibate cu tot felul de bunătăţi, pe care ele le înmagazina undeva, ca să le aibă pentru mulţi ani.

Dar, înţelegem noi prea bine, că atunci când cineva e în lipsă, să rostească şi el cevă ca să nu piară de foame, să-şi mai pună şi de oparte pentru altădată, dar nu înţelegem, ca atunci când cineva capătă cevă fără muncă să nu împărtăşească atâtor sărmani, care se prăpădesc de foame.

Am mai spus noi şi altădată, că toată vina cade asupra acelora ce înfiinţează aceste uşurătăţi şi le subvenţionează din gros; căci la urma urmei, ce poţi cere dela cineva care nu simte, care niciodată n'a dus lipsă de nimic?

Iată însă că şi anul 1930 ne-a adus încă o misse, în persoana unei fiice de general, aleasă fiind tot ca şi mai înainte de reprezentanţii unei gazete din Capitala ţării.

Programul alegerii, a fost ca şi mai înainte; iar după alegere au urmat aceleaşi petreceri, cu mese întinse, cu dansuri şi cu daruri.

După alegere recomandaţiuni atât la noi în ţară cât şi în străinătate.

Ei bine, cât s'a cheltuit cu toate acestea, cred că nici nu s'ar putea socoti.

Dar se vede că alegerea de anul acesta a apucat pe un drum mai deosebit decât în trecut, căci ne arată gazetele, care îi închină acestei frumuseţi trupeşti coloane întregi, lucruri,—după ce neam învăţat cu cele petrecute,—de necrezut.

Miss e hotărâtă, ca din premiile ce le va primi, — dacă cumva se întâmplă să fie aleasă şi în străinătate— să ajute pe semenii săi în suferinţă, pe acei care departe de orice alte bucurii, n'au nici pâinea cea de toate zilele».

Iată o faptă, care ar fi de laudă, dacă Miss, va fi într'adevăr o frumuseţe a sufletului său, o frumuseţe pentru cei ne-avuţi, pentru cei ce plâng după o coajă de pâine, pentru cei care în vreme de iarnă stau în frig, ne având un vreasc cu ce să şi facă puţin foc.

Aceasta va fi de exemplu pentru celelalte miss-uri viitoare şi o palmă usturătoare pentru cele din trecut, —dacă vor simţi-o.

Totuşi ne'ntrebăm: SĂ FIE OARE AŞA?

Cugetări

Eroilor li se dau decoraţii iar demagogilor slujbe înalte.

A fi fericit, a fi mort.

I. C.-Stejar

Pocăința lui Zacheu

Frate Creştine,

Domnul nostru Iisus Hristos, plecând să propovăduiască lumii, calea adevărului etern, care este aşternut picioarelor lui Dumnezeu, a întâmpinat multe şi multe necazuri, din partea celor fără de lege şi mai cu seamă din partea cărturarilor şi fariseilor. In inima Lui zvâcnea dorul de a aduce turma cea rătăcită pe căi drepte, pe căi pline de dragoste, de iubire eternă faţă de aproapele şi de Dumnezeu, de cinste şi nădejde în acel care-L trimesese în lume. Capul lui nu avea unde să se culce şi trupul Lui nu avea unde să se odihnească, fiindcă blândul povăţuitor al lumii nu avea aici pe pământ, nici palate de cristal nici castele al căror vâ f să se înalţe spre nori, nici coliba celui mai umil pământean. Aşternutul Lui era pământul cu iarba verde, era pământul din care se înălţau spre cer cedrii Livanului, iar acoperământ cerul presărat cu milioane de stele. Cuvântul Lui cel Dumnezeesc nu trebuia să rămână subt obroc, nu trebuia să se mărginească în latura cea strâmtă a pământului Zavulonului şi Neftalimului, ci trebuia să pătrundă inima omenirii, plecând de aci, din Galileia Neamurilor, până la margine de lume. Deaceia pe El îl vedem mergând înainte, pe drumuri ne umblate pe sub arşiţa de soare, pe jos, propovăduind săracilor împăraţia lui Dumnezeu, iar bogaţilor tronul cel din fund al tartarului.

Frate Creştine,

Iată-l pe Mântuitorul Hristos, cum merge pe jos, prin colbul drumului şi trece prin Ierihon. Iată L cu mulţime de popor după El, încât cine vrea să L vadă trebue să se urce pe case sau prin pomi. Iată-L cum merge şi duce cu El turma la izvorul cel nesecat de apă vie. Iată cum aci în Ierihon, bogătaşul Zacheu, fript la inimă după apa cea dătătoare de viaţă nouă a învăţăturilor drepte şi frumoase, fiindcă era mic la statură şi nu putea să-l vază cu dorul aprins în suflet, ca să nu scape ocazia de a vedea pe mielul cel blând, se urcă într'un dud.

Câtă dragoste în inima lui Zacheu bogătaşul din Ierihon! Şi El cunoscu inima lui plină de dor, setoasă de a se adăpa din învăţătura ceia. Nu se poate o mai mare fericire pe lume, decât atunci când ştii că Iisus, din drumul lui se abate şi intră în casa ta. Poporul rămase afară şi Domnul intră în palatul bogătaşului Zacheu.

Mădularele lui se cutremurară la Cuvintele Domnului, ochii se făcură mari, urechile se desfundară la auzul cuvintelor pe care i le spuse Mântuitorul şi atunci Zacheu fericit că poate căpăta viaţa nternă şi fericirea veşnică exclamă cu bucurie: «Doamne, sunt păcătos, iată dau jumătate din averea mea săracilor şi de am năpăstuit pe cineva întorc înpătrit».

«Astăzi s'a făcut mântuirea casei acesteia» exclamă Iisus, cu bucurie că din calea rătăcirei întoarse pe păcătosul Zacheu! O! Dar fariseii şi cărturarii găsiră prilej ca să protesteze spunând apostolilor şi poporului «Cum de intră să găzduiască la un om păcătos ca Zacheu»?

Da. Intră să găzduiască la un om păcătos Domnul, căci atunci întorcându se din calea rătăcirii lui, multă bucurie se face în cer. Au voi nu vă bucuraţi când aflaţi drahma sau oaia cea pierdută?.. Cărturarii şi fariseii căutau mijlocul ca să-l pârască şi să-l prindă..

Frate Creştine,

Iţi pare rău ţie că a intrat Domnul în casa lui Zacheu?! Dacă-ţi pare rău eşti ca un vameş şi fariseu. Iţi pare rău că Domnul nu intră şi la tine? O! dar cum să intre la tine, când tu, atunci când El trece stai cu uşa închisă în casa ta ca un palat?

In casa lui Zacheu a intrat Domnul, fiindcă El a lăsat în urmă totul şi s'a suit într'un dud casă L vadă, ca să L cheme. Cine l a îndemnat pe Zacheu să se sue în dud ca să vadă pe Iisus? Regretul păcatelor lui şi dragostea cea mare pentru acel ce trebuia să-l mântuiască. De vrei să intre Domnul în casa ta, fă şi tu frate creştine, ca Zacheu, aleargă după el, Chiamă l tu să vie, căci El este bun şi vine, nu întârzie niciodată. Dă şi tu din averea ta jumătate săracilor, cum a dat Zacheu, iar dacă ai năpăstuit pe cineva, aleargă la El, cereţi iertare, şi întoarce-i înpătrit şi atunci se va face mântuirea casei tale, care o ţii închisă când te chiamă clopotul să stai de vorbă cu Iisus. Mâine când va suna ceasul, fratele meu, nu iei cu tine nimic în mormânt. Vezi că în drumul Ierihonului Domnul trece cu toată lumea după El, nu sta, aleargă spre El şi chiamă-L să-ţi mântuiască păcatele cele multe şi când te va vedea îţi va spune ca lui Zacheu: «Grăbeşte te de te pogoară, că astăzi mi se cade să rămân în casa ta.

Amin.

Preot. Dem. I. Iliescu Palanca

Răvașe Intime

In curtea noastră

Dragă Zoiţico,

Ruxanda asta este o comoară, iar eu o scormonesc atâta, că mi-e teamă să nu mă ia la goană într'o zi, din privdorul ăsta minunat, care află şi ştie atâtea taine. Cum mă văzu îşi întoarse căpătâiul, răsuci perina sub cap şi zise: Iar venişi, fata mea şi eu, iar îţi pregătii desaga cu amintiri.

Comoara, comoara preţioasă, zisei eu şi-mi luai în mână condeiul. Surâse blând, ca de obiceiu şi urmă:

In curtea noastră «fata mea, era un belşug, care azi n'ar putea fi nici în casa unui ministru, fie el cât de spoliator şi de înfruptat din bunurile supuşilor săi.

Mai aveam două vii pe „Valea Voivozilor", lângă Târgovişte, două păduri, una la „Capu Dealului" şi unu la „Ilfov", unde era ş'un lac mare plin cu peşte şi cu raci.

In Mahala mai multe locuri arabile şi mai multe islazuri pentru vite, aşa că de la vie aveam struguri, vin, ţuică, rachiu de drojdii şi de tescovină şi poame.

De cu primăvară veneau, coşuri cu căpşuni, c o a c ă z e, agrişe, cireşe, vişine, caise. Toamna venea cu merele ei domneşti, şi paradise şi cu scoruşele şi perele urzăreţe şi pergamute; cu prunele ei grase, gălbeoare, vinete, — cu nucile şi alunele turceşti. Nu numai noi mâncam la poame până ce nu mai puteam, ci şi toţi copiii şi văduvele mahalalei.

Mi-aduc bine aminte de şease urâte şi strâmbe: Anica Mutuliasa, Riţă Berleasca, (oarba), Mariţa Androneasca, Marghioala lui Tache Cociu, ţaţa Lina şi ţaţa Marghioala, nepoatele lui Stavropoleos, cari ar fi fost milionare, dacă ar fi ştiut să-şi caute dreptul la Bucureşti şi să nu lase averea lui Stavropoleos s'o ia statul. Lor le făceam parola, eu dar Costică, când le vedea, fugea.

Aceste şease femei, afară de Butulica şi Mama Zoiţa, cari aveau drepturi în casa noastră, coropişniţele celelante, luau dela noi: malai, lapte batut cu cânile, vin şi oţet tot aşa, struguri, poame, buturi de pastrama, sidile de brânză, dela oile şi caprele noastre, săpun, untura topită, carne de porc şi de miel, zarzavaturi, iarna şi vara că noi aveam o gradină foarte mare în care cântau mierloii şi grangurii şi fugeau iepurii goniţi de vânători din lesele Ialomiţei şi din grădina cucoanei Polina Creţulescu.

Femeile acestea, ajutau pe mama la cusut şi la treburile urgente ale casei, toate erau blânde şi bune dar urâte şi răpănoase de sărăcie

In curte aveam patru bivoliţe cu lapte, boi, cai, păsări, turme de gâşte jumulite de vii pe piept, ca să facă biata mama perne de zestre la atâtea fete!... Pivniţele erau pline cu zarzavat iarna, cu tocitori de varză, cu câte două zeci de putini de murături, de brânză şi de untură. Cămara, cu sute de borcane de magiun, de dulceaţă, de conserve şi de marinata. Marinată am văzut că mama facea şi din carne de iepure, căci dela pădure ne veneau câte zece epuri de-odată; iar din lacul dela Ilfov saci cu peşte viu de se sbătea în poştalion şi icre de ştiucă în ceaon; iar ştiucile le dăruia mama lui Ţilică pădurarul, bine'nţeles că după ce le spinteca şi le lua icrele.

Imi amintesc că odată, intrând el repede — cu ele la tata, le-a vărsat pe prag; iar eu Costică şi cu Teodora le-am mâncat de pe jos, aşa ne sarate şi crude, cum erau. Mama când ne-a văzut ne-a certat ş'a zis că noi suntem copiii lui Patanghel ţiganul, potcovarul nost u.

Eu am plâns, iar Costică a răspuns: Ei şi? Apoi a fugit lingând palmile de icrele ce mai avea în mână.

Seara, c'o labă de iepure, a pocnit la bucătărie în cap pe Teodora, Butulica, văzând că ţâşnea sângele din rană a sărit de la vatră, unde era cu mâinele în făină, că făcea marinată din acest vânat gustos, şi i-a astupat rana cu făină. I s'a încâlcit părul fetei, dar rana i s'a vindecat. Şi azi mă gândesc unde o fi antisepsia medicală a doctorilor, unde s'au dus leacurile băbeşti, de azi—în noi—ca să ne complice doctorii şi să ne aţâţe şi mai rău boalele?

* * *

Toamna, la Paşti şi la Crăciun, era bâlci, în casa noastră. Nu se ştia de pom, pe atunci, dar trebuiam toţi, noi şi slugile, să ne înoim. Douăzeci şi patru de perechi de ghete, pălării, haine, opinci, basmale, cojoace, sarici, ghebe pentru pădurar, cioban, vizitiu; vierul dela vie, un beţiv cu diplomă, el era mai întâi în capul scării, el ca mai bătrân cu Moş Ilie şi cu Mama Stana, ieşeau din salon cu braţele pline. Se tăiau la Crăciun câte 12 grăsuni şi la Paşti câte 12 miei, iar curtea şi mahalaua să umpleau de caltaboşi, şuncă muşchi, limbuliţe de capră, cârnaţi. Nimeni nu rămânea ne înfruptat la sărbători.

Toţi duceau şi la biserică din prisosul lor, ba în tindă se destupau şi butoiaşe şi damigeane cu vin şi cu ţuică şi împărţea la toţi nevoiaşii. Vezi că atunci vadra veche de vin era un leu, ţuica 1,50 lei, mielul întreg 1,25 lei, carnea de vacă 0,40 lei, brânză 0,25 lei, suta de verze 2 lei, ceapa, cartofi, ţelina, morcovii, prajul câte 2 lei suta de oca şi o căruţă întreagă de pepeni boşari câte 5 lei; bietul tata!... Lua joia câte 4 căruţe de zarzavat şi tot atâtea de pepeni şi de Marţi toate se terminau. Costică era «ciuca pepenilor, mama ardeiului copt s'au pătlăgelilor vinete, cari trebuiau să înoate în unt-de-lemn de Nissa ca şi rasolul de peşte proaspăt.

Dar pomenele de patru ori, pe an, cu străchini, linguri, cănii doniţe, ulcioare, împărţite la câte o sută de oameni, cari treceau Vinerea la târg; Dar cazanele cu pilaf de pasăre, cu carne cu varză, dar hârdaele cu, vin, ţuică şi struguri, puşi în must tăiat mai dulci ca mierea? Dar vechiturele, dela noi toţi, împărţite săracilor? Dar prasnicele dela ziua tatii, a mamei ş'a noastră, a tutulor?

Dar chefurile dela vie, cât ţinea culesul, ţineam şi lăutarii cu noi, cari cântau şi la Răducanu Dudău, starostea negustorilor, care să dusese la Lipsca cu chervanul cu buturile de pastramă şi cu oala de sarmale'n chichiţă?.. Se frigeau la arac câte patru miei la Paşti, se mâncau câte patru şunci şi până să ne aşezăm la masă, duzina de cârnaţi uscaţi şi halcile de şuncă fiartă, le dedeam gata. Barem pastrama nici n'ajungea friptă la foc, căci buturele era sfâşiat. Ocaua costa 0, 80 lei şi tata tot ne făcea hupiţi şi ne zicea că ne ţine pe lucruri alese şi scumpe.

Să fi trăit sărmanul, în zilele d'acum, ce ne făceam noi?

Intr'o primăvară s'apucă de reparaţia casei. Curtea noastră pierduse tot farmecul. Ne jucam în nisip, printre scânduri, printre lăturoae prin trăsuri şi poştalioane. Eu, de pe capră dam mereu premii, şi ţineam discursuri roatei de copii din jurul meu, lucru ce făcui pe urmă'n toată viaţa, de mică trăgând a'nvăţătoare.

Leul, cu Braica se duseseră cu Ţilică la pădure să pască noaptea caii. Câinii s'au întors urlând d'acolo. Lucrătorii peste o sută cari erau în curte şi lucrau la casă cu salahorii au zis că sunt turbaţi şi au încetat lucrul turbând şi ei!?! După pretenţiile lor, tata s'a dus la un sârb dela Băleni şi l-a adus că era meşter să le tae de turbare. Hoţul ăsta, ne-a luat la rând şi ne-a sângerat la limbă c'un briceag taios. Toţi alergam prin curte cu limbele scoase, unii plângând, alţii rânjind; sârbul, a luat banii dela toţi, ba a plecat acasă şi, cu trăsura, că zicea că zdruncină poştalionul boerului!..

Cu bine Zoiţico.

BABA VIŞA

Vasluiul Cultural

Energia creatoare a câtorva suflete de elită, a făcut ca modestul oraş Vaslui, să trăiască o epocă de adevărată înflorire culturală.

Astfel prin străduinţa intelectualilor, grupată în jurul Casei Naţionale „Viitorul" ş'a reluat firul bine organizatelor şezători Duminicale.

In această ordine de idei, menţionăm şezătoarea 103-a la care a concertat d-ra Lucia T. Burada din Iaşi, talent în plină strălucire muzicală.

Clipe de adevărată reconfortare sufletească, ne-au făcut să gustăm o seară de muzică aleasă, admirând fineţa de interpretare, dublată de o tehnică superioară, a celui mai desăvârşit reprezentant al artei muzicale.

Duminica următoare adică cu prilejul celei a 104-a şezători, a vorbit d-l Dr. N. Cădere, din Iaşi tratând subiectul «In lumina vremurilor noi». Programul artistic a constat din recitări, coruri şi jocuri naţionale executate de grădina de copii de pe lângă «Asociaţia Cercului de Gospodine Vaslui».

Laude speciale se cuvin D-rei Sultana Munteanu preşedinta Comitetului şcolar, cât şi d-rei Andreeşanu, directoarea şcoalei, pentru energia, înţelepciunea şi sârguinţa depusă în reuşita acestei producţii.

La şezătoarea a 105-a, a conferenţiat d-l prof. Constantin Stamboliu, din Iaşi, evidenţiind calităţile sale de simpatie orator şi erudit istoric.

In tratarea subiectului «Personalitatea lui Clemenceau în lumina istoriei», d-l conferenţiar s'a întrecut pe sine, făcându-ne să trăim alături de d-sa, vii pagini din istoria politico-socială a Franţei victorioase.

Programul artistic bine complectat cu diferite bucăţi muzicale clasice şi naţionale executate de fanfara şcolii de meserii din localitate.

In fine, cu prilejul celei a 106 a şezători, a avut loc ,Serbarea datinelor creştineşti' oraganizată de concursul şcoalei normale de băieţi Vaslui, care a dat un strălucit examen, prin reprezentarea mai mult decât mulţumitoare a piesei de teatru «In vacanţa crăciunului», de preot şi prof. D. Furtună, din Dorohoi.

Vechile noastre datine creştineşti au fost cât se poate de bine reprezentate, desfăşurându-se întreg programul, în cea mai caldă şi prietenoasă atmosferă, datorită d-lui prof. Capră, directorul şcoalei, cât şi prof. Blănaru, Enăchescu şi Popescu, cari au conlucrat armonic, pentru deplina satisfacere a condiţiilor de artă, altoite pe tradiţie. Interesul ce şi-au pus, unit cu energia cheltuită, au fost mulţumitor răsplătite de un public numeros şi adânc doritor de asemeni producţii reuşite.

Programul a fost încheiat prin meşteşugita cuvântare a preşed. C. N. care mulţumind publicului pentru sprijinul dat, îşi manifesta încrederea unei şi mai fericite solidarizări pe ogorul muncei culturale.

Valentin

PRIMIM SCHIMB CU ORICE GAZETA

BRĂGAN

de D. I. Dogaru.

Era o căldură năbuşitoare de cuptor cu un soare arzător ce prăjea scoarţa pământului tăind o adânc în crăpături dureroase. Vârtejuri de colb răscolite se înfigeau în răsuciri adânci până în creasta străvezie a cerului şters. Zările tivite cu benzi azurii jucau tremurător în depărtare până la marginea pământului. Apa închipuirii isvorâtă din necunoscut îşi purta valul departe, până la hotarul dintre cer şi pământ.

La cafeneaua lui Mahmud, ascunsă în dosul unor sălcii groase, trei turci îşi sorb în tăcere cafeaua, după amează. Aşezaţi pe o rogojină cu picioarele încrucişate cu cafelele dinainte, alternează sorbirea, cu pufăitul melancolic al lulelei. Privirea lor, urmărind aceiaş viziune nostalgică se afundă în largul zării fără hotar, hoinărind nestăvilită pe drumul alb al închipuirii.

In faţa schelei de lemn din portul unde descarcă caikurile turceşti este hanul lui Chir Iani. La o masă sub umbrar, un drumeţ poposit îmbucă dintr'o bucată de crap afumat şi soarbe vinul negru dintr'o oală pântecoasă, de pământ smălţuită.

De-lături legat de stâlpul casei, stă calul cu un mănunchiu de rogoz dinainte.

In fundul întunecos după tejghea picoteşte a somn hangiul.

Drumeţul, ciocăneşte de câteva ori cu fundul oalei în masă. Trezit din piroteală hangiul tresare şi porneşte agale clămpănindu-şi papucii turceşti.

— Mai umple o chirie că a secat şi ea de atâtă arşită... Se pare că D-zeu a uitat să mai toarne o picătură de apă pe pământ. Au să moară şi guzganii de sete...

Hangiul aduse altă oală plină şi ciocni şi el cu drumeţul.

— Ei, barba Iani, se mai aude ceva pe la D-v de Brăgan? A dat vre-o raită prin pustiurile acestea ale deltei? Se spune că au pornit iscoade cercheze, după el.

— Nu ştiu, omule, ţe este adevărat, sau nu! Ama se spune că ar fi făcut culcus pe aiţe. Suntu multe herghelii de harmasari fără capătu... Mai o lună în urmă ziţea că ar fi trecut o sută părechi de cai pe la Ismail şi le ar fi vândut la Acherman. Dar spune lumea că e om milos, nu varsă sânge şi cu Turţii are el ţe are...

Drumeţul duse oala la gură şi n'o luă decât când îşi zări chipul în fundul ei. Aruncă hangiului o liră turcească lucitoare şi strângând şeaua sări voiniceşte pe cal ca şi cum un arc nevăzut l-ar fi aruncat.

— Poate chiar în astă noapte chirie Iani, să l cunoaşteţi pe Brăgan...

Hangiul rămase privind în gol, norul de praf ce se ridica molatic răscolit, pe drumul Tulcei. Drumeţul se mistuise în largul zării, lăsând în urma lui, doar, ecoul vorbelor ce sbârnâiau în urechile hangiului chefalonez.

Dogoreala prinse a se mai ogoi. Soarele scăpătase la vale alunecând spre desimea pădurii de rachită şi sălcii. Hogea suit în ceardacul geamiei striga cu voce răguşit plângătoare în cele patru vânturi, ceasul de rugă către Allah. Turbanele credincioşilor lui Mahomed se plecară într'o sentimentală contemplare, cu faţa transfigurată către Mecca.

In port caikurile legate de stâlpi de lemn depe mal, săltau în molateca legănare a valurilor. Unde abea încreţite clipoceau printre pereţii caikurilor încărcate cu grâu de Bugeac.

Barba Iani robatea în han înşirând pe o culme scoarţele de crap, afumate şi aduse de la uscat. Cu el nu era nimeni şi nici un muşteriu nu-i călcase pragul în seara asta.

La cafeneaua lui Mahmud un opaiţ slab picură o luminiţă înecată de grosimea întunericului,

Isprăvind treaba, hangiul trase obloanele grele şi petrecu drugul gros prin inelele de fier de la capătul stâlpilor. Luna răsărea târziu, tocmai după miezul nopţii aşa că întunericul era străpuns doar de clipirea plângătoare a stelelor din cer. Din când în când, câte o pasăre de apă trecea în sbor şuerător pe de-asupra hanului trecând în baltă.

Hangiul se gătea de culcare, când i se păru că aude nişte lovitori la uşa din dos.

Un murmur de glasuri înăbuşite de ropotul surd al cailor ce-şi sunau zăbalele, se amestecau în întuneric.

— E, hei, Iani, dă-ne drumul! ce te-ai zăvorât aşa ca o găină plouată?

Un fior de groază trecu prin trupul hangiului din creştet până în vârful degetelor de la picioare.

— Dar cine-i? putu să rupă grecul speriat.

— Lasă, ai să vezi d la, când om intra.

Un scârţâit ţipător de fiare ruginite srăbătu până în colţurile umede ale pivniţei. Uşa se lovi de perete cu sgomot şi în cadrul ei se iviră chipurile înăsprite ale haiducilor.

— Cred chir Iani că ai primit răvaşul nostru astăzi... Te-a vestit un prieten de venirea lui Brăgan?

Auzind pomenindu se numele vestitului hoţ de cai, hangiul păli, sprijinindu-se de uşorul uşii.

Se desmetici, apoi îi pofti înnăuntru. Le aşeză o masă şi aduse de ale mâncării: chefali, scumbii de Dunăre proaspete şi câteva felii de nisetru afumat. Puse în mijloc o oală de câteva ocale întovărăşite de nişte ulcele de pământ, Drumeţii mâncau cu poftă după atâta drum. După câteva ulcele de vin negru chipul întunecos a lui Brăgan, se însenină.

— Şi zi aşa barba Iani te speriaşi puţin de venirea noastră. Soseam mai de vreme dar avurăm de curăţit drumul de nişte spini cu turbane şi fesuri roşii... I-am retezat tot cu iataganele lor... Nu stăm mult nici aici, căci avem porunca de la Han Tătar să-i ducem câteva perechi de harmasari, că are mari sărbători acum aproape... Te rugăm să ne pui ceva de ale mâncării pentru câtva timp. Brăgan scoase dintr'o pungă o mână de lire lucitoare şi le trânti în fundul oalei goale:

— Să dea D-zeu s'o umpli barba Iani, zise hoţul ridicându-se şi pornind spre cai. Hangiul le puse provizii îndeajuns, în timp ce drumeţii strângeau chingile cailor. Ca la o comandă toţi săriră sprinteni pe cai.

— Să le spui Turcilor, ce or veni după noi, că n'am avut timp să-i aşteptăm să le dăm socoteala plumbilor ce-i avem... Mai adaogă-le că altă dată bucuroşi i-om aştepta, dar acum ne-aşteaptă Hanul Tătar din Crâm...

Până să-şi vină în fire hangiul, nişte umbre negre se afundară în tropot surd în golul nopţii liniştite.

La răsărit prinse a se rugini vârfurile trestiilor din baltă.

Peste puţin o lună subţire ca o seceră de aur se ridică tăcută pe crângul cerului spuzit de stele.

Cântec

Ion Constantinescu-Stejar

Frunzuliţă de doi nuci
Spune-mi bade und'te duci?

La mândruţa rumeoară
Cu făptura de fecioară.

Frunzuliţă de arin
Spune i mândri că mai vin.

Frunzuliţă foi de fag
O iubesc cu atâta drag.

Frunzuliţă frunză verde
Inimioara mi se pierde.

Nu orice cultură

In Bucureşti, biserica «Dichiu" şi-a clădit o sală de conferenţe, care poate fi de cinste şi în orice oraş din străinătate. Ea se şi întrebuinţează pentru lucrări culturale ca să îndrumeze lumea spre desfătări curate şi sănătoase. De curând, s'au început acolo nişte şezători mai deosebite, la care a luat parte şi d. *D. Dobrescu,* Primarul Bucureştiului, şi care e vorba să se dea pe rând la toate ateneele din Bucureşti.

Luând cuvântul, d. Dobrescu a spus că trebuie să muncim pentru a avea oameni culţi, fiindcă atunci putem avea şi soldaţi buni şi cetăţeni cu simţ de datorie. De oarece în ţara noastră avem şi cetăţeni care nu sunt Români, dar care au aşezăminte de învăţătură prin care stau mai sus ca noi, trebuie să facem toate jertfele pentru a ne înălţa şi noi pe treptele învăţăturii, Trebuie să luptăm pentru a avea loc de frunte în ţara noastră. Deci a munci pentru răspândirea învăţăturii, trebuie să fie pentru noi ca un apostolat naţional. Pot să se deosebească oamenii în unele credinţe ale lor, privitoare la felul de cârmuire al ţării, în aceasta însă trebuie să fie una.

Aceste cuvinte se înţelege că vor fi primite cu bătăi din palme de orice om de bine. Ştim că aceasta e şi chemarca vremei, fiindcă nu poţi fi alături de alţii, nici nu poţi cârmui pe alţii dacă eşti mai în urmă ca ei cu învăţătura. Noi, Românii, putem fi mai mulţi ca celelalte neamuri. Aceasta însă nu ajunge pentru a fi stăpâni în ţara noastră şi a o cârmui noi, ci mai trebuie să fim şi la aceiaşi înălţime de învăţătură şi de deprinderi de oameni luminaţi ca ale celor mai luminaţi dintre ei.

Ştim că aceste cuvinte s'au mai spus. In sala Eforiei din Bucureşti, s'a dat, acum vreo 4 ani, un mare banchet cultural, prezidat de răposatul Ioan I. C. Brătianu, în care aceste gânduri au fost pomenite cu cea mai mare însufleţire şi ca chemare de viitor a cârmuirii liberale a ţării. După ce s'a înfăptuit partea programei politice, I. I. C. Brătianu a zis: acum trebuie păşit la împlinirea laturii culturale, prin care se plămădeşte mai în adânc sufletul ţării.

Noi, dacă scoatem acum la iveală aceste cuvinte, n'o facem pentru a spune ce s'a mai spus ci pentru altă pricină. Voim anume să spunem că, după cum se poate greşi cu orice unealtă, se poate greşi şi cu cultura. Să dăm cultură, dar *nu orice cultură*, nu cultura care se mărgineşte a înmulţi cunoştinţele din stele şi lună, cu care împuiem capul oamenilor, ci acele care trezesc conştiinţa, care dau oamenilor un crez sănătos şi le trezesc răspunderea către viaţă.

Oamenii din ţara noastră ştiu azi mai multă carte de cât cei de acum 100 de ani, fiindcă ştiu a ceti. O unealtă a culturii este ziarul, care pe atunci nu era, iar azi pătrunde mai nainte şi mai curând decât orice altă unealtă de cultură. Se înţelege, deci, că prin ele oamenii află azi mult mai multe lucruri ca, altădată.

Cu toate acestea ce te faci dacă o cultură vine numai cu atâta, fiindcă uite: sufletele sunt mai turburate, mai puţin aşezate ca altădată. Pe atunci lumea era mai întunecată, credea mai uşor ca azi în strigoi şi în stafii (deşi cred destui şi în ziua de azi şi nu numai dintre cei fără de ştiinţă de carte), dar oamenii nu alergau la sinucidere ca în ziua de azi. Nu era destul orice fleac pentrucă omul să şi iasă din sărite, să nu mai aibă nicio stăpânire de sine, şi gata revolverul, ştreangul, paharul cu otravă ori aruncarea sub roatele trenului.

Oamenii de azi au aflat foarte multe mijloace nu numai pentru a sluji viaţa, ci şi pentru a o stinge. Apoi ce te faci cu asemenea cultură? Cu ea nici nu te poţi lauda, nici n'o poţi da. Cultura înţelegem să facă pe om mai tare, nu mai slab. Cu toate acestea pe omul de azi, în multe privinţe, îl vedem mai năbădăios, mai supus toanelor, mult mai mult în prada împrejurărilor decât cel de altădată, fiindcă de ştiut ştie el mai multe, dar nu are frâu lăuntric cât acela.

In unele privinţe, laturile mai inculte din ţara Românească sunt mai presus decât cele culte. De pildă, cine a cetit foiletonul d-lui Floroiu despre «Populaţia României în 1928», în «Universul» dela 19 Ianuarie a. c., a putut vedea că unele aşezări vechi sănătoase ale ţării se păstrează mai bine în ţinuturile mai puţin luminate ca ştiinţă de carte şi ca mulţime de cunoştinţe. Poporul nostru se înmulţeşte mai slab peste munţi şi scade în Banat, unde lumea e mai bogată şi mai luminată, pe când ea se înmulţeşte în Basarabia şi în România Veche. Familia stă mai bine la noi şi la ţară decât peste munţi. In această privinţă, oraşele stau mai rău ca satele şi au o înrâurire nenorocită asupra satelor. Concubinagiile sunt mai puţine acolo unde temelia vechii vieţi tradiţionale e mai bine păstrată, ca în Basarabia şi la noi, pe când peste munţi e mai rău.

Ce te faci cu o asemenea cultură? Dacă ne-om pune nădejdea într'însa, dăm îndărăt. Cultura are în sine trăsături nenorocite, care trebuiesc biciuite, că altfel dăm oamenilor nu o adevărată cultură. Există o flecărie culturală şi fleacuri culturale, prin care mai mult ameţim capetele oamenilor. In această privinţă, trebuie să fim cu mintea trează, pentrucă umblăm după o cultură care numai bine nu aduce. Trebuie să cernem bine ce cultură dăm.

In de obşte însă, când se vorbeşte de cultură, se înţelege înlăturarea unor stări vechi prin care sufletul mulţimii a fost dus până acum. Dar a înlătura acestea cu toptanul, este un lucru fără de minte, fiindcă vezi bine cum desprinderi vechi ale vieţii româneşti au păstrat mai multă statornicie vieţii noastre decât unele născociri nouă.

Când eu am avut o mai bună familie în trecut decât multe din cele de azi, se înţelege că nu pot lăsa temelia din care a curs acea familie. Când oi vedea că, prin născocirile de azi, îmi scade neamul, pe când prin chipurile vechii vieţi el se înmulţeşte, se înţelege voi fi dator să le apăr pe acestea. Cultura trebuie să fie un organ al vieţii, nu al morţii. De aceia trebuie păstrat în cinste tot ce slujeşte vieţii şi deci, dacă sunt chipuri vechi ale vieţii noastre româneşti, care au ajutat această viaţă să se păstreze, noi trebuie să le apărăm şi să le cinstim.

Conştiinţa, atâta câtă o avem noi, am primit-o dela Biserica Ortodoxă. Ea a fost organul prin care sufletul nostru s'a cultivat. Trebue să nu încetăm de a lucra prin această Biserică, fiindcă, acolo unde puterea ei slăbeşte, pentru noi e mai rău. Deci şi Biserica este prin aceasta unul din organele culturii, fiindcă ajută sporului vieţii.

Dar atunci ce fel de oameni de cultură sunt aceia care vor să ocolească Biserica şi să dea cultura pe altă cale?

Totuşi avem de aceştia, care pun desfăşurări de teatru popular, Duminica, la 10 dimineaţa în Bucureşti la Teatrul Naţional şi unde se ţin şi cuvântări că o astfel de desfăşurare face mai mult decât 10 predici!

Cine a spus aceste cuvinte?

Nouă ni s'a spus că însuşi d. Dobrescu, în ziua de Sf. Ioan, la Teatrul Naţional din Bucureşti. Apoi a spune asemenea lucru înseamnă a lovi în Biserică. Atunci cum cerem cultură, dacă o lovim pe cea care o avem din vechi? Şi cum punem teatrul la 10 dimineaţa, când atunci lumea trebue îndemnată să se ducă la Biserică?

Iată păcate împotriva culturii, care trebuiesc spuse pentru a fi îndreptate.

N. Silureanu,
Prof. universitar

Spre Cultură!

Da! Cât amar, cât venin, ne a sfărâmat amploarea vieţii noastre.

Am fost de fer! Pe toate le am trecut:

Ah! viaţă, viaţă! Tu eşti asemănătoare unui dans vjelios ce deodată poticneşte!

Viaţă? Dar cum ducem noi viaţa azi?

Cine se interesează de ea?

Greutăţile zilnice fiind suprancărcate cu mari poveri, nu dă timp individului să caute să se ocupe de interesul de prim ordin de a se educa.

Prin ce se poate avea, azi, o educaţie?

Prin cultură!

Dacă la oraşe ea este la o treaptă oarecare de progres, în schimb la ţară e de plâns.

Muncitorul agricol fiind foarte oropsit din cauza timpului critic, nu poate să-şi cultive odraslele.

Şcolile primare la ţară, sunt rău organizate, neputând satisface în totul nevoile ţăranului român.

Nu însă — numai prin şcoală se pot cultiva masele poporului, ci şi prin aşezăminte culturale de tot felul, cari în bună parte contribuesc la propăşirea unui neam.

Dintre aceste aşezăminte avem «Ateneele Populare» cari sunt în număr mic şi în special numai la oraşe, la sate unde şi unde câte un „Ateneu Popular", acolo unde s'au găsit câţiva cărturari iubitori de popor cari s'au devotat unor asemenea directive.

Aci este rostul învăţătorului care are datoria de a căuta pe orice cale să înjghebeze câte un «Ateneu Popular" în satul sau comuna sa, ştiind astfel că, contribuesc cu adevărat la punerea unui postament solid culturii în ţara noastră oropsită de vitregia vremurilor.

Numai atunci se va putea numi adevăraţii apostoli ai neamului nostru, adevăraţii cărturari devotaţi cauzei noastre naţionale plini de însufleţire pentru poporul său ce trebuie scos din bezna întunericului.

Mai multă lumină pe uliţele depravării!

Mai multă cultură la sate!

Mai mult interes şi deci mai mult progres!

Titus Delabatoş

Drumul către Cer

Nimbul dragostei creştineşti răsare din sufletele ortodoxilor noştri. Fapta bună îndeplineşte cuvântul Sf. Apostol Iacov: «Credinţa fără fapte este moartă».

Şi, de cele mai multe ori, cei săraci îşi deschid punga pentru ajutorarea sau înfrumuseţarea sf. noastre Biserici. Altarele bisericilor—în vremurile noastre — strălucesc sub lumina lumânărilor celor săraci, în vreme ce, ascunzişurile caselor de murdărie socială gem cu bogăţaşii stăpâniţi de grele patimi cari îşi deschid pungile doldora cu aur pentru desfătarea nenorocită a sufletelor lor păcătoase şi divorţate de sfatul Evangheliei Domnului nostru Iisus—Hristos. Calea care duce către Cer este călcată mai mult, de cei cari-şi duc viaţa cu greutate. Darurile credinţei înfloresc mai degrabă în sufletele celor săraci. Altfel sunt cei bogaţi din alte ţări creştineşti. De pildă, în Danemarca, cei bogaţi s'au plecat în faţa lui Arundtwig, marele dascăl şi scriitor danez, care adăpându-se din învăţăturile lui Iisus, a pornit în lungul şi în latul ţării danezilor, propoveduind în şcoli şi'n adunări că «dacă n'ar fi Iisus alături de poporul nostru, danezii cu greu ar îndura despărţirea de lume»...

La noi, unii din cei mari ar dori să lipsească de învăţământul religios şi pe copiii de şcoală.

Calea care duce către Cer —sub îndemnul credinţii ortodoxe - se găseşte în sufletul poporului nostru bogat în credinţa în Dumnezeu şi în fapte creştineşti, iar nu în sufletele bogăţaşilor hrăpăreţi ai poporului cari se afundă tot mai mult în bogate patimi.

Şi nu-i adevărat? Dar rugăminţile din apelul făcut pentru ajutorarea unei clădiri de biserică, oare, n'au rămas zădarnice în faţa bogăţaşilor? Cei mici au sărit în ajutor; ba spre bucuria şi duioşia sufletelor noastre, micuţii şcolari din com. Alexandri—Caliacra au dăruit pentru această clădire de biserică una sută patru zeci de lei câştigaţi cu Moş Ajunul de Crăciun. Doamne, ce palmă ai tras risipitorilor de bani şi pierzătorilor de suflete cu darurile micuţilor credincioşi ai Sfintei Tale Biserici! Ziarul «Dimineaţa» a strâns câteva sute de mii lei—printre cetitorii streini de credinţa ortodoxă—creştinească—pentru sinistraţii din Târgovişte, iar gazeta românească şi creştinească «Cultura Poporului» se străduieşte să strângă câteva mii de lei pentru o clădire de biserică, şi merge greu de tot. Când se vor învrednici cetitorii noştri cu danii cât de mici pentru clădirea bisericii «Sf. Gheorghe» din Cerdac, Slănicul Moldovei distrusă împreună cu locuinţele Slănicenilor de furia războiului trecut? Credincioasa Elena Kirtu din Oltenita—Sub-urbană, jud. Ilfov, prin frumoasele ei danii şi fapte a arătat şi arată oamenilor că cine este credincios poate face fapte vrednice de credinţa creştinească. Această femee mereu strânge danii pentru clădirea bisericii din Cerdac. La apelul făcut de mine în «Cultura Poporului», această credincioasă a răspuns cum se cuvine, pentru care i s'au adus viile noastre mulţumiri.

Astăzi, părintele Iliescu-Palanca mă cheamă la redacţia gazetei noastre să-mi dea pe seamă mai multe daruri strânse, a treia oară, de Doamna Elena V. Kirtu din Oltenita sub-urbană, parohia părintelui Iliescu-Palanca.

Rog pe părintele Iliescu-Palanca să mai ţină aceste daruri ca un îndemn pentru mulţi. Mai târziu, când voiu găsi prilejul mai nimerit, voiu veni la redacţia gazetei noastre, făcându-i cunoscută venirea mea. Până atunci, mulţămesc a treia oară tuturor binevoitorilor creştini cari se înduplecă să ajute pe credincioşii din Cerdac—Slănicul Moldovei cari—pentru clădirea bisericii lor—n'au găsit nici un sprijin dela cei mari şi bogaţi. Şi cetitorul să nu uite: sufletul celor bogaţi mai mult înclină spre drumul pierzătorului Mamona, decât spre calea către Cer.

«Pe veci să te desparţi de lume în zori sau în amurg e dureros de trist; dar greu am îndura aceasta. O Iisuse, dacă n'ai fi alături de noi». (Grundtwig în Iisus).

Şi noi ştim că Iisus Hristos este alături de poporul drept credincios care înţelege că: «pe dătătorul de bună voie iubeşte Dumnezeu», iar: «credinţa fără fapte este moartă». Şi în aceasta stă drumul către Cer: să te lipeşti tot mai mult de înţelesul sfintelor învăţături ale Mântuitorului.

N. C. Munteanu—Muntmarg

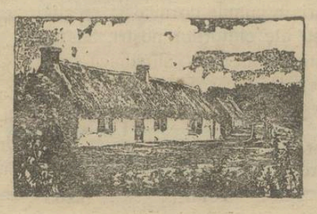

24 Ianuarie

Iosefina Pr. Palanca

Cui nu-i tresare sufletul de bucurie când se gândeşte la gloria strămoşilor noştri.

Cui nu i se umple ochii de lacrămi, când îşi aminteşte de voinicia părinţilor noştri care desbrăcaţi şi goi luptau cu piepturile înaintate pe câmpiile de la Oituz, Mărăşti şi Mărăşeşti. Cine ar putea rămâne rece la auzul eroismului cu care s'a luptat soldatul român mână în mână cu mai marii lui colonei, generali şi chiar până la Vodă.

Prin grele şi amare bejanii au trecut părinţii noştri ca să ne poată lăsa zestre astăzi, o ţară mare şi bogată, România cea mândră şi frumoasă cu care să ne fălim chiar dincolo de hotare unde lâncezeşte duşmanul cel neîmpăcat care căuta din răsputeri să ne sugrume ţara, neamul şi credinţa. Te uiţi înmărmurit ca la o minune şi nu ştii bine de-i aevea ori e vis, că trăim noi să vedem unite la olaltă Bucovina cea frumoasă Basarabia cea mănoasă Ardealul cel bogat, Oltenia cea vitează şi întreg ţinutul de la Dunăre până la M. Neagră ale înţeleptului Mircea şi Moldova paşnic luptătoare a lui Ştefan cel Mare şi Sfânt.

O, Doamne! Nici un cuvânt nu este de ajuns spre lauda minunilor tale, făcute cu noi robii tăi, în acest războiu năpraznic care ne-au găsit goi şi fără arme, dar cu fruntea încununată de glorie şi biruinţă.

Prin multe focuri a mai trecut şi ţara aceasta, pusă tocmai în pragul îmbătrânit de primejdii, dar trebuia să şi vadă odată visul împlinit. Trebuia să se vadă odată, unit trupul cel tăiat în două rămânând picioarele peste un râu şi mâinele peste un munte. Un mare scriitor a zis: „Zilele vesele din viaţa Românilor sunt mai rare ca penele albe pe corb".

Şi chiar aşa a fost.

Cu preţul sângelui voinicilor noştri vedem astăzi independenţ ţării Româneşti pusă alături de celelalte ţări, ale întregei Europi. In aceste clipe de mare glorie naţională datoria noastră acum este să ne dăm seama de faptele săvârşite de strămoşii noştri şi să păstrăm cu sfinţenie ce ni s'a lăsat de zestre.

Numai credinţa şi nădejdea în Dumnezeu ne-a venit.

Să ne gândim dar că suntem urmaşii lui Traian şi Decebal şi să nădăjduim în ajutorul celui Atotputernic. Să ne dăm seama, că sufletul strămoşilor din înălţimile cerului ne vor bine cuvânta, dacă vom fi vrednici urmaşi ai lor. Să luăm aminte că totul este trecător, fum şi cenuşe şi nu rămâne după noi nici averea nici frumuseţea, ci rămâne un nume bun, fapte mari, pagini glorioase din istoria neamului scrise cu litere de aur.

Acum să plecăm genunchii inimilor noastre către tronul Dumnezeirii şi să-l rugăm să ţie vie credinţa sufletească şi unicului nostru Rege Mihai I.

Trăiască România Mare şi puternică.

O foaie se scoate cu multe greutăţi. Cheltuelile sunt aşa de mari în timpul de faţă, încât fără ajutorul abonatului foaia este adesea între viaţă şi moarte. De aceia rugăm serios pe toţi abonaţii şi sprijinitorii acestei foi, cari sunt în urmă cu plata abonamentelor, să ne trimeată sumele rămase, căci numai aşa foaia aceasta va putea duce mai departe făclia culturii în rândurile largi ale neamului.

Geneva, 20 Noembrie 1929

In slujba Patriei
prin ştiinţă

(Scrisori elveţiene închinate domnului senator, profesor N. N. Botez)

Către acum un an, spre vremea asta. O vară şi o toamnă cheltuită în ţara lui Goethe. Iatăne în cetatea lui Rousseau. Ne stăpânia un gând, o vrere... Invoirea sufletului, şi verificarea unor experienţe personale, după o lungă strădanie în şcoli. Voiam un popas pedagogic în ţara educaţiei. Apoi o încercare destul de îndrăzneaţă. Care? Aceea de a spune lumii că în România se munceşte multă muncă cinstită, —şi în ogorul lui Pestalozzi. Fireşte că era un program prea încărcat pentru puterile unui dascăl trecut de jumătatea vieţii. A dăscăli înseamnă a muri înainte de vreme, pentru a trăi prin sufletul şcolarilor.

Când iată că o comună de tineri ne sare înainte. In fruntea lor un ardelean: Emil Perianu; între ei un muntean: Radu Marinescu şi un dobrogean: I. I. Munteanu. Şi aşa împreună, ca din poveşti ascultam un basm. Că a a fost odată, când nici unul din ei nu era pe lumea asta; ca nici odată, când studenţii aveau un gând şi numai unul, din care toate isvorau: «în slujba patriei prin muncă ştiinţifică»...

Timpul nu ne îngădue să arătăm în detalii povestea despre studenţii, cari în anul 1898 s'au organizat în frunte cu domnii Neculai Racoviţă, Constantin Solomon şi Ioan Grinţescu, — farmacişti; Andrei Manea, chimist, Dimitrie Economu, Constantin Brătianu, Ştefan Perieţeanu, Chiril Andrei şi Ilie Rudăreanu, jurişti. Sunt nume venerabile. Prin Domniile — Lor s'a întărit la Geneva sufletul românesc prin calea ştiinţii.

Un savant mondial, domnul profesor R. Chodat, celebrul botanist e supărat foc pe România. De ce? Fiindcă nu i a trimis de mult studenţi la botanică. E o supărare istorică, care luminează cu cea mai nobilă glorie, munca studenţilor de altă dată. Românii s'au distins ca botanişti la un profesor vestit. Dar de atunci au trecut ani. A rămas steagul, statutele şi o amintire, care însufleţea pe tinerii de acum...

— Nu ne lăsaţi, Domnule Profesor! Trebuie să facem şi noi ceva pentru ţară, face ardeleanul Perianu, cu ochii umeziţi de durere. Era în glasul lui atâta drag pentru patrie! De piatră să fi fost şi te biruia tânărul dela Deva.

La aceste vorbe, dobrogeanu întăreşte cu revolta clocotitoare, ca marea înfuriată!

— La Geneva păzim caprele! Iar alţii fac cea mai organizată propagandă culturală. Şi câte şi mai multe...

Noroc că munteanu ca matematic, asculta şi măsura.

* * *

Situaţia este din cele mai grele. Cu un an înainte, s'a îndrăznit acelaş lucru: reînvierea unei societăţi, decedată penibil, cum adesea se întâmplă. Incercarea a rămas inutilă, Până şi «unii» studenţi s'au ferit — să intre într'o înjghebare «puţin serioasă». Dar cu atât mai mare rămâne meritul celor trei tineri, cari au visat să învie tradiţiile culturale studenţeşti. Aici e începutul bărbăţiei morale: să gândeşti cu tot sufletul tău la ţara ta, s'o slujeşti prin muncă. Nu să te înghesui la masa încărcată prin truda altora, ba să şi îndrăzneşti să ceri locul de frunte în casa, de cari ai fugit cu prudenţă exagerată, atunci când era goală şi săracă. Nu! Patrie înseamnă întâi datorii: muncă şi jertfă şi apoi drepturi. Trăim o epocă când fiecare are numai drepturi şi nici o datorie.

O vreme de cumplită însălbătăcire.

«Bărbierul are pretenţii de doctor; învăţătorul rural vrea să fie cel puţin deputat dacă nu inspector general». Noroc că temelia ţării este formată din ţărani, meteşugari, dascăli şi cler încât aceasta este partea sănătoasă.

Totuşi, cei trei tineri ţiniau la ţinta lor. Care le era scopul?? Să creeze în cetatea lumii un colţ de cultură românească.

O ideie îndrăzneaţă chiar pentru ei, studenţi entuziaşti, dar pentru unul care nu mai era prea tânăr. Se ştie doar ce înseamnă a munci pentru o societate... Se pomeneşte frumos şi se termină penibil, după, vorbărie lungă, adică se sfârşeşte înainte de a începe lucru. Decepţiile vin în urma entuziasmului... Mai cu seamă în vremea aceasta când ambiţii personale la unii, distrug cele mai nobile năzuinţi la alţii.

Când colaborarea pare imposibilă, chiar atunci când Patria eternă şi sfântă cere dela fiii ei unire, iar nu ceartă măruntă ca la uşa cortului.

Şi aşa stăm la îndoială. Să-ţi laşi liniştea unui pod devenit mansardă, unde totuşi se putea munci pentru Patrie, ca să intri în gura lumii»? In acest timp pedagogul de valoare mondială, profesorul Petre Bovet, predică la universitate o învăţătură nouă, a colaborării internaţionale prin muncă ştiinţifică. O teribilă întrebare ne rodea rădăcina sufletului... Cum?

In largul lumii se înfăptueşte o evanghelie a colaborării, a muncii împreună prin unire frăţească, iar noi să rămânem încă indiferenţi? Atunci când Patria ne hrăneşte, ne dă trecutul glorios, ne dă cinstea de a fi cetăţenii unei ţări bogate şi frumoase, cum greu găseşti alta, atunci noi nu avem nici o datorie?

Indoeli chinuitoare ne înegrea inima, când un tânăr ne aduce acasă Steagul Societăţii. Drapelul care, în loc să adăpostească înfrăţind tânăra generaţie pribeagă, sta închis într'o cutie la consulat. In acest timp tinerii celorlalte ţări îşi făceau datoria, închinându-se Patriei prin ştiinţă. Culorile drapelului românesc au adus în inimele noastre poruncă —povaţă: era o predică de care aveam nevoie atunci, acum şi pururea.

La Geneva şi în orice colţ de viaţă românească, culorile drapelului prind a grăi, ca o treime morală, lămurind vrerea celor trei tineri.

— Nu perdeţi o clipă, faceţi toată jertfa personală pentru întărirea Patriei, striga fierbinte ca jaratecul aprins culoarea roşie, striga dojenitor ca mustrarea tuturor, mormintelor prin care s'a sfinţit România nouă! La jertfă, întăria ardealul.

Insămânţaţi-vă sufletul cu boabele ştiinţii! Grâu şi aur e sufletul omului când dragul de Patrie îl duce la ştiinţă şi când învăţăturile înfloresc ogoarele Românieî şi prin ea largul lumii. Aceasta era predica culoarei galbene auriu ca un lan din întinsul Baraganului în preajma secerişului. La muncă, striga Muntenia!

— Nădejde şi unire, pentru muncă, rezumă albastrul din steagul societăţii «România», steagul care uitat de generaţii, fusese încredinţat consulatului prin grija unei romance. Purtaţi i nădejdiile, încheia Dobrogea.

* * *

Astfel, fără voturi şi aleg eri departe de noi fiind obişnuitele manevre electorale triviale şi ridicole, aşa s'a închegat la Geneva o mică Românie în 24 Noembrie 1929. Una din cele mai, modeste societăţi studenţeşti. Totuşi toate ţările româneşti au fost reprezentate. Fără să vreie tinerii dela Geneva au pus o problemă. Care? Rolul studentului în general şi al doilea: care e datoria studentului nostru în străinătate... Iată una din cele mai importante chestiuni: trebue să ne pregătim generaţia conducătoare. «O ţară nu poate trăi decât prin viaţa colectivă a tuturor, mai ales azi cu votul universal. Massele sunt egalizate,— dar massele nu pot propăşi fără cadre, cari trebuie să dea poporului îndrumarea cea bună».

Se impune o nouă orientare morală tineretului nostru. Altfel, vai de noi, când moştenitorii îmbrăcaţi în diplome universitare, dar fără moralitatea — creştină, — vor lua conducerea României noastre.

C. Mureşanu

Anchetele „Culturii Poporului“

Starea culturală a satelor. — Considerațiuni pe marginea învățământului de ieri și de azi. — Moștenirile războiului. — Propaganda Culturală. — Proecte pentru viitor.

De vorbă cu d. George Tutoveanu, poet și inspector al Regiunei a V-a culturală.

Desigur, rapoartele oficiale a fost întotdeauna astfel «ticluite» ca profanul să nu poată descoperi niciodată unde stă pitit adevărul și dacă acesta umblă îmbrăcat în sdrențe sau în haine de gală! Și au fost, mai ales, ticluite astfel numai pentru simplul—dar slabul—motiv de a se putea îmbrobodi, ca să zic așa, buna credință a acelora și acești «celora» în parenteză fie zis nu's decât streinii — cari interesându-se vreodată de starea de lucruri din scumpa noastră țară, să vadă și dumnealor că și românii sunt «tari pe piață».

Și să vedeți d voastră. Gluma a prins totdeauna mai mult decât s'ar fi crezut, iar păcălitul expediat peste granță—ca o ușurare — cu ploconе, recepții și mai ales banchete la toartă.

O întrebare.

Nu știu, însă dacă și noi, noi cei cari asistăm la aceste tertipuri iar pe de altă parte ne cunoaștem până la milimetru cât de lung ni-i nasul—adică ne știm forțele—putem fi împăcați sufletește? Da, sau nu? Nu! «Pentrucă greutatea nu stă în a fi iscusit să poți păcăli pe altul, ci să știi să te păcălești pe tine. Și aici nu toți pot ieși biruitori».

... Dar să lasăm să ne vorbească oficialitatea însăși și nu prin rapoartele ei ci prin chiar gura celor ce o reprezintă.

Iată, de exemplu, ce ne-a declarat d. C. Tutoveanu inspector al Regiunei a V-a culturală:

Starea culturală a satelor

«Imi pare foarte rău că nu-ți pot da informații îmbucurătoare care să puie aripi de idealism tinerețil d-tale.

De când sunt în învățământ în serviciul de control al ministerului instrucțiunii și în propaganda culturala a „Casei Școalelor“, mi-am făcut convingerea deplină, *că toată intelectualitatea neamului nostru, și de azi și de totdeauna, s'a făcut vinovată de o desăvârșită nepăsare față de culturalizarea maselor.*

„Chiar dacă toata nădejdea ar fi fost lăsată numai pe preoți și învățatori, aceștia au fost întotdeauna prea puțin numeroși și puși întotdeauna în condițiuni sociale și materiale inferioare pentru extraordinara misiune ce li se încredințase.“

Plătiți mai puțin decât toți ceilalți funcționari ai satelor — puși deci într'o stare de inferioritate față de aceștia — neavând localuri, mobilier și materialul didactic cerut de nevoile învățamântului, învățatorii n'au putut să fie la înălțimea nădejdilor puse în ei de catre conducatorii neamului nostru.

Ca revizor școlar al județului Tutova, *am găsit școale în care ți-ar fi fost frică să intri întrânsele să nu se dărâme peste tine. Altele, în cari depe catedra din sala de clasă, puteai să admiri în toată voia prin tavon și acoperiș, imensitatea cerului albastru!..*

Am găsit școale în care învățătorul făcea harta României pe unul din pereți clasei cu un cărbune scos din sobă, iar în alte școli scriindu-se pe ușa clasei în lipsa unei tabele.

Nu mai vorbesc de școalele unde băieții din lipsă de bănci scriau întinși pe pântece pe podeala clasei.

Dealminteri, chiar si astfel, numărul școalelor și al învațătorilor n'a fost niciodată suficient pentru numărul de elevi în vârstă de școală, fapt care se poate ușor constata prin diferența dintre recensemintele și matricolele școlare. — Față de toate acestea, invinuirile aduse corpului învățătoresc în diferite împrejurări sociale sunt cu desăvârșire nedrepte».

Considerațiuni pe marginea învățământului de ieri și de azi.

«Privită mai de aproape, școala pentru popor, îmi vine a crede că până acum 25 de ani se punea mai multă grijă, mai multă dragoste și mai mult entuziasm pentru desvoltarea școalei populare, decât astăzi.

Greutățile vieții de astăzi pedeoparte iar pe de alta puțina grijă a intelectualității românești pentru cultivarea masselor, pune învățământul public actual, într'o stare de inferioritate față de acelaș învățământ de acum 25 ani.

Salariul insuficient, lipsa de fonduri pentru creiare de școli, de mobilier și material didactic, pare că a demoralizat pe învățători, asupra cărora cade și în viitor răspunderea pentru întreaga desvoltare a vieții noastre sufletești, sociale și politice.

Nu-mi amintesc, dacă vreo-dată până azi, corpul didactic din țara noastră, a cerut prin congrese tumultoase, — cum a fost cel din anul trecut (1929) — îndreptarea situației precare în care se sbate de moarte această elită de îndrumători ai societății».

Moștenirile războiului

«Cei patru ani de războiu cu luptele, cu suferințele, cu jertfele și cu sfârșitu i glorios, a făcut o schimbare extraordinară și asupra mentalității și asupra sufletului românesc.

O parte din populația pestriță a orașelor «care nu se simțea crescută din adâncurile pământului românesc», îmbogățindu-se ușor și grabnic prin specula neomenească a atâtor suferinți, a putut să răsădească și în sufletul curat al mulțimei credința «că viața nu-i decât un câmp, o petrecere și o veselie».

Acești speculanți ai războiului, arborându-și fără nici-o rușine bogația pe care n'o puteau justifica, au sădit în suflete acea dorință aprigă de îmbogățire și de «învârteală» cu orice preț. Starea aceasta de spirit se simte astăzi foarte ușor în școală, în societate, în politică. Primejdia este că această nenorocită stare de spirit stăpânește, pe ici, pe colo, și asupra vieții sufletești a țăranului.

In fața acestei stări de lucruri se ridică însă, *admirabilul spirit de conservare al țărânimii noastre, care simțindu-se legată din generație în generație de pământul moștenit de la strămoși și păstrându și neclintit: credința, obiceiurile, tradițiile și dragostea de țară, se opune victorios acestei invazii de demoralizare și de înstrăinare a sufletului românesc.*

La această luminare a țărânimii a mai lucrat războiul în mod indirect, punând țărânimea să vadă — în timpul războiului — ce înseamnă ordinea, disciplina, prevederea, puterea de muncă și dragostea de țară pe care le observase la dușmanii împotriva cărora lupta. După cum aceiași țărânime românească, s'a întors în satele noastre spunând ce înseamnă priceperea, hărnicia, economia și organizarea gospodărească a neamurilor din apus în care trăise câtva timp ca soldați prizonieri.

Astăzi asistăm la lupta aprigă între mercantilismul atroce al unei părți din orașele noastre și între sforțările de refacere ale masselor adânci și curate».

Propaganda culturală.

„S'a vorbit foarte mult — dar de multeori în deplină necunoștință de cauză — despre «ofensiva culturală“ deslănțuită în mod «oficial», acum trei ani de d. I. Petrovici ca ministru al instrucțiunii.

Dar convingerea că învățământul public trebue ajutat și complectat printr'o activitate culturală în afară de școale, dăinuește încă de multă vreme și mulți dintre miniștrii instrucției publice au încercat s'o organizeze sistematic, așa cum a facut un Haret, C. Arion, Tache Ionescu...

E foarte ușor de înțeles, că prin creiarea de biblioteci, teatre populare, reprezentații de cinematograf, șezători literare și muzicale, cicluri de conferințe asupra chestiunilor privitoare la viața satelor, se poate complecta învățământul public și ușura culturalizarea țărânimei. Greutatea cea mare stă însă în faptul că dela teorie și până la practica lucrurilor este o mare deosebire și că în afară de alte împrejurări acestei propagande îi trebuiesc «oamenii».

Astăzi «Casa Școalelor» instituția dela care pornește toată această propaganda culturală și care încearcă pentru succesul ei să puie în mișcare toată întelectualitatea țării noastre în legături cu satele, are de luptat cu multe greutați. Conducătorii acestei instituții d: «Alesianu, Nicolaescu, Ionescu, Fulga, Vălenaș. a., oameni de pricepere și entusiasm, fac toate sforțările să dea în marginile unui buget destul de restrâns și sărăcăcios, cât mai mare strălucire acestei propagande.

Dar activitatea culturală merge mai greu decât credem, pentrucă preoții și învățat rii pe care ar trebui să se sprijinească în mod firesc această propagandă, sunt după cum am spus mai sus, încovoiați de greutatea unei situații materiale jalnice. Dar nu numai asta. Propaganda culturală la sate mai are de luptat ceeace ne face de batjocură—și cu indiferența celorlalți factori oficiali, funcționarii satelor, cari ar trebui tocmai să sprijinească sforțările «Casei Școalelor».

Dintre mijloacele de propagandă, cel mai serios și mai sigur este fara îndoială: biblioteca, pentrucă prin aceasta se poate influența continuu asupra ștuitorilor de carte. Dar și aceste biblioteci sunt folositoare numai în masura oamenilor care știu să le folosească“.

Proecte pentru viitor

«Nu mai încape îndoială că toți conducătorii sufletești ai neamului nostru, sunt convinși că propaganda culturală este mijlocul cel mai nimerit și mai sigur pentru ridicarea masselor populare. — Și de aceea suntem pe deplin convinși că pe viitor și «Casa Școalelor» și celelalte instituțiuni culturale ale țării, își vor impune sacrificii din ce în ce mai mari pentru activarea acestor propagande».

Acestea sunt declarațiile d-lui G. Tutoveanu. Că sunt la înălțimea realităților nu ne îndoim dar că ele vor fi auzite și de cei cari le plac să ne conducă ne îndoim.

Ne îndoim pentrucă suntem țara unde numai se promite — uneori chiar cu nerușinare—însă nu se face nimic!

George Nedelea

Cronica Rimată

Ce primire fastuoasă cetitorii mi au făcut
Când în paginele—acestea Phoenix-eu m'am renăscut!
Cetitorii... i adevărul: toți îmi spun că am o muză
Indiscretă, e cam dreptul! dară nici decum ursuză
Să 'ncrusteze arabescuri în scris lung ca o peltea
In articole semnate: Iliescu-Palanca...
Dacă n'ar mai fi clișeul agățat cu disperare
(Ca și fardul pe obrazul îmboțit) fără 'nsemnare
I-ar fi poate «Galileia neamurilor» — sarcofag
Un'și ar îngropa talentul de sublim ascet și mag...
Am vorbit cu Baba Vișa: mi-a spus că-l simpatizează
Pe Don. Fussu care toarce, pe răboj, care 'ncrestează
Zi cu zi, migalnic, fapte... dar că nimenea nu știe
Că și dânsul vrea s'ojungă «Patriarhul României»
De-ocamdată pân'atuncea are un rival de moarte
Pe Ion Russu care nu i-a închinat mă rog! o carte
Insă drept ca recompensă (eu aprind numai fituri!)
Baba Vișa 'l pune (merit!) între-«Altițe și Bibiluri»
Nu 'nțeleg pe Ion Bălteanu ce are 'n scris o școală 'naltă
Despre «Bălți» nu era bine ca s'o lase-acuma baltă?
Dar pe Foti — cum vrei iarna, repede să vie vara
Il apucă nostalgia dup'a lui măicuță Smara.
A scris omul un articol zugrăvind'o că «e plină
De viață» că la «vorbă e cu duh» deci că-i divină
Și ca'n fața unei sfinte a repetat «de toute son coere»
«Futur simple» sau (nu spune!) un «Passé.. enterieur...»
Argeș, văzând că nu-i nimeni să-l admire nici de cum
Ne anunță că dispare prin «Scrisoarea...» lui »de drum»
N'am nici un regret că pleacă... Doar un sfat îi dau: Să știi
«Țara mea» colind'o 'ntreagă și «'n gingaș noian de vii»
Pe Stejar Constantinescu ai să-mi-l găsești — în floare
Preschimbat de soartă printre «Toporeși și Lăcrămioare»...
De Bâllan, cine e «contra alcoolismului» când el
Chiar în propria i semnătură în loc de un «L» vede doi «L»
Perșinaru, mi-l urmează prea docil cu'n sac cu «Leacuri»
Iar Pruteanu cu «O Floare» face... Primăvara... Fleacuri!
Poat' să scrie cât o scrie e'n zadar să i te 'nchini
Și să-l treci ca Isofache «In rândul celor puțini»..
Ați cetit (cu ce plăcere!) rândurile ce v'am scris
Impletind realitatea cu cel mai șegalnic vis
Nu mai pomenesc de Luca... de-ar fi biet un... Carageale
Ce mai Pristandă mi'ar face sau mai știu ce... Coate goale
Dar pentru că 'n nume mare-i doar Ion — nu-l mai dau plăți
Ci 'l las să se 'nvăluească în «giulgiul singurătății»
In grădini cu fraze goale și cu-o ceată de poeți
Ca «O oaste biruitoare» culegând din flori — scaeți
Ca și Hrist să se 'ncunune... cu umbrare și havuz
Pînn să n'aibe naiu c'altdată ci să cânte din Copuz
Fără șir și fără noimă... tăifăsind fără scofală
Nu credeți că se desprinde din aceste «o morală»?
Ascultați: Incolo Lyra, — nu mai ciufuliți pe biata
Poezie, când talentul nu-ți dă Domnul «cu lopata»
Ci mai bine dă «Procură» altuia să fie zeu
In Parnas iar tu zi: Doamne! că talent n'am... «Cred și eu»
(Pentru c' autorul ține să nu fie dat de gol
Astăzi nu semnează «Argus» ci mai simplu..)

Vitriol

P.S. Toate cuvintele puse în ghilimele sunt ori titluri ori cuvinte din articolele Nr. 303 ale «Culturii Poporului».

Chieleș Impărat

Poveste scrisă în versuri populare după

P. Ispirescu

de SERAFIM IONESCU

Cum pustnicu-a cuvântat
Tocm'așa s'a și 'ntâmplat.
După trei zile'ntr'amurg
Adormi somnul cel lung,
Iar leul cumplit răgind
Și munții cutremurând,
Veni ca și o năluca,
De-ți face părul măciucă...
Și, el groapa i a săpat
Cu ghiarele... și-a plecat...
Fiul de suflet a plâns,
Până mai că nu s'a stins,
Trei zile și nopți în rând
Țărnă pe groapă trăgând...
Iară, când lucrul sfârși
Și se mai dezmeteci,
Când foamea l-a doborât,
Năcăjit și amărât,
La chilie a pornit.
Dar, aici, și mai mâhnit
A rămas; căci, a aflat
Că vița i s'a uscat.
Aducându-și el aminte
De sfatul bunu-i părinte,
Sue'n pod, frâul găsește,
Il scutură și-i sosește
Un cal,... șoim înaripat,
Care l-a și întrebat:
—«Stăpâne, ce poruncești?»
—«Dacă vrei să mă slujești,»
zise tânărul scârbit,
«Știi că taica a murit
Și-acum, rămas singur, eu
Din mila lui Dumnezeu,
Te rog să stai lângă mine,
Să mă sfătuesc cu tine.
Dar, de aici, plecăm de sârg
Că-mi vine mereu să plâng
Tot văzând a lui mormânt.
Mergem deci pe alt pământ
Loc prielnic să găsim
Coliba să ne clădim.»
—» Stăpâne nu-i bine așa,...
Dimpotrivă, vom căta
Ca să ne sălășluim
Și-de-acum să locuim
Unde sunt oameni mai mulți,
Ca dumneata, mă asculți?»
—«Cum? alți oameni, ca și mine,
Ca tata, mai sunt?., Și... bine,
Vom trăi și noi cu ei?»
—«Negreșit, așa-i, ce vrei?»
—«Dacă-i așa, spune-apoi,
De ce nu vin ei la noi?»
—«Hei, stăpâne, nu i cum zici,
Ei n'au ce căta pe-aici.»
—«Mergem, ori ce-ar fi să fie,»
Răspunse cu bucurie
Tânărul mai mângâiat.
—«Dar cată a fi îmbrăcat,
Căci, pe unde om merge noi.
Oamenii nu umblă goi»
Stă, holteiul se gândește
Și nu se prea dumirește.
Calu i zise: — «Numai stă,
Caută'n urechia mea
Cea din stânga și i găsi
Tot ce îți va trebui».
Tânărul, suflet deschis,
Făcu, după cum i-a zis,
Găsi hainele... dar.. pace!..
Nu știa cum să le 'mbrace,
Se ciudea nedumerit
Calul l a povățuit.

*

Iar, după ce s'a 'mbrăcat,
Pe șoim a încălecat.
Merseră până sosiră
La un oraș ce găsiră
Mai aproape. Uluit
Rămase noul venit
Văzând mulțimea de-acolo
Furnicând de colo colo.
Zgomotul l a zăpăcit,
Foiala l-a buimăcit.
Se miră de cele case
Așa de mari și frumoase;
Dar, cu toat'a lui sfială,
Vede marea răndulală
Ce domnește 'n lung și'n lat.
Calul iar l-a 'mbărbătat:
—«Vezi, stăpâne, astea toate
Sunt cu mult șart așezate,
D'aia și tu mai întâi
Cată-a ți face un căpătâi»
Dar, orașul nu-i prieste,

— Va urma —

INFORMAȚII

Din Țară

Examenul pentru catedrele de religiune. — La Seminarul «Veniamin» din Iași, sub prezidența Părintelui Econom Dr. I. Popescu Mălăești, profesor la facultatea de teologie din București, având împreună cu Sf. Sa, ca examinatori, pe Păr. Valeriu Iordăchescu, profesor la facultatea de teologie din Chișinău și pe Păr. Dr. Onisifor Ghibu, profesor la facultatea de litere din Cluj, — s'a început, la 16 Ianuarie a. c., examenul de capacitate pentru locurile de profesori de religiune la școalele secundare din țară. Nu sunt mulți candidați... numai 36. Intre ei, se află obraze însemnate din cârmuirea noastră bisericească: Păr. Manea Popescu, referentul cultural al Mitropoliei din București; Păr. Arhimandrit Chesarie Păunescu, directorul Seminariului monahal din Sf. Mănăstire Cernica; Păr. Grigore Dumitrescu, vicarul Sfintei Episcopii a Constanței; Păr. Vasile Georgescu, referent administrativ în aceiași episcopie; Păr. Ierodiacon Udișteanu, profesor la seminariul din M rea Cernica și alții.

Fapte demnă de laudă. — In orașul Cotmani, jud. Cernăuți cu ocazia sărbătorilor, pe o stradă mai laturalnică în ziua de 28 Decembrie 1929 pe la orele 11 seara s'a aprins coșul unei case. Publicul observând focul a dat alarma, dar nimeni nu îndrăsnia să se agațe pe acoperiș și a opri întinderea focului.

Spre surprinderea tuturor, D-l profesor T. Lupașteanu găsindu-se întâmplător în vizită la o casă din apropiere, a avut marele curaj de s'a urcat pe acoperiș și cu ajutorul dat de cei din apropiere, a făcut ca în cel mult 20 minute cu mare greutate să înăbușe focul.

D-l prof. T. Lupașteanu a dat dovezi în mai multe rânduri de multă energie și curaj. Tinerii cercetași vor putea lua frumoase exemple de la comandantul lor.

Conferințe religioase în Galați.— Societatea preoților din Galați «Soliderităteа» își începe conferențele ei obișnuite la 19 Ian. a. c.

Cea dintâi va fi ținută de d. «Ioan G. Savin», profesor la facultatea de teologie din Chișinău. Vor urma apoi altele, ținute de profesorii universitari: Arhim. „Scriban“; Dr. „Grigore Cristescu“; Dr. „V. G. Ispir“; profesorii secundari din Galați: «Anton Holan»; «Anton Andrei»; «Ștefănescu»; «Bârsan»; apoi Dr. «Gh. Lazăr»; și farmacistul «Gh. Radu».

Din Străinătate

Noul secretar de Stat al Vaticanului. — Incă ,de mai multă vreme se aude că cunoscutul secretar de Stat al Vaticanului, Cardinalul Gasparri, se va lăsa de această slujbă. El, al cărui nume este legat de fapte însemnate în istoria Papilor, cum a fost împăcarea dintre Italia și Papă, lucru încheiat la 11 Fevruarie anul trecut; el, în vremea secretariatului căruia s'au încheiat concordate numeroase, între care și cel dintre România și Vatican, — dela începutul acestui an nu va mai fi secretar de Stat. O telegramă a Agenției telegrafice Rador, cu data de 15 Ianuarie a. c., a adus vestea că urmașul său va fi Cardinalul Pacelli, fost nunțiu apostolic la Paris și la Berlin și care de foarte puțină vreme a fost ridicat la treapta de Cardinal.

Schimbarea de persoane nu va însemna schimbare de direcțiune în mânuirea treburilor catolice.

Cărțile tipărite în Anglia.— După cum citim în ziarul «Lumea» din Iași (17 Ian. a. c.), anul trecut s'au tipărit în Anglia 8927 de cărți originale, 473 de traduceri și 2.739 lucrări nouă, adică 270 de cărți pe săpt. sau 38 pe zi.

Din toate aceste cărți, 3724 sunt romane, fie nouă, fie care s'au mai tipărit, fie traduse. Cărțile de cellalt soi sunt: 975 religioase; 904 de sociologie, 706 biografii; 553 istorice; 723 poezie și dramă.

Se primesc:
ANUNȚURI
ȘI
RECLAME
cu prețuri foarte reduse la ziarul
„Cultura Poporului“
Str. Regală 16

Cronica Teatrală

Marele Duhovnic.—Piesă în 3 acte (patru tablouri) de d-l Victor Eftimiu (apărută și în volum) se joacă la Teatrul Național cu un succes remarcabil. Subiectul, în decursul actelor, deapănă tot sbuciumul sufletesc al unui Preot din Câmpulung care țintește să urce culmi—înzestrat fiind—în tagma sa. Piedici — între care soția sa suflet de abnegație și de jertfă — un frate «stricat“ îl împiedică pentru un moment în ascensiune. Ridicat în cea mai înaltă calitate de păstor al sufletelor după o scenă grozavă ce o are cu fratele său, înțelege că niciodată cât de curat și fără pată te-ai simți nu poți să te transformi în judecătorul altuia.

D-l Eftimiu o glorie a teatrului și-a literilor românești ne dovedește încă odată că poporul românesc are și în ramura aceasta, destoinici cari ne încadrează între popoarele din apus.

Cel care primește palme.— Piesă în 4 acte de Leonida Andreiew se joacă la Teatrul Regina Maria. Succes? Nu! Păcat de strădanie actorilor cari de data aceasta simt că joacă teatru convențional și sunt «jenați chiar de situații neverosimile. Un înșelat ce i se fură nevasta și manuscriptele, desgustat de viață, voind să se răsbune pe societate se angajează într'un circ, clown, fiind cel care primește palme... Ne face impresia că Direcția Teatrului n'are un comitet de alegerea „mai cum se cade» a vrafului de piese vechi și noi,..

F. S.

Cântăreții Stranei, poezii, de *Marin Predescu*. Conține 47 pagini, hârtie bună, prețul 40 lei. Editura proprie. Poezii de o frumusețe rară, după cum o schițează în rândurile de la începutul cărții: «Este închisă în aceste versuri, toată dragostea mea pentru cântarea religioasă-națională și pentru cântăreții stranei».

De cerut direct dela autor D-l Marin I. Predescu, Str. Sabinelor Nr. 9 București.

România Apicolă, Revistă ce apare la București sub conducerea *Inginerului Bulygin* și a unui comitet competinte în albinărit și stupărie. Frumos tipărită, conținut interesant prin sfaturile ce le dă oricărui sătean. O recomandăm cu căldură tuturor. Vom reveni cu amănunte săptămâna viitoare.

Rugăm pe D-nii Colaboratori să ne trimită articole cât mai scurte.

APEL CREȘTINESC

Pentru Biserica „Sf. Gheorghe“ din Cerdac-Slănicul-Moldovei

„Cultura» Poporului» s'a manifestat nu numai prin scrisul ei neprihănit dar și prin fapte caritabile. Citirea gazetelor au sprijinit, cu jertfa lor bănească multe cauze sfinte. De aceia noi avem încredere în dărnicia cititorilor noștri. Creștinii din Cerdac-Slănicul Moldovei se roagă umiliți către cei cu dare de mână și cu inima creștinească să-i ajute a-și reface Biserica distrusă de furia războiului trecut. „Cultura Poporului», și prin ea cititorii, nu pot rămâne stană de peatră la strigătul înduioșător al credincioșilor săraci din Cerdac-Slănicul-Moldovei și de aceia deschidemo colectă în coloanele gazetei. Ceeace nu poate face statul pentru Slăniniceni, să facem noi.

Ofrandele se vor trimite pe adresa gazetei la București, cu mențiunea: «Pentru Biserica Sf. Gheorghe din Slănic». Numele și suma donatorului se vor publica în gazetă. Avem nădejdi mari în inimile dornice și creștinești ale cititorilor noștri. Să ne ajute Dumnezeu să sfîrșim cu spor începutul încercării noastre creștinești. Fie Dumnezeu cu noi.

Suma din urmă	. .	Lei 4 963
Titu N. Serea — Tg. Nămoloasa — Putna	. .	200
Maria I. Ifrim, învățătoare din Tg. Mureș	. .	100
Total	. .	„ 5.263

Tipografia «Corpului de Jandarmi» București

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Casa Asoc. p. Literatura Pop. și Cult. Poporului Sibiu

CULTURA POPORULUI

SATUL poate mai mult decât STATUL.

PRETUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învățători, preoți, studenți și săteni 200 Lei
« autoritățile sătești . . 300 «
« instituții particulare și de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZA-TE ȘI VEI FI: VOEȘTE ȘI VEI PUTEA"
C. A. ROSETTI.

Director: Generalul NICOLAE PETALA | REDACȚIA, STR. REGALA Nr. 16. | BUCUREȘTI, 2 FEVRUARIE 1930 | ADMINISTRAȚIA STR. REGALA Nr. 16 | ANUL X, Nr. 310 Apare în fiecare Duminică

O înfrângere de atâta pagubă

Când noi privim și judecăm atâtea treburi ale străinătății, suntem porniți să vedem cu ochi buni câte se petrec în sânul ei și gata-gata să spunem că, dacă la străini e cutare lucru, hai să-l facem și la noi!

Noi nu suntem de această părere, fiindcă, dacă zici «străinătate», doar nu zici «toți oamenii cutării țări străine». Pretutindenea sunt oameni și oameni. Nu urmează că ce face o ceată din sânul unei țări este în vederea tuturor locuitorilor și a celor mai luminați oameni din acea țară. Deci dacă văd la străini cutare lucru, nu înseamnă că toți oamenii din țara unde se petrece acel lucru stau de partea lui.

Am putea spune mai pe românește: Nebuni se găsesc pretutindenea; nu urmează ca eu să mă iau după toți nebunii care pot umplea țările, fie ele și luminate. Eu am să mă uit la oameni cuminți, am să privesc trăsăturile sănătoase din viața unei țări, dar n'am să mă iau după orice, numai fiindcă vine dintr'o țară străină mai luminată ca a mea.

N'ai decât să privești toată viața unei țări și ai să vezi că și în sânul ei sunt glasuri împotriva unor apucături pe care ai fi ispitit să le urmezi și tu. Deci nu te lua după orice vezi în țară străină luminată, că nu toate sunt bine nici acolo, iar omul întreg nu poate fi păpușă care se mișcă după cum îl trage altul de sfoară, ci ființă care stă pe picioarele lui și se chibzuiește singur de e bine sau de e rău să facă cutare lucru.

In viața noastră de cultură însă, spre care ne pornim acum, suntem cu ochii țintă la alții, ca să facem ce fac ei. De fapt, și dacă luăm ceva dela ei, nu luăm ce este mai de temei și mai greu de făcut, ci tot laturile mai ușuratece, care strică și în țara unde se află și au să strice și la tine.

Dacă la Franceji prefectul de poliție din Paris a oprit anumite jocuri de teatru necurate, uite că la noi abia se pomenește de aceasta și nimenea nu se gândește să urmeze această dârjenie pentru apărarea cuviinței; în schimb, primim ca orbii concursuri de frumuseță, pe care Mussolini a avut îndrăzneala de a le opri în Italia ca imorale, după cum și sunt.

Când nouă ne vin din străinătate fel de fel de prăpăstii, au ele vicleniа de a se înfățișa drept lucruri vrednice, din care țara folosește. Tu însă trebuie să ai atâta pătrundere ca să privești ceva mai în adânc. Ce are a face că un de «Waleffe»vine dela Paris și-și strigă aici negustoria lui cu concursurile de frumusețe, ca lucruri de mare ispravă pentru țară? Eu trebuie să-mi dau seamă, prin mine însumi, că acestea sunt curate nerușinări, care trebuiesc alungate dela noi cu ciomagul, așa cum îi alungi pe comuniști și le faci procese. Ce numai comuniștii fac rău pe lume? Fac și alte tabere de șireți care păcălesc pe cei nătângi. Noi trebuie să deschidem ochii și să nu primim orice cu ochii închiși.

O ciudățenie care a venit la noi mai din plin după războiu, este cea care ne învață să ne luptăm cu boxul. Fără îndoială că bătăuși aveam noi destui și așa, că scriu ziarele despre ei nu măr cu număr și în aceasta nu suferim de criză. S'a părut însă că nu ne luptăm destui de bine și că ar fi bine să ne luptăm și cu pumnul ferecat. Și s'au găsit destul tineri care să caște ochii la învățătura care se dă pentru a ajunge bătăuș de felul acesta și-și perd vremea de a privi cum unul încasează vârtos pumni la ceafă, cum altul se alege cu zdrelituri și umflături și altele de acestea.

Mare ispravă! Iacă de ce suferea Țara Românească... nu avea cine să te trăsnească cu pumnul zimțuit!

Dar, se înțelege, cei care aduc asemenea isprăvi între noi nu le înfățișează în felul acesta. Iți pun înainte boxăria ca o vrednicie a străinătății; ca faptă a vieții de oameni ciopliți ca roade ale unei învățături înaintate; ca ceva care musai ne trebuie și nouă; ca ceva, fără de care, rămânem de râs și în urmă; ca lucruri de folos pentru întărirea sănătății. Alăturea de alte sporturi, este furișată și boxăria ca lucru de mare ispravă.

Dacă însă este adevărat că unele sporturi trebuiesc privite cu drag, ca adevărat folositoare sănătății, trebuie să spunem însă că multe altele sunt lucruri de niciun folos sau chiar de pagubă. Când suntem atât de slugarnici față de unele apucături ale străinătății și ne aflăm gata să ne închinăm înaintea lor, trebuie să avem îndrăzneala de a grăi adevărul.

Te umple uimirea când, pentru curate mărunțișuri ale vieții, se mai fac și concursuri! Ce este aceia că studenții care-și zic «creștini» fac concurs pentru datul pe ghiață? Nu avem nimic împotriva datului pe ghiață, ba ne și place și, în tinereță am alergat și noi cu tinichelele de picioare. Dar sunt acestea lucruri așa de însemnate care să mai fie date în știrea lumii, să umple coloane de ziar? Și să mai fie și slujbași care să primească leafă că se țin de asemenea mărunțișuri?

Câte lucruri de seamă rămân nepomenite și se scrie ca lucru de mari isprăvi despre astfel de treburi! Este de mare nevoie să se știe că doi tineri și au frânt oasele bătându-se? Treaba lor, sănătatea lor! Ar urma atunci să dăm la ziar de câte ori am mâncat bine ori dormit bine.

Cum își perd oamenii vremea cu lucruri de mâna a șaptea!

Dar fac americanii lucruri de acestea! se bat cu boxul!

Ei și? Adică la americani toți sunt de părere că e bine să fie așa? De unde? Un romancier de al lor «Scheldon în On His Steps», scrie că ce folos este să dai la ziar că două hoituri de carne s'au pocnit unul pe altul?

Aceste apucături fac acum școală și la noi și voim să dăm străinătății priveliștea că nu suntem în urma ei. Deci am trimes boxagii de ai noștri să se măsoare cu cei din Paris. Dar «Spakow» al nostru, care până acum a bătut pe toți ai noștri de la București, care a făcut să se scrie la ziar amănunțit despre el și luptele lui, a mâncat trânteală la Paris. Se vede că cei de acolo sunt mai meșteri să-ți umfle ceafa pe pumni.

Ei și acuma? Jălanie că al nostru a fost înfrânt?

Ba nici de loc și atâta pagubă! Lasă-i pe toți aceștia să mănânce trânteli și să nu se mai nădăjduiască în pumnul lor. De câte ori au să mănânce bătaie, am să mă bucur. Să-și puie țăria în altceva, să înseteze după îndeletniciri mai de seamă, că în ce privește boxăria, ori cu ea ori fără ea. Nu trage greu la cântar și nu cu ea ducem țara înainte.

Altele ne trebuiesc nouă și într'acolo să îndrumăm tineretul. Insă trebuie să aibă cineva îndrăzneala să spuie aceasta, fiindcă prea suntem înfricoșați în fața tuturor fleacurilor care ne vin de peste graniță.

Afară cu ele!

ARHIM. SCRIBAN

Din amintirile trecutului

Biserica „S-ftii Trei Ierarhi" din Iași
(Zidită de „Vasile Lupu")

Dragoste de mamă sau sălbătăcie?

Nu se află în lumea aceasta nici un părinte, a cărui situație să fie oricât de îngrijorătoare, să nu simtă în sufletul său o dorință, o fericită dorință de a se vedea încunjurat de copii, care să i zâmbească cu drag, care să l facă să i se spulbere pentru un moment gândurile ce-l mucesc.

Așa se întâmplă adeseori și așa chiar trebule să fie, dar cu durere vedem că lucrurile se petrec altfel.

Când mai mult ca altcuiva, se cuvine mamei îngrijirea și educarea copilului, vedem că de cele mai multe ori lucrurile se întâmplă altfel și grija de mare dragoste a mamei se transformă în povară pentru micul ei odor, nemai fiind nici dragoste de fiu, nici de aproapele, ci din contră o sălbătăcie pentru propriul său copil.

Iată deci, despre ce fel de dragoste de mamă ne arată una din gazetele care apare în Chișinău, Basarabia, numită «Cuvântul Moldovenesc», și cetind-o te umple de groază văzând de ce este capabilă o mamă uneori.

Conținutul acestei fapte este cam următorul:

«Soția unui locuitor din com. Clișcăuți, jud. Hotin, a cărei bărbat a plecat de câțiva ani în America, și-a lăsat copiii singuri în casă încuind ușa, ducându-se la o prietenă a ei din apropiere cu lucru. Copiii, ne având ce face, au descuiat un cufăr mare ce se afla în cameră, au scos toate hainele care se aflau într'însul și au intrat în lada goală, să se joace acolo.

Dar, nenorocire pentru bieții copilași. Capacul cufărului a căzut și s'a închis. Când seara s'a întors mama lor dela acea prietenă, a văzut că lucrurile din cufăr sunt scoase, iar cufărul încuiat. Descuind, a văzut cu groază că odraslele sale sânt moarte.

La băiat, nasul și urechea erau mușcate, iar la fată părul smuls din cap. Din cauza lipsei de aer din cufăr copiii înebuniți de groază, sau mușcat unul pe altul până au murit».

O mai mare grozăvenie nici că se putea. Dar ce fel de mamă au avut acești copii? Cum de i-a lăsat singuri? Dece nu s'a mai întors până seara acasă? Dacă într'adevăr această ființă ține la pruncii săi cu adevărat, nu se întâmplă un fapt ca acesta.

Lucrurile n'au rămas însă aici. La ancheta care s'a făcut de către șeful de post din acea comună, a încercat dacă cufărul se închide singur sau nu, și s'a ajuns la rezultatul, că, abia după a zecea oară, după a zecea încercare cufărul s'a încuiat singur. Prin urmare, s'a dedus că acești copii au fost închiși acolo de mama lor adevărată.

Când lucrurile se petrec astfel, ce mai avem de zis? Vedem cu groază câtă nelegiuire poate să săvârșească o mamă, atunci când nu-și înțelege menirea sa. Nu e în stare să și crească proprii săi copii, ci din contra și i omoară în modul cel mai înprozitor.

Nu mai este frică de Dumnezeu, nu mai este frică de lumea înconjurătoare, nu mai este frică de nimic; dar nici dragostea de mamă care se trudește până își crește copiii mari.

Iată, prin urmare un fapt, după care să ia aminte mamele, și să nu și lase copiii singuri, căci ele au răspunderea ceà mai mare în creșterea copiilor cu bună îngrijire, căci dacă lucrurile s'au întâmplat așà, ce să spunem?

Dragoste de mamă sau sălbătăcie?

Diac. V. FUSSU.

BUNICA

Sub ceardac lângă o floare
Ședea maica mea bătrână
Depănând fulor de soare —
Ghemu-i tremură în mână!

Părul-i prins de fire albe
Ce par flori de busuioc,
Il desmiardă vântu'n salbe
Ochii's blânzi, plini de noroc.

In ceaslovul de pe vatră
Cu peceții din arginți
Măiculița mea tot cată
Numele a patru Sfinți

Când amurgul dă să'nbie
Floarea soarelui cu stele
Povestește numai mie
Basme cu volvozi și iele.

I. Constantinescu—Stejar

Cugetări

Suntem iubiți în măsura în care iubim. Când inima noastră trimite iubire către toți oamenii, cu cari venim în contact, atunci îi umplem și pe ei cu iubire; astfel razele calde și nobile ale iubirii aleargă dela ei către sufletul nostru.

E o lege științifică elementară, că trebuie să iubim dacă vrem să fim iubiți.

* * *

Influențăm lumea prin exemple, nu prescripțiuni; prin activitate, nu prin vorbe. Nici o înrâurire nu-i mai puternică decât aceia, care pornește din viață. Vom culege ce semănăm, și fiecare sămânță aduce roadele sale.

TRINE.

4 Obștea Satului *)

Rugăm nu confundați titlul cu atâtea... obști cari au avut ca cel mai de seamă țel umplerea buzunarelor a câtorva! Obștea satului ce propunem nu-i alt decât întreaga adunare sătească, care într'o zi de Duminică — sătulă până în gât de sfadă, făgăduieli niciodată îndeplinite — vrea să lase *vorbele* ca danie pe veci cumetrelor ce meliță ținând mortiș să treacă la FAPTE alegându-și un conducător și din fruntași ajutoarele sale, cari să încerce cu ce li se pune la îndemână: încrederea celor ce i-au ales; dornicia de bine a aleșilor de-a ridica la înflorire satul în cari trăesc! Căci, a ridica un sat la *viață adevărată* e nespus de *greu* atunci, când nimeni poate n'o voește; când nimeni nu crede de cuviință că *trebue;* când nimeni n'a încercat s'o facă; și e de tot «*ușor*» atunci, când fiecare în deplină înțelegere—«*vrea*»!

Incercăm o îndrumare sau mai pe românește: întâia brazdă pentru desțelenire. Odată alcătuită *Obștia Satului* (n'are nevoe de-ocamdată să-și comande firmă vopsită în trei culori și nici aleșii să și tipărească obișnuitele carți de vizită cu: Președintele... Vice-Președinte...) va încerca un plan de lucru la început putând să înfăptuiască punctele mai ușoare de îndeplinit cari, nu cer nici cheltueli, nici zăbavă. Pentru oarecare înlesnire, vom da mai jos un asemenea plan: (*obștiile*, sunt libere să și-l întocmească după nevoile, și trebuințele locului).

a) *Obștia*, trebue să numere în alcătuirea sa toți oamenii din sat.

b) Fiecare părtaș al obștei aduce: Capital Sufletesc și Material: 1) Datoria de a se supune la tot ce *e în folosul sau binele comun* al obștei, deci și-al lui; *Munca*, împărțită nepărtinitor după puteri și îndemânare (unui lemnar n'o să-i dai să facă croitorie!) 2) Averea—bunurile nemișcătoare—ale fiecărui părtaș va fi pentru anumite cazuri a obștei. Un caz: Oamenii, au nevoe să cumpere un tractor (ce-o fi aia?), atunci pentru că n'au dintr'odată 2—300000 lei, prețul îl *garantează* cu averea lor. In felul acesta și cel mai sărac sat va putea oricând să facă față nevoilor ce îl copleșesc. 3) *Obștea* mai trebue să fie un *îndreptar* în vânzări și cumpărări. S'a văzut că *necazul* și *paguba* azi la sate e tocmai că 100 kgr. de grâu ce le vinde un român acopere abia prețul unei căciuli sau al unui petec de stambă (Oh! stamba! oh! portul național!) *Obștea*, — mai pe înțelese — are puterea — prin avutul întregului sat ce îl are la îndemână — ca atunci când grâul începe să fie strâns de pe câmp, pe de oparte să îndatoreze pe fiecare om să nu-și vândă nici un bob (căci atunci se știe, mișună perciunații strângători de bucate și românului i a ajuns cuțitul la os îi dă un preț de râs) și pe de altă parte de cu vreme să facă rost de un împrumut din care celor ce au nevoe s'acopere o gaură să li se dea. Bucatele vor fi garanția, obștea, așteptând un timp prielnic, va vinde întreaga cantitate cu prețul cel mai bun. Nefericitul sătean sărman,—prin obște va aveà la nevoe *banul* ce îi lipsește—la timp și tot prin *obște* va fi la adăpost de jefuitorii muncii lui,

c) *Obștea*, — după cum vedem — înlocuind *statul* va îngriji —cunoscând mai bine ca alții nevoile satului — să întemeeze în cele 3 ramuri: Religie, Cultură, Economie, — felurite *înfrățiri* și *așezăminte* de cari se simte mai mult nevoe. Punctele *a*, *b* și *c* de mai sus le vom drămălui pe fiecare în parte și domol și pe chibzuite vom dovedi *celor ce nu cred* într'o astfel de... minune (și sunt mulți din aceștia!) că dacă vor avea de gând să fiinteze cele ce deslușim aci, vor avea sf. prilej să pue degetul ca Toma și nu numai să se 'ncredințeze de *adevăr* dar și să guste din *rodul* acestor *noi orânduiri* la sate. Tot odată vom dovedi că oamenii celui mai sărac sătuc înhămându-se cu drag de inimă la *ideia* noastră nu vor mai cere în vecii vecilor și nici v'or mai stà cu ochii sgâiți la cer sau la... guvern să li se dea ca o mană mult făgăduitul... *Credit Agricol.*

CESAR PRUTEANU.

*) Viitorul sat Românesc.

DATINA ȘI CREDINȚA

«Tu ești din vecuri plămădită
«Din sângele vitejilor străbuni
«Credință, sfântă și iubită
«In strana vremii tu răsuni».

Poporul ce nu-și păstrează datina și credința, nu merită să fie cinstit.

Timpurile frumoase ce dorm în cărțile acoperite de colb, cântă în strună, gingășia curților Domnești. Boerii și sfetnicii în zile lucrătoare, ședeau în jurul Domnitorului și se sfătuiau cugetând treburile țării. Fiii lor, scormoneau ogorul vieții învățând din Sfânta Scriptură (pilduiri) pentru mai târziu.

Doamna, împreună cu jupânesele și jupânițele, inodau firul de borangic, ce părea raze prinse dela soare.

In zilele de odihnă, când se auzeà glas de clopot, Voevodul împreună cu boerii, în strae strălucite, veneau la biserică s'a asculte sf. Liturghie. Fiii, cântau în strană. După n'amiezi se făceau șezători, iar hora se învârtea în jurul ceterii.

Eh! bine, dar astea toate nu mai sunt!

Răspunsul indiferent de unde pornește, este acelaș: *Civilizația.* Spiritul s'a rafinat printr'o îndrumare greșită.

Hora și cetera dorm de mult...

Răsboiul și fusul s'au mistuit în flacăra vreunui cămin...

Biserica, pe care strămoșii au apărat-o cu sângele lor, e ferecată de necredință.

Deacea, lăsați, voi boeri, «modernismul» la oparte, și îndemnați poporul să-și suflece mânicele și să tragă o brazdă adâncă în ogorul țării, semănând grăunțe roditoare.

Ioan Luca.

PAGINA LITERARĂ

Amintiri din Mânăstire

Nuvelă

— Păcatul —

Prins în flacăra amurgului, Părintele Grigorie sta rezemat de crucea de la răspântie, adâncind gândurile în isvoarele pământului. Parea un Arhanghel pe a cărui frunte era scris iubirea dreaptă. Cu ochii în lacrimi coborа îndreptându se spre altar, unde îngenunchea la icoana Prea Curatei murmurând ruga al cărei răsunet adormea în zidul mânăstirii

— Plecăciune Părinţele !..

— Ce-i frate Ioane ?

— Părintele stareţ vă poftește la arhondărie !

— Vin acum...

In drum cercetă fiecare mădular şi nu găsi nici o vină.

— M'aţi chemat Părinte ?

— Da, Grigorie... De mult, vreau să te întreb de ce eşti abătut ?

— Nimic ! ? !..

— E timp de când ne cunoaştem, spovedueşte-te mie astăzi ca în clipa morţii !

— Ascultă Cuvioase ! cum dai afară din şosea la răscrucea satului Răcoasa ,e o căsuţă, mică părăsită.

In alte vremuri odihnea un om sărman, care printre copii avea şi o fată de-o mândreţe rară. Prea sfânta fecioară ! Pe-atunci flăcăiandru, pusei ochii pe ea, îndragostindu ne unul de altul. Seri întregi alergam prinşi de brâu prin lanuri. Alteori şedeam pe digul zăgazului şi ascultam clopotul tăcerii, desprins din vreme.

Ani după ani s'au înşirat, când dragostea ne fu curmată de un boernaş spilcuit ce-i frânse capul Ileanei.

I-am scris târziu...

— Ai scrisoarea ?

— Da, iac-o !

Draga Ileano,

«De azi încolo, cutia în care «păstrez dragostea noastră, fe«recată cu cheile gândirii, o voiu «scoborâ în cripta veşniciei !

«Plecat cu fruntea pe lespedea «rece ascult sfârşitul dragostei. «Diavolul în corul lui dracesc, «cântă valsul iadului. Cocoşii «vestesc în glasul lor moartea... «Dar umbra divină a dragostei «noastre, vine în fiecare seară, «pierzându-se în cântul zânelor, «ce-alunecă uşor pe luciul lacu«lui... Termin, în timpul când «ciucuri de aur fâlfâie în razele «lumii brodând taina dragostei «de ghiaţă !»

Acestea fură ultimele slove... Pe ea n'am văzut-o, dar am auzit că e femee de rând...

Pe mine focul dragostei sfinte m'a mânat pe cărările liniştite ale lui Dumnezeu.

Sarmana Ileana !!

Vorba le fu curmată de vuetul prelung al clopotului, ce bătea pentru mort,

! ? !..

— Cine-o fi murit ? Să mergem Grigore.

— Cuvioase, vedenii ! Priveşte ea este.. Ingerii îi alintă somnul de odihnă veşnică !

— Ce-i, Ce-i ?

— Părintele Grigorie a înebunit.

...«Frumoasa mea, te-ai stins ca o făclie pe altarul suferinţelor tale !

«Aşezaţi-o voi, fraţi întru Chris«tos, pe catafalcul cel mare, iar «tu frate Iosif să predici din «amvon ca de Sfintele Paşti !»

— Scârbit de durere căzu jos, şi'n chinul morţii rugă pe Cuviosul Meletie să i aşeze mormântul alături de ea, la marginea crângului ..!

I. Constantinescu—Stejar

Furnica şi Puricele

(Fabulă)

Vorbea o furnică :
— «Cât sunt eu de mică !
Duc rodnicul spic
In hambarul meu strimt
Şi'n spate nu simt
Grelime — nimic..."
Un purice negru
Şi mic ca neghina
Ce-ţi strică hodina,
Când visele s dulci,
La vorbele ei
Ii zice : E-he-i !
Te lauzi, că duci,
In spate un spic ?
Mă crede, că asta,
Nu i încă nimic !
Eu, soroas voinic,
Vânjos ca un leu ;
Când lucru mi încep
De loc nu mi-i greu
Abia să-l înţep
Pe om, când el doarme,
Pe partea cealaltă
Să-l fac să se 'ntoarne.

*

Şi oamenii ades
Ca puricii fac :
Când vorba-i de rău —
Înţeapă mereu ;
Când vorba-i de bine
Mă credeţi, nu-i cine
Să facă o faptă
Macar cât de mică,
Ca biata furnică.

A. Luţcan
Invaţător

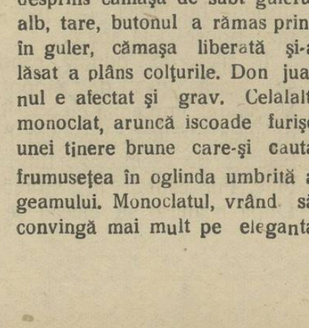

Un castel medieval

Rondel epigramatic

Iubita mea i-o fată dela ţară
Cu ochi aprinşi ca pulbera de stele
Cu mers naiv, dar sprinten de gazele
Şi cu priviri învăluite'n pară.

Nu poartă pălărie nici mărgele...
Vor spune mulţi : «o specie bizară...»
Iubita mea i o fată dela ţară
Cu ochi aprinşi ca pulbera de stele.

Nu ştie ce-i un «radio...» «flirtul» iară...
De cinematograf şi alte cele
N'a auzit decât din cărţi de ele,
In schimb, iubirea-i, doare, te omoară !..
...Iubita mea i-o fată dela ţară !...

George Nedelea

Mamele noastre [1]

Mama e tot ce avem mai scump, mai bun, mai sfânt p'acest pământ!
Ea ne-a născut şi ne-a crescut, cu griji de înger păzitor,
Ne-a legănat, ne-a adormit la sân cu dulcele ei cânt ;
Odoru-i drag şi l-a 'ndrumat fiu bun să fie 'n viitor.
Mama *pe buze ni-i viaţa 'ntreagă,*
Cu tot ce suntem, ea ne-a 'mpodobit.
Mamă scumpă, mămulica mea, măicuţă dragă,
Te prea măresc, îngerul meu iubit !

A două mamă, 'n care s'au născut părinţii — ca şi noi. —
E ţara mea, e raiul meu, un rai mândru pe pământ !
E România, cu-ai săi fii ; ăst cuib de vajnici, bravi eroi,
M-i Patria, căsuţa mea, cămin drag, măreţ şi sfânt.
Cuib de viaţă şi veselie,
Tu ne dai hrana, te prea măresc !
Dar din străbuni, România scumpă, mamă Românie,
Al tău fiu sunt şi Ţie mă jertfesc !...

S. Ionescu

1) Muzica armonizată pe 4 voci de către D l Profesor Gh. Fisa, după «Chanson milit» de D l Profesor—Colonel A. Cerl.

Privind galeş

Cald avan ! E'n totul verii.
Hăt departe'n larga zare
Mişunând în apa morţii
Vine'ncet un şir de care.

Lin foşneşte'n ţarna verde
Frunzele pălite'n şopot
Şi'n tăcere se'nfiripă
Glas de doină şi de clopot.

Soarele aruncă'n slave
Mii de raze mii de stropi
Peste miriştile arse
Peste clăi şi peste snopi.

Nici un nor nu i sus pe ceruri.
E tăcere-adormitoare ;
Namai gâzele mai umblă
Pe ţărâna arzătoare.

Iată carele sosiră
Dar se pierd din nou în zare
Pe când eu rămân pe gânduri
Privind galeş după care.

Ah, dece nu-mi daţi şi mie
Veselia voastră oare
Fete blonde, fete brune
Şi fiăcăi pârliţi de soare !

Şt. Păun — Rovine

Reculegeri

Când îţi faci prieteni ai grijă de ţi măreşte punga.
Bogăţia fără fericire, e ca pământul fără de apă.
Banii sunt superiori tuturor calităţilor omeneşti.
Cea mai înaltă calitate a omului este bunătatea.
Amicul cel mai bun al omului este singurătatea.
Când te 'nţepi într'un scaete curge sânge, când te înţeapă un adevăr curge ură şi mânie.

I. Stejar

Chieleş Impărat

Poveste scrisă în versuri populare după

P. Ispirescu

de SERAFIM IONESCU

Vuetu-l înăbuşeşte ;
Deci, holteiu'n gând îşi puse
Să şi ia calul şi se duse,
Tot duse, până rămâne
Pe tărâmul a trei zâne,
Unde a descălicat,
Hotărât să-ie argat.
După sfatul calului
Ele-ascultă ruga lui,
Chibzuesc, se mai codesc,
Dar, la urmă, îl primesc,
Calul iar l a sfătuit
Să fie neadormit
Şi, să bage bine seamă,
Cu grijă, dar fără teamă,
Că'n palat, într'o odaie,
Zânele aveau o baie
Şi, la câţia ani odată,
Intr'o zi neaşteptată,
Curge aur în cea baie
Şi, cel care'ntâi se'mbaie
Păru-i de aur se face...»
El, ia seama bine, tace.
—„Mai încolo, 'n altă casă,
Este un tron, ca o masă
Iar, în tron, e o buccea ;
Ocheşte-o deci şi-o şi ea
Că-i găsi, într'o prostire,
Păstrate cu îngrijire,
Trei rânduri de haine-alese..."
Băetanul înţelese
Şi, oricând avea vr'un zor,
Chiema calu'n ajutor.
Zânele se pregătiră
De plimbare. 'L sfătură
Peste tot să mâture,
Să şteargă, să scuture
Prin toate odăile,
Prin toate ungherele,
Dar numai într'o odaie
Unde se află o baie
Nu-i este îngăduit
Să intre. Ele au pornit
La o altă zână, care
Avea mare sărbătoare,
Dar, din nou i a poruncit
Să fie neadormit
Şi 'ndată ce-o auzi
Ceva zgomot, în vre-o zi,
La baie, în cămăruţă
Să rupă o şindriluţă
Din streaşina casei... şi
Ele îndată vor şti
Că-i timpul să vie acasă.
Dar flăcăul nu se lasă,
Cercetează, — când grijeşte,
Peste tot, tronul ocheşte,
Iară, într'o zi, la baie,
Simte zgomot în odaie.
Sună frâul ; calu-i vine,
Ii dă sfat cum e mai bine :
„Să se scalde iute 'n baie,
Pletele să şi le 'nmoaie»...
Băiatul l-a ascultat,
Şi, după ce s'a 'mbăiat,
Intră 'n odaia cu taine,
Luă bucceaua cu haine
Şi, din holteiul buhos,
Se preface 'n Fătfrumos ;
Incalecă şi porneşte
Incotro 'l călăuzeşte
Calul, ce-l duce ca vântul
Ca fulgerul şi ca gândul.
Pragul porţii cum trecură
Din urma lor auziră :
Casele, curtea, grădina
Urlau groaznic, din pricina
Zgomotului de cutremur.
Zânele vin într'un tremur ;
Dar, când intrară 'n palat
Cu mâhnine au aflat
Că argatul s'a tot dus
Şi că nici hainile nu-s.
Porniră să-l urmărească ;
Dar, când tocmai să-l sosiască
Şi mâna pe el să pună...
Sănătate,.. voie bună...
Căci, el, cu calul în sbor
Trecuseră hotarul lor ;
Nici grije numai avea,
S'oprise şi .. poposia.
Inciudate, obidite
Şi de necaz cătrănite
C'a fugit, că le-a scăpat,
Zânele lui i-au strigat :
— «Fecior de lele ce eşti,
Cum putuşi să ne-amăgeşti ?
Te rugăm arată, vrem
Măcar părul să-ţi vedem».
El pe spate îşi resfiră
Părul de-aur. Se uimiră!
Ele, cu jind îl priviau
Şi ochii li se scurgeau
Şi-i ziseră prefăcut :
— «De când suntem, n'am văzut
Incă aşa păr frumos !..
Poartă-l şi fii sănătos,
Dar încai fă binele
Dă-ne măcar hainele».
— «Ele mi se cuvin mie
Şi le-oi ţine drept simbrie !».
Fătfrumos lor le răspunde
Şi porneşte şi pătrunde
In alt oraş, unde-ajuns,
Pe cap îndată şi-a pus
O beşică de bou, mare ;
Iar, apoi, pe o cărare,
Merse ca să se tocmiască
La grădina 'mpărătească
Muncitor sau chiar argat.
Grădinarul, om ciudat,
Nici nu vru ca să-l asculte,
Dar, după rugăminţi multe,
Se hotără să-l primească.
I arată cum să muncească,
Să sape să ude flori,
Seara, dimineaţa în zori,
Omizile să stârpiască
Şi brazdele să pliviască.
Fătfrumos îndeplineşte

Un rai pământesc prefăcut în iad

Sunt aproape 50 de ani. Un căpitan european din marina comercială, descoperi în Oceania, în arhipelagul Filipine, o insulă până atunci necunoscută şi nelocuită. Această insulă era acoperită cu o vegetaţie îmbelşugată ; nu puteai să visezi un ţinut mai bogat şi mai minunat.

Căpitanul, fericit de descoperirea făcută, se întoarse în Europa şi aduse o întreagă colonie de oamnei.

Intemeie un oraş, procedă la împărţirea dreaptă a pământului şi domni peste ei cu blândeţe aproape părintească. Aduse din Europa toate felurile de conserve de calitate primă şi o colecţie frumoasă de animale folositoare, cari populară iute insula. Astfel că bogăţia se mări într'un chip uimitor.

In scurt timp, nimic nu lipsi pe acest pământ îmbogăţit, nici chiar o şcoală, care veşnic era plină de copii cuminţi şi ascultători învăţătorului.

Un singur om se plictisea în lipsă de ocupaţie : acesta era medicul, care n'avea bolnavi printre o populaţie muncitoare şi cumpătată.

Scurt, insula era un raiu pământesc.

Nenorocirea făcu ca un vapor englez să vină prin meleagurile insulei, pentru a face negustorie. Intre alte articole, vându în mod ascuns— căci întroducerea alcoolului era oprită—, câteva butoaie cu «apă vie».

Puţin timp după aceea dezordinea, lenea, violenţa veniră să turbure ţara. Oamenii, neglijând ocupaţiile lor cele mai însemnate, începură să maltrateze femeile şi copiii lor. Mâhnirea, mizeria, suferinţa luară locul blândeţei liniştite belşugului şi fericirii de altă dată.

In curând chiar zăpăciţi de alcoool, se agăţară şi de acela care le dăduse avere şi bogăţie. Injurături, ameninţări, comploturi, încercară împotriva regelui. El fu nevoit să fugă din regatul său. Dar, furios înarmă un vapor de răsboiu şi se întoarse în insulă pentru a isgoni pe nerecunoscători. Din toate asestea ieşi un răsboiu civil spăimântător. Măceluri după măceluri urmară ; mâhnirea ajunge generală.

Acesta fu iadul după raiu.

Gândiri cu rod şi sfat. Alcoolismul sau abuzul de alcool a distrus rasele oceaniene. In timpul de faţă, România ca şi toată Europa sunt pustiite de acest flagel. In fiecare zi, consumaţia necumpătată de alcool, face mii de victime. Nu sunt de cât crime, sinucideri, acte de nebunie, aduse de otrava care se vinde sub numele de «apă vie» şi care ar trebui mult mai bine să se numească «apa morţii şi a ruşinei».

Toţi acei care cetiţi doriţi să rămâneţi cinstiţi şi să vă păstraţi sănătatea corpului şi aceea a sufletului, nu apropiaţi niciodată de buzele voastre blestemata otravă.

din franţuzeşte de
G. Ionescu-Balaciu

Insemnări

Spre oraşul meu... singur

Nic. Argeş.

Pe culoar şi în compartimentele prea luxoase pentru oameni, lumina cade aşa de greoaie, că o simţi obositoare. O oprire lungă, în care parcă au adormit şi gara şi călătorii, mă aduce încetinel la realitate. Frânturi domoale de orbe, ăscaturi leneşe de somn şoapte discrete, îmi dovedesc că trenul nea dus câteva ceasuri până ce lumea s'a liniştit. O cucoană grasă, — o ! ce grozăvie e o cucoană grasă, uneori.... moleşită de căldura din compartiment, a ieşit pe culoar. Vrea să deschidă un geam. De aproape un sfert de ceas se munceşte, suflă din greu, o trec sudorile, dar nu reuşeşte. In apropiere, doi tineri discută artiştii şi vedetele de cinematograf. Unul, pomădat, ras proaspăt şi pufuit cu pudră, îşi desminte fără să ştie, îngrijirea aparentă : i s'a desprins cămaşa de subt gulerul alb, tare, butonul a rămas prins în guler, cămaşa liberată şi-a lăsat a plâns colţurile. Don juanul e afectat şi grav. Celalalt, monoclat, aruncă iscoade furişe unei tinere brune care-şi caută frumuseţea în oglinda umbrită a geamului. Monoclatul, vrând să convingă mai mult pe eleganta brună decât pe tovarăşul său cu care vorbeşte, n'a băgat de seamă că domnii cari se retrag pe culoar îi calcă şireturile larg răvăşite pe jos.

Mă duc să ajut doamnei celei grase să deschidă fereastra. Imi stăpânesc pornirea de manieră şi nu mă duc. Nu ştiu dece nu pot să fiu binecrescut şi galant ca cucoanele prea grase. Şi, colac peste pupăză, doamna cea grasă, mai e şi blondă... o blondă ştearsă ca o floare de dovleac, veştedă. Hotărât, n'o ajut !

Dintr'o dată, trenul porneşte iar. Mă strecor încet din capul culoarului, să mă duc lângă fereastra din dreptul compartimentului meu. Ca un bolovan uriaş, prăvălit într'un defileu îngust, doamna cea grasă nu se mişcă. Imi îmlădii corpul, încerc o abilitate cu care aş fi putut intra în gaură de şearpe, dar de prisos. Doamna nu se presează deloc de parcă ar fi de lemn. Pe unii oameni nu vreau să mi i apropii nici prin provocare. Consecuent acestei obicinuinţe care porneşte dintr'o adâncă măsură a firii, m'astâmpăr. Doamna a obosit de mult şi acum îşi lasă greutatea hipopotamică pe pervasurile lustruite ale vagonului. Un firicel de necaz mă furnică. Vreau totuşi să trec la fereastra mea. Şi cu un hotărât «pardon doamnă !..» împing, fac să pară o deosebită grijă să n'o supăr, împing şi trec. Doi nasturi dela vestă zorzâne pe jos. Bine c'am scăpat cu atât..

Dela fereastra mea mă uit cu oarecare greaţă la doamna blondă, care ca un câine pe care l-ai udat cu apă, din greşală, rabdă. Curios, mă priveşte blând. Poate ar vrea să stăm de vorbă. De unde ştii ? Contrastele între construcţiunile fizice sunt, adesea, favorabile unor ciudate porniri

Apuc cordonul, trag şi fereastra mea se lasă în jos ca împinsă electric. Doamna se uită lung a părere de rău. Banuind cât de bine trebue să mă simt eu în aerul proaspăt pe care l flutură umbrele nopţii, uite, doamna e gata să vie la mine. O plăcere închipuită naşte câteodată, la anumite cucoane, turburări adânci şi dorinţe curioase. Şi fiindcă se putea întâmpla ca în câteva secunde, doamna grasă să fie lângă mine, fără să stau pe gânduri, ca scăpat din arcuri, sunt la fereastra aburită, unde călătoarea iar a'nceput să sufle. Şi deschid.

Prilej de exagerate mulţumiri, zâmbete de drăgălăşie, greoae aplecări de manieră şi mai cu, seamă îngânări în cari protejata mea ascunde lauda unui gest de cavalerism şi bună creştere. Apoi de teamă să nu fiu prins în pălăvreală, şi ca nu cumva să se nască şi alte gusturi doamnei, răspund printr'o privire rece amabilităţilor sale, fac un uşor compliment şi mă retrag.

*

In larg, noaptea îşi leagănă pe văi şi colnice umbrele câmpului s'adoarmă. Departe la un cot de pădure, susură apă trecătoare. Sus, luna alunecă pe pod de nouri grei şi scânteiază sgârcit printre goluri de senin, mogâldeţelor negricioase, răsărite în câmp.

Pe aici, pe unde fuge şarpele negru şi se'nconvoae în apele fumurii ale nopţii, drumurile bătute de atâtea ori duc prin locuri cunoscute, de cari vremea tot mai mult m'a depărtat, dar pe cari le cunosc tot aşa de bine ca şi cărările de lângă pădurea mea de-acasă. Dac'aş închide ochii şi m'aş dori spre cutare ori cutare loc, tot acolo m'ar duce.

In lături, printre zăvoaele ruginite ale luncii largi, argeşul îşi flutură şuviţele de Argint, şi, furiş îşi îndeamnă undele la vale. Iar în dreapta, pe dealurile pe cari apasă plumbul cerului, nu mai e nimic din frumuseţea de astă vară. S'au stins luminiţele cari pâlpâiau seara în vii, au murit focurile pe la crame, nu se mai aud chiote, nici veselie. Ce viaţă era odată pe aici !..

Dincolo de Argeş, pe malul râpos al râului, bisericuţa dela Catane îşi va fi numărând strigoii târziului, în tristeţea singurătăţii sale din răspânti !

„Rolul Invățătorului ca factor de îndrumare socială"

După cum veacurile care s'au scurs în noianul trecutului, au avut oarecum de rezolvat în trecerea lor probleme, care fiind deslegate de corifeii culturii, ştiinţei sau religiei, au dus popoarele spre un ideal de civilizaţie, tot astfel şi veacul nostru are de deslegat multe şi multe probleme arzătoare, fără de care tăria popoarelor nu ar putea să dăinuească, urcând treaptă cu treaptă pe scara civilizaţiei. Multe din popoarele Europei, în special, au rezolvat întrucâtva problemele care ţineau în loc mersul civilizaţiei lor şi astăzi le vedem în vârful piramidei vremii, strălucind ca steaua Betleemului, din razele căreia se înfruptă nu numai Europa şi chiar toate popoarele lumii. Nu ne putem întoarce privirile decât spre 4 mari puteri, care plutesc deasupra vremii şi anume: Anglia, America, Franţa şi Germania.

Poporul Românesc, m i c pe lângă aceste mari puteri, ieşit de fapt, deabia de câtva timp din sdruncinul vremii, are de deslegat aproape toate problemele fără de care El nu poate să urce în vârf de piramidă, supuindu-i-se o civilizaţie amplă din toate punctele de vedere.

Clasele sociale din care este compus acest popor sunt în deplină discordanţă, încă neînţelegându-şi rolul Ior sfânt ce îl au, Ţinta lor nu este altruistă, este egoistă, totul rezumându-se la câştigarea pâinei de toate zilele, muncind numai pentru atât şi nimic mai mult. Una din clasele sociale şi cea mai înportantă este clasa învăţătorimii. Ii zicem clasă fiindcă întruneşte numărul colectiv, ridicându-se la un număr atât de mare şi care, ocupă unul din cele mai de seamă rosturi în viaţa socială totală, fără de care un neam nu ar putea exista pe lume.

In poporul nostru, bârna pe care se sprijină cultura şi educaţia naţională este învăţătorimea. Ea este cărămida dela temelie cu care se începe clădirea mare şi frumoasă a naţiei Românești. Invăţătorimea, dacă ocupă după cum am spus, un aşa de mare rol, apoi ea trebue să-l înţeleagă în toată puterea cuvântului, ea trebue să fie conştientă de menirea ei, ea trebue să abă o mistrie nu de fier ci de oţel ca să poată zidi în temelia culturii naţionale totul solid.

In ceace priveşte marele rol al învăţătorimii, în timpurile de faţă, mulţi sau încercat să-l preconizeze, dar mai cu prisosinţă şi din toate punctele de vedere îl preconizează astăzi Dl. *Radu Petre* Directorul şcoalei Normale din Piteşti, într'o broşură intitulată: «*Rolul învăţătorului ca factor de îndrumare socială*». In această broşură, Dl. Radu Petre arată scurt şi concis rolul social-profesional al învăţătorului, rolul social cultural, rolul social economic, rolul învăţătorului în întocmirea politico socială şi la sfârşit îşi închipue cum trebue să fie un învăţător ideal. In aceste cinci capitole profesorul de pedagogie Radu Petre arată cu prisosinţă, prin vederi clare: cum trebue să fie, ce trebue să facă şi cum să procedeze învăţătorul în viaţa socială, ca numele lui de «învăţător» să rămână scris cu litere mari pe frontispiciul Culturii naţionale.

1) *In Rolul social profesional* Dl. Radu Petre mai întâi spune că învăţătorul este un făuritor de suflete, un creator de valori în mijlocul poporului. Invăţătorul este prin excelenţă instrumentul civilizaţiei moderne, temelia Culturii Naţionale şi că generaţiile de mâine vor fi aşa după cum le-a educat el prin dubla influenţă din şcoală şi din afară de şcoală. Spune că astăzi se cere mai mult ca orcând, ca şcoala să formeze personalităţi, să creeze valori în aceeaşi măsură. Cu învăţătura propriu zisă, să se facă o educaţie înpletită cu instrucţie în sensul pregătirii pentru viaţă. Dl. Radu Petre aci accentuiază ca învăţătorul să-şi îndrepte toată atenţiunea spre partea morală, a elevului şi a satului în care este, partea morală atât de sdruncinată din pricina marelui război. Invăţătorul să facă din eleviţ viitorii cetăţeni ai ţării, întregi cu iniţiativă în viaţă, disciplinaţi în munca colectivă, cu voinţă şi caracter, cu judecată dreaptă şi cu sentimente nobile.

2. *In Rolul Social Cultural* Dl. Radu Petre spune că din acest punct de vedere învăţătorul apare cu multă măreţie, contribuind cu adevărat la întărirea cultural educativă a maselor populare. Ce poate fi mai măreţ, mai sublim şi mai fermecător pentru săteni, de cât acele serbări şcolare, acele şezători pitoreşti şi acele cercuri culturale cu diferitele lor nuanţe de manifestări care sunt o intuiţie vie pentru părinţii copiilor de puterea creatoare a şcoalei? Aceste manifestări vor fi în acelaş timp şi un element de socializare de primul rang, cultivând cele mai alese sentimente sociale. Injghebarea de biblioteci populare, coruri bisericeşti, cursuri complimentare şi şcolile de adulţi, învăţătorul stabileşte legătura între şcoală şi viaţă, între familie şi şcoală.

Invăţătorul poate pregăti şi face educaţia naţională potrivit cu însuşirile şi tradiţia lui, dând mare atenţie şi nepreţuit respect datinilor şi obiceiurilor străvechi.

3, *Rolul Social Economic.* Invăţătorul a contribuit şi contribue la ridicarea şi educaţia economică a satelor, punând temelia unei aşezări economice solid, fără să uite rostul lui cel mare de educator şi înstructor pornindu se prea mult în această direcţie, făcând negustorie. Ar fi de dorit ca din acest punct de vedere învăţătorul să rămână ca un îndrumător, dar pe de altă parte statul să-i dea o retribuţie onorabilă ca să poată trăi şi munci cu drag în slujba lui însemnată.

Cât timp statul nu se va gândi la acest lucru, pe învăţător nu-l poate opri nimeni dela această îndeletnicire.

4. *Rolul învăţătorului în întocmirea politico-socială.* Ca cetăţean. cu toate drepturile pe lume, învăţătorul trebue să facă politică aparte de patima de partid—dând concurs tuturor, ţelul său fiind, ca prin micul lui ajutor să se contribue cu o părticică la progresul social. Făcând politică de partid prestigiul lui cade, punându-se în conflict cu sătenii şi cu oamenii politici adverşi. El trebue să contribue în marginile sferii sale de acţiune în mod conştient pentru întreţinerea vieţii sociale şi a o ajuta în desvoltarea ei. El trebue să facă educaţia cetăţenească, în sensul ce mai înalt, făcând o politică însoţită de sentimente umane, de iubire de popor şi de tot ce e bun, frumos şi folositor poporului.

5. *Invăţătorul ideal:* trebue ca în fiecare minut al zilei să dea ceva din propriul său suflet. In mecanismul şcolar motorul prin excelenţă, întotdeauna să fie învăţătorul. Invăţătorul trebue să fie întotdeauna tânăr la suflet şi la inimă, să fie aplecat către copii, să privească în mod necesar către viitor, el trebue să tindă către idealuri pururea noi, creind personalităţi. El trebue să fie om de dreptate, de bunătate şi de solidaritate. Invăţătorul ideal trebue să fie cu suflet părintesc, bun şi înţelegător, zâmbitor şi cu braţele deschise spre acei care vin spre el, făcându-i oameni buni de ceva pe lume. Invăţătorul ideal să nu lase să treacă o zi fără ca să nu înveţe ceva, fie dela elevi, fie din cărţi, fie dela lumea în care trăeşte. Să se hrănească în sufletul lui citind zilnic fragmente din cărţile umane, din poeţi, din istorici, din biografii, care-i încălzesc inima şi întăresc voinţa. In politică să fie alături de optimiştii care gândesc că lumea aceasta nu poate fi ridicată decât prîn instituţii bune, cum şi şcoala este «Una din instituţiile bune ale lumii».

Aşa vede Dl. Radu Petre rolul învăţătorului, ca îndrumător în viaţa socială. Toate vederile sale sunt vederi ideale şi dânsul fiind învăţător cu sufletul şi cu inima dedicată şcoalei şi binelui naţiei Româneşti, nu putem decât să-l admirăm. Dar un om nu se poate admira numai din cele ce cugetă şi scrie, dând lumii să guste din sufletul său curat şi se mai poate admira, cu atât mai mult, văzând că ceace gândeşte pune în practică, străduindu-se, ca din şcoala pe care o conduce, să iasă acei învăţători, adevăraţi apostoli, aşa cum îi are în inima sa Dl. Radu Petre. Invăţători nu cu diplome de hârtie, ci învăţători cu suflete alese după aptitudini născute. Invăţători, care prin munca lor de adevăraţi dascăli, să rămână scris ca'n piatră activitatea lor acolo, departe, într'un colţişor verde de ţară, pomenindu-i generaţiile de copii, când vor deveni bătrâni albiţi de vreme şi necazuri,

Dar problema aceasta este una din problemele cele mai grele, cum sunt şi multe altele. Veacul acesta al douzecilea, să dea Dumnezeu să ne aducă deslegarea acestor noduri—care ne ţin pe loc. Când te gândeşti însă la situaţia morală socială de astăzi îţi zici. «Doamne când se vor îndrepta lucrurile, când va înţelege omul acesta, că el este om pe lume, şi trebue să-şi înţeleagă rostul lui, cât va trăi, să lase copiilor lui şi ţării lui, ceva: exemplu de bunătate de dreptate, de cinste, de omenie, de solidaritate, de dragoste nemărginită faţă de aproapele şi de Dumnezeu?!!.. Dacă vor fi învăţători ca Dl. Radu Petre şi alţii, dacă vor fi creaţi, căci numai în spinarea acestor doi se aruncă toată vina, să lucreze să se sacrifice pentru binele ţării lor, dându-şi sufletul pentru popor, atunci ca prin minune se vor sfinţii toate. Dacă toţi vor lucra, perzistând şi mergând înainte, cu Dumnezeu în inimi şi'n gândiri—starea de lucruri din poporul nostru se va schimba ca prin minune. Ziua de mâine «trebue» să deslege şi această problemă».

Preot. Dem. I. Iliescu Palanca

Băncile Populare. Membrii şi împrumutaţii lor

(Satul poate mai mult decât Statul)

Băncile Populare şi-au plasat tot capitalul lor în împrumuturi. Ba au făcut ceva şi mai mult. S'au împrumutat de la Federale cu sumi care întrec capitalul lor — şi pe care ducându-le acolo în sate le-au dat cu împrumuturi membrilor cari sau grăbit să facă împrumuturi cât de mari şi peste puterile lor de plată.

Acum Federalele cari au împrumutat pe bănci—aşteaptă ca să vină şi să-i achite împrumuturile.

Băncile Populare cari au vrut să înlesnească pe săteni — dându-le împrumuturi atunci când avea banii în ladă aşteaptă să-i vină datornici ca să-şi reguleze şi achite datoriile.

Băncile nu plătesc la Federale pentru că sătenii, cei mai mulţi nu plătesc datoriile ce le au la banca din satul lor.

Sătenii nu-şi plătesc datoriile la banca lor pentrucă au şi ei nevoi multe, că ogorul nu rodeşte, mai au datorii şi în alte părţi şi multe altele. De aceia se spune că băncile populare merg rău, că ele nu pot ajuta la nevoie şi pe toată lumea.

Da — nu pot ajuta pentru că mulţi din societarii Băncilor Populare au intrat în banca din satul lor — numai cu gândul de a se împrumuta — adică numai pentru că banca da bani. Au pus 100—200 de lei cu gând de a lua cu miile. Dacă banca şi a dat tot capitalul cu împrumut, ba a mai luat şi de la federală şi tot nu poate îndestula pe toată lumea a cui credeţi că este vina? Este a băncii? Nu. Vina este a societarilor, a datornicilor cari nu-şi cunosc obligaţiile. Nu-şi măresc capitalul în Băncile Populare şi nu achită datoriile la vreme — la scadenţă. De aceia ele — Băncile Populare — nu au cu ce şi plăti împrumuturile către Federale şi nu mai pot împrumuta şi pe cei cari mai vin şi i cer împrumuturi.

Astfel stau lucrurile cu Băncile Populare şi cu datornicii lor. Unii dintre membrii lor sunt supăraţi sau se supără că de câte-va luni au pus şi ei 200—300 lei capital şi acum deşi au făcut cerere nu pot să se împrumute. Alţii cari au împrumutat nu vor să mai de-a pe la banca să-şi achite datoriile sau măcar să-şi plătească dobânzile şi ceva din capete.

Vina cea mai mare o poartă aceştia din sat căci dacă au luat banii de la banca lor, nu să se mai îndură să-i ducă apoi şi nici măcar la termen — cu toate că banca i-a avizat din vreme şi pe bază că ei vor veni la termen să-şi achite datoriile — a mai aprobat şi altora împrumuturi. Nu are de unde să strângă banca bani ca să dea şi celor cari le-a aprobat împrumuturi din nou şi cari nu mai luaseră niciodată, nu poate nici să-şi ţină obligaţia ei faţă de Federală.

O bancă merge bine şi are bani în tot timpul, numai atunci când datornicii, ei sunt nişte oameni de treabă şi care-şi cunosc datoriile, numai când datornicii ei vin în ziua termenului să-şi achite ori măcar să-şi plătească o parte din datorie şi procentele de amânare pentru restul ce le mai rămâne. Altfel, cum membrii datornicii băncii încep să şchiopăteze şi să uite ziua termenului şi banca începe a nu avea bani în casă. La o banca treburile merg aşa: *Unii aduc banii şi alţii îi iau.* Dacă cei mai numeroşi sunt cei cari să vină la luat — atunci banca sigur că nu va avea bani şi cu ce împlini nevoile la toţi membrii.

Dacă te duci în mijlocul membrilor numai ce-i auzi cum vorbesc:

«E bancă şi trebue să aibă şi să ne dea la nevoie (asta o spun cei cari nu au luat împrumuturi). Cei cari au luat împrumuturi vorbesc cam aşa: «E banca noastră, trebue să ne aştepte, vom plăti noi, doar suntem şi membri, etc».

Acestea sunt dintre păcatele cari fac ca băncile populare să meargă prost. Sătenii nu-şi înţeleg rostul lor atunci când sunt membri şi nici atunci când se împrumută.

In starea de astăzi nu se mai poate merge. Trebuie să ne trezim şi să luăm bine seama la ce facem. Dar cum şi ce trebuie de făcut?

Iată cum: *Dacă într'un sat este bancă populară — toţi gospodarii trebue să se facă membri, adică să se prindă tovarăşi şi să şi facă un capital. Toată lumea să-şi sporească acest capital şi să nu se lase cu 100—200 lei — dacă vor ca banca lor să fie puternică, să aibă un capital mare şi să poată împlini nevoile tuturor gospodarilor.*

Dacă sătenii se împrumută de la banca lor să fie oameni de treabă şi să-şi respecte obligaţiile luate prin contract. Să-şi plătească datoriile şi să nu întârzie nici o zi peste termen. Dacă nu pot achita — măcar să dea ceva din capete şi pentru rest să facă amânare — plătind dobânzile. Acei cari nu-şi ţin obligaţiile şi lasă să treacă termenul nu sunt oameni de treabă şi nu sunt membri credincioşi băncii.

Banca este o tovărăşie a sătenilor cari s'au făcut membri. In această tovărăşie nu este de ajuns să punem numai capital. Aci mai trebuie să fie unire şi dragoste vrem să meargă bine, unire şi frăţie — lucrare împreună şi nimeni să nu facă altfel şi contra scopurilor băncii.

Toţi membrii — atât cei cari au numai capital cât şi cei cari au şi împrumuturi — trebuie să fie credincioşi băncii, să respecte statutele şi să se ţină de obligaţiile ce-şi iau prin cererea de intrare în societate şi prin actul de împrumut. Altfel nu se poate nu mai merge, nu mai putem spune că suntem cooperatori, că facem cooperaţie.

Să ne unim puterile, să ne unim capitalurile, să fim uniţi în gânduri şi să urmăm cu toţii loznica cooperaţiei: **Toţi pentru unul şi unul pentru toţi.**

Numai urmând scopurilor şi îndemnurilor cooperatiste, numai având sullete de cooperatori şi numai fiind oameni de nădejde vom isbuti. In cooperaţie să avem cât mai multă încredere, mai mult curaj, mai multă omenire, mai multă cinste, să facem mai puţină vorbă, mai puţină lăsare de azi pe mâne. Să nu mai aşteptăm totul de la alţii. Nimeni nu ne va ajuta şi nimeni nu ne va întări banca, dacă nu ne-o vom întări noi, prin noi înşine. O foaie pentru popor «Duminica Poporului» spune: «**Satul poate mai mult decât statul**». Este mult adevăr în aceste cuvinte şi cine vrea să se convingă şi să vadă rezultatul să încerce în satul lui şi de rezultatele căpătate să ne scrie şi nouă aci.

Irimia Brumă.

I a ş i.

Lege sau bun plac?..

Ce i legea ?.. O carte ale cărui file le întorci când pe o pagină când pe alta ?...

* * *

In anul 1925, D l Dr. Angelescu — Ministru al Instrucţiunii pe atunci — a luat măsura ca normaliştii cu diplomă să fie numiţi în învăţământ, învăţători cu titlu provizoriu, fără a fi întrebaţi dacă au făcut sau nu stagiul militar !

Nimic de zis ! S'a respectat legea şi regulamentul şcolar !

Art. 201 din reg. al. 4: «Numirea acestor învăţători (e vorba de normalişti) se face cu titlu provizoriu, după tabelele de capacitate, în ordinea de vechime şi de clasificaţie».

Nici o vorbă despre facerea serviciului militar !

Art. 245 din regulament: normaliştii vor prezenta o adeverinţă dela direcţiunea şcoalei normale că au reuşit la examenul de capacitate pentru învăţător şi la admiterea în şcoala normală, au dovedit că sunt fii de cetăţeni români».

Nici aici nu se vorbeşte despre militărie! Mi se va spune: «se vorbeşte în altă parte». Foarte bine ! Dar cred că D-l Dr. Angelescu a avut în vedere aceste două articole când, în 1925, a numit pe normalişti ca învăţători cu titlu provizoriu, fără a ţine seamă dacă au făcut milităria?! lar dacă ar fi întrebat dece a luat această măsură, în motivele d-sale n'ar putea să se lipsească şi de sprijinul acestor două articole!! Căci, de ce această măsură foarte înţeleaptă şi dreaptă în 1925 — devine în 1918 — o greşală pe care acelaş ministru caută să o îndrepte după cum îi dictează bunul plac sau după cum îl mişcă politica ?...

De ce acelaş ministru, răsgândindu-se în 1928 — declară vacante posturile tuturor învăţătorilor — numiţi cu titlu provizoriu în 1925 — cari nu au făcut milităria ?...

Dar dacă s'au declarat vacante, de ce aceste posturi — tot sub conducerea D-nului Angelescu — au fost ocupate de învăţători cari nu făcuse milităria ? De pildă, postul meu a fost ocupat prin transferare — şi în Aprilie 1928 — de un coleg care s'a încorporat în Aug. 1928. Deci cu stagiul militar nesatisfăcut !

Ce foloase o fi avut învăţământul de pe urma măsurii luată în 1928, nu ştiu ? Imi vine să cred că D-l Dr. Angelescu, de pe fotoliul ministerial — unde se înfipsese bine — a zis doar: «să se facă lumină (întuneric) s'a făcut».

Dar să zicem că, cu chiu, cu vai, învăţătorii au scăpat de această încurcătură de... creer !!...

Se impune însă, o întrebare a cărei soluţionare trebuie făcută cât mai curând. Ce se face cu anii serviţi, ca învăţător cu titlu provizoriu, înainte de facerea stagiului militar? Se trage cu grebla peste ei ? Se socotesc sau nu la definitivat ?

Onor Ministerul Instrucţiunii cu ord. No. 17915/922: «dispune ca învăţătorilor cari au obţinut scutirea de armată după 22 sau 23 de ani, să li se socotească timpul de definitivat de la 21 de ani».

Mi se pare că şi aici e ceva putred !

Foarte bine ! Se socoteşte timpul de definitivat dela 21 de an, acelora cari au obţinut scutirea de armată după 22 sau 23 de ani. Dar acelora cari au făcut stagiul Militar după 23 de ani din cauză că au fost amânaţi de comisiile medicale ?

Aceştia nu se bucură de avantajul celor scutiţi ? Se creiază o altă categorie de învăţători care «să se uite peste umăr la colegii lor rămaşi în urmă ?».

Dar să vedem ce zic legea şi regulamentele şcolare ?

Art. 212: «Invăţătorii definitivi se numesc dintre învăţătorii provizori, după trei ani de funcţionare efectivă la o şcoală dintr'o comună rurală şi după ce au trecut examenul de definitivat înaintea unei comisiuni numită de Minister».

Art. 214: «Toţi învăţătorii şi învăţătoarele cari au funcţionat trei ani efectiv cu titlu provizoriu, la o şcoală dintr'o comună rurală, sunt obligaţi să se prezinte la acest examen« (e vorba de examenul de definitivat).

Prin urmare, nimic despre stagiul militar. Nicăeri nu se vorbeşte că pentru a fi primit la examenul de definitivat trebuie să fi funcţionat trei ani, ca învăţător cu titlu provizoriu, după satisfacerea stagiului militar.

Nicăeri nu se vorbeşte că anii serviţi cu titlu provizoriu, înainte de militărie, nu se socotesc la definitivat.

Aşa fiind, cerem D-lui Ministru al Instrucţiunii publice să ia această măsură: Invăţătorilor cari au fost numiţi cu titlu provizoriu, înainte de satisfacerea serviciului militar, să li se socotiască la definitivat, anii serviţi înainte de militărie!

Aceasta ar fi cea mai dreaptă şi înţeleaptă măsură pentru bunul mers al învăţământului.

Aşteptăm !!...

Ddm. Daşoveanu—Carpen

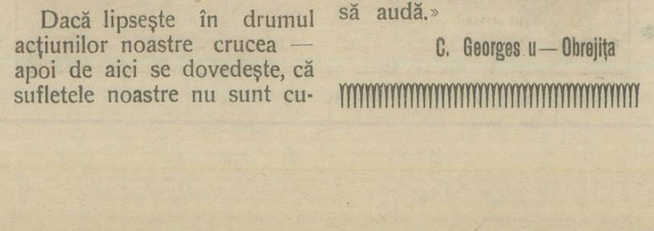

Crucile pe la răspântii

Ici şi colo pe la răscrucile drumurilor şi şoselelor, prin unele sate, mai întâlnim câte o troiţă.

Intr'alte părţi, spre ruşinea creştinilor şi umilirea bisericii noastre, aceste iconiţe ne lipsesc şi de mai observi câte una, apoi cu multă durere sufletească, putem spune că unele zac la pământ trântite de vreme, iar altele părăginite sau aninate într'o parte, stau gata să se prăbuşească.

Intr'alte timpuri, străbunii noştri, se întreceau care mai de care, în a face şi cinsti aceste odoare sfinţite.

Lumea de acum nu se mai gândeşte la mântuirea sufletelor, ci se întrec în a practica patimile şi alte nerozii, care nu folosesc vieţii, ba dimpotrivă întunecă cugetarea frumoasă şi înmulţeşte păcatele.

Crucile în vechime ca şi acum, au fost şi sunt semnele biruinţei. Ele dar, ca şi nişte misionare, prin faptul că ţine în ochii lumei chipul Domnului — evocând în simţirea trecătorilor clipe de smerenie şi adâncă resemnare morală. La orice treabă, ca şi la ori şi ce faptă, e bine, ca în calea pornirilor noastre, să întâlnim crucile, fiindcă îndată ce în faţă avem chipuri sfinte atunci şi credinţa se măreşte în schimbul cărei harul ceresc ne dă convingerea că vom isbuti.

Dacă lipseşte în drumul acţiunilor noastre crucea — apoi de aici se dovedeşte, că sufletele noastre nu sunt curate, ci moarte şi nici ca ale creştinilor de odinioară. Iar dacă în simţirea noastră trăeşte cu adevărat fiinţa şi cuvântul lui Dumnezeu, atunci e tare dureros, să vedem cum troiţele — păstrătoare de credinţă, se irosesc sau putrezesc sub ochii noştri !

Cine resemnează tâlharul de la crimă şi cine astâmpără nemernicul de la prostie? Nu crucea!? Şi dacă aceste semne ne întăreşte puterea credinţei la fapte bune prin chipurile ce le arată, atunci e bine, să le ridicăm şi să le îngrijim oriunde alţii sunt nepăsători.

«Cel ce are urechi de auzit să audă.»

C. Georgescu—Obrejiţa

Aci, în sătucul celor 40 de căsuţe a'nceput cândva, povestea unei copilării răpite... De-aş începe şirul ei acum, ţi-ar place mult ! Şi mai cu seamă ţi-ar place fiindcă povestea e a mea. Ţi-oiu spune-o altădată, când, vom băga de seamă, că deci în alte locuri, copilăriile noastre s'au vroit dela 'nceput apropiate..

Uite, dincolo de podul cel mare, înfloresc roşii ca focul, luminiţele nopţii, în Piteşti.

Oraşul în care am văzut întâia oară lumina vieţii !

Nu ştiu de ce, decâteori mă îndrept spre oraşul meu, o tristeţă de neînţeles mă cuprinde. M'am născut a i, dar adeseori când intru în el, mă simt străin.

Şi, în clipa în care vreau să cobor mi-e teamă de mine, şi mi-e frică mai mult ca oricând de singurătate.

Dac'ai fi lângă mine, n'aş cunoaşte poate, înfrângerea tristeţii mele !

Şi dacă gânduri grele n-ar încreţi fruntile, am fi mai puternici amândoi. Iar când desnădejdia luptei m'ar chinui, ţi-aş mângâia părul de abanos şi aş sorbi din ochii de 'ntuneric vraja tăriei tale neînfrânte.

Ce singur sunt !...

Da ! Am fi mai puternici amândoi !

Nic. Argeş

Prea multă politică!

de George Nedelea

Sunt sigur titlul fugarelor mele însemnări, va surprinde, însă n'am cum să fac altfel. Politică şi iar politică şi **numai politică!** vezi şi auzi peste tot, şi toţi nu-ţi vorbesc decât despre acest soiu murdar, de parcă toată viaţa ar fi concentrată întrânsul şi numai întrânsul.

Uităm familia, uităm interesele, dar politica basta!

Ţăranii, o discută cu aprindere până ajung la crime, — supremul argument pentru doborârea adversarului — învăţătorii şi preoţii părăsesc altarele şi misiunile sfinte spre a „aranja" primiri triumfale «Domnului Şef" şi «partizanilor» dela oraşe, iar aceştia din urmă se dau înebuniţi peste cap în aşi face cât mai „multă popularitate».

... Suntem în preajma alegerilor judeţene şi comunale.

Ţara întreagă până la cel mai întunecat colţişor e în fierbere. Satele şi oraşele, dar mai ales cele dintâi (pentru că acolo e toată nădejdea) sunt răs olite până în măruntele lor de fel de fel de agenţi, de oratori «făcuţi iar nu născuţi" cari zăpăcesc, atâta, promit şi totdeauna sfârşesc luându-şi **cloaca**, propriul ciocan, ca şi cum i-ar fi descoperit, subit, veleităţi până atunci nebănuite. Şi bietul ţăran îşi pierde vremea adus silit de cele mai multe ori — căci dacă nu vine, vai de capul lui — ascultând toate exploziile şi detractările cele mai colţoase rămânând mu'te ori nemâncat iar treburile din ziua aceea baltă.

La oraşe? La oraşe aceeaşi zăpăceală. Zidurile mânjite de fel de fel de mutre a «candidaţilor», mahalalele de manifeste, întruniri secrete, sbârnâituri de telefoane şi alte de acestea fără să mai vorbesc de bâzâitul automobilelor care pleacă şi vin din judeţ cât mi ţi ziua de mare! Dar banii, oh, banii cari se cheltuesc cu nemiluita?!

Şi acum, vrei să ştii, cititorule pentruce toată această nebunie generală de parcă ar fi sfârşitul omenirei?

Nu ţi-o mai spun pentrucă şi dumneata o ştii destul de bine. Eşti chiar expert dacă vrei!

După toate acestea, s'ar părea, că sunt pentru îndepărtarea politicii din viaţa de toate zilele. Nu! Crede-mă. E necesară şi politica însă mi-ar plăcea s'o văd făcându se cu socoteală.

Pentruce adică nu se procedează astfel şi cu unul din cei mai importanţi factori ai vieţii unui neam cu cultura de exemplu?

Pentruce aici rămânem totdeauna reci şi nepăsători şi nu vrem să facem pentru ea, măcar într'un singur an ceeace facem într'o singură zi pentru politica?

Cum de se găsesc totdeauna fonduri aşa zise secrete pentru întreţinerea propagandelor electorale şi pentru ale culturii mai niciodată?

Oare nu-i ruşinos şi criminal în acelaş timp?

Ţara de la un capăt la altul e împânată de şcoli — vorba vine — însă câte din toate aceste şcoli sunt şi pot fi întrebuinţate s'a întrebat cineva vreodată?

Ei, dar dece să ne întrebăm nu suntem doar proşti.

Aflăm că la unul din ministere s'a creiat un important post cultural. Foarte bine! Dar vreau să ştiu pentru ce s'a creiat? În fiecare an asistăm la înfiinţări de posturi culturale, aţi uitat povestea ispectorilor culturali, atâţia câte regiuni culturale are ţara?

Profitul? Zero, afară doar de cazul că toţi aceşti demnitari îşi primesc la zi leafa.

Şi apoi să ne mai mirăm că suntem şi vom rămâne până la sfârşit analfabeţi?!

Ei, unul, nu mă mai pot mira!

Cronica Rimată

Lui „Argus"

Blând, cu suflet de poet—te porneşti acum Satiră
Când suspini îndurerat—focul ţi-l reverşi prin Lyră!
Şi ne ţii încătuşaţi şi ne faci să râdem frate!
Trebuia ca să apari şi cu toţi îţi dăm dreptate!
Cronica de «Dulci amare» între noi bine i venită
Cinste foaei o să facă, pentru munca hărăzită.
Iar, Părintelui V. Fussu,—sol să i fii de apărare
Pentru foaea patronată,—noi să-i dăm încurajare!...
Pe Arhimandrit, măi vere!—să-l ridici în pana Ta
Fiindcă vezi—puţini pe lume—sunt ca Prea Sfinţia Sa!...
C. Pruteanu, scriitorul, lasă l să-şi urmeze Cântul
Să ne salte'n versuri pline;—să ne laude pământul!
Baba Vişa, Maica Smara—să le asculţi ca pe o mamă
Iar «Răvaşe»-lei miezoase să le iei pe toate'n samă!
Ci pe I. Copuz poete! să nu-l mai înţepi,—îţi spui—
Lasă omul ca să tragă—cenuşă pe turta lui!..
Cât de mine, nu-i nici vorbă—sunt un ins necunoscut
Şi-am ţinut să ţi scriu (mă crede!) fiindcă ochi-ţi mi-au plăcut!.
Eu îţi doresc viaţă lungă şi când vorba mi se curmă,
Te-aş ruga, de nu te superi să nu mai mă ţii la urmă!
O! Dorine!...

IOAN FLORESCU
Ioneşti-Argeş.

Cronica Rimată

In redacţia «Culturei..» e un mare târâboi
Nu se ceartă: unul, doi,
Cum, să zicem, că se'ntâmplă într'o crâşm'o păruială
Sau la Cameră cuvântul: «Mamă» şoptit cu sfială
Sunt toţi colaboratorii adunaţi într'un conclav:
Cu musteţi, cu bărbi, cu burtă şi mai gras şi mai firav...
'S adunaţi c'aflat au vestea că Miss România,—iată
S'a simţit—cam peste noapte—că şi dânsa i.., literată!
Dl. Fussu car'se ştie i redactoru acestei foi
Elegant, Zâmbind şăgalnic i a spus tandru «Hai! la noi
Vei găsi o ceată'ntreagă de scribi buni maeştri toţi
Ce să trepădeşti atâtea magazine cu ciorapi
Tu ai o menire'naltă—de talent eşti plină, crapi.»
D-na Smara, protestează! (şi are dreptul, ce socoţi?
Unde-s două, nu te plouă, dar, e vai! de lumea lor!
Două sâbii într'o teacă nu se'mpac'aşa uşor)!
Şi-atunci, ce să facă bieţii cum să mai refuze fata
Care a scris şi o nuvelă şi-un roman şi-o schiţă gata?
Mai cu seamă că făcuse Fussu grabnic pregătire
Prin redacţie tot praful fuse şters... Să-mi es din fire.
Când chiar şi Constantinescu Stejar fără nici o vină
A frecat o zi întreagă scândurile cu. «Bradolină!..
Muzica în păr.. să-i facă o primire generoasă
Doar era Miss România şi din ţar'a mai frumoasă...
A fost tevatură'ntreagă şi şedinţă agitată:
— Nu! că este» «Nu! că nu e!» «Nu! că n'a fost literată!»
— Nu! că n'avem nici coloane und'să scrie nici un rând!»
Şi de odată (fiind superbă?) toţi s'au pronunţat în gând
Dintre două, numai una să rămâe—fiind de-acord
Ca pe Baba Vişa D le să mi o asvârle peste bord!..
Pro şi contra sunt toţi scribii împrejurul mesii—roată—
— «Cum? Să ne lipsim de Vişa?» «Da dece să nu se poată»?
Prea ne scrie tot «Răvaşe Intime» lui Zoiţica
De «urâte şi de strâmbe» «Berleasca» şi «Butulica»...
— Nu! sări mai ţanţoş Luca «din stinghiile uitării» plici!
«Trebue s'avem părerea lui... «Arsene Popovici»
Baba Vişa stă deoparte, Smara zău! nici cârc! nu zice
Clipa i gravă şi solemnă... lui Palanca'ncep să-i pice
Lacrime, şir-guri: «Frate Creştine» eu zic, măcar
O unire acum să facem ca-i «Dospatru Ianuar»
— «Da! Aprobă şi Pruteanu bâlbâit şi gros — o iască!
«Miss să facă cu noi astăzi «O Ţetaţe Ţufleteasca»
Mureşanu «Nu! Afară'n «Slujba Patriei» n'o punem!»
— «Nu sfârma «Amploarea vieţii» fără dânsa cum rămânem?»
Protestează Delabatoş... Muntmarg, mag ca'ntr'un mister
Spune tainic: «Vreau să mi fie soră'n «Drumul către cer»...
Ei! prinse curagiu şi Vişa: «Asta-i o părere proastă!
La un loc cu «Mutuleasa» o bag sluga'n «Curtea noastră»
—«Puneţi poşta'n cuiu mătuşă, răcni Valentin tot pal
Nu fi rea... Ea, poat'să fie cât o crezi de necetită.
«Energia creatoare e sufletelor de elită»
Deci, mai bine s'o trimitem în... «Vasluiul Cultural».
Nu ştiu ce în clip'aceia tragică—clocea Dogaru
Pe «Brâgan» l'avea în stânga şi în mâna dreaptă paru...
Dintre toţi, cel mai cuminte era Serafim Ionescu
Sta într'un ungher cu «Cheleş» masacrând pe Ispirescu...
Mai mofluz părea Nedelea cu «Anchetele» i în braţe...
Fussu biet văzând că sfada-i de «manechine şi paiaţe»
Mi a îngenuchiat pe papuri şi-a cerut umil iertare
Că de-aldată Missei n'are să-i mai facă invitare...
Baba Vişa'nbujorată, veselă sufla cam greu
Iliescu, zicea'ntainâ «Pocăinţa lui Zaheu» !..
(Dar pentru că cearta asta lung'a fost şi cu miş-mis
Am uitat zău cum mă cheamă)

IONICĂ MĂRUNŢIŞ

P. S. Toate cuvintele puse în ghilimele sunt ori titluri ori cuvinte din articolele Nr. 309 a «Culturii Poporului».

Colţul gospodarului

Cum puteţi alege o vită bună de prăsilă

Desvoltarea şi îmbunătăţirea însuşirilor bune prin o alegere înţeleaptă între vitele de prăsilă şi urmaşii lor, este cea dintâi şi cea mai neapărată cerinţa spre ajungerea scopului ce urmarim la prăsire. Numai însuşirile moştenite sunt dăunătoare. Cu alte cuvinte: în urmaşi se ivesc numai însuşirile, pe care vitele de prasilă le-au moştenit de la stramoşii lor.

De unde urmează, că nu numai atunci isbutim în adevar, când vitele de prăsilă întrunesc o mulţime de însuşiri bune. Vom atinge acum pe scurt cuvintele ce vitele de prasilă ar trebui să le întrunească peste tot.

Capul să fie mic şi uşor. Taurii şi armasarii cu capul mare, produc viţei, mânzi, care şi ei au cap mare. Prin aceasta se îngreuează fatatul şi uneori vitele sunt în primejdie. Fruntea să fie lată şi oablă (plană), iar nu turtită sau bulbucata.

Ochii să fie curaţi şi mari, nările largi; aerul expirat să fie fără miros şi nu prea cald. Grumazul să nu fie lung şi subţire, dar mici prea scurt şi greoi. Greabănul să nu fie tare rotunjit. Spinarea să se întinda în linie dreaptă; spinarea deşălată, este, sau înăscută, sau este o urmare a muncei şi călăritului prea incordat în tinereţe.

Crucea spinării să fie lată şi puternică. Pieptul lat rotund şi musculos. Asta dovedeşte tărie şi plămâni sănătoşi; din potrivă un piept îngust şi ascuţit, dovedeşte slabiciune şi şubrezeală. Imbinarea trupului cu a picioarelor să fie cât mai armonică.

Picioarele strâmbe, slăbuţe sau sucite sunt totdeauna un semn rău. Rasuflarea să se facă regulat şi în linişte.

Vitele de prăsilă să nu fie slabe, dar nici foarte grase; mai departe să nu fie prea tineri, sau pre bătrâne.

In amândouă cazurile ne trezim de regulă cu urmaşi slabuţi. In sfârşit, vitele de prăsilă să nu fie molipsite cu aşa numitele boale ereditare, cari deşi la început rămân ascunse, se ivesc în descendenţi (urmaşi) când aceştia ajung în vârstă şi astfel se moştenesc.

Afară de însuşirile înşirate până aici, se cere. ca vacile şi epele de prăsilă să «lege» uşor şi să fete fără intervenirea măestriei omeneşti. Unele epe şi vaci leagă uşor, au însă naravul de fată «fără vreme» sau leapădă fătul. De altfel cauzele acestor neajunsuri nu sunt totdeauna vitele însăşi, ci mai ales săriturile peste gropi şi sărituri largi, opintirile prea mari la muncă, păşunile brumate, loviturile mai ales peste pântece sau grasimea îmbelşugată.

I. Gh. Lucescu

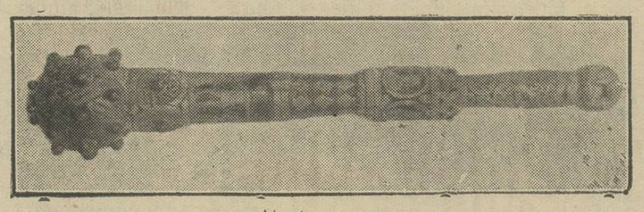

Un buzdugan

Prin Expoziţii de pictură

In Strada C. Nacu, pictorul «Molda» expune—acasă la el—o serie de lucrări cari îl afirmă tot mai mult ca un abil mânuitor şi al picturii profane—nu numai al celei religioase.

Molda s'a afirmat întotdeauna ca un maestru al picturii religioase—în acelaş timp când se ave tura şi în pictura profană. Astăzi însă el este tot aşa de stăpân pe arta lui, chiar când nu se află pe tărâm religios, bisericesc.

Pictura lui—ori care ar fi ea—este de o frăgezime şi de un colorit care îl cinstesc—tot aşa cum şi el caută să le cinstească pe ele.

In capete de expresie, în flori, în naturi moarte—ca şi în lucrările lui religioase, Molda este un însufleţitor al pânzei, ori al cartonului. Expoziţiunea aceasta, care o are acum deschisă, vorbeşte prin toate lucrările, aparţinând tuturor genurilor ce le-a abordat.

Molda este un artist care se'nalţă mereu şi care ne'nalţă mereu.

CRI.

INFORMAŢII

Domniţa Ileana s'a logodit. A. S. R. Principesa Ileana, s'a logodit cu Alexandru Conte de Hochberg, al doilea fiu al Principelui de Pless. Logodnicul este în vârstă de 25 ani.

Căsătoria se va face la Bucureşti, prin luna Aprilie.

Deocamdată M. S. Regina Maria şi logodiţii vor pleca la 26 Februarie într'o lungă călătorie în Egipt.

Noi urăm tinerilor logodiţi, toate fericirile.

Important.—

Cultura Poporului, odată cu mărirea tiragiului deschide bucuros coloanele sale pentru orice eveniment cultural, naţional, sportiv: serbări, şezători, sfinţiri de biserici etc. săvârşit în ţară. Pentru ca cetitorii noştri să fie la timp şi bine informaţi, Redacţia roagă pe toţi acei cari doresc să devină Corespondenţi Culturali să ne comunice cât mai grabnic adresele lor pentru a li se putea înmâna o *Carte de Corespondent* precum şi îndrumările de trebuinţă. De altfel orice manuscrise—cari privesc Mişcarea Culturală ni se vor trimite având—un cuprins cât mai strâns, pe-o singură faţă scrise şi cât se poate de citeţ.

Un concurs?—Se publică concurs pentru cel mai bun epistolar poporal—Lucrarea acceptată se va onora cu 5000 (cinci mii) Lei. Informaţiuni şi planul lucrării să se ceară cel mai târziu până la 15 Februarie 1930 de la: Biblioteca Poporală «Cartea Noastră» Sibiu Str. Avram Iancu 10.

Mulţumim D lui General Vernese atât pentru bună voinţa care a avut-o făcându-ne sute de abonamente cât şi pentru gestul D sale de a veni să-şi plătească abonamentul înţelegând cu câtă greutate se scoate o foae. Gestul D-lui General ar trebui urmat de fiecare dintre abonaţi noştrii.

Voind să întocmim un studiu complect în cea ce priveşte ţara noastră din punct de vedere Religios, Cultural, Economic rugăm pe toţi *binevoitorii* de a ne trimite orice soiu de date privitoare la satul sau oraşul unde sălăşluesc. Datele să fie completate după chestionarul de faţă: Satul (numele)... Înfiinţat la... (de la)... de către... Locuituri... (numărul de suflete). Barbaţi (femei... copii... (dacă se poate dece naţiuni şi religie). Ce aşezăminte sunt: Biserică, Şcoală, Spital, Băi, Farmacie (în câteva cuvinte istoricul lor. cine le conduc) cetăţi (monumente istorice, arheologice, s.c.l.

Bănci, fabrici, cârciumi, prăvălii cu mărunţişuri. Şi în afară de aceste orice date despre port, obiceiuri, datini. Folklor s. m. d.

Datele ce ne vor fi trimise pot fi însoţite de fotografiile conducătorilor: Preot, primar, notar, învăţător, medic, fruntaşi din sat cari merită a fi prin destoinicia şi faptele bune ce le fac. Deasemeni ni se pot trimite şi vederi, fotografiile aşezămintelor pe adresa «România în Cuvinte şi Icoane» str. Orzari 84, Bucureşti IV.

Din Străinătate

Rusia şi Bisericile.— Autorităţile soviete au pornit o luptă aprigă contra bisericilor din Rusia. Aşa în ziua de 23 Ianuarie a fost dărâmată cu dinamită măreaţa mânăstire Sf. Simion din Moscova. La această dărâmare au lucrat 3000 de comunişti, împreună cu un detaşament de geniu, care a aranjat dinamita.

Pe locul unde a fost mânăstirea se va clădi un palat cultural, care va costa 5 milioane de ruble.

Noul Calendar în Rusia.— Comisia însarcinată de guvernul rus cu reforma calendarului, a aprobat reformele propuse de sub comisiunile respective.

Prima zi a anului va fi socotită ziua de 8 Noemvrie când a izbucnit revoluţia în 1917. Anul este împărţit în 12 luni de câte 6 săptămâni, Săptămâna e de 5 zile.

S'au introdus 5 sărbători ale revoluţiei, denumindu se prima zi A, iar a doua B. Astfel vor avea două zile ale Internaţionalei, care ca în zilele 1 A şi 2 B Mai; două zile ale republicei sovietice, 7 A şi 7 B Noemvriei, precum şi 22 Ianuarie ziua lu, Lenin.

Numirile actuale ale lunilor şi zilelor săptămânii nu s'au schimbat. Săptămâna, fiind de 5 zile, s'au menţinut numai denumirea zilelor de Luni până Vineri, Sâmbăta şi Duminica fiind şterse.

Comisia a depus această reformă a calendarului comisariatului poporului, cu propunerea de a introduce noul calendar chiar în anul acesta.

Moldova Literară, revista tinerimii, editată de Soc. Culturală «Tinerimea», Mihaileni. Apare lunar sub direcţiunea D-lui Filimon Rusu din Mihaileni, jud. Dorohoi. Anul, III. Nr, 10—12. Abonamentul anual 80 lei, preţul unui singur număr 8 lei.

Viaţa Agricolă, Anul XXI Nr. 1, pe luna Ianuarie. Revistă ce apare de două ori pe lună, a Societăţii Inginerilor Agronomi, din România.

Abonamentul 400 lei anual. Redacţia şi Administraţia: Str. C. A. Rosetti, Nr. 35, Bucureşti, 1.

Pescăria şi Piscicultura An. II. No. 11—12 | 929 Revistă de specialitate cu un bogat conţinut şi cu un format f. îngrijit. Insemnăm: „Staţiunile de Salmonicultură de la Tarcău şi Frasin» de C. Motaş şi „Cultura Nisetrului" de Borovic. Propunerea soc. Germane «Brema» pentru organizarea pescuitului în Marea Neagră—avantajoasă sau neavantajoasă — trebue să ne deschidă ochii odată pentru în totdeauna că e timpul ca în toate ramurile de exploatare ale bogăţiei noastre—să încetăm a mai apela la străinătate, ci cu mijloacele cari le avem cu capitalul şi cu ştiinţa noastră să ne apucăm de lucru. Sperăm că direcţia revistei de mai sus într'un număr viitor ne va putea da într'o serie de articole, un plan cum s'ar putea reorganiza pescuitul cu mijloace proprii.

Dumineca Ortodoxă, Anul XII No. 19—20 Numai cuvinte bune şi neîndestul de bune se pot scrie despre această publicaţie. Regretăm că numai o poezie strică armonia cuprinsului tocmai prin «calm decorativ de mare». Să ne erte Dl. Cridim dar nu îl prea înţelegem: «Raza Tatălui ceresc—Tu, eşti pentru mine oaza sufletului meu, pământesc—Dar, cu «sboruri pline»? tot mereu de smerelnică'nălţare:

„Fâlfâit de sfinţite aripi albe"? Vise dalbe? In desăvârşit.. s. c. l.

D-le Cridim, pe vremuri scriai mai pe româneşte şi mai pe înţeles. Lasă poezia modernă c'o s'ajungi să semnezi ca Baltazar «Cântece pentru glesnele tale»...

Vestitorul Satelor XVIII No. 1 | 930 Foarte bun articol despre «Viţul lăcomiei» de Lovinescu—Rădăşeni.

Cuvinte la o sărbătoare

I.

La Curtea de Argeş, în ziua Sfinţilor Trei Ierarhi, va fi iarăşi ca şi în anii ce au trecut, mare sărbătoare. Seminarul «Neagoe Vodă» îşi va serba patronul şi cu mai multă veselie încă, pentrucă s'a făcut o consacrare aşteptată: părintele director *Mihail I. Chiriţă* a fost numit inamovibil prin Inalt Decret Regal.

Această consacrare toţi o ceream. Dela elevi până la profesori, dela părinţi până la cei cari au cunoscut activitatea sa. E un drept meritat căci Părintele Director e părintele acelei şcoli şi ca un părinte cunoaşte tot de ce au nevoe copiii săi. Il preţuim mult. Şi cei care nu l cunosc, să vină să vadă seminarul de azi şi apoi să meargă pe malul Argeşului, să vadă şi pe cel dinainte. E o cale mare. O cale mare străbătută întocmai ca şi omul.

Numit în 1920 ca director al seminarului, din bătrâna cetăţue argeşeană, a muncit cu spor, cu dragoste, cu abnegaţie, lucruri care sunt pururi văzute şi care nu sunt spuse aici spre slavă — căci slava o are acolo în actul comemorativ, zidit la temelia seminarului — ci ca să se ia exemplul ales dela ceeace a putut înfăptui Cucernicia Sa Părintele Chiriţă.

Părinte Chiriţă, nu-ţi spunem numai noi cari am învăţat să te iubim, căci eşti mare la inimă şi la faptă, să Te bucuri de seminarul pe care l-ai clădit, ci un număr de oameni, număr mare, cari sunt prieteni adevărului şi culturii, care ştiu că prezenţa Ta, în fruntea acestei şcoli, prin calităţile Tale, a devenit o condiţie *sie qua non* de existenţă. In ceasul acesta noi îţi spunem să fii mândru căci ai făcut o operă mare, care te aseamănă cu vechii ctitori ai poporului, care nu mor din amintirea lui, când alţii se sting.

Se făcuse odată o faptă greşită. Ne-a durut. Să nu vorbim pentrucă ne-ar durea din nou, dacă ne-am aminti cum le place unora, să se joace cu sănătatea şcolilor noastre.

II.

Suntem în aşteptarea programului frumos, aranjat cu artă şi măestrie, ca să serbeze de Sfinţii Trei Ierarhi, patronul seminarului.

Vom asculta corul, concerte, muzica răscolitoare de ceasuri sublime din care şi-a făcuto faimă sem. «Neagoe Vodă» de mult şi pe care şi-o menţine. Vom aplauda pe Părintele Chiriţă, sufletul şezătorilor culturale şi atât ce ţine de cultură şi conducere spirituală, vom aplauda, înălţându-ne cu mintea spre însăşi părintele Mihail I. Chiriţă, directorul seminarului.

Atât deocamdată.

Ce e bun va eşi la lumină.

Ghenadie Foti.

Rugăm stăruitor plătiţi abonamentul

POŞTA REDACŢIEI

Fl. Tomşanca „Mulţumirea noastră" numai pentru «Răspuns lui Argus» şi «Cântă Lăutare» refăcută, Dar mai trimite, eşti preţios.

Th. I. Zah.— «Cuvintele din urmă» ar merge mai bine dacă le-aţi transpune într'o nuvelă. Articolul celălalt îl folosim într'un No. viitor. Rugămintea D tră din scrisoare vi se împlineşte.

Muntmarg.— «Durerea de la O» e şi a noastră, credeţi-ne că o împărtăşim dar lungimea articolului ne îndurerează şi mai mult, totuşi.., mulţumiri.

M. Grigoroiu.— Sunteţi abonat? N'am înţeles nimic scriţi-ne lămurit despre ce este vorba.

Pentru Biserica Cerdac din Slănicul Moldovei.

Suma din urmă. . . .	5263
Au mai donat:	
Păr. C. Angelescu Buzău,	200
Total lei	5463

Tipografia «Corpului de Jandarmi» Bucureşti

CULTURA POPORULUI

Prin școală la cultură, prin muncă la progres.

PRETUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învățători, preoți, studenți și săteni 200 Lei
« autoritățile sătești . . . 300 «
« instituții particulare și de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZA-TE ȘI VEI FI: VOEȘTE ȘI VEI PUTEA"
C. A. ROSETTI.

Director: Generalul NICOLAE PETALA | REDACȚIA, STR. REGALA Nr. 16. | BUCUREȘTI, 9 FEVRUARIE 1930 | ADMINISTRAȚIA STR. REGALA Nr. 16 | ANUL X, Nr. 311 Apare în fiecare Duminică

BIBLIOTECA CENTRALA a ASOCIATIUNII SIBIIU

Univ. Asoc. p. Literatura Rom. și Cult. poporului Sibiu

Dregem pe de o parte, stricăm pe de alta

Indrumarea noastră pe căile viitorului parcă ar merge pe două căi. Suntem treji că trebuie să mergem pe una, chiar dacă nu mergem; dar habar n'avem că trebuie să mergem și pe cealaltă. Neîncetat auzim spunându-ni-se: «iubirea de țară», «cultul patriei», „cât mai multă cultură și luminare a minții»; iar pe de altă parte, ajutăm stricarea sufletelor într'un chip uimitor. Unii oameni au ajuns să facă o despărțire între datorii care nu sunt de loc despărțite.

Strigă foarte ușor «patrie», «patrie", dar nu leagă de acest cuvânt tot ce este legat. Ei socotesc că anumite datorii și mărturisiri oficiale ar cuprinde tot ce ar intra aci și nu pun tocmai ce este miezul acestei simțiri. Nu pun cuviința, cumpătarea, rânduiala morală care este culmea slujirii naționale. Căci o țară care ar fi alcătuită din bețivi, din risipitori, din oameni care nu-și văd de casa lor, din dezmățați, din oameni cheflii și iubitori de petreceri ticăloase, din inși secătuiți de boale nenorocite după nopți de chiolhanuri, — se înțelege că nu poate fi o țară de ispravă. Tot cel ce ajută ca, într'o asemenea țară, să dăinuiască astfel de stări de lucruri nu poate fi un om patriot și degeaba ar vorbi el de datoria către țară, dacă lasă ca, în cuprinsul țării lui, să crească asemenea lifte de cheflii. Oamenii de tiparul acesta sunt totdeauna lenevoși la treabă, lichele în nădejdea cărora nu te poți lăsa, oameni iubitori să se ghiftuiască și să se îmbuibe tot mai mult, dar cărora din partea de răspundere către viață, de viitor și țară puțin le pasă.

Și cu toate acestea noi avem oameni zișI patrioți sau care se socotesc astfel, dar care nu se sinchisesc de loc de partea aceasta. Ei își au ținuta lor națională pe care o mărturisesc apăsat la anumite împrejurări. Știu să fie împotriva Evreilor, împotriva Ungurilor, împotriva Bulgarilor, împotriva unei politice naționale prea moleșite, dar nu știu să fie împotriva vrăjmașului din casă, împotriva destrăbălării cu drepturi, care îndrăznește să și strige dreptul ei la viață. Ba vezi ceva mai mult: Acești oameni, care sunt patrioți pe de o parte; nu sunt patrioți pe de altă parte. Nu sunt patrioți tocmai în ce este miezul patriotismului, adică să fie în țara lor viață cinstită, curată, căsnicie adevărată, rânduială în toate treburile.

Pe toate cărările ne plângem acum, că în țara noastră nu se muncește și că, dacă este suferință între noi, este și din pricina că, de mâncat mănâncă cu toții, de băut se bea foarte bine, dar nu toți muncesc. Munca a dat îndărăt. Totuși la noi se face îndrumare nu spre muncă, ci tot spre viața de desfătare și trai bun la cataramă.

Oare strigă la noi cineva că viața de petreceri este îngăduită până târziu după miezul nopții în localuri învoite de poliție? Oare nu este o secătuire a sănătății și a măduvei naționale că petrec nopțile oameni care a doua zi nu vor putea munci? C slujește că astfel de localuri să fie deschise? Nu este o datorie națională ca astfel de localuri să nu fie învoite, nu este o datorie ca ceice-și dau seama de aceasta să strige împotrivă și să ceară închiderea lor?

De obicei se cere asemenea lucru când, la astfel de localuri, se petrec tărăboaie de noapte. Dar și fără aceasta, însuși faptul că oamenii stau noaptea târziu, în loc de a sta acasă să se odihnească, după o zi de muncă, pentruca a doua zi să fie iar gata de muncă, — tot o imoralitate este. Intr'o țară cu rânduială, trebuie să purtăm grijă ca să fie cât mai puține ispite care abat pe oameni din calea cea dreaptă a vieții de muncă, iar pe de altă parte să fiinteze toate împrejurările prin care omul este îndrumat către viața sănătoasă.

A lăsa însă toate aceste păcate ne atinse și a nu te neliniști de ele, este a fi nepatriot, fiindcă toate acestea vatămă sănătatea neamului și îndrumează pe cetățeni către viața moleșită.

Ce să mai zici apoi de înșiși ziarele care au destule cuvinte pentru datoria către țară, dar care totuși tipăresc poftiri către cutare pește ră de noapte unde se petrece netrebnic? Cum se face că astfel de școli ale ticăloșiei stau în inima Capitalei, lăudându se cu «dancinguri», care de fapt sunt tot atâtea porcării, dar nu se zice o o vorbă împotriva lor?

Tare e trist că la noi se face patriotism numai pe o singură coardă, patriotismul de a striga un anumit crez național, dar nu și acela de a apăra în țara ta un anumit soi de viețuire morală, soiul care îndrumează pe om spre muncă, nu spre lene și huzur. Este cea mai mare nenorocire a avea într'o țară pâlcuri de oameni trândavi și care nu înțeleg decât să petreacă ori să-și târâie viața tembelă fără a face nimic de ispravă.

Această școală însă înaintează. In vremea când ne plângem că în școală nu se face treabă, se pun la cale fel de fel de întocmiri pentru zbenguiala tineretului. Orice concurs de care se aude în străinătate, suntem gata să-l aducem și la noi, fără a socoti dacă nu cumva și în acea țară tot rebunii și negustorii sunt cei care-l pun la cale.

Noroc că în iarna aceasta nu a fost îngheț, că ai fi văzut și anul acesta concursuri la Cișmigiu pentru datul pe ghiață, Duminica dimineață la 10, puse la cale de oameni «patrioți», când tineretul se zbenguiește el și fără să-l înveți, dar încă să-i mai dai și răsplăți! Și ce merit poate fi că unul lunecă pe ghiață mai meșter ca altul?

In schimb nu se vede nicăieri concurs pentru cei harnici, pentru cei meșteri la fapte însemnate pentru omenire. Și atunci cum să nu se porneaseă școlarii pe lene, căci doar aceasta se caută și are cinste!

Suntem la vremea balurilor. Până și oamenii de ispravă le pun la cale, deși ele sunt școala vieții ușuratece pentru tineri. Astea trebuiesc trâmbițate la noi?

Iată cum vedem numai cu un ochi și stricăm și ce este.

ARHIM. SCRIBAN

I. Creangă

40 ani de la moartea sa.

In ajunul anului nou (1930) s'au împlinit 40 ani de la moartea lui Ion Creangă. O pioasă și simplă pomenire a avut loc în satul natal al scriitorului (Humulești) la care au luat parte preotul, învățătorul, școlarii și sătenii. Incolo nimic. Statul, direcțiunea Cultelor și Artelor, Societatea Scriitorilor Români și atâtea alte societăți de propagandă culturală n'au găsit cu cale să-i proslăvească memoria. O indiferență arătată nu numai memoriei lui Creangă, dar atâtor scriitori!

Biografia lui o cunoaștem din „Amintiri". Născut în satul Humulești Jud. Neamț, începe învățătura prin stăruința mamei sale la școala din sat la vârsta de 11 ani. Trece apoi la Broșteni, Fălticeni și în urmă la seminarul dela Socola, după absolvirea căruia se hirotonisește diacon la 1859. Urmează apoi șc. Normală din Iași și e numit institutor la șc. din Sărărie (Iași). Dar pentrucă nu respecta tradiția și anumite forme bisericești (mergea la teatru și nu purta potcapiu) e scos provizoriu din cler, apoi definitiv atât din cler cât și din învățământ.

Mai târziu e reintegrat institutor la șc. din Păcurari, unde funcționează până la moarte. A făcut parte din Cercul «Junimea» din Iași și a fost cel mai bun prieten a lui Eminescu. Un cunoscut ni-l descrie astfel: «'nalt, gras, greoiu, cu fața rotundă, cu privirea limpede, glumeț la vorbă, purta pălărie mare și în mână un băț lung și cioturos îmbrăcat cu straie de țeiac".

La 1876 începe prin a publica basme și povești sub influența curentului poporan reprezentat prin «Junimea», Odobescu și Hajdeu. După 4 ani începe publicarea prețuitelor „amintiri din copilărie», opera cea mai de valoare din punct de vedere literar.

Creangă a fost primul scriitor din literatura universală, care a ridicat amintirile la rangul de poezie. El ridică graiul popular la rangul de literatură cultă și e tipul clasic cel mai caracteristic al curentului poporan, mai ales prin faptul că nu a suferit nici o influență străină fiind un produs cu totul curat al solului Românesc. In «Amintiri» ne descrie satul unde a crescut, școala unde a învățat, în care cea mai înaltă învățătură era Psaltirea, iar gramatica te făcea să scrii și să vorbești mai rău ca înainte. Ne descrie cum se prindeau flăcăii cu arcanul pentru oaste, ne descrie viața și obiceiurile cam destrăbălate ale călugărilor. Ne arată apoi epoca Divanurile ad-hoc în adevărata lor lumină, prin „Moș Ioan Roată" și Unirea». Totul atrăgător, în graiu limpede și popular, îmbrăcat în cel mai sănătos humor din literatura noastră. «Amintirile» sunt creațiile unui mare talent, sunt opera de strădanie a lui Creangă, căci până a ajunge la limba și stilul atât de limpede, atât de frumos și atrăgător a trebuit să studieze, să analizeze, și să rețină numai ceeace era frumos din graiul popular.

«Ce știa Creangă din toate acestea când își povestea la un pahar de vin copilăria lui! Limpezi ca apele munților curgeau gândurile lui în toată libertatea sălbătăciei lor. Un strașnic povestitor! Cât știu fluviile puterea lor atât știa și el de marea lui putere.

«Dar într'o zi îl îndeamnă un prieten să scrie ce-a povestit. Să scrie întocmai așa cum povestește. Și iată-l pe țăranul acesta sfătos, pe copilul acesta genial, uluit deodată, nemai știind vorbi, intimidat în fața unei pagini albe, ca înaintea unui apa-rat fotografie, cum și est pentru sufletul scriitorului o pagină albă. Ce s'au făcut gândurile lui cele multe și nebune de nu le mai putea prididi în vorbe? S'au speriat firește. S'au amuțit în fața eternității. Și câtă muncă i a trebuit după aceea lui Creangă până să-și găsiască rostul cumpătului, căderea naturală a frazei felul lui de a gândi și a vorbi! Ții închipui... Verva omului aceluia strecurată prin vârful condeiului, Dunărea trecută prin pâlnie! Și precum știi lucrul n'a fost cu neputință. Marele povestitor s'a reconstituit».

Al. Vlahuță («Apa Morților») Dar basmele! In literatura română nu găsim basme mai frumoase, mai cu drag citite, ca «basmele» lui Creangă. Toate basmele lui sunt pline de expresii, zicători și proverbe populare. Dar pe lângă fondul și forma populară, Creangă are și o contribuție personală: e descrierea persoanelor și locurilor. Cine dintre noi nu a citit „Capra cu trei iezi», «Dănilă Prepeleac», «Soacra cu 3 nurori», „Povestea lui Stan Pățitul" și mai ales „Harap Alb" cel mai frumos, cel mai cu drag citit compus din mai multe elemente și episoade din alte basme. Creangă a contribuit nespus de mult la îmbogățirea limbii și înviorarea literaturii cu vorbe și expresii populare. Marele Sadoveanu consideră pe Creangă și Neculcea ca înaintași ai săi.

„Și în unul și altul găsesc caracterele specifice ale poporului nostru. Și unul și altul au înflorit pe aceste plaiuri și au scos la soare vechile comori".

Scrierile lui Creangă au fost traduse în englezește și apreciat ca mare prozator al literaturii universale. La noi doar prin școli de se mai citește, uneori fiind mai mult impus de profesori. Dar în umilele sate resfirate în lungul câmpiilor, sau ascunse prin văile munților, acolo formează lectura de căpetenie a școlarilor și adulților. Pe acolo încă n'au sosit înspectorii propagandei culturale, nu s'au înființat posturi de radio, iar învățătorul cel tânăr mai ales nu râvnește să ajungă «cel puțin deputat. Cu toate piedicile puse de autorități în timpul vieții sale cu toată nepăsarea acestor autorități după moartea sa, cu tot vălul așternut peste el de o anumită societate, Creangă a fost și a rămas cel mai mare povestitor popular al nostru.

Gh. I. Marinescu

Biserica în Rusia

Există o poruncă specială, ca noi creștenii să credem în toate adevărurile de credință, căci ne fac a săvârși fapte de bun folos, dacă nu întotdeauna, dar din când în când.

Noi numindu-ne creștini, credem cu adevărat că avem aceste porunci, că avem aceste legi scrise, după care trebuie să ducem o viață cu adevărat de exemplu tuturor, și a nu slăbi în credința pe care o moștenim de aproape două mii de ani.

Dacă este așa, că ținem cu drept cuvânt la legea noastră, rămas-am noi ne abătuți dela aceasta? Am putea răspunde, da! Dacă nu pretutindeni, dar la sate, credința a rămas neștirbită, fără un pic de îndoială de adevăr.

Inainte de război, cel mai credincios popor, cel mai formalist în ceiace privește serviciul divin, a fost poporul Rusesc. De aici, din acest neam s'au ridicat mulți oameni de valoare, așa că de pe urma lor ne-au rămas adevărate lucrări pentru creștini, adevărată viață curată după porunca Mântuitorului, înscrise în cuvinte pline de avânt religios.

Aș putea da câteva exemple de personalități distinse ca: Mitropoliții *Ștefan Iavorschi* și *Teofon Procopovici*, pe timpul lui Petru cel Mare; apoi pe *Platon* și *Filip* mitropoliți ai Moscovei, pela 1867, cu lucrări care au făcut fala Rusiei. Dar ce putem spune de Principele basarabean *Alexandru Sturza*, cu lucrări bisericești nu numai în limba Rusă, dar și în franțuzește, de o însemnătate de neînchipuit, ceiace a făcut pe Arhiereii Români *Filaret* și *Neofit Scriban* să le tălmăcească și pe românește.

In sfârșit, toate lucrările bisericești, din care am putea scrie coloane întregi, și de alți prelați și oameni care nu erau ai bisericii,—au rămas pentru poporul Rus fără nici un rezultat, căci după războiul acesta, pentru Biserica din Rusia, au pornit adevărate orgii, au început prigoniri, pe care le-au mai îndurat creștinii cândva.

Au început persecuțiunile, așa, că abia dacă sătenii au mai rămas în Rusia, care să se mai roage în sufletul lor, să se roage în ascuns.

Bisericile sânt arse de bolșevici, iar care nu, sânt prefăcute în magazii de ținut cereale, în muzee, în grajduri, sau sânt sfărâmate cu dinamită. Iată ce timpuri au ajuns acest popor, care era fala Europei, fala lumii întregi.

Nelegiuirile nu sânt numai acestea. Ca bătaie de joc contra Bisericii, au ridicat statui lui Iuda, iar ca culme acum câteva zile la Riga, au fost strânse patru mii de icoane mari, le-au pus în mijlocul acestui oraș, au chemat toate căpeteniile, autoritățile, împreună cu norodul în mod obligatoriu ca la paradă, și au ars odoarele, aceste icoane de mare preț.

Schimbarea aceasta, de scurtă durată, se datorește numai și numai acelor care s'au încrezut prea mult în acei fără biserică, în păgâni, în străini, în necredincioși, și le-au dat lor conducerea statului. Altfel Rusia era în floare. Bisericile nu erau dărâmate, sau prefăcute în alte localuri de alt folos, preoții nu erau închiși sau uciși mișelește.

Iată raiul bolșevic. Din istoria acestui popor de după război avem multe de învățat, din care desprindem numai două. Un popor fără Biserică, fără credință nu poate exista. Apoi niciodată să nu lăsăm conducerea țării pe mâna străinilor de Biserică. Dacă noi ne-am lua după aceștia pericolul va fi mare și frumusețea statului s'ar distruge, căci străinul nu vrea înflorirea noastră, ci distrugerea, nu vrea încurajarea noastră ci mai vârtos umilirea și subjugarea.

Trebuie, acum, să luăm pildă de nelegiuirele săvârșite în Rusia. Faptele rele ale lor să ne fie mereu vii în fața noastră, ca nu cumva prin neglijență sau altă pricină, să cădem și noi în mrejile acestora, iar când ne vom da seamă de ele să fie vai și amar.

Diac. V. FUSSU

5) ...A, B și C...

Desigur, *obștea*, trebue să numere în alcătuirea sa, toți oamenii din stat. (Mai trebue să dovedim? Totuș, o datorie, ne face ca și celor «slabi cu duhul» să le dăm lămurirea «mură 'n gură».

1) E un bine. Dece? Dăm o pildă că *înfrățirea* e făcută și că toți *pe deasupra nevoilor lor* se gândesc să-și întindă mâna fără de pârdalnic vicleșug sau vrăjmășie trecând — ca nefiind — peste certurile și supărările din zi. Astfel și numai astfel vor da dovadă că în clipe mari tot natul e de-o singură voe. Trebuie să nu uităm niciodată că *faptele mari* nu se săvârșesc decât foarte arare de către un ins, ci de cele mai multe ori numai prin buna învoială a poporului întreg. Unul are sapă; altul grapă; alt te miri de unde un plug șor cu foc și *temeinicia* se vede doar atunci *când ajutorarea* se face prin bună înțelegere de toți.

2) *Acest fapt e de mare însemnătate.* Una e când merge Ion să ceară un împrumut și alta e când Ion a mai avut grijă să-și ia în ortăcie și pe Stan, Bran și Gheorghe ca la olaltă — parcă într'un singur glas — să și spună păsul. Trebue să-i asculți: Unul mai întotdeauna n'are crezare; mai mulți, pe drept înfățișează o stare bună sau rea a tuturor și nici decât *nemulțumirea* sau *ghiftuirea* unora.

3) *O obște* alcătuită din 2—3 inși, bate la ochi (că te întrebi: alții dece nu s'au înscris în ea?) și ți se pare și cu drept cuvânt că nu prea miroase a *obște* ci mai adevărat o *asociație de interes* numai a câtorva, care, urmărește mai întâi ridicarea la mai bună stare a celor înscriși în asociațiune. Că de vor mai rămâne firimituri se vor da și celorlalți de prin prejur...

In acest caz, toată truda și gândul nostru scade și nu mai rugăm pe nimeni să-și mai piardă din timpul prețios în a ne urmări rândurile ce scriem.

4) *Câți mai mulți, cu atât mai bine.* Unul, nu poate tăia o pădure și nici un trunchiu măcar «cât mai mulți» dărâmă munții... Războaele noastre, în deosebi 1916—18 e cea mai bună încredințare când cot la cot românașii, au știut să împlânte lângă Tisa și pe Nistru hotarele țărișoarei lor. Un sfat: munca să fie de-opotrivă, căci dacă toți vom fi domni... — nici un gând de semeție față de semeni și în deosebi cei cu *lenea* să-și amintească în treburile ce le au că: D-zeu fiecărui i a sortit în viață *norocul* dar nu i-a pus nimănui în palmă — chibzuială în tot ce se face ci, nici arvunită coada vulpii din pădure!..

1) *Că fiecare părtaș al obștei va aduce: capital sufletesc și material* e o sfântă datorie; ca să mesteci, întâi trebuie să pui la masă, apoi să dumici și... Oaspete — la cina altora merge odată, de două ori dar nu o viață întreagă. Ce credem noi prin *Capital Sufletesc?* Nu vă speriați: Fiecare om din sat, atunci când e hotărât să se înscrie în obște, să aibă grijă să lase *ne băut paharul cu vin în crâșmă*, deci să n'aibă țâfnă, și să uite cu adevărat — *bâta*, acasă! Acesta este cel dintâi lucru. Pe urmă: Luminat în suflet și în minte, când va fi de ales cei ce ocârmuesc obștea să nu facă întocmai ca la alegeri: neamurile fruntea, ci să chibzuiască bine și s'aleagă omul (sau oamenii) pe cari îi crede el de bine că îți poți pune în ei nu numai încrederea ci și averea ta. Aleșii, trebue să fie cei mai *pricepuți* cei mai *destoinici* cei mai *cinstiți* apoi, când în adunările obștei se va lua vre o hotărâre să nu stea împotrivă numai așa că are el *«ambiție de român»*, ci la olaltă cu toți să fie gata de lucru. Să nu se dea deoparte când i se cere partea lui de muncă și nici să se lase pe tânjală. Atunci *boii nu mai trag și carul scârțâe!*

2) *Capital Material.* Cum învoiala e ca toți să-și împreune *avutul* dând drept *obștei* să lucreze cu el (cu avutul) și pe temeiul lui (al avutului) Ion al Cârnei să nu se pue protap de-acurmezișul. Nu numai că își strică lui ci și celorlalți și-i o zicală veche: pentru un rac credem că nu e bine ca toată lumea să înceapă să meargă de-a 'n dăratele!..

Obștea, care va avea la îndemână nu numai «membri» înscriși cari sunt în «restantă cu cotizațiile», ci pământ, pământ de muncă — va puteà oricând să facă față sărăciei ce-și scoate colții mai avan în anii aceștia.

Da! *Obștea înlocuind Statul va întemeiă felurite înfrățiri și așezăminte.*

1) *O Bancă* pentru mici depuneri (începând chiar de la 1 leu) Cine râde? In Cehoslovacia, sunt asemenea bănci, va da împrumuturi cu dobândă mică.

2) *O Infrățire negustorească* (de cumpărări și vânzări) ținând la:

— cumpărare de pământ arator;

— unelte de lucrat câmpul;

— îngrășăminte chimice (gunoi);

— vite de prăsilă, tauri;

la:

— «arvunirea» bucatelor de pe câmp — vânzarea lor în cantități mari;

— prelucrarea tuturor produselor din sat;

— o cârciumă (să n'aibă metilic).

— o prăvălie cu mărunțișuri (nu preț de speculă);

2) O Casă Națională (cu: muzeu, sală de jocuri, librărie, bibliotecă, raft cu medicamente, odae de izolare (pt. boli molipsitoare), bae s. c.l. Gândul tuturor se va îndrepta și va nizui cu înverșunare înspre tot ce e bun și de folos satului. Cetitorii să ne ierte dacă în numărul viitor vom cerca să lămurim pe larg rostul unei Bănci Sătești nu cum se află cele mai multe acum, ci așa cum credem noi c'ar trebui să se înființeze cel puțin de aci încolo.

CESAR PRUTEANU.

*) Viitorul sat Românesc.

Cugetări

Nu-i rușine pentru omul cum se cade, să ajungă lucrător de rând.

Fără credință se usucă inima omului, ca și o floare la ger.

Arta sublimă e expresia înțelegerii omenești, în fața făpturilor Domnului.

John Ruskin
(1819—1900)

PAGINA LITERARĂ

Vameșul și Fariseul

Iată cum doi oameni stau înaintea lui Dumnezeu și se roagă. Iată că din cele mai ascunse cute ale vieții lor nimic nu rămâne de astădată nelimitat de pătrunderea a tot puternicului Stăpân, înaintea căruia acești doi oameni, unul Vameș, altul Fariseu stau fiecare, fără a-și putea ascunde slăbiciunea în ceace privește pe cel dintâi, iar celălalt valoarea curată a virtuților lui.

Trufia și îndrăsneala sunt elementele constitutive ale sufletului Fariseului, pe care judecându-l lumea după felul său de viață, nimeni nu credea că sub lustrul prefăcut al vorbelor și faptele lui, se ascunde un sutlet sterp. Acest suflet al fariseului stă în toată micimea și goliciunea lui alăturea de umilința și smerenia Vameșului, în care judecându l aceiași lume, după felul cum își făcea fiecare rugăciunea în fața Domnului, iată că Iisus care-i dă pildă în sfânta Evanghelie caracterizează pe Fariseu astfel:

Mai îndreptat s'a dus Vameșul cu sufletul plin de umilință, la casa sa, decât mândrul Fariseu.

Să ne scoborâm o clipă în sufletul nostru și să l cercetăm amănunțit, întredându-ne apoi cu sinceritate, ce credem noi, despre noi înșine? Răspunsul trebuie să fie sincer și acest răspuns nu poate fi altul decât, că ne iubim mult pe noi înșine, decât pe aproapele nostru, că interesul nostru îl punem mai presus de al altuia, că ne credem mai grozavi decât aproapele nostru, că în sfârșit, în goliciunea și sterpiciune sufletului nostru, nu credem ca altul să fie mai frumos de cât noi. Așa se arată în lumea noastră de astăzi, ca și în lumea depe vremea lui Iisus, mândria și trufia omenească.

Omul în special al timpurilor de astăzi este stăpânit de această hidră de mii de capete, care roade sufletul cum roade rugina fierul. Să privim în lumea oamenilor noștri de astăzi și vom vedea cum cel stăpânit de mândrie ci de iubire de sine, pentru ca să și ajungă planurile și scopul măririi, se târâe ca un șarpe înaintea dușmanilor săi, lovind ca Brutus în binefăcătorii lui de eri. Vedem că cel orbit de mândrie și de iubirea de sine, de Hristos se leapădă, țara și-o vinde, onoarea și-o calcă în picioare.

Fariseul mândru, se apropie de Dumezeu, se roagă bătându-se cu pumnii în piept și mulțumește pentru binefacerile sale. Stăpânit de mândrie, Fariseul se ridică cu dela sine putere mai sus decât Vameșul care stă lângă el. Se credea mai bun mai drept și mai mare, satisfăcându-și astfel vanitatea sa goală! Pentru această satisfacție și pentru aceasta îi mulțumește el lui Dumnezeu!

Să ne întrebăm dacă aceasta poate să fie o rugăciune adevărată?! Nu! Căci cuvintele lui isvorăsc dintr'o inimă mândră și fățarnică și nici de cum nu sunt șopotul curat al unui suflet plin de umilință, ca cel al vameșului. Înțelepții timpurilor aveau un dispreț mare față de mândria omenească. Solomon spune: «Omul mândru, este urîțenia lui Dumnezeu». Iar Iisus Sirah zice: «Inceputul oricărui păcat, este mândria» Mântuitorul în chipul cel mai strălucit ne arată cât de urât este cel mândru înaintea lui Dumnezeu, rostind cu această ocazie și pedeapsa mândriei».

«Tot cel ce se înalță se va smeri». Și adevărat este. Dacă cercetăm paginile nepentoare ale istoriei vom afla că în multe cazuri mândria a fost cauza râurilor de sânge și mărilor de lacrimi ce s'au vărsat în cursul veacurilor trecute. Poporul Roman din vechime nu s'a prabușit decât din cauza mândriei îngâmfării care zăcea în sufletul poporului.

Se spune să mândrul rege al Persiei, Artaxerse, pornise cu o armată de un milion și jumătate contra grecilor. La Helespant, vroind ca să-și vadă mulțimea de soldați, a dat ordin ca să-i construiască un turn înalt, unde înconjurat de generali și de curteni lui s'a urcat în vârful turnului, să privească peste marea de capete înarmată. Privind se miș peste oștire, dodată îi trecu prin minte că din întreaga lui oștire în decurs de o sută de ani nici un om nu va mai vieții.

Sub influența acestui adevăr mult grăitor, mândrul rege, cu lacrimi în ochi își mărturisi micimea și umilința lui în fața Atotputernicului și veșnicului Dumnezeu. Vezi că trebue să ne plecăm capul în fața lui Dumnezeu și prin smerenia noastră să nu facem altceva decât să ne readucem la adevărata și reala noastră valoare. Mândrilor, Dumnezeu le stă împotrivă. Cel mândru nu poate să stăpânească nimic în lumea aceasta, fiindcă el în îngânfarea lui uită pe Dumnezeu și se crede mai presus de orice. O! frate Creștine, în vremea noastră de astăzi, mulți farisei mai sunt care se bat cu pumnii în piept, că ei fac că ei dreg, că postesc că dau dajdie, că ajută etc. și puțini vameși care stau smeriți cu mâinele la piept și cu capul plecat spunând «Doamne, milostiv fii mie păcătosul».

Pr. Dem. Iliescu

Tristețe

Ion Constantinescu-Stejar.

Cerul, pânză de mătase
Stelele par flori de soc,
Luna în adâncuri coase
Vrăji și taine cu noroc.

Gânduri sfinte se anină
Intre crengi de liliac,
Clopotele bat de cină
Chipul nopții—adoarme 'n lac.

Poarta gândului se frânge
De povara atâtor munci,
Apa vieții toarnă sânge
Ca 'ntr'o cupă, peste lunci.

IARNA

Afară-i iarnă... fulgii cad
Jucându-se în aer;
Zăpada și deapăn' albul caer
Și amorțită-i apa 'n vad.

Sub streșină al iernii ger
Anină țurțuri lungi de ghiață
Și fetelor le scoate 'n față
Bujori, ce sărutare cer.

Așează sănile grăbite
Prin proaspătă zăpadă — drumuri,
Din coșurile 'nzăpezite
Se urcă leneșele fumuri.

Și vântul printre goale ramuri,
Prohodu l cântă'n mii de toane,
Iar gerul — chipuri și icoane,
Pictează iscusit pe geamuri.

A. Luțcan

FOLKLOR

Cântec popular

Din colecția «Cântece din Popor» de **I. Niculescu Vătășoiu**

Foae verde mărăcine,
Spune mi măiculiță, spune,
De mai am noroc pe lume?
— Eu ți-am spus și-ți voi mai spune
Că tu n'ai noroc pe lume,
Că norocul ce l ai avut
Te a pus dracu l-ai vândut.
Foae verde matostat,
M'a cerut băeți din sat,
Și maicuța nu m'a dat;
Mi a venit un crai din lume
Nevăzut, necunoscut
Și măicuții i-a plăcut.
Pe loc m'a și logodit,
Vânt după el mi a făcut.
A trecut trei luni de zile
Veni maica pe la mine
Să vază de trăesc bine.
Eu de frică, de rușine
I-am spus: maică trăesc bine.
Trăesc bine, trăesc rău,
Știe numai Dumnezeu!..
A trecut un an de zile
Și-a intrat o boală în mine:
Pe la doctori m'a cătat
Și leacul nu mi l-a aflat!
Leacul meu mi l am găsit:
La mânăstire — într'un mormânt,
Să pun mână peste mână
Să mă fac neagră țărână!.
Foae verde solzi de pește
Trage bobii și ghicește
Omul de ce 'mbătrânește?
Codrul de ce 'ngălbenește?
— Omul de inimă rea,
Intra'n cârciumă și bea,
Ese-afară cade în șanț
Amărât și fără-un sfanț (ban)
Merge acasă să se culce
Iar nevasta-l încătușe
Și îl bate și-l lovește
El săracu nu grăește
Numai șade și primește...
Foie verde măr mustos
Rău e frate omul prost!
Omul prost, vai săracul!
Merge tot 'napoi ca racul
De râde de el tot satul.

(Cules din Com. Răchita-Dolj pe C. Budără funcționar Sinaia

Rondel

Iubirea, toamna și visarea
M'au prins în vraja lor târzie.
Ce vor? La cripta mea pustie
Au poposit și vor intrarea.

Deși mocnită plânge zarea
Eterna tristă melodie,
Iubirea, toamna și visarea
M'au prins în vraja lor târzie.

Șoptiți i frunzelor cântarea
Fermecătoarei triloghie,
Să mă îmbat de armonie
Și să-mi oprească răsuflarea,
Iubirea, toamna și visarea.

St. Păun — Rovine

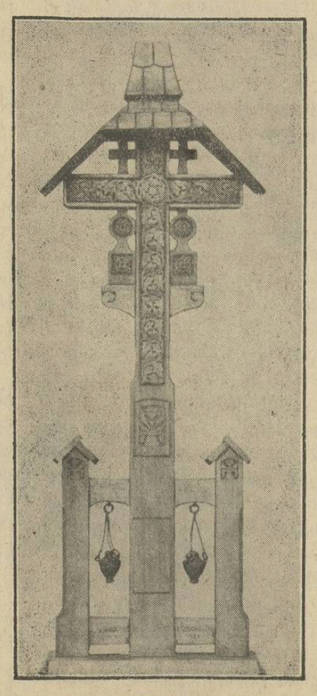

Troiță (I. Gheorghiță)

Zile de Iarnă

Ninsoarea 'n pâlcuri dese
Coboară pe pământ
Și'n noaptea neagră și țese
Frumosul ei vestmânt.

Argintu i se distramă
In fire mii și mii,
Cernând ca pe-o năframă
Mici fluturi argintii.

Ușoară, pe vâlcele,
S'așează pe tăcute
Ca gândurile mele
Pe căi necunoscute.

Emilia R. Popescu

O foaie se scoate cu multe greutăți. Cheltuelile sunt așa de mari în timpul de față, încât fără ajutorul abonatului foaia este adesea între viață și moarte. De aceia rugăm serios pe toți abonații și sprijinitorii acestei foi, cari sunt în urmă cu plata abonamentelor, să ne trimeată sumele rămase, căci numai așa foaia aceasta va putea duce mai departe făclia culturii în rândurile largi ale neamului.

„La ghicit"

Amurgul serii de iarnă se lasă peste satul Palăncii ca o manta neagră. Fulgii cad din slăvi lin, acoperind dealurile și văile, care odinioară răsunau de chiotele flăcăilor. La marginea satului cumpăna fântânei scârțâe de greutatea găleții. Luminile se întrezăresc printre geamurile aburite, ca niște scântei care-și licăre cele din urmă raze de foc. Acum trece ceata de flăcăi și fete, chiuind de parcă s'a aprins satul. Cântă unii, alții aleargă după fete, alții vorbesc d'ale tinereții. Lixandru îi trage din flaut și ceilalți după el cântă:

Foae verde bob năut,
Leanțo tu n'ai priceput,
Că eu te iubesc de mult...

Ajung. Câinii lui Nea Ion sar ca lupii la poartă. Flăcăii cu ciomegele merg printre ei apărând fetele. Se reped una'n alta, sau una 'ntrun flăcău care-i este mai drag, acum găsind moment ca să-l ia de braț.—Gospodarul Ion iese cu prăjina să apere flăcăii de câini.

In casă lucrurile sunt pregătite de pe la toacă. Veta și cu Codin au pregătit tot ce trebuește pentru ghicit. Inainte de a veni flăcăii și fetele, ei au aranjat o masă mare pe care au pus străchinile dela pomană și sub ele au pus, câteva boabe de grâu, câteva de porumb, câteva de fasole, apoi un cărbune, un pieptene. un galben de aur, un inel, un bulgăre de pământ, un ac cu ață, o carte cu snoave, o oglindă, etc... Pe vatra focului lelea Ancuța stă pe scaun și buchisește cu vătraiul tăciunii.

—«Gata maică Ancuțo, gata ghicitul?

—«Gata maică, gata. de când vă așteptam. Baba Ancuța se scoală de pe vatră, apucându-se cu mâinile de corlată, spinarea aplecată de bătrânețe se aude trosnind.

—Hai maică, să viu să vă tâlcuesc norocul, ca până la anul nu știu om mai fi n'om mai fi. De, e mult până atunci.

Flăcăii se dau la oparte făcând loc babii.

Cum se așează lângă masa unde sunt așezate străchinile cu gura'n jos, astupând cele pomenite, flăcăii și fetele ies afară din cameră, apoi unul câte unul intră pe rând la ghicit. Inlăuntru cine intră ridică una din străchini. Ce se găsește sub ea, baba numai decât începe să tâlmăcească:

Ioniță a ridicat strachina și sub ea a găsit oglinda:

Baba începu:

«Apoi dragul mamei, ursita îți este așa... o să iei o nevastă care toată ziua o să se maimuțărească 'n oglindă, frumoasa ca'n povești, dar gunoiul o să stea nesărat după ușă, războiul o să se 'nvechească în pod, iar mătăluță o să alergi și zi și noapte după ale gurii...

Intră Lența — se uită la toate străchinile, nu știe pe care să pună mâna. Insfârșit o ridică și sub la «cărbunele»—râsete...

—«Apoi fata mamei — ursitul îți este un țigan, croitor de fer de meserie, negru ca cărbunele viața ta ca un bujor o să ți o petreci suflând la foale și bătând cu ciocanul..

Flăcăii și fetele care și-au făcut datoria, rămân cu baba înlăuntru, ceilalți rămân afară până le vine rândul. Cei din năuntru râd pe socoteala celui care ridică strachina, văzându-i norocul.

Unul după altul intră flăcăii și fetele și baba tâlcuește înainte: Dacă ridică strachina și a găsit bulgăre de pământ, ursitul va fi bogat — adică va avea pământ mult, dacă va nemeri inelul — apoi ursita va fi subțirică, trasă prin inel, și frumoasă, dar fără avere, și așa mai departe, baba tâlcuește la fiecare. Fata gazdei aranjează lucrurile pe masă, fereastra este astupată ca să nu vadă cei de afară. Dincolo în altă cameră Nea Ion cu câțiva părinții de ai fetelor, care au venit mai pe urmă, se cinstesc, norocind de sănătate și bucurie, pârjolind și câte o fripturică, adusă de gospodina casei. După ce termină cu ghicitul, baba Ancuța trece în vatra focului. Aci vatra este arsă bine, și baba trage cu vătraiul spuza de pe cărămizi.

Fetele care au venit, cu păr din coama porcului, aruncă câte un fir. Dacă firul se încovrigă repede, baba îi spune că o să se mărite repede, dacă nu se încovrigă, apoi o să mai aștepte măritișul. In timpul acesta flăcăii întind hora 'n curte. Fetele se prind lângă alesul inimii lor. Lixandru cantă din flaut, sârba, brâulețul, chindia balta, trecerea podului, Romanul, calabreaza, șuleandra etc. și joacă flăcăii și fetele chiuind în miez de noapte la ghicit, petrecând clipele pline de farmec ale tinereții...

De sus ninge mereu. Câinii latră speriați de chiuiturile flăcăilor și de cântecele fetelor.

In mijlocul nopții hora se sparge, fiindcă a doua zi flăcăii și fetele cu câte o lumânărică în mână trebue să se ducă la biserica să-i boteze taica părintele. Fetele cum ajung acasă, mai întâi merg la gardul cu parmaci; aci închid ochii și numără unu, doi, trei... până la zece, pe cel al zecelea îl leagă cu un fir roșu, apoi merg la cotețul porcilor, aci da cu piciorul drept în porc. Dacă porcul se scoală numaidecât, fata se va marita repede. Dimineața când se scoală se duce mai întâi la gard să vadă cum este parul; adică este cocoșat apoi și ursitul va fi tot cocoșat, dacă va fi cu coaja pe el, apoi ursitul va fi bogat, dacă va fi noduros, va fi bolnav, dacă va fi înalt va li și ursitul, dacă va fi scund și ursitul va fi scund și fata își vede ursitoarea așa cum îi spun aceste obiceiuri.

După spargerea ghicitului flăcăii și fetele până acasă cântă și chiuesc de ridică satul în nori. Lixandru, cu ofu la inimă îi zice mereu, când o doină, când una săltată. Merge până în capul satului la ciușmeaua lui Mircea Ciobanul, de aci el trebue să mai meargă vreo 3—400 de pași până la conacul lui dintre văicele. Pe pârtie începu cântecul lui drag, pe care-l cânta adeseori la clacă, pe deal sarbatoarea cu oile...

Verde, verde trei oglici,
Mândra mea nu-i de pe aici.
Mândra mea-i la Severin,
Toarce fuiorul de in.
Și iar verde trei smicele,
De dorul mândruții mele,
Ziua noaptea trec plângând
Parcă n'aș fi pe pământ.

In urmă răsună vâlceaua, iar vecinii lui depe prispă ascultând își spun între ei:

„Lixandru vine dela ghicit».

Dem. I. Palanca

„Cultul Patriei"

și greșelile politice ale guvernelor

Am auzit oameni serioși, dar sceptici, că noi[1]) facem acțiune de proslăvire reciprocă, sau politică, ba chiar politică de, «scoală tu să șed eu».

Noi nu facem nici auto-laude, nici discursuri de admirație reciprocă. Nu facem politica militantă de partid, ci politică națională; căci, sub orice formă, cât de blajină și de inactivă, te-ai interesa de afacerile publice și de bunul mers al țării tale, tot un fel de politică se chiamă. Și un mercenar din alte timpuri, după un lung serviciu de luptător într'o țară, stabilindu-se deabinelea, se interesa cu dragoste de bunul mers al țării adoptive, păstrând totuși dragostea și legăturile cu țara de origină, cu un simț de demnitate apreciabilă.

Era un început de politică cuminte.

Poți fi și indiferent?

Poate că da; dacă ești vreun vițios abrutisat.

Dar autoritatea Statului îți strigă: politică ori te tai! fiindcă ți-a impus votul universal, ca și măturătorul de stradă să facă politica, fără a-l învața mai întâi ce e aia.

Noi ne stimăm reciproc fără a ne adula, fiindcă nu trebue să fie printre noi niciunul care să nu merite stimă. Ne respectăm, dar ne îndemnăm mereu către adevărata acțiune care incumbă «Cultului Patriei».

Suntem prieteni cu toți acei cari lucrează pentru binele țării și al întregului neam românesc, dar ne declarăm dușmani hotărâți ai acelora cari pun mai presus interesele lor personale sau de gașcă. Ajutăm toate clasele sociale în armonie și toate breslele pentru propășirea lor în interesul general al țării și ne opunem cu toată barbația neamului românesc contra oricărei acțiuni dăunătoare ei. Noi nu criticăm petele ce le are soarele și cari nu l întunecă, dar cunoaștem morburile [2]) vieții noastre politice și sociale și le dăm rețete.

Ajutăm guvernele fără să ne roage, oricari ar fi ele la cârma țării prin încrederea Coroanei, căci, în sufletul nostru, stă scris: „Patrie, Drapel și Rege». Ținem să nu le lăsăm să facă greșeli ireparabile, greșeli ce le-ar face, împinse de acțiuni subversive, de cu ise, cari le forțează mâna și le înșeală cu deplină conștiință și cu calcule din vreme făcute de către un factor pacoste. Fiecare guvern poate avea câte o pacoste, după cum poate avea și câte o mascotă [3]), spre a profita apoi direct pescuind în apă turbure.

Să arăt întâia greșală, după mine capitală, ce au făcut-o toate guvernele cari s'au perindat dela războiu încoace, și de liberal, și cel averescan și cel care... sau în timpul căruia tramvaiele circulau ziua 'n amiaza mare cu steguleț roșii, de a trebuit să se adune, să se mature și să se spele cu multă apă pavajul din preajma Teatrului Național până în strada Câmpineanu de sburături de creer omenesc [4]). Și sunt multe greșeli ce s'au făcut de la unire până acum, le voi arăta pe rând mai târziu. Le-am înregistrat, cu toate că eram ofițer activ și le-am păstrat pentru mai târziu, cu toate observațiile cuvenite. Am facut politică?...

Dar să arăt greșala capitală, cum am spus mai sus.

S'au trimes în provinciile unite, în Ardeal, Bucovina și Basarabia (trebuia să se trimită din vechiul Regat, spre a se generaliza note metropolei, pentru buna unificare, dar, și aici e greșeala), s'au trimes, tot așa cum s'a făcut acum 50 ani în Dobrogea, funcționari, profesori, agenți de siguranță, distribuitori ai dreptii și chiar militari, din acei cari erau deochiați politicește, ori aveau vreo vină oarecare, considerându-se aceasta ca un exil; mai toți erau Ovidit. Să nu fiu acuzat că sunt prea jignitor, dar nu s'au ales oamenii, uu i a dăscălit nimeni, *nu i a instruit nimeni asupra mărețului rol de prime rândunele trimise în primăvara unirei.* O singură excepție a făcut un ministru de războiu, care a tipărit și a semnat o mică broșurică cu instrucțiuni pentru ofițerii și militarii în genere, trimeși în nouăle provincii. Instrucțiuni sublime, pline de învățăminte și îndemnuri patriotice, și pline de noblețâ. Mai târziu, când acel ministru de războiu a devenit ministru de interne (nu zic mai mult) m'am dus la el în audiență, cu colonelul Păun, ofițer activ, m'am dus în uniformă, cu acea cărticică sfântă, i-am dat-o cu rugămintea sfântă să nu mi-o piardă, și am obținut cuvântul de onoare că mi-o va restitui. L'am rugat s'o retipărească generalizându-o, pentru orice element trimes în țările unite, dela agent de poliție până la magistrat prefect.

Era într'o Sâmbătă dimineața. A chemat pe Secretarul general al Ministerului, nu pe șeful de cabinet cum fac alții, și a recomandat o acelui înalt funcționar, foarte de aproape rudă cu ministru, i-a recomandat, în fața mea, s'o citească Duminică, și Luni de dimineața s'o dea la tipar, generalizată cum l-am rugat eu și mi a precizat Ministrul peste câteva zile să revin pentru a relua odorul scump de cărticică. Dar noua ediție revăzută și adăuogită n'am mai văzut-o. Cu această neisprăvită excepție s'au trimes și din acei ce n'au avut în sufletul lor acel cult al Patriei, acel sentiment altruist, acea pregătire sufletească de a arunca o sămânță bună, de a pune toată inima și tot creerul întru cultivarea ei, într'un pământ atât de bun, dar găunoșat de toate verminele, cum e pământul Ardealului și mai ales al Basarabiei.

Și această greșală capitală a tuturor guvernelor a dat prilej și răgaz pescuitorilor în apă turbure și celor plătiți de Moscova sau Buda-Pesta să *lucreze* ca să dăinuiască acea stare de spirit separatistă, provincialistă, într'un termen mai blajin, de a forța mâna guvernelor pentru a da autonomie provinciilor. Și-am zis să *dăinuiască* acea stare de spirit. Ei bine, am zis așa, ca să mă rectific imediat, căci nu a

Politica la sat

Afară de multe rele de care suferă satul mai vine peste acestea făcându-le vârf »politica», bato-vina de politică s'o bată, că decând a intrat ea în sate, nu mai e mălai îndestul, certurile se înmulţesc, vrajba se înteţeşte şi bietul sat merge tot spre râpă!...

Sămânţa aceasta ne-binevenită, a înrăutăţit raporturile de prietenie între conlocuitori. Taberile politice la sate sunt definite... şi se 'nrăesc unele între ele ca şi când, una ar fi Tătarii iar cealaltă Hunii. Nici în plug nu mai bagă doi inşi, dacă n'ar fi deaceiaş culoare politică!

Se urăsc de moarte, se răzbună atunci când momentul pentru unii este favorabil şi nu vor a ţine seamă de tot ce ne leagă ca, fii ai aceluiaş părinte şi moştenitori ai aceluiaş pământ. Alegerile pentru primării, bănci, comitete şcolare, parohiale sunt mijloc... de înăsprire a raporturilor între cetăţeni mijloc de provocări de scandaluri şi nu rare ori se întâmplă bătăi până la sânge. Acesta este aspectul politic la sate, Zilele acestea treceam pe lângă un grup de oameni ce discutau cu aprindere chestiunea la ordinea zilei «Alegerile«. In mijlocul lor un cetăţean cu strae rupte... trăgând fumuri dintr'o ţigară răsucită în jurnal... sta cu capul în jos... supunându-se învinuirilor ce i se aduceau «Dacă erai ţărănist nu erai şi anul acesta pândar! De! ce să-ţi facem; dute la liberali să te pue pândar!»...

Iată unde au ajuns sătenii cu politica şi nu se ştie unde vor ajunge! De fapt ei nu sunt de vină, vina este a acelora care le dau mai mult decât pot să ducă.

Politica n'a fost pentru sat... decât Zeiţa Vrăjmăşiei... care face ca satele noastre să devină ruine. Şcoala se dărapănă, sf. Biserică crapă, primăria se strică, podul se rupe şi toate aşezămintele pas cu pas se distrug, nimeni negândind la îmbunătăţirea lor, căci niciodată nu se mai pot strânge fraţii mână lângă mână, politica desfăcându-i în cete... Deci este de datoria celor de sus să lase domol pe bietul cetăţean neştiutor, să nu-i mai învenineze sufletul, singurul care i-a mai rămas poate nepătat.

Ioan M. Florescu

Cinematograful în slujba culturii

E o sfântă datorie ca prin toate părţile şi prin toate mijloacele cultura să intre prin satele noastre.

Insă nu este de ajuns numai a le vorbii căci, unul doarme, altul cască, ci şi a-i face ca să se simtă atraşi, din care pricină s'a născocit aparate mijlocitoare şi uşor ducătoare către scopul urmărit. Astfel găsim: Pathefoane Gramofoane, cinematograful şi'n cele din urmă ne găsim în faţa celui mai minunat aparat: radio. In seara zilei de 10 Ianuarie a. c. am avut fericirea a fi printre cei de faţă în a asculta o conferinţă însoţită proecţiuni luminoase, între sătenii unei comune.

Conferenţiarul o persoană demnă de laudă după ce a străpuns prin cuvinte potrivite patimile omeneşti, făcând parcă pentru un moment liberă intrarea în sufletul ascultătorilor, strecoară în inimă «viaţa lui Iisus».

Un film al cărui înţeles mulţi îl ştiau din Evanghelia sărbătorilor mari. Şi aşa: In şir neîntrerupt apar toate momentele dela naştere până la înălţare, din scumpa viaţă a Mântuitorului. Pe unii îi impresiona felul cum îşi ducea Hristos crucea Sa, pe alţii momentele acelea de groază pentru toţi când Sfântul Său trup a fost pălmuit, scuipat şi înţepat de spini şi nu e mai puţin adevărat, ca atunci când apare Calvarul, locul destinat unde trebuia să fie răstignit între 2 tâlhari, cum compătimirea a cuprins feţele celor prezenţi.

O Doamne, mult ai pătimit pentru noi, până ce şi moartea şi cu toate acestia mulţi sunt care nu pricep! De data aceasta, se crede, că nu mai există între săteni ura, clevetirea etc., ci cele trei virtuţii ale credinţei: nădejdea, dragostea şi iubirea, ar fi început aşi înfige rădăcini în noi. Aşa ar fi fost dacă n'ar fi urmat imediat un alt film demoralizator. Tot ce s'a clădit cu câteva minute înainte, iată că în urmă se despart de localul renumit în strigăte puţin edificatoare şi în surâsuri destul de barbare; deci cu puţină pricopseală s'a despărţit publicul numeros.

Acum se naşte întrebarea: Oare din nesocoteală s'a urmat un asemene program? Răspunsul este: «Da!» Nu s'a ţinut seamă că în satele noastre ticsite de imoralităţi va trebui o continuă luptă impotrivă şi nici decum a face ca, pentru a produce râsul să strecurăm comedii şi crâmpee din romane, cu gândul că acestea va omorî plictiseala. In locul acestora ar fi mai potrivită o bucată de muzică sau o poezie spusă frumos şi din care să tragem un învăţământ oarecare cu ajutorul copiilor din şcoalele primare.

Sub această formă vom fi cu mult mai aproape de scopul ce-l urmărim şi prin care oboseala cărturarului predicator nu va fi zadarnică. Cu puţină osteneală se poate desăvârşi: Binele, frumosul adevărul.

N. Ţeţiu

Un dar de Crăciun*)

Sărbătoarea sfântă a Crăciunului, prăznuirea Sf. Sărbători cari ne amintesc Naşterea şi Botezul Domnului nostru Iisus-Hristos ne îndeamnă să ne reculegem cu piositate sufletească şi să ne rugăm, cu mai multă căldură şi cu mai multă credinţă, lui Dumnezeu, mulţumindu-I pentru binefacerile revărsate cu prisosinţă asupra lumii şi-a neamului nostru românesc. In aceste zile de linişte sufletească şi de meditaţie religioasă ne gândim, mai mult ca ori când, că biserica noastră ortodoxă nu s'a bucurat de dragostea anumitei prese româneştl. Ziarele de stânga au scobit, cât au putut însemnarea zilelor de sărbătoare naţională-bisericească, sărbătorită cu multă însufleţire de către Biserica noastră ortodoxă.

Aşa bunăoară, almanahul ziarelor «Dimineaţa şi Adevărul». pe anul 1930 pomeneşte în treacăt la «nota zilnică» numai despre entuziasta sărbătoare dela Arad, unde în luna Octombrie 1929 s'a prăznuit împlinirea unui centenar dela înscăunarea primului episcop român-arădan. Dar luminaţii gazetari n'au scris nimic în acest almanah despre congresul misionarilor-ortodoxi ţinut la Chişinău, despre marele congres naţional bisericesc-ortodox ţinut la Bucureşti în luna Noembrie 1929, când s'au desbătut foarte multe chestiuni însemnate ce privesc prestigiul şi drepturile Bisericii ortodoxe, şi nici barem despre împlinirea a două zeci de ani dela înscăunarea ca episcop la Caransebeş a I. P. S. Patriarh Dr. Miron Cristea.

Citească cineva acest almanah şi va cunoaşte că unii gazetari au scris în almanahul lor despre fel de fel de năzbâtii omeneşti, despre concursurile de frumuseţe prezidate de d. Vaida-Voevod, etc., etc., dar despre clipele însemnate din viaţa Bisericii noastre naţionale nu s'au încumetat să amintească. Asta înseamnă că gazetarii de extrema stângă sunt foarte stângaci în materie de dragoste faţă de Neam şi respect faţă de Biserica naţională a neamului românesc. Când a prins prilejul de a zdruncina temeiul credinţei şi organizaţiei noastre religioase, marele gazetar stângaciu a căutat să înspăimânte lumea cu fel de fel de ştiri umflate; aşa cum s'a întâmplat la sărbătorirea Sf. Paşti din 1929. Inţeleg acum, credincioşii noştri gândurile unor astfel de gazetari?... Străinii de neam şi de credinţă ne-au adus mult rău, întotdeauna. «Insă, sărbătorile sfinte ale Naşterii Domnului, care presară pacea între noi, ne îndeamnă să iertăm celor ce nu ştiu ce fac şi ne învaţă să stăm trezi şi pregătiţi la datorie. Această ertare este darul nostru românesc pe care l-am făcut întotdeauna şi pe care-l facem, conştienţi că stăm pe temeiul credinţii întrupării Fiului lui Dumnezeu care a venit în lume pentru pacea şi mântuirea lumii, la «plinirea vremii».

In aceste zile de reculegere sufletească, cine nu-şi aduce aminte de zilele încercărilor grele din viaţa poporului român? Cine nu ştie că vremile de furtună au trecut prin răbdarea, suferinţa şi seninătatea noastră? Azi când în casele creştinilor se revarsă darurile binecuvântărilor Cereşti, ne gândim la un dar însemnat dela 1864, venit din partea Impăratului din Viena, pentru ortodocşii din Ardeal. Istoria scrie că Mitropolitul Ardealului, Andrei Baron de Şaguna, în vremea revoluţiei dela 1848, când sângele a curs gârlă din trupurile românilor, a fost împotriva ungurilor cari unelteau împotriva Impăratului Austriei. Acest devotament faţă de coroană a fost plătit cu foarte mult preţ de sânge românesc. Totuşi, fraţii uniaţi dela Blaj învaţă norodul—spre ură frăţească şi confesională—că Mitropolitul Şaguna a trădat cauza lui Avram Iancu.

Mai mare batjocoră nu se poate! Căpetenia ungurilor a spus pe vmuuri că pe Iancu îl voiu ierta, dar pe Şaguna niciodată».

Acesta este adevărul: «Şaguna a fost sufletul naţionalilor dela 1848, despre care a vorbit aşa de înălţător Barnuţiu pe Câmpia Libertăţii şi despre care vorbesc cu patimă uniaţii, adică fraţii noştri din strana stângă» Şaguna a povăţuit pe păstoriţii săi să nu se alăture de răscoala ungurilor împotriva Impăratului, pentru care povaţă dreaptă, Impăratul i-a dat titlul de Baron şi îi înfiinţă vechea Mitropolie ortodoxă, desfiinţată prin unirea dela 1701, «dându-i astfel lui Şaguna, Mitropolia, ca dar de Crăciun la 1864».

Acest dar a fost o mare binefacere pentru Românii ortodoxi din Ardeal. Degetul lui Dumnezeu a condus soarta neamului românesc. Tot de Crăciun, acum două zeci de ani, în 1910, Dumnezeu a adus ortodoxilor din Ardeal, ca dar de Crăciun, pe I. P. S. Patriarh Dr. Miron Cristea de l-a aşezat în scaunul episcopatului din Caransebeş. Atunci, în zile de Crăciun, I. P. S. Patriarh Miron, ca episcop de Caransebeş—sub vegherea ochilor iscoditori şi duşmănoşi ai ungurilor—primea şi binecuvânta pe colindătorii români, «cu ochii înlăcrămaţi în nădejdea unei desrobiri naţionale». Astăzi, de Sf. Sărbători, fostul episcop de Caransebeş, I. P. S. şi Prea Fericitul Patriarh şi Regent Miron Cristea, la patriarhia română, binecuvintează cu lacrimi de bucurie obiceiurile tradiţionale ale poporului român, care se desfăşoară sub paza liniştită a Cerului şi a Ţării, într'o vreme de desrobire naţională. Lipiţi adânc sufleteşte de I. P. S. şi Prea Fericitului Patriarh şi Regent Dr. Miron Cristea, «care reprezintă principiul de autoritate supremă în viaţa constituţională a Bisericii ortodoxe şi a Statului Roman, îi dorim să trăiască ani mulţi şi fericiţi, împărtăşindu se de toate binefacerile lui Dumnezeu, spre îndelungata bucurie a neamului drept credincios». Noi dorim, ca după cum cei Trei Crai dela răsărit, cari—la plinirea vremii şi călăuziţi de steaua cerului—s'au închinat cu daruri Domnului nostru Iisus-Hristos, aflat în ieslea dela Betleem, acum două zeci de veacuri, tot aşa şi cei Trei Crai răsăriteni, aflaţi în fruntea treburilor Ţării româneşti, «să-şi verse preţioasele daruri sufleteşti la picioarele Tronului şi a Ţării, până la «plinirea vremii», spre liniştea deplină şi spre însănătoşirea morală şi materială a neamului nostru, care în zilele sfinte ale Crăciunului îşi scaldă sufletul în razele de viaţă, de pace şi de simţire religioasă aduse de Mântuitorul nostru Iisus-Hristos, care a arătat credincioşilor şi necredincioşilor că «Mare este Taina creştinătăţii: Dumnezeu S'a arătat în Trup», în vremea când, lumea înseteză după o primenire morală, când îngerii slavoslovesc în Ceruri şi când pământul primeşte porunca de «pace şi bună voire între oameni».

Dela Şaguna la Prea fericitul Miron Cristea, ca şi dela Naşterea Domnului până azi, poporul drept credincios s'a închinat, cutremurându-se, în faţa Tainei lui Dumnezeu şi s'a rugat pentru fericirea conducătorilor lui pământeşti. Aşa facem şi noi, caci alt dar nu putem face decât să ne plecăm împreună cu sufletul neamului în faţa lui Dumnezeu şi să ne rugăm pentru fericirea conducătorilor noştri şi a ţării, în aceste zile de reculegere sufletească şi de meditaţie religioasă.

N. C. Munteanu—Muntmarg

Din cauză că acest articol nu ne-a sosit la timp ci cu întârziere îl punem în acest număr crezând că va avea acelaş efect ca şi atunci când trebuia.

N. R.

Steluţa

Sclipeau pe cer atâtea mii de stele,
Când ochii mei şi-aleseră doar una,
Ce luminà la geamuri de castele
Cu aceeaş tremurare totdeauna.

Privirea mea îmi fù de a ei furată,
Iar înălţimea ei atât de aproape,
Că se 'ntâlni aşa precum arată
O stea ce-şi oglindeşte faţa'n ape.

Şi focul dragostei de ea mă prinse
Atâta de cumplit încât o vară,
Purtând-o 'n suflet-magică povară
Stam seri întregi spre cer cu braţe 'ntinse.

Dar... cum în lume totul se petrece,
Astfel a fost cu steaua vieţii mele;
Căzù, lăsând în urmă bolta rece,
Cu-atâtea mii şi-atâtea mii de stele!..

Constant. Guţulescu

Un glas din fundul satelor

Satul R «Picior de Paris» cum îi ziceau locuitorii săi acum câţiva ani până ce nu veniseră cei «trei ani de secetă»... iar Vasile vătaful (şi aproape toţi oamenii muncitori care împreună cu el au cumpărat obştiile cutare şi cutare iar mai apoi obştea R şi alta şi iar alta de felul acesta) pentru datoriile ce au crescut şi cu la sută procente i-a rămas «ibovnică crâşma unde îşi face zi de zi, ca actorii la teatru; nasu roşu, faţa puhavă de gând scârnav»... «Adevărul ce nu-l putem ocoli» cum a scris d-l Cesar Pruteanu în Nr. 307 al acestui ziar.

Văzură cu ochii răi ordinul ministerial în vara anului trecut pentru închiderea cârciumilor în Duminici şi sărbători.

Şi tot în paguba lor cârciumarii duşmănindu-se între ei nu s'au unit ca cei din alte comuni unde au convenit cu autorităţile şi au ţinut «deschis» ca şi mai înainte. Cei din R în folosul societăţii şi în paguba lor începură să se reclame unul pe altul şefului de post, că la cutare e «închis» doar în faţă iar pe din dos se duc oamenii cu duiumul; ba altul mai deştept reclamă că cutare «nu are locul higienic» nu e pardosit cu scânduri pe jos, îl dă în judecată că locuiesc mai multe familii sub acelaş acoperiş şi îi cere închiderea cârciumei s'au mutarea (unde nu ştiu) ş. a. m. d., până ce au început unii din ei să lase cârciumele, scuzându-se cu motivele: «că dacă nu vinde el Duminica şi sărbătoarea dar pe săptămână cui să mai vândă»... că în toamna aceasta a dat Dumnezeu vin mult şi ţuică de tescovină (prăştină) şi li s'a rărit muşterii având ce bea... şi din 5 cârciumi câte erau anul trecut, abia au mai rămas două.

Cei doi cârciumari ne mai având nici cu cine să stea de vorbă cel puţin, acum ies şi ei afară, stau pe scaunele din faţa cârciumei şi apucă de vorbă pe oricare trecător doar s'o abate din cale pe la cârciuma lui, să-i facă «saftea» lucru ce la 2—3 zile se întâmplă...

Să fie ăsta un semn bun?

Să rămână multă vreme depărtaţi de cârciumă, toţi cei la fel cu Vasile vătaful de care fuse vorba?

Să vie numai primăvara..

Foşti cârciumari şi cei ce îşi mai târăsc azi cărciumăria, o aşteaptă cu ghetăriile pline cu ghiaţă din eleşteul de la marginea satului, cu beciurile (pivniţele) pline cu «vinurile albe» şi «ţuică de Piteşti» cel puţin aşa o numesc ei, ca să reînceapă iarăşi activitatea lor. Mai ales că de la un rând de vreme, după ce au făcut plângeri peste plângeri, acum vor avea în fiecare zi de sărbătoare de dimineaţă numai obloanele închise şi după amează vor beneficia de lumina soarelui, căci slavă Domnului plângerile lor au fost luate în seamă şi după amiază în Duminici şi sărbători vor ţine «deschisă» cârciuma şi îşi vor tocmi care mai de care lăutari mai buni pentru ca să atragă hora satului la cârciumă după urâtul obiceiu.

— Sătenii ce pregătiri îşi vor face în vederea sosirii primăverei?

Porumbul, (căci mulţi au de vânzare) e foarte rău plătit, mulţămită lui Dumnezeu îl vor vinde prin «Banca Populară» care le va da şi o arvună de 30 s'au 40 lei la ddal.

Băncile... nu ştiu ce dispoziţiun vor mai lua la adunarea generală.

Dacă nu va veni în ajutor Creditul Rural şi Creditul Agricol va fi vai şi amar de capul ţăranilor.

Atanasie Podărelu

FIGURI DIDACTICE

— V. TRANDAFIR —

Şcoala Superioară de Arte şi Meserii din Bucureşti prenumără printre maeştrii ei pe d. V. Trandafir.

Copil de răzeş din Moldova, de pe malul Prutului, el a sfârşit cursul primar—premiant în toate clasele. La examenul de admitere la şcoala superioară de Arte şi Meserii din Iaşi, a reuşit primul dintre 270 de candidaţi—a absolvit-o cel dintâiu în specialitatea lui şi a fost numit în învăţământ, ca maestru şi profesor de desemn îndustrial şi technologie la şcoala superioară de Arte şi Meserii din Galaţi în a. 1904.

A trecut, pe urmă, la Şcoala superioară de Arte şi Meserii din Bucureşti în a. 1908; iar în a. 1911 a fost înaintat ca şef al atelierelor, fiind în tot acest timp profesor de desemn şi technologia lemnului, la cursul inferior al acestei şcoale.

Pentru lucrările sale artistice V. Trandafir a fost răsplătit, cu distincţiuni bisericeşti şi cu răsplata muncii cl. I pentru învăţământ.

Preşedinte al unei bănci populare, unde a lucrat 10 ani, el a dat mână de ajutor prin aceste oficii ale băncii, absolvenţilor şcoalei cari şi-au deschis ateliere şi care astăzi sunt harnici şi fericiţi muncitori îndependenţi.

Tot el este şi organizatorul expoziţiilor şcolare şi al secţiei şcoalelor profesionale la Expoziţia dela Barcelona.

Are o serie de cărţi didactice în specialitatea lui.

Trandafir este blândeţea, bunătatea întrupată, deşi cu elevii lui este de o severitate care nu poate s'aducă decât roade bune.

Intr'un cuvânt: Trandafir nu este numai un trandafir ci, este o grădină frumoasă de trandafiri...

CRI.

---

fost ceva vechi ca să dăinuiască şi azi. A fost ceva inovat azi, *lucrătură nouă*. Azi, înţelegând dela unire încoace, fiecărui guraliv din Basarabia i-a încolţit în creeraşul lui, ideea să se creadă un viitor guvernator acolo, îşi simţea în tabachera lui bastonul de guvernator sau ministru, sau măcar orice, după scara gamei guralivităţii lui. In tot cazul, se trecea el însuşi în rândul oamenilor de seamă, cari mai apoi, văzând că n'au trecere sau n'au rost şi nu-i ia lumea în seamă, — s'au apucat de demagogism şi au întins mâna pe la spate la arginţii bolşevicilor de mult mai departe de Nistru, căci mai aproape de acest râu mai sunt încă Români, deşi cu suflete, în aparenţă rudimentare, dar, în tot cazul, curate, cred, cari aşteaptă un cuvânt bun de la noi.

Trebuia să se procedeze astfel imediat după unire. Dar e încă timp a se îndrepta această greşală, care discreditează ţara întreagă şi produce discordia între fraţi şi între Români şi minoritari.

Să se trimită funcţionari, magistraţi, şi profesori din vechiul regat în Ardeal, Bucovina şi Basarabia, dar dintre cei mai distinşi şi fără păcate, să li se plătească îndemnităţi pentru cei însuraţi, spre a-şi transporta şi familia, ca să formeze nuclee sociale acolo, nu să-şi lase familia aici ca apoi să facă naveta în fiecare săptămână de colo până colo. Stabilindu-se cu familia acolo chiar definitiv, fiind bine îndemnizaţi în acest scop, vom vedea în scurt timp, aceiaşi atmosferă senină, aceiaşi mentalitate binefăcătoare a înfrăţirii generale. In schimb şi în aceleaşi condiţii, să se aducă aci, în vechiul regat, din Ardeal, Bucovina şi Basarabia, funcţionari, magistraţi, preoţi ortodocşi, profesori chiar universitari, medici, etc. chiar şi dintre minori tarii cei mai dârzi. Nu se va produce harababură, cum s'ar părea, ci, într'un an cel mult, s'ar netezi toate asperităţile şi s'ar orienta toate buimăcelile. Să se aducă aci, în judeţele cu capitale mai mari şi mai importante, chiar prefecţi dintre cei mai dârzi provincialişti şi dintre cei mai dârzi minoritari, chiar dintre cei ce ştiu abia câteva cuvinte româneşti şi dintre cei ce au manifestat vreodată duşmănie contra-ţării şi, de se va găsi vreun încăpăţânat să refuze, să fie aduşi prin toate mijloacele posibile şi imposibile. Sunt sigur că vom vedea, chiar un Ungur, ori Sas, ori Rus sadea, vorbind frumuşel româneşte, puţin franţuzit ca noi, şi botezat şi schimbat, să nu-l mai recunoască cei de unde a plecat, devenit aci un prefect agreabil, îmbrăţişat de noi şi răsbotezat de ospitalitatea societăţii noastre româneşti de ambe sexe, prevenită şi instruită din vreme.

Imi reamintesc din copilărie că mai dăinuia pe ici pe colo, urme de provincialism între Moldova şi Muntenia. Când un prefect, un profesor universitar muntean de origină, era dat la Iaşi, ieşenii voiau să-l ia la goană, ori se considera o mare îndrăsneală ca unul dela Iaşi să vină la Bucureşti. Acum au dispărut cu totul aceste antagonisme. Să vedem pe fratele *Fritz Connert*, pe *Giarfas* ori pe contele *Bethlen*, pe *Semigradov*, ori chiar un Bulgar din Tulcea sau Bazargic, prefect de Dolj, Ilfov, Brăila, Covurlui etc.

Acesta ar fi cel mai bun mijloc de stârpire a regionalismului de înfrăţire şi poate şi de încuscrire.

Ne mai întreabă unii, ce a făcut «Cultul Patriei». Ce a făcut? A făcut propagandă inimoasă şi cu bun rost în ţara reîntregită şi'n capitala ei, direct şi prin filiale înfiinţate în cele mai depărtate colţuri ale ţării pentru iubirea de patrie până la cult, precum îşi poartă şi numele [5]). Solidaritate bazată pe onesitate şi loialitate între fii de orice neam ai patriei ei, iubire şi devotament nehărmurit şi neprecupeţit către Dinastia noastră, închinarea către Drapelul ţării. Rânduirea şi respectarea, iar nu răsturnarea valorilor; munca obligatorie, controlul averilor. *Puritate morală şi cinste* dela bază până la vârful piramidei, singurile virtuţi cari menţin sănătatea intelectuală şi fizică a îndivrdului şi a neamului întreg. Respectarea şi iubirea limbii româneşti, a bisericii noastre, a datinelor strămoşeşti, până la jertfa supremă, renunţarea la viaţă pentru Patrie, Drapel şi Rege. Şi are în definitiv un program de lucru bine determinat asupra problemelor naţionale de toate categoriile [6]).

Ca materie pipăibilă, «Cultul Patriei» a înfiinţat, dăltuită în marmură, o mare candelă, în care a aprins lumina perpetuă la mormântul eroului necunoscut din Parcul Carol, unul din factorii întregirii neamului, care mai poartă încă nimbul românismului. Lucru ce nu s'a gândit nici un guvern să facă după atâţia ani dela răsboiul unirei.

Asupra acestei candele «Cultul Patriei» mai are în studiu o reproducere cu mult micşorată, în mărimea unei candele obişnuite, în câteva mii de exemplare, confecţiune dintr'un material rezistent şi pentru un preţ extrem de mic, ca să poată pătrunde în cea mai mică căsuţă, din cel mai depărtat colţ al ţării, spre a servi drept candelă la o icoană sau cruce, acolo unde lipseşte din casă un fiu, un frate sau un soţ, ce şi-a dat viaţa în marele răsboi. Iar acei ce nu vor fi avut pe nimeni din familie, printre cei opt sute de mii de luptători pieriţi în lupte, ceia ce e cam de necrezut, să o aibă totuşi şi ei, făcând din ea călimară de scris, Tot lumină va ieşi din ea [7]).

Şi mai vrem să se pună semnul creştinesc la acel mormânt, — lipseşte o cruce la mormântul eroului necunoscut, chiar dacă ar zace oasele unui tătar din stepele Dobrogei, dar care a murit luptând sub cutele Drapelului românec în răsboiul pentru dreptatea supremă a ţării noastre. Acest lucru l-am cerut chiar pe registrul de vizite şi reclamaţiuni ce stă la dispoziţia publicului în marea sală de la parter a Muzeului Militar, la una din vizitele ce am făcut acum câteva luni, arătând acolo şi o părere cum s'ar putea adăuga acum semnul jertfei supreme a Mântuitorului lumii, fără a prejudicia estetica pilaştrilor ce constitue împrejmuirea sfinţitului mormânt [8]).

Colonel Ioan N. Păun.

1) D. Colonel I. N. Păun face parte din societatea «Cultul Patriei» şi se vede că are în vedere pe cineva care o fi atacat societatea. Nota Arhim. Scriban.

2) D. Colonel scrie «morburile», ca ardelenii, în loc de „boalele". Nota A.S.

3) Nu ştiu ce vrea să înţeleagă aici d. colonel prin „mascotă" poate că ne-o dezleagă d. Copuz.—Nota A. S.

4) E vorba de mişcarea comunistă care a fost înăbuşită în piaţa Teatrului Naţional din Bucureşti, după război. Notă A. S.

5) Nu se vede, nu se aude. — Nota A. S.

6) Programa da, dar mai încolo?— Notă A. S.

7) Să dai oamenilor candelă, frumos, dar să laşi chipul de a face din ea călimară, e prea — prea. Candela candelă. Altceva nu.—Notă A. S.

8) Frumos că d. Colonel a băgat de seamă şi o cere. Şi o cerem cu toţii.—Nota A. S.

Insemnările zilei

Poeţii noştri şi societatea scriitorilor români

Cred că în nici-o ţară nu există atâta nerecunoştinţă, faţă de cei ce toarnă gândirea omenească în tiparul sensibilităţii, ca în ţara noastră! Rareori, să vezi pe cineva că s'a ridicat pe treapta care merită, prin forţele sale ci numai minciuna i a purtat în braţele desfătării. Cei demni îşi poartă zilele în spuza amărăciunii, ei nu vor să-şi murdărească idealul clădit cu sfinţenie.

De câtă-va vreme s'a creeat o societate pentru apărarea scriitorilor, societate la baza căreia, sunt convins că are cuvântul: ajutor. Zarva a fost mare. In formaţia ei au intrat tot soiul de personagii simandicoase, ce odată, pentru o firimitură de pâine, erau slugile duşmanilor. Deci, o parte dintre scriitorii merituoşi, n'au pătruns, căci înţeleg viaţa, nu prin linguşiri, ci mândră şi cinstită.

Vai, Doamne, cum îi rabzi să-ţi batjocorească, scânteia pe care-o aşezi cu atâta trudă în mintea omeneacă, cu expresii porcoase, şi laşi să-i proclame regi ai condeiului?!!

Aruncă asupra lor lavă fierbinte şi chinuieşte-i, să simtă ce-i durerea! Câtă ruşine pentru prestigiul societăţii!

Vai vouă, sărmani poeţi merituoşi cari nu faceţi parte din „Societatea Scriitorilor Români", ce pentru idealul vostru răbdaţi, de-o coajă de pâine! Un caz destul de plastic şi câte altele n'or fi! Pe străzi pline de lume ce-şi zâmbeşte sie-şi, el poetul atât de sensibil şi blând ca un Christ pe timpul acesta de iarnă, umblă în pantofi de vară şi haine zdrenţuite de colo până colo. Oare pentruacest biet om, privit prin prisma umanitarismului, nu se găseşte un locşor, unde să câştige câţi va gologani?

Cum, numai trepăduşii ce se lăfăesc în maşini, găsesc imediat pentru oamenii lor, servicii grase?

Domnii mei, membri ai societăţii scriitorilor români, Dumneavoastră ce aveţi tot ce vă trebuie, ridicaţi cu puterile voastre şi aruncaţi peste barele vieţii, neputincioşii şi scrieţi cu litere de foc: „Societatea noastră este numai pentru ajutorul celor ce nu sunt prieteni cu minciuna!".

ION LUCA.

Muncă şi Cinste

« Şi au luat Domnul Dumnezeu pe omul care l-a făcut şi l a pus în raiul desfătării să l lucreze şi să-l păzească».

Iată deci că lucrarea, munca este una din condiţiunile esenţiale ale vieţuirii omului pe pământ. Chiar în raiul desfătării, unde nu se ducea lipsă de nimic, omul trebuia să muncească. Fără îndoială că înainte de a cădea în păcat această muncă era o plăcere, cel ce o săvârşia nu simţea nici o greutate. După aceia însă, când omului căzut în păcat, i se rosti blestemul «că întru sudoarea feţii tale vei mânca pâinea ta», munca deveni obositoare şi pentru mulţi insuportabila Păcatul întunecând mintea, slăbind puterea sufletului şi făcând trupul neputincios, făcu să pară şi munca ca un adevărat blestem.

Cu toate acestea munca impreunată cu cinste se îmbină de minune şi dau celui ce le practică adevărata mulţumire.

Munca este isvor de nevinovate plăceri trainice pe care cinstea le încununează.

Nimic nu se odihneşte în marele «Univers». Totul lucrează de la grăuntele de granit din muntele stâncos şi până la cea mai îndepărtată stea, a cărui lumină după mii de ani ajunge la pământ, de la mărgeanul de pe fundul mării până la vulturul ce spintecă văzduhul, totul este activ, lucrează. Nimic nu este mort. Universul întreg se mişca într'o armonie desăvârşită. Un moment dacă ar sta s'ar prăbuşi totul în haos.

Şi când omul priveşte toate acestea, şi când gândul lui pătrunde această uriaşă muncă, el regele şi stăpânul tuturor, chemat să lucreze, să stea?

Numai el să fie trândav dintre toate creaturile?

Nu. Munca să fie deviza lui, căci munca este sfântă. Munca este nadejde. Munca purifică gândul, îndreptează răul, naşte belşug, dă posibilitate milei, aduce mulţumire, apropie de sfinţenie.

Trândăvia este desnădejde, iar munca este viaţa. Cel ce munceşte merge spre desăvârşire. De omul muncitor fuge îndoiala, dorinţa, durerea, mânia, desnădejdea şi ori ce gând rău. In orele de adâncă muncă el aparţine unei lumi mai înalte. Munca este cea mai bogată binecuvântare şi cel ce o are să nu mai ceară alta.

Munca este rugăciune. Munca îndepărtează neştiinţa, prostia şi dobitocia.

Munca împreunată cu cinstea dă celui ce o îndeplineşte ceva Dumnezeesc. Tot progresul de azi nu se datoreşte decât muncii titanice a acelor cinstiţi înaintaşi cari, n'au precupeţit un moment munca lor în ciuda mişeilor şi trântavilor. Mâinile şi minţile atâtor oamenii uitaţi ne-au dat o lume frumoasă ca cea de azi.

Munca însă trebue întreţesută cu cinstea. Nu ori ce muncă este cinstită.

In zadar ne trudim cu braţele sau cu mintea, zi şi noapte, dacă prin vicleşug căutăm să îngenunchiem pe aproapele nostru.

Spre muncă şi viaţă curată ne îndeamnă şi cuvntul Scripturii când zice: „Să nu dai somn ochilor tăi, nici să dormiteze genele tale. Mergi la furnică o leneşule! şi urmează caile ei şi fii mai înţelept de cât dânsa".

Spre muncă şi cinste să se îndrepte şi gândul nostru. Rege şi plugar, bogat şi sărac, un singur ţel să avem: munca şi cinstea.

Luaţi aminte voi cei ce trăiţi în buzunar, din munca altora, voi cei ce vă vindeţi, cinstea pe promisiuni ca să ajungeţi la locuri înalte, voi toţi cei ce vă pierdeţi timpul în cuvântări sterpe spre amăgirea celor mulţi, voi cei ce munciţi numai să creaţi mijloace de îmbogăţire pentru voi, voi cei ce nu lăsaţi nici pe alţii să fie cinstiţi, luaţi aminte că un popor nu trăeşte prin voi, ci prin munca şi cinstea atâtor anonimi cari ştiu să muncească şi să fie cinstiţi.

Gândul meu se îndreaptă către toţi fraţii de acelaş sânge cu rugămintea sfântă:

Munciţi fraţilor, şi iar munciţi. Nu daţi odihna braţelor şi nu opriţi nici mintea din lucrul ei. Fiţi cinstiţi şi iar cinstiţi, cu toate că sus vedeţi putregai. Neamul prin voi cei munci ori şi cinstiţi trăeşte nu prin ei. Munciţi şi fiţi cinstiţi, fii ai ţării mele, că munca şi cinstea sunt podoabe de mult preţ.

Voi sunteţi vecinici prin munca şi cinstea voastră pusă în slujba acestui neam, iar ceilalţi oricât îi credeţi de sus, neavând aceste două calităţi sunt pleava care sboară în vânt.

Iubiţi munca, iubiţi cinstea, prin ele vă înălţaţi pe voi şi neamul vostru.

Pr. D. D. Achimescu

Rugăm stăruitor plătiţi abonamentul

Cronica Rimată

Azi, e ziua mea! (Pe pace puteţi fi! nu cer urări!)
In «Regală..» 'mi vin prieteni cu flori şi felicitări.
Iată-i strânşi! şi cum toţi suntem în câşlegi, în Carnaval.
Mi-am permis s'apar mascată şi să mi-i poftesc la bal...
Ţinând gingaş crinolina, fac un reverance mă rog.
Foarte, prea emoţionată c'am ojans şi eu...'en vogue!
Incrustez (Pe ce? Pe-o foae de ziar!) A patra roză...
Ah! (suspinul mi se-aude? Epoca Medievală
Mi a pus galben crin, pe faţă albă (fără rouge) cam pală
Tinereţea mea svâcneşte doar în ritm şi'n vers... Vreţi poză?
Cei ce îmi urmează trena curioşi, toţi de-a afla
Numele şi faţa 'mi spune:
—«Cronico... de te-aş vedea...»
A! voiţi să mă cunoaşteţi? Iată zău! cam cum aş fi:
«Frunte 'ngustă, oalbă, (plană) cam turtită, bulbucată
Ochii mici; nări, de! ca narea! spinăruşa deşelată;
Pieptul? Ascuţit; picere strâmbe (I. Lucescu m'ar descri!)
Dar tot, sâc! nu mă cunoaşteţi ori şi cât vă e 'ncercarea
Şi 'n prejur de îmi daţi roată în van vă va fi plimbarea!
Sub o mască 'mi ascund faţa, numele cu alte ascund
Şi nu cred să mă cunoaşteţi până sacul meu de a fund
'L'oi goli de — giumbuşlucuri şi pehlivănii vre-odată...
Că nici Argeş n'o să ştie dacă «mi-s» băiat ori fată.
Vr' «Unul pomădat, ras proaspăt, pufăit...» fără ciupac
Sau «O doamnă grasă, blondă ca o floare de dovleac.!...»
Dintre toţi însă Florescu 'mi face-o curte îndrăcită
Şi linguşitor ca toţi cei tineri — mutră ipocrită
De motan, în miere-şi moae limba aspră,.. şi-ar vrea
Ca să nu-l mai las «la urmă» — frunte — cică-i s'ar cădea
Bileţelul lui fu «pubic» am primit şi-alte secrete
Unele cu funte albastre, alte roz sau mai discrete
Din greşală chiar şi Smara (iar tot Smara?) Zău! mi-a scris
Că mergând în tren spre Roma, m'a pupat azi noapte'n vis..
(«Modestia, e o floare...» Cine-a spus-o? Mi-o agăţ
Dup'atâta îngâmfare şi orgolios răsfăţ
De-a mea haină) Nu se cade să vă tot vorbesc de mine
Căci lui Serafim atuncea Doamne! rândul când îi vine?
Mi-a şoptit o asta Fotti care (tainic vă spun) moare
Dacă n'o avea «Cuvinte...» la aşa o «..sărbătoare!»
Mai viclean Stejar văzându-l hei! la şi oprit din cale
L'a mustrat şi'n mână-i puse «Reculegerile sale...
«Privind galeş...» stă Rovine cu Balaci, Palanca — clica
Luţcan le ceteşte fabuli: «Puricele şi Furnica...»
Fussu de! ca fusu, Doamne! cum vrei stâmpărat să fie
Trece pe la toţi prin grupuri demonstrează şi le-arată
Zicând «Dragoste de mamă-i sau «curat» sălbătăcie»
— O ladiţă cu capacul şi cu lacăta 'ncuiată.
Iar Nedelea, lângă Brumă cel cu «Banca Populară
Trist şi fără parteneră părea o «specie bizară».
Carpen, nou pe-aste meleaguri dând din cap, ştrein, buimac
Ţinând poza lui, Angelescu, şoptea: «Lege, sau bun plac?»
Eu dansam svârlind în dreapta zâmbete şi ironii
Obrejiţa 'n supărare... «Cruci pe la răspântii», mii.
Luca, vorbea c'o «bunică» despre «Datină, Credinţă».
Iar Copuz — nefiind de faţă — lecţii de bună cuv inţă.
Lui Pruteanu i da prin «Radio» că 'ntr'un bal nu s'ar cădea
«Obştii» ca să înfiinţeze cu Nahup etcţetera...
Ce duios cânta orchestra... ce duios, cu ce avânt
Parcă îţi prindea pe umeri aripi — şi de la pământ
Te sălta 'ntr'un rai cu statui şi cu flori—(să nu mai fim!
Cicerone, printre «nuduri» ne călăuzea Cridim!
Şi la urmă când serbarea pe la ziuă s'a sfârşit
Mi au cerut autografe — şi pe toate-am iscălit
(Amintire, — fiecare de la mine-acum avea
Numele mi august în rondă)

Filofteia Tramtară...

Fapte demne de urmat

In Com. Costeşti Jud. Argeş, a avut loc Cercul preoţesc şi Cultural al preoţilor şi învăţătorilor din plasa Teleorman.

De dimineaţă s'a oficiat serviciul divin de către preoţii Cercului la care au luat parte toţi învăţătorii elevii şc. primare şi un mare număr de săteni. Pr. D. Vişinescu a ţinut o predică sătenilor explicându le evanghelia zilei.

După amiază a avut loc şedinţa culturală a cercului. O mare sală de clasă era neîncăpătoare pentru mulţimea de săteni veniţi cu toţii, cu plăcere de a vedea rodul muncii odraslelor lor, dar mai ales de a asculta sfaturile preoţilor şi învăţătorilor.

Serbarea a deschis o preşedintele cerc. învăţătorilor care a arătat rostul cercurilor culturale.

A vorbit apoi Pr. D. Vişinescu despre rolul femeei ca educatoare în familie sfătuind sătenii de a-şi trimite copilele la şcoală arătând pe înţelesul tuturor rolul covârşitor pe care-l are o mamă în educarea copiilor săi.

Au urmat apoi recitări, cântece pe 2 şi 3 voci, jocuri naţionale etc. executate de elevii şc. primare din localitate, cari am fost îndeajuns de răsplătiţi prin ropotul de aplauze al publicului asistent.

D rele Cecilia Vişinescu şi Victoria Iliescu învăţătoare locale au muncit foarte mult contribuind astfel la desfăşurarea unui program artistic, frumos şi destul de bogat.

După terminarea serbării Pr. Vişinescu parohul Bisericii din Costeşti, un vrednic slujitor al altarului a dat unui elev meritos, care este orfan, o pereche de ghete şi pânză pentru cămăşi.

Această hotărâre de a veni în ajutorul şcolarilor care învaţă bine şi sunt săraci, au luat-o preoţii şi cântăreţii din întregul cerc, contribuind fiecare cu suma ce voieşte.

Nu se poate o mai frumoasă şi mai creştinească faptă ca aceasta din partea slujitorilor altarului, cari nu s'au mulţumit numai să propovăduiască cuvântul Domnului din Amvon, ei au trecut la fapte.

Asemenea faptă creştinească cred că va avea răsunet în toate cercurile preoţeşti şi învăţătoreşti fiind un exemplu viu pentru săteni de a ajuta aproapele.

Traian Marinescu

Pentru Biserica Cerdac din Slănicul Moldovei.

Suma din urmă. . . .	5463
Au mai donat:	
Elefteria Petreanu, Str. Regele Ferdinand, 34, Cluj.	200
Total lei	5663

INFORMAŢII

Din Ţară

Contele Hochberg asimilat principe de România. Inalta regenţă a semnat un protocol prin care logodnicul principesei Ileana, Contele de Hochberg, este asimilat cu principii de România.

Dl. N. Iorga la Washington. Marele cărturar şi profesor N. Iorga a sosit la Washington (america) unde e găzduit la legaţia română. D-sa împreună cu D-l ministru Davilla a fost primit de preşedintele Statelor-Unite, Hoover.

Dl. Iorga va rămâne în America până la 20 Martie, unde va ţine un ciclu de 20 conferinţe.

Un copil vrea să desgroape pe mama sa. Intr'o comună din Basarabia soţia unui sătean murise, lăsând un copil de 3 ani. Săteanul spunea adesea către copil — că ar fi bine dacă ar trăi şi mama sa să-l îngrijească.

Intr'o zi copilul a dispărut de acasă şi după multe cercetări l-au găsit în cimitir la mormântul mamei sale, pe jumătate îngheţat cu o sapă lângă el pentru a desgropa pe mamă sa.

Din Străinătate

Desfiinţare de temniţe. In oraşul Enghelholn din Suedia se află ca în toate oraşele, temniţă pentru arestarea criminalilor. Ei bine, în această temniţă, de 6 luni de zile se găseşte un singur osândit. La Barberg, tot în Suedia se găsesc 3 osândiţi. In toată Suedia nu se află nici 2000 de osândiţi, ceiace a hotărât pe cârmuitori să desfiinţeze multe temniţe şi să le folosească la altă ceva.

Lipsă de lucru. In Budapesta. în ultimul timp, se simte lipsa de lucru. Aşa, că s'au înregistrat câteva sute de cereri de serviciu la măturatul străzilor, de la numeroşi licenţiaţi în drept, ingineri, etc.

Iată ce sărăcie mare se află în această ţară vecină cu noi.

In Japonia da, dar nu la noi! In Japonia, au fost oprite jocurile aduse din America, Europa şi alte ţări de miazăzi. Tineretul nu are voe să joace până la vârsta de 21 de ani, iar jocurile nu se pot prelungi peste orele 10 noaptea.

Bună lege! Şi când te gândeşti că la noi, dela 13 ani încep să bată charlestonul şi băeţi şi fetele! Apoi părinţii îşi lasă copiii până a doua zi dimineaţă la baluri şi alte desmăţuri. Dar nu numai atât. La Galaţi a fost aleasă miss o fată numai de 16 ani, care a fost adusă chiar de părinţii săi acolo Ce bine ar fi ca legea din Japonia să fie şi la noi

Dar, de! In Japonia da, dar a noi nu.

Câte religiuni sunt pe pământ. Pe toată suprafaţa pământului sânt următoarele religiuni: Catolici 305 milioane; ortodocşi 138 milioane; Protestanţi 220 milioane, dar sunt împărţiţi în mai mult de 800 de secte. Evrei 13 milioane; Mahomedani 240 milioane; Hinduşti 200 milioane, (vechea religie a Indienilor). Budişti 138 milioane; Confuciani 70 milioane; Sintoişti 24 milioane; Animişti 185 milioane.

Biserici prefăcute în hambare. Bisericile care se aflau în localitatea Kaluga din Rusia bolşevică, au fost prefăcute în magazii de ţinut cereale, sub cuvânt că aceasta este o întrebuinţare mai bună. Se vede, că de aceia le merge aşa de bine bolşevicilor.

«Zorile Romanaţului», Nr. 1 din Anul IV, pe luna Ianuarie. Revistă de cultură generală, care apare lunar. în Celar Romanaţi.

Tinerimea Română, revistă care apare lunar. Anul IX, Nr. 5, luna Ianuarie 1930. Bulevardul Schitu Măgureanu, No. 4, Bucureşti.

Câmpul, revistă lunară, a Societăţii Inginerilor Agronomi din România, No. 1—2 din 1 şi 15 Ianuarie 1930, Anul 21. Bucureşti, 1. Str. C. A. Rosetti 35.

«Arhiva» organul Soc. Istorico-Filologice din Iaşi. Nr. 1, Anu XXXVI. Str. Speranţa, 14, Iaşi.

Chieleş Împărat

Poveste scrisă în versuri populare după

P. Ispirescu

de SERAFIM IONESCU

Tot ce i se porunceşte.
Impăratu-avea trei fete,
Dar, de multe griji ce dete
Cu treburi de 'mpărăţie,
Uită că-i timpul să fie
Şi fetele-i măritate.
Cea mai mare dintre toate
Surorile-şi întruneşte
Şi astfel le sfătueşte:
Câte-un pepene să ia
Şi 'mpăratului să-i dea
Când se va pune la masă.
Deci, sosind şi el acasă,
Când s'aşază să mănânce,
Fie-care fată aduce,
Câte un pepene frumos,
Pe tipsii de-aur lucios,
Şi-i aşază 'n faţa lui.
Mirarea 'mpăratului
A fost mare peste samă.
Sfatu 'mpărăţiei chiamă
Şi-i cere ca să ghicească
Pilda să i-o tălmăcească.
Odată sfatu-adunat,
Pepenii i-au şi tăiat.
Cel d'întâi se cam trecuse,
Altul bun de mâncat fuse,
Iar al treilea 'n sfârşit
Dase 'n copt. S'a lămurit!..
— «Măria ta, vezi, veghiază
C'această pildă 'nsemnează
Că-s fete de măritat,
La casele lor de dat!»
Zise un bătrân sfatos.
Impăratul, bucuros,
Hotără să le mărite.
Deci, sfoară 'n ţară trimite
Şi-a doua zi chiar sosiră
Peţitori de le peţiră
De la care mai de care
Fii de împăraţi cu stare.
Cea mai mare, ce da ghies,
Indată şi-a şi ales
Mire, pe un prinţ frumos
Şi deştept şi inimos.
Nuntă mare, 'mpărătească,
S'a făcut.—Ca să sfârşească
După datina cea veche
Chieful — fără de păreche,
Porniră toţi să-i petreacă
Pân'ce hotarul să treacă,
Rămânând singur 'acasă
Cea mai mică, mai frumoasă,
Dintre fete, care sta
La geam şi se tot uita.
După ei, la cel alai.
Grădinarul... şi el... hai,
Nu se lasă mai pe jos,
După ei, dă şi el dos.
Chieleşul, cel biet argat,
Văzând că s'au depărtat,
Chiemă calu, 'ncălecă,
După ce se îmbrăcă
Cu un rând din hainele
Cu câmpul cu florile,
Ce dela zâne luase;
Apoi şi beşica scoase
Părul de aur pe spate
Şi-l lăsă şi—măre—frate,
Incepu să se rotească
Prin grădina 'mpărătească.
El uici nu-şi închipueşte
Că, din fereastră, 'l priveşte
Mândra fiică de 'mpărat;
Grădina — în lung şi 'n lat —
Prin veselia lui mare
Fu stricată foarte tare.
Când, dup'un timp, a văzut
Paguba ce a făcut,
Repede s'a desbrăcat
Şi hainele de argat
Imbrăcă şi cea beşică
Pe cap şi-o pune, de frică
Or de griie, nu ştiu bine.
Grădinarul, iată-l vine
Şi pune mâinile 'n cap,
Ura, ciuda nu-l încap.
Pe argat ursuz îl ceartă
Şi, mai-mai, voia să-l bată
Gasindu-l pe el de vină,
Că n'a 'ngrijit de grădină
Ce-a fost atât de măiastră.
Dar fetiţa din fereastră
Nu lăsă ca să-l cârpească
Şi 'ncepu să poruncească
Grădinarului să i dea
Nişte flori, de s-o putea.
Grădinarul—oftând—tace
Şi, apoi, face ce face,
Prin colţuri putu s'aleagă
Câtevă flori.—El le legă,
Le-aşează cu rânduială.
Le trimite cu sfială,
Aşteptând trist, umilit.
C'o să fie dojenit.
Dar drăguţa de crăiasă
Prea mult obidit nu-l lasă;
Un pumn bun de bani i a dat,
Ba încă l-a lăudat.
Dar, şi răspuns îi trimete
Pe argat să nu-l mai certe,
Căci nu este el dă vină,
Geaba-i mai cată pricină.
rădinarul, p reavoios
De-un dar atât de frumos
Toată silinţa îşi pune
Şi 'n vre-o trei săptămâni bune
Isbuti să întocmească
Grădina împărătească
Aşa, că ai fi jurat
Că nimic nu s'a 'ntâmplat.
Un timp scurt a fost să fie
Şi, fata cea mijlocie
Işi alese de bărbat
Fiul altui împărat
Şi-au nuntit, s'au veselit,
Ca şi 'ntâi, au chefuit,
Cu alaiui i-au petrecut,
Pân'ce hotaru-au trecut.
Dar, fetica cea mai mică,
Deşi zdravănă, voinică,
Iar n'a vrut să-i însoţească.
Şnzu la geam să-i privească
Prefăcându-se că-i vine
Cam rău, că nu-i tocmai bine
Argatul, voios şi el,

— Va urma —

Poşta Redacţiei

Lucescu. Poeziile nepublicate Articolul, da!

Florescu. «Plecaţi-vă urechea la Ei» refaceţi-o.

Holb. Coşcodeni. Mai încercaţi ţinând seama şi de felul cum trebue scrise cuvintele. De pildă «La anul» D-stră scrieţi «Lanul».

Bălan Buzeni Păstrăm art. D-stră «An nou, an vechiu» pentru 1.1.931. A sosit prea târziu

Zaharia Jand. Ca să vă facem plăcere, reproducem aci o strofă din «Părăiaşul de-acasă».:

Al tău murmur să mă distreze
Parc'aşa-i era menirea
N'aşteptam nici să 'nsereze
Simţeam în suflet fericirea.
Astăzi cum să mă mai distrez?
Fericirea n'o mai am
Sunt bătrân şi mi-am ales
Cariera de Jandarm!...

Din parte-ne rugăm Cerul ca în «Cariera aleasă» să aveţi parte tot de clipe fericite precum amintiţi în poezie, e tot ce putem face pentru D-stră.

D. Boronescu. «In dungă». Aşa cum ne-aţi trimis-o n'o publicăm şi prin aceasta vă slujim pe D-stră. Forma în care este scris articolul păcătueşte, subiectul e interesant. Corectaţi articolul, scoateţi «lovitura de graţie, mare mahăr», schimbaţi titlul «In curmeziş» sau altfel şi având forma mai îngrijită vă stăm la dispoziţie.

Marin D. Popescu Seminarul «N. Vodă» C. Argeş. Pe «Iisus» nu-l publicăm până nn ne trimtiţi încă 5—6 bucăţi în felul lui, cu rugămintea însă de a scri mai de la opincă şi nu cu «vidu lumii siderale» şi nici cu «nucleu dospit (!?) în nebuloasa firii». Când te vei hirotonisi cred că în loc să te îmbraci în sutană n'o să-ţi atârni vre-un modern costum de carnaval. Scrii foarte frumos dar păcat că forma în care îţi îmbraci gândurile e din cele mai... Crezi că dacă ai să scrii «reflexe pale» o să te credem şi în literatură «Doctor»? Limpezeşte-ţi scrisul. Nu ţi-l poci, ce frumos când spui: «scântee smulsă din şivoiul zării sau «hăuri albastre.

Avocat Popescu. Vă rugăm proză, sunteţi mai bine acolo. Poezia D-stră nu e poezie. Când treceţi pe la redacţie vi se va explica.

D. Buruiană. Vă rugăm să ne comunicaţi pe *larg* dacă D-l care se ascunde sub pseudonimul «Vitriol» a plagiat într'adevăr pe Caragiale căci noi nu înţelegem ca să deschidem coloane noastre tuturor nechemaţilor şi intruşilor în literatură.

Tipografia «Corpului de Jandarmi» Bucureşti

Omor Asoc. p. Literatura Pop. și Cult. Poporului Sibiu

CULTURA POPORULUI

BIBLIOTECA CENTRALĂ a „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Prin lege la dreptate, prin lumină la fericire.
N. IORGA

PRETUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învățători, preoți, studenți și săteni 200 Lei
« autoritățile sătești . . . 300 «
« instituții particulare și de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZA-TE ȘI VEI FI: VOEȘTE ȘI VEI PUTEA"
C. A. ROSETTI.

Director: Generalul NICOLAE PETALA | REDACȚIA, STR. REGALA Nr. 16. | BUCUREȘTI, 16 FEVRUARIE 1930 | ADMINISTRAȚIA STR. REGALA Nr. 16 | ANUL X, Nr. 312 Apare în fiecare Duminică

Este loc și pentru un serviciu al educațiunii?

In urma trecerii serviciului artelor, din fostul Ministeriu al Cultelor și Artelor, la Ministeriul Muncii, s'a înființat în acest ministeriu, o direcțiune a educațiunii obștii. Fapta aceasta a dat naștere la discuțiuni destul de vii, care au avut răsunet și în Adunarea Deputaților. Impotriva înființării acestui serviciu, au vorbit doi bărbați cu greutate în treburile de învățătură și îndrumare sufletească a țării, domnii *C. Rădulescu-Motru* și *I. Bianu*, amândoi profesori la Universitatea din București. D. Rădulescu Motru a spus și d. Bianu a fost de aceiași părere că, întru cât ființează în Țara Românească un Ministeriu al Școalelor, care se ține de treburile de împărtășire a învățăturii și întru cât în Țara Românească se mai află și un așezământ ca Biserica, cu menirea de a sluji aceiași țintă, ce rost mai are să croim o slujbă nouă pentru educațiunea obștii, care, fără îndoială, va fi mai puțin pregătită ca Școala și Biserica pentru a îndeplini acest lucru.

Din punctul acesta de vedere, se înțelege că nu e nimic de zis. Da, Școala și Biserica au în sarcina lor treaba și grija bunei creșteri a sufletelor și n'o să meargă aceasta mai bine prin faptul că are să mai fie pentru aceasta un nou serviciu la alt ministeriu.

Cu toate acestea, după părerea noastră, toată întrebarea nu stă numai aici și este bine să se mai audă și alte gânduri, prin care s'ar putea aduce oarecare lumini în întrebarea aceasta.

E adevărat că Școala și Biserica își au un lucru al lor, în calapoadele pe care le cunoaștem din vechi. Dar și la una și la alta, aceasta nu e totul ce trebuie făcut pentru sufletul neamului, dacă ne mărginim numai la ce se face în acele calapoade. Școala s'a mărginit mai mult la împărtășirea de cunoștințe pentru îmbogățirea minții și mult mai puțin a urmărit cârmuirea sufletului. Biserica, deși are mai cu seamă chemarea aceasta de a cârmui sufletele, și-a mărginit munca ei în această privință aproape numai la ce se face în biserică, deși chemarea ei e tot atât de mare și în afară de biserică.

Că este nevoie de o muncă dincolo de zidurile școalei și ale bisericii, este atât de adevărat, că atât oamenii de Școală, cât și cei de Biserică, au simțit nevoia să iasă din granițele slujbei cătă se făcea după obicei și a face ceva mai mult. Dacă unele din acestea erau tot rânduieli ale celor mai mari, precum sunt așa numitele cercuri culturale ori pastorale, pe care trebue să le ție învățătorii și preoții, pe de altă parte, mulți din aceștia au făcut nu numai ce li s'a poruncit, ci au pornit o de isnoavă dela ei, pentru a săvârși o muncă de bună îndrumare a mulțimii. Fie ei, apoi, fie alții, au pus la cale tovărășii pentru buna călăuzire sufletească a oamenilor, au izvorât de aci societăți, din care unele sunt destul de înaintate, care lucrează pentru buna creștere. Azi țara are nu numai munca oficială a Școalei și a Bisericii, ci încă și un nou soi de muncă, neatârnat de ministere, dar care ființează. Societatea de peste munți «Astra», Societatea Ortodoxă la noi, Casele Naționale și multe altele îndeplinesc azi o muncă de îndrumare a sufletelor care trebuie prețuită. Fie în cuprinsul lor, fie în alte întocmiri mai mici, foarte mulți grăitori umblă prin țară răspândind învățături frumoase din felurite ramuri de învățătură ale omenirii.

Dacă este să vorbim și din amintiri proprii, iată că eu, pe lângă munca mea obișnuită ca preot și profesor, alăturea de ce am de împlinit în granițele acestora, mai îndeplinesc o muncă de scris și vorbit care merge fără încetare.

Oare nu este și aceasta o muncă cheltuită în sânul neamului, fie la această foaie, care iese săptămână cu săptămână, fie la altele, fie pe felurite tribune de vorbire, dar care nu e cuprinsă în granițele Ministeriului Școalelor?

Fără doar și poate. Și ca mine, atâția alții.

Ei bine, această muncă nu are și ea nevoie, de o cunoaștere, de o prețuire, de o ocrotire?

Se înțelege că are, și aceasta trebuie s'o spunem noi înșine, ceice ne ostenim pe ogorul ei. Căci toată această muncă a noastră merge pe socoteală proprie și pe micile mijloace pe care le pot avea unele din înjghebările pomenite. De câte ori a trebuit să mergi în cutare localitate și să ții cuvântări cu bani din pungă! De câte ori a trebuit să tipărești fără să fii ajutat de nimenea!

Cu toate acestea o muncă pentru trezirea sufletească a obștii a fost și este, dar nu a ființat încă o întocmire din partea Statului, pentru a o ajuta și a o ocroti. Deci, când o asemenea întocmire se va face, ea va fi bine venită și va avea ce ajuta. Atâtea tipărituri, cum sunt «Neamul Românesc pentru popor», «Duminica Poporului» ori această foaie și multe altele, care, din legătura pe care o au cu cititorii, se vede că răspund unei trebuințe, când atâtea tipărituri zicem, vor fi băgate-în-seamă și vor a fi ajutate, fiindcă lucrează pentru educațiunea obștii, se va face o treabă bună pentru neamul acesta.

Deci este loc pentru un serviciu al Statului care să se ție de privirea spre această muncă, pentru cinstirea și ajutarea ei. O asemenea faptă nu va fi de prisos, pentrucă un lucru ca al nostru și al altora se face și e bine să se facă, pe cât se va putea mai bine și mai întins.

Cel puțin pentru un serviciu care să ia aminte la această lucrare, pe care o îndeplinim de ani de zile, ca o creștere din înseși puterile țării, nu se poate tăgădui că este loc și că are ce face. O slujbă de ocrotire și de ajutare este totdeauna la locul ei.

Este adevărat că serviciul înființat nu este pornit pe calea aceasta și că el vrea să croiască dela el, cu mijloacele lui, o nouă înjghebare pentru revărsarea bunei învățături și îndrumări. Ba se mai arată ce se va face în privința aceasta și cine vor fi organele care o vor îndeplini. In felul acesta, e drept, se poate sta de vorbă dacă nu cumva acest serviciu cu adevărat vrea să fie o paralelă a Ministeriului Școalelor și dacă este pregătit pentru aceasta; se poate sta de vorbă dacă o asemenea cale și unele persoane pe care și le-a ales întru aceasta, vor fi cele proprii a îndeplini această chemare. Aici e adevărat că se pot face împotriviri. Dar dacă punem discuțiunea și pe terenul pe care am așezat-o noi, ea își capătă mai multă lărgime și îndreptățire.

Ia să se discute și din acest punct de vedere, din punctul de vedere, nu al zămislirii, ci al ocrotirii străduinței pentru cultură și îndrumare sufletească și se va vedea că este loc și pentru un serviciu ca cel pomenit.

Despre aceasta e bine să mai ședem de vorbă.

Arhim. SCRIBAN

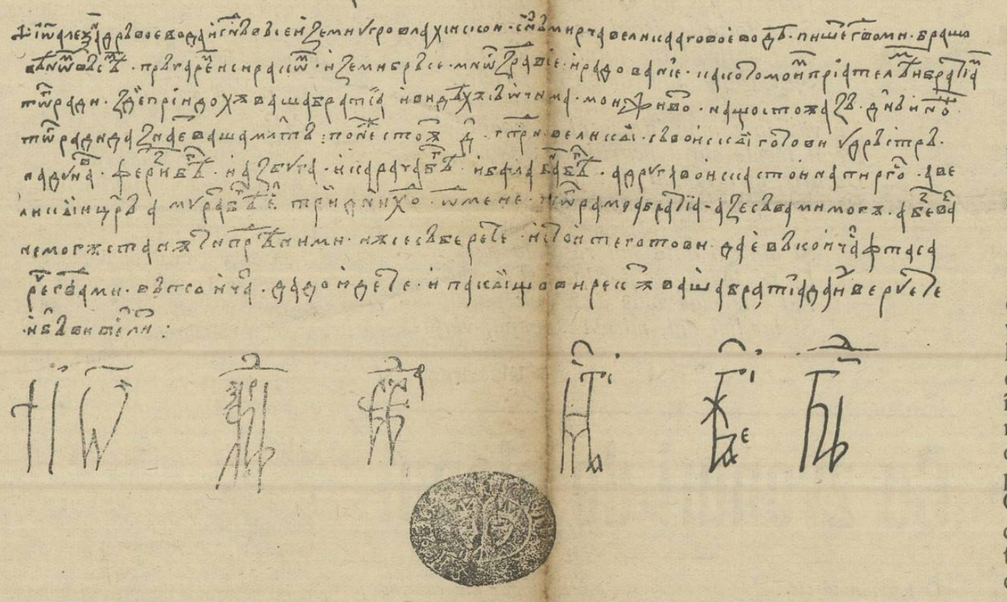

O proclamație dată de Ioan Alexandru Voevod, prin Anul 1431

Răspândirea limbei românești

Se știe de mult, că un popor trăește mai ales prin limba sa. Când o nație își uită limba părinților săi, deși o vreme oarecare își mai păstrează obiceiurile, e pe drumul morții naționale.

Inainte de unire au fost ținuturi întregi din România de azi, în cari limba românească a inceput să fie uitată. In veacul trecut sate întregi românești din Secuime, din județele Satu Mare, Sălaj, Bihor, Maramureș, au fost maghiarizate. Tot asemenea sate întregi din miază noaptea Bucovinei și Basarabiei, au fost rutenizate sau rusificate.

Când s'a făcut unirea am avut regiuni întregi unde numai legea românească și numele românesc al locuitorilor dovedea că populația de acolo e românească.

Nu numai țărănimea a început să uite limba românească ci și oamenii cu carte, preoții, învățătorii, advocații, chiar și la sate.

La orașe era și mai rău. Românul care se așeza în orașele străine dela granițe muncitori sau domni, erau ca și pierduți pentru românism.

Ne lăudăm cu vorba că „Românul are șapte vieți în pieptul de aramă", dar nu mai încape nici o îndoială că dacă mai întârzia unirea cu o sută—două de ani. am fi pierdut, înnecați între străini pe foarte mulți frați ai noștri. Școala străină și cârmuirile străine-i dădeau gata!

Cât de mare era primejdia desnaționalizării românilor dela granițe, lipsiți de școală și carte românească, copleșiți de străinii aduși pe capul lor, ne dăm seama azi, la unsprezece ani dela unire.

In aceste ținuturi limba noastră a făcut puțin spor până azi. Oamenii mai în vârstă, cei cari n'au mai avut prilejul să treacă prin școală românească sau prin armata română, nu și-au dat nici o silință să învețe limba pe care au uitat-o, ci cer și azi preoților să le tălmăcească Evanghelia în limba ungurească.

Cu copiii lor, cari vin acasă din școala românească, ei vorbesc numai ungurește, în loc să se silească a învăța ei românește cât de cât, dela orașul lor.

Așa se întâmplă că școlarii români cu nume vechi românești și de lege românească, uită în familii, uită în sat, limba românească pe care au învățat-o la școală zădărnicind silințele școlii românești.

Cei întorși din armată, cu o destul de frumoasă știință de limba românească, cufundându-se din nou în viața cu limba străină a satului uită și ei mult din ce au învățat.

Oamenii cu carte din aceste ținuturi, preoți, învățători, advocați, medici etc., vorbesc până azi, cei mai mulți, mai bucuros în familie în limba străină, decât românește.

Românul care știe o limbă străină mai ales din ținuturile dela graniță fie domn, fie țăran, o folosește de câte-ori i se dă prilejul cu un fel de mândrie! Sunt atâția frați basarabeni cari sunt mândri că știu rusește, ardeleni cari se mândresc cu limba ungurească bucovinenii cari dau mult pe cea nemțească.

E aceasta o dovadă de umilință și chiar j.suicia, în care ne-a adus starea de robie. Ne credeam mai mult decât semenii, noștri, dacă știam limba stăpânului.

Dar azi numai suntem slugi. E nespus de umilitor să vezi cutare grup de studenți vorbind numai rusește, când ei sunt români. Să auzi mai mult vorba ungurească în familiile românești dela graniță! Să vezi pe țăranul care intră în fabrică și vorbește numai limba străină, pe românul care abia o rupe pe ungurește folosind această limbă cu ori ce prilej! Până azi ferestrarii noștri strigă prin orașe: «ablak ablak» și rar se îndură să zică: „Fereștí"!

E o datorie pentru toți să ajutăm la răspândirea limbii românești. Cei cari au uitat să învețe, ar fi o crimă să moară fără așa fi învățat limba. Cei cari o știu rău să se silească, prin vorbire zilnică, și prin citit, să o învețe bine, să nu vorbească decât românește, chiar când ar ști o limbă străină.

In chipul acesta ei vor ajuta și altora s'o învețe. Cred că vreo câteva mii de servitoare unguroaice ar ști până azi românește, dacă stăpânii lor n'ar vorbi cu ele decât românește. Dar și cu ele și cu chelnerii din birturi, și cu vânzătorii din prăvălie românul vorbește de obicei o limbă străină.

Străinii cari trăesc cu noi au lipsă să învețe limba noastră. Unii «și invață sau au invățat» dar numai din voința și silința lor. Noi prea rar i-am ajutat.

Răspândirea limbei românești e o datorie a tuturor domni sau țărani. Răspândirea ei insemnează creșterea puterii românismului. Și mai însemnează că avem cunoștință că azi noi suntem stăpâni, nu slugile în țara noastră.

I. AGARBICEANU

O biruință învinsă

E he! cât s'a mai scris în foile de propagandă culturală și morală despre adevăratul prăpăd pe care îl face alcoolismul, dar parcă nici nu s'a auzit nicăieri. Vedem pornind de ici și colo focare întregi de sfaturi, care se înțelenesc în unele minți pentru câtăva vreme, ca mai pe urmă să fie scoase de furia acelora cari prin mijloace de băutură, să capete adepți în cine știe ce împrejurare.

Vina cea mare este însă a celor mari, a conducătorilor noștri, care nu iau odată măsuri severe contra acestor băuturi să le stăvilească, ca apoi să le taie pofta vânzătorilor și băutorilor să stea zile și nopți întregi prin cârciumi, ca apoi să facă scandaluri, omoruri și alte nelegiuiri prin astfel de localuri.

Acum, după atâtea victorii din partea societății «Temperanța», care se luptă numai pentru stăvilirea băuturilor bețive, pare că a fost învinsă, deoarece a înființat alte mijloace de luptă, care însă credem că va fi o soluție bună și-și vor avea roadele lor mai minunate.

Societatea aceasta a înființat o serie de premii, nu numai contra beției, dar și pentru alte fapte, care ar putea îndulci starea de fapt a acestei țări.

A înființat două premii, a 10 mii de lei fiecare, pentru acei care dela război, au săvârșit, fapte de deosebită virtute cetățenească. Apoi 10 mii lei pentru cel care timp de 10 ani a fost un adevărat luptător contra alcoolismului. De asemenea, aceiași sumă pentru societatea de luptă contra beției, care a avut rezultatele cele mai frumoase până astăzi. Un premiu de 10 mii de lei, pentru jandarmul, care a fost conștiincios datoriei sale, de a aplica legea contra beției. Suma de 10 mii lei, pentru polițistul sau jandarmul care a apărat în conștiință ordinea în Stat, apoi acelui primar care a întocmit cea mai bună gospodărie din satul său. 10 mii de lei, pentru preotul care și-a făcut un apostolat adevărat, iar din enoriașii săi oameni cu dragoste de Biserică și frică de Dumnezeu. De asemenea, pentru un învățător, care prin îndemnuri, a adus la școală copii, care mai târziu au devenit oameni de valoare în Țară.

O serie de premii pentru: medici de județ, de plasă și agentului veterinar, pentru o bună organizare sanitară; apoi agronomului, care prin îndrumările sale a dobândit o cultură bună a pământului. Apoi, aceluia care a denunțat cea mai mare fraudă în paguba Statului.

Cu această luptă, pornită din imboldul de a ne face a fi cetățenii fără nici o pată a unei țări model, credem că și va ajunge țelul său, iar oastea care se consideră mai numeroasă și biruitoare, învinsă.

Să așteptăm însă, ca acestea să fie încurajate de înaltele foruri care ne conduc, ca propaganda să fie mai intensă și roadele mai sigure, mai numeroase. Prin aceasta credem învingerea alcoolului, biruită.

Diac. V. Fussu

C. Sandu Aldea

1874—1927

In luna Martie c. se vor împlini trei ani de la moartea harnicului «plugar luminat» și scriitor C. Sandu Aldea.

A fost agronom, profesor și director al școalei superioare de agricultură (azi academia agricolă). Moare în vârsta de 53 ani, sărac nelăsând în urmă-i o avere din care să poată trăi familia într'un mod mai ușor. (Dacă nu mă înșel chiar a fost o discuție în camera deputaților pentru ajutorarea familiei lui C. Sandu Aldea). Impreună cu Sadoveanu, Gârleanu, Tutoveanu, a luat parte la mișcarea semănătoristă, condusă de marele animator și Prof. N. Iorga și a fost cel mai reprezentativ scriitor al semănătorismului muntean.

Literatura lui (în cadru literar semănător) e o literatură națională, voluntară energică cu oarecare violență în acțiuni. Eroii sunt luați din viața de toate zilele, sunt mai aproape de realitate, nu sunt luați din trecut ca eroii lui Sadoveanu și se deosibesc de aceștia prin temperament energie și pasiune.

Toți eroii sunt țărani, arendași, boieri, preoți, logofeți, toți tipuri primitive, legați de pământ, înfrățiți cu el și natura înconjurătoare. Dela Odobescu care a descris câmpia Bărăganului în «Pseudokinegeticos» nici un alt scriitor nu a descris această câmpie în toată frumusețea ei, în nemărginita întindere a holdelor aurii ca Sandu Aldea. Mai în toate schițele și nuvelele acțiunea se desfășoară în câmpia Bărăganului, sau în luncile și bălțile Dunării, descrise și acestea în toate ascunzișurile și în toată frumusețea lor. Toți eroii cum am spus sunt înfrățiți cu țarina, cu holda cu munca câmpului, și cu tot ce-i în legătură cu plugăria. Cetiți pe «Sima Baltag» și veți vedea povestea omului fără căpătâiu pripășindu-se și muncind pe unde poate, dar în credință și dragoste de ogor.

In «Pe Mărgineanca» avem pe «Florea Mărgărit» tot atât de asemănător cu Sima Baltag. In romanul său «Două Neamuri» se vede ura ce o avem față de străinii care ne sug și trăiesc pe spinarea bietului țăran. Tema a fost pusă de N. Filimon și D. Zamfirescu în romanele lor («ciocoii vechi și noui» și «Tănase Scatiu») ne descrie ridicarea ciocoiului Mișu Livaride, care ajunge chiar deputat în țara românească. In toate scrierile lui Sandu Aldea, natura e forță activă, e elementul principal iar scriitorul e poetul câmpiilor fără zare, al bălților și luncilor Dunării. Toți eroii sunt aproape de sufletul nostru, îi înțelegem și ne pare că trăim aevea cu ei, în mijlocul naturii.

C. Sandu Aldea a tradus romanul «Pescar de Islanda» de Pierre Loti, (roman ce ne-a fermecat anii adolescenții) și un volum de nuvele de L. Andreew! Scriitorul Sandu Aldea a fost și un bun profesor de agricultură ajungând până la cea mai înaltă treaptă a învățământului agricol. A lăsat și scrieri de specialitate agricolă, toate scrise în aceeași limbă curată și înțeleasă de popor («cărticica plugarului»); Sfaturile unui plugar luminat, o botanică agricolă)

In toamna anului 1929 i s'a desvelit bustul la academia agricolă de la Herestrău, aceasta ca recunoștință pentru profesorul și îndrumătorul agricol C. Sandu Aldea. Dar pentru scriitorul C. Sandu Aldea?

G. I. Marinescu

ION MINULESCU

Pare-mi-se, că modernismul a zdruncinat și celula cea mai delicată a minții omenești, ce creează expresia Dumnezeiască: «Poezie».

Din an în an, atinge o decadență uimitoare. Fiecare răspunde, «că eșim și noi odată din nota veche a poeților, căci altfel progresul nu se poate vedea». Acest răspuns îmi aduce aminte de cuvintele din cartea înțelepciunei lui Solomon: «Prietenul nou e ca vinul nou, te îmbată repede și te omoară, prietenul vechi e ca vinul vechi, nu te îmbată niciodată» Operile poetice de azi, prind alt aspect, nu de poezie ci de-o înșiruire de cuvinte bombastice, uneori de-o vulgaritate dusă la exces, în cât atinge trivialitatea.

Ca de obicei, toate faptele unui an trecut, îndiferent de ce natură sunt, se strânge de fiecare, cum înțelege în așa zisă carte... anuar sau almanah. La el, nu contribue întotdeuna numai scriitori de valoare, ci se furișează și câte unul căreia soarta, i-a hărăzit să mănânce mierea strânsă de alții, cari, adormiți întru Domnul au îndurat cea mai crudă mizerie. Totuși sărmana politică, pentru moderniști, le-a dat posibilitatea decernându-le titlu de «Maestru» fiindcă într'o noapte coincidența i-a transplantat, în pământul fericirii.

Noi, Românii, n'avem curajul opiniei când vedem scăderile acestora, ce pentru alții sunt perle, să ridicăm glasul și să strigăm: «La oparte cu voi ce ne murdăriți glia cu vorbe urâte. Altfel ei vor continua să-și bată joc de noi, făcându-ne proști și lași,

Domnul *Ion Minulescu* ce printr'un strop de politică a urcat treptele gloriei cu atâta ușurință, încât cu bucata publicată în almanahul «Dimineții» Spovedanie», are destule scăderi, ca să nu facă parte din oaspeții delicați ai poeziei.

Pe D-sa îl amestecă «porcii», dar se plânge că îl «digeră» greu. Plictisit de glorie și văzând că, admiratorii se înmulțesc, are să «tacă», după ce va «căsca», va avea prilejul să doarmă și să «viseze», cum din vânzarea cărțuliilor își va umple punga cu bănuți sunători. Căci, înaintașii D-sale n'au fost demni, fiindcă n'au «făcut pe Narcis» în bae, când au fost mici și nici mai târziu, nefăcând parte din niciun partid, n'a dat cu «ho».Deaceia *D-le Minulescu* răspunsul pe care îl dai când te întreabă cineva ce faci, este cât se poate de filosofic: «Nimic».

Cred că e timpul ca spovedania pe care o faci, să fie ultima.

Ion Luca.

PAGINA LITERARĂ

Pocăința

Nimeni nu ne poate îndepărta cu sufletul de o credință în care au trăit părinții, moșii și strămoșii noștri. Această credință a inimei noastre este scutul cel mai puternic, de care nu se poate atinge nici o săgeată venită din partea vrășmașului. Prin credință fruntea noastră se înseninează și se ridică spre albastrul cerului, cerând ajutorul oricând avem nevoie de El. Valurile vieții ne poartă pe toate drumurile, fie ele departe ori întortochiate. Mizeria în care ne copleșim, de multe ori ne îndoește și ne face să pierdem nădejdea apucând cărări greșite. Inbuibarea de trai bun la fel ne face să uităm cu totul de ființa noastră de mântuirea ei, de Dumnezeu, plecând în lumea largă, cu încăpățânare, până când se dovedește totul ce avem, căci tot ce este material în lume se topește ca metalul în foc, rămânând ce este imaterial și sfânt să dăinuiască în eternitate.

Nimic din ce se vede în lume nu este etern, totul este trecător. Lumea se învârtește în jurul unui ogoi care este banul. Nimic nu duce la pieire atât trupul cât și sufletul decât lupta neinsetată după bani, după avere. In această luptă necondiționată, omul aleargă după fel de fel de înșelatorii uitând de cinste de dreptate, de frica lui Dumnezeu, și săvârșind tot felul de fapte urâte. Chiar dacă nu te lupți pentru a ajunge cu averi mari, și acestea îți vin deagata, tu nu știi ce este amarul și trăești în lenevie, până când această bucurie, îți întunecă toată conștiința și pleci în lumea larga, uitând totul, părinți, casă, ulița copilăriei și mai presus de aceasta pe Dumnezeu, cum a făcut fiul risipitor.

Un fiu al unui bogătaș mare, înbuibat de trai îndestulat, trândăvit de ședere a cerut într'o zi tatălui său, dreptul de avere ce i se cuvenea spunându-i că se duce în lumea mare. Tatăl i-a chemat pe amândoi feciorii și le-a împărțit averea. Cel dintâiu fiu a plecat în lume, petrecând și cheltuind tot cu beția și cu femeile desfrânate. Ca orce lucru care se sfârșește odată, dacă nu mai pui deloc de unde iei, i s'au terminat banii și a rămas sărac pe drumuri și muritor de foame. Atunci risipitorul a trebuit să se angajeze porcar la un boier mare mulțumindu-se să trăiască mâncând și el din roșcovele pe care le mâncau porcii. Intr'o zi fiind cu porcii la câmp, conștiința lui întunecată se lumină și începu să plângă amar, gândindu-se la părinții lui, la prietenii din satul lui și zicând:

«Câte slugi are tatăl meu care trăesc îndestulate cu pâine, iar eu mor de foame păzind porcii. Mă voi duce la tatăl meu și voi zice: Tată greșit-am înaintea ta și înaintea lui Dumnezeu și nu mai sunt vrednic a mă chema fiul tău, primește-mă ca pe o slugă: «Și a plecat risipitorul care uitase de tot pe Dumnezeu și ajungând la tatăl său, a căzut în genunchi, cerând iertare. Atunci tatăl lui și al vostru al tuturor l-a primit cu bucurie, tăind vițelul cel gras și facând veselie mare că fiul său «mort a fost și a înviat, pierdut a fost și s'a aflat».

Ce întrezărești tu din această pildă spusă de Domnul nostru Iisus Hristos? Intrezărești că tatăl cel bun este Dumnezeul Cerului și al pământului, că cei doi feciori ai lui suntem noi pământenii, împărțiți în două tabere, una care uităm de Dumnezeu și plecăm nebuni prin lume cheltuind banul și distrugându-ne viața prin petreceri urâte cu femei desfrânate, făcând tot felul de păcate; iar cealaltă tabără este lumea care stă lângă tatăl ei slujindu-i cu credință și supuindu-se poruncilor Lui. Cea dintâi tabără este tabăra neleguiților, a căror conștiință întunecată, s'a lepădat cu totul de Dumnezeu, a uitat cu totul rolul ei în această viață trecătoare și merge pe calea păcatelor până ajunge cioban la porci.

Această tabără este stânca uriașă care ține progresul omenirii în loc. Această tabără este lumea care se supune îndemnurilor diavolești și urmează pe căile care duc la pierirea ei și la scăderea moralului în lume; tineretul, în special face parte din această nenorocită tabără. O! tineret, pe urâte căi ți-a alunecat pasul! Cealaltă tabără, mai puțină mult la număr, cuminte, ca fiul din scriptură rămâne lângă tatăl, în curtea lui, la ordinele lui și Lasculta, îi îndeplinește voia, nu umblă în păcate și trăiește pururea sub un cer senin și plin de soare. Tu, frate creștine, din care tabara faci parte? Dacă faci parte din cea dintâi, sau copilul tău, te plâng. Eu fiul fare cam rămas lângă tatăl, te plâng!..

Nu te-ai săturat mâncând la roșcove și păzind porcii, nu te gândești că Tatăl tău a fost bun cu tine și ți a dat viață ca să trăiești, urmând căile și învățăturile lui? O! ce blestemați sunt copiii care nu ascultă de părinți!.. Scoală-te, frate creștine și pleacă și vino la Tatal tău, că El e bun te iartă, recunoaște ți greșala, cere iertare în genunchi, pocăește-te și vei fi viu. Pocăește-te, fratele meu, că și Petru când s'a lepădat de Domnul s'a pocăit întorcându-se iarăși la sânul Lui. Vino și cazi în genunchi la Domnul cerând cu lacrămi: «Greșitam Tată, înaintea cerului și înaintea ta, primește-mă ca pe unul din servitorii Tăi, și atunci Tatăl cel atotputernic văzând pocăința ta, va zice: «Fiul meu, pierdut a fost și s'a aflat, mort a fost și a înviat.

Amin.

Pr. Dem. Iliescu

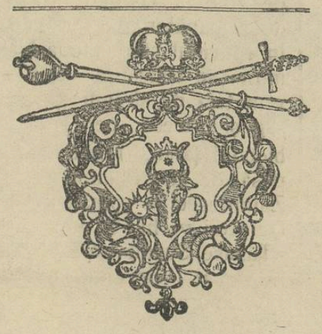

Noaptea 'n tren

Cum fuge șirul negru, fără seamă,
Ce fură atâtea doruri și le duce
Năuc, ca un copil la o răscruce,
Imi rătăcește gândul și te chiamă.

Doar trupul mi se duce în neștire
Spre locurile dragi de odinioară,
Căci sufletul ca vulturul coboară
Spre chipul tău, liman de fericire.

Nu văd în câmpu 'nfășurat în noapte
Decât tăcute stafii negricioase...
Departe, mor lumini în oarbe case,
Pe unde suferința-apune 'n șoapte.

Și dintr'o dată îmi răsai în față
De-mi îndrăgesc și clipele și ceasul,
Imi este mai voios de acuma pasul,
Și iar îmi dai, micuță scumpă, viață!..

Nic. Argeș

Cu zvonuri de clopot

O toamnă târzie...
Cu zvonuri de clopot
Și veștede foi
Purtate d vânt;
Te-ai dus dela noi
In mormânt.
Cu zvonuri de clopot
In toamna târzie.

Vor fi primăveri
Și toamne vor fi
Și zvonuri se vor risipi
In albele zări;
Ci toate, ca zvonul de ieri,
Vor spune
Nu vestea 'Nvierei
Când lunca cu flori se'nvesmântă
Și sufletul cântă;
Ci, jalnic vor spune,
Că tu ai plecat
Și casa ne este pustie
Că 'n toamna târzie
Cu zvonuri de clopot
Și veștede foi
Pe pământ
Te ai dus dela noi
In mormânt.

Și casa i pustie
Fără tine;
Nu-i cine
Să spuie-un cuvânt
Și greul amar mă cuprinde;
Sunați mi și mie,
O, clopote sfinte!
In toamna târzie
Să-mi sape și mie un mormânt;
In bunul pământ
Sub razele pale de lună
Să fim împreună.

A. Lutcan

Din Povești

Doarme zâna somnu i lîn
In zăvoiul de arin.

Ingerii se joacă'n păr
Și—îl prind în flori de măr.

Iar amurgu'noadă plete
...Adunând mărgele'n bete.

Peste florile de tei,
Trec iubiți'n pași alene,
Prinde'n gură... gura ei
Intr'un tremurat de gene.

I. Constantinescu—Stejar

Vadul Chirei

D. I. Dogaru

Cădea înoptarea, pe când prinseră năvoadele a trage spre mal. Pe luciul întunecat al apei bărcile păreau arătări ciudate, vâslind în cadență cu ramele înnegrite. Câte un strigăt, întărit de ecoul prelungit al largului, îndemna pe trăgătorii rămași în urmă, s'ajungă grăbit pe ceilalți, desfășurați pe fața încremenită a apei.

Năvoadele, la fund se mișcau agale, adunând de prin ungherele ierboase peștii uluiți de toană. Iezerul Matița nu încreștea nici o urmă de val în urma bărcilor ce piereau în întunericul nopții. In desimea nepătrunsă a papurei și a stufului, s'auzeau rațele măcăind, iar din când în când, bâtlani cu lenește vâsliri de aripi sburau pe deasupra apei.

Ajunși în dreptul cherhanalei năvodarii, au tras pe mal năvoadele cari au înghițit în ele fel de fel de pești aflat în cale. Coșurile stau aliniate, gata a fi încărcate. Cherhanagiul și-a pregătit cântarele și a poruncit la băeți să fărâme bulgării de ghiață.

Pescarii, au început să aleagă peștele pe «specii» și cu mișcări alene îi aruncă în coșuri. Alții, cu cuțitele spintecă crud burțile albe de somn...

Mai departe, în vârful unei crăcane de lemn, un ceaun mare aburește ciorba de pește. Un flăcăiandru ține în mână un maldăr de stuf, la capătul căruia se despletește o palalae de flacări ce joacă vesel pe fundul negru al nopții.

Toana de seară a fost îmbelșugată și pescarii sunt veseli. Putea da Dzeu și mai puțin și atunci fața lor arsă de soare și uscată de vânturi rămânea întunecata ca un cer încărcat cu nori. Acum sunt siguri că stăpânul năvoadelor va da de băut câteva ocale de rachiu. Așa noroc nu-l lovește deseori.

In fundul cherhanalei clipește o lumină slabă abătută de tăria întunerecului umed. Cu capul aplecat de asupra unui registru cherhanagiul Timoșca însemnează cu un creion, pe care îl moae des în gură.

Afară pescarii își clătesc mâinile de „bală" și le șterg în neștire de pantalonii făcuți scoarță. Flăcăul, cu borșul a adus ceaunul aburind și la așezat în mijloc. A scos peștele și-au pregătit «saramură» zeamă de ciorbă, ardei roșu strivit bine și sare cu oțet din gros. Ca la un semn toți s'au întors cu fața către răsărit făcându-și fiecare cruce în murmurul unei rugăciuni în limba rusă. Apoi fără grabă se așezară pe fundurile întoarse ale unor putini goale de icre și și scot bucățile de pește fiert pe cari le trec prin zeama acră și îngrozitor de iute.

După ce au isprăvit de mâncat peștele, se rotesc împrejurul ceaunului cu câte o lingură, scoasă din tureatca de iuft a cismelor lungi.

Sorb pe îndelete ciorba gustoasă pe care o fac minunat de bine numai pescarii din Deltă, apoi pe rând, se scoală își fac cruce și trag vre-o două găturі de apă din marginea băltii.

— Ți-a plăcut ciorba noastră? Țineai să mănânci cu noi din ceaun și să cunoști o parte din viața pe care o ducem. Iacă tă cam așa hălăduim. Doar numai iarna este aspră «toana» din cauza gerului. Vara, dormim pe unde ne apucă noaptea.

Uite că acum, ne așternem un maldăr de stuf și cu fața către cer dormim până iese luceafarul de ziuă. După aceia, ne sculăm și la treabă.

Pescarii se trasera și se acinară prin preajma cherhanalei. Eu rămăsei să dorm cu moș Timoșca.

Desfăcu câțiva maldări de stuf peste care așternu un troscot de rogoz verde.

Somnul nu ne prindea Un stol de gâște trecea din baltă spre câmpul cu grăunțele coapte. La o târlă, — un câine lătra în tăcerea nopții.

Moș Timoșca își răsuci o țigară și lumină în întuneric cu scăpărăturile amânarului.

— Vezi, domnișorule ce ți i și cu omul ista! Cât ar chica de treaba și tot îi arde de taifas... Ca mie acum! In loc să ma hodinesc mă furnică pe limba.

Am auzit, pe cum că, d-ta scrii și la gazete ceia ce auzi pe la noi. Nu faci rău, că sunt multe pe care lumea nu le știe. Acum eu îți spun una, nu doar ca s'o scrii — ei, și dacă ai scri o, numi pare rău — dar asta-i treabă demult de pe vremea turcului...

Vorbesc de istoria cu Chira de s'a dus vestea până la mare depărtare, c'au ieșit pe urmă și cântece.

...—Chira era fata lui Agapie, cântărețul de la biserică, pe când era în sat la noi bisericuța de scânduri care a ars mai apoi. Agapie ista avea patru fete mari, dar din toate Chira le'ntrecea pe toate. Când ieșea în zilele de sărbătoare cu fetele, ea nu-și punea găteli și podoabe. Ea avea doi ochi negri ce luceau ca păcatul, scăpărând ca două fulgere într'o noapte furtunoasă. Obrajii curați cu o pelița străvezie erau mereu rumeni ca două mere 'n pârg. Chiar păgânii de Turci priveau mirați când trecea Chira pe lângă ei. Uitau să-și mai soarbă cafelele, iar ciubucile li se stingeau.

Intr'o vară pe vremea armanului veni la Chilia omul Pașei din Silistra să fie de față la dijmuitul pâinei. Datoria lui era să cerceteze pe răboj numărul bănițelor la fiecare. Era într'o duminică, era horă la crâșma lui Talianu. Turcul veni și el cu prietenii lui să vadă asemenea petrecere. O văzu și pe Chira și îi șopti unuia la ureche o vorbă. Hogea de lângă el îi spuse cine era. Își făcură niște semne și isbucniră în râs. Nimeni nu luă în seamă acest lucru. Peste două săptamâni ne trezim în port cu un caik mic cu pânze și cu douăzeci și patru de vâslași. Toți ne închipuiam că fiind vremea dijmei, Pașa se grăbise să nu întârzie. Turcii stateau ziua la cafeneaua lui Mahmur, fumau ciubuc și sorbeau cafele. Seara se trăgeau pe caik și acolo cântau până târziu.

Oamenii uitaseră că în port era caikul venit cine știe de unde și nimeni nu se întreba dece o fi venit.

La noi este obiceiul că fetele aduc apa cu căldările de la malul Dunării. Pornesc în stol și ca niște vrăbii gureșe, chicotesc și cântă vesele. Intr'o seara, când armanul era pe sfârșite, după asfințitul soarelui, când să se apuce de pregatit mancare, Chira văzu ca nu-i un pic de apa pe fundul căldărilor. Luă cobilița și într'o fuga fu la malul Dunarii, acolo unde se legăna caikul cu pânzele strânse. Nimeni nu era pe mal. Fata își umplu căldările și se gatea să le ridice, când se simți apucată de două brațe vânjoase. Vru să mai scoată un strigat, dar o mână i se puse pe gură înabușind-o. O ridicară pe caik.

Cât ai clipi pânzele desfăcute fură întinse pe catarguri, caikul desfăcut de otgoane, iar vâslașii cu mâna pe vasle împingeau de zor. Fata fu așezată în fundul magaziei.

Un turc spân cu umerii obrajilor scofâlciți, cu niște ochi lucitori, veghea cu un surâs demonic de isbândă. Caikul sbura în susul apei, ca o vedenie albă în miez de noapte.

Oamenii Pașei din Silistra o furară pe Chira, fata cea mai mândră din câte a avut Chilia vreodata. Bietul Agapie a aflat de la niște pescari de-ai noștri care întâlniseră caikul sburând la deal. El o crezuse înecata. S'a dus pe la Tulcea, dar ți-ai găsit să mai scoți oaia vie din gura lupului! Mai pe urmă auzirăm că Pașa a plecat la Stambul mândrindu-se cu Chira, cea mai prețioasă comoară luată de la Ghiauri...

De-atunci lacului îi spune: «*Vadul Chirei*»...,

Moș Timoșca tăcu. Intr'un târziu îl auzii storaind adânc.

Pe cer, drumul robilor se mișcase de-albinelea. Departe un câine spinteca noaptea cu un lătrat somnoros. O pasăre de baltă trecu în sbor șuerator, în stufarișuri. Vadul Chirei!

Cuvintele din urmă

Peste deal, cele din urmă raze aurii ale soarelui, revarsă peste sat răcoarea amurgului de vară, care sădește în orice suflet, nădejdea spre odihnă», mai ales în sufletul plugarului, care se reintoarce în sat obosit de munca câmpului.

Vuet de talânci... glasuri de ciobani... răsunet de cavale, strigăte și uruit de care... se aud până departe... seara târziu, când pe cerul senin, stelele, făcliile nopților de vară, se aprind, una câte una.

. . . . . .

Acum e liniște. Totul a amuțit. Pe la ferestrele caselor lămpile s'au stins. Plugarii și tovarășii lor de muncă, dorm.

Numai, la o casă din marginea satului, se mai vede o lumină palidă. O candelă, stă aprinsă, la capul bătrânului tată, în care cea din urmă, licărire de viață, pare că se stinge în mijlocul celor patru feciori ai săi.

Simte bătrânul singur, că firul zilelor s'a strâns... s'a sfârșit. Așa, slăbit, cu ochii plini de lacrămi, își privește feciorii și nepoții ce s'au strâns și ei, pe lângă «bunicul», cu privire blândă, și mai dulce ca oricând.

«De-acum vă las copii! Mi-a dat Dumnezeu, zile până aici! V'am crescut și acum sunteți mari. Câte ați văzut, că am făcut eu, fiind cu voi, la fel să faceți»...

Munciți ogorul vostru—munciți din răsputeri—ca și albina cea harnică» și niciodată să nu se sălășluească în sufletul vostru, gândul ucigaș «de a ciunti» din avutul altuia—; iar pe al vostru nu-l risipiți, intrând în cârciumă și dându vă la jocul de cărți. Acestea, vă ruinează nu numai pe voi și câștigul vostru, dar și sufletul vostru».

«Sunteți încă tineri! Nu cunoașteți, în deaproape, mersul lumii.

—«In lumea aceasta, viața omului este o luptă». Cine nu și va înarma sufletul cu: cinstea, munca cinstită și economă, iubirea de aproapele, credința în Dumnezeu, și hotărârea de a săvârși binele, acela, va cădea în această luptă.

Nu vă certați, nici între voi, dar nici cu alți oameni!

Ajutați vă unii pe alții; iar celor ce vă cer o bucată de pâine, pe care ei n'o au—dați le-o! căci fapte ca acestea, vă sunt comoară în cer, unde nici furii și... nici molii... nu o... stri...i...că!!...

Atât putu vorbi, bătrânul tată.... Cei patru feciori isbucniră într'un plâns... căci de acum numai aveau pe tatăl lor, ale cărui sfaturi atât de înțelepte, se sădiseră adânc în sufletul lor.

Fuseseră, cuvintele din urmă, ale bătrânului tată, ce zăcea acum neînsufletit, pe când în mâinele celor patru feciori, scânteiau facliile aprinse...

THEODOR I. ZAHARIA

Porunca a cincea

Un tinerel ședea pe pământ, înaintea unui staul deschis. Deasupra bolta cerească privea în jos cu milioanele-i de ochi de stele. In staul dormeau pacinic oile și mieluseii. Lanurile se'ntindeau până'n depărtari cu spicele aurii pârguite, iar în fața ca la o aruncătură de piatră depărtare se rădica casa părintească.

Toate se scăldau în liniște; numai inima lui era chinuită de o dogoare mistuitoare, ce-l ardea mai tare ca focul, și-l secătuia mai mult, ca frigurile cele mai neîndurerate.

Pe vremea sărbătorilor Paștilor s'a dus și el la oraș. In forfoteala veselă de lume i a ieșit în cale un prezicător și pentru câțiva bani i-a proferit din stele. I a apucat mâna scorțoasa și i-a înfipt ochii săgetători în fața lui:

— Soarta ta se află în mâna unei femei cu ochi de iasp. Femeia aceasta va încrucișa drumul vieții tale. Ea are să ți fie totul și totul îți va fi nimic pentru ea.

Tânărul aruncă la picioarele prezicătorului câțiva bani apoi se departă tăcut. Mulțimea și gălăgia îl ameteau și îi era dor de liniștea și singurătatea obișnuită. Părăsi deci orașul și se abătu pe drumul ce-l ducea acasă. Se gândea la pământu-i mănos, în a cărui humă fiecare bob îl răsplăteau cu spice, ce aduceau rod însutit. Desigur că și oile îl așteptau behaind.

Isi închipuia casa părintească răcoroasă, polițele încărcate, cu burdufuri pline de lapte și uleiu, culcușurile de perini și paturi făcute din păr de capră, iar șura și grânarul de lânga casă, stau în a goale. Dar, se vor umplea și ele cu grâne, la două saptamâni după Pasti, la sărbătoarea secerișului, când după obiceiul strămoșesc și el va aduce Domnului prinos din pârga roadelor și din cei mai frumoși miei.

Și îi veniră în minte și bătrânii săi părinți; tatal cu părul cărunt, care răzimat pe toiagul noduros înconjura casa încet, purtându și ochii jur împrejur, mama, cu umerii gârboviți, cu privirea blândă în ochi-i ca floarea inului, cu părul alb ca lâna, a cărui șuvițe moi mereu ieșeau de sub marama neagră, pe când pândea în așteptare la poartă, să vază: nu-i vine încă fiul?

In drumul spre casă cete de cântăreți ambulanți, negustori de schimb, fermecatori vrajitori și scamatori de tot soiul, treceau pe lângă el. Tânarul se trase la o parte și se opri lângă un huceag.

Intreg ținutul s'a liniștit. In umbra unui arbore mare de brad era un idol de piatră. O femeie tânără sta răzimată de el. Vestmântu-i pestrit de stofă, îi era strâns la o cingătoare cu brâu de aramă. Zurgă îi de aramă dela picioare îi sunau la tot pasul și deasupra tâmplelor, un șarpe de aramă îi ținea prins părul negru ca corbul. Ochii îi ardeau ca două pietre de iasp și în fața ei bruna gura-i înflorea, ca o cireașă purpură.

Tânărul privi la dânsa și i se păru, că un deochiu blestemat l-a prins. Nu se putea mișca din loc. Femeia își clătina capul și șarpele de aramă-i zânganea în jurul tâmplelor, apoi strigă către dânsul:

— Ce mă privește așa? Caută-ți de drum!

Tânărul întinse mâna dornic spre ea:

— Vino cu mine în casa mea!

Ochii femeii scăpărau:

— Casa ta nu e casa mea, tatăl tau nu e tatăl meu și credința ta nu este și a mea. Eu sunt din seminția moabiților și pentru cincisprezece taleri mă poți cumpara de a tatal meu, fiindcă atât este prețul unui sclav. Totuși nu-ți lepăda banii caci eu tot nu rămân la tine.

Femeia se aplecă și mireasmă amețitoare de scorțișoară se răspândi în aer din bogația părului ei.

— Dacă gonești pe tatăl tău și pe mama ta pentru mine și eu îi voiu părăsi pe ai mei și te voiu urma pe tine în casa ta. Asta o vreau,

Tânărul ameți ca lovit în cap de o măciucă. Femeia lăsă să i sclipească albeața dinților, râzând sglobiu și cu picioare ușoare ca de gazelă, alergă în urma gloatei pestrițe.

Tânărul își plecă capul și porni încet către casă. Simțea că femeia îl pune la grea încercare. Știa, că sub arborele de brad a întâlnit păcatul stricăciunii. Nu mai voia să cugete la ea. Își strânsese fruntea între pumni și se gândea la munca apropiată a secerișului. Curând trebuia să înceapă, și două mâni harnice ar avea mare trecere atunci. Tatăl său e bătrân, nu poate munci, O femeie tânără ar mai trebui la casă. Cei doi bătrâni, în toate, stau numai în cale. Tânărul își lasă mâinele în jos și din nou se gândi la femeia cu ochii de iasp.

Cum ajunse acasă, se și apucă de lucru. Toată ziua muncea din răsputeri și către seară cădea obosit în fața staulului. Insă chipul femeii îl urmarea'n vis și aevea. După o noapte plină de chin, merse în casă. Se opri în față și fixându-i dârz le zise cu asprime:

— Plecați din această casă.

Tatăl său se ridică și îl privi în față:

— Asta ni se cuvine nouă?

Mamă-sa își împreună mânile vânoase și înăsprite de lucru:

4 2-lea) Adaus sau lămurire la „Obștea satului“

Câte va rânduri din partea celor «tot nedumeriți» ne îndeamnă să intrăm prin acest articol mai în miezul chestiunii. «Bine! obște sătească — răsună frumos, dar să ne-o spui și cum s'o facem — de-a fir în păr — și cam ce bun așteptăm de la ea; că, noi, vezi! vine vorba, dorim ca de la începenie s'o scrintim fără de voe sau din neștiință poate». Dacă-i așa, (ne gândim să răspundem noi) să mergem deci, pe drum bătut și nu cu picioarele pe nouri. Ascultați:

Satul *Lenevia*, alcătuit cam la repezeală din adușii de prin toate plaiurile țării (coloniști) de! ca la început, i-a lipsit cam multe și ajutor de nicăeri, — că ce i-a făgăduit statul nu i-a dat. Într'o bună zi, locuitorii — ca să pună stavilă bocetelor de sărăcie, s'au gândit că în loc de a sfârși cu viața atât de neagră și amară, (fie spânzurân-u-se fiecare în parte, fie arun-ându-se sub roatele trenului,—a fost chiar plănuită pe-acolo o linie ferată dar nu e încă gata—de 3 ani,—rapoartele Consilierilor Tehnici!) să pună umăr la umăr, minte chibzuită la minte vicleană și să mai încerce pentru cea din urmă oară *ceva* (nici satu' nu știa cam *ce* anume, dar *ceva*) așa ca să vadă n'o crește cumva grâul cu bob de porumb cât aluna?

O încercare... Ei și? Costă pe sat ceva? Nu! Și adunați, neștiind dece anume să se apuce, s'au gândit să *se numere* și-au aflat să sunt în satul *Lenevia* 100 de capete de familie. Au mai cercetat odată să vadă dacă numărătoarea era bună căci vre-o 5—6 mai îndrăzneți o făcuse cam cu fierul de la ei în acelaș timp și la unul eșea 100; la altul 102; la altul care a avut prin școală 10 la aritmetică... 116 și neînțelegându se cam de partea cui e adevărul — ca să nu înceapă sfada și cu obicinuitul smoc de păr în mâna fiecărui, a răsărit unul — o namilă de rumân — Gheorghe Nufăr, îndrăzneț nevoe, de-l iubea tot satul și cam îi știau toți de frică (că odată a sărit în foc și-a scăpat o fată dela pârjol și alt'dat' prin socotelile lui a prins pe notarul din satul megieș cu niței «șacăr-macăr» la biruri):

Las' că vă număr eu și v'o plăcea!» Cât ai clipi — aducându și aminte pe semne c'a fost și'n oaste pe vremuri — mi i-a pus pe două rânduri de-a aflat că toți cu toți sunt pân' la cap: 100.

Le a spus namila: Pe mine mă știți că-s neînfricat, c'am fost sergent în melitărie și că dacă zic: sfărm piatra, tot făină o fac.

Ce m'am gândit: Eu vă scap de sărăcie! Numai să m'ascultați! Și toți oamenii din *Lenevia* tresăriră parcă sub vraja unei nădejdi noi, au sirigat:—Să trăești și să ne fii cârmuitor! — Iată, pen' că satu' nost' îi cam bătut' oleacă și de D-zeu și de lene că n'avem nici Biserică să ne rugăm, nici școală de-un țest de învățătură, ci crâșmă de dăm o baniță de mălai pentru o sticlă de rachiu, m'am gândit să ne îndestulăm cu toate și ce facem: Ion Dascălu care a fost cântăreț în strană la București — știți povestea; să ne ierte D-zeu că-i deasupra mare și sfânt (toți oamenii făcură câte-o cruuuceee) are să ne facă în Duminici și sărbători sf. slujbă în casa dela marnea satului care-i nelocuită).

— Da are stafii! — Da' acolo-i necuratul! (îndrăzni vre-o doi) toți oamenii făcură câte o cruuuceee (alții mai stuchiră pre nevazute și în sân!) — Tocmai, glăsui namila, o să-i placă mult lui Dumnezeu fapta noastră:

Intâi, ne facem biserică și al doilea, gonim cu asta și necuratul! — Bine te-ai gândit strigară toți, — De aci înainte Duminica să știți, toți oamenii are să meargă la Biserică. Eu am să fiu acolo și am să vă număr și cine o lipsi... (toți văzură că namila are un pumn... și-și făcură evlavioși câte-o cruce pe ascuns cu vârful limbii în ceru'gurii.)

Vra să zică Ion Dascălu n'are să mai facă în sat altă treabă decât să slujească să boteze și să nunteasscă...— N'o fi cu păcat? răsări un firicel de babă.

— Deh! D-zeu ne va ierta! Câte rugăminți scrise am făcut la Episcopie nu ne-au fost luate în seamă; a zis Prea Sfântul că n'are preot să trimită aci în bărgăul ăsta. Și-așa, noi ne legăm să-i lucrăm pământul. (Ochii lui Ion Dascălu lăcrimă de fericire). Și pentru că în oaste a fost și furier și știe bine să facă socoteli, să ne fie pentru copii Învățător.

Toți copiii noștri, de-acum înainte nu mai merg pe «Răutăciosu» (O curmătură de deal cu un fleac de pădure N.A.) cu vitele la păscut ci, au să învețe să scrie și să citească.

Da unde facem școala? Tot la Biserică. În zile de lucru nu-i nimeni. Când n'oți gândi am să vin la școală și de-o lipsi vre-un copil... (Toți văzură că namila are un pumn... Și fiecare își șopti cam ca pentru ei: »N'o să lipsească năstrușnicul! că zău! îl rup.) — Mintea Sanitarul! — Prezent strigă cel chemat, uluit, crezându-se la cazarmă.—Ție îți dau altă însărcinare: Tu o să cumperi leacuri dela oraș și cum e bolnav unul, știi ce-i trebue... — Sare-amară, chinină... — Dacă boala e molipsitoare îl ducem la spital. În fiecare săptămână ai să-mi treci pe la fiecare casă și cum oi vedea o casă nevăruită sau un grajd murdar mi-i dai pe listă și... (Toți văzură că namila are un pumn...) Acum, Bogaciu pen'că e cel mai bogat și mai cumsecade dintre noi și pen'că știe să facă negustătorie c'a vândut ouă și găște îndopate la București, are să ne mijlocească nouă tuturor, orice *vânzare și cumpărare* am face.

Să va deslușesc: De azi înainte nu mai pleacă nimeni la târg să vândă în ștergar 3 ouă și o găină, de-a pierde o zi cu dusul și venitul. Bogaciu în ziua de târg strânge și înseamnă la fiecare ce a dat și se duce el și cu 1—2 de ajutor, cumpără și vinde tot ce ne trebue nouă. Ceilalți, mmncesc în ziua aceia.

Și acum pen'că mai avem o toană de vorbă, să stăm jos pe iarbă, și să ne spue Bogaciu care-a fost pe la Nemți și 'landeji în războiu, ce a văzut el pe-acolo ca să facem și noi d'o fi bine. — Eu, începu Bogaciu, așa aș face: *Intâi* (ca pă catagrafie!) fi'ncă e greu când avem vre o nevoe sau de luat vre-o hotărâre să alergăm și să 'ntrebăm pe fiecare mai bine în numele satului, numim câți-va cari sunt mai pricepuți. Fin'că trebue să ne îngrijim de *Sf. Credință și Învățatura* noastră, de ele să răspundă Ion Dascălu; de *curățenia satului* și de-a noast' *sănătate*, —Mintea sanitarul; iar de *chiverniseală* adică *muncă* și *câștig* cum spun Nemții: *Economie*, eu. Preste toți hărnicia (a uitat să zică și... Pumnul!) lu' Gheorghe Nufăr.

Pentrucă o să lucrăm cu *bani* și-om ține toate în rânduială să-i punem pe Lixandru Pleașcă ca Scriitor-Cassier.

Al doilea: Pin'că tot vă văd nedumeriți, să vă deslușesc cam ce trebue să facem noi ca s'aducem zi albă 'n sat.

— *Avutul* nostru trebue *sporit*, *datoriile* fișteçăruia dintre noi,— *plătite* și pentru asta să facem cumpăneală în cheltueli. De azi înainte nu mai cumpărăm velințe și țoale de la oraș, ci le vor țese muerile în casă.

In crâșma lu' Iuda n'are să mai intre nimeni să-și stângă aleanu cu rachiu otrăvitor. Fi'n-că am bani prea mulți, tot la trei luni odată când o fi o sărbătoare am să fac danie 1000 de lei la cele mai frumoase țoale femeiești și la fel la cele mai frumoase bărbătești și de flăcău.

Toți ciuliră urechile, cei mulți gândind la meșteșugul și hărnicia muerii, flăcăii la ibovnice; (li se îmbujorară obrajii). Tot așa o să răsplătesc și pe cel care la vară mi-o scoate bob' de grâu fără neghină, vite mai mândre, dintre acele gospodărițe cari or avea orătănii mai multe, outoare și mai frumoase. (Fu rândul gospodinelor să se 'nbujoreze),

Am făgăduit toate astea pentrucă *hărnicia și îndemnu la hărnicie* ne va scoate sărăcia din casă. De azi înainte nu mai dăm foc bălegarului afar' din sat, ci l'om așterne pe țarină. Un plug de foc, o semănătoare, o rariță cu aburi și-o secerătoare voiu cumpăra... Pentru asta om face și-o Bancă, dar v'am spus destul. Acum e rândul lui Mintea Sanitarul...

(Incepu Mintea) — Eu gândesc așa: Omul ca să trăiască și să muncească trebue să fie *sănătos*, *Și* începând de azi iau *următoarele măsuri:* Când oi trece diminiața prin sat, să văd deschise toate ferestrele de la odăi!—Păi (făcură câți va) geamurile sunt bătute cu cue. — Nu vreau să știu, *am zis*! (Toți parcă li se năzărise în față pumnul lui Nufăr). Cum s'o îmbolnăvi unul: om, lumee, copil, să fiu chemat. Am zis. Pă baba Leana să n'o mai prind prin vre-o casă cu vrăjitoriile ei.

Pen'că și eu sunt bogat și n'am copii am să dau bucate și țoale la al care o avea mai mulți, mai frumoși și mai curați. Cine o avea D-ne terește! nevoe de doctorii, dau degeaba. Și mai fac danie la fiecare om mai sărac câte un calup de săpun, și să mai aud că ați avea prunci cu *râe* c' atât v'a fost! (Iar se năzări de undeva «pumnul...») Tu, și tu, (arătă din grămăjuie vre-o câți-va) vă dau timp o săptămână să faceți poiată și-o leacă de adăpost să nu mai dormiți cu gălițele și grăsunii sub pat. Înțelesă-ți?

Fu rândul lu' Ion Dascălu. Toți se mai mirau în gând că ce i-o mai trăsni și ăstuia. Dascălu tuși dregându-și glasul și începu:

M'oi duce la Prea Sfințitul și i-oi cere deslegare să slujesc și oi sluji și băgați de seamă *fiecare rând din Sf. Scriptură l'oi tălmăci.*

Din banii mei am să cumpăr pentru fiecare câte-o carte sfântă. Și toți trebue s'o cetiți și *s'o fărâmițați în minte* șir cu șir, c'apoi nu vă mai primesc la rugăciuni. Prescuri și colaci să nu faceți s'au dacă așa e datina, o să-i luați întregi acasă. Pentru ce oi ceti n'am voe să capăt vreun ban, ci tot ce dați pentru sf. lăcaș ce-om face, va fi cu știrea tuturor și se va ține seamă.

La școală, am să fac cu copiii carte de *dimineață* ca după amează să aibă timp să învețe și să vă ajute prin ogradă, iar seara cu fetele, azi, — mâine cu flăcăii și cari știu și cari nu știu carte. Dintre toți o să aleg p'ăi cari au aplicare la cânt și-am să-i pui să mi dea răspunsurile la sf. Slujbă.

Duminica și sărbătorile hora o facem tot la școală, nu la crâșmă. Și dacă satul se poartă frumos de n'o fi ceartă sau răsmiriță cum-va, mă rog de un prieten de la București să ne trimită un Cinematograf... (Păn' aici toate au fost cum au fost, dar când au auzit oamenii de cinematograf, au crezut că i tot un soi de «pumn» ca al lui Nufăr, și pace să se mai scoale de unde se așternuse de înlemniți ce erau...

* * *

Am dat pilda de mai sus (cu rugămintea să credeți pe sfertul sfertului din ce am scris). — Ca o îndrumare în înființarea unei obștii sătești cari nu trebue să se mărginească numai la o anumită nevoe (cum ar fi obștiile înființate pentru pământ), ci dimpotrivă, obștia trebue să îmbrățișeze toate nevoile în toate ramurile cari privesc buna stare, bunul trai, însfârșit, înflorirea unui sat. Noi, *am scris* de-aveți ce, *culegeți*.

Cesar Pruteanu

Ravașe Intime

Animale domestice și sălbatice

Dragă Zoițico,

Azi — dela Ruxanda, trăsei multe și mari învățăminte și mă grăbesc a ți le comunica și ție. Cu probe evidente îmi stabili femeia că: cel mai mare și mai sălbatec animal este omul. Femeia asta, de mititică, a avut un spirit de observație extra-ordinar și'un suflet plin de milă, de cinste și de dreptate nemaipomenită. Pe slugi, pe văduvele cari țineau de casa lor, pe copiii din școală, nu știa cum să-i miluiască, dar și să-i certe pentru lenevie, minciună, furturi și negligență. Părinții ei—mai niciodată—nu erau acasă și ea n'avea nici zece ani, când făcea pe gospodina casei. Umbla cu cheile la pivnițe, la pod, la cămară și la magazii, totuși slugile furau. Cerceta grajdul cotețele, coșarele, jitnițele, hambarele, da tot ce trebuia pentru casă dar sufletul și mintea ei, se'nfiorau de minciunile, lenea și hoțiile celor zece slugi din casa lor. Totuși ea nu le păra părinților, căci îi vedea mereu munciți și necăjiți pe unde se duceau, că și pe capul lor erau multe: vii de lucrat, pământuri de arat și de semănat, fânețe de cosit grâu de secerat și de treerat, lemne de tăiat la pădure, aduse și făcute stânjeni în curte și toate se făceau cu cheltueli și cu alergătură. Cât era de mititică, dar, de când plecase Butulica dela ei, ea era cheia casei. Grijă avea de slugi să le scoale și să le înfrunte că nu vedeau de vite. Ziua nu le da apă, fân, coceni și grăunțe; seara, nu le așternea ogrinji și dacă le zicea ceva începea de mânie să le bată și să le chinuiască,

Stancu vizitiul, venind beat dela cârciumă, a'nfipt furca de fier în foalele roibului, i-a vârsat mațele pe podele și când s'a dus fata în grajd dimineața, bețivul dormea dus lângă roibul care trăgea să moară. Corbea, care o'nsoțea pretutindeni și era d'o deșteptăciune mare, s'a repezit la Stancu a'nceput să-l zgudue de strae să latre și să urle de parcă-ar fi'nțeles primejdia. Ruxanda plângea, Moș Ilie, Mama Stana, Mutu, Țilică și Marița, veniseră toți și în palme'n pumni și în insulte, treziră bețivul dar pe Cenoș nu'l mai putură învia!..

* * *

Tatăl meu, zise Ruxanda, după ce'și sterse lacrămile era vânător bun. In iarna aceia, fiarele se'nmulțiseră și veneau până'n bariera orașului. Principele Carol veni pe la 1867 la Târgoviște, însoțit de mai mulți ostași superiori și de unchiul meu p'atunci maiorul Matei Vlădescu. Atunci, viteazul rege Carol, era tânăr, înalt și voinic; el trăsese în gazdă la Alecu Brătescu, vărul mamei și tatăl lui Ionel Brătescu—Voinești. Când au plecat la vânătoare i-am văzut pe toți pornind din curtea noastră. Prințul nu mi-a plăcut de fel, că nu vorbea ca noi și nici la față nu semăna cu nici un român. Tata, ca maestru mare, trebuia să conducă vânătoarea în pădurile vergine al Gorgotei. El așeză pe prinț în săniile dela poarta noastră, pe ofițeri pe vânători, hăitași pe corniști, și'n sunete voioase, porniră pe Ulița mare, către Podul Mihai Viteazul de peste Ialomiță. Surugiul lui Vodă Carol, era cel care se prăpădi acum câți-va ani, care a fost la curtea regală patruzeci de ani, s'a murit-bolind pe lângă uluci și'nmormântat de caritatea publică. Multe lucruri mi-a destăinuit el, într'o zi când l'am întâlnit lângă statuia lui Roseti. Multe secrete a dus el în groapa lui, multe voiu duce și eu, protocolul și decența ne'ngăduind a le destăinui mulțimei, cari știe multe, iartă multe celor de sus și, cu păcatele lor grele, ea îi duce 'nspinare!..

Stăpânirea e stăpânire, n'ai ce-i face, tronul va să stea pe temelii alcătuite din sufletele și din răbarea mulțimei, dar și când se satură ea, vai celor încăpățânați vai celor orbi.

Nu știu cât vor fi stat în păduri, cei cari porniseră la vânat, căci noțiunea timpului n'o aveam atunci, dar cât l'am mai măsurat și l'am mai cântărit în viața mea, d'aceia făcui atâtea pentru alții și nimic pentru mine.

Intr'o dimineață ne trezirăm în niște urlete de câine, nechezat de cai, sbierete de vite, chirăit de păsări, guițat de porci. Noi fără să știm ce era, alergarăm desbrăcați și cu picioarele goale prin zăpadă. In fundul curței s'adunaseră sute de oameni în jurul a două sănii încărcate cu iepuri, vulpi jderi, lupi, porci mistreți un cerb cu niște coarne d'un metru și'un urs foarte mare.

Din tot ceiace ce era în sanie, noi cunoșteam doar iepurii, că mâucaserăm mulți și ursul pe care ni'l jucaseră țiganii ursari de multe ori în bătătura noastră. Animalele vii domestice nechezau sbierau, guițau și fugeau nebune, în toate părțile că simțiseră mirosul fiarelor; animalele domestice să temeau de cele sălbatice și'așa moarte cum erau, iar vânătorii se certau mai rău ca țiganii pe pradă, se'njurau, se băteau, care să ia vulpile, care să ia lupii pentru pieile lor frumoase, care să ia ursul pentru șuncile lui grase. Tătăruș lăutarul și Pațanghel potcovarul, cari făcuseră parte din excorta domnească, s'ar fi mulțămit doar cu câte un iepuraș.

Tremuram de frig și țineam pe Corbea de urechi. El urla și se repezea când la săniile cu mortăcini, când la țigani, când la hăitașii, cari se'ncăeraseră și se băteau pe vânat. Tata sosind cu ofițerii și cu vânătorii, dete jos cerbul și spuse: coarnele lui vor merge la castelul de vânătoare dela București ale lui prințul Carol, pieile lupilor la'mblănirea mantalei domnești, iar blana, moale și mătăsoasă a ursului, va servi de covor la patul domnitorilor. Porcii îi iau vânătorii lui Vodă, vulpile ofițerii; cei cărora le 'nghețaseră spinarea, le clănțăniseră dinții, îi vor înfige la Moși!.. în câte un hartănaș de iepure c'așa e porunca.

Și... peste două săptămâni să fie toți iar gata, pentru o nouă vânătoare în pădurile Carpaților...

La Moși, răspunseră țăranii, plecând cu traistele goale din curtea noastră, așa cum porunci se Vodă Carol!..

BABA VIȘA

Structura și îndeletnicirile economice

ale populațiunii noastre rurale

Inainte de a examina îndeletnicirile și starea economieă a sătenilor noștri în această perioadă, nu, este — cred — lipsit de interes a arăta în treacăt și structura populațiunii noastre rurale, care, mai cu seamă azi după întregirea țării, are o mare importanță în examinarea vieții economice a satelor noastre.

La o populațiune totală de aprox. 17.7550.000 locuitori avem aprox. 12.975.2500 români și 4.774.750 minoritari. Este de observat că populațiunea minoritară, este așezată în genere la orașe, din care cauză majoritatea absolută a orașelor din teritoriile alipite, sunt locuite — în majoritate — de minoritari.

Populațiunea satelor, este în schimb, omogenă și compusă în covârșitoarea majoritate din români, afară de unele sate — nu prea multe la număr — din Ardeal, Bucovina și Basarabia — compusă numai din secui, sași, șvabi și ruteni. Populația satelor reprezintă 83% din populațiunea totală a țării, adică 14.509.000 locuitori așezați în 8706 comune rurale compusă fiecare din mai multe sate.

Populațiunea urbană reprezintă 17% adică 3.250.000 locuitori așezați în 165 comune urbane.

Densitatea acestei populațiuni pe klm. pătrat are mare însemnătate, economică și, ea variază pe provincii.

In vechiul regat avem	57	loc	pe	klm.	pătrat.	
» Basarabaria	»	66	»	»	»	»
» Bucovina	»	78	»	»	»	»
» Transilvania	»	64	»	»	»	»

Având în vedere suprațața arabilă a țărei care este 12 milioane 270.000 hectare, observăm că sunt mari posibilități de alimentațiune în raport cu densitatea populațiunii pe care o avem și largi posibilități de exportț.

Dintre minoritari urmează a fi luați în considerare:

Ungurii cu o populațiune, pe înrteaga țară de aproximativ 1.568.000 sau 9.3% dintre cari peste 700.000 sunt săcuii.

Evreii cu o populațiune de	aprox.	.	900.000	sau	5.3%
Ucrainieni	»	»	» .	792.000	» 4.7%
Germanii	»	»	» .	725.000	» 4.3%
Bulgarii	»	»	» .	290.000	» 1.1%
Turcii	»	»	» .	170.000	» 7%

Am afirmat la început că felul de ocupație a sătenilor noștri, este aproape uniform, și nu este diferențiat înlăuntrul aceluiași sat cum este diferențiată pe profesiuni la locuitorii de la orașe.

O diferențiare a satelor noastre înlăuntrul aceleiași profesiuni, există azi numai pe regiuni și anume potrivit cu topografia pământului din punct de vedere agricol.

Privind chestiunea pe această față avem următoarea împărțire:

Locuitorii satelor noastre din regiunile de câmp ale țării se ocupă în deosebi cu agricultura cerealâ, iar celelalte ramuri de producțiune sunt numai ca anexe.

La deal principala ocupațiune este pomicultura și viticultura, creșterea vitelor la munte și la baltă cum și la câmp în regiunile cu populațiune rară.

Pescăritul la baltă, fluvii și mare, iar exploatarea lemnului la munte și deal.

Pentru a putea vedea în întreg complexul ei viața economică a satelor noastre, vom examina în mod sumar, fiecare din aceste îndeletniciri, — în numărul viitor.

I. Gh. Lucescu

† Virgil Cârstescu

Unele ziare ne-au adus zilele acestea trista veste numai la necrolog, că la Roman s'a stins după o scurtă dar grea suferință, Maiorul invalid sau mai cunoscut poetul Virgil Cârstescu.

Un simplu anunț mortuar ghemuit în colțul unui ziar și atât. Dacă familia n'ar fi plătit informația n'am fi aflat nici noi.

Și Cârstescu, nu-i singurul caz. Au mai fost atâtea! Nu pot uita pe Ion Dragoslav a cărui moarte întâmplându-se să fie în preziua descoperirii unor «sensaționale escrocherii», unele ziare «ocupate» cu darea în vileag a pozelor și biografiile hoților, aproape că n'au amintit nimic despre asta.

Virgil Cârstescu modest intelectual și fin inspirat, ne-a mângâiat cu versurile sale frumoase. Cel puțin în fața mormântului încă proaspăt se cade să-i aducem prinosul nostru de recunoștință și îndurerați de pierderea acestui sensibil «copil al muzelor» să zicem: Fie-i țărâna ușoară»!

G. Nedelea

Rugăm stăruitor plătiți abonamentul

— Ce se va alege din tine singur, fiul meu?

Dar tânărul își întoarse privirea și zise dârz din nou:

— Plecați!

Tatăl își sfâșie vestmântul și luând un pumn de cenușă din vatră, și-o presără pe capul cărunt. Luă traista și toiagul noduros, mama lăsă o bucățică de pâne să-i alunece în traistă și-și puse pe umeri marama cu ciucuri. Apoi se luară de mână și fără un cuvânt, eșiră pe ușă. Au plecat pe drumul ce-i ducea către munți și mergeau gârboviți de parcă și casa ar fi dus-o în spinare.

Tânărul eși înaintea staulului și se așeză pe pământ. Simțea o greutate de plumb în toate mădularile lui. Ziua 'ntreagă rămase împietrit pe acelaș loc și noaptea înstelată îl găsi încă treaz și nedumerit. Deodată i se îngreuiară pleoapele și căzu în somn adânc. Iar în vis văzu tot ce s'a întâmplat cu părinții săi.

Cei doi bătrâni se târau cu pași șubrezi, mereu împleticindu-se și sprijinindu-se unul pe altul, pe drumul munților îndepărtați. Soarele era spre asfințite când au ajuns la poteca ce ducea între munți.

Aici s'au oprit, căci nu putu merge mai departe de oboseală. In coasta muntelui deteră peste o peșteră în stâncă, însă intrarea o ținea astupată o lespede mare de piatră. Cei doi bătrâni priveau nedumeriți în jur.

In clipa aceia o mică ceată apăru pe cărarea, ce cotea spre drumul mare al Ierusalimului. Inainte venea un moșneag cu privirea blândă și'n urma lui un cățăr. Pe spatele catârului ședea o femeie tânără, blândă la față și îmbrăcată în straie mohorâte. Alăturea catârului pășea un copil cu părul auriu păși în fața peșterii și atinse lespedea de piatră. Aceasta se ridică încet și cei doi bătrâni intrară în peșteră. Cazura obosiți pe pietrile acoperite cu mușchi și în chinul neliniștei sufletești amândoi își acoperiră fața.

Copilul cu buclele aurii începu să scrie cu degetu-i alb pe lespedea de piatră. Degetul săpa slove adânci în stâncă. Slovele se aprindeau una câte una și ardeau în zări de flăcări. Tremurând, tânărul ceti de pe lespede slovele de foc ale poruncei a cincea:

— Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta!

Atunci copilul cu părul de aur atinse lespedea de piatră și arătă spre drumul ce ducea în câmpie. Lespedea se porni la drum și cu sloavele-i de foc se apropia tot mai mult de staulul oilor. Se opri în fața tânărului. Slovele ardeau în lumina flacărilor aprinse și dogoarea din ele ardeau fața și ochii tânărului.

Deodată se desfăcu din lespede o bucățică, cât un bob de linte și i căzu pe piept. El o simți grea cât o piatră de moară, ce se lasă pe inimă. In clipa următoare, o ploaie de scântei inunda din sloave și năpădi pământul din jur. Tânărul își frecă ochii și sări în picioare. Visul se sfârșise.

Casa părintească ardea în limbi uriașe de foc în bezna nopții și scânteile, cădeau de jur împrejur, pe când el își frângea mâinele disperat:

— N'am acoperit jăratecul din vatră!

Vântul șuiera sălbatec, flăcările se prelingeau susurând pe pereți. Acoperișul scund se surpa și casa întreagă dogorea ca un jăratec uriaș, pe când vârtejul de fum, inunda câmpia.

Incetul cu încetul din aer se lasă rouă răcoritoare. Focul se stinse. Chiar și pământul respira o boare ghețoasă. Din spre munți bătea un vânt tăios.

Tânărul se ghemui la pământ. Își ascunse fața între palme și atunci în sufletul lui văzu pe bătrânii săi părinți șezând pe piatra dinlăuntrul peșterei. Indărătul lor stătea copilul cu părul auriu și-i privea. Pe gura peșterii inunda răcoarea aspră a nopții. Mama își ridică fața udată de lacrimi și plugarul îi auzi vocea jeluitoare:

— Fiul meu zace afară pe pământul rece și nu-i cine să-l acopere. De aș putea, cel puțin să-l învălui cu marama asta!

Luă marama de pe umeri și'n chin neputincios o învârtea printre degete. Copilul cu buclele aurii întinse mânile peste umerii ei. Ridică marama, o avântă în aer și-i zise poruncitor:

— Du-te!

Marama-i sbură ca o pasăre întunecată din mâni și vântul o ducea fâlfâind pe cărare, în jos spre câmpie. Se opri înaintea staulului și se lăsă peste corpul întrigurat al tânărului. O căldură binefăcătoare se răspândi dintr'ânsa și-i străbătu membrele amorțite. Tânărul pipăi marama; ciucurii moi îi mângâiau fața, ca o mână gingașă și iubitoare de mamă. Se ridică greoiu. Simțea că abia mai are putere de a păși, fiindcă bucățica nevăzută din lespede îl apăsa pe inimă ca o greutate de neîndurat. In timpul acesta începu să se iveaască zorile. El păși în jurul casei prefăcută în tăciune. Iată, că degeaba și a gonit părinții! Aici nu-și mai poate aduce femeia cu ochii de iasp. Iar când îi apăru în gând chipul acelei femei, o căldură îi străbătu toate mădularele. O! i-au mai rămas doar oile! Și lanurile încă-i sunt pline de grâne coapte. Va trage acoperiș peste staulul larg al oilor și aici își va aduce apoi femeia cu ochii de iasp. I se părea, că iarăși stă înaintea sa femeia cu straiele pestrițe și-l privește cu ochi plini de ispită. Dornic își întinse brațul în gol.

Atunci auzi un șuierat aspru de vânt și văzu cum nourii întunecați și volburoși se apropiau din toate părțile spre câmpie. Din poala lor plină de primejdie căderau bucăți mari de piatră și'n câteva clipe, nimiciră semănăturile bogate. Spicele fură strivite puzderie iar semințele se făcură una cu piatra și noroiul. Bucățile, de piatră cât pumnul, i-au omorât și oile și căzeau gramadă prin obor însângerate.

Din adăpostul ruinelor casei părintești tânărul privea înmărmurit pustiirea. Căzu la pământ și rămase acolo nemișcat până seara. Iar atunci, văzu și pentru a treia oară cu ochii săi sufleteșți imaginea părinților lui, care priveau îngrijorați din peșteră cerul înorat. Ei au văzut drumurile acoperite cu bulgări de piatră și au înțeles prăpădul. Tânărul văzu lacrimile în ochii mamei sale și auzea oftatul tânguios:

— Fiul meu a rămas fără hrană. O, de-aș putea să-i dau măcar cea mai de pe urmă bucățică de pâine!

Intinse mâna spre traistă, însă copilul cu părul de aur atinse traista zicându-i:

— Du-te!

Traista se avântă prin ușă și un vânt aprig o smunci spre

Evoluția Morăritului

Moara romană.— Moara de apă.— Moara de vânt.— Moara cu aburi

Toate mașinele cari servesc la pulverizarea și divizarea cerealelor, a diferitelor semințe, a fructelor, etc. se numesc mori. Astfel vom avea atâtea feluri de mori câte sunt și produsele pe cari vrem să le obținem prin măcinare; și anume: mori pentru făină de grâu, de porumb, de ovăs, orz, ulei, borhot, mușt ar, sare, cafea, piper, etc. etc.

Istoric

In epoca pietrii, grăunțele erau sfărâmate cu ajutorul a două feluri de pietre. La început era o piatră plană și fixă, pe care se loveau grăunțele cu o alta mai mică, iar mai târziu sfărâmarea se făcea prin rularea unui cilindru de piatră pe această piatră plană. Insă prin aceste procedee primitive, nu numai că grăunțele se sfărâmau prost, dar o mare parte din ele se iroseau căzând pe jos, după care erau măturate. Aceasta a făcut pe oamenii primitivi să găsească un alt mijloc, mai practic, întrebuințând în locul pietrii plane și fixe, o altă piatră scobită, dela care a pornit ideia de piua de astăzi.

Moara Romană

Moara romană se compunea din două părți: o parte fixă în forma unui con cu baza cilindrică numită *melentaria* sau *meta* iar cealaltă parte era mobilă, având forma a două trunchiuri de con scobite în interior asemănându-se cu jucăria diabolo și se numea *catillus*, fig. 1.

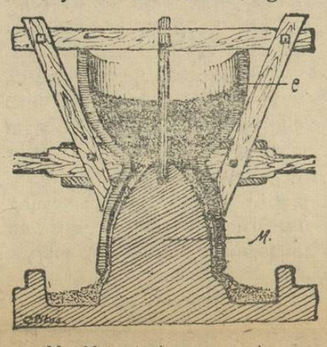

M. Melentaria sau meta.
C. Catillus.

Unul din cele două trunchiuri de con acoperea melentaria. Faina numită *pollen* și tărâța *furfur*, curgeau amestecate într'un singur jghiab săpat la bază în meta. Catillus-ul era pus în mișcare printr'o dublă manivelă învârtită cu brațele sclavilor.

Acest fel de moară era numită *mora versatilis*. Au fost găsite astfel de mori sub ruinele din Pompei. Se știe că *Samson* a fost condamnat de Filisteni să învârtească la o astfel de moară; iar poetul roman *Plaut*, a fost condamnat și acesta să învârtească mola versatilis, fiindcă saturiza pe oamenii mari ai zilei. Dar acest fel de pedeapsă, n'a încetat decât în anii din urmă când condamnații până la trei ani din penitenciarul *Bellevue*, Statele Unite ale Americei, erau puși să învârtească continuu la o moară. Roata acestei mori de osândă perpetuă, era similară cu aceea a unei mori de apă. Forța astfel creată prin învârtirea acestei roți, era întrebuințată la măcinarea porumbului necesar închisorii.

Când sclavii de odinioară nu erau suficienți ca numar și putere, se recurgea la mișcarea morii de către măgari, și atunci moara primea numele de *mola asinaria*; iar acea mișcată de cai, se numia *mola jumentaria*.

Faina obținută dela morile romane, sau dela celelalte sisteme de mori cuprindea întotdeauna sfărâmături de piatră, era foarte aspră și avea multă tărâța.

Moara de apă

Se crede că *morile de apă*, numite și *hidraulice*, ar fi fost descoperite în Asia Mică, la o epocă destul de îndepărtată. Știm că au fost întrebuințate de Arabi și că abia prin Sec. al IV-lea d. Hr. au fost introduse de Romani, iar de aici au trecut în celelalte țări ale Europei.

In antichitate se credea că forța mecanică se datora bunăvoinții zeilor. Astfel explică mitologia cum de exemplu *Dedal*[1]) primul inventator mecanic după credința celor vechi, și-a putut construi aripi de sburat, din pene și ceară. Mecanica era în fașă când *Arhimede*[2]) demonstra proprietățile pârghiei cum și ale altor agenți mecanici, cari descoperiri stau la baza mecancei din secolele următoare. Morile au fost printre primele cari s'au bucurat de aceste descoperiri.

Romanii întrebuințau morile de mână, dar cunoșteau și pe acelea hidraulice, a căror întrebuințare a fost văzută în imperiul lui *Mitridate* (70 a. H.), deși ei o atribuiau lui Belizarius (555 ocuparea Romei).

In secolul al IV-lea d. H. pe timpul lui *Pappus*[3]) morile cari au existat până la acea dată se perfecționează. Prin secolul VI lea și mai precis prin anul 536 se vorbește de morile plutitoare de pe Tibru, iar în secolul XI-lea despre morile depe mare mișcate de flux și reflux.

Morile de apă numite și hidraulice, fig. 2, sunt de trei feluri:

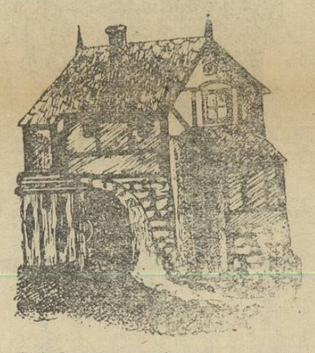

Fig 2. *Moara de apă cu roată*

Morile hidraulice cu jghiab, cele cu copcă, și cu turbină; au luat ființă cam prin secolul al 18-lea după ce *Fourneyron Benoit*[4]) e inventat turbina.

Morile de apă au același principiu ca acela al morilor din antichitate; adică, prin suprapunerea orizontal a două pietre de moară, din care una este fixă. Au fost perfecționate în scopul curățirii grăunțelor și separării fainei de tărâțe. Învârtirea pietrii făcându-se cu ajutorul roții de copcă sau dela turbină, încât pietrile rămân libere și forța mecanică intensificându-se, s'a putut amenaja diferite aparate pentru a separa ușor faina de tărâțe, sau pentru alte scopuri în maciniș.

S'a observat că, având o învârtire rapidă și regulată, se poate obține o făină fină; dar primele și ultimile învârtituri, cuprind întotdeauna multe sfărâmături de piatră,—mai ales la pietrele ferecate decurând, așa că nu trebuește amestecat acest produs cu restul măcinișului.

Pietrele sunt cioplite în forma arătată în fig. 3.

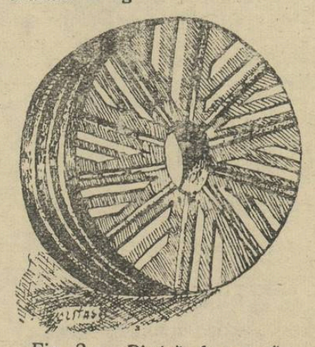

Fig. 3. *Piatră de moară*

Cioplirea unei pietre de moară se numește ferecare, și nu poate fi facută decât cu anumite scule și de către anumiți specialiști. Astfel avem în primul, rând macarale speciale cari să ridice piatra de moară, pentru a putea fi cioplită.

Piatra de moară se face din cremene franceza sau chiar dintr'un material similar. Avem și noi cariere de pietre de moară la *Deleni* (lânga Hârlău), de unde Turcii exportau mari cantități prin primul deceniu al secolului al XIX-lea, iar în Franța, pietrele de moară din La Ferté sous Jouarre, sunt renumite.

O piatră de moară este construită din mai multe bucăți de cremene speciala, cimentate sub presiune și strâns legate cu cercuri de fier. Marea lor durabilitate, cum și structura lor tăioasă și poroasă, le face în totul apte sa macine orice fel de cereale. Dimensiunile lor variază în mod obișnuit dela 790 mm. 1260 mm. Piatra alergătoare (aceea care se învârtește), are o înălțime dela 280—316 mm., iar piatra zăcătoare. (acea fixă), dela 220—260 mm. Piatra alegătoare este întotdeauna mai grea decât piatra zăcătoare Aceste două pietre, cântaresc la un loc, dela 515—1600 kgr.

Prin inventarea turbinei, forța căderii de apă fiind mărită, s'a putut da o desvoltare mai mare făcându se mori cu 2—3 perechi de pietre; iar când acestea au fost înlocuite cu cilindrii de fontă (valțuri), s'a putut obține o faină echivalentă în calitate cu aceea dela morile cu vapori.

Curenții râurilor și căderilor diferitelor ape, cunoscute sub numele de cărbunele alb, iau zilnic o utilizare tot mai mare în ceiace privește industrializarea lor, încât cu timpul, vor înlocui în mare măsură cărbunele și petrolul.

In *Principatele Române*, au existat mori de apă de multă vreme. Diferite hrisoave vorbesc de aceste mori. Astfel, într'un hrisov al regelui ungur Bela, se vorbește de oprirea la domeniile Regale a unor mori de apă, cu ocazia dăruirei cavalerilor ospitalieri a unor pământuri din ținutul Litvoi.

Morile de apă construite pe stâlpi groși deasupra unei ape repezi, oferă ochiului o priveliște plăcută și face ca în jurul lor să plutească diverse legende, spuse fie de poporul ce vine la măcinat, fie de bătrânul morar, cari încetează odată cu spargerea spumei albe ca argintul în bataia puternică a roți sprintene și neobosite.

(Urmează: Moara de vânt și Moara cu vapori)...

Adm. Căpit. Ovid Constantinescu

1. Dedal, arhitect grec care a construit Labirintul din Creta.
2. Arhimede, ilustru geometrician din antichitate, născut în Siracuza la anul 287 a. H. A apărat patria trei ani cu invențiile sale, și în anul 212 a. H. a fost ucis de un soldat, la cuprinderea orașului.
3. Pappus, matematician din Alexandria (către sfârșitul Sec. IV-lea) autor de celebre Colecții de matematici.
4. Fourneyron Benoit, inginer și om politic francez născut la Saint-Etiene la 31 Aug. 1802, mort la Paris la 8 Iulie 1868.
In anul 1834 a inventat turbina.

Cronica Rimată

Cum? Propunerea-i faimoasă, briliantă chiar și bucuros
Va aplauda oricine gestul nostru generos
De-a 'nființa (pe cât se pare și mijloacele ne lasă —
De critici și clevetire ți-o spun drept puțin îmi pasă!)
Nu ferească-ne!) vre-un «Dancing» sau (crdeți mă!) vr'un «bar»
(Aș! suntem pentru morală...) Un muzeu... (ghici?)... Literar!
Te-ai schimbat așa la față... Ce te ai înverzit? să fim
Veseli... Rău îți e sau parcă cetișsi proza lui Cridim?
Da! Concepțiile noastre le creem făr' «tărăboae»
Și în văzul tuturora: Ce gândim, noi, tranc! la foae!...
N'alergăm după «Chiolhanuri» prin «Peșteri de noapte» iar
Să nu pară că ideia noastr' are un substrat bizar
O declar aci cu patos (Pentru mine-o spun cu fală!)
— Țineam să 'ntărim prin secol «măduva națională»
Și-am zis: Nu e bine oare,— în muzeul cu scumpeturi
Ce să punem? Hârburi, suliți și-ale lui Neron șireturi
De sandale? Ci, mai bine fiecare scriitor
Intr'un raft poat' să-și expună — devenind nemuritor
Din a sale operi — numa — doar fragmente, doar crâmpee
Exemplu: «tiparu' sensibilității...» cetacee...
Sau: «...brațele desfătării... (cum ni le-ar descrie bieții!)
Mostră: Luca 'n săritură «...peste barele vieții...»
Informații, perifraze, perle de astea ce-ar uimi
Slujind ghid pentru nepoții ce'n curând ne-or moșteni...
Când a auzit Pruteanu cel cu ochi maari și spân
Nu și nu! Că ar vrea dânsu' c'are — «ambiție de român»
«Nebăut» lăsând «paharu» (dacă vor ceilalți și-i cere)
Fără «bâtă» să-și exprime și «umila» sa părere...
Toată sala fu 'n picioare să-i audă vorba de!
«Domni, Doamne 'n muzeul nostru ca să nu o dăm de mal
Fișe care no! se punem: «Capital Material»
Deți tăbliță si-un burete și să'nțepem cu — A, B, C...
Marinescu (nec Trajanus) ce 'ntr'un vis stârci cu cisma
Din tabletele-i cerate vrăsmașă — Neologisma
— Au contraire! Vă dau o mostră să vă serve... Indreptar
In articol scriu că Creangă «a fost primul (nu-l compar)
Din literatura lumei scriitor (Dece nu 'nvie?)
Ce a ridicat amintirile la rangul de poezie..»
Sala fu 'n extaz... (firește!) Chiar Stejar, plin de «Tristețe»
Animându-i «gânduri sfinte» mi-l pupă pe-ambele fețe
Și-apoi calm (și cam serafic) liniștit văd cum se așează
Tocmai în... pagina patra și tăcut (un Hrist!) oftează...
Gata-gata eram D le să «mă'mbăt de armonie»
Când mi-'ntinse P. Rovine «Fermecat ai triloghie»
Incrustată (ce dar mândru!) toată splendid în «Rondel»
«Iubirea, toamna, visarea», date meșter la tighel.
Mai ciudat fu însă Fussu ce uitând de: «tan-ga-ni-ga...»
(Re 'ntors de la soviete ce-s stăpâni chiar și pe... Riga...!?)
Imi ceru cu insistență ca 'n muzeu pe frontispiciu
(Și mi zâmbi ironic: Ce zici? să le facem un supliciu!)
Să scriu musai cu cerneală 'n caractere mari și mici
«Lăsați voi orice speranță cei cari a-ți intrat aici...»
Pricepu însă Palanca și 'ncepând'o cu: Credeul
Ne 'n parabolă pe ambii 'n «Vameșul și Fariseul»
I. Păun cu «Cultul Patrii» făr' să fiu chiar vinovat
*M'a gratulat *) cu'n «morb» zicându mi «vițios abrutizat»*
Și c' are să-mi facă mie una d'ala nefăcută...
C'ar vrea chiar cu-Arhimandritul s'aibe-o țără de dispută
Și 'mi pretinde eticheta 'n raft s'o pui — nici nu auzi —
Lângă Avocat Popescu că-i mascota lui Copuz...
Iar Emilia Popescu, are și-ea o rugăminte
Refuzată de la «miss-e» mi a eșit timid 'nainte
Și mi-a spus că ține foarte ca' studentul care i face
Cu talent poezioare să stea langă ea «în pace
Și onor...» ca descendenții, să 'nțeleagă Dualismul
Cât de rodnic e când baza e'n abstract Pozitivismul...
I'am respins doar pe Florescu n'are mostre cum aș vrea
Muntmarg — ce s'alegi din scrisu-i «trei coloane și ceva?)
Și-o mai ți și Podărelu — parcă 'mi amintesc ca'n vis
Cu «Piciorul de Paris»
Ar' să fie muzeu strașnic n'avuseiu eu prea mult timp
Ca să sgâlțâi toți poeții ce-și trec gândul pe Olimp;
Dar vă jur că nu mai peste nici mai mult o săptămână.
Ce-a fost fu doar un capitol, să nu mi faceți nici o vină
Alt' dat' fac inaugurarea, — deocamdată...

Stan Chinină

*) Cetiți «briantă», «eșantioane» s. c. l.

Se primesc:
ANUNȚURI
ȘI
RECLAME
cu prețuri foarte reduse la ziarul
„Cultura Poporului"
Str. Regală 16

ORAȘ
INUNDAT DE RACHIU

Ziarul «America» din Ohio, ne arată un fapt de o deosebită importanță și anume: In orășelul Saint Jean D'angely, trăsnetul a lovit un depozit de rachiu. Lichidul a inundat străzile, iar porcii au sorbit cu lăcomie rachiul, semn că și pentru ei este tot așa de prețios ca și pentru unii oameni, (de aceia oamenii când se îmbată se aseamănă cu porcii).

Soarta porcilor a fost: moartea,

INFORMAȚII

Din Țară

Din fundul satelor.

De când cu alegerile dela județ și dela comune sătenii numai au astâmpăr pe la casele lor.

Toate ulițele sunt pline de grupuri, grupuri de oameni, și toată ziulica, nu au alta de vorbit decât aceia ce niciunuia nu i este spre folosul său—N'are omul nici noaptea odihnă. Noi ne mulțumim că este încă liniște și am dori să fie întotdeauna, dar oricât: «se pierde și bani și vreme degeaba, când vin alegerile.

Tot a zis cine a zis: «politica este o buruiană care crește tocmai în fundul sufletelor oamenilor (adică cetățenilor); aceasta buruiană éste cam otrăvitoare și fără leac. Ea seamănă numai desbinare și ambiție».

Cine este cuminte, să stea mai bine și să-și îngrijească de ale sale.

Congresul Soc. Ymca. La sfârșitul lunei Frevruarie, va avea loc la Atena, Congresul Soc. *Tinerilor Creștini Ymca.*

La acest congres vor lua parte, ca delegați ai Țării noastre: *P. S. Arhiereu Tit Simedrea, P. C. Păr. Arhim. I. Scriban și Păr. I. Popescu Mălăești.*

Din Străinătate

Pârjol în Rusia. In Rusia au fost executați 270 ofițeri, din armata țaristă, cei mai mulți din marină, care au rămas în Rusia sovietică fără a intra în serviciul sovietelor. Părinții celor executați au cerut Rușilor ortodocși din Riga să se roage pentru odihna sufletelor celor uciși, de oarece în Rusia, serviciile religioase nu sunt permise.

Cat ar costa o piramidă După socotelile făcute de un inginer, s'a ajuns la rezultatul că o piramidă ca aceia din *Gizek*, în prețul de azi, ar costa 75 milioane de lei. La acea piramidă au lucrat 100.000 de locuitori, și au lucrat-o în 20 ani. Astăzi însă ar putea-o lucra 21.000 lucrători, în timp de 12 luni, dar lucrând în continu.

Doritorii de colaborare

Acei care ne au scris că doresc să fie corespondenții noștri, sânt rugați a ne trimite articole cu fapte importante, culturale, morale, instructive, acestea de probă. — Cei ce doresc carnetul de corespondent, vor trimite câte o fotografie pentru carnet, dinpreună cu mărcele necesare la expediere. ⁂ ⁂ ⁂

Poșta Redacției

Gh. Ned. Nițică răbdare cu volumul D tale. Dece atâta pripă când, dacă — toate poesiile ce le vei publica întrânsul vor fi ca aceia ce ne-ai trimis o «de probă», sfatul nostru «desinteresat» e să le mai corectezi, să le mai cizelezi, să le refaci de două de nouă ori. Inabușă arzătoarea dorință de a fi «consacrată», căci în cazul de față ne temem să nu porneșți cu «stângu'... Cugetările, da!

St. Alexiu. «Nici un ban pentru școală de și e scrisă cu multă vioiciune și adevăr. Cred că sunteți de aceiași părere cu noi că nu mai face s'o publicăm. Intrucât—presimțim—(și nu credem să ne înșelăm) că în viitor ne veți fi un prețios conlucrător în țarina noastră, vă așteptăm cu drag.

Emil Saulea. D-l Pruteanu voește să vă cunoască. Vă rugăm treceți pe la Redacție.

Rugăm pe D-nii Colaboratori să ne trimită articole cât mai scurte.

Chieleș Impărat

de SERAFIM IONESCU

C'a rămas iar singurel,
Alt rând de haine-a 'mbrăcat
Din cele ce-a fost luat
Dela zâne și aveau
Pe umeri — de străluceau
Și-ți luau ochii de roși
Doi luceferi mari, frumoși,
Pe piept, mândru, soarele
Te orbia cu razele,
Iar, din dos, știi, colea'n spate
Era blânda lună, frate
Apoi și beșica scoase,
Pietele d'aur, frumoase,
Fâlfâiau. — Incălică,
Frâul bine apucă
Și pornește la 'ncurat
Cu calul în lung și'n lat,
Prin grădina 'mpărătească...
Când s'opri să poposească
Vede că tot a stâlcit...
El rămase uluit.
Repede iar se desbracă,
Hainele de-argat îmbracă
Și 'ncepu să se gândească,
Amar să se tânguiască;
Căci, nu putea să priceapă
Meremetul cum să 'nceapă
Grădinarul, când sosi,
Și cel prăpăd îl găsi,
Mânia lui, frățioare,
Trecuse ori ce hotare.
Pe argat îl dojenește
Și să i dea pe foi voește,
Să-l omoare, să-l tot bată.
Când la fereastră, s'arată
Copila de împărat
Și-i cere flori.—Inciudat
Grădinaru-a amuțit.
El tot cată zăpăcit,
Din colț în colț, a tot dat
Păn 'ce abia a aflat
Numai două floricele,
Ce scăpase singurele
De copite, din zburdat
Calului înaripat.
Pe acestea le trimise,
Fata le primi și zise
Că argatul nu-i de vină
De paguba din grădină
Și, trei pungi galbeni cu zimți
I-a dat.—Sa-și iasă din minți
De darul ne așteptat,
Grădinarul, încântat
Prinse din nou la croit,
La sapat, la răsădit,
Zi și noapte dă din mâini
Și-abia 'n șease săptămâni
Isbuti să întocmească
Iar grădina 'mpărătească
Să mai semene-a grădină.
Argatului pentru vină
Îi jurueste o sfântă
De bătaie colea, cruntă,
Sor' cu moartea, de-o afla
C'altă dată s'o întâmpla
Vre-o poznă, ca pân'acum,
Ba, 'l va da și-afară 'n drum.
De gânduri s'a fost luat
Bietul tată și împărat
Văzând că fata-i rămasă
E tristă stă tot în casă
In oftări necontenite;
Hotară deci s'o mărite
Îi pomeni un șir mare
De cutare și cutare
Fii de împărați și crai
De cât ceilalți mai dihai,
Dar, în deșert ori ce trudă,
Căci ea nici nu vrea s'audă.
Impăratul strânge 'n sfat
Boierii și i-a întrebat
Ce să facă, cum să dreagă.
Un sfetnic cu minte 'ntreagă
Dete plan să porunsească
Un foișor să clădească,

—Va urma —

PRIMIM SCHIMB CU ORICE GAZETA

---

câmpie, peste căi și văi, până la pragul casei părintești, făcând-o să cadă la picioarele tânărului. Acesta bagă mâna, scoase pâinea și o strânse către obrajii înlacrămați, apoi mușcă din ea cu lăcomia înfometatului.

Noaptea a petrecut-o în frământari chinuitoare. Și iarăși îi apăru imaginea femeii cu ochi de iasp și cu zâmbetul ademenitor. Dar dacă ar cerceta tribul păgân al moabiților și de aici înainte ar rătaci cu ei pe căile apucate de dânșii? Se sculă numaidecât și o porni la drum. Prin toate mădularele simțea o durere cumplită. Bucata nevăzută de lespede apăsa ca o povară groaznică asupra inimii sale.

Abia își ridica picioarele ca de plumb, dar totuși porni. Gâtul i se uscase și simțea o sete de moarte. Lipsit de putere se rezimă de trunchiul unui copac. Atunci, ca din pământ ieșiți, apărură în jurul lui gloate pestrițe de scamatori, cântăreți nomazi, negustori de schimburi, fermecători și vrăjitori. In vârtej ameților se învârteau în jurul lui și printre ei se învârtea râzând și femeia cu ochii de iasp. Tânarul atunci îi ruga:

— Dați-mi o înghițitură de apă că mor de sete.

Vârtejul se opri. Infiorați se uitara la el, iar femeia cu ochii de iasp strigă cu fața schimonosita de groază:

Departează-te dela mine blestematule! Fugiți din calea acestuia!

Tânarul făcu o mișcare, însă brațele amenințatoare își ațintira furcile de fer cu trei dinți asupra lui. Torturat de chinurile cumplite, el începu strige și atunci vârtejul pestriț dispăru dintr'odată, ca înghițit de pământ. Tânarul își privi mânile umflate și acoperite de vânatai. Își înălță privirea suferindă spre cer și porni pe drumul, ce-l ducea între munți. Se târă cu mare chin până la gura peșterii și se prăvali la pământ, gemând rănit de moarte.

— Mamă...

In clipa următoare bătrânii lui părinți îi stăteau alături. Se aplecara asupra lui, dar el le strigă disperat:

— Nu mă atingeți că sunt lepros!

Tatăl se trase cu groază, însă mama aplecându-se îi sprijini pe brațele-i capul acoperit de răni.

— Fiul meu!

De sub pleoapele umflate ale tânarului lacrimile curgeau șiroaie.

— Rău și păcătos am fost față de voi!

Mama răspunse dămol:

— Eu îmi amintesc numai de bunătatea ta de odinioară.

Un oftat adânc și dureros îl făcu din nou să tresară:

— M'am lepădat de voi și v'am gonit din avutul vostru!

Mama i mângâia capul copleșit de sudori.

— Dar iată că iar mi ai sosit. Noi te am așteptat într'una copile.

— M'ați acoperit și m'ați hrănit în mizeria mea.

— O, de am fi putut să-ți dăm mai mult încă!

— Și acuma mă primiți după ce am căzut de tot!

Alungați mă dela voi!

Mama îl privi cu ochii înlăcrămați.

— Cum te am putea goni dela noi, când tu ne ești în inimă crescut!

Tânarul se sbătea gemând pe pământ. Mama își ridică brațele rugându se.

— O Doamne Prea Indurate, mântuiește-mi copilul!

— Atunci un cap auriu se aplecă asupra bolnavului și o mână albă atinse fruntea învinețită. Aținti asupra lui ochii pătrunzători de suflete și-i zise încet:

— Mergi cu părinții tăi și reziește din puterea ta casa voastră. Iar când va sosi ceasul răscumpărării, inima ta se va ușura de povara ce o apasă.

Copilul cu părul de aur ești din peșteră și plecă pe cărarea ce ducea spre Ierusalim.

Fața schimonosită de chinuri a bolnavului se netezi și și recăpătă culoarea sănătoasă, rănile de pe mâni dispăruse. Simțea cum viața și puterea îi reintră din nou în toate mădularile sale.

Se sculă și cu amândouă brațele își cuprinse părinții:

— Să mergem la pământul nostru.

Iar când sosiră, din vreascuri și din crengi a împletit acoperiș de-asupra staulului și din frunza de pom găti loc de odihnă. Din turma pustiită a oilor eși o oaie scăpată ca prin minune. Pe aceasta o mulse pentru bătrâni. Scotoci apoi securea și ciocanul de printre ruinele afumate. Taie copacii dela marginea drumului și ciopli stâlpi din ei. Dela malul izvorului cără piatra, pământul și nisipul necesar și lucra din greu.

Dar ce era greutatea pietrelor și a sacilor de nisip, pe lângă povara grea, ce purta în inimă.

Casa se ridică văzând cu ochii. Sosi ceasul când tânarul își luă de mână bătrânii părinți și intrară în casă. Se opriră la mijlocul odaii. Tatăl își ridică brațele către cer și rosti rugăciunea de mulțumire Stăpânului ceresc. Apoi a binecuvântat casa. Fiul său stătea în genunchi înaintea lui și cu smerenie adâncă îl implora;

Tată binecuvântează-mă!

Mâinele tremurânde ale bătrânului se lăsară încet în jos și se odihniră pe capul plecat de căință. In clipa aceasta tânarul simți că în fața lui stă copilul cu părul de aur, că mânuța lui albă îi atinge inima și ridică de pe ea povara nevăzută, care ca un fulg ușor, dispăru în vântul de primăvară.

Augusta Rubenescu

Tipografia «Corpului de Jandarmi» București

CULTURA POPORULUI

A cunoaşte bine limba unui popor, înseamnă a-i cunoaşte inima.

PRETUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învăţători, preoţi, studenţi şi săteni 200 Lei
« autorităţile săteşti . . . 300 «
« instituţii particulare şi de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZA-TE ŞI VEI FI: VOEŞTE ŞI VEI PUTEA"
C. A. ROSETTI.

Director: Generalul NICOLAE PETALA | REDACŢIA, STR. REGALA Nr 16 Sec. I | BUCUREŞTI, 23 FEVRUARIE 1930 | ADMINISTRAŢIA STR. REGALA Nr. 16 | ANUL X, Nr. 313 Apare în fiecare Duminică

Onor Asoc. p. Literatura Rom. şi Cult. Poporului Sibiu

IURUŞUL COMUNISMULUI

Că după războiul popoarelor se aude cam des de comunism, e adevărat. Treptat—treptat însă, valurile lui s'au muiat. El şi avea împotriva lui un fapt uriaş şi o dovadă zdrobitoare că nu e în stare să împlinească nimic din ce făgăduise şi cu care ameţise lumea. A izbutit să pue mâna pe o mare împărăţie, Rusia de odinioară, dar nu pentru a o duce la o perioadă de lumină, de înflorire, de putere şi de fericire, ci dimpotrivă, pentru a răsturna la pământ tot ce avusese ea ca strălucire, pentru a o presăra cu morminte de nevinovaţi, pentru a aşeza în inima ei o adevărată măcelărie de oameni şi a întinde, în tot largul împărăţiei de odinioară, jalea, ruina şi pustiirea. Mai rar aşa sete turbată de a prăbuşi la pământ totul, de a nu lăsa nimic în picioare şi a duce mai departe toată sfâşiarea pe care o începuse războiul!

Domnia pustiirii şi-a întins largi aripile peste o ţară în care totul era de trezit pentru a o duce la înflorire şi şi-a făcut gusturile din plin. Dar, în acelaş timp, a dat dovada răsunătoare despre poftele pe care le are şi despre ce este în stare să facă. Comuniştii au ajuns şi ei odată la putere şi au făcut isprăvi de să-şi aducă aminte lumea şi peste o mie de ani ce a fost când sălbatecii au ajuns să fie şi ei stăpâni.

Dacă înainte de război se putea numai sta de vorbă despre ce va fi comunismul; dacă, atâta vreme cât nu avusese puterea, se putea lăuda că el ar aduce omenirii marea şi sarea, adevăratul rai pe pământ; acum, după război, vedem ce fel de rai a fost în stare să aducă. Comuniştii au dat examenul şi şi au făcut dovada. S'au dovedit fiare bătătoare de sânge, bestii ticăloase care n'au ştiut decât să fie călăi şi să privească drept o mare chemare a lor, acela de a ajunge cioclii omenirii.

Ciudat că această omenire îi mai sufere, că mai stă de vorbă cu ei, că are soli ai lor la curţile feluritelor State! A ajuns pleava la putere, s'au văzut primiţi în palatele popoarelor şi şi au luat nasul la purtare!

Nu trebuiau primiţi din capul locului. Mult a greşit diplomaţia Europei tratând bestiile altfel decât ca bestii.

Înfierăm cu cuvinte de foc, pe barbarii de acum o mie de ani, îi arătăm în cărţile de istorie drept neciopliţii care se fericeau cu pustiirea pe care o puteau săvârşi. Şi acum avem pe barbarii din ziua de azi, cu mult mai mulţi ca cei de altădată, şi nu ne încrâncenăm de ei, cum ne înfiorăm de cei care au fost!

De peste 10 ani stăm martori la jafurile şi uciderile pe care le săvârşesc, cu trufia că îndeplinesc o «programă» de cârmuire, şi lumea se mărgineşte a privi, a citi despre ce e la ei, şi atât.

Mult mai îngăduie lumea aceasta şi mare vinovată este!

Şi iată că domnia comunistă a prins la îndrăzneală. Vrea să se facă învăţătoare a Europei, ea, adunătura de netrebnici, a cărei lege trândăvia şi traiul pe spinarea celor ce muncesc.

Ah! oamenii cu cuvinte de foc împotriva bogaţilor, pentruca ei să trăiască din sudoarea altora şi să arate lumii ce sunt în stare să facă beţivii, hoţii şi ucigaşii când ajung la putere.

Bieţii fugari care au umplut lumea nu se simt acum la adăpost nici prin ţările unde se află. Dacă pe generalul Kutepov l-au furat din Paris, cine mai este apărat pe unde se află fugar? Pune-te rău cu aceste bestii, şi eşti ameninţat ori pe unde te afli.

Doar ei de atâta se ţin, de jaf, şi ucidere. Neavând alte treburi mai de seamă, toată ziua cumpănesc cine mai este de jefuit şi pe cine ar mai putea ucide.

Europa îşi primeşte dreaptă pedeapsă a nepăsării ei. Cu oamenii aceştia trebuia isprăvit de mult. E vorba de liniştea unui continent întreg, şi aceste slugi ale diavolului nu se astâmpără şi au o sete drăcească de a turbura pretutindenea.

Oare se va trezi Europa acum? Este vremea. Căci uneltele căpcăunilor care se hrănesc cu carne de om, au umplut lumea şi umblă să stârnească pe proşti să facă la fel. De! pe lume proşti sunt destui. Minciunile comuniştilor dela Moscova găsesc ascultători la bieţii oameni care nu ştiu ce-i aşteaptă de ar veni comunismul şi în ţara lor.

Trebuieşte scularea unei tabere împotriva comunismului şi trebuieşte desfiinţarea din mijlocul nostru a faptelor pe care comuniştii le pot întrebuinţa împotriva vieţii aşezate de azi.

Omul sărac uşor se turbură când risipa şi cheful sunt în t o i, pe când el se zbate din greu cu viaţa. Du te şi spune unui asemenea om vorbe comuniste şi vezi că mai uşor le primeşte ca altul. Le primeşte fiindcă comunismul numai cât îi făgăduieşte, vede ce fac rău alţii, dar nu spune pustiul pe care l-a făcut el. Noi însă, pe de o parte trebuie să spunem oamenilor ce este comunismul, ce a făcut el dintr'un mare popor cum au fost Ruşii; iar, pe de altă parte, trebuie să luăm din priveliştea lumii petrecerile cari amărăsc pe cel sărac.

Societatea de azi nu trebuie să dea apa la moară comunismului, pentrucă, deşi noi ştim că nu are dreptate şi că el va face mult mai rău, dar poate păcăli pe neştiutori.

La facultatea de teologie din Chişinău, era anul trecut un tânăr care făcea slujbă la bucătărie. Ce putea să înţeleagă acesta din rosturile lumii? din viaţa popoarelor, din chipul cârmuirii lor? Totuşi tânărul a ajuns... comunist. Când am întrebat de el acum o săptămână, mi s'a spus că a fost şi el amestecat în turburările dela Chişinău.

Cum a fost păcălit aşa? A citit cărticele pe care Dumnezeu ştie cum le-a căpătat, a crezut că e mai bine la comunişti, a voit să treacă Nistrul, a fost prins şi, cu toată închisoarea, omul crede că trebuie să fie comunist pentruca să aibă pânea mai ieftenă şi trai mai uşor

Înşelarea oamenilor merge în toi. Câţi or fi ca el! Dar nici noi nu trebuie să cheltuim cu concurs de frumuseţă la Sinaia, să dăm 50,000 de lei unei fete frumoase, pentrucă cei săraci zic: Uite cum boierii huzuresc, p e când noi n'avem ce mânca!

Să păşim împotriva comunismului, dar şi noi să fugim de faptele care se pot specula împotriva întocmirii de azi.

Arhim. SCRIBAN

Ce nu se iartă

Privind în general toate aşezămintele de cultură din ţara românească, dar şi aşezămintele altor instituţii, vom vedea că dintre toate acestea, Biserica, — vorbind numai ca local, — este cea mai ameninţată dintre toate.

Luând a destrăma chestiunea, în tot complectul ei, va ieşi cred, mijlocul prin care am putea ajunge la o stare mai înfloritoare a Sa şi cu aceasta, am putea spune că am făcut o observaţie, care trebuia scoasă la iveală mai de mult.

Biserica o vedem, aşa cum o preţuiesc şi o cinstesc unii, dar, cum n'ar trebui să fie.

Dela o seamă de vreme, auzim spunându-se, că în cutare şi cutare sat, nu este Biserică; sau, cutare Biserică e începută din anul cutare, înainte de război şi nici până acum nu s'a putut căpăta suma trebuincioasă, pentru a fi terminată. Sau: ştiţi, Biserica... *Sf. Gheorghe* din Bucureşti? A fost trecută ca monument istoric şi dată în primirea societăţii cu acelaş nume. Ei bine! această societate, care nu s'a ilustrat până acum, nici pentru Biserica numită mai sus n'a făcut nimic, din care cauză este gata să se dărâme.

Dar, cazul nu e numai cu această biserică, ci şi cu altele. De exemplu: Biserica *Curtea Veche*, *Stavropoleos* şi multe altele, toate din Bucureşti. Şi dacă situaţia cu lăcaşurile sfinte este de plâns n'avem dreptul să spunem nimic?

Ştim că există societatea, dar că face cevă pentru păstrarea monumentelor şi ruinelor istorice, aceasta nu o ştim, nici nu vedem. Un exemplu dintr'o mie, este cetatea *Abritus* (Aptat cale) din jud. *Caliacra*, care a fost lăsată în părăsire, iar locuitorii turci şi bulgari, scot piatra din zidurile şi turnurile ei.

Regretatul profesor *V. Pârvan* începuse săpăturile la cetatea aceasta zidită de împăratul *Traian*, dar din cauza războiului au fost întrerupte. Lucrările au fost lăsate în părăsire.

Dar cu câte cetăţi şi biserici nu s'a întâmplat la fel?

De aceia, când toate aceste monumente istorice sânt legate de trecutul şi viaţa *poporului nostru românesc*, se cuvine, să le dăm o mai mare atenţie, prin îngrijirea lor.

Pentruce a fost înfiinţată această societate, dacă nu pentru îngrijirea acestor amintiri?

Cu bisericile stăm la fel. Vechile biserici, încredintate acestei societăţi se dărâmă, iar altele nu se mai zidesc. Prin urmare, iată un rău naţional.

Trebuiesc luate măsuri mai curând, ca monumentele istorice să se îngrijească mai conştiincios. Bisericile începute, să se termine, iar cele distruse de furia războiului să se clădească din nou.

Nu este îngăduit ca să nu se ia măsuri de îndreptare la toate acestea, iar societatea existentă să înceapă lucrul; căci ne luând în seamă clădirile acestea de folos obştesc, e un rău CARE NU SE IARTĂ.

Diac. V. FUSSU.

BIBLIOTECILE POPULARE

S'a vorbit atât de mult despre înfiinţarea şi organizarea bibliotecilor populare, s'au propus atât de multe, încât dacă s'ar fi realizat cel puţin un sfert din cele propuse de către miniştrii, consileri technici şi inspectori culturali, nu am fi azi în starea în care ne găsim.

Singură Serbia ne stă mai jos în cultură. Toate celelalte ţări, (până şi Bulgaria, ţară învinsă, mult mai săracă ca a noastră) ne a luat cu mult înainte. Prea mult a domnit nepăsarea faţă de carte. Patimi stârnite de interesul momentan ne-au făcut să uităm de carte, de cultură. Politica cu tot şirul ei de nenorociri a otrăvit sufletul tineretului mai ales. Şi a împiedicat răspândirea culturii în popor.

Sunt sate cari au 2 sau mai multe societăţi culturale, întemeiate numai din cauza politicii. Bună voinţa pentru cultură nu lipseşte, dar deocamdată nu se face nimic. Acţiunea merge paralel şi de multe ori contrariu, şi deacea nu se vede progresul realizat.

La noi prea puţin se citeşte. Copilul termină şc. primară ce mulţi o privesc ca o datorie, (mai ales prin Basarabia unde numărul analfabeţilor a ajuns la 50 la sută—Jud. Hotin—) dar apoi nu mai citeşte nimic, uitând aproape cu totul cele învăţate în şc., astfel că atunci când e luat la armată deabia mai poate silabisi. A terminat şcoala, a svârlit şi cartea, (şi aceasta) pentrucă în timpul cursului primar în afară de cartea de citire aritmetica şi geografia, nu i-a mai căzut şcolarului o carte bună de citit, care să-l atragă şi să-l facă a citi şi altele mai apoi. Nu vorbesc de excepţii atât de rare cari sunt datorite dascălilor ce n'au intrat încă în mocirla politicianismului. Dar şi acolo unde nu lipseşte bunăvoinţa, totuşi nu prea se vede mare progres. De cele mai multe ori colbul vremii şi al nepăsării s'a aşternut, iar păienjenii încep să-şi ţească pânze prin colţurile dulapurilor deschise numai la zile mari, mai ales când vine un domn inspector în propagandă culturală căruia i se arată dulapul plin de cărţi şi e mulţumit de buna întreţinere şi orânduire a cărţilor. Dar nu s'a interesat câte cărţi din dulap au fost măcar tăiate, nu răsfoite. Căci de cele mai multe ori biblioteca cuprinde cărţi pe cari nici măcar bibliotecarul—preot sau învăţător—nu le citeşte. Şi nu vorbesc decât de cele trimise de Casa Şc. şi Ministerul Cultelor (cărţi cumpărate şi răspândite numai prin protecţii cu oamenii zilei): «Sofocle», «Hamlet», «Schiţă asupra şc. Secundare din Italia, «Filozofia lui Platon» «Othelo», «Macbbet» şi altele, ce nu şi au locul într'o bibliotecă populară, pentrucă nu sunt înţelese de acei cărora li sunt adresate. Nu tot ce se tipăreşte e bun de trimis într'o bibliotecă populară. Trebuie să se facă o bună selecţie, între cărţile ce sunt adresate poporului (In edit. «Casa Şc. se editează o bib. p popor, apoi asociaţiunea cult «Astra» tipăreşte o bib. populară şi «Cartea Românească» editează următoarele publicaţii: „Pagini alese din scriitorii Români»; «Biblioteca agricolă» şi „Cunoştinţe folositoare». Apoi pe lângă aceste cărţi de interes general, sunt necesare cărţi potrivit locului, culturii şi ocupaţiei celor căror le sunt adresate. O bibliotecă sătească nu poate fi la fel ca una dela oraş.

Ţările vecine au deslegat problema bibliotecilor populare. Cehoslovacia are o lege a bibliotecilor comunale, la fel şi Bulgaria, (lege în care sunt trecute veniturile, întocmirea şi funcţionarea bibliotecilor populare). Numai noi stăm pe loc. Se spune că nu sânt fonduri. Dar câte zeci de mii lei nu sunt răspândite pentru aşa zisa «propagandă culturală» şi subvenţionarea anumitelor societăţi culturale, cărora nu li se văd roadele!

Cu banii aceştia s'ar cumpăra cărţi p. popor, s'ar înfiinţa o şcoală de bibliotecari, la fel cum există în alte ţări. La noi—cu prea puţine excepţii, bibliotecarul nu ştie ce înzestrare trebuie să dea bibliotecii potrivit locului şi cititorilor.

Apoi ar trebui un oficiu de propagandă, de selecţionare şi răspândire a cărţilor în popor. Sunt cărţi din diferite ramuri ale culturii, ce nu figurează într'o bibliotecă.

In raport cu ceeace am folosi după urma bibliotecilor populare cheltuelele nu sunt mari. Dar pentru acestea trebueşte muncă, nu propuneri.

Trebuie pus stavilă patimii şi vrajbii politice, trebuesc uitate şi interesele ce ne-au ţinut atâta timp pe loc. Bunăvoinţă, răbdare, stăruinţă şi vor ieşi toate în bine. Dar până atunci mai vă.

Tr. I. Marinescu

Posibilităţi de muncă, nu miluire!

In fiecare zi, drumul meu duce pe lângă un oficiu de plasare. In fiecare zi acelaş spectacol dezolant şi dureros prin umilinţa lui.

Un şir nesfârşit de oameni plecaţi din cine ştie ce colţuri depărtate ale ţării, cu gânduri de mai bine, în care au pus speranţă—poate—atâtea alte fiinţe nenorocite, copii sau părinţi, au venit aci în Bucureşti, să-şi găsească de lucru, căci braţele lor cer munca binefăcătoare. Criza însă, în care se zbate, astăzi, întreaga ţară, i a lovit pe aceştia, mai crunt şi neîndurător ca pe ori care alţii. Au rămas fără lucru, fără nici un mijloc cinstit de trai. Şi-au cheltuit ultimile resurse băneşti şi de energie, şi vin desnădăjduiţi să ceară ajutor statului.

Trupurile scofâlcite de foame frig, se agită, se'nghesuiesc, s'agaţă, să pătrundă mai repede acolo, de unde nadăjduiesc salvarea. Numărul lor devine din ce în ce mai mare.

Eri erau mai puţini, astăzi am văzut mai mulţi. Mâine, poate, se vor îndoi. Şi tot pe atâta, numărul jandarmilor, cari îi supraveghează, creşte...

Ce vor face aceşti oameni? Fabricile şi-au închis porţile. Primăria a oprit multe din lucrările de pavaj începute. Criza este în plină desfăşurare. Roşi de mizeria foamei şi a frigului, aceşti nenorociţi, bat drumurile între oficiul de plasare şi azil. Am văzut, cum mai acum câte-va seri, un grup se ruga aproape cu lacrimi în ochi, să fie adăpostit în azil. Câtă bunăvoinţă aveau cei dinlăuntru, dar numai era posibil să încapă cineva. Resemnaţi, atunci au cerut voie să doarmă pe scările dela intrare, cari aveau deasupra un acoperiş...

Soarta acestor oameni, profund zguduitoare, pare că este ruptă din romanele lui Knut Hamsun sau Maxim Gorki.

Şi ne mai întrebăm, dece s'au înmulţit mişcările comuniste în ultimul timp?

Foamea este un rău sfetnic. Şi mai adăugând şi pe agitatorii de meserie, cari găsesc aci terenul cel mai prielnic lor—şi iată agitaţia şi dezordinea.

Majoritatea dintre aceşti nenorociţi fac parte din clasa lucrătoare rurală, şi numai o parte sunt din clasa uvrieră urbană. Fără prejudecăţi, nu sunt frământaţi decât de sbuciumul agonisirii unui ban, din care să poată trăi. Dacă au ce mânca în fiecare zi, sunt liniştiţi. Cu toate acestea constitue masa de manevră a vizionarilor periculoşi cu ochii îndreptaţi peste Nistru. Şi aci este primejdia. Psihologia mulţimii este bine cunoscută de agitatori.

Cu timpul însă, lucrătorul rural cât de liniştit ar fi, vede că dacă s'a mişcat odată mai violent, prefectura i-a chemat şi le-a dat ajutoare. Acest lucru îl face să creadă că şi aceasta este o meserie şi astfel, chiar când are ce să muncească, refuză, şi vine în stradă, căci statul trebuie să dea...

Deaceia, ajutorul acesta pe care l dă autorităţile muncitorilor fără lucru constituie din punct de vedere educativ un dezastru.

Nu le trebuiesc muncitorilor miluire, ci posibilităţi de muncă. Nu trebuiesc învăţaţi să suporte umilirea, căci umilitul, la prima ocazie, devine un răsvrătit, un răzbunător.

Şi posibilităţi de plasare se găsesc.

S'a vorbit, în ultimul timp de o convenţie între noi şi statul francez, unde este nevoie de mâna de lucru, şi unde să trimitem serii de muncitori români, cari vor fi plătiţi şi trataţi, întocmai ca cetăţenii francezi.

Debuşeul s'a găsit. Trebuie folosit cât de curând, pentru a nu ajunge ca în Spania, unde şomerii au început să atace magazinele cu coloniale.

Numai prosperitatea tuturor cetăţenilor acestei ţări, o vom putea opune cu succes, internaţionalismului sinagogic roşu de peste Nistru.

Stelian Semedrescu

Nu este ură mai neîmpăcată de cât invidia.
Ar. Schopenauer.

Leningrad?

De când s'a strămutat paradisul pe întinsele meleaguri ale ţării stăpânite de Ruşii bolşevici, oraşul zidit de celebrul Impărat Petru cel Mare, cu munca şi cu faima lui, usurpatorii contimporani nouă au furat acest nume frumos, Petersburg, fie şi Petrograd, şi l'au dat pe acela a lui Lenin, ca să l facă şi pe el celebru, cu o nuanţă de bine, căci, şi fără această nuanţă de bine, Lenin a devenit celebru, prin cele mai puternice colori de rele.

Ca şi Lenin, toţi conducătorii de azi ai obijduitului popor rusesc sunt şi vor deveni celebri, prin nenorocirile ce au adus ţării aceleia, fără însă — fie ei toţi siguri — vreo speranţă că numele lor vor fi celebrate vr'o dată, cum a fost celebrat până acum câţiva ani, gloriosul nume al adevăratului fondator, Petru I.

Să ia aminte toţi acei, de la noi, cărora le place să se înpăuneze cu gloria altora să fure numele unor opere, sau a unor aşezăminte ce nu s'au învrednicit să dureze.

Şi fiindcă nu s'a putut întinde Raiul bolşevic pe râvnitele noastre plaiuri, este timpul să se revizuiască acum toate acele usurpări de nume şi de ctiorie.

Şi ar fi în dreptul şi autoritatea marelui nostru istoric Iorga să facă aceasta. Să mă ierte dacă am omis cuvântul Domnul, pentru că D-sa s'a ridicat de mult deasupra lui «Monsieur".

Să se lase numele sfinţit al celor ce s'au străduit să fondeze ceva folositor ţării noastre, iar Domniile lor, Epigonii de azi, să se învrednicească ei să facă altele asemănătoare, sau mai bune, spre a le purta cu drept — nu prin furt — numele.

Numai aşa este cinstit şi respectat de istorie.

Să nu furi! Nici să primeşti să fure alţii pentru tine.

Colonel Ioan N. Păun.

CANDELA

Lumina în ace uşoare se furişează în amurg prin colţuri strâmte de căminuri. Deasupra icoanei, împodobită cu naframă, razele sfinte coase în fir de aur aripi de îngeri...

In timpuri trecute, când, bunicii în lumina candelei ne povesteau viaţa Mântuitorului, ne dădea un farmec ce azi nu-l putem prinde nici pe cel mai scump metal. O cinste deosebită purtau dânşii acestei podoabe cereşti.

Intrezăreau în flacăra ei, ce pâlpâia neîncetat: „Speranţa şi Virtutea».

Ungherile triste îşi alinau odihna n cântul razelor ce alunecau de colo colo.

Troiţele în farmecul candelei au păstrat de veacuri răbojul ce l'a încrustat vremea. Plugarul după apusul soarelui fermecat de lumina ce părea ruptă din scânteerea stelelor îşi pleca genunchii şi cu smerenie adâncă, mulţămea Domnului.

Pe colţuri de stânci, mai jos de cer, în nopţi de furtună luminiţa plăpândă purta grija omului rătăcit.

La curţile Domneşti, în divan, candela, tăiată din argint şi, lucrată de mâna meşteşugară în filigramă împodobită cu pietre nestimate, ardea veşnic, cea ce adeverea că judecata boerilor şi a domnului să fie luminată şi de razele sfinte ale ei. Dar astăzi aceste toate frumuseţi pe care ni le dădea candela nu mai sunt.

Vă veţi întreba dece?

Răspunsul e limpede: aceastăcupă în care strălucea lumina lui Dumnezeu, cu multă amărăciune trebue s'o mărturisim — abia dacă mai ni se înfăţişează ochilor pe ici pe colo, arătând unde evlavia de înaltă civilizaţie — stărue încă.

Ion Luca.

PAGINA LITERARĂ

Judecata viitoare

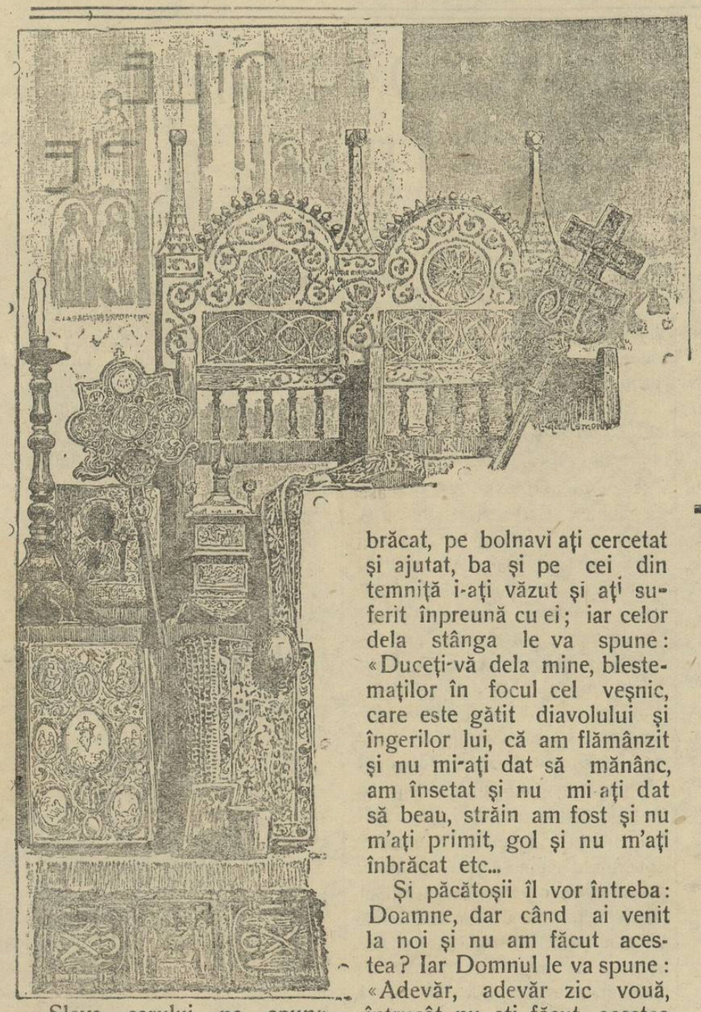

Slava cerului ne spune mărirea lui Dumnezeu. Lumea și pământul și tot ce se mișcă pe El, tot ce se vede și nu se vede, Judecata dreaptă se pleacă în fața tronului Dumnezeesc. Dacă lumea aceasta trecătoare, cu toate răutățile ei, cu toate neajunsurile ei—ar trăi în pace și bunăînvoire, cuvintele acelui care ne-a asigurat o pace și o fericire în lumea veșnică, lume care există dincolo de margini—ar fi săpate pe frontispiciul existenții, dăinuind deapururi aici unde Soarele răsare dimineața și apune seara. Dumnezeu a cunoscut din veac frământările omenirii de astăzi și din veac a făgăduit Inpărăția cerului. Mintea și Judecata fiind libere spre cugetare neîncătușindu-se de nimeni—lucrează în lume, fie ca să îndrepte lumea pe un drum drept, fie să o rătăcească cu desăvârșire. Dacă Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu a propovăduit veșnicia, care este dincolo într'o împărăție cu totul alta decât cea pământească, apoi El a spus și felul prin care se poate câștiga această viață. El fără teamă spune că așteaptă pe muritor, îndată trecând de aici dincolo. El făgăduește și dă, El aplică pedeapsa, făcând atentă pe toată lumea ca să se ferească de aceasta, aspră pedeapsă. Dincolo unde există El, nu se mai încape nimic din ce este deșertăciune.

Acolo cântarul dreptății este drept, acolo păcatul este cântărit cu dramul și pedepsit după gravitatea lui. Aici cântarul dreptății este stricat, păcatul este nepedepsit și lăsat în voe să roadă baerile sufletului omenesc. Iisus Hristos propovăduind Împărăția cerului a spus: «că la sfârșitul veacului, va veni Fiul omului ca să judece lumea șezând pe scaunul Împărăției sale.

Atunci va aduna în fața lui toate limbile și le va împărți în două, cum împarte păstorul oile și caprele; pe oi le va pune la dreapta, iar pe capre la stânga. Atunci oilor le va spune: Veniți binecuvântaților părintelui meu și moșteniți Împărăția care vi s'a gătit vouă din veac, căci în lume pe cei flămânzi ați săturat, celor însetoșați le-ați dat să bea, pe cei străini ați primit cu bunăvoință și cu dragoste, pe cei goi ați îmbrăcat, pe bolnavi ați cercetat și ajutat, ba și pe cei din temniță i-ați văzut și ați suferit împreună cu ei; iar celor dela stânga le va spune: «Duceți-vă dela mine, blestemaților în focul cel veșnic, care este gătit diavolului și îngerilor lui, că am flămânzit și nu mi-ați dat să mănânc, am însetat și nu mi-ați dat să beau, străin am fost și nu m'ați primit, gol și nu m'ați îmbrăcat etc...

Și păcătoșii îl vor întreba: Doamne, dar când ai venit la noi și nu am făcut acestea? Iar Domnul le va spune: «Adevăr, adevăr zic vouă, întrucât nu ați făcut acestea aproapelui vostru, mie nu mi-ați făcut. Atunci cei de-a dreapta se vor duce în viața veșnică și păcătoșii dela stânga în munca veșnică, unde viermele nu doarme niciodată și focul arde fără sfârșit.

Să ne gândim la Judecata viitoare și să ne-o închipuim așa cum Iisus ne-a spus-o. Oare câte oi vor fi de-a dreapta lui și câte capre la stânga?! Câți drepți se vor duce în viața fericită și câți păcătoși în iadul cel nesfârșit? Iadul este înfiorător. Acolo este plângere și scârșnirea dinților, întuneric nesfârșit, foc și fum, noroi și apă fără fund, munți de piatră înroșită de foc, unde păcătoșii sunt pironiți și pedepsiți să stea pe acest foc. Lumina soarelui binefăcător nu o văd niciodată. Diavolul cel bătrân îi conduce pe fiecare la locul cuvenit, unde o veșnicie întreagă vor suferi. Dincolo soare veșnic, cântec de privighetori, isvoare limpezi, pomi cu fructe, iar mai sus, tronul Domnului înconjurat de sfinții îngeri, de unde privește la drepții săi. Aici pe lume și soare și foc. Aici El răsare peste toți, aici plouă și peste drepți și peste păcătoși, aici isvoarele limpezi adapă și oile și caprele, dincolo se vor despărți; unii vor merge la chin, iar alții la fericire.

Contrar acestei fericiri veșnice, diavolul lucrează neîncetat. Diavolul nu se poate lipsi ca infernul lui să fie gol, diavolul care nu mai poate suferi lumina cerului, caută să subjuge omenirea târând-o în păcat și aducând-o după El spre munca veșnică, acolo în focul lui nestins. Examenul acesta se dă aici pe pământ. Pământul este aria unde se petrece omenirea, parte în păcate, parte în fapte bune, parte trăiește câtva timp slujind Domnului, parte slujind diavolului. Păcatul greu este pedepsit și pe pământ, dar mai cu ușurință, dincolo va fi cântărit cu dramul și nici o cârtă nu va fi lăsată să treacă. Gândește-te frete creștine la Judecata viitoare. Înțelegi că vei fi pedepsit după faptele tale, pregătește-te cât este vreme, lasând pe diavolul și îmbrățișind pe Domnul, te vei număra cu oile dela dreapta Tatălui ceresc.

Pr. Dem. Iliescu

RONDEL

după Charle D'Orleans.

Ah, timpul iarăși se desbracă
De ploaie geruri și de vânt
Și și caută un nou vesmânt,
In raza soarelui... Și, dacă,

Nu-i pasăre care să tacă
Și să nu 'nnalțe câte-un cânt,
E că natura se desbracă
De ploae, geruri și de vânt...

Pe râuri, lacuri, — la răstoacă,
In crâng, pe umedul pământ
Plutește acelaș murmur sfânt,
Când vremea iarăși se desbracă
De ploae, geruri și de vânt.

St. Păun—Rovine.

Din depărtare

Plecat de-atâția ani pe drumuri grele,
Mi-am istovit și cuget și simțire;
Nebun aș vrea să mai revin la tine,
Căsuța mea cu garduri de nuele.

Să es în sat în zi de sărbătoare,
Să văd din nou în el aceeaș lume,
S'aud la horă miile de glume,
Și dulcea lăutarului cântare.

Să plâng întâi dulcoasa despărțire.
(Căci amintirile în veci mă poartă),
Apoi înseninat să es la poartă,
Sorbind întregul sat dintr'o privire.

O, suflet încărcat cu doruri multe,
De ce îți mistui viața 'n depărtare,
Când dorurile tale n'au hotare
Și nu e nimeni care să le-asculte?..

Constant. Guțulescu.

Să mai rădem

GURGUIU MAICHII

Fiul țigăncei, Gurguiu se duse și el la București, c'auzise c'acolo i de traiu: c'așa i de bine, căci «umblă câinii cu cuvrigii în coadă». Ce-i dreptul s'a schimbat țigănașul nostru. După câțiva ani, îi veni dor de acasă și se găti cum e mai bine: cu mănuși în mâni, piepți tare la cămașă, guler tare la gât, ghetele în galoși și și luă și bicicleta.

Ce bucurie pe măsa! Deschise porțile larg la părete și 'ncepu a-l mângâia cu vorba:

Gurguiu maichii, Gurguiu,
Cum îi stă vioara 'n cui.
Și arcușul pe corlată,
Bine că l văzui odată».
Și veni Gurguiu maichii:
Călare pe taciclete
Și 'ncălțat cu ghete 'n ghete.
Cu pieptul înghețat,
Cu gâtul în protap!»

Iosif N. Dumitrescu.

Găina 'notătoare

:—: FABULA :—:

Intr'o zi cu soare plină,
O mândrețe de găină,
Când scurma pe lângă lacul agitat de mari talaze,
Vede rața care mândră făcea tururi și viraje.
— «Ce te plimbi așa leliță? Te oi credea că eu nu pot,
«Să mă plimb ca tine 'n valuri și să merg ca tine 'n not?

«Dumnezeu a dat la toate,
«Darul de a putea să 'nnoate.
«Dar eu nu pot ca să sufăr să fiu udă 'ntotdeauna.
«Cum ești udă tu acuma.
«Ba din contră că eu pot,
«Și mai bine ca să 'nnot,
«Căci cu ghearăle mi voinice despic apa și fac valuri,
«Care urcă sus pe maluri.
«Și când umblu eu pe lac,
«Nici o broască nici un rac
«Să s'arăte nu 'ndrăznește,
«Căci cu gheara mi dintr'o dată
«Sfâșii tot ce mi s'arată»
Rața pricepând prostia ce găina o rostise
Și arzând de dor s'o vadă,
Cât mai lesne 'n lac grămadă,
Se 'ndreptă spre ea și zise:
— «Dar nu vrei să 'noți acuma să te văd și eu ce poți?

«Și de-oi trece lacu-acesta, lăudată-oi fi de toți.
«Toate rațele din lume și rățoi pe cât socot,
«Au să știe c'o găină a trecut un lac în not».
Hop!.. găina se asvârle de pe deal în lacul mare,
Dă din cap dă din picioare,
Dar n'ajunse la doi metri de la locul ce plecă,
Că pe dată se 'nnecă!..

Vreți morala acestei fabuli? Se 'nțelege dela sine
Dar păstrați-o adânc în minte, c'are să vă prindă bine.

Const. G. Grassu—Salcia.

Mistreții de aur...

de D. I. Dogoru.

De două zile nourii cenușii, ca niște caere uriașe, destrămau pe pământul întunecat funigei ușori, presărați în legănări molatece ca niște confete albe, într'o mare sală de bal. Copacii goi, timizi de tomnateca golicune au rămas înlemniți de obleața din jurul lor.

Câmpul s'a acoperit cu halat alb, punctat arare prin apariția vre unei ciori ce nu îndrăsnește să-și întrerupă sborul croncănit. Mai înlături, pădurea pătează la orizont cu o nuanță de negru fumuriu, întrerupând persistenta continuitate dintre cer și pământ. Ușor clinchet de clopoței în ajumuri de Crăciun sunau zimtațele steluțe ce și prăvăleau rostogolit drumul făcut în tăcuta nostalgie.

Două urechi, în atentă poziție de ascultare, răsărite la un hat de târlă — ridicase un epure, măsurând cu mărgelele ochilor distanța în salturi arcuite, până la desișul unor tufe din margine.

Casa pădurarului Nichifor era amestecată printre stoguri de fân îngrădită cu gard de nuele. Din hornul de lut se resfiră un fum albastru amestecându-se prin fulguirea de afară, ridicat ca un vârtej, sus, până în inima cerului. Decuseara, pădurarul vorbise cu Șeful de vamă că în zori să fie gata a-i însoți la o vânătoare de mistreți în pădurea Letea.

Cunoșteau dibăcia și curajul lui Nichifor în asemenea împrejurări. Șeful de vamă cu câțiva prieteni amatori — cari fondaseră o societate de vânătoare, veneau rar la mistreți și atunci sprijiniți pe dibăcia lui Nichifor.

— Lăsați 'cucoani! nu i-am hrănit eu toată vara? mânca-i-ar lupchii de boali! S'o îngrășat că-i aud de aici grohăind noaptea în inima pădurii, pi la poiana lui Vornicu.

Pădurarul, vânător, încercat, își pregătise cartușe din sburături de schijă și își dase junghiu la tocilă. S'a culcat mai devreme cu gând să se deștepte pe la cântatul cocoșilor.

Noaptea zăpada căzuse din belșug, arunând pe pământ omatul ca un guler bogat de blană la un palton gros. Când prinseră a cânta cocoșii dinspre ziuă, pădurarul să trezi din somn speriat:

— Măi femeie, să vezi, am ghisat un ghis năstrușnic! Să făcea că eram la vânătoare în păduri și deodată o sboghit-o di după un tuliș o turmă de mistreți. Și toți erau îmbrăcați în aur di la bot până la coadă. Iar când am început să tragim în ei, halicile săreau vâjâind pi la urechile noastri. Domn Șaf, se face că nu-i venea să crează una ca asta și zâce pe cum că nu-s porci, ci draci cu pieli de mistreț, de aur. S'au început boalili să se repeadă la noi, și noi nu puteam fugi prin omăt și hiarele să luasără după noi. La un colț îl văd pe domn Șaf îngrămădit de trii porci cari să dădeau la el. De-odată îl aud: „ai Nichifor că m'a spintecat»..

și până să mă dau la el, îl văd cu mațăli afară... Doamni și di spaimă m'am trezit. Ce o fi? Apoi turma de mistreți auriți să lăsară la fugă șâ în urma lor s'auză un hohotit de râs drăcesc...

Pădurarul își luă pușca la umăr își înfipse junghiul în brâul roșu și-o porni. La marginea pădurii dădu peste Șeful Vamii întovărășit de patru vânători echipați bine, parcă s'ar fi scobrăt proaspăt de acele cromolitografii vânătorești, ce le întâlnești adesea prin cărciumile și casele de la țară. Intrară în pădure scoțând cu greu picioarele din troenile stăvilite în dosul stejarilor. Câțiva flăcăi rămaseră în urmă să înceapă bataia la semnalul ce-l va da Nichifor. Vânătorii căutară locuri de pândă și se gătiră așteptând cu arma gata.

Pădurarul chiui odată de înfioră pădurea. Ceata flăcăilor începu larma, infernal, huind pădurea și scormonind prin ascunzișurile încâlcite.

Câteva ciori se ridicară în aer pe deasupra pădurii, punctând albeața mată ca niște pete de cărbune pe un perete de curând văruit. O veveriță cu niște ochi ca două scântei își ținea echilibrul pe o mlădiță, tocmai în vârful unui stejar mare scorburos. Scornit din tufișuri un epure fricos trecu în fugă prin poiană pe dinaintea pădurarului. Nu vru să-și strice încărcătura pe o asemenea pocitanie, când o trosnitură de armă destrămă văzduhul în ecouri perdute. Șeful vămii ochise și trase în epurile, care rămase culcat împurpurând viu zăpada pufoasă. Vânătorii așteptau nerăbdători. Din partea haitașilor s'auzea larma huruitoare înaintând.

— Vin mistreții... străbătu glasul până la pândă. Până să se uite cu atenție, un mistreț cu scroafă și patru purcei apărură în poiană uluiți de limpezimea ivită în cale.

Răsună o detunătură ochită în vierul sălbatec. S'auzi atunci un grohăit înfiorător, iar fiara, se repezi cu gura sângerată spre tufișul lui Nichifor. O altă bubuitură culcă scroafa dintr'o dată. Mistrețul turbat sări în tufiș spre pădurar. Aceasta n'apucă să-și descarce al doilea foc. Se pregătia să scoată junghiul de la brâu. Dar când să se scoale i se încurcă piciorul de o tufă ce-o pusese sub picioare pentru a nu se uda. Căzu. Mistrețul sări sprinten în tufiș și năpustindu-se înfiorător îi spinteca burta dându-i mațele afară.

Cu un foc de armă șeful doborâ la pământ fiara, cu o clipă mai târziu de cât trebuia. Când ajunseră la locul tragediei, Nichifor își pierduse simțul. Un lac de sânge cu spume gâlgâite din rană topise zăpada împrejur. Il ridicară și încrucișând niște crăci închipuiră un pat pentru a-l duce până acasă. O dâră de sânge picurată, marca drumul pe unde trecuseră. Acasă Nichifor își reveni o clipă, perzându-și apoi conștiința în aiurare:

— Mistreții... uite-i domle Șaf! Ia uite cum strălucesc. Parcă's îmbrăcați în aur... Nu trage!.. Ba da!.. în cap... lasă pi mini!.. Ah, blana asta, faci parali... O bogăție... Junghiu, unde-i junghiu? să i-l împlânt în inimă... Nu scapă... Așa... Ca în ghis... Ii mort... Blană scumpă..

Când veni medicul nu mai era nici o nădejde de scăpare. Fiara în turbarea ei își înfipse adânc colții în abdomen spintecându-i-l.

Către seară Nichifor își dădu sufletul murmurând: Mistreții de aur... minune dumnezeiască... sau dracul prefăcut,.. Mistreții de aur...

Pe pământ iarna împărțea cu dărnicie, fulgii albi, ca niște gingașe confete într'o sală mare de bal...

Necredincioșilor

In sufletele voastre,
Necredincioși
Bărbați,
Femei,
Nu sunt seninurile albastre
Din sufletele celor credincioși,
Adevărați
Și cu temeiu;
Nu e un vis feeric,
E o mare nesfârșită de 'ntuneric,
E un ocean de besnă, trist,
Cum e la Pol!...

In inimile voastre,
Necredincioși,
Nu sunt iditele albastre
Din inimile celor credincioși;
Nu e nimic.
Din gestul cald și alturist
Al unui mucenic
Din frescă unui naos
E de-a pururea un gol,
Un haos!...

In gândurile voastre,
Necredincioși,
Nu este-aproape mai nimic
Din înălțimile, albastre
Și ideale,
De gânduri ale celor credincioși
De mare preț,
E pururea o neguroasă vale,
Acoperită pururia de 'ngheț..

Cridim.

Sfârșit de zi

Ion Constantinescu-Stejar

Lumina se revarsă
In pulbere argintie
Și tu cu fața arsă
Adormi pe piatră 'n vie.

Iar apele se 'ndoae
In glas de păpuriș
Și frunza 'n stropi de ploae
Se joacă pe furiș...

Răsunet de aramă
Prin lanuri și vâlcele,
E gândul ce ne cheamă
In scânteeri de stele.

Ingerul

In noaptea peste văi întinsă,
Pe cer sbura un înger sfânt
Și cu o torță 'n mâini aprinsă,
Luase sborul spre pământ.

Pierdut în universul larg,
In zări, ce le străbate vântul,
Ca și o pânză de catarg
Se desemna ușor pământul.

Se zugrăveau pe el palate,
In toată strălucirea lor;
Sărmane case tupilate
A celor ce de foame mor.

Cel slab de apururi rabdă, plânge
De cel puternic asuprit;
Acum sătui de bani și sânge
In somn cu toți s'au adâncit.

Dormeau ca duși... dar s'auzeau
In strigăt vaetele multe,
Ce pân'la ceruri se 'nalțau
Și n'avea cine să le-asculte.

Și atâta plângeri auzind
Și îngerul porni să plângă,
Și lacrimile i de argint
Ardeau ca stele 'n noaptea adâncă.

A. Luțcan.

6*) O Bancă Sătească

Unele ţări, cu popoare mai vechi ca poporul nostru, sau cu bogăţii mai puţine, sau aproape de loc,—nehuzurind în rod îmbelşugat ca noi s'au gândit s'aducă rânduială şi mult cumpăt atât în *munca* de zi a fiecărui cât şi în *agoniseală*. Se ştie, munca multă şi ne la timp sau fără chibzuială făcută, n'aduce nici un folos; iar avutul nechivernisit cum trebue îţi pregăteşte mai curând decât crezi, sapă de lemn.

Unul are, altul n'are; unuia îi trebue una, altuia, alta şi *lipsa* rânjeşte desmetec din fie care beznă de ungher. Trebue stăvilit răul? Trebue! Un mijloc: **Banca Sătească**. Ar fi pierdere de timp de cerneală şi hârtie să mai arăt folosul ei. Câteva îndrumări însă: Banca, va primi de la fiecare locuitor economiile sale. Suma, poate fi cât de mică; azi poate pune puţin, mâine mai mult ş. m. d.

La fiecare sfârşit de an, cei ce se dovedesc că au pus—puţinul lor—regulat—nemai împrăştiindu-şi banii în cheltueli nesocotite i se va da pentru anul următor ca încurajare şi pentru ceilalţi—îndemn, la banii săi un câştig la sută mai mare. (In străinatate şi la noi chiar, fiecare are acasă un fel de puşculiţă de îşi întoarce în ea, omul, buzunarele punând tot mărunţişul şi când e plină hai! cu ea la Bancă şi-o deşartă... Adio sticluţă cu rachiu!).

Cu banii strânşi, Banca, îndeplineşte cam următoarele: a) Imprumută pe părtaşii ei cu sume mici, cu procent mic pe timp mai îndelungat. b) Ajută în sat tot soiul de întreprinderi uşoare şi cu capital mic: industrializarea laptelui; creşcătorii de păsări; vite de prăsilă: uscarea prunelor ş.c.l.

Trebue înţeles că o Bancă să nu se preschimbe în Cămătarul Satului şi nici să-şi impartă avutul numai la acei ce o conduc ci, dimpotrivă ea să fie ca bogătaşul care ajută pe cei lipsiţi dar harnici, fie să deschidă un atelier de potcovărie, fie întocmirea unei crame mai cu multe butoae, fie cumpărarea unei maşini de cusut pentr'o văduvă muncitoare şi cu o puzderie de copii... Banca, prin lucrările sale e un soiu de cumpănă dând celui ce n'are pentru a-şi mulţumi o trebuinţă şi gospodărind avutul celui cu prisos.

c) Aduce pentru nevoile obşteşti: sămânţă, unelte pentru câmp sau casă,

d) Ea, slujeşte ca mijloc de vânzare a bucatelor.

e) Asigură pe părtaşi în caz de nenorocire, moarte, câmpul de secetă, grindină...

f) Inzestrează fete sărace, orfane...

g) Indemn prin premii în bani la cei harnici.

h) Să înfiinţeze (pentru împrăştierea învăţământului) bibliioteci, săli de cetire, teatre, cinematografe...

Iată, atâtea şi-atâtea lucruri frumoase, poate face o Bancă, atunci când întemeitorii şi conducătorii ei sunt oameni de treabă cari doresc cu adevărat binele semenilor săi.

In satul cu oameni cuminţi şi stăruitori în ale învăţăturii şi muncii parcă nici vajnicul şi neobositul Michiduţă nu poate să şi mai vâre coada.

Cesar Pruteanu

*) Viitorul sat Românesc.

*) Statutele unei Bănci Săteşti de azi înainte nu se mai întocmesc aşa după cum tae capul pe oricine, ci trebuesc să fie făcute după cum glăsueşte „Legea de organizare a Cooperaţiei" tipărită în Monitorul Oficial No. 71 din 28 Martie 1929. Şi diregătorii noştri cei mari au înţeles că trebue şi-aci, un fel de lucru pentru toată ţara, păcat însă că cei ce vor trebui să copieze «Statutul Typ» o să se uite la el pân'o să-l înţeleagă, ca pisica în calendar...

Cum îşi petrece săteanul nostru timpul iernii şi cum ar trebui.

Că munca este isvor de viaţă şi bogăţie, este ceva înţeles şi prea cunoscut de ori şi cine. Cu toate acestea, ne este dat nouă: învăţătorilor şi preoţilor, de la sate mai ales, ca să vedem că, tocmai aceia ce ni se pare a fi înţeles şi prea cunoscut de toţi zic, tocmai aceia, nu se înţelege, nici pe departe, de cum ar trebui, de cea mai mare parte a mulţimei sătenilor noştri.

Noi observăm aceasta, fiindcă trăim la olaltă cu săteanul, şi credem că nu trebue să lăsăm lucrurile să se petreacă în acest fel şi încă sub ochii noştri.

Şi atunci iată întrebarea: cu ce se ocupă săteanul (plugar) acuma iarna? — Răspundem: „Cea mai mare parte din cele 14 milioane de plugari din întreaga ţară, nu are nici o treabă, decât numai aceia de a pierde vremea, după cum spuneam şi altădată.

Să zicem că „nu ar fi nimic rău, dacă omul şi-ar pierde timpul în şedere, în casă ori în curtea sa; dar altul este răul cel mare că: mulţimea sătenilor noştri îşi pierd vremea, acum, în cârciumi, ademeniţi de cele două burueni ale Satanei: băutura şi jocul de cărţi, bată-le să le bată!

Iată cu ce se ocupă săteanul în timpul iernii şi pot să afirm: icoanele acestea din ocupaţiunea sătenilor noştri în timpul ierni, sunt destul de triste gândindu ne numai la aceia ce s'a zis, încă mai de mult «un sat este aceia, ce învăţătorul şi preotul, au ştiut să facă din el».

Deaceea socotesc, că nici de rândul acestea nu avem mai puţină sarcină, noi: învăţătorii şi preoţii satelor.

Ce vom face?

Vom arăta la şezători, unde vom îndemna să vină cât mai mulţi săteni ca:

a) din răchita (nuelele de răchită) ce este la îndemâna multora, să împletească: coşuri şi coşniţe de mână.

b) din papura care deasemenea se găseşte pe alocurea să se lucreze coşuri şi rogoji s. a,

c) din pănuşi de p puşoiu (foile de porumb) se pot lucra deasemenea: coşuri mici.

Toate acestea sunt lucruri pe care şi le face omul fără o mare greutate având două foloase: «întâiul că aceea ce face omul pentru sine, numai cumpără şi al doilea, timpul ce petrece omul lucrând este cu adevărat isvor de viaţă şi de fericire. Să se gândească fiecare că, a căuta omul să cumpere şi numai să cumpere, nu înseamnă «bogăţie» ci lipsă înseamnă! pentrucă astăzi greutăţile sunt atât de mari şi scumpetea fără margini.

Nu numai vara să ştie omul a-şi întrebuinţa timpul spre folosire, ci şi iarna.

De îndată ce *«îndărătnicia»* se împrieteneşte cu omul, anevoe se desparte de el, şi vai de acela cu care s'a împrietenit căci este un om, care «anevoe se apucă de un lucru, dar lesne se lasă de el.

Pretutindenea se scrie şi se vorbeşte de «ridicarea şi cultura maselor de jos — a poporului dela sate; pretutindenea răsună acelaş îndemn spre „civilizaţie"; dar aceasta nu se va vedea, decât atunci când, va pătrunde cât mai multă lumină la satele noastre, căci odată ajunşi la această vedere — şi la putinţa de a se putea sălăşlui în sufletul ţăranului *«închinarea spre acţiunea luminată»* şi de folos—ridicarea şi civilizaţiunea, vor veni de la sine.

Din zi în zi, trebue să ne gândim la aceasta — şi cu atât mai mult, astăzi, când dincolo de Nistru în Ucraina, vedem din ziare — unde s'a ajuns din — lipsa de activitate, şi în pătura de jos — căreia i s'a smuls «învăţătorii şi preoţii» adică cei doi factori ai civilizaţiunei oricărui popor.

Noi dorim ca întotdeauna săteanul să şi amintească de cuvintele «Înţeleptului Solomon:

«Mâna cea leneşă sărăceşte; iar mâna celor harnici se înavuţeşte. (cap. 10 vers. 4).

Theodor I. Zaharia

Mişcarea femenistă din Fălticeni

—≈—

Mişcarea femenistă începută în Fălticeni cu ani de zile în urmă, dar care lâncezea a început să se învioreze.

După frumoasa şi documentata conferinţă ţinută de către d-na Eliza Grigoriu, avocat din Iaşi, femele noastre au început serios lucrul.

La întrunirea din 2 Fevruarie c. în urma cuvântărei şi lămuririlor date de către d-na Lucreţia S. Ionescu şi în urma discuţiunilor, ce au urmat, s'au şi constituit în societate sub denumirea de «Casa de sfat a femeilor din judeţul Baia», al cărei scop — pe scurt — este următorul:

a) Strângerea rândurilor între femei.

b) Din societate fac parte nu numai acelea înscrise în listele electorale pentru judeţ şi comună, dar şi acelea care aspiră la aceasta.

c) Nici o taxă, fie de înscriere, fie de altă natură nu se plăteşte.

d) Membrele sunt datoare să frecventeze regulat întrunirile, respectând cu sfinţenie hotărârele ce se vor lua în comun acord

e) Membrele îşi vor păstra independenţa şi nu se vor înscrie în nici un partid politic. Nu vor face nici propagandă electorală.

f) Membrele casa de sfat, sunt datoare să propovăduiască: întărirea credinţei şi a vieţei casnice, iubirea semenilor, combaterea viciilor şi a necinstei etc.

g) In întrunirile dela casa de sfat, femeile vor studia anume chestiuni privitoare la administraţie, la rolul femeei în viaţa publică sau ori ce altă chestiune care priveşte familia şi neamul nostru.

Nu se vor face personalităţi, iar cuvântările vor avea un caracter pur obiectiv.

S'a ales şi următorul Comitet de acţiune:

Preşedintă, D-na Lucreţia Serafim Ionescu, vice-preşedintă d-na Maria Gh. Varnav, secretară d-na Maria A. Costescu,

Membre: D-nele Angela I. Broinschi, Elena Sandu, Elena Secară, Paula Peltz, Lucia C. Neculcea şi d-ra Georgeta Panaitescu.

De lucru în timpul iernii

E vorba aici numai de locuitorii satelor, (de plugari), cari au o situaţie cu totul deosebită de a acelor cari locuiesc în partea deluroasă şi muntoasă a ţării.

S'a mai vorbit şi s'a scris că sătenii noştri, în timpul iernii — cam 4—5 luni pe an — îşi perd vremea fără nici un folos, neavând ce lucra. Sătenilor de la munte nu li se poate imputa aşa ceva, deoarece pădurile le oferă destul lucru în timpul iernii.

Aşa că chestiunea trebue pusă astfel: *sătenii cari n'au ce lucra şi sătenii cari nu vor să lucreze în timpul iernii.*

Aşa cum e pusă chestiunea, mărturisesc că, întrucât am trăit numai la şes, în regiune pur agricolă, nu ştiu ce ar face sătenii acelor regiuni în timp de iarnă.

In părţile noastre (regiune agricolă) se văd de multe ori sateni, cete cete, pe uliţe, la primărie şi pe la cârciumi stând de vorbă şi fumând, şi punând ţara la cale, în timpul iernii.

«N'avem de lucru", zic ei, de-i întrebi. Şi cine vrea să le ia apărarea găseşte pricina în lipsa fabricilor, cari ar întrebuinţa braţele de azi improductive. Dar totuşi eu nu mă împac cu o astfel de justificare şi iată de ce:

In multe sate, am văzut viile neîngropate. Plugarii noştri ştiu că ele ar fi mai rodnice de le-ar îngropa toamna; aşa neîngropate produc ele, dar mai puţin. Iată deci o îndeletnicire a plugarului pe care totuşi n'a face cum trebue şi nu din lipsa de timp, ci din nepreţuirea timpului, care se scurge; căci îngropatul viilor cade la începutul epocii de şedere pentru el (Octomvrie—Noemvrie).

Sunt însă sigur că, de s'ar lua măsura de a fi amendat cel care nu şi îngroapă via, şi le-ar ngropa toţi.

Alta. Drumurile satelor sunt îngrozitor de rele în iarna ploioasă, neavând şanţuri pe margini neliind bombate pe mijloc şi fără pietriş, omori doi boi cu 10—15 duble de bucate până la moară, căci roatele carului intră în noroi până în osie; e vai şi amar de găzari şi alţi negustori ambulanţi pe astfel de drumuri. Oamenii noştri le văd, dar trag nădejde să vină primăvara cu soare şi vânturi ca să le facă bune, întărindu-le noroiul.

De s'ar impune fiecăruia ca în dreptul curţii, să poarte grijă de drum până în jumătate, făcând şanţ pentru scurgerea apei şi punând nisip sau pietriş, ar fi altfel drumul; iar pentru lucrările astea e destul timp prielnic iarna. De bună voie omul nu le face. Ba trece omul peste nămeţi de zăpadă aduşi de viscol în drum chinuindu-şi vitele, în loc să-i dea la oparte.

Incă alta. Aproape toate satele (vorbesc tot de regiunea noastră) au băltoace cari produc numai broaşte, ţânţari şi friguri. In cel mult o săptămână de iarnă s'ar putea astupa cu pământ adus din râpe şi dealuri neproductive sau li s'ar putea face scurgere.

Dacă ar fi luaţi cu forţa, sau de ar veni cineva cu bani din Casa Statului să plătească o astfel de muncă, ar pieri toate băltoacele însă pentru că aşa ceva nu se întâmplă, broaştele şi ţânţarii din ele nu se tem decât de secetă, căci în om văd pe cineva mai milos cu ele. Şi să nu creadă cineva că numai pe astea ar putea să le facă omul iarna! Curăţitul vitelor, strângerea bălegarului, tocarea nutreţului şi prepararea cu apă şi sare ca să fie sănătos şi prielnic, care nu se fac, cum nici însă-şi plugăria din timpul verii nu se face pe şartul ei. Dă omul zor să termine repede măcar că rodul din pricina grabei e puţin.

Din toate astea — şi nu sunt puţine — vine că nu lipsa de lucru, ci lipsa voinţii de a lucra e pricina şederii plugarului nostru.

Am auzit că cei de la munte şi deal au de lucru în pădure la lemne şi că scot piatră. Bine ar fi dacă toţi s'ar îndeletnici ca aşa ceva.

Ce e de făcut?

Alături de conferinţele corpului didactic rural şi cercurilor preoţeşti ca şi de orice sfat şi îndrumare la aceasta, cred de mult folos obligativitatea fiecăruia în parte de a executa lucrări ca cele ce am arătat mai sus.

Cine crede altfel să ne spună,

P. D. Mangâru.

Rugăm stăruitor plătiţi abonamentul

PREOTESELE VĂDUVE ŞI FUNCŢIONARII UNGURI

Numai Bunul Dumnezeu ştie cu câtă durere şi obidă putut-a Neamul, românesc să facă Ţara aceasta mare şi frumoasă. Dacă românii au suferit, pe când erau sub stăpânii streine, aceasta formează—acum după eliberare—un titlu de mândrie pentru noi. O spunem cu fruntea înălţată, fiindcă am suferit pentru un ideal care era al Neamului întreg.

Dar văzând noi azi că—dela Unirea cea mare—încă mulţi din fiii Neamului înoată în vechea i băgie, pe când asupritorii de odinioară tot pe deasupra au ajuns, îţi vine să intri în pământ de durere şi de ruşine!

Intre multele nedreptăţi şi anomalii actuale, iată încă una care trebue pusă la punct, pentrucă ea doare prea mult, nu numai pe cele mai nobile matroane române ale Ardealului, dar trebue să desmeticească măcar în ceasul din urmă şi pe acei care azi deţin frânele conducerei în ţara aceasta.

In multe colţuri din Ardeal, prin satele şi cătunele resfirate prin munţi, soţiile văduve ale apostolilor de odinioară — nu numai ai lui Hristos, ci şi ai idealului românesc ca răsplată binemeritată—rod azi o coajă de pâine uscată, trăind mai rău ca iobagii nemeşilor unguri de odinioară.

Este adevărat, am văzut cu ochii, şi nimeni nu va putea contrazice, că ţăranul şi muncitorul din Ardeal, nu mai mănâncă astăzi mămăligă, ci, împreună cu lucrătorul din minele dela Lupeni, Brad, Barza, Ruda, Criştior, primesc pâinea cea mai albă pe un preţ mic. Şi foarte bine că este aşa!

Mai ştim, însă, că preoţii satelor din munţii apuseni mănâncă şi acum «pâinea cea mai neagră, iar sărmana preoteasă văduvă şi care de regulă tot ea face şi prescurile pentru Sf. Liturghie, a ajuns rău de tot în ţara românilor, care este mamă bună pe pe seama tuturor streinilor, pe când pentru ele a ajuns o adevărată ciumă. Şi iată pentru ce. Voi aduce numai un caz din cele multe.

Intr'o comună fruntaşă din Zarandul lui Avram Iancu, trăieşte văduva unui predicator calvin. Fiii ei, parte au trecut în Ungaria iar alţii ca funcţionari, au rămas la noi. Parohia răposatului,—încă pe când era în viaţă—abia mai număra puţine suflete.

Azi biserica calvină din Criştior stă închisă şi părăsită. Văduva primeşte 3000 lei lunar dela Ministerul Cultelor din România. Care este cauza că nepoatele şi fiicele tribunilor români dela anul 1848—preotesele văduve de azi—nu au dreptul măcar la fărâmiturile ce cad din bugetul României? Zeci şi sute de preotese ortodoxe trăiesc astfel în cea mai neagră mizerie, pe când toţi streinii se înfruptă la masa ţării noastre ospitaliere...

Să se ştie însă, că acestea sunt văduve din neamul celor ce au perpetuat darul preoţiei din neam în neam, timp de două trei, chiar patru veacuri! Ele îşi au originea dela acei preoţi umili, cari niciodată nu şi-au vândut legea şi neamul. Ele sunt urmaşele acelora, care au crescut neamul românesc din Ardeal. Din neamul lor nimeni nu s'a vândut, nici catolicilor dela Viena dar nici calvinilor unguri, ci mai bucuros au răbdat prigoniri ca nişte adevăraţi mucenici. In casele lor, niciodată nu s'a vorbit altă limbă, decât dulcea limbă strămoşească.

Azi toate acestea sunt uitate! Deaceia trebue să le spunem noi domnilor guvernanţi, cari sunt «ardeleni», să-şi dea seama că, de nu era această «viţă de neam preoţesc», ei n'ar sta astăzi în fruntea ţării româneşti! Inaintea lor nu trebue să pară că valorează mai mult porodiţa lui Arpad—cei cu jurământul neprestat—ca aceste vrednice şi pioase matroane române.

Să se mai ştie că aceste preotese, la anul 1892, au suferit alături de bravii lor consoţi, întreg calvarul şi urgia „Memorandului», fiind pălmuite şi purtate între baionetele jandarmilor.

Un mic crâmpeiu din timpul acela.

Abia aveam cinci ani... Intr'o dimineaţă de vară, chiar în răvărsatul zorilor, am fost trezit de jandarmii, cari căutau «memorandul» până chiar în aşternutul meu... «Sus moi! nu face la tyinye nyimic!»... Deschizându-mi ochii... cu spaimă am văzut pe apărătorii statului maghiar.

Dar era lângă căpătâiul meu şi mama, «una» din acele ce astăzi sunt nedreptăţite.

Ministerul Cultelor a cerut invizibilul «fond de pensiune» dela eparhiile din Ardeal. Eparhiile se tem a-l pune la dispoziţia Ministerului. Nici fond, nici pensii! Neînţelegerea aceasta face pe preotese să sufere un nou calvar! In preajma încheierii anului 1929, un înalt Ierarh din Ardeal alergă pe la ministere... Abia acum—zice el că a aflat cum că unii de mai mulţi ani primesc ajutoare grase pe seama slujitorilor lipsiţi, cărora însă li se cere mult!

Va fi cerut oare pentru preoţii din Munţii apuseni şi pensii pentru preotesele văduve?...

Dr. Ioan Felea

Coltul Copiilor

Un „club al politeţii copiilor"

Englejii găsesc că, copiii lor nu sunt destul de politicoşi. Văzând că mulţi dintre copii au purtări prea libere, că sunt egoişti, că le lipseşte deseori respectul faţă de cei mai mari, de cei deopotivă şi chiar faţă de servitori, au hotărât să lupte împotriva acestor înclinări urâte. Şi pentru aceasta, au întemeiat un «Club al politeţii copiilor».

Voiţi să ştiţi ce este un club? Acest cuvânt strein nu ne spune mare lucru.

Un club este o adunare de persoane, care se unesc în vederea unui scop comun.

Clubul politeţii este deci o adunare de copii, hotărâţi să fie politicoşi în orice împrejurare şi să răspândească în jurul lor gustul politeţii.

Când un copil este primit să facă parte din club, i se dă un carnet purtând numele său. Pe acest carnet sunt scrise sfaturi şi reguli pe cari fiecare din cei înscrişi sunt obligaţi să le urmeze cu sfinţenie.

Orice copil, cât de mic, trebuie să ştie pe de rost regulele şi sfaturile clubului politeţii, pe care le tâlmăcesc aici, aproape exact:

Politeţea acasă. — Ajută pe părinţii tăi din toată inima ta. Fii bun cu fraţii şi surorile tale. Imparte cu ei ceeace ai.

Politeţea la şcoală.—Fii plin de respect faţă de învăţătorii tăi. Observă regulamentul şcoalei. Nu copia temele după camarazii tăi. Nu tăia tabla cu briceagul şi nu mâsgâli cărţile tale. Nu lăsa nici odată să pedepsească pe alt şcolar în locul tău; aceasta ar fi o laşitate.

Politeţea în timpul recreaţiilor.—Nu căuta ceartă. Păzeşte-te de aţi bate joc de camarazii tăi şi de a le da porecle.

Politeţea pe stradă.—Salută pe învaţătorii tăi, ca şi pe prietenii tăi, când îi întâlneşti. Nu îmbrânci pe trecători. Nu scri cu creta pe pereţi şi ziduri. Când îngheaţă, nu face alunecuşuri pe trotuare. Nu arunca cojile fructelor pe stradă. Nu ţi bate joc de bătrâni şi neputincioşi.

Politeţea la masă. — Nu duce cuţitul la gură. Bagă de seamă la ceeace doresc alţii şi nu gândi numai la tine. Nu mânca cu lăcomie; abţine te să vorbeşti cu gura plină şi nu pune coatele pe masă.

Politeţea faţă de sine.—Fii sincer, cinstit, ocoleşte întrebuinţarea cuvintelor murdare, fugi de tovarăşii răi şi nu ţi murdări sau rupe hainele de pe tine.

Politeţea peste tot.—Nu fii niciodata nepoliticos faţă de ceilalţi, fie tineri sau mai în vârstă, mai bogat sau mai sărac ca tine. Când ceri sau primeşti, nu uita nici odată să zici: «Mulţumesc». Nu uita să baţi la uşă înainte de a intra în cameră. Inchide uşa în urma ta fără zgomot. Fii plin de îndatoriri faţă de persoanele mai în vârsă sau străine; aduceţi-le mici servicii pentru a-i feri de oboseală. De pildă: deschide uşa înaintea lor; adu-le pălăria sau un scaun. Nu întrerupe pe unul mai în vârstă ca tine din vorbă. Să nu întârzii nici odată dela toate îndatoririle tale.

Iubiţi copii, aceste sfaturi de purtări frumoase, care ne vin din ţara englejilor, nu sunt noi pentru Români. Totuşi ca încheere, e mult mai bine să vă dau un sfat: Acei dintre voi, cari au asemenea purtări frumoase, să le păstreze cu sfinţenie; iar cât priveşte pe ceilalţi, vor face mult mai bine să se sileasca să le capete de azi încolo.

Din franţuzeşte de

G. Ionescu Balaciu

Din când în când

Majestatea sa presa

— Aşa o intitulează unii mânuitori ai penei ziaristice dându-i prin aceasta toate onorurile cuvenite, al aceleia ce era cândva socotită ca a patra putere din stat.

Intradevăr vorbind, prin presă, un gazetar poate face în mulţime duşmănie, buimăceală bucurie, greşeli, putând în multe cazuri de a face şi dreptate. Un gazetar, are libertatea scrisului, însă îşi are răspunderea faţă de lege a celor scrise.

Pe cât e de frumoasă, pe atâta e şi de grea. «Majestatea sa» este şi rămâne cea mai frumoasă dintre toate chemările vieţei. Pentru a îndeplini aceasta se cere muncă inteligenţă, destoinicie, dragoste de ea şi mai presus de orice talent, ştiindu-se că toate acestea în serviciul marelui public făcându-se. In gazetărie, nu e ca'n «arta de a vorbi», căci atunci când vorbeşti cântăreşti de cinci ori cele spuse; iar când îl scrii de zece ori. Deci e deosebire între a vorbi şi a scrie.

Una din cele 10 porunci ale presei engleze zice: fii în mod imparţial şi drept către toţi chiar către duşmani», deci este necesară atunci când este în slujba unei idei sănătoase pentru întronarea binelui, adevărului şi dreptăţei.

«Majestatea sa» este ceia ce nimenea nu poate declara că a învăţat'o complect, căci toată viaţa nu se mai sfârşeşte învăţând pentru aceasta.

Gazetarul are datoria uneori chiar de a întrebuinţa şi «fierul roş» pedepsind prin scrisul său pe cel ce caută de a întuneca dreptatea, îndreptând un rău, precum trebuie să aibă şi legea bunului simţ de a nu trece cu vederea faptele bune dându-le spre buna pildă, celor mulţi.

Majestatea sa presa a ajuns la înălţimea ei, şi deci ne este de folos.

M. Gh. Bălan—Buzeni

Evoluția Morăritului

(Urmare și sfârșit

Moara de vânt. — Moara cu aburi.

Moara de vânt

Paralel cu morile hidraulice s'au întrebuințat în decursul veacurilor și *morile de vânt*.

Morile de vânt au fost introduse în *Europa din Asia*, pe timpul cruciatelor. Orientul le-a întrebuințat din lipsă de râuri. Ele au fost mult timp numite *mori turcești de vânt*. Se crede că o astfel de moară a fost construită în Europa pentru prima dată în Boemia prin anul 718. După unele documente găsite, s'ar deduce că prin anul 1105, *Contele de Mortain* autorizâ construcția unei mori de vânt. Se găsește un document nedatat de sub domnia lui Enric al II-lea, din care reiesă că Alex. de Sieville dădu abatelui Saint-Sauveur o fâșie de pământ lângă o astfel de moară.

Se știe că prin secolul al XII lea (1180) existau mori de vânt; astfel chiar în Anglia se vorbește în această epocă de numeroase mori de vânt.

Morile de vânt sunt construite din lemn, în formă circulară sau unghiulară, unele așezate pe un postament de piatră, având una sau două pietre de moară.

Energia vântului este captată și transmisă prin ajutorul roților cari pot fi de două feluri: unele au axa orizontală și paralelă cu direcția vântului, iar altele cu axa verticală și perpendiculară pe direcția vântului.

Roata unei mori de vânt se compune din patru aripi, de obiceiu triunghiulare, aplicate pe bucăți de lemn prizmatice și acoperite cu o pânză pe care morarul o poate face rulou atunci când vântul este puternic.

Aceste mori au nevoie să stea continuu cu fața aripelor în bătaia vântului; din care cauză întreaga moară este făcută să se poată învârti pe o axă fixată în pământ, sau numai calota morii, —după genul morii—, și anume cu ajutorul unei pârghii speciale, fig. No. 1.

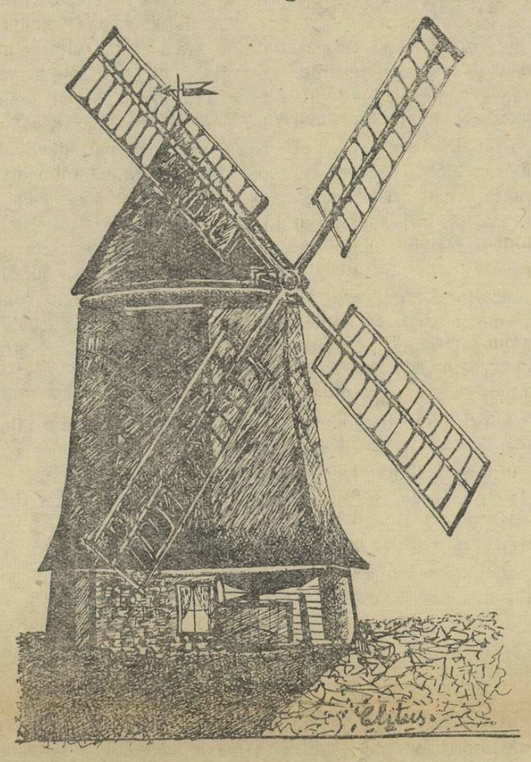

Fig. 1.
Moară de vânt pusă în mișcare prin învârtirea calotei.

Aripile, adică lopețile cari fac să se învârtească moara au o lungime de 6,50—7 m. și se întretaie în unghiu drept.

Aripile propriu zise,—cele late —, încep de obiceiu la 2 m. distanță de axa lor de rotație. Extremitățile aripelor descriu o circumferință cu un diametru de 13—14 m.

Astfel construite aceste mori de vânt, cu forma lor înaltă și sprintenă, cu aripele mari rugătoare spre spațiul larg, așezate de obiceiu pe culmea unui deal, au un aspect pitoresc deosebit.

Din punct de vedere practic, aceste mori prezentă oarecari dezavantaje; spre exemplu, din cele 365 zile ale anului, abia se pot lucra 100—120 zile, prin faptul că moara se mișcă numai atunci când vântul este favorabil. Apoi, — *din cauză că energia vântului nu este regulată, se obține o făină când prea aspră, când prea fină.* Savantul *Charles Richet*, membru al Academiei Franceze, atrăgând serios atenția asupra micșorării continuie a producției cărbunelui și pădurii, și înlocuirea lor prin *cărbunele alb*, care și el va fi insuficient, scoate în evidență *valoarea energiei vântului*, care odinioară era forța comun întrebuințată. Dar vântul este capricios; așa că ori cât de mare ar fi puterea lui, nu se poate dispune după bunul plac,—ba, uneori poate fi atât de mare, încât distruge totul din cale. Apoi, chiar în regiunile cele mai frecvent bătute de vânt, sunt zile întregi când acesta lipsește aproape cu totul. Este adevărat că, pentru a asigura un debit statornic, moara ar putea să încarce acumulatori, cari, vor funcționa când vântul va înceta să mai bată. Dar și aici ar fi o pierdere enormă de energie.

In *România* găsim numeroase mori de vânt, mai ales în Basarabia și Dobrogea, unde lipsa lemnului și a căderilor de apă, au făcut ca morile hidraulice să fie foarte rari; iar cele cu aburi, numai prin orașe

Morile de aburi

După descoperirea forței elastice a aburului la 1070 de către fizicianul *Papini* [1]), s'au experimentat încă vre-o 70 de ani diferite mașini cu vapori, până când în anul 1779 *Oliver Evans* inventă mașina de înaltă presiune fără condensator, pe care a experimentat-o la măcinatul grâului și care a fost răspândită mai mult în America și Anglia.

Până atunci, făina se obținea cu ajutorul morilor de vânt sau al celor hidraulice. Tot Americanii sunt aceia cari au perfecționat moara, prin introducerea mașinei de curățat grăunțele, pietrelor de quarț, unui sistem de 6 site de mătase olandeză, de elivatoare cu cupe, șnecuri, etc.

Din America, moara cu aburi este introdusă în Anglia, aici primește diferite perfecțiuni, după care o găsim în Germania, unde a continuat să primească noui modificări.

In Germania prima moară automată a fost montată în Magdeburg pe Elba în 1825.

In *România* s'au construit astfel de mori, fiind introduse din Austro Ungaria, abia pela mijlocul secolului al XIX-lea; și anume de către casa *G. G. Assan* din București, în anul 1853; în anul 1864 la Bistrița de *Iacob Graf Suc.*, în anul 1862 moara *Olmazu* în București, și în anul 1863 de firma *Therese V. Schwartz*, la Turnu-Severin,—după acestea, au urmat și alte instalații.

Morile sistematice au prezentat avantaje în această industrie importantă, încă dela început când nu erau perfecte, prin faptul că învârtirea pietrilor se face în mod rapid și regulat cu ajutorul curelii de transmisiune rezultând astfel o făină fină în tot timpul măcinișului. Apoi a urmat înlocuirea pietrelor prin cilindri de oțel de către Germani.

Astfel aceste mori moderne au putut produce o făină din ce în ce mai bună, căci progresul mașinilor de tot felul a luat proporții mari, seria invențiilor se ține lanț, când a fost introdus și triorul de către *Vachon*. Tot în Germania au fost introduse ventilațiile și aspiratoarele de praf, magneturile, amestecătoarele de făină, etc., luând în zilele noastre aspectul unei adevărate uzini, fig. No. 2,

Așa dar, vedem că morile au evoluat foarte mult. Câtă deosebire este dela prima *piuă* din epoca pietrii la moara de apă sau de vânt, și de aici la moara sistematică electrică de astăzi.

Dar cum era și natural, aceste transformări au influențat și asupra civilizației, ceace a făcut pe *Karl Marx* [2]) să susție că: *feudalitatea a fost creată sub influența morii cu brațele, monarhia absolută de către moara de vânt, iar democrația și capitalismul de către moara cu motor.*

Adm. Căpit. Ovid Constantinescu

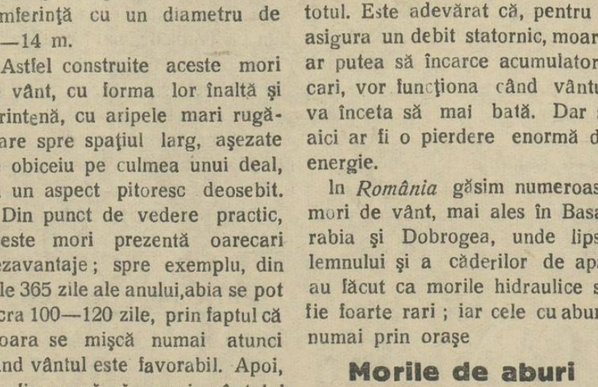

Fig. 2.
O moară cu motor electric. In dreapta morii, secțiune făcută pentru a se vedea silozurile.

---

1) *Denis Papin*, fizician francez, născut la Blois la 22 Aug. 1647. Fiind protestant a fost persecutat în Franța, și către anul 1714 a murit în Anglia.

2) *Karl Marx*, autor german, 1814—1683. A scris despre *Capital*.

RECENZII

Revista Teologică, — organ de studii creștine, înființat în 1907 de Mitropolitul de azi I. P. S. Nicolae dela Sibiu, pe atunci profesor la Seminarul «Andrei Șaguna» din Sibiu, a împlinit al 20-lea an de viață. Socotind oarecare opriri în mersul revistei, din pricina războiului, a trecut acum pragul în al douzecilea an.

Redacția a voit să sărbătorească în chip deosebit această dată, prin tipărirea unui număr mai frumos și mai bogat. Acum acest număr a eșit de sub tipar și este în adevăr un frumos volum de 160 de pagini, care te umple de respect, prin materialul din el, și de duioșie, prin amintirile care arată străduințele de odinioară pentru a da viață acestei vrednice tipărituri. E atâta material în acest bogat număr, pentru care trebuiesc aduse redacției toate laudele, încât trebuie să se stea de vorbă despre cuprinsul lui ceva mai mult,

Avem aci graiuri și dela urzitorul revistei, Mitropolitul Nicolae, și dela un harnic urzitor de alte lucruri duhovnicești, Prea Sfințitul Episcop Grigorie de la Arad, și dela vrednicul său stareț din eparhia Aradului, Păr. Arhimandrit Policarp Morușca și dela cârmuitorul de azi al revistei, d. N. Colan, rectorul Academiei Teologice din Sibiu, și dela Păr. Dr. Ioan Lupaș, profesor la universitatea din Cluj și fost ministru, și de la mulți alți bărbați de seamă din biserica de peste munți, încât credem că ar merita un larg foileton în care să se vorbească aici mai pe larg despre ea. Ne mărginim acum pe atâta, pentru a face mai mult pe viitor.

FUIOR *)

Icoana I. In grădina castelului împărătesc din Țara «Galbenilor»: *Lia, Mia, Ilia* (copile de casă).

Lia *(făcând o plecăciune) Surâsul!*
Mia *(la fel) Veselia!*
Ilia *Și gluma printre voi.*
Lia *Tu ne-ai chemat?*
Mia *Vre-o taină?*
Ilia *Un sac plin cu vești noi:*
Se 'mbracă 'n sărbătoare palatul...
Celelalte *(desamăgite) A! se știe!*
Ilia *Va fi o nuntă mare! O cere de soție*
Pe Lăcrămioara, fiica lui Galben Împărat
Fuior Voevod din Țara—Albaștrilor...
Celelalte *Păcat!*
Ilia *Abia 'l văzui la față; ardeam de nerăbdare*
Celelalte *(curioase) Și cum e?*
Ilia *'Nalt, surate! Mintos, nevoe mare*
E vrednic de-orice faptă măreață-a săvârși;
Poporului, ca'n pravili dreptate ar împărți;
Ci, dacă nor de dușmani' or lăcusti pe țară,
Ghioaga iar fi fulger și vitejia, rară...
Să-i stee împotrivă nu-i nimeni și nimic!
Mia *Și Lacrima plăpândă de o sorbi, și el voinic...*
Să plece?
Lia *Să nu plece!*
Mia *S'o ducă 'n altă lume?*
Să-și lase dar cuibul de farmec și de glume?
Să piară tinerețea cu anii ei senini
Simțindu-se străină trăind printre streini?
Să nu ai nici un tată... săracă de-o ice bine...
Lia *Ah plâng!*
Mia *La fel...*
Ilia *(căsnindu-se să plângă) Eu nu! Simt plânsu'că nu-mi vine.*
Destul! E cununia chiar azi... Sunt pregătiri
S'a rânduit o masă cu oaspeți mai... subțiri
Un stup cu-albine, — harnic —, îți pare 'ntreg palatul
Și râde și e vesel și râde Impăratul!
Dar... altă veste.
Celelalte *Spune-o.*
Ilia *Cum Doamne! să v o spui?*
(tainic) E despre Bălăioara, a doua fat' a lui:
Se zice că în taină, ades, când asfințitul
Clădește 'n fire noaptea și-asmute piruitul
Privighietori 'n crânguri, — cu pasul ușurel
Ea vine și adastă aci, pe Vălurel!
Celelalte *(uimite) A!*
Ilia *Noaptea, îi cuprinde la sânu-i ca 'ntr'o plasă...*
Mia *Se poate o Domniță și c'un Copil de casă?*
Lia *Să știe lumea-ar râde de nu s'ar sătura*
Mia *Să afle Impăratul, ce rău s'ar mânia*
De n'ar mai fi în țară albastre zări senine...
Rușine!
Lia *A desigur... rușine!*
Mia, Lia *Ce rușine...*
Ilia *Și-a treia... și mai bună decât fu cea dintâiu:*
Când doarme Chelărița, *pe-un scrin, la căpătâiu*
Și-i pune seara conciul când părul își desface —
Și, — pentrucă ne ceartă și nu ne lasă 'n pace
Și, — pentrucă se crede frumoasă (cum n'a fost!)
De-i dă fudul târcoale, știți Vraciul, *fără rost*
Și, — pentrucă 'n oglindă se tot sulemenește—
Și, — când vorbește, gura, așa și o încrețește
Și, — fiin'că ne pârăște mereu, — m'am socotit
Cu Chelărița *noastră, e vreme de glumit:*
Pândii vre-o două zile și-acum, i am furat cocul...
Lia, Mia *Cum cocul? (râd)*
Ilia *Râdeți tare... Hai! Râdeți cu tot focul!*
Chelărița *(căutându-le) Palatul arde'n treburi de cred cà'nebunesc*
Iar Dumnealor, privește! cum râd se sbenguiesc!
Să nu mai văd nici-una,... norocul să vă bată!
(Toate fug, intră Galben Impărat *cu* Vraciul*)*
Măria Ta! sunt sluga supusă și plecată!
Impăr. *Conit ai Tinerețea... sunt vesele și-mi plac.*
Chelăr. *Iertați! I-atât de lucru nust' ce să mă fac.*
(Privind pe Vraciu) Ah! (pleacă)
Vraciul *(urmărind'o cu privirea) Ah! ce fericire.. Nu-i cine să mă ție.*
M'a prins o ameteală... Iubire! gingășie!...
Impăr. *Așa!*
Chelăr. *(inapoindu-se) A spus vreo-o vorbă Măritul? (Vraciului) Ah!*
Impăr. *Nimic!*
Vrac. *Când văd femeia, tremur, așa ca un aspic.*
Impăr. *(Vraciului) Sunt pregătite toate?*
Vrac. *Porunca împărțită.*
Impăr. *Vreau* Vraciule *ca lumea să fie mulțumită.*
Frumoasă zi! Ce bine-i! Mă simt mai tinerel...
Știi tu ce-i veselia?
Vrac. *(surprins) Și eu... mă simt la fel.*
Impăr. *Ce crezi c'o fi la noapte?*
Vrac. *(sigur) Senin!*
Impăr. *Aș vrea lumină*
Multă.
Vrac. *Da! Da! 'mpărate, — poleiu de lună plină...*
La sărbătoarea noastră chiar cerul va veni
Făcut am socoteală și nu mă'nșel, să știi!
Bălăioar. *(veselă) a sfat și Bălăioara!*
Impăr. *Mă bucură, vezi bine*
Că văd pe fata tatii cea mică...
Băl. *Lângă Tine*
De-atâta fericire să ne 'nfruptăm ni-e dat
Impăr. *Și râzi? (o sărută).*
Băl. *Da! printre lacrimi...*
Vrac. *Eu plec. Mă simt mișcat...*

— Va urma —

---

*) Cineva, ce nu voește să i știm numele, ne trimite această piesă cu rugămintea de a i o publica treptat. Toți cititorii sunt rugați s'o cetească cu multa băgare de seamă căci, autorul făgăduește suma de 1000 lei acelui care i-o face cea mai bună critică. N. R.

INFORMAȚII

Din Țară

Faptă de laudă. — Doamna Maria Buțureanu din Iași, a lăsat prin testament frumoasa sumă de două milioane lei pentru Universitatea din Iași.

Fapta aceasta este de mare laudă, mai ales în timpurile de față când atâția bogătași sânt care își întrebuințează averea numai în lux și alte lucruri care îl distruge și fizicește și sufletește.

Un dar mare și frumos. — *D l Hamagiu*, jurist consult și membru la Curtea de casație, a donat Academiei Române suma de cinci milioane de lei, pentru scrierea unor serii de cărți bune, de asemenea și pentru ajutorarea elevilor dela liceul din Bârlad, orașul unde s'a născut acest mare om de inimă. Darul este foarte frumos și mare, iar d-l Hamagiu merită toate laudele.

Examenele de difinitivat al învățătorilor ce trebuiau să se țină la 1 Martie a. c. au fost amânate la 1 Aprilie c.

Corespondenții Culturali.— Pentru că nu putem să răspundem la fiecare în parte (ne au sosit numeroase cereri de adeziune) ținem să mulțumim tuturor pentru bunăvoința și dragoste ce o poartă ziarului nostru și tot odată să le aducem la cunoștință că trebue să ne trimită fotografia (de dată recentă) și mărcile pt. corespondentă imediat după primirea materiei de probă (la cei noi). Vom anunța pe cei ce vor reprezenta ziarul nostru în provincie. Informațiile (repetăm) vor fi scurte, scrise citeț și numai pe o singură pagină.

Din Teiuș. — La 16 Februarie a. c. Societatea de cultură «Astra» a ținut o conferință în sala Școalei de Stat din localitate, la care a luat parte un popor numeros.

A vorbit d l Dr. Boca notar public din Alba-Iulia, despre «Chestiunea monetară și starea economică din timpul nostru», tălmăcind o pentru înțelesul tuturor.

Reuniunea intelectualilor români. — Mai acum câtva timp s'a ținut în localitatea noastră prima convenire a intelectualilor români, când au înființat «Casina română».

In orașelul nostru, s'a simțit de mult nevoia unei atare casine, care până acuma din cauze necunoscute nu s'a putut înființa.

Odată înființată s'a proectat și ținerea unei petreceri, care să aducă foloase reale casinei pentru a putea înființa și o bibliotecă.

Petrecerea a avut loc în 15 Februarie la care a luat parte numeros public intelectual. Piesa jucată de amatori a fost mulțumitoare. S'a distins d șoara Marioara Marin, care are adevărat talant artistic,

Sperăm că începutul nu se va sfârși cu această piesă, și că, «Casina română» nu va avea acelaș sfârșit, aproape toate casinele din provincie, ci v'a avea o durată trainică, spre folosul cultural al tuturor.

Cristea C.

la școala din com. Șiman jud. Mehedinți.

In ziua de 26 Ianuarie 1930, cercul învățătoresc «Zegaia" a ținut o conferința la școala Șiman. In ședința intimă, colegul Nic. Popescu vorbește despre «Primele săptămâni în clasa I primară». Apoi a mai vorbit d-nii: Andrei Popescu — președintele cercului, Melu Popescu— fost revizor școlar, Gh. Topală— fost sub. rev. șc. etc. Apoi colegul V. Iacobescu a predat o lecție de intuiție la clasa întâia.

In ședință publică colegul Stănică Pasmangia a vorbit sătenilor despre „Ingrijirea sănătății» elevii au intonat cântece frumoase și-au recitat poezii cu cuprins moral, patriotic etc.

Pentru Biserica Cerdac din Slănicul Moldovei.

Au mai donat:

Ileana și Ghe. M. Gheorghiu, com. Jucica-Veche — Cernăuți, lei 100.
Suma din urmă. 5663
Total lei 5763

Din Străinătate

«Societatea biblică» din Anglia.—Această societate care se ocupă cu răspândirea Bibliei (Sf. Scriptură), își sărbătorește 125 de ani de viață. Iată un moment însemnat pentru această societate, de oarece în acest timp a luptat foarte mult, fără preget, ajungând astăzi a o tipări în 614 limbi și dialecte și au vândut din această carte 385 milioane 828,225 bucăți.

Când nu e minte. — Un om bogat din America a lăsat prin testament 50.000 de dolari (un dolar are 166 lei) câinelui său, ca să fie hrănit boierește din dobânda acestor bani, care îi aduc cam 2000 lei pe zi. Iată, unde nu e minte ce se întâmplă.

Dacă acest bogat avea o minte sănătoasă, câte suflete putea bucura, câte putea înfăptui.

Un divorț curios Un tribunal Francez, a avut să pronunțe zilele acestea de chestiunea, dacă o căsătorie poate fi desfăcută din pricina dragostei prea mari a soției pentru animale.

Doamna găzduia în aparamentul comun câtevă feluri de pisici, câini, o broască țestoasă, un purcel, păsări, pești, etc.. cu care vorbea, parc'ar fi fost ființe omenești și de care avea mai multă grijă decât de soțul ei, care ca urmare a cerut divorțul.

Până în prezent tribunalul n'a putut lua nici o hotărâre.

42 români omorâți de Soviete. — Spionul sovietic Tibacu a mărturisit că 42 de informatori români ce treceau Nistrul în Rusia au fost omorâți de Soviete.

Imprejurările în cari au fost executați sunt de o înfiorătoare cruziune. Tibacu avea însărcinarea să dea de știre Sovietelor ori de câte ori un informator român trecea Nistrul în Rusia.

LICITAȚIE

In ziua de 10 Martie 1930 ora 10 dimineața Comitetul Societății «Cultul Eroilor» Filiala Focșani, ține licitație publică cu oferte închise în localul Comandamentului Diviziei 6 a Focșani, pentru darea în antrepriză a continuarei lucrărilor Mausoleului Osuar din orașul Focșani.

Valoarea lucrărei se ridică la suma de lei 500.000 pentru campania de lucru a anului 1930.

Licitația se va ține în conformitate cu art. 147 din Statutul Societății.

Concurenții vor prezenta în ședința garanția legală de 6% fie numerar fie prin bonuri.

Supra oferte nu se admit.

Orice informații se pot lua între orele 10—12 dimineață la Comandamentul Diviziei 6 a Focșani, Maior Dumitru Ioan Secretarul Societății, și la ziarul „Cultura Poporului", str. Regală No. 16, București.

Comandantul Diviziei 6 a și
Președintele Societății «Cultul Eroilor»
Filiala Focșani

General (ss) (indiscifrabil).

Poșta Redacției

D-l I. C. — Poezia nepublicabilă nu fiindcă n'are picioare ci un tot clădit rău. Dacă marele Coșbuc v'a spus c'aveți talent a fost singura scăpare și mijloc să înțelegeți Dv. că literatura nu se creează cu goliciuni, ci se naște cu bogăția Dumnezească.

Inchipuiți-vă ce s'ar fi întâmplat dacă maestru ar fi spus contra? Cronica rimată nu e făcută pentru poezii care nu's poezii, ci este un joc vesel prin care se nuanțează mici nebăgări de seamă a scriitorilor publicați

Pe câtă vreme Poșta Redacției e făcută tocmai pentru a arăta celor ce ne trimet manuscrise că au, sau n'au dreptul să intre în Parnas.

De altfel în numărul viitor nu mai apare Cronica Rimată astfel că ați pierdut și această unică sasatisfacție ?!?

D-l Bănică.-Rugăm mai scurt, Ideia e foarte frumoasă, refaceți-o.

Tipografia «Corpului de Jandarmi» Bucuresti

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Onor Asoc.p.Literatura Rom. și Cult. Poporului Sibiu

CULTURA POPORULUI

Iubește-ți limba, neamul și moșia.

PRETUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învățători, preoți, studenți și săteni 200 Lei
« autoritățile sătești . . 300 «
« instituții particulare și de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZA-TE ȘI VEI FI: VOEȘTE ȘI [illegible]A"
C. A. RO[illegible]TI.

Director: Generalul NICOLAE PETALA | REDACȚIA, STR. REGALA Nr 16 Sec. I | BUCUREȘTI, 2 MARTIE 1930 | ADMINISTRAȚIA STR. REGALA Nr. 16 | ANUL X, Nr. 314 Apare în fiecare Duminică

Insemnări de pe drumuri pe mare.

Cartea religioasă aiurea

După o noapte petrecută pe mare, m'am așezat în odaia de cetire a vaporului nostru de mare «Dacia», ca să mă apuc de scris. Plecat cu multe treburi neisprăvite din București, m'apucasem să mi scriu articolul pentru «Cultura Poporului» și mi ziceam că l oi scrie de pe drum și l-oi trimite din Constantinopol. Imi era în grijă să nu las neisprăvit art. din nr. trecut, în care scrisesem despre comunism și care mai avea încă nevoie de multe adaosuri.

Dar abia m'am pus la scris, am așternut cinci rânduri pe hârtie, și capul nu mai mergea. Marea turbure și neliniștită, silea vasul să se frământe destul de simțit pe întinsul apelor zbuciumate. Mâna, e adevărat, nu avea nicio greutate de a se mișca pe hârtie, dar legănarea vasului, când dela coadă la bot, când dela o coastă la alta, îți dă ameteală de nu mai poți ținea gândurile în mănunchi și în șirul cuvenit.

De aceia a trebuit să pun jos condeiul și să las treburile comunismului să mai doarmă. Să intrăm în Bosfor, îmi ziceam, acolo apa e strânsă în gâtul îngust al unor maluri de peatră și nu se poate mișca în voie, ca în cazanul deschis al mării neastâmpărate.

Dar dela intrarea în Bosfor, până la Constantinopol, nu mai este mult. Ochii îți sunt furați de priveliștile de pe țărmuri. Deși, adată cu liniștirea vasului, și amețeala s'a dus, totuși nu m'a mai tras inima să urmăresc năbădăile comunismului și mi-am amânat hotărârea scrisului pe a doua zi, când vasul mai are încă o jum. de zi de ședere în Constantinopol.

Și acum iată-mă în această a doua zi, dar nu mai vreau să mi amărăsc scrisul cu netrebniciile comunismului. De scris ce mai trebuie despre el oi mai scrie eu, că nu trebuiesc lucrurile lăsate fără încheiere și fără toate dovedirile de trebuință, dar câteva ceasuri de cutreierare prin Constantinopol mi-au scos înainte alte materii, mi-au trezit alte gânduri și atunci am socotit mai cu folos să iau la depănat alte noutăți.

Luat să văd locuința Societății Tinerilor Creștini de aici, am pus mâna, în biblioteca lor, pe o carte care mi a steclit înaintea ochilor cu slovele ei aurite. Ce era? Era cunoscuta «Viață a lui Hristos» de GIOVANNI PAPINI, în traducere engleză. Nu știam că și Englejii și-au tradus cartea aceasta în limba lor. Ceiace m'a mirat însă și cela ce trebuie să știe și cititorii români și ceiace m'a făcut să-mi schimb materia de scris pentru acest număr a fost aflarea din paginile acestei cărți, despre citirea uimitor de mare pe care ea a găsit-o în țările de limbă engleză. Apoi ia ascultați acum de câte ori această carte s'a tipărit în orașul New-York, în care ea a văzut lumina întâia oară. S'a tipărit de trei ori în Martie 1923, de trei ori iarăși în Aprilie 1923, odată apoi în Mai, odată în Iulie și odată în August. Va să zică nouă tipăriturі în 5 luni! Mare lucru!

Dar să trec la altă carte, una de cuprins teologic mai strâns și care poate nu ispitea multă lume s'o citească.

E vorba tot de o carte tipărită în New-York: «Vechiul Testament în lumina noilor cercetări» (OLD TESTAMENT IN THE LIGHT OF THE NEW RESEARCHES). Intâia oară s'a tipărit în Noemvrie 1915; a doua oară în Fevruarie 1916; a treia oară în Iunie 1916; a patra oară în Noemvrie 1916. Va să zică s'a tipărit de 4 ori într'un an.

Am trecut în altă clădire a acelei societăți, lângă foasta mare biserică creștină SFÂNTA SOFIA. Aci am găsit altă carte uimitoare: «Călătorie în Palestina» (A PILGRIMAGE TO PALESTINE) de HARRY EMERSON FOSDICK, New-York 1927. Ajunge să spun că numai în Decembrie 1927 s'a tipărit de 3 ori.

Vedeți acum ce primire găsește cartea creștinească în țările de limbă engleză, dacă unele din ele se tipăresc de câte trei ori într'o lună! Cum să intre în aceste țări comunismul, când nu l lasă creștinismul? Și uite ce căutare află scrisul creștinesc tocmai în țările cu multă învățătură!

Eh! dacă Românii ar înțelege că în urmarea gândurilor religioase se găsește și cea mai bună păsire pe căile învățăturii înalte și îndreptătoare!

Aș mai avea multe de scris, dar trebuie să închei, fiindcă se apropie ceasul de mers mai departe spre Atena și vaporul pleacă. Mai avem însă de scris și altădată.

Arhim. SCRIBAN

Constantinopol,
22 Fevruarie 1930.

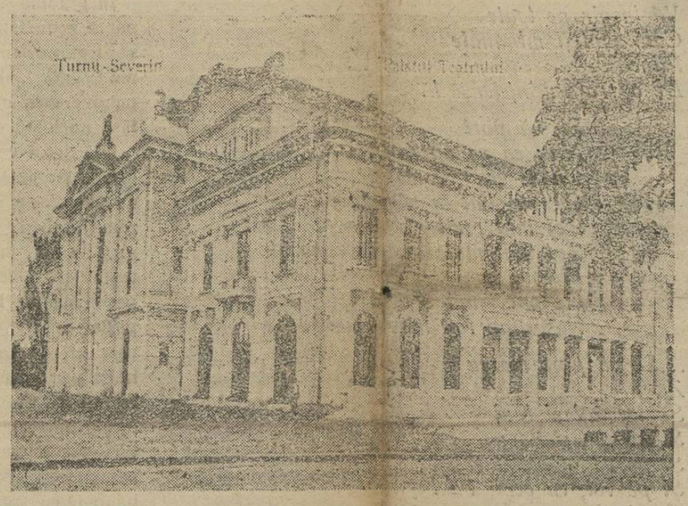

Teatrul Național din Turnu-Severin

Să le bată în strună?

Prin luna Decemvrie ce a trecut, a fost în București, un congres al funcționarilor comerciali, la care au luat parte și câțiva miniștri și alte persoane de seamă. Până la acest congres, rar dacă a mai fost vre un altul care să se fi bucurat de o atâta cinste, iar stăpânirea să vorbească în nota congresiștilor. Congresul profesorilor, a fost un congres cu răsunet mare cu toate acestea nu s'a bucurat de cinstea de a fi vizitat de miniștri, pe când al funcționarilor comerciali, da.

Ce ne dovedește aceasta, de cât, că funcționarii comerciali sânt o putere, și că sânt recunoscuți de stăpânire, dar că stăpânirea nu trebuie să fie contra lor, ci mai bine să fie alături de ei și să le bată în strună.

Intr'un timp, au fost în conflict funcționarii comerciali cu Ministerul Muncii. Era vorba de o prefacere de adus în ce privește repaosul duminical. Funcționarii comerciali s'au sculat împotrivă, legea a fost retrasă și numai așa s'a făcut liniște.

Iată însă că, după ce lupta s'a dus între o putere și alta, ministerul muncii vine și dă mâna cu funcționarii și le făgăduește sprijinul său.

Dar, care a fost chestiunea pusă mai viu în discuțiune și care a atâțat spiritele mai mult?

A fost aceia a repaosului duminical. Funcționarii comerciali au adus din nou această chestiune, au spus că ea nu este deslegată nici acum, fiindcă acest repaos e călcat pretutindeni și în București și în țară, așa că trebuie să isprăvească odată cu aceasta, punându se legea în aplicare.

Toți au fost de aceiași părere, toți au făgăduit sprijin Ministerul Muncii, foști. Miniștri, prefectul de poliție, au mărturisit dreptatea funcționarilor comerciali și au spus că trebuesc întrebuințate toate mijloacele legii, pentru ca repaosul duminical să fie o realitate.

Cu toate acestea cetitorii, fără îndoială își aduc aminte că această chestiune nu e nouă și ca totdeauna sfârșește printr'o făgăduială care nu se împlinește.

Și așa este. Teoretic toate se fac, dreptățile se recunosc dar nu se urmărește dacă cele poruncite sânt ascultate.

Chestiunea aceasta s'a pus de multe ori și se va mai pune, dar repaosul duminical va rămânea tot nerespectat.

In alte țări repaosul duminical este mai temeinic, este respectat. Legea făcută e lege. La noi se ia o măsură fără adâncă convingere, fiindcă așa se cere, dar mai mult nimic. Cu astfel de apucături noi nu dregem nimic și totdeauna vom merge schiopătând și privind cu jind după alte țări că merg mai bine ca noi.

Nimic nu se îndreaptă însă, dacă ne uităm numai la ce fac alții. Din cauza aceasta punem multe chestiuni, dar pe care nu le deslegăm niciodată. Așa e și cu repaosul de Duminică. Odată ce s'a făcut o lege pentru repaosul duminical, trebuie să fie respectată. Nu trebuește favorizat nimeni căci atunci e călcare de lege.

Diac. V. Fussu

Și dacă am pierde întreaga noastră avere, să ne păstrăm neatinsă onoarea.

Walter Scott.

Monumentele istorice și Vasile Pârvan

Părintele V. Fussu în articolul din numărul trecut al «Culturii Poporului ne desvăluie o stare de lucruri destul de intristătoare: ruinarea și distrugerea monumentelor istorice. Ne-a dat și exemple și nu sunt singurele relevate până acum. Locuitorii bulgari și turci scot pietre din zidurile cetății «Abritus» din Jud. Caliacra. Și câte cazuri nu sunt în toată țara!..

Fiecare popor își păstrează cu sfințenie urmele trecutului. Numai noi nu prea ne interesăm de aceste urme. Facem parcă în bucuria dușmanilor. Noi nu avem documente care să ne arate originea latină a noastră. Prin vitregia vremurilor s'au pierdut. Documentele sunt însă pietrele cu inscripții și ruinele cetăților ce ne-au rămas dela Romani. Distrugându le sau lăsând pe alții să le distrugă nu vom mai avea probe pe cari să le arătăm celor ce ne contestă originea noastră latină, căci nepăsarea și a întins vălul și peste aceste ruini sfinte.

Dar nu numai atât. Nu numai că nu suntem în stare să păstrăm ceeace ne-a rămas dela alții, dar pe o parte clădim, apoi dărâmăm. O mulțime de pilde s'ar putea da. (In timpul ocupației germane s'au clădit câteva halte C. F. R. După terminarea războiului Românii le-au dărâmat. Spuneau că nu-i nevoie de ele și apoi au voit să șteargă ori ce urmă a ocupației streine. Și iată după câțiva ani se încep iar a se clădi terasamente și localuri și toate cele necesare unei halte. Câtă cheltuială zadarnică, când le aveau de-a gata.

Voiți un exemplu: Halta Geamăna de lângă Pitești. Și câte poduri nu sunt cari au fost surpate în timpul războiului și cari nici până azi nu au fost refăcute. Primavara și toamna, în timpul apelor mari, sate și plăși întregi sunt izolate. Nu mai vorbim de șosele atât de rele, și care în unele provincii lipsesc aproape cu totul). Societatea monumentelor istorice a luat pe seama sa toate ruinele, toate monumentele și casele oamenilor mari pe cari i a avut neamul nostru. Dar unele din ele încep a se surpa, altele sunt distruse chiar de oameni, și nu se pot nici repara nici opri devastările, pentrucă sunt date în seama societății care le poartă de grijă.

Așa e azi, dar pare că altă dată nu a fost așa. Și gândul ni se duce spre Vasile Pârvan, istoricul arheolog și filozof una din mințile cele mai luminate pe cari le-a avut Românii. Neobositul cercetător și reconstituitor al trecutului Vasile Pârvan nu a fost prețuit cât se cuvinea în țara noastră. Așa suntem noi: nerecunoscători și indiferenți față de artiști și mai ales de savanți, unii din ei glorii ale științei universitare, cu cari ori ce popor s'ar mândri. Să mai amintim de savanții d-nii Levaditi, Racoviță și G. Marinescu, dar mai ales de inginerul Gogu Constantinescu, Român din Oltenia ce trăește la Londra unde e atât de cunoscut și prețuit.

Vasile Pârvan a fost o glorie nu numai a științii neamului românesc ci a științii universale. Moartea ni l a răpit prea din vreme, pe acest savant cu înfățișarea de pastor englez, pe acest reconstituitor al istoriei antice, pe acest cercetător al tuturor ruinelor, al tuturor urmelor istorice din care scotea atâtea dovezi pentru trecutul neamurilor, dar mai ales pentru neamul nostru. El da viață vie fiecărei pietre, scoasă din cine știe ce zid de cetate și nu rămăsese ruină necercetată mai ales în Dobrogea, acest pământ cuprins între Dunăre și Mare, unde s'au perindat atâtea neamuri și unde la tot pasul întâlnești o cetate, un monument sau o piatră cu înscripții rămase din trecutul îndepărtat. Muncia neobosit din zorii zilei la săpături până seara târziu. Apoi cu mânicele suflecate se apuca să scrie, să însemne tot ce descoperise. Astfel au eșit neîtrecutele sale lucrări: „Histria", «Inceputurile vieții romane la gurile Dunării» și mai ales monumentala-i lucrare «Getica», atât de necunoscută la noi și atât de prețuită în streinătate. Operile lui au fost tipărite după moarte din fondurile universității din Cambridge (Anglia) cinste ce nu i s'a făcut nici unui strein până acum.

Era în legătură cu toți savanții lumii, cu toți cercetătorii trecutului și se cunoaște munca depusă pentru înființarea și conducerea școale române din Roma. Azi ruinele zac în uitare, ba încă chiar le distrugem, iar la Vasile Pârvan nu se mai gândește nimeni. Așa suntem noi, uităm prea de vreme de cei dispăruți, mai ales de acei cari au fost o glorie a științei universale. Prea puțin s'a făcut pentru Vasile Pârvan. Un amfiteatru la facultate și un ateneu popular din București îi poartă numele, câteva articole și un număr dintr'o revistă închinată memoriei lui. Dar oare nu s'ar fi putut face mai mult, mai ales pentru tatăl său, bătrânul învățător pensionar, care a fost silit să primească ajutorul câtorva oameni de bine la fel ca și văduva lui Coșbuc pentru a putea trăi? Ce a rămas dela V. Pârvan, va dăinui dealungul vremurilor viitoare, atât timp cât va fi o știință spre mândria neamului nostru.

Ce-a făcut el pentru noi se vede, dar noi ce-am făcut pentru Vasile Pârvan, și mai ales pentru cei rămași în urma lui?

Gh. I. Marinescu

Durerea dela Oradea Mare

Spre Ardealul robit — pe vremuri —, sufletul românesc de dincoace de munți și-a îndreptat cântecul sfredelitor al desrobirii.

Spre Ardealul scump și stropit cu sângele multor legionari martirizați de furia maghiară au pornit năvalnic cei 800.000 eroi de dincoace de munți, cari zac în lungul și în latul pământ desrobit și reîntregit al României Mari.

Steagul românesc de sub conducerea neuitatului Rege Ferdinand I, a fâlfâit pe coastelele grofilor dela Budapesta, ca un semn de răzbunare și ca o mărturie de izbândă națională.

De atunci au trecut zece ani. Grofii nici azi nu s'au obișnuit cu gândul că Ardealul martirizat de dânșii pe vremuri, s'a alipit la Patria Mamă.

Proprietarii maghiari nesupuși Statului român, cer ca noi să le plătim pământul expropriat și dat împroprietăririlor din Ardeal, în valoarea leului aur. Ungurii împroprietăriți tac chitic.

Societatea Liga Națiunilor s'a săturat de atâtea plângeri venite din partea acestor grofi învinși în războiu și pedepsiți de dreptatea națională, dar îngâmfați la Liga Națiunilor, ca unguroaica Iulișca de pe vremuri, care își bătea joc de întemnițații români naționaliști din închisorile Seghedinului, etc. Ne așteptăm că funcționarii unguri, cari n'au jurat credință Statului Român, să primească pensii mari în dauna și în umilința învățătorilor și preoților pensionari, cari au fost și sunt flacăra nestinsă a naționalismului român. Nu așteptam ca învățătorul rutean Krakalia, pedepsit de austriaci în Bucovina și care a mâhnit pe înflăcăratul naționalist Flondor să primească 800.000 lei despăgubire din partea statului român pentru timpul cât guvernul austriac l-a suspendat din învățământ. Nu ne așteptam însă *ca domnii din comisia interimară a orașului Oradea să schimbe numele bulevardului Regele Ferdinand în bulevardul Nahum Sokolov*, ca și cinstea mare adusă fruntașului sionist.

N'am crezut niciodată ca numele făuritorului României Mari să fie înlocuit cu numele reprezentantului unor oameni cari — cei mai mulți — în războiul nostru au fost mai mult dezertori și trădători decât viteji ai patriei, în care se îmbogățesc de pe urma afacerilor făcute pe spinarea românilor roși de multe nevoi!

La Oradea Mare, unde veghează naționalistul neînfricat P. S. Episcop Ciorogariu, unde se păstrează memoria martirului Gojdu, la marginea de țară, lângă Tisa, memoria celui ce a întruchipat naționalismului integru al neamului românesc a fost pângărită cu omagiu adus lui Nahum Sokolov!

Nu-i nimeni ca să desmeticească pe Consilierii Comunali din O. M.?

N. C. Munteanu — Muntmarg

Insemnările zilei

Criza Cărții

Nenumărate articole s'au scris despre criza cărții și fiecare în felul său. Dar cei ce erau în drept să plece urechea să audă n'au auzit. Chiar câte cineva când a promis sprijinul numai așa de formă, cum de altfel la noi se întâmplă. Politicienii noștri când aud de scriitor, li se pare că o bucată de cer s'a prăbușit peste capul lor. Inainte de război aveam un public cetitor cu un spirit mai desvoltat în ceiace se numește artă pură. Plăcerea vremii o simțea cetind pagini de rară frumusețe literară, din clasicii noștri. Pentru dânșii idolul le era scriitorul. Ziarele care erau numărate pe degete, aveau o ținută corectă ca formă și fond. Ori, astăzi, când războiul a lăsat o brazdă adâncă răscolind măruntaiele pământului, publicul, acel cetitor perfect educat și cu nerv de oțel, a dispărut.

In locul literaturii sănătoase forma vulgară a dat prilej să se creeze tot soiul de reviste care mai de care mai pornografice, astfel i-a croit omului un drum către prăpastie. Modul cum se prezintă, transpiră a morfină și cocaină. Apoi ilustrațiunile create în așa mod și înfățișate ochilor cu un preț de nimic, îi dă omului prilejul să se transforme din era mistică în era decadenții. Deci răul nu șade decât în duzinile acestea de reviste, pe care ar trebui MINISTERUL ARTELOR ȘI INSTRUCȚIUNII, să le interzică apariția. Scriitorilor de rasă să le dea ajutoare, încât o carte bună să fie cumpărată cu un preț mai mic, spre a fi pusă la îndemâna tuturor, obligându-i cu aceasta și pe editori.

Atunci criza cărții va dispare.

Ion Luca.

DIN TAGORE

Societatea suferă de un rău adânc, atunci când membrii săi sunt lipsiți de sentimente umane Acest rău ciocește în înconștientul societății, până când viața se distruge brusc printr'un dezastru. Dacă reprimăm personalitatea omului, se produce un gaz moral inflamabil, a cărei explozione aduce moartea. Pasiunile la rândul lor trebuiesc atrase printr'un mare ideal și admise în cercul pur al creației. Adevărata virtute nu constă în negațiunea păcatului, ci în stăpânirea lui. Virtutea este minunea, care schimbă haosul tumultos al pasiunilor, într'o cântare armonioasă.

Numai atunci va străluci viitorul într'o aureolă de glorie, când va domni în atmosferă calmul stăpânirei de sine și tăria pură a iubirei.

PAGINA LITERARĂ

Comoara Sufletului

Evanghelia lui Iisus este steaua polară, după care trebue să se conducă omenirea spre limanul mântuirii ei. Farul cel luminos care străluceşte în îndepărtare şi chiamă pe corăbieri la malul unde-şi va găsi salvarea lui şi a corăbiei. Fericirea acestei vieţi şi a celei viitoare nu se poate găsi decât în sf. Evanghelie, unde blândul Iisus povăţuieşte lumea să se pocăiască, să se lepede de păcatele otrăvitoare şi să soarbă din apa cea vie în care se găseşte înţelepciune, iubire, credinţă şi dragoste eternă. Fiul lui Dumnezeu suferi moartea pe cruce, fiind ă El nu a vrut alt nimic, decât descătuşarea sufletului din ghiarele păcatului şi pornirea lui pe drumul fericirii veşnice. El işi dete duhul pe cruce iertând pe cei c-L pălmuia, pe cei care-l urau, pe cei care înfigea suliţa în coasta lui sfântă. El suferi chinul fără să dea dovadă de laşitate ferindu-se de ceace trebuia să sufere. El merse înainte ducându-şi crucea pe care trebuia să se răstignească dând omenirii exemplu, că pentru binele şi fericirea fie numai a unuia, fie a mai multora trebuie să suferi trebue să te jertfeşti. El ne, învaţă ce este jertfa, ce este iubirea, dragostea, nădejdea, credinţa sfântă în Tatăl care a facut totul, mila şi cum trebue să le căpătăm pe aceste comori nesfârşite, pe aceste comori nepreţuite cu tot aurul din lumea aceasta. El ne învaţă cum să ne rugăm când ne rugăm, cum să postim când postim şi cum să ne lepădăm de tot ce este deşertăciune în lumea pământească, adunându-ne comoară în cer unde nimeni nu se poate atinge de ia.

El biciui pe farisei şi cărturari care prin purtarea lor arătau lumii că postesc şi fac rugăciuni. El sdrobi mândria copleşitoare a sufletului lor spunând: —«Când posteşti, nu face ca fariseii care îşi smolesc feţele, sunt trişti şi se laudă ca să arate lumii că postesc; şi tu când posteşti, ungeţi capul tău şi spală faţa ta, ca să nu te arăţi oamenilor că posteşti, căci Tatăl tău care este în ascuns, vede, şi ţi va răsplati ţie».

Iertaţi pe oamenii care vă greşesc vouă, ca să vă erte şi pe voi Tatăl cel ceresc.

Când ne rugăm, «şi ne iartă nouă greşalele noastre», cum să fiu iertat când noi nu iertăm pe aproapele nostru care ne greşeşte. Acest exemplu ni l-a arătat însuşi Iisus când era răstignit pe cruce spunând: «Iartă le lor Doamne, că nu ştiu ce fac. Nu vă adunaţi vouă comori pe pământ unde le fură hoţii şi unde le strică rugina şi le mănâncă molii, ci vă adunaţi aceste comori în ceruri unde nu le fură furii, rugina nu le strică şi moliile nu le mănâncă». Unde este comoara voastră acolo va fi şi inima voastră.

Când sună ceasul cel din urmă ca că pleci dincolo, palatele, moşiile şi grămezile, de bani le vei lua cu tine? Doamne fereşte, cu tine nu ei decât un ban îngăurit şi legat de deget ca să plăteşti vămile văzduhului. Câtă călătorie, câtă distanţă până dincolo şi cu toate acestea o plăteşte cu un ban! Dar când pleci bogătaşule, plin de comori pe pământ, în China sau Tumbueţi cheltui milioane ca să ţi plimbi trupul, care va fi hrană viermilor; şi săracii mor de foame pe uliţi fiindcă nu au un codru de pâine. Frumoase comori îţi pregăteşti tu în cer?!..

Hristos a fost sărac. El nu a avut pe acest pământ nici casă, nici masă, nici averi, nici palat şi a cucerit lumea prin bunătatea lui, iubirea lui, prin dragostea şi blândeţea fără de sfârşit. Numele lui a rămas p r i n scris cu litere de aur în cartea acestei lumi şi nu va peri în veci. Şi voi bogaţilor din lumea aceasta străluciţi o clipă şi pe urmă vă pierdeţi fără urmă. Averea voastră se spulberă şi numele vostru este uitat. Multă glorie vă aşteaptă dincolo, unde este plângerea şi scârşnirea dinţilor. E drumul lung şi lat în lume şi vremea pe care o trecem zi cu zi este vremea în care se lefăesc bogaţii şi avuţii şi săracii plâng pe uliţi după pâine. Comorile sufletului la lumea de azi.

Pr. Dem. Iliescu

Vă inspir!...

Vă inspir în mine
Ca pe-o mireasmă aleasă !..

Vă inspir pe toate
Câte sunteţi minunate
Pline
De o vrajă ne'nţeleasă !...

Şi, vă port
Nu: ca pe un mort,
Ca pe scumpe moaşte
Ci, vă simt în sânge:
Tot mai mult clocotitoare
Tot mai mult cum se cunoaşte
Fiecare
Cu parfumul ei
Răscolind toţi nervii mei !..

... Şi, vă port mereu
Zile,
Săptămâni şi luni
Şi pe voi, copile;
Şi pe voi, femei întregi;
Şi pe voi, cu ochii buni
Ca de Dumnezeu;
Şi pe voi, cu ochii de sălbateci regi !..

Cridim

Linişte

Ion Constantinescu—Stejar

Noaptea, adormit cu gene
Mângâiate de Moş Ene.
Lămâiţă 'n cingătoare,
Fluturaşii dorm pe floare.

Şiruri roşii de mărgele,
Scânteeri de stele.
Busuioc şi Tămâioară,
Zumzete de seară.

Lacrimi, de la lună nouă,
Boabe mici de rouă !..

Cu higiena ceva mai de aproape

De ce tot spunem noi tot vorbind de cuptorul pentru morţi, că dacă e vorba de higienă şi că de asta trebuie să ardem morţii, apoi s'o avem în vedere mai de aproape, oriunde sănătatea este ameninţată şi mai cu seamă în nemijlocita noastră apropiere. Noi însă vedem organe ale medicinei foarte sărătoare să ardă morţii, dar mai puţin săritoare la sănătate.

Dovadă Primăria din Bucureşti, care are în frunte un medic şi totuşi vedem mai multă sarire pentru arderea morţilor şi de loc pentru stâmpărarea prafului pe care măturătorii Primăriei ţi-l dau în nas în miezul zilei pe străzi din mijlocul oraşului.

Şi în alte aşezaminte cu medici vedem puţina pasare de sănătate, dupa cum citim despre spitalul «Filantropia» în *Universul* dela 5 Sept. 1927, ca în curtea lui zac de multă «vreme mormane de gunoaie descompuse, care răspândesc miasme pestilenţiale.

«Mai mult decât atât: gardurile spitalului sunt transformate în vespasiene *) publice,

Or fi de vina trecătorii răuscuţi, cari duc ţigania educaţiei familiare până în centrul oraşului, dar şi cei plătiţi să administreze spitalul pot fi oare scutiţi de raspundere?..

Cum văd oamenii sănătatea numai începând dela cimitire şi nu şi ceva mai de aproape?

A. S.

*) *Vespasiene* înseamnă privăţi. — Nota A. S.

Onoarea e ca şi tinereţea: o dată pierdută, nu se mai dobândeşte.

Cantù.

Cât timp arde focul sacru al iubirii de patrie, o naţiune e liberă, activă, puternică.

Ségur.

Toată educaţia depinde de mamă.

Aristotel.

TĂTARUL

D. I. Dogaru.

In grădina lui moş Nicolae parcă e un colţ de rai. Aşezarea şi alegerea făcută te minunează mult, încât stai şi te miri de puterea unui om, când vrea să facă un lucru cu temei.

Din dosul casei, se întinde o cărare strajuită de două rânduri de gutui ce-şi răsfaţă cu mândrie rodul galben ca nişte bulgări grei de aur, presăraţi din fărâmăturile stelelor ce-au căzut peste noapte. In fund se risipeşte prisaca, minuscule cutii aşezate de mâna unui copil într'o armonică orânduire. Cât-i ziulica de mare, moşul trebăluieşte prin grădină, vorbind cu crengile, cu pasările obosite ce se aciuiază prin ramuri, bombănind cu prefăcută supărare, când vreun roiu nu şi-a ales potrivit locul de r..ire.

Casuţa scundă stă pitită între crengile umbroase de gutui, privindu-şi tăcută chipul în oglinda apei, ce-şi mişcă domol unda grea. In faţă lumea de sălcii înverzite strejueşte cu credinţă malul ros de şivoae mari. In păpuriş ciripit de păsărele mici, îngânat arare cu ecouri largi de mugetul prelung al boului de baltă. Pe luciul bălţii broscoi cu ochii bulbucaţi tolăniţi pe burtă se soresc în cele din urmă raze ale unui apus roşu de toamnă. Din fundul grădinii cu pas măsurat, se 'ndreaptă către casă moş Nicolae, cu un cosor de vie înfipt în brâul ce-i ţine mijlocul.

Poartă o barbă argintie — cum e obiceiul aici — în cap o pălărie veche de sub care ies nişte plete albe ca troianul iernilor ce s'au lăsat pe umerii moşului. In colţul ochilor s'au făcut increţituri mărunte, aşa că faţa lui pare că-i scăldată într'un zâmbet de mare mulţumire.

Când dă cu ochii de mine:

— Hei, să zice ca semnele trupului nu-s adivărate! Ba sa crezi, câte odată şi'n ele... Vezi mă mânca ochiul drept. Mă gândiam eu, cine să-mi vină mie prin pustietăţile astea? Şi iacătă picaşi d-ta. Prevestirea nea nu mă dă greş...

Ne aşezaram pe prispa de lut cu faţa către apa molatecă a Tatarului. Moş Nicolae scoase dintr'o punga zoioasă de piele tutun taiat din foi groase şi-şi împlini o ţigară a lene.

Noaptea işi desfăcea perdele negre pentru odihna adânca a pamântului. La apus luceafărul, ochiu lacrămând în noaptea senina, clipia cu duioşie. In bolta galagia broaştelor nu mai cunoştea margini, încurajată de căldura moleşitoare a serii. In dreptul casei, sub mal, un bou de baltă plângator, buhaia discordant ca un vaet sfâşietor în larma catastrofală a broaştelor.

— Boul bălţii prevesteşte ape mari... Când simte că apele cresc, apoi începe a mugi. Pazească-ne D-zeu de urgia focului şi a apei. De două zile, văd că Tătarul şi-a turburat unda, iar din când în când, plutesc pe faţa-i lină crengi şi trunchiuri de copaci măliţi. Se vede că sus s'au pornit ploi mari... Şi pacostea revărsărilor nu-i deasă, dar şi când se porneşte nu i stă nimic în cale. De foc te aperi cu apă, dar de apă.., numai cu ajutorul Celui de Sus...

Eram mai de-o şchioapă când se umflase Dunărea ochiu, de svârlise peste maluri umplând bălţile şi sfărâmând aşezările depe malul ei.

Asta era după războiul cu Turcii... Plouase o săptămână şi mai bine, ploi mari cu apă multă. Pluteau pe faţa apei copaci smulşi din rădăcini, grinzi, scânduri, şumuioage de pae, scurse în vâltoarea apei mâloase ce alerga la vale cu o mânie nemaipomenită.

Se auzea că la deal ar fi prăpădit puhoiul pe unde trecuse. Pe la noi lumea sta cu mare grijă căci se putea rupe din când în când digul rămânând în gura şivoiului.

Primarul, consilierii, oamenii se aţineau întarind pe unde puteau sparturile făcute de apă. Unii băteau pari, alţii aruncau pamânt. Lumea îngrozită ieşise cu mic cu mare. Apa curgea turbată învârtind în joc drăcesc la anafoare prada luată în cale.

Intr'o după ameaza, pe când lumea se sbatea dregând apărarea împotriva apei, numai ce auzim pe Nichifor clopotarul sunând tare clopotul cel mare o primejdie.

Crezurăm că s'a spart undeva dar când colo zărim în susul Canalului de pornea din Dunare, o casă adusă de vâltoare. Toţi se priveau buimaci, când unul din mulţime strigă: — Casa lui Mârza Tătarul, de la Tatanir. S'a rupt malul şi a luat-o apa... Rămăsese afară doar acoperişul de stuf lăsat pe-o parte. Deasupra, Tătarul făcea semne cu braţele să-i sară în ajutor. Desfăcură câţiva flăcăi podul şi luptând porniră spre nenorocitul care era în voia valurilor. Lumea privea cu sufletul la gură şi îndemna pe vâslaşi să zorească. Mai aveau puţin până la casă, când acoperişul de stuf fu desfăcut de puterea apei şi se prăbuşi în adâncimea şivoiului înghiţind într'o clipă şi pe Tatar.

Un murmur de durere se ridică din pieptul mulţimii adunate care era de faţă. Mai la vale, plutiră grinzile desfăcute, mânate de fuga pustiului. A doua zi se găsi şi trupul Tătarului, în fundul unui cotlon plin de mâl cleios. L'au îngropat în ţântirimul turcesc la marginea satului. D-zeu ne-a ferit de primejdie, căci îi era de ajuns birul unei vieţi omeneşti—poate fără nici o vină.

Pe aiurea s'auzea că ar fi măturat sate întregi. Ce gândeşti d-ta? Cu mânia apei nu-i şagă. Şi de la întâmplarea asta i s'a zis canalului, care pleacă din Dunăre Tătarul. După aceia şi ostrovului care o săcat mai pe urmă i s'a zis tot aşa,

Moş Nicolae tăcu dus pe gânduri.

Din grădină venia o adiere molatecă, aducând o mireasmă plăcută de gutui coapte.

Orăcăitul broaştelor amuţise. Sub malul Tătarului, boul bălţii mugea prelung, prevestind ape mari...

Cu braţe înegrite de noapte, gutuii prinseră fugar luceafarul de seară, amestecându-l în gluma printre gutuile coapte...

Chieleş Împărat

de SERAFIM IONESCU

Cu o poartă pe sub el
Şi c'un cerdac frumuşel.
Domniţa sa se aşeze
Sus, d'acolo să vegheze
La toţi fiii, de 'mpăraţi
De crai, de boieri bogaţi
Ce jos, prin poartă, vor merge.
Să caute, să chitească,
C'un măr d'aur să-l lovească.
Sfatul i-a fost ascultat...
Foişorul s'a durat
Şi 'ntr'o zi de sărbătoare.
Trec toţi care mai de care:
Prinţi şi crai şi împăraţi
Şi boieri, oameni bogaţi
De prin lume, din tot locul
Ca să şi încerce norocul.
Fata însă nici gândeşte,
Pe nici unul nu-aţinteşte.
Un bătrân, de sub şopron,
Trecut prin ciur şi dârmon,
Care multe auzise
Şi văzuse şi pătise,
Care ştie şi pricepe
Toate celea, 'ndată 'ncepe
Să cerce, să poruncească
Ca să treacă pe sub poartă
Oamenii curţii strânşi roată.
Rând pe rând trec: Grădinarul,
Vataful şi bucătarul,
Slugile şi vizitiii,
Toţi rândaşii şi copiii,
Cei de casă la sfârşit.
Ea, pe nimeni n'a lovit.
Atunci toţi se întrebară:
Oare, n'a rămas p'afară
Careva de n'a trecut?...
Şi, îndată s'a văzut
Că mai e un prăpădit
De argat, chieleş, pârlit,
Ce slujea la grădinar,
Dete ordin aşa dar,
Să treacă şi bietul chel;
Dar el nu 'ndrăznia de fel.
Tot împins şi cărâit,
In silă, fu nevoit
Să treacă dar, cum sosi
La poartă îl şi lovi,
Mărul de aur asvârlit
De fată.—A 'nmarmurit

— va urma —

Un poet nou: Ioan Georgescu

(METANII ŞI ORE)

În coloanele acestei gazete am scris cândva despre poezia nouă. Şi-am arătat atunci cum şi de cine era reprezentată poezia nouă românească, sau mai bine zis, cine ar fi vrut s'o încetăţenească.

Au bântuit, dela război încoace o serie, de aşa zise curente literare, cari, importate exagerat din literatura străină, nu aduceau nou decât o avalanşa de cuvinte înghesuite, fără nici o ţinută estetică şi chiar fără o ideie directoare—desminţindu-se astfel, de cerebralismul pe care aveau pretenţia că-l ridică.

Aşa, a fost năpădită literatura noastră, de ciuperci beletristice ca: suprarealismul, constructivismul, dadaismul, expresionismul, şi atâtea altele.

Unele însă, chiar dacă aveau o ideie directoare, erau în schimb lipsite de sensibilitate, de un tumult interior care face adevărata poezie.

Deaceia astăzi când dăm de un poet, care, deşi întrebuinţează versul de factură nouă, fiint de mijloc şi cu sonoritatea lui aritmică, dar ne-aduce mult suflet în versurile sale, trebuie să-l relevăm.

Dl. Ioan Georgescu, autorul volumului de poezii *«Metanii şi Ore»*, cunoscut de cetitorii «Universului Literar» şi ai «Vieţii Literare», face parte din acei cari, deasupra oricăror preconcepţii literare, scriu forţaţi numai de o sensibilitate excesivă, care îşi cere exteriorizarea ei imediată.

Sufletul este pastă, în care se imprimă, lăsând urme, cari trebuiesc cântate, suferinţele naturii şi omului.

Toamna pune semn ruginiu lângă suflet.

. . . .

Noemvrie nu vorbeşte: întinde, numai, sfori roşii
Peste sufletul cu florile încete ale adâncului,
La lumânarica afumată a sufletului,
...Aştept, aştept de mult
Noul tumult
Cu vederi slabe prin frunzele depe viţă,
Cu tuse de vânt prin ciulinii uscaţi, jurubiţă.
E timp de rugăciune,
Când ploaia cere milă la fereastră,
Când omul mângâie norul luminii cu mâini întinse
Cu ramurile simple de uscăciune.

(Metanii şi Ore, pag. 11)

Sensibilitatea poetului devine uneori aproape maladivă:

Plâns-am lângă felinarul morii,
Sfâşietor de trist şi pustiu
Luminile sufletului meu şi-am plâns
Cu ochii'n gol, în lumea întărită de cer...
Ca la poarta casei mele
Nimeni n'a mai bătut.
Puzderie de vise, pentru'mpodobirea
Patului meu şi un somn de plumb
E tot ce-mi mai rămâne,
De azi pe mâne....

(Plâns am lângă felinarul morii, pag. 21)

Motivele de inspiraţie pe cât sunt de noi, pe atât sunt de variate în poezia d-lui Georgescu. Volumul chiar este împărţit în capitole ca: Zigzagul orelor; Degetele toamnei; Semne peste văi de ceaţă; Depănări din Somnul zilei; Flori de cerneală.

Totuşi un fir al unităţii, durerea transcendentă a lucrurilor (*sunt lacrimae rerum!*) revine chiar într'o poezie duioasă şi senină ca aceasta:

Frunză lină
De lumină
A căzut pe o piatră udă,
A căzut pe-o piatră udă.
Frunza lină
Dintr'o tină
A ţesut o lăcrimioară,
A ţesut o lăcrimioară.
Frunza albă
Dintr'o Salbă
Licări'a'n cer târziu.
Smulsă dintr'un pom pustiu,
A murit pe-o piatră seacă.
Cine bate lemn de teacă?!..

(Cântec trec, pag. 11)

Dl. Georgescu rămâne poetul toamnei dureroase şi al duioşiilor.

In poezia nouă românească, aceste motive au părut vechi, şi deaceia au fost demult înlocuite. Totul însă revine, şi aceasta o dovedeşte cu multă dăruire de talent, volumul «Metanii şi Ore», al d-lui Georgescu.

Stelian Semedrescu

Cercetaş la pândă

7*) Intreprinderi neguţătoreşti

In fiecare sat,—localnicii (nu-s slujbaşi gras plătiţi ai cutărui Minister sau Soc. pe Acţiuni ca lenevind sau dând din mâini, leafa tot leafă să fie la capăt de lună) râvnesc *numai* la rodul câmpului Cum îşi munceşte creştinul ţarina, sau cum îşi gospodăreşte ograda, livada,— că butuc de vie mai rar să aibă — aşa are spicul, boulenii, pruna pentru ţuică... In ţară la noi, pasă-mi-te cam întotdeauna a fost belşug ; românul, nu prea s'a sinchisit de cât să semene cum o semăna ; apă la vreme — că în luna lui Cuptor, pârgul tot pârg va fi. Bunătatea asta de timp e drept că a dăinuit până la începerea războiului când prin gări putrezeau munţi de grâne din 3—4 ani buni. Mica Românie din trecut, din prisos vindea peste hotare. Azi... Azi, am rămas cu oftatul ! Să mai judecăm cauzele ? Deocamdată nu pentru asta scrim articolul şi apoi ce să mai desgropăm morţii, mai bine să spunem că în alte ţări (de ; poate mai învaţate ca noi) în loc să facă fiecare politica de căpătuială cu «ce bine-i că vin ai noştri» au început o muncă în comun ţinând ca *prin cât mai puţină cheltuială de bani şi vlagă* sa stoarcă pamântului cât mai multe din bogăţiile sale. Astfel ţelini seci — pustiuri întregi de nisip bătute numai de vânt şi soare aspru, au devenit prin mâna meştera grădini cu roade ! la noi nici ţarina nu-i prea seaca nici românaşii ce-o colind nu-s greoi la treabă ba, de n'am vorbi cu banat cu o leacă de străduinţă am putea vedea cu ochii că avem chiar *bogaţii* pe care nu le luam în seama şi nu le ridicăm la adevărata lor preţuire, deşi un sat le are şi totuş nu ştie că le are (*avut* ce se iroseşte din neştiinţă ca şi scumpeturile îngropate de avarul care în van le caută, căci le-a uitat ascunzişul). Aşa suntem noi. Nici măcar nu bănuim ca din satul cu 100 de «fumuri» cu colibe acoperite cu stuh şi fara 'mprejmuire (ce sa mai amintim de ocolul plin cu buruieni şi balegar fumegand în faţa uşii) nu cu mult preget i-am putea da adaugand şi un pic de bunăvoinţă ca'n poveşti, cu totul alta înfăţişare... De stai la stat cu vre-un sătean primul cuvânt şi cel din urmă e ; Saracie ! De te duci în ogradă sau în casa lui vezi : Sărăcie, de mergi în petecul de câmp vezi : Saracie !.. şi cu toate acestea *adevarul* nu-i tocmai astfel !

Din potrivă, săteanul are prilejul după cum poate sa sarute cu ochii umezi de bucurie pninătatea cerului albastru şi roada bogatelor holde în cea mai deplina libertate a mişcarii şi a gândului (în sate lipseşte orarul celor 8 ceasuri de munca şi după cât ştim şi condica de prezenţa —spaima funcţionarilor ! tot aşa liniştit, neîmpiedicat, chibzuit, să-şi însuşească şi truda şi câştigul... Cum ? Prin ce minune ? Prin măruntele *întreprinderi negustoreşti* cu atât mai mult că nici *capital* nu-i trebue, iar *marfă* are din destul. O pildă : Un car venit de la câmp a răsturnat în mijlocul curţii o clae de fân. O iarnă petrecută afară face din stog, jumatate negru tăciune, un sfert gata putred de scursoarea ploii, topirea zăpezii şi un sfert neatins, miez... Dacă... «un car venit de la câmp răsturna» în *şură* podită claia de fân ? Ioana harnica satului are vre-o două zeci de găini şi vara le culcă în dudul de la poartă, iarna în grajd. Când vin flacăii de pe la ibovnice noaptea — pe linie — dă cu o scurtătură, pocneşte o găină şi dimineaţa când le numără harnica satului întodeauna lipsesc două trei ; iarna în grajd «Codana» trebue să omoare cu copita, măcar una... Dacă Ioana pe cele «douăzeci de găini» le culcă într'un coteţ facut anume flacăii c'o scurtatură... sau «Codana»... ? Hm ? Ce ziceţi ? In adins am dat aceste două pilde cari, parcă n'au nici o legătură *cu întreprinderile* de care vrem sa vorbim ci, totuşi... *fiecare lucru făcut la vremea lui şi cu socoteală* aduce câştig. Gheorghe cel cu caru'cu fân răsturnat în curte (i.e-a spus cine-va că) şi a facut şură şi că în anul ăsta are fân destul şi că nu mai umbla să cumpere ca anţărţ. Ioana—harnica satului—a prăsit numai găini împintenate şi cu gâtul g o l, outoare. Doamne, Doamne ! Toată ziua o vezi la oraş luând bani pe ele, ţba, la un cârd de vreme i s'a părut că ar putea vinde mai multe de cât are şi atunci a început să mai strângă de prin sat.

Când a prins de veste celelalte surate —hop şi ele la târg, întrecându-se care să-şi vândă mai repede marfa, s'au pomenit că lasă una de ciudă alteia din preţ şi la înapoiere se mustrau venind spre casa. Ioana însă le-a împăciuit aşa : De aici în colo ea o să ducă toate ouăle şi deci *toate* o să fie vândute cu *acelaş* preţ ca să nu se mai întâmple ca una să câştige mai mult şi alta mai puţin şi s'au legat — harnicile satului cu jurământ (fara ştirea barbaţilor !) că aşa or face. Iata o mica *întreprindere negustorească* pusă la cale. După ouă, a venit rândul laptelui şi lucrurile mergeau bine dar s'a întâmplat într'o zi că Ioana s'a întors cu laptele nevândut. Tii ! Tot satul fierbea de supărare. Ce să facă din atâta lapte ? Brânză ? Unt... şi Ioana a avut ce vinde... Trecu o vreme şi câmpul lui Ion părea o mare galbenă de spice coapte... Vecinul Stan parca n'avea câmpul la fel ? Dar Stan Toiag ? Şi 'ntr'o zi, mare !, nu ştiu cum s'a întâmplat ca s'au îmbolnăvit cu toţii la chimir, ca drumul până la târg era plin numai cu caruţe în mers scârţâind sub povara sacilor cu grau. La piaţă, câţi-va pistruiaţi vazând haramul şi ochii sclipitori dupa bani ai nevoiaşilor, dădeau un preţ de ruşine : Vrai cu atât ? Nu ? Ai să te'ntorci cu grâul nevândut, că uite piaţa-i plină.

Şi când se gândea românu să-şi dea munca pe nimica şi când se ştia fiecare că are datorii, mai că-i venea să-l svârle'n drum. Noroc de Stan Toiag c'a prins gândul pistruiaţilor şi mi-a strâns vecinii toţi la un loc şi s'au sfătuit că dacă o veni vre-un Iuda să-l trimită la Toiag c'o meşteri el preţul...

Şi-au venit vre-o 7 Iuzi : Bade toate cuuţurile sunt ale Dumitale ? Toate — facea Toiag cu faloşenie. Şi cât preţ ? Cu atât întorcea nasul Toiag. Sau sucit Iuzii, s'au învârtit, a mai luat grâu în palmă din fiecare «cuuţ» l'a mai plevuit la vânt şi când a înţeles că din Toiag baţ nu face, c'aveau poruncă de la Bucureşti să strângă bucate cât de mari ar fi preţurile) l'au mulţumit cu cât a cerut el — şi preţul a fost la fel pentru toţi şi mulţumiţi au fost românii şi s'au jurat că tot ce or avea *la olaltă* şi numai cu un *singur preţ* vor vinde şi-aşa, în satul Rastoaca. Ioana—acum cumpărase şi maşini pentru fabricarea derivatelor din lapte» trebăluia şi cu găini moţate şi ouă ; Stan, strângea bucatele, Ursu Mihai, avea „aparat centrifugal" şi vindea mierea tuturor — la târg (nu ştiu cine îl mai învăţase) în borcane de sticlă cu etichetă... ; Mirana care fusese slujnică la Şcoala de Sericicultură, dădea la toate «arvunind» sămânţa de gândaci de mătasă ba cumpărase frunza duzilor din sat — pusese chiar paznic şi prin lunie — Iulie ce era în şopronul din curte, mândreţe nu altceva din grinzi numai sculuri de borangic şi prin unghere mături cu gogoşi albe şi galbene... Salta, pentru că-i place florile, punea de tot felul şi toate cucoanele din târg o cunoştea ba, de plăcere, în plimblare veneau şi i le cumpărau din curte căci nimeni n'avea ca ea : gherghine, mixandre, rozete...; Ursuzul de Toader Cepeleţ cel cu livezi de pruni odată la oraş s'a gândit ce să aducă el la copii, ce să aduca ? Covrigi le luase, nişte corăbioare şi pistil avusese grijă şi-a văzut un borcan cu magiun, n'a stat pe gânduri.

Venind spre casă a făcut socoteala cât scoate el pe ţuica, cât ar scoate dac'ar face magiun şi de atunci prunele nu mai se colecesc în butoae, nici cazanul nu se mai arată dintr'o şură ci, Toader e mare negustor, are de vânzare : magiun în borcane ; prune coapte (un rând de zahar, nu rând de prune, un rând de zahar... în lădiţe ; prune afumate sau uscate în saci... şi D-zeu să mi-l fericească, adică să-i fericească pe toţi din Rastoaca nu le mai stă nici mâinele nici picioarele nici capul de treburi... Unii chiar s'au mutat la oraş şi-au deschis prăvălii... (Noi, nu ! n'am deschis nimic, suntem mulţumiţi că putem cumpăra de la Români...)

Cesar Pruteanu

*) Viitorul sat Românesc.

Desfiinţarea cercurilor culturale

Iată o măsură a celor mari, care ne dă să înţelegem că poporul nostru este destul de luminat. De acum nu-i mai trebue carte.

Săteanul nostru, ori unde ar trăi el pe pământul românesc, fie pe Bărăgan sub arşiţa soarelui, fie în stepele Basarabiei, fie în Bucovina, munţii Apusului sau pe malul Tisei este pe deplin luminat asupra tuturor chestiunilor de ordin social, economic şi politic.

Cine a făcut această constatare nu ştim, dar vedem că trebue s'o fi făcut cineva întrucât, măsurile luate indi ă acest lucru.

Cercurile culturale atât ale învăţătorilor cât şi ale preoţilor, nu urmăreau altceva prin şedinţele lor lunare decât luminarea acestui popor, îndrumarea lui pe căile cele bune.

Nu stăruim aici asupra marei opere culturale ce săvârşiau aceste cercuri. Ele sunt evidente.

In acest scop învăţătorii f ă c e a u jertfe şi le făceau din toată inima.

Inţelegătorii menirii lor, erau mândri că'şi puneau sufletul pentru ridicarea fratelui lor gol la suflet, necăjit şi prea puţin înţelegător al rostului vieţii aici pe pământ.

De nevoiaşi răzleţi, cari nu vedeau cu ochi buni această muncă extra şcolară nu vorbim. Ei trec prin viaţă ca şi cum n'ar fi existat.

Cei ce au desfiinţat aceste cercuri, au luat totuşi o măsură ideală, aşa zic ei, dar Doamne fereşte ne de aceste măsuri ideale ; de a fi înfiinţat o direcţiune a culturii poporului a cărei rost după cum s'a accentuat şi în parlamentul ţării nu este altul decât căpătuiala atâtor şi atâtor poftiri de slujbe grase.

Această direcţiune va face deacum totul pentru bietul popor.

Vai, cu câtă greutate se adună banul în visteria ţării şi cu ce uşurinţă se aruncă

Luaţi aminte, Domnilor, că acest ban este udat de lacrimile amare ale atâtor nevoiaşi, şi blestemul lui Dumnezeu va cădea asupra celui ce nu-l chivernicesc cu înţelepciune.

Se cheltuia ceva cu cercurile culturale ?

Nu erau ele de folos ? Au protestat învăţătorii împotriva lor ?

Va înlocui direcţiunea culturală tot atât de bine aceste cercuri ? Este ea o economie pentru ţară ? Este făurită în adevăr pentru popor sau pentru favoriţi ?

Vom vedea Viitorul ne va lămuri.

Noi însă—, apostolii neamului —, cu toată sărăcia în care ne sbatem, «căci n'am primit salariile dela Noembrie 1929», nu vom da înapoi, ci vom continua cu aceiaşi râvnă sfânta noastră datorie.

D. D. Achimescu

Momente culturale

Sărbătorirea Seminarului „Melchisedec Episcopul" din Ismail

Fiecare popor, instituţiune, şi om îşi are momente însemnate în tot timpul existenţii sale.

Urmând acestei datini atât de înrădăcinate şi frumoase ce caracterizează neamul nostru românesc, seminarul din Ismail această instituţie cultural-bisericească, serbează în fiecare an ziua măreaţă a celor «Trei Ierarhi" patronul său, care în mod nevăzut veghează şi astăzi ca şi odinioară la propăşirea adevărului creştin, al ortodoxismului.

Importanţa şi rolul ce l-au jucat Sf. Trei Ierarhi, formând epoca de aur a creştinismului, a fost pe deplin analizată şi lămurită cu aplicaţiuni la viaţa noastră de elevul Popa I. cl. VIII. Prin căldura şi entuziasmul de care a fost cuprins acest elev, unită cu evlavia celor «Trei Ierarhi» a făcut ca drept credincioşii ce se aflau în Sf. locaş al Domnului, să trăiască clipe de reînălţare adevărat creştineşti, şi să admire munca dezinteresată a celor ce contribuesc la marele edificiu de cultură, dimpreună cu conducătorul şi sufletul acestei şcoli Păr. Econ. st. Gh. Vlad.

După terminarea Sf. Liturghii a urmat tedeumul la care au luat parte cele mai însemnate personalităţi, de asemenea cu corpul profesoral.

După amiază a început desfăşurarea programului serbării în sala „Gavriil Muzicescu". Dl. prof. N. Raileanu a vorbit despre : «Biserica creatoare de valori», care deşi laic a ştiut să preţuiască şi să răspândească adevărul, punând la baza tuturor, Biserica, acel izvor de apă vie şi focar de cultură în toate direcţiile. S'a văzut acest lucru din ideile conferenţiarului :

Cultura europeană cu idealurile ei în artă, ştiinţă şi credinţă ne-a produs valori, cari servesc de îndreptar progresului nostru. In materie de credinţă, Biserica creştină a realizat o filosofie şi o morală populară accesibilă masselor adânci ale mulţimii. Biserica noastră naţională a fost pentru poporul nostru o creatoare de valori în toate ramurile de activitate. Cele dintâi clădiri, biserica le-a ridicat, iar mânăstirile clădite pe la trecători au fost şi cetăţi de apărare. In arhitectură se vede un progres continu prin opere nemuritoare cum sunt : *Mânăstirea Dealului*, cea *de Argeş*, *Dragomirna*, *Trei Ierarhi* dela Iaşi şi aceea care întruneşte toate motivele, este mânăstirea *Hurez* a lui Brâncoveanu.

Mânăstirele erau adevărate centre de cultură cari ne-au dat caligrafi de mâna întâi, apoi tipărituri de cărţi bisericeşti şi laice, pictură care înfrumuseţează clădiri ca *Suceviţa*, vase şi odoare care au valoare nepreţuită.

Biserica naţională a făcut şi circularea valorilor prin oamenii care i-a format. A fost pentru orientul apropiat, centrul de cultură care a dat directivă în secolul al XVII. Un *Simion Ştefan*, un *Varlaam*, un *Petru Movilă*, un *Dosoftei*, un *Şaguna* etc., au însemnat momente culturale de prima mână pentru neamul nostru.

Dat fiind, că biserica noastră naţională are în sânul ei astăzi pe lângă ortodocşi şi pe uniţi, e dată posibilitatea unei necontenite desvoltări, care va duce iarăşi la vechea unitate, care trăeşte în sufletul poporului nostru.

După această cuvântare cântecele ne-au reînălţat sufleteşte, simţindu ne în alte sfere ale armoniei desăvârşite.

Recitările în dulcea limbă românească, jocurile gimnastice, au dovedit întru totul zicătoarea : „minte sănătoasă, într'un corp sănătos».

Partea a doua a fost formată din piesa : «Millo Director» de V. Alecsandri, jucată cu mult talent, de eleviiseminarului.

Cu acestea ia sfârşit serbarea măreaţă a seminarului, care a dat dovadă de munca ce depune întreg corpul didactic, întru luminarea tineretului, viitorii apostoli ai bisericii şi neamului nostru, în frunte cu energicul şi distinsul Păr. Director Econ. Gh. Vlad.

V. Filiuţă.

JUSTIŢIA ŞI AVOCAŢII

Autorul articolului «Stâlpul Răutăţilor», după d nul I. P. Copuz, dă sinteze nejustificate.

E adevărat că d-l I. P. Copuz e convins că l'a turtit, însă nu ştiu dacă d-sa e convins că a dat sentinţe juste, în ori ce caz e un merit pentru d sa că încearcă să dea maxime generalizate din sentinţe nejustificate şi ca susţinere a celor generalizate d sa aduce argumente încă din anul 1911. Deci vă plângeţi în zădar. Schimbaţi legile şi moravurile — mai departe nu vă interesează e destul că d l Copuz cere schimbarea şi a legilor. D-le Copuz dacă ar fi vorba aici de un partid la putere poate că ai avea şansă să schimbi, şi atunci nu ne «vei mai auzi că ne plângem în zădar. Inţeleg că dacă cineva e contra unor moravuri pe cari le crede absurde trebuie să aibă un sistem de morală care să aducă regenerare — pe care trebuie s'o binecuvântăm dar ca să te alarmezi numai de dorul alarmării e un ce, care cade de la sine.

Ceeace e şi mai dureros este că d-l Copuz confundă ce este conştiinţa şi când trebuie să ţi faci «datoria în conştiinţă», când te erijezi ca apărător al unei cauze nedrepte, e just că ai datorie — dar nu în conştiinţă.

«Numai avocatul cu meşteşugul lui l-a scăpat de închisoare pe d-l F care în fapt era dovedit, dar în fond nu era vinovat». Sunt convins că d-sa nu greşea dacă inversa, căci dacă am presupune că d-l X şi-a angajat un avocat mai superior decât avocatul d lui F şi atunci numai avocatul d-lui X cu meşteşugul lui la băgat pe d l F., care în fapt era dovedit şi în fond nevinovat.

Şi acum îl întrebăm pe d-l Copuz avocatul d lui X sau avocatul d lui F şi-au făcut datoria în conştiinţă căci după d-sa amândoi ar fi fost laşi, înşelători, dacă nu-şi făceau datoria pentru care au fost angajaţi ca apărători — unul pentru o cauză dreaptă, celalt pentru o cauză nedreaptă.

E daevărat că şi avocatul d-lui X cum şi avocatul d lui F şi-a făcut datoria în conştiinţă dar primul şi-a făcut aşa cum o cere d-l Copuz şi celalt aşa cum trebuia şi cum îi dicta conştiinţa.

Avocatul d-nului F putea foarte uşor să erijeze ca susţinător al d-lui X, căci pentru avocaţii de astăzi e indiferent dacă susţine o cauză dreaptă sau ba,—e destul numai să fie plătit.

Un avocat poate fi simpatizat şi de un criminal cât şi de un nevinovat. E lucru constatat că avocaţii cu aceeaşi ardoare şi interes apără o cauză dreaptă cum şi o cauză nedreaptă, şi acest lucru influenţează mai mult sau mai puţin mentalitatea societăţii de astăzi.

După cum d sa învinovăţeşte societatea, familia, şcoala şi biserica de exemplele d-lui Şt. Florescu tot aşa putem să învinovăţim societatea, familia etc., că nu-şi apără drepturile ei, bazate pe morala creiată de ea şi factorii ei. Ar fi bine ca un tânăr înainte de a îmbrăţişa avocatura, să se cerceteze dacă e în stare să refuze un onorar gros oferit de un vinovat şi să apere numai pe cei nevinovaţi. E dela sine înţeles că dacă vom avea avocaţi de acest gen atunci şi crimele se vor împuţina.

Ne trebuiesc avocaţi idealişti — cari să se jertfească în slujba adevărului — să nu apere ca să se îmbogăţească, să apere pentrucă aşa e bine.

Ursache Grigore

Rugăm stăruitor plătiţi abonamentul

PRIMIM SCHIMB CU ORICE GAZETA

DESPRE DUEL

de Lt. Colonel EM. BOTEANU
din Cavalerie

In timpul vechi duelul avea diferite obiceiuri, astfel : în timpul cavalerismului, învinsul perdea dreptul calului şi al armelor sale ; mai mult încă, era legat cu picioarele de coada calului şi târât afară de arenă, unde se spânzura afară dacă nu avea capul tăiat. Mai târziu se recurge pentru facerea dreptăţii şi la tribunalele ordinare, dar şi ele fură adesea ambarasate în salvarea chestiunei de onoare, căci un artist dramatic fiind condamnat de ultima sesiune corecţională la 6 săptămâni închisoare pentru furtul unor viori din orhestră, deliberarea juriului ţinu prea mult timp. Juriu se găsea egal împărţit în idei, şi siliţi a recurge la sorţi pentru rezoluţiunea ce trebuia să ia.

Se puse deci într'o pălărie două tuburi de pene, de negală lungime, cea mai mică trebuea să indice inocenţa acuzatului şi cea mai mare culpa lui.

Judecata lui D zeu dacă o numim astfel, se pronunţă contra-i şi primul jurat declară înaintea curţii printr'un verdict că îl recunoaşte vinovat.

Rudele şi familia având cunoştinţă de ceia ce se petrecuse, ridijară un memoriu, pentru a cere graţierea nevinovatului inculpat. Ministrul de Justiţie luă informaţiuni necesare, cercetă juriul în secret şi obţinu dela fiecare (versiuni) diferite, dar coincidând în fond, adică, unanimitatea juriului nu existase şi că s'a raportat la sorţi pentru a se pronunţa la libertatea şi onoarea acuzatului, în consecinţă se ordonă liberarea lui.

O probă şi mai evidentă cum că judecata sorţului, sau mai bine voinţa lui D-zeu nu se amestică în mizerabilele afaceri ale vieţei noastre şi că prin duel nu se va afla vinovatul, voi cita un exemplu :

In 1828 se afla la Paris un bancher mare, ospitalier şi plin de amabilitate. Cea mai bună societate venea la dânsul. Femeia sa d-na M. tânără, elegantă, spirituală şi foarte frumoasă, făcea onoarea casei cu o graţie şi o cochetărie ne mai pomenită.

Doamna plină de virtute ca şi de bunătăţi nu putea scăpa calomniilor, sau unde nu-şi găseşte ea locul ? Deci câteva vorbe surde, începu să circule întâi prin oraş, pe care răutăcioşii şi geloşii le aproba cu repeziciune.

Dar aceasta nu fu nimica. Bancherul primi mai pe urmă o scrisoare anonimă făcută înadins pentru a distruge fericirea lor casnică. Prin ea i se face cunoscut că dl. B... este amantul d-nei M... arătându-i o mulţime de fapte fără nici o însemnătate, dar care toate întrunite dau oare care bănueli.

Bancherul voi să ardă scrisoarea căci îşi adora femeia şi nu se îndoia de dânsa, era sigur şi de dl. B... căci era unul din cei mai buni amici ai săi. Pentru ce să se dea pe faţă ? Ce deosebire putea face între asasinul mortal, care se ascunde pentru a comite crima şi cel ordinar care loveşte pe faţă victima, acesta din urmă fură aurul, cel de al doilea omoară.

Care este mai culpabil ?

Cu toate acestea Bancherul se ferea de a da pe faţă calomnia. Citea scrisoarea necontenit, o comenta în diferite feluri; bea, cum am zice îmi pare mie otrava care distruge principiile fericitei sale vieţi. In fine plin de supărare, nelinişte şi gelozie, hotărâ a se confia celor mai buni amici şi rude ale sale. Scrisoarea va putea fi recunoscută, alţii vor putea mai repede decât mine a descoperi mâna care a scris această pagină perfidă.

Reuni un fel de tribunal de familie în care era şi d-nul B... trebue să mai adăugăm că printr'un fenomen unic, Bancherul care era până atuncea totdeauna gelos, de astă dată nu credea în faptele denunţate, nu lovea deci de loc pe dl. B...

Acesta din urmă citat în scrisoare, inculpat, avea interesul mai mult ca toţi a rupe vălul, sub care se ascunde onoarea şi bancherul, crezu că îndeplineşte o datorie leală, făcându-l să intervină direct. Când persoanele chemate fură adunate, bancherul expuse faptul, prezintă scrisoarea care fu trecută prin'naintea ochilor asistenţei consultând suvenirurile lor, spre a vedea dacă nu-şi, reamintesc scrisul.

Deodată fără nici o ezitare mai mulţi asistenţi declarară că scrisoarea nu poate fi scrisă decât de dl. J... oaspete nelipsit al casei bancherului, unul din cei mai galanţi admiratori ai d-nei M...

Dl. J... era cu relaţiuni depărtate, cu cei mai mulţi din aceşti Domni care compuneau consiliul de familie, el întreţinuse cu dânşii în timpul mai multor voiage corespondenţa.

Se scoaseră mai multe scrisori de ale lui, care toate erau subscrise, de el, le compară, le confruntă, le supuse la un examen minuţios de eşea culpabilitatea lui. Scrisoarea era de acelaş caracter, formatul tot după un model, aliniatele începeau la aceiaş distanţă, literile mari aceleaşi, hârtia aceiaşi, modul de îndoire a hârtiei acelaş, nu se putea deci înşela asupra culpabilităţii Domnului !...

Bancherul voi să ceară satisfacţie lui J.. consiliul de familie însă se opuse ; onoarea d-nei M... era prea pură pentru a deveni obiectul unei bănueli, nu trebue însă compromis luând în serios o acţiune aşa de murdară.

Bancherul trebuia să se supue juriului pe care îl alesese singur, dar le ceru voe ca cel puţin să lase a face cunoscut d-lui J... că conduita sa merită dispreţul tuturora.

Rămase a se alege trimisul d lui B... se propuse singur şi fu acceptat mai cu seamă că era indicat ca culpabil, avea tot dreptul de a face pe calomniator să înţeleagă nedemnul său fapt.

B... plecă pentru executarea misiunei sale. Trebue să mai adaug că B... era un tânăr elegant şi violent când pasiunile sale erau în joc. Incă chiar de mult timp exista între el şi dl. J... o rivalitate ascunsă ; ei dau amândoi târcoale, ce e drept d-nei M.. şi erau amândoi frumoşi, bogaţi, de aia se urau ; hrăneau în fine o antipatie ascunsă, care nu căuta decât ocazia pentru a eclata şi să degenereze în ură reciprocă. Insuşi B... în loc de a expune faptul cu măsură şi cuviinţă, se amporta însulte şi ameninţa pe J... care răspunse iarăşi foarte rău respingând acuzaţia ce i se adusese şi protestând în zadar că nu este el autorul scrisoarei anonime.

(Va urma)

Selecționarea porumbului pentru semănat

De câtva timp se face o întinsă propagandă ca în locul porumbului să se cultive numai grâu. Dar cum aceasta nu se poate înfăptui imediat, urmează, că porumbul ce l vom semăna, să aibă toată atenția din partea cultivatorului în alegerea semenții cultivarea și conservarea lui, deoarece mămăliga, va forma încă mult timp hrana zilnică și fundamentală a țăranului și muncitorului Român, în special aceluia din Moldova și Basarabia.

România este prima țară din Europa și a doua din lume în ceiace privește suprafețele cultivate cu porumb.

Presa Cehoslovacă, arată între altele, că această Țară, importă anual din România, treizeci de mii de vagoane cu porumb în special din varietatea *Scoromniuc* și *Hângănesc*.

Presa Română, a luat apărarea nu numai a cultivatorului de porumb, dar chiar și pe aceia a consumatorului. A arătat că la noi se seamănă de multe ori porumb cu vegetație târzie, acel din grupul *Zea mays identata* (porumb dinte de cal) și adeseaori este recoltat toamna târziu pe timp ploios. Astfel încărcat cu apă, se depozitează în hambare, sau coșar, prost acoperite. În care continuă să pătrundă apa ploilor sau zăpada îngrămădită de vânt, și din care se consumă pentru hrană și tot de aici se rezervă pentru sămânță. Din această cauză, majoritatea porumbului exportat de Români, se mucegăește chiar în timpul transportului.

Consumul de făină de porumb provenită din porumb necompt, degenerat s'au mucegăit, predispune pe consumator la diferite boli, și cu această ocazie, atragem atenția că în ultimul timp numarul bolnavilor de pelagra este în creștere în: Trușești și Mihailașeni din jud. Botoșani; Ruginoasa și Pastravenii din jud. Suceava; Filioara jud. Neamț; Boteșii și Racaciuni din jud. Bacau și Sabaoani din jud. Roman.

Intr'o conferință recentă ținută la Societatea Agronomilor, *D. Dr. Andronescu*, arată ca în România, sateni obișnuesc să cultive porumbul din grăunțele scoase depe știuleții ce au mai ramas pe fundul hambarului din care cauză pamântul Țarii noastre atât de bogat și prielnic acestei plante, produce numai 1000 kgr. porumb la Ha. în loc de 3000 kgr. cum s'a obținut îndată ce s'au selecționat știuleții pentru sămânța.

Selecționarea porumbului.

In acest scop trebuiesc ținute în seamă câteva reguli: Să se semene numai acel porumb care produce cantități mari, *în special acel care se coace devreme*, din grupul *(Zea mays indurata)* varietatea: *Hângănesc, Cincantin* și *Moldovenesc*, asigurând o recoltă timpurie, deci o conservare îndelungată.

Alegerea știuleților pentru sămânță, trebuie facută din plantele cu următoarele însușiri, observate în timpul când acestea se desvoltă: *plante viguroase, cu vegetație puternică, circumferința mare la bază care să descrească treptat spre vârful ei, frunze multe, mari și viguroase să aibă un știulete sau mai mulți bine desvoltați și la înălțime potrivită pe tulpină, iar poziția acestora, să fie cât mai oblică* pentru ca să nu pătrundă apa în interiorul lor.

Aceste plante se însemnă cu un fir de lână colorată sau o fâșie de cârpa.

După ce se cu ege recolta depe câmp, știuleții însemnați sunt adunați separat, unde se face o nouă clasare: se opresc numai acei cari au rândurile grăunților drepte și paralele cu axa ciocălăului (cocean), cotorul și vârful știuletelui să fie bine îmbrăcat în grăunțe sănătoase. Toți știuleții astfel selecționați, să aibă o înfățișare uniformă din toate punctele de vedere. După ce s'a făcut o astfel de selecție, s'a eliminat 30% din știuleți, cc au fost destinați seminții în timpul recoltei.

Conservarea știuleților selecționați.

Știuleții selecționați pentru sămânță trebuesc conservați după procedeul descris mai jos, ca să nu mucegăiască până când vor trebui desfăcuți de boabe spre a fi semănate.

Dl. Agronom *Dr. Andronescu* [1]) recomandă conservarea acestor știuleți în *cuiere* sau dulap.

Gasesc foarte practic primul mijloc de conservare, în *cuiere*, care poate fi înjghebat de orice cultivator, dintr'un lemn de brad sau stejar, în diametru de 5-7 cm, pe care se bat cuie la distanțe mari. După ce rupem cu un clește căpățâna cuiului, înfigem cotorul știuletelui în cuiu să nu se atingă cu știuletul vecin; iar aerul să pătrunda în voie printre ei. Acești pari, numiți cuieri, stau înfipți în picioare în magazie sau în podul cas i până'n luna Martie.

Nu trebuiesc ținuți știuleții selecționați pentru semănat în podurile unde fumul nu iese afară prin coș, ci direct în pod, așa cum sunt majoritatea caselor țărănești din Moldova, deoarece fumul distruge *embrionul* [2]) semințelor.

In luna Martie se ia fiecare stiulete, se desfac grăunțele dela vârf și cotor pe o distanță de 2—3 cm. și se pun la oparte știuleții astfel desfacuți, după care începe baterea lor la batoza de mâna sau se desfac numai cu mâna. Grăunțele rezultate dela vârful și cotorul știuleților, pot fi întrebuințate numai la hrana animalelor.

După cercetările făcute, s'a dovedit că e necesar să se dea la oparte grăunțele dela vârf, pentruca fiind prea mari, *endospermul* [3]) se desvolta în detrimentul embrionului. Cele mai potrivite grăunțe pentru semănat, sunt dela mijlocul știuletului.

Se mai recomandă ca selecționarea porumbului pentru sămânță să se facă de toți cultivatorii acestei plante dintr'o comuna, pentruca rezultatul să fie acel dorit, deoarece, majoritatea firelor de matase, primesc aduse de vânt, depe lanurile vecine, polen amestecat, producând știuleți și grăunțe de o hereditate ciudata.

Pentru hrana muncitorului se recomanda cultivarea porumoului sticlos: Hânganesc și cincantin; pentru spirt, porumbul dinte de cal, iar pentru griș și amestecul în făină de grâu, ceiace se face câteodată de unii morari, porumbul alb, cari se selecționează dupa metoda descrisă.

Cred ca dacă statul ar cultiva în mod științific, parcele de pământ cu plante ce prisosesc acelei localități, și dacă aceste culturi s'ar face pe comuni, iar lucrul câmpului numai cu țaranii din acea comuna, și dacă în schimbul muncii depuse de sateni s'ar da semințe și mașini agricole, vom putea avea ogoare cultivate ca și acele ferme, ridicând astfel valoarea cerealelor noastre, singura sursă sigura de a ne putea afirma din nou pe piețele straine, deoarece țările importatoare de cereale, sunt pe cale de a și îndestula populația cu ceiace produc ele prin intensificarea culturilor, și numai calitatea și eftinătatea, *pe care le obținem dintr'o semânță selecționată*, ar putea pune stavilă acestei stări precara a agriculturei de astăzi.

Adm. Căpit. Ovid Constantinescu

[1] Dr. *I. Andronescu*, Contribuție la studiul și ameliorarea porumbului. Extras din Bul. Agriculturei Vol. IV. No. 10 12 1922.

[2]) *Embrion*. Colțul, prima parte a unor ființe vii, se gasesc în toate sămânțele.

[3]) *Endosperm*. Partea făinoasă dintr'un grăunte.

Rugăm pe D-nii Colaboratori să ne trimită articole cât mai scurte.

FUIOR (2-a urmare)

Imp. *Dar* Lacrămioara?
Băl. *Dânsa-i voioasă...*
Imp. *Biata fată!*
Băl *... De atâta fericire cum n'a mai fost vre-o dată!*
(în fund se zăresc oaspeți, muzici)
Imp. *Incep să vină oaspeți; mă duc să mi-i primesc. (ese)*
Băl. *Eu, să visez o clipă în jîțul strămoșesc;*
Și să-'nțeleg ce taină-i de tata se grăbește,
Mărită pe cea mare, cu-a mică, zăbovește!
(se sue într'un tron de piatră, Valurel *tiptil)*
Văl. *Un pas... ușor... și altul hoțesc: mai lin,... mai lin!*
Băl. *Cum m'am speriat!...*
Văl. *Domniță! mă plec și mă închin!*
Băl. *Ai vre-o poveste nouă din lume isvodită?*
Văl. *Am o poveste nouă de nimeni auzită!*
Băi. *Sunt veselă și nu pot s'ascult nimic..*
Văl. *Păcat!*
Mă duc! A!... era vorba de un smeu înarpat;
De o zână—crin de albă—n'asculți? E cu povețe...
De-un împărat amarnic; Curteni cu două fețe...
Băl. *De un Fât-frumos pe murgu i năvalnic, nestrunit...*
Povestea ta mi-ar place, dar, prea mult te ai suit...
Așa! mai jos c'o treaptă..
Văl. *N'ai să-mi auzi cuvântul.*
Băl. *E liniște și nu cred c'ar să ți-l smulgă vântul.*
De altfel prin grădină nici unu nu-i răsleț...
Povestea 'mi place altfel s'o spui...
Văl. *Sunt îndrăznet?*
Băl. *Nu, nu! Mi-ar place însă să-mi deslușești; cum poate*
Să aibă graiu și codrul și râurile toate?
Văl. *Nu știi? I-atât de tesne..*
Băl. *Și cum poți tu s'aduni*
Din farcul lumei noastre la sfat, sălbătăciuni;
Și calul să mănânce în loc de-ovăz,—jeratec;
... De luptele purtate; de craiul singuratec,
De plaiurile 'nverzite; ce 'n calea lui răsar;
Iar, cât despre... Iubire... vre-au să-mi vorbești mai rar!
Văl. *De ce?*
Băl. *C'o vorbă, două,— povestea e 'ncepută*
Și Smeul crud din basme cu zâna se sărută!
Povești, mi-a spus și Doica, dar altfel, nu așa:
—«Domni'o sărutate... dă-mi ochii, gura ta
Incet,... să fim alături... lipiți... mai strâns...» și iată!
Ascult, pe nesimțite mă simt îmbrățișată
De sigur...
Văl. *Dar... avântul...*
Băl. *Tăcere 'ncepi să minți!*
Vreau inima cuminte și brațele cuminți!
Iar te-ai suit c'o treaptă... viclean copil de casă
Ți-am înțeles pustiul de gând.
Văl. *Domniță!*
Băl. *Lasă!*
Să mă săruți? Ce oameni! Vorbesc mai blând, ca'n plâns
Firește, noi, ca fete, ne 'nduioșem... ne a strâns
In brațe fără veste; ne a sărutat... Hoție!
O laudă? Desigur că nu! I-o viclenie...
Văl. *Mă duc.*
Băl. *O clipă numai și nu fi mânlat.*
Și ce? I a spune-mi despre fata frumoasă de 'mpărat
Ce-a rătăcit prin funduri de munți, împresărată
De urși, de lupi, aproape să fie sfâșiată
Și vine... cum îl chiamă? și o scapă... tocmai când
Primejdia mai mare era... Nu-mi vine 'n gând
Ce nume avea voinicul...
Văl. *Ba! eu mi-aduc aminte*
De Prâslea vrea Domnița să spună... cel cuminte
Ce 'n loc de aur, case, moșii,... de necrezut
Ceru să-i dee fata în dar, doar un sărut.
Nimic alt ca răsplată..
Băl. *Atât? O sărutare?*
Văl. *E mult!*
Băl. *(neștiutoare) E mult!*
Văl. *Ascultă: Când fulgueste 'n zare*
Și când în chilioara din turnul tău, pe gând
Asculți doinind în vatră jeratecul arzând
Ferită de prăpădul și viscolul de-afară —
Și tristă, părăsită și singură'n cămară
Când nu ai vre un tovarăș de glume și povești?
Nu crezi că Tinerețea zadarnic ți o trăești?
Băl. *Desigur!*
Văl. *Vrei tristețea s'o sfarmi... Dar, în tăcere*
Un râs, răsună, 'n goluri cumplit ca o durere
Ai vrea să plângi... dar plânsul,
Băl. *O!*
Văl. *E de neertat*
Să strice ochii albaștri și obrazu'nbujorat!
Și atunci ce-ți mai rămâne?
Băl. *Știu eu ce mi mai rămâne?*
Văl. *Aceleași triste clipe trecute de azi pe mâne*
Le strânge desnădejdea șireag, într'un inel
Nu simți singurătatea și viața fără'n țel?...
Băl. *Ba da!*
Văl. *Ursita însă — de ajutor — ți-arată*
In vis, cum într'o țară frumoasă, depărtată
Tânjeș e ca și crinu 'n pustiu un Domnitor
Fecior de craiu războinic, te copleșește un dor
Și l chemi... Și vine 'n taină...
Băl. *Dar nu l cunosc...*
Văl. *Și bate*
Cu vântul care ți bate 'n ferești c'un semn de frate...
Asculți, înfiorată.... De odată, 'nfăptuit
... Din negurile nopții sosește... s'a ivit...
Cel așteptat... Privește l! Privește l cum te cere
Cum vine 'ncet, aproape, așa ca o părere
Alunecă... o umbră! Vorbește...
Băl. *Il ascult?*
Văl. *Firește! Ți se pare prea cunoscut de mult*
Mânuța ta cea albă i-o 'ntinzi... El, te 'mpresoară
Simți inima cum bate mai tare... Te 'nfioară
Privirea lui — o rugă — te cere, îl iubești
Iți pare un sfânt din ceata oștirilor cerești
Căzut de odată 'n pragul tăcutei chilioare...
Te simți atât de mică și atâta 'nduioșare
Răsfrânge... o dovadă să-i dai că s'a născut
Iubirea, nu-i dai oare prin tainicul sărut?
Băl. *Desigur!*
Văl. *.., Ca oricare Domniță înțeleaptă!*
E inima...
Băl. *Acolo, mai jos, mai jos ca treaptă.*

(Va urma)

Tipografia «Corpului de Jandarmi» București.

INFORMAȚII

Din Țară

Trebuiesc păziți copiii. — Acum câtva timp a pierit o fetiță de 13 ani de la părinții săi. După câteva zile, au găsit-o servitoare la o casă a unui pocăit-adventist, care avea trei copii. Fata a spus la poliție că a fost ademenită de o femee, care i a făgăduit că dacă va merge cu ea va vedea fața Domnului Hristos.

In așteptarea acestei vedenii fata a stat la casa cu trei copii, lăcând pe servitoarea, iar femeia era bucuroasă că are o servitoarea pe degeaba. Trebuie să notăm, că fata era din casa unor oameni de seamă.

Femeia a fost arestată, iar fata trimisă la părinți.

Deci, părinți, păziți vă copiii și sfătuiți să se ferească de astfel de ademenitori.

O invenția românească. — D-l Nicolae N. Ionescu a născocit un aparat numit «Selector», cu ajutorul căruia gospodinele noastre pot cunoaște imediat vechimea sau felul de conservare al oului. Deci, adio ouă stricate și cu pui...

Ce face băutura? — Din băutura a murit un copil din Costanța. De remarcat că sărmanul a fost îndemnat să bea chiar de părinții lui cu prilejul unei nunți. Parinți luați seama, să vă servească de pildă. In viitor nici un strop de alcool, nu numai pentru prunci, lumina vieții noastre, dar nici pentru voi.

Felix Faure la Universitate. — In urma morții profesorului Tuffier, soc. de Ginecologie din București, a proclamat ca Președinte de Onoare pe cunoscutul chirurg ginecolog și filo-român I. Louis Faure din Paris. E mișcătoare scrisoarea ce o adresează colegilor săi din România ca mulțumire pentru onoarea făcută: Reținem: Spuneți noilor mei colegi că aș fi foarte fericit să vin *mai curând la București* și să iau locul alături de ei, întrucât consider România ca a doua patrie».

Descrierea României de Cunard Linie. — Compania de vapoare cu titlul de mai sus a editat o descriere foarte frumoasă despre țara noastră din punct de vedere al călătoriilor.

Cartea conține o hartă complectă a României plus o mulțime de ilustrații cari reprezintă cele mai frumoase vederi din țară.

A trebuit ca o companie străină să editeze ceeace statul Român nici până azi n'a fost în stare să întocmească! Ce zic domnii însărcinați oficial cu acea stă propagandă.

O distincție. — Aflăm cu plăcere, că colaboratul nostru Preot Hagiu G. D. Cruceanu, doctorand în Teologie, parohul Bisericei Cernica, Ilfov, a fost decorat de Patriarhia din Ierusalim cu «Ordinul Sfântului Mormânt» în gradul de «Mare Comandor».

Din Străinătate

Ce au de gând bolșevicii. — Guvernul englez a primit știrea, că bolșevicii voesc ca până în anul 1933, să nu mai fie, la ei acolo în Rusia Sovietică, nici o biserică, sinagogă, moscheie, sau orice altfel de casă de rugăciune. Guvernul englez a trimis bolșevicilor vorbă ca să se astâmpere. Vom vedea.

Noi tragem nădejde, și dorim, și avem credința, că până în 1933 să nu mai rămână urmă de bolșevic. O să-i bată Dumnezeu și n'o să mai auzim de ei.

Congresul tineretului creștin la Atena. — In zilele de 25—28 Fevruarie s'a ținut la Atena, congresul organizației balcanice a tineretului creștin. La acest congres au luat parte reprezentanți a tuturor bisericilor ortodoxe din Balcani.

România a fost reprezentată prin *P. S. Arhiereu Tit Simedrea* și *P. C. Arhim. I. Scriban.*

Câte biserici sânt închise în Rusia. — După o statistică oficială, au fost închise în Rusia Sovietică 900 de biserici, 776 sinagogi și 200 case de rugăciuni de confesiuni diferite.

La Kiev s'a oprit tragerea clopotelor Duminica, iar catedrala Sf. Vladimir a fost închisă.

Preot frizer.—Un preot din Rochville (America), a deschis o frizerie, unde vin domni și doamne, pe care chiar el singur îi barbierește și-i tunde, iar în timpul acesta le ține și predici. Pentru aceasta și-a câpătat și mulți clienți.

Viza carnetelor ofițerilor de rezervă

Cercul de Recrutare Tutova, aduce la cunoștința tuturor ofițerilor de rezervă domiciliați pe teritoriul acestui cerc, indiferent dacă sunt înscriși în controalele cercului de recrutare Tutova sau în controalele altor cercuri de recrutare că începând dela 1 Martie și până la 30 Aprilie a. c., urmează să se prezinte pentru viza anuală a carnetului de ofițer de rezervă Md. E. 1., la reședința acestui cerc. — Se vor prezenta și acei ofițeri de rezervă, care până în prezent nu posedă carnet Md. 1., iar prezența la viză li se va face pe o dovadă.

Odată cu prezentarea la viză li se va face și controlul echipamentului de campanie a ofițerilor de rezervă combatanți și asimilați până la gradul de căpitan inclusiv.

Ofițerii de rezervă din armele călări, sunt obligați a-și procura harnașamentul până la data de 1 Martie 1930 când vor fi obligați să se prezinte la viza din acel an, împreună cu harnașamentul.

Ofițerii de rezervă ce nu prezintă achipamentul, pot să și-l procure până la data prezentării la viză, dela atelierul de haine ofițerești care are instrucțiuni în acest sens.

Ofițerii de rezervă inferiori până la gradnl de căpitan inclusiv, care din forță majora nu se vor putea prezenta personal la data fixată pentru viză pot trimite carnetul de ofițer de rezervă printr'un membru al familiei, sau un prieten însoțit de un raport motivat în care să se arate cauza ne prezentării sale personale și dacă posedă sau nu echipament de campanie.

Cei ce se vor dovedi că au făcut raport neexact sau că au împrumutat echipament de campanie dela alții, vor fi supuși judecății conf. art. 24 din legea ofițerilor de rezervă.

Domnii ofițeri generali de rezervă și ofițeri superiori de rezervă, au latitudinea fie a se prezenta personal la viză, fie de a trimite carnetul de ofițer de rezervă prin oricare altă persoană pentru îndeplinirea acestei formalități. cu obligațiunea de a comunica în scris, dacă posedă sau nu echipament de campanie.

Ofițerii de rezervă dispensați de mobilizare pe anul 1930, vor prezenta cu ocazia vizei și certificatul Mdl. D. O. pentru a li se face mutația respectivă.

Ofițerii de rezervă înscriși în cadrele acestui cerc, care se vor găsi în epoca de viză cu ocupațiunile lor pe raza altor cercuri de recrutare, sunt datori să facă viza la cercul de recrutare unde se găsesc, solicitând că prezentarea la viză să fie comunicată arătându-se și No. de control Md. G. al acestui cerc și care se găsește înscris de către noi, fie pe coperta carnetului, fie la locul vizei.

Se atrage atențiunea tuturor că nesocotirea de către mulți a acestor dispoziții legale, a făcut ca în anii trecuți să trimitem în judecata Cons. de Răsb. un mare număr de ofițeri de rezervă, ceia ce nn este în interesul instituției și nici a acelora ce au această obligațiune.

LICITAȚIE

In ziua de 10 Martie 1930 ora 10 dimineața Comitetul Societății «Cultul Eroilor» Filiala Focșani, ține licitație publică cu oferte închise în localul Comandamentului Diviziei 6 a Focșani, pentru darea în antrepriză a continuării lucrărilor Mausoleului Osuar din orașul Focșani.

Valoarea lucrărei se ridică la suma de lei 500.000 pentru campania de lucru a anului 1930.

Licitația se va ține în conformitate cu art. 147 din Statutul Societății.

Concurenții vor prezenta în ședință garanția legală de 6% fie numerar fie prin bonuri.

Supra oferte nu se admit.

Orice informații se pot lua între orele 10—12 dimineață la Comandamentul Diviziei 6 a Focșani, Maior Dumitru Ioan Secretarul Societății, și la ziarul „Cultura Poporului", str. Regală No. 16, București.

Comandantul Diviziei 6-a și Președintele Societății «Cultul Eroilor»
Filiala Focșani

General (ss) PISTRIȚU.

«Cooperatorul Român», No. 1 an. 1, pe Ianuarie 1930. Director, Dr. Adrian D. Bumbești, București 4, str. Popa Soare 19. Apare două ori pe lună.

«Vestea», ziar independent din Câmpulung-Muscel. Anul III No. 8 din 9 Fevruarie 1930.

«Opaițul Satelor», (No. 10. An. II, 15-I. 930). Cetindu l ne-a cuprins o desamăgire. Credem că alcătuirea acestui număr s'a făcut fără controlul Păr. G. N. Dumitrescu Bistrița, a cărui activitate de necontestat n'a lăsat nimic de dorit până acum din potrivă putem spune că n'a fost chiar apreciat cum se cuvine și ajutat în străduința pentru luminarea poporului de la sate. Cu surprindere am citit la Pagina veselă, o glumă pe a cărei margine s'a strecurat o *pornografie*. Cerem ca să ne lămurească direcția revistei dacă cumva și-a schimbat pe anul 1930 cumva programul — ca să știm.

«Mormântul Domnului". — S'a pus în vânzare din: «Biblioteca Mormântul Domnului», care apare odată pe lună cu binecuvântarea Sanctității Sale Damianos, Patriarhul Sfintei Cetăți a Ierusalimului. 50 la sută din venit se va vărsa peutru restaurarea Bisericei Sfântului Mormânt din Ierusalim. Director: Preot Hagiu Gr. D. Cruceanu, Parohul Bisericei din Comuna Cernica, Ilfov, România.

Tabela Neagră!

Forțați de împrejurări suntem nevoiți să înființăm și această rubrică pe care trebuie să mărturisim nu am fi dorit s'o avem în ziarul nostru, dar deoarece nu numai că nu suntem sprijiniți de nimeni în activitatea noastră dar cetitorii vor putea fi încunoștințați că nici măcar cei ce sunt abonați nu ne plătesc.

Incepem:

Soc. Gaz Metan

din anul 1928 n'a mai plătit nimic și nici nu recunoaște că are ceva de plătit.

Onor Asociațiunea pt. Literatura română și cultura poporului român
Astr
Sibiu

CULTURA POPORULUI

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASTRA SIBIIU

Fii mare prin bunătatea și nobletea sufletului tău

PRETUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învățători, preoți, studenți și sătenî 200 Lei
« autoritățile sătești . . . 300 «
« instituții particulare și de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZA-TE ȘI VEI FI: VOEȘTE ȘI VEI PUTEA"
C. A. ROSETTI.

Director:
Generalul NICOLAE PETALA

REDACȚIA, STR. REGALA Nr. 16 Sec. I

BUCUREȘTI, 9 MARTIE 1930

ADMINISTRAȚIA STR. REGALA Nr. 16

ANUL X, Nr. 315
Apare în fiecare Duminică

Graiul apelor

Suntem în a treia zi de plutire pe ape. Când mai zbârlită, când mai blândă, marea nu se odihnește o clipă. Fie că o privești deadreptul, fie că stai la adăpost, îi auzi glasul. Fața ei se încrețește, apele ei se ciocnesc spumate, dă val peste val, într'o neodihnă care nu primește niciun răgaz. Doar adâncurile de-ar fi dormind, dar apele de deasupra n'au astâmpăr.

Așa ne însoțește graiul apelor zi după zi, pornind mintea spre gânduri înalte și îndemnând inima spre simțiri curate și temeinice.

Suntem doar în mijlocul mărețiilor și tainelor lui Dumnezeu. Oricât se zăbovește omul să privească strășnicia vasului mânat de abur, ajutat de uneltele măiestriei omenești spre a-și merge drumul său peste ape, ceia ce-l covârșește mai mult este măreția mării, cu glasul undelor ei.

De te așterni la odihnă, ele îți șoptesc în taină când marea e liniștită sau destul de bătăios pe vreme de furtună; de privești neastâmpărul până în zare și auzi sunetul izbirii lor într'o cântare neîncetată; de stai la alte treburi, ca mine acum, cu gândul la scris, aceiași simțire te cuprinde, că marea nu doarme și-ți povestește despre puterile nedomolite și veșnic în lucru ale tainelor firii.

«Glasul Domnului peste ape umblă grăind», așa scrie în cartea Psalmilor. Și în adevăr, din adâncul și din întinsul apelor, se ridică spre noi un glas de învățătură. Puterea lui Dumnezeu ne grăiește prin toate lucrurile, ne grăiește și prin ape. Ne învață să privim spre ele, spre lucrurile lui Dumnezeu, fiindcă, în fața lor mai cu seamă suntem cuprinși de marile simțiri ale vieții și ale firii.

Iată că nimic nu stă, că toate își merg un drum al lor, că toate stau într'o înlănțuire prin care se însoțesc una cu alta și duc împreună armătura lumii. Apa lucrează împreună cu vântul, întinderea ei soarbe căldura soarelui și se ridică în văzduhuri. Omul se află și el în mijlocul acestei lumi neodihnite. Să fie el singur amorțit, când toate în jurul lui saltă de puterile care se află în ele sau lângă ele?

Omule, mișcă-te de mărețiile pe care le vezi! Caută-le, când nu le vezi, ca să simți prin ele, ca să te înveți dela ele!

Marea ne cântă fără încetare cu glasuri de mare îndemn. Zi cu zi o privim și o ascultăm. Ea ne toarnă în suflet înviorări cu care ne dezbobocim din închiderea cu care ne strânge viața prăfuită a îngrămădirilor omenești.

Cu atât mai mult gustăm aceasta, cu cât suntem mai pregătiți spre tâlcuirea în acest fel a tainelor și mărețiilor firii. Căci sunt și oameni pe care viața abătută din calea adevărului și a simțirilor curate i-a strâmbat și asurzit. Trăind în vâjâiala alergărilor de pe ulițe, între ziduri înguste, în fum și praf, în vorbărie de clacă și ciocnire de pahare și pufăială de buruiană arsă între dinți, ființa omului se mai schimonosește și e mai puțin în stare a prinde graiul firii.

Cu toate acestea trebuie să căutăm această fire, ca să privim spre ea, ca să citim în sânul ei, ca să ne învățăm de la ea. Prin ea ajungem mai armonios, mai potoliți în noi, mai împăcați cu lumea și cu Dumnezeu.

Soarele se ascunde măreț, apunând în zarea mării, și eu, gustând farmecul priveliștii, socotesc aceasta cea mai bună simțire, cu care face să închei aceste rânduri.

Arhim. SCRIBAN.

Pe puntea «Daciei».
4 Martie 1930.

Un început bun

Este foarte frumos să se știe în timpurile de față, despre unele încercări ale unora, care luptă pentru buna întocmire a societății.

După cum sânt organizate comitete anumite pentru alegerea Miss-Sluțeniei, a Maimuței, sau Paiației, *și unii din ei se gândesc numai la lucruri de felul acesta, tot așa sânt unii care se gândesc la fapte care ar putea fi de folos întregii obști.*

Din fericire, s'au găsit câteva suflete, câțiva oameni, gata de luptă, contra unor patimi, care sânt deslănțuite pe întreg întinsul țării noastre și anume a concubinajului.

D-l General Nicoleanu, *prefectul poliției din București, a pornit o luptă dârză contra acestei patimi. Plecând dela cuvintele* sf. Ioan Gură de aur, *ca maximă*: «O căsătorie fără sancțiunea religioasă, e redusă la condiția unei simple tocmeli de vânzare și de cumpărare, ce-i desbrăcată de orice caracter moral, așa că este numai unirea trupurilor nu și a sufletelor», *a adunat, știind că din aceste căsătorii nelegitime sânt multe, 35 gardieni publici și l-a cununat pe toți civil și religios, Duminică 2 Martie*

Ca martori, al acestui legământ sfânt, au luat parte câteva personalități distinse, în frunte cu d-l General Nicoleanu, col. Ioanciovici, col. Dimiu etc.

Fapta aceasta merită să fie trecută spre știință tuturor, mai ales că mulți sânt care trălesc întocmai ca păgânii, indiferent de clasă și strat social.

In timpurile de față, când în țară sânt bărbați și femei care trălesc nelegitim, și au și copii mulți, ar fi nimerit să se pornească o propagandă cu acest scop, în fruntea căreia să fie preotul și învățătorul cu concursul autorităților, spre a îndemna aceste suflete, — prin cununie — să cunoască rostul temeinic a acestei sf. legături.

Ținem să remarcăm că în aceasta direcție d-l col. Ioanciovici C-dtul Gardienilor Publici precum și ajutorul D-sale d-l col. Dimiu — excelent organizator — de care vom mai avea prilejul să vorbim, s'au străduit foarte mult în direcția de mai sus și neprecupețit li se cuvin laude.

Diac V. Fussu.

Mai multă bună cuviință

In ziarul «Omul Liber» cu data de 24 Fevruarie cor., găsesc la rubrica știri următoarea informație:

«Din Oradea Mare se anunță că avocații din acest oraș au hotărât să nu se prezinte în fața comisiilor de impunere pentrucă o comisie a dublat baza impozabilă pe motivul că contribuabilul avea la haină guler de blană».

Se spune că românul e născut poet; putem adăuga acum că-i și umorist. Căci numai așa-ți poți explica această măsură lovită cu leuca.

Intr'adevăr meseria de perceptor este cam aridă; după o zi de adunări, scăderi, înmulțiri și iarăși la fel, simte nevoia bietul om, să mai iasă din banal. Și se dedă glumelor pe spinarea bietului contribuabil.

Auziți! Pentrucă are blană la palton să i dublezi impunerea. Logic ar fi atunci să i se scază la jumătate când cetățeanul va apare în fața comisiei de impunere cu ghetele sparte și hainele ferfeniță, chiar dacă acesta a făcut declarație de o avere destul de mare.

Aparența înșeală. Nu este un mijloc obiectiv de apreciere. Ia închipuiți-vă, ce-ar fi dacă s'ar reglementa acest criteriu de impunere.

Tot ce contribuabilul ar avea mai vechi, ca îmbrăcăminte, și le-ar arbora pe el în ziua impunerii, și onorata comisie va fi obligată să țină seama de cum este îmbrăcat scăzându-i la minimum impunerea.

Dar s'au văzut atâți hagi-tudoși cari aveau averi considerabile, ce nu corespundeau cu forma lor exterioară.

Și-atunci?

Nu, este nesericoasă impunerea d-lor de la Oradea.

Cine a văzut vreodată o comisie de impunere în exercițiul funcțiunii, își poate da seama de ceace spun eu.

După ce ai făcut o întreagă serie de formalități și paraformalități, ei loc în fața ghișeelor, unde este o aglomerație de nedescris. Și când ai scăpat de acolo, parcă ai ucis în tine un vis rău. De multe ori averea ta și veniturile tale numai corespund impunerilor, și cu toate astea de plictiseala atâtor formalități, te resemnezi și faci cefaci, te'mprumuți, numai să nu-ți cânte hodorogeala tobei la ușa casei.

E o tragedie care se petrece în sufletele oamenilor cinstiți, și conștienți de datoria lor față de acest angrenaj social, care este statul — în momentul când trebuie să plătească impozitul.

Am văzut un țăran care și-a vândut boii pentru a plăti șeapte mii de lei fiscului!

E o dovadă de conștiință cetățenească, ce nu poate decât să bucure pe conducătorii acestui stat.

Și mai e locul să se distreze onorații domni perceptori pe spinarea acestor oameni cumsecade?

Nu trebuie uitat că autoritatea statului pierde mult prin acest fel de a se purta al unor asifel de organe.

Statul ar putea remedia acest rău, dacă s'ar face selecția funcționarilor însărcinați cu impunerea — prin metoda psihologiei care a dat rezultate în alte țări din occident.

Stelian Semedrescu

Reforme, legi, regulamente...

De câtva timp, nu i guvern în țară la noi care să nu vie cu un proiect de lege pentru modificarea învățământului de toate gradele. Proectul e depus apoi pe birourile corpurilor legiuitoare și se votează modicându-se învățământul. Toți sunt convinși că noua reformă are să dea roade bune.

Dar rezultatele sunt tot atât de slabe, dacă nu mai slabe ca înainte. Avem tot atâția analfabeți, numărul celor căzuți la bacalaureat e tot atât de mare iar licențiații sunt tot atât de slabi pregătiți ca și'nainte.

Vine alt guvern, pregătește altă reformă. Legea veche nu mai e bună, deci trebuie modificată.

Și se pregătește o altă lege, alte regulamente, se numesc consilieri, se încasează diurni peste diurni, se trece dela 5 clase primare la 4, apoi la 7, liceul dela 8 ani se lasă la 7 și se unifică, la facultate se face an preparator și pentru bacalaureații cu 7 clase și pentru cei cu 8, apoi pentrucă experiența a dovedit că tot mai bine era cu 8 clase, se lasă iarăși la 8 și se bifurcă. Și toate aceste reforme se fac pe spinarea părinților, elevilor și studenților. Vă amintiți poate că în toamna anului 1929, erau elevi cari nu știau în ce clasă trebuie să se înscrie la liceu, mai ales acei cari întrerupseră un an de studii. Tot așa și cu studenții. Trebuie să facă an preparator sau nu? Zarvă, zăpăceală, timp pierdut și bani cheltuiți zădarnic.

In școala noastră primară și secundară se învață ori și ce. dar nu se dau nici măcar îndrumări spre organizarea muncii. Nu-i desvoltă elevului iubirea pentru muncă. Școala noastră pregătește armata biroului nu pe a muncitorimii. Un absolvent al școalei primare de azi cu 7 clase știe oare mai mult decât unul care a făcut numai 5 clase? Cu toate cunoștințele căpătate în școală, face tot cum a moștenit dela părinți. Ogorul îl muncește tot rca și înainte, (cum făceau părinții și bunicii) iar gospodăria nu și-o îngrijește așa cum a învățat de bine de rău în școală. Sunt sate care au numai un singur învățător pentru 7 clase. Cum își împarte timpul, învățătorul acela cum își face lecțiile numai el știe.

Cum foarte bine scrie d-l I. Florescu inv. munca depusă cu cele 3 clase ale cursului complimentar (5, 6, 7,) nu dă roade bune, timp pierdut și muncă nerăsplătită.

După războiul lumei limita gimnaziomanie (boala gimnaiilor). Se înființau în toate părțile. Era de ajuns intervenția unui parlamentar, și gimnaziul era gata, începea să funcționeze. Lecțiile se făceau cum da Dumnezeu. Șefii de post, moașele, notarii, învățătorii făceau pe profesorii. Vă închipuiți ce elemente *bine pregătite* au ieșit de acolo. Un absolvent de liceu tip nou, cu 7 clase, nu știe la ce facultate să se înscrie. Inainte când liceul avea 3 secții, (modern, real și clasic) era oarecum îndrumat spre facultatea la care trebuia să o urmeze.

Iată unde ne-a dus politicianismul. La sate înainte nu se făcea politică, sau dacă se făcea nu se punea atâta patimă, atâta vrajbă și ură ca azi.

Sătenii nu erau împărțiți în 3, 4, tabere ca acum. Cum are să meargă bine gospodăria unui sat, dacă nu-i unire. Prea mult ne-am bazat pe cumințenia acestui popor. Sătenii azi nu mai privesc pe «domnii» veniți dela oraș cu mașina veniți în propagandă electorală, cu respectul de mai înainte.

Știu că toți mint, că făgăduiesc, dar apoi nu-și țin făgăduiala, și deaceea nimeni nu-i mai ascultă. Cine dă mai mult de băutură, cine e mai bun de gură, cine promite mai mult acela e ales azi. La anul tot așa, peste 2 ani iarăși căci poate ați observat că de câțiva ani se fac numai alegeri în țara noastră. Gospodăria tânjește, alcoolul mijloc de propagandă electorală își înfige ghiarele mai adânc în trupul alegătorilor dușmăniile și vrăjbele se întețesc —dar politica merge strună.

Până când va dura toate acestea? Până când vom legifera, și vom modifica mereu legi și regulamente.

«*Românul e născut poet*» era pe timpul lui Alexandri așa. Azi e născut politician, legiuitor, dar mai ales reformator.

Gh. I. Marinescu

Demn de imitat

După ce ochiul obosit de priveliștea variată și încântătoare a munților cu păduri veșnic verzi, caută un loc de odihnă, trecând prin pasul mestecănișului, ajungi în basinul Dornelor ținut de liniște netulburat decât de murmurul încet al apelor.

Locuri de viață tihnită, altă dată sub stăpânire străină, nu a mai păstrat astăzi nimic din vitregia vremurilor prin care au trecut.

Mergând mai departe pe malul Bistriței aurii, din Iacobeni spre Vatra-Dornei privești cu bucurie cum oamenii vânjoși mână plutele la vale fără ca ceva deosebit să-ți atragă atenția. Dincolo însă de locul de unire a Bistriței cu apa Dornei se întinde în lungul acesteia din urmă orășelul de munte Vatra Dornei mai mult lung decât lat, dealtfel ca toate orașele de munte cu case risipite pe pantele line, în bătaia soarelui, mult căutat pe acolo. La un moment dat, mai la vale de bisericuța de pe coastă, ascunsă între brădet, privirea călătorului se oprește pe o cruce mare de piatră cu o înscripție pe ea. O cruce ca toate crucile, obișnuită, așa cum se întâlnesc în multe locuri mai ales la răspântiile drumurilor, la câte o fântână. De la prima aruncătură de ochi nimic deosebit, dar când te dai mai aproape și te uiți cu băgare de seamă nu-ți vine a crede, să fie adevărat sau e o înșălăciune?

O înscripție pe cruce care arată că sătenii din acea regiune s'au hotărât de a nu mai bea rachiu. De atunci se țin oamenii de cuvânt. Și să notăm bine că aceasta nu e făcută de eri de alaltă eri ci cu câteva zeci de ani în urmă, când eram sub stăpânire străină. Iată o hotărâre eroică, care cu drept cuvânt o putem numi așa, cu atât mai vrednică de amintit cu cât e luată în timpuri de grea cumpănă, când asupra românilor din acele ținuturi apăsa jugul străin.

Oameni de caracter, energici și hotărâți care pot face fapte de ordin înalt. Au învins cerbicia diavolului și s'au înălțat sufletește, nelăsându-se târâți de vrăsmașul, care în alte părți distruge îndemnând pe oameni la clevetiri și crime.

Și astfel călătorul pășește mai departe spre alte regiuni unde îl îndeamnă setea de a cunoaște Țara Românească adânc mișcat de cele văzute.

Mihai Iancu

MĂSURĂ PENTRU MĂSURĂ

1916.., 1917... sfârșit de 1918..

Să ne-aducem aminte câte mai plănuiam stând de veghe în ascunzișul șanțurilor pe câmpul de luptă; să ne-aducem aducem aminte cum torceam șirul gândurilor de bine: fiecare așteptând victoria s'agațe aripi de argint Păcii și s'o pofteasc'n sbor și peste glia îmbibată de sângele atâtor mucenici, scurmată în groaznic frământ de obuze... Se ne-aducem aminte!

Visam, să ne refacem căminurile, visam să ne reclădim țara, jurând chiar să ne smulgem din suflete ultimul fir de răutate să devenim mai buni;... să gonim trândăvia și să muncim fără preget cu gând și cu dor de jertfă pentru neamul renăscut... Visam... Odată hotarele țărmurite, parecă Victoria ne-a uluit...

Și an de an în granițe lărgite ni se pare că tot cu mentalitatea miculul regat am rămas. Odată sălășluită pacea, teama de ce-o fi mâine, nu ne-a mai preocupat... Pe tot ce a fost ujitarea a așternut un văl gros... Nepăsarea, gândul numai la buzunarul propriu, măruntele patimi politice ne-au prins în hora lor.

Vitejia de eri e medalie bună și pentru azi. Țara e mare, bogată, și pâine ori și ce străin poate să mănânce. Ingrijorați numai de bunul și îmbuibarea noastră personală nu ne mai gândim la nimeni și nimic.

Și totuș aerul ce îl respiri parcă nu e aerul curat și simți, în liniștea ce te înconjoară, ceva care face să fii mai cu băgare de seamă... Carii rod pe ascuns în temelia țării. Sunt Secole! Neglijența noastră le-a ajutat să se înfiripeze, să se încetățenească ca o crustă în umbra sf. noastre credinți.

Ba, ocrotite chiar prin legiuirile de stat împusă prin puternicia celor din străinătate!

Nimeni nu-și dă seama că aceste forme religioase (!?) sunt un pericol din cele mai grozave, prin faptul că unele cuibăresc nu dogma creștină ci — comunismul.

In dosul acestor zise *secte*, se adăpostesc cei ce ne vor răul.

Organizațiile din toate punctele de vedere, misionarii lor, cotrobăesc toată ziua din curte, în curte și cu față de falși credincioși, ei furișează sămânța necredinții in biserica noastră, pe care bătrânii au ferecat o cu sângele lor, pecetluind astfel puterea ei.

Roadele lor dela o vreme sunt îngrijorătoare... Strânși în comunități, după cum zic ei, vin să asculte pe cei ce nu cunosc perfect literile scripturii, decât că într'un scurt timp, și-au însușit din ea, anumite percepte ce le 'nțeleg greșit și deci pornesc a defăima că singura religiune întru Domnul este adventismul sau mai știu eu ce...

Mințile șubrede ce-au băiguit până la o vreme în întuneric, ascultă și nu cercetează. Rostul nu stă în aceasta, căci vorbele Mântuitorului sunt pline numai de înțelepciune, adâncă. Și sunt pătrunse cu atât mai greu, cu cât suntem departe de credința în care s'au născut părinții noștri.

O credință religioasă fără minuni e ca un isvor secătuit.

Cum, chiar, însuși Dumnezeu, ca să adeverească lumii că toate câte există nu se conduc singure, a trimis prin Fiul său, adeverire care prin forța minunilor sale a dovedit că El a venit nu să strice, ci să 'mplinească, ceiace s'a vestit prin proorociri. Deaceia El a trebuit să treacă toate formele pământene. Dovadă că Mântuitorul n'a stricat nimic e că la Evrei sfințirea preoților se făcea, tăindu-se o oaie, iar cu sângele ei se stropeau «Sfânta-Sfintelor», și odoarele bisericești, spre sfințire. Venind Mântuitorul, a cercat Biserica iar sfințirea ei, a făcut-o, prin jertfa de sine.

Forma sub care a venit Iisus Christos a fost ca om, căci a luat chip din lut, ca arhiereu fiind cel mai mare preot al bisericii; iar ca Dumnezeu, căci ne-a mântuit de păcat. Dovadă că a fost cel mai mare preot, o avem atunci când s'a înălțat la cer, a dat har, apostolilor, din harul său.

Ei la rândul lor au binecuvântat pe cei ce vor să trăiască întru Domnul, dându-le putere din harul lor.

Deci nu oricine poate fi preot,

In cartea Apostolului Iacob penultimul verset 14 din ultimul capitol spune:

De te vei simți rău, mergi la preot și turnându-ți undelemn din candelă, te vei însănătoși»!

Mărturisirea e clară: preotul era singurul ce cunoștea taina dumnezeirii. Sectanții și în special adventiștii, cad uneori în așa încurcătură încât crezi că toată acțiunea lor e făcută în mod mecanic sau că ai în fată o ceată de șarlatani. La cap. 13—18 din Apocalips este data fiarei după cum o numesc ei și care printr'un joc drăcesc recunosc fără să vrea popularitatea și deci o formă a preoției, scot diverse numere sub litere oculte și le învârtesc în jurul diferitor nume. Ori, credința religioasă nu se bazează pe socoteli de matematică, ci pe minuni, ce dau ochilor satisfacție, și inimei credință, cum e de ex: Minunea apei sfințite»!

In două cuvinte, lămurind mișelia celor ce sub pavăza credinței vin să ne sape temelia însăși a țării, datori suntem nu să-i tolerăm, ca până acum prin legiuiri dându-le libertatea cuvântului să ne otrăvească sufletele, ci din potrivă să fim cu luare aminte și să înțelegem că acești nepoftiți nu de dragul mântuirii noastre vin să ne învețe, ei sunt furi care se strecoară în mijlocul turmei vrând s'o risipească. Acești misionari sunt slugile plătite deci care nu văd cu ochi buni unitatea noastră, și pentru toți acești cari sub o formă sau alta, cutează să ne desbine, trebuie să luăm măsuri. Țara aceasta, nu poate fi nici «câmp de experiență» pentru trăsnaele celor întorși cu fața de la D-zeu nici «teren de incubație microbiană ai Comunismului.

Ion Luca

PAGINA LITERARĂ

DUMINICA ORTODOXIEI

Se cutremură pământul Galileii, acum când Nazarineanul pleacă spre El ca să-şi găsească ucenicii. Iarba se clatină la adierea vântului uşor de primăvară. Chedrii Livanului privesc spre Nazaret cum vine cel ce chiamă omenirea cu simplele cuvinte: Vino după mine.

Odată cu ieşirea primăverii, când viaţa începe să curgă cu voioşie în tot ce mişcă pe pământ copilul din Nazaret pleacă să dărâme cetatea păgânismului, să surpe idolii, care au dus omenirea pe cărările Iadului, să deschidă sub soare şi dincolo de soare o împărăţie fără sfârşit. «Creştinismul». In drum spre Galileia întâlneşte pe Filip din Betsaida şi-i spune «Vino după mine». Filip care era prieten bun cu Natanail, întâlnindu-l îi spune că a aflat pe acel despre care a scris Moisi în lege şi proorocii, Mesia cel din veac şi că El este din Nazaret. Atunci Natanail cuprins de neîncredere răspunde lui Filip: «Din Nazaret poate fi ceva bun»? O Natanail, vino şi vezi!... Şi plecară amândoi să vadă pe Fiul lui Dumnezeu. Doamne ce fericire pe aceşti doi apostoli. Văzând Domnul pe Natanail îi spuse: «Iată istrailitean în care vicleşug nu există: Mădularele sufletului lui Natanail vibrară, se desmorţiră şi grăiră «De unde mă cunoşti? O! Doamne, auzi ce întrebare: De unde mă cunoşti! Natanaile cum să nu te cunoască pe tine acel ce ţi-a dat viaţă?» Mai înainte până a nu te chema pe tine Filip, fiind tu sub smochin, te-am văzut. Ravi, Tu eşti Fiul lui Dumnezeu; Tu eşti Impăratul lui Israil» —Acuma crezi, fiindcă ţi-am spus că te cunosc de mult; mai mult decât atât vei vedea; de-acum vei vedea cerul deschizându se şi pe îngerii Domnului suindu se şi pogorând se peste Fiul Omului».

Şi plecară spre Galileia. Un drum pe care urmele picioarelor lui Dumnezeu, se pecetluiră ca să rămâna cât va fi lumea şi pământul, ca urmele lui să fie sărutate mai târziu, să fie scăldate cu lacrimi de omenirea care se scoală de-acum, să trăiască o altă viaţă. Priveşte în urmă măcelul, priveşte în urmă răul care crescuse ca un chedru înalt cu ramurile căruia umbrea pământul şi pe cei ce se zbătea pe El. Mergând pe jos cu toiagul de călator, frământa aluatul ca să facă pâinea pentru ca să se sature odată lumea.

In urma lui 12 calcau pe unde călca El. Se oprea la o margine de drum şi privea holdele cum tremură la adierea vântului. In urmă popoarele se îmbulzeau ca să vadă pe blândul povăţuitor. Işi ridică ochii şi văzu în dud pe Za heu, şi-l mântueşte.

Intâlneşte leproşii şi-i curăţă, întâlneşte pe fiul văduvii şi i se face milă de lacrimile care scăldau cosciugul, şi-l înviază, merge şi preface apa în vin, vindecă pe bolnavi, înviază morţii—se opreşte şi spune întregei omeniri «Pace vouă». Adevăr, adevăr zic «Cerul şi pământul vor trece, dar cuvintele mele nu vor trece niciodată». Palatele se cutremură, idolii se zdruncină, popoarele se mişcă, privirile se îndreaptă spre Sion. A sosit plinirea vremii! Veniţi voi cei plini de ură şi mă urâţi pe mine, veniţi voi cei care desbrăcaţi pe săraci de cămaşă şi mă desbrăcaţi pe mine, veniţi voi cei care puneţi cununi de spini pe fruntea omenirii şi puneţi şi pe fruntea mea, că sângele care va ţâşni din trupul meu, este sângele care ţâşneşte din trupul întregii omeniri». Veniţi voi, fariseilor şi cărturarilor, care puneţi biruri grele pe umerii poporului şi voi nici cu degetul nu le atingeţi, veniţi, voi care spoiţi mormintele pe dinafară şi înlăuntru sunt pline de putrejune».

Iar voi care suferiţi, fericiţi veţi fi, căci ei îşi vor lua plata lor. Veniţi după mine, că drumul este strâmt, şi cel ce se va învrednici să meargă pe acest drum fericit va fi. Filip şi Natanail plecară după Domnul şi văzură cum îngerii lui Dumnezeu se suiau şi se scoborau peste Fiul Omului. De-acum se preface omenirea, se schimbă. Unii se ridică alţii se scoboară. Răul se înfierează şi dă drumul binelui şi adevărului să strălucească pe'ntinsul pământ. Cei 12 mergeau după El, dar din inima unuia răul nu fusese tăiat din rădăcină. El începu iarăşi să crească, până când trebui să se lepede să l vândă pe treizeci de arginţi... De atunci şi până astăzi, sunt douăzeci de veacuri. De atunci şi până astăzi lumea a trecut prin multe răstrişti, după cum ne spune istoria; astăzi însă trăim iar vremuri de tristă amintire. Vremurile de astăzi vor fi pomenite cu indignare de copiii şi nepoţii noştri. Filipii şi Natanailii, Iacobii şi Andreii s'au întors, iarăşi în Betsaida, părăsind pe Domnul.

Mă gândesc la Ortodoxie şi plâng când văd momentele grele prin care trece. E jale şi foc la hotare! S'aprinde Nistru'n flacări şi scânteile de foc care cad din turlele Sf. Biserici, sunt duse pe valurile negre, până'n marea cea sărata. O parte din pământul acesta, pe care a curs sânge din trupul lui Hristos, s'a aprins şi arde Se dărâmă Ierusalimul? Tu Doamne le ştii!... Glasul tău răsună pe latul şi lungul pământului. «*Veniţi după mine*». Noi ştim Doamne că nu mai Tu te-ai răstignit pe Golgota ca să ne mântuieşti pe noi păcătoşii, care odată nu te-am ascultat.

Pentru acest mare sacrificiu pe care l-ai făcut pentru noi, ne-ai cerut ca recompensă: iubire, dragoste, nădejde cinste, adevăr şi dreptate, şi înarmaţi cu acestea ne chemi să venim după tine. Venim după Tine şi nu ne vom lepăda ca Iuda. Mergem ca Filip şi Natanail, slăvindu-te şi zicând: «Ravi, Tu eşti Fiul lui Dumnezeu, Tu eşti Impăratul lui Israil.

Pr. Dem. Iliescu

Rugăm stăruitor plătiţi abonamentul

Doi prieteni

Din viaţa animalelor

Ei sunt prieteni la «cataramă», — Cu atât mai mult fiindcă cel mare îşi pierduse sgarda, din cauza cataramei care se deschidea uşor şi atunci hingherul s'a crezut în drept de a l prinde.

Din acest moment teribil a început o simpatie între aceşti doi camarazi, care nu se va sfârşi, probabil, decât cu viaţa unuia din ei.

Amândoi eşiseră la preumblare... aşa ca să vadă ce se mai petrece prin medianul sfântului Spiridon. Hector înainte ca cel mai în vârstă, mândru, cu nasul în vânt, naît şi greoi şi cu părul negru şi strălucit ca pana corbului şi în urma lui Snoby, cu părul lung, sur, cu sprincene şi musteţi şi cu un barbişon de vechiu militar francez.

Vesel, mlădios, vecinic în mişcare şi profitând de orice distracţie a marelui său camarad, pentru a i fura vre-o bucăţică bună şi primind cu coada strânsă, spetele încovoiate şi capul plecat, mustrările şi chiar câte o sgâlţâitură de la protectorul său.

Hector îl proteja, aşa cum protejează cei mari pe cei mici, înţelegând ca să-i fie rob în schimbul protecţiei care i-o acorda când sărea vre un câine străin la el, lucru care nu se întâmplă în toate zilele.

Ceia ce se întâmplă, însă în toate zilele, era că Hector nu-i permitea lui Snoby să se apropie de strachina cu mâncare, decât după ce se sătura el.

Dacă li se dădea în două străchini le păzea pe amândouă şi mânca ce era mai bun din amândouă.

Nu era lucru tocmai just, — dar cine-i perfect în această lume plină de păcate?!

Snoby aştepta cam nerăbdător, însă nu îndrăsnea să se apropie, ei se uitau numai pe sub sprincene la celălalt şi gemea încetişor ca să-i aducă aminte că mai este cineva flamând pe acolo.

Când în sfârşit se depărta cel mare, atunci cu multă plecăciune, târându-se pe pântece, se apropia tot cu pază de mâncarea rămasă şi apoi înghiţea cât se putea de repede, ca să nu se răsgândească cumva Hector şi să-l mai alunge încă odată, cum se mai întâmplase uneori.

Snoby e diplomat, asta o vede fiecare, dar e şi tare cuminte lucru care l deosebeşte de mulţi diplomaţi cunoscuţi.

Hector e sgârcit, mai cu seamă de când a îmbătrânit. Când îi dai o bucată de pâine, n'o mănâncă. Pâinea nu-i place, însă se duce şi o îngroapa, probabil ca s'o strângă pentru altă dată.

Când face el aşa, Snoby îl ţine în ochi; se ia încet după dânsul şi de cum întorcea spatele protectorul său, iată că celălalt, plecat, mlădios, mai mult, pe pântece, se apropie scurma pământul, scoate pâinea şi o mânca cu poftă bună. Aşa se petreceau lucrurile până în ziua teribilă când a prins hingherul pe Hector de lângă camaradul său, care a scăpat fiind cu sgardă.

Era foarte de dimineaţă, când de odată apare Snoby în ogradă, plin de noiu, speriat şi hămăind cât îl ţinea gura.

«Ce este»? — «Ce are câinele»? întreba unul şi altul.

Avea aerul de a fi turbat.

Alerga în toate părţile, apoi se repezi pe poartă.

Chema în ajutor! Hector lipsea! — Că i se întâmplase ceva, asta era mai mult decât sigur.

Dar ce?

Snoby tot alerga la poartă, eşea în stradă, apoi tot hămăind se uita înapoi ca să vadă dacă nu vine cineva şi iar se înturna ca un disperat în ogradă.

Mi-am adus aminte de câinii Bernard, care chiamă — ajutorul oamenilor pierduţi în omăt, şi am spus unui servitor ca să se ia după Snoby.

Câinele înainte şi omul în urma lui, aşa au plecat şi după un timp destul de lung au venit înapoi. Omul împingea o tărăboanţă pe care zăcea bietul Hector în nemişcare, şi în urma tărăboanţei Snoby.

De când sunt n'am mai văzut o mutră mai curioasă de câine.

Cu faţa lui de vechiu sergent în armata lui Napoleon I, venea pas la pas după nenorocitul lui camarad. Ce se petrecea în «sufletul» bietului animal?!

— Eu spun sufletul pentrucă sunt convinsă că şi animalele au un suflet. — Poate e mai puţin complicat decât la om, dar e capabil de-a simţi, aproape tot ce simte omul.

Snoby e adânc întristat şi-o bucată de friptură a rămas neatinsă lângă dânsul. — E de necrezut, însă e aşa.

Am spus că l pue pe Hector pe o grămadă de fân. Se vedea că trăeşte, dar vai de capul lui.

Urechile spintecate şi sângerânde; o rană mare pe spate şi se vedea, că era şi cam strangulat de hingher—pe când la prins în timpul unei lupte cu alţi câini.

Am pus să-i toarne apă pe cap şi apoi l'am lăsat în pace. Snoby şedea grav lângă el şi numai din timp în timp ofta adânc, sau gemea, se pleca la botul celuilalt şi'l lingea uşor, apoi auzind de sigur că trăeşte, îl lovea şagalnic, dar foarte încet, cu laba peste piept — apoi începea să latre. Ai fi zis că-l invită să se scoale ca să vie să se joace împreună ca în timpurile cele bune.

Apoi aştepta, mai umbla împrejurul lui şi apoi văzând că nu poate face să se ridice în picioare, se culca şi el cu botul pe labe şi părea că doarme.

La cel mai mic vuet însă ridica botul şi apoi iar îl lăsa pe labe trist şi descurajat.

N'a vrut să mănânce decât o bucată de carne care i-am pus-o lângă nas.

Toată ziua a trecut astfel.

Hector gemea acuma din când în când şi atunci Snoby ridica botul, dădea din coadă şi cu ochii lui inteligenţi se uita lung la bolnav, într'un fel de bucuroasă aşteptare.

Se făcuse noapte şi toţi din casă eram siguri că Hector până dimineaţă nu va mai fi printre cei vii. Un biet câine bătrân — nimic mai mult, dar m'am dus să mă culc cu inima grea.

In zori de ziuă se auzi un lătrat disperat şi la fereastra din spre grădină apăru capul buhos şi rezemate de geam, labele lungi ale lui Snoby. Se uita în casă şi tot latra din răsputeri.

O simţire displăcută mă cuprinse ca un frig.—Imi era milă de bietul câine. Inţelesesem că el cerea ajutor văzând că tot s'a sfârşit.

M'am afundat cu capul în pernă dar n'am mai dormit.

Dimineaţa am eşit în curte cu gândul ca să mă ocup de cele petrecute noaptea.

Care nu era mirarea şi pot să zic bucuria mea!

Snoby sărindu mi vesel înainte şi lângă strachina cu mâncare Hector. — Slab... legănându-se pe picioare, dar mâncând cu poftă bună.

Era scăpat. Snoby era fericit. De atunci raporturile lor s'au schimbat cu totul.

Hector ar putea să lase o bucată de carne în mijlocul drumului — nu-i vorbă că nu s'ar întâmpla aşa ceva, dar să zicem — şi Snoby nu s'ar atinge de dânsa.

Dar şi Hector e recunoscător.

Calitate care îl deosebeşte de multă lume.

De când a văzut un devotament atât de mare şi de desinteresat din partea lui Snoby e cu totul altul.

Din autoritar şi violent cum fusese a devenit blând şi răbdător pentru protejatul lui. Ce mai zic. Snoby are voe să-i sară în spate şi să l tragă de urechi fără cea mai mică revoltă din partea lui Hector. Scutură din cap şi fuge când îl întrece de şagă.

Atâta tot. Oare câinii n'au suflet?

Eu, în or ce caz n'aş certa pe un om rău numindu-l «câine» fiindcă mi s'ar părea o nedreptate faţă de bietele animale.

Matilda Poni

Sub peruzeaua...

Cridim.

Sub perezeaua cerului de sud
In ţara viselor albastre
Eu, m'am născut,
Şi am crescut,
Şi am iubit;
Şi mi am făcut,
Din sufetul meu crud,
Un suflet cald şi blând
Arzând,
Cum ard în infinit
Atâtea şi atâtea astre...

...Sub peruzeaua cerului de sud
Să'mi cânte clopotele şi să nu le-aud

Memorii Tatălui meu

ICOANA

Sus în biserica de pe Măgură
Iisus în haine de-arhereu,
Işi poartă umbra'n noaptea sură,
Pe pânza ce-am întins-o eu.

Şi adumbreşte pe năframă..
— Lucrată 'n firul de argint
Cădelniţa ce'n strună cheamă
La ruga florilor de mint'.

Iar Serafimi cu aripi de ceară
Plutind în farmec şi'n senin,
Se pitulesc în văl de seară,
Ca să prefacă apa'n vin.

Ion Constantinescu—Stejar

COSTEA

D. I. DOGARU

Cu mers legănat de raţă, aproape topăind, cu un picior mai scurt, sprijinit într'un baţ noduros, cu o căciulă roasă, iarna ca şi vara, îl întâlneşti în zile de lucru pe la oameni tăind lemne sau săpând fântâni, iar în zile de sărbătoare, privind dintr'un colţ la veselia tinerească a flăcăilor şi a fetelor.

A venit la noi de vreo douăzeci de ani şi s'a pripăşit aici. Nimeni n'ar putea spune cine a fost, de unde a venit şi cari au fost întâmplările vitrege de sorţii l-a aruncat în starea de astăzi.

Flăcăii glumesc pe socoteala lui legându-se cu temei să-i găsească şi lui o fată pentru peţit..

El crede, aprobă vesel cu un rânjet ce-i desgoleşte un şir de dinţi stricaţi sub mustaţa-i lăsată pe buză.

— Costea, ai scăpat până acum atâtea «partizi» bune—te-ai fudulit—dar de-acum încolo, să rămânem noi burlaci ca şi tine de nu te-om însura înaintea noastră...

Ceata se porneşte pe un val de râs, iar Costea se bucură şi el de veselia generală aprobând tainic din capul mare ca al unui taur bătrân. La înmormântări îl găseşti ajutându-i lui Manea groparul ţinând de capătul frânghiei petrecut pe sub sicriu. După ce au fost asvârliţi cei din urmă bulgări de lopată, ia bocceaua cu odăjdiile preotului şi porneşte la casa răposatului după preot.

N'are casa lui. Trăieşte la gropar tocmai la cimitir. Se înţeleg de minune şi-şi împart bucuroşi suferinţa şi bucuriile...

In zile de sărbători îl vezi deschizând poarta bisericii, descoperindu-şi capul chiar dela intrare,—aprinde două lumânări subţiri, ca două paie, la sfeşnicul din faţa icoanei Maicei Domnului. Se închină cu evlavie, apoi se trage tăcut în colţul întunecat a bisericii.

Ii face mare plăcere când stai de vorbă şi-i spui că însurându se va ajunge un bun gospodar.

— Da vezi.., chiar în toamna asta îmi dăduseră vorbă trei fete de gospodar, şi până să mă gătesc de nuntă mi le-a luat alţii..

Mărturiseşte această durere personală, iar licărirea umedă a ochilor ascunde dincolo de apa luminii o jalnică tragedie sufletească.

Toţi ştiu că Costea e cam scrintit la minte... Din naştere, sau în urma unei prabuşiri sufleteşti.., nimeni n'a pătruns în adâncul tainei lui.

Nimănui nu s'a plâns de vrăşmăşia ce l-a abătut din drumul normal al vieţii. Câte odată are destăinuiri sfâşietoare:

— ...Lumea mă crede nebun... Ştiu eu cum m'or fi găsind ei?! Oi fi nebun sau nu!?

Ar putea spune, oare, cineva care e limita dintre cumintenie şi nebunie? Şi-ar închipui cu toate acestea cineva că o durere grozavă ar abate din drumul sorţii pe cel mai tare om?

Mai bine să nu dea D-zeu omului greutatea ce i-ar copleşi orânduirea în viaţă!..

Aceste iluminări sunt fulgere în besna unei nopţi cu uragane. Ca şi cum un resort nevăzut ar i schimbat sensul vorbirii, Costea râde sgomotos clătinându-şi capul mare ca un glob terestru pe un şubred suport.

Hâ, hâ, hâ,.. După crăciun mă însor. Da nu iau o fată de la ţară; iau o cucoană dela oraş...

Atunci să le—arăt eu flăcăilor ce poate Costea...

Hâ... hâ... hâ...!

Se împletesc sunete surde în gâtlejul ce articulează bizar, frânturi de gând fără şir.

Apoi revenindu-şi ca o rază de soare printre spărtura unui nour:

— Hâ, hâ, hâ,.. Aveam şi noi acasă ogradă plină cu vite şi toamna se încărca şi la noi hambarele cu pâine şi coşarul cu porumb. Tata era bun gospodar şi ne iubea cu ochii lui din cap.. Eram numai doi: eu şi soră mea mai mică. Tata spunea că mă dă la şcoală să mă facă oliţer.

Da s'a întâmplat că după ce ni s'a părjolit casa şi averea, mama a murit de inimă rea, iar tata şi-a pus gâtul în streang. Noi am rămas pe drumuri. Eu am intrat la un stăpân care mă bătea tare de tot şi ca să nu ţip mă asvârlea în pivniţă unde mă ţinea câte o zi şi o noapte nemâncat în umezeală de umblau guzganii peste mine.

Apoi într'o zi m'am îmbolnăvit şi stăpânul mi-a făcut bocceau şi m'a aruncat în stradă, de unde m'am trezit pe patul unui spital.

De atunci m'am ales cu piciorul beteag şi cu întunecări la minte... Poate că oamenii au văzut ceva la mine de zic că's nebun...

Treptat, perdeaua neagră i se aşterne şi în ochi lumina păleşte lucid...

— Hâ, hâ, hâ,.. i-auzi sună clopotul, m'aşteaptă Manea la slujbă...

Da de bună seamă, în toamna asta mă însor cu fata primarului...

Am să fac nuntă nu glumă.., Mă duc... Hâ, hâ, hâ,...

Clătinând trepidant din cap, ţopăe legănat ca o raţă, sprijinindu-se în băţul lui noduros,..

DESPRE DUEL

de Lt. Colonel EM. BOTEANU
din Cavalerie

O scenă ca aceasta amestecată de desimţire şi injurii, nu putea fi terminată fără o provocare. Randez-Vousul fu dat pe a 2-a zi. Lucrările fură aranjate de martori şi D nul J. primi o bună împunsătură de spadă.

M'ai rănit, zise el, pe când martorii îl ridicau, dar susţin să fie constatat că nu sunt eu care a scris scrisoarea care a motivat cearta noastră.

Faci rău de tăgăduieşti căci voiam a căpăta de la D-ta mărturisirea adevărului, voiam să te duci să ceri scuze persoanelor ce le ai insultat.

Nu, şi iar nu, nu voiesc să-mi iau răspunderea tuturor noroaelor pe care vii şi mile inputi şi pe care numai acuzaţiile D-tale mi le face cunoscut.

Atunci vindecă-te şi ne vom bate încă odată.

O doresc, vom reîncepe.

J. fu dus acasă şi îngrijit de cei mai buni chirurgi şi rana se cicatriză numai de cât, chiar dintâile zile ale convalescenţei, martorii lui B. veniră şi luară înţelegere asupra întâlnirei a 2-a. Se bătură şi pentru a doua oară J. primi altă lovitură.

Voeşti să mărturiseşti îl întreabă B.

Neapărat că nu!

Atunci vom reîncepe, da?

Bine!

Astfel se petrecură lucrurile timp de un an, se hotără de 11 ori D nul J, primi 11 lovituri de spadă şi nu părăsea patul de cât numai pentru a se duce la Randes-Vous, unde primea o lovitură care îl trimetea la patul său până la alta nouă. Soarta îi fu deci mereu fatală, nu avu nici odată avantagiul de a lovi pe B. care deşi de o adresă inferioară triumfa mereu.

Această afacere deveni publică şi făcea mare zgomot, toate saloanele Parisului vorbeau. Victoriile succesive ale lui B. tăgăduinţele constante ale lui J. păreau extraordinare supra umane.

Fondul afacerii era cunoscut se ştia povestea scrisorii, tăgăduinţele îndărătnice ale lui J. stăruinţa lui B. a obţine o mărturisire, se comenta circumstanţele şi căuta a se face o judecată dreaptă, dar opinia generală totdeauna e simpatia celui mai tare, condamna fără vină pe bietul J. care devenise un om ce nu mai poate şi văzut, falş, periculos pentru oamenii de un contact compromiţător, depărtat în fine din societate.

Marele argument, argument fără replică, tras din cele 11 lovituri de spadă, 11 lovituri!!! de spadă! lată un rezon de netăgăduit!

Pentru ce a fost lovit fie care dată dacă nu a fost vinovat? zice unul, învederat că providenţa favorizează cauza bună şi-şi manifestă puterea protejând dreptatea. Aceasta e o minune în jurul căreia rezonul trebuie să se închine, este dreptatea lui D-zeu.

D nul J. nu voi să admită aceasta el se vedea blestemat desconsiderat cu reputaţia pierdută, cu toate acestea se pretindea de nevinovat şi renunţă

Otrăvirile cu secară cornută

ERGOTISMUL

Deoarece pâinea de secară este consumată în țara noastră (în special în Transilvania și Bucovina), am găsit nemerit să descrim boala, mai exact intoxicația, datorită consumului cerealei alterate, printr'o ciupercă numită *claviceps purpureea* și care transformă bobul de secară într'un corn în formă de pintene de cocoș, s'au de dinte, numit popular *corn de secară, clonțul babei*, sau *mama săcarei* și care iese mult afară din spic. *fig. 1.*

Fig. 1. — *Spic de secară având pe el și boabe cornute.*

Istoric

Boala provocată de secară astfel alterată, a purtat de prin secolul al VI d. H. diferite numiri: *ignis sacer*, (focul sacru), *arsura, răul arzător.*

Istoricii menționează o primă epidemie cu cangrena brațelor și picioarelor în anul 590 d. H. Dar și în Biblie, și în scrierile din antichitatea romană, se găsesc descrise unele boli de origină alimentară (provenite pe urma consumului de cereale), printre care probabil se numără și ergotinismul. Prin secolul al XII d. H. boala se mai numește și *Focul Sf. Anton*, s'au *Focul Sf. Fecioare.* Mortalitatea în epidemiile din Franța, era foarte ridicată: 40.000 de morți în anul 994 și 14.000 morți în anul 1129. Tot pe atunci, un episcop din Metz, fondă un spital și zilnic soseau până la o sută de bolnavi. Abia la 1771, un doctor afirmă cu Focul Sacru este o boală datorită unei otrăviri alimentare. Până atunci cauza boalei era descrisă sub diferite numiri îngrădite de misticismul de supranaturale. Se credea că boala este un semn dela Dumnezeu și deacea *s'au dat bolnavilor diferiți patroni: al Sf. Fecioare, al Sf. Anton, al Sf. Guy și al Sf. Genoveva;* mulți erau adăpostiți prin biserici și se creiase chiar în acest scop la Viena o sectă religioasă a acelora cari sufereau de această boală.

Descrierea bolei

Ergotinismul este otrăvirea prin întrebuințarea continuă a făinei de secară cornută.

A. La început bolnavul are amețeli, dureri de cap, turburări ale vederei, văjieturi în urechi și câteodată leșinuri.

Aceasta este *beția ergotică*. In această fază acută, boala poate fi vindecată numai prin tratamentul descris mai jos.

B. Boala trece în formă cronică și ia una din cele două forme, *convulsivă* ori *cangrenoasă.*

a. *In formă convulsivă* bolnavul strânge cu putere și durere mâinele și talpa piciorului. Bolnavii se adunau în piețele publice, și începeau să joace din cauza contracturilor dureroase *(cârceiul).* De aici i s'a dat numele: dansul Sf. Guy.

In asemenea cazuri, dacă nu se intervine imediat, bolnavul poate muri.

b. *In forma cangrenoasă* bolnavul prezentă deasemeni contracturi, membrele sunt anestesiate (bolnavii nu simt înțepăturile sau arsurile), dar se mai adaugă mortificarea (mumificarea) uscată a lor. Dar nu numai mâinele și picioarele se cangrenează ci, câteodată se mortifică distrugându-se organe întregi: organele genitale, pieptul, sau parte din obraz.

Etiologie *(Cauza boalei)*

Etiologia este consumul de pâine care conține cornul de secară. Această ciupercă, atacă grăuntele tânăr de secară transformându-l în ceace se numește în popor *secară cornută. Secara cornută este sclerotul ciupercei.*

Cornul de secară semănat odată cu semințele de secară sănătoasă, nu încolțește și nici nu face rădăcină. Din el cresc niște firișoare umilate la capăt, pline cu numeroase gropițe *(periticium).*

In peritecium se găsesc țevișoare *(asci)* pline cu spori subțiri lungueți. Sporii maturi sunt transportați de vânt pe spicul de secară. După ploaie, încolțesc dând mușchi *(micelii)* ce înconjoară grăuntele conide și spori, *fig. 2.*

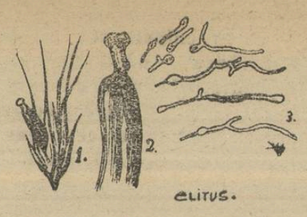

Fig. 2.— **Secara cornută** (V. Bianu)
1. Burete pe un spic de secară.
2. Vârful buretelui (corn de secară).
3. Conidii.

Aceasta e prima formă a ciupercei. După un timp acest micelium trece în interiorul grăuntelui, îl umple de jos în sus cu țesătura albă, înconjurată de o pieliță albastră vânăție.

Grăuntele devine mai mare. Această formă e numită secară cornută, mama secarei, sau cornul secarei, fig. 3.

Fig. 3.— **A. Corn de secară fructificat** (V. Bianu)
c) bureții cari cresc din el)

E a doua formă a parazitului care va ierna și va servi la înmulțirea lui și la îmbolnăvirea grăunțelor de secară în primăvara viitoare.

In rezumat, secara cornută are forme de corn sau de pintene de cocoș, brăzdat de unul sau mai multe șanțuri longitudinale. Lungă de 2—3 cm., lată de 3—4 mm., suprafața netedă violacee, de constituție cornoasă, compactă, albă la centru, roșcată la periferie, miros caracteristic ciupercei.

Cornul măcinat are un miros particular neplăcut, gust grețos și amărui.

Cornul secarei are întrebuințări în medicină, deoarece din el se extrage un medicament numit *ergotină*, care poate provoca diferite modificări în organism (vărsături, diaree, amețeli, convulsii, rărirea bătăii inimei, horcăit, contracturi, oprirea scurgerei de sânge (hemostoză).

Cum se cunoaște făina care conține Secară cornută

După ce am văzut gravitatea bolilor produse prin consumarea secarei cornute, ne dăm seama de importanța procedeului dat de *Hoffman*, pentru a descoperi existența ei chiar în cantități infime. *§.* E un procedeu foarte sigur și rapid: *(Ammann).*

Se ia 15 gr. făină suspectă.

Turnăm deasupra 30 gr. eter și 15 picături acid sulfuric dintr'o soluție cu 4 părți apă [1]).

Se agită bine, se filtrează după 24 ore.

Se adaugă în lichidul filtrat eter până se completează 30 cm.

Se adaugă 10—20 picături din soluția apoasă saturată de carbonat de sodiu.

Iată ce se întâmplă: Carbonatul de sodiu absoarbe materia colorantă a cornului de secară (care este violacee), în timp ce clorofila și materia grasă rămân în eter.

Deci:

1. Dacă soluția apoasă de carbonat de sodiu (care am procurat-o își păstrează coloarea, făina nu conține cornul secarei.

2. Dacă soluția apoasă ia coloarea violetă, conține cornul secarei.

Coloarea devine pe atât mai întens violetă, pe cât făina conține mai multă secară cornută.

O făină care conține cel puțin 1 la sută secară cornută poate fi controlată și prin următorul procedeu foarte simplu: muiem o cantitate oareeare de făină suspectă în apă și în caz pozitiv ea capătă coloarea roșiatică.

Modul de apărare

Grăunțele de secară care conțin și corn odată măcinate, făina nu mai poate fi separată.

Grăunțele cornute însă, pot fi separate cu ajutorul triorului.

De aceea, secara trebuește ne-a parat dată pin trior înainte de a fi măcinată.

Grăunțele bune sunt date în consumație, iar cele cornute, în utilizarea farmaceutică, cari, trebuiesc păstrate în cutii închise hermetic, deoarece aerul și umezeala le strică. Din când în când se va adăuga câteva picături de clorolorm pentru a opri stricarea lor de către insecte.

1) Pentru a evita accidentele, trebuie să se toarne acidul sulfuric peste apă.

Adm. Căpit. Ovid Constantinescu
Dr. Alex. Binder

Foile de porumb

— Am citit articolul d-lui învățător Zaharia, și mi-a plăcut, fiindcă are multă dreptate:

Am de adăogat însă că foile de porumb, bine curățate și uscate pot servi la facerea *saltelelor* și *pernelor*, umplând dosurile lor cu putere, spre a fi foile așezate uniform, iar dimineața se reface cu mâna unde s'a făcut cocoloș

O asemenea saltea e mai sănătoasă și mai moale ca puful. Eu am făcut experiență la țară dela 1886.

Se pot spăla și usca, apoi umplem dosurile. Foile din pernă pot fi rupte în fâșii mai subțiri.

Capătul saltelei poate fi ca la perne necusut, spre a umbla cu mâna în foi. Câțiva nasturi sau sfori o fixează la cap să nu iasă foile. *Lene* să nu fie, și lucrul e gata și cu folos.

Incercați oameni buni și veți fi mai odihniți ca pe rogojină.

Gen. Savopol.
Craiova.

Boalele lipicioase

Omul a avut de luptat întotdeauna cu dușmani de tot felul. Cei mai mari vrăjmași ai omului sunt boalele, cari nu cruță pe nimeni, de ești tânăr sau bătrân, de ești sărac sau bogat. In timpul războiului am pierdut cea mai mare parte a soldaților noștri de boale și numai o mică parte din cauza glonțului.

In toate spitalele gemeau bieții soldați din cauza lingoarei și a tifosului exantematic. Boalele rele cari seceră cele mai multe vieți omenești, sunt boalele lipicioase sau molipsitoare, adică acele cari se iau dela om la om. Așa sunt de ex. vărsatul roșu, poporal vărsatul negru, lingoarea grumăzarea, dizenteria și tusea măgărească. Pe cât sunt de grele pe atât de ușor ne putem feri de ele.

Inainte cu câteva zeci de ani nu se cunoștea pricina acestor boli. Mulți nu se fereau de ele și nici nu le lecuiau, crezând că sunt trimise de Dumnezeu ca o pedeapsă pentru păcatele făcute și că trebuie să aștepte ca Dumnezeu să le ia. In timpul din urmă însă, oamenii învățați au găsit pricina acestor boli. Cu ajutorul unui ochian (microscop) au văzut că fiecare boală își are o sămânță. Intocmai cum grâul nu crește decât acolo unde s'a semănat, boala nu se ivește decât acolo unde este sămânța ei. Sămânța aceasta a boalelor nu se vede cu ochiul slobod. Cu un ochian care mărește de 1000 ori, abia se vede cât un punct mic. Locul unde încolțește mai bine această sămânță este trupul omului slăbit. Ajunsă sămânța în trupul omului se înmulțește, și așa cu încetul ne otrăvește trupul. Abia atunci simțim că suntem bolnavi. Este deajuns să pui un măr stricat între 100 mere bune, ca după un timp să găsești toate merele stricate.

Așa este și cu bolile lipicioase: dacă în apropierea bolnavului sunt oameni sănătoși, peste câteva zile sau săptămâni sămânța boalei trece și la acei oameni. Și acum când știm că fiecare boală își are sămânța ei, să vedem cum ne îmbolnăvim, ca să știm cum trebuie să ne păzim de ele.

Dacă am putea vedea sămânța boalei, ne-am putea feri foarte ușor, însă cum am mai amintit această sămânță nu se vede cu ochiul liber. Ceace se vede și cu ochiul liber însă sunt bolnavii, cari au în trupul lor sau în casa unde locuiesc sămânța boalei. Când tușesc și scuipă șe jos, ei împrăștie sămânța pe care noi o putem înghiți, când suntem în apropierea lor.

Iată deci o învățătură: să ne ferim de omul bolnav, dacă vrem să scăpăm de boală. Atunci când știm, sau auzim că în casa vecinului sunt copii bolnavi de vărsat roșu, grumăzare, tuse măgărească, să nu trimitem pe copiii noștri să le țină de urât, pentrucă atunci de sigur, peste două săptămâni ne trezim că se îmbolnăvesc și ei.

Este mult mai ușor să ne păzim să nu ne îmbolnăvim decât să ne lecuim, după ce ne-am îmbolnăvit. Te fereșți ușor să nu cazi în prăpastie, dar după ce ai căzut, nu știi singur cum să mai poți scăpa.

Să nu lăsăm niciodată copiii sănătoși, să se joace cu cei bolnavi. Am văzut mame neștiutoare care dădeau de mâncare cu aceeași lingură și copilașilor bolnavi și celor sănătoși.

Sunt greșeli cari ni se par mici, dar ele pot da necazuri mari, pentrucă după cum zice și proverbul: buturuga mică, răstoarnă carul mare.

Ne-am întrebat vre-odată de ce în fiecare an mor, mii și mii de copii din cauza bolilor lipicioase?

Țăranul român știe să-și îngrijească foarte bine animalele, știe să mâne carul cu boi pe drum bun, să ocolească locurile rele, dar de copii ne se poate îngriji.

Când i se strică o ușă știe să cheme meșterul care se pricepe, pe lemnar; dacă i se îmbolnăvesc copiii cheamă pe cea mai bătrână femeie și-i descântă. Astăzi toată lumea știe că, pe bolnavul de grumăzare nu-l putem lecui cu descântece sau buruieni bătești. Numai injecțiile făcute la timp îl scapă, altfel se sufocă, se înădușă până moare.

Doctorul chemat la vreme poate s'ajute foarte mult. Dacă îl chemi prea târziu, nici el nu mai poate face nimic. Buruiana o poți culege până e mică, mai târziu însă mărăcinii îți înțeapă mâinile.

Nu pot trece din vedere o altă greșală de neiertat, ce fac mamele atunci când ascund copiii pentru a nu fi vaccinați (altoiți).

Altoirea este un leac minunat care ferește pe copil pe toată viața de a se mai îmbolnăvi de boala împotriva căreia s'a vaccinat. Ce bine ar fi dacă pentru fiecare boală ar găsi învățații acest leac.

Sămânța boalelor o găsim în tot locul: în apă, pe pământ, în aer, în murdării etc.

Sămânța lingoarei trăiește multă vreme în apă, în fântâni. Este bine ca fântânile să fie cât mai departe de gunoaie pentruca după ploaie să nu se scurgă murdăria în apa pe care o bem. Când este curată, apa este cea mai sănătoasă și cea mai răcoritoare băutură.

Să ne ferim de murdării, să nu intrăm în casă murdari pe cisme, pe ghete sau pe haine, pentrucă murdăria dacă se usucă, se preface în praf, pe cari îl înghițim noi sau copii noștri mici de 1—2 ani cari târându-se pe jos duc murdăria la gură. Iată câteva sfaturi, pe cari dacă le vom urma, ne feresc de multe necazuri și ne ajută să ne păstrăm cea mai scumpă comoară pe care ne-a dat-o Dumnezeu: Sănătatea!

Dr. T. Spărhez

Răvașe intime

Războiul dela 1877. — Turcii prizonieri la Mânăstirea Dealului.

Dragă Zoițico,

Mă țin ca Neagareaua de capul Ruxandei, care e din ce în ce mai bolnavă, dar și mai interesantă c'a apucat timpuri pe cari vreau să le fixez bine aici, ca să le înțelegi nu numai tu, dar și cei cari vor veni în urma noastră.

Când s'a dat semnalul, urmă ea, că armata noastră va trece Dunărea și noi ne vom bate cu Turcii, ca să salvăm Bulgaria și să căpătăm independența, toți feciorii țării noastre, plecară voioși la luptă 'n sunetul trâmbițelor și al clopotelor, că ele sunau, sunau la toate bisericile din vechea capitală a țării Târgoviște, care de atâtea ori fuse martoră la bătălii cu turcii, cu ungurii, cu moldovenii și știa pataramaua războiului. Multe femei plângeau, multe îngenunchiau și se rugau la altare, aprindeau candeli și făclii.

Știri despre ce se petrecea în bulgaria aveam rar, că doar atunci ieșeau în țară două ziare, Românul condus de C. A. Rosetti; Războiul, condus de Grandea, ziar pe care tatăl și cu soțul meu, îl citeau și ni-l ascundeau ca să nu ne întristăm și să nu plângem de jertfele ce se făceau de către principele Carol și armata noastră, pentru bulgarii cari și până azi au rămas sălbateci și nerecunoscători.

Toate femeile făceau scamă, că atunci nu exista vată pentru pansamente, toate sfâșiau ori ce petecuț de olandă, îl destrămau și-l trimeteau pe front. Mama plângea după cei patru frați ai săi, duși în război și, de dragul lor, ajuta orfani cu haine, lemne și alimente, până ce principesa României îi trimise Crucea Elisabeta.

Peste tot orașul domnea tristețea și sărăcia, că se rechiziționa tot pentru armată. Peste tot tăcuse veselia și moartea își răsfirase aripile, peste bravii noștri ostași, în câmpiile Bulgariei.

Prințul Carol, suferi alături cu ei, în coliba dela Poradim, suferi până și de foame, răbdă și nu se plânse, nu pretinse nimic dela trădătorii de Ruși, iar ei după ce se văzură scăpați prin armele romane, liberă bulgaria de sub jugul turcesc, ne luă nouă Basarabia, de aceia i-a potopit acuma Dzeu, că toată fapta are și răsplata ei.

* * *

Era pe la sfârșitul lui Octombrie și pe la începutul lui Noembrie, — când după luarea Griviței, nu mai s'auzise în târgul nostru, mai nimic despre războiu. In șoapte vorbeau toți, în întunerec și în lacrămi șopteau pe la vetrele lor, când sosi bucuroasa veste că armata noastră după ce a luat Rahova și Smardan a înconjurat Plevna unde se afla cel mai mare general al lor *Osman Pașa.*

La 27 Noembrie se lumină iar orașul cu mii de bărdăcuțe, cu seu și în ele cu poponețe, se distinseră iar drapelele naționale, răsunară buciumele; strigară până și moșnegii, și copiii: Ura, ura!... Trăiască principele Carol. A căzut Plevna, a căzut Plevna. Osman Pașa a fost dezarmat, sabia lui e în mâna principelui Carol! Ura!.. Ura!...

In târg stau grămădiți toți boerii, la cofetărie se ciocneau paharele, voioșia era pe toate fețele. In mijlocul mulțimei sta unul gros cu ochelari și toată lumea îi zicea: Tata Nae, cerea și aștepta lămuriri dela dânsul. Apropiindu-mă, și eu aflai că acesta era Nicolae Chirculescu dătătorul de diplome de avocați guralivilor, cari multă vreme câștigară sume frumoase cu avocătura și ca ciraci ai lui Nae Chirculescu, bunicul lui Petrescu Comneni azi ministrul României la Berlin.

* * *

Se porni o iarnă teribilă ningea ziua, noaptea, ningea.. Ialomița tăcuse glasul ei acoperindu-se de sloi grei, ciorile croncăneau a iarnă lungă, s'așa fu Arare mai puteam ieși din oraș, totuzi, în ziua de sf. Nicolae 1877, tot orașul cu sănii, cu târlii și căruțe, pe jos, făcând pârte prin nămetul înalt până la brâu, era la Ciocârlan, ca să vadă sosind prizonieri turci. Prințul Carol a ținut să aducă acest omagiu de vitejie vechei capitale a țării, trimițând aici, arme, tunuri, trofee de războiu, și pe prizonieri făcuți la Plevna.

Vai lor!...

Erau toți mai morți de foame și de frig, aproape înghețați și plângând amar, la marginea orașului; îngenunchiară în zăpadă cu fața spre Meca, strigară pe Alah și așteptară gealatul ca săi le taie gâtul, așa cum făceau e, ghiaurilor de români. Abia fură potoliți de tâlmaci, abia putu stăpânirea să pornească convoiul spre Mânăstirea Dealului și să-i înquartirueze, fără a se teme de sabie și de hanger. Am plâns cu lacrimi amare soarta acestor nenorociți pe cari, a doua zi, vizitându-i în acest locaș al Domnului, i-am văzut soioși, murdari peste fire, plini de insecte, slinoși pe hainele lor sdrențăroase și totuși, cântau, jucau și erau fericiți, că ghiaurii de români le dăruia viața și că, după războiu îi asigurase că îi va repatria. Am dat tot ce am avut în pungă, am plâns și n'am adormit noaptea 'ntreagă gândind din câtă mizerie e făurită gloria isbândei...

Cu bine Zoițico,

Baba Visa
Roma 23 Febr.

Clătinare

Lăcomie și'ngâmfare
In tot locul v'am aflat,
In colibă și'n palat
In biserici la altare

De mincluna vieții sunt
Obosită și sătulă,
Minte n'am avut destulă
N'am avut decât avânt.

Ca o frunză dintr'un ram
Ce i uscat pe jumătate
Se clatină și se sbate
Credința care o mai am.

La luceafărul din zarea
Lunei care urcă plină,
Pe cărarea de lumină
Am să mi plâng de acum rugarea

Și când Doamnă e tăcerea,
La copacul care'nfloare,
Aplecat peste isvoare
Imi voi suspina durerea.

Maria Cunțan

la calea duelului, făcând apel la tribunalul ordinar.

D-nul J. alesese un advocat renumit, un om de lege, lucrător serios și bun, care înbrățișă afacerea cu căldnră. Afacerea J. contra B. fu pusă pe tapetul regulilor prescrise de cod.

Tribunalul ascultă pledoria și unui expert în caligrafie, pentru a ferifica scrisoarea și să decidă sub jurământ dacă D nul J. a scris sau nu scrisoarea anonimă. Afară de asta D-nul J. a primit 11 lovituri de spadă, duelul judiciar l'a condamnat, tribunalul civil nu va fi deci absurd.

Raportul experților distruse opinia generală atât de bine înrădăcinată, demostrând că scrisoarea anonimă nu era scrisă de d-l J...; era o așa deosebire în ratogalul lui a, o altă expresiune în barele lui t, o mare varietate în plin.urile și părțile subțiri ale literilor, pe care ochii neexercitați nu le-ar fi putut deosebi niciodată.

Oameni de artă nu se înșeală și sprijiniră opiniile lor atât de clar și convecțiunea lor atât de tare încât fiecare zise vecinului său: cum dracu! noi țineam să fie scrisul lui J...

Câteva zile înainte de a se pronunța juriu, o amică a d-nei M. atinsă de o boală grea și simțindu-se în pericol, mărturisi că: geloasă de poziția femei bancherului scrisese, însă de gelozie, scrisoarea care a ocazionat atât zgomot, ea mărturisește faptul dorind a-și cere ertare.

Această declarație, raportul experților, judecata tribunalului disculpară cu totul pe d-l J... Fiecare veni să-i strângă mâna cu căldură și căutară să-l facă să uite supărarea cauzată de calomnie.

J... se duse drept la B...

D-le în timp de 3 ani ai înveninat viața mea, de 11 ori ai străpunș corpul meu. Este rândul meu de a-ți cere o mărturisire și o scuză. Dacă vei refuza acum ca adevărul să fie dat pe față și că nimeni să nu se mai îndoiască de dreptatea mea, voi face un ultim apel la arme și ne vom supune pentru ultima oară judecății lui D-zeu.

D-le zise B.., și eu sunt tot așa de încăpăținat ca și d-ta, nu mărturisesc nimic, nici nu mă contrazic niciodată; vă voi da încă o lovitură de spadă dacă vă este agreabilă, iată tot ce mai pot să fac pentru D-voastră.

A doua zi o a 12-a întâlnire avu loc cu aceleași spade și același martori. D-l B... se prezentă plin de încredere, crezând, după precedentele sale că îl va străpunge și de astă dată. Dela a 2-lea asalt B. fu omorât pe loc. De astă dată dreptatea lui D-zeu fu în adevăr făcută.

Case de Sfat-Case Naționale

In vremuri bătrâne pe când se potcovea puricele ! Nu ! greșim,—mai hăt ! mai încă, locuitorii dintr'un sat când se strângeau să se chibzuiască la olaltă pentru te miri ce nevoi de îndeplinit,— streașina sf. Biserici li era adăpost,—tihnă și loc priincios gândurilor bune... Intâietatea în cătun, comună mai întotdeauna a avut-o Preotul — (de la o vreme parcă au mai pierdut iartă ne ! ceva, ceva din cucernicie !).

Primul învățător (nu dascălul care cânta și 'n strană și zilnic învățând pruncii : azi, bucher, vede, glagore... ci, cel din timpul neuitatului Haret — cu diplomă și activitate extra-școlară) i s'a părut că Preotul are prea multă «aureolă» în înfățișarea sa de «tată sufletesc» și — de multe ori tălmăcind toate pe dos chiar îndemnurile ce-i venea prin revista «Albina» — a căutat uneltind să mai stirbească din laurii celui dintâi împăunându-se... Iată că poporenii când se strângeau la olaltă pentru «te miri ce nevoi de 'ndeplinit» se adunau la școală pentru că acolo mai auzeau și o «conferință» și «Ești schilav tot..» de-o năpădea lacrimile pe Safta lui Ciupilă sau un haz de speranță de hohotea cu burtă cu tot Năstase Năsturaș... Dar, când și Preotul și Invățătorul se făcură Directori la «Cooperativă» sau «Bancă» de rămase școala - hău ! de goală —sf. Biserică c'o babă cu'n sfărâiac de lumânărică, sătenii trecură la crâșma lui Ghidale că se dăduse «votul universal» și mai, mai în fiecare Duminică îi cerca «candidații partidelor» cu câte un butoiu cu bere sau «cinzacă de drojdie» în vederea alegerilor generale... Vor fi mers lucrurile cât vor fi mers așa cum le-am povestit noi, numa' că plugarii noștri, (din nesocotiți tot trebue să fie unul socotit !) au înțeles că de mare înlesnire și de mult folos le-ar fi să aibă un loc unde : «rachia să nu-i înhierbânte» ; D-l Invățător sau D-l Preot — azi deputat sau senator să nu mi-i vrăjmășească ci, să poată pune la cale, fără — coloare politică — tot ce-o fi bun pentru satul și buna stare a gospodarilor...

In satele mai cu chiag chiar s'a făcut o casă deosebită. Aici i-au zis oamenii noștri : Cassa de Sfat dintr'un tâiu ca mai pe urmă dacă i-au zis și «Cassă Națională» încă n'au greșit. Ba ! nouă ni se pare că titlul din urmă cu mult se potrivește și dac'o-ți fi cu luare aminte veți vedea pentruce anume.. *Casa Națională* înființată în fiecare sat, înmănunchiază în temeiul ei toată înfățișarea locului ca : neam, port, credință, datini, îndeletniciri... Rugăm nu faceți ochi mari ! (D-l General Manolescu cam inițiatorul acestor casse v'ar da mai bune lămuriri ca noi !).

Gândul nostru, e ca o asemenea Cassă Națională să fie «creerul» unui sat cât de mic, cât de sărac, cât de uitat de D-zeu... Pe lângă Sf. Biserică și școală—două așezăminte fără de cari omenimea nu poate viețui, Cassa devine un altreilea așezământ cu o împlinire a celor două.

Ce trebue să cuprindă ? *a) Obștea* cu o bancă pentru credit mărunt, asigurări s. c. l., Prăvălie cu băuturi și mărunțișuri pentru casă și câmp ; sprijin pentru mici îndeletniciri (art. din No. trecut) și meserii : lemnărie, fierărie.. *b) Igiena* cu *odaea bolnavilor* (de izolare) ; mică *Farmacie* ; *Bae* și *c)* Invățământ cu : *Bibl otecă* (cărți chiar de împrumut acasă) ; mic *Muzeu sătesc* (oglindă a satului în trecut și în timpul de față ; *Sala de joc* : (hora, să n'o mai facem în colb sau în dosul crâșmei în vre-un șopron) cu *scenă* pentru *Teatru* ; *Cinematograf* ; *Radio*...

Vom vorbi despre toate la rândul lor, totuși trebue în fuga condeiului să amintim o zicală : «La tot lucru, greu e numa' începutul»..

In rândurile de mai sus, pentru că înțelegem să economim slab înfățișarea viitorului sat să nu se pară nimănui de «ne mai pomenit», o casă cu patru pereți în care de ocamdată să strălucească ca o candelă prinos urmașilor gândul și sufletul românesc.

Cesar Pruteanu

FUIOR (3-a urmare)

Văl. *O vreme : Visu-i spulber și Făt frumos, plecat*
In țări cu alte zâne ce nu le a 'nduplecat
E Primăvară ! Firea, din nou se 'nveselește
Flori... Păsările 'și fac cuibul, nădejdea se 'nsutește
Sub soare blând, un verde 'ncolțește 'n tot : e raiu !
Sunt cântece prin liniști și 'n cer,—senin de Maiu !
In suflet, doru-i mugur... Ciudată, amintirea
Renaște—a doua oară, sfielnică iubirea
Cu—alaiu—atâtor clipe duioase ce au trecut
Cu Făt-frumos, mai dulce, cu tainicu-i sărut
—Dece nu vine oare ? Te 'ntrebi : — Dece nu vine ?
Un junghiu 'ți-e nerăbdarea și gândurile, vezi bine !
Se-adună ca 'n furtună, se-alungă și se strâng...
Nădejdiile în suflet aripele își frâng !..
Dar iată ! 'n îndoiala ce clipele durară
Un corn răsună 'n padini, lătrat de câini... de ceară
Ești la față... E dânsul ! Sosește la palat :
'Impiedică 'n dumbravă roibanul înspumat ;
Il vezi de la ferestre... Obrajii-s ca răsura !
Cobori... De odată parcă ți se 'ncleștează gura
Când fără de răsuflet te oprești în fața lui...
Din vorbele adunate nu știi ce să-i mai spui
Le-a risipit venirea-i, căci simți cum pier amare
Atâtea gânduri strânse — colan — mărgăritare
Și visele 'mpletite cu lacrimi uneori...
Ai vrea să se cufunde pământul și să mori !
Te simți, așa ușoară... un fulg purtat, ușoară
Cum te cuprinde o dulce văpae, te 'nfășoară
Din glesne până 'n creștet... Nu mergi, ci, doar plutești
Spre El și glasul tainic te 'ndeamnă să l iubești.
Păreri de rău și lipsa-i va fi de-acum iertată !
Simți mâna cum ți o strânge o mână 'nfrigurată.
Privirea lui de flăcări, te cere, te-a cerut...
Și nu te lași în voe la tainicul sărut ?
Ba da !
Văl. *Și o altă vreme, în vad, pământu adună.*
Cu tine, un alt mire să zicem ! se cunună
Nu i cel dintât căci sfetnici de-ai țării l'au ales.
E toamnă... Cade bruma pe-al viilor culeș ;
In lunci, plânge frunza în goluri risipită...
Băl. *Dar nu voesc alt mire...*
Văl. *Zadarnic răsvrătită*
'Ți-e inima
Băl. *Dar totuș...*
Văl. *Nu !*
Băl. *Strig atunci, nu-l iau !*
Văl. *Rămâi înduplecată.*
Băl. *Nu vreau...*
Văl. *Ba, vrei...*
Băl. *Nu vreau !*
Văl. *Din tot ce-ar mai rămâne ? Nimic ! o despărțire*
In crângul făr' podoabe și martor la iubire
La dragostea ce moare ! Ai plâns ! Cât l'a durut !
Nu-i dai la despărțire lui,—ultimul sărut ?
Băl. *Ba da !*
Văl. *Și ești bătrână...*
Băl. *Eu ?*
Văl. *Zicem,—ești bătrână...*
Băl. *A ! nu se poate aceasta... Cuvântul fără—mână*
Iar te-ai suit c'o treaptă... Bătrână eu ? Frumos !
Credeam că de-astă dat'o să fi mai cuviincios...
Văl. *Povestea glăsuește... și... părul-i alb de vreme ;*
Nepoți, cât o șchioapă—se luptă pentru gheme,
Tot încurcându-ți lucrul în iglițele lui...
Zâmbești cu bunătate în fața focului
Din vatră... gânduri—stoluri, departe în risipă
Șontâc ! și doru aleargă cu frânta lui aripă ;
Și 'n vis : poiana 'n codru de lună argintat
Cel Făt-frumos (și poate în veci cel neuitat).
Pote a... drumul duce departe... mai departe...
Trecutul, ți-se pare ce a mai frumoasă carte
Ca 'ntr'un îndemn o lume ai vrea s'o cheml :—«Veniți !
Căci viața e fugară... Iubiți-vă ! Iubiți !»
Și tristă, înfrățită cu lacrimile-amare
Ce ai da, să 'nvii o clipă întâia sărutare !
Băl. *M'a 'nduioșat povestea...*
Văl. *Povestea, e a mea !*
Băl. *Ai pus tu vre'un grăunte de adevăr în ea ?*
Văl. *O ! inimă sărmana ! ce n'ar putea să ți spună ?*
In nopți în cari toți codrii s'aprind în jar de lună
In nopți în cari și visul se ține de povești
Când scutură cireșii la praguri și ferești
Atât noian de floare—sub cerurile senine—
Frumoasa mea Domniță eu mă gândesc la Tine !
Băl. *Te bucuri ? Nu te bucuri ? O vorbă... Nici de cât ?*
Dece nu mi spui o vorbă ?
Văl. *Iți mulțumesc !*
Băl. *Atât ?*
Văl. *Atât !*
Băl. *Și alt nimica ?*
Văl. *Nimica !*
Băl. *Nu te doare*
Văl. *De 'ngenunchiat ? Răspunde-mi...*
Băl. *Ramân nepăsătoare !*
Văl. *Grădinele obosite ce-adorm în asfințit*
Isvorul, c'o poveste mereu de șopotit
Inaltul purtând falnic întâia stea aprinsă
Maram' ațâțător liniști de cânt svonit,—învinsă
N'au farmee ?
Băl. *Nici un farmec !...*
Văl. *Nici chiar când îți cerșesc*
Iubirea ?
Băl. *Nu !*
Văl. *(mâniat) La rându-mi, și eu îți mulțumesc ! (ese).*
Băl. *Ha ! Ha ! ce păcăleală i am tras... ce păcăleală !*
Pierduse șirul vorbei... Plătit-am o 'ndrăsneală !
(căutându-l) Dar unde ești ? Mă iartă ! căci te iubesc nespus
Iți dau o sărutare și două, trei... S'a dus !
Lăcrămioara *Dar tu ?*
Băl. *Aici...*
Lăcr. *Ascunsă ? Ce grijă te-apasă ?*
Băl. *Ce bine-ți șeade vălul ușor și alb de mireasă !*
Lăcr. *Cum, singură ? Se poate ?*
Băl. *Da ! Singură eram*
Lăcr. *Și ce făceai în plinul tăcerilor ?*
Băl. *Visam..*
Nu 'ntrebi : la ce ? La viața ce-am dus'o împreună
La vremurile frumoase ce 'ntr'un colan și-adună
Tot farmecul... și poate l'atâtea mici mâhniri
Ce s isvorâte 'n preajma duioasei despărțiri..

— va urma —

INFORMAȚII

Din Țară

Donația P. S. Episcop Visarion Puiu. In semn de recunoștință pentru seminarul «Mitropolitul Veniamin» din Iași, în care și a făcut întâia pregătire preoțească, P. S. S. Episcopul Visarion al Hotinul a dăruit acestei școale 3000 lei fond, din al cărui venit anual, să fie ajutat un seminarist sărac și silitor din județele eparhiei Hotinului, adică din Bălți, Hotin sau Soroca.

Facultății de teologie din București, în care și a facut pregătirea teologică superioară, i-a dăruit un fond de 500 mii lei, din al cărui venit să se dea sprijin material unui student monah în internatul teologic din București.

Așezăminte Culturale. In România avem 22 mii de școli, iar Biserici numai 18 mii. In schimb sântem îmbuibați de cârciumi. Avem nu mai puțin de 250 mii. Frumos lucru ! Dar mare rușine.

Haite de lupi atacă satele cu oi. In mai multe comune din Almaj locuitorii au reclamat autorităților, că mereu le sunt atacate staulele de haite de lupi, păgubindu-i cu numeroase oi.

S'au luat măsuri, de a da păstorilor arme, pentru a putea apăra oile, tot așa mai multe societăți de vânătoare vor merge la vânat pe locurile unde se crede că ar fi mai mulți lupi.

Din Străinătate

Ce mai fac bolșevicii. După ce bisericile din Rusia sovietică au fost jefuite și distruse în parte, acum s'au apucat să vândă colecțiile de artă de prin diferite muzee. In zilele de 5 și 6 Mai, se vor vinde la Lipsca o serie de tablouri celebre din muzeele din Rusia.

Banii obținuți, se știe, comisarii poporului îi folosesc să ducă o viață plină de destrăbălări,

Adventiștii din Cehoslovacia fac propagandă printre săteni, îndemnându-i să se dea cu ei, fiindcă sfârșitul lumii se apropie. Cei cari vor merge cu ei însă—zic adventiștii—n'au să se teamă de sfârșitul lumii, pe care îl pot opri.

Acesta-i îndemn numai pentru proști. Și se găsesc printre săteni mulți proști cari cred în minciunele adventiștiilor.

In Rusia, se încearcă hrănirea sătenilor în comun. Fac adecă mâncare într'un cazan mare de unde sătenii sunt siliți să și ia mâncarea aceasta prost gătită, ca pentru porci, nu pentru oameni.

Sătenii nu sunt mulțumiți, fiindcă nu li se dă voe să-și prăgătească mâncarea acasă.

Peste Nistru

Biserica din satul Butuceni de peste Nistru a fost prefăcută de bolșevici în sală de teatru și petreceri. In timpul sărbătorilor Crăciunului oamenii din satul Studolna, jud. Orhei, care este așezat în fața Butucenilor, au auzit cum muzica cânta în locașul Domnului. Stăpânirea rusă a putut preface biserica în sală de petrecere, dar n'a putut împiedica obiceiurile vechi strămoșești, căci din Studolna se vede bine cum copii și flăcăii umblau cu hăitul în timpul sărbătorilor.

Viza carnetelor ofițerilor de rezervă

Cercul de Recrutare Tutova, aduce la cunoștința tuturor ofițerilor de rezervă domiciliați pe teritoriul acestui cerc, indiferent dacă sunt înscriși în controalele cercului de recrutare Tutova sau în controalele altor cercuri de recrutare că începând dela 1 Martie și până la 30 Aprilie a. c., urmează să se prezinte pentru viza anuală a carnetului de ofițer de rezervă Md. E. 1., la reședința acestui cerc. — Se vor prezenta și acei ofițeri de rezervă, care până în prezent nu posedă carnet Md. 1., iar prezența la viză li se va face pe o dovadă.

Odată cu prezentarea la viză li se va face și controlul echipamentului de campanie a ofițerilor de rezervă combatanți și asimilați până la gradul de căpitan inclusiv.

Ofițerii de rezervă din armele călări, sunt obligați a-și procura harnașamentul până la data de 1 Martie 1930 când vor fi obligați să se prezinte la viza din acel an, împreună cu harnașamentul.

Ofițerii de rezervă ce nu prezintă achipamentul, pot să și-l procure până la data prezentării la viză, dela atelierul de haine ofițerești care are instrucțiuni în acest sens.

Ofițerii de rezervă inferiori până la gradul de căpitan inclusiv, care din forță majora nu se vor putea prezenta personal la data fixată pentru viză pot trimite carnetul de ofițer de rezervă printr'un membru al familiei, sau un prieten însoțit de un raport motivat în care să se arate cauza ne prezentării sale personale și dacă posedă sau nu echipament de campanie.

Cei ce se vor dovedi că au făcut raport neexact sau că au împrumutat echipament de campanie dela alții, vor fi supuși judecății conf. art. 24 din legea ofițerilor de rezervă.

Domnii ofițeri generali de rezervă și ofițeri superiori de rezervă, au latitudinea fie a se prezenta personal la viză, fie de a trimite carnetul de ofițer de rezervă prin oricare altă persoană pentru îndeplinirea acestei formalități. cu obligațiunea de a comunica în scris, dacă posedă sau nu echipament de campanie.

Ofițerii de rezervă dispensați de mobilizare pe anul 1930, vor prezenta cu ocazia vizei și certificatul Mdl. D. O. pentru a li se face mutația respectivă.

Ofițerii de rezervă înscriși în cadrele acestui cerc, care se vor găsi în epoca de viză cu ocupațiunile lor pe raza altor cercuri de recrutare, sunt datori să facă viza la cercul de recrutare unde se găsesc, solicitând că prezentarea la viză să fie comunicată arătându-se și No. de control Md. G. al acestui cerc și care se găsește înscris de către noi, fie pe coperta carnetului, fie la locul vizei.

Se atrage atențiunea tuturor că nesocotirea de către mulți a acestor dispoziții legale, a făcut ca în anii trecuți să trimitem în judecata Cons. de Răsb. un mare număr de ofițeri de rezervă, ceia ce nu este în interesul instituției și nici a acelora ce au această obligațiune.

Alegerile !

Doamne rău am ajuns ! Trăim vremuri grele care ne duc cu pași repezi spre prăpastie. Zilele acestea am asistat la o alegere sătească, care mi a dat prilejul sa fac o constatare și să mă înspaimânt de situația în care ne gasim, să mă cutremur de groază și să fiu martor ocular la unele momente trăite de ceice locuesc laolalta.

Incă mai înainte cu o săptămână de ziua fixată alegerii partizanii taberilor politice, umblă din casă în casă să ademenească cu vorbe și făgăduieli mulțimea.

De dimineață până noaptea târziu în lătratul de câței, înarmați până în dinți, strabat ulițele satelor în strigâte de oameni sălbateci, neglijându-și familia și interesul și dându-se la fel de fel de acte josnice, purtând la umăr table mari, pline cu fel și chipuri de poze și afișe care mai de care mai obrasnice

La răspântii, hârdae pline cu vin și țuică se golesc și încarcă din nou amețind capetele tuturor.

Satul pare ca eșit din minți. Momentele sunt zguduitoare și nimeni nu se gândește la rezultatul final pe care-l vor aduce aceste sălbatăcii ! Ascunși prin unghere pitite... așteaptă până târziu când întunericul omenește în sat, ca să poată prinde partizanii altei cete cu care duc lupte grozave.

Să te ferească Dumnezeu să fii prins căci chinul nu este mic și nu se știe dacă vei rămâne zdravăn în doage sub presiunea formidabilă a pumnilor sau ciomegelor.

Dar lucrurile iau proporții ! Amenințările în fața se țin lanț. Iar pe furiș... fură avuturile altora ajungând, câte odată sa-și puna foc la gospodarie ! Curat sălbatacie.

Pe oamenii decăzuți cumpărați cu țuică se pun mare preț... pumnul predomină orice moment și dreptatea se face cu lopata. Cand alegerile sau efectuat și cand s'aude rezultatul — cei învinși se fac mai aprigi... lupta este piept la piept și nu rare ori vezi victimi omenești.

De ce oare ? Ce insemneaza aceasta stare anormala ? E grozav. Politica aceasta nevenita la timp a răspândit între oameni vrajba și ură.

Trebuile nu mai merg la rostul lor și din cauza aceasta suferim toți, lăsand prada vremurilor toate bunurile de care satul este nevoit. Greșala cea mare o fac acei ce conduc destinele neamului, căci dau ocaziuni dese la aceste păgubitoare alegeri. Dar.. de vor persista în acest rău, nu va mai fi mult, când poporul desmeticit din acest haos va răsplati tuturor după merit.

I. Florescu-Ionești.

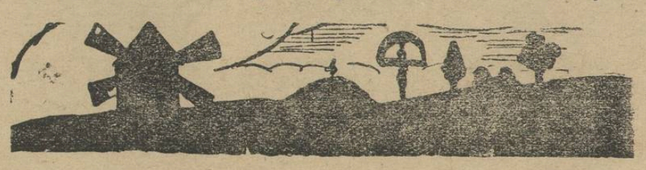

Cronica Rimată

Lui „Vitriol“

Să nu-ți fie cu bănat — frate Vitriol, mă scuză,
Că mi am câștigat din Parnas, chiar și eu o biată muză !...
Mi-e stăpână, mă inspiră — dându-mi gânduri noi,
Azi pe mâine ducem traiul, — petrecându-l amândoi !...
Deci având o armă'n mână — ies și eu de sub obroc !...
Cu sfială mă apropii, — teamă mi-e să te provoc !...
Știu că neamul ți-e ste mare — al lui Argus fiu Tu ești...
Eu o biată floricică — răsărită'n Ionești...
Argus tatăl tău, se spune — c'avea o sută de ochi, !...
Dacă ești și tu ca dânsul — să ți descânți că te deochi...
Spune chiar Mitologia... că puteri avea de fier...
Ș'a fost gardă de onoare «iubitei lui Jupiter !...
. . . . . .
Te dai renăscut din Phoenix ?.. Nu-ți dă nimeni crezământ,
Dacă cercetezi mai bine — origina ți e'n pământ !...
Cât privește de-a ta muză — poți să ai pe cine vrei,...
Știu că ori și ce zeiță — are zeitatea ei !...
Dar mă mir, a ta pană — de a ne lua în zeflemea,
In cronica mult rimată — mai fă-te a nu vedea !
Pe Părintele Palanca — lasă-l să ne cânte'n șoapte...
Asta-i este meseria... Galileia !... — glasul, șoapte..
Pe Părintele V. Fussu — arătat ai pe hârtie
Că dorește 'n România, Patriarhul ei să fie !..
Vezi, măi frate, ce ți-e omul ? lucru e prea indiscret
Dacă-i spui vr'o vorbă 'n șoaptă — ți afișezi — orice secret !...
Babei Vișa, mătușica, că-i admiri afinitatea
Las'o n'o mai supăra ! preferă singurătatea...
I. Bălteanu are dreptul, pentru Bălți, dacă muncește,
O să și facă omul plasă, ca să poată prinde pește !...
Iară Fotti care chiamă — vara — cred și eu pesemne,
Că văzând un timp mai dulce — nu se'ndură să-și ia lemne..
Pentru Argeș, prin scrisoare, nu i-ai scris cum se cuvine,
Ii doreai fără regrete drum de ducă... și el vine !...
Și i dai drept Știejer de cinste «preschimbați de soartă'n chin»
Din Stejar în lăcrămioare, aplicându-i pe Darwin !
Cât de doi de l... Bălan c'a văzut în semnătură...
Nu poți nimic să mai zici — așa e la băutură !...
Și cu floarea lui Pruteanu — Poți să faci o primăvară,
Dar fiind floare rosnicea — îți faci inimă amară !
De Luca să nu te legi — Caragiale să nu vie !
Că deși Vitriol arzi, te trezești în Comedie !
Lui Copuz de ce-i mai spui — că talent n'are de fel ?
Crezi Tu, poate că odată, a văzut aceasta, el ?!
Văd că te-ai schimbat la nume, dar te știu eu cine ești,
Ca să termin, zic cu bine. —

I. Florescu—Ionești

LICITAȚIE

In ziua de 10 Martie 1930 ora 10 dimineața Comitetul Societății «Cultul Eroilor» Filiala Focșani, ține licitație publică cu oferte închise în localul Comandamentului Diviziei 6 a Focșani, pentru darea în antrepriză a continuării lucrărilor Mausoleului Osuar din orașul Focșani.

Valoarea lucrărei se ridică la suma de lei 500.000 pentru campania de lucru a anului 1930.

Licitația se va ține în conformitate cu art. 147 din Statutul Societății.

Concurenții vor prezenta în ședință garanția legală de 6% fie numerar fie prin bonuri.

Supra oferte nu se admit.

Orice informații se pot lua între orele 10—12 dimineață la Comandamentul Diviziei 6 a Focșani, Maior Dumitru Ioan Secretarul Societății, și la ziarul „Cultura Poporului“, str. Regală No. 16, București.

Comandantul Diviziei 6-a și Președintele Societății «Cultul Eroilor»
Filiala Focșani
General (ss) PISTRIȚU.

Tipografia «Corpului de Jandarmi» Bucuresti.

CULTURA POPORULUI

BIBLIOTECA CENTRALĂ a „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Onor Asoc. p. literatura Rom. și Cult. Pop. Sibiu

Ascultă chemarea naturii, iubește o și cerceteaz-o

PRETUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învățători, preoți, studenți și săteni 200 Lei
« autoritățile sătești . . 300 «
« instituții particulare și de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZA-TE ȘI VEI [...]TE ȘI VEI PUTEA"
C. A. ROSETTI.

Director: Generalul NICOLAE PETALA | REDACȚIA, STR. REGALA Nr 16 Sec. I | BUCUREȘTI, 16 MARTIE 1930 | ADMINISTRAȚIA STR. REGALA Nr. 16 | ANUL X, Nr. 316 Apare în fiecare Duminică

SERVICII
CARE NE FAC CINSTE

Intre multe așezăminte de seamă, cu care țara noastră a fost înzestrată în timpul domniei rodnice și fericite a Regelui Carol, a fost și acel al Serviciului Maritim Român. Acesta însemna ieșirea din granițele înguste ale Regatului României și pășirea în larguri, cu steagul ei peste mări, vestind, de pe puntea vaselor ei de călătorie pe mare, că este și o Țară Românească, cu destulă putere de a-și duce munca și numele ei și peste granițe. De unde mai nainte o mulțime de treburi ni le făceau străinii, când era vorba de făcut un pas peste graniță,— acum ne apucăm să ni le facem noi, să ne ducem singuri marfa noastră în țări străine, ba încă să putem duce noi aiurea, prin mijloacele noastre, călători și mărfuri.

Inființarea Serviciului Maritim Român a fost, fără îndoială, o dovadă de puterea Țării Românești, a fost mărturisirea, înaintea tuturor vecinilor, că am ajuns la o treaptă când ne putem mișca cu trăinicia noastră și avem în noi o viață și o bărbăție vrednică de toată cinstea.

Sunt peste 30 de ani de când acest serviciu a luat ființă. Cu toată paguba pe care a avut o în anii dela început, că a perdut pe Marea Neagră un vas cu numele de «Meteorul», totuși el nu s'a simțit și îndată numele României a început a se face cunoscut și cinstit prin el, în tot cuprinsul țărilor pe care le udă Marea Mediterană. In deosebi vasele care, afară de mărfuri de la noi, duceau mai cu seamă călători spre Constantinopol, Smirna, Atena, Siria și Egipt, ne-au făcut toată cinstea, prin frumusețea, curățenia, serviciul sprinten și iuțeala lor.

Văpsite în alb, vasele noastre lungi și subțiratece, nu mototoale greoaie ca cele numai de mărfuri, păreau niște păsări de mare care alunecă ușor pe luciul apelor. Și cu toate acestea nu erau vase șubrede, cu care să ți fie frică să te avânți și să înfrunți mânia mărilor. Nu, ci erau tot vase lungi, de peste o sută metri, cu care te simțeai bine, ca pe niște largi corăbii. Așa a fost cu vasele «Impăratul Traian», care s'a perdut anul trecut, așa cu «Regele Carol», așa cu «Dacia» și cu «România», care, împreună cu «Regele Carol», fac serviciu de călători acum.

In veșmântul lor alb erau poreclite LEBEDE și ți era drag să le vezi și le lăudau și străinii. Aveau pe ele serviciu bun și umblau iute.

In 1923, Patriarhul de atunci al Constantinopolului, I. P. S. MELETIE, care acum e Patriarh al Alexandriei, mă întreba dacă vasele noastre sunt tot așa de bune cum le știa înainte de război. Vedeți... ele izbutiseră să ne facă nume bun. Străinii ne cunoșteau prin ele.

In Constantinopol, Siria, Alexandria se vorbea de frumoasele și bunele vase românești. Și am răspuns Patriarhului:

— Inalt Prea Sfinte, au suferit mult în timpul războiului, dar acum au fost înoite în totul și merg strună tot așa de bine și frumos ca înainte.

In adevăr, așa le-am cunoscut și așa le-am găsit și acum în proaspăta mea călătorie la Atena. Aceste vasel au rămas acelea prin care ne cunosc străinii pe întinsul apelor și ne cunosc frumos și vrednic. Deci ele alcătuiesc un serviciu care trebuie să ne fie drag și de care să purtăm grijă.

Cu toate acestea nu e mult de când s'a auzit că Serviciul Maritim Român se desființează. In starea de sărăcie în care ne zbatem acum, căutăm să tăiem de ici, să tăiem de colo, pentruca bugetul Statului nostru să fie mai puțin încărcat. Totuși ar fi o greșală dacă în aceste ștergeri de cheltuieli, am cădea tocmai peste Serviciul Maritim. Cu dânsul sunt cheltuieli, e adevărat, dar cheltuieli care ar putea să nu mai fie, când am îngriji de el în toate cum trebuie. Un serviciu ca acesta trebuie să trăiască prin el singur și să nu mai fie în sarcina Statului. Aceasta se poate și se prea poate, că doar aceasta e și temelia unui serviciu de negoț, cum are a fi și Serviciul Maritim. Dar până să ajungem la aceasta, trebuie să facem pentru el toate cheltuielile. Nu se cuvine ca ceiace s'a înființat cu însuflețire în vremea plină de zbor și zidire a Regelui Carol, să desființăm acum. Vom mai cheltui ce vom mai cheltui și va ajunge și acest serviciu să trăiască prin el. Nu e vina lui că a venit războiul și că i a împedicat mersul pe care și-l luase.

Mai mare ar fi însă paguba ca să desființăm acum ceiace ființează cu cinste de peste 30 de ani. Ar fi o veste rea care s'ar răspândi în acest Răsărit al Europei, pe socoteala noastră. Ajunși cu acest serviciu până la treapta unde ne aflăm, ar fi lucru neînțelept să ne lepădăm de dânsul. Dimpotrivă, mai cuminte ar fi să-l îmbunătățim. Și chiar suntem acum la punctul când serviciul trebuie îmbunătățit. De când s'a înființat și până acum, are și el nevoie de înoiri.

Vasele nu mai sunt întreținute ca altădată. De albe, sunt ele albe, dar, în vreme de un an de zile, se mai jerpelesc. Trebuiesc văpsite și curățite de două ori pe an. Acum se curăța numai odată pe an. Necurățite la fund, nu mai au nici iuțeala de mai nainte. Scoici și buruieni de mare se lipesc de fundul vaselor și nu mai alunecă ușor. Dar despre aceasta face să scriem al doilea articol, fiindcă Serviciul Maritim merită să se scrie despre el ceva mai mult.

Arhim. SCRIBAN

Cugetări

Fiți drepți cu toată lumea, dar mai ales cu copiii!..

De câte ori ai obrazul să-i spui cuivà, câte un mic adevăr — nu poți fi decât un obraznic...

Folosiți vă de zilele de aur ale copilăriei. Din aurul acesta așă de scump, veți făuri, veți bate moneta cu care trebuie să trăiți tot restul vieții!..

Cridim.

Un Cămin... deosebit

In București, se află un Cămin, care poartă numele chiar al scopului pentru care e făcut și anume: al «FETELOR TINERE».

Au și fetele, bine înțeles cele dela țară, un cămin al lor pentru momentele de restriște, când vin după serviciu la oraș și n'au unde sta. Atunci vin aici, unde în schimbul unei mici sume, găsesc loc de odihnă și o hrană mai bunicică. Despre acest cămin a scris D-na *Sanda Matei*, cândva în ziarul «*Universul*», aducându i laude și dând chiar exemplu despre o fată care n'avea nici un adăpost, trimițând o acolo, dar... tânăra n'a ajuns la Cămin, după cum se spunea.

In sfârșit, am avut ocazia să vizitez acest local, care într'adevăr este model. Curățenia exemplară; liniștea, ordinea, toate din belșug. E vrednic de pomenit și lucrul care iese din mâinele acelor tinere, cari n'au cu ce să și plătească masa și dormitul în cămin.

Dar, nu numai lucru bun se poate vedea aici, ci și lucru care lasă de dorit. De exemplu: o fată poate dormi aici, dar poate lua numai masa, dacă o plătește, iar restul timpului îl poate petrece în oraș, sub motiv că-și caută serviciu.

Firește, nimeni nu spune, că dacă a venit cineva la oraș, în acest cămin, pentru a și căuta serviciu, nu poate să găsească; dar, sânt unele, care săptămâni întregi, luni întregi, bat zilnic străzile Bucureștilor, fără a-și găsi stăpân. De multe ori, amatorilor de slujnice, le sânt recomandate aceste fete, pe care niciodată nu le găsește, sau dacă întâmplător sânt de față, atunci cu un aer de îngâmfare cer cocoanelor, ce de obiceiu vin după ele, niște salarii mari, tocmai pentru a nu putea fi angajate. La taifasul dintre cocoană și slujnică ia parte și Directoarea Căminului, dar care nu are nici o putere asupra acestor pretențioase.

Din cele expuse, iese numaidecât cerința principală pentru care este făcut căminul. Să găsești pentru familie, o slujnică morală, în care să ai încrederea și să ți lași pruncul un minut, când interesele te cer în altă parte.

Dar dacă acestea sânt certate cu morala, cu bunul simț, cum mai sânt ținute în acest local de o perfecție fără asemănare?

Aici e totul. Dacă e venită o fată de la țară, credem că nu e nimerit să i se dea voe tam-nesam în oraș după serviciu, când acest local e făcut tocmai pentru a găsi de lucru acestor fete; căci slavă Domnului, amatoare vin din destul pentru a le lua la slujbă.

Ar fi de dorit, ca acest cămin să și ia lucrul în serios, căci cele de mai sus își au însemnătatea lor. Nu trebuie primită aici, decât aceia care pare a fi destoinică unei munci cinstite, iar nu ambițioase și pretențioase fără a fi destoinice și cinstite.

Diac. V. Fussu

O lovitură dată „Astrei"

Vechea instituție de cultură și de propagandă românească «Astra» dela Sibiu a fost paralizată în activitatea ei zilnică de către oamenii cari aveau o înaltă și conștientă datorie să sprijinească această instituție culturală. Din partea Statului român (și nu ungar, ca altă dată) Societatea «Astra», anul acesta, a primit o cruntă lovitură: *1.200.000 lei din veniturile acestei societăți s'au oprit de către Statul român.*

Președintele și secretarul «Astrei» nu mai primesc salariul cuvenit pentru munca depusă spre întărirea și înflorirea acestei înstituții. Pe când atâția trepăduși politici primesc lefuri pe degeaba, atâția scriitori primesc subvenții din partea Statului, pe motivul că fac parte din vreo societate de propagandă culturală la sate, care nu desfășoară nici un fel de activitate dar care este susținută și înființată de oamenii guvernului, susținătorii «Astrei» sunt împiedicați în propaganda culturală, temeinică și adevărat românească, luându-li-se mijloacele traiului zilnic,

«Răul politic a rănit sufletele curate ale conducătorilor «Astrei» cari au dat dovadă de mult suflet și de multă conștiință în propaganda culturală pe care am desfășurat-o, de când se află în fruntea acestei societăți». Că lucrurile stau întocmai, lăsăm să ne vorbească d. V. Goldiș, președintele «Astrei»: «Cu ziua în care am fost ales președinte al ei, la «Astra» s'a pornit o viață nouă. «Aduceți-vă aminte de serbările de înfrățire dela București, de puternica manifestație dela Ateneu, sub președenția principelui Carol, de recepțiunea «Astrei» la Academie prin Regele Ferdinand, în primăvara anului 1924, apoi de grandioasa serbare a centenarului lui Avram Iancu, în toamna aceluiaș an, tot sub președenția marelui rege, cu asistența adoratei noastre regine Maria, întreaga familie domnitoare și toată Țara Românească. Mergeți și vedeți crucea lui Iancu, pe cel mai înalt pisc al muntelui Găina, Casa de cultură pentru Moți, în preajma casei de naștere a lui Iancu, cimitirul de la Țebea, unde zac osemintele lui; și căminul cultural, pentru țăranii dela Țebea, ridicat tot de «Astra», lângă Mormântul Iancului.

In adunarea generală de la Arad (1924), s'au reformat statutele, creindu-se noile unități de muncă, prin despărțămintele centrale județene, etc.

Acum, «Astra» a fost amenințată de un fel de criză, de lipsa fondurilor primite până aici dela guvernele țării, pentru înlesnirea muncii noastre. In anul 1928, ni s'a reținut suma de 150.000 lei din competența noastră iar în anul 1929 ni s'a dat în total numai 400.000 lei, în loc de 1.600.000, cât ni s'a cuvenit ca chirie pentru clădirile «Astrei» dela Sibiu, unde este adăpostit liceul de fete al statului, și pentru internatul de fete, pe care «Astra» îl susține de 10 ani, tot pe seama acelui liceu.

In 1927, prin deciziunea consiliului de miniștri, a hotărât să dea «Astrei», totdeauna, anual, o subvenție de 3 milioane, dar guvernul din 1928 a redus această sumă la a treia parte, iar acum a redus ajutorul la 400.000 lei».

Așa a grăit d. Goldiș. Această societate culturală, care are organizații în Basarabia, în Dobrogea și în Ardeal pentru culturalizarea satelor și care are în spate noianul unei activități de peste 70 ani, este adânc lovită în toată alcătuirea ei.

Președintelui «Astrei» i se cere demisia. Pentru ce?

Pentrucă acest bărbat a muncit cu cinste și cu vrednicie, vreme de 7 ani de când stă în fruntea «Astrei» pentru binele poporului prin faptele înfloritoare ale «Astrei».

Pentru întărirea «Astrei» și pentru culturalizarea temeinică a poporului — cu proprii jertfe — președintele, d. V. Goldiș și secretarul «Astrei», părintele I. Agârbiceanu s'au hotărât să slujească înainte, fără leafă. O jertfă curată și edificatoare venită din partea acelora cari au simțit fierul temnițelor reci ale Ungurilor, pentru cauza românească.

Azi pentru cultura românească, ei sânt sabia lui Damocles mânuită de oamenii cari pun' mai presus biruința patimei politice, de cât biruința «Astrei», care de 70 ani poartă cu mândrie făclia culturii în inimele satelor românești.

N. C. Munteanu Muntmarg.

Semănătoarele de neghină

De când ne-am pomenit români locuitori în sate am cunoscut cu toții pe așa numitele femei «Gura satului» Sunt niște ființe neastâmpărate cari nu-și văd de casă și de lucru, nu iubesc munca deși dacă le ai spune că sunt leneșe ar lua foc. Iși lasă copiii nespălați și nemâncați își pun furca în brâu așa pentru ochii lumii și pornesc să bată cu ziua de cap, ulițele satului, trecând dela o vecină la alta. Le arde ceva sub limbă și trebuie să le răcorească. Ele sunt purtătoarele de vești uneori drepte de cele mai multe ori mincinoase, ele sunt poștă fără plată a satului. Fac din țânțar armăsar, se jură că ceace spun e drept, șoptesc la urechea altor femei să nu dea vorba mai departe, pentru că atunci ele n'ar avea ce face.

Pe aceste femei ce-și perd ziua cea scumpă cu vorbe și vești cari uneori învrăjbesc pe creștini și îi fac de se încaeră, le cunoaștem cu toții și nici unul n'am vrea ca una din ele să fie nevasta noastră.

Dar de o vreme satele noastre mai cunosc și un alt soi rău de femei. Incă dinainte de războiu și mai ales după încheierea păcii, ne-am trezit cu femei cari se cred luminate de Duhul Sfânt, cari au luat locul preoților, s'au schimbat în apostoli și aleargă după femeile harnice și după bărbații cuprinși de treburi să le tâlcuiască sf. Scriptură.

Se leagă de tine ca scaiul de oaie țigaie. In mână cu sfânta Scriptură câștigată de la alți rătăciți dela credință, te opresc în drum la portiță, ori intră în casă, deschide cartea la locuri anumite ca pășcălierii și încep să-ți arate că tu nu crezi bine, că iată cum scrie în Sfânta Carte și citesc un rând sau două și apoi încep să ți tâlcuiască.

Le umblă gura ca melița, ochii le scapără de plăcere că și pot arăta știința, și greu mai scapi de ele dacă te prind. Iți arată că nu trebuie să dai nimic pe Biserică și pe preoți, că ei sunt mincinoși, că mulg pe creștini, că botezul din pruncie nu e bun și trebuie să ne botezăm din nou, că e păcat să ținem în casă sf. cruce și icoanele sfinte. Și câte nu mai spun cu mintea plină de mândrie diavolească. Toràesc ceasuri și nu se ostenesc. Tot ce au auzit dela «Apostolii» mincinoși ai pocăiților și altor rătăciri străine iau de *lucru sfânt* și își țin de datorie să vestească și altora. Sunt *semănătoarele* de neghină, proorocițele cele nebune: cari, dacă nu ar fi, pocăiți și alte secte mincinoase nu ar putea pătrunde în satele noastre.

Dintru început rătăcirea a venit dela femeie, că ele sunt mai slabe la minte și la judecată decât bărbatul, și ușor le iea de pe picioare orice îndrugător de vorbe mincinoase.

Aproape în fiecare sat în care avem azi pocăiți studenți în biblie și alți rătăciți *începutul l au făcut femeile.* Ele au căzut mai întâiu în rătăcire și atâta își bat pe bărbați la cap, sau pe alte femei sau oameni până mai trag cu ele și pe alții.

Dar Sf. Pavel a spus că: «Femeia să tacă în biserică». Femeia nu e aleasă de Hristos între apostoli și nu a pus-o nimeni să predice. Ea trebuie să învețe pe copiii săi la lucruri bune, să-și țină credința față de bărbat. Dacă cineva, chiar bărbat fiind, învață altfel decât Biserica ajunge sub greu păcat și blestem. «Cine nu ascultă de Biserică să-ți fie ca un fariseu și vameș» zice Hristos.

Noile proorocițe, bătrâne sau tinere, *semănătoare de neghină* în grâul Domnului nu trebuesc răbdate de satele noastre. Bărbații lor sunt mai întâiu datori să le cumințească, oprindu-le de a-și pierde vremea cu învățături și lucruri cari nu s de capul lor și silindu-le să-și vadă de casa și copiii lor.

Iar creștinele și creștinii din sat să nu le iea în seamă, ca și când n'ar fi. Sunt niște zăpăcite și nimic mai mult.

I. Agârbiceanu

Taxe pe lux

Ministerul de Finanțe a hotărât, taxe noi pe lux.

Măsura e mai bună decât toate. Credem că prin aceasta sătencele noastre vor reveni la îmbrăcămintea lucrată în casă, căci nu va fi nevoită să mai plătească taxe așa mari pe mătăsuri.

Alexandru Xenopol

S'au împlinit 10 ani de la moartea marelui istoric și filozof A. D. Xenopol. Comemorarea morții sale a trecut aproape neluată 'n seamă. Un serviciu divin pentru odihna sufletului marelui dispărut, s'a oficiat într'o biserică din București, la care a luat parte un public restrâns, dureros de restrâns.

Doar câțiva cărturari, cari încă se gândesc la cel ce ne-a dat cea dintâi și cea mai completă istorie a poporului românesc, de la origină până în zilele noastre, — au luat parte. Oficialitatea și atâtea societăți culturale, subvenționate și protejate, n'au găsit cu cale să-i proslăvească memoria. Xenopol, ca și alți oameni mari pe cari i-a avut neamul nostru, a fost dat uitării.

Cine mai are vreme să se gândească azi la Xenopol, la Pârvan, la Vlahuță, Eminescu, precum și la toți acei cari au luptat și au ajutat la unirea Principatelor și la înfăptuirea idealului nostru național?

Cine mai are timp pentru lucrurile acestea?

Sunt alte fapte, sunt alte lucruri mai curente, mai la ordinea zilei — cum se zice — care merită mai mare atenție decât pomenirea lui Xenopol, Pârvan, Edgar Quivet și Jules Michelet— 2 scriitori francezi cari au contribuit nespus de mult la unirea Principatelor în 1859, și cari azi sunt atât de necunoscuți la noi.

Să mai amintim că Regele Carol, neuitatul organizator și întemeitorul României libere și moderne, nu are încă o statuie așa cum ar fi trebuit să o aibă?

Uitarea și-a întins vălul peste amintirea atâtor oameni, amintire ce trebuia să rămână neștearsă în sufletul nostru.

Intr'un mormânt umil din cimitirul Belu, neîmprejmuit, cu o cruce de lemn la cap, depe care s'au șters slovele, zace rămășițele celui care a fost Xenopol.

Atâta recunoștință pentru cel care a scris «Cartea neamului românesc»! E cea mai completă istorie a poporului nostru, scrisă în lumina adevărului, fără ură, fără patimă, fără partinire pentru noi Românii. E purul adevăr. Timpurile întunecate, capitole pe care alți istorici n'au putut să le dea la lumină, Xenopol le-a deslegat, și nu le-a dat o deslegare pusă în slujba romantismului, a înflăcărării ci o deslegare logică, o deslegare științifică, bazate pe probe, nu pe simple deducții.

Moldovean prin naștere — ca mai toți învățații noștri, (căci Moldova dacă nu ne-a dat oameni politici ne-a dat în schimb învățați, poeți, artiști, a căror faimă a trecut de mult granițele acestei țări) și-a petrecut viața în Iași și București.

Işi începe cariera, prin a fi jurist, dar având alte aplicații, mintea fiindu-i îndroptată spre alte preocupări, se dedică cu totul studiului istoriei și filozofiei. Căci Xenopol nu a fost numai un istoric ci și un mare filosof, ca și Vasile Conta, mort atât de tânăr, și dat uitării ca atâția alții. Au lucrări de specialitatea filozofiei, lucrări ce sunt cercetate de toți acei ce se ocupă cu studiul acesta. Pentru cei tineri Xenopol a fost un îndrumător, căci încuraja și înbărbăta pe toți acei ce se dedicau studiului istoriei, dându-le chiar mijloace materiale pentru studiile lor.

Azi mai mult ca oricând, opera lui Xenopol trebuie citită. Azi când se scrie și se tipărește atât de mult, azi când sunt cărți ce se tipăresc și răspândesc numai prin intervenția unui om al zilei, cartea lui Xenopol nu are nevoie de nicio reclamă. Reclama e însăși ea.

Cei cari vor citi-o vor câștiga nespus de mult. Vor vedea că și altă dată, în trecutul atât de sbuciumat al neamului nostru, au fost timpuri mult mai grele ca azi, iar vecinii erau tot atât de răi voitori cu noi ca și acum, și cu toate acestea n'am pierit. Sfătuim pe toți să citească «Istoria Poporului Românesc" a lui Xenopol. E cea mai completă istorie a Românilor, e «Cartea neamului nostru».

Gh. I. Marinescu.

PAGINA LITERARĂ

DUMINICA SLĂBĂNOGULUI

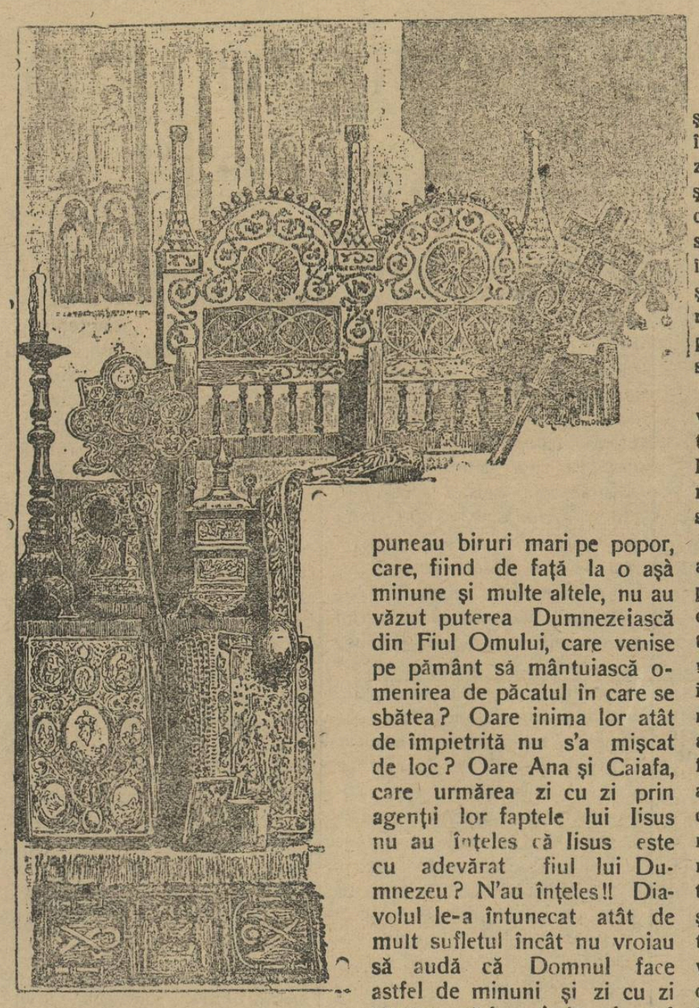

Suntem în a doua Duminică din postul sfintelor Paşti. Mântuitorul nostru Iisus Hristos propovăduieşte pacea şi iubirea a doisprezece apostoli după El şi cu popor mult. Vindeca boalele care rod timpul, scotea dracii din suflete, curăţa leproşii şi iată că-L vedem venind iar în Capernaum, ca să săvârşească iarăşi o minune. Aci în Capernaum Mântuitorul Hristos merse într'o casă. Mulţimea năvăleşte peste El casă i asculte graiul, învăţăturile frumoase. Era atâta lume, că dacă cineva ar fi vroit ca să pătrundă înlăuntrul casei nu putea.

Pe drum înaintau încet, patru oameni ducând un pat, în care zăcea un slăbănog. Setea de a vedea pe Domnul şi de a se vindecă de boală a slăbănogului făceau ca paşii să se grăbească şi să ajungă mai repede la cel Atotputernic ca să-L roage să-l vindice de această boală.

Ajungând în dreptul casei le fură cu neputinţă ca să pătrundă înlăuntru unde era Iisus, din cauza mulţimei. Atunci oamenii care duceau pe slăbănog se suiră pe casă şi descoperiră o parte din acoperiş, apoi cu frânghii lăsară pe slăbănog cu patul, în faţa Mântuitorului.

Văzând Iisus credinţa care era în slăbănog, îi zise: «Fiule, iartă-ţi-se păcatele». Fariseii şi cărturarii care-L urmăreau, auzind aceste vorbe, au început să cârtească, spunând că grăeşte hule, că nimeni nu poate să ierte greşalele, fără numai unul Dumnezeu. Şi Iisus cunoscând inimile lor le-a zis: «Ce cugetaţi acestea în inimele voastre, ce este mai lesne o zice slăbănogului: iartă-ţi-se păcatele, sau; scoală-te ia-ţi patul şi umblă; şi ca să ştiţi că Fiul Omului pe pământ are putere de a ierta păcatele, zic slăbănogului: «Scoală-te şi-ţi ridica patul şi mergi la casa ta». Şi îndată slăbănogul s'a sculat şi a luat patul şi a plecat printre mulţime afară.

Poporul care era înlăuntrul şi care a văzut minunea a început să laude pe Domnul zicând: «Niciodată nu am văzut aşà».

Fariseii şi cărturarii, care despoiau casele văduvelor, puneau biruri mari pe popor, care, fiind de faţă la o aşà minune şi multe altele, nu au văzut puterea Dumnezeiască din Fiul Omului, care venise pe pământ să mântuiască omenirea de păcatul în care se sbătea? Oare inima lor atât de împietrită nu s'a mişcat de loc? Oare Ana şi Caiafa, care urmărea zi cu zi prin agenţii lor faptele lui Iisus nu au înţeles că Iisus este cu adevărat fiul lui Dumnezeu? N'au înţeles!! Diavolul le-a întunecat atât de mult sufletul încât nu vroiau să audă că Domnul face astfel de minuni şi zi cu zi căutau să-l prindă şi să l omoare.

Slăbănogul care s'a vindecat la cuvintele lui Iisus, nu a influenţat câtuşi de puţin asupra conştiinţei lor întunecate. Dacă în slăbănog nu era o aşa mare credinţă, că dacă ar putea numai să se atingă de Iisus s'ar vindeca, l-a împins credinţa, până într'atât că să fie urcat de cei ce duceau patul, pe acoperiş să de copere casa şi să-l lase în faţa Fiului lui Dumnezeu. Iată că Iisus văzând atâta credinţă la vindecat.

Rugăciunea şi puterea aceasta de a ierta păcatele şi a vindeca de boale pe cei bolnavi, dela Mântuitorul s'a transmis prin apostoli, preoţilor din vremea de astăzi, care fiind chemaţi la casa celor bolnavi şi prin rugăciunile bisericii se vindecă de boală, sau venind ei singuri la biserică.

Temeiurile acestei învăţături sunt atât de adânci, încât cei ce caută să le discute şi să le nege, nu sunt decât la fel cu Fariseii şi Cărturarii. In zilele noastre sunt mulţi farisei şi cărturari de aceştia care s'au înrolat în fel de fel de secte şi care caută să discute aceste adevăruri adânci ale religiunei creştine, dar ştiu cred, şi ei povestea cu Sf. Augustin când se plimba pe malul mării şi aşa se vor spulbera şi ei în trecerea anilor cum s'au spulberat fariseii şi cărturarii iudei—iar adevărurile credinţei creştine şi învăţăturile acelui ce s'a răstignit pe Golgota pentru omenire, vor ramâne eterne.

Pamântul şi cerul vor trece iar cuvintele Lui nu vor trece niciodată. Noi creştinii curaţi la inimă să nu lăsăm să pătrundă în sufletele noastre fariseismul, căci atunci vom păcătui în contra lui Dumnezeu şi sufletul nostru va fi vândut diavolului.

Să ascultăm învăţăturile Domnului şi slăvindu L şi lăudându L, când vedem minunile Lui să zicem ca slăbănogul: Niciodată nu am văzut aşa. Amin.

Pr. Dem. Iliescu

Rugăm stăruitor plătiţi abonamentul

Ravaşe intime

Caffé chantant.-- Iov.-- Chiria casei

Dragă Zoiţico,

Stau la pândă ca vânătorul şi cum văd că Luxanda a ieşit în minunatul pridvor şi s'a aşezat în pătuţul ei, întind creionul şi hârtia. Ea surâde iar eu o descos, o descos până o obosesc şi ea nu se supără, ci doar întoarce perina, închide ochii şi acesta e semnalul prin care mi-arată că nu-mi mai poate povesti nimic. Azi iată ce'mi spuse:

Cât am stat în şcoală, n'am văzut nici un spectacol decât teatul cu opere şi la care asista lume aleasă, în cât azi când arare mai dau pe la teatru, mi se pare că sunt la bâlci.

Mergem la Caffé chantant astă seară, îmi zise soţul meu, punându-mi în mână o mulţime de trandafiri legaţi c'o panglică tricoloră, care nu era cu culorile noastre naţionale ci cu cele italiene. Şi ne zise el, acest mănunchiu de flori, îl vei da artistei care va cânta foarte frumos astă seară. Ne-am dus amândoi la o grădină, care se chiema Partacov, în ea era lume foarte multă, dar eu nu cunoşteam pe nimeni. Cum am intrat, soţul meu m'a lăsat singură şi a disparut după o cortină peticită şi murdară. Lângă mine a venit de s'a aşezat un ovreiaş carı ştia bine s'o facă pe transformis ul vreo zece capete: Napoleon, Papa, Garibaldi, Victor Emanoil, Darvin, Paganini, Verdi, Dr. Davila, Alexandru Cuza, Cogalniceanu şi alţii. Acesta'mi facea aluzie la ceia ce se petrecea după perdea cu soţul meu şi cu artista, căruia, chiar eu, trebuia să'i arunc buchetul, ca dovadă de admiraţie pentru talentele ce avea, dar ce să pricep? Naivitatea mea, d'atunci, mi-a explicat-o baronul Ginsburg, după patruzeci de ani la Monte Carlo, când mi-a dat bilete şi m'a invitat la teatrul său.

M'am simţit onorată că m'a cunoscut şi mi-a dat atenţie.

Chiriaş al unei vecine, soţul meu, mai nainte şi după căsătorie, se vede că'ntreţinea încă legături de simpatie cu dânsa, căci, când mă văzu c'arunc florile din mână artistei, şi că profesorul sare pe scenă să-i sarute mâna să le ridice şi să i le ofere, să făcu roşie ca bujorul, veni la mine şi mi zise:

Ce te deranjezi pentru stricata aceia, care-ţi ia barbatul?

Nu înţelesei nimic alt decât că eu stam mereu acasă singură; iar profesorul la Lia Stechini la Caffé chantant. Când ve ea acasă, se certa cu mine, arunca farfuriile, eu plângeam şi citeam, tânguindu-mă batrânei Tarsita Baduleşteanu, care şi ea părtinea profesorul, care fusese chiriaşul drăgălaş al surioarei sale, cea care mă mustrase la Caffé Chantant. Lumea!..

* * *

Soţul meu se lăudase către părinţii mei că era licenţiat şi c'a atare delegat ca director al Liceului Enăchiţă Văcărescu, care atuncea se înfiinţase. Adevărul era cu totul altul: Licenţa n'o luase iar la direcţie, suplinea pe Vasile Paun, profesorul principelui Ferdinand, care nu venea la Târgovişte. La Bucureşti fusese în două rânduri ca să dea examen pentru licenţă şi căzuse deoarece sta cu totul d'alt ceva decât de'nvăţătură. Aflând că o operă scrisă contează pentru dobândirea titlului, s'apucase să traducă pe Iov în versuri albe şi după ce se supărase de italiancă, începuse să mai stea p'acasă şi să se apuce de lucru. O vreme era parcă altul.

Lupu'şi schimbă părul dar năravul nu. N'a trecut mult şi iar a roit-o la Bucureşti, lăsându-mă cu a doua fetiţă foarte bolnavă şi cu chiria casei ne plătită, ca şi lemnele şi leafa servitoarei.

Armata toată, după războiu, şedea pela Târgovişte. Pretutindeni muzici, baluri banchete, excursii. Mă luptam cu lipsa, plângeam, mă uitam în calea soţului meu, care nu mai venea l..

In acest timp generalul Vlădescu fratele mamei şedea la părinţii mei, el din când în când venea la mine însoţit de colonelul Polizu, Alex. Glogoveanu maiorul Hubch şi Alexandru Voinescu, unchiul lui Bratescu Voineşti. Eu, se vede că eram aşa de frumoasă, în cât toţi aceştia mă cântau şi mă'ncântau dar, în loc să mă bucur m'apuca rău capul şi eram bucuroasă, când îi vedeam plecând.

Odată colonelul Rasti, găsindu-mă singură'mi căzu'n genunchi şi'mi trânti o declaraţie în franţuzeşte. Ce 'nţelegeam eu atunci când îl văzui c'o tunică roşie, cu atâtea fireturi şi decoraţii şi cu sabia zăngănind jos la duşumea, fugii afară tremurând; iar lui îi trimisei un pahar de apă crezând că i-a venit rău, aşa văzusem eu că făcuse o femee într'o piesă la Caffé Chantant. N'a mai dat colonelul pela noi, nici nu şi a mai scos chipul la mine, când trecea pe stradă şi eu eram cu fetiţa'n braţe pe balcon şi plângeam.

Ajunsese copiliţa mea scândură, o ţineam cu fel de fel de medicamente ş'o babă mi-a scăpat'o scăldând-o Lunea cu buruieni timp de trei săptămâni şi oblojind-o la pântece cu cataplasmă de ierburi.

Aveam 18 ani când îmi cânta Hubech cu vioara până la ziuă şi eu credeam că el se obosea pentru şefii săi, cu cari venea la o proastă ca mine. Optsprezece ani ş'o frumuseţă răpitoare, când profesorul petrecea la Bucureşti, optsprezece ani când am fost jefuită de toţi banii zestrali de către tovarăşul vieţei mele.

Vai!..

BABA VIŞA

Simbol

Ion Constantinescu—Stejar

Se prăvăleşte-amurgu 'n zare
Alerg prin lanuri licurici,
Iar Christ stă veghe pe cărare,
Purtând cununi de bici.

Şi un moşneag albit de ani
Aprinde candela de lemn,
Aduce 'n dar flori de castani,
Iar ruga lui în semn.

. . . . . .

Cărarea i tristă şi pustie
Şi harfele se aud în Cer,
Lumina scapăra din cuie
Trecând prin suflete ce pier.

In ore de tristeţe

In ore de tristeţe, suferinţi,
Când sufletul, durerea 'n taină-şi plânge,
Imi pun în palme tâmplele fierbinţi,
Gândesc, şi văd cum viaţa mi se stinge.

Şi amintiri din traiul meu pustiu,
Se 'ngrămădesc în mintea mi obosită
Şi aş vrea — o albă floare 'ntr'un sicriu —
Să 'nchid nădejdea mea neîmplinită.

Ci, când privesc în coltişorul meu
La chipul Celui dus la răstignire,
Uşor îmi pare jugul vieţii greu
Şi rugăciuni şoptesc cu mulţumire...

A. Luţcan.

Seara la sat

De cum vălul serii începe, ca să-şi cearnă pe întinsuri zăbranicul întunericului, apoi din apropiate împrejurimi sau chiar fiind pe uliţile plăcutelor noastre sate, se aud puternice chiote şi înălţătoare cântări, care duc ecoul până'n fundul celor mai adânci văi.

Manifestările acestor îmbietoare melodii, se datoresc flăcăilor ce hoinăresc pe drumuri, ciobanilor de la târle, buciumaşilor şi cimpoiaşilor cuprinşi de vrajă, care în dorinţa de a aprinde focul năzuinţelor lor, se aşează pe creasta vreunei movile sau la marginea vreunui isvor tainic şi cântă câte o doină de iţi fură sufletul.

De stai în pridvorul casei şi asculţi adânc la freamătul doinitor al codrului, sau la murmurul isvoditor de taine a vreunui pârâiaş, farmecul necunoscut te prinde în mreje şi te duce cu firea prin sferile celor mai înălţătoare clipe.

Când şi când, se aude câte un prelung strigăt de chemare, care vesteşte tineretului, —claca— de la casa cutărui bătrân sfătos.

In timp ce această veste a prins de ştire tuturor, porţile şi gardurile încep să trosnească de beţe, iar luminiţile slabe de pe la ochiurile de geam, rând pe rând, se sting. După ce s'au adunat toţi la răspântii şi dau bineţe, pornesc cu alai la «şezătoare». In urmă, ici şi colo, pe la adăpostul vreunui gard sau lângă furca puţului, întâlneşti câte o pereche de îndrăgostiţi, cari se îmbrăţişează.

După ce se astâmpără toţi, o tăcere mormântală domneşte întreaga fire.

Târziu când cocoşii vestesc jumătatea nopţii câinii încep să latre, în semn, că flăcăii şi fetele se reîntorc de la clacă.

C. Georgescu-Obreţia

Roşie

Roşie, ca rodia cea bună
Şi gustoasă,
Roşie şi albă — o cunună
De 'mpletire aşa frumoasă;
Roşie ca fraga
Fragedă şi dulce,
Roşie şi albă este 'ntreaga
Marmură a cărnii tale —
Ca mătasea de petale.

Gândul meu
De-apururi vine —
Iar şi iar —
Să se plece, să se 'nchine,
Să se culce
Peste tine —
Ca un har
Dela bunul Dumnezeu.

Cridim.

In serile de iarnă

Este luna 'n care 'ngheaţă
Apa 'n vad;
Şi din ceruri pe 'ndelete
Fluturi cad.

Fluturi albi din zare'n zare
Cad greoi,
Agăţând uşor pe ramuri
Albe foi.

Lângă vatra care scoate
Nori de fum,
Doi moşnegi cu albe plete
Stau acum.

Şi vorbind de câte toate,
Picotând,
Mai aruncă lemne'n vatră
Când şi când.

Un tăciune fără lucru,
Ce-i dă'n gând,
Fumegă şi sare'n lături
Şuerând.

Un moşneag ce din visare
S'a trezit,
Dojenindu l cu blândeţe,
L-a oprit.

Pacea sfântă e deplină
Prin prejur;
Clinchete de clopoţei
Sună 'n drum.

Emilia R. Popescu

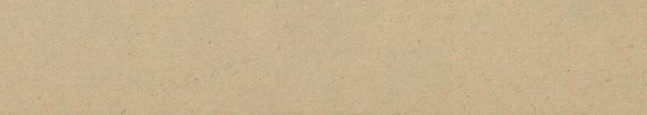

DESPRE DUEL

de Lt. Colonel EM. BOTEANU
din Cavalerie

— PARTEA III. —

Sub Carol al IX lea, Enric al III-lea şi Ludovic al XIII-lea se provocau numai dacă trecând printr'un loc strâmt (precum un gang) pulpanele hainelor s'ar fi atins. Orice injurie cât de puţin gravă da naştere la o imediată eşire pe teren, iar martorii luau parte activă la acţiune şi 5 sau 6 perechi se băteau pentru un singur capriciu. D-l de Sainte Croix, în timp, de nu mai puţin 5 ani, omoară 41 de gentilomi în 112 întâlniri la care a participat; el se retrase la ţară după ce cheltui ca jumătate din bunurile sale, a trebuit deci să şi împrăştie bunul său, şi să tae gâtul la câteva zeci de bravi, pentru a fi un galantom.

Insuşi scrierile relative l'au descris cu o splendidă magnificenţă.

Astfel de personaje cu mania duelului au mai umat şi după dânsul, căci în 179 Generalul Moreau comandant al armatei de Rhin, îşi stabili în Strasburg cartierul general al statului major.

Strasbourg era un orăşel vesel, ospitalier, simplu de viaţă. Străinul era bine îmbrăţişat mai ales dacă purta uniformă, căci alsacienii erau toţi soldaţi şi-şi închipuiau că găsesc un frate în militari ce veneau să ţină garnizoana.

Bătrânii erau vechi soldaţi, tinerii aşteptau cu nerăbdare al 18 lea an pentru a fi înrolaţi; un băiat era desconsiderat dacă nu servea ţara.

Dacă s'ar fi bătut alarma, fiecare cetăţean ar fi păşit pragul şi ar fi ştiut să încarce arma, să mânuiască sabia, să dreseze un cal, încât se putea zice: câţi oameni atâţi soldaţi.

Poporul din Strasbourg, care avea atâtea calităţi războinice trebuia să aibă şi defectele sale, care să reiasă din propriile sale calităţi, adică erau puţin cam încăpăţinaţi şi gâlcevitori, astfel când un spadasin se găsea în Strasbourg putea fără multă cătare, a găsi gâlceavă.

Un tânăr căpitan F... de husari în 1794 se făcuse renumit prin duelurile sale şi Strasbourgul îi reproşa de a fi lipsit pentru prea uşoare motive de mai mulţi dintre capii săi. F... nu uita de a servi de asemeni drept semne sau plastroane. Un tânăr Blüm, unicul susţinător al familiei sale numeroase şi prea iubit, fu provocat fără motiv bine cuvântat şi omorât de F...

Moartea lui Blüm răspândi un doliu public.

Tocmai în ziua înmormântări acestui nenorocit june, se întâmplă ca generalul Moreau să dea un bal mare la primăria oraşului; era o sărbătoare oficială, în altă societate, care ţinea de Blüm nu putea să se dispenseze de a lua parte şi F... era învitat ca toţi ceilalţi ofiţerii din garnizoană. Omorâtorul şi amicii victimei trebuiau deci să se găsească faţă în faţă.

O scenă scandaloasă s'ar fi putut întâmpla din întâlnirea lor, căci iritaţia era la culme; groapa lui Blüm nu se astupase încă bine.

Generalul Moreau prevedea că aceste circumstanţe vor turbura buna garnizoană şi locuitorii ei, că greşeala unuia ar putea să atragă prejudiciul în-

PAGINA SĂTEANULUI

Iar Politica la sat

Vai de satele prinse în mreaja aceasta!

Am scris cândva un articol tot în acest ziar, unde arătam vrajba şi ura ce s'a ivit printre sufletele sătenilor pe urma acestui nepoftit musafir «politica». Nu ştim ce va aduce ziua de mâine!

Dacă nu vom sta să cugetăm la toate relele ce ne vin — de la această diabolică pornire ce ucide tot ce-i nobil şi frumos, nu va fi mult, până vom vedea satele în cea mai deplorabilă stare!

Stau zilnic şi meditez la această ciumă sufletească, această cangrenă ce tinde să 'nvălue sufletele într'o haină neagră cu feţe roşii de sânge! E grozav, şi groaza este cu atât mai mare cu cât aceasta face să se nimicească ori ce calitate de suflet... sădind în locul lor... patima, răzbunarea, frica etc. Jale se aşterne peste satele noastre.

Nu ştim să mânuim această armă... n'avem educaţia politică şi suntem lăsaţi în voe să uzăm de ea la bunul plac!...

Fraţii se urăsc, prietenii se ceartă, satul se împarte în câteva taberi de nuanţe diferite, dându-se la tot felul de mijloace permise şi nepermise şi care contribue foarte mult la decadenţa morală şi materială a satului. Au dispărut din suflet acele calităţi creştineşti ca fii ai aceluiaşi părinte — acelaş neam şi aceiaş credinţă... Din foile veştede ale lor răsar spini otrăvitori, meniţi să închege sufletele noastre... să ne distrugă demnitatea şi însăşi fiinţa!

Este o pornire uriaşă care tinde să reducă la nimic sufletul omenesc.

Cetim mereu prin ziare şi nu ne îngrozim de fel, ba din contra rămânem nepăsători, când auzim de numărul celor dispăruţi în lupta aceasta.

Această boală socială face ravagii mari — dând naştere la multe şi periculoase turburări interne, care zgudue îngrozitor temelia noastă naţională.

La sat ne trebueşte politica gospodăriei a dragostei de aproapele nostru, de pe urma căreia am putea culege aurul preţios, menit a ne ridica situaţia noastră făcându-ne bogaţi pe noi şi statul.

Ion Florescu—Ionești

Luxul la sate

O boală morală şi materială care bântue la sate, e luxul. Zic morală pentru că ea ne strică morala, prin prea marele decoltaj sus şi jos şi subţirimea stofelor. Materială pentru că ne ruinează punga şi avutul nostru.

Ce este luxul ? Este tot ce nu este de folos, nu are legătură şi nu este conform vieţii şi mediului în care trăim. Nu atacăm pe nimeni ci constatăm boala aşa cum se prezintă în toate satele noastre. Este şi la oraşe, dar acolo ar mai avea oarecare rost. La sate însă, el este ceva de prisos. Viaţa satelor nu se potriveşte cu a oraşelor. La sate banul se câştigă mult mai greu şi ce e mai dureros e că aici luxul înlătură frumosul port naţional.

Să discutăm întâi chestiunea economică, adică economia ce am avea dacă nu am purta lux. O rochie de imitaţie de mătasă sau alte stofe, ne costă pe puţin 3000 lei, pe când o rochie făcută din pânză simplă sau dintr'o ţesătură combinată ar costa mult 500 cu lucru cu tot. Deasemenea o pereche de pantofi de lac costă 800 lei, până la 1400, pe când o pereche din piele obişnuită costă 400—500 lei. Asemenea ciorapii de 100—150 lei ar costa 40—50 lei sau mai puţin, iar dacă s'ar împleti din aţă sau lână ar costa mai eftin. Cu un cuvânt dacă toate lucrurile de îmbrăcăminte s'ar lucra în casă atât cele bărbăteşti cât şi femeeşti, din materialul pe care îl avem, lână, in cânepă, borangic, ar costa un sfert din cât costă cele de târg.

Ce nevoie ar fi să cumpărăm stofe făcute din tot soiul de resturi, când noi avem lână borangic, etc. din care se poate face cele mai fine stofe ? Stând de vorbă cu un sătean îmi spunea că merge la târg spre a cumpăra o căciulă fiului său şi că e hotărât să dea până la 1000—1500 lei. Auziţi, cât pe o căciulă, care se putea face cu 100 lei, pentru că acel om are oi şi nu plătea de cât lucrul. Iată o economie de 900 lei. O văduvă a cărei fiică o cicălea mereu, a găsit de cuviinţă să-şi vândă vaca de lapte pentru a cumpăra fiicei sale rochie de mătasă şi pantofi de lac, ciorapi etc. Iată dar, că reaua stare socială economică a satelor noastre se datoreşte în mare parte luxului ce purtăm.

Intr'un sat sunt 15—20 oameni, cari pot suporta cheltuiala luxului fără a se simţi, dar ambiţia îi face şi pe cei săraci să poarte la fel şi atunci sărăcia le bate la uşă. Şi la unii şi la alţii acest port este păgubitor.

Radu Pospai

Cetiţi şi răspândiţi „Cultura Poporului"

Colţul gospodarului

Agricultura

Dintre toate ramurile de producţiune agricolă îmbrăţişate de populaţiunea satelor noastre, agricultura propriu zisă este astăzi cea mai însemnată îndeletnicire şi cu ea se ocupă majoritatea covârşitoare a populaţiunii satelor noastre. Ea, este cheia de boltă a economiei noastre naţionale.

Ţara noastră în constituirea, ei geografică de azi, este socotită printre cele dintâi state europene, nu atât din punct de vedere cantitativ al producţiei, cât mai cu seamă din punct de vedere al calităţii naturale a produselor noastre.

Prin calitatea pământului ce avem întins pe marile câmpii ale ţării şi pe văile mănoase ale numeroaselor sale râuri, ţara noastră, este capabilă a da producţiuni mijlocii din punct de vedere cantitativ, fără întrebuinţări de îngrăşăminte şi fără a se face o cultură raţională.

Iar, sub raportul calitativ în gospodăriile raţionale, produsele noastre ocupă locul întâi între toate ţările, din cauza împrejurărilor climaterice (precipitaţiuni, lumină, căldură), combinate cu pământul.

Din cauza climatului prielnic, cultura — agricolă se întinde pe întreg cuprinsul ţării cu gruparea plantelor după felul lor faţă de sol şi climă. — Din acest punct de vedere grâul ocupă maximum de suprafaţă în reginea de şes cu porumbul şi orzul. La munte şi deal, în terenurile arabile, ovăzul şi secara se desvoltă şi produc satisfăcător. Leguminoasele dau frumoase producţiuni la şes şi dealuri ca şi plantele industriale — sfecla de zahăr şi tutunul — care se cultivă pe suprafeţe însemnate în cuprinsul ţării. Cânepa şi inul sunt culturi căutate de sătenii noştri cari le apreciază şi întrebuinţează în industria lor casnică.

Din suprafaţa totală a terenului arabil care, este de 12.269.362 Ha., 90% este cultivat cu cereale şi numai restul de 10% este întrebuinţat pentru toate celelalte plante.

Din produsul plantelor noastre a căror valoare totală pe 1926 se ridică la aproximativ 80 miliarde, se îndestulează alimentaţiunea ţării, iar partea întrecătoare, este destinată pentru export. In anul 1926 s'au exportat: grâu, orz, porumb, în proporţii aproape egale şi mai puţin ovăs şi secară, în valoare aproximativ 12 miliarde.

Pomicultura şi viţa de vie.

Cu deosebire în regiunea alcoolurilor, îndeletnicirea de căpetenie a sătenilor, este cultura pomilor şi a viei. — Dintre pomi, cel mai răspândit, este prunul care ocupă aproximativ—120.188 Ha. din al cărui produs se face ţuică şi prunele uscate, pentrn consumul propriu al sătenilor şi pentru vânzarea în comerţul interior cu oraşele.

Nucul, este de asemenea întins în această regiune, după cum îl găsim şi la şes, şi dă bune rezultate, economice; după el urmează merii, perii, cireşii, caişii, şi persicii. Din fructe se face un mic export de mere şi nuci, care poate fi sporit încă mult, dacă vom creia debuşeie şi lucrători specializaţi pentru cules asortat şi ambalat. Ca observaţiune practică avem de arătat că beneficiile acestor culturi sunt mai mici de cât a culturii de cereale şi viaţa economică a satelor din aceste regiuni, este mai anemiată. Aceasta din cauza culturei care în această ramură de producţie este mai rudimentară decât în agricultura propriu zisă.

In regiunile de deal, cu expoziţiuni sudice, avem cultura viţei de vie, care ocupă aprox. 280.000 Ha. — Atât din cauza pământului acestor podgorii cât şi din cauza climatului, se obţin satisfăcător pe vin, şi de o superioară calitate.

Cultura viţei de vie, este din cele mai intesive şi raţional muncită de sătenii noştri, din cauză că ea, dă beneficiile cele mai mari pe unitate de suprafaţă.

Viaţa economică a satelor noastre în aceste regiuni este în genere înfloritoare.

Creşterea vitelor

Un produs de mare însemnătate pentru economia noastră naţională şi în deosebi în viaţa economică a satelor noastre este creşterea animalelor, care este aşa de mult lăţită, încât acoperă toate trebuinţele interne şi ne dă şi mari posibilităţi de export, la vitele bovine şi la porci. Cu deobire Ardealul şi Bucovina, din cauza terenului şi aptitudinilor a locuitorilor, sunt adevărate grădini de creştere a animalelor.

In 1926 — pe lângă acoperirea acestor trebuinţi în gospodăriile săteşti şi în gospodăria de stat sub formă de apărare naţională (caii) — s'au mai exportat, animale bovine, porci şi ovine, în valoare aprox. 2 miliarde şapte sute de milioane. — Acest export poate fi încă mult sporit.

Pescăriile

O însemnată ramură de venit, este şi pescuitul. — Ţara noastră are aprox. 1,200.000 Ha. ape dulci, sub formă de râuri şi lacuri bogate în peşte de toate varietăţile, până la cele mai fine specii.

Locuitorii aflaţi în satele de malul apelor producătoare, se ocupă în genere cu pescuitul, iar acolo unde această ocupaţiune nu le ocupă tot timpul, ei se mai ocupă şi cu plugăria.

Se pescueşte anual aproximativ 25 milioane kgr. peşte, produs numai ca dar al naturei, care se întrebuinţează pentru alimentaţiunea populaţiunei. Prin o cultură raţională, s'ar putea ridica producţia peştelui peste îndoit. In acest scop este necesar capital mare, pentru cultivarea şi exploatarea, cum şi cunoştinţele profesionale ale sătenilor pescari.

I. Gh. Lucescu

In ce limbă li se vorbeşte ţăranilor

D. Petronius scria în *Viitorul* dela 28 Martie 1916: «La sate nu se citeşte mai nimic. Şi aci e buba... Dar este un lucru care împedică răspândirea lecturei la sate.

«Este deosebire între limba noastră, a orăşenilor, şi limba lor.. Suntem un neam care etniceşte unic, avem aproape două limbi vorbite: una care a rămas încrustată în formele ei vechi, şi alta care a luat forma chiar şi cea sintactică a limbei franceze».

Foarte drept şi foarte adevărat.

Şi acum ascultaţi totuşi cu ce cuvinte a vorbit Dr. Hasnaş ţăranilor din Novaci Gorj, la înmormântarea lui Brezulescu, mort în 1916: «Considerând ideile drept forţă care pot să mişte lumea, a avut încredere în izbânda binelui, era un mare optimist, pe care nu-l descurajau pedicile şi mergea cu tot focul tinereţei către ţinta lui,... trăgând maximul de redevenţă numai prin admirabila organizare cooperatistă, voind ca pauperismul să fie necunoscut, alcoolismul neexistent, instrucţia solidă şi deci partea morală: cinstea, onestitatea, liniştea în culme».

Brezulescu i-a iubit pe ţărani şi n'a vrut să se despartă de dânşii. La moartea acestui om, care a fost totdeauna atât de apropiat de ţăranii lui, care a vrut să fie totdeauna unul din ai lor,— mi se pare că era o greşală a vorbi într'o limbă atât de departe de ei. Brezulescu însuşi ar fi fost cel dintâi care ar fi protestat.

N. SILUREANU

Sfaturi pentru cultivatorii de secară

Deoarece în România secara se cultivă pe suprafeţe destul de întinse, trebue să ne cunoaştem condiţiile de semănare în scopul de a face o cultură bună.

După lungi experienţe s'a observat următoarele reguli pentru culturile de secară:

1. Secara se seamănă într'un pământ bine lucrat şi bine afânat.

2. Să se semene pe un pământ bine repauzat, în nici un caz pe un pământ nou.

3. Să se semene mai devreme decât mai târziu, deoarece semănăturile târzii dau seminţe mai multe decât cele timpurii, dar produc o recoltă mai puţin sigură. Secara semănată devreme, prezintă avantajul că îşi desvoltă rădăcinile şi tulpinele înaintea altor plante, şi pentru aceasta înăbuşă apariţia acelor ierburi.

5. Să se semene dupa 7 zile dela arătură.

6. A se semăna devreme, nu înseamnă că se poată face aceasta şi pe un timp rău.

7. A se semăna mai târziu înseamnă a avea un folos mic.

8. Semănăturile târzii se fac pe un pământ afundat şi activ.

9. Să se semene des pe un pământ bogat.

10. *Sămânţa să nu fie numai din recoltă nouă..*

11. *Seminţele trebuiesc date prin trior înainte de a fi aruncate pe ogor, în scopul de a separa grăunţele cornute de cele bune*

12. Când se seamănă, să nu fie rouă sau ceaţă, iar pământul să fie uscat.

13. Sămânţa se îngroapă la 4—5 cm.

14. Să se grape şi să se smulgă ierburile rele.

15. Cel ce seamănă devreme, are zile favorabile în dauna celui ce seamănă mai târziu.

16. Secara crescută prea mare, se paşte cu oile sau se tăvăluceşte, altfel paiul creşte înalt şi fiind plăpând, este culcat de vânt.

Adm. Căpit. Ovid Constantinescu

Şezătoare sătească

Multe şi de folos, învaţă sătenii dela şezătoare. Acum o săptămână la şcoala din Comuna Băduleasa-Teleorman, a avut loc o şezătoare sătească, cu concursul d-lor învăţători: Traian Constantinescu şi Th. I. Zaharia. Cuvântarea a fost despre: Cooperaţie şi însemnătatea Cooperaţiei la sate». Sătenii au ascultat cu multă atenţiune, iar asupra diferitelor chestiuni ce s'au ivit din mijlocul sătenilor veniţi în număr f. mare, dl Traian C. a ştiut să vină cu explicările necesare. A urmat apoi, recitări şi dialoguri frumoase precum şi coruri pe o voce şi două voci de către elevii cursului complimentar, sub conducerea tânărului învăţător Th. I. Zaharia.

Acolo, unde este unire între preot şi învăţător putem spune că se poate, oricând păşi spre isbândă în orice încercare de cultură şi luminarea poporului.

O stare nenorocită

Nimic nu urăsc în această lume mai mult ca nedreptatea. Şi mai ales când este cocoţată în vârful piramidei sociale, iar deacolo se răsfrânge fără nici o mustrare de conştiinţă peste noi cei mici, îmi este insuportabilă.

Noi, cu toţii suntem fii ai neamului românesc şi muncim pentru propăşirea lui în toate direcţiunile bune. Avem datorii pe cari ţinem să ni le îndeplinim cu sfinţenie pentrucă aşa ne dictează conştiinţa noastră sănătoasă dar avem şi drepturi şi cerem cu stăruinţă ca aceste drepturi să ne fie respectate.

Am cetit cu bucurie prin ziare mai acum un an, ordine de ale noului guvern care cerea cinste funcţionarilor săi, cerea să se facă dreptate celui nedreptăţit, vorbea de o întronare a legalităţii, ca şi cum până aci n'ar fi fost nimic din acestea, şi m'am bucurat şi ne-am bucurat cu toţii de această măsură. Se vestea o eră nouă. Lumea nu va mai suferi din cauza scumpetei şi cametei. Funcţionarii vor primi salariul la timp etc.

Mai zilele trecute am văzut că s'a dat ordin să se plătească pe Ianuarie 1930 toate salariile corpului didactic.

Toate acestea şi multe altele am auzit şi citit, dar vai nimic nu s'a înfăptuit. Nici o uşurare. Dimpotrivă, ca nici odată, ridic glasul şi strig de pe înălţimi să audă cei îndrept că n'am primit salariile dela Noembrie 1929. Am alergat pe la toate uşile şi în zadar. Plătim dobânzi de 30 la sută la bănci, ca să luăm bani şi să putem trăi şi salariile noastre, dreptul nostru, nu ni se dă.

De ce ? Dorim să ni se răspundă. Impozitele le dăm la timp, dar munca noastră ne este oprită.

Cu ce îşi închipue cei mari că trăim ? Asta este dreptatea trâmbiţată ? Oare cei de la Direcţiunea culturală rabdă tot ca noi ?

Suntem sătui de promisiuni şi ordine. Dorim să vedem împlinite cele ce se spun.

Starea aceasta nenorocită să înceteze odată. Să se chivernisească cu înţelepciune banul strâns din sudoarea mulţimei ce aşteaptă zile mai bune, zile în care dreptatea să troneze, iar nu nedreptatea ca azi.

Repet. «N'am primit salariile dela Noembrie 1929». Să ni se dea, căci noi ne-am făcut datoria.

D. D. Achimescu

Rugăm pe D-nii Colaboratori să ne trimită articole cât mai scurte.

---

tregei armate. Un om de simţ ar rămâne acasă, zise generalul, F... sunt sigur că va veni la bal, înadins pentru a irita duşmanii lor. Cum să împiedic eu acest inconvenient ?

Căpitanul Dupont, cel mai tânăr din adjutanţii generalului Moreau zise: Este un mijloc foarte simplu d-le general, de a i se spune a se întoarce imediat acasă când va veni.

Dar, replică generalul a trimite pe F... acasă este a deschide o afacere cu dânsul, căci disciplinar nu-l poţi exclude.. cine oare va voi să se însărcineze cu un aşa urât comision ?

Eu răspunse Dupont!

Ei bine consimt, numai dacă vei vorbi în numele meu şi vei lucra din ordinele mele, adică nu vei fi decât organul voinţei mele, căci nu voesc scumpe Dupont să ai vr'o afacere cu acest încăpăţinat de F...

Dupont se înclină cu respect şi plecă capul niţel mai mult decât trebuia, ca să ascundă un surâs viclean.

Sosi seara. Primăria era luminată ca ziua.

O formidabilă orchestră făcea să se audă cântecele cele mai vesele, invitaţii veneau cu grămada. F... sosi şi el, când Dupont îl înhaţă şi îl trase în colţul antretului, înainte chiar ca el să-şi fi scos mantaua şi îi zise:

Ce cauţi aici ?

A! tu eşti Dupont ? Bună seara Dupont! Ce dracu! vezi bine că viu la bal!

Nu ai ruşine de a veni la bal, în ziua nenorocită a îngropări lui Blüm ?

Eu ? de loc!

Ce vor zice amicii lui, rudele lui, care sunt în salon ?

Vor zice ce vor voi, puţin îmi pasă! Dar ce te interesează mai întâi pe tine ?

Mă interesează tot ce ocupă spiritele astăzi...

Spiritele altora! mie nu-mi place să-şi vâre nimeni nasul în afacerile mele. Acum scumpul meu, tu mi-ai făcut mica ta morală, lasă-mă să trec, am gust a dansa,

Nu! nu vei dansa.

Pentru ce ?

Pentru că ai să pleci.

Nici nu am sosit încă bine!

Şi nici nu vei ajunge până în salon. Generalul ţi-a ordonat să te duci acasă.

Mă goneşti ?

Nu, aceasta este o precauţie ca să nu fii *gonit* din bal.

Pentru D-zeu cred că glumeşti! după insultele cu care te-ai însărcinat să mi le transmiţi. Ştii tu ce înseamnă a da afară pe F...?

Fă-mi plăcerea de te cară, căci am o doamnă angajată şi aştept întâiul semnal de vals,

Ascultă, zise furios F... nu mă pot răzbuna pe general căci îmi este superiorul meu, şeful meu, dar tu îmi eşti egalul meu, tu ai îndrăznit a te pune jumătate în insultă, o vei plăti toată şi ne vom bate.

Eu ţi-am comunicat, destul de delicat, ceia ce eram însărcinat a-ţi spune, zise liniştit Dupont, nu te-am provocat de loc dar ghiceam cum toate acestea ar putea să se sfârşească cu un om ca tine. Ascultă la rândul tău, este mult de când mă plictiseşti, fasoanele tale de spadisiu mă revoltă; sunt încântat de ocazia ce-mi procuri şi îţi voi da o lecţie de care îţi vei aduce aminte multă vreme. F... se retrase frumos, şi cum eşi încet şi contrariat avu desplăcerea să vadă pe Dupont alergând după dănţuitoarea lui, care mult mai uşoară ca o silfidă se învârtia condusă la braţul lui Dupont.

F... petrecu o noapte rea, cugetând că dacă nu va putea ucide pe Dupont, a doua zi ar fi disperat.

Dar evenimentele luptei nu fură aşa precum spera, căci Dupont îi dete o straşnică lovitură de spadă.

Trage bine, îi zise F... căzând!

Nu tocmai rău după cum vezi.

Da, dar acum cunosc jocul tău, nu mă vei mai împunge, îţi voi proba când mă voi vindeca.

Vrei dar să reîncepem ?

Se înţelege.

Cum vei vrea, nu pot să-ţi refuz nimic. In adevăr că după câteva săptămâni de îngrijire F... se puse în picioare în faţa adversarului său, dar de data asta fu Dupont rănit de F... care-i zise:

Vezi bine că ţii mâna prea jos, pentru a putea para lovitura mea.

Să facem a doua repriză să vedem cui i se cuvine Bella. Această Bellă dete ocazie la oarecare mici dificultăţi care fură curând tranşate. Astfel F... pretindea că în cele dintâi 2 încercări, făcându-se lupta cu spada rămasă nedecisivă şi că ar trebui ca partida decisivă să fie cu pistolul, sprijinindu-şi părerea cu rezoane bine fondate pentru a fi adoptată.

Dar Dupont protestă zicând că privilegiu militar, obligă pe ofiţeri a se bate cu armele lor.

Dupont făcea bine deşi menţinea dreptul său, căci adresa lui F... la pistol deveni istorică, el obişnuise servitorul său să ţină între degete o mică pesă de monedă, pe care i-o lua la 25 paşi cu revolverul. Şi adesea ori husarii din Reg. lui, care treceau în galop cu pipa în gură îşi vedeau preţioasa lor pipă, spărgându-se lângă gură fără să ştie la ce furtună se atribue această catastrofă.

BRAȘOVUL CULTURAL

In sala de recepție a Liceului «Andrei Șaguna», cu o asistență foarte numeroasă — din pătura aleasă a Brașovului și popor din Scheiu—a ținut cu mult interes să asculte conferința D lui **Profesor Universitar, Dr. Mina Minovici,** *despre:* **Distrugerea omenirii prin alcool»,** *din care rezumăm cele ce urmează:*

Un învățat străin a spus că, toate boalele din lume n'au decimat atâta lume, cât a decimat alcoolul.

Dacă ne coborâm în massa băutorilor, ei înșuși recunosc, dar n'au ce face.

Dacă întrebăm o națiune cât o costă spitalele cu alcoolici ne va răspunde că această cheltuială e mult mai mare de cât s'a cheltuit cu războiul mondial.

Acest rău nu lovește numai câțiva dintre noi, ci s'a întins așa de mult, încât putem spune că, alcoolismul este azi o lepră socială.

Ex: Franța voind să cucerească pe Negrii din Africa, i-a îmbătat cu alcool, și i-a câștigat.

Anglia la fel a făcut cu Egiptenii; Suedia la fel cu Laponienii. Tot așa America cu Peile roșii.

Deci, alcoolul e o armă puternică prin care s'au cucerit popoare.

S'a căutat să se facă din el un panaceu, ceva care ar fi bun pentru orice în lume.

Dacă întrebi pe cei ce stau în frig, de ce beau, îți răspund: ca să ne încălzim.

Dacă pui aceiași întrebare celor dela căldură, îți dau răspunsul: ca să ne mai răcim, sau: pentru că ni-i prea cald.

Dacă constatăm diferite țări cari din punct de vedere cultural—stau deasupra multora, observăm: Franța a perdut din cei mai mari oameni din cauza alcoolismului.—In Rusia Tolstoi a avut aceiași soartă.

Aceiași constatare o găsim la noi, căci mulți oameni de valoare am perdut din cauza acestei boale.

La acest dezastru—ceia ce este mai trist—vine statul și ia parte. Bugetul său crește pe socoteala fiecăruia din acești nenorociți.

Ministerul de Finanțe a încasat 16 miliarde numai din alcool; deci, mai mult decât a treia parte din întregul buget al Statului. Cu această frumoasă sumă câte școli, biserici, spitale, etc. n'am putea face!

Avem: 500.000 cârciumi; 18000 biserici și 32000 școli. Iată ce tristă proporție pentru poporul unui stat!

Avem însă State, cari au luat măsuri în contra alcoolismului.

America a introdus prohibirea alcoolului. Franța a declarat războiu alcoolului cu 24 ore înainte de a intra în războiu, dar imediat după războiu, alcoolismul a început să lucreze ca și mai înainte.

Ce spune știința de această otravă?

Această otravă introdusă în organism, se localizează în cel mai scump organ—creierul și în organul generațiunei. Lovește, deci, omenirea la isvor.

Nunțile noastre ar trebui prezidate de Venus—de mireasă, nu de Bachus, căci s'a constatat că, în general primul născut lasă de dorit ca inteligență, ca resistență fizică etc.

Femeia, care bea în timpul sarcinei, n'o poate suporta, ori în cel mai bun caz, copilul moare de mic, dacă nu e născut chiar mort.

S'a făcut experiență cu o cățea căreia în timpul sarcinei i s'a dat alcool. Rezultatul a fost că unii cățel au fost morți, alții debili, în cât după câteva zile au murit.

Tot așa s'a încercat cu câteva găini, cărora li s'a dat spirt, și s'a constatat că partea cea mai hrănitoare dela ouă—gălbinușul—era mult redus—chiar la jumătate.

Mai departe: alcoolul are mare influență asupra alăptării, întrucât reduce debitul de lapte și apoi atrofiază mamela.

Dar trebue să se știe că alcoolul trece în lapte în 15 minute.

Femeia, care bea, are avorturi, morți etc.

Un lucru f. trist e că avem un mare procent de nebuni din cauza alcoolului. Aceștia sunt cei mai periculoși, și de aceia ei sunt separați, căci fac mult sgomot în azil.

Învățatul Darwin a atras atenția asupra omenirii: «Feriți vă de boalele ce iau naștere din cauza băuturilor».

Noi abia azi constatăm rezultatele.

Tot el a spus că aceste boale—se poate ca tocmai la a 3-a sau a 4-a generație să se ivească. Deci, se poate ca fiul să nu moștenească calitățile tatălui, care a fost sănătos, ci defectele bunicului, care a fost alcoolic.

Dar un fiziolog a spus: Ce aveți cu alcoolul? El e un element de prima necesitate. Dacă era rău, nu se întindea atât de mult. Cei mai civilizați beau; cei proști, nu. Cei mai voinici sunt cei ce beau.

Răspundem: adunările și societățile noastre dovedesc răul ce l aduce alcoolismul. Franța, cea mai civilizată din Europa, e cea mai nenorocită din această cauză. Ea e singura, care țipă contra alcoolului. Americanii nu beau alcool, ci apă. La banchete apă se obicinuește. Ei sunt cei mai voinici, dar sunt împotriva acestei otrave.

Dar unii zic: Alcoolul e un stimulent. Răspundem prin vorba populară: e beat mort. De unde dar stimulent?

Alții: alcoolul e un generator de idei, de inspirație etc.

Răspundem: da, alcoolul e deslegător de limbă, de idei, dar în așa măsură că, de îndată ce te «ia luleaua neamțului», ideile ies cu totul contrare decât ne așteptăm.

Dacă alcoolul ar fi prielnic, l-am da în spitale ca medicamente și am scăpa de tote boalele.

Din punct de vedere medico-legal, alcoolul e un generator de crime: Noi aducem pe *criminal* la bară, dar mai trebue: *cârciumarul*, care a dat alcool, *fabricantul*, care l-a preparat și *statul*, care patronează această otravă.

Alcoolul prepară patul tuberculozei El nu e un stimulent, nu desfătează, nu deschide încheeturile, nu încălzește. Dacă ar fi așa. cei ce fac expediții la pol, n'ar lua cu ei grăsimi, unt, delemne și n'ar mai avea ca principiu de a merge, căci altfel răcesc. Dl. Profesor s'a dat pe sine de exemplu: Sunt de 62 ani. Muncesc cât zece, beau cât zece, dar bine'nțeles apă și n'am știut în viața mea ce e durerea de cap, ori altă boală, nu mi-am scos nici o măsea și mă simt destul de sănătos.

Corespondent

MADONA

I. Gheorghiță

FUIOR (4-a urmare)

Atâta fericire, îmi pare o povară
Vremea *In suflete, în lume, domol se face seară!...*
Băl. Lăcr. *A!*
Băl. *Cine ești bătrâno și cum ai cutezat*
Să intri în palatul păzit?
Vremea *M'am furișat..*
Din marea bucurie să smulg doar o frântură..
Tu ai în grâu, amestec de teamă și de ură...
Vă temeți? Dece oare? Eu nu-s așa de rea
Venii ca să mă bucur... E drept și-i partea mea!
Săracă sunt, mă credeți! dar dau cu prisosință
Din tot ce am... Vă turbur? Dece n'aveți credință?
Tăceți? De ce? V'apasă pe frunte al grijii nor?
Venii să fac un bine: Prezic în viitor!
Ghicesc de mâine ziua e tristă sau frumoasă.
(Lăcrămioarei) Dar viața Ta Domniță, să știi, e viforoasă!
Dă-mi mâna... Uit'te 'n palmă sunt linii... Uite-acum?
Aici e Desnădejdea.. și-al suferinței drum,
Și lungă, lungă-i calea durerilor și locul
Norocului nu este... Lipsește-aci Norocul!
(Bălăioarei) Dă-mi mâna ta..
Băl. *Mi-e frică...*
Vremea *Dă-mi mâna*
Băl. *Ajutor!*
Fuior *Ce s'a 'ntâmplat? Ce este?*
Băl. Lăcr. *Fuior! Fuior!... Fuior!*
Fuior *(Vremei) Ce cauți?*
Făr' odihnă străbat domol prin viață!
Băl. *Cumnate, baba asta-i nițel cam îndrăsneață.*
Lăcr. *Atâta cutezanță...*
Vremea *Dece mă privești crunt?*
Fuior *(iute) Ce vrei și cum te chiamă?*
Vremea *Cum, nu știți cine sunt?*
(Grădina se întunecă. Vremea se preface într'o zână).
TOȚI *(văzând'o) A!*
Vremea *Vremea-Vrăjitoarea... In lume: Rău și Bine!*
Sunt veacul care trece, sunt veacul care vine!
In meșteșugul firei: Schimbarea, veșnic mers;
Sunt viersul ce se naște, sunt viers uitat și șters
Ce-abia mai plânge 'n noapte la geamul de fecioară...
Sunt vântul lin ce-adoarme pe-a verilor vioară!
Mă veți cunoaște 'n Toamna duioasă 'n Primăveri,
In trei cuvinte 'nscrisă; Sunt Astăzi, Mâine, Eri!
Vin Zorile cu mine... Cu mine-l Inserarea
Ce'n mantia de neguri cernește Depărtarea...
Sunt plug în hăul vieții; cu el, să știi să ari,
Sub brazd'ascund sămânța avânturilor mari!
Băl. *Ce bine faci pe lume?*
Vrem. *Las iarba ca să crească,*
Un loc dau fiecărui sub cruci, să se-odihnească:
Dau flori înmiresmate albinelor din stup
Și lumii-i dau Iubirea 'n împerecheri de trup;
Stiharilor, dulci visuri, nădejdi; oricărui munte
Il dau 'nălțimi uriașe: înviforata-i frunte
Se macină prin Vreme, devine tot mai mic
Din stema 'nzăpezită nerămânând nimic!
In drumul meu, în suflet de obidiți, se aprinde
Nădejdea, o scântee, o flacără,—se'ntinde
Se 'mprăștie, vâlvoarea se urcă tot mai sus
Și 'n hora ei cuprinde pe Domn și pe Supus;
Increderea *în zile ce vor veni mai bune;*
Dau tron de regi și aur atâtor minți nebune;
De asemeni fericitul, primește când îl pun
Otravă, în cristalul cu vinul cel mai bun.
Cu prisosință: — Cântul, Uitarea, Veselia
Prilej de reculegeri, și glia...
Nu dau destul? Răspundeți e darul meu sărac?
Femeii-i pun pe buze însângerări de mac.
Lăcr. *Dar răul?*
Băl. *Spune, răul?*
Vrem. *Femeii ce petrece*
Ca să i aduc aminte că totu'n lume, trece
Că anii nu înșeală, și clipele, nu mint,
Ii cern ușor — în păru-i bogat și greu — argint;
Din zilele i mărețe-i fac zile chinuite..
Iar omului din vlagă, îi storc pe nesimțite,
Căci eu sunt Amăgirea: dau tot ce nu v'am dat!
Pentr'un sărut,—dau chinul; pe un zâmbet—un păcat!
Iar tuturor ce gustă în viață desfătarea
Din plin,—le dau tovarăș să aibă: Remușcarea!
Să-i urmărească veșnic trecutul urgisit
Și n urmă ocrotire...
Fulor Vrem. *Dar dacă 'n fire nu pui nici* mers *și nici* schimbare?
Voiu scri pe poarta lumii doar un cuvânt: «Uitare!»
Popoarele în mine muri-vor rând pe rând
Culcate 'n raft de glie... Nu glas, nu dor, nu gând!
Nu va mai naște un vierme pământul; nici se scutur
Din pârguite roade... Nu va sbura un flutur
Și n'or mai fi lăcașuri la care să te 'nchini,
Căci peste tot domni-va o pace de ruini,
O liniște cumplită; pământul o să poarte
Dar un întins de ape, încremenite, moarte
Sfârșitul așteptându-și, pământu'n rostogol,
In vecinica 'nvârtire, s'o prăbuși în gol... (piere).
Băl. *A fost ceva?*
Fuior. *Nu-mi pare..*
Lăcr. *Ce bine-c'ai venit...*
Dă-mi mâna...
Fuior. *Aduc daruri..*
Amândouă *(uimite) Sunt de neprețuit,*
Lăcr. *Atâta bunătate și-atâta bogăție*
Mă farmecă, mă 'ncântă...
Băl. *Ah! nu mi e dat și mie*
Să vie să mă ceară chiar smeul din pustiu
M'aș duce...
Fuior *Ai răbdare cumnată nu-i târziu!*
Lia *(intrând) V'așteaptă lumea 'ntreagă, v'așteaptă tot palatul*
Lăcr. *Nu vrei să vezi pe tata?*
Fuior *Da? Unde e 'mpăratul (ies)*
Lia *Nu i nimeni?*
Grăd. *Nici suflare de om acuma în*
Grădină... Tu?
Lia *Mie-e teamă cu voi ca să rămân.*
Grăd. *Nuntașii?*
Lia *Cu 'mpărătul, se 'ntrec în temenele*
Grăd. *Domnițele?*
Lia *Sfioase parc'au căzut din stele*
Le dau târcoale craii ca niște 'mpănuați
Cei mai bătrâni, la mese voioși de parcă-s frați
Glumesc și'n voe bună cu vinul mi se'ncurcă...
Grăd. *Dar Chelărița? Spune-mi? Cu ea o s'am de furcă.*

(Va urma)

INFORMAȚII

Din țară

Din familia lui Eminescu. La Bistrița, a murit Matei Eminescu, fratele marelui poet. El a trăit în ultimul timp, retras împreună cu soția sa la un cumnat al său din Bistrița, unde era iubit de toți, zilele trecute însă a murit, în vârstă de 73 ani.

Cu Matei Eminescu, se stinge ultimul vlăstar din familia lui M. Eminescu.

Născocire românească. — D-l Niță Pavelescu, agricultor la Blejești—Vlașca. a născocit în urma unei munci neîntrerupte, o mașină de secerat, pentru un cal, ușoară și ieftină, care ia brazdă de un metru.

Această mașină de secerat, se poate transforma foarte ușor pe câmp, de oricine în cositoare.

Mecanismul acestei secerătoare-cositoare este simplu și poate fi condusă de către oricine, fără a avea nevoe de mecanic.

D-l Niță Pavelescu, care a mai născocit și un plug care ară și seamănă în acelaș timp, merită toate laudele.

Iarăși salariile. — Primim din diferite locuri scrisori depe la învățători și preoți, care ne spun că nici până acum n'au primit salariile pe Decemvrie, iar alți pe Noemvrie 1929.

Credem că ar fi nimerit ca să se termine odată cu această neregulă. E de mirare, cum unii primesc lefurile imediat la începutul lunii, iar alții nici după patru luni.

La Nistru. — După prinderea curierului sovietic Caramanov, în apropiere de satul Vadul lui-Vodă, populația de la Nistru era îngrijorată, căci vreo trei zile dearândul se auzeau sgomote dincolo, peste Nistru într'un sat Pârâta. Liniștea este astăzi restabilită. N'ar fi rău totuș dacă s'ar intensifica paza la Nistru.

Desfacere de logodnă. — A. S. R. Principesa Ileana în înțelegere cu M. S. Regina Maria și cu Inalta Regență, a hotărât să desfacă logodna Sa cu contele Alex. de Hochberg.

Prizonierii din Rusia se reîntorc acasă. Din spusele unui fost prizonier în Rusia, reîntors de curând la Târgu-Mureș, s'a aflat că guvernul sovietic din cauza crizei economice a încuviințat repatrierea mai multor români și unguri căzuți prizonieri în timpul războiului. Alții fiind duși pe frontul chinez au dezertat și încearcă să se întoarcă acasă prin China. Dacă nu întâmpină piedici prea mari, sosirea se va întâmpla în cel mult o lună de zile.

Politice

Femeie primar. — In comuna Voinești jud. Vaslui a candidat pentru locul de primar și o femeie, d-na Zablovschi, care obținând majoritatea voturilor, a fost proclamată aleasă.

Este primul caz în țara noastră. Dar, mirare! numele nu e românesc.

Din Străinătate

Rușii fug în Polonia. — Zilnic trec țărani ruși în Polonia. Autoritățile poloneze îi primesc cu multă bucurie și îngrijesc de ei. Rușii fug de la bolșevici din cauza prea marei mizerii, care domnește pretutindenea la ei. Cum îi mai rabdă oare Dumnezeu pe bolșevici!

100 ani de la eliberare. — Grecia va sărbători anul acesta 100 de ani dela independența sa. Prin protocolul dela Londra din 3 Fevruarie 1830, la care a consimțit și Inalta Poartă în 24 Aprilie, 1830, Grecia, după lungi lupte naționale, a fost recunoscută ca stat suveran.

Serbările independenței vor fi organizate în Aprilie și vor străluci mult prin serbările dela Delfi.

Prăpăd în Franța, — Zilele acestea au fost în Franța mari revărsări de ape. Din cauza aceasta numărul morților se ridică la 900, iar al celor fără de adăpost este de 39.000. 10.000 de case au fost distruse.

Pentru prăpădul întâmplat, Guvernul Francez a hotărât ziua de 9 Martie ca zi de mare doliu pentru Franța.

LICITAȚIE

In ziua de 20 Martie 1930 ora 10 dimineața Comitetul Societății «Cultul Eroilor» Filiala Focșani, ține licitație publică cu oferte închise în localul Comandamentului Diviziei 6 a Focșani, pentru darea în antrepriză a continuării lucrărilor Mausoleului Osuar din orașul Focșani.

Valoarea lucrărei se ridică la suma de lei 500.000 pentru campania de lucru a anului 1930.

Licitația se va ține în conformitate cu art. 147 din Statutul Societății.

Concurenții vor prezenta în ședință garanția legală de 6% fie numerar fie prin bonuri.

Supra oferte nu se admit.

Orice informații se pot lua între orele 10—12 dimineață la Comandamentul Diviziei 6 a Focșani, Maior Dumitru Ioan Secretarul Societății, și la ziarul „Cultura Poporului", str. Regală No. 16, București.

Comandantul Diviziei 6-a și Președintele Societății «Cultul Eroilor»

Filiala Focșani

General (ss) PISTRIȚU.

Chieleș Impărat

Poveste scrisă în versuri populare după

P. Ispirescu

de SERAFIM IONESCU

Toată lumea ce privia...
Chieleș țipa cât putea
Și se văita cumplit
Că mărul i ar fi plesnit
Capul și se văicăria
Și fugea cât ce putea.
Văzând cele întâmplate
Impăratul,—«Nu se poate»,
A zis;—«Eu cred că a fost
Vre o greșală; căci, p'un prost,
P'un chieleș, e peste fire
Fata mea s'aleagă mire!»
Mai făcură o 'ncercare.
Trec din nou și mic și mare,
Dar domnița nu greșește
Tot pe Chieleș îl lovește,
Iar ei dă fuga strigând
Și mâna la cap ținând.
Impăratul, uluit
Și 'n sufletul său mâhnit,
Își ia iar vorba 'nnapoi
Și, din nou pune-apoi
Să se facă încercare.
Trecu care mai de care
Dar—de lovit—fu lovit
Tot Chieleș cel urgisit,
Norocul pe el căzu.
Dacă văzu și văzu
Impăratul că nu merge,
C'a treia oară alege
Tot pe Chieleș, s'a plecat
In fața marelui sfat
Și se hotărâ a da
Și, după cum mi s'a spus,
L-a cununat într'ascuns,
Intr'o Marți sau într'o Joi
Il oropsi p'amândoi.
Și nici că vru să mai știe
Despre ei, ori ce-a fi, fie,
Nici s'auză, nici să i vază,
Chiar cerul de ar fi să cază
Peste ei.—Insă, de milă,
Or, mai știi, poate de silă
Ingăduì să trăiască
In curte, să locuiască
Un bordeiu, ce sta pustiu;
El să fie sacagiu,
Curților împărătești.
Slugile cele domnești,
Oameni răi și derbedei
Râd și-și tot bat joc de ei
Aruncând cu bălării,
Tot felul de murdării
D'asupra bordeiului.
Chieleș răbda'n sinea lui,
Mai ales că, în bordei
Se găsia ori și ce vrei:
Podoabe, scule alese,
Frumuseți ce le aduse
Calul cel înaripat.
Nici la 'mpărat în palat
Așa mândreți nu găsiai
Bordeiul credeai că-i rai
Inăuntru.

Petitorii

Impărații, prințișorii,
Ce veniseră s'o ceară,
Cu toții se îmbufnară
De rușinea ce pățise,
Căci ea îi disprețuise
In locul lor alegând
P'un Chieleș, un om de rând.
Astfel, ei se învoiră
Și oaste mare porniră
Asupra 'mpăratului,
Socrului Chieleșului.
Auzind cum că vecinii
Prinții, petitori hainii,
Vin cu oaste, cu război.
Ce să facă?... Inapoi,
Numai este timp de dat
Repede s'a apucat
Impăratu-și pregătește
Oastea și 'ndată pornește.
Ginerii—prinți—amândoi
Se duc și ei la război.
Să se pună lunire, punte,
Și socrului să-i ajute.
Chieleșul, cum auzise,
Pe soția lui trimise
La tatăl său să cerșească
Mila cea împărătească
Și să încuviințeze
Ca și dânsul să-l urmeze
Și să-i vină în ajutor
In cel foc ucigător.
—«Piei din ochi-mi, piei smintito
Ursuzo, nesocotito!»
Zise 'mpăratul turbat:
—«Liniștea-mi s'a turburat
Numai din pricina ta;
Piei din ochi-mi, numai sta!
Văd că sunteți prea 'ndrăzneți,
Voi, nemernici ce sunteți».
După multe plecăciuni,
Milogeli și rugăciuni,
Impăratul a oftat
Și, abia s'a 'nduplecat
Ca să încuviințeze
Chieleșului să-l urmeze,
Oștirei să care apă,
Căci, atât o să priceapă,
Păn' să plece marea oaste,
Chieleșul în haine proaste
Și călare pe-o mârțoagă
Șchioapă, ba—mai mul—oloagă,
Inaintea ei se duse.
Când oștirea îl ajunse
La o mlaștină din cale,
O mocirlă d'ntr'o vale,
Unde i se poticnise
Iapa și se 'nnămolise,
Iar el amarnic muncea,
Când de coadă o trăgea,
Când de cap, când de picioare,
Dar, s'o scoată,—Irățioare,
Nu era chip.—Oastea râde,
Chiar împăratul surâde,
Iar ginerii, cei doi prinți,
Parc'ar fi fost scoși din minți,
Râd cu lacrimi, chicotesc.
Toți îl lasă și pornesc
Inainte să 'ntâlnească
Dușmanii și să zdrobească.
Dar, cum s'au mai deprătat,
Lăsă iapa în noroi,
Își chiemă calul, apoi,
Își îmbrăcă hainele
Cu câmpul cu florile
Și, din Chieleșul rufos,
Se schimbă în Făt-frumos,
Se urcă p'un munte mare
Să vază cine-i mai tare.
Oștile când se 'ntâlniră
Una 'n alta se isbiră
Și se luptau voiniceșe.
Dar, din munte cum, privește,
Fatfrumos, văzu că-i mare
Și mai bună și mai tare
Oștirea streinilor.
Se repezi 'ntr'un zbor,
Drept în mijloc i-a izbit,
Ca vârtej s'a 'nvârtejit
Și c'o furie nebună,
Purta paloșul în mână,
In dreapta, 'n stânga tăia,
Turtea pe cine 'ntâlnia,
Strălucirea hainelor,
Calul aripat în zbor,
Iuțeala lu Fatfrumos

— Va urma —

Tipografia «Corpului de Jandarmi» București.

Onor Asoc. p. Literatura Rom. și Cult. ...
Sibiu

CULTURA POPORULUI

Nu dispreţui dreptatea, cinstea şi adevărul.

PRETUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învățători, preoți, studenți și săteni 200 Lei
« autoritățile sătești . . . 300 «
« instituții particulare și de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZA-TE ŞI VEI FI: VOEŞTE ŞI VEI PUTEA"
C. A. ROSETTI.

Director: Generalul NICOLAE PETALA | REDACȚIA, STR. REGALA Nr. 16 Sec. I | BUCUREŞTI, 23 MARTIE 1930 | ADMINISTRAȚIA STR. REGALA Nr. 16 | ANUL X, Nr. 317 Apare în fiecare Duminică

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIU

Așa vă vreau

Ce mare și bună treabă ar face cineva în Țara Românească, dacă s'ar apuca să urmărească cum se împlinesc legile, cum sunt luate în seamă măsurile, cum oamenii stăpânirii își fac datoria lor! Căci țara noastră este ținutul în care legile se calcă, în care cei puși să privegheze urmarea lor le calcă ei cei dintâi și în care nu te poți bizui să găsești apărarea lor prin ei.

Nu de mult, citeam într'un ziar că în Francia, în cutare stațiune de căutare a sănătății, s'au luat măsuri pentru apărarea locuitorilor de marile zgomote pe care unii le fac prin case sau pe străzi. Se înțelege, lucrul acesta sună ca ceva uimitor la noi. Cine se gândește să se plângă la noi de zgomotul celor care-și strigă marfa pe stradă! Cine zice vorbă împotriva șofeorilor care, când stau în unele răspântii, amețesc lumea cu sunetele lor! Cine ar ridica cuvânt împotriva celor care-ți sbârnîie în urechi, când au chef de cântat! Deunăzi, mi se plângea cineva că nu mai poate trăi de răul unuia care are acasă zbârnâitoare de radio și face să afle toată împrejurimea că omul are atunci chef să asculte ce se vorbește în lună și în stele! Că altă lume nu are poftă de aceasta, că altul vrea să se odihnească, — care cine ce are cu mine? Nu este omul stăpân în casa lui? nu poate face el ce vrea în culcușul lui?

Totuși știrea cu oprelistea din Francia, spunea că și cântatul în casă e oprit, dacă se aude aiurea. Iar cel care citește la noi cască ochii mari și se minunează că oare cum de se poate una ca asta? La noi oamenii sunt foarte deprinși să rabde ce face cel de alăturea pe spinarea ta și să nu zică o vorbă, oricât te ar supăra. Oamenii sunt deprinși cu robia și rabdă toate călcările și neorânduelile și nedreptățile, fără să scoată grai.

In București, în preajma Sfântului Sinod, în Calea Rahovei, era unul care ținea niște câini fioroși. Când le venea pofta să latre, Doamne! Doamne! parcă era de poruncealǎ. Lătrau și lătrau de nu se mai isprăvea!

Cum or fi trăit oamenii din jur, nu știu. De ai fi vrut să dormi, să scrii, să citești, —nu se putea. Te sculau dihăniile dela orice treabă. Totuși lucrul a ținut ani de zile și o fi ținând și acum. Lumea nu se plânge de astfel de lucruri, ci rabdă.

Cu toate astea noi știm din traiul din Germania că acolo de mult ființează măsuri ca cele despre care am citit acum de curând în Francia. Chiar lângă biserica noastră dela Baden-Baden, fiind o vilă cu câni care asurzeau lumea dimprejur tot lătrând, vecinii au făcut plângere la poliție. Tot de acolo știm de cutare cafenea-cofetărie cu muzică, pe care poliția a oprit-o să cânte când o vrea.

La noi te-ar râde lumea, dacă te-ai plânge împotriva zgomotului, iar poliția nu ți-ar da niciun ajutor. Dimpotrivă, poliția lasă slobode foarte multe încălcări. Dacă oamenii stau cu mărfuri pe trotoar și încurcă umbletul trecătorilor, dacă un automobil umblă prea iute și te stropește la vreme de ploaie, nu găsești nicio apărare. Locuitorul e deprins să nu fie apărat de nimenea și de aceia nici nu se mai plânge, că n'are unde.

O! dacă ar fi la noi tovărășii de oameni care să se lege între ei să privegheze urmarea bunelor rânduieli și să tragă la răspundere pe oamenii stăpânirii, când nu-și văd de treabă! Fapta ar răspunde unei trebuințe. Căci dreptate avea la noi răposatul Petre Carp de a spune că în țara noastră multe nu sunt la locul lor, din pricină că oamenii ocârmuirii nu sunt oameni de ispravă. Mulți nărăviți și leneși și gură-cască intră la slujbe pe care nu le pot duce și nici nu au plăcerea de a le împlini. Trebuie să fie cineva să-i scuture de chică, pentruca să-i aducă la datorie.

Dar unde sunt aceștia? Noi avem destule tovărășii de oameni de treabă și de ispravă, care se adună și stau de vorbă despre treburi înalte ale țării. Când ai întocmiri ca Liga Culturală, Societatea Ortodoxă, Casele Naționale, Tinerimea Română, iar acum mai în urmă Cultul Patriei, câte n'ai putea face cu ele!

Au programe mari și frumoase, au și fapte de seamă. Cu toate acestea lucrarea societăților românești, în de obște, este mai mult teoretică și mai este de făcut pasul de a trece și în faptă la urmărirea viteazǎ și neînfricată a marilor gânduri pe care și-au așternut temelia. Cu părere de rău, vezi ce mari cugetări au scris pe tabela vieții lor și cu toate acestea cât de nepăsătoare umblă stricăciunea vieții obștești și cum năravul umblă stăpân pe viața noastră fără a fi oprit de nimenea!

In țara noastră Duminica nu mai este Duminică. Avem legi care s'o apere, dar totuși plângerile sunt veșnice că poliția nu silește pe călcători la urmarea legii de a închide târgurile și negoțul Duminica. Neîncetate sunt jelaniile slujbașilor din negoț că nu sunt lăsați în pace să aibă și ei o Duminică slobodă. Unde sunt societățile culturale, sufletești, care să sară în apărarea Duminicii și să sprijine pe slujbașii care nu se pot lupta singuri? Am dori o așa zisă ofensivă a tuturor așezămintelor sufletești, ca cele pomenite și a altora de acelaș fel pentru ocrotirea Duminicii de pângăritorii ei. Acesta este un punct slab al vieții noastre românești și care-și cere slujitorii ei.

Când ne chibzuim așa, iată totuși o rază de lumină. Citim că societatea «Cultul Patriei» și-a luat sarcina de a se amesteca în mijlocul treburilor românești care nu merg prea bine în Basarabia și cere punerea lor pe făgașul drept al nevoilor naționale. Da, acesta este un amestec fericit. El este atât de frumos. Dar este atât de nou și trebuie să intre viu în treburile obiceiurile noastre. Dacă organele Statului nu își fac slujba și simțul obștii e încă amorțit, organele simțului luminat cetățenesc trebuie să se amestece și să strige viteaz cuvântul rânduelii. Cu cât societățile trainice s'o amesteca mai mult, cu atâta se va aduce mai multă însănătoșire treburilor obștii,

Noi suntem în fiecare săptămână în Chișinău și ne doare inima văzând cât de mult oamenii stăpânirii tot dau înainte cu limba rusească. Eu sunt singurul care mă cert în tramvaie, când sunt întrebat de bilet pe rusește. Afară de mine, nimenea nu face gură. Și obrăznicia merge până acolo, că o încasatoare mi-a spus că limba românească — în regat! Deci amestecați vă oameni buni! Nu lăsați pe generalul Dragu să fie acoperit de bale netrebnice.

Societatea Cultul Patriei s'a încărcat de merite acum pentru pasul său bărbătesc, în care trebuie s'o urmeze toate societățile sufletului românesc. Este o conștiință care și strigă cuvântul ei la timp și noi totdeauna o vom ridica în slăvi, când o vom vedea pășind în felul acesta.

Așa te vreau! bărbătească în largul lumii și vei da un suflet nou atâtor amorțiți ai vieții morale și naționale. Din aceasta, vor învăța să calce drept și atâția care, cu toată datoria lor, încă mai calcă strâmb.

E un pas cu care ne simțim fericiți și-i strigăm numele în largul lumii.

Arhim. SCRIBAN.

Avem dragoste pentru luptători, sau ba?

Dacă s'a ales așa de puțin lucru durabil până acum, de la diferite personalități cu vază mare în Țara Românească, apoi în ceiace privește dragostea către cel care și-a făcut pe deplin și în conștiință datoria către țară, nu există de loc.

Avem și noi eroii noștri, pentru care, dacă am vrea să facem ceva trebuie să umblăm mult și bine, iar la urmă să ajungem la rezultatul, că n'am făcut nimic, pentru că nimeni nu ne-a ascultat dorința.

Că nu se îngrijește nimeni de această serie de eroi, care zac prin temnițe, sau muncind din greu la dușmanii vecini, ne o arată scrisorica de mai jos, a unui român din jud. **Caraș**, *căzut prizonier la ruși, cu numele de* **E. Crăciun Lungu**. *Iată scrisorica, trimisă unui student bănățean Octavian David, care se îngrijește mai mult decât toți, de acești nefericiți prizonieri:*

«Stimate Domnule Octavian, cetind epistola dela D-voastră, care ați trimis-o lui **George Opronescu** *în Târgul* **Barnaul, Siberia**, *m'o ajuns mare bucurie că, s'o aflat un domn român, care are interes pentru românii noștri. Noi am scris multe epistole acasă. Eu am pornit acasă din anul 1920 și 21. In România nu ne-a slobozit. Tot odată mă întorc către domnul Octavian să facă atât de bine, să scrie la părinții mei, ori la sora mea și să întrebați că cine se află la noi acasă, că eu nu am vești din anul 1916. Mă rog domnule Octavian, să faci bine să-i scrii lui* **George Opronescu** *și George îmi trimite mie»...*

Sărman viteaz, te plâng în singurătatea durerii tale! Nimeni n'are grijă de tine și de frații tăi, care zac cu tine sub cnutul bolșevic!..

Autoritățile noastre ce zic de aceștia, care ne-au făurit România Mare?

In loc de sume din gros, care se întrebuințează pentru tâșmoaca politică, mai bine s'ar trimite acestor nevinovați care n'au văzut pământul țării lor din anul 1916.

Dar, când acesta și-a făcut datoria așa de frumos, vitejește pentru țara aceasta scumpă, ba încă trecând prin greutăți și suferințe până la sânge, cei ce citesc zilnic scrisori din acestea să fie nepăsători?

Aici, nimeni n'are dreptul să tacă! Dacă morții pentru patrie nu mai cer nimic, cu atât mai mult noi pentru aceștia ce sânt departe de meleagurile țării noastre, să ne sacrificăm pentru ei, spre a-i avea lângă noi.

Nu trebuie să stăm cu mâinile în sân, doar să cetim rândurile și să ne înflăcărăm pentru un moment și apoi să le dăm uitării. Nu! Ci, după cum toți în preajma alegerilor umblă și bat pe la ușile sfetnicilor, să-i întrebe cu cine să voteze, tot așa să umble și acum, să bată pe la ușile lor, să se facă dreptate pentru acești bravi români, care zac pe meleaguri străine. Atunci se va vedea, dacă avem dragoste pentru luptători sau ba.

Diac. V. FUSSU

DICTATURA ROȘIE

O revoluție implică o schimbare radicală a unor norme de conducere,—încremenite de vremuri — printr'o formă nouă, care să corespundă vederei majorității poporului, ce trăiește pe o bucată de pământ la un moment dat. Trebuie un suflu nou creator, o morală nouă.

Revoluția rusească însă, de care vrem să vorbim, a așezat în locul ordinei țariste, biciul de foc al teroarei, iar în locul moralei: hoția și desmățul. Teroarea se deslănțuie cu furie. Moartea pândește la colțul străzilor, iar răutatea este ceva obișnuit.

Sub domnia comunistă omul cinstit, care nu vrea să intre în rândul șleahtei de ucigași, — sau partidul comunist, cum se mai numește, este urmărit, gonit din casa lui, lipsit de ultima bucată de pâine, este un candidat al morții. Și dacă se încăpățânează să trăiască, este omorât.

Dar, cea mai fidelă icoană a vântului pustiitor și roșu care bântuie astăzi în Rusia bolșevică, nu o poate reda mai bine decât scriitorul francez J. Kessel, într'o carte ce a apărut de curând, în urma unei cercetări amănunțite și a colindării prin raiul bolșevic.

Astfel Kessel povestește următorul caz:

Doi pașnici cetățeni ruși, cari n'au vrut să se înscrie în partidul comunist, văzându-și de treburile lor, au părut suspecți serviciului de spionaj rusesc, Cekei. Au fost ridicați, tatăl și fiul (un copil aproape), judecați și condamnați la moarte. După ce i-au pus să-și sape groapa singuri, împreună cu alți nenorociți în aceiași situație ca și aceștia, a început jocul călăului fioros. Părintele chinuit de durere a cerut grațierea copilului său care n'ar fi fost în stare de nici un rău. Călăul însă s'a apropiat și a început să tragă cu un revolver în urechea fiecărui condamnat. Pe rând corpurile acestora se prăbușiau în groapa comună, unde încă mai mișcau.

In acest timp copilul a putut să fugă, ocrotit de noaptea care se lăsase. Pe drum însă îl întâlnește un agent al Cekei, care îi taie limba spre a nu putea povesti cele văzute.

Ajuns acasă, este ascuns de mama lui. Medicii refuză să-l îngrijească de frica morții, care i-ar fi pândit. Vecinele familiei se fereau de a le veni în ajutor, tot din cauza fricei, unele erau chiar spioane, așa că într'o bună zi, agenții roșii năpustesc în casă spre a răpi copilul scăpat pentru un moment dela moarte.

Mama acestuia văzând grozăvia care avea să se repete, își omoară singură copilul spre a-l feri de toate chinurile înfiorătoarei prigoane...

Alt caz:

Inginerul Nicolae Petrovici, care pe vremuri fusese în serviciul unei fabrici de explosibile, era urmărit de poliția bolșevică.

Aproape înebunit de spaimă, este întâlnit de un prieten de-al său, un medic care avea un sanatoriu de nebuni. Este luat de către acesta și trecut ca infirmier al sanatoriului.

Intr'o zi însă se anunța vizita agenților Cekei. Atunci doctorul nu vede altă scăpare pentru prietenul său, inginerul, decât să-l ducă printre furioși. Este vârât într'o celulă, unde dă peste un nebun furios, aproape înebunit și el, începe o luptă pe viață și pe moarte. In acest timp vin agenții roșii, cari văzând ce este înăuntru renunță la cercetări și pleacă. După aceasta, nebunul furios se liniștește. Inginerul transformat în țăran-mujic părăsește sanatoriul și pleacă spre Caucaz.

Acolo este întâlnit de colegul său din camera de furioși, care ca și el nu era nebun, însă de teamă prefăcuse până la disperare nebunia, spre a putea scăpa...

Iată binefacerile unui regim care lasă în umbră epoca imperiului lui Neron, sau Vandeea din timpul revoluției franceze.

Stelian Semedrescu.

Cugetare

Darurile omenești se valorifică prin educație. De aceia, e cu totul neomenesc de a pierde credința în puterea educației: perfecționarea omului e legea naturii.

Note pe marginea unei scrisori

Propaganda culturală

Un tânăr învățător dintr'un colț depărtat al țării ne scrie următoarele rânduri: «Suntem învinuiți — noi învățătorii — că nu facem propagandă culturală în sânul poporului. Dar cine cunoaște greutățile și piedicile pe care le întâmpină ori ce tânăr învățător, care cu un entuziasm de nedescris pleacă depe băncile școalei, propunându-și să muncească până la sacrificiu pentru școală și pentru cultură; cine cunoaște lupta și lipsurile în care se sbate acel învățător nu ne-ar mai învinui. După câteva luni toate iluziile i se spulberă, tot ce-și propusese să facă se năruie, căci leafa pe care o primește e mai mică chiar decât a unui măturător, care abià dacă îi ajunge, să-și agonisească hrana și aceea ca vai de ea. Cu ce să-și mai cumpere o carte, un ziar, o revistă? Cu ceace primește — deabia poate să-și ducă traiul de azi pe mâine. Așa trăim noi azi: uitați de cei mari și luptând din greu pentru ridicarea poporului, și agonisirea unei bucăți de pâine, ce adesea la mulți dintre noi lipsește.»

Da așa este. Invățătorul, adevăratul apostol al vremurilor de azi, are o leafă mai mică decât a celui din urmă slujbaș! Și cu toate că au fost așa de nedreptățiți, toți își fac datoria. Uitați prin văile munților, izolați în sate de graniță, unde viața era și este atât de nesigură (Cadrilater și malul Nistrului) părăsiți în cătunele resfirate dealungul câmpiilor, unde de multe ori nici șosele nu există, depărtați de ori ce centru de cultură, învățătorii n'au încetat totuși să-și facă datoria. Și dacă ici, colo, sunt câteva excepții, câți va ce sunt prinși în vârtejul luptelor politice, nu trebuie să-i învinuim pe toți.

Invățătorul și preotul sunt pionii culturali într'un sat. Din lăcașul sfânt și din sălile de clasă pleacă toate cele bune. Satul care n'are școală și biserică așa cum trebuie să aibă, nu numai localuri, acela nu-i sat.

Sunt sate care pot fi date pildă vie pentru școala și biserica pe care o au.

Acolo e dovadă de unire, de bună înțelegere între oameni de muncă pentru progres, nu de ură, vrajbă și ambiții personale, sau de club politic, căci din nefericire mai ales după răsboiu nu-i sat în care politica să nu fi despărțit pe oameni în mai multe tabere, care se urăsc și se învinuesc una pe alta. Preotul învinuește pe învățător, acesta pe preot, căci nu fac parte din acelaș partid politic, și câteodată rămân izolați, străini de majoritatea poporului care e înscris în alt partid politic. Ce progres să mai fie în satul acela unde politica stăpânește sufletele, unde pacea și unirea nu domnește?

Cine să se mai gândească, cine să se mai intereseze de ridicarea nivelului cultural al poporului? Cârciumile se înmulțesc, căci unde e mai bine de făcut politică d e c â t la cârciumă unde de multe ori este și clubul politic al partidului cutare?

Școala și biserica e lăsată 'n plata Domnului, dar și acolo unde domnește înțelegerea și buna voință nu se vede progresul. Lipsesc mijloacele, iar rezultatele sunt slabe. Prea repede ne entuziasmăm, prea repede propunem, începem și apoi tot atât de repede ne lăsăm. (Suntem foc de paie). Propaganda culturală să înceapă dela școală și prin școală. Mai întâi cu elevii cursului primar, apoi adulții și în sfârșit sătenii. O șezătoare măcar, lunar mici serbări în zile de sărbătoare, urmate de o conferință în legătură cu ceiace-i interesează mai de aproape: agricultură, gospodărie, apoi despre medicină, drepturi și datorii, cultură etc.

Nu trebuie uitată biblioteca populară, care să cuprindă cărți pe înțelesul tuturor, și pentru tot ceeace interesează. Deci trebuie bine orânduită, cărțile bine alese, dar mai ales bibliotecarul trebuie să fie un adevărat îndrumător, un sfătuitor, care să apropie cartea de sufletul poporului, căci degeaba vom avea cărți pastorale în dulapuri bine întreținute, dacă bibliotecarul nu poate să facă pe sătean să iubească cartea.

Invățătorii, cari au desfășurat o activitate culturală ce a dat roade bune, să fie dați ca pildă vie, și să li se dea o recompensă materială, căci altfel muncește cineva când i se răsplătește munca. Ar mai trebui și conferențiari populari, aleși dintre oamenii ce au desfășurat o activitate culturală în trecut — nu dintre acei cari se mărginesc să-și încaseze numai diurnile, și cari vorbesc într'o limbă neînțeleasă de popor. Cea mai bună propagandă culturală într'un sat, cred că ar facea-o studenții și elevii în legătură cu preotul și învățătorul. Nu-i sat—acum după războiu, care să nu aibă câțiva elevi și studenți, cari să ajute la muncă pentru ridicarea poporului.

Ori ce lucru mare cere jertfe mari. Statul e dator să îmbunătățească leafa învățătorilor și a preoților, e dator să înființeze biblioteci populare cu cărți pe înțelesul și interesul poporului; să numească conferențiari populari și să dea ajutorul și îndrumările necesare ori de câte ori va fi nevoie.

Să muncim și să ajutăm atât cât putem—pe învățător și preot, la munca ce o depun, pentru îmbunătățirea nivelului cultural al poporului. Căci de multe ori satul poate mai mult decât statul,

Gh. I. Marinescu

Despărțirile

Cei cari avem gazete putem citi în ele, de mai multe ori pe an știri despre câte desfaceri de căsătorie se fac în deosebitele țări din Europa sau din America. Am putut vedea că numărul despărțirilor cresc în fiecare an mai ales, acuma după războiu. America merge în fruntea tuturor țărilor și cu desfacerile căsătoriilor, dacă nu socotim Rusia sovietică.

In Rusia după legile cele nouă ale bolșevicilor, nici nu mai putem spune că sunt despărțiri, deoarece nu mai sunt nici adevărate căsătorii. In ținuturile nemărginite ale Rusiei sovietice, înroșite de sângele creștinilor, stăpânește deplină păgânătate: au scos Duminica dintre zilele săptămânii, iar Bisericile sunt închise una după alta, schimbate în magazine sau cinematografe. Acolo și căsătoria a ajuns un fel de «cununie la salcă». Azi te insori, mâine te desparți, mai rău ca la țigani.

Dar despărțirile au început să se înmulțească și în satele noastre, unde înainte cu treizeci patruzeci de ani nu se știa ce-i desfacerea căsătoriei, azi nu-ți mai ajung degetele de la mână să le numeri.

După răsboiu sau stricat mulți și dintre barbații și femeile noastre. Soțul de căsătorie se trezește deodată că nu-i mai place tovarășul sau tovarășa de viață. Odată-l află c'a îmbătrânit, altădată că-i leneș sau prost. Și asta o descopăr unii după ce au trăit zece, ori și mai mulți ani laolaltă și au o casă plină de copii. Și o descopăr adeseori când și-au pus ochii pe altă femee, sau pe alt bărbat. Incep procese de despărțire, și dacă nu reușesc își părăsesc soțul legiuit și trăesc cu alții sau cu altele în trai nelegiuit.

Nu le mai este rușine nici de oameni, pentrucă dacă le-ar fi fost rușine de Dumnezeu, nu ar fi ajuns aici.

A slăbit credința, s'au stricat moravurile, și o sete nepotolită după traiu cât mai ușor și după plăceri cât de multe, arde pe mulți nenorociți din ziua de azi.

Spunem nenorociți, pentrucă din stricarea căsătoriilor n'a eșit nici odată, nici un bine pentru cei ce se despart. Casa întâi stricată, cu greu se mai zidește altă. Iar copiii rămân pe drumuri ai nimănui sau ajung cu iadul ce li-l fac părinții ce i-au născut.

Căsătoria e un ajutor pentru om ca să răsbească mai curat, cinstit, mai ușor prin viață. Ea este și un jug împrumutat. Și grozav se înșeală cine zice că cu altă femee, sau cu alt bărbat, ar trăi mai ușor. De cele mai multe ori, cum ne arată viața trăește mai rău și mai greu. Nu este om care să nu aibă și slăbiciuni, și numai până nu-l cunoaștem cine-i, ne pare căi măr de pom.

Despărțirile nu-s numai împotriva legii lui Dumnezeu, care a spus «Ce a împreunat Dumnezeu, omul să nu despartă» ci sunt și împotriva intereselor pământești ale omului. Ele ne strică vieața, ne umplu de dușmănii, ne alungă pacea sufletului și adeseori ne împrăștie averea. Ele ne fac să nu ne mai putem îndeplini o datorie de căpetenie în vieață: acea ce avem față de creșterea copiilor noștri.

Despărțirile slăbesc țările și popoarele. Pentrucă despărțirile distrug temeiul popoarelor care este familia. Pildă avem sub ochi: Rusia care răsturnând prețul căsătoriei și al familiei, s'a însălbătăcit, și acum a pornit să se ia de piept și cu Dumnezeu.

I. AGARBICEANU

PAGINA LITERARĂ

SPRE MUNTELE TAVORULUI

Cel ce voeşte să vină după mine, să se lepede de sine şi să-şi ia crucea sa, să-mi urmeze mie. Că cine va vrea să-şi mântuiască sufletul său, pierde-l-va pre el; iar cine-şi va pierde sufletul său pentru mine şi pentru Evanghelie, acela îl va mântui pre El. Că ce va folosi omul de ar dobândi lumea toată şi-şi va pierde sufletul său? Sau, ce va da omului în schimb pentru sufletul său? Marcu cap. 8-34-35-36.

Iată pe Mântuitorul Hristos împreună cu popor mult după El, învăţând cu blândeţe, «că ce-i va folosi omului de va dobândi toată lumea şi-şi va pierde sufletul său. Iată-l pe blândul Mântuitor cum descoasă viaţa aceasta pământească, cu toate deşertăciunile ei. Calvarul vieţii este greu.

De o parte şi de alta patimile şi ispitele se îngrămădesc în cale, căutând să astupe drumul care sue sus spre Golgota. Mărirea este înrădăcinată adânc în sufletul omenirii şi idealul ei este cucerirea. O! dar ce-i va folosi omului de va cuceri toată lumea şi-şi va pierde sufletul? Calea care duce la limanul mântuirii este grea şi cine vrea s'o urmeze să-şi ia crucea şi să-mi urmeze mie. Dar ca să urmeze pe Domnul trebue să se lepede de sine, trebue să-şi vândă averea, să îndepărteze din suflet: ura, mândria, mărirea, zavistia, egoismul şi să pătimească mergând cu crucea'n spate până'n vârful Golgotei unde se va răstigni, iertând pe răufăcători, după cum blândul povăţuitor a dus crucea grea în spate pe drumul stâncos al Golgotei, căzând peste ea, bătut de farisei şi cărturari, trecându-l sudori de sânge.

Aşa trebue să pătimească cel ce se va lepăda de sine şi-şi va lua crucea. Suferinţa va fi mare, dar nu va fi simţită, divinitatea cerească scoborându-se în trupul şi sufletul purtătorului de cruce.

Idolul căruia i se închină astăzi omenirea este banul. Pentru ban el vrea să cucerească, varsă sânge, urăşte, uită de mântuire şi împreună merge cu satan până dincolo unde este fum şi întunerec. El, când este ispitit nu zice «Mergi înapoia mea Satano, ci, mergi înaintea mea Satano, dar du-mă unde sunt bani, şi pe urmă unde sunt plăceri, desfătări, cântece şi tot ce este bun pentru trup în lume. O! Doamne, la curţile înpăraţilor după vremuri tu ştii ce era şi nouă ne spune istoria. Astăzi şi atunci în palate desfrâul fără margini dogorea de departe şi ce este mai trist în viaţă, că firul s'a întins aproape peste tot. «Cine-şi va pierde sufletul pentru mine şi pentru Evanghelie, acela îl va mântui pre el».

Pe urmele lui Hristos astăzi omenirea nu mai cară cu sfială, ci dacă merge pe acel drum, merge din îngâmfare şi mândrie ca fariseul. Oare trupul acesta nu are şi el o cârmă, în interiorul lui, nu este pilotul care conduce omul pe marea acestei vieţi? Oare acest pilot s'a fost vândut diavolului ca să ducă această corabie a trupului lovind-o de vreo stâncă şi s'o piardă în adâncuri!? Oare busola vieţii noastre s'a sfărâmat şi nu mai ştim încotro mergem? De departe o! marinarule, în zorile unui răsărit de aurora, licăreşte argintiu, un far aureolat. Este «Iisus». Spre El cu corabia apropie-te şi vezi că străluceşte din ce în ce mai puternic, lopătează şi când vei ajunge vei intra cu corabia întru înpărăţia lui...

Poporul ascultă cu sete cuvintele aceluia, care peste câtva timp trebuia să se răstignească.

Fiul omului luă pe Petru pe Iacov şi Ioan şi se suiră pe munte, unde se schimbă la faţă înaintea lor. Sufletul tău creştine, este pierdut?

Acum când Domnul propovăduieşte lepădarea de sine când El urcă pe culmile Tavorului să se schimbe la faţă în faţa celor 3 apostoli, tu eşti lepădat de poftele tale urâte care-ţi ruinează scânteia cea mai sfântă din tine? Lepădă-te de tot ce este diavolesc în tine, şi mergi după Domnul, căci Evanghelia Lui este hrana cea mai bună pentru viaţă. De vrei să-l mântueşti, ia aminte să nu-l pierzi, iar dacă vrei să-l pierzi pentru Domnul şi Evanghelia Sa, îl vei mântui pre el.

La uşa inimii tale în tot ceasul bate Iisus. De ce n'o deschizi? Pentrucă mai dinainte a intrat diavolul. O! ce pustie şi goală trebue să fie casa sufletului tău!

Pr. Dem. Iliescu

FLORILE

Florile sunt gândurile lui Dumnezeu. De acela noi oamenii, le trimetem celor cari ne sunt scumpi şi dragi, ca prinos de admiraţiune şi dragoste.

Florile, sunt har din harurile Domnului. Ele sunt numai bunătate şi frăţietate. Sunt credinţă şi nădejde, nu numai dragoste.

Cine nu sădeşte flori în sufletele alor săi, ca şi cei cari nu risipesc petale de flori pe altarul bisericilor noastre, sunt oameni cari nu pot exterioriza nimic din sufletele lor, ori sunt fiinţe cari au sufletele sterpe, inimile întărite, învârtoşaţi.

Parfumul lor, miresmele lor, sunt coloanele de smirnă şi tămâie cari se 'nalţă ca nişte aripi de rugăciuni, în spre scara nevăzută a cerului, şi cari te 'nalţă şi pe tine tot mai sus...

Florile dar, nu sunt numai fizice, ele pot fi şi spirituale. Florile duhovniceşti le primim în cele mai însemnate evenimente ale vieţii noastre pământeşti. Când ne botezăm ne îmbrăcăm în florile dumnezeeşti ale lui Hristos; când ne împărtăşim primim florile iertării şi ale împăcării cu Domnul; când ne cununăm ne unim prin florile dragostei din căsnicie.

Orişicând, în toată vremea, florile fizice ca şi cele sufleteşti, ca şi cele dumnezeeşti, ne însoţesc ca să ne facă viaţă plăcută şi plăcut mirositoare, ca să ne aducă în viaţă mântuire şi fericire.

Cine nu cade în extaz, în faţa unei flori frumoase, nu este capabil de sentimente mari, nobile şi altruiste.

Florile sunt opera cea mai delicată, cea mai fragilă, cea mai fină şi cea mai duioasă a lui Dumnezeu.

In ele, El, a gândit, a vrut să sintetizeze sufletescul din noi — legătura în veci nestricăcioasă dintre El şi noi.

Raze de lumină şi de soare, ca şi umbre de'ntuneric, florile sunt esenţa dumnezeiască, sunt obârşie cerească, sunt isvoare de întărire, de organizare sufletească şi trupească, pentru tot omul ce vine 'n lume, ca să muncească şi să se roage — să se roage şi să muncească.

Cridim

Iadul din Văleni

Durerea umple văzduhul de bocete şi plânsuri. Femei cu prunci la sân, cu faţa ascunsă'n palme, copiii speriaţi, bătrâni şi fete mari îşi plâng pe drumuri durerea. Din loc în loc, gurile iadului larg deschise, aruncă limbi de foc, îmbrăţişând în flăcări lutul temeliilor din casele lor.

Mânia focului n'a cruţat nimic din cele aproape cinci zeci de gospodării, sortite să fie jertfite pe rugul nenorocirii.

Numeroşi oameni fug, buimăciţi s'adape hidra însetată, ce cuprinde în flăcări întreg avutul lor.

Natura se răzbună parcă şi mai fioros, ducând din casă în casă şi din şură în şură, scântei de foc purtate de vânt; tovarăşul prăpădului.

Prin curţi, în loc de pae zac şuri de cenuşă şi în loc de case albe, mormane de pământ... Clopotniţa răsună, în tânguiri de bronz, mai jalnic, mai spăimântător, ducând spre ceruri această veste rea, unită'n melodie cu'n bocet de femei.

E îngrozitor auzul, de strigătul omenesc. Copiii îşi plâng bordeiul în care s'au născut, femeile îşi cară bagajul risipit, oamenii aruncă apă şi scot de sub ruine tovarăşi de muncă, cai morţi şi vite arse, ce zac prefăcute în cărbuni. E un iad în care diavolii se joacă mişeleşte, prin şurele de pae cu torţe aprinse'n mâini, voind parcă să'ntreacă lumina dela soare şi luminează noaptea mai tare, mai ferbinte... Munca pe care au depus-o cu sudori pentru ridicarea templului existenţei, acum se prăbuşeşte în flacări, după atâţia ani de mizerie şi secetă. Aceasta este ca o completare de sărăcie, a anilor trecuţi... Sărmanii îşi plâng nevoile şi soarta... Târziu, copiii tac, dormind în drum pe boarfe şi strângând căţeii în braţe, poate visând cum se jucau în curtea lor, sau dimineaţa cum mânau spre câmp vitele lor la păscut, sau... poate, cred că sunt în pat şi dorm lângă pisică.

Ioan Baltaque
Inv. Brânza

Ne aşteaptă un pericol

Se ştie de toată lumea că o rană căutată la timp se poate vindeca mai uşor. Dacă este lăsată la voia întâmplării aduce pagube vădite, cerând mai mult de lucru.

Demonstraţiile comuniste din ultimul timp, caută a deschide o rană adâncă în trupul fragedei Românii.

...Străzile Chişinăului, al doilea oraş mare din ţară, îmbâcsit de cele mai urâte idei moscovite, grupaţi în jurul steagului roşu, îţi dau împresia unui infern mai grozav decât cel descris de Dante.

Nu numai pe această cale se încearcă sovietele a ne turbura liniştea ci pe toate căile posibile.

In nenumărate rânduri grănicerii ruşi au tras focuri cu arma asupra pichetelor noastre şi a unor sate din apropiere.

In nenumărate rânduri spioni ruşi au trecut Nistrul. Rar de tot dacă s'a putut prinde vreunul, care a scăpat cam uşor... Presa lor aduce injurii la adresa ţării. Orice s'ar petrece la noi, pus la cale tot de ei, le dă un nou prilej de-a alarma lumea... Regretul despre Basarabia îl exprimă faţă de ori şi cine, cu nădejdea de a o mai recăpăta cândva. «Sora noastră mai mică (Basarabia) geme sub jug străin. Va veni odată vremea când o vom libera şi nu va mai fi mult», spunea odată în încăpăţânarea lui, un conducător de ai Sovietelor... Să trăeşti murgule să paşti iarbă verde.

Acestea ar trebui să dea de gândit orcărui bun român.

Deocamdată, cei în drept să ia măsurile necesare pentru o mai bună pază la Nistru.

Iar comunismul trebuie pus la punct. Paza bună trece primejdia rea.

...Numai printr'o pază mai puternică, am putea înlătura pericolul ce ne aşteaptă. Să luăm seama!

A. Vâlceanu

TROIŢA

La răspântia de drumuri
Ce porneşte spre apus,
Stă bătut de vânt şi ploae
Chipul blând a lui Iisus.

Un drumeţ de nu ştiu unde,
Obosit fiind, când trece,
Lângă troiţă'ngenunche
Sărutând pământul rece.

Şi smerit se dă'ntr'o parte
Şi o rugă'ncet îngână,
Apoi pleacă mai departe,
Cu căciula într'o mână.

Pe alt drum într'o trăsură,
Un boer pe cât se pare
Lasă nori de colb în urmă
Sfintei cruci de pe cărare.

La răspântia de drumuri
Ce porneşte spre apus,
Plin de praf şi ros de vreme,
Plânge chipul lui Iisus.

C. I. Arnăutu

Fântână cu troiţă

„Durata vieţii la animale"

In majoritatea cazurilor, viaţa la animalele inferioare este scurtă.

La insecte de ex. viaţa matură e de scurtă durată, în general, nu mai mult de o vară, adică trei sau patru luni, dar multe insecte nu trăesc mai mult de o lună. Cu toate acestea, unele grupe de insecte, de ex. greerul, căluţul, greerul de câmp, gândacul şi altele, pot trăi dela patru până la cinci ani. Nici fluturile nu trăeşte mult, nu trece peste un an, afară de foarte mici excepţii.

Mare parte din acestea din urmă se nasc în Mai sau Iunie şi mor în perioada timpului dintre August şi Octomvrie.

Cu toate că insectele trăesc puţin în starea naturalităţii, ele există considerabil mai mult în forma larvelor. Aşa de ex. pentru un grup de greeri de câmp, e necesar 17 ani până se reface în insectă desăvârşită. Moluştele din apă dulce au o viaţă scurtă, care nu trece de 3 sau 4 ani.

După o revistă ştiinţifică franceză durata vieţii la animale e următoare: balena trăeşte sute de ani, elefantul 200 ani, papagalul 150 ani, uliul 120 ani, vulturul şi şoimul mai mult de 100 ani, corbul 100 ani, ursul 50 ani, calul 40 ani, leul 35 ani, boul 30 ani, cucul 30 ani. coţofana 30 ani, racul 25 ani, vrabia 20 ani, pisica 20 ani, curca 16 ani, găina dela 10 până la 20 ani, scatiul dela 12 până la 15 ani, berbecul 15 ani, fasanul 13 ani, furnica 15 ani, vulpea 14 ani, epurele 10 ani, porumbelul 10 ani, veverita 6 ani, şoaricele 6 ani.

H. Hâşcov.

In templu

Privesc în templu, cum te rogi
Icoanelor de lemn;
Şi lăcrămând, pui apăsat
Pe frunte-al crucei semn.

Eu pentru tine m'am rugat
Cu lacrimi multe, multe,
Dar Cel ce este prea'ndurat
N'a vrut să mă asculte.

A. Luţcan

Rugăm pe D-nii Colaboratori să ne trimită articole cât mai scurte.

Conacul părăsit

DEM. I. PALANCA

La marginea cimitirului, spre miază noapte, singuratic, străjuit de patru plopi stă conacul părăsit. De dincolo de ulmi răsare luna argintie şi cu razele ei luminează înlăuntrul conacului pustiu prin ferestrele destupate şi fără zăbrele. Drumul ce trece pe lângă conac, şerpueşte spre Glava, venind dinspre sat şi urcând dealul spre Năvrăpiţa.

Frunza plopilor foşneşte la adierea unui vânt cald, răzând parcă, mângând-o de razele lunii şi îngânând o poveste de demult.

... Cândvă pe aici era pădure boierească, acum nu a mai rămas de cât un ciopor de ulmi, răsucită în sus, rugă pe boier să-i dea habnic o bucată de loc să-şi facă un conac mai tirimi ca cel vechi, care era acoperit cu trestie.

Trăi el aci aproape patruzeci de ani cu pădurăreasa Petra, care nu prea ştia ce face Dudău. Erau nemângâiaţi în suflet fiindcă un singur copil le dăduse Dumnezeu şi când să se ridice copăcel a sburat în cer.

Mai târziu, apoi, luă un copil de suflet, ca să-i moştenească conacul, îl crescu până la douăzeci de ani şi — fără să ştie Dudău, se îndrăgosti de Anca, codana unui gospodar din Glava, care îl făcu să fure toţi banii lui Dudău, peste 300 de ruble şi să i le dea ei, apoi la vreo trei săptămâni dela întâmplare, stând tot fugit, Anca s'a măritat cu un alt flăcău şi auzind Gheorghiţă s'a împuşcat în colina cu mărgăritar, unde i se vede şi astăzi crucea.

Dudău s'a supărat foc, şi întotdeauna când sta cu Petra de vorbă se văicăra, că ei nu au noroc pe lume, că degeaba muncesc, că n'au nici un rost. Mişina banilor se spărsese şi acum nu se mai nojau de loc.

De multe ori când rămânea pe gânduri, parcă vedea înaintea ochilor trei sute de ruble şi supărat lua puşca şi pleca prin pădure...

Intr'o noapte, cam după cântatul cocoşilor, îşi luă puşca cu două ţevi şi plecă. Intunerec beznă, fiindcă cerul de cu seară se încărcase cu o droae de nori. Pătrunse în adâncul pădurii până în marginea colinei cu mărgărit. Iarba răspândea un parfum tare, care-l îmbăta. Gâzele vorbeau în limba lor, iar pădurea foşnea în adâncuri.

In cealaltă parte a colinei o privighetoare îşi încercă versul dar nu cânta. In mijlocul colinei era crucea lui Gheorghiţă şi Dudău, ce se gândi, că să se aşeze la rădăcina unui copac cu gândul să tragă un pui de somn. Răzimă puşca de trupul stejarului, îşi îndesă mai bine căciula pe urechi, puse mâinile căpătâi şi închise ochii...

Petra pădurăreasa, făcu lumina dela lampă mai mică şi se aşeză în colţul sălii pe un scăunel şi se tot gândea şi ea, la nenorocul cu Gheorghiţă, că dacă ar fi trăit îi lua o noră în casă, îi făcea zapis pe conac, îi da vaca calul şi tot ce agonisiseră şi ei de atâta vreme.

Stând ea pe gânduri se pomeni cu uşa că se deschide la perete, îşi aruncă privirile dar nu văzu pe nimeni.

—„Trebue să vie Paraschiv de se deschide uşa, că aşa este când se deschide uşa singură, vine cineva, şi se sculă s'o închidă.

Crestatul din cotet cântă a doua oară. Corbea hămăi de câteva ori şi tăcu. Dudău se sbătea într'un vis: se păru că doi călăreţi v i n din fundul pădurii cu două perechi de desagi plini cu bani. Il ardea pe inimă rublele care i le mâncase Anca cu Gheorghiţă. Deschise ochii, ascultă în tăcerea pădurii şi i se păru că aude şoapte în apropiere şi păscut de cal. Se ridică în capul oaselor cu mâna pe puşcă. In mijlocul colinei văzu două umbre de cai, şi pe lângă ei, călăreţii cu caii de căpăstru îşi şopteau unul altuia.

Se frecă la ochi, îşi ciuli urechile mai bine. Se gândea că tot visează.

Din ce în ce şoaptele se distingeau mai bine.

—«De când trec eu pe aici, una ca asta nu mi s'a întâmplat.

Mie-mi pare că drumul l-am lăsat îndărăt. Pajiştea n'am mai întâlnit-o niciodată pe aici. Drumul trebue căutat cu piciorul, că altfel ne învârtim toată noaptea de pomană».

— «Dacă drumul este spre asfinţit, trebue să mergem înainte, aşa-mi spune mie inima, zise Stancu pipăind desagii de pe şea. Ar fi bine însă să o iei tu înainte, eu parcă disting o rarişte de colnic; sau ţine mai bine calul să mă duc eu. Şi Stancu o luă pe alături de Dudău spre Colnicul care ducea drept în drum. Merse pe el până când în faţă i se deschiseră orizonturile asfinţitului, Se înapoie în colină unde rupeau caii iarba proaspătă şi mirositoare.

— «Gata, am găsit drumul, aveam eu presimţiri că într'aci este. Să mai stăm puţin ca să mai rupă caii şi apoi pornim. Aci în marginea pădurii este conacul pădurarului. Bine ar fi să-i batem în poartă ca să ne

PAGINA SĂTEANULUI

Dați grăunțele prin trior înainte de a fi semănate

Asistăm cu toții la pericolul ce amenință pe agricultorii noștri cari stau cu recoltele de cereale în hambare, oferindu-li-se prețuri mici.

Se știe că odată cu împroprietărirea făcută și în buimăceala de după războiu, agricultura noastră a trecut prin grea cumpănă.

Guvernele alarmate de această stare a făcut întinsă propagandă în sensul, ca ogoarele pe cari au fost împroprietăriți sătenii, să fie toate semănate cu cereale,— în special cu grâu—, singura sursă care să ne salveze.

In urma acestui fapt, sătenii au lucrat ogoarele și au ajuns, ca în anul 1927 statisticele M. de Agricultură și Domenii, să arate că suprafața cultivată cu grâu a fost de 2.206.470 Ha, față de aceea a anului 1920, care a fost numai de 2.488.335 Ha.

O mică scăpare de vedere din partea îndrumătorilor, a avut ca rezultat o imensă suprafață de culturi de cereale, cu recolte degenerate, cu semințe străine, făcute fără uneltele agricole care se impun la astfel de semănături așa că, sătenii stau acum cu recoltele nevândute, căci piețile străine cer marfă curată și selecționată, ceeace România n'a putut oferi în deajuns.

Trebue să se treacă la îndrumări practice și ajutoare reale date cultivatorilor mari și mici.

Cred, că dacă s'ar comanda la fabricele noastre mașini agricole de tot felul, sutele de milioane ce așteaptă să iasă din țară, vor salva în parte situația nu numai a lucrătorilor metalurgiști, șomeri, dar chiar situația agricolă a României, prin aceea că, culturile de cereale se vor face în mod rațional cu ajutorul acestor mașini, *în special triorul*, puse la dispoziția oricărui agricultor, în schimbul unei plăți în rate mici și anuale.

Trebue să se știe, că săteanul român, nu va renunța repede la culturile de cereale făcute în mod primitiv, decât dacă mașinele ce se vor da de guvern, vor avea ușoare condițiuni de achitare și *vor fi distribuite la timp*.

In caz contrariu, vom ajunge ca săteanul să semene numai atâtea cereale, câte va avea nevoie pentru traiul său și al animalelor ce le crește.

Concurența cu cereale în comerțul european nu este mică, deoarece la aceasta iau parte state cari prezintă grâne selecționate, cum sunt cerealele oferite de *Canada și Argentina*, unde Statul a ajutat zeci de ani pe cultivatori, obținând abia acum rezultatul dorit: Oferă cereale selecționate, cultivate cu mașinele, deci maximum de producție în minimum de muncă, cu prețuri mai mici decât acelea oferite de România, deși suntem mai aproape de centrele de desfacere și *avem grâu bun*, după cum arată și D. Profesor Dr. *A. Zaharia*[1]), cu ocazia miilor de analize făcute în anii 1900—1914, deoarece la noi, culturile de cereale și în special de grâu, se fac fără îndrumări științifice și fără mașini.

Dintre mașinele necesare agriculturei încă din timpul semănărei, este *Triorul*.

Descrierea Triorului

Triorul este format din unul sau mai multe cilindre cu perforațiuni, cari servesc la eliminarea corpurilor străine amestecate în sămânța pe care dorim s'o semănăm. Inlăuntrul *cilindrului* este *o spirală* care se învârtește odată cu aceasta și în scopul de a purta massa de cereale supusă triorărei, dela un capăt la altul al triorului. Triorul este prevăzut cu o *pâlnie*, prin care se toarnă grăunțele, *o vânturătoare* pentrucă la curentul de aer, *paiele și alte necurățenii ușoare să fie îndepărtate*, și apoi *o sită*, care să separe corpurile străine mai mari: *pietre, sfori, cuie, piuliță, bucăți de saci*, etc.

Perforațiunile cilindrilor sunt de formă și mărimea unui anumit fel de grăunțe, și lasă să treacă numai acel fel de grăunțe.

In modul acesta, se face separarea cerealelor de diferite semințe, de ierburi, și chiar de grăunțele altor cereale. Astfel că avem atâtea site, câte cereale vrem să dăm prin trior.

Mișcarea triorului se face cu mâna și dacă avem motor, se poate aplica cureaua dela transmisie.

Numai agricultorul care va semăna grăunțele ce au fost date mai întâiu prin trior, va avea sorți să-și desfacă recolta cu preț bun.

Faptul că ni se oferă prețuri mici pe cerealele aflate acum în hambare, nu ne îndreptățește să nu le mai cultivăm, culturi cari vor fi făcute în mod științific, cu mașinele destinate, și nu trebue să se uite că, cu toată abundența de cereale depe piața europeană, *grâul românesc dat prin trior și apoi semănat*, va fi preferat înaintea celorlalte grâne, tot așa de curate, dar mai puțin căutate de fabricanții de pâine și paste făinoase.

Nu trebue să uite, că viitorul României, va fi tot o țară «agricolă».

Adm. Căpit. Ovid Constantinescu

1) *A. Zaharia, Profesor*, «Grâul Românesc, recoltele anilor 1900—1908» și «Le Blé Roumain, Récoltes des annés 1909—1914».

Rugăm stăruitor plătiți abonamentul

Ajutorarea Maramureșului

N. C. MUNTEANU—MUNTMARG

Starea economică, religioasă și culturală a Maramureșenilor ortodoxi lasă foarte mult de dorit față de ortodoxii din celelalte regiuni din Ardeal. Maramureșul, leagănul ortodoxiei de pe vremuri, a fost atras la catolicism prin fel de fel de făgădueli și prigoniri. Din ținutul ortodox al Maramureșului de odinioară, azi au rămas puțini credincioși ortodoxi. Puținele biserici strămoșești care mai sunt în această regiune muntoasă sunt oropsite și pândite de stăpânirea catolică. Bisericuțele ortodoxe, în care s'au rugat și întărit la lupte legionarii și urmașii lui Avram Iancu pentru cauza tuturor românilor de sub stăpânirea maghiară au fost oropsite zi cu zi, au fost lăsate să se dărăpăneze.

Așa s'a întâmplat—odinioară—în tot Ardealul, așa s'a întâmplat și se întâmplă în părțile maramureșene. In Maramureș, cu învoirea fostului Patriarh Antonie al Constantinopolului, vlădicia ortodoxă a Perilor înființată la 1391 de Voivozii Dragoș și Balc a ființat patru sute de ani până în a doua jumătate a secolului al XVIII, «când a fost desființată de propaganda nemiloasă a bisericii unite. Această episcopie a apărat sufletul ortodoxiei maramureșene de uneltirile primejdioase ale rutenilor și maghiarilor».

Sf. Sinod, acum doi ani, a hotărât reînființarea Episcopiei ortodoxe a Maramureșului, cu reședința în orășelul Sighet. La zădărnicia acestei înfăptuiri istorice lucrează din răsputeri catolicii cari susțin că în Sighet trebue să ființeze o episcopie unită catolică, potrivit Concordatului. Ori, dreptul se cuvine ortodoxilor cari bat mereu la porțile celor îndrept pentru căpătarea ajutoarelor necesare reînființării Episcopiei.

Maramureșenii uniți (catolici) stau mult mai bine decât ortodoxii, din toate punctele de vedere. Cu toate acestea, stăpânirea vremelnică din fruntea treburilor Statului nostru, anul trecut, a dat batjocoritoarea sumă de lei două zeci de mii pentru clădirea unei bisericuțe ortodoxe în Maramureș, iar pentru o biserică unită-catolică a dat câteva sute de mii lei. Pentru o bisericuță ortodoxă din Ardeal s'au dat numai 20.000 lei din contribuțiile milioanelor de ortodocși cari alcătuiesc majoritatea poporului român! Câtă nedreptate!

Pentru o biserică ortodoxă nu s'au găsit fonduri, dar pentru o biserică unită s'au găsit, slavă Domnului! «Nu suntem împotriva ajutoarelor date de către Statul Român bisericilor minoritare, ci împotriva nedreptăților ce se fac bisericii ortodoxe, dominantă și națională în România drept credincioasă. Soarta ortoxilor din Maramureș a fost vitregă sub stăpânirea magnaților unguri și tot mai vitregă se arată a fi sub stăpânirea românească. Credința ortodoxă strămoșească a Craiului Munților nu prezintă nici o tărie, nici o aducere aminte și nici o însemnătate în fața conducătorilor din fruntea treburilor Țării de azi»?

Facem o întrebare, în numele celor oropsiți din Maramureș. Astăzi, din îndemnul d. inspector general C. Ciulei s'a înființat o societate de ajutorare a Maramureșului din punct de vedere cultural, bisericesc și economic.

Noi lăudăm și încurajăm această prea frumoasă hotărâre, dar ne gândim că ajutoarele ce s'au hotărât de către stăpânire să se strângă, anul acesta numai din județele din Moldova, Bucovina și Basarabia, vor fi ajutoarele ortodoxilor cari vor intra mai mult în mâinile catolicilor, spre întărirea din ce în ce a bisericilor catolice din Maramureș, în vreme ce oropsitele biserici ortodoxe se dărapănă. E bine ca maramureșenii catolici, ale căror biserici sunt sprijinite cu propriile lor averi bisericești, să strângă ajutoare dela uniții catolici, și dela romano-catolicii din Țară, iar ortodoxii maramureșeni să strângă aiutoare dela ortodoxii din Țară. E altceva când ortodoxii sau catolicii ajută o biserică răsleață și este cu totul altceva când se ajută regiunea catolică în dauna ortodoxilor din Maramureș cari trăiesc în mizerie.

Catolicii, întotdeauna, au dușmănit necreștinește pe ortodoxi.

Bunăoară, știm că în Polonia —după cum scrie gazeta «Woskresnoje bitenje» din 8 Septembrie 1929 — catolicii polonezi au dărâmat bisericile ortodoxilor din multe sate, iar credincioșii ortodoxi au fost schingiuiți. In Maramureș, ortodoxii sunt priviți cu ochi răi de către catolici. Câte biserici ortodoxe n'au fost luate sau dărâmate de catolicii din Ardeal, de frații ortodoxilor din strana stângă?

Pentru clădirea unei biserici ortodoxe, catolicii din Țară au refuzat să colecteze ajutoare; listele de subscripție, trimise în acest scop, au fost refuzate de cei mai mulți catolici din Ardeal. Bisericile ortodoxe sunt «punctate» după concepția uniților catolici. La Strasbourg, studenții ortoddxi români din internatul teologilor catolici «Saint Basile» sunt oropsiți de preotul uniat luga din Ardeal, iar la Roma, studenții ortodoxi-români sunt asvârliți din internat tot de un preot uniat din Ardeal.

Dacă așa stau faptele, atunci ortodoxii cum să ajute pe catolici, când sunt dușmăniți?

Ba mai mult: «cum să fie ajutați catolicii, când ortodoxii din Maramureș au nevoie de mult ajutor din partea altora? Ochiul catolicilor a privit chiorâș spre sufletul ortodox, aducând multe neplăceri românilor ortodoxi».

E dureros când fratele tău te dușmănește. Stai îndurerat și te întrebi: «Unde este frăția, unde este unirea sufletească pentru care au luptat atâtea generații? Nu facem confesionalism, ci arătăm adevărul».

Uniații și ortodoxii sunt frați români, dar desbinați sufletește: «ortodoxii privesc cu ochii credinții înlăuntrul Țării, pe când uniații privesc în spre Roma».

Este o mare deosebire. Înțelegem fapta creștinească, dar nu înțelegem ca provinciile ortodoxe: Moldova, Bucovina și Basarabia să ajute la starea înfloritoare a catolicilor din Maramureș, în vreme ce bisericile ortodoxilor sunt uitate de stăpânire, iar ortodoxii trăiesc ca vai de lume. Daniile să se facă mai întâiu: «din ale noastre pentru ai noștri și pe urmă: din ale noastre pentru alții.

Așa este și creștinesc și rațional, mai ales că ortodoxii, pentru catolicii cari s'au depărtat de credința ecumenică și apostolică, sunt schismatici.

PROCESIUNEA *de I. Gheorghiță*

Revedere

Azi, m'am re'ntors căsuță dragă
Și tot ca și odinioară,
Măicuța m'a primit la poartă
Cu furca prinsă'n sub'suoară.

Sfioasă, îmi întinde mâna
Și mă privește'n ochi cu teamă:
—«Ei! Bat-o Dumnezeu de școală,
Te-a 'mbătrânit pe drumuri, mamă!»

Și 'n timp ce nu mai știm niciunul
Cuvântul ce-l avem de spus,
Dulău *și* **Țela**, *sar pe mine,*
Și fug în juru'mi, sar în sus;

Se-așează 'n labe, scheunează —
Se gudură... din ochii vii,
Mă îndeamnă parcă 'nspre zăvoiul
Uitatelor copilării...

In fundul viei, plâng în toamnă
Impovărați de brumă, nucii —
In care-am plâns cetind povestea
Cu Genoveva și haiducii.

. . . . . .

Ce luminată-i odăiță!
Și patul meu, acelaș pat!
Și cum miroase busuiocul
De grinda casei 'nmănuchiat...

M'așez pe un scaun... Mama, plânge,
De bucurie și 'ntristare:
— «Să nu mai pleci». O! nu! măicuță
„Aice... e atâta soare!

St. Păun—Rovine

Religia în școala primară

Cel mai însemnat obiect de învățământ în școalele noastre de tot felul este religia.

In școalele primare are covârșitoare importanță. Și nici când nu s'a lăsat pe treapta ultima, neglijându-se pe motiv că alte obiecte cu mai mult folos îi ia locul, ca'n timpul acesta de după războiu. Religia în mai multe comune o predă preotul respectiv fără ca organele de inspecții din învățământul statului să intre în oră a inspecta.

In altă parte, Învățătorul îl suplinește pe preot și în grija cea mare de a satisface în întregime programa analitică o predă și în orele de după prânz.

Dacă vom arunca privirea peste cărțile vechi și vom mai privi și fețele bătrânilor, care încă ne mai trăiesc, ne vom putea convinge că numai prin acest simț religios ne-am putut păstra etnicia noastră ca popor românesc. Și toate popoarele de pe pământ numai prin credință s'au susținut și se susțin.

Invățământul religios datează din prima fază a creștinismului și de prin sec. II, a început a se răspândi tot cu mai mare progres, prin înființarea școalelor primare, de sub parohiile existente. Materia învățământului religios era redusă la: Tatăl nostru, Crezul, Zece Porunci și Cade-se cu adevărat...

In secolul XVI școalele poporale își iau un avânt mai îmbucurător. S'a scos la lumină primul catechism din care se învață cetitul și scrisul, tratând două părți nouă și anume: Botezul și Cuminecătura. Tot prin acest timp până prin secolul XVIII s'a regulat învățământul religios la toate cultele, prin introducerea în catechism a capitolelor; a) despre credință (în care se explica Simbolul; b) despre speranță (Tatăl nostru); c) despre iubire (Zece Porunci); d) despre Dreptate și Fapte bune.

Istoria biblică s'a introdus cu scop ca din parobele, asemănările spuse de Fiul lui Dumnezeu în Noul Testament să se deștepte încrederea în Dumnezeu Tatăl, Fiul și Duhul sfânt, să se reguleze viața noastră în chip moral și cu pregătire de fapte bune, pentru viața veșnică.

Toate ideile despre un Dumnezeu au fost bine așezate dela început.

Dacă n'ar fi fost războiul cel mare din anii 1914—1918, am fi mers cu pași siguri tot mai înainte spre o mai mare credință.

E adevărat că toți am dorit idealul național, dar tot așa ar trebui să însetăm după idealul vieții cinstite și cu fapte bune.

Religia predată cu înțelepciune în școalele primare va fi o puternică lovitură de sfărâmare a vieții plină de păcate și cu biruință se va soco ti generația viitoare în lucrările diabolice. O cercetare în predarea religiei în învățământ nu va strica.

Noi, învățătorii, să nu prea așteptăm de la altcineva îndreptare. Noi să ne cunoaștem chemarea de educatori adevărați și să avem grijă mare, ca educația religioasă a tineretutui să se facă temeinic pentru binele întregii națiuni.

Nicolae Țețiu — învățător

---

dea ceva de mâncare, sunt leșinat de tot, de alaltăeri seară n'am pus sărat pe limbă. După câte știu este om primitor și la urma urmei plătim gros că avem de unde.

— «Stancule, tu crezi că eu sunt mai sătul ca tine? Nu. Nici eu nu am mâncat de două zile, însă cred că ar fi mai bine să ieșim la drum și să mergem înainte, poposim mâine dimineață la morile de apă, acolo cu moș Stângă o facem de-abinelea, zise Cocoș scoțând tabacherea.

— «Măi Cocoș, noi avem drum pe aici, ar fi bine și nimerit să ne mai facem un han al nostru, ca vreodată în vremuri mai grele să avem unde trage. Până la mori e mult, treizeci de kilometri; noaptea este jumătate, drumul trece prin Glava. Aci sunt Jandarmi și patrulează noaptea. Dacă trecem în zori sau după răsărit poate trecem nebăgați în seamă. Oltul spre Luneavăț îl tecem pe podul cu scripet, acolo să ne vedem noi și am scăpat de-abinelea.

— «Eu nu zic nu, dar dacă ni s'o luat urma și în Glava pățim buclucul. Tu nu vezi, desagii dă de bănuit dela distanță. N'ar fi mai bine să ne luăm noi bani cât ne trebue și restul să-i îngropăm undeva aici, lăsând un semn și după ce mai trece câtva timp să venim să-i luăm?

— Măi Cocoș, bine zici tu, nu zici rău, dar, uite ce este: Noi pe aici nu mai putem călca un an de zile, fiindcă în aceste părți vom fi urmăriți. Noi dacă trecem Oltul dăm pe acolo alte lovituri, așa că banii se poate întâmpla, când vin oamenii la lemne să ni-i găsească și atunci rămânem fără ei. Mai bine mergem la noroc. Cum o să ne ducem noi la Maria Negruleasa fără bani mă, se poate, fii mai cu curaj și Stancu se repezi după căpăstrul care îi scăpase din mână.

— «Stancule, vezi tu că norii încep să se rărească, uite rarița mă, la nămiez, ce facem? ori la deal ori la vale, hai să mergem zise Cocoș urmărind norii, care se fugăreau pe de-asupra pădurii.

— Să mergem și să batem în poarta pădurarului, chiar dacă s'a culcat, se scoală, stăm un ceas și plecăm zise Stancu, așezând desagii pe șea și căutând să vadă dacă legătura este sigură.

Dudău ascultase cu luare aminte totul, mâna încremenise pe pușcă. Se uită înainte pe colnic, apoi o luă la fugă spre Conac. Petra adormise în colțul sălii.

—«Fă, Petro, ia scoal' tu, vezi că o să ne vie niște oameni, dar bagă de seamă să nu vorbești nimic, dacă te întreabă de mine, să nu spui că eu am venit acum.

Petra somnoroasă se sculă și bâigui în sine.

—«Păi, vezi bine, parcă eu știu unde-ai fost tu, sau o să mă pun la sfat cu ei; și se duse spre masa de lângă fereastră ca să facă focul lămpii mai mare. In poartă se auzise trei lovituri de bâț. Corbea sări hămăind. Dudău mai întârzie puțin și apoi ieși certând câinele.

—«Cine e,.. Hi Hăi..!

—Oameni buni!—și Dudău cu surtucul pe umeri se duse la poartă.

—«Bună noapte, Domnule pădurar, te rugăm foarte mult, îngădue-ne un ceas să poposim la dumneata. Suntem foarte obosiți și noi și caii, venim dinspre Argeș și pe drum un cal a pierdut o potcoavă și trebue să i-o batem, n'avem clește și ciocan...

—«Cu dragă inimă oameni buni, dece să nu crezi unui călător, mai cu seamă în miez de noapte, poftiți—și Dudău le deschise poarta.

—«Să caut cleștele și ciocanul, cue aveți?

—«Avem, avem, Domnului Pădurar. Și Stancu merse înainte să lege caii de un strejăr care aștepta cositul fânului. Dudău aduse cleștele și ciocanul și plecă în casă la Petra care da din colț în colț.

Afară se auziră câteva lovituri pe potcoavă și apoi drumeții veniră în casă. Cocoș mai bun de gură începu să se vaete că n'o să-l țină roibul până la târg... Stancu cu amândouă perechile de desagi întră după Cocoș lăsându-i jos după ușă. Cocoș se desbrăcă de suman și-l aruncă pe desagi.

—«Cu ce-o să vă mulțumim nenișorule, o-ți fi osteniți de drum, să vă culcați, o-ți fi nemâncați—să vă dăm ceva d'ale gurii, așa e bine, când intră cineva în casa ta să nu plece cu inima goală—zise Dudău.

—«De culcat nu ne culcăm, dar d'ale gurii dacă aveți ceva, o să luăm ce-o fi, că ne ducem și noi, de, avem drum lung.., răspunse Stancu făcând semn lui Cocoș să-i dea tabachera.

Petra nu mai așteptă, ieși în vatră să ațâțe focul...

—Și ziceți că mergeți spre Olt, nenișorule?

—Da, avem rude pe Luncavăț, apoi avem niște oi date la niște ciobani și n'am fost cam demult, n'am luat lână, n'am luat brânză, n'am luat nimc, răspunse Stancu răsucind țigara.

—Drumul cam greu spre Olt și ziua și noaptea. Câmpul e lung, —păduri — și s'au aciuat hoții ceia, cum le zice de Cocoș—iese ziua nemeaza mare în drum și jefuesc.

—«Ce-o să ne ia Domnule Pădurar, caii poate, dar bani, slavă Domnului, ar găsi la noi de-un tutun, luă Cucoș vorba din gura pădurarului. Ușa se deschise și Petra intră cu masa rotundă și cu țigaia în care sfărâia câteva ouă amestecate cu brânză. Aduse mămăligă rece, usturoi verde și sare. Drumeții nu mai așteptară să fie poftiți și se așezară în jurul mesei.

— «Fă-ți pomana de plin, Paraschive și scoate și-o oală de vin încaltea, zise Petra ieșind în vatră să'nvălească focul.

— «Bine zici tu, dă-mi chibritul și Dudău ieși după Petra.

— «Nu-ți-am spus eu că e foarte primitor, ăsta aici trăește mai mult cu d'al de noi, ce crezi. Făceam foarte rău dacă nu ne abăteam și pe urmă mai răsuflă caii, ca să putem îndemna.

— va urma —

Sectarismul și administrația

De multe ori s'a arătat prin acest ziar că pericolul sectar e național.

In ultimul număr, d-l Ion Luca, într'un interesant articol se arată foarte îngrijorat de pericolul sectar. Aude oare cineva, înțeleg cei ce trebuie să înțeleagă?

Sub cerul ospitalier al țării noastre s'adăpostesc nenumărate secte. Niciuna însă nu este atât de anarhică, cum este secta milenișților sau studenți în biblie: Câteva spicuiri vor edifica și pe cei mai neînțelegători.

Din Rev. Studenții Bibliei: «In scurt revoluția va veni, lumea întreagă terminându-se într'o anarhie teribilă și amarnică, care cumplit va răsturna și arunca toate babiloniile, sistemele eclesiastice și politice».

Din manifestul stud. în biblie „A sosit timpul pentru o hotărâre decisivă mai ales împotriva preoților, cari sunt imitația fariseilor».

Din calendarul turnului de veghere: «Focul simbolizează turburarea, distrugerea, cari sunt necesare nimicirei unei ordine sociale și religioase. Preoții creștini îmbată lumea cu teologia lui satan».

Din libertatea poporului de Rutherford: «Conducătorul invizibil al națiunilor așa numite creștine și al creștinătății organizate este Satana, diavolul, care a alcătuit creștinătatea pentru amăgirea poporului și ținerea lui sub opresiune. Conducătorii creștinătății învață pe oameni să se ucidă unii pe alții. Creștinătatea organizată, este organizația diavolului și unelta lui spre a ține poporul în apăsare. Creștinismul este instrumentul de împilare care slujește doar să mai mărească greutățile pe care și așa poporul abia le mai poartă. Religia creștină e falsă, ipocrită și nelegiuită și este împotriva maselor. Nu mai este nicio nădejde de a aștepta dela ea îmbunătățirea stării poporului. A sosit vremea lui Dumnezeu, când acest sistem diavolesc și ipocrit să fie complect distrus, într'un timp de mare strâmtorare, cum n'a fost niciodată pe pământ». Doctrina milenistă, după pastorul Schleghel, zice că: «cel ce omoară mai mulți preoți, acela se mântuește mai curând».

In broșura: „Un guvern de dorit" se poate citi: «Reprezentanții vizibili ai lui satan, cari sunt marii factori cârmuitori de pe pământ, s'au compus totdeauna dintre elemente din marea finanță, agregațiile politice și eclesiasticismul cel necredincios. Acestea au făcut o alianță păcătoasă, sub conducerea satanei, pentru menținerea actualei stări de lucruri rele prin înșelăciune". Din. „Biserica ortodoxă».

In «calendarul familiei» pe 1927 se pot vedea steagurile batjocoritoare ale celor trei elemente și alte desenuri ofensatoare și se pot citi multe pasagii revoltătoare: «Liga națiunilor» e chipul fiarei. Iisus Hristos ofițerul executiv al lui Dumnezeu. Politicianii reprezintă în mod greșit poporul și fac multă înșelăciune asupra-i crezând că-și ispășesc greșalele prin ajutarea bisericii cu bani și preoții contribue cu ținerea poporului în supunere.

In privința războiului se spune «Nu este drept ca profiterii, capitaliștii și politicianii să urzească planuri de război și apoi pasionați și cu lacrimi în ochi să apeleze la patriotismul poporului, să suporte acel război. Nu e drept că Preoții să susțină că sunt reprezentanții și urmașii Prințului păcii și apoi să dea mâna cu profiterii și politicianii ca în războiul trecut. Dumnezeu nu-i va erta, căci scris este: «în poalele tale aflatu-s'a sângele sufletelor sărmanilor nevinovați». Și ca o înclinare spre comunism, se spune: «nu este drept ca mii să ducă lipsă de alimente sau de alte lucruri trebuincioase vieții. Câțiva au prea multe, cei mulți abia acoper lipsurile, în timp ce alții n'au chiar nimic. Dar iată ziua de foc se apropie, care va arde tot și nu va lăsa nici rădăcină nici ramură. Va fi focul strâmtorărilor și necazurilor de tot felul, timpul suferinței celei mari asemenea căreia n'a fost dela începutul lumii până acum și nici nu va fi.

Nu e nevoe să zugrăvim teribila strâmtorare. Toți văd că vine. Va fi o luptă între uriașii financiari, eclestiastici, politicieni și masele omenirii. Pregătiri se fac în amândouă taberile, pentru marea luptă. Și rezultatele vor fi teribile: mizerie, foamete, moarte, pieire, dezastru».

Alăturați la acestea, nenumăratele scrieri sectare cu multe dedesubturi, mulțimea dolarilor de peste ocean, atâtea procese de refuz la prestarea jurământului venite în fața consiliilor de război cum și refuzul de a face uz de armă și veți avea—într'o mică măsură — icoana pericolului sectar. Cine ar putea spune însă ce planuri criminale se urzesc în tăinuitele adunări sectare?

Și față de satanica uneltire a dușmanilor îmbrăcați în haina pocăinței, cari doresc rostogolirea neamului în prăpastie, organele administrative stau veșnic nepăsătoare, urmând alte interese și urmăriți de alte gânduri. O mulțime de cărți au umplut lumea satelor, propagandiștii, adeseori străini, nesupărați de nimeni, fac necontenit întruniri clandestine în case particulare, fără niciun fel de autorizație și amăgesc poporul. Dar jandarmul nu vede și primarul nu aude, fiind ocupați cu chestiuni electorale și altele. Totuși legea oprește cu desăvârșire propaganda și întrunirile clandestine ale sectelor cu caracter anarhic. Se vede însă că oprirea e numai pe hârtie!

Nu se înțelege oare că sectele ne clatină credința, ne destramă unitatea sufletească și ne prevestesc furtună? Nu înțeleg oare cei ce trebue să înțeleagă că în staulul neamului românesc a pătruns lupul înfometat și zugrumă oile, tocmai acum când se pare că cerul țării se întunecă din nou la orizont?

Legea e bună, dar roadele neaplicării sunt pline de îngrijorare.

Pr. Ștefan Florescu.
Frumoasa.

Cerc cultural

In luna Fevruarie, a. c. a avut loc un cerc cultural, la școala din satul Puțureni, al învățătorilor din com. Cuțușca și Miorcani.

Domnul învățător Istrate a predat o lecție de istorie la clasa IV, care a fost foarte reușită. In ședință intimă d-l Andronic Nistorică a vorbit despre «Metodica istorică»,— a preparat în mod serios acest subiect și notăm aceasta ca ceva obișnuit pentru d-sa, care în toate ocaziunele de acest fel este la înălțime.

La ședență publică d-l Ion Dela Prut a vorbit numeroșilor săteni adunați despre: Foloasele învățăturei». A căutat să facă pe săteni a pleca dela școală cu o mulțumire în suflet, cu oarecare cunoștinți nouă și cu mai multă încredere în luminătorii satului.

După acestea părinții cari au copii la școală au asistat la o mică producție a tinerilor vlăstare.

Eugen Lungu.

FUIOR (5-a urmare)

Lia *S'a 'nchis într'o odae și plânge-acolo, sus*
Că n'are conciu...
Grăd. *Dar cocul?*
Lia *I-aicea, l'am adus...*
Grăd. *Bun! Bun! Ah! Chelăriță, ai vrea să fii soție*
De sfetnic; grădinarul, miroase-a păpădie?
Ți-arăt eu ce înseamnă să mă răsbun... Așeà,
Cu plosca asta 'n mână și rezemat colea
Ii dau o 'nghițitură să bea... Nu-și bea norocul
Și-apoi, de-o fi în voe îi pun în mână cocul,
Ce s'o 'ntâmpla...
Lia *Nici vorbă că-am să râd! o șterg*
Nu vreau ca să se simtă că am lipsit... Alerg! (ese)
Vraciul *Ce noapte 'ntunecoasă!*
Grăd. *(văzând pe Vraciu) A! Vraciule, să ți fie*
Cu mine, întâlnirea ta, mare bucurie
Nu mă cunoști?
Mă iartă, acuma sunt poftit
La masa 'mpărătească; de ai ști cât sunt grăbit...
Grăd. *Ce Dumnezeu! o clipă... In cinstea Lăcrămioarei*
Să ne trăiască Galben... Doresc și Bălăioarei
Noroc și să-i dea cerul un mire pe ales.
Vraciul *Când n'ai rachiu, urarea, e fără de 'nțeles.*
Grăd. *Nițel de clatini plosca? Am un rachiu, de-l tare?*
De vrei, că 'nchini o gură... (îi dă) Ce zici? Cum ți se pare?
Vraciul *Noroc și fericire! Da' știi ce fug'am tras?*
Dintre nuntași...
Grăd. *(îmbiindu-l) Odată, ce naiba! n'ai rămas*
Nici cel din urmă...,
Vrac. *Totuș mă duc.*
Grăd. *O 'nghițitură!*
Vrac. *(bea) Imi place!*
Grăd. *Hm! Îți place?*
Vrac. *Halal de băutură!*
Spunea'mpăratul nostru: «Vezi! Vraciule, să vii
Din stânga mea, să nu faci cum-va să-mi întârzii»
Vreau să mă țin de vorbă...
Grăd. *Desigur... Doar o dușcă.*
Vrac. *(bând) Te mângâe, te-alină, și totuș parcă mușcă...*
Rachiul tău... Imi pare că sunt mai ofelit.
S'o fi mirând stăpânul că tot n'am mai sosit.
Mă duc...
Grăd. *Așa de grabă?*
Vrac. *(bând) Bine.*
Grăd. *Du-te*
Tiu...
Vrac. *Să mai gust odată. Dă-mi plosca și-o șterg iute.*
Dacă lipsesc din nuntă, nici nunta n'are spor. (bea)
Grăd. *E bun?*
Vrac. *Te încălzește cu foc dogoritor*
Dar mirele ce-o zice că eu lipsesc? Mireasa?
Grăd. *(îmbiindu-l) Odată numai...*
Vrac. *Doamne! Ce-o zice chelărița?*
Grăd. *Te rog...*
Vrac. *Mă ții de vorbă și nu am timp de loc.*
Mă duc într'o 'ntinsoare. (bând) Miroase-a busuioc.
Ce bun! Păcat că nu poți să-l bei pe îndelete
Așa, nu-i simți nici gustul... Să n'ai vre-un gând, băete
In țară să fii sfetnic; din zori să tot zobești,
Atâtea griji și treburi să nu le zăbovești (bând)
Păcat! Păcat! n'am vreme; ce bun rachiu! și iară
Mă tem că Impăratul trimite-acum pe-afară
Vre-o slugă, să m'aducă... Phii! s'a 'ntunericit
De unde ai rachiul? (bea) Atât și-am isprăvit!
Mă spânzură 'mpăratul...
Grăd. *Te rog...*
Vrac. *Șade rușine.*
Mai înțelept din sfetnici mă are doar pe mine...
(bea) Ce bun e tiii!
Grăd. *Iți place?*
Vrăc. *Stai să mă dumiresc.*
Ce cald... Să-i spui, vezi bine! ca vin... acu' sosesc...
Vorbeam cu un prietin... Ce tare lighioană.
Și știi? Sunt grăbit strașnic...
Grăd. *O gură...*
Vrac. *Vin în goană.*
Grăd. *O dușcă...*
Vrac. *Nu! întârzii...*
Grăd. *Ascultă...*
Vrac. *Nu! O șterg (se așează jos)*
Nu zăbovesc o clipă și merg; și merg; și merg!
Grăd. *Ți-e cald? Imi pare bine. Așa! Să stai frumos că*
Ți-am pus în stânga conciul și 'n dreapta ai o ploscă
Acum te las cu bine. Grăbit și singur cuc! ese)
Vrac, *Mă cam grăbesc și sigur mă duc; mă duc; mă duc!*
(Nuntașii încep să coboare în grădină, muzica încet).
Lăcr. *Ce noapte! Ce 'ntunerec!...*
Imp. *Făclii, făclii să vie!*
Fuior *Sunt fericit Domniță că cerul te-a dat mie*
Imp. *Dar unde este Vraciul cel tânăr și senin.*
Grăbit ca 'ntotdeauna?
Vrac. *(bolborosind) Eu vin... eu vin... eu vin...*
Văl. *L'am căutat stăpâne, prin curți, prin tot cuprinsul;*
Să se ascundă parc' ar fi vrut cu dinadinsul
Nu-i nimeni car' să-mi spună că l'a zărit cum-va.
Lăcr. *Cum m'am speriat!*
TOȚI *Ce-i? Cine-i? Un om sau altceva?*
Văl. *Aici... e Vraciul ce-l căutați..*
Imp. *Minune!*
Băl. *A! să-l vedem cu toții!*
Chel. *Eu nu cred.*
Lia *Nu mai spune*
Băl. *Veniți. un cerc să facem...*
Chel. *Eu nu pot să 'nțeleg*
Un sfetnic...
Vrac. *(acelaș joc) Gingășie... alerg; alerg; alerg;*
Craiul *Se luptă dârj cu fagul și foarte se grăbește..*
Imp. *Mă mai miram la masă că nu-l am și-mi lipsește...*
Vrac. *(acelaș joc) Frumoaso... Gingășie... poftim mă rog la joc*
Băl. *Dar ce-are 'n mâini?*
Lia *O ploscă și un coc...*
Chel. *Ah! are-un coc?*
Lia *Ha! Ha!*
Chel. *(înfuriată) Dece râzi?*
Lia *Ha! Ha!*
Chel. *Poftim cum râd cu toate!*
O astfel de rușine să-mi facă vai! se poate?
Vrac. *Am petrecut...*
Chel. *Se vede.*
Vrac. *Așa mai înțeleg*
O nuntă pe alese
Chel. *(ridicându-l, scuturându-l) Să taci că ești un bleg!*
Lia *Ha! Ha!*
Chel. *(Lia) Ți-arăt eu ție.*
Toate *Ha! Ha!*
Chel. *V'arăt eu vouă... (ese cu Vraciul de mână.)*

— va urma —

INFORMAȚII

Din țară

Doamna Smara Gheorghiu D-na Smara (Baba Visa) e în Italia. Revista italiană «Tutto», care apare la Roma, în luna Fevruarie a. c. a publicat o frumoasă fotografie a d-nei Smara, cu o notiță foarte elogioasă, arătând că «Smara nu e numai o femeie de o cultură superioară ci și o îndrăgostită de Italia, pe care a cântat-o în volumele scrierilor d-sale, și în nenumărate conferințe în Italia și România.

In ziua de 4 Martie, a ținut o interesantă conferință de apropiere culturală între popoarele surori prin origină și sentimente. Această conferință a fost însoțită cu numeroase proecțiuni.

D na «Smara» este mama scriitoarei **Tomellini**, soția consulului de Genova, care a tradus în românește romanul «Dux» (Ducele), care a avut mare succes.

30 de gospodării arse. Un foc puternic a distrus 30 de gospodării în Com. Malcoci, din marginea orașului Tulcea. Aproape 200 de oameni au rămas pe drumuri.

Frați săteni, fiți mai cu băgare de seamă, căci în timp de o săptămână din cauza neglijenții au mai ars încă două sate: Satul «Mănăstirea» din jud, Ilfov, și satul «Văleni» din jud. Cahul, unde au ars o sută de case.

Copil cu chip de broască. Femeia Maria Nistor din orășelul Bucecea (Moldova) a născut o fetiță moartă cu chip de broască Copilul are numai un ochiu în frunte, pielea este cenușie și presărată cu solzi, iar în loc de mâni și de picioare are labe de broască cu câte 5 ghiare. Arătătura asta au trimis-o la București s'o păstreze în spirt.

Câte sate și orașe avem.— Țara noastră numără 20 municipii, 151 de orașe, 100 comune suburbane și 4846 comune rurale.

Din Străinătate

Moartea dictatorului Spaniei. Primo de Riviera, fost dictator în Spania, a murit. A fost general de armată, și este cunoscut ca, Comandantul suprem al trupelor Spaniole în războiul din Maroca.

Ca președinte al Consiliului de miniștri, s'a arătat cu foarte multă pricepere, de aceia poporul Spaniol, tot timpul i-a fost recunoscător.

Scăpați de un câine Saint-Bernard. Trei studenți germani s'au rătăcit în zăpezile de peste Munții Uriași, (Cehoslovacia). Cei trei studenți, doborâți de furtună și acoperiți de zăpadă, așteptau cu înfiorare moartea, când un câine Saint-Bernard, dela adăpostul «Ronner» a început să dea semne de îngrijorare și apoi să latre furios. Paznicii sau luat după el. Datorită câinelui, cei trei studenți au putut fi găsiți în nesimțire. Aduși la adăpost, cu multă greutate, au fost readuși la viață.

Votul femeilor în alte părți. Cum toate că în multe țări s'au dat femeilor drept de vot, totuși în Franța până în timpurile de față, femeile n'au drepturi politice.

Ia să vedem acum! După ce împrumutăm fel de fel de lucruri din Franța, care nu ne fac trebuință, femeile noastre vor lua oare exemplu de la Franța și nu vor face politică?

Doamne păzește!

Concurs de tăcere. Cu toții știm cât este de greu să poți face ca femeile să nu vorbească. Americanii, vrând să se încredințeze de acest adevăr, au pus la cale un concurs de tăcere la care au luat parte 839 de femei.

In prima zi 246 din ele n'au putut să rabde și au vorbit, în ziua a doua 436, în ziua a treia au rămas 6, iar în ziua a opta a rămas numai una singură, care în tot acest timp de opt zile n'a scos nici o vorbă.

Dezertează soldați ruși. — Dela revoluție încoace au dezertat peste două milioane soldați. De curând s'a aflat că în Polonia a dezertat o trupă întreagă de soldați în frunte cu ofițerii. Ei spun că numai e chip de trăit în Rusia.

Din Rusia. — Fug din Rusia bolșevicilor zeci de mii de săteni, trecând granițele. Pricina este acea că bolșevicii le iau tot ce au în gospodărie, și cățel și purcel — vorba ceea! — Foametea e mare în Rusia, sărăcia și mai mare, iar bolile seceră cu nemiluita. Și sătenii fug care încotro vede cu ochii!

Fapte de laudă în Turcia. Pentru a scăpa țara de datorii, femeile din Turcia, au luat o vrednică hotărâre, care poate fi urmată și de femeile românce: Să nu mai cumpere niciun lucru de podoabă care-i adus de peste granită și să nu mai folosească parfumuri, pomezi, pudră, mătăsuri și altele, aduse de peste hotar.

Oare femeile noastre se vor îndura spre asemenea faptă, în binele țării?

Poșta Redacției

M. P. Sibiu. — Lucrarea bunicică, dar nu face pentru gazeta noastră. Vă rugăm încercați cu altele culturale.

B. M. Șunievici.— Gramatica lasă de dorit. De ex. *lumini pătrunde*, apoi limba întrebuințată e păsărească. De ex. Fictivă, ogiveale, etc. etc. Mai încercați.

Noreanu.—Avem prea multe poezii. Intr'un număr viitor le vom pune.

Cel mai de preț talant

In alergările și frământările noastre de toate zilele ce le răzbatem mai mult ca ori când pentru câștigarea existenței și îndeplinirea poftelor noastre, adesea ne simțim ne mulțumiți de felul cum ne merg lucrurile. Și nu rare ori vezi oameni, cărora treburile le merg destul de bine, iar ei se plâng și se văicăresc că viața—e grea și traiul e scump.

Că vremurile noastre reclamă multe nevoi și greutăți, că viața e grea și traiul scump, o recunoaștem cu toții, nu putem fi însă de părere că noi toți am atins culmea suferinții O.. nu! Multe din necazurile și supărările noastre nu vin din adevăratele greutăți și dureri, ci multe ni le fabricăm noi singuri din plăcerile și întrecerile noastre nebune. Acesta e adevărul. Un mare învățat a spus că omul se uită vecinic numai înainte, pe cei din urma sa nici odată nu vrea să-i privească și deci, aici e rădăcina nemulțumirii. Cât de fericit și mulțumit ar fi omul dacă din când în când și-ar arunca privirile și în urma lui. Priviți fiecare în urma Dv. și vedeți mulțimea cea mare rămasă în urmă.

Câți orbi, câți șchiopi, câți bolnavi, flămânzi, săraci cu duhul, etc. rămași mult în urma multora din noi, care îndură mizerii și dureri! Acum câțiva ani vorbeam cu un tânăr bolnav de multă vreme de tuberculoză care acum e țărână; spunea că dacă iar reda cineva sănătatea el l-ar slugări toată viața lui. Iată ce ar fi în stare să facă un om ca să se mai bucure și el de sănătate și de lumina soarelui. Sănătatea e un talant ce nu poate fi prețuit de cât de acei care l-au perdut.

Când omul și-a perdut sănătatea în zadar mai trăește; pentru el viața ajunge o povară grea. Nimic nu-l mai mângâe, nimic nu-l înveselește, nimic nu-l mai farmecă. Nici cântecul pasărilor nici murmurul apei, nici florile câmpului, nici vorbele dulci și mângâitoare ale prietenilor, toate i se par negre și reci. Zilele trecute am întrebat pe o bătrână albită de vremuri:

— Mătușă ți-e frică când te gândești la moarte?

— Nu mi-e frică de loc domnule de moarte, mi-e frică însă de patimă; ferească-mă Dumnezeu să ajung pe mâna doctorilor și să-mi poarte alții trupul pe mâini. Zilnic mă rog celui Prea Inalt să-mi dea o moarte iute fără suferință! M'am gândit mult la acest răspuns și în adevăr bătrâna avea multă dreptate. Nu e tragedie mai covârșitoare ca, chinurile și suferințele trupești, mai ales când acestea sunt de lungă durată. Suferința spune Biblia e pentru lămurirea credinței și dobândirea fericirei eterne. Așa este, dar câți din muritori trec ca fericitul Iov și ies biruitori?

Nu e ușor. Chiar Domnul Christos când se găsea pe lemnul crucii și când suferința ajunsese la culme, iar păcatele lumei apăsau mai greu asupra lui, a strigat: «Dumnezeul meu, Dumnezeul meu de ce m'ai părăsit!

In decăderea sufletească a lumei de azi, puțini chiar dintre bolnavi se fac vrednici de fericirea eternă, cei mai mulți agitați de diavolul, se fac mai bolnavi decât ca sănătoși.

Am scris aci aceste rânduri, pentru cei bolnavi, să-și aducă aminte de suferințele lui Iov și de cuvântul D-lui care zice: «Dl. pedepsește pe cine-l iubește și bate cu nueaua pe ori ce fiu pe care-l primește» (Evrei 12—6). Cei sănătoși, nu uitați că sănătatea e o comoară neprețuită, de care nu se bucură toți și prin urmare să fim mulțumiți și recunoscători Aceluia care ne-o dă. Aruncați-vă ochii în urmă și fericirea va veni de la sine!

Al. T. Isofache—Bordești

CERC PASTORAL

In ziua de 24 Februarie s'a ținut cercul pastoral în Comuna Chirnogi jud. Ilfov. Mare nenorocire, tocmai în acea zi erau alegerile de primar.

Preoții din cercul «Stupinele» au sosit de dimineață să facă sfânta Slujbă.

Președintele cercului Părintele Dobrescu paroh în Stupinele, s'a pomenit, probabil cu vre un candidat dela primărie, ca să închidă biserica azi, că sunt alegeri de primar și că biserica este în raza de vot. Mare comedie! Președintele cercului foarte cuminte a spus că rugăciunea nu se poate opri de nimeni. Dumnealor să-și vadă de alegeri și S. S. cu preoții și cu credincioșii, care începuseră să vină la biserică își vede de rugăciune.

La sfârșitul slujbei s'a făcut un parastas pentru eroii din parohia Chirnogi, căzuți pe câmpul de luptă. După parastas a urmat ședința publică, făcând deschiderea Părintele C. Dobrescu, arătând că din cauza întâmplării ca să fie alegerile de primar în aceiași zi cu cercul pastoral din cauza timpului rău, ședința publică nu se mai ține după masă, cum s'a ținut până acum ci imediat după Sf. Slujbă. S. Sa a arătat cu mult simțământ rostul venirii preoților în această parohie, dând apoi cuvântul preotului Radu Ion dela Căscioarele care a vorbit despre «adevărurile Vieții Veșnice», făcând aluziune și la începutul Sfântului post.

Așa dar a fost un cerc pastoral ținut în condițiuni frumoase. In sfânta Biserică se înălțau rugăciuni ascultând femei, copii și credincioși fără drept de vot. Afară în fața bisericii, hărmălae multă strigăte, ură, pismă-înjurături.

Frumoase vremuri!! Ba mai mult să închizi biserica fiindcă sunt alegeri. Să oprești soarele din loc, fiindcă sunt alegeri!...

Tipografia «Corpului de Jandarmi» București.

CULTURA POPORULUI

Incearcă a doua oară, ceia ce n'ai putut să faci odată

PREȚUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învățători, preoți, studenți și săteni 200 Lei
« autoritățile sătești . . . 300 «
« instituții particulare și de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZA-[illegible]: VOEȘTE ȘI VEI PUTEA"
C. A. ROSETTI.

Director: Generalul NICOLAE PETALA | REDACȚIA, STR. REGALA Nr. 16 Sec. I | BUCUREȘTI, 30 MARTIE 1930 | ADMINISTRAȚIA STR. REGALA Nr. 16 | ANUL X, Nr. 318 Apare în fiecare Duminică

BIBLIOTECA CENTRALĂ a „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Cum trebuie dusă lucrarea românească in Basarabia

Ne pare bine că vedem lumea românească stârnită a urmări mersul de lucruri din Basarabia. Chiar dacă lucrurile nu vor fi întocmai așa cum se spun, tot e bine că îndreptăm privirile noastre într'acolo și e foarte îmbucurător că organizațiuni întregi, cum sunt societățile de care am pomenit rândul trecut, vin să descalece în Basarabia, pentru a înviora mai din plin sufletul românesc.

Spaima care s'a răspândit între noi este că comunismul se înfige larg în Basarabia. O fi și aceasta. Dar nu trebuie să așteptăm astfel de clipe grele pentru a ne porni la treabă în acele meleaguri. Nici nu trebuie să așteptăm să se facă liniște și apoi iar s'o muiem cu propaganda noastră. E o rea lucrare aceia care așteaptă să ajungă cuțitul la os, pentru ca să se scoale să aducă îndreptare. In Basarabia, caș oriunde, trebuie lucrat molcom și tihnit, dar vreme îndelungă, pentruca să ai și roade.

De aceia noi ne temem că roadele n'au să se vadă, dacă se va lucra numai pe un timp; dacă societățile pomenite se vor răscoli numai acum, când a sunat un glas de primejdie, iar apoi se vor întoarce iar la Bucureștiul lor. Este o programă de lucru nouă, care trebue avută în vedere și despre aceasta voim să vorbim.

Trebuie să se știe că sufletul din Basarabia nu este sufletul de la noi. Se înțelege, aici nu este vorba de țăran, care este moldovan ca toți moldovenii și care vorbește și și fac casele cu prispă și le boește cu albastru deschis și și ține gospodăria peste Prut, întocmai ca și dincoace de Prut. Numai că țăranul stă în nemișcare și nu este acel care răscolește treburile Basarabiei. Cel cu care avem noi necazurile și care se clatină într'o parte și într'alta nu este țăranul, ci cei ce stau deasupra țăranului prin sate sau târgoveții. Nu din partea țăranului poate fi vreo neliniște, ci din partea surtucarilor. Aici trebuie să venim noi cu lucrarea noastră, care nu va fi de loc ușoară. Nu va fi ușoară, fiindcă este vorba de schimbarea unui întreg fel de îndrumare a vieții și de înțelegere a lucrurilor. Noi o spunem verde: Lumea Basarabiei, trăiește încă în Asia, cu felul de plămădeală al omului în Statul asiatic, unde viața cetățenească, este cu totul altceva decât în Europa. Toată neciopleala Statului asiatic, cu chipuri ale vieții europenești, numai de ochii omului iar în adânc grosolănie și primitivitate, toate sunt în Basarabia. Oamenii ce au făcut au făcut de frică. Cuget pentru viața obștească, simț cetățenesc, potrivirea tuturor silințelor noastre răzlețe pentruca viața obștească să fie cât mai rânduită, cât mai curată și apoi și fiecare om în parte să fie mai înălțat, un asemenea cuget nu se află în Basarabia. Oamenii, trăiesc pentru ei, fără un pic de gândire la treburile obștești. Nu au grija de acestea decât întru cât le pot sluji lor. Dacă le dai slujbă pe mână, nu este pentruca să slujească obștea și să se împlinească prin aceasta o nevoie a Statului, ci pentruca să aibă un chip mai lesnicios de trai pentru el. Slujba nu e pentru obște, ci pentru slujbaș. De aceia slujbașul înțelege s'o întrebuințeze pentru ei. Toate mișcările vor fi pentruca foloasele lui să fie cele mai mari și mutra lui să iasă la lumină cât mai pomădată. Că se face vreo treabă adevărată, aceasta n'are niciun farmec. Doar slujbele nu sunt ca să lucrăm pentru țară, ci pentru noi.

Se înțelege, nu vom spune că toți slujbașii basarabeni sunt așa până la unul, ci numai că aceasta e starea de suflet cea mai răspândită. Il vezi pe om că nu are niciun chef să-și puie sufletul la treabă și nici nu are înțelegere pentru asta. Așa ceva se cugetă numai în Europa, iar ei e încă în Asia. Trăiește ca în Rusia, ca în China, ca în Turcia de înaintea războiului.

Nu vom spune nici că în România veche este deplin Europa. Sunt destui păcătoși care umplu slujbele țării. Dar este o deosebire. In România, slujbașul care face strâmb, știe prea bine că nu e bine. In Basarabia însă i se pare că așa trebuie să fie. Se vede că așa a fost în Rusia, unde desfrâul ocârmuirii era culme, și nu avea cum să se înrădăcineze în Basarabia altfel de gândire.

In această stare de suflet, trebuie adusă schimbarea și aici e cea mai mare deosebire între Basarabeni și noi, cei din România veche. In aceasta nu ne înțelegem și nici nu putem sta la un loc. Pune pe basarabean la treabă alături de cel de peste Prut și-i vedea că nu înțeleg la fel rostul treburilor. Cel dintâi se uluiește în fața unor zbateri cetățenești mai vii și, dacă-l iei mai iute să se scoale la treabă, se supără. Oricum ai lua o, el înțelege să aducă toate lucrurile la persoana lui. Ideal mai mare decât acesta nu este.

Dacă-l pui pe el mai mare la treabă, nu se simte bine cu cei de peste Prut și este foarte bucuros să scape de ei. Raiul basarabeanului este viața molatecă de mâncare și băuturi cu lungi taifasuri, iar treaba obștească este uu lucru de mântuială, care se face de ochii lumii. Dacă poate arunca praf în ochii privitorilor, ca să creadă că se face treabă, fără să se facă nimic, e culmea măestriei.

Aceasta e croiala multor așezăminte basarabenești. Merge greu cu ele la treabă și vai de regățeanul care o fi pe mâna Basarabeanului. Ii face zile fripte ca să fugă mai iute. Graiuri mahalagești se pornesc asupra lui ca să-și ia lumea în cap. Noi am ascultat astfel de graiuri la Chișinău și suntem nevoiți să le însemnăm aici. Sunt școale unde profesorul de peste Prut trăiește ca în iad și trebuie să-și ia lumea în cap.

Cine vrea să aducă îndreptare în Basarabia trebuie să ia asupra sa apărarea celor veniți de peste Prut împotriva complotului basarabean asupra lor. Asfel se golește Basarabia și rămâne numai Asia. Deși se spune că am trimes acolo numai elemente rele, eu știu elemente bune ale noastre în Basarabia care n'o mai pot duce de răul Basarabenilor. Numai cât pomenim de acestea, pentrucă va trebui scris cu biciul de foc. Știm școale în care nu se dă nici bună creștere, nici treabă românească nu se face, unde totul e fățărie și minciună și în care regățenii nu pot trăi. Dacă lăsăm lucrurile așa, va fi mai rău.

Dacă chestiunea Basarabiei s'a trezit, trebuie să rămâie trează și să spuie tot, ca să se îndrepte tot.

Arhim. SCRIBAN.

Românii, apărători ai Creștinismului

Suntem unul dintre cele mai vechi popoare creștine ale Europei. Mulți dintre coloniștii aduși în Dacia de către împăratul Traian au fost creștini. In orașele de pe țărmul mării negre dela nașterea Domnului. Neamul nostru s'a luptat cu înverșunare în toate veacurile pentru a ne apăra limba legea și moșia.

Turcii în drumul lor cuceritor în Europa au fost opriți mai întâiu la Dunăre de către Români. Toate celelalte popoare din peninsula Balcanică au căzut în robia lor. Voivozii români deși stăpânitori pe țărișoare mici, având întregul popor cu ei au bătut pe Turci în nenumărate lupte. Ștefan cel Mare domnul Moldovei a fost lăudat și de Papa dela Roma pentru apărarea creștinismului. Numele multor domni Români cari au luptat împotriva Turcilor au fost cunoscute și cinstite de întreaga Creștinătate, Credem că această împotrivire a Românilor împotriva păgânilor se datorește nu numai vitejiei lor și dragostei de moșie, ci și rădăcinilor adânci pe care legea lui Hristos le avea la noi. Celelalte popoare creștine din jur, au fost creștinate mai târziu decât noi, unele prin silă, ca ungurii. Deaceea ele n'au avut puteri să se împotrivească semilunii.

Astfel și Ungurii când au putut să se împotrivească Turcilor n'au făcut-o din puterea lor. Au trebuit să vină în fruntea lor Românii Ion Huniade Corvinul, Cneazul Pavel, Mateiaș feciorul lui Ion Corvinul pentru a putea stăvili năvalele turcești în Ungaria. Când Ungurii n'au mai avut căpetenii ai oștilor români, Turcii au pătruns în țara lor până la Buda, capitala Ungariei unde au stăpânit o sută cincizeci ani.

Este o mare vrednicie pentru neamul nostru că el a putut fi apărătorul Creștinismului în cursul veacurilor. Binele pe care astfel neamul nostru l-a făcut Europei întregi nu se poate măsura. Știm din istorie că țările robite de Turci au căzut în sărăcie sufletească și trupească, n'au mai avut învățătură și au rămas în urma multor neamuri.

Dacă ar fi ajuns turcii până în inima Europei, azi nu ar fi țări înfloritoare în apus. Sub paza neamului românesc care a sângerat la Dunăre la Nistru, în Carpați în luptele cu hoardele lui Mahomed au putut înflori celelalte popoare. Iată și una din pricinele pe cari noi suntem azi mai săraci mai înapoiați în cultură decât popoarele din apus. In vreme ce strămoșii se luptară cu dușmanii creștinătății, în vreme ce satele și orașele noastre erau trecute prin foc și sabie, alte popoare dela care noi o-pream primejdia, au putut trăi în pace și au putut face orașe strălucite și școli pentru învățătură. Să ne gândim și la piedicile ce s'au pus în drumul înaintării Românilor când facem o asemănare între noi și alte neamuri, și să ne hulim pe noi și țara, văzându-ne mai înapoia altora. Dacă alții ar fi fost în locul nostru, nici ei nu ar fi azi mai înaintați în economie, avere și cultură, ba poate nici n'ar mai fi între cei vii.

Dar și azi cine pune stavilă altui păgânism care amenință în Rusia bolșevismului? Tot neamul românesc face pază la Nistru și azi. Dacă românii n'ar fi înarmați cu credință și viață creștină, nebunia roșie de mult ar fi pătruns în Europa. Deaceea credem noi că rău fac popoarele din apus cari nu se gândesc la jertfa pe care noi o aducem azi și pentru ele, și când e vorba de un împrumut ne iau zece piei.

I. Agârbiceanu

DISPAR cântecele populare

Cântecele populare cuprinzând comori neprețuite din trecutul nostru atât de zbuciumat încep să dispară.

Cu ele se duc singurele documente străvechi ale unor vremuri prea puțin cunoscute în istoria neamului nostru, cu ele se rupe singurul fir ce ne leagă de glasul trecutului al acestui încercat popor, că veacuri de-arândul a avut numai de suferit. In acele vremuri atât de sbuciumate strămoșii noștri n'au pierit, susținuți fiind de credință și limbă.

Credința, înălța în piatră pentru veșnică aducere aminte, sf. lăcașuri de rugă; iar Limba, încheagă în vers, basm, dorul bucuriile și amarul sutelor de ani; cântecele ca și bisericile, rămâneau urmașilor pildă vie, nepieritoare documente ale trecutului. Astăzi, cântecele au început să dispară unul, câte unul, domol, pe nesimțite. Ce facem? Nu ne îngrijorează oare răul statornicit?

Prea puțini sunt cei îngrijorați, prea puțini sunt aceia, cari încurajează, și dau însemnătatea cuvenită poeziei noastre populare.

Avem câteva societăți și reviste, sunt câțiva scriitori cari încurajează producțiile populare, dar nu-i de ajuns atât. Oficialitatea aici nu-și dă sprijinul ei. Doina isvorâtă'n plaiurile noastre și răspândită în toate părțile unde sunt Români, doina, poezia cea mai frumoasă și mai tipică a noastră, nu mai răsună așa cum răsuna odată. Astăzi doar la serbări, la șezători culturale la festivaluri doar se mai aude, și acolo ca ceva poruncit (nu isvorită'n toată voia și'n toată libertatea ei ca'n plaiurile munților.

La fel și cântecul bătrânesc balada) în locul căruia în multe din satele noastre se aud cântece murdare și ne'nțelese, aduse din mahalalele orașelor; la fel și strigătura (ce-i satira noastră populară) începe să dispară dela jocurile poporului nostru, pentrucă însăși jocurile au dispărut, sau sunt pe cale să dispară. In locul frumoaselor hore, sârbe, bătute, se joacă «Valencia» «Charleston» și alte dansuri străine din Spania, America, Africa, sau mai știu eu de unde.

Căci tot ceeace-i străin — fie chiar rău, noi îl primim de bun, îl împământenim, iar la al nostru nimeni nu se mai gândește.

Câte comori nu zac neștiute în poezia noastră populară! Câte învățături nu s'ar putea trage de acolo! Datini strămoșești, credințe superstițioase, idei înalte, și alte frumuseți fără seamăn, înalte literaturi zac neștiute în poezia populară, Nu-i aproape nici un moment mai însemnat în viața săteanului nostru, să nu fie cântat în poezie: munca câmpului, armata, nunta, moartea, pribegia, haiducia, păstoritul, frumusețea naturii.

Un cântec popular piere tot atât de trist ca și un om *) «Eu mă duc mă prăpădesc, ca un cântec bătrânesc...).

Vremuri sbuciumate, vremuri triste, vremuri de restriște dar și vremuri de înălțare, de vitejie de biruință, sunt cântate în poezia populară.

Multe din poeziile populare nu pot trece granița artei — rămân ale poporului nostru, acest mare anonim autor, păstor al tuturor comorilor.

Cei mai mari scriitori ai neamului nostru au ascultat glasul poporului, au scris chiar în formă populară și s'au înspirat din poezia populară. Incepând cu «Alexandri, Russo, Negruzi, Odobescu, Hajdeu, Eminescu, Coșbuc, Cerna, chiar până la Dr. Voiculescu, Horia Furtună, I. Pillat» toți au scris poezii în formă populară și au scris studii arătând valoarea și însemnătatea acestor poezii (Eminescu a fost cel mai mare cunoscător și admirator al poeziei noastre populare). Iar culegătorilor acestor comori neprețuite, li se cuvine toată lauda și recunoștința noastră: *Russo, Alexandri, G. Dem. Teodorescu, I. Bibicescu, I. Pop, Reteganul, Tudor Pamfile, Tache Papa Hagi, I. Buzdugan, Preoții Furtună și Bârlea, Ov. Densușianu.*

Mulți din ei au fost nerăsplătiți și neîncurajați de nimeni, în munca depusă pentru a scoate la lumină «Mărgăritarele ascunse de secoli întregi în sânul poporului». Azi prea puțini se gândesc la poezia populară, care încetul cu încetul începe să dispară, ducând cu ea amintirea altor vremuri, ducând cu ea singurile mărturii dintr'un trecut atât de sbuciumat.

Gh. I. Marinescu

*) Barbu Lăutaru de V. Alexandri.

Românii bănățeni din Serbia

De ani de zile, politica sârbească a căutat să îngrădească toată mișcarea culturală, bisericească și națională a românilor din Banatul de sub Sârbi și din Valea Timocului. Plângerile acestor români oropsiți de o stăpânire străină care are o credință religioasă ca și noi, au răzbit până la noi, de mai multe ori. Sârbii au închis școlile și bisericile românilor și au poruncit ca fiecare român să se roage să învețe și să vorbiască numai sârbește.

Sârbii au pedepsit aspru pe părinții români cari și-au trimis copiii să învețe carte românească în Țara noastră. Intre politicianii români și sârbi din fruntea acestor două țări s'au purtat foarte multe scrisori și s'au ținut multe sfaturi în vederea traiului românilor din Serbia și în vederea traiului sârbilor din România. Altă dată am arătat că Țara noastră s'a ținut de vorbă, înființând atâtea școli sârbești pentru sârbii dela noi. Numai Sârbii nu s'au ținut de cuvânt, din care pricină, oropsiții români au început să fugă din Serbia și să treacă granița la frații lor. Azi, în Banatul de sub Sârbi sunt 150.000 de români cari îndură fel de fel de greutăți din partea guvernului dela Belgrad. Românii din Jugoslavia stau răstigniți pe crucea suferințelor, ridicată de sârbii prigonitori cari au uitat — se vede, usturimea prigonitorilor dela Buda Pesta, de altă dată. La Timișoara s'a alcătuit un comitet de acțiune, în frunte cu d. inginer Ștefan Ardeleanu, care să vegheze la soarta românilor din Banatul de sub Sârbi și la soarta românilor refugiați din Serbia, în țara noastră. Mai zilele trecute, acest comitet a înaintat un memoriu Inaltei Regențe, cerând, printre altele: «Guvernul României să intervină la Belgrad pentru aplicarea convenției școlare încheiată între guvernul României și cel al Jugoslaviei în 1927... Guvernul Jugoslav să recunoască societățile culturale ale căror statute au fost înaintate la Belgrad pentru aprobare acum șase ani, dar aceste societăți culturale românești și statutele lor n'au fost aprobate nici până azi, deși de atunci s'au făcut mereu intervenții în această direcție».

Se fac «intervenții», dar Belgradul se face că nu aude și că nu vede. Sârbilor li-e frică de naționalismul românilor bănățeni; li-e frică de puterea Școlilor și a Bisericilor românești, cari țin la sân cu căldură, pe cei 150.000 români către cari, neuitatul Rege Ferdinand I — aflându-se, în 1926, într'un orășel din Banatul românesc—și-a îndreptat ochii, grăind: «așteptați-mă, că voiu veni și către voi!». Ideia de neam, de patrie de limba națională și de Biserică stau strâns legate în sufletul românilor ori unde s'ar găsi. Sârbilor li-e frică de limba românească. Profesorul Alex, Resmeriță din T. Severin întrebând pe un protopop sârb: «De ce Românii de pe Valea Timocului nu sunt lăsați să se roage în biserică în limba română?»; acest protopop a răspuns: «Pentrucă limba română este așa de frumoasă, încât ei n'ar mai învăța sârbește». Totuș, guvernul român să facă toate chipurile ca oropsiții români din Serbia să se bucure de un trai liniștit și de drepturi omenești. Căci, ce vor Sârbii? ca supușii lor români să se răsvrătiască? Au nevoie de resmeriță în acest Banat, unde, în anul trecut, românii au primit cu lacrimi și cu însuflețire pe P. S. Episcop al Caransebeșului, care se afla în umblare canonică pe aceste meleaguri?

N. C. Munteanu Muntmarg.

„Dictatura Roșie"

In numărul trecut, într'un articol: «*Dictatura Roșie*», *d-l Stelian Semedrescu*, ne-a înfățișat câteva din grozăviile de sub regimul bolșevic din Rusia. Situația acolo e știut de toți că e foarte gravă. Nu mai există dragoste pentru aproapele, nu este nici dragoste între frați, ba și mai mult, nu mai e frică nici de Dumnezeu, de aceia liftele roșii au pornit război contra Lui.

Multe sălbătăcii au săvârșit bolșevicii dela începutul întronării acestui regim, dar acestea din urmă le-a întrecut pe toate.

După gazeta «Cuvântul Moldovenesc», care apare la Chișinău, vom da câteva fapte pline de o grozăvie de neînchipuit.

«In gubernia *Poltava*, un detașament de soldați bolșevici a vrut să prade biserica unui oraș într'o zi de sărbătoare, când credincioșii erau în biserică. Credincioșii s'au împotrivit desarmând pe soldați și liberând și pe episcopul care slujea, din mâinile prigonitorilor. Episcopul a scăpat, dar în curând iar a fost arestat și împușcat fără nici o judecată.

In închisoarea din Kiev, se află acum arestați 18 episcopi ortodocși din Ucraina, care vor fi omorâți.

In Caucaz, de asemenea au fost omorâți toți preoții.

Mitropolitul din *Perma*, a fost ars de viu și chinuit mișelește. Arhiereul din *Perma* a fost aruncat de viu într'o groapă cu var, unde a murit în chinurile cele mai groaznice, ars de varul clocotit.

Episcopul *Jusiew*. a fost omorât după ce i s'a tăiat întâi nasul și urechile, apoi înțepat cu baioneta până ce și-a dat sfârșitul.

Episcopul din *Voronetz*, a fost spânzurat în fața altarului, în Biserică.

La *Ciordin*, un preot a fost desbrăcat în pielea goală pe un ger mare, apoi stropit cu apă, care înghețа numai decât pe trupul preotului, așa că îndată a fost prefăcut într'o statuie de ghiață.

La *Poltava* și *Cremenciug*, un număr foarte mare de preoți au fost jupuiți de vii".

Iată prin urmare, din aceste câteva fapte, putem să vedem răul cel mare pe care l'au întins bolșevicii, în întregul imperiu de acum câțiva ani. In toate se vor amesteca ei, dar nu vor eși învingători niciodată, căci mânia lui Dumnezeu îi va ajunge și i va arde ca pe *Sodoma și Gomora*

Sângele vărsat pentru credință va fi răsplătit de urmași, iar buruiana bolșevismului va fi smulsă din rădăcină și aruncată în foc.

Până atunci nu trebuie să dăm crezare vorbelor înșelătoare ale bolșevicilor și unde auzim că e vreun cuib din acestea să-i denunțăm, căci e spre binele nostru al tuturor și al țării întregi.

Diac. V. Fussu

„Popor admirabil"

D-l prof. Iorga cu darul său neatins de cineva în scrisul românesc, de-a sintetiza în două cuvinte o situație, caracteriza astfel poporul fracez.

Intr'adevăr admirabil este poporul care înclină tuturor luptelor politice interne ce ar face pe alții să-și piardă capul, întotdeauna strânge rândurile — atunci patria o cere.

Priviți la atitudinea pe care a luat-o inițiativa particulară în Franța, acum când din cauza dezastrului, produs de revărsarea apelor ce s'a abătut asupra uneia din regiunile ei cele mai frumoase, a întins doliul peste mii de familii.

Franța însă nu și lasă fiii pe drumuri.

Astfel în mai puțin de o lună listele de subscripții cari veneau în ajutorul sinistraților a atins suma de 30 de milioane franci (adică 190 de milioane lei).

Popor admirabil! S. S.

PAGINA LITERARĂ

Spre Galileia

O! neam necredincios, până când voi fi cu voi, până când voi suferi pe voi? Doamne, ajută necredinței mele! Atunci Mântuitorul Hristos a spus să aducă la El pe fiul îndrăcit care se surpa de duhul cel rău; și aducându-l, a poruncit duhului celui rău să iasă dintr'însul și îndată a ieșit.

Văzând apostolii, au întrebat pe Mântuitorul de ce nu au putut și ei să-l vindece. Iar El a răspuns: «Acest neam cu nimic nu se poate mântui, decât cu rugăciune și post.

Mântuitorul trebuia să meargă spre Galileia. Popor mult îl înbulzea închinându-se până la pământ în fața Lui. Fariseii și cărturarii îl urmăreau pas cu pas ca să-l prindă. Dumnezeescul om știa, că peste câtva timp trebuia să sufere moartea pe cruce, dar cu toate acestea, mila către poporul necredincios care trăia în păcate și de pe urma cărora suferea, nu-l lăsa să meargă mai departe nepăsător, căutând să tămăduiască pe bolnavi, să propovăduiască pacea și adevărul. In drumul lui spre Galileia i-a ieșit în cale părintele unui copil, care din pruncie se surpà de duhul necurat și cu credință l-a rugat pe Domnul să l tămăduiască.

Diavolul, care pusese stăpânire pe copil, îl chinuia.

Părinții lui disperați, nu au mai avut altă scăpare decât la Nazarineanul, și ieșindu-i întru întâmpinare, cu credință, a scăpat pe fiul lui din ghiarele diavolului. O, dar tremurător este momentul când diavolul p r i n porunca celui Atotputernic, fuge din trupul fiului nevinovat. Prin veninul lui otrăvitor a vrut să-l omoare, dar lângă el fiind cel ce ține pământul în palmă, a fost cu neputință să-și facă voia protivnicul. La porunca blândului Mântuitor, din toate mădularele, ghiarele duhului rău s'au desprins, însângerând carnea și fugind apoi în tartarul cel din adâncuri. Trupul lui plin de rane a fost numaidecât vindecat de cel mai mare doctor pe care l-a avut omenirea vreodată. Buruiana rea când răsare în holda de grâu, își întinde rădăcinile ei și frunzele otrăvitoare, pline de ghimpi, înăbușind grâul și nedându-i și răgaz să crească. Așa și cu diavolul, când încolțește în inimă și nu îl gonim afară, el încet pune stăpânire pe suflet și pe trup, întocmai ca ghimpii într'o livadă, pe care nu am voit s'o curățim de cel dintâiu, care a răsărit.

Dacă sfânta Evanghelie ne spune această, minune a Mântuitorului, arătând cazul de acum aproape douăzeci de veacuri, oare veacul la care ne-a rânduit Dumnezeu să ne trăim și noi zilele, nu este oare ca o livadă plină cu mărăcini?

Oare grâul lumii acesteia nu este plin cu neghină, oare torțelul nu s'a întins peste tot, distrugând iarba hrănitoare a dobitoacelor?

Da! Sămânța rea a încolțit peste tot. Dela un capăt la celălalt. Diavolul își seamănă în voe sămânța în sufletele creștinilor. Caii de la semănătoarea lui sunt iuți, aleargă, și în tot colțul lasă sămânța otrăvitoare. Acest neam îndărătnic prin nimic nu se poate mântui decât prin post și rugăciune. Prin rugăciune, zi cu zi, ceas cu ceas încet, una câte una, desprinde ghiarele diavolului.

Pălămida din suflet nu se poate plivi decât prin post, rugăciune și facerea de fapte bune și acest neam necredincios și îndărătnic, peste care diavolul și-a întins aripile, din ogorul căruia acum face o livadă plină de spini, — nu se poate mântui decât prin post și rugăciune... Din acest loc, Mântuitorul cu ucenicii după El, încet privind holdele, care tremurau la adierea vântului, merse spre Galileia, gândindu-se la sfârșitul care se apropia și la sângele care va curge pe Golgota.

Pr. Dem. Illescu

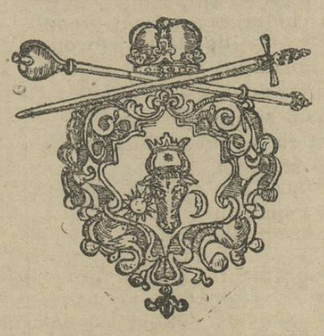

Manea Groparul

O burniță tomnatecă în fâșii învolburate de aripa vântului, cădea din înălțimea fumurie a văzduhului. Pe drum ploaia făcea băltoace strivite sub șinele albicioase ale unei căruțe ce-și ducea greutatea însoțită de scârțâitul monoton al unei roți neunse. Drumețul înfășurat într'o ghebă lungă sprijinit cu o mână de marginea coviltirului făcut din rogojini, cu ciobotele înfundate în glodul drumului pășea perdut în ritmul șters al ploii, strigând a rare cu un glas plângător:

— Gaz... Păcură... Hai la gaz!..

Căruța se afunda în ceața deasă, iar depărtarea se pricepea pe măsură ce scârțâitul roții se stingea încet, încet...

Ploaia cu negură se lățea apăsător ca o învelitoare grea peste un cadavru înnegrit. Pustiul tomnatec completa un tablou trist, cu frig și tresăriri înduioșătoare.

La intrarea în cimitir alături de poarta cea mare, ca un cerșetor umil în ploaie stă casa lui Manea Groparul. Din an în an ruina-i sapă în temelii cu hotărâtă convingere de a o nimici. Intr'ânsa locuește Manea și Costea. Casa n'are gard; poate n'a avut niciodată. Sub un cotlon ce slujește vara de cuptor și-a făcut adăpost Harap câinele groparului.

In spărtura podului un motan, amic întru burlăcie cu stăpânii, dormitează fără grijă,

Pe prag așezat pe un scăunel cu trei picioare, cu barba în palme privește dus Groparul. S'a adăpostit o clipă venind din cimitir unde avusese de rânduit câteva lucruri: A aprins o candelă la mormântul unui copil de curând îngropat și a mai împrăștiat nisip cu petriș pe cărarea mare, căci începuse să se facă noroiu.

Costea-i dus după lucru. Urâtă vreme. Și ploaia clipocește ascuțit ca lacrămi stoarse din mii de ochi îndureraţi...

Privirea lui Manea Groparul se afundă în zarea aducerii aminte, depănându-se molatec ca de pe un ghem învechit...

... Un drum colbuit prin stepă secetoasă. Soare, peisagiu șters, decolorat, animat doar în zare de miragiul apei morților. Un sat în fundul stepei pe malul Niprului cu case de lut învelite cu stuf, cu pescari cari veneau acasă numai Sâmbătă seara, când începeau bețiile de vuiau zările de petrecerile lor.

Sticlele cu vodka se goleau grăbit, aruncate sub mesele improvizate barbar, în timp ce o armonică și o balalaikă atăcau capricios un cazaciok de duduia pământul sub greutatea cismelor lungi de iuft.

* * *

Copilăria lui Emanoil fusese simplă, fără complicații și evenimente prea interesante. La vârsta de doisprezece ani știa puțin să citească ceasloavele ce le găsea în podul casei parohiale. Mai în urmă fu primit să cânte în mărețul cor al satului, promițând a-și desvolta glasul lui plin de dulceață caldă.

Emanoil Parfentevici cazac chipeș, impunător prin făptura lui voinică, cu niște ochi albaștri ca seninul apei limpezi, cu un păr mătăsos lucitor, îmbrăcat în simplul, dar simpaticul port ucrainean, — era nădejdea tineretului și fala generației lui.

Nimeni ca el, de-alungul Niprului, nu juca cu atâta pasiune «gopakul» și «cazaciok-»ul și la fel, nu-l întrecea în mlădierea caldă a glasului său de tenor de vrajă. In nopți tăcute de vară, când luna vărsa de sus valuri de lumină molatecă, sub umbrarul de frunze la cârciuma lui Ivașca s'auzea cântând Emanoil, cântecul atât de mult iubit de pescarii de pe Nipru:

Hai, Hai, ti Dneprâli moi și-rocâi
Leisea bâstrăi volinoi,
Dneprâli șirocâi i glubocâi
Ti cormileț naș rodnoi...

Corul pescarilor îi răspundea refrenul, cu vii octave minore ce umplu de farmec și duioșie ariile ucrainiene.

Crescut în mijlocul pescarilor, hrănit cu aceleași bogate închipuiri mistice ale poporului de jos, învățase meseria strămbunilor săi cu o uimitoare ușurință, la fel cum tot cu aceiași ușurință deprinsese mânuirea pumnalului lucitor, mijlocul revendicărilor amoroase.

Lărgimea fără hotar, a stepei încolțise în suflet credința că nimic nu i s'ar opune voinței lui ferme, bucurându-se în mare parte de dragostea prietenilor și tovarășilor săi.

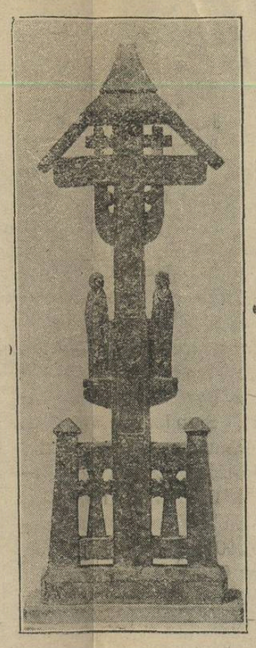

TROIȚA
I. Gheorghiță

La vârsta de douăzeci și șapte de ani iubea pe cea mai mândră cazacă, pe fata lui Iurie Grigorevici Iacoblenco, Hatmanul din partea de jos a Niprului. Fata asta care călarea cu o abilitate demnă de rasa ei, îl subjugase prin farmecul ei. Adesea în întâlnirile lor singuratice prin lumea satului, fata aceasta îi strecura picătură cu picătură otrava puternică a pasiunii.

Vioiciunea Pașei contrastă bizar cu aerul serios al lui Emanoil și nu fu surprins prea mult, când într'una din zile fata îi spuse mai mult în glumă:

— Maniușa, eu vreau ca dragul meu să aibă fața zâmbitoare, să sburde, să râdă mereu. De ce nu ești și tu ca Colika Fanasevici? Șirul vorbilor ei se topi în pragul buzelor în timp ce fața lui Emanoil fu acoperită de umbra unui nour născut din bezna sufletului său.

— Așa Pașa, dragul tău nu-i ca Colika Fanasevici și nici n'ar putea fi, chiar de s'ar sili să fie...

Restul plimbării fu tăcut călăuzindu-și fiecare șirul gândurilor. In seara următoare Emanoil întâlni pe Colika. Ii spuse că Pașa îi preferă pe amândoi, dar pentru că asta ar fi o dorință zadarnică, să lase ca pumnalul să decidă pe cel sortit.

S'au întâlnit în poenița din mijlocul pădurii într'o noapte luminoasă de vară. Emanoil Parfentevici dovedi măestria și abilitatea în mânuirea pumnalului.

Colika Fanasevici fu ucis.

Liniștit, ca și cum nimic deosebit, s'ar fi întâmplat, Emanoil își îndreptă pașii spre vadul bărcilor, privind dus cum în limpezimea curată a nopții se legănau în somn caice înnegrite.

Își desfăcu barca lui cea mare, întinse pânzele pe catarguri și lopătând în neștire se lăsă în scursoarea apei pe Nipru la vale.

Dinspre ziuă un vânt puternic îl scoase în largul Mării Negre.

Se lăsă în voia talazurilor, și după două zile de pribegie, mort de oboseală și sfârșit de sete, fu aruncat la țărm, la câteva mile mai la sud de vărsarea brațului Chilia în Mare.

Din clipa aceia o altă ființă născu în sufletul lui Emanoil Parfentevici. A lucrat câțiva ani ca hamal prin mai toate porturile Dunării.

După războiu vârtejurile sorții l-au aruncat la noi. Cum se împacă cazacul mândru de altă dată, cu meseria tristă de groparîntr'un cimitir uitat, asta este iarăși o enigmă ce greu ar căpăta deslegare.

Manea Groparul e umbra celui ce a fost odinioară cunoscutul Emanoil Parfentevici. Doar privirea senină adâncită în largul zării, mai poartă umbra întunecată a unui trecut plin de nostalgii.

D. I. Dogaru.

Conacul părăsit

II

DEM. I. PALANCA

— «Dacă e vorba de vin, apoi să mai cerem că are pădurarul, zise Cocoș, ștergându-se pe genunchi de fărâmăturile de mămăligă.

— «Afară se răriră norii. Nu vrea Dumnezeu să ne plouă, se usucă porumbul, fânul încaltea s'a pălit de tot, intră Paraschiv și punând oala pe masă. Veni și Petra și-și reluă scaunul din colțul sălii.

— «Eu o să mă duc oameni buni spre pădure, aici la margine am un petec de livadă — și mă tot pișcă cu coasa chirigii d'ăștia, —opresc în drum și încarcă șușletul cu iarbă. — Dacă mai beți să mai cereți, dacă vă odihniți uite patul, dormiți cât credeți și apoi plecați unde aveți de gând, zise Dudău luându-și Chiurcul depe speteaza patului.—Cu bună seara și când vă întoarceți abateți-vă și pe la noi...

— «Bună seara, Domnule Pădurar și vă mulțumim de ospăț, și o să ne mai ai în casă și la masă, zise Cocoș ridicând oala cu vin...

Se făcu puțină tăcere, doar afară Corbea lătra de zor la caii călătorilor. Pădurarul își luă pușca cu două țevi, lopata și casmaua. Ieși pe poartă și o luă iute spre mijlocul pădurii, la podul de peste Năvrăpița. Indemna și se uita îndărăt ca să nu-l ajungă. La pod apa se strânsese baltă, înadins pentru adăpat vitele chirigii și călătorii.

La capătul podului se opri Dudău, observă bine locul în dreapta și'n stânga. Doi stejari bătrâni întreceau cu umbra lor podul și balta, aruncându-și umbra și peste drum dincolo pe rogozul printre care susura încet apa. Pădurarul își așeză lopata și casmaua la rădăcină și cu pușca în mână privea pe drum spre conac, ascultând să se audă tropăitul cailor. Așteptă cât ai fuma o țigară și auzi pe Corbea lătrând tare. Un fior trecu prin vinele lui Dudău. Se tot gândea că dacă nu va nimeri ținta. Căscă cocoșurile amândouă și observă dacă sunt la locul lor capsele

Dinspre Conac se apropiau în trap călătorii cu desagii doldora de bani. Prin întunerecul și tăcerea nopții Cocoș începu să i zică de călare,

«Du-mă murgule ușor,
«Du-mă murgule în zbor,
«Că de mândruța mi-e dor
«Și ca mâine poate mor...

Stancu mergea înainte la câțiva pași de Cocoș. Cum se apropiară de pod, caii deteră năvală spre balta cu apă limpede,

Dudău observă din dosul copacului și stătu pe loc. Haiducii descălecară și cu caii de căpăstru merseră în marginea băltii. Sorbeau cu multă sete apa limpede ca cristalul.

— «Acum suntem în Glava Ionică, ai grije, din când în când mai aruncă-ți ochii la desagi».

O detunătură puternică isbi în piept pe Stancu, alta culcă cu fața în baltă pe Cocoș. Caii deteră să fugă, dar căpestrele erau strâns ținute de Stancu și Cocoș.

Padurea răsună dela un capăt la celălalt.

Dudău luă casmaua și se apropie încet. Stancu încremeni pe spate, Cocoș se sbătea cu mâinile în baltă.

Dudău se repezi la desagi, îi smulse cu șei cu tot și-i puse la oparte. Scoase cuțitul, care-i era veșnic la brâu și tăie căpestrele. Un horcăit ieși din pieptul lui Stancu. Caii o iuară rasna prin pădure. Pădurarul trase de picioare pe Cocoș care încă nu murise. Luă casmaua și-i croi capul în două, ieși în drum, se uită la deal și la vale, nimeni, doar sgomotul ce-l făcea apa strecurându-se printre rogoz. Se duse întâi la Stancu și-i scoase dela brâu două pistoale, apoi la Cocoș unde găsi alte două, le puse lângă casma, apoi luă desagii cu șeile și le duse la rădăcina celor doi stejari.

— La rădăcina unui ulm de alături se gândi să le facă groapa dar deodată își aminti că mai bine este să i lase acolo, sau să-i vâre sub pod și a doua zi să dea de veste jandarmilor din Glaba, spunând că au căzut pradă altora care i au jefuit și omorât. Incet târâ întâi pe Stancu apoi pe Cocoș sub pod. Balta se făcuse roșie de sânge. Dudău luă casmaua, pistoalele și se duse la desagi, își încărcă spinarea cu șeile, le sprijini cu lopata și casmaua peste umeri, cu pușca la spate ieși în drum și porni spre Conac.

Norii se răriseră de-a binelea și printre ei stelele scânteiau din depărtările lor albastre. Pădurea foșnea în adâncuri tâlcuind tainele firii. Din vârful unui stejar bătrân un Ciuhurez spintecă liniștea nopții cu glasul lui sinistru: huhuhuuu...

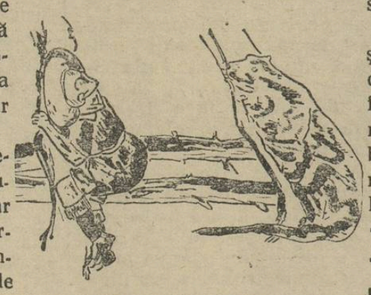

Cercetaș la pândă

Rugăm stăruitor plătiți abonamentul

Curier literar

In revista literară franceză «*Les Nouvelles Litterairès*, cu data de 22 Februarie cor., găsim o pagină întreagă iscălită de Panait Istrati.

Cine n'a auzit de Panait Istrate, compatriotul nostru, până mai acum cât-va timp și zic până mai acum cât-va timp, pentru cele ce voi arăta mai jos, și literatul cu renume mondial.

Plecat de mic de-acasă, îndură toate suferințele ce i le scot în cale o viață de vagabond, fără siguranța zilei de mâine, veșnic sub arșița soarelui, a gerului cumplit și în mijlocul unor haimanale—cu trup de câine alungat și suflet de copil. In viața porturilor găsim totdeauna o lume ca aceasta. El aci s'a sbuciumat (originar fiind din Brăila), pe aceștia i-a îndrăgit, și tot pe viața acestora a descris-o cu un talent ce-a captivat dela primul lui volum, *Kira Kiralina*.

Când Romaine Roland, celebrul scriitor francez, l'a descoperit, Panait Istrati era vecin cu moartea. Căci fotograf la Nisa fiind și nemaiputând suporta viața mizerabilă pe care o dusese la Brăila, Constantinopole, Cairo, Marsilia, și alte porturi unde veșnic îl împingea viața lui de vagabond—a încercat să se sinucidă. Inainte însă de-a-și tăia beregata, a trimes manuscrisul Kirei Kiralina, lui Romaine Roland, care împresionat adânc de cele citite, își dă seama că are în fața lui, opera unui mare scriitor. Il caută, și-l descoperă într'un spital cu urmele încercării de sinucidere nevindecate și cu un început de tuberculoză.

De-aci înainte, Panait Istrati, trece în rândul scriitorilor francezi de talent și tiraj, ducând o viață mai bună și mai puțin zbuciumată.

Scrie apoi «*Unchiul Anghel*», «*Nerantzula*», «*Spovedania unui învins*», cari îl consacră definitiv.

Viața nenorocită a celor în mijlocul cărora trăise odinioară, nu-l lasă să doarmă.

Devine pentru el un coșmar, deci o exagerare, care-l duce la comunism și de-aci în conflict cu multe guverne.

O miopie politică îl face să vadă tot binele pentru tovarășii de vagabondaj de ieri în rânjetul roșu al comunismului; îl pipăe la el acasă—în Moscova unde este primit cu entuziasm și cu osanale—și se înapoiază în Europa «*burgheză*» care-l scăpase de la moarte, scârbit de cele ce văzuse acolo, fapte ce le descrie în «Spovedania unui învins».

Era însă prea târziu, căci agitațiile lui, îl făcuse indezirabil în multe țări.

Acum de curând, voind să călătorească în Egipt, nu i se îngăduie să coboare depe vapor; este înapoiat în Italia, de unde poate să-și continue liniștit drumul spre Paris, datorit tot reprezentantului Franței generoase.

Acest fapt constituie subiectul confesiunei lui din «*Les Nouvelles Litterairés*». Cu multă duioșie — care numai prinde însă. Panait Istrati arată că va cere guvernului francez, cetățenia lui Franceză, lepădându-se astfel de cea română—care, zice el, nu i-a luat niciodată apărarea, cum a fost și cu întâmplarea din Egipt.

Guvernele românești au avut dreptate să nu-i acorde atenția lor, acestui cetățean renegat, care venind în țară mai acum câtva timp, n'a făcut decât să întrețină o continuă agitație în mijlocul lucrătorilor.

Glasul lui de sirenă nu mai este înduioșetor și compătimitor.

Panait Istrati, acum când renunță la cetățenia română, mai pune și condiții pentru a primi pe cea franceză...

Anume, să nu fie niciodată obligat să meargă la război...

Un astfel de român nu ne trebuiește; el va fi mort ca om pentru noi; rămâne însă literatura lui care este ruptă din viața porturilor noastre.

II) Ziarele italiene anunță că în ziua de 21 Aprilie cor., se va comemora 2000 de ani dela nașterea poetului latin, *Virgiliu*, poetul câmpiei romane și al Imperiului. Iar dela 1 la 15 Octombrie se va da un ciclu de serbări, cari vor cuprinde conferințe despre viața și opera lui, pelerinaj la mormântul lui etc.

Publius Vergilius Marc s'a născut la anul 70, înainte de Christos la 15 Octombrie, sub consulatul lui Crassus și al lui Pompeiu, într'un orășel din Italia numit Petiola.

Tatăl lui Vergilius era plugar și mai apoi cioban. Totuși acesta la trimes pe fiul său să se instruiască la Cremona. La vârsta de 16 ani îmbrăcă toga virilă la Milano; apoi studiază mai departe la Neapole filozofia greacă ce se observă în operile lui.

Georgicele și Bucolicele lui Vergilius cuprind cântecele gliei mănoase, într'o formă care aproape n'a fost depășită de literatura veacurilor ce i-au urmat. Tot asemenea Eneida este epopea imperiului roman, în 12 cărți, de o frumusețe, care n'are altă rivală decât Odissea și Iliada.

In Eneida este un pasaj referitor la moartea fiului împăratului de atunci—Octavianus Augustus.

Despre acesta se spune că atunci când Vergilius i la citit împăratului și împărătesei Iulia, împăratul a început să plângă, iar împărăteasa a leșinat. Cu toate astea, Virgiliu își socotea opera vrednică de ars. Legenda arată că înainte de a muri autorul a vrut s'o ardă, pentru a nu i se profana memoria, printr'o operă ce nu i se părea perfectă. Prietenii însă l-au împiedicat, și astfel omenirea a putut să cunoască—citind Eneida—momente de frumusețe literară sublimă.

III) In Editura «Scrisul Românesc» din Craiova a apărut o carte intitulată «*Iulie 14*» de Emil Ludwig, în traducerea d-lui V. Turtureanu, dedicată: Generației tinere ca avertisment». Deși nu destul de obiectivă cartea este totuși interesantă prin acea că se dă la iveală multe subtilități ale diplomației principalelor puteri, cari au deslănțuit războiu l

Stelian Semedrescu

PAGINA SĂTEANULUI

DOBRE RĂDULESCU

„PRUNUL" *)

Varietăți, cultura, insecte, boale și industrializarea prunelor.

Cultura prunului prezintă pentru România o importanță mare, deoarece transformarea prunelor în țuică, exportul de prune proaspete, magiunul și prunele uscate, aduc mari venituri nu numai miilor de cultivatori, dar chiar și Statului de pe urma diferitelor taxe ce încasează.

Statisticele publicate de către M. Agriculturii și Domeniilor în anii 1928 și 1929, *arată că în România sunt un număr de 48.285.916 pruni pe rod repartizați:*

In Basarabia	2.628.087
„ Bucovina	602.576
„ Transilvania	10.808.469
„ Vechiul Regat	34.246,784

Aceste culturi au luat proporții încă de prin anul 1924, deoarece după aceleași statistici, se constată că suprafața cultivată cu pruni a evoluat astfel:

In anul 1924, 138,571 Hect. de pruni cu o producție de 2.830.088 chintale;
„ „ 1925, 160.311 „ „ cu o producție de 4.951.737 chintale;
„ „ 1926, 199.423 „ „ cu o producție de 3,007,395 chintale;
„ „ 1927, 209.321 „ „ cu o producție de 5.515.989 chintale
„ „ 1928, 209.321 „ „ cu o producție de 5.936.414 chintale.

După cifre oficiale se vede că statul Român, a acordat toată atenția acestei culturi, și atunci când livezile cu pruni n'au putut să-și întindă sprafețele, cultivatorii au depus priceperea și sfaturile primite de la îndrumători, prin faptul că, în anul 1928 producția de pruni a crescut cu circa 400.000 chintale, față de aceea din 1927 și că aceasta se datorește în bună parte nu numai M. Agriculturii și Domeniilor, dar chiar și diferitelor persoane cari au depus o întinsă activitate în această direcție, stăruind pentru cultura unor anumiți soiu de pruni, dând îndrumări practice, cum ar putea să-și desfacă recoltele cu prețuri tot mai bune, între care este și studiul *D-lui Dobre Rădulescu*, «*Prunul*» descris în mod științific, tratează problema din toate punctele de vedere, în care scop, Ministerul Agriculturii și Domeniilor apreciindu-l, a luat asupra sa imprimarea.

* * *

D. Dobre Rădulescu. în studiul său «*Prunul*» arată că în România se cultivă mai multe varietăți de pruni, că ar trebui să se insiste numai asupra acelora cărora le prieste locul, și cari corespund cerințelor comerciale locale.

Dintre aceste varietăți, indică mai potrivit pentru țara noastră, adică pentru comerțul intern și pentru exportul de prune proaspete, varietatea numită *Tuleul Gras* cultivat în *Muntenia* și căutat mult în comerț. Fructele acestui soiu de pruni sunt apreciate pentru că rezistă la trasporturi pe distanțe mari, sunt gustoase, bune pentru uscat, magiun, dulceață și compoturi.

Tuleul rotund numit și **Tuleu** sau numai **Gras** este pentru România, ceeace pentru Franța este prunul numit *d'Agen*. Caracteristica acestui prun constă în aceia, că într'un an produce mult, iar în anul următor, mai puțin.

Autorul arată că la *pepiniera Golești Badi*, acest prun îngrijit în toți anii, adică pământul dela rădăcină a fost săpat, crăcile uscate s'au tăiat, curățat cu multă atenție de omizi și alte insecte, roadele culese cu mâna s'au numai scuturate, și nu bătute cu prăjina așa cum se obișnuește, a avut ca rezultat în toți anii, producții regulat de îmbelșugate.

Vânătul este o altă varietate cultivată în *Oltenia, Moldova și Basarabia*, producând prune de coloare vânătă, întrebuințate pentru magiun, dulceață și uscat.

De Bistrița cultivat în Transilvania este întrebuințat pentru magiun și uscat.

Câtlanele văratece se cultivă în *Muscel.*

Prunul d'Agen, originar din Franța de miazăzi, are fructe de mărimea mijlocie, lungurețe și groase spre vârf, cu pielița fină colorată în violet, carnea autorul consacră un capitol *insectelor vătămătoare și boalelor cryptogamice.*

Se știe că ceă mai mare pacoste pe livezele cu pruni sunt omizele și insectele, pe cât de mici, pe atât de vătămătoare, cum ar fi *păduchele testos.* Il găsim descris în toate fazele de desvoltare și arătând *că zeama de nicotină, de petrol, soluția Sulfo Calcica și kermocidul sunt eficace.*

Cunoaștem obiceiul copiilor de săteni cari distrug cuiburile păsărilor sălbatice, stricându-le ouăle sau chiar mâncând puii.

D-l Dobre Rădulescu arată, lucru dealtfel dovedit cu prisosință, — comunicarea făcută și la *Academia Română de D-l Profesor Dr. Leon* în ședința de la 9 Martie 1912, «*Insectele vătămătoare din România*», — că păsările sălbatice aduc reale servicii culturilor prin aceea că hrana lor și a puilor, constă numai din insecte și omizi din cele mai vătămătoare.

Autorul precizează, că la disecție în pipota unui cuc s'a găsit peri de a-i omizilor, ceeace înseamnă că hrana acestei păsări este formată din omizi. Deasemeni și *liliacul* distruge fluturii omizilor vătămătoare.

In industrializarea prunilor descrie fabricarea țuicei, apoi toată operația de uscare, arătând și schița unui cuptor de uscat prune cu modul de funcționare, *sistem Bosniac.*

Prea puțină atenție s'a dat pentru prunele destinate fabricării țuicei. Acest capitol, cred, ar fi trebuit să aibă o atenție deosebită, deși autorul arată că dela început a căutat să scoată în evidența industrializarea prunelor prin uscare, magiun, etc, deoarece un congres al cultivatorilor de pruni fabricanți de țuică, ținut nu de mult, sub auspiciile *Ligei Agrare*, a făcut ca guvernul să le satisfacă dorințele, pentru că majoritatea prunilor ce se cultivă în România sânt pentru țuică, formând o industrie care pune mari greutăți fabricilor de alcool din cereale.

Recomandăm tuturor cultivatorilor de pruni studiul d. Dobre Rădulescu, deoarece pune la punct o problemă atât de mare pentru o bună parte a populației, scris într'un stil literar, admirabile planșe policrome pe hârtie cretată frumoase schițe, și dacă Ministerul Agriculturii și Domeniilor l-ar populariza, ar face cel mai mare serviciu cultivatorilor de pruni.

Adm. Căpit. Ovid Constantinescu

*) Tip. «Cartea Românească", 1929. 72 pagini și 14 planșe Hors-texte.

„Misiuni în popor" Jugul lui Hristos

In ziarul «Apostolul», curierul Arhiepiscopiei ortodoxe Române din București, Domnul N. Cazacu, scrie un articol, în care întrezărește hotărârea secției culturale, prin consiliul său dela 7 Fevruarie 1930. că deacum înainte, un grup de preoți distinși din Capitală, în frunte cu P. Sf. Sa Titu Târgovișteanul, vicarul sf. Arhiepiscopii, vor pleca la sate și orașele din provincie spre a cerceta populația, a le ține predici și conferințe.

Ne bucurăm mult, că a dat Dumnezeu să se miște lucrurile de sus în jos. Ne bucurăm că în fruntea preoților este și un arhiereu, vicar al sf. Patriarhi. Dacă preoții ar pleca singuri, succesul nu va fi tocmai mare, ori cât de distinși ar fi preoții.

Bine dar până acum de ce nu s'a făcut așa?

Ni se va răspunde: am avut încredere în preoți. Cum, și acum s'a pierdut încrederea? Sub stratul de credință al poporului nostru, cel de jos, este foarte mare, preoții se luptă ca să-l mențină și aproape să fugă de sub picioare. Cele două cauze care destramă credința poporului în vremurile de față, care îndepărtează sufletele de biserică sunt: **cârciuma și politica**. P. C. Proți distinși în frunte cu P. Sa părintele Vicar, vor avea prilejul ca să constate acest lucru. Noi am scris mult despre aceste două lucruri, am dat și leacul, dar văd că sus nu se mișcă nimic. Părinții preoți și cu părintele Vicar vor porni la luptă, își vor ascuți săbiile ca sa poată tăia răul. O, Doamne cât sunt de groși **Boababii**, dar mai gros la rădăcină e **răul**.

Mă gândesc la conferințele și predicile frumoase și folositoare care se vor ține în fața poporului, o parte și trei părți care se vor dosi, unii după politică, alții înfundând cârciumile, alții plecând la treburi.

Și atunci cei care au ascultat o parte, vor urma sfaturile, iar trei părți vor face iar ce vor ști.

In țara noastră multe lucruri s'au început, s'a făcut multă vâlvă pe socoteala lor și pe urmă au rămas baltă!.. Domnul Cazacu se bucură foarte mult de această pornire și noi ne bucurăm la fel, dar înainte de a te bucura trebue să te gândești câte ai să întâmpini.

De aceia zic: Nu este mulțumitor, atunci când va veni 10 preoți din Capitală cu P. S. S. Părintele Tit în satul cutare și în biserică să fie 10 babe, iar restul, care unde a mai fost până atunci. Aceste 10 babe și 5 bătrâni sunt tot acei credincioși care au venit regulat la biserică. O să se dea vina pe preotul respectiv, că de ce nu a adunat lumea la biserică. Și preotul are să răspundă plecat, am făcut toate sforțările Prea Sfințite și iacă n'au venit. Dar ia să mergeți P. S. Voastră până'n drum sau până'n stradă și să vedeți că în dreptul cârciumei lui X sunt 300 de oameni cu femei cu tot. A venit V în propagandă politică și s'a dus lumea acolo ca să-i asculte Predica, Ce va zice atunci Prea Sfințitul și cu părinții: «Acum slabozește Doamne pe robii tăi în pace, că văzură ochii noștri că nimic nu destramă sufletul poporului, că nimic nu-l îndepărtează de la credința lui, în care au murit moșii și strămoșii, decât *cârciuma și politica.*

Când scrii un lucru și arăți o situație rea a bunului mers al acestui lucru, trebue să arăți și metodele prin care se poate îndrepta situația, să dai soluții, ca să fie de folos ceace spui. Eu nu dau nicio metodă, fiindcă am dat altă dată, las ca aceste soluții să le dea P. S. Tit și P. S. Sa Părintele Scriban.

Mă bucur foarte mult de aceste misiuni în popor și mă rog la Dumnezeu, ca barem o aschie să fie ruptă din marele copac al răului, care și-a întins ramurile lui peste sufletele creștinilor, otrăvite cu rachiu și cu politică.

P.

Cel mai mare bun cu care ne-a înzestrat Atotputernicul este viața. Și cea mai înaltă datorie a noastră este să trăim această viață potrivit orânduirii dumnezeești.

Indată ce nu ne mai mișcăm și nu mai lucrăm în cadrul stabilit de Dumnezeu, îndată ce rupem legătura cu Creatorul, socotindu-ne destul de înțelepți pentru conducerea vieții, croindu-ne drumuri aparte de cele stabilite prin exemplul vieții Mântuitorului, rătăcim, alunecăm spre prăpastie și cu greu ne mai putem salva.

Poporul ca și individul, când trăește în ritmul poruncilor dumnezeești, merge spre progres moral cât și material. Poporul ca și individul are o dublă viață: sufletească și trupească. Armonia dintre ele îl duce la fericire. Indată ce neglijează pe una în detrimentul celeilalte, dezechilibrul vieții este inevitabil.

De acest lucru trebue să ne ferim atât ca individ cât și ca popor.

Energiile noastre, sufletești și trupești, trebue să le întrebuințăm pentru împlinirea adevăratului scop al vieții aici, pe pământ: preamărirea lui Dumnezeu în toate lucrurile ce săvârșim.

In sufletul nostru să nu trăiască îndoiala, ce ne face încapabili de a acționa hotărât. Odată pentru întotdeauna să ne lămurim gândurile și faptele la lumina evangheliei lui Hristos, ca să înțelegem definitiv, că singurul jug suportabil, care ne face viața ușoară și ne-o apropie de sfințenie, este jugul lui Hristos. Să nu se îndoiască nimeni, căci jugul lui Hristos este bun și sarcina sa ușoară. Orice creștin va ferici ceasul în care inima i s'a deschis și mintea i s'a luminat de a fi încercat să se apropie de Hristos, cel blând și smerit cu inima ca de la El să învețe ce e viața, care e calea de urmat în viață și care e adevărul ce trebue să-l strige de pe înălțimi fără teamă.

Cine nu ia jugul lui Hristos și nu-i este rob lui, acela ia jugul lumii acestia, al lumii de azi și este robul ei. Și cel ce-și robește viața lumii, acela nu mai trăește în cadrul orânduirii Dumnezeești, ci trăește în păcatele lumii.

Și lumea de azi o vedem cum este: mormânt văruit după aspectele civilizației, iar în fond putregai și fariseism neînchipuit.

Lumea de azi: după formă creștină, dar în fond păgână de neîntrecut. Și păcatul ei este cu atât mai mare, cu cât știe binele și nu-l urmează.

Să ne ferim de această duplicitate periculoasă în viață. Ea este de condamnat. Noi nu putem fi și cu Hristos și cu lumea. Să nu se înșele nimeni: pe Hristos nu-l putem minți. Atitudinea noastră să fie sinceră. Ne-am botezat întru Hristos, întru El să și trăim. De El să nu despartă nici o piedecă și nici o amăgire promițătoare pentru plăceri sau situații înalte din lumea de azi.

Să fim. Așa să fim. Și să fim așa toți, dela cel ce poartă purpură pe umeri și până la cel ce poartă cămașa sdrențuită. Unul dela altul să învățăm ce înseamnă a trăi cu Hristos, și împreună să alcătuim viața sănătoasă, plină de virtuți și de jertfe neprecupețite, a neamului nostru.

Binecuvântați să fie toți cei ce înțeleg viața după adevăr și dreptate. Binecuvântați să fie cei ce sporesc lucrul bun, pentru ei împarte, și la olaltă pentru neam, în lumina evangheliei lui Hristos.

D. D. Achimescu

Moș Ion Cobzarul

...L'am cunoscut acum câțiva ani în urmă, când se găsea la pădurea din marginea satului, cu cobza la subțioară și cu buzunarul cu gazete.

Acolo, la umbra vre-unui copaç, Moș Ion întindea strunele cobzei și începea a zice o doină pe care numai el o cunoștea, dar care făcea pe călători să stea și să nu se mai îndure a pleca.

In urmă, sătul de cântare, scotea gazetele din buzunar, le răsfoia, urmărind cu ochii lui bătrâni slovele, în cânticele fermecătoare ale miilor de păsărele ascunse în frunzișul pădurei.

Trecut de 60 ani, cu părul nins, cu obrajii brăzdați de încrețituri adânci, puțin adus de spate, căutând mai mult la pământ decât la cer, cu o barbă mare pe care o resfira adeseori zefirul, Moș Ion nu uitase rostul cetitului și îndemna și pe alții să cetească spunându-le:—„Cetiți cât mai mult, dacă vreți să aflați cheia vieții; și nu uitați, că o carte îngrijită și o gazetă cum se cade, vă sunt cei mai buni prieteni, cari nu caută să vă amăgească. Aci, puteți găsi mângâiere veselie și viață liniștită».

După ce revedea gazetele ce avea, se ridica în picioare, își atârna cobza de gât și iar începea să-și plimbe degetele pe strune, dând la iveală o nouă melodie, plăcută tuturor... Apoi... mulțămit, culegea câte-va floricele, își împodobea cobza și pleca cu pași rari, spre căsuța lui dintre bătrânii tei, unde nu-l mai aștepta nimeni, căci tovarășa de viață îl părăsise, iar copii nu avusese.

Așa își petrecea Moș Ion, zis Cobzarul, fiindcă bine mai zicea din cobză, în zilele de sărbătoare, după ce eșia dela Biserică.

Cum venea iarna, se închidea în cămăruța lui cu pereții mici și afumați, se așeza la gura sobei și începea să-și cânte amarul vieții.

In cârciumă n'a intrat niciodată. Era o înjosire pentru el.

Ceartă nu avusese cu nimenea și pentru asta era respectat de toți, chiar și de copilași, cari ori decâteori îl vedeau, se strângeau grămadă în jurul lui, rugându-l să le cânte, sau să le spună vreo poveste, căci multe mai știa.

Avea un dar fermecător de a povesti și totdeauna îi împăca pe toți. Dar cum tot începutul are și sfârșit, Moș Ion ne-a părăsit dându-și obștescul sfârșit. Viața i s'a stins pe nesimțite, ca și flacăra unei candele, căreia i s'a sfârșit untul de lemn.

Alex. Vâlceanu

Portul

E-atâta muncă'n port!
Orașul pare —
Pe lângă el — ca mort!

Pela vapoare:
Pe din'năuntru, ca și pe afară,
Aceeaș muncă unitară...

Se țes
Nenumărate fire
De bună energie omenească...

Și vin, și ies
Atâtea vase de plutire
Pe Marea noastră pitorească...

... E muncă'n port!
Noi, însă, lâncezim cu'nfățișări de mort

Cridim

Cronica artistică

In sala Mozart, pictorul Alexandru Padina expune o serie de lucrări aparținând școalei moderniste. In naturi moarte, în peisaje, ca și în capete, acest artist ne dă o technică interesantă.

Deși s'ar părea că este influențat, la prima vedere, de alți fruntași ai acestei picturi, totuș, nouă ni se pare că are o notă a sa personală, care-i convine de minune. Nimic nu este forțat, nimic exagerat. Cu cât te obișnuești mai mult cu technica lui cu atât ți se pare mai naturală, mai așa cum trebuie să fie și mai interesantă. (Intr'un cuvânt, acest artist este o frumoasă figură în Arta nouă picturală. Nădăjduim că va deveni din ce în ce și mai interesant.

Trecând la sculptura d-lui «Peer Pedersen Merloe», suntem în fața unui artist desăvârșit în sculptura atât de greu a lemnului. Acest artist străin ni aduce o sculptură în lemn care ne interesează într'un grad așa de mare, că nu știm la care lucrare să ne oprim și s'o fixăm mai cu lăcomie spirituală, vizuală. Ne aflăm în fața unui concepător de o frumusețe nebănuită, dublat de un technician neîntrecut.

D. Pedersen Merloe are o serie de lucrări cari de cari mai pline de interes în această ramură a sculpturii. Dela lucrările cele mai mici până la lămpile și băncile ce le expune cu atâta grijă de a plăcea în totul, sculptorul nostru ne probează o concepție una mai frumoasă decât alta și o execuție technică una mai desăvârșită decât alta!

Nu știi la care să te oprești mai mult și s'o privești mai cu lăcomie! Personagiile legendare din basmele noastre, acest sculptor deși străin de neamul nostru, le-a dăltuit așa de viu și, așa de artistic, că nici nu bănuești că acest dăltuitor al lemnului poate fi un străin!

D. Pedersen Merloe merită toate laudele din partea celor mai fini cunoscători și a celor mai iubitori ai artei sculpturale

Cr.

La fereastră

Stă cu cartea la fereastră,
Ș'a ceti îi este silă;
Ca și floarea cea din glastră —
E un înger de copilă.

Ochii ei sunt — fundul mării
Și gurița — o comoară;
Părul — ca și-amurgul serii
Peste umăru-i coboară.

In spre dânsa ochiu-mi cată,
Ce filință 'ncântătoare!
Dar că pasărea — speriată
După gratii ea dispare.

Și privind lung spre fereastră,
O aștept... oare-o să vie?
Singură a rămas în glastră
Floricica albăstrie...

A. Luțcan

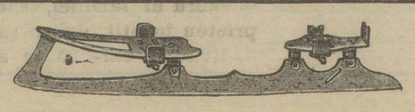

...id cum e și cum ar trebui să fie

Cea mai mare minune a anului 1930, este : acordarea de drepturi femeilor.

Azi înregistrăm una din victoriile contemporane ce se razimă pe doctrina egalității sexelor. Onoare epocei noastre de-a fi înfăptuit această dreptate.

Puțin câte puțin ea se afirmă : avocate, doctorese, chimiste etc., în timp ce pătrunde în vâltoarea socială ea se degajează treptat de ținuta tradițională — singura acceptabilă — a cărei caracteristică stă într'o atitudine ștearsă o neutralitate continuă și surâzătoare. Discuțiunile politice și filozofice părând că depășesc competința lor. De asemenea, examenul problemelor sociale.

Azi pășim spre mai multă înțelepciune și siguranță. Femeea silită de evoluția timpului să se reazime pe propriile-i forțe va deveni conștientă și în adevăr folositoare, în primul rând familiei și apoi societății. Libertatea de-a lua hotărâri și a le îndeplini răspunderea, afirmă individualitatea.

Femeia actuală din clasele sociale nu corespunde nivelului în care se găsește, din cauza educației lipsită de normă de conducere.

Femeia nu trebuie să știe multe! așa a învățat-o mama sa, trebue să se gătească; numai, așa o vrea bărbatul, să fie numai frumoasă.

De ce dar se trâmbițează pe toate tonurile, că femeei îi revine rolul de mare educatoare, că ea și numai ea, este aceia care are rolul și datoria să insufle în sufletul copiilor virtuțile străbune și să prinză în tineret idealuri sfinte, generatoare de fapte măreț pentru binele obștesc ?

Pentru ce se cere dela ea o dobândă așa de mare, când nu i s'a îmbogățit creerul cu nici un capital, ca apoi să i se arunce toată vina grozavă, că tot ce este imoral, rău, este numai ea cauza.

Afară de câteva, care au înjghebat societăți de asistență socială menite să adăpostească numai pe desmoșteniți, nu se mai face nimic, căci partea educativă este absolut neglijată, deși președinția o are o doamnă. Ce folos, sărmanii micuți, sunt instruiți de niște femei cum dă Dumnezeu.

Să ni se facă dovadă, câte din Doamnele care fac parte din toate societățile acestea, se duc vre-una — odată măcar pe lună, făcând cu rândul, zilnic chiar, *cum ar fi de dorit* — să-i vadă, cum mănâncă, cum sunt îmbăiați, dacă își fac rugăciunea și să petreacă o oră cu ei începând astfel canalizarea sufletelor nevinovate.

Nu, pentrucă nu-s capabile de o sforțare. Totul se mărginește a cere, și iară a cere dela public. Prezidenta, casiera, fac mai multă administrație.

Cu ce se ocupă dar femeile din clasa de sus și cea mijlocie, care duc viața mai ușor, cu ce contribuie ele la învârtirea acestui motor ce se chiamă evoluție ? Vizite, croitorese, dentist și jocul de cărți, care dacă n'ar exista ar muri de urât. Și au dreptate, ce să facă acelea care nu gătesc bucate, nu coasă hăinuțe și nu prețac dela cel mai mare la cel mai mic. Pe lângă acestea, bărbații repetă formula : *Ce le lipsește femeilor*, ce mai vor ? n'au nevoie de drepturi.

Eu nu-mi las nevasta să umble pe drumuri să facă politică.

In schimb însă, o duc mai în toate serile la cinematograf, unde văd filme urâte, care deșteaptă tot ce zace animalic în individ, cari duc la pervertirea sufletească și care, dacă împrejurarea se ivește, se pune inconștient în aplicare. O mai duce la revistă, acest gen de teatru imoral, unde se râde și se batjocorește tot ce are omul mai sfânt, maternitatea, respectul pentru bătrâni, căsătoria, de unde când ieși de acolo ți se pare că ai scăpat dintr'o mocirlă.

Aceasta este educația, așa înțeleg bărbații de azi să instruiască soția, mama copiilor.

Ei vor răspunde, că așa este curentul. Să mai întrebăm : cine este vinovat de propagarea acestui curent ? Credem că noi. Totuși să admitem până la un punct. Dar care este leacul contra acestei otrăvi cu care este îndopată femeia ? Este, că trebuie să i se deschidă toate ramurile de activitate, să muncească intensiv cu creerul pe toate tărâmurile.

După cum voim să arătăm nu este vorba de ceace le lipsește femeilor, ci de ceiace trebuie să facă, de foloasele lor din punct de vedere social, dar pentru asta trebuiesc înarmate, instruite și făcute răspunzătoare. Astfel ar începe să licărească și în mintea lor, adevăratele rosturi ale vieții, ar putea și ele să-și spună vederile dospite în liniștea căminului, ca apoi să le răstălmăcească cu bărbatul și copiii când sunt strânși în jurul mesei. Așa s'ar face educația copiilor, iar acelora care se tem că femeia liberându-se, prin căpătarea de drepturi, se va îndepărta de la îndatoririle familiare, răspundem, că nu acestea sânt indicațiile sigure, care să facă să fie uitate perceptele înscrise de natură, însăși în inima tuturor mamelor.

CRISTIANA

Chieleș Impărat

Poveste scrisă în versuri populare după

P. Ispirescu

de SERAFIM IONESCU

I-a făcut ca să dea dos
Dușmanii, fug zăpăciți,
Prăpădiți și umiliți.
Văzând această minune,
Impăratu așa se spune,
Mulțumi lui Dumnezeu
C'a trimis îngerul său
Să-i ajute a răpune
Pe vrăjmași și să-i sfărâme.
Spre casă, vesel pornește,
La Mocirlă, întâlnește,
Imbrăcat iar în argat,
Pe chieleș cel minunat
Necăjindu-se să scoată
Mărțoaga lui înglodată.
Impăratu-acum voios
Se arată mai milos
Și porunci la vr'o doi
Ca s'ajute, din noroi,
Nevoiașului să scoată
Iapa lui cea deșelată.
Când acas'abia sosește,
Bine nu se odihnise,
Impăratul și primește
O ștafetă ce i vestește
Că dușmanii s'au unit
Acum din nou și-au pornit
C'o oștire și mai mare.
Impăratul, foarte tare
Supărat, se pregătește,
Strânge oaste și pornește
Pe vrăjmași ca să'ntâlnească,
Iarăși să se războiască.
Chieleș din nou s'a rugat
Soarelui său, împărat,
Să-i dea voie, să primească
La război să-l însoțiască.
Mai întâi, l-a huiduit,
Dar, în urmă, i-a 'nvoit.
El cu iapa lui pornește...
Oștirea în râs pufnește
Ca mai nainte, la fel
Își tot bate joc de el ;
Căci, iapa, cum a sosit
La noroi, s'a 'nnămolit,
Iar el se tot chinuia
S'o scoată, dar nu putea.
Il lăsară înapoi
Și porniră spre război.
Fătfrumos, cum a aflat
Că ei s'au mai depărtat,
Își îmbracă hainele
Cu cerul cu stelele,
Chiemă calu-i și-a pornit
Iar pe munte la privit.
Oștile 'n tâmpene-au dat
Și din surle au sunat,
Iar la urmă se loviră
Și în luptă se izbiră.
Fătfrumos, văzând în zare
Că dușmanul e mai tare,
Mai puternic, se porni
Din munte și mi-l izbi
Intr'o strașnică prigoană
Și l puse 'ndată pe goană..
Impăratu, înveselit
Iar spre casă a pornit
Mulțumind lui Dumnezeu
C'a scăpat de ceasul rău.
Porunci l'ai săi ostași
Iapa celui nevoiaș
De sacagiu, înc'odată,
Să-i ajute ca s'o scoată
Din mocirlă și-a plecat.
Mulțumit bietu 'mpărat
Și până 'n suflet pătruns
De izbânda ce a ajuns,
Bucuros, din nou pornește
Spre palat. Dar, când primește
Vestea cum c'a treia oară
Dușmanii de-odinioară
C'o oștire mult mai mare
Ar fi ajuns la hotare,
Câtă frunză, câtă iarbă
Impăratul, om de treabă,
A fost podidit de plâns
Și-a tot plâns și iar a plâns
Până când bietu-a simțit
Că vederea i-a slăbit ;
Să ferească Dumnezeu
Ce-a mai fost pe capul său.
Dar, când se dezmeticește
Și mi se mai liniștește,
Toată oastea'n grab își strânse,
La bătălie se duse
Cu nădejdea 'n Dumnezeu.
Fătfrumos, leu — paraleu,
Prefăcut iar bătăl-vina,
Își ia iapa, hutupina,
Și el după ei pornește.
Râde oastea nebunește
Și mare haz de el face
Când tot la cele băltoace,
Il găsește 'nnămolit,
Amărât și chinuit,
Să scoată din bulătău
Iapa, care și mai rău
Acuma se afundase.
Dar, cum se mai depărtase
Oștirea, haina săracă
Aruncă și se îmbracă
De-ast-dată cu hainele
Cu luna și soarele
Și cu doi luceferi roșii
Ce-i ia ochii de sticloși.
Părul de aur resfirat
Pe spate și l-a lăsat
Și, încălicând pe cal,
Aripatul Ducipal,
Sus, pe munte, s'a oprit
Și se puse la privit
Lupta cum se desfășoară,
Ce se'ntâmplă a treia oară.
Oștirile se'ntâlniră,
Din multe părți se izbiră
Intr'un măcel și mai mare.
Se tăiau, fără cruțare,
Toți se luptau încruntați
Ca leii înverșunați.
Dar, spre seară, dacă vede
Fătfrumos cum că va pierde
Oastea socrului războiul,
Că o stinge rău puhoiul
Dușman, că'n goană s'au pus
Se repede el de sus,
Ca un fulger mi i trăsnește,
Ii zvântă, îi îngrozește ;
Iar lumina hainelor
D'un strălucit orbitor
Intr'atâta îi orbise
In cât toți se zăpăcise.
El taie fără sfială ;
Ei, în neorânduială,
La fugă prind s'o roiască.
Viața să-și mântuiască
Și'n năvală, 'n alergat,
Unul peste altu-au dat ;
Se mușcau cu gurile
Și-și rupeau gâturile.
Fătfrumos însă-i gonește,
Ii seceră, îi gonește
Și pe prinți și pe osteni
Ca pe niște burueni.
Ce făcu, cum se 'ntâmplase,
Fătfrumos se sângerase
La o mână singurel
Și, având milă de el,
Impăratul i-a și dat
Năframa-i de s'a legat ;
Apoi, vesel, fericit,
C'a putut, c'a izbutit
Și acum, a treia oară,
De primejdia amară
Ca să scape și porni
Spre palat, dar porunci
Ostașilor lui de au scos
Din noroi pe cel chelbos.
Dar deși ajunse-acasă,
Cu inima prea voioasă,
De ochi, rău s'a bolnăvit
Impăratul și-a orbit.
Chiemă doftori, chiemă vracii
Și filozofii, dibacii,
Cari citeau și în stele
Și știau de toate cele,
Să vină să-l lecuiască.
Vederea să-i dăruiască...
Dar degeaba, de prisos,
Nu-i fu de nici un folos.
Impăratul, supărat
Spuse 'ntr'o zi c'a visat
Un bătrân nevoie mare,
Ce i-a spus c'alt leac uu are
De cât, de-ar găsi, să bea
Și pe la ochi să tot dea
Cu lapte de capre roși,
Sălbatice.—Deci, voioși,

— va urma —

Văl. *(Bălăioarei) Iubirea, vezi Domniță ! oricum, oricând e nouă...*
Ești tânăr, vrăstnic...
Băl. *Poate, poznașă, nu zici : Da ?*
Sărmană Chelăriță...
Fuior *(Lăcămioarei) Al tău sunt !*
Lăcr. *Sunt a ta !*
(celor 5 crai) S'a 'ntunecat de parcă ne-ar prevesti furtună
Corăbiile de nouri din larguri se adună.
Graiu-Dulce *Chiar a sclipit un fulger...*
Fuiăr *Nu e nimic*
Lăcr. *Mă tem*
Noianul de talazuri ascultă-le cum gem.
Băl. *Alt fulger...*
I-iul Crai *Alt...*
Imp. *Un tunet tăria o despică.*
Lăcr. *Ce noapte !*
Băl. *Vai ! ce noapte. (trăsnește).*
Lăcr. *Mi-e frică (alt trăsnet)*
Toți *A !*
Băl. *Mi-e frică !*
Imp. *Un semn.*
Craiul Bul. *Lumină mare*
Și iar s'a 'ntunecat
De nu îți vezi nici pasul... Furtuna, s'a iscat
Văl. *Auzi cum clocotește pământu'n măruntae*
Și fulgerile-albastre sclipesc și se 'ntretae...
Craiul *Un fag a fost trăsnit ! (Apare Luceafărul)*
Băl. *Ba nu ! Un om cu aripi...*
Imp. *Văd bine-am amețit ?*
Toți *A !*
Fuior *(Luceafărului) Cine ești străine ?*
Lia *Ce haine !...*
Iia *Ce vestmânt*
Strălucitor !...
Băl. *Mi-e frică...*
Luceaf. *Nu vin să vă 'nspăimânt !*
Sunt stea.
Fuior *N'ai nici un nume ?*
Luceaf. *Luceafărul îmi zice*
Imp. *VenișI la nunta noastră ? Bine-ai venit voinice !*
La masa 'mpărătească cinsti-vom un pocal
Vă place băutura ?
Băl. *Ce trist e...*
Lăcr. *Cât de pal !*
Lia *V'aduc o veste tristă ; o veste rea, cumplită :*
Luceaf. *De-un Vârcolac, Crăiasa-Nopții a fost răpită*
Cum ? Luna ?
Toți *Nu se poate.*
Fuior *Ce spun i-adevărat !*
Luceaf. *De-aceia ceru-i smoală de fulgere brăzdat*
Și nimeni nu-i în stare în nalturi peste ape
Sau pre pământ nu-i nime viteaz ca să ni-o scape.
Voinic cum ești, Voivoade îți cer...
Mă duc să lupt.
Voiu răscoli înaltul și marea dedesubt...
Nu mi-o tihni o clipă căci ard, nelegiuirea
S'o pedepsesc...
Luceaf. *Imi place ! Ți-e bărbătească firea...*
Mă bucură, că taina cu mâinele întregi
Ți o 'ncredințez...
Fuior *N'am teamă. Mă leg...*
Luceaf. *Te legi ?*
Toți *Ce ?*
Băl. *Cum ?*
Lăcr. *Să pleci la luptă ?*
Craini *Te-om însoți fârtate.*
Luceaf. *Dar Drumu-i lung...*
Craiul *Ce-ți pasă ! Cu jertfă-l vom străbate*
II Craiu *(lui Fuior) Și eu m'ațin... Vreau cinstea să mi-o dai*
In brațul meu puternic încredere nu ai ?
Graiu-Dulce *Dar eu, rămân de-oparte ? Voevoade, făți socoata*
Și numără-mă 'ntrânșii..
Fuior *Ortacii mei, sunt gata!*
Băl. *(lui Văl.) Dar tu ?*
Văl. *Eu ? Slăbiciune ! Nici c'aș gândi să merg.*
Prea mulți... Mi-ai fi departe...
Vraciul *(venind în fugă) Hei ! stați și eu alerg !..*
(într'un răsuflet) Ciudată Chelăriță, m'a 'nchis într'o cămară ;
Mi-a pus la cap năframă udată, ca să-mi pară
Rachiul-busuiocul că s'o lăsa a fund.
Vorbiți de-o hartă nouă, eu, nu pot să m'ascund ;
Pornesc cu amândouă picioarele :... Tăria
Și ce-o mai fi pe-alături...
Imp. *Mi ai face bucuria*
Dac'ai rămâne-acasă. Nevoe am de-un sfat,
De mintea-ți luminată...
Vrac. *Mă rog, nici n'om plecat.*
Mă cere țara, nu pot să nu i împac dorința...
Lăcr. *(lui Fuior Glumești sau ?*
Fuior *Nu, domniță, mă chiamă biruința !*
Lăcr. *O ! spune-mi că-i minciună ; că nu-i adevărat,*
Că 'n tot ce se petrece-i un joc nevinovat.
C'ai pus un om de-al curții Luceafăr ca să fie
Că-l învățași de-a rostul din cer cum o să vie.
Și cum o să ne mintă ca să ne 'nveselești...
Fuior *Să-mi fie gata calul...*
Văl. *Acum. (ese)*
Lăcr. *Mă părăsești ?*
Și Tu, îl lași să plece ? Il lași ? Răspunde-mi, Tată ?
Așa-i că hotărârea lui nu-i adevărată ?
Imp. *Ba da ! Să meargă 'n luptă cu-avânt cutezător*
Să mi te 'ntorci acasă copile 'nvingător...
Lăcr. *De ce ? De ce să meargă ? S'o scape-ar vrea el, Luna*
Ne-a luminat o vreme — va lumina într'una.
De-o fi întreagă 'n ceruri, puțin de o lumina,
Această luptă surdă 'ntre Vârcolac și Ea
De mii de veacuri ține — va ține cât pământul !
De ce 'n zadar să-ți stoarcă puterile, avântul ?
Isbânda, *e frumoasă* în lume *de-o câștigi...*
Imp. Oricând *frumoasă ți se pare* și ori unde, *când învingi..*
De-i cer, uscat sau mare, voinicului, nu-i pasă
Cu-aceiaș vitejie — a dușmanilor massă,
O 'nfruntă, o răsbește, o schimbă 'n pleavă 'n vânt.
Tu nu știi ce-i Isbânda... Nu-s tânăr n'am avânt.
Isbânda-i ca mireasma de brad, îmbătătoare
Incununat de laur, ți i frate ori ce soare ;
Domnițele se pleacă și craii, tronu-ți dau
Și iarba ți se 'nchină..

— Va urma —

FUIOR (6-a urmare) INFORMAȚII

Din țară

Risca cu bocluc. Când n'ai ce face, îți pierzi timpul cu lucruri urâte. Așa, doi tineri s'au apucat de jucat risca pe un maidan. Unul român și altul evreu. In timpul jocului românul prinzând pe Osias că nu juca cinstit, s'a repezit asupra lui și i-a muscat nasul.

Și-a îngropat copilul. O fată din Com. Sișești (Satu-Mare) a născut un copil ; dar de rușinea lumii, l'a pus într'o lădiță, în gură i-a pus un bibiron și l-a îngropat de viu în grădină. Fapta a fost descoperită după două zile, când mustrată de conștiință, a spus ea singură.

Altă femeie primar. D-na Bocu, soția directorului ministerial al Banatului, a fost aleasă primar în orășelul „Lipova" din Banat.

Vom vedea ce ne va aduce ziua de mâine. Dar vai de satul sau or șul, unde va cânta găina cocoșește.

Din Străinătate

Un foc de 260 ani. Recordul focurilor de lungă durată îl menține mereu mina din localitatea Dudweiler lângă St. Inghert, la malul Saarului în Germania. In 1668 a sărit o scânteie, care a provocat focul și de atunci mina arde mereu.

O altă mină din **Ohio**, lucrătorii minieri s'au pus în grevă în anul 1884 și spre a sili patronii să primească condițiile lor, au dat foc la opt mine.

Cărbunii mai ard și în ziua de astăzi, focul întinzându-se în toate părțile. Și câte mine din acestea sânt care ard de mult !

Din Rusia Bolșevică. Zilele acestea, au fost duși în Siberia, toți preoții evangheliști din Leningrad, în număr de peste 29. De asemenea Episcopul de Malmgren a fost deportat pe insula Soloveți. Au mai fost duse și două fiice ale Episcopului Freifeld.

Desgroparea unei cetăți Vechea cetate Verulan, care a fost centrul civilizației engleze înainte de a exista Londra, se crede că în curând va fi scoasă la iveală. Săpăturile au început.

Cetatea «Verulan», este situată lângă «Saint Albans, și este cunoscut faptul că a fost unul dintre orașele cele mai importante ale antichității britanice și chiar capitală, înaintea perioadei lui Iulius Cesar.

Monete vechi într'o mânăstire. Intr'o mânăstire din Elbing, (Prusia orientală), s'a găsit o cantitate de 59 pounds de monete de aur și argint, care poartă următoarele date : 1775, 1786, 1794 și 1807.

Doarme de 524 ore. Autoritățile medicale din nordul Californiei, au în fața lor un caz curios. Un copil de 14 ani din «Ukiah», doarme de 524 ore, fără să-și poată veni în fire. Această stare de amorțire a provenit în urma unui accident de automobil.

In ultimul timp copilul a fost supus unei operații spre a-i slăbi presiunea sângelui ce apasă asupra creerului, care se crede că ar fi cauza ce-l face să doarmă de 21 de zile, și nu pot avea nici un rezultat.

Ca să nu moară de foame i se introduce în corp hrană în mod artificial.

Tot din Rusia. Bolșevicii au primit ordin dela mai marii lor, să ia toate crucile depe mormintele din întreaga Rusie și să le vândă.

Mari trăsnăi le mai trece prin capul lor. Nici morții nu-s lăsați în pace.

Vifor în America. In satul Illinois sânt mari ninsori, însoțite de furtună. Circulația este complect întreruptă.

Observatoarele astronomice de acolo spun că ninsoarea va mai ține câteva zile.

Cel mai vechiu han. Cel mai vechiu han din Germania e la Freiburg și poartă firma ; «la semnul ursului». Și-a serbat acum câteva zile 630 ani de existență.

Dintr'un document, rezultă că în 1379, hanul avea o vechime de o sută de ani.

Se tunde la 104 ani. Elisabeta Hasler din Chelmoford (Anglia) deși în vârstă de 104 ani, s'a hotărât să se tundă de părul pe care îl poartă de un veac. Bătrâna doamnă e încântată de această modă.

Dintre cei opt copii ai săi, mai sânt în viață încă trei. In schimb are 31 nepoți, 59 strănepoți, în total 101 urmași.

Multă minte le mai trebuie la unii !

Viza carnetelor ofițerilor de rezervă

Cercul de Recrutare Tutova, aduce la cunoștința tuturor ofițerilor de rezervă domiciliați pe teritoriul acestui cerc, indiferent dacă sunt înscriși în controalele cercului de recrutare Tutova sau în controalele altor cercuri de recrutare că începând dela 1 Martie și până la 30 Aprilie a. c., urmează să se prezinte pentru viza anuală a carnetului de ofițer de rezervă Md. E. 1., la reședința acestui cerc. — Se vor prezenta și acei ofițeri de rezervă, care până în prezent nu posedă carnet Md. 1., iar prezența la viză li se va face pe o dovadă.

Odată cu prezentarea la viză li se va face și controlul echipamentului de campanie a ofițerilor de rezervă combatanți și asimilați până la gradul de căpitan inclusiv.

Ofițerii de rezervă din armele călări, sunt obligați a-și procura harnașamentul până la data de 1 Martie 1930 când vor fi obligați să se prezinte la viza din acel an, împreună cu harnașamentul.

Ofițerii de rezervă ce nu prezintă echipamentul, pot să și-l procure până la data prezentării la viză, dela atelierul de haine ofițerești care are instrucțiuni în acest sens.

Ofițerii de rezervă inferiori până la gradul de căpitan inclusiv, care din forță majora nu se vor putea prezenta personal la data fixată pentru viză pot trimite carnetul de ofițer de rezervă printr'un membru al familiei, sau un prieten însoțit de un raport motivat în care să se arate cauza ne prezentării sale personale și dacă posedă sau nu echipament de campanie.

Cei ce se vor dovedi că au făcut raport neexact sau că au împrumutat echipament de campanie dela alții, vor fi supuși judecății conf. art. 24 din legea ofițerilor de rezervă.

Domnii ofițeri generali de rezervă și ofițeri superiori de rezervă, au latitudinea fie a se prezenta personal la viză, fie de a trimite carnetul de ofițer de rezervă prin oricare altă persoană pentru îndeplinirea acestei formalități, cu obligațiunea de a comunica în scris, dacă posedă sau nu echipament de campanie.

Ofițerii de rezervă dispensați de mobilizare pe anul 1930, vor prezenta cu ocazia vizei și certificatul Mdl. D. O. pentru a li se face mutația respectivă.

Ofițerii de rezervă înscriși în cadrele acestui cerc, care se vor găsi în epoca de viză cu ocupațiunile lor pe raza altor cercuri de recrutare, sunt datori să facă viza la cercul de recrutare unde se găsesc, solicitând că prezentarea la viză să fie comunicată arătându-se și No. de control Md. G. al acestui cerc și care se găsește înscris de către noi, fie pe coperta carnetului, fie la locul vizei.

Se atrage atențiunea tuturor că nesocotirea de către mulți a acestor dispoziții legale, a făcut ca în anii trecuți să trimitem în judecata Cons. de Răsb. un mare număr de ofițeri de rezervă, ceia ce nu este în interesul instituției și nici a acelora ce au această obligațiune.

Tipografia „Corpului de Jandarmi" București.

urăRom. şiCult.rop.

CULTURA POPORULUI

Respectă şi iubeşte pe Cel ce te-a creiat

PRETUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învăţători, preoţi, studenţi şi săteni 200 Lei
« autorităţile săteşti . . . 300 «
« instituţii particulare şi de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

BIBLIOTECA CENTRALĂ a „ASOCIAŢIUNII" SIBIIU

„LUMINEAZA-TE ŞI VEI FI: VOEŞTE ŞI VEI PUTEA"
C. A. ROSETTI.

Director: Generalul NICOLAE PETALA | REDACŢIA, STR. REGALA Nr. 16 Sec. I | BUCUREŞTI, 6 APRILIE 1930 | ADMINISTRAŢIA STR. REGALA Nr. 16 | ANUL X, Nr. 319 Apare în fiecare Duminică

Patriotism cu kilogramul sau cu linguriţa?

Ne am bucurat de măsura luată de întovărăşirea patriotică numită «Cultul Patriei» de a se face sculare a cugetelor pentru îndrumarea românească a Basarabiei şi am urmărit cu plăcere cuvântările ţinute pentru ajungerea acestui scop, la marea adunare de la Ateneul din Bucureşti din Duminica dela 30 Martie a. c. Ne-am zis însă că o asemenea adunare trebuie ţinută, nu la Bucureşti, unde se înţelege că lumea simte pentru astfel de mişcări, ci la Chişinău sau în alte oraşe ale Basarabiei. Acolo unde treburile româneşti sunt stingherite, acolo să fie valul de simţire şi lucrare românească pentru a străbate tot lungul şi latul ţinutului dela Nistru şi a-l face cât mai românesc.

Ce are a face că s'a ţinut adunarea de la Bucureşti? pentrucă mâne, când m'oi sui în tramvaiul de la Chişinău, încasatoarea tot cu graiul rusesc are să vie la mine să mă întrebe de «Vaşe bilet» (biletul d-voastră), caşi cum am fi în ţară rusească. Şi tot aşa o să fie şi la Percepţia I a Chişinăului, unde, dacă intri cu treburi ale tale, auzi între slujbaşi numai vorbă rusească. Şi aşa pe unde te duci, numai vorbă rusească, fie poştă, fie cutare inspectorat şcolar, fie oriunde ai păşi. Vezi o lume care parcă ţine anume să ţi spuie că ea nu e dintre ai tăi, că ea nu are gust să întrebuinţeze felul de mărturisire al vieţii româneşti, ci un chip străin. Numai în oştire, când pătrunzi, te întâlneşti, înainte de toate, cu limba românească, încolo te trăsneşte în obraz pretutindenea limba rusească, chiar între oameni cu nume româneşti şi pe care îi vezi că sunt moldoveni.

Ce zor au să tot dea cu ruseasca înainte, nu pricep. Se vede că dumnealor n'au avut niciodată mare tragere de inimă către limba lor, şi acum, când a venit vremea ca limba românească să fie fruntea, nu se prea simt la larg cu cuvintele ei. Le e mai la îndemână cealaltă.

Dar îi vezi că vorbesc destul de bine româneşte, şi cu toate acestea îi dau înainte tot cu ruseasca. Lucrurile merg până acolo, că eu, certându-mă într'un tramvai în Chişinău, fiindcă am fost întrebat pe ruseşte, încasatoarea nu numai că nu s'a sfiit, ci mi a ţinut piept şi a isprăvit spunând că «limba românească în regat!» Va să zică în capul ei era că Basarabia nu e regat. Şi cum să i se pară altfel, când vede chipurile vieţii ruseşti atât de înrădăcinate în Basarabia şi când înşişi moldovenii târgoveţi se ţin aşa de scai de ea?

Trebuie să mărturisesc că eu nu sunt un habotnic naţionalist, care vreau să scot ochii oamenilor fiindcă nu sunt Români, nici nu doresc să se facă silnicie asupra lor, nici nu vreau să amărăsc sufeletul rusesc, care este destul de amărât cu ce sufere acum ţara lui şi trebuie să ne fie milă de el. Simţul meu este mai larg, creştinesc şi de asta eu m'am aflat în bună prietenie şi în plăcute legături cu mulţi boieri ruşi în vremurile de înaintea războiului, când habar nu era că avem să ajungem să avem Basarabia. Eram aşa de plăcut Ruşilor, ca preot în străinătate, încât mă preţuiau mai mult ca preotul lor, care deşi om sfânt şi curat, dar era mai mototol şi fără europenizarea pe care preoţii ruşi sunt foarte greoi a şi-o căpăta. Ba umbla vorba între ei să ceară să fiu decorat. Biserica mea era cu mare drag la îndemâna lor şi, pe cât puteam, le făceam unele părţi ale slujbei şi în ruseşte. Simţul larg al ortodoxiei mă stăpânea adânc şi eram în strânsă îmbrăţişare cu fraţii ortodocşi.

Dacă acum scriu mai apăsat în treburile naţionalismului, este că aşa m'au aţâţat treburile Basarabiei de când sunt profesor la Chişinău. Nu credeam să ajung eu vreodată să strig în astfel de lucruri. Dar iată că acum se trezesc în mine simţiri care se vede că zăceau ascunse şi nu eşeau la iveală, fiindcă nu era nevoie. Dar, când văd eu acum că rusismul mi se bagă în ochi la fiecare pas, mă supără şi nu pot să tac. Eu nu ţi am vârât în ochi românismul meu; tu de ce mă tot trăsneşti cu rusismul tău, când eşti moldovan caşi mine? Asta n'o pot suferi. De aceia ţip pentru treburile româneşti în Basarabia cum n'am ţipat înainte.

Când îmi vine hamalul în vagon în gara Chişinăului şi se aruncă să-mi ia calabalâcul întrebându-mă pe ruseşte, odată mă mânii şi are bucluc cu mine. Azi toţi hamalii mă cunosc şi unul nu mi mai vine cu ruseasca înainte. Ştiu româneşte, că doar sunt Români, dar uite, aşa, dau întâietatea limbii ruseşti şi asta este ceiace te mânie la fiecare pas, când umbli prin Basarabia. Parcă ar vrea să-ţi spuie: Noi suntem alţii, nu suntem ca tine.

Iată pentru ce nu mă mulţumesc cu strigări pentru Basarabia dela Bucureşti. Merge ca un început, ca o sunare din trâmbiţă, dar de acum înainte, hai mai departe, în însăşi ţinuturile Basarabiei. Până nu s'o lucra la faţa locului şi nu s'or urmări treburile româneşti în feluritele aşezăminte, nu se face treabă bună. Ba te înşeli cu basarabeni care vin să ţie cuvântări alăturea de tine şi să strige şi ei pentru Basarabia şi să-i crezi că Doamne! Doamne! tare îi mai arde la inimă pentru ţara românească, şi cauţi între foi, la cele mărunte şi zilnice, în care vezi pe om ce este el cu adevărat, acolo vezi că patriotismul cu kilogramul e una, dar cel cu linguriţa, cel cu lucrul românesc de fiecare zi, acela e alta.

Ce-mi pasă mie că mi vii cu cuvântarea pentru auzul oamenilor, când la Şcoala Eparhială (de ce i o mai fi zi când eparhială, că duh creştinesc în ea nu e) din Chişinău, în Octomvrie trecut, o fată ţinând o cuvântare ţanţoşă, cum nu i se cuvenea, în faţa mitropolitului Gurie, m'a izbit puternicul accent rusesc cu care rostea graiul românesc. Şi când am spus directoarei lucrul acesta, tăgăduia, parcă eu nu aveam ureche să prind ce e românesc şi ce nu!

Cum să fie altfel, când limba românească e de ochii lumii, iar viaţa obişnuită merge cu ruseasca? De aceia trebuie să strigăm şi noi ca Miron Costin: Mai des cu paharele şi mai rar cu orânduielile!... Mai moale cu cuvântările din an în Paşte şi mai des cu munca tăcută de fiecare zi, fiindcă prin aceasta se ţese pânza naţională. Dar pentru ca să facă aceasta, trebuie să i prighezi pe oameni, pentrucă ei ştiu să se ascundă şi să ţi se arate ca pentru marile prilejuri. Ia priveşte i în fiecare zi, că ai să descoperi altele. Până nu facem aceasta, n'o dregem cu Basarabia.

Noi cu părere de rău scriem aceste cuvinte, pentrucă este cu putinţă să mâhnim pe unii moldoveni de treabă şi cu inimă de ţara lor. Dar facem şi noi ca apostolii: Nu putem să nu spunem ce am văzut şi am auzit. Pentru binele ţării şi adevărul trebii, trebuie să spunem aşa cum vedem, ca să se audă la Bucureşti şi să se îndrepte în Basarabia.

Insă ştim şi mai multe decât atâtea, pe care treptat teptat le om scoate la iveală. Noi suntem în Basarabia în fiecare săptămână şi culegem ceas cu ceas. Deci avem ce spune. Pentru acum ajunge atâta.

Arhim. SCRIBAN

Patria recunoscătoare

La Mormântul Eroului Necunoscut

Gh. Lazăr (1779—1823)

In epoca de amorţire a neamului românesc, Gh. Lazăr înfocatul patriot fiu de ţăran, deschide cea dintâi şcoală românească în Muntenia, deschide Românilor cartea ştiinţii şi preţuirii de limba şi naţionalitatea lor. [1])

S'a născut la 1779 în satul Avrig jud. Sibiu şi începe învăţătura la şcoala din sat şi Sibiu, apoi distingându-se ca cel mai bun scolar, e trimis la academia din Cluj pe cheltuiala baronului Brukenthal, care avea proprietăţi în satul Avrig. Dela Cluj cu micul ajutor ce primea dela baron, trece la Viena, capitala imperiului unde urmează cursuri de „ştiinţă fizico-matematice cu aplicare la ingineria civilă şi teologie". Se înapoiază la Sibiu în 1814, cu titlu de laureat în teologie, şi după ce a fost hirotonisit arhidiacon e numit profesor la Seminarul candidaţilor de preoţi. A candidat la seminarul de episcop al Banatului, ce era vacant, dar nu a fost numit pe motiv «că e prea cult pentru a fi episcop». La 1816 trece graniţa în Muntenia, unde la 1818 obţine dreptul de a deschide o şcoală românească în Bucureşti la M-rea Sf. Sava, fiind ajutat de boerii munteni I. Golescu şi C. Bălăceanu. Şcoala a ţinut

Mormântul lui Gh. Lazăr

până la 1821 când s'a închis din cauza revoluţiei lui Tudor Vladimirescu, apoi se redeschide iar, dar numai pentru puţin timp sub conducerea lui Gh. Lazăr. La acea şcoală se preda: poetica, gramatica, istoria, geografia, aritmetica, geometria, retorica filozofia şi „iconomia" toate în limba naţională.

«Până la venirea lui Gh. Lazăr în ţara noastră, totul era degeneraţie şi amorţeală în ceeace se atinge de numele Român şi Patrie» [2]).

Gh. Lazăr a fost deşteptătorul conştiinţei noastre naţionale, într'o vreme când cea mai mare parte din boieri uitaseră cu totul de graiul strămoşesc, într'o vreme când limba greacă intrase nu numai în biserică şi cancelarii, dar chiar în graiul aşa zisei pături culte, formată din boerii cărora le era ruşine să se numească Români, şi să vorbească în limba românească. Gh. Lazăr a fost revoluţionarul, care niciodată nu s'a sfiit să spună decât adevărul arătând în ce hal se găsesc strănepoţii marelui împărat Traian»; a fost luptătorul care cu mijloace restrânse a trecut peste piedicile puse în cale-i de însăşi Români, reuşind să aprindă facla ce avea să ne scoată din besna întunericului. A tras cea dintâiu brazdă în ogorul culturii româneşti.

După potolirea revoluţiei, (de la 1821) Lazăr bolnav aproape s d r o b i t a fost luat de fraţii săi şi dus în Ardeal unde se stinge la anul 1823, în sărăcia căsuţei, de unde plecase la învăţătură.

Lazăr niciodată nu şi-a socotit slujba ca o profesie ci ca o chemare. Sala gemea de auditori la cursurile lui, mai ales la cele de filozofie. Drumul deschis de Lazăr avea să fie urmat cu mai mult succes de harnicul şi luminatul său elev Eliade Rădulescu.

Fiul de ţăran Ardelean a purtat facla pentru luminarea neamului timp de 4 ani luptând pe toate tărâmurile pentru propăşirea cultului luptând de multe ori şi cu lipsa, dar totdeauna lupta îi era însufleţită, căci credea în viitorul acestui neam.

Pe crucea mormântului dela Avrig se găseşte următorul epitaf: «Cetitorule, ce eşti am fost, ce sunt vei fi, găteşte-te dar. —Gh. Lazăr», sub care un elev al s ă u, a adăogat: «Precum Christos pe Lazăr din moarţi a inviat aşa tu România din somn ai deşteptat»,

Gh. I. Marinescu

1) P. Poenaru.
2) Eliade Rădulescu.

Insemnările zilei

Sărbătorirea poeziei

In sfârşit şi Poezia va avea şi ea săptămâna ei de sărbătorire.

«Cultura poporului» are să vândă din operele tuturor poeţilor noştri clasici după cum anunţă ea. Asta n'ar fi un fapt îndeajuns să mulţumească memoria poeţilor, ce şi au jertfit gândirea pe altarul artei. Să răscumperi aurul pierdut, e trudă zadarnică. Cu nimic nu poate cumpăra fărămiturile de lut, ce le acoperă feţele lor. Numai anunţă că se va vinde, dar cu fondurile strânse nu se ştie ce destinaţie vor avea — probabil că lipsesc anumite sume şi gânditorii profunzi ai societăţii, au găsit de cuviinţă că e mai bine să le strângă prin mijlocirea celor adormiţi întru Domnul, cari s'au străduit în pulberea mizeriei. Ce minunată faptă ar face dacă această sărbătoare ar încununa-o cu laurul virtuţii, îndulcind traiul celor nenorociţi şi totodată valoroşi poeţi. Ne a dat prilejul strada de multe ori, să vedem o fire isbită de amarurile vremii, poetul atât de sensibil *Artur Enăşescu*, în al cărui vers îşi cântă viaţa tristă. Pentru ce oare acest om este lăsat în părăsire, când o ceată de ataşaţi de presă şi care cred că n'au atâta cultură, sînt plătiţi din gros.

Apoi din statutul societăţii ştim că Societatea scriitorilor români este obligată să îngrijească d e mormintele poeţilor şi scriitorilor, fapt care nu se împlineşte. Mormântul marelui gânditor Emінescu este neîngrijit, iar piatra ce-i străjueşte la cap e murdară de condeiul fiecăruia, care se întrece în admiraţii. Acestea toate le spunem răspicat că societatea scriitorilor români ar trebui să-şi ia lucrul în serios şi să cinstească darurile pământului, cu tămâia frumosului.

Ion Luca

Ministerul Muncii

Săptămâna trecută s'au sărbătorit 10 ani dela înfiinţarea Ministerului Muncii, din părerea d lui *Trancu-Iaşi* fost ministru. Dela această dată, de când a luat fiinţă, s'a crezut, că dacă avem un astfel de minister, situaţia ţării în ceiace priveşte munca în general va progresa şi nu se va mai auzi pornind din nici o parte nemulţămiri. Ori, situaţia ţării este aceiaşi. Aceasta o observăm zilnic din mişcările funcţionarilor comerciali, cari credeau că vor avea şi ei ziua lor de lucru şi de odihnă. Apoi, numărul muncitorilor fără lucru, pe zi ce trece, creşte, iar concedierile din marile industrii se ţin lanţ.

Cu ocazia sărbătoririi s'au ţinut cuvântări de către diferiţi miniştri, s'a însemnat cu slove progresul realizat prin întemeierea şi funcţionarea Ministerului, dar noi nu prea vedem înfăptuit progrese uimitoare, aşa cum s'a spus în seria cuvântărilor.

Ca să se numească progres, trebuie să se ţină seamă de toate cerinţele funcţionarilor şi lucrătorilor, care numai mulţumiţi nu sânt.

I) In primul rând, legea repaozului duminical nu se respectă. Legea e lege. Odată ce e făcută trebuie să se ţină seama de ea. Ori, ca la noi la nimeni. Zilnic cetim şi auzim, că sărbătoarea sânt fel-de-fel de adunări, unele magazine sunt «deschise", ba pe alocuri chiar se şi lucrează, (şi noi am mai dat destule exemple).

II) Vagabondajul şi cerşetoria, pentru care s'au înfiinţat atâtea dispensare şi colonii de muncă, progresează uimitor, în loc să dispară. Acestea sânt situaţii, care lasă de dorit şi care numai cinste nu pot să ne facă în faţa străinilor, cari vin să ne viziteze. Toţi şi-ar închipui că se găsesc într'un oraş din Orient, cum ar fi *Constantinopolul*, căci numai acolo cerşetorii şi vagabonzii sânt lăsaţi în bună pace.

III) Străzile, pieţile, sânt pline de oameni fără de lucru, oficiile de plasare, nu pot satisface cu nimic numeroasele cereri de muncă.

La noi munca nu e organizată, vorbind de ea în general, nu e încurajată. Sumele destinate premiilor şi recompenselor muncii, sânt întrebuinţate în altă parte.

Iată prin urmare progresul unui minister ce are ca scop încurajarea, organizarea şi îmbunătăţirea muncii în ţara noastră.

Numai ţinându-se seamă de aceste lipsuri, ce au fost nesocotite până acum şi tot ar fi ceva.

Deci, înfăptuirea acestor cerinţe, înseamnă cu adevărat un pas înainte în drumul spre progres al ţării. Aşteptăm dar!

Diac V. FUSSU.

Să poftească!

După ce ultimul ecou al timpului se pierduse şi idealul nostru frământat şi dospit de veacuri se împlinise, o nouă viaţă se aştepta să pulseze în vinele fiecărui român. (Căci nimic nu este mai măreţ pentru o generaţie, decât să vadă sub ochii ei înfăptuirea aevea a visului care a legănat pe străbunici).

România Mare a ajuns o realitate. Românii de peste hotare în majoritate s'au strâns şi-au făcut gardă în jurul aceluiaş rege glorios.

Duşmanii însă nu vin întotdeauna numai din afară ci mai vârtos dinlăuntru.

Intr'adevăr, în loc să se muncească trainic pentru binele obştesc, consolidându l se astfel ţara, o parte dintre cetăţenii acestei ţări (este trist că o spunem) au dat mâna cu cioclii roşii de dincolo de Nistru, săpând la temelia propriei lor case.

Comunismul caută să-şi întindă ghiara ucigaşă peste Basarabia noastră.

In faţa acestei acţiuni criminale s'au ridicat şi-au făcut zid de apărare toată românimea, iar Duminica trecută s'a trecut la acţiune directă, strigându-se tare din rondola Ateneului Român unde s'au întrunit la un loc profesori, studenţi, meseriaşi etc. — ca să fie auzite de toată lumea, cuvintele: că Basarabia va fi păzită până la ultima suflare, deoarece ea reprezintă simbolul dreptăţii divine şi al onoarei poporului român.

«Cultul Patriei sub egida căreia s'au întrunit toţi bunii români, a făcut că să reînvieze şi să întreţină flacăra dragostei de neam; iar trădătorilor din mijlocul nostru li s'au adus aminte stâlpul dela care am scăpat, numai datorită îngăduinţii acestui popor blând.

Să nu se uite, că cei cari au condus în 1918 pe ostaşii români spre biruinţă mai trăesc încă; iar fiii celor care au murit înroşind brazda cu sângele lor, sunt gata să i urmeze cu însufleţire, când patria va fi primejduită.

Din pieptul fiecăruia nu trebuie să pornească decât un singur strigăt, spre cei ce nu s'astâmpără: Să poftească!

Stelian Semedrescu

PAGINA LITERARĂ

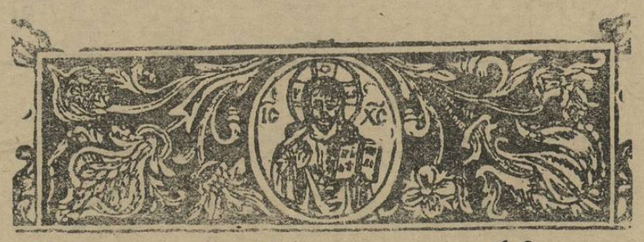

Spre Ierusalim

Se apropia sfârşitul. Inima nu poate să rabde şi să sufere în tăcere. Se simte mai răcorită dacă durerea o împărtăşeşte şi prietenului. Aşa Iisus Hristos, a împărtăşit durerea, care trebuia s'o sufere peste puţin timp, apostolilor săi, cu care merge pe drumul prăfuit spre Ierusalim. Mă vor da în mâinele arhiereilor şi cărturarilor, mă vor bate mă vor scuipa, mă vor omorâ pe cruce pironindu-mă în cuie... De unde ştia Hristos toate acestea ?

O! Hristos, este Dumnezeu, care ştie cum mişcă cea mai ascunsă fibră a sufletului omenesc. Peste câtva timp El se va ruga în Ghetsimani cu sudori de sânge; peste câtva timp El va suferi vânzarea lui Iuda. In dreapta şi în stânga holdele se clătinau la adierea vântului de primăvară, iar Fiul Omului cu ucenicii după El, mergea spre Ierusalim. Hristos, se pomeneşte cu Iacov şi Ioan fiii lui Zevedei că-i spun ca să-i facă să şadă unul de-a dreapta şi altul la stânga în slava Sa.

Atunci Mântuitorul care cunoscu mândria celor doi apostoli le răspunse prin cuvintele : «Nu ştiţi ce cereţi». Dacă voi puteţi să beţi paharul pe care Eu îl beau şi să vă botezaţi cu botezul cu care eu mă botez, voi veţi şedea în locul care este pregătit vouă, dar a şedea de-a dreapta şi de-a stânga mea, nu este al meu a da, ci celor pentru care s'au gătit. Fiul Omului spune apostolilor de paharul pe care l va bea în curând, paharul cu oţet amestecat cu fere pe care-l va bea pe Golgota, iar botezul cu care se botează El, este sângele, care a curs din picioarele, mâinele, fruntea încununată cu spini şi coasta lui împunsă. O ! dar şi apostolii au băut acest pahar şi s'au botezat cu acest sânge şi martirii care au urmat apostolilor, dar a şedea de-a dreapta şi de-a stânga Fiului Omului este mare lucru !..

Acolo în slava lui Dumnezeu nu şed decât acei cărora li s'a prăgătit locul din veac. Intr'adevăr Iacob şi Ioan nu au ştiut ce cer şi din această cauză cei 10 sau supărat, văzând că Domnul le-a răspuns cu asprime, supărându-L, cerându-i lucruri cu neputinţă, tocmai acum când Iisus le vorbise că peste câtva timp va fi dat în mâinele Fariseilor şi cărturarilor. Iacob şi Ioan vroiau să capete o promisiune dela Domnul. Ei crezând că cele spuse de Iisus se vor întâmpla, au căutat ca să-şi asigure fericirea în viaţă viitoare.

Cât de mult aleargă omul pământean după fericire, dar nu ştie că fericirea cu cât alergi mai mult după ea, cu atât se îndepărtează mai mult de cel ce o caută ! Fericirea pământească nu există. Există numai cea cerească dincolo, dar şi acolo numai pentru cei drepţi. Regi şi Impăraţi, care li se par că sunt începători ai neamurilor, le stăpânesc pe ele şi cei mai mari ai lor le domnesc pe ele. Dar această danie este trecătoare şi în mărirea lor, sunt mici faţă de Atot Puternicia lui Dumnezeu. Cine vrea într'adevăr să fie mare, să fie tuturor slugă, după cum a spus Iisus apostolilor, căci El mare fiind chiar Dumnezeu întrupat, a spălat ca o slugă picioarele apostolilor şi fiind sluga celor mai umili, astăzi dela un colţ la celălalt al pământului, mărirea lui dăinueşte, înălţând sufletele către zările senine ale cerului.

Marele filosof Kant cu toate concepţiile lui filozofice, care a uimit lumea, nu s'a înspăimântat de nimic, decât de frumuseţea cerului înstelat şi de legea morală care exista în el. Oare a fi tuturor slugă servind cu iubire şi cu dragoste pe aproapele şi pe vrăşmaş, când treci dincolo, în urmă nu are să spună urmaşii «Mare om a mai fost cutare» ! Dar pentru a ajunge la această înaltă virtute trebue să ne desbrăcăm de tot ce este pământesc ; mândria, ambiţia, trufia şi egoismul, trebuesc îndepărtate şi în locul lor să fie iubirea, credinţa nădejdea, dragostea şi cinstea ; iubind până la sfârşit şi iertând până la cea din urmă suflare a vieţii noastre.

Iată că Fiul omului mergând spre Ierusalim, trebui să treacă prin Ierihon. Popor mult îl îmbulzeşte. O neam păcătos până când voi fi cu tine. La marginea Ierihonului, un orb sta şi cerşea şi auzind că trece Nazarineanul a început să strige : «Iisus fiul lui David, miluieşte-mă» şi făcându-l să vadă a mers mai departe spre Ierusalim, cu norod mult, îndemnând să ajungă în oraşul părerilor de rău.

Pr. Dem. Iliescu

Zorile

A dimineţii zori apar
Ca roşii purpure de sânge ;
Intr'un colţ luna se stinge,
In cel'lalt razele răsar.

Şi-un soare mare luminos
Pe-o margine de cer s'aprinde ;
Al zilei rege măiestos
In sine toate le cuprinde :

Şi roua de pe orice floare
Ii poartă chipul lui senin
Şi 'n ape limpezi şi izvoare
Se scaldă soarele divin.

A. Luţcan.

Lângă cimitirul „Bisericii Sf. Ioan“

Eram în Chişinău. Un fost coleg de şcoală, de care mă despărţisem de mulţi ani, străbătea sala universităţii. Ne-am recunoscut şi am început să destrămăm trecutul. L-am condus, i am arătat toate frumuseţile oraşului şi el a rămas foarte încântat. La început orice lucru este frumos.

A stat prietenul meu în acest oraş trei luni de zile, timp în care a putut să cunoască îndeajuns viaţa şi felul oamenilor de a trăi.

Mă plictisise Chişinăul şi-mi era dor de alt oraş, — de un oraş de munte.

O săptămână ne-am răscolit mintea să găsim oraşul cel mai potrivit. După 6 zile am stabilit ca să ne mutăm în R. V. Am aşezat într'un geamantan fiecare averea lui şi am pornit cu trenul spre oraşul visat de noi.

După trei zile am ajuns. Gazda ne-a fost o căsuţă vecină cu cimitirul oraşului. Camera în care stam era : bătrână, scundă, strâmtă şi de mahala. Stăpână era o femee de vre-o 60 ani, fără copii. Locurile pe care le iubeam mai mult erau : çolina, «Capela“, zăvoiul şi grădina publică, unde ascultam muzica până târziu din noapte. Nu rare ori ne plimbăm, discutând asupra nimicniciei vieţii omului.

Aci erau morminte cavouri, cruci de piatră busturi, de lemn, inscripţii, — taine nepătrunse.

La marginea cimitirului, în partea de răsărit, sta un mormânt nou, însemnat cu o cruce de brad. E poate cel mai sărac mormânt. Aci în fiecare dimineaţă, vine cineva, aprinde o lumânare şi aşează un buchet de flori. Când ne plimbam noi prin cimitir, — după ce soarele se ridica, — găseam florile aşezate şi lumânarea aprinsă.

S'a repetat acest lucru mai mult timp. Intr'o zi, ducându-ne mai de dimineaţă, ca de obicei, o tânără ca de 18 ani sta în genunchi lângă crucea de brad şi plângea. Nu ne am arătat decât după ce ea, desculţă şi cu pasul repede, se îndrepta spre poarta cimitirului. Ne-am abătut pe la crucea plânsă şi am început să ne închipuim cine ştie ce.

Gazda, în urma cererii noastre ne-a lămurit : «Tânăra, care plânge în fiecare dimineaţă la mormânt, este soţia unui fost învăţător din oraş, care a murit şi a fost îngropat unde-o vedeţi că-l plânge». Mormântul cel mai sărac era cel mai cercetat.

In fiecare dimineaţă, o femee ca de 18 ani aprinde câte o lumânare, aşează flori la mormântul cu crucea de brad şi plânge.

D. Boronescu.

Cămătarul de *I. Gheorghiţă*

Inspecţie Specială...

D. I. Dogaru.

Uitat între râpile a două dealuri, cu căsuţele risipite ca nişte floricele de porumb copt, din şorţul unui copil se află cătunul Ciugulești. Locuitorii oameni muncitori de pământ, nu iau seamă pustietatea în care îşi târăsc viaţa. Furaţi de vârtejul muncii, aplecaţi zilnic cu faţa către aceiaş brazdă uscată de ferbinţeala soarelui de vară, nu-şi închipuesc că ar mai fi şi alt fel de viaţă mai variată.

La marginea satului este şcoala primară. Are numai două posturi. In postul întâi este învăţătorul Axente Paraschiv, iar într'al doilea, d-ra Lucica Cioroiu. Elevi nu prea sunt mulţi ; asta din două motive : întâi, satul nu are o populaţie prea mare şi al doilea, o parte din elevi sunt întrebuinţaţi de părinţi la păscutul gâştelor, purceilor şi al oilor... Zic ei : „Lasă domnule, că nu-i facem profesori... Tot cu opinci au să umble cum umblăm şi noi“...

Ca răspuns la această argumentaţie directorul a pus amenzi şi ca din pământ i au răsărit în clasă elevi ca nişte floricele după o ploae de vară. N'ar fi dat amenzi dar de... aşteaptă-omul să-i vină Inspectorul să-i facă inspecţie specială şi ce face dacă nu l găseşte cu frequenţa bogată ? Apoi ei ce înţeleg ? Are nevoe să obţină medie bună că nu degeaba îşi petrece vremea prin pustiul acesta.

Invăţătorul Axente mergea gânditor, când dădu după colţ piept cu piept cu poştarul Zarzăr.

— Vă salut domnule profesor ! Bine că v'am găsit. Aveţi o oficială, să v'o predau urgent.

Inima învăţătorului smunci din loc, cum smunceşte o locomotivă vagoanele încărcate ale unui tren de marfă. Primeşte aşa de rar oficiale... Iar asta poartă «en tete» : «*Inspectoratul circ...*»

... Cu siguranţă că d-l Inspector m'anunţă de sosire. Semnă repede, tremurat, încât factorul zâmbi uşor sub mustaţa-i groasă îngălbenită de nicotină. Porni cu pas grăbit spre şcoală. Desfăcu plicul rupându-i o lentiţă din margina din sus, scoţând la iveală o foiţă de hârtie scrisă la maşină.

Domnule.

Vă facem cunoscut că pe ziua de . . . vi se va face inspecţia specială, în vederea examenului ce urmează a depune, pentru înaintarea la gr. II,

Inspector circ . . .

Intră în cancelarie cu privirea aţintită asupra hârtiei. Deabea într'un târziu băgă de seamă că în fund pe un scaun d ra Lucica broda, aplecată peste un gherghef circular.

— S'apropie Ignatul d-ră, rupse tăcerea răcoroasă a cancelariei, înţelegând prin această pitorească aluzie, ziua când trebuia să sosească Inspectorul.

In curte copilaşii sburdau ca nişte vrăbii gureşe.

— Şi pe când îl vom avea aici ? rosti blând d-ra Lucica ridicându-şi depe gherghef ochii umezi mereu umbriţi de gene lungi înnegrite.

— Chiar lunea viitoare. Aşa că mai am câteva zile. Mă voi pune la punct cu arhiva pe care n'am mai lucrat-o de la începutul anului. Apoi trebue să mai scutur puţin elevii mei, cari până acum au păzit bobocii...

Această veste deşi aşteptată, îl încurcă, oarecum pe învăţătorul Axente Paraschiv. Era prima inspecţie în timp de patru ani.

Două nopţi până după miezul nopţii lampa arsese în cancelarie, trudnica muncă a învăţătorului. Inregistra hârtii, rezolva pe ici, pe colo, cosea dosare, complecta matricola, mai verifica cataloagele, însemnând pe ici, pe colo câte o absenţă motivată sau nemotivată să nu pară catalogul curat ca o foae albă de caet. Zilele următoare cercetă situaţia sub raportul cunoştinţelor capătate şi se cam amără găsind pe unii cari nu ştiau nici acum, unităţile principale de măsură, iar pe alţii ce durere... nu ştiau aproape nici tabla înmulţirii... Le spuse că va veni un Domn care-i va asculta şi dacă nu vor şti nu va fi bine de ei, apoi îndulcindu şi glasul le făgădui că de vor eşi bine le va da bomboane şi covrigi. Copiii clipiră voios din ochi şi zâmbiră uitându-se unii la alţii.

Duminică, d ra Lucica făcu nişte prăjituri, un tort, iar Axente se îngriji de un curcan, nişte mezeluri ce i le aduse factorul de la târg... şi o damigeană cu vin bun.

— Depinde mult şi de masa ce i-om da-o complectă învăţătorul. Am auzit de pe la alţi colegi că la unii le a făcut procesul verbal chiar la masă şi ca o cât mai adâncă recunoştinţă, iar îi întrebat pe unii : «Ei, cam ce notă vreţi să vă dau ?..“ Aşa că masa e puntea salvatoare care duce spre notă...

Luni, ca nici odată, şcoala îi fu plină de copii. Elevi cari de la începutul anului nu călcaseră pragul şcoalei, stăteau ursuzi ruşinaţi de îndrăsneala şi familiaritatea celor ce urmează regulat.

Pe catedra d-lui învăţător un bucheţel de flori de câmp, zâmbea drăgălaş în gura un pahar cu apă,

In sat toţi aflaseră că va veni un Domn la şcoală să vadă ce treabă a făcut d-l Axente, cu copiii. Trecând spre câmp sătenii se minunau de măreţul decor înverzit la poarta şcoalei.

Invăţătorul veni mai dedimineaţă ca de obiceiu, îmbrăcat în haine de sărbătoare.

Incepu lecţiile după orarul afişat pe perete, înţepat în cele patru colţuri cu tânţişoare, tresărind de câte ori auzea huruitul unei căruţe ce trecea pe drum.

In recreaţie d-ra Lucica veni să vadă dacă n'a venit d-l Inspector.

Il găsi pe Axente singur privind pe geam în lungul drumului, îndreptându-şi din când în când nodul cravatei în oglinda improvizată din ochiul de geam dat în lături.

— N'a venit, d ră, până acum.

Către ora amezii, un sgomot de căruţă se opri în faţa şcoalei. Un fior îl furnică prin tot trupul. A venit, gândi el. E mai bine : mergem la masă şi după masă venim la şcoală». Auzi o ciocănitură în uşa. Porni să deschidă, dar aruncându-şi ochii pe geam zări droşca poştarului Zarzăr.

— ... Se vede că n'a avut nici o căruţă şi a venit cu poştarul gândi Axente.

Când deschise uşa se pomeni cu Zarzăr în faţă.

— Iacă d-le profesor, altă oficială. Tii dar frumos aţi mai aranjat, parcă-i o grădină publică de la oraş...

Axente desfăcu plicul nervos :

Domnule,

Vă facem cunoscut că inspecţia specială anununtă pentru data de . . . s'a amânat pentru o dată ce vi se va comunica ulterior.

Inspector circ . . .

Faţa învăţătorului se ilumină.

— Ce scrie domnule profesor? întrebă Zarzăr.

— Mai bine.

— Ştii ce, nene Zarzăre, pentru că d-l Inspector n'a venit, hai d ta până la mine să facem o inspecţie specială curcanului cel fript, prăjiturilor şi... damigenei...

Poştarul râse frecându-şi mâinile :

— Dacă-i aşa las că-ţi fac eu o inspecţie specială să se ducă vestea pân'la domnul Minister...

Preoţii, Invăţătorii şi politica

«La 4 Februarie a. c., cu ocazia agapei ziarului «Epoca», în cuvântarea ce am rostit, între altele am spus : Poporul la sate este îmbătat şi învrăjbit de basamacul politic» al partidelor otravă pe care între alţii, o fabrică şi o împrăştie Preoţii şi Invăţătorii de la sate ! O furtună de ironii, etc. mi-am atras în urma acelei afirmaţii, din partea slujitorilor Altarelor şi Şcoalelor. Lucru logic şi firesc era să se întâmple aşa, căci şi Mântuitorul când spunea popoarelor : «Nu vă mai închinaţi şi nu mai slujiţi idolilor, ci închinaţi-vă şi slujiţi Dumnezeului cel viu». Tot Preoţii, cărturarii şi fariseii L au judecat, condamnat şi răstignit ! El, nu zicea nimănui să nu se închine, aşa nici eu nu zic nimănui să nu facă politică. El zicea : «Inchinaţi-vă Dumnezeului cel viu, eu zic faceţi politică curată, paşnică, cinstită.

Credinţa religioasă şi politica curată sunt ale ţărei, ale neamului, basamacul politic este al unui partid politic, el diferă după culoarea partidelor, dar otrava ce conţine este aceiaş. Cu el s'a înlocuit politica curată, cinstită datorită lui, s'a învrăjbit poporul s'a perdut cinstea, omenia, respectul, s'a slăbit Credinţa în Dumnezeu, ne copleşesc sectanţii etc. Politica ca şi Credinţa, Dumnezeu, trebue să o cunoască toţi cetăţenii unei ţări, toţi trebue să o facă, în special cei luminaţi dar ea să fie a ţărei nu a partidelor, nu a unui singur om idolatrizat, intereselor ţării şi neamului să folosească.

«Partidele politice, s'au transformat în idoli şi ca să-şi facă credincioşi îmbată poporul cu «basamacul lor otrăvitor, plin de minciună, demagogie, favoritism, jaf, necinste, speculând naivitatea cinstea şi răbdarea poporului, împingându-l la ruină la decadenţa morală, etc.

Slujind partidelor politice idolatrizate facem idolatrie, şi dacă cetăţenilor neştiutori şi necunoscători li se îngădue această greşală, apoi preoţilor şi învăţătorilor care sunt cei mai luminaţi la sate nu le este îngăduit, mai cu seamă că dânşii în loc să întoarcă de la idolatria politică pe oile ce se pierd, le împinge, iar pe cele care rezistă, le ameţeşte cu «basamac politic» din care dânşii gustă prea mult.

Atât pentru preoţi cât şi pentru învăţători, am o deosebită consideraţie, le păstrez chiar un cult, îi privesc ca pe un simbol, în care, Providenţa alegându-i dintre ceilalţi oameni, a turnat în ei lumină din lumina Divină cu care să lumineze popoarele, să le păstorească să le pregătească viaţa socială şi viaţa veşnică, dându-le ca lozincă : «In cer pace şi pe pământ bună voire, iubire între oameni !

Numai pentru că aşa-i iubesc, aşa-i văd pentru aceasta-i fac atenţi că am apucat pe calea greşită a idolatriei politice pătimaşe, a decadenţii morale. Poporul mai cu seamă la sate, aşteaptă de la dânşii lumina cea adevărată ce sunt datori să-i dea, iar nu basamacul politic pătimaş al partidelor şi al unor oameni idolatrizaţi învrăjbindu-i şi otrăvindu-i sufletul curat. De aceia le zic :

«Lepădaţi egoismul, lepădaţi dorul de mărire falşă şi mândrie deşartă, materalism şi răzbunare ci, îndreptaţi-vă pe căile pe care providenţa vi le-a indicat şi pe care au mers străbunii, căci vă injosiţi prestigiul şi însărcinările ce aveţi de îndeplinit.

Insărcinările ce aveţi de îndeplinit, nu partidele politice vi le-a dat, ci puterea Divină fără de care nimic nu se poate face bun.

Sunteţi sarea, sunteţi aluatul, cu care se sară şi se dospeşte coca, din care se plămădeşte viaţa poporului ; dacă sarea e murdară, aluatul e stricat, pâinea nu poate fi bună.

Acum să stăm de vorbă cu fiecare împarte începând cu preoţii şi întreb : Când preotul este mijlocitorul între om şi Dumnezeu, când el, este reprezentantul Impăratului Impăraţilor, când înaintea lui, îngenunche săracul, bogatul şi împăratul, când El este creatorul şi doctorul sufletelor tuturor şi are puteri pe care ceilalţi oameni nu le pot avea, când el are această mare cinste dată de Dumnezeu, nu se demite singur din această mare demnitate, când aleargă să fie ales de oameni ?!

Credeţi că fiind aleşi de oamenii învrăjbiţi, chiar Miniştri, această demnitate este veşnică cu cea de Preot, ori ea este mai mai mare ca cea de reprezentant al Impăratului Impăraţilor ? O !.. Nu !!. Vă înşelaţi !.. Preotul care aleargă după asemenea măriri, dacă nu-l consider dezertor complect de la datorie dar îl consider slujitor la doi domni şi lucru adevărat este că pe nici unul nu-l va putea sluji cu credinţă. Il privesc, nu cu dispreţ ci cu milă şi compătimire ştiind sigur că înaintea oamenilor va ajunge urât după scurt timp, iar înaintea Celui pe care-L reprezintă nu va avea iertare ! Preotul modest ce zilnic îl văd împrejurul Bisericei, şi între oameni spunându-le : *iubiţi-vă, împăcaţi-vă, iubiţi ţara, iubiţi cuvântul lui Dumnezeu, respectaţi legile şi pe mai mari* etc. dacă aşi putea l-aşi sorbi cu totul, să l topesc în mine, iar eul lui să'l fac acelaş cu al meu !

Credeţi că slujind partidelor politice ajungeţi mai mari de cât sunteţi ? O ! Nu ! nu se poate ! Ajungeţi la păcatul lui Adam şi pentru aceasta când veţi merge înaintea judecătorului, care v'a dat spre pază legea şi reprezentanţa Lui în această lume, vă va spune : Nemulţumiţilor ca Adam,—aţi lepădat ce v'am dat Eu mai scump şi aţi alergat după ce vă promitea şi cu ce vă momea idolii politici ! Fugiţi din 'naintea mea ! Acolo vă este locul în veci, arătându-vă iadul cu focul veşnic !

Vă întreb. De acolo, care partid politic pentru interesul căruia alergaţi învrăjbind oamenii, şi cu intervenţia cărui idol politic puteţi fi scoşi ? Cu a cui carte de vizită vă veţi prezenta înaintea Marelui Judecător să cereţi in-

PAGINA SĂTEANULUI

Buletinul Agriculturii

Statistica Agricolă*)

pe anul — 1929

Partea I: **Suprafețele cultivate**

Supliment la **„Buletinul Agriculturii" vol. I 1929**

Ministerul Agriculturii și Domeniilor, publică anual Statistica Agricolă de suprafețele cultivate pe județe și provincii.

Din cifrele ce urmează se poate vedea că suprafața arabilă din România crește pe fiecare an, că din anul 1924 și până'n anul 1929 inclusiv, s'a mărit cu 1,622.845 Hectare, și deci grija că săteanul împroprietărit nu-și va lucra ogorul, a dispărut.

In anul 1929 s'au cultivat 13.010.989 Hectare
« « 1928 « « 12,751 636 «
« « 1927 « « 12.448.272 «
« « 1926 « « 12.276.807 «
« « 1925 « « 11.878.134 «
« « 1924 « « 11.388.144 «

Insămânțările din anul 1929 au fost repartizate:

Vechiul Regat: 6.683.410 Hectare din cari 6.007.581 Hect. cu cereale
Transilvania: 3.143.551 « « « 2.471.688 Hect. cu cereale
Basarabia: 2.862.308 « « « 2.534.439 Hect. cu cereale
Bucovina: 321.720 « « « 208.814 Hect. cu cereale

Aceste însămânțări ocupă o suprafață de 44.12 la sută din suprafața țării, față de 43.24 la sută cât a fost în anul 1928.

Tot din această statistică, se constată că porumbul se bucură de o mare simpatie din partea săteanului român, deoarece suprafețele ce se ară în plus în fiecare an, sunt însămânțate cu porumb și orz, pe când acele cu grâu, începând din anul 1927 sunt în descreștere.

Ar fi de dorit, ca pe lângă propaganda ce s'a făcut și se face, ca săteanul să-și lucreze ogorul pe care a fost împroprietărit, să se dea sfaturi practice cum să facă însămânțările și să i se dea tot utilajul agricol la timp și cu mari avantaje de plată, să se facă școli medii de agricultură pentru fiecare județ, iar absolvenții să fie împroprietăriți, pentru a servi de model sătenilor cum să lucreze ogorul, *astfel ca pe încetul să se facă educația sătenilor noștri pentru culturi raționale*, știind că nu-i suficient să cultive mult, ci mai bine puțin, dar calitativ.

Grâul produs de solul Românesc este superior celui din restul Europei și celui American, dar felul cum e cultivat și recoltat, lăsând mult de dorit, acesta se comercializează cu preț inferior celui american, astfel că, cheltuielile cultivatorului nu sunt acoperite întotdeauna.

Țara Românească fiind cu un produs de 80 la sută agricol, dela organizarea și comercializarea acestuia, atârnă 80 la sută restabilirea economică.

In buletinul sus citat, mai găsim și patru grafice care arată scara culturei cerealelor în România.

Ar fi de dorit ca această statistică, să se găsească pe preț cât mai eftin la toate librăriile din țară, iar nu numai în depozitul de editură al Ministerului Agriculturii, pentru a fi consultată de oricine ar dori, deoarece scopul tipărirei este o frumoasă propagandă.

Adm. Căpit. Ovid Constantinescu

*) Tip. Monit. Of., 1930, 33 pagini și patru grafice.

Te port...

de **Cridim**

Te port
In sângele, în sufletul, în gândul meu,
Intocmai ca pe un trofeu;
Intocmai ca un port
Ce poartă'n rada lui un far
Deapururi luminos !..

Te port
Ca pe un solitar,
Ca pe un inel frumos !..

... Și am să te port —
Cât mi s'o toarce-al vieții tort !..

Nu bateți vitele

In «Cultura Poporului», din 1925, No. 94, citeam cu deosebită atenție, articolul semnat de d-na Aghata Grigorescu, «Nu bateți vitele»! Și mi se strecura în suflet sentimente de milă.

Pe zi ce trece, vedem că sălbătăcia oamenilor ia proporții,—față de semenii lor cât și de animale. Bietele vite sunt hrănite ca vai de lume, iernate prost și când le scot la muncă mai să plângi de milă, Și când stau pe brazdă, sau nu pot duce povara, atunci plouă lovituri pe spinare, peste bot, etc.

Mi s'a întâmplat să văd un sătean, ce încărcase într'un car lemne. Dar pusese cât cu ochii, de trecuse de leoître.

La un pripor, vitele neputând duce greutatea, au căzut loviturilor de resteu (de fier), până ce unul din ei a îngenunchiat. In ochii săi mari se vedeau lacrimi și gemete, își spunea nevinovăția. Am intervenit și cu greu am făcut pe fiorosul om de a descărca carul și a duce câte puțin spunându-i: că «încetul cu încetul se face oțetul»... Fă o plimbare primăvara, pe câmp și te vei umple de scârbă, când vei vedea, cum sunt tratate bietele vite... Odată, o văcuță intrase în niște grâu. Stăpânul locului, venea cu toptanul de înjurături și-o lovea așa cu sete, că mi-am întors fața să nu mai văd astfel de blestemății... Un porc mijlocise cum știuse și se strecurase în grădina unui vecin. Acesta, cu o seceră în mână, alerga după dobitoc, dând cu ea de-asvârlita i-o înfipse în stomac și animalul se chinuia de moarte, guițând...

Un câine al gazdei, în 1926, intră în cămară și mâncă din oala cu untură; dar surprins asupra faptului plăti cu viața, cu toate că Românul știa: câinile, unde găsește ușa deschisă, intră»... O pisică intră la vecin și-i mâncă de pe o farfurie niște unt. E prinsă și în chinurile cele mai necrețineți moare... Dar Rușița noastră? Acea văcuță, care era pentru casa bunicii o comoară! Dispăru de acasă într'o dimineață, după o noapte cam ploioasă. Căutată de bunicul până și prin satele vecine, lăsă în părăsire o viteluță—care, cuprinsă de dorul de mamă, zbiera cât era ziua de mare și prin «mu», «mu» parcă striga: «mamă» sau «mumă». Cu toții îi plângeau de milă, căci ea nu se împăca din plânsu i la toate rugămințile noastre,

După nouă zile—de toamnă—«Rușița» este găsită de bunicul în pădure moartă, cu botișorul ei cel frumos, pe picioarele de dinainte, cari erau până la genunchi în pământ. Câteva lovituri de par pe șoldurile dinapoi, o făcuse în stare de a nu se mai mișca și chinuindu se rău, a murit.

Câtă bucurie ne făcea această vacă bătrână cuminte, tot atâta tristeță în urmă. Acel ucigaș a fost aflat în urmă: un dușman al familiei noastre...

Câte exemple nu pot da din viața animalelor!? Câte ființe de acestea cad pradă mâinilor ticăloase! Câte nu sufăr... Luase ființă o societate pentru protejarea animalelor!? Pe hârtie, poate. Cine sunt membrii ei! Preoții și învățătorii sunt? Să le dea gândul bun să se coboare jos între săteni, s'audă gemătul și să vadă ochii lăcrămați a animalelor: truda peste măsură și nevinovăția. Vitele suferă mai mult ca oricând! Au viață, au inimă, au simțiri. Creștine nu bate vitele!

Iosif N. Dumitrescu Bistrița

Tratamentul boalei de gură și picioare la vite

Boalei de gură și picioare la vite, veterinarii îi zic Febră aftoasă. E boala ce bântue vitele, cunoscută în țară din timpurile cele mai vechi. Boala se ia ușor de la o vită la alta și poate trece la oi, porci și chiar la om.

Semnele boalei:

Vitele bolnave nu mai mănâncă, stau triste sau merg încet; odată culcate se scoală cu greu sau deloc. Din gură se scurge bale; buzele se acopăr de bășici dureroase, care se sparg repede și se curăță în două zile, lăsând buzele cu carne vie roșie dureroasă. Aceleași bășici se formează deasupra între unghie, din care cauză nu se mai pot mișca, iar dacă, ele zac în grajduri sau în noroi, bășicele se coc aduc căderea unghiilor și chiar adeseori moartea animalului. La unele vite de rasă mai bună, boala aduce aprinderea plămânilor, intestinelor, provocându-le moartea. Vacile pierd laptele pe timpul boalei și dacă nu sunt îngrijite îl pierd pentru totdeauna. Pierderile ce le face această boală sunt mari.

De aceea vitele bolnave trebuesc căutate cu *toată stăruința* și la timp.

Ce trebuie de făcut?

Vitele atinse de boală se bagă în grajduri curate, spre a se împedica murdăria copitelor și a ugerului cu noroi, pământ și bălegar—și pentru a fi ferite de răceli. Vitele nu vor face nici un servici. Căci dacă merg în silă pe drum, cu copitele slăbite de boală, le cad unghiile și le coace întreg piciorul. Vitele se vor adăpa numai în grajd.

Vom spăla vitele în gură cu soluțiuni calde de: creolină 30 gr. la un litru apă; sau piatră acră (40 gr. la un litru apă): la nevoe cu o fertură de coajă de stejar și, în lipsă, de apă caldă ușor sărată (1 linguriță la 1 litru apă) oțet subțiat cu apă: hipermanganat de potasiu topit în apă caldă (jumătate gr. la 1 l. de apă călduță) dar care să se facă când se întrebuințează, căci altfel nu mai este bună.

Copitele se vor spăla în fiecare zi între unghii cu apă caldă și în urmă cu lapte de var, piatră vânătă sau calaican (20 gr. la un litru cu apă).

Se va unge între unghii și în jurul copitei cu alifie de creolină (50 gr. creolină la 1 kgr. untură).

Ugerul vacilor cu lapte se spală cu acid boric și se unge în urmă cu vasilină boricată.

Mulgerea vacilor atinse de boală trebuie făcută cu mare băgare de seamă. Viteii sugaci vor fi hrăniți cu lapte fiert și împedecați să sugă. Viteilor sugaci loviți de boală, să li se dea dimineața și seara câte jum. l. ceai rusesc, de tei, de mușețel cafea preparată ca pentru om și la care se adaugă 50—60 gr rachiu.

Vitele îngrijite astfel, trec ușor prin boală, cam 10 zile, după care timp se pot întrebuința.

In cursul boalei, vitelor, li se vor da ca hrană: iarbă, orz, ovăs tărâțe înmuiate în apă caldă, otavă.

Fân să nu să dea deloc, că le rănește gura și grăbește boala.

Fiecare locuitor este dator a o declara la primărie îndată ce se ivește boala printre vitele lui, căci dacă nu face cunoscut, boala, se intinde la toate vitele și pentru aceasta, legea le dă pedepse grele.

I. Gh. Lucescu

Cunoaștem plugarul după lucrul lui

Pe nebăgate în seamă a trecut și iarna aceasta.

Că a fost mult mai dulce decât cea de anul trecut, ne o spune Dunărea care nu a mai înghețat; ne-o spune săteanul în curtea căruia a mai rămas încă mult din șura cu pae; ne-o spune orășanul, căruia i-a mai rămas din lemnele rânduite pentru iarnă, de astă toamnă; ne o spune însfârșit, cerșetorul, care nu a mai avut de îndurat cruzimea gerului de altă-dată.

A venit primăvara, a venit și timpul de muncă al plugarului.

Plugarul harnic se vede în fața unui mare câmp de lucru.

Acum se cunoaște, — ca și oricine — plugarul după lucrul mâinilor sale, așa după cum și proverbul spune: «omul după faptă și pomul după roadă se cunoaște».

Oglinda, în care poți cunoaște pe om:—«sunt faptele sale»; iar lucrul făcut de mâinile lui ne arată hărnicia și înțelepciunea sa.

Acel plugar, care din vreme și-a pregătit uneltele sale de muncă: plug, grapă, sapă, lopată, etc... este gata de lucru și-și poate începe primele lucrări de primăvară ca: semănatul orzului, a floarei soarelui pentru ulei, pusul cepei și a usturoiului și altele.

Se vede de pe departe și se cunoaște prea bine hărnicia plugarului după lucrul mâinilor sale, căci lucrul plugarului harnic este făcut la vreme și cu multă pricepere și sârguință.

Și plugul și grapa ca și toate celelalte unelte, ba mai mult: vitele — lui de muncă, ne arată și ne spun, ce fel de plugar este unul, sau altul.

Dacă toate acestea însă, nu și au nici un Dumnezeu, plugul nu are toate ale sale, grapa la fel, sapa, lopata și celelalte unelte, unele nu au coade bune, altele se găsesc rupte; boii sunt prăpădiți de slabi și fără putere, căci ei nu au văzut în ieslea lor decât pae și numai pae, țesala nesimțind-o niciodată pe spinarea lor, ci numai sfârcul biciului ori loviturile ciomagului.

Apoi, înțelege orișicine, că unii ca aceștia — sunt din acei plugari, cari își petrec timpul prin cârciumi, ori hoinărind pe la diferite taifasuri, ce adeseaori le vedem și noi, pe la colțul ulițelor.

Nici decum și niciodată aceștia nu vor da înainte, și cu tristețe trebue să spunem noi învățătorii și preoții satelor, că o bună parte din sate — astfel de plugari o formează.

Și ne mai dorim înălțarea și culturalizarea masselor de jos?

Gândească-se oricine la aceasta și să ia aminte de adevăr.

Th. I. Zaharia

Mișcarea culturală în Ismail-Basarabia

Alături de frumoasa activitate culturală desfășurată dela un timp încoace de «Ateneul popular» din localitate, însemnăm și începutul unei sănătoase activități culturale și românești, ce desfășură cercul cultural «Zorile» format din tineri întelectuali: profesori, oliteri, studenți și funcționari din Ismail.

Intre altele, tânărul cerc și a propus ca în fiecare Duminică să țină șezători culturale și conferințe în oraș, în suburbiile orașului și în comunele vecine Ismailului. Persoane marcante și cu suflet românesc, în frunte cu Dl. General de divizie Florescu, Dl. Prof. Constantinov—prefectul Județului, Dl. Balanțov—directorul șc. normale, s'au întrecut în a da tot concursul moral și material, pentru ca activitatea cercului să producă roadele așteptate.

Astfel, Duminică 23 Martie, membrii cercului cult. «Zorile» au avut o frumoasă șezătoare, în suburbia Bioasca—4 km. de Ismail. Localul școalei era prea mic pentru a cuprinde pe toți cei ce veniseră la șezătoare. Dl. Căpitan Dobrescu—licențiat în drept—a vorbit pe înțelesul tuturor despre «Socialism și comunism" fiind ascultat de toți cu mult interes.

Au urmat, cântece, recitări, producții de vioară și balalaici și o piesă de teatru.

Mulțumiți sufletește și bine dispuși, membrii cercului s'au reîntors seara la Ismail, recunoscători D lui Prefect, D-lui Căpitan Butoianu dela Divizie, D lui Consilier Agricol și D lui Director al șc. normale, mulțumită cărora cei de față au avut mijoace de transport.

Pass.

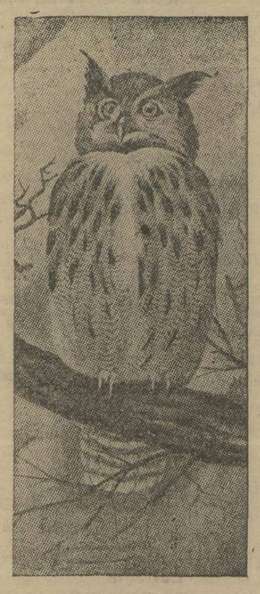

BUFNIȚA

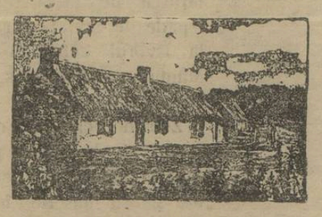

«Cine vrea să aibă parte»,
«Trebuie să știe carte,
«Carte bună dă ori cui»
«Cultura Poporului».

dulgență pentru spânzurarea ceva cauzați dorind alte măriri de cât nesocotind pe cele care vi Le-a dat El!

Să stăm de vorbă și cu Domnii învățători:

Invățător!! Ce mare! Ce nobil titlu pe care de prima dată în aceasta lume l-a purtat Fiul Lui Dumnezeu. De atunci își are origina acest titlu; — până atunci n'a fost decât învățați și cărturari, nu învățători.

Purtând acest titlu pe care L a purtat Fiul Lui Dumnezeu sunteți de învidiat! Amestecându l în mocirla politică a partidelor, iar sub garanția lui să fabricați și să împrăștiați în sufletul curat și simplu, basamacul politic otrăvitor al partidelor idolatrizate, sunteți de condamnat la disprețul tuturor, disprețul la care de alt fel singuri vă expuneți și la care sigur veți ajunge!

Faceți politica Domnilor, dar faceți politica țărei și a neamului; ai țărei sunteți nu ai partidelor politice în fața cărora nici o trecere n'ați avea fără titlul ce aveți. Nu vedeți domnilor învățători că partidele politice cărora slujiți cu toții, în ceiace privește drepturile ce aveți și care vi se cuvine după urma nobilului titlu ce purtați și munca ce ați pus și puneți în plămădirea acestui neam vă ține în afară de lege, iar, prin legea electorală v'a dat drepturi excepționale numai cu scopul de vă face caii lor de bătae la sate momindu-vă cu cine știe ce promisiune, după urma căreia albiți trăgând nădejde! Drepturile excepționale politice ce v'au dat nu sunt de cât o momeală care să vă atragă, ca râma din undiță peștele, un fel de mreajă în care v'ați lăsat ușor prinși, un fel de praf de scărpinat care să vă irite, să vă împungă la o luptă înfamă după urma căreia idolii partidelor profită, iar învățătorii trag nădejde, și rămân umiliți în fața poporului pe care văd singuri că l-a mințit cu promisiuni fabricate la cluburile politice.

In toate manifestele oamenii idolatrizați ai partidelor politice se înjură unii pe alții, învinuindu-se de hoți, trădători, șarlatani etc. etc. și tu învățător spui săteanului: «Votați!! Sunt oameni cinstiți! Pe cine să creadă săteanul? Pe tine ori pe cei ce singuri își spun păcatele unul pe ale celuilalt? Pui garanție față de sătean persoana ta și nobilul tău titlu, el te ascultă se încrede, apoi vede că-i păcălit! Te va mai asculta?!

Eu, idolilor partidelor politice nu le spun ceia ce-și spun ei unul altuia prin manifeste, și ca să nu le stric gustul îi cred pe toți că sunt așa cum se laudă unii pe alții că sunt

Mulți dintre D-stră zic: La școală ne facem datoria, în afară de școală trebue să facem politică cu partidul care vrem. Aci este chichiță, aci este partea cea mai gingașă, unde nu ne prea putem înțelege și de aceia eu zic că tocmai aci faceți greșeala cea mai mare și iată de ce: Menirea învățătorului nu este limitată numai între pereții școalei și numai a învăța copiiii să scrie și să citească, ci ea se întinde și în afară de școală unde, să învețe pe cetățeni cum trebuie să cugete, și ca să fie ascultat cu încredere să nu facă politica vreunui partid, căci dacă în școală împrăștie lumină, iar în afară de școală împrăștie basamacul politic al vreunui partid politic, înseamnă că ceia ce clădește în școală imediat dărâmă în afară de școală, lumina ce a aprins-o azi o stinge cu otravă a doua zi.

Invățătorul dator este, să supravegheze întotdeauna pe elevii lui până la maturitate, iar de aci înainte să-i îndrumeze pe calea pe care le-a dat-o în școală; — Elevii, copiii lui sunt, în sufletul lor este turnat suflet din sufletul lui, lumina din lumina lui și el dator este să țină veșnic aprinsă acea lumină. Numai așa vom avea cetățeni luminați.

Aceasta a avut în vedere marele Spiru Haret, când prin lege a dat stabilitatea învățătorului; nu s'a gândit că din această stabilitate învățătorul va face un scut la adăpostul căruia el să facă politica partidelor înv.răjbind pe proprii lui copii care au ajuns să poarte numele de «blegi și de popor ce miroase a mort». Dacă Spiru Haret ar învia și ar vedea ce faceți la adăpostul legei lui, ar abroga imediat acea lege.

Vederile mele nu le generalizez, nici asupra tuturor preoților, nici asupra tuturor învățătorilor, știind că mulți dintre dânșii văd tot ca și mine, mai cu seamă dintre cei vechi, care tot atunci când nu erau sub scutul stabilității și al drepturilor politice excepționale, cât și acum, n'au făcut de cât politica țărei și a neamului. Eu de la unul din aceștia am învățat să văd după cum văd și să scriu după cum scriu.

Atât unii cât și alții (preoți și învățători) faceți politică. Țineți seama însă că dacă faceți politică curată a Dumnezeiului cel viu «Țara și Neamul» poporul vă va preamări, iar Dumnezeu vă va ajuta. Mergeți înainte pe calea idolatriei politice pătimașă pe care ați apucat, în scurt timp nimeni nu vă va mai da respectul ce vi se cuvine după urma titlurilor ce purtați, poporul ce păstoriți vă va părăsi scârbit, privindu-vă de departe ca pe niște speculanți ai sfletului și cinstei lui, iar Dumnezeu vă va pedepsi cu disprețul mulțimei desamăgită.

Sectanții și dușmanii neamului de care suntem copleșiți vă face cuceriri și vina o veți purta.

Acesta este adevărul, vi-l spun chiar de v'ați supăra, dar pe mine să nu vă supărați căci eu o singură vină am, de a spune ceia ce cugetă poporul pe care'l păstoriți, dar nu îndrăznește să vă spună. Eu am îndrăznit să v-o spun și cred că mi-am făcut o datorie.

S. Gh. Perșinaru.
Cazaci—Dâmbovița.

Pământule, pământule ascultă Cuvântul Domnului!

Tăcuse tunul. Sabia intrase în teacă. Văzduhul se liniștise de vuetul aeroplanelor purtătoare de moarte. Fața pământului se curăți de pusderia cadavrelor. Ingerul păcii își întinse dulce aripele peste omenirea ce sângerase și suferise cumplit.

Plugul plecă iarăș pe brazdă. Ciocanul răsună iarăș în fabrici.

Apele curg liniștite, căci în calea lor nu mai spală câmpii pline de sânge și nu mai rostogolesc la vale nici corpuri omenești.

E liniște, Sufletul omului, ce a încercat atâtea grozăvii, privește adânc în zări și soarbe, pentru un moment, binefăcătoarea pace.

Crezi că e dornic de o nouă viață? Crezi că suferințele umane ale răsboiului l'au făcut mai blând, mai bun, temător și iubitor de Dumnezeu și dreptatea lui?

Crezi că toate aceste grozăvii ale răsboiului — din care el a scăpat — l'au făcut să prețuiască întru adevăr viața și pacea ce trebue să domnească în lume?

Dar, vai, toate acestea sunt departe de el. Acelaș suflet care altă dată în vâltoarea focului, făcea promisiuni pentru cea mai cinstită viață, pentru cea mai intimă petrecere în apropierea lui Hristos, dacă-l va vedea iarăș la copilașii, soția sau părinții, săi, acum a uitat totul, și trăește cea mai păgânească viață.

Atât cei sosiți din câmpiile morții cât și cei de acasă odată revăzuți, au schimbat toată evlavia gândurilor întru răutăți și toată bucuria unei vieți cinstite întru nesaț de drăcești petreceri.

Doamne cum de s'a închis inima omenirii pentru cele bune și s'a deschis pentru cele rele, ce o duce pe căile pierzării!

Focul care în luptă ucidea trupul, spre curățenia și sfințenia sufletului este înlocuit acum de satana, carele așezat în inima omenirii, o împinge mereu spre păcat.

Nu se trezește nimeni oare din această urâtă stare? Cuvântul lui Dumnezeu, strigat de pe atâtea înălțimi, nu este auzit de nimeni?

Hristos sângerează pentru noi și noi petrecem! Hristos ne chiamă și noi rămânem pururea surzi! Vai, cum ne vom prezenta înaintea Lui la ziua ultimă!?

Plânge pământul că cei înalți ai lui săvârșesc fărădelegi, călcând poruncile sfinte și schimbând legătura cea vecinică.

Plânge pământul că toți cei puși să-l stăpânească, schimbând cele din veac rânduite spre mântuire zic: să mâncăm și să bem, că mâine vom muri.

Cuvântul Domnului răsună în zadar, Și-au uitat toți oare ce a trecut! Nu-și mai aduce nimeni aminte de promisiunile sfinte? Nu dorește nimeni o renaștere spirituală?

O, voi, toți cei ce nesocotiți dreptele învățături, singurele în stare să învoiască fața lumii, să veselească cerul carele să roureze dreptate și milă, nu vă temeți că cerul se va tulbura și pământul se va clăti din nou din temeliile sale, pentru aprinderea mâniei Dumnului?

O, voi, toți mari și mici, ridicați ochii voștri în sus, priviți cerul și înțelegeți că de cel de sus sunteți plăsmuiți și poruncă aveți ca de cuvântul lui să ascultați, întru dragoste să petreceți și cele plăcute lui să faceți.

Nu vă mândriți cu ce aveți, căci totul ca iarba va trece, și de toată strădania voastră, întru răutate umblând, fumul se va alege.

Ascultați, ascultați cuvântul Domnului, cercetați și iar cercetați casa lui, că întru El veți afla mântuire. Ascultați și împliniți Cuvântul și împreună cu voi tot pământul să asculte și să împlinească Cuvântul Domnului, cel de viață dătător.

D. D. Achimescu

O oaste biruitoare

Nu e mult de când P. C. Arhim Scriban, a scris în „Cultura Poporului" articolul sf. sale de fond, cu frumoase cuvinte despre «Oastea Domnului» dela Sibiu. Și nu numai atunci s'a scris în «Cultura Poporului» despre această oaste, ci în nenumărate rânduri, această foaie, a făcut cunoscut cititorilor, lupta de evanghelizare și de combatere a beției și tuturor păcatelor ce-o duce gazeta «Lumina Satelor». Și în adevăr, felul cum a înțeles Păr. Trifa din Sibiu să facă evanghelizare pentru popor și să hotărască pe toți creștinii să se lepede de răutăți și să se adape la isvorul cel bine-făcător al Mântuitorului Hristos, face cu adevărat minuni.

Zeci de creștini, cărturari și țărani, se hotărăsc pe fiecare săptămână să se lepede de răutăți și se înscriu în «Oastea Domnului» punându-se în slujba binelui. Eu conosc această mișcare cu «Oastea Domnului" și lupta gazetei «Lumina Satelor", încă de la început și întotdeauna am rămas încredințat că mișcarea cu «Oastea Domnului» e o descoperire divină.

Ca o dovadă de marea lucrare ce o face «Lumina Satelor» în popor, îmi permit să dau aci o scrisoare, pe care am primit-o zilele trecute de la un frate, ostaș din «Oastea Domnului».

Dragă frate, văzând cartea cu «Oastea Domnului» și poezia făcută de D-v, «Oastea Domnului» și ne având putere de a veni la D-v. ca să stăm de vorbă despre împărăția lui Dumnezeu, vă trimitem aceste rânduri. Noi suntem 3 inși în această comună înscriși sub drapelul cel sfânt al Mântuitorului Hristos.

Vedem cu ochii cum cuvântul se împlinește și suntem de batjocură în această lume, nu avem nici o nădejde și bucurie, singura scăpare e dulcele Mântuitor Hristos.

Găsindu te iubite frate, în această lume trecătoare îți facem o chemare prin acest cuvânt scris și de o vrea Dumnezeu ne vom vedea și în persoană. Acum îți facem o întrebare: Cum mergeți cu viața cea nouă? Sunteți în număr mai mare ca noi? Va rugăm din suflet, scrieți-ne și nu întârziați cu răspunsul. Domnul Dumnezeu să ne întoarcă în harul lui. Amin.

Const. Stănescu.

ostaș în „Oastea Domnului»
com. Băile, jud. R.-Sărat.

Scrisoarea de mai sus a ostașului Constantin Stănescu, care nu mă cunoaște și nu-l cunosc, e cea mai grăitoare dovadă despre lucrarea duhovnicească ce-o face «Oastea Domnului" în popor. Cât de fericită ar fi țara aceasta și poporul Românesc, dacă fiecare cetățean al ei, ar fi un ostaș al Domnului, așa după cum e Const. Stănescu.

Dar e departe până atunci, secerișul e mare, iar secerătorii sunt puțini. Spijiniți dar oastea Domnului și înscrieți-vă în ea.

Al. T. Isofache.

FUIOR (7-a urmare)

Fuior *Mă duc..*
Lăcr. *Rămâi! Nu vreau*
Să pleci
Fuior *Rămâi cu bine... Iți las ca amintire*
Năframa'aceasta albă...; doar ea-ți va da de știre
Că sunt pierdut din lume sau că-s în clipă grea
De cumpăn' sau urgie, când va 'nflori pe ea
Trei picături de sânge... (o îmbrățișează, ese urmat de toți).
Lăcr. *(singură, după un timp) S'a dus iubitul mire*
Să 'nvingă sau să moară!... Iubire... O! Iubire
Cum sfâșii bietu-mi suflet cu ghiara ta de leu.
S'o mai întoarce poate? Va fi cândva al meu?
Se va 'mplini cuvântul rostit? A! Vrăjitoarea...
Pustie... Tot mai rece mă 'nvălue uitarea
O stea nu mai zâmbește și ceru-a amuțit,
O mierlă plânge 'n noapte... cu glasu-i adormit
Nu mă mângâe nimeni... O inimă nu bate
Aci 'n cetatea verde, aci 'n singurătate!
Atâtea doruri poate, în suflet mi se 'nchid...,
Sunt iedera ce 'naltă o rugă în spre zid;
Dar zidul, azi se surpă și iedera-i lăsată
Să cadă, să se frângă în sânge, sfâșiată...
Chemarea mea se stinge; zadarnic glasul meu
Mai cere-un sprijin, nimeni nu i pe aproape...
Grain-Dulce *(întors din ceata lui Fuior) Eu!*

(Cortina)

ICOANA II a

In luptă *Setilă* voind să scape Luna, a fost învins și legat de o stâncă la țărmul mării. *Leneșul* doarme în iarbă.

Setilă *Mi-e sete... Apă! Apă! Atâta: apă cer*
Dar vuetul furtunei se 'naltă pân' la cer
Iar glasul meu se pierde și pare-o tânguire
Amestecat cu vântul și vuetul din fire...
Ah! valurile mării de țărmuri cum se sparg
Din nou le-adună marea la sânul său de larg
Mai crâncen mi le-asmute la poale și le-abate.
Le mână, le fărâmă cu rânjete 'nspumate.
Vorbește marea, 'mi spune: «Adio-acum să-ți ei.
Din apa mea Setilă în veci n'ai să mai bei...»
Setilă! Da! Setilă biet! moare-acum de sete...
Și valurile 'mi sărută picioarele în cete.
Mă arde cerul gurii... Vreau apă... Nimeni nu-i
Durerea mea la cine să 'ncerc ca să i-o spui?
Leneșul *Deschizi un ochiu... Ce bine-i! Se face dimineață.*
S'a liniștit furtuna și nu-mi mai bate 'n față...
Deschizi și ochiul cel'lalt. Ba nu! Să nu-l deschid
Ci, pe-amândoi, eu cred, că-i mai bine de-i închid...
Oricum, cât ți se pare, i-o trudă ce nu-ți scapă;
Să-i ții deschiși de soare, să tot clipești...
Setilă *Vreau apă!*
Leneșul *De ce să pierd și visul când ațipesc? De ce?*
Când liniștea, o zână, în somn de pază-mi e?
Dar... să mă'ntorc pe-o rână... A! Nu! E multă muncă
Nițel, să mișc doar brațul... Hoo! nu e timpul încă
Tot brațul? Nu!
Setilă *Vreau apă!*
Leneșul *...O mână... E prea mult.*
Atunci, numai un deget. Vreau minte să te-ascult
Dar... nici un vârf de deget nu mișc; — de ce mișcare
Să fac, când, n'am nevoe?...
Setilă *Vreau apă.. Indurare!*
Leneșul *Aud, sau mi se pare?*
Setilă *Gâtlejul mi-e uscat.*
Leneșul *De păpuriș desigur că vântu-i desmierdat...*
Setilă *Vreau apă! Apă! Apă!*
Leneșul *Pricinuit de valuri*
I-un sgomot ce îl naște când bat spumoase'n maluri.
Setilă *Vreau apă!*
Leneșul *Nu e sgomot... Aci, în preajma mea*
E-un om... E sete poate și ap'ar vrea să bea...
L'aș întreba de unde-i și dacă nu-i mirare
Cum poat' să-i fie sete când șade lângă mare.
L'aș întreba... L'aș... Aa! (cască)
Mi-e greu să-l spovedesc
Mai bine el, să strige și eu să ațipesc...
Setilă *Mi-e sete! Apă! Apă! Cumplit de mult mi-e sete*
Leneșul *Sunt leneș eu, dar ăsta, îi pune vârf... Băete!*
De ce în zori, amarnic și trist te tânguești?
Un pas și mare adâncă-ți dă apă cât poftești.
Setilă *Mi-e sete!...*
Leneșul *Nu vrei! Rabdă...*
Setilă *Mi e sete!...*
Leneșul *Sete?*
Setilă *Iată:*
Făptura mea cu funii, cu lanțuri e legată
Puternice cătușe m'au pironit de zid...
Privește...
Leneșul *Iartă! Nu pot nici ochii să-i deschid.*
Setilă *Ești orb?*
Leneșul *Din fericire nu sunt, n'am fost vreo dată;*
Dar să ridici o pleoapă, i o muncă încordată.
Setilă *Cum? Să ridici o pleoapă?*
Leneșul *Firesc.*
Setilă *De necrezut!*
De auzit nici vorbă! să văd? nici n'am văzut...
Leneșul *Oh! Câtă stăruință nu pun privind prin gene*
Setilă *Și poate fi o muncă?*
Leneșul *Prea grea, când 'ți-este lene...*
Setilă *Tii! Crăp de sete...*
Leneșul *Spune-mi veri ce ți s'a 'ntâmplat*
De ești la țărmul mării legat și 'ncătușat?
Setilă *Ți-oi spune... dar, mi-e sete... dă-mi apă...*
Leneșul *Nu! Ascultă:*
Ți-aș da, dar teamă-mi este că o să bei cam multă...
Pre cât e de sărată, stomacul pritocești...
Setilă *Nu-i voiu simți nici gustul... Te rog... Te învoești?*
Un pas faci, numai unul...
Leneșul *O crezi așa aproape?*
Ș'apoi, mă amețește cu plinul ei de ape,
Nu știi povestea veche:—că știmele se-ascund
In ea, la țărm te chiamă și-apoi te trag la fund.
Cum sunt nițel din fire mai simțitor — și poate
Mai arătos la față, — fac horă 'n juru-mi toate:
De-atâta frumusețe văzută 'n gol și 'n plin
M'apuc'o amețeală deodată... și leșin!
Nu! Nu! 'ncerca streine vreun rău să-mi faci... Mă lasă
In pace! Nu vreau «buna» de-a'ndoaselea să-mi iasă..
Setilă *Dar mă topesc de sete... Ah! uite un butoiu.*
Hai umple mi-l cu apă...

— Va urma —

INFORMAȚII

Din țară

Noul inspector al jandarmeriei

D-l General E. Nicoleanu prefectul poliției din Capitală, a fost numit inspector general al jandarmeriei, în locul D-lui general Stavăr, scos la pensie.

Conform Inaltului Decret Regal, No. 902 din 17 Martie 1930, Majestatea Sa Regele a binevoit a conferi Crucea «Meritul Sanitar» cl. I-a, D-lui Adm. Căpitan Ovidiu Constantinescu din Direcția Sanitară, Ministerul Armatei.

Moartea generalului Const. Cica. S'a sfârșit din viață Generalul Cica Constantin. Născut în Ploești. în anul 1847, a murit în vârstă de 83 ani. In 1876 era căpitan, așa că războiul din 1877 la făcut în acest grad. A comandat regimentul 2 Geniu, în gradul de colonel, a fost comandant al școalei militare din Iași, apoi comand. al Școalei militare de infanterie din București. A fost în urmă ca general, comandant al brigăzii și diviziei a III-a. In acest din urmă post a ieșit la pensie.

In războiul din 1916—18 a fost comandant al corpului III teritorial.

D. Nicolai Iorga. Marele cărturar și profesor N. Iorga e în drum spre țară. A ținut câteva conferință în Paris despre America, iar de curând a vorbit în orașul Torino din Italia, despre arta românească populară și influența artei italiene asupra folklorului român.

Numeroși studenți și ofițeri români ce-și fac studiile în acest oraș, i-au făcut o primire călduduroasă marelui istoric, ce ne face numai cinste pe unde trece.

Prizonieri români.—Un ziarist din Tg. Mureș, a primit o scrisoare dela o rudă a sa, care este prizonier la ruși, arătând că a pornit spre România cu un convoi de vreo două, trei mii de români, pe care Sovietele i-au trimis peste graniță, ne mai avâud ce să le dea de mâncare

100 de ani dela înființare. Regimentul 17 Infanterie din Lugoj, anul acesta își sărbătorește 100 ani de la înființarea sa. Acest regiment poartă numele de «Știrbei Vodă». L'a început s'a numit Reg. 1 linie, 1 Dorobanți. iar acum 17 Dorobanți sau regimentul 1 Mehedinți.

Schimbarea timpului. In multe părți ale țării. Valea Prahovii, Curtea de Argeș și nordul Moldovii, a început iarăși să ningă. Din această cauză timpul e rece.

Focurile se țin lanț. In timp de o lună focul a distrus numeroase gospodării din țara noastră. După prăpădul amintit de noi din satul Văleni din Basarabia, acum în jud. Hunedoara, com. Cerișor au ars 23 de gospodării, lăsând fără adăpost o sută de săteni!

Faptă de laudă. I. P. S. Mitropolit Gurie al Basarabiei, a dăruit Facultății de Teologie din Chișinău, o colecție de cărți vechi bisericești, în valoare de 250 mii lei.

Din Străinătate

Din Rusia. In luna Februarie c. au fost 1638 condamnări la moarte. Mai mult de 80 la sută din aceste condamnări au fost executate.

Mamă fericită. — Soția unui pescar din Sevila, a născut patru copii de-odată. Doi băeți și două fete. Afară de aceștia, care sânt foarte sănătoși, mai are încă nouă copii, dintre care două perechi sânt tot gemeni.

Lipsă de bărbați. — In insula Ferasiboa, din oceanul Pacific, trăesc numai femei. Bărbații care îndrăznesc să se ducă acolo, sânt prinși hrăniți bine, apoi fierți si mâncați. Femeile sânt primite însă bine, ospătate din belșug și nu pățesc nimic.

Inotător vestit.—Un înotător din America în 65 ceasuri a făcut 380 km. înot.

Paștele în Rusia. — Guvernul sovietic a hotărât să ia toate măsurile posibile pentru ca să împiedice pe cetățeni să sărbătorească Paștile. In ziua de Paști se vor face, acolo la ei, mari manifestații contra Bisericii.

Pățania unui medic. Intr'un spital din Varșovia s'a petrecut o scenă de comică cu urmări triste.

Un medic de serviciu, după o muncă neîntreruptă, s'a hotărât să se culce într'o odaie liberă din spital. Dar pentrucă suferea de insomnie, a luat un medicament ca să doarmă mai bine, și s'a culcat. Dar, tânărul medic n'a observat că pe un alt pat din aceiași odaie se afla un cadavru acoperit cu un cearceaf.

In zorii zilei, au intrat doi ciocli în odaie, pentru a scoate mortul, dar în loc să ia pe cel adevărat, au luat pe medic și l au pus pe targă.

Coborând scările, unul din ciocli s'a împiedecat și a scăpat targa din mână. Doctorul se trezi și începu să strige la ei, crezând că i s'a jucat vreo festă. Cioclii văzând că mortul a înviat s'au speriat și au luat o la fugă, după care au leșinat. Tot personalul a avut de lucru mai mult de o oră, ca să-i aducă în simțire.

Căsătorie ciudată. — In America de Sud, la pieile roșii, bărbații se căsătoresc cu bărbați, iar femeile cu femei. Doi bărbați căsătoriți între ei se unesc cu două femei căsătorite între ele. Așa că fiecare bărbat are două femei și fiecare femeie are doi bărbați.

Rugăm stăruitor plătiți abonamentul

Chieleș Impărat

Poveste scrisă în versuri populare după

P. Ispirescu

de SERAFIM IONESCU

Cu doi gineri-prințișori
Au pornit încă din zori
Singuri ca să răscolească
Pretutindeni să găsească
Laptele de lecuit.
Făt-frumos, neadormit
Inc'a pornit și-a umblat,
Cu calu-i înaripat
Prin smârcuri și prin păduri,
Desișuri, curățituri,
Capre roșii găsi, mulse
Și cu laptele se duse
Acasă de s'a 'mbrăcat
In cioban adevărat;
Și-așa, în haine schimbate
Ia'n altă domniță lapte,
Nu de capre, ci, de oi.
Iese 'n calea lor, apoi,
Și cum veneau cei cumnați
De neizbândă plouați,
Așa bine se preface
Incât nu-l cunosc și pace.
Ei, pe loc, cum îl văzură,
Către el se repeziră
Il întrebară ce are
Și aflară—cu mirare
Că lapte d'ăl căutat
Și că-l duce la 'mpărat
Să-și ungă ochii cu el
Și să bea. Numai astfel
Vederea-i va veni iară.
Cei doi încă-l întrebară
Dacă nu-i e de vândut.
Că-i dă ori cât ar fi vrut.
Ciobanul, prefăcut tare,
Spuse că nu-i de vânzare,
Dar, dacă se învoesc,
Robi să i fie și primesc,
Fără teamă, nici mustrare
Să le pună pe spinare
Pecetea lui, ei se 'mpacă,
N'are 'ncotro, ce-o să facă,
Le va da laptele 'ndată
Să-l ducă ei la 'mpărat.
Prinții s'au și învoit,
Cu laptele au pornit
Sfătuindu-se că dacă
Ciobanul n'o vrea să tacă,
Ei vor spune că-i un prost,
Un nebun, om făr' de rost
Și tot ei vor fi crezuți.
Se făcură nevăzuți,
Ajunseră la 'mpărat
Laptele 'n grabă i-a dat.
El s'a uns la ochi, bău
Din cel lapte-cât putu.
Insă fără de folos,
Soția lui Făt frumos
Iat'o, și ea c'a intrat
Și astfel a cuvântat:
—«Tată, fii bun, te rog, ia,
Unge ochii și-apoi bea
Din ăst lapte ce-ți dau eu,
Adus de bărbatul meu».
—«Dar, unde s'a mai aflat
Nătărăuț-i de bărbat
Ceva bun să săvârșească,
Ca, acum, să făptuiască
O ispravă' așa de mare?»
Impăratul zise; «oare
Dacă ginerii cei doi,
Ce m'ajutară 'n război,
N'au putut face nimic,
El, nătângul, tâmp, calic
O să-mi poată ajuta?
Și, v'am mai spus, nu uita,
Că 'nnainte feței mele,
Cu șoșele și momele,
N'aveți voie ca să stați.
Indrăzniră ți să călcați,
Porunca mea?... E prea mult!..
Nici nu vreau să vă ascult».
—«Mă supun, căci tată-mi ești
Și poți să ne pedepsești
Cum vrei, dar, te rog fierbinte
Scumpul meu și bun părinte,
Ia ăst lapte pro spăt, dulce,
Ce de'astdată ți-l aduce
Robul tău cel umilit».
Astfel dânsa i-a grăit:
«Unge ochii și-apoi bea...
Cearcă numai și-oi vedea!»
Impăratul, 'nduplecat,
Laptele i l-a luat,
Unse ochi 'n acea zi
Și, ca prin sită zări;
Apoi, el, încredințat
Că leacul și l-a aflat,
S'a mai uns și-a doua zi
Și, ca prin ciur, el zări;
Când s'a uns și-a treia zi,
Știi, ca din somn, se trezi,
Cu ochi limpezi, luminați,
Fără perdea și curați
De vedea—precum vă zic
Cum nu văzuse de mic.
Impăratul fericit
Atuncea a poruncit
Masă mare să se dea
La sfetnici, boeri sadea.
Iar sfetnicii l-au rugat
Pe fericitu 'mpărat
Ca să 'ngădue să șază
Intr'un colț, nu chiar la vază,
Și Chieleșui cel vestit,
Care mi l-a lecuit.
Impăratul se îmbună
Și dă voie ca să-l pună
Și pe el la a lor masă;
Dar tocmai în coadă-l lasă.
Când mesenii chefuiau
Și 'n plăceri se veseliau
Chieleșul, în gura mare,
Se rugă s'aibă iertare
Dela bunul împărat.
—«Prea mărite», l-a 'ntrebat:
Oare, pot sta la o masă
Robii cu stăpâni de casă?»
—«Negreșit nu, nici de cum!»
Răspunse 'mpăratu acum,
—«Apoi, dacă este-așa,
Ia sama, măria ta,
Că, înainte de toate,
Poporul om cu dreptate
Te știe; deci, cer și eu,
Ca să-mi dai tot dreptul meu:
Dă poruncă să se scoale
Din dreapta măriei tale
Și din stânga, dela cinste,
Cei doi oaspeți de necinste
Pentrucă, să știi că ei
Amândoi sunt robii mei
Și, ca să vă 'ncredințați,
Pe spinare-i căutați.
Căci ei sunt pecetluiți
Cu pecetea mea!»
Uimiți
Cei doi gineri, nu avură
Incotro, mărturisiră
C'așa este, s'au sculat
Și 'n picioare ei au stat.
Iar, către sfârșit de masă,
Când paharele se 'ndeasă
Chieleșul năframa scoate
Și se șterge cât ce poate.
E naframa ce i-a dat
La rană de s'a legat
Impăratu 'n bătălie.
— „Minune!... dar, spune mie,
Cum se face c'a ajuns
Și'n mâna ta a pătruns
Năframa, ce am fost dat
Ingerului lăudat.

— (va urma) —

Tipografia „Corpului de Jandarmi" București.

Unor Asoc. p. Literatura Rom. şi Cult. Pop.
Sibiu

CULTURA POPORULUI

Hristos a înviat din morţi, cu moartea pre moarte călcând şi celor din mormânturi, viaţă dăruindu-le.

Preţul 10 Lei

PREŢUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învăţători, preoţi, studenţi şi săteni 200 Lei
« autorităţile săteşti . . . 300 «
« instituţii particulare şi de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZA-TE ŞI VEI FI: VOEŞTE ŞI VEI PUTEA"
C. A. ROSETTI.

Director: Generalul NICOLAE PETALA | REDACŢIA, STR. REGALA Nr. 16 Sec. I | BUCUREŞTI, 13 APRILIE 1930 | ADMINISTRAŢIA STR. REGALA Nr. 16 | ANUL X, Nr. 320, 321 322 Apare în fiecare Duminică

BIBLIOTECA CENTRALĂ a „ASOCIAŢIUNII" SIBIIU

DUPĂ ZECE ANI DE VIAŢĂ

Să dăm cultură

Foarte adeseori auzim din gura oamenilor cari se interesează de mersul treburilor noastre obşteşti, că maşinăria vieţii noastre sociale nu funcţionează normal, că se pun prea multe piedici; că se fac abuzuri, că se calcă legile, că unii exploatează bunurile publice pentru scopuri particulare, egoiste şi multe altele.

I. P. S. S. Dr. Miron Cristea — Patriarh şi Regent al României

Să dăm cultură mulţimei celei mari a poporului, întemeiată pe tradiţiile creştineşti şi româneşti ale trecutului şi pe jertfele fără de număr ale înaintaşilor, jertfe isvorâte din o vie conştiinţă, a îndatoririlor desinteresate faţă de neam şi patrie; şi numai atunci se vor putea creia condiţiile şi garanţiile sigure ale vieţii de stat cu adevărat democratice, care să asigure o mai bună îngrijire a intereselor obşteşti.

Binecuvântarea Cerului se cuvine tuturor celor ce muncesc în direcţia indicată în cele de mai sus, fie persoane, fie instituţii, gazete etc.

† MIRON
patriarh al României

„Cultura Poporului"

— Un omagiu generalului Nicolae Petala —

Era după războiul din urmă al reîntregirii noastre naţionale. Românii se bucurau cu negrăită fericire că li se împlinise visul, să fie iarăş uniţi în frumoasa şi bogata lor ţară întreagă. Puteau şi ei acum să se pregătească mai în voe pentru împlinirea binelui, să desvolte o strălucită civilizaţie română.

Dar par'că fraţii, cari se doriseră cu atâta foc, mai aveau încă nevoe de o tărie a sufletului, întru desăvârşirea unirii.

Iar atunci, ca şi acum, duşmanii unelteau să destrame unitatea noastră naţională. Răspândiau desordinea, greva, comunismul, anarhia. Şi primejdia era atunci foarte înteţită — în Ardeal, precum astăzi este în Basarabia.

Dar, din fericire, se găsea un om de suflet, cu multă simţire românească şi putere de acţiune, în fruntea corpului VI de armată la Cluj. Era **generalul Nicolae Petala.** *Şi, împreună cu el, intelectualii, între care neuitatul profesor universitar Vasile Dumitriu, general I. Anastasiu, şi cel ce scrie aceste rânduri, şi alţii au întemeiat societatea «Cultura Poporului» pentru combaterea propagandei vrăşmaşe şi luminarea fiilor României asupra marelui destin al acestei ţări. Apoi, pentru a se intesifica energia românească d.* **general Nicolae Petala** *a stărui să se înfiinţeze ziarul* **«Cultura Poporului»,** *luând chiar însuş D-sa întreaga răspundere ca director.*

D-l Prof. Marin Ştefănescu

Serviciile aduse de societatea şi de ziarul **«Cultura Poporului»** *cauzei româneşti în acele vremuri, sunt de nepreţuit. Această îndoită activitate a contribuit mult la stingerea grevelor. Câte drumuri obositoare dar pline de sublime nădejdi, nu am făcut eu atunci cu şeful corpului VI de armată pentru a propovădui patriotismul, şi ordinea în locul desordinei, la sate, în fâbrici, la atelierele căilor ferate, pe tot întinsul Ardealului. O, cât a lucrat generalul Nicolae Petala în ogorul naţionalist, eu aş putea să dau pioasă mărturie! A rămas încă vie în sufletele multora din locuitorii Ardealului, nepregetătoarea sa muncă pentru românism.*

Iar foloasele ziarului sunt cu atât mai preţioase, cu cât întemeetorul şi directorul său, a trebuit să lupte cu grozave greutăţi materiale.

Dar d. general **Nicolae Petala** *a făcut o chestiune de onoare a vieţii sale din faptul de a se continua, cu orice jertfe, apariţia acestui ziar. Şi n'a încetat să urce calvarul care aducea o valoroasă contribuţie la întărirea unităţii noastre naţionale.*

Este un omagiu pe care eu, cu tot ce are sufletul meu mai curat, mă simţiam de mult dator să-l exprim generalului **Nicolae Petala.**

Marin Ştefănescu
Profesor Universitar.
Preşedintele Asociaţiei «Cultul Patriei».

„Cultura Poporului" după 10 ani de viaţă

«Cultura Poporului» a eşit la iveală mai întâi la Cluj acum 10 ani de zile. Ea şi este cunoscută până acum mai mult din vremea fiinţării ei în Cluj decât din vieţuirea ei în Bucureşti.

— Care «Cultura Poporului», te întreabă câte unul? nu cea care iese în Cluj?

Şi-i spui că da, a ieşit mai întâi în Cluj, dar de câţiva ani iese în Bucureşti.

Dacă ea e cunoscută mai mult prin cea dintâi fiinţare a ei, e o dovadă că atunci când a eşit întâia oară, a izbit privirile, şi a lăsat o vie întipărire. Dacă ar fi fost să vadă întâia lumină în Bucureşti, unde mai ies la lumină şi atâtea alte ziare româneşti, în plină viaţă românească, mai puţin ar fi fost băgată de seamă. Dar ieşind în Cluj, cu pagini mari, cu un scris al inimii, dela săptămână la săptămână, se înţelege că trebuia să se înfigă în suflete.

I. P. C. Arhim. I. SCRIBAN
Profesor Universitar

Deci „Cultura Poporului» a fost o mărturisire şi o strigare a vieţii româneşti în plină viaţă străină de gândurile şi graiul nostru.

Eh! dacă o asemenea unealtă de suflet românesc ar fi trăit şi în Basarabia! Dar acolo, fie că oamenii au fost mai molateci şi mai adormiţi, fie că au bântuit alte împrejurări, mai puţin prielnice, *România Nouă*, o bună foaie zilnică, n'a putut-o duce mai mult de doi ani de zile. S'au înmulţit gazetele cu acreală rusească şi cu dinţii în rânjet către treburile româneşti, dar o foaie românească n'a putut-o duce.

Din acest punct de vedere, „Cultura Poporului" a fost mai fericită în România de la Tisa. Ea a putut trăi fără stinghereală.

In ce priveşte unele tipărituri româneşti de peste Carpaţi, este un fapt care trebuie trecut la răboj ca ceva deosebit. Şi revista „Cele Trei Crişuri» şi «Cultura Poporului" au fost aduse în fiinţă de peste munţi de simţirea vie şi caldă a unor oşteni. In ce priveşte pe noi, «Cultura Poporului» îşi datoreşte viaţa unei slăbiciuni vrednice a d-lui *General Petala*, de a-şi însemna fiinţa sa, oripeunde a trecut, pe lângă lucrarea curat ostăşească, şi printr'o trăsătură culturală. Aşa a fost de când l-am cunoscut şi aşa a făcut când a fost în Cluj comandantul Corpului de armată de acolo. A dat viaţă foii, care iute s'a răspândit în însăşi inima Ungurilor din România. Deci generalul nostru şi-a făcut obiceiul din vechi şi s'a nemerit că urmarea lui peste munţi a prins aşa de bine.

Foaia a împlinit 10 ani de viaţă neatârnată şi deşi azi mai departe de Cluj, nu încetează de a-şi împlini chemarea ei de altădată, trimeţând gânduri româneşti şi creştineşti, caşi la începutul fiinţării ei.

In ce priveşte pe «Cele trei Crişuri», îşi are şi ea fiinţa tot datorită unui oştean, Colonelul *Bacaloglu*.

Noi suntem fericiţi acum că am putut împlini, la această strădanie, 10 ani de viaţă. Când priveşti în viitor, 10 ani ţi se par atât de mult; când vezi că au trecut, zici: da iute au zburat!

Suntem fericiţi cu toţii, ceice muncim aci, în frunte cu d. *General Petala*, când vedem că, în ciuda greutăţilor de tot felul, în ciuda sărăciei care bântue ţara, foaia merge şi străbate tot mai mult şi strigă cuvântul românesc care trebuie.

Cititorii pot băga-de-seamă, că nu scriem pentru a plăcea oamenilor, ci pentru a îndeplini o chemare.

Privind în trecut, la anii care s'au dus, privim şi în viitor. Mulţămim umiliţi lui Dumnezeu pentru secerişul pe care l-am avut şi cu atât mai mult ne rugăm să ne dea sănătate şi spor la lucrul celce va să vie.

Cântăm pentru dăruirea de viaţă pe care am gustat-o şi, mulţămind tuturor celor ce ne-au ajutat, strigăm din tot sufletul: Dumnezeu să ne ajute! Amin!

Arhim. Scriban

Generalul Nicolae Petala, — Directorul Ziarului «Cultura Poporului»

Pomul se cunoaşte din roade

Popoarele trăesc şi cresc în puteri prin virtuţile lor sufleteşti, şi se prăbuşesc prin păcatele şi slăbiciunile ce le mănâncă tăria duhului. E urât şi primejdios ca noi românii să ne vedem numai slăbiciunile cari ne fac să ne urâm, şi nu şi virtuţile cari aduc dragostea şi încrederea în neamul nostru. Inceputul dragostei între fraţi, e cunoaşterea împrumutată.

Neamul nostru are şi slăbiciuni, are, mai ales şi fii răi, dar are multe virtuţi dintre acele cari fac tăria unui popor.

Amintesc aci două întâmplări din timpul războiului.

In primăvara anului 1917, când Moldova era plină de soldaţi ruşi bolşevizaţi, cari umblau teleleu şi pe străzile Romanului, ori se adunau şi ţineau vorbiri cari nu se mai sfârşeau. Unii români se temeau că boala asta nouă va cuprinde şi pe soldaţii români. Intâlnind pe un plutonier român, l-am întrebat:

— Ce spui dumneata de purtarea asta a Ruşilor?

El, fără a sta pe gânduri, mi-a răspuns:

— Vai de capul lor, Domnule! îşi mânâncă Ţara!

De-atunci n'am mai avut nici o grijă că armata, care avea astfel de oameni, ar putea fi bolşevizată.

In acelaşi an, toamna târziu, eram într'o zi în gara Iaşilor. Un lung tren militar ticsit de soldaţi români, aştepta plecarea în Basarabia. Un soldat rus, dintre aceia cari fără armă se grăbeau spre casă, sau poate dintre aceia pe cari au fost siliţi să-i desarmeze ai noştri, tot alerga — lung şi încărcat de poveri — dela un vagon la altul, şi nu cuteza să se urce. Soldaţii noştri râdeau. Mă gândeam: e o răzbunare dreaptă! După sosirea ruşilor în ţară, ei în vagoanele şi trenul lor, nu primeau nici chiar pe ofiţerul român. Am fost martor şi la astfel de

I. Agârbiceanu

întâmplări. Dar când trenul se puse încet în mişcare, şi când rusul rămase desnădăjduit lângă linie, câţi-va soldaţi îşi întinseră braţele şi îl săltară în vagonul lor, strigându-i:

— Nu-ţi fie teamă tovarăşe! Nu-ţi facem nimic. Vei merge la maică-ta, săracule!

Am văzut atunci cum românul ştie să se răzbune!

I. Agârbiceanu.

La o prăznuire

La aceia ce puţini publicişti se gândesc, — eu am un crez:

Satele, acest rezervor nesecat de energie, ce a păstrat şi va păstra cât va fi pământul: limba, biserica, datina, vitejia şi sufletul românesc — au nevoe de o presă a lor. Şi această presă — în adevăratul înţeles al menirii ei — trebue să existe într'o zi.

«Cultura Poporului» a tras această brazdă. Astăzi acest ziar înseamnă o afirmare, iar istoria presei româneşti se va ocupa şi va pune la locul de cinste — străduinţa aceasta.

Cu prilejul sărbătorirei de 10 ani de viaţă a „Culturii Poporului", îi doresc o ascensiune, nu o scădere. „Cultura Poporului», nu trebue să însemne numai o hârtie tipărită. Talentele şi numai talentele, ca şi albinele, să contribue cu mierea scrisului. Această literatură bună se găseşte în reviste. Ci înfăţişată toată viaţa cu aspectele ei din lumea satelor.

C. Cehan Racoviţă

D-l General N. Petala are un gând bun şi vrea să înfăptuiască o faptă sănătoasă.

Strângeţi rândurile scriitorilor buni; ei se găsesc.

O ideologie nu poate fi scrisă de oricine.

Numai din această apă vie va trăi în adevăr «Cultura Poporului» şi va fi folositoare.

Const. Cehan-Racoviţă

La Zece ani

«Cultura Poporului» intră într'-al X lea an de apariţie regulată. E nu numai un record, nunumai una din cele mai strălucite biruinţe ale sufletului românesc, dar o adevărată minune care, săvârşită astăzi, contrazice vorba poetului.

«Minuni, în vremea noastră, nu văd a se mai face».

Paul Papadopol

Realitatea—prin urmare e aceasta: se fac minuni, şi încă din cele mai de necrezut, oridecâteori se întovărăşesc, pentru o muncă dezinteresată şi cinstită oameni stăpâniţi de gânduri curate şi patrioţi fanatici.

Prof. **Paul Papadopol**

Un Deceniu

In primăvara anului 1920, a luat ființă ziarul «Cultura Poporului,» cu un scop înalt pentru întreaga suflare românească.

Astăzi se împlinesc zece ani de atunci, în care timp a tras o brazdă destul de însemnată în massele poporului, contribuind cu scrisul reprezentanții intelectualității noastre, apoi preoții și învățătorii, cât și cei mai umili cărturari ai satelor.

Ne mândrim astăzi, că glasul celor ce s'au ostenit a pune bază unei astfel de foi morale, a fost auzit de pretutindeni și încurajat, ridicându-se acum pe treapta unei foi de progagandă culturală mult prețuită, cu un număr de foi, care întrece pe toate celelalte gazete săptămânale din întreaga țară.

Prin conținutul acestei gazete, am căutat totdeauna să scoatem la iveală în cuvinte de laudă faptele frumoase, săvârșite în toate părțile țării; de asemenea, fapta rea am înfierat-o de multe ori în cuvinte grele tocmai pentru a face pe cei ce citesc gazeta, în mare parte săteni, să se ferească de lucruri, care ne-ar produce scăderi, atât în fața societății, cât și în fața țărilor vecine.

Ținem cu această ocazie, să mulțămim tuturor colabo-

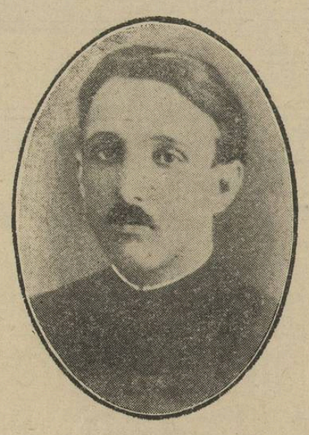

Diac. V. FUSSU

ratorilor, cetitorilor și sprijinitorilor acestei foi, de ajutorul ce l-au dat, atât prin scris cât și prin ajutoruri materiale și-i rugăm, ca și de aici înainte să ne dea acelaș sprijin, pentru răspândirea și mai mult, a acestei gazete de mult folos obștesc.

Sfintele sărbători ale Paștelui, cu bine, cu sănătate, cu spor și cu noroc.

Hristos a înviat!

Diac V. Fussu.

Făclierii

Intr'un studiu asupra lui Titu Maiorescu, dl. Prof. I. Petrovici, spunea că o cauză a faptului că, acest om de-o desăvârșită cultură apuseană brodată pe o robustă structură rațională, ne-a dat la iveală o operă filozofică de-o valoare internațională, este și următoarea :

Poporul românesc chemat la o nouă viață, de-abia în urma transformărilor politice din secolul al XIX lea prin așezarea lui statornică într'un stat constituit, nu se putea folosi de opere cari ar fi necesitat o pregătire. Ori, această pregătire trebuia întâi făcută. Și de aceia marii cărturari ai secolului trecut au căutat să facă operă de propagandă culturală. Haosul să se transforme în ordine, aceasta era deviza înaintașilor noștri. Ce-a fost sănătos a fost îndrumat, ce-a fost rău, îndepărtat. Și-acest proces nu este încă terminat.

Este adevărat că opere științifice cari au trecut granița sunt multe. Și sunt folosite în școlile românești ca și în cele străine.

Dar până să ajungem aci sacrificiile au fost mari prin înlănțuirea — pe care le-o impunea conștiința — cărturarilor,

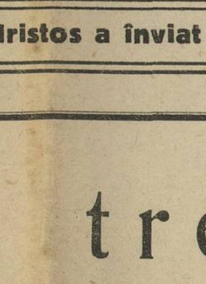

Stelian Semedrescu

de-a lua totul dela început.

Și spun că procesul nu s'a terminat, deoarece și astăzi cultura n'a pătruns adânc în pătura care formează majoritatea neamului nostru. Și-acum, mai mult ca oricând acțiunea de culturalizare trebuie întețită, deoarece e dureros să știm că cifra de 50 la sută de analfabeți, pe cari îi avem, nu scade deloc.

Dacă generația trecută a ajuns să lumineze jumătate din numărul nostru, atunci generației noastre i se impune datoria de-a lumina și cealaltă jumătate

Făcliile de lumină să spargă acest zid al întunericului, prin toate mijloacele pe care civilizația actuală ni le pune la îndemână, ușurându-ne cu mult drumul spre atingerea țelului.

Hristos a înviat!

Paralel însă trebuie acționat și asupra acelor cari deși știu să citească— nu citesc.

Metoda bibliotecilor populare a dat rezultate destul de proaste. N'am ajuns încă la acea trebuință aproape organică a omului nostru, care să-l îndemne să citească în biblioteci.

O gazetă se citește cu mai multă ușurință decât o carte. Gazeta are un cuprins variat care nu obosește. Așa că metoda gazetelor culturale este pentru un moment cea mai nimerită. Intensificată dă rezultate bune.

Deaceia astăzi când vedem că o gazetă cum este «Cultura Poporului» atinge zece ani de existență, când unele reviste mor după al patrulea număr din cauza trăsnăilor literare pe cari le cultivă, să căutăm s'o sprijinim din toate puterile, adăogând astfel o părticică de energie spre întreținerea veșnic aprinsă a unei făclii culturale.

Stelian Semedrescu

Sărbătorirea învierii

E sărbătoarea sfântă și sublimă a creștinătății. Sfântă pentru creștini, pentrucă săr-

Radu Mislea

bătoarea aceasta amintește moartea și învierea lui Iisus Hristos, care a adus mântuirea prin jertfa lui, prezisă de prooroci și realizată în veacuri. Sfântă și pentru evrei, pentrucă amintește scăparea de sub jugul Faraonilor egipteni și începutul unei vieți neatârnate. Mai este sărbătoare sfântă și pentru păgâni, căci este Paștele, a primăverii, sărbătoare, a învierei naturei, după lungă hibernație în care a trăit.

De aproape două mii de ani sărbătorim Invierea Domnului. Fiecare din noi își uită pentru o clipă necazurile, grija de toate zilele, și sărbătorește biruința binelui asupra răului, biruința luminii asupra întunericului, biruința adevărului asupra minciunei, — Sărbătorește: *Invierea.*

In ziua în care cu toții preamărim și slăvim pe Mântuitorul lumii, care prin învățăturile și îndemnurile sale bune, a propagat dragostea printre oameni, să pronunțăm cuvintele în cari se află chintezența năzuinței și a îndemnului și a face fapte bune: să rostim veșnic noul tradițional: «*Hhristos a inviat*!» lar cel din jurul nostru să caute să ne răspundă cu aceiași tărie de martiri, cu aceiași convingere sufletească de încredere, cu acelaș altruism de ajutarea aproapelui, cu care Domnul Iisus Hristos le-a spus: «Pe pământ pace și între oameni bună învoire», — să ne răspundă glăsuirea de vrednică întoarcere a primului:

— «*Adevărat a înviat!*».

Radu Mislea
Directorul ziarului «Ecoul»

Primăvară

Prin aurul amurgului de seară
Te-am revăzut pe-o aripă de nor
Și te-am simțit
Prin florile sfioase
Ce-și deschideau
Intâiul lor fior..

Agatha Grigorescu-Bacovia

In violeta primei aurore
Și 'n harfele întâiului zefir,
Ce-și revărsà polenul
Re 'nvierii
Pe 'ntâile 'nfloriri
Din cimitir,

Am presimțit duioasa ta sosire
De zână albă fragedă și rară
Și din potirul clipelor
De vraje,
Te-am strâns în suflet,
Blândă primăvară !..

Agatha Grigorescu-Bacovia.

Anii trec...

«Culturii Poporului»

Anii trec în șiruri grele,
Prin cuvintele de vrajă ;
Și în scânteieri de stele,
Ai fost țării mele strajă.

Maria G-ral S. Pallade

Apele ce ud pământul
Cu isvorul tău, s'au stins ;
Astăzi e numai cuvântul
Românimii ce a plâns.

Imbrăcați în sărbătoare
Și în straie românești,
Tu strălucești ca un soare
Mândră zână din povești.

Invierea

Din cerul trist și înorat
Lumina se coboară,
Hristos din morți a înviat
In grai de primăvară.

Ion Constantinescu-Stejar

Dumbrăvi și gingașe poene
Inod la fire de lumină,
Caisul scutură din gene
Investmântând blestem și tină.

Biserica e 'n strălucire,
Iar preotul în strae nouă ;
Hristos a înviat din fire...
Vestmântul boabelor de rouă.

Ion Constantinescu-Stejar.

Paștele

Bucură-te Sioane și te vese. Iște noule Ierusalime, căci Fiul Omului a înviat a treia zi din mormânt.

Pământul îmbrăcat în haină de lumină tresaltă la cântecele de bucurie. Deacum împodobiți cu ramuri verzi pridvorul casei voastre.

Lăsați ușele sufletului deschise pentru ca să scuture Domnul prin sita minții înțelepciunea, iar din flori de Mai faceți cununițe și eșiți întru întâmpinarea Sfintei Invieri.

Ertați căci, ziua luminii vă cheamă să vă adape din isvoarele ei nesecate.

Aruncați haina mohorâtă de pe umerii voștri și în giulgiul credinței îmbrăcați-vă.

Dați din prisosul vostru celor sărmani mângâind cu lacrimile Maicii Domnului, zilele lor, ca să poată și ei să strige «*Hrìstos a înviat*!».

Ion Luca.

După zece ani

Gazeta «Cultura Poporului» pășește în al 11-lea an de muncă, în ogorul spinos al culturii neamului românesc,

Pornită într'o vreme când erau atâtea prefaceri și mișcări în urma marelui războiu mondial, pornită într'un ținut unde înaintea Unirii din 1918, presa românească era încătușată, unde lacrimi se vărsau din belșug, unde temnițele erau pline de luptători pentru cauza națională, unde lanțurile erau urmarea gândului tălmăcit în vorbe și așternut pe hârtie, gazeta «Cultura Poporului» a reușit să străbată în toate colțurile neamului românesc.

Aproape nu a fost sat în care să nu pătrundă, nu a fost mișcare culturală pe care să nu o înregistreze, nu a fost o faptă bună care să fie dată uitării, și care să nu fie încurajată și lăudată.

Azi, când reviste cu un trecut

G. I. Marinescu

bogat dispar, când altele se anunță dar nu apar niciodată, când cea mai mare parte din publicații sunt subvenționate, când se cheltuesc atâția și atâția bani pentru așa zisă propaganda culturală, când în Basarabia nu avem nici un organ de presă românească — în schimb ce Rușii au 9, «Cultura Poporului» merge pe acelaș drum, având acelaș țel ca acum 10 ani în urmă. E drumul care duce la biruință cu toate piedicele ce se găsesc aproape la fiecare pas, e drumul ce străbate mai ales la sate unde de multe ori domnește întunericul cel mai adânc și unde trebuie să pătrundă o tipăritură cu adevărat românească, mai ales azi când e atâta nevoie de un organ purtător al slovei și graiului românesc, fără crez politic, fără interes de moment, fără pasiune și fără ură.

Gh. I. Marinescu

In felul lui...

de **SACHE TIRIPLIC**

1) Cridim

In gară...

In gară,
Nu e nici-odată viața solitară
Căci forfotesc
Și se'nghiontesc
Atâți trăsniți...

In pace puteți fiți!
Să nu gândiți

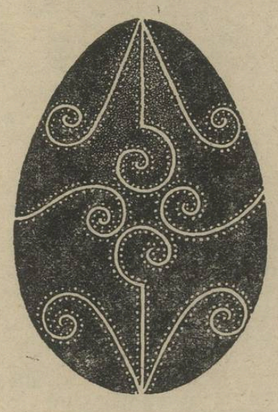

Că trenul care vine
Că trenul care pleacă
Rămâne'n drum precum ar rămâne 'ncâmp o vacă...

Incolo:
Pe dinăuntru și pe-afară
Calm decorativ de... gară!..

2) I. Constantinescu — Stejar

Icoane

Jos, la schitul lui Șerban
Isus, în haine de alb giulgiu,
Serafic pentru cel sărman
Surâde blând la cei în rugi.

Și'n seara care se coboară
Plutind în farmec și'n senin
Cu starețul pe iarbă verde
Prefacem și noi apa'n vin...

3) St. Păun—Rovine

Nerevedere

Azi, plec; azi, plec căsuță dragă
Și-acum ca și odinioară
Dulău și Țela *scheuneză*
Că plec cu ei la Subsioară...

Adio vie! Plâng în Toamnă
Nu m'ai mà'ntorc, mà pun în grevă
M'am săturat de satu ăsta
Fără de vre-o Genevievă...

ZIARUL „CULTURA POPORULUI"
VA UREAZA: SANATATE, SPOR ȘI NOROC
Hristos a inviat

Paștele și învierea

Că din moarte la viață și de pe pământ la cer, Hristos Dumnezeu ne a trecut pe noi.
Din Canonul Invierii.

Privind șirul a toate câte se petrec pe pământ, vedem că este un neîncercat schimb între viață și moarte. Ele stau una în fața alteia, una împotriva alteia. De cum începe a pâlpâi viața, moartea o și pândește, și fiecare pas înainte prin viață este o înaintare spre moarte.

Și moartea însă, care-și simte domnia întinsă pretutindeni, vede că ea nu poate stinge colțul vieții. In ceiace numim moarte, este o nouă viață care-și ia firul de acolo. Sfărâmarea trupului este intrarea în lucru a altor puteri care sunt și ele puteri ale vieții. Se sfărâmă o închegare, pentrucă, tot din bucățelele ei, alta să-i ia locul. De fapt, nu este o moarte, ci alte soiuri de împărecheri ale vieți. Este o veșnică trecere din una în alta. Deci moartea numai este atunci decât o primeneală. Se duc unele, ca să vie altele. Suntem mai degrabă marturi la bogăția vieții, la felurimea ei.

Ce are a face că toamna frunzele cad, că iarna este somnul morții? că iute, abia dai în primăvară, și îndată vezi că viața își ia drepturile ei. Toate gângăniile pier cu milioanele, de te întrebi unde or mai fi? iar vara ies ca din pământ, de nu poți trăi din răul lor. Astfel, iar trebuie să zicem, nu este o moarte, ci numai un joc al vieții. Toate tresaltă și se așternîn calapoade nouă, dar ceiace a fost, este.

Mai este oare moartea stăpână? Nu este tot viața. Moartea este numai un chip de prefacere al vieții, un popas pentru îmbrăcarea ei în felurite chipuri.

Atunci pentru ce oare pe noi, oamenii, moartea ne doare așa de cumplit? De ce așa de puțin ne învoim cu ea? De ce o avem veșnic înaintea ochilor și niciodată nu ne putem deprinde cu ea? De ce ni se pare o pacoste fioroasă și ne uimim că Dumnezeu a putut o da pe capul oamenilor?

O! toată această zbârlire și strigare a noastră împotriva morții este pentrucă noi suntem abătuți din șirul adevărat al vieții. Omul vrea să trăiască o viață pe socoteală proprie, fără să știe nici de Dumnezeu nici de oameni. Vrea să fie în lume, cași cum lumea ar fi a lui, cași cum ar fi a altuia, cu rânduiala lui, cu legea lui, cu gospodăria lui. Și, se înțelege, vrând să faci tu altă rânduială în casa altuia, nu merg lucrurile după gust, fiindcă nu te-a pus nimenea să faci o rânduială a ta, într'o casă care-și are rânduiala ei și în care ești numai musafir, poftit să guști viața pe care o găsești și pe care o vei simți în felul ei, când nu vei mai umbla cu felul tău.

Dumnezeu nu a pus pentru om o lege mai rea decât pentru alte ființe. Dacă i-a dat mai multă înțelegere și simțire și prin ele se zbuciumă mai viu, pentru ceiace se întâmplă, decât alte făpturi; pe de altă parte însă i a dat și mijloace mai multe, i-a dat simț duhovnicesc, «proorcii a trimes», pentruca omul să cunoască și taine ale vieții și mijloace prin care viața lui se întărește cu mijloace care nu sunt numai ale dobitoacelor. Omului i s'a dat peste măsura dată altor vietăți. Dacă el este părtaș la soarta lor pământească, el este în acelaș timp tresăltat peste ele, pentruca să nu guste cu amărăciune îngustimile pe care le-ar putea simți în viață.

Omul more și el ca toate făpturile, dar, pe când pe ele nu le doare, pe el îl doare. Iată însă că lui i se dă încredințarea că nu este cu el mai rău decât cu alte făpturi. Cu viața lui este tot numai o prefacere, o trecere în alte calapoade, dar nu este peirea de care se îngrozește. Cine intră în această nouă cărare de simțire, care însă este deplin la îndemână omului, este cu totul la adăpost de această spaimă. Marele învățător în aceasta ne-a fost Iisus Hristos, iar după el, învățătura lui ne-o tâlcuiește atât de viu, de simțit, de puternic, Sf. Pavel. El însuși, stăpânit de această încredințare, așa de puțin îl mai putea îngrozi moartea, încât nu numai că nu fuge de ea, ci o dorește.

El înfruntă moartea prin strigăte de biruință și vede în ea chipul de a se uni mai iute cu Iisus Hristos, după care înseta.

Invierea lui Hristos ne este tocmai o împrospătare acestui mare adevăr.

Iisus Hristos, prin învățătura și faptele Sale, pune pe om la adăpost de această teamă grozavă de moarte. Pe de o parte îl face să nu mai înseteze după viața pământească cu atâta lăcomie, să n'o privească drept bunul cel mai mare al său. *Cine va vrea să și mântuiască sufletul său* **spune El,** *pierde-l va pe el; iar cine și va perde sufletul său pentru mine și pentru evanghelie, acela îl va mântui pe el; că ce va folosi omului de ar dobândi lumea toată și și va perde sufletul său?* **(Marcu), adică omul care se zbate să-și dobândească toate pentru sine după socotință pământească fără habar de păsare către cele cerești, de fapt e în pagubă, nu poate dobândi nimic, perde ceiace crede că a dobândit, fiindcă acestea sunt lucruri peritoare, care nu se pot păstra; pe când, dimpotrivă, celce năzuiește către lucrurile vieții veșnice ajunge să stăpânească bunuri neperitoare. Iisus ne-a deschis ochii să năzuim după acestea și să trăim pentru ele. Cu aceasta în adevăr ne-a trecut din moarte la viață, fiindcă omul, după singura chibzuința lui, se mărginește la lucrurile care nu dau viața, lucruri care ne farmecă o clipă, dar apoi se risipesc; pe când Iisus ne a dat cheia prin care noi stăm în calea vieții, calea în care, dacă ai intrat și ai gustat bunurile ei, nu mai însetezi după altceva.**

Omul pământean este un grăbit, ca nu cumva altul să-i ia mai nainte, ca nu cumva moartea să-l cuprindă înainte de a gusta din toate. Pentru cei mai mulți oameni, înțelepciunea vieții este să culeagă pe cât se va putea mai mult din viața aceasta, după socoteala celui din pilda Mântuitorului: *suflete al meu, bea mănâncă și te veselește, că ai multe bunătăți strânse pentru mulți ani* **sau, după socoteala cheflilor de care vorbește Proorocul Isaia:** *Să mâncăm și să bem, că mâne vom muri* **(Isaia 22, 13).**

Așa se silește bietul om să apuce cât mai multe din bunătățile pământului, și totuși un asemenea soi de viață este o amăgire. Aceasta este învățătura morții, fiindcă nimic nu se poate stăpâni statornic în felul acesta. Iisus Hristos însă îl pune într'o stăpânire veșnică, fiindcă nimic nu mai perde, odată ce a apucat pe calea Lui. Cât de adevărat este că *din moarte la viață ne a trecut pe noi*! **Ce cale înaltă ne-a deschis, ca să nu mai batem degeaba pământul în loc, că tot nimic nu este! Cu cât mai mult vrei să ai pământul cu tine cu atâta mai mult îți scapă și cu atâta mai mult te doare când vezi că-ți fuge pământul de sub picioare.**

Hristos înviind din morți, după ce ne-a învățat, a pus pecetea biruinței pe întreaga îndrumare pe care ne a dat-o. Ne-a adus nu numai mângâierea unui gând înalt, că ar fi frumos ca omul să trăiască pentru bunuri neperitoare; ci ne-a adus și încredințarea că aceasta este rânduiala lui Dumnezeu și că ea nu poate fi înfrântă de socotelile omului. Rânduiala lui Dumnezeu este sporul vieții, păsirea ei înainte fără stingherire. Suntem făcuți pentru viață, nu pentru moarte. Dacă omul se întâlnește cu moartea și sufere atât de greu din coasa ei, nu este fiindcă moartea ar avea o asemenea putere, ci fiindcă omul s'a rupt de Dumnezeu. Dar el nu are decât să-și închege iar vechea legătură, să statornicească din nou chipul lui Dumnezeu întrînsul, și va vedea odată cu uimire și cu fericire că o mare minune s'a petrecut cu el. Ceiace-l durea înainte nu-L mai doare. Vine moartea și trece, ca o ușă care s'ar deschide pentru a-ți lăsa calea slobodă aiurea, într'o împărăție cu mult mai bogată, la un ospăț de un belșug negândit și neînțeles pentru omul pământean.

Aceasta este învățătura vieții și a nemuririi.

Credeți în Hristos, trăiți cu El și veți învia cu El. A înviat și a biruit, pentruca și voi să credeți, să biruiți și să trăiți.

Arhim. SCRIBAN

Răstignirea Mântuitorului

RADIOFONIA
IN ȘCOALA

Pe lângă unele întocmiri, bune sau mai puțin bune, înfăptuite de unele ministere în țara noastră, vine acum a se introduce «radiofonia în școală».

Dacă noi am scris, tot în această gazetă, când a fost vorba de introducerea radiofoniei la sate, că e o pornire fără rost, când noi n'avem instrumente de muncă, din care cauză avem recoltă slabă, apoi cu atât mai mult vom spune în această propunere că nu-și are rostul său în momentul de față.

Comunicatul Ministerului școalelor în care este vorba de radio în școală spune într'un capitol așa:

«Intru cât nu toate școalele posedă instalații de radio, ministerul a decis să autorizeze direcțiile școalelor și comitetele școlare, să-și procure aparatele necesare.»

Mai întâi, școalele noastre sânt înzestrate cu tot ce le trebue? Iată deci o întrebare, la care am putea răspunde numai cu jumătate de gură. Totuși, ne va răspunde chiar un învățător de pe lângă Capitală. «Radio ne mai trebuie nouă aici, când fac lecții singur cu patru clase într'o singură cameră, din lipsă de local?»

Altul ne va răspunde: «De! Le arde de cheltuit bani pe aparate de radio și eu n'am primit leafa pe Martie; vai de capul meu, cad de oboseală, căci muncesc și dimineață și după masă și să mai viu și seara, să-mi sbârnâie muzica la cap?»

Din altă parte parcă s'aude: Da! S'aducă radio, dar plouă în școală și mi-e, că dacă-l plouă, să nu ruginească».

Sau: «Unde să-l mai țin și pe ăsta? N'am un geam la școală și dacă-l fură careva, ce mă fac? Cu ce-l plătesc? Leafa n'am primit-o, dator sânt, că am familia grea; doar dările le-am plătit și acelea tot de împrumutat.

Din altă parte, pare că un învățător primește propunerea cu veselie și șoptește: «Dacă ar aduce sbârnâitoarea mai repede! Tot n'am eu în clasă nici un tablou, nici un mobilier, bancile sânt rupte, catedră nu am, tablă nu am, socotelile cu băieții le fac pe ușa clasei, care și aceia e crăpată în trei, și dacă am radio, apoi, gata mobilierul. Eu îl primesc! Să-l aducă! Să-l aducă!

* * *

Câți din învățătorii școalelor noastre vor primi cu bucurie faptul acesta, care pare a se îndeplini?

Ar fi cu mult mai bine, ca pentru școalele noastre să se poarte o altfel de grijă.

Din câteva cuvinte am arătat un rău, care trebuie să dispară cât mai curând, iar în locu-i să fie îndreptarea tuturor acestor lipsuri de mai sus, de care suferă toate școalele noastre.

N'avem biblioteci sătești, decât în puține locuri; n'avem muzee pe la școli, n'avem localuri bune; apoi, ce e mai dureros, multe școale, în iarna aceasta n'au avut lemne.

Invățătorii n'au primit lefurile și acum, colac peste pupăză, să se aducă radio în școli!

Noi credem că mai întâi, tot de ceiace avem nevoe, după care strigă toți învățătorii și apoi să se dea și hârcâială de radio.

Diac V. FUSSU.

Mai multă grijă de suflet!

Trăim vremuri grele! Aproape suntem în stare să zicem că am ajuns la culmea nelegiuirilor pe care ne-am deprins să le săvârșim zilnic. Nu mai există nici credință în sufletul nostru, de care nu ne mai îngrijim din cauza ocupațiunilor și luptei pentru existență și mai presus de acestea din cauza luptei ce dăm la tot pasul pentru luxul trupului.

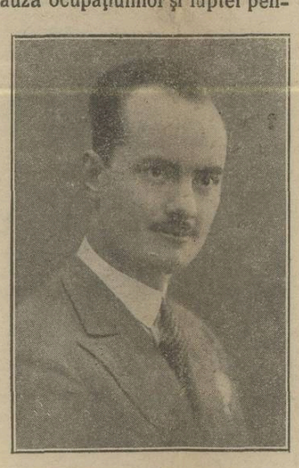

Niculescu Vătășoiu

Va veni vremea și nu știu dacă nu i aproape de noi, când vom fi chemați să dăm socoteala de faptele noastre săvârșite pe acest pământ în trecerea prin viața aceasta plină de toate fărădelegile și foarte mă tem că nu vom avea de spus nimic, fiindcă nimic n'am făcut din faptele cele bune, plăcute Tatălui Ceresc. Și amar va fi de noi! Zic amar fiindcă n'am făcut nimic în viață! Mai mult însă, noi am părăsit credința creștinească în care ne-am născut și pe care ne-a dat-o strămoșii. Da, am pierdut-o și aceasta se poate vedea, sărbătoarea când mergi la biserică în loc de un numeros popor drept credincios în fața sfântului altar rugându-se, vei vedea câțiva dintre ei, stâlpi tari care încă mai păstrează credința și obiceiul.

Restul? Se explică iarăși foarte ușor unde sunt, la cârciuma vecină unde din îndemnul Diavolului beau otrava sufletului lor și apoi amețiți se dedau la câte alte blestemății.

Creștine, întoarce-te din calea ce ți-ai luat-o, pe calea cea bună și dreaptă, pocăiește-te până nu e prea târziu, căci la ceasul din urmă va fi greu de tine și prea târziu.

I. Niculescu-Vătășoiu

Dușmanii din jur

De doisprezece ani au încetat războaiele în Europa. Prăpădul cel mare, care a ținut patru ani și care a înghițit milioane de oameni și averi nenumărate au sleit pe toată lumea de puteri. Ingrozite de urmările războiului în care se vor sbate toate țările încă mulți ani, popoarele au întemeiat «Liga Națiunilor» și au iscălit nenumărate contracte împotriva războaielor viitoare. Cu toate acestea pacea nu este încă întemeiată, nici asigurată. Omul încă nu s'a schimbat din lup în miel și nu se va schimba în curând. Legea creștinească despre care s'a proorocit că va «arde scuturile» uneltele de război cu foc, nu a pătruns încă sufletele oamenilor. Patimile și păcatele sunt mai mari azi, decât bunăvoința și virtuțile. De aceea trebuie să fim mereu cu ochii în patru și să fim gata la orice atac ar veni împotriva noastră.

România s'a gândit din vreme la apărarea sa, pentrucă noi în viitor nu vom strica pacea ci numai vom apăra-o. Țara noastră are înțelegeri de apărare în Cehoslovocia și în Jugoslavia, precum și în Polonia. Bune sunt tovărășiile, păstrarea și apărarea păcii, dar știm din trecut că aliațele pot fi ușor rupte când te găsești în mare primejdie. Așa că întotdeauna ajutorul de căpetenie zace numai în noi și în puterea noastră.

Mulți dintre vecinii noștri nu pot dormi hodiniți, pentrucă s'a făcut România Mare și au ajuns aproape toți Românii într'o singură țară. Și ne poartă gânduri vrăjmașe. Așa, sunt la răsărit «Rușii» cari până în ziua de azi n'au voit să recunoască unirea Basarabiei cu România și o socotesc ca o provincie a lor, pe care am ținea-o pe nedreptul. Toată lumea ne a întărit unirea Basarabiei, dar când ne va ataca Rușii, cine va sări să ne dea ajutor? Rușii râvnesc la Basarabia pentru a lăți bolșevismul lor și pentru ca să ne poată răpi din nou această parte de țară fiindcă e legată de noi. Ei și! spun și amenință cu toate prilejurile că ne vor lua Basarabia, pe care știm că în vreme de o sută de ani a fost răpită de două ori.

La miazăzi avem pe «Bulgari» cari au rămas cu o țărișoară mică după războiu, dar cu pofte mari, de a lua în viitor de la noi și de la Sârbi. Bulgarii sunt un popor harnic, dar nepotoliți în pornirile lor, oameni cu capul a mână, care și între ei se spintecă în toate zilele cu cuțitele.

Știm că ei ar vrea să ia dela România întreaga Dobroge și că țin bande de tâlhari, cari adeseori trec granița la noi și pârjolesc satele, ucid pe oameni ca pe vremea Turcilor.

La apus avem pe «Unguri» cari nu se pot împăca în ruptul capului cu ceace au pierdut pe sfânta dreptate. Ei au rămas până azi cu capul în nori, cum au fost totdeauna, și abia așteaptă clipa, în care iar să-și întindă granițele nedrepte până la Carpați.

Nici ei, nici Bulgarii, nici Rușii, nu așteaptă cu mâinile în sân.

Toți se pregătesc și se înarmează. Ungurii și Bulgarii deși sunt opriți prin contractele de pace, iscălite și de ei să nu țină decât un anumit număr de soldați și să nu și aducă arme din străinătate, nu se supun contractelor și pe furiș țin și armată mare și se și înarmează. Rușii se laudă de față, că au cele mai multe aeroplane dintre toate țările.

Noi vrem să trăim în pace cu toată lumea, dar trebuie să fim la pază și să fim gata, știind cine ne pândește din jur.

E nevoie de o mare dragoste și înțelegere, între toți românii, ori de ce partid politic ar ține, pentru a face un singur zid împrejurul țării. E nevoie să muncim cu toții, să ne creștem averea și învățătura, să putem da oștirii țării, armele de lipsă. Iar ca soldați în armata română, la trupă sau în rezervă, să ne amintim că întâia datorie este apărarea Patriei.

I. Agârbiceanu

Sfânta Inviere

...Și'n liniștea stăpânitoare a nopții glasul clopotelor va răsuna adânc și tot mai adânc, peste 'ntinderea nemărginită a'ntregului pământ, chemând pe credincioși la marea sărbătoare a Invierii... Și sfintele lăcașuri—dela cele mai umile din satele resfirate dealungul câmpiilor fără zare, sau ascunse prin văile munților, până la mărețele catedrale nu vor putea cuprinde mulțimea de credincioși îmbrăcați în haine de sărbătoare, cu fețele vesele înfrățiți cu toții, veniți să asculte sf. slujbă. De două zeci de veacuri *Sf. Inviere* e cea mai mare sărbătoare a creștinismului, căci în această zi s'a înfăptuit cea mai mare minune a lui Iisus Hristos, chemând omenirea la o nouă viață.

Și an cu an credința s'a răspândit tot mai mult în toate colțurile lumii, și an cu an sărbătoarea aceasta aducea la limanul adevărului cât mai mulți credincioși, și an cu an păstra aceeași frumusețe înălțătoare ca și la început.

Niciodată glasul preotului nu răsună mai adânc ca la această sărbătoare; niciodată sfintele lăcașuri nu par atât de neîncăpătoare ca acum; niciodată dragostea, speranța adevărul și iubirea aproagelui nu umplu sufletele credincioșilor în locul vrajbei, urii și patimii. In cursul vremurilor atât de sbuciumate pentru neamul nostru, «credința ne-a fost singurul sprijin, singura mântuire», căci numai prin ea am putut să ne păstrăm limba, țara și obiceiurile până în ziua de azi.

De câtva timp, credința a început să slăbească. Bisericile sunt tot mai goale în timpul sf. slujbe, iar ici colo, încep chiar să se ruineze. Preocupări de ordin mai practic ne depărtează tot mai mult de credință. Iar sectele religioase lăsate în voia lor încep să-și arate capul, mai întâiu cu teamă, apoi tot cu mai mult curaj, de multe ori înfruntându-ne chiar.

Să luăm pildă dela țara vecină, Rusia. Cum era înainte de războiu, când credința era lăsată în libertatea ei, și cum e azi.

Distrugerea credinții a dus însăși la distrugerea țării. Prin Invierea lui Hristos o nouă viață a început pentru omenire.

Azi când visul dorit de atâtea secole s'a împlinit, azi când toți Românii trăesc liberi în țara lor, azi când sunt atâtea și atâtea frământări în jurul nostru, iar vântul pustiului sufă dela răsărit spre noi, o nouă reînviere se cere pentru noi Românii: «Reînvierea vechilor virtuți ale strămoșilor noștri».

Atunci și numai atunci, biruința deplină va fi a noastră.

Gh. I. Marinescu

Cugetare

Tinerilor; Fiți atenți și urmați cu punctualitate sfaturile părinților și profesorilor.

Se întâmplă adesea că tinerii nu dau destulă alenție acestor sfaturi înțelepte și izvorâte în cele mai multe cazuri din propria experiență, uneori dureroasă.

Ascultând de aceste povețe, sunt feriți de decepții și, uneori, de nenorociri ireparabile.

Colonel Ioan N. Păun

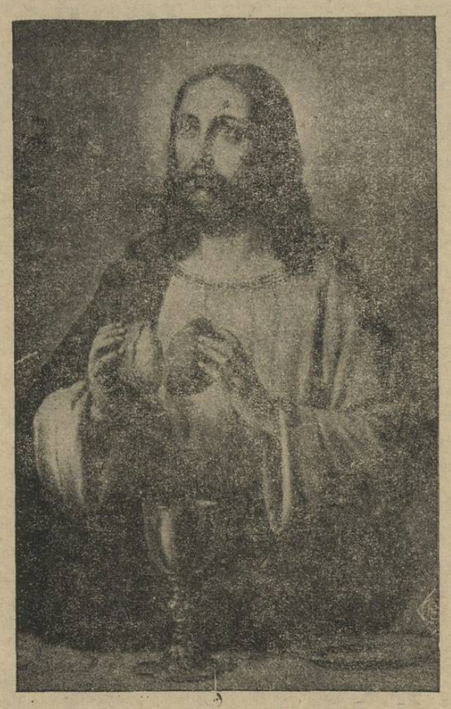

FLORIILE

Inainte cu 6 zile Iisus intră în Ierusalim, în uralele copiilor, aşternând înaintea picioarelor lui haine şi ramuri de finic.

Călare pe un asin merse în oraşul părerilor de rău ca să-l binecuvinteze înainte de a sorbi paharul cu venin. Apostolii şi cu popor mult îl urmau, iar poporul împreună cu copiii îi ţinură calea slăvindu-L. Venea aci, acel despre care scrisese cu sute de ani înainte Isaia, Eremia, Ezechil şi Daniil, ca să plinească ceace scriptura spunea omenirii despre El. Intrarea triumfală în Ierusalim a lui Iisus face să desmorţească întrucâtva inimile împietrite ale fariseilor şi cărturarilor. Fără frică, Domnul merge înainte pe calea presărată cu flori, dar şi cu mărăcini. Cu o zi înainte scoală din morţi pe Lazăr mort de 4 zile, de a cărui minune se spăimântă poporul, iar fariseii şi Cărturarii plecară la Ana şi Caiafa să spună cele ce se întâmplase. Inima lor este îndoelnică pentrucă cei ce au fost faţă la învierea lui Lazăr, crezură în El, Acel Atotputernic. De aci, apropiindu-se plinirea, merse în ciuda acelora, care în ruptul capului nu vroiau să admită că El este cu adevărat Fiul lui Dumnezeu şi că tot ce face, nu face decât cu puterea Tatălui Ceresc.

Cultura vremii, obiceiurile şi tradiţia în care se scăldau mai marii poporului Evreu, nu vroiau să ştie că cineva de pe pământ este mai aproape de Iehova, nu vroiau să ştie că vremea a trimis acum pe cel care trebuia să-i izbăvească, nu de subt apăsarea jugului Roman, ci de sub apăsarea diavolului, care pusese stăpânire pe ei. Fariseii şi Cărturarii nu puteau concepe cum tocmai acum i-a fost părăsit. Iehova, care atâtea veacuri i-a călăuzit pe drumuri drepte, trimiţându-le pe David, Solomon, Moise ca să-i ţină aproape de Domnul, fiind poporul ales, poporul din inima căruia să se nască înpăciuitorul lumii.

Credinţa lor că Mesia cel aşteptat şi propoveduit de veacuri va fi Mesia, care prin puterea sa Dumnezeiască îi va elibera de sub jugul Roman, întemeind o împărăţie puternică pe pământ şi de frica ei să se teamă toate popoarele.

Fariseii şi Cărturarii s'au înşelat amarnic, au înţeles rău mersul istoriei pe pământ, diavolul a fost acel care le-a întunecat mintea nelăsându-i să judece drept ceiace trebuia, să fie. Iisus intră în Ierusalim, tocmai ca să arate protivnicilor că lui Dumnezeu nu-i este frică de ce-i cel ameninţă. El a intrat în Ierusalim că să inaugureze patimile, care urmau deacum înainte. Copiii cântau «Osana Osana». Iisus a intrat în Ierusalim fără teamă de patimă şi de moarte înfruntând cu bărbăţie chinurile şi suferinţele, iertând până la sfârşit.

Cine putea să strige, în acest Ierusalim în care păcatele se înmulţiseră atât de mult, decât copiii, care erau curaţi cu sufletul şi cu trupul şi care nu cunoşteau păcatul. Adevărat este, că cei fără păcat şi cu sufletul curat strigă: «Osana». Cei îmbâcsiţi de păcate strigă: moartea lui «Răstigneşte-L, fiindcă el are curajul să ne dea pe faţă păcatele noastre. O neam păcătos şi nemernic, până când voi fi cu voi. Deacum Fiul Omului se va da în mâinele oamenilor păcătoşi, şi-L vor bate, şi-L vor scuipa şi-l vor răstigni; dar viaţa sdobeşte moartea, încuetorile iadului se sfarmă şi Fiul omului a treia zi va învia.

In revărsatul zorilor de primăvară, când florile din grădină răspândesc parfumul lor suav, să iasă copiii în cale cu ramuri de finic şi să strige: «Osana! Osana!, bine este cuvântat cel ce vine întru numele Domnului», Osana întru cei de sus şi pe pământ pace între oameni bună învoire.

Amin.

Pr. Dem. Iliescu

Tot despre politică!

... Tipografiile toarnă mereu, pe coale întregi, de hârtie: semne, laude, înjurături, chipuri etc... Armurăriile se ușurează de pavara cartuşelor şi revolverelor... Codrii dau bâte... Cârciumarii îşi desfac cu satisfacţie otrava sufletească... Acestea toate dragă Doamne, numai pentru politică.

Veşinii, cu copiii, cu toţii se ceartă tot pentru politică — pe care nu ştiu cum s'o joace.

Gâlceava se aprinde. Femeile se strâng şi-şi cheamă soţii, blestemându-şi ziua naşterii. Vitele în coşoare mănâncă stele, cercuri şi linii în picioare. Când vor porni la plug, vor fi grase de le vor sufla vântul. Maşinile aleargă, în sgomot mare şi înconjurate de miros de benzină, tot după votul universal. Femeile — văduve de războiu — sunt căutate ca niciodată. Noroc că li-se mai deschide şi lor uşa şi li se mai calcă pragul casei. Ba fac şi politică! Şi-s gălăgioase, vai de lume! Alta mai bătrioară se miră ce pacoste a dat pe capul ei: că dacă n'o vota pe cutare va pierde pensia...

Propagandiştii şi-au desfăcut gulerul de la gât ca să poată ţipa mai tare.

Votul se cumpără cu bani, făgăduieli, minciuni. Şcoala e uitată! Biserica goală!

Se apropie alegerile. Fiecare sătean, cu drept de vot, înarmat cu un codru de mălaiu şi două cepe la traistă se duc la vot.

I. Dumitrescu—Bistriţa

Şi ce lume multă e strânsă acolo! Printre oameni se află şi femei. Câte unul mai glumeţ, scoate o păpuşă din buzunar şi vrea să-le arate «norocul». Delegaţii de la urnă, se uită unul la altul şi din când în când strecoară şi vorbe de ură.

Femeile întreabă: «Pe cine să lipesc domnule, căci uitai cum îmi spuse domnul primar?.. La întoarcere, pe drum, sătenii iar se ceartă. Oare pe ce se ceartă? Pe moşii?

Nu. Ei nu sunt de vină, ci aceia ce i-a luat şi i a vârât în pacostea asta de politică, făcându-i străin de instituţiile de cultură din sat, străin de gospodăria sa şi străin de aproapele şi fratele său.

Oameni buni! Lepădaţi haina împrumutată de politicieni, căci în cutele sale se găsesc îngrămădite toate urâciunile!

Săteni! Odată cu sâmburele politicii, s'a înghemuit în casa noastă şi sărăcia! Aţi slăbiţi atât trupeşte cât şi sufleteşte! Deci leapădă politica, neavând nici un folos depe urma ei.

Iosif N. Dumitrescu.
învăţător.

Politica şi cultura

De la războiu încoace, alegerile de senatori, deputaţi, primari consilieri, şi alte demnităţi din conducerea ţării, se ţin lanţ,

Abia se aşează unii şi partidele protivnice, încep a demasca poporului toate actele de necinste, ca mai apoi să le fie prilej de prăbuşirea lor.

Iată chipul destul de ruşinos şi chiar revoltător, că avutul ţării, ajunge să fie pus la îndemâna politicianilor de rea credinţă, care fără nici o milă rod avutul muncit de mâinele noduroase ale plugarilor noştri.

De la cel mai umil cetăţean şi până la cel mai de sus pus, se dau aprige lupte pentru acapararea slujbelor grase, cu scopuri de îmbogăţire.

Dacă în sufletele politicianilor de acum, ar fi jertfa pentru binele public şi înălţarea neamului, atunci de sigur, că şi viaţa noastră ar înflori. Lupta, forţa şi chiar crima pentru reuşita cutărui candidat nu ar mai fi, pentrucă poporul cunoscând sub alte raporturi viaţa cinstită şi faptele măreţe ale cutărui politician, succesul e de la sine câştigat.

Politica de azi e politica căpătuelei şi nu se potriveşte întru nimic cu aceia a marilor bărbaţi de jertfe din trecut, care au muncit cu rod în ogorul binelui public,

Politica de partid a ruinat gos-

C. Georgescu—Obrejiţa

podăriile şi mai cu seamă, a turburat liniştea satelor, grupând muncitorii harnicii de altă dată, în tabere vrăjmaşe.

Dacă dragostea şi gândul ne mână, ca să vedem, ce fac sătenii, apoi la fiecare clipă, e motiv, ca să suspini şi să plângi răcirea la care i-a dus politica.

Intâlnirile şi sfaturile nu mai sunt în şcoală sau în pridvorul bisericei, ci pe la cutare politician sau în cârciuma diavolului.

Unirea şi dragostea de bine, care făcea fericirea muncitorilor de altă dată, a pierit, înlocuind patima şi păcatul.

In aceste timpuri, când—politica — s'a dovedit a fi prilej de răutate, se cere unirea tuturor forţelor.

Răspândiţi foloasele culturii, ca muncitorii să-şi vadă de câmp, de luncă, de pădure, de casă şi suflet. Popoare mai mici şi-au mărit avântul prin lumină şi muncă, — pe când noi, nu ne gândim şi nici nu ne înspăimântă, ce ne poate aduce starea de acum!

Politica de însănătoşire morală, e politica ce ne trebueşte nouă!

C, Georgescu-Obrejiţa

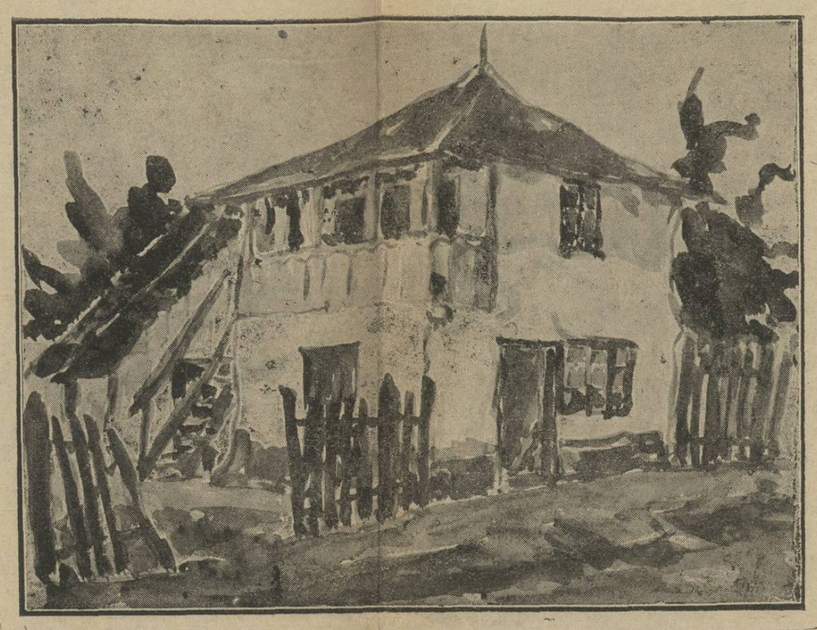

Casă de ţară

Dragostea creştină înalţă viaţa

Omul: o picătură de apă într'un imens ocean. Călător pe acest pământ. Abur care întru puţin se arată, şi după aceia piere. Şi totuşi el este regele făpturilor, pus «să stăpânească peştii mărilor şi pasările cerului, dobitoacele, şi tot pământul şi toate cele ce se târăsc pe pământ».

Inaltă-i e menirea şi mult frumos i-a fost rânduită viaţa. Dar, vai, omenirea a părăsit făgaşul vieţii orânduit de Dumnezeu şi în loc de fericire a agonisit durere.

Ori, Dumnezeu n'a zidit pe om spre aceasta, ci toate suferinţele sunt isprava omului însuş îngropat în neştiinţă şi putrezit în patimi.

Atât timp, cât această omenire îmbătată de succesele progresului civilizator, va căuta leacul isprăvirii în ea însăş, nu se va tămădui de răul care-i roade inima tot mai adânc.

Mântuirea ei este în legea pe pe care a nesocotit-o, în legea Dumnezeească e s t e dragostea, propoveduită de Hristos Mântuitorul. Ea este sămânţa roditoare a tuturor bucuriilor, hărăzite nouă de zidităorul.

La o parte cu toată sgura ce s'a depus peste această lege, care ne-a vestit nădejdea, mângâierea şi fericirea.

Setea după mai bine, suspinul după fericire şi dorul după sfinţenie să ne hotărască odată a îmbrăţişa sincer pe Hristos. El este limanul mântuirii. Acolo unde este El, ura se topeşte, duşmănia aduce înfrăţire, neînţelegerea pace, silnicia milă, lăcomia dărnicie, egoismul vătămător dragoste nețărmurită faţă de toţi.

«Poruncă nouă dau vouă, ca să vă iubiţi unul pe altul; precum eu v'am iubit pe voi...

Şi întru aceasta vor cunoaşte toţi că ai mei ucenici sunteţi, de veţi avea dragoste întru voi». Ioan 13_{34}.

Aceasta este legea sfântă, înfăptuită de Hristos pe pământ, drept pildă pentru voi.

Ea toarnă adevărata fericire în inimile cări o au.

Numai iubirea aceasta, propoveduită de Mântuitorul,— e în stare să realizeze lucruri mari, numai ea poate aduce o nouă rânduială în omenire.

Legea iubirii organizează pe omul lăuntric, învinge instinctele bestiale şi naşte şi în afară pe omul nou.

Iubirea în Hristos nu cunoaşte graniţe şi piedici, ea e liberă de orice cruzime şi vrăjmăşie. Ea topeşte îngheţurile inimii, aduce înviorare şi desăvârşire.

Ea trezeşte conştiinţa întru împlinirea datoriei. Iubirea e adevăr, e bucurie, este isvorul întregei creaţiuni.

Adevărata hrană a omulu trebue să fie iubirea şi dreptatea în Hristos Mântuitorul. In această iubire omenirea va găsi robia şi libertatea sublimă care o va mântui de necazurile şi durerea de azi.

Nu este cu putinţă ca omenirea să scape de durerile de azi decât supunându-se lui Hristos, dragostei şi dreptăţii Lui.

Să facem pentru altul, în oricare împrejurare, în ori ce timp şi cu ori ce prilej aceia ce voim ca şi altul să facă pentru noi — iată „dragostea creştină".

Când omul va înţelege aceste învăţături dumnezeeşti, când omul în orice situaţie socială s'ar afla şi orice situaţie materială ar avea, va vroi să priceapă că fără de Hristos, viaţa este o zădărnicie, că fără dragoste şi dreptatea lui, nu poate trăi nimic în veci-nicie, că răul vieţii provine din el însuş, atunci faţa lumii se va schimba.

Noi nu suntem numai ai pământului ci aparţinem şi unei lumi mai bune. «Problemelor de pe pământ le putem da o deslegare justă, numai dacă ne aducem mereu aminte de cetăţenia cerească şi lucrăm după îndemnurile ei».

Să ne aducem mereu aminte că nu ne putem transforma viaţa, curăţind-o de toate suferinţele umane, de toată ura şi nedreptatea, decât prin Hristos şi dragostea ce ne-a poruncit s'o «avem între noi».

D. D. Achimescu

IUDA

(Icoane din vechea Iudee)

— Lasă-l!

— Dece?

Şi-un chip puhav, cu pistrui multe, abia văzându-i-se ochii de ciuful roşcat în cârlionţ se întoarse întrebător.

— A băut destul! Fu răspunsul unei cumetre prea grasă — desculţă şi cu poalele sufecate în brâu, şi pe care însfârşit se poate c'o ciupise? de inimă — mila..

Astfel, că încetară răutăcioşii să mai întindă trestia cu buretele îmbibat în oţet...

Dar, poporenii rămaşi, împărţiţi în tabere se rămăşăguiau între ei:

— A murit.

— N'a murit.

— Nu mai mişcă...

— Nu icneşte?

— Se preface...

— Aş. Când l-au batjocorit n'ai văzut cum a ridicat privirea la cer? Părea că se roagă.

— Şi numa'n dreptul crucii e senin...

— Şi'mprejurul capului un smoc de raze.

— Minţi — Spui prostii...

— Eu !?

— Tu!

— Ba! Tu!.. Gata să se încaere. Dar un sutaş, ce fusese pe semne lăsat de pază, voind ca să curme începutul de gâlceavă şi ţinând poate şi el să se încredinţeze dacă în adevăr — omul — răstignit între tâlhari şi-a dat duhul, se înalţă în vârful picioarelor ca mai potrivit, îl împunse sec, între coaste cu o suliţă lungă şi-apoi tăcut aşteaptă... O jurubiţă roşie de sânge se prelinse şi curse apă... Poporenii mulţumiţi de ispravă, coborau cu gând îndoelnic, colina, uitându-se de nenumărate ori înapoi, ca în alte vremi — Sara — fără teamă însă cu mânia lui Dumnezeu îi (însări!)

Singură, Maria din Magdala, în cumplita ei durere, hohotea şi în neputinţă, scormonea pământul, în care fusese trainic înfiptă — Crucea!..

Intr'o crâşmă ca toate crâşmele:

Ca deşteptat dintr'un somn lung

Cesar Pruteanu

Iuda se uită temător în toate părţile, apoi, înfricoşat, privi cu luare-aminte statura înaltă, a fariseului şi întrebă:

— Ce vrei? Ce căutaţi?

— Pe Iisus Nazarineanul... pe Impăratul...

— Nu!.. Nu!.. nu ştiu!.. nu ştiu!.. unde e... căutaţi-l... căutaţi-l voi... e în lume, e'n mijlocul vostru, e lângă tine acum... Da.. da... uite-l zâmbeşte şi vă binecuvântă. Iuda rămase cu privirea dusă departe, visătoare.

Fariseul îl prinse de mână:

— Lasă glumele.,. Dă-ni-l... îţi plătim...

— Mă plătiţi? să vi-l dau eu? Să-l vând eu? Tresări, gândi...

Apoi, dând din cap ca pentru sine adaogă:

— Nu pot! Nu pot!..

— Cincisprezece arginţi!.

— Nu pot...

— Ne-arăţi numai locul.,. Am ostaşi.., îl prind ei... Nu aşa ostaşi? Zalele se mişcară şi trei patru coifuri însemnară în aer o linie verticală.

— Nu-i facem nici un rău... nici...

— Nu.

— Douăzeci de arginţi... Nu va şti nimeni... Nimeni.. Judecătorii vor să-l aibe înfăţişat înaintea lor.,. să-l întrebe de legea cea nouă.,. douăzeci şi doi de-arginţi.

— Nu pot..

— Dar eşti bogat?

— Nu... singura bogăţie e sufletul...

— Eh! Tot sărac.., îţi trebuie bani.

— Adevărat.., îmi trebuie bani.., bani... Şi pare că repetând cuvântul văzu sgomotul căderii lor în grămăjoară. Bani... bani.,. şi Iuda îşi aminti,.. din drumurile făcute cu cei doisprezece apostoli, urmând pe Mântuitorul, care în orice oraş, sat, colţ de drum sau petec de ţarină, predica lumii, legea cea nouă, într'o clipă de răgaz, aproape de sărbătorile Paştilor, înţelese că în viaţă nu-i singur, răsleţit, că e legat, că are un cuib undeva, o soţie părăsită, aproape uitată, în pat, cu pieptul sfărâmat de-o boală, ce ucide încet, pe nesimţite, dar nu iartă niciodată şi doi copii mărunţi cât vlăstarul de măr—şi se abătu să-i vadă.

Temător, căci se ştia urmărit ca un fur, a ocolit uliţele mai bătute de forfoteală şi pe înserat tiptil-tiptil, s'a strecurat în ogradă, în casă.

Un opaiţ abia lumina un unghier de odaie.

Domnul e cu voi.

Cultul Patriei și Apărarea Națională

Hidra blestemată a comunismului din Basarabia, a stârnit profundă îndignare în adevărata lume românească. Nu este om cu suflet de român, care să nu vadă în evenimentele din Basarabia prevestirea unor vremuri turburi, unor vremuri de cumplită încercare.

Puternica asociație «Cultul Patriei» străbătută de cel mai nobil și cald patriotism, a ridicat cuvântul, așteptat de întreaga suflare românească.

A pornit la luptă sfântă, să plivească neghina svârlită în țarină de cel viclean.

A dat semnalul de alarmă în fața pericolului ce se ridică amenințător la granița răsăriteană și în fața curenților de destrămare sufletească din interior.

Puteau să tacă oare Marii Conducători de oaste, Bravii Generali, cari sub grindina de gloanțe au primit botezul de foc pe câmpul atâtor vestite bătălii și au smuls de sub urgia dușmană țara sfințită prin valuri de sânge cald?

Puteau să tacă oare luminătorii neamului, Profesorii Universitari, cari conduc pașii poporului nostru pe cărarea vieții eterne?

Puteau să tacă oare toți Românii conștienți, când de-alungul Nistrului se concentrează trupe roșii și anarhismul se întâlnește la fiecare pas?

Răspunsul a fost dat cu putere neînfricată și cu răsunet adânc în sufletul poporului.

De-asupra luptelor de partid și a măruntelor ambiții, se ridică marea problemă: Apărarea națională, care trebue să rământe mintea tuturor Românilor.

Sa fie sigur D l Profesor Universitar Marin Ștefănescu, că, acțiunea pornită de Cultul Patriei e primită cu multă însuflețire și dragoste de toată Preoțimea și Invățătorimea românească și de toți locuitorii cari poartă în piept un suflet nobil de Român. Doar înstrăinații și lașii vor sta departe, posomorându-se.

Și dacă nu se vor trimite scrisori de adeziune de toți, în sufletul fiecăruia e crestată însă legătura trainică și nemincinoasă și vom urmări cu interes și ardoare acțiunea pornită de cea mai patriotică și românească asociație Cultul Patriei.

Este ceva sfânt și puternic în ființa noastră: iubirea de Dumnezeu și de Patrie, care nu ne va lăsa să pierim din viața popoarelor pământului.

Cu Dumnezeu înainte, la izbânda desăvârșită.

Pr. Ștefan Florescu.

Pace vouă!..

Memoriile Regelui Carol I.

Le-am citit lacom și stăruitor. Simplitatea stilului și curățenia limbii dovedesc un suflet ce știe să se spovedească cinstit și minunat.

Truda și bucuria de fiecare zi sunt scrise fără podoabă, și modest. Sunt scrise cu grija omului ce nu vrea să lase a se crede că din munca închinată fericirii unui popor ține să facă o monedă țipătoare ce să treacă din mână în mână fără zăbavă.

E modestia ce glorifică dela sine. Memoriile acestea, închizând în ele o viață ce-a slujit credincios idealului ce și-a impus, arată tăios—totodată—intriga și patima țesută—de multe ori desgustător—în jurul Marelui Rege.

Hotărârea sa le-a înfrânt. A știut culege ce era folositor țării.

A știut să arunce departe tot ce venea necurat, cu gând dușmănos sau nepriceput.

Dar cartea aceasta ne-a și îndurerat. Căci ea ne-arată cum primejdia amuțea patima, înviora energiile și din toți făcea o stâncă.

Ne-a 'ndurerat în sterpiciunea vremurilor ce trăim.

Ultimele luni au făcut să se simtă tot mai puternică amenințarea comunismului sovietic. Primejdia dela Răsărit, de dincolo de Nistru, din țara ce suferă cea mai nenorocită experiență cunoscută în istoria omenirii, nu este o glumă și nici un pretext de zăzanie vinovată.

Ea este o realitate ce înspăimântă.

In realizarea poftei de comunizare universală a întunecaților la minte, comisari sovietici, Basarabia le stă în cale. Și cu tot dinadinsul au pornit la bolșevizarea ei.

Incercării acestea, obrajii lor ce nu știu să roșească, li se cuvine o palmă zdravănă și usturătoare; iar ea nu e cu putință decât prin unirea tuturor.

Conducătorii politici ai acestei nații, uite măcar acum măruntele interese de partid, unească-se în suflarea întregului românism, ca stâncă de neclintit să stea în calea furtunii ce se vestește năpăstuitoare.

Să uite vremelnicia. Să ghicească și să slujească veșnicia ce e a acelora pe care nu-i cunoaștem și cărora le suntem datori.

Intărească-se în dorința lor bărbătească răsfoind memoriile Marelui Rege al cărui suflet stă deveghe la temelia acestui stat.

CONSTANT. ONU.

Despre gospodăria sătească

Ori cărui cetățean i se cere muncă depusă în mod conștiincios pe altarul patriei pentru binele lui și al neamului. Ne am învățat a aștepta totul de la cei de sus, ca și cum cei de sus ar fi obligați să ne dea pe gât «mură în gură» sau cum zice omul «pică pară mălăiață».

Cei de sus au alt rost, — nu pot să se ocupe de aproape de toate treburile satelor. Ș'apoi chiar dacă ar avea timp, nu pot să știe ei de ceiace avem noi absolută nevoe.

Strânși aci la olaltă, în frumosul sătuc al nostru, trebue să ne chivernisim și să ne îndrumăm unul pe altul, hotărându-ne singuri să facem ceiace este de trebuință în sat. Casa este gospodăria noastră, a fiecăruia și cu cât omul are tot ce-i trebuie pe lângă casă (plug, lemne, căruță, boi, vaci, oi, păsări, șopron de vite, magazie pentru bucate, soproane pentru adăpostit toate lucrurile) cu atât mai mult se crede că are o bună gospodărie și deci este un gospodar bogat. Dar nu numai atât. Dacă n'ai, ești dator să muncești să ți le faci și odată dobândite ești dator să ți le păstrezi. E lucru mare a păstra ceace ai moștenit sau ceace ai făcut.

Ți-au înbătrânit boii, întinerește-i, ți s'a rupt gardul, repară-l. La fel cum se gospodărește o casă de om, în interesul familiei.

Tot deasemenea trebue să se gospodărească și satul. Dar casa și-o gospodărește fiecare — satul cine? Satul? Satul trebuește îngrijit cu sfințenie cu ajutorul tuturor locuitorilor, după cum casa, de toți membrii familiei! Strânși în jurul celor mai pricepuți, vom observa de ceace satul are nevoe. Vom lua hotărârea să facem, vom depune muncă și capital (așa cum s'a mai scris în obștea satelor) și vom porni la lucru.

Satul trebue înfrumusețat și împodobit deocamdată cu sfintele altare de lumină, școală și biserică. Acestea trebuesc întreținute cu mare sfințenie și totdeauna să fim atenți și să-i venim în ajutor oridecâte ori are nevoe de noi.

Să nu uităm, că, atât cât le dăm, ne dau! Afară de aceasta o bancă populară, meritâ să ne

I. Florescu—Ionești.

ridice starea materială.

Nu însă o bancă, așa cum am văzut multe, ci această instituție să fie tuturor exemplu de cinste, muncă și jertfă, prin actele de caritate săvârșite de ea și de membrii săi. Școală, Biserică, bancă, fiecare cu rostul lor bine determinat, poate să facă tot de care satul are nevoe.

Situația satelor se judecă după felul cum sunt ele, sau nu gospodărite. Totdeauna să cinstim pe cei pricepuți și să le ascultam îndemnul, căci tot ceace facem, nu facem pentru nimeni decât, numai și numai pentru noi! Iar ceiace facem nu este al nimănui, ci este al tuturor. După ce am ridicat prin munca noastră ceiace am văzut, vom putea să facem și alte lucruri mai mici, dar cari ne sunt deasemenea necesare. Puțuri și eleștee pentru sănătatea noastră și a vitelor, dacă prețuim viața și vrem să avem vite sănătoase și puternice.

Vom porni să facem acolo unde este nevoe, podețe peste apele curgătoare, șanțuri drepte de scurs apa de pe șosea ca să putem merge cu ușurință pe șosele.

Să ne îngrijim de izlazurile comunale să le curățim să poată crește iarbă pentru vite. Ne putem uni cu toții, să putem, cumpăra tot felul de unelte agricole și să putem a ne înstări cât mai bine gospodăriile noastre. Nici un ins din satul nostru să nu fie sărac; atunci când nenorocirea a dat peste cineva să-l ajutăm cu toată inima, căci nu este lucru mare, un coș de porumb, dar ți-e mai mare drag când îl vezi pe vecin că a scăpat de necaz (nu cum este astăzi în multe părți unde fiecare ar vrea să vadă pe vecinul său la aman). Și câte altele nu s'ar putea face într'un sat, cu oameni luminați, ascultători și muncitori. Făcând așa pe întinsul țării, noastre, vom avea sate cu săteni bogați.

Ioan Florescu.

Hristos a înviat

Ninși sunt pomii din livadă, de a petalelor splendoare
Ninși și vișinii din coastă, argintați sclipesc sub soare.
Ceru-i plin de blânde raze ce desmiardă-acest pământ,
In azurul lui se scaldă, împrejurul Celui Sfânt.

Impletiți voi blânde astre, o cunună de scântei,
Alegeți plăcute raze și'mpletiți trei câte trei —
O cunuă fără seamăn săvârșiți toate 'ntr'un dor
Și'mpletind cântați de apururi, cântecul neperitor...

«Intr'o mante purpurie, cerul azi e'nvestmântat,
«Din mormântul cel cu streajă, Cel Divin a înviat!
«Și peceți și lespezi grele, toate'n lături s'au mișcat,
«S'a adeverit Cuvântul, căci, Hristos a înviat!..»

Dați acea cunună scumpă, Celui care s'a 'nălțat
Din mormântul mut și rece; și din morți a înviat.
Voi, popoare de tot felul, credeți tot ce vi se spune,
Căci Iisus era Cuvântul, și Cuvântul nu apune!

Emilia R. Popescu

Țăranul român

Este nădejdea neamului, puterea și fala țării, este pătura sănătoasă din țara noastră. Țăranul român este cel mai mare în număr din locuitorii țării formând 80 la sută din populația ei. El biruește în lupte în vreme de grea cumpănă, țara la el apelează și acesta sare în ajutoru-i, făcând minuni de vitejie. Pe cei mai mari scriitori îi vedem arătând în cele mai frumoase chipuri pe aceștia. Țăranul cu arma'n mână în zile de primejdii pentru patria lui, știe cu vrednicie să-și apere pământul lui scump lăsat de moși strămoși dându-și chiar viața pentru apărarea lui.

Numai țăranul român vedem că-și păstrează portul și frumoasele obiceiuri strămoșești. El este cel ce-și cântă cu drag doina în urma plugului tras de plăvanii lui dragi răscolind pământul din care scoate aurul atât de prețios.

In vreme de război țăranul român știe să spuie cu mândrie: «Pe aicea nu se trece»!

E păcat că nu se întrebuințează mai multă cultură pentru cei mulți de la țară și care au nevoie de mai multă lumină, mai ales aflându-se într'o țară liberă și bogată și ceia ce se face pentru el, adică puținul bine pentru țăran, este necomplect și pripit. Cu el țara nu perde ci înaintează.

Avem peste 10 milioane țărani și cei ce îi vin în ajutor pe terenul cultural, sunt prea puțini.

M. Gh. Bălan-Buzeni

Bordei și Castel

Când pe cer străluce luna cu luceferi și cu stele,
Făurit a fost să fie, lumi de basme prin castele:
Căci la masa verde «Domnii» pe'ndetele se răsfață
De-ale lumii bunuri toate, ce li-s date în viață.

Vinul curge prin pahare ca o mare nesecată
Veselind pe toți mesenii ce vorbesc dela olaltă.
Mai de-o parte «Demozele» și cu «Doamna cea de casă»
Răfuesc la cărți un «pocăr» adunând comori pe masă.

Mai de margini în bordeiul singuratic de sub deal
Zace-o lume'n veci bătută de al sărăciei val.
Intr'un colț, lângă perete, într'un sfeșnic mic și scund
Arde-un muc de lumânare, ca un duh de muribund.

Cei din'nuntru n'au pahare, n'au nici vin; nici chiar lumină,
*Căci în toată'ncăperea, **sărăcia** e stăpână.*
Și'n mizeria adâncă, lungă, tainică, pustie
*Grămădiți, **„Sătui de foame"** *aștept moartea, să le vie!*

Când pe cer străluce luna cu luceferi și cu stele
Făurit a fost să fie, lumi de basme prin castele!
Mai de margini în bordeiul singuratec de sub deal,
Zace-o lume'n veci bătută de al sărăciei val!

Al. Chicioroagă

Primăvara

Zăpada, diadema iernii—a cărei frunte o încinge—s'a șters. Soarele, a reușit să străbată printre straturile de nori întunecoși și să salute cu fața palidă ghioceii și zambilele suave.

Lunca e verde, iarba deasă și catifelată, o îmbracă ca un pluș persian. Mugurii plini, surâd pe ramuri și-și deschid sânul, sub sărutările fermecătoare, ale zefirului șăgalnic și pribeag.

Câmpul e negru, de dunga brazdelor răsturnate de curând, răspândind un abur cald, primăvăratec..

E așa de frumos în crâng, sub tufe și prin pomi! Micșunelele ne îmbată cu parfumul lor minunat, viorelele albastre ca cerul și cocorii albi ca zăpada împodobesc cu măestrie, covorul, plin de poezie.

Pare că o mână nevăzută, călăuzită de o înaltă pricepere, le-a risipit pe ici pe colo, dându-le culori catifelate sub lumina lunii, și strălucitoare sub bătaia soarelui zâmbitor, și această mână e a «Bunului Dumnezeu ce domină în totul.

Cerul, ca o mare de smarald, ne surâde prin razele de safir ale soarelui și ne promite parcă mai multă îndurare, mai mult îndemn la muncă, mai mult dor de viață, de tot ce este bine și frumos...

Turme blânde de mioare, pasc iarba fragedă a câmpiilor mănoase, în timp ce copiii își povestesc și râd de pățania babei Dochia din vechime, pe care a înămețit-o zăpada, prin munți — fiind cu oile.

O! Timp frumos!.. Tu înalți sufletele peste culmile nepătrunse și natura reînviată, umple de parfum îmbătător, întregul văzduh ce trimite până la ceruri, o mireasmă plăcută, spre lauda Bunului Creator!... **E. P.**

Copiii se speriară. Femeia, din așternut ridică capul, îl privi o clipă apoi isbucni.

— Tu? Tu? Ai venit? De ce ai venit? Să vezi că sunt bolnavă, că mă sfârșec... că mor... c'am doi copii flămânzi și goi... cari trăesc cu te miri ce? Și femeia ridicându-se în capul oaselor o tuse seacă îi înecă pieptul.

— Vezi—uite, uite sânge și-și șterse mâna înroșită de așternut. Asta e... asta e marea minune a lui Rabi al tău... vezi?

— Taci!..

— Vezi? sărăcie goală și lucie, în casă nu-i un codru de pâine, ca pruncii să-și potolească foamea... datoria făcută prin vecini am plătit-o cu cele două capre, iar pământul, din ce mai câștigam abia, judecătorii l'au dat lui Ioss, că are copii și-l muncește... Casa, nu mai este a noastră... tu crezi în el...

— Taci.

— El... dacă e așa mare, dacă e așa puternic dacă face minuni, dacă e fiul lui Dumnezeu, atunci dece n'are grijă de tine și de-ai tăi? Uite-te... vezi... ce sdrențuit ești, n'ai sandale, barba și părul tău încâlcit... ochii tăi lucesc în fundul capului, neîngrijit, gonit, bârfit de toți, pândit, urmărit de judecătorii, care vor să-l prindă pe stricătorul de legi că...

Vorba femeii se întrerupse de-odată. O spumă gălbuie, roșiatică, fierse între buze, și într'un cuvânt de blestem, ce-i scuturâ mădularele, își dete sfârșitul, căzând pe lăicer.

Cuvântul fariseului îi răsună în urechi:

— Douăzecișicinici... Douăzecișapte.,

— A!.. nu...

— Copiii tăi sunt pe drumuri!.. Nevasta ne'ngropată... de nu primești banii, te judecăm pe tine... Douăzeci și nouă... Și fariseul îi șuieră la ureche:

— Ce zici?

— Nu p...

— Treizeci... Treizeci... Ce mai vrei? Unde-i.. Spune unde-i?

Zalele, coifurile se mișcară de nerăbdare.

— Treizeci... Unde-i?

Și Iuda înfricoșat privind statura înaltă a fariseului grăsun simțindu-se parcă în fața unei prăbușiri, clătinându-se ca un om beat, pierdut, rosti răgușit:

— In grădina măslinilor!..

— L'au prins...

— L'au judecat...

— Il răstignesc...

— Cand?

— Acum... Acum...

— Pe Impăratul Nazarinenilor?

— Pe...

Și om cu om, cunoscut sau necunoscut—se oprea unul pe altul.

— Ai auzit?

— Da!

Schimba vestea cea nouă cu adausurî, cu păreri proprii — amestecând în graba povestirii vre-o înjurătură scăpată, vre-un blestem sau vreo compătimire pentru cel încătușat. In cetele celor dornici de «nou», nemai văzut; nemai auzit, își îngroșau rândurile mai mult, din ce în ce mai mult cu răzbunători, cu obișnuiții clevetitori defăimători și cu mulți gură cască?..

— Convoiul..

— Trece convoiul..

— Feriți...

Și ostașii romani cu sulițele lor lungi îndepărtau mulțimea care se'nbulzea pe calea cea mare.

— Unde-i?

— Vine.

— Trece...

— Iată-l.., și se făcu o tăcere:

— Iată-l.., pe împăratul Iudeilor.

— Il duc la Golgota...

— Mărire Impăratului... isbucni batjocoritoare mulțimea:

— Mărire...

— Osana fiului lui David... Ha! Ha!

— Vrem o minune...

— O minune...

— Phui! Phui! scuipară, îl loviră și asvârliră în el, cu ce apucară la îndemână!

Fiul Domnului sdrobit își târa singur crucea.

II.

Se înoptase de-a binelea. Oraşul, încetase lărmuiala, iar pe drumul ulițelor strâmte, luna, arar, mai desena stângaci câte-o umbră de om...

Fariseul, la vederea lui Inda, cel cu un ochiu ceacâr, în chilioara turnului de pază, se sculă dintr'un jilț, se apropie de masă, desnodă o pungă mare și începu să numere:

— Ține, un argint.

— Unul... abia șopti Iuda. Ochii i se deschisese lacom, mâna în tremur îi era întinsă în așteptare. O umbră de miluiri îi încolți în inimă. Ar fi vrut să-și tragă mâna înapoi. Mâna ședea întinsă.

Umbra părerilor de rău se șterse. Ce frumos era argintul neted, zimțuit... cum lucea, era nou-nouț, în înserate părea un ochiu de lună.

— Unul... da! numai unul i-a pus în palmă... Iuda gândi: și el fusese numai unul în lume, și-a avut numai un frate, un sfătuitor, un îndrumător, și a avut numai o dorință, de a fi stăpânitorul lumii pământene, numai unul... unul... el...

Fariseul numără:

— Doi...

— Doi... odată... numai doi... pe malul lacului Ghenizaret... a stat de taină pătrunzând nepătrunsa 'nțelepciune a învățătorului Iisus... doi,.. și a crezut de atunci în...

— Trei...

— Trei: Tatăl, Fiul și sfântul Duh. Iuda, vrea să ducă dreapta la piept, buze, frunte, în semn de închinare, dar simte arginții în palmă și ochiul ciacâr se încruntă:

— Patru...

— In patru colțuri ale lumii

Biblioteca Agricolă

Noţiuni practice

— de —

Entomologia şi Parazitologia Cerealelor
Bolile Consumatorului

— d e —

Adm. Căpitan Ovid Constantinescu şi
Medic Locotenent Dr. Alex. Binder

Preocupările în domeniul ştiinţii practice nu sunt prea asidue la noi.

De aceia lucrarea *D. Căpitan Ovid Constantinescu*: *«Noţiuni practice de Entomologia şi Parazitologia Cerealelor, Bolile Consumatorului»*, în colaborare cu *Domnul Dr. Alex. Binder*, este binevenită. Dealtfel D. Ovid Constantinescu nu este debutant în literatura noastră practică. Intr'o serie de lucrări, a mai studiat principalele cereale: *«Grâul»*, *«Secara»*, *«Ovăzul» şi «Porumbul»*, atât pe latura lor agricolă, cât şi în partea lor industrială şi comercială.

Ultima D-sale lucrare, — Noţiuni practice de Entomologia şi Parazitologia Cerealelor, Bolile Consumatorului —, este interesantă deoarece tratează o problemă importantă atât pentru agricultura românească cât şi pentru consumatori.

In acest studiu după se se descriu într'o clasificare ştiinţifică diferitele afecţiuni din ordinea vegetală sau animală cari pot atinge cerealele, tratează remediile lor şi arată cari sunt consecinţele asupra patologiei omeneşti.

D-sa ridică cu această ocazie şi *chestiunea elementelor de nutriţiune şi de acţiune asupra organismului omenesc, problema vitaminelor*, — care aruncă noui lumini asupra asimilării şi funcţiunei organice şi deschide perspective de noui ceretări a elementelor componente în celula animală şi vegetală.

Lucrările D. Ovid Constantinescu au această valoare practică de a face scurte monografii asupra cerealelor îndemnând pentru extinderea culturilor, selecţionarea plantelor şi raţionalizarea comerţului de cereale.

In descurajarea agriculturilor datorită crizei prin care trece această ramură a producţiunei naţionale, — cu rădăcini mult

Căpitan Ovid Constantinescu

mai adânci decât terenul economiei româneşti, — pentrucă în celelalte state agricole criza este şi mai puternică şi cu efecte mult mai grele decât în România, lucrările D. Ovid Constantinescu sunt un îndemn şi o speranţă pentru noi.

Dr. I. TATOS
Asistent al cursului de Cereale de pe lângă Academia de Inalte studii Comerciale şi Industriale din Bucureşti.

Cultură şi unitate sufletească

Când flacăra năprasnică a marelui război s'a stins, am început să reparăm pustiirile cumplitului dezastru. Oraşele şi satele peste cari s'a deslănţuit urgia, cu toată nemilostiva ei înfiorare, s'au ridicat din ruina fumegândă, obiectele de artă distruse au fost în parte refăcute şi peste câmpiile sfârticate de obuze şi stropite cu sânge, plugul paşnic trage brazda binecuvântată.

Dar marile suflete de Români, văzut-au că în casa mare a neamului întregit, mai este întuneric, neînţelegere şi putrejune. Şi acum zeci ani a început să apară în inima Ardealului desrobit, această foaie românească scrisă în duh creştinesc. De atunci «Cultura Poporului» a tras brazdă adâncă în ogorul înţelenit al sufletului românesc.

Până în cele mai depărtate colţuri de ţară, în cele mai sărăcăcioase colibe, unde se găseşte lume îndobitocită de mizerie, de necazuri şi suferinţă, ziarul acesta a dus o o rază de lumină şi speranţă, un cântec de veselie, o pagină de evanghelie şi un dor de minte şi înălţare naţională. Şi zi cu zi, această foaie a pătruns tot mai mult în sufletul poporului, ducându-i hrană neperitoare prin

Pr. Ştefan Florcscu Frumoasa

sfaturi sănătoase — frântură din sufletul celor ce scriu. De zece ani a fost sentinela neadormită la poarta sufletului românesc, de zeci de ani a fost aluatul frământăturii sufletului naţional, de zece ani seamănă cu hărnicie sămânţa culturii, iubirii şi înfrăţirii şi pliveşte neghina svârlită de cel viclean în ţarina românismului.

In aceste vremuri de sbucium şi prefaceri, când gazetăria românească e atât de slabă, când vânturi de destrămare sufletească bat furios în lung şi în latul ţării şi când la graniţă s'aude mugind furtuna, această foae puternic îndrumătoare, e o binecuvântare pentru neamul românesc. Fulgerătoarea spadă din vremuri de restrişte a Marelui General Petala a fost transformată în gazetă paşnică dar cu o mai sfântă misiune în viaţa poporului nostru.

Dumnezeu să învrednicească pe strălucitul nostru General, iubitor de ţară şi îndreptător de caractere, să-şi vadă împlinit frumosul vis de Mare Român şi Bun Creştin. «Cultura Poporului» să-şi sărbătorească multe decenii de muncă rodnică şi dezinteresată, iar nouă românilor de pretutindeni, luminaţi şi curăţiţi prin focul sfânt al iubirii de neam, să ne ajute Atotputernicul să fim *un singur suflet românesc*, garanţie nemincinoasă în faţa viitorului nepătruns şi în faţa duşmanilor năvalnici de peste hotare.

Pr. Ştefan Florescu-Frumoasa

La zece ani

Intunerecul cel mare este din spre ziuă, dar după întunerec, se iveşte la răsărit strălucind pe după piscuri aurora. Lumina intră în lupta cu întunerecul. Valurile negre încep să se risipească, aurora creşte, cuprinde piscurile, dealurile, valea şi printre nouri scânteietor străluceşte luceafărul. In curând orizontul s'aprinde în flacări... De dincolo, din alte zări, din alte grădini, de pe alte ţărmuri, răsare bătrânul soare, care cu razele lui de foc vine să încălzească pământul, să desmorţească mugurii, să sărute florile timpurii de primăvară...

A călătorit prin alte ţări, a trecut peste alte ape, a încălzit

Pr. Dem. Iliescu-Palanca

alte grădini şi acum răsare iar la noi, aducându-ne o zi veselă sau tristă. El îşi urmează acelaş drum de veacuri, încălzeşte acelaş glob, vede aceleaşi răutăţi, ascultă acelaş plânset, acelaş suspin...

Intunerecul cu lumina se luptă de veacuri. Când domneşte întunerecul tot pământul este mort, lumea doarme, gâzele amorţesc sub frunze, privighetoarea doar îşi ascute glasul, apele doar murmură, florile tac; pe deal cavalul nu mai doineşte şi pădurea doar foşneşte tăcută în adâncuri...

Cum începe să se risipească întunerecul, pământul reînviază privighetorile cântă, lumea se trezeşte din visuri, pădurea se clatină la adierea vântului uşor, florile răspândesc parfumul îmbătător...

Totul începe o altă viaţă lăudând Atotputernicia lui Dumnezeu.

In sufletul omului este şi întunerec şi lumină.

Dacă lumina binefăcătoare a Culturii, după o vreme oarecare a isbutit să împrăştie norii întunerecului, în sufletul omului este numai viaţă şi nimic nu este mort...

In sufletul poporului românesc este şi întunerec şi lumină. De veacuri el s'a bucurat mai mult de întunerec de cât de lumină. Acest popor atât de sbuciumat, care a trecut prin atâtea vremuri grele, trebuie ridicat.

Acestui popor îi trebue cât mai multă lumină şi aceasta nu o poate căpăta decât prin cultură făcându-i-se o instrucţiune şi o educaţie sănătoasă ca la alte popoare.

Dumnezeu a călăuzit această foaie purtătoare de lumină, un deceniu.

De zece ani acest opaiţ se duce acolo jos, la coarnele plugului să lumineze pe plugar; apoi să lumineze pe militar, făcându-l să-şi iubească mai cu foc ţara, neamul şi moşia. Această foaie este lumină. Dumnezeu s'o ducă mai departe ca să poată lupta cu prisosinţă îndepărtând întunerecul şi făcând să sălăşluiască lumina, căci ea este o rază din razele binefăcătoare ale Dumnezeirii.

Pr. D. Iliescu-Palanca.

Cina cea de taină.

O sărbătorire

Astăzi când se împlinesc zece ani de existenţă a unei foi ce a căutat o înfrăţire caldă pentru toţi câţi au o simţire şi o dragoste românească, c â n d până în cele mai îndepărtate colţuri de plaiu a sunat slova plină de farmec, sfânta misiune, ne pătrundem de o sublimă admiraţie faţă de acei cari n'au pregetat o clipă în drumul lor spre ideal şi au dus la înfăptuire o operă care va lăsa o urmă bine însemnată în istoria culturii scumpului nostru neam.

Născută în zile întunecate de frământările unui cataclism, isvorâtă din imperioasa necesitate ce se impunea, neapărat, această foae care modest s'a întitulat «Cultura Poporului» a ţinut vie făclia ce ardea în bezna nedefinită a unor prefaceri radicale.

Ea s'a îndreptat spre miezul massei, acel aluat ce trebuia pus în forme solide, pregătit pentru înţelegerea marilor acte ce s'au săvârşit în ultimii ani.

S'a adresat tuturor celor ce au voit să priceapă şi să ia seama, cerându-le o clipă de ascultare, murmurând zilnic un refren plin de înţelepciune ca un bătrân plin de sfat; «Voeşte şi vei putea».

N'a cunoscut luxul marilor reclame; nici n'a cerut. Drumurile ce le-a bătut răscolind şi înlăturând făţărnicia şi deşertăciunea, au rămas în urmă presărate cu o dâră de adâncă înţelepciune.

D. I. Dogaru

Piedicile ivite în cale le-a înlăturat cu răbdarea, acea preţioasă floare ce duce orice lucru bun la sfârşit.

De aceia, astăzi ce-i ce-am urmat brazdele trase în lanul unui deceniu, suntem bucuroşi şi putem cântări cu modestie greutatea recoltei culese.

D. I. Dogaru.

Cu Domnul înainte

Cercetaţi trecutul, judecaţi prezentul şi înarmaţi-vă pentru viitor.

...Se toarce firul vieţii din caerul vremii, lăsând în urmă doar lumea amintirilor felurite, cari vreodată trecând prin faţa minţii te-ar face să retrăeşti un moment, ceeace ai petrecut.

Aleargă anii unii după altul, aducând fiecare câte ceva din magazinul noutăţilor.

Aşa fericitul au 1920, ne-a adus ziarul, *«Cultura Poporului»*, o floricică mirositoare, o mână mai mult milostivă, chemată să mângâie sufletele robite şi să le arate adevăratul drum pe care mergând să nu se rătăcească. Numai câţi-va oameni la început, cunoscând roadele marelui război, s'au pus în slujba neamului, şi zece ani în şir au lucrat pe ogorul însângerat al Patriei, dând tuturor sfaturi bine-cuvântate, reînviind şi sufletele robite şi să le arate adevăratul drum pe care mergând să nu se rătăcească.

Numai câţi-va oameni la început, cunoscând roadele marelui război, s'au pus în slujba neamului, şi zece ani în şir au lucrat pe ogorul însângerat al Patriei, dând tuturor sfaturi binecuvântate, reînviind şi sufletele împietrite, cari de mult nu ştiau ce fac şi unde merg.

Alexandru Vâlceanu

Munca depusă de Generalul **Nicolae Petala**, omul cu vădită energie şi pricepere, tăcut, hotărât şi dibaci, nu poate fi preţuită cu toate comorile existente. — Este ajutat de *Arhim. Scriban*, care împodobeşte cu scrisul său fiecare număr al ziarului, de *Diac. Fusu*, cel ce luptă pentru triumful adevărului şi întronarea binelui, înfierând pe cei nepăsători; de *Baba Vişa (D-na Smara)* cea sfătoasă, cu altiţe şi bibiluri, care mângâe pe Zoiţica ei (marea mulţime) cu poveşti măestrite în care se oglindeşte trecutul neamului nostru, — punându-ne în faţă scăderile prezentului de care să ne păzim, şi încă alte energii înţelegătoare, s'au pus la lucru împărtăşind din lumina lor şi celor ce n'au.

Astăzi, după zece ani **«Cultura Poporului»** a pătruns şi în cele mai îndepătate unghere întunecoase din toate colţurile ţării ba şi peste hotare, departe în America la fraţii noştri, care o iubesc ca şi ochii lor, fiindcă aci găsesc lucruri frumoase de pe locurile părăsite.

E un mărgăritar de care nu ne putem despărţi, o făclie ce nu se stinge la ori-ce adiere a vântului turbat, cu păreri şovăelnice, ci din contra se aprinde mai tare luminând cărarea celor pierduţi.

...Zece ani... un trecut glorios... cercetaţi-l amănunţit voi înţelegătorii vremii, judecaţi prezentul şi înarmaţi-vă pentru viitor, — ca să puteţi lucra mai departe cu aceiaşi dragoste, pentru ridicarea neamului Românesc, acolo unde trebuie să fie.

Cu Domnul înainte...

Alexandru Vâlceanu

B E Ţ I A

Pe lângă beţia alcoolică, care se practică mai mult de persoanele ajunse la majorat, mai cu seamă de bărbaţi,—mai sunt şi alte feluri de beţie, care se practică cu patimă de minori ca şi de majori, fără deosebire de secs, situaţie sau grad de cultură şi anume:

1) Beţia cuvintelor şi expresiilor urâte şi necuviincioase (în-

Stan G. Perşinaru

jurături, Jurăminte etc. etc.) care se spun şi se fac sub formă de glumă şi sub formă serioasă. Alcoolul are anumite locuri pentru desfacere, dar această beţie se practică în tot locul şi'n toate ocaziile. Nu mai spun de persoanele ajunse la majorat, dar priviţi ce fac copiii pe maidane, pe câmp, pe strade, prin ateliere la Şcoală chiar! Această beţie omoară sufletele abea născute! Din cauza ei, a perit respectul de cel mai mare, de lege, de bunul public şi al altuia, de lucrurile sfinte, de Dumnezeu!

2) Beţia luxului. Câte femei se perd, câte căsnicii se strică, câţi copii rămân nenorociţi, câţi oameni se sinucid şi înfundă închisorile, pentru satisfacerea acestui viţiu? Este proba cea mai bună de ce poate aduce acest fel de beţie. Priviţi la sate,—băncile sunt ticsite de datornici pentru lux! Câte tinere mai sunt fără fuste până la genunchi, fără pantofi de lac şi ciorapi de mătasă?! Unde ma sunt iile cusute cu arnici, zuvelcile şi scurteicile cu faţa toarsă din lână?!

3) Beţia politică. Aceasta le are pe toate,—alcoolul, cuvinte şi expresii urâte, încurajarea urii, minciunii, lenei, hoţiei, omorurilor, desnaţionalizărei poporului, sectanţilor şi străinilor. Uitaţi-vă spre sate; e o jale!

Nu mai sunt părinţi, fraţi, rude prieteni, învăţător, preot, autoritate, Şcoală, Biserică, lege! Vrajbă şi duşmănie! Socoteli peste socoteli, planuri peste planuri, dar în schimb, noroi în casă!

Nici o rază, nici un semn de îndreptare.

Incercăm răzleţi să mai îndreptăm ceva, dar glasul nostru se perde în haos! Cred, că mulţi ne aduc laude cu cuvinte din cele arătate la punctul 1 de mai sus.

Stan G. Perşinaru

trebuia să fie răspândită credinţa cea nouă... în cele patru colţuri trebuiau să plece propovăduitorii...

— Cinci... Predica de pe munte... Isus porunceşte să fie îndestulat întreg poporul, care venise îngăduind foamea, să-i asculte cuvântul, cu 5 pâini şi...

— Şase...

—...Atâtea vase cu apă au fost la nunta din Cana...

Că puternică a fost minunea lui Iisus.

— Şeapte, opt, nouă...

— Nou... cele nou fericiri propovăduite...

Iuda se înfioră...

— Zece, unsprezece...

— In Corabia fără cârmă şi vâsle în mijlocul furtunei...

— Doisprezece...

— ...S'a împlinit cu El, când a venit pe valuri şi când a poruncit furtunei să'nceteze şi valurilor furioase, să taçă!

— Treisprezece...

Iuda se cutremură... Era al treisprezecelea apostol. Ochii îi ard în orbite, dinţii clănţănesc. Nu mai aude numărătoarea, nu mai vede ochiul ceacâr aţintit să nu greşească şi nici nu simte mâna întinsă, nici podul palmei făcut cauc, s'adune arginţii, preţul vânzării.

— Patrusprezece, cincisprezece... optsprezece nu ţine socoteală, pământul pare că se învârteşte cu el, tot sângele i s'a coborât din faţă, şi trupul par'că e gol ca o tulpină de soc.

— Douăzeci şi unu... douăzeci şi trei şi cinci...

Picioarele-i tremură, broboane de sânge i-au eşit pe frunte.

— Douăzeci şi nouă... treizeci... Iuda galben, închise pumnii îi deschise, cântări eu ochii argintul dar, când ridicându-şi capul îşi asvârli întâmplător privirea prin fereastră, afară, văzu Golgota uriaşă, singură şi în seninul nopţii, cele trei cruci...

Holbă ochii, măriţi de spaimă, se apropie de fereastră să vadă mai bine, pumnii i se deschise, argintul lucitor — ca o ploae de lună — se rostogoli, se răspândi pe mozaic, căută un sprijin pealături, şi se prăbuşi ca un bolovan.

Fariseul cel cu numărătoarea şi cu un ochiu ceacâr, râse dolofan şi se depărtă cu paşi de om cuminte, ca după o treabă sfârşită cu bine.

Povestitorii, în urmă, au împuiat întreg oraşul cu vestea că târziu de tot, în toiul nopţii, Iisus, s'a dat jos de pe cruce şi amestecat cu aerul din fire, ca o boare, a plutit până la casa vânzărei, a intrat prin fereastră a ajutat pe Iuda să-şi ridice trupul mototol de jos şi i-a 'napoiat sărutul iertându-l!..

Iar, cărturarii şi fariseii, n'au desminţit această întâmplare ci au mai adăugat că «Impăratul Nazarinenilor ridicându-l pe Iuda l'a dus de i-a arătat locul şi pomul unde după câtva timp a fost găsit spânzurat»...

Cesar Pruteanu

Z E C E   A N I

Au trecut zece ani de când câţiva buni români s'au adunat şi au dat la iveală un ziar folositor pentru poporul

Eugen Lungu

nostru. Bun gând le-a dat Dumnezeu, căci de atunci şi până în prezent s'a văzut cât de bine este primit şi cu cât nesaţiu se citeşte scrisul lui.

Astăzi când sărbătorim cu toţii un deceniu dela apariţia acestui ziar, trebuie să-l rugăm pe bunul Dumnezeu, ca pe conducătorii ziarului să-i ţină sănătoşi, dându-le puteri de muncă pentru a continua opera începută. Dorim ca în fiecare colţ de ţară până la cel mai mic sătişor să pătrundă această foaie cu sfaturile ei, căci numai aşa muncind ne putem ridica în faţa popoarelor care ne privesc.

Să ne ajute Dumnezeu.

EUGEN LUNGU

O muncă în sărbătoare

Năzuinţa unui popor ca şi a unui om, este ca în cursul vieţii sale—între altele—să fie liber, în bune raporturi cu cei dinprejur, şi luminat în sufletul său.

Această tendinţă a avut o şi continuă s'o aibă poporul nostru, dela începutul existenţii sale pe pământul, ce din veacuri îi aparţine.

Căpitan C. Rotaru

Multe pedici a avut însă de îndurat în decursul vremurilor mergând spre atingerea ţintei sale.

Greutăţile au fost mari, dar peste multe a trecut. Şi acum, cu cât vremea trece, cu atât ne apropiem de ţintă, iar obstacolele rămân din ce în ce mai mici în calea vieţii noastre. Căci, libertatea ca stat—ne-am câştigat-o pe pământul nostru scump—, flacăra culturei o simţim că ne luminează mai mult sufletul, rămânând să întindem şi mai mult legăturile cu cei ce ne înconjoară.

Ori, această preocupare a unui popor, nu se realizează mai uşor şi mai trainic de cât prin cultura, pe care trebue să şi o însuşească în cât mai mare grad.

Cultura a fost ţinta ziarului nostru, răspândit în toate unghiurile ţării de acum zece ani şi până azi.

Pe acest drum, cu flacăra în mână, slujitorii săi au mers de un deceniu, în pătura rodnică a poporului nostru.

Suflet a pus ziarul «Cultura Poporului» pentru sufletul poporului său harnic în ogorul său, credincios patriei şi binevoitor celor din jurul lor, de orice neam ar fi el.

Fie dar, ca în această clipă de sărbătorire a unei munci neprecupeţite de zece ani pe ogorul scump al neamului nostru, să ne îmbărbătăm pentru munca în viitor dela drumul cu folos ce l privim că l-am parcurs, cu nădejdea, că lumina câştigată, va lumina şi mai mult calea, ce de acum ne aşteaptă.

C. ROTARU

Hristos a înviat!

...ne vestesc bisericile noastre în miez de noapte. Toaca şi clopotele bisericilor, ne cheamă iarăşi de a lua parte la cea mai frumoasă şi mai măreaţă sărbătoare a anului, spre a asculta cuvântul sfânt. E Invierea Domnului, e sărbătoarea sărbătorilor. După postul cel mare, avem Invierea, zi sfântă şi îmbucurătoare pentru creştinism.

Toţi serbează, toţi se veselesc totul reînvie, sufletele se înmoaie, iar oamenii îmbrăcaţi în haine de sărbătoare vin pâlcuri la bisericile lor. In toate părţile domneşte voia bună.

Hristos a inviat, după ce mormântul său a fost pecetluit, întărit fiind cu soldaţi de pază, ca nu cumva să fie furat de ucenicii Lui. Insă un somn greu îi stăpânea pe ostaşi ; iar pe la miezul nopţei un cutremur mare se făcu şi o lumină se lăsa ca ziua, soldaţii îngroziţi de aceasta au căzut cu feţele la pământ rămânând ca trăsniţi. Un înger îmbrăcat în veşminte albe se arătă deasupra mormântului, ridică peatra şi o minune: Mântuitorul se arătă viu eşind din mormânt zdrobind moartea.

Hristos a înviat după ce a fost bătut şi spânzurat pe cruce din porunca Fariseilor şi cărturarilor, fiind vândut pe 30 de arginţi de către Iuda Iscariotea. nul, care după această faptă s'a spânzurat.

Hristos a înviat în miez de noapte. El pentru noi s'a chinuit pe cruce. El a murit pe cruce pentru păcatele lumii pe care le-a spălat cu sângele Său scump, jertfindu-L pe cruce. Chinuitorii Lui i au pus cunună de spini pe cap, ba încă L-a silit să ducă şi crucea până la locul de răstignire. Şi pentru ce a suferit atâtea chinuri? Pentrucă ne-a iubit, pentru cuvântul Lui adevărat, pentru dragostea Lui cea adevărată faţă de noi.

Hristos a înviat întărind dreptatea, nădejdea şi credinţa noastră, arătând lumii că este plin de adevăr cuvântul Lui, că este adevărul şi viaţa că nu este cuvântul Lui al unui om ci însuşi al lui Dumnezeu.

M. Gh. Bălan—Buzeni

La zece ani

Zece ani de existenţă pentru o publicaţiune periodică la noi—este un succes, o isbândă culturală.

Incepătorul şi însufleţitorul ei este un mai mare al oştilor, care—s'ar părea, că nu poate avea nimic frăţesc

CRIDIM

cu idealismul cultural. Şi cu toate acestea, el este... dintr'un sat cu noi. E dintr'un sat cu noi—poeţii. Cu alte cuvinte, este un poet în cel mai înalt şi frumos înţeles al cuvântului—deşi nu face versuri.

Pe cât îl ştiu—sufleteşte—este o inimă de aurul cel mai lămurit. Toată fiinţa lui este idealism clasic. Totuş, mă'ntreb de multe ori, cum a putut s'o ducă cu publicaţiunea aceasta — până astăzi. Rămâne o taină cu tot idealismul lui de aur şi cu toată energia lui de bronz.

Cridim

Gânduri---rânduri...

Cei mai mulţi dintre noi, neştiind ce-i Răbdarea, au înlocuit-o prin Post.

Plânsul, ne însoţeşte şi'n fericire şi'n nenorocire.

Un Rege trebuie să se mulţumească ades numai cu ceiace vede pe fereastră.

Gh. Nedelea

Evlavioşii

Niţă şi Lina Corcoduş sunt o pereche de soţi harnici ca orice Musceleni ori Dâmboviţeni. (Dâmboviţeni) După ce au sfârşit de semănat ovăzul şi orzul şi au pregătit ogorul pentru porumb, au pornit de acasă încărcaţi de scoarţe şi costume naţionale, unele lucrate—peste iarnă—de chiar mâinile Linii, altele cumpărate sau luate pe credit de pe la consătence, ca să le vânză cu un preţ oarecare, din care să aibă şi ei folos.

Au apucat drept spre Moldova de sus şi, a doua zi de dimineaţă trenul i-a lăsat într'un târg cu mai multe fabrici de cherestea. Aici credeau că o să-şi desfacă marfa, în scurt. Cu cele aduse acoperiră şi împodobiră un grilaj lung din strada principală a târgului. Dar, pela fabrici nu auziră nici un zgomot şi nu văzură nici o mişcare.

— Ce Dumnezeu, fabricile de aici nu lucrează? întrebă Niţă pe un trecător.

— Da, criza cea cumplită s'a abătut şi pela noi!

— Am înţeles!.. Apoi, la rea moară am dejugat, nevastă.

— Ce-o da Dumnezeu, bărbate. Astăzi vom vedea dacă balta are peşte.

Lina se aşează pe scara unei case din faţă ca să păzească marfa şi s'aştepte muşterii, iar Niţă se duse să caute o gazdă. O şi găsi şi se'ntoarse lângă jumătatea lui.

— Ei ai vândut ceva?

— Nu s'a arătat încă nici un doritor de lucruri româneşti şi, cum văz, oraşu-ăsta e copleşit de străini.

Toată ziua au stat, la sfat. Au vândut o singură scoarţă şi abia fără mult câştig.

Spre seară, nişte doamne se opriră, cercetară scoarţele pe amândouă părţile, îşi puseră ochii pe una şi'ntrebară de preţ.

In acel timp, la catedrala oraşului începuse să toace.

— Ei spune, omule ce faci: iei cât ţi-am dat?

— Nu-mi dă mâna coniţă, căci mă coastă mai mult pe mine, zic şi zău!..

— Taci, întrerupse doamna!.. Creştin eşti d-ta?

Să iei numele lui Dumnezeu în deşert pe când preotul toacă de denie la biserică... Şi se depărtară.

— Aoleu, ştii că are dreptate?.. Suntem în Postul Mare. Azi avem 2 Aprilie, Miercuri şi cea dintâi seară de denie... Hai să strângem marfa s'o închidem în odaie şi să mergem şi noi la denie.

Tot păturind frumuşel cele expuse, ambii soţi se minunau cât de bune creştine trebue să fie cucoanele acelea, care fără îndoială s'au dus la biserică.

Şi n'au ştiut cum să fugă mai repede la gazdă să pună marfa la loc bun, să se scuture cevaceva şi să plece spre Catedrală.

Inaintea lor mai văzură vre-o 2—3 perechi, care se'ndreptau tot într'acolo. După grai şi chip i a cunoscut bine că erau Români creştini.

— Cam puţini, dar evlavioşi ortodocşi sunt în târgul asta!..

Au ajuns şi ei, au intrat în Biserică, s'au închinat pela icoane, dar când şi-au întors ochii roată împrejur, ca să se'ncline la lume după cum ni-i obiceiul au rămas uimiţi. Biserica era aproape goală; numai vre-o 2—3 babe şi nici una dintre cucoanele pe care le văzuseră.

După sfârşitul slujbei, ieşiră din biserică.

Lina zise.

— Se vede că prin apropiere mai e vre-o biserică. Hai s'apucăm pe strada asta, la stânga. Uite, colo, casa aia mare ce luminată e.

Au pornit şi s'au oprit în dreptul casei cu pricina. Perdelele erau lăsate. Inăuntru, li s'a părut că aud scârţâituri de lăutari... Ce o fi Doamne, aici?

Dorinţa de a afla ceva-ceva din taina ascunsă în acea casă luminată ca ziua, îi făcu să se uite prin crăpătura de la fereastră... Ce văzură?

La unele mese boierii jucau cărţi pe bani, deavalma cu cucoanele mai în vârstă, tinerele şi tinerii ţupăiau sălbaticele jocuri de moda nouă; altele şi alţii la o masă mai prelungă, cu tacâmuri şi băuturi pe ea, îndopau de zor la sarmale şi sugeau la pahare, ca şi cum n'ar fi mâncat nici odată nişte asemenea bunătăţi gustoase. Poate că pela casele lor nici gospodinile şi nici bucătăresele nu ştiu să facă sarmale.

Printre cei dinlăuntru au văzut atât cucoanele care tocmiau scoarţa, cât şi pe cele ce se'ndreptau spre biserică.

— Le vezi, nevastă, ce fel de creştine evlavioase au fost acelea?. Şi suntem în Postul Mare!

Preotul, prin toacă şi dăngănit de clopot i-a chemat la denie, iar ei au nemerit în... biserica lor, care, uite colo că se chiamă «Club»... dar care s'apropie de altarul lui Scaraoschi.

— Creştini de moda nouă; ce poţi să le faci, dacă le îngădue aşa ceva prea cinstitele feţe bisericeşti. Nouă nu ne rămâne decât să le zicem: Iartă i Doamne că nu ştiu ce fac şi-i fereşte de vre-o criză şi mai mare, căci, precum vedem au şi pornit spre calea peirii.

— Hai nevastă acasă, că nu avem de ce să mai dăm printre nişte asemenea farisei lăţarnici.

Şi bieţii Niţă şi Lina, cu cel dintâi tren de dimineaţă, au şi pornit să-şi cerce norocul aiurea.

Serafim Ionescu

Cum stăm cu sănătatea?

De 10 ani se srtădueşte gazeta noastră să semene binele în casele unde ajunge şi n'a trecut număr fără ca ea să nu dea sfaturi pentru păstrarea sănătăţii.

Se cuvine deci să vedem cum stă poporul nostru cu sănătatea după 10 ani de la sfârşitul marelui răsboi şi după tot atâţia ani de când semănăm şi noi sfaturi pentru păstrarea sănătăţii.

Tăria unui neam stă în vigoarea, în sănătatea fiilor lui, de aceea se cuvine să ne bucurăm că şi poporul nostru a început să-şi îngrijească sănătatea.

Istoviţi de necazuri şi roşi de boli erau acum 10 ani, azi feţele flăcăilor şi fetelor noastre, sunt din nou pline de sănătate şi viaţă.

Copiii, cari mureau aproape 3 sferturi din câţi se năşteau, în primii ani după răsboi, azi cresc sănătoşi şi se înmulţesc în casele sătenilor noştri şi ceva mai puţini în ale oraşenilor.

Mortalitatea copiilor mici este şi azi destul de temută la noi, dar e mult mai mică în anii din urmă.

Bolile grozave care rod neamurile la rădăcină, «oftica, sifilisul (sfrinţea) şi alcoolismul», sunt în descreştere. Medicii noştri, harnici şi iscusiţi că au atras laudele lumii întregi, ajutaţi de

Dr. I. N. Glăvan

toţi oamenii de bine şi de gazetele cari s'au pus în slujba neamului, s'au aruncat cu tot curajul în lupta contra acestor molimi.

Azi avem spitale multe numai pentru bolnavii de oftică, unde sunt bine îngrijiţi şi unde se vindecă. Poporul să nu le ocolească de câte ori are nevoe de ele.

Echipe de medici şi studenţi cutreeră cele mai îndepărtate văi şi dealuri şi dau sfaturi şi leacuri celor bolnavi de sifilis, iar Spitalele ţării le sunt toate la îndemână, încât şi acest duşman este pe cale de a fi învins.

Contra alcoolismului s'au ridicat afară de medici, toţi Prea Sfinţiţii Conducători ai bisericii noastre şi stau cu toţii de veghe ca răul să nu se mai întindă.

Intr'un cuvânt putem spune că sănătatea poporului nostru este mai înfloritoare azi, decât acum 10 ani, când am pornit la lucru şi de când dăm şi noi sfaturi, în gazetă, pentru păstrarea ei.

Să fim cu credinţa în dumnezeu şi cu urechile la toţi cei ce ne sfătuesc de bine, fie prin scris fie prin vorbă, şi peste 10 ani, când vom sărbători împlinirea celui de al 2-lea deceniu de viaţă al gazetei, vom putea constata fapte şi mai îmbucurătoare ca cele de azi.

Dr. Glăvan
Asistent Universitar

ZECE ANI

Cu acest număr, «*Cultura Poporului*» păşeşte în al unsprezecelea an de viaţă; îşi numără încă un an de existenţă.

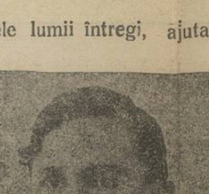

Dem. Daşoveanu

Cu acest prilej, rugăm pe bunul Dumnezeu ca acest an să fie de bun augur pentru mulţi alţi ani ce au să-l urmeze, iar «*Cultura Poporului*» să ducă marea lumină binefăcătoare până în cele mai îndepărtate colţişoare ale ţării.

In orice cămin, să răsune voios slova acestei foi.

Noroc şi viaţă lungă conducătorilor, colaboratorilor şi cetitorilor acestei foi.

Dem. Daşoveanu—Carpen

După zece ani

In anul 1920, în Clujul românesc, o mână de cărturari însufleţiţi — în frunte cu d. General *Nicolae Petala* — a dat viaţă gazetei «*Cultura Poporului*», care avea să fie, vreme de zece ani, foaia culturală, cea mai citită de poporul românesc.

Două mari fapte s'au înfăptuit la Cluj, acum zece ani: S'a înfiinţat Universitatea românească pentru instruirea viitorilor cărturari de elită ai culturii româneşti din inima Ardealului şi a ieşit la lumină «Cultura Poporului», «foaie culturală, îmbrăcată în cea mai curată haină românească, pentru mulţimea cetitorilor din satele şi oraşele Ţării noastre». «Cultura Poporului» a întâmpinat multe greutăţi, însă, senină şi plină de îmbărbătare, este hotărâtă să-şi dea tot tributul de jertfă curată, până la sfârşit. Legat adânc sufleteşte de această gazetă, «ca un fecior cuminte de mama sa», mă gândesc mereu la o cât mai mare răspândire şi la o cât mai temeinică sprijinire a foii. Din inima Ardealului a pornit această gazetă, în paginele căreia cărturarii universitari dela Cluj şi-au aşternut gândurile alături de scriitorul C. Cehan Racoviţă, alături de gândurile cărturarilor dela sate şi oraşe.

Cei din inima Ardealului să nu uite, că dela Cluj «Cultura Porului» — facla de sănătoasă propoveduire culturală — a plecat la Bucureşti, în inima Ţării noastre, unde străjueşte ca un vultur cultural, ce simbolizează unitatea culturală, religioasă şi naţională a neamului românesc.

După zece ani de gazetărie cinstită, avem o caldă rugăminte: «cărturarii dela Cluj şi din celelalte centre universitare să nu uite de «Cultura Poporului» ; s'o

N. C. Munteanu Muntmarg

sprijine — ca şi altădată —, cu mai multă însufleţire, pentru binele poporului român în slujba căruia, noi cei dela această foaie muncim de o decadă, în frunte cu d. General *N. Petala*, care a ştiut — prin această foae — să înfrăţească înţelepţeşte cultul patriei naţionale, cu naţionalismul culturii româneşti...

N. C. Munteanu-Muntmarg.

In pragul celui de al 11-lea an

Uite-se ori cine în urmă, cu 10 ani! şi aminteascâ-şi, rând pe rând, toate câte au trecut odată cu aceşti, 10 ani!! Un şir de mari evenimente în istoria omenirii, în viaţa poporului nostru.

Va vedea ca într'o oglindă magică, răsuflarea poporului Român, după „războiul cel mare» 1916—1918 şi hotarele Daciei străbune, pecetluite cu sângele celor 800.000 de eroi.

Va vedea pe neînvinsul şi biruitorul rege Ferdinand I încoronat ca «Rege al României Mari» la Alba-Iulia 1924.

Va vedea, frumoasele încercări de pacificarea, între popoare, de către „Societatea naţiunilor».

Vă vedea, în sfârşit, mulţimea scânteilor de lumină vie, risipite ici şi colo, în cuprinsul României Mari a căror rază au cercat şi cearcă şi astăzi, să lumineze până şi cele mai întunecate unghere ale satelor, întărind astfel aceea ce s'a zis: «civilizaţiunea şi ridicarea poporului de jos".

Printre aceste «scântei de lumină», putem să afirmăm ca pe cea mai bună: ziarul «Cultura Poporului» care, iată, că după 10 ani de existenţă, se găseşte astăzi 10 Aprilie 1930, în pragul celui de al 11-lea an.

A adus, an cu an — numai roadă bună şi însutită.

A adus săteanului, îndemnuri spre muncă, preoţilor, şi învăţătorilor adevăratele şi iscusitele unelte pentru ogorul cel sfânt,— la care numai preoţii şi învăţătorii sunt chemaţi să-l lucreze.

Sub stindardul «Culturii Poporului» mulţi discipoli s'au adunat, căci pe el stă scris: «muncă, cinste, credinţă şi iubire».

Şi acum, când cu 10 ani în urmă «Cultura Poporului» a fost: o sămânţă căzută pe pământ bun, care a adus roade însutite, şi când ne găsim în pragul celui de al 11-lea an de existenţă, dorim şi îi urăm cu toţii şi de acum înainte: mulţi ani de viaţă şi cu mult spor la muncă pentru ridicarea poporului nesătul încă de lumină.

de Th. I. Zaharia

LA ZECE ANI

Cultura poporului este una din cele mai însemnate condiţiuni, pentru echilibrarea diferenţierei de clase şi unicul principiu pentru a realiza o democraţie temeinică.

Poporul nostru nu are nevoie numai de îndemnuri de ridicarea bunei stării sale materiale şi sociale, el are nevole de râvnă de o ridicare a nivelului său intelectual.

Mintea sa sănătoasă şi sufletul său curat, sunt destul de pregătite şi prielnice, ca să-şi apropieze şi să asimileze progresul intelectual.

Ziarul «CULTURA POPORULUI» şi-a îndeplinit cu toată conştiinţa această misiune, răspândind şi sădind timp de zece ani, învăţături de toate ramurile, în straturile poporului.

Felicitând ziarul „CULTURA POPORULUI» la împlinirea

Maria Baiulescu

acestui deceniu de muncă rodnică, îi urăm mulţi ani înainte în nestrămutată stăruinţă, a îndruma şi a învăţa poporul în graiul şi pe înţelesul său spre această cultură bogată.

Maria B. Baiulescu
Preşedinta Uniunii femeilor române.

Gânduri---rânduri...

Nu învinşii sunt cei mai de plâns ci învingătorii cari nu ştiu să-şi păstreze Victoria.

Ziditorul în marea lui bunătate a întocmit pe om, la început după chipul şi asemănarea sa.

Pe cine să învinuim dacă noi de-alungul veacurilor, nu ne-am putut păstra decât chipul şi nu şi asemănarea.

Gh. Nedelea

A înviat?..

An de an, de aproape două mii de ani, se aşteaptă cu evlavie şi senină bucurie ziua Învierii Celui ce, cu moartea pe moarte călcând a dăruit viaţă celor din morminte, şi a mântuit o lume de periciune.

Câtă poezie şi cât farmec de viaţă în aceste zile.., şi Doamne cât adevăr al vieţii şi dătător de viaţă, se cuprinde într'ânsul! Ce adevăr profund şi sfânt şi ce mulţi îl preamăresc cu inima... îndoită!

Simt şi ei că-i adevăr la mijloc şi nu minciună, dar nu au curajul să-l mărturisească...

Cristos a înviat el însuşi din mormântul cel de piatră şi a înviat o lume întreagă din nebunia şi mândria cari o cuprinse din neştiinţa lor.

A înviat o lume de sub ruinele sofismelor ce o omorâse, ce o îngropase de vie. Gândiţi-vă numai la toată prăfăria morală în care se îneca civilizaţia elină, gândiţi-vă la agonia, sub aparenţă de sănătate, de progres şi de mărire, în cari se sbătea civilizaţia Romei, ajunsă la epoca aceea de necredinţă şi moralitate generală, cu doctrina «panem et circenses».

Popoarele, lipsite de orice reazim moral, cu moartea în suflet, arse de setea unei credinţe, pentru că au înţeles repede, au primit cu evlavie Evanghelia lui Hristos, a adevăratului Mântuitor.

Mântuitorul le-a dat putinţa unei armonii a sufletului omenesc. El ne-a desvăluit adevărata fire a lucrurilor în lume.

* * *

Dragul meu cetitor, poate că faci parte din imensa clasă a necredincioşilor, poate că însuşi nu crezi că a înviat Hristos? Ştiu că vrei să zici, ca Toma: «Dacă nu voi fi văzut în mâinele Lui semnul cuielor şi de nu voi pune degetul meu în locul cuelor, şi de nu voi pune mâna mea în coasta Lui, nu voi crede». Eu însă te încredinţez că, dacă nu vei crede, celece-ţi voi arăta mai jos, nu vei crede nici dacă Hristos ţi s'ar arăta în p e r s o a n ă.

Hristos nu are nevoe să se arate fiecărui om în parte spre a-l convinge de necesitatea mântuirei. El a făcut aceasta odată spre mântuire, pentru întreaga omenire.

Ascultaţi ce mărturiseşte cea mai adevărată, cea mai sfântă carte din lume, pe cari, cu cât vom adânci mai departe planul acestei cărţi arhitecturale, cu atât vom rămâne mai uimiţi în faţa tainelor nebănuite, cari dovedesc Invierea lui Hristos.

«Iar târziu Sâmbătă, când se luminează de ziua întâi a săptămânii, veni Maria Magdalena şi cealaltă Marie să privească mormântul. Şi iată se făcu cutremur mare; — căci îngerul Domnului pogorându-se din cer şi venind prăvăli piatra şi sta deasupra ei. Şi înfăţişarea lui era ca lumina de fulger, şi îmbrăcămintea lui albă ca zăpadă. Şi de spaimă, păzitorii se cutremurară şi fură ca morţi. Iar răspunzând graiu femeilor: nu vă temeţi voi, căci ştiu că pe Iisus, care fu răstignit îl căutaţi. Nu este aicea, căci s'a sculat după cum a spus, veniţi, vedeţi locul unde era pus. Şi repede ducându-vă, spuneţi ucenicilor lui că s'a sculat dintre cei morţi şi iată merge înainte de voi în Galileea, acolo îl veţi vedea.

Iată v'am spus. Şi plecând ele repede dela mormânt, cu frică şi cu bucurie mare alergară să vestească lui, şi când se duceau ele să vestească ucenicilor Lui, iată Iisus le întâmpină grăind:

Bucuraţi-vă. Iar ele apropiindu-se, apucară picioarele Lui şi i se închinară. Atunci Iisus le grăi: Nu vă temeţi; ducându-vă, vestiţi fraţilor mei că plec în Galileia, acolo mă vor vedea». Mat. 28, 1-10.

Sf. apostol Pavel pomeneşte în epistola 1 cor. 15, 3-7 — «V'am dat în cele dintâi, aceia ce am primit, că Hristos potrivit scripturilor a murit pentru păcatele noastre — şi că a fost înmormântat şi că a înviat a treia zi, potrivit scripturilor, apoi se arătă lui Chifa; după aceia celor doisprezece, în urmă se arătă deodată la peste cinci sute de fraţi, dintre cari mai mulţi sunt rămaşi până acum, iar unii adormiră.

După aceia se arată lui Iacob, în urmă tuturor apostolilor».

După ce atâţia ucenici văzură pe Iisus — cu ochii lor, după ce după înviere, aninseră mâinele Sale şi coasta Sa, apostolii toţi, s'au încredinţat de adeverirea celor zise mai dinainte în lege şi despre cele zise de însuşi Iisus.

Mântuitorul Hristos, prin viaţa Lui cea sfântă şi moartea Lui nevinovată, prin jertfa sângelui Său, «a vrut să dea o pildă» întregului neam omenesc. Şi a dat o.

Învăţătura şi pilda Lui ne a închegat şi nouă neamul şi ne-a făcut ce suntem azi în lume, O Românie Mare şi puternică; un popor creştin, deosebit de altele cu râvnă adâncă de a-şi păstra sufletul, cu dor de cultură proprie, Naţională. «Căci ce foloseşte ca omul să câştige lumea întreagă şi să-şi piardă sufletul său. Marcu VIII. 36.

Să înălţăm deci gândurile şi i n i m i l e noastre în această sfântă zi a Invierii! A învierii Celui ce, cu viaţa Sa şi moartea pe cruce, a plătit preţ de răscumpărare pentru mântuirea noastră... Şi cu sfânta convingere şi m u l ţ ă m i r e, din adâncul sufletului să strigăm:

Adevărat că a înviat!...

Arhidiacon Evghenie Orghidan
Sf ta Patriarhie

FUIOR (8-a urmare)

Leneşul *Mă iartă sunt greoi...*
Să-l port ai vrea şi'n cârcă? Sunt slab... n'o să se poată
Imi ceri prea mult, mai bine, mi-ai cere marea toată.
Să-ţi-o aduc...
Setilă *O! Doamne!*
Leneşul *Te-ar îneca. — Să port*
In lume, toată viaţa un suflet, un om mort?
Nu! Nu! mai bine spune povestea...
Setilă *Iţi spun dacă*
Ai milă şi mi-ai umple degrabă o bărdacă
Leneşul *Ce vorbă: «o bărdacă»? Parc'ai avea neuns-.*
Gâtejul'-atâta apă cinci ani mi-ar fi de-ajuns...
Te-ai pus la joc cu şaga şi drept să-ţi spun nu mi place!
Setilă *Mi-este sete 'mi ard rărunchii-.*
Leneşul *Te plâng.. Te plâng, sărace!*
Setilă *Fii bun... Vreau apă! Apă... Nu multă 'ntr'un urcior.*
Leneşul *Poftim, cum cere dânsul par'că-i aşa uşor*
Să-i duc la nas ciubărul... Dar ştii, că le întrece
Din nas să mi se strâmbe că i caldă şi nu-i rece
Sărată-i...
Setilă *Ai milă, o ploscă cel puţin...*
Leneşul *Curat ca o năpastă îţi cade din senin!*
Ai vrea să faci un bine şi-ţi cere mâna 'ntreagă
E prost cine pe altul din groap'ar vrea să-l tragă...
Setilă *Prietene te 'ndură... fă ţi pumnii tăi cauc,*
Leneşul *Curge printre degete şi nu pot să ţi aduc...*
Setilă *Un strop, un strop vreau numai...*
Leneşul *Ce bine ar fi să fie*
Vre-un om pe-aici pe aproape, — un strop — să-mi dea şi mie;
Dar pentrucă nu este, pe nimeni nu aflăm
Răbdând, cu suferinţa, eu zic să ne'mpăcăm.
Setilă *Vreau apă...*
Leneşul *Taci! Ascultă: nu face gălăgie*
E-un Vârcolac pe-aproape şi nu cred să ne fie
Ştii, tocmai...
Setilă *Apă!... Apă!...*
Leneşul *(supărat) Eşti încăpăţânat.*
Scoţi omul din sărite...
Setilă *Mor! Apă's însetat...*
Leneşul *Sst! Vine Vârcolacul!*
Setilă *(tânguindu-se) El m'a lăsat de sete*
Să pier..
Leneşul *Atunci, ai grijă de piele, măi, băete!*
Vei vrea să lupt cu dânsul? Să mă măsor cu el?
Nu! Nu! mai bine 'n tufe mă fac mai mititel
Tu poţi să strigi...
Mi-e sete!...
Mă fac că dorm şi gata!
Vedea vom cin' la urmă şi-o căpăta răsplata...
(Intră ceata Voevodului Fuior).
Grăd. *Un glas de om..?*
I-iul Crai *Aş...*
II lea Cr. *Iată oleacă de umbrar*
Un ceas de-odihă i bună când cât de rar.
Cutreeri tot pământul de-ţi pare o pustie;
Nu-i casă; nu e luncă; nu om să te îmbie...
Setilă *Vreu apă...*
Fuior. *Cine strigă?*
Setilă *Şi fierea s'a încins*
In mine: Apă! Eu sunt de Vârcolac, învins...
Grăd. *Dar cine eşti?*
Setilă *Setilă.*
Craiul *Setilă? Tu, în fiare,*
Legat de zid?
Toţi *Setilă?*
II-lea Cr. *Priviţi, ce 'nfăţişare,*
Sărmanul!
Grăd. *Bun prieten! O! E 'nduioşător.*
Fuior *Vreţi să l bociţi şi nimeni nu-i dă vre-un ajutor*
să scape? Deslegaţi-l!
Setilă *Aşa!*
Craiul *Ne povesteşte*
Cum s'a 'ntâmplat.
Setilă *Acuma.*
Craiul *S'a dus?*
II lea Cr. *Işi potoleşte*
Arsura biet...
Setilă *(în fugă) De sete: n'aud; nu văd; sunt orb!*
De mai lăsa Mărite, o gură doar să sorb
Fuior *Te du..*
Craiul *Să stăm o clipă*
Fuior *Dece?*
Craiul *E bun popasul*
Sub spuza de arşiţă îngreuiat ni-i pasul.
Fuior *Nu-i timp.*
Craiul *Atâta umblet?*
Fuior *Să 'nving aş vrea, să 'nving!*
Vreau dorul, nerăbdarea 'n isbândă să le sting!
Crezi c'am plecat de-acasă aşa în preumblare?
Să mi minuneze ochii un nesfârşit de mare
Sau cerul mai fierbinte sau câmpul înrodit?
Te 'nşeli... De cred şi dânşii se 'nşal' ai auzit?
Craiul *Dar...*
Fuior *Aţi rămas de-oparte cum n'aţi rămas vre-o dată*
Vă temeţi? Şi de cine?
II lea Cr. *Am vrea... Spun altă dată!*
Fuior *Cum, n'ai nici îndrăzneala să-mi spui şi să-mi împarţi*
Din griji şi din necazuri? Drumelnicii, nu-s fraţi?
Tu, tremuri...
II-lea Cr. *Câte-odată!*
Fuior *Da tu?*
Craiul *O şovăeală*
Mă ţine...
Fuior *Unde este trecuta voastră fală*
Iar stema plină 'n scuturi cu ce v'o dovediţi
S'o apăraţi, în lupte voinic să răsboiţi?
Dece-aţi cerut să mergeţi ca cinste 'n 'nscrişi în ceată?
A-ţi'fi rămas pe-acasă destoinici, la covată!
Sunteţi viteji? Din gură! La luptă nu daţi ghies?
Purtarea voastră, multe îmi dă de înţeles.
Mă bizuiam pe o mână de vrednici cu avântul
Focos al tinereţii — să sguduim pământul
Din temelii...
Craiul *Mărite! Eu taina, nu mi-o 'nchid.*
Fuior *Vorbeşte!*
Sunt ani de când ne mână amarnic, pribegia!
Fuior *Cuvântul?*
Craiul *Da! oricare ne-am face datoria;*

— va urma —

Informaţii

Din ţară

La 10 ani dela sărbătorirea Ministerului Muncii. Că Ministerul Muncii a împlinit 10 ani viaţă, nu s'a uitat a se pomeni şi a se sărbători. Dar că el şi-a îndeplinit chemarea lui, asta se spune mai puţin. Căci iată ce aflăm: paza repaosului duminical care cade în grija lui, e mai batjocorit decât oricând. In Adevărul dela 8 Aprilie a. c., Citim că Duminică 6 Aprilie a. c prăvăliile au fost deschise în Târgovişte. Sergenţii de stradă care au spus nepăsătorilor să închidă n'au fost luaţi în seamă. Comisarii şi subcomisarii nu s'au mişcat pentru a deschide procese celor vinovaţi. Negustorii îndrăsnesc, fiindcă Ministerul Muncii e paralitic.

Către abonaţii noştri. Intru cât mulţi dintre abonaţii noştri nu şi-au plătit abonamentul la această gazetă, nici pe anul care a trecut, pa alţii n'au plătit de 4 şi chiar 5 ani, rugăm mult, pe toţi acei care n'au plătit, a ne trimete suma datorată, spre a face faţă tuturor cheltuielilor.

Aceasta fiind singura gazetă săptămânală cu o apariţie foarte regulată şi care nu trăieşte de cât din abonamente, merită să fie sprijinită la timp de cetitorii săi.

Numai popă să tot fii. — Aşa se cânta pe socoteala preoţilor. Erau arătaţi ca oameni ai traiului bun, ca cei ce nu duc nicio lipsă, ca ceice iau «dela morţi şi de la vii». Se cântă aşa, dar cântecul şi adevărul nu e tot una. Mai cu seamă nu e acum. Preoţii îşi primesc greu micile lor lefuri. In Adevărul de la 8 Aprilie a. c. citim despre plângerea unor preoţi din jud, Dâmboviţa că nu li s'au dat lefurile dela 1 Ianuarie. Ce departe suntem de «numai popă să tot fii».

Pălării la jandarmi.—După unele ştiri, în curând, întregul corp de jandarmi, vor primi pălării în loc de capele.

Pălăriile vor fi ca ale alpienilor italieni cu deosebirea culoarei, care pentru fiecare grad va fi alta.

Cărţi Reviste

Elementul esenţial în artă, de *Sabin Anca*, profesor de liceu, Oradea 16 pagini, pe hârtie vecină. In cuvinte foarte documentate ne expune însemnătatea şi însuşirile artei în literatură.

De cerut: Tipografia Diecezană, Oradea Mare.

Buletinul «Cărţii Româneşti, Nr. 3, din Martie, 1930. Cuprinzând toate cărţile şi revistele apărute în luna Martie, în toate editurile din ţară. Preţul 3 lei. De cerut la Cartea Românească Bucureşti.

Convocare

In conformitate cu art. 17 din statutele Asociaţiei Creştine Ortodoxe «Patriarhul Miron» şi pe baza procesului-verbal al comitetului central din 31 Martie a. c. toţi membrii activi ai asociaţiei creştine ortodoxe «Patriarhul Miron», sunt convocaţi în adunare generală ordinară în ziua de Duminică 27 Aprilie a. c., în Parcul Carol—Expoziţie, Pavilionul Banat, orele 15 (3 p. m.).

La ordinea zilei: Darea de seamă a consiliului de ad ţie, Raportul comisiunii cenzorilor, Aprobarea Bilanţului şi descărcarea consiliului de gestiunea sa, Aprobarea Bugetului pe 1930. Alegerea consiliului de ad ţie conform statutului, Donaţia unui loc la Constanţa, nouă din partea D lui şi D-nei Hagi Ştefan, Chestiunea construirii aşeneului asociaţiei. Modificarea şi complectarea statutului. Fixarea în linii generale a programului de activitate al asociaţiei pe anul în curs şi diferite comunicări cu privire la bunul mers al ei.

Toţi membrii asociaţiei sunt invitaţi stăruitor a lua parte la această a treia adunare generală ordinară care priveşte consolidarea şi îndrumarea pe viitor a asociaţiei.

ZECE ANI

Ziarul Cultura Poporului, timp de zece ani, i-a cântat frumos poporului, d'aceia el a'nceput să joace bine.

Poporul se ştie că este ca o massă inertă, care vede printr'un singur ochiu şi ia hotărâri printr'un singur suflet.

Maxim Gorki şi Tolstoi, duseră poporul rus de râpă.

Fericiţi cei cari ştiu să dea lumina de care are mereu nevoe poporul.

Fericiţi cei cari isbutesc a l călăuzi înţelepţeşte, a-i feri sufletul de ispitiri primejdioase, de

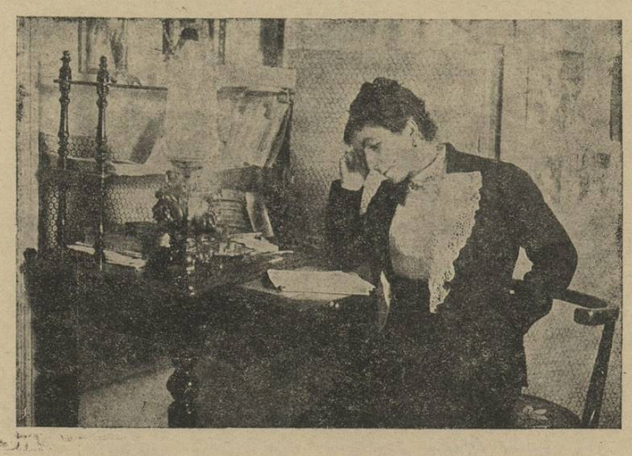

D-na SMARA, la masa de lucru

urgia calomniei, a lenei, a minciunei a urei a răsvrătirii.

Răsvrătirea'mpinse până şi pe francezi, cari au ca deviză: «Liberté, Egalité, Fraternité la calomitatea d'a avea în cartea Istoriei lor pe St. Bartolomey şi pe La Comune, după răsboiul dela 1870.

Ziarul «Cultura Poporului, are la activul său zece ani de muncă pentru trezirea conştiinţei naţionale pentru valorificarea energiilor române, necesare unui mers continu spre un ideal moral însufleţit de aspiraţiuni înalte, de perfecţionare a tot ceace este al nostru moştenit dela străbuni.

Onoare lui...

Zece ani de 'ncercare cu fel de fel de metode educative, spre mobilizarea şi civilizarea maselor unitare atât de cei în drept, cât şi de marii dregătorii ai ţării, au fost ridicate doar de acest ziar prin diferite articole.

El duse la sate şi la oraşe metode noui de cultura pământului de 'nfrumuseţarea gospodăriei, îmbărbătă poporul prin cântece, jocuri, parabole, înseilături din gând, cronici literare artistice călăuzindu-l mereu spre mai bine şi spre mai frumos. Iată ceeace a făcut pentru masse şi ne sprijinită. **«Cultura Poporului»**, iată pentru ce merită încurajarea noastră, a celor cari mai ţinem la înălţarea Patriei.

Smara

Chieleş Impărat

Poveste scrisă în versuri populare după

P. Ispirescu

de SERAFIM IONESCU

Ce Domnul îndurător
Mi-a trimis în ajutor
In războaiele cumplite" ?
— «O!.. cum greşeşti, prea mărite,
Căci, tu mi-ai dat-o chiar mie
In a treia bătălie»!
— „Ce fel?.. Tu m'ai ajutat"?
— „Da mărite împărat"!
— „Dar se poate?!.. Nu visezi?!..
De vrei să mă 'ncredinţezi
C'ai fost tu, acum, pe dată,
Caută de te arată
Cum erai când eu ţi-am dat
Naframa mea de'mpărat".
Chieleşul pe loc îi lasă,
Pleacă la bordeiu, acasă,
Hainele de-argat dezbracă
Şi, în locul lor, se'mbracă
Cu rândul cu hainele
Cu luna şi soarele
Şi cei doi luceferi.
Apoi, se'ntoarse la ei
Cu păru-i de-aur pe spate,
Cu pletele resfirate.
Mesenii se ridicară
Şi cu toţi se minunară.
Impăratul meu ridică
Mâna peste ochi—de frică
Şi straşină el şi-o puse,
Căci, bietul om se temuse
Ca, din nou, să nu orbiască
Cercând la el să privească.
Fătfrumos acum era
Un înger, nu altceva,
Mândru şi strălucitor
De lumină orbitor...
La soare, puteai căta
Dar, la dânsul, ca mai ba.
Impăratul n'a mai stat
Pe gânduri... A lăudat
Pe fiica-sa c'a ştiut,
Să-şi aleagă-a priceput,
Un asemenea bărbat.
Apoi, el, chiar încântat
D'acest dar mândru, ceresc,
Din scaunu 'mpărătesc
S'a dat jos şi a poftit,
In locu i, de s'a suit
Fătfrumos, care, acum
Dete din robie drum
Cumnaţilor săi mâhniţi
Şi'n urmă, cată să ştiţi
C'a fost mare bucuria
In toată împărăţia;
Toţi s'au pus să chefuiască
La masa împărătească...
. . . . . .
Şi, eram şi eu p'acolo,
Şi, umblam de colo colo,
Eu, golan, ca dintr'o şatră,
Tot căram mereu la vatră
Cele lemne cu frigarea
Şi-apoi, glume, cu căldarea
La masă'ntr'una duceam..
Multă treabă mai făceam!..
Pentru care căpătaiu,
Dela cel chief cu alaiu,
Ia, un degetar de ciorbă
Şi o sfântă de cociorvă
Pentru cei ce-s lungi de vorbă...
Şi... încălicaiu p'o şa,
V'o spuseiu vouă aşa
Şi'ncă p'o lingură scurtă,
Pela nasul cui n'ascultă
S'o dai, ca să pomenească,
Povestea asta românească.
. . . . . .
* * *
Dragii mei, cari-aţi citit
Povestea asta, v'aţi gândit
Dacă nu-i vre-o oare care
Potrivită-asemănare
Intre faptele cetite
De Fătfrumos săvârşite
Şi-ale mândrilor ostaşi
Româneşti?... Ei, de trufaşi,
Au fost întâi socotiţi
Chieleşi şi dispreţuiţi;
Iar, apoi, s'au arătat,
Cum erau cu-adevărat,
Feţi frumoşi, uimind o lume
Şi prin fapte şi prin glume.
Să le zicem: să trăiască,
Cinstit harnic, să muncească,
Ca să scoată la lumină
Mândra, marea lor grădină,
Care-i România Mare!
Le dorim la fiecare
A fi veşnic inimoşi,
Scumpi ostaşi, dragi Feţi frumoşi!

— Sfârşit —

O sărbătoare

Se înplinesc 10 ani de viaţă a acestei gazete, atât de preţioase.

«Cultura Poporului», putem zice, că e unica, gazetă scrisă într'un stil foarte bogat în cunoştinţe, care o pot înţelege toţi, chiar şi fratele nostru Român de pe meleagurile cele mai depărtate ale ţării, căci şi pe el îl pune în legătură cu tot ce se petrece înăuntru şi în afara ţărei noastre.

In cuprinsul ei, înţeles de toţi cum am spus mai sus, nu găsim nimic, cu care nu s'ar putea folosi cetitorul nostru, mai ales săteanul, ci conţine articolele cele mai frumoase: de ştiinţă, literatură, agricultură (dând îndrumări săteanului cum poate găsi comoara de aur în ţarina cea părăginită,) de şcoală (învăţându-i cum se pot lumina micile vlăstare,) de morală dându-le sfaturi cum trebuie să se ferească de elemente rele, cum trebue să ocolească acele clase desordonate, imorale, îmbâcsite de atâtea patimi, de atâtea vitii, ce influenţează asupra întregii generaţii noi, mai cu seamă, ducându-i la ruină şi în fine, mai are proprietatea de a întări religia dând mijloace tuturor cum pot fi iubitorii Tatălui Ceresc.

Atunci, această gazetă, ce reprezintă un factor de lumină pentru poporul nostru putem

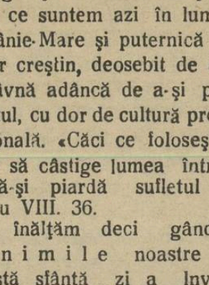

Gh. Stănculescu

spune că are un mare rol, fiind socotită ca o enciclopedie, ce n'ar trebui să lipsească nimănui, mai ales săteanului nostru, care multe roade poate căpăta, datorită acestei gazete de un mare merit.

Aduc laudă „Culturii Poporului" şi cu începerea noului an îi urez să meargă pe aceleaşi cărări frumoase pe care le-a apucat, ducând cu ea nectarul dulce şi binefăcător în toate colţuriie României Mari.

Gh. Stănculescu.

Moartea patriarhului Dimitrie.

Patriarhul Dimitrie al Jugoslaviei a murit.

Intr'o scrisoare, Patriarhul Dimitrie, şi-a exprimat dorinţa să fie îngropat în sicriu de lemn la mânăstirea Racoviţa, lângă Belgrad. După dorinţă, nu i se ridică nici monumcnt la mormânt, dar nici cavou, ci pe mormântul său o piatră obişnuită va purta numai numele răposatului.

Tipografia „Corpului de Jandarmi" Bucureşti.

CULTURA POPORULUI

BIBLIOTECA CENTRALĂ a „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Onor Asoc. p. Literatura Rom. şi Cult. Pop.
Sibiu

Crezul tău să fie: «Munca»

PREŢUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învăţători, preoţi, studenţi şi săteni 200 Lei
« autorităţile săteşti . . . 300 «
« instituţii particulare şi de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZA-TE ŞI VEI FI: VOEŞTE ŞI VEI PUTEA"
C. A. ROSETTI.

Director: Generalul NICOLAE PETALA | REDACŢIA, STR. REGALA Nr. 16 Sec. I | BUCUREŞTI, 4 MAI 1930 | ADMINISTRAŢIA STR. REGALA Nr. 16 | ANUL X, Nr. 323 Apare în fiecare Duminică

De unde comunismul?

Intr'o ţară ca a noastră, când aude lumea despre comunism, ridică din umeri şi nu înţelege ce-o mai putea fi şi asta? Iar după ce omul află, nu înţelege mai mult, ci rămâne şi mai nedumerit.

Cum ar putea să intre în mintea lui că ce e al meu e şi al tău? Fiecare, dacă muncim, dacă suntem oameni cu aşezările noastre, înţelegem să avem al nostru, să ne bucurăm de roada muncii noastre. Ne mâhnim că muncim şi nu avem cât ne trebuie, că munca nu rodeşte destul, dar că şi multpuţinul pe care l-am dobândit prin muncă să nu fie al meu, ci să mai fie şi al altuia sau numai al altuia, — asta nu poate încăpea în capul omului.

Şi cu toată dreptatea.

După o viaţă întreagă de oameni cu gospodării aşezate şi care au trebuit să tragă din pământ, cu muncă grea, mijloacele de trai; după ce omul a apucat că viaţa aşa e croită din moşi strămoşi, că aşa e şi la Scriptură, unde se spune că „întru sudorea frunţii îţi vei agonisi hrana ta», — după toate acestea, e la mintea oricui că viaţa se înţelege ca o muncă, din care să ne scoatem mijloacele traiului nostru.

Când deci vine cineva şi-ţi spune: Să nu mai fie aşa! Toate să fie la un loc ale tuturor; când mai cu seamă vezi că această nouă gospodărire a muncii vin să ţi-o trântească tocmai ceice nu muncesc, ceice se uită la agoniseala altora, — cum să nu se mire omul de muncă şi aşezare, ca la nişte dihănii, la această nouă scornitură, zisă comunism! O vrea să spuie că se poate trăi şi fără să munceşti, că pui mâna pe ce au alţii, din munca lor sau a înaintaşilor lor, — şi iată, traiul gata.

Ce leac minunat pentru toate greutăţile vieţii! ce vis neaşteptat! Auzi! în loc să mai asuzi din primăvară până în toamnă, în loc să te zbaţi din copilărie până la bărbăţie cu o pregătire pentru muncă, iată deagata mură în gură, iată para mălăiaţă în gura lui nătăfleaţă, cum zice Românul: traiul dobândit prin comunism.

Căci acesta este înţelesul comunismului: să nu mai muncim. El este răsturnarea Scripturii pe dos. Stă leneşul şi doarme pe sub garduri ori benchetuieşte pe datorie, iar, după ce se culcă fericit că şi-a făcut de cap şi a gustat viaţa, visează că ce bine ar fi ca ce au strâns alţii să fie şi al lui! De! idealul omului leneş: să trăiască, să benchetuiască, dar fără de muncă. Aşa-şi vede leneşul raiul pe pământ.

E uşor de înţeles că un asemenea fel de a cugeta nu poate întra în capul oamenilor muncitori şi că oamenii care aşa au apucat din moşi strămoşi, că omul trebuie să muncească, se uită ca la nişte strigoi la cei ce vin să trâmbiţeze o aşezare a vieţii cum omenirea nu a apucat. Ei se minunează că se pot găsi făpturi care să asculte asemenea flecăraie şi încă să le mai şi primească,

Un popor de ţărani ca al nostru, după cum şi alţi ţărani de aiurea, nu pot fi comunişti din însăşi croiala lor de ţărani. Căci ţăranul, chiar dacă nu ştie să muncească cum trebuie, chiar dacă şi el îşi risipeşte vremea, când ogorul nu-l cheamă stăruitor, — dar tot înţelege, că viaţa muncitorului de pământ este viaţă de încordare în vremea verii, ca să scoţi din adâncurile pământului bogăţiile lui. Deci ţăranul nu poate fi comunist, nici la noi, nici aiurea. El îşi are rânduiala veche şi sănătoasă a muncii.

Atunci de unde a eşit comunismul?

Comunismul este ispravă de surtucari, adică născocire a târgoveţilor, a locuitorilor dela oraş, unde se găsesc mai uşoare chipuri de a te strecura prin viaţă, de a trăncăni vrute şi nevrute, de a trăi păcălind pe unul şi pe altul şi a o duce de minune pe socoteala altora. La oraş fiind petreceri multe, ispite care te fură să-ţi risipeşti vremea şi să chefuieşti, ce născocire mai pe gustul omului decât să găsească mijlocul de a hoinări şi chefui fără muncă!

Comunismul nu se putea naşte decât într'o asemenea obştie de oameni, în obştia leneşului. Intre oameni harnici comunismul nu are cum se cuibări; dar între puturoşii şi flecarii oraşelor mari, este poporul cel mai potrivit pentru eşirea lui la lumină.

Deci comunismul este iscodeală de oraş şi anume a oraşelor cu mulţi leneşi.

Apoi unde aşteptaţi ca o asemenea buruiană scârboasă să aibă mai mult spor decât la Ruşi? Un popor harnic Ruşii nu sunt. Viaţa e mai mult nepăsare şi visare. Pe soldatul rus, Românul l-a cunoscut ca icoana puturosului, a omului care nu se deslipeşte dela votcă şi dela ceai, măcar de l'ai pica cu smoală din cer. Şi chiar că era picat încă şi cu ceva mai rău decât smoală: era pocnit de ghiulele nemţeşti în timpul războiului, iar el nu se turbura. Trebuia să-şi isprăvească cheful, şi apoi să se scoale la treabă. Iar dacă se mânia şi sărea mai înainte, era ca să pocnească pe Neamţ ca să-i dea pace să soarbă liniştit, nu ca să ducă o luptă. A rămas de pomină «ordinul de zi», dat de Generalul rus *Zaharov* soldaţilor săi din Dobrogea, care se zăboveau la ceai şi votcă şi nu se grăbeau când îi scorneau Nemţii.

La un asemenea popor, comunismul prinde, fiindcă e popor pe jumătate sălbatec de oameni leneşi, pentru care viaţa e băutură şi chiuială, cântec şi ţopăială fără grijă pentru răul vieţii. Şi dacă ţăranul nici la Ruşi nu poate fi, comunist este pentrucă e ţăran şi aceasta îl ţine într'o disciplină a muncii, într'o rânduială care-l mână prin întocmirea ei. Dar când vine la oraş şi se face târgovăţ, aici e pata pentru comunism. Dacă l-ai rupt dela sat şi l-ai pus în fertura oraşului, ori dacă e orăşan de baştină şi-şi suge viaţa cu desfătările târgului, aici e furat uşor de comunism.

Deci oraşul rusesc, acesta e şcoala şi ogorul comunismului.

Să nu ni se spuie că totuşi urzitorii comunismului n'au fost Ruşi, ci şoacăţi de Nemţi şi dela Franceji. Deşi aceasta e adevărat, dar vezi că, dacă oameni nebuni au fost pe lume pretutindenea, neroziile lor nu pot răzbi oriunde. Uite că acestea n'au pătruns la alţii, dar au pătruns, adică la oamenii puşi pe visare, pe chef şi pe lene.

De aceia noi nu ne potrivim cu aceştia, fiindcă Românul râde de cel care aşteaptă să-i cadă mura în gură. Starea sufletului nostru nu este şi nu poate fi comunistă.

Comunismul este filosofia puturoşilor. Ajunge să-l vezi unde a pătruns, pentruca să spui dela început: acela trebuie să fie un popor de puturoşi.

Arhim. SCRIBAN

Statul suntem toţi împreună

De când trăim în România mare, vorbim adeseori despre ţara noastră, despre statul român. La început sunt acum unsprezece ani un chiot de omenire a umplut graniţele ţării celei nouă, ne bucuram şi prăznuiam în toată libertatea. Simţeam că am ajuns să vedem cu ochii binele cel mai mare din viaţa unui popor: să ne avem patria noastră, Statul nostru Naţional. Bucuria de atunci nu a fost mincinoasă, nu a fost o părere, orice popor nu se poate desvolta deplin nu-şi poate creşte toate puterile în deplină slobozenie decât în statul său naţional.

Dar bucuria dela început a fost întunecată în scurtă vreme. Greutăţi mari s'au ridicat în drumul Statului Român, cele mai multe trăiau şi pe vremea când ne bucuram dar pe o clipă nu le-am văzut. Toate ţărişoarele româneşti intrau în ţara cea mare, secătuite şi sărăcite de răsboiu, pârjolite de marele foc. In clipa în care focul e stins încă nu ştii ce ai pierdut din avutul tău. Numai după aceia vezi şi începe t â n g u i r e a. P r i n t r ' o grea neînţelegere noi am început să punem îndată după bucuria unirii toate greutăţile în cârca statului român, şi să-l judecăm cu asprime. Pentru orice rău şi greutăţi de traiu am pus vina pe stat. Ca şi când statul ar fi o fiinţă atotputernică, deosebită de noi, un fel de Zeu care poate face tot şi care răspunde şi de binele şi de răul ce dă peste noi.

Omul cu puţină pricepere spune cu uşurinţă: Statul e pentru noi nu noi pentru Stat. Statul să ne uşureze poverile, să ne pună în slujbă, să ne dea de lucru.

Dar statul fără noi nu poate face nimic, pentrucă Statul suntem noi toţi împreună.

Vorbim despre un ceas ca despre un lucru singur. Şi spunem: Ceas bun umblă bine, ceas rău, întârzie sau grăbeşte. Dar ceasul e alcătuit din zeci de şuruburi, osii şi de rotiţe şi dacă numai o rotiţă este rea, tot ceasul e rău.

Aşa vorbim şi de o fabrică mare cu sute şi mii de curele cazane şi alte măruntaie. E fabrică bună în care toate măruntaiele din ea sunt întregi, bine făcute şi la locul lor. Dacă se rup măşelele dela o singură parte, toată fabrica sau o parte din ea se opreşte.

Aşa e şi trupul oamenilor: el bun şi sănătos poate lucra şi spori, câtă vreme toate mădularele din el sunt sănătoase şi lucrează.

Nici cu statul nu e altfel. Şi el va lucra bine şi folositor numai dacă toate mădularele statului suntem noi toţi împreună, toţi cetăţenii toţi locuitorii unei ţări.

Ori unde este o tovărăşie, înflorirea ei atârnă de priceperea, credinţa, voinţa şi munca tuturora.

Statul este o maşinărie uriaşă a cărei mădulare nu sunt din fier oţel sau alt material mort, nici din muşchi, carne, vine şi oase, ca mădularele trupului ci din *oameni vii*. Este cea mai mare tovărăşie pe care o fac oamenii de acelaş neam, pentru a putea înfrunta mai uşor greul vieţii şi pentru a putea munci mai cu spor.

Cutare s'a supărat pe statul român şi-l înjură fiindcă a avut o pricină cu un jandarm. Altul se supără pe România Mare pentrucă l-a globit primăria, pretura ori prefectura. Al treilea înjură urât, pentrucă l-a minţit un deputat. Şi cei mai mulţi amestecă şi pun într'o singură oală Statul român cu necazul lor. Cred că Statul e jandarmul, primarul, prefectul sau deputatul. Dar fiecare din aceştia e numai un mădular din Stat şi nu poate fi pus în locul statului întreg. Pe acesta îl formăm noi toţi împreună. Şi va fi aşa cum îl vom face fiecare cu credinţa, cu voinţa, cu iubirea şi munca noastră. Fiecare din noi suntem o cărămidă în biserica cea mare a Patriei.

Deci în loc să cârtim mereu judecând pe alţii, mai bine să ne vedem de lucrul nostru, de datoria noastră, fiecare. Să fim fiecare o cărămidă bine arsă. Să ne dăm m u n c a şi sporul nostru. Atunci statul întreg va înflori, iar crengile uscate vom putea să le rupem fără primejdie.

Statul nu are de unde să ne dea dacă nu-i dăm şi noi. Nu poate fi bogat, dacă noi suntem risipitori, nu poate să aibă tărie pentru ziua de mâine, dacă noi suntem lipsiţi de credinţă şi nădejde, nu poate să se închege puternic dacă noi ne urâm şi ne sfâşiem. Statul va fi bun sau rău, după cum vom fi noi toţi împreună. Din noi creşte, pe noi se razimă, noi suntem el.

I. Agârbiceanu

Gânduri culturale

O idee comună este aceea că răsboiul ar fi accentuat şi nevoia culturală, de care, mai înainte, ne simţiam atât de puţin încercaţi. Şi lucrul poate fi uşor explicat: fapt sigur e că România mică îşi avea trebuinţe şi mai puţine, şi mai mărunte. Printre acestea (poate, cea mai din urmă) era şi necesitatea culturală care fie că urmărea creiarea unei categorii de profesionişti liberi ceva mai spoiţi, fie că se gândia la accentuarea unui idealism naţionalist, fie că tindea la o uşoară înălţare a nivelului sufletesc, preocupă foarte puţin guvernele şi pe oamenii politici. Astfel fiind lucrurile, nu e de mirat dacă voiu afirma că, pe atunci, se putea vorbi despre un fel de erezie, de rătăcire culturală, legată mai mult de anumite personalităţi cu totul străine de oficialitate, de administraţie, de budgetul statului. Fireşte că rătăciţii nu se dădeau bătuţi: 2—3 conferenţe se ţineau anual în cele mai de seamă centre ale ţării, pe ici pe colo înfloriau (o înflorire care astăzi ar entusiasma foarte puţin) unele modeste asociaţiuni, de cele mai multe ori, tinereşti, mai adesea—studenţeşti; biblioteci publice nici nu puteau fi creiate, nici nu ajunseseră a fi cercetate—cu toată ideologia fără frâu a Ligii culturale—condusă cu atâta îndârjire de profesorul Nicolae Iorga. Cât despre gazete cu caracter pur cultural—iată un mijloc de pătrundere sufletească la care nimeni nu se putea gândi. Ce să mai adaog?

Până prin 1914—1915 nici cronicile culturale (teatrale, muzicale, plastice, literare etc.) nu constituiseră o necesitate programatică pentru cele câteva gazete de tiraj care—când nu se mulţămiau cu fidela înregistrare a crimelor şi sinuciderilor, adăpostiau—sub eticheta de literatură—romane sensaţionale, nuvele ori versuri semnate—de cele mai multe ori—de anonimi ai scrisului românesc. E tot ce se putea face pe atunci, când gustul cărţii nu începuse a fi simţit, când valoarea creşterii sufleteşti nu ajunsese a fi apreciată, când capătul de sus al culturii era departe de a fi cunoscut în atâtea domenii.

Că lucrurile s'au schimbat nimeni nu se miră. Curios e că, deşi operată împotriva propriei noastre voinţe, această schimbare nu ne surprinde, dar ni se pare firească şi normală.

Desigur că o analiză, o adâncire a rosturilor ei ar fi trebuitoare. E o latură a chestiunii care mă va interesa altădată. Deocamdată adaog doar atât:

O dovadă evidentă a schimbării care s'a petrecut în sufletele noastre este tocmai faptul apariţiunii de gazete cu ţintă vădit culturală.

Şi lucrul e cu atât mai îmbucurător cu cât aceste gazete prezintă garanţia unor pricepuţi conducători, a unor colaboratori cari şi-au făcut din ridicarea celor mulţi şi deprinşi, o ţintă de vieaţă, din îndeletnicirea de scriitor o chemare nobilă şi dezinteresată. E tocmai cazul «Culturii Poporului»—la a cărei prăsnuire mă alătur din toată inima. In exemplul dat de ea, se văd atâtea, dar, mai presus de toate, acea radicală schimbare care s'a petrecut în sufletul românesc, pe atunci: modest, puţin pretenţios şi primitiv, astăzi: solidar cu ordinea şi cultura europeană. «Cultura Poporului» pedeoparte—oglindeşte această importantă prefacere—pedealta — contribue, număr de număr, pagină de pagină şi an de an, la desăvârşirea ei. Iată din ce cauză sărbătoarea «Culturii poporului» este—în acelaş timp—o sărbătoare a sufletului românesc—la a cărui modelare ea, mai cu seamă, a stăruit aproape un deceniu aducând lumină, în păturile cele mai puţin observate şi căldură, în sufletele cele mai puţin încălzite. In felul acesta, această gazetă a putut dovedi că, şi la noi, cultura e o trebuinţă vie, că în acest unic scop pot fi concentrate energii şi minţi luminate, că această nevoe este continuă şi variată, neostoită si adâncă.

Iată din ce cauză prăsnuirea ei trebueşte făcută cu toată cuviinţa.

Paul D. Papadopol

Din Cronica zilelor noastre

...Şi era în vremea aceia a anului 1930 ziua 11 din luna lui Aprilie, când din plaiurile ţării mele, coborâse către scaunul domnesc, făpturi omeneşti cu frânturi de oase.

Aceste făpturi erau Sfinţii Arhangheli de eri!

Veniseră către iobagi cărora le-au frânt lanţurile grele şi astăzi din mila Celui sfânt erau stăpânitorii ţării—să le ceară o frântură de pâine mai omenească.

Calea pe unde au trecut ei, era plină de ostaşi, ce-i pândeau ca pe nişte răsvrătiţi.

De-o dată ruşinea cuprinse tot sufletul omenesc. N'a fost om să nu sângereze în suflet şi din geană să nu-i pice o lacrimă!

Căci, cu lanţurile pe care ei le au rupt, fost au bătuţi. O durere adâncă cuprinse Cerul!

Amurgul înroşise cu flacăra păcatului. Florile pe care visau să le aibă, au fost ghioage, ce 'odată le-au mânuit să ne scape de blestem.

Numai umbra voevodului de la Argeş plutea ca un Duh mângâindu le durerea.

Cinstea pe care trebuia să le-o facă nu s'a făcut; pentru care fapt cronica vremurilor târzii va face să vorbească.

Vornicul Ilarie

Romånce în ţări străine

Doamna Elena Romniceanu

Suntem prea puţin cunoscuţi în Geneva, cetatea naţiunilor,—deşi mare, bogată, vrednică şi frumoasă ni-i Ţara. Intre câţiva la număr, cari caută să vindece răul, stă cu vrednicie doamna Elena Romniceanu.

In casa Domniei-Sale s'au pus la cale o seamă din cele mai reuşite manifestări naţionale din oraşul celebru. In aceiaşi vilă, prind a se înţelege puţinii români din Geneva, veniţi din toate ţările româneşti. In casa ospitalieră din strada Soret, câţiva însufleţiţi, îşi întăresc inima pentru a încerca un început de propagandă românească: cutezător gând. Neaşteptat şi îndrăzneţ lucru.

In aceşti doi ani din urmă se aud în capitala spirituală a lumii câteva şoptiri româneşti. Şi prin aceste producţiuni, reînvie o veche societate studenţească şi prinde trup prima asociaţie de cultură cu numele:

«Prietenia elveţiano-română».

In amândouă societăţile, nobila doamnă a dat cu tot sufletul: entuziasm, bună voinţă şi încurajarea necesară.

In Iunie anul trecut se adună în casa doamnei Romniceanu nu numai studenţii noştri. Reprezentanţii tinerilor din Jugoslavia şi Cehoslovakia, iau parte la o şezătoare culturală patronată de o romăncă. Atunci s'a pus temelia morală între tineretul a trei state vecine şi aliate.

* * *

Şi acum, în preajma Paştelui, când fiecare are şi-şi cere dreptul la odihnă, doamna Romniceanu stă cu aceeaşi energică bunăvoinţă în slujba Patriei. Sub grija Domniei-Sale rulează la Geneva un film asupra României. Fruntaşi din lumea internaţională au fost invitaţi să vadă frumuseţile şi bogăţiile ţării. Astfel, o săptămână întreagă mii de ochi se vor bucura de icoane alese din viaţa latinilor dela Dunăre. Din cetatea lui Rousseau filmul va trece în principalele oraşe din Elveţia sub îngrijirea duioasă a româncei dela Geneva.

Revista die «Oesterreicherin, din Decembrie 1929, închină compatrioatei noastre o pagină, care ne înalţă şi cinsteşte ţara.

Românca noastră are o bogată activitate internaţională munceşte şi pentru noi şi pentru alte neamuri. Străinii i-au mulţumit.

Să ne fie şi nouă îngăduit un mic omagiu.

Prof. C. Mureşanu
Genéve

CONGRESUL viticultorilor şi prunarilor

Din cauză că, printr'un proiect de lege, care urma să fie pus în aplicare, cu privire la modificarea regimului băuturilor spirtoase, şi care lovea în soarta viticultorilor şi prunarilor, prin micşorarea taxelor pe spirtul de cereale, prin încurajarea fabricanţilor străini;— cele 70 de sindicate viticole şi prunicole din ţară, au înţeles rostul acestei legi, şi au hotărât un congres la Bucureşti pentru a-şi apăra interesele.

Au venit reprezentanţi din toate ungiurile ţării şi s'au adunat în sala Dacia, unde în frunte cu d-l C. Iarca şi Const. Garoflid au votat o moţiune prin care cer:

1. Infiinţarea monopolului de desfacere a spirtului industrial şi scoaterea lui din băuturi. Până atunci, să se menţină neştirbite aceleaşi taxe, care sânt acum şi a regimului de desfacere a spirtului, stabilit prin legea din 1927, adică: aromatizarea, diluarea şi punerea în consumaţie, prin depozitele regionale, numai la tăria de 30 gr.

2. Reglementarea plantării viţelor altoite la şes şi oprirea plantării producătorilor direcţi.

3. Ridicarea taxei pe bere la paritatea dinainte de războî faţă de vin.

4. Incurajarea exportului de fructe şi vin, prin acordarea unei subvenţii anuale de 100 milioane lei, a cărei repartizare să se facă sub controlul Uniunii generale a sindicatelor viticole.

5. Infiinţarea creditului viticol.

6. Scăderea taxelor pe brevete.

7. Acordarea de rectificare, tuturor fabricelor, de spirt de vin.

8. Deschiderea cârciumilor.

9. Sindicalizarea obligatorie a viticultorilor.

10. Libertatea v â n z ă r i i spirtului de vin şi ţuicii.

Acestea sânt punctele propuse de congresişti pentru a se înfăptui.

Chestiunea e însă alta. In punctul 8 e vorba de deschiderea cârciumilor? Când? Sărbătoarea, sau să se mai dea voe a se înfiinţa altele? Când noi avem lipsă de altele, nu trebuieşte încurajată băutura beţivă. Şi aşa sânt în ţara noastră mai multe cârciume decât alte clădiri care aduce un folos real societăţii. Pe câtă vreme cârciuma ce ne aduce? Cele mai mari crime, cele mai mari orgii aici se petrec. Prin urmare întâi lucruri de folos locuitorilor ţării întregi şi pe urmă altele.

După felul cum a luat sfârşit congresul, se pare că au biruit congresiştii, de oare ce au căpătat promisiunea d-lui Ministru al finanţelor, că va face totul pentru întocmirea unei mai bune situaţii a lor.

Acum o altă întrebare!... Se va ţine de cuvânt?...

D. F.

Viaţa trebue să fie o ascensiune, un suis; de aceea trebue să meargă omul: smerit, plecat. **Cridim**

PAGINA LITERARĂ

Duminica Mironosițelor

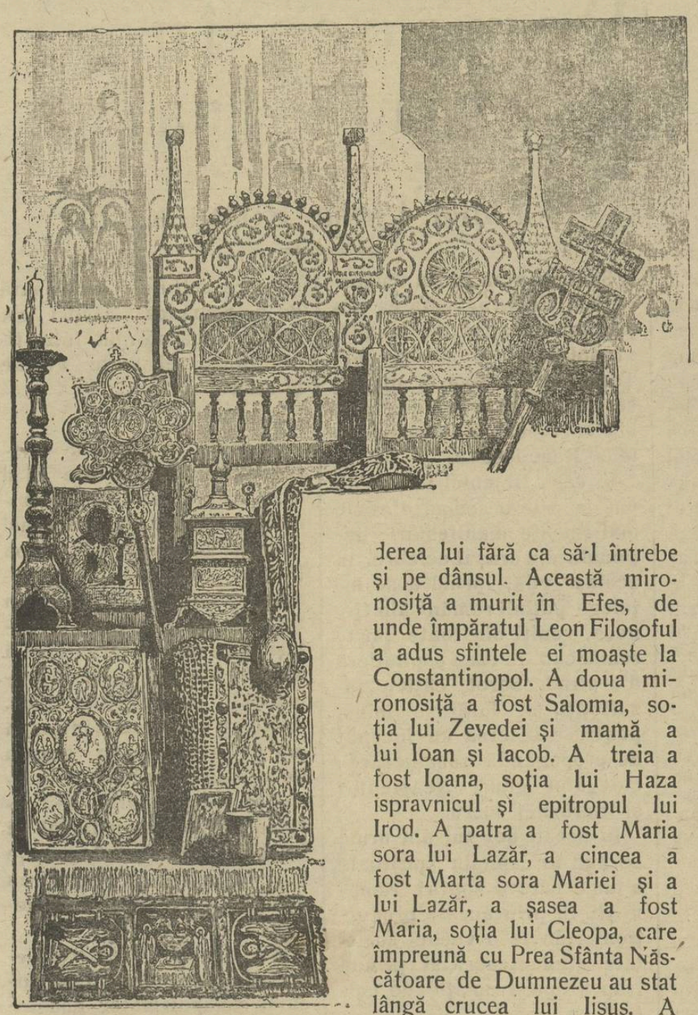

Sfânta Evanghelie ne deslușește clar, împrejurările prin care blândul Iisus a înviat din morți, dându-ne ca martor pe Pilat la care s'a dus mai întâi Iosif din Arimateia, sfetnicul cinstit, care aș tepta și el împărăția lui Dumnezeu, de a cerut trupul lui Iisus ca să-l ia depe cruce și să-l înmormânteze, după cum era obiceiul. Apoi Mironosițele femei, Maria Magdalena Maria lui Iacob și Salomia, care s'au dus la mormânt ca să ungă trupul lui Iisus cu miresme. Ajungând acolo au găsit piatra răsturnată și intrând în mormânt nu au găsit trupul lui Iisus ci, numai giulgiul cu care fusese înfășurat. Deasupra pietrii răsturnată sta un tânăr îmbrăcat în veșminte strălucitoare, care văzând pe mironosițe le-a spus: «Nu vă spăimântați, pe Iisus Nazarineanul căutați? Nu este aici, s'a sculat, iată și locul unde l-au pus pe El. Mergeți de spuneți ucenicilor și lui Petru, că va merge mai înainte de voi în Galileia, acolo îl veți vedea pe El cum a zis vouă. (Marcu 16, 6—7).

Mântuitorul s'a arătat Mariei Magdalena, s'a arătat apoi și unora din ucenici, care ducându-se la ceilalți și spunând că au văzut pe Domnul, nu credeau, cum a fost cazul cu Toma, care nu vroia să creadă decât numai atunci, când va pune El degetul lui în semnul cuelor din mâini și din picioare, și în semnul din coastă unde-L înpunsese cu sulița ostașul roman.

Mironosițele femei erau acelea care intraseră în slujba Mântuitorului. Ele îi slujiseră când a propovăduit și acum când El era în groapă se duseră la mormânt ca să-și facă datoria ungând trupul Lui sfânt cu miresme. Aceste mironosițe erau 7 la număr și anume: Maria Magdalena, care după înălțarea Domnului s'a dus la Roma, la Împăratul Tiberiu și l-a vindecat de durerea ochilor de care suferea, l-a spus toate cele făcute de Domnul nostru Iisus Hristos, după care împăratul a hotărât pedepsirea cu moarte a arhiereilor, care l-au judecat și a lui Ponțiu Pilat, căruia i-a găsit vină în faptul că a aprobat uciderea lui fără ca să-l întrebe și pe dânsul. Această mironosiță a murit în Efes, de unde împăratul Leon Filosoful a adus sfintele ei moaște la Constantinopol. A doua mironosiță a fost Salomia, soția lui Zevedei și mamă a lui Ioan și Iacob. A treia a fost Ioana, soția lui Haza ispravnicul și epitropul lui Irod. A patra a fost Maria sora lui Lazăr, a cincea a fost Marta sora Mariei și a lui Lazăr, a șasea a fost Maria, soția lui Cleopa, care împreună cu Prea Sfânta Născătoare de Dumnezeu au stat lângă crucea lui Iisus. A șaptea a fost Suzana care de deaproape a privit la corpul lui Iisus spânzurat pe cruce.

Ele au fost martore la toate suferințele Mântuitorului. Ele s'au dus mai întâi la mormânt unde îngerul le-a spus că a înviat Domnul. Biserica noastră le laudă în cântări și pentru dragostea lor cea mare pentru Iisus Hristos, pentru devotamentul care l-a arătat și după moarte, deaceia întâi s'a arătat lor. Vedem dar cât de mare este puterea lui Dumnezeu și cât de folositoare este credința și devotamentul pentrû o cauză sfântă a femeilor în general.

Ele au chemarea de a fi pentru toată viața tovarășe nedespărțite ale soților lor, de a lucra cu demnitate și cu toată curăția în căminul și în cercul din care fac parte.

Femeile mironosițe să ne fie exemplu viu pentru noi și pentru femeile acestei țări. Făcând ca Ele vom fi fericiți în această țară și siguri de căpătarea împărăției lui Dumnezeu.

Amin

Pr. D. Iliescu-Palanca.

Rugăm stăruitor plătiți abonamentul

Cartea Cărților

O carte care n'ar trebui să lipsească nici unui bun creștin din casă, este Biblia sau Sf. Scriptură.

Această carte cuprinde două părți: Cea dintâi Vechiul Testament, compusă din 39 cărți, iar a doua, o completare a celei dintâi: Noul Testament, cu 27 cărți. La un loc deci, 66 de cărți.

Este cea mai studiată carte dintre toate câte s'au scris în lumea întreagă.

Aceste 66 cărți, sânt împărțite pe capitole, iar capitolele în versete. Intreaga carte are 1189 capitole cu 31373 versete.

Versetul al 8-lea din Psalmul 118, este mijlocul versetelor din întreaga carte.

Numărul cuvintelor din toată Sf. Scriptură este de 773662; iar numărul literilor din întreaga carte este de 3.566.480. Aceste cifre însă variază după limbile în care s'a tradus Biblia. In Noul Testament ni se arată 850 de versete și care sânt, și în Vechiul Testament.

Societatea Biblică și străină din Londra (Anglia), a cheltuit pentru traducerea și răspândirea Bibliei 375 milioane lei. Până în anul 1912, s'a vândut din aceste cărți, 240 milioane exemplare, din care numai Noul Testament și fragmente din Biblie în 432 limbi și dialecte.

Depozitul central din Londra, trimite zilnic peste 7000 exemplare, la diferite sucursale din Lume.

Din toate luptele cari s'au dat până acum, această sf. Carte a scăpat neatinsă până azi. Când mii și mii de opere s'au scris până acum, dar toate au murit, nu se mai aude nimic despre ele, totuși Biblia a trăit și trăiește și azi.

Bărbați de valoare, genii, toți au vorbit cu dragoste despre Sfânta Scriptură.

Până și Napoleon I spunea: «Evanghelia conține o virtute tainică, ceva care influențează cu multă putere, o căldură care lucrează asupra rațiunii și care pătrunde inima. Este o putere care biruește orice i s'ar opune».

Iar J. J. Rosseau spune: Sfințenia Evangheliei vorbește inimii.

Intr'o biserică de lângă Salzburg se află în altar o Biblie, pe jumătate putrezită, arsă, ca aducere aminte de persecuțiile din secolul 16-17 și 18. Este din 1548, a fost aruncată în foc de cinci ori și de 20 ori ascunsă în pământ. Cu toate acestea există și acum.

De aici se poate vedea prin câte a trecut și totuși n'a pierit.

O recomandăm tuturor bunilor creștini ca s'o citească și s'o aibă în casă.

Intr'un număr viitor vom scrie despre această Sfântă Carte mai amănunțit.

Diac. V. FUSSU

„Culturii Poporului"

Fericit este acela, care poate să și facă mai toate treburile prin el însuși.

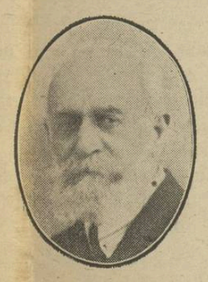

General Savopol

Nici odată nu simt o mai mare bucurie, decât atunci când fac cuiva un bine.

General Savopol
Craiova

De ținut minte

In Vinerea Patimilor

...Din înălțimi albastre, soarele își trimite razele peste satul tăcut și umil. Râul cu undele-i argintii îl mlădie ușor, ducând cu el întreaga liniște din adevăratul lăcaș de odihnă și pace. Bisericuța își înalță, printre pomii înfloriți turnul, de pe al cărui vârf, stă aproape să cadă crucea.

Glasul clopotului îmi aduce'n suflet farmecul credinții și dulcea melancolie a aducerilor aminte din copilărie...

E plină de lume. Bătrânul preot în veșminte, înconjurat de norul fumuriu al tămâiei, citește cu voce b'ândă „Evanghelia Patimilor".

Ah!.. care inimă, cât de nesimțitoare, n'ar tresări la auzirea acestor cuvinte, nu și-ar aduce aminte de acela care a adus pe pământ pacea, iubirea și dragostea ?!.

El, astăzi, este în voia urii; primește osânda, căci totul în această lume trecătoare trebuește răsplătit: «Binele mai mult decât răul; iar cel mai mare bine pe care Iisus l-a adus întregii omeniri a fost «iubirea».

...Și această iubire a fost răsplătită de către Jidovi, cu cel mai mare rău, «uciderea».

Cu obrazul scuipat și pălmuit și în strigătele sălbatice «să se răstignească» privește cu blândețe reaua mulțime ce-L urmează. Și urcă încet... și greu, drumul pietros spre Golgota.

Pironit, pe cruce, cu cunună de spini, cu buzele vinete și uscate de sete, par a păstra încă cea din urmă sărutare a vânzătorului și vicleanului Iuda. Își ridică privirea către cer și zise: «Părinte, iartă-le lor că nu știu ce fac". (Luca 23—34).

Cu inimile pline de duioșie, tinerii și bătrânii gârbovi cu iarna vieții'n plete, se'ntorc la casele lor.

Amurgul serii se lasă, ca o negură deasă asupra satului liniștit, iar luna îl privește și-i surâde blând și dulce...

Ion N. Drăgan

Invierea

Fluturașii poleiți se răsfață'n soare
Și livada și câmpia sunt în sărbătoare;
Un buchet de ghiocei astăzi am adus
Pentru Sf. Inviere Bunule Iisus.

O mireasmă se coboară din cer pe pământ,
Aducând cu dânsa știrea c'a 'nviat Cel Sfânt;
Bucuria fără margini șters-a umbrele durerii,
Ciocârlia cântă'n lunca îmnul Sft. al Invierii

Emilia Popescu

Suferința Ta Doamne!

Mergea încet. Se uita când la dreapta când la stânga și gândul ei părea că demult plecase acolo unde voia să-și trimită și sufletul.

Nici o lacrimă nu-i vedea i sclipind printre genele lungi, iar buzele le ținea strâns lipite. In mână avea o geantă și pe cap o pălărie ușoară.

— A fost Paștele?... se întrebă, ea luminându-i-se parcă pentru o clipă, întreaga ființă. Se opri în loc. Privi apa Dunării care curgea lin la vale, și cerul albastru.

— Doamne Dumnezeule! ia-mă la Tine! Acest gând părea că îi stăpânește toată ființa.

Departe se auziau clopotele bisericilor cari anunțau o zi de sărbătoare. Ceva sfânt învălua întreaga natură.

Incepu iarăși a merge. Iuți pașii. Părea că îi era frică să nu o opriască ceva dela gândul ei nebun. Vapoarele se zăriau tot mai departe și liniștea nu turbura nici natura, nici sufletul ei chinuit.

— A fost Paștele?...

Deodată văzu înaintea ei o cruce și pe ea țintuit Domnul nostru Iisus Hristos. Se opri iarăși în loc și văzu cum picura sângele din mâinile și picioarele Lui sfinte. Ridică ochii la cer.

— Doamne Dumnezeule!.. zise ea deodată căzând, în genunchi și izbucnind în lacrimi.

. . . . . .

Trecuse două ceasuri. Era acasă la ea. Cu mâinele albe și palide, aprindea candela de sub icoana Mântuitorului.

— Suferința Ta Doamne!..

Incet, și ținând mâinile împreunate își termină rugăciunea, apoi, cu pași grăbiți, trecu în altă cameră.

Luă doi cozonaci, o pască și câteva ouă roșii și făcu un pachet mare.

— Nu, nu mai plâng! — își zise ea când lacrimile îi întunecară din nou ochii. — Mărire Ție și suferințelor Tale. Apoi aproape fugind ieși din casă. Mergea repede și strângând pachetul nu se mai gândia decât acolo, unde Dumnezeu îi îndreptase pașii. Vedea bolnavii cu ochii stinși și cu fețele palide. Suferința lor — își zise ea privind poarta unui spital și oprindu-se în loc. Strânse din nou pachetul și se gândi că e prea mic pentru acei cari nu mâncaseră cozonac și pască de sfintele sărbători. Apoi sună și intră grăbită în curtea mare a spitalului.

Maria S. Pallade.

STAI PE EL!..

Stai pe el!
Binecuvântează mi patul,
Unde dorm—
Singur-singurel;
Unde mi sbor la tine gândul—
Preacuratul!—
Până-adorm;

Unde o să-mi vie rândul—
Cu privirea 'n spre icoană,
Ca o stană
Ce privește larg văzduhul—
Să-mi dau duhul...

Binecuvintează-mi patul!
Stai pe el!..

Cridim

Zi de primăvară

Soarele apare, de sub bolta cerească, reflectându-și miile de raze, asupra frumoaselor ogoare, deșteptând în sufletul țăranului muncitor, o bucurie, o speranță, îndemnându-l la o nouă viață, dându-i o nouă putere, cu speranțe dulci, încordându-i puterile pentru o nouă muncă, mai rodnică, și mai bogată.

La apariția acestor raze fermecătoare, țăranul român, chemat parcă de o voce, și împins de o mână nevăzută, își îndreaptă cu bucurie pașii către ogorul moștenit, și deșteptat de ciripitul pasărilor, începe a munci cu dragoste aceste ogoare, cari nu sunt altceva decât speranța viitorului lui.

Dela acest țăran atârnă rezolvarea problemei grele, care zdruncină azi creerii multora, și a cărei soluționare o încearcă cei cari sunt chemați azi la cârma țării și neamului

Acest țăran este îngrijitorul brazdei și vetrei strămoșești, păstrând tot ce e românesc, păstrând nepătate, vechile obiceiuri românești. Acest țăran, fie el din ori care parte a frumoasei și bogatei României, din zori de zi și până'n amurg, se înfrățește cu brazda, cântând cântece de bucurie și veselie, amuțind chiar și ciripitul pasărilor. Așa își petrece el zilele, uitând de necazurile zilei și ale vieții.

Singura speranță, și singurul mijloc de trai fericit este numai munca. Munca cinstită ne va aduce izvorul sfânt de liniște sufletească, putere, viață, și ne va face să ajungem la idealul sfânt, — la *fericire*.

Azi însă, lumea este înrăită, puțini pot să ajungă la această fericire, deoarece viața omului este scurtă, și nu poate face atâta bine, ca să ajungă la fericire. Numai muncind cu toții dela mic, la mare, dela bogat la sărac, vom putea evita neajunsurile zilnice, și astfel vom putea echilibra și restabili fericirea noastră.

Mulți sunt aceia, care zilele de sărbători și repaus, le petrec prin cafenele, cârciumi, localuri de plăceri și răsfăț, necugetându-se că și acele zile trebuiesc folosite, ocupându-se cu desvoltarea culturii —, care trebuie să se desfășoare, prin satele frumoasei noastre Românii.

M. Petru

Lumini de Paște

D. I. Dogaru.

Prin săptămâna patimilor, după ce luam vacanță, tata îmi dădea o altă ocupație: mă punea să păzesc oile și să am grijă să nu le calce trenurile, cari făceau mari pagube oamenilor de prin partea locului. Câte necazuri mai pricinuia și trenul, Doamne! Mai în fiecare zi erau sacrificate animale fără nici o vină — afară doar de aceia că stăpânii nu îngrijeau mai cu multă tragere de inimă și furați de vâltoarea muncii uitau de ele. Găini, gâște, porci, viței, vaci erau jertfite pe altarul terasamentului de drum de fer.

De aceia câtă vreme mieii erau mici, nu se tocmea, cioban la ei, ci fiecare gospodar își trimitea câte o odraslă să pască oile.

Iarba creștea în lunile acestea groasă, iar mieii deveneau sburdalnici ca niște copii într'un maidan desgrădit. Când ne săturam de bătut mingea, porneam către podul de la drumul de fer răcneam amuzându-ne, când ecoul metalic al șinelor ne întorcea vorbele.

Așezați pe câte un pietroiu sub pod, ne puneam la cale viitorul.

— Eu, după ce isprăvesc școala mă fac croitor, ne spunea Vasile a lui Ioniță Croitoru. Chiar depe acuma am început să trag la mașină...

— Eu mă fac profesăr, îmi place să fiu mai mare peste băeți, ne spunea Nicușor băiatul notarului.

Numai Ilie a lui Cămărașu nu-și arăta dorințele.

— Dar tu măi Ilieș, ce vrei să te faci, când vei crește om mare?

Ilieș nu ne răspundea.

— Spune-ne măi Ilieș, de ce taci?

... — Eu mă fac clopotar la biserică... ne spunea Ilieș a lui Cămărașu. Imi place să sun toaca și clopotul.

In adevăr, nimeni din noi nu avea dibăcia lui Ilieș în ce privește ciocăniturile ritmice, armonioase ce se cereau pentru a suna frumos toaca. El încerca mereu cu două pietre potrivite, lovind în brațele metalice ale podului, uimindu-ne de îndemânarea lui.

— Adevărat, tu bați toaca la fel cu moș Nichifor, ba poate și mai bine, spuneam noi plini de mândrie.

Ochii lui Ilieș sclipeau în fulgerări scurte, perdute pe coama dealurilor cenușii de pe malul basarabean al Prutului.

In Vinerea cea Mare mergeam cu toții la bisericuța din satul nostru, ascunsă umil în umbra întunecoasă a salcâmilor ce o înconjurau.

Duceam tăcuți în mâinile copilăriei de atunci, toporași culeși cu roua nescuturată, să-i punem la picioarele blândului Ilsus.

Prin geamurile larg deschise — din cauza zădufului — eșia fumul lumânărilor. Prin colțuri, chicoteli și șoapte gătuite.

Tăcerea grea apăsa ca o piatră peste cei de față la această măreață solemnitate. Privirile fugeau spre chipul părintelui Constantin.

... — In mormânt viață, pus ai fost Christoase... Corul școlarilor condus de Domnul, ducea mai departe înțelesul sfintelor evocări, pe melodii dulci, duioase și pline de scene mișcătoare...

Când înconjuram Biserica, Ilieș se strecura de noi și se urca în clopotniță alături de moș Nichifor. Noi îi vedeam chipul serios, învăluit în dubla înțelegere a unei misiuni ce i se încredințase: Moș Nichifor îi dase voe să sune el toaca.

Transfigurat de plăcere, Ilieș renăscuse, în sine, a doua oară.

Toca cu atâta farmec, încât ochii bătrânilor se îndrepta admirativ spre ferestrele luminate ale clopotniței. Noi afară strigam bucuroși:

— Așa Ilieș! Bravo Ilieș! Și o nemăsurată fericire inspirată din fericirea lui ne târa într'o plăcere de neînchipuit. El nu ne privea. Cu mâinile încleștate pe ciocănele, lovea în ritm plăcut, în timp ce fața lui umbrită de flacăra lumânărilor era inundată de o sfântă bucurie.

A doua zi îl copleșeam de laude și încurajări.

— Veți vedea voi, la noapte, cum voi suna toaca, când va ceti părintele Constantin, Evanghelia de la Ioan...

Sâmbătă seara, spre Duminică nimeni din noi nu se culca. Strânși ca un roiu în ograda bisericii tăifăsuiam în jurul flăcăilor cari povesteau minunății, povești înspăimântătoare, de ni se făcea părul măciucă ascultând. Un foc mare ardea răsfrângând o pălălae roșiatecă, înghițită de întunericul nopții. Lilieci sburau isgoniți de larma noastră abia cetinată.

Când trecea personalul de 10 jum., știam că mai este puțin până la sosirea epitropului, a dascălilor și a părintelui Constantin.

In sat nimeni nu se culcase. Sgomote de uși trântite, glasuri răsbăteau din sat până la noi. Flăcăi torceau de zor povești uimitoare. Pe drumulețul bisericii, născură pași și vorbe.

Venea moș Gheorghe epitropul și dascălul Iordache. Mai în urmă părintele Constantin. Bise-

PELAGRA

ISTORIC ETIOLOGIE, SIMPTOMATOLOGIE ŞI TRATAMENT

In popor mai este numită: *buba trânjilor, buzereţ, jupuială, leprică, pârleală, pecingine rea, roşeaţă, rana trânjilor* (V. Bianu).

Pelagra este o boală necontagioasă, cu evoluţie cronică şi care se caracterizează prin trei feluri de manifestări: cutanate, (eriteme), gastrice, şi nervoase (alienaţie mintală mania pelagroasă).

Inainte de descoperirea Americei (1492), pelagra nu era cunoscută în Europa. Atunci a fost introdus porumbul şi cartoful. Porumbul în centrul Europei, şi cartoful în nordul ei. Abia când populaţia a început să se hrănească în mod intens cu porumb, au apărut primele cazuri de pelagră (1740). De atunci, numărul cazurilor a crescut paralel cu răspândirea lui şi cu starea precară a acelor ce-l consumă.

«La noi statisticele au arătat în 1902 aproximativ 42.000 pelagroşi, dar de atunci statisticele făcute mai serios dovedesc faptul că în realitate nu se ştia nici jumătate din cazuri». *(Al. Obregea)*. In anul 1906 numărul lor se împătreşte. Cazurile cele mai dese bântuite sunt comunele din centrul Moldovei: Truşeşti şi Mihaileşti (Botoşani), Ruginoasa şi Pastraveni (Suceava), Filioara (Neamţ), Boteşti şi Răcăciuni (Bacău) şi Săbăoani (Roman). Azi, la noi, pelagra este în descreştere, deoarece răsboiul din 1916—1918, a obişnuit pe ţăran să mănânce şi pâine, nu numai mămăligă. Tot după răsboiu, reformaa grară Improprietărirea ţăranului) i-au îmbunătăţit starea materială.

Inainte de a arăta simptomele boalei, vom expune pe scurt *teoriile în legătură cu etiologia pelagrei.*

Teoria Maitismului. Autorii acestei teorii, susţin că porumbul este cauza principală a pelagrei. Spaniolii numesc pelagra *maitism.* Acestei teorii s'au opus alţi autori, arătând că în multe regiuni unde porumbul este consumat în cantităţi mari, pe lângă alte alimente, pelagra n'a apărut.

Teoria zeinelor. Pelagra ar fi datorită prezenţii, în anumite categorii de porumb a unor albumine toxice cari conţin fenil paraamină şi tirozină, în locul triptofanului şi lisinei.

Teoria parazitară. Sambol susţine că există un parazit care ar cauza pelagra. Acest parazit este transmis omului de către o muscă pe care el a numit-o *Similium Samboli,* şi care s'ar găsi în regiunile mocirloase. Profesorul *Babeş,* şi alţi medici în urma cercetărilor făcute în ţara noastră, arată că pelagra există în localităţi unde musca Similium Samboli nu se găseşte.

Teoria verderamelor (Tizzoni). Această teorie a avut numeroşi adepţi. Principiul otrăvitor ar fi o ciupercă, care se iveşte pe porumbul necopt şi rău conservat. La suprafaţa porumbului se formează un strat verde, numit *verderamo* sau *verdet.* Ciuperca este un mucegai comun *(Sporisorium Maydis)*, care secretă o toxină numită pelagrozină. Acestei toxine, pe care fierberea nu o distruge, s'ar datora—după Tizzoni—pelagra. Profesorul *V. Babeş,* a combătut cu numeroase argumente această teorie.

Mai sunt teorile: *insuficientelor endocriniene,* (tiroidă), *intoxicaţiile cronice cu silice,* în soluţie coloidală în apă. Alţii au susţinut că pelagra este *o boală infecţioasă.*

Teoria bolilor prin carenţă[1]. (C. Funk) Este *singura teorie astăzi viabilă* şi în jurul căreia astăzi oscilează toate cercetările moderne. Lipsei din porumbul alterat a unor substanţe proteice strict necesare vieţii (o vitamină specială) este cauza pelagrei. *Funk* nu precizează care factor anume. Cercetări recente tind a grupa pelagra printre avitaminozele prin absenţa factorului B., sau înrudit cu el, ori unei carenţe mixte (factorii A. şi B.) sau multiple (şi a sărurilor minerale, precum şi a *triptofanului* şi *lisinei, acid amine* cari lipsesc din zeina porumbului şi împedică asimilarea proteinelor.

De remarcat faptul că, ori care ar fi patogenia pelagrei, un fapt este cert:

Pelagra este în legătură cu consumarea porumbului, mai mult sau mai puţiu stricat. Apare în ţările unde se consumă porumb mult, unde populaţia nu-şi completează alimentaţia. «Trebuie o anumită predispoziţie: mizeria şi anume slăbiri sau boale congenitale sau câştigate şi consecinţele lor, mai trebuie pentru pelagră o anumită stricăciune a porumbului favorizată mai cu seamă prin o recoltă prematură care diminuează şi valoarea nutritivă» (V. Babeş).

Anatomo-patologia eritemului. Filetele nervoase ale regiunelor descoperite (mâini, picioare, gât) sunt congestionate; uşor iritate, hiperkratinizate. Alternaţiunile nervoase merg până la ganglionii marelui simpatic, unde celulele sunt apropiate sau chiar dispărute.

Prof. Dr. Obregia, insistă asupra seboreei uscată. «In pelagră alteraţiunea nutriţiei este aşa de mare, încât se prind şi glandele sebacee, In mod normal ele secretă o substanţă grăsoasă, în care se găseşte şi descuamaţie epitelială; glanda sebacee se dilată şi se umple cu o materie albă, care este formată din epitelii descuamate, iar grăsimea ei, dă pielei moleciunea. Dispariţia acesteia dă seboreea uscată, care va pune pe calea diagnosticului».

Adm. Căpit. Ovid Constantinescu
Medic Locotenent Dr. Al. Binder

Urmează: *Simptomatologia şi Tratamentul Pelagrei.*

1) *Lipsă.*

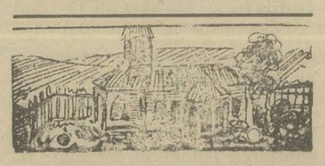

Pădurile

O reală bogăţie a ţării sunt pădurile. Ele ocupă suprafaţa de $7^1/_4$ milioane ha., din cari aprox. 2 milioane aparţin statului, 2 comunelor şi restul proprietariior.

Pădurile ocupă 22 la sută din suprafaţa ţărei şi sunt formate din valoroase esenţe: aprox. 30 la sută conifere (brazi), 20 la sută lemne tari ca: stejar, iar restul de 50 la sută lemn moale: fag, tei, etc. Marea majoritate a acestor păduri sunt aşezate în regiunea munţilor şi dealurilor.

Populaţiunea satelor din aceste regiuni are ca îndeletnicire principală exploatarea lemnelor şi creşterea vitelor.

Din cauza unui greşit procedeu economic, aplicat de proprietarii de păduri, în ceea ce priveşte exploatarea, fie ei moşneni, sau proprietari privaţi, — viaţa economică a satelor situate în aceste regiuni, este în majoritatea cazurilor foarte slabă.

Indeletnicirea lor nu le produce îndeajuns pentru acoperirea normală a trebuinţelor lor. Statul a ajutat, cu deosebire după răsboi, în larga măsură prin pădurile sale din aceste regiuni, dându-le în exploatare cooperativelor constituite din sătenii localnici. Măsura bună nu şi-a putut produce tot efectul, din cauza lipsei de cunoştinţe ale sătenilor, atât sub raportul exploatării şi comercializării lemnului, cât şi din cauza nepriceperei şi relei înţelegeri a ideei cooperatiste.

I. Gh. Lucescu

Din punct de vedere al, economiei noastre naţionale, la exploataţiune chibzuită şi raţională, pădurile noastre sunt îndestulătoare pentru satisfacerea trebuinţelor în lemn de construcţie şi foc, pentru gospodari.

In anul 1926, s'au exportat materiale lemnoase — sub formă de lemn de construcţie şi de foc —, în valoare de $4^1/_2$ miliarde lei.

Pentru complectarea acestor părţi a îndeletnicirilor, economice, amintim că pe lângă cele anunţate până aci de sătenii noştri, se mai ocupă azi şi cu creşterea de păsări, gândaci de mătase, industria casnică şi albinărit.

Aceste îndeletniciri anexe, sunt de o deosebită însemnătate; ele aduc în genere îndestulare economică, înlăuntrul gospodăriilor săteşti. Bine îndrumate, pot constitui adevărate isvoare de bună stare. In mod izolat şi din nenorocire foarte redus, unii săteni sunt aplicaţi la diferite meserii şi la negoţ.

Nu putem încheia acest capitol fără a arăta în scurt influenţa înviorătoare pe care spiritul cooperatist în ultimul sfert de veac l'a avut asupra vieţii economice a satelor noastre. Această idee de solidaritate socială care a influenţat în bine asupra vieţii noastre economice, va trebui incontinuu desvoltată, împrejurărilor sociale şi economice pentru a putea aduce încă şi mai mari foloase în viitor.

I. Gh. Lucescu

Ravaşe Intime

UN SALON LITERAR IN 1883.-- VERONICA MICLE ŞI MIHAIL EMINESCU

După multe şi grele suferinţe, zise Ruxanda, pentru pierderea celor două copilişe, nu mai aşteptam nimic. Părăsită pentru atâtea luni la Târgovişte, pierdusem ultima speranţă de a mai drege jugul căsniciei, de-a mai vedea pe soţul meu, de-a mai încerca să-l readuc la o viaţă serioasă şi liniştită. Nu mai aveam despre el nici o ştire, şi nici moartea celor două copile nu-l turburase, sau dacă şi'aşa va fi fost, auzise oare cineva vr'o tânguire, vr'un suspin ieşit din pieptul acestui om? Un prieten sincer al casei noastre, îmi scrise să mă 'ntorc la Bucureşti, că de nu, soţul meu, ruinează tot. Venii cu prima diligenţă şi casa mea n'o mai cunoscui. O murdărie de nedescris, paianjenii ţesură pânza lor peste tablouri, cărţi vase, paturi? Hăinărie, rufărie, ghetărie pe toate scaunele şi etajerele. Tingirile, castronaşe şi farfuri nespalate, ori pe unde te 'ntorceai. Lucrurile mele purtate de d na Moscu, iar ale copilaşilor mei, purtate de copiii acestei femei care acum era stăpână'n casa mea.

Când mă văzu veni să mă salute, ca şi cum nimic între noi nu să petrecuse. Tăcui; la fel, îmi ţinui pe buze cuvintele ce trebuia să'i spun. Am dat tot afară din casă şi c'o femeie ce avusem mai înainte, restabilii ordinea şi curăţenia în tot şi'n toate, dar aicea, sub nici un cuvânt nu mai puteam sta şi... chiar şi lui Gheorghe îi venea greu, căci nici el nu mai spera în reîntoarcerea mea. Intr'un an ne-am mutat în două case. In prima Gheorghe se 'mprietenise cu Bonifacio Florescu şi cu soţia sa şi ia dat la noi o cameră de locuit pe care ei o ţineau mai rău ca locuinţa unei pupeze; într'alta aci avea pe sculptorul Ioan Georgescu, cel care a făcut bustul lui Pascaly la Teatrul Naţional şi statuia lui Gheorghe Lazăr pe Bulevardul Academiei.

La el am cunoscut pe sculptorul Jolnai, pe Cadorin şi pe sculptorul cel care a făcut monumentul Vânătorilor dela Ploeşti. La Bonifacio nu mă duceam nici odată, că-mi era frică să nu mă lovească frigurile palustre, să nu-mi cadă'n genunchi şi să-mi declame poezii, cum făcea pe ori unde mă 'ntâlnea. Un maldăr de scrisori şi de versuri le-am aruncat în foc. Poetul era 'ncălţat mereu c'o gheată şi c'un galoş vara, c'o gheată şi c'un şoşon iarna; iar Roza, atâta uda florile până ce pe glaful ferestrelor crescuse muşchiul verde şi în casă cât a stat ea la noi n'a deschis nici odată ferestrele.

In casa în care ne-am mutat peste şase luni, Dzeu mi-a dăruit o altă fetiţă Zoiţa, chip leit al tatălui său, isvor de bucurie şi de mândrie, dar şi de suferinţă întregei mele vieţi. Am crezut că venirea ei pe lume după ce pierdusem pe ceilalţi copii, va cumineţi pe Georgel.

Ne-am mutat în altă casă, că şi aceasta era o nenorocire pe capul meu.

Lângă mine sta o familie Penescu, la ei vedeam un trai şi mai mizerabil ca al nostru, aşa că eu, acum îmi depănam viaţa între vatră şi Zoiţica mea. Invăţasem să fac bucate, dulceţuri, prăjituri şi să cos la maşină. Mă căsneam zilnic să îndatorez pe soţul meu, gătind ce-i plăcea, cusând ce-i trebuia lui şi drăgălaşului meu îngeraş, însă năravul nu şi l schimba.

Aşa era viaţa mea, când Georgel, începu a transforma casa noastră mică, sărăcăcioasă în:

Salon literar. Şi era'n adevăr aşa, căci nimeni nu se certa, nu se critica ci trăiau toţi ca fraţii.

Şi cine nu venea la noi? Caragiale, Delavrancea, D. Stăncescu, Vlahuţă, Bonifacio Florescu, (de el nu mai scăpam; Iuliu Roşca, Ispescu, Vlahuţă, Kneisel, Ozuber (citarist) Laurian, dir. ziarului România Liberă S. M. Stoenescu, Dir. Revistei Literare, Bărcănescu, Vasilescu, Roşianu, Zenide, Ispirescu, Grandea Vasile Păun, Brătianu tatăl muzicantului de talent, care s'a sinucis decurând şi alţii.

Delavrancea desemna, Laurian şi cu Bonifaciu discutau literatură şi politică. D. Stăncescu şi cu Ispirescu, citeau poveşti; Vlahuţă venise dela Târgovişte, trist că-i murise iubita, Matilda Greceanu şi el scrisese şi ne-a citit: Dormi iubită, cea mai frumoasă poezie a lui. Kniesel, cânta din vioară, Gubir din citeră. Vasilescu cu: *Sarman m'a născut mama* şi Bărcănescu cu: *Din Bucureşti până la Baia,* ne ţineau deştepţi până la ziuă. Caragiale şi cu Delavrancea umpleau mereu paharele. Iuliu Roşca citea versuri din: Fata dela Cozia, premiată de Academie, soţul meu la ceasla ceas poruncea mititei şi vin cu damigeana la cârciumă. Ispescu, făcea admiraţia noastră, cu povestirele lui populare S. M. Stoenescu declama: *Nopţi Albe,* până la ziuă.

«Scrisoarea pierdută» se făurea în căsuţa din Calea Dorobanţilor, în faţa casei unde este azi casa lui Tache Ionescu. Mai târziu îşi făcu apariţia între noi Macedonschi, Duiliu Zamfirescu, I. Georgescu, sculptor, D. Marinescu pictor, şi Veronica Micle. Toată această lume literară, mi-era urâtă, că era răpănoasă şi iubitoare de băutură şi de şedere la noi până a doua zi.

Pe literaţii de acum, când îi aud povestind iubirea dintre cei doi poeţi Veronica Micle şi Mihail Eminescu, îmi vine rău, căci povestea asta a luat atâtea, forme, a păţit schimbări întocmai ca statuia lui Glaucoon din marginea mării. Bătută când de vaşi furtuni, mângâiată când de zefiri, s'a schimbat într'un stei de piatră, fără nici o formă. Pe poetă am cunoscut'o în casa verei mele *Aurelia Polizu,* care i-a tipărit versurile; pe poet în redacţia ziarului «România Liberă»

Cu bine Zoiţico.

Baba Visa

NEBUNII

La răsărit, dincolo de Nistru, în ţara în care rachiul ce'mbată e stăpân, se dărâmă altarele şi se crucifică slujitorii.

Conducătorii sovietismului —sclavii celui mai destructiv spirit doctrinar, deformat şi mai mult de însăşi lipsa înţelegerii celor ce-l predică, — au pornit război crâncen crucii.

Gazetele au răspândit, în săgeata celor patru vânturi disperatele încordări, ce tind la nimicirea creştinismului în Rusia.

Bisericile — unica putinţă de afirmare a omului în năzuinţa apropierii de Creator — au fost dărâmate sau preschimbate în lăcaşuri în care desmăţul rânjeşte tâmp.

Preoţii cu dorul de-a ţine piept celor ce dărâmă, fără a pune echivalent în loc au suferit prigonirile evocatoare, a întristătoarelor vremuri medievale.

In vremea în care creştinismul în celelalte ţări îşi sărbătorea desăvârşirea actului culminant a vieţii sale: învierea lui Crist; dincolo, în Rusia văruită de ambiţiile trudnice ale unui Iuda modern: Lenin şi-ale sârguincioşilor ciraci: Trotzki, Racovski, Stalin etc., în răscrucea unor drumuri de-şes sau pădure s'ar fi putut vedea — dovadă decisivă a sterpiciunii acţiunii pornită vinovat — un preot lipsit de paza unui altar, îngenunchiat, cu mâinele împreunate şi ochii robiţi de pacea unei lumini calde, tămâind în liniştea singurătăiii sau în foşnetul mătăsos al frunzelor: învierea Celui pe care noi L-am sărbătorit nestingheriţi.

Creştinismul în lupta pe care o duce cu conducătorii fanatici ai comunismului primejdios are, aşadar, o nouă ocazie de-a afirma puterea adevărului de care e'mbelşugat.

Biruinţa va fi din partea sa!..

Ne aflăm la o răspântie de veacuri hotărâtoare.

Drumul pe care vom apuca — în urma biruinţii totale din Rusia — e uşor de ghicit. E drumul cuminţeniei şi-a păstrării intacte a adevărului veşnic.

Intâi, prăbuşirea idolilor de lut cuvântător din Rusia.

Apoi, nu va fi aşa târzie vremea când vor cădea toţi nebunii lumii.

Constant. Onu

Curier literar

«Boabe de Grâu», an. I No. 1, aşa se intitulează revista Direcţiei „Cultura Poporului" care a fost înfiinţată de curând de stat pentru propaganda culturală. Ingrijit tipărită şi presărată cu ilustraţii instructive, revista cuprinde un bogat material. Intr'un articol, d-l prof. I. Bianu, Preşedintele Academiei Române, vorbeşte despre: Academia Română şi Biblioteca ei.

Arată că în preajma anului 1866, Negruzzi, Kogălniceanu, Russo şi Alexandri, ca o reacţiune împotriva curentelor greşite filologice cari veneau de peste munţi — curentul latinist ca şi din Muntenia — curentul italienist al lui Eliade Rădulescu—se pune, la Iaşi, baza unei Societăţi Academice române înălţată la 1879 la starea de Institut Naţional cu numele Academia Română. Misiunea noii creaţii era întâi să determine ortografia limbii române şi să înceapă lucrarea dicţionarului român, alegându-se ca membri activi: 10 Munteni, 12 Moldoveni, 10 Ardeleni, 1 Bucovinean, 1 Basarabean, 1 Macedonean.

Pe lângă prima ei menire, Academia Română a înfiinţat, apoi şi biblioteca ei, care astăzi numără 274.400 volume tipărite 40.000 volume publicaţii periodice, 7.134 volume manuscripte; 3.320 stampe; 5670 monede vechi. Interesantul articol se termină prin arătarea publicaţiilor bibliotecii, cari constituesc cele mai bune bibliografii dela noi.

Remarcăm deasemeni variata şi cuprinzătoarea cronică a revistei care este bine deocamdată prin statisticile pe cari le redă

O măsură bună şi ocidentală a luat Soc. Scriitorilor Români, de-a rezerva o săptămână exclusiv poeziei româneşti. Se vor ţine şezători; vitrinele librarilor vor expune numai volume de poezie. Iar Academia Română a şi organizat o expoziţie a poeziei româneşti care expune ediţiile cele mai vechi ale poeţilor noştri precum şi manuscriptele lor. Toată istoria poeziei noastre este cuprinsă în această expoziţie începând cu Doroftei şi terminând cu Ion Barbu.

Intotdeauna s'a simţit nevoia unui dicţionar enciclopedic românesc, aşa cum au toate ţările civilizate, în forma Larousse ului francez. Un început l'a făcut Clujul, prin editura „Minerva", care a scos o «Enciclopedie Românească». Volumul conţine aproape o mie pagini, de format mic, în aşa fel încât să fie la îndemâna fiecărui cărturar.

Tot la un asemenea dicţionar lucrează acum d nii prof. I. Candrea şi Gh. Adamescu. Primele fascicole au apărut, dovedind o documentată şi cât mai perfectă redactare presărat cu o bogată ilustraţie. Găseşti orice cuvânt al limbei române cu toată filiera lui filologico-istorică.

Stelian Semedrescu

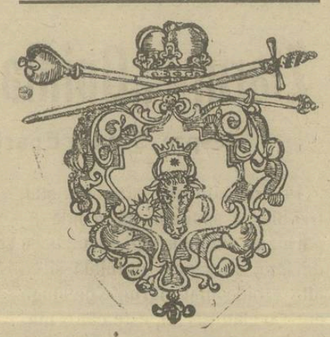

Luăm parte cu tot sufletul, cei ce lucrăm la acest ziar, la durerea prietenului şi colaboratorului nostru: GH. MARINESCU, — prin moartea celor două surori ale sale:

Lucreţia şi Ana

în Biserica din Costeşti, jud. Argeş şi-i aducem pe această cale, condoleanţele noastre.

Gânduri creştineşti

Anul acesta, ca şi toţi anii din urmă, zilele de primăvară ne aduc pe lângă învierea naturii şi o înseninare a vieţii.

Această înviorătoare înviere a simţurilor noastre e frumoasă şi folositoare, dacă gândirea minţii oricărui bun creştin, adânceşte înţelept la jertfa de groază a Domnnlui Nostru Iisus Hristos şi mântuirea sufletească.

Păcatul lumii de odinioară, ca şi cel din vremurile noastre, a fost şi încă mai este tot atât de înspăimântator, încât Fiul lui Dumnezeu pentru ispăşirea nenumăratelor noastre greşeli, s'a dat jertfă pe sine. Pentru aceasta şi pentru ca Dumnezeu să fie slăvit, se obişnueşte în semn de pioasă şi adâncă reculegere morală, ca toţi creştinii, să prohodească în fiecare an, moartea şi învierea celui ce este pentru înseninarea sufletelor noastre: Iisus Hristos.

Drept aceia se cuvine, ca sărbătorile Paştelui, să ne fie cel mai bun prilej de cercetarea faptelor noastre, hotărând ca odată cu lumina învierii Mântuitorului, să căutăm a câştiga pentru suflet şi pentru calea fericirei ceq bună numai: cuvântul şi slova de aur a cărţilor sfinte.

E destul cu atâta patimă, e deajuns cu atâta ură, cu atâta vrajbă şi nemernicie!

Trebueşte totdeauna şi în deosebi acum, să ne resemnăm atitudinea gândurilor satanice şi hotărâţi numai pentru bine, să continuăm către raiul creştinităţii.

Respectând şi cinstind aşa cum se cuvine voinţa poruncilor supreme, ne fericim viaţa pământească şi cea veşnică.

Inviind în sufletele noastre cunoştinţa Bisericii mântuitoare, putem fi siguri de harul binecuvântărilor cereşti.

Hristos a înviat!

C. Georgescu-Obrejiţa

rica se lumină slab, cu două lumânări ce-şi tremurau licărirea înfrigurată.

Către miezul nopţii isbucni din plin sunet de clopot, urmat de sprintena cadenţare a toacei. Forfota născu. Cât ai clipi, pe drumul către biserică prinseră a veni creştini în curate haine de sărbătoare, purtând într'o mână legătura cu pască şi ouă roşii, iar în cealaltă, o lumânare groasă.

In Biserică se făcu deplin întuneric. Apoi din altar o trâmbă de lumină străpunse ca o licărire de fulger, grosimea întunericului.

Chipul părintelui Constantin apăru în faţa marilor uşi împărăteşti:

— Veniţi de luaţi lumină!

Lumea se îmbulzea să prindă cu grabă din lumina curată a învierii.

— Christos a înviat din morţi cu moartea pre moarte călcând şi celor din mormânturi viaţă dăruindu-le..,

Glasuri de îngeri cu calde mlădieri de vers, în anii adânci ai copilăriei, — păreau că nasc din înaltul şi nepătrunsul afund al tăriei.

Bucurie nestricată, a unei dumnezeiri a tot înţelegătoare, răsărea în noaptea asta sfântă, când glasuri bronzate de clopote vesteau cea mai nepătrunsă dintre minuni.

Christos a înviat! Temută biruinţă şi nesdruncinată afirmare a unui cult ce va fi limanul scăpării în veacuri.

Christos a înviat! Renaştere plină de viaţă, împărtăşirea nădejdilor pentru cei slabi.

Christos a înviat! Stâlpul neclintirii pentru consolidarea veşnicului adevăr.

De ce merge strâmb în Basarabia

Marea descoperire a unei directoare din Chişinău

In săptămâna Luminată, s'a ţinut la Turnul-Severin congresul profesorilor din toată ţară. La el, a luat parte şi d-na *Alistar*, directoarea Şcoalei Eparhiale din Chişinău, care a luat cuvântul la banchet şi a spus că, dacă în Basarabia lucrurile nu merg cum trebuie, nu e din pricina unor stări rele lăuntrice ale Basarabiei, ci din pricina regăţenilor, care vin de peste Prut şi terfelesc aşezămintele şi pe oamenii Basarabiei şi ataţă şi dau despre ea zugrăviturі nedrepte şi necăjesc lumea. Doamna apoi nu s'a mărginit să dea numai aceste trăsături generale despre păcatele regăţenilor în Basarabia, ci a pomenit şi cazuri anumite despre persoane din România Veche care turbură liniştea Basarabiei. Aşa de pildă, a zis domnia sa, este un arhimandrit care a scris în ziarul «Cultura Poporului» din Bucureşti fel de fel de ocări la adresa Basarabenilor şi care-i înfăţişează într'o lumină foarte urâtă. Lucrurile nu sunt aşa cum sunt arătate de arhimandrit şi prin asemenea arătări neadevărate se face mult rău în ce priveşte bunul mers al lucrurilor din Basarabia. Incheierea este că ceice strică sunt regăţenii care nu-şi înţeleg rostul în Basarabia, iar răul care este e făcut de ei.

Acum, cine este «*Cultura Poporului*» se ştie, dar cine e arhimandritul?

Acela sunt eu, care am scris două articole în acest ziar despre stările uricioase din Basarabia. Că a fost vorba de mine, au şi înţeles ceice au ascultat. Profesorul *Gabor* din Bucureşti, care era de faţă şi care mi-a adus acestea la cunoştinţă, a spus celor de faţă că arhimandritul este Părintele Arhimandrit *Scriban*, care, fiind profesor la facultatea de teologie din Chişinău, se află acolo în fiecare săptămână, vede ce se petrece şi a scris omul ce a văzut. Şi d. Gabor a şi spus îndată în faţa doamnei Alistar:

— Bine, dar cu ce strică regăţenii, dacă Păr. Arhimandrit se izbeşte în toate părţile de limba rusească în Chişinău şi-şi arată scârba? Cum ajunge în gară, hamalul îi trage pe ruseşte, deşi e moldovan, de se suie în tramvai, rusească îi impuiază capul, de se duce la autorităţi, aceiaşi rusească îi îmbâcseşte auzul. Unde te întâlneşti, tot înfăţişările vieţii ruseşti, în oraşul cu 5 ziare zilnice ruseşti şi niciunul românesc... Astea te izbesc pretutindenea, însoţite de păşirea ţanţoşă de a înfăţişa chipurile vieţii ruseşti... Pe acestea tot regăţenii le aduc?

La această împotrivire a Profesorului Gabor, d-na Alistar n'a avut ce zice şi a tăcut, iar un profesor din Bălţi a luat cuvântul şi a contrazis cele spuse de d-na Alistar, care s'a mulţămit să golească paharele şi să înece pe cei din jur în fum de tutun, că aşa îi şade bine unei directoare de şcoală zisă creştinească.

Deci dacă domnia sa a adus cuvântul despre mine în public, dator sunt şi eu să vin cu răspunsul meu, ca să se vadă de partea cui e dreptatea.

1. Mai întâi aşa cum a pus doamna Alistar chestiunea, ea e rău cugetată. Căci ce se potriveşte să faci vinovat scrisul meu din 1930, despre stările din Basarabia, când este vorba de lucruri care sunt mult mai vechi, pe când eu nu eram în Basarabia şi când articolele mele nu fiinţau?

Mă rog, ce este această poftă ticăloasă a târgovăţului moldovan (nu a ţăranului) de a tot scoate clonţul înainte cu limba rusească între dinţi? Nu am nimic cu Rusul când vorbeşte ruseşte; e limba lui; dar am cu moldovanul, că nu e graiul lui şi ce-mi tot răpede în ochi chipuri străine de viaţa sa?

Mă întâlnesc cu oarecarele în băcănia lui Varzaru din Chişinău şi, cum păşeşte către mine, vorbim româneşte; cum se îndreaptă spre băiatul din prăvălie să-i ceară cutare marfă, o cere pe ruseşte. Asta e din pricina arttcolelor mele, Cucoană Directoare?

2. Dacă fetele basarabence din Şcoala Eparhială te trăsnesc cu accentul rusesc al rostirii lor româneşti, lucrul pe care l prinde numai decât orice ureche românească neafumată de rusism, ce strică articolele mele? Apoi eu cu urechile mele am auzit vorbire rusească, în ziua de 9 Aprilie 1930, în înseşi sălile Şcoalei Eparhiale din Chişinău în comunicările dintre şcolăriţe şi personal.

Iată ce trebuie să aibă în grijă doamna Alistar, mai mult decât să dea urâta priveliştea a unei cocoane care se resfaţă în public în fum de tutun.

3. Dar îşi aduce aminte doamna Alistar dela bacaloriatul din Iunie anul trecut, când prezidentul, Profesorul Cardaş dela Iaşi, s'a speriat de atâta accent rusesc al basarabencelor din Şcoala Eparhială şi a spus indignat:

— Nu mă mir de rusoaice că vorbesc aşa, dar mă mir de moldovence. Imi face impresia că în şcoală vorbiţi numai ruseşte.

Iar doamna Alistar, care era de faţă, a zis:

— Niciodată, niciodată!

Va să zică tăgăduia că în şcoală se vorbeşte ruseşte. Atunci cum se poate dumeri cineva de unde atâta accent rusesc? De fapt, altă explicaţie nu este decât că se vorbeşte ruseşte. Târgoveţii basarabeni, cum se află doi la un loc, nu vorbesc româneşte, ci ruseşte. Fetele ce-au să facă? Fac şi ele ce văd la alţii, că aşa e şivoiul.

Strică cu ceva articolele mele că lucrurile acestea sunt aşa? Eu numai cât am văzut şi auzit.

4. Eram de faţă, în ziua de 9 Aprilie a. c. la manifestarea care s'a făcut în Sala Eparhială din Chişinău pentru unirea Basarabiei. Serbarea oficială s'a desfăşurat, se înţelege, pe românеşte. Dar mulţi din cei de faţă vorbeau între ei ruseşte prin bănci. Am întrebat şi pe alţii, din alte laturi ale încăperii şi tot aşa mi-au spus.

Apoi ce stricăm noi regăţenii dacă vedem atâta împătimire de limba rusească şi ne scârbim? Limba rusească e foarte bine să fie ştiută, că se scoate din ea materiale de învăţătură, mai cu seamă n'o voi batjocori eu ca teolog, care ştiu cât datoreşte teologia literaturii ruseşti şi ce mare lucru este pentru un teolog a şti ruseşte. Dar aceasta este altceva decât să vâr rusească şi în ibricul de cafea şi în văcsuitul încălţămintei şi în „dămi un pahar cu apă». Nu ajunge pentru aceasta limba românească? Mai de ispravă o fi limba rusească?

5. Dar dacă în Şcoala Eparhială este mare sete după haluri şi, în de obşte, după desfătări lumeşti; dacă feluritele clase turbau după dat serbări, în care, săptămâni înainte şi săptămâni după, nu se mai ştia de carte; dacă, în anii de mai nainte, se întocmeau baluri cu întâlniri între şcolăriţele Eparhiale şi seminarişti, pentruca tinerii „să se cunoască» şi să se puie la cale căsătorii, lucruri care au uimit pe regăţeni prin dezmăţarea lor şi au avut de urmare oprirea lor din poruncă de sus; dacă lucrurile acestea au fost, iar unele mai sunt, astea articolele mele le-au stârnit? Nu sunt ele împrumuturi dezmăţate dintr'o parte a societăţii ruseşti care desfiinţează orice morală?

Iată acestea nu le-au adus regăţenii, vi le-au găsit, s'au scandalizat de ele şi tot ei le-au oprit. Dar tot ţi se cere socoteală că de ce n'ai fost la bal, parcă asta ar fi datoria unei directoare să te trimeată la bal, directoare de şcoală creştină!

Astea oare articolele mele le-au făptuit, că eu nici nu le-am pomenit?

Pentru toate acestea şi pentru multe altele, pe care încă nu le-am scris, dar cărora le vine rândul, articolele mele nu au nici o vină şi nici noi, regăţenii, nu suntem acei care le stârnim.

Deocamdată, nu voim să scriem mai mult, fiindcă este vreme de scris toate. Voim să vedem ce va mai publica şi ziarul *Opinia Chişinăului*, care în nr. său din 14 Aprilie a. c. vesteşte că are de spus lucruri urâte despre viaţa din Şcoala Eparhială.

Până atunci însă trebuie să spunem că, din felul cum s'a înfăţişat doamna Alistar la congresul din Turnul Severin, unde n'a dovedit nimic, prin spusele sale, dar care a dovedit o ţinută dezmăţată prin pufăiala tabacioculuі în largul unei adunări, s'a recomandat ca puţin potrivită pentru conducerea unei şcoale creştineşti. Pentru o asemenea şcoală trebuie măsură de călugăriţă şi de preoteasă, nu primirea formelor dezmăţate din viaţa lumească.

Păşiri în public de felul acesta te silesc să te întrebi, poate fi îndrumător de creştere creştinească, când are asemenea trăsături lumeşti?

Aceasta trebuie să aibă în vedere preoţii eparhiei Chişinăului şi să nu lase ca, creşterea fetelor lor să fie pe mâna unei asemenea femei.

Ţie-se de medicina pe care a învăţat-o, dar treaba creştinească se vede că nu e în pregătirea ei. Iar d-lui Tomescu dela Mitropolie, care a adus-o la Chişinău, trebuie să-i spunem:

— Mare blăstăm ţi-ai făcut că pe o asemenea cocoană n'ai lăsat-o să zacă la Bolgrad şi adus o s'o vedem şi noi la Chişinău!

Arhim. Scriban

Ziarul „Opinia Chişinăului"

despre Şcoala Eparhială din Chişinău

Pentru cititorii care nu ştiu, trebuie să spunem că şcoala Eparhială din Chişinău e un liceu de fete, cu şcoală normală şi cu alte şcoale mai mărunte pe lângă ea. Cu clădirile ei, este cât o mahala întreagă. Case peste case, ziduri de toate părţile, dar cum era la Ruşi: treabă materială, nu şi treabă sufletească. Despre această şcoală, ziarul «Opinia Chişinăului» din Chişinău, scrie următoarele, sub titlul de «Imoralitatea la Şcoala Eparhială?»

«Ştiri alarmante cu privire la moralitatea elevelor dela şcoala eparhială din localitate, circulă de câtva timp în oraşul nostru. Suntem puşi deja în posesia unor nume şi date sdrobitoare pentru buna reputaţie a acestei şcoale.

In numărul viitor vom publica pe larg tot ceiace se petrece la această şcoală, unde direcţia, care e direct răspunzătoare, nu supraveghează pe eleve, iar acestea au transformat şcoala într'un bordel».

Această ştire este foarte turburătoare, mai cu seamă când este vorba de o şcoală cu titlu bisericesc. Să vedem acum ce amănunte ne va da ziarul în chestiune.

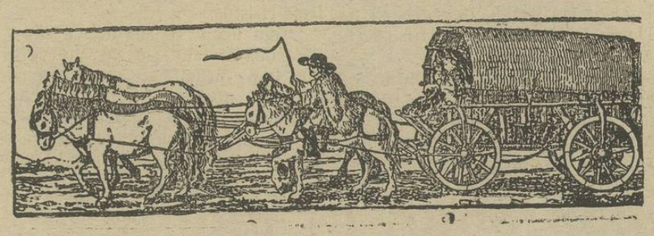

FUIOR (9-a urmare)

Dar calea ce-o străbatem mai mult ni-i fără spor.
Ajungem Vârcolacul, — de-odată, ca 'ntr'un nor
Din faţa noastră piere, aşa, ca o nălucă!
Când îl ajungem iară s'a prefăcut în nucă
In piatră nesfărmată; mai ştii în ce şi cum?
— In râu de nu-l poţi trece! în pulberea din drum;
In perie de codru; în cruce de fântână;
Se-ascunde într'o oae răsnită dintr'o stână...
E de 'nţeles c'avântul războinic,—e'n zadar,
Că Vracul, ne înşală; piepţiş, nu stă, măcar
La trântă voinicească... Din loc în loc, ne duce
De nas...

Fuior *A! unde-i Vracu' să-mi iasă la răscruce!*
Craiul *Mi-am zis, făcându-mi seama, c'am mers destul...*
Fuior *Destul?*
Craiul *Opinci de fier schimbat am vre o cinci perechi şi nu-l*
Ajunserăm... Mărite! Apoi, mai sunt ciudate
Păreri de rău ce-apasă şi mult întunecate
Mi-s gândurile-pasări ce 'n mintea mea rotesc...
Primii din ţar'o veste şi aş vrea să mă opresc:
E mort bătrânul tată şi trebue 'mpărţită
Moşia...
Fuior *Nici o clipă nu trebui—zăbovită!...*
I Craiu *La noi, i-o răsvrătire...*
Şi totuşi n'ai plecat?
II Craiu *Mi a odrăslit nevasta...*
Fuior *E fată, sau băiat?*
(spre ceilalţi din ceată)
Dar voi? N'aveţi de-acasă vre o veste ne-aşteptată?
E timp când şi minciuna o cred adevărată...
Grăd. *Dacă-i aşa, mai bine-i şi mai înţelept*
Să-ţi spunem adevărul; frumos, cinstit şi drept!
Umblăm şi tot o 'ntoarcem... Mărite! ne-e frică.
Şi acum îmi simt măciuca întregul păr din chică
Priveşte cum'mi-s ochii holbaţi...
Fuior *Te temi?*
Grăd. *Mă tem!*
Cum? Să mă lupt cu Vracul? Mai bine un blestem...
Ortaci, dă-mi: doi, cinci, şapte şi duşmani-câtă frunză
Avântul cutezanţa—de 'ncerci—n'o să se ascunză
Şi nici n'o să-mi lipsească... Dar să mă lupt c'un duh?
Mă ia cu tremur... clănţăn... mi i rece.. cald... mi-i... uuh!
Fuior *A-ha! E laşitatea ce sufletul cuprinde*
Pecingine—ca răul adânc, lăţit, se 'ntinde
Rugină—cariu, ce roade în tihnă, pe ales
Cel mai bun lemn... Prietini, destul! v'am înţeles!
Mai aştepaţi? Hei! Gata! E timp de cale 'ntoarsă
Primejdia, pe clipă o simt cum se revarsă...
Plecaţi... nu-i nici o grijă: Sunt leu sunt paraleu
Cu mine-i gând, voinţă şi 'n cer, un Dumnezeu!
Craiul *Să ne 'ntrerupem drumul, Voevoade...*
Fuior *Nici nu-mi pasă...*
Craiul *Mai bine-i să ne 'ntoarcem şi s'o pornim spre casă*
De ce pentr'un Luceafăr şi Lună, să străbaţi
Atâtea căi, meleaguri...
Nu vreau... Plecaţi! Plecaţi!
Voi duce singur lupta
II Craiu *(Craiului) Ce aştepţi? Nu vrea?*
Craiul *Nu vine!*
Fuior *Pieriţi de-aci netrebnici...*
Craiul *(fugind) A 'nebunit de-abine!... (es).*
(zărind pe Leneş)
Dar tu? Intins a-lene, la umbră, bunioară?
Leneşul *Nu turburaţi creştinul ce-i gata ca să moară.*
Sunt gata să-mi dau duhul.
Fuior *Eşti gata?*
Leneşul *Ce s'aştept?*
De vrei, cruciş, aşează-mi mâinile pe piept...
Să nu-ţi treacă prin minte vre-o poznă sau vre-o şagă
Să mi faci...
Fuior *N'ai nici o teamă!*
Leneşul *(uşurat) Pieri o spaimă 'ntreagă!*
Dar cine eşti? Vre-o umbră de fiară? Vre-un om rău?
Tâlhar de furi avântul? Sau poate-un nătărău
Ce-aleargă după muşte? Voinic vestit în lume?
Dece venişi cu ceata, în juru-mi să faci glume?
Parcă spuseşi de lupte... de-un Vrac?
Fuior *Adevărat!*
Leneşul *Ai vrea de-o palmă trupul să-ţi fie acum scurtat?*
Fuior *Mă sperii?*
Leneşul *Nu te sperii? Oricum, ascultă-mi sfatul*
Ce-ar fi să-ţi faci, alături, din iarba moale, patul
Aci, să fim prieteni... Cinci şase zile. Cât
Zic? Chiar o 'ntreagă viaţă mi-oi ţine de urât...
Să vrei numai... Ce bine! Din zori şi până'n sară
In veri, adie vântul... din pomi mai cade-o pară...
Visezi... o aţipeală... mai laşti, eu fac la fel;
Tu taci, eu nu fac gură... un puiu de somn niţel;
In ceas de plictiseală ne gâdilăm oleacă
Prin nări c'un paiu, mai lesne ca timpul să ne treacă;
Ne-om ţine ochii pradă de-o vraişte de nor
Trudiţi, apoi, ne om spune, frăţeşte: Somn uşor!
Ce zici?
Fuior *Mă erţi! Imi pare că eşti într'o ureche*
Prietine, sau, leneş cum n'o să ai pereche...
Căpetenia Păst. *(intră cu ceata sa).*
Noroc
Fuior *Şi voe bună...*
Căp. P. *De nu ţii cu bănat*
Te 'ntreb: Pe-aici trecut-a un fiu de împărat
Frumos cum nu e altul mai mândru pe sub soare?
Voinic şi ager nimic în luptă să-l doboare?
De-acela ce se luptă cu Vracu' poţi să-mi spui?
Fuior *Il cauţi?*
Căp. P. *Vreau să intru şi eu în ceata lui...*
Fuior *I-aci, îţi stă în faţă*
Căp. P. *Mărite! Căutatul*
Eşti tu? (către ceată) Priviţi acesta e neînfricoşatul Fuior!
Ceata *Mărire ţie...*
Fuior *De unde vii?*
Căp. P. *Eu vin*
din ţara plin'altdată cu rod, cântări şi vin
Simţind în piept, avântul şi'n braţ simţind putere
Mi-am părăsit pustiul de casă şi avere
Fuior *De ce?*
Căp. P. *Nu ţi se pare că sunt un răsvrătit?*
Căzut din altă lume şi'n alte lumi sortit
Să fiu? In jur pământul, în mare frământare
De oameni şi de lupte se sbuciumă, tresare
In vuet, munţi şi codri sunt parcă prinşi la joc.

— va urma —

Tipografia „Corpului de Jandarmi" Bucureşti.

INFORMAŢII

Din ţară

Moartea Generalului Mircea Botez. Generalul de brigadă Mircea Botez a murit. Era fiul veteranului General P. Botez din Iaşi şi fratele scriitorilor Jean Bart (Eugeniu Botez) şi Octav Botez.

A fost un distins militar şi în timpul campaniei din 1913, fiind comandant al unui divizion de Artilerie călăreaţă, a fost decorat singur el cu «Virtutea militară» de aur.

In războiul pentru întregirea neamului, a fost decorat cu «Mihai Viteazul» pentru vitejia cu care a condus luptele dela Magyaros şi Valea Oituzului unde a fost grav rănit în piept.

Iubea foarte mult caii şi călăria, de aceia spunea fiicei sale adeseori:

«Când o fi să mor, aş vrea să mor călare, la umbră de stejar verde».

Dorinţa i s'a împlinit, căci pe când se afla la vânătoare în pădurea Otopeni a murit călare.

Prin moartea sa ţara a pierdut un destoinic apărător, un inimos comandant.

COSTEŞTII. — In seara de Vinerea patimilor, în Biserica din com. Costeşti, jud. Argeş, a isbucnit un foc puternic, din care cauză n'a putut fi scăpat nimic. Focul a izbucnit în timpul prohodului, aşa că tot norodul care se afla în bisericuţă veche de peste 300 ani au ars. Au fost 112 morţi, din care bătrâni, tineri şi copii, toţi au fost prefăcuţi în cărbuni.

In numărul viitor vom da informaţii foarte precise de la faţa locului, după cele văzute chiar de la izbucnirea focului de colaboratorul nostru *Gh. Marinescu* care a avut nenorocul de a-şi pierde două surori în Biserică.

Informaţiile sânt cu totul altfel de cum le-au arătat gazetele, — în ceiace priveşte izbucnirea focului.

Dl. Profesor N. Iorga în Anglia. Dl. Profesor N. Iorga, Rectorul Universităţii din Bucureşti a sosit la Londra, spre a lua parte la congresul istoricilor. După acest congres va merge la Oxford, unde va fi ridicat la rangul de «*doctor honoris causa*», al marei universităţi de acolo.

Congresul Cercetaşilor. La Bucureşti în ziua de 24 Aprilie s'a deschis marele congres al Cercetaşilor care a ţinut trei zile.

Au fost fel-de-fel demonstraţii, care au dovedit buna pregătire a cercetaşilor. In tot timpul cât a ţinut congresul, A. S. R. Principele Regent Nicolae a fost de faţă la toate desfăşurările.

Au luat parte la congres cercetaşi din toate colţurile ţării.

Congresul profesorilor secundari. La T.-Severin în ziua de 24 Aprilie a. c., a avut loc congresul profesorilor secundari din întreaga ţară.

S'au discutat multe chestiuni printre care notăm: Despre organizarea federaţiei corpului didactic, apoi salarizarea profesorilor; asupra proectului de lege al învăţământului secundar şi reorganizarea ministerului şcoalelor.

Salariile preoţilor şi al învăţătorilor. Din multe colţuri ale ţării primim scrisori în care ni se spune că nici până în prezent nu s'au achitat salariile preoţilor şi învăţătorilor din Fevruarie şi Martie, când atâţia funcţionari ai statului au primit şi pe Mai.

Către Abonaţii noştri. Instiinţăm prin prezenta pe Abonaţii noştri care nu şi-au achitat încă abonamentul ziarului nostru să ne trimită mica sumă ce-o datorează. Dacă ni s'ar trimite de pretutindeni sumele ce le avem de încasat, am avea asigurată existenţa gazetei pe timp de trei ani.

Deci rugăm pe toţi a ne trimite această mică sumă ce datorează, ca să nu fim nevoiţi a scrie la fiecare în parte. Sânt unii cetitori cari n'au plătit abonamentul dela înfiinţarea Gazetei.

Societatea ortodoxă a femeilor române. Duminică 27 Aprilie a. c., s'a ţinut în Bucureşti Congresul societăţii ortodoxe a femeilor române sub preşidenţia D-nei *Alexandrina Cantacuzino*. Această societate şi-a purtat activitatea pe două căi: Şcoala şi Biserica; de aceia a înfiinţat numeroase şcoli prin provincie şi în Capitală, unde fetele primesc învăţătura, după programele şcolare, dar primesc şi educaţia religioasă pentru a deveni bune creştine.

Scopul congresului a fost un prilej de afirmare a unui program de activitate urmărit cu stăruinţă înfăptuit şi programe noui de muncă, spre progresul intens al acestei societăţi.

Din Străinătate

Intr'o închisoare din Columbia (Ohio) America, un foc puternic a distrus închisoarea, arzând 317 oameni, iar alţi 340 răniţi. Deţinuţii care se aflau în lanţuri au fost prelăcuţi în cenuşă, iar restul nici nu se mai cunoşteau. Focul, se crede că a fost pus de deţinuţi. Inprejurul focului erau peste 1500 de soldaţi înarmaţi cu mitraliere, cu bombe şi cu gaze lacrimogene, pentru a nu putea fugi arestaţii.

Bibliografii

Din lanuri vii, versuri de *Maria S. Pallade*, Galaţi, tipărit bine, poezii foarte frumoase, preţul 100 lei volumul.

Numerus Clausus, roman, de *Maria S. Pallade*, Galaţi. Preţul 60 lei.

Din umbra vieţii, roman, de *Maria S. Pallade*, Galaţi, Preţul 40 lei.

De cerut la ziarul «Cultura Poporului» sau direct de la autoare: Galaţi, str. Serei 34.

Lazăr Popovici: *Taina vieţii lungi. Bucătăria fără foc. Regimul crud. Tipografia diecezană*, Arad 1930. Preţul lei 80.

Intâiul sol al marei reforme omeneşti, pe care o propovăduieşte apusul cu isbânzi uriaşe.

Ştiinţa modernă elimină complect cărnurile, narcoticele, alcoolul şi chiar aromatele din alimentaţia omului. Astăzi nu mai este pentru nimeni un secret că boalele toate, fără excepţie, sunt efectul unei hrăni nesănătoase, efectul dureros al nerespectării legilor naturii. Pentru cei cari cunosc legea alimentaţiei, legea ritmului şi legea respiraţiei, viaţa e sănătate, plină de bucuria muncii creiatoare.

Foarte interesantă şi instructivă, cartea e scrisă într'un stil vioiu şi atrăgător, dând reguli de viaţă şi peste 200 reţete deopotrivă utile celor chinuiţi de boli, ca şi celor cari înţeleg să prevină bolile.

Se poate comanda dela librăria diecezană din Arad.

A eşit de sub tipar o carte de mare însemnătate creştinească: **In slujba misionarului ortodox.** *Contribuţiuni la problema misiuuei interne a Bisericei prin intensificarea predicei misionare. îndrumarea tineretului şi organizarea Caritătii Creştine* de *Prea Sf. Sa Episcopul GRIGORIE* a Ardealului.

Cartea cuprinde date şi amănunte de mare interes şi de mai mare folos. Are 310 pagini în format ceva mai mare ca al cărţilor de şcoaiă şi costă 100 lei.

Ne vom face datorie să scriem despre ea mai pe larg, că acum abia ne-a sosit şi am văzut-o cât e de preţioasă numai dintr'o citire în parte şi răsfoire grăbită.

Cetiţi şi răspândiţi „Cultura Poporului"

Onor Asoc. p. Literatură Rom. și Cult. Pop.
Sibiu
BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNEA

CULTURA POPORULUI

Orice loc e «sus», dacă e sfințit de vrednicia ta, și «jos», când nu-ți justifici prin acte de creațiune morală calitatea ta de ocupant.
NAE IONESCU.

PRETUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învățători, preoți, studenți și săteni 200 Lei
« autoritățile sătești . . . 300 «
« instituții particulare și de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZA-TE ȘI VEI FI: VOEȘTE ȘI VEI PUTEA"
C. A. ROSETTI.

Director: Generalul NICOLAE PETALA | REDACȚIA, STR. REGALA Nr. 16 Sec. I | BUCUREȘTI, 11 MAI 1930 | ADMINISTRAȚIA STR. REGALA Nr. 16 | ANUL X, Nr. 324 Apare în fiecare Duminică

Trăsăturile comunismului

In nr. trecut al acestui ziar, sub titlul «De unde comunismul?», am arătat că un asemenea soi de alcătuire a vieții obștești în care comunismul vrea să îmbrace viața tuturor, nu putea înflori în orice țară. Dovadă că a scos capul la iveală și în alte țări decât în Rusia, dar în acelea n'a putut avea vreo izbândă. Putea înflori însă într'o țară în care oamenii, prin poftele lor, erau gătiți să se învoiască cu o astfel de învățătură, adică unde să muncească nu le plăcea și unde deci erau gata să bată din palme când ar fi auzit că tot a lor era și averea altora pentru care n'a muncit. In adevăr, ce mai prilej pentru astfel de pleșcari să se trezească deodată că au toate deagata și s'o ție înainte cu beția, cu cântarea și jucarea!

Din cele ce urmează, vom vedea că, comunismul duce și la alte urmări și că pe acestea le vom și descoperi îndată tocmai la acei care prin apucăturile arătate, au și dus mai departe firul de dezvoltare al comunismului, fiindcă firea lor îi ducea să primească și toate urmările lui.

Dacă comunismul nu este altceva decât o cocoțare deagata pe munca altuia, înseamnă că el nu poate avea niciun fel de cinste pentru omul mai răsărit. Nimic nu trebuie să fie deosebit de la unul la altul, ci toate o apă și un pământ. După cum nimenea nu trebuie să fie mai bogat decât vecinul său, ci să aibă toți la fel, de asemenea omul mai înzestrat de Dumnezeu, mai dezgheţat, mai deștept, mai priceput, mai harnic, — nu putea să fie decât urât. Unul ca acesta strica cumpăna comunismului. Toate trebuiau să fie tot una. Cum unul ca acesta să fie mai altfel decât alții?

Deci oamenii aceștia trebuiau prigoniți și desființați. Omul mai de seamă, omul dăruit de Dumnezeu mai bogat ca alții, nu avea ce căuta în împărăția comunistă.

Ne întrebăm acum: Dacă aceasta era o urmare firească a învățăturii comuniste, împlinitu s'a ea cu adevărat? Nici vorbă! Nu avem decât să privim spre cele ce s'au întâmplat în împărăția rusească și vom descoperi că omul cu mintea înaltă, omul cu înțelegerea vie, omul cu învățătură, n'a putut fi suferit acolo unde, dacă turma era proastă, toți trebuiau să fie proști, ca să nu se strice felul deopotrivă al tuturor.

Deci comuniștii Rusiei au pornit la împlinirea în faptă a acestei urmări a învățăturii lor. Și-au omorât pe toți oamenii de seamă, pe toți cei cu mintea luminată și învățați. Prostul și sălbatecul înțelegea să nu fie altul mai sus ca el, și odată ce cârma era în mâna lui, a cârmuit până a pustiit.

Gust și înțelegere pentru podoabe ale minții nu putea să aibă. Pentru el, toate erau una. De oarece toți sunt ca unul, ce poate face altul, poate face și el. De aceia ce mai trebuie acești înfumurați intelectuali, care se socotesc mai presus ca alții? Ce pot face aceștia poate face și beţivul comunist, fiindcă toți sunt una.

Deci ura împotriva omului iuminat și învățat este o trăsătură a comunismului.

Altă trăsătură este, că nu-i place autoritatea. Autoritatea prin însăși slujba ei, înfățișează pe omul care e mai pre sus ca altul, care poruncește altuia. Dar aceasta strică tocmai temelia comunistă. De aceia autoritatea trebuie desființată și ea. Sluga nu poate suferi pe stăpân. Leneș, ca toți sălbatecii și ca toți primitivii, comunistul nu poate suferi să fie altul mai mare, care să-ți ceară socoteală și să te mâne. Fiecare trăind în prada poftelor lui dobitocești, fără frâu și oprire, ce să mai fie altul care să-mi strice cheful? Ideia de autoritate deci, e tot ce poate fi mai străin pentru o minte comunistă. Ea este în prada poftelor trupului și nu înțelege să fie stingherită de ceva care să-i vorbească împotriva poftelor. Deci nici gânduri înalte de cuviință, de înfrânare (acestea sunt învățătura burghejilor, de care trebuie să ne descotorosim, zic ei); nici ființă în carne și oase, cu numele de autoritate, care să-mi strice sloboda lăfăială în toate poftele.

Această a doua trăsătură a comunismului, urma dela sine, din însăși plămădeala lui, și am văzut, în sânul obștei rusești, că și aceasta s'a împlinit. Autoritatea a fost măturată.

Nicio slugă însă, dacă rămâne de capul ei, cum a rămas gloata comunistă, nu înțelege să fie slugă. Ajunsă sluga acum să fie deopotrivă cu cei de sus de altădată și nesocotindu-se mai puțin pricepută ca ei, a cuprins o pofta de a fi ea stăpână. I-au fost urâți stăpânii, dar îi place să se simtă stăpână ea. Și nu ia dela stăpân răspunderea și priceperea, ci numai pofta de a porunci. De aceia, ajunsă acum sluga stăpân, să te ferească Dumnezeu s'o vezi pe ea poruncind! Nemai având niciun simț și nicio măsură, fiindcă ea nu are un frâu al poftelor și înțelegerea omului subțiat prin învățătură, ea știe acum să stăpânească cu pumnul și cu poftele. Vai de cei care au mai rămas din stăpâni! Aceștia vor simți acum ce vrea să zică să ai de stăpân pe slugă.

Și aceasta e ceiace se vede acum în Rusia.

Nu-i așa? trăsătura obștei rusești de azi e întocmai așa cum arătăm noi aici. Ea dela sine trebuia să urmeze, dată fiind alcătuirea rusească și apucăturile acelui neam.

Dar acum, dacă urmărim comunismul, noi nu trebuie să ne apucăm să-l vedem numai decât și întocmit ca comunism. Noi îi băgăm de seamă coada și în revărsările sufletești ale lui. De oarece Basarabia a făcut parte din împărăția rusească, noi putem zări astfel de trăsături comuniste la făpturi care se scutură de comunism și strigă la adunările noaste împotriva lui. Dar dacă privești bine, descoperi comunismul chiar și la unii din aceștia. Prin ce? Prin faptul că nu le place omul răsărit, că nu au o prețuire și înțelegere pentru învățătură. Îi supără când văd pe altul mai luminat și cu trăsături de om supțire. Le place omul de rând. Se învoiesc foarte bine cu acesta, ca să nu simtă deosebirea. Iar apoi, când unul din aceștia ajunge stăpân, să te ferești să nu cazi sub cârmuirea lui, că-ți face toate nădufurile. E sluga ajunsă la putere și care vrea să-și facă genunchiul simțit asupra acelui cu însușiri de om ales.

Acestea sunt trăsături comuniste, pe care noi le băgăm de seamă în Basarabia la ființe cu totul de rând, care fac așa cum arătăm noi aici și care, prin aceasta, se dovedesc, având mentalitatea comunistă, deși vin la adunări cu cordele tricolore și strigăte împotriva comunismului.

Fă ți părere despre ei, însă nu după săltăturile de zile mari, ci după lucrul de toate zilele, în care comunismul se simte pas cu pas!

Arhim. SCRIBAN

Independența României

ZECE MAI

Sânt 53 de ani de când poporul nostru românesc, își sărbătorește independența țării, cea mai mare sărbătoare națională a Românilor.

Anul 1866 a fost pentru români, începutul unei victorii, de aici începe o zi mai bună pentru neamul nostru, începe să răsară soarele plin de izbândă, de libertate, de întregire, începe să fie recunoscută România ca o țară de sine stătătoare.

In 1877, piepturile oțelite ale vulturilor noștri, au arătat tuturor țărilor, că Românul știe să-și apere moșia, știe să lupte pentru Ea.

Acum când România și-a împlinit visul său de aur, dorit de veacuri, fapt ce se datorește bravilor eroi, care s'au învrednicit să moară pentru țară, se cuvine să ne dăm și noi sufletul și viața pentru Ea, spre a o păstra așa cum ne-au lăsat-o Ei.

Mărăști, Mărășești, Jiul, Oltul, astăzi ne stau pildă vie de ceiace a fost Românul în stare. Popoarele străine, pot să ne vorbească despre vitejia ostașului român, care a știut să țină piept puhoiului dușman, iar astăzi a devenit ceiace nu bănuia decât gândul și sufletul curat al său.

Zece Mai, este ziua sfântă a poporului nostru, căci prin această zi, a început o nouă viață, deci a unit și ca teritoriu și sufletește pe toți românii, din cele patru colțuri ale pământului său de veacuri.

Această măreață zi, va fi păstrată în veci de veci, ca o comoară sfântă, amintind momentele grele și timpurile glorioase ce am străbătut, vor aminti generațiilor viitoare voinicia românilor și unirea dintre ei.

Suferințele românilor din Ardeal, prin ziua de 10 Mai, au luat sfârșit, iar astăzi în locul suspinului, se aude veselia și voia cea bună.

Sărbătorirea eliberării noastre, să fie deci o garanție neclintită în fața viitorului, și să vadă toată lumea, că de la Tisa până la Nistru, bate aceiași inimă, e un singur suflet curat românesc.

Dacă n'avem unitate sufletească, dacă sântem fără dragoste de ceiace ne-au lăsat cei 800.000 de eroi, atunci ziua de 10 Mai pierde din însemnătatea sa.

Avem un Rege, să fim strâns uniți în jurul său, să facem scut de apărare din trupurile noastre, ca să se știe că Românul stă neclintit de la datoria sa.

Să ne trăiască!.

CULTURA POPORULUI

Ce să cetim?

E un semn dintre cele mai îmbucurătoare pentru neamul nostru, că Românii dela sate, plugarii noștri, cetesc neasemănat mai mult decât înainte de războiu. Dragostea de carte și gazetă poporală a crescut mult în vremea din urmă, deși greutățile vieții și scumpetea sunt așa de mari. Dorul de luminare crește din zi în zi în vreme ce satele trimit mulți copii la școlile de la oraș la meserii, nici cei de acasă nu mai vor să rămână în întuneric.

Nu numai anii războiului, cari ne au purtat prin multe țări, unde am văzut ce pot face oamenii mai luminați decât noi ci și împrejurările schimbate dela noi de acasă, ne-au făcut să înțelegem prețul învățăturii. Azi sunt deschise toate cărările vieții și pentru neamul nostru, avem toate drepturile, nu mai suntem slugi ținute la o parte. Dar pe orice drum al vieții, vedem că mai ușor răzbate omul cu carte.

Pentru a avea însă un folos adevărat din cetit nu e destul să ai dorința, ci să știi și *ce să cetești*. Pentrucă nu tot ce se pune în tipar în formă de carte sau gazetă este literă de Evanghelie. Și gazetele și cărțile sunt *așa cum le fac cei cari le scriu*. Unele sunt bune, altele sunt rele, unele sunt pline de învățătură, altele nu-ți folosesc la nimic, dimpotrivă te pot îndruma pe cărări primejdioase.

Multă lume nepriceputâ se tâmpește și mai rău dintr'o carte rea sau dintr'o gazetă scrisă nu pentru luminarea omului, ci pentru a-i învrăjbi.

Deaceea trebuie să fim cu băgare de seamă când voim să ne luminăm prin cetit, să nu cetim orice ne cade în mână, nici să nu cumpărăm carte sau gazetă înainte de a întreba pe preotul sau învățătorul satului, ori pe alți oameni mai luminați.

Plugarul român știutor de carte, să aibă înainte de toate *o carte de rugăciuni*, pe care să nu o țină pe poliță, s'o mănânce praful, ci să citească din ea decâteori are vreme, iar la biserică să ducă cu el și să roage sau să cânte din ea.

E o mare prostie să te rușinezi a ceti în biserică din cartea de rugăciuni, cum se rușinează unii. Cine poate să-și cumpere și sfânta *Scriptură a Noului Testament* și o Psaltire, în ele va afla mai multă hrană sufletească decât în oricare altă carte. Iar pentru desfătarea minții bune sunt *Viețile Sfinților*, mai folositoare decât poveștile cu *haiduci*. Aceste cărți fiind scumpe e bine să se cumpere pentru *biblioteca din sat*, de unde să le poată ceti cât mai mulți.

Este sosită vremea când și plugarii noștri să treacă dela cărticelele cu visuri și Zodii, dela Epistoliile mincinoase și nefolositoare la adevărata hrană sufletească din cărțile de rugăciuni din sf. Scriptură și din *Viețile Sfinților*.

Cărți vechi poporale bune și acum mai ales pentru cei ce sunt la începutul cetitului sunt:

Viața și faptele lui Alexandru Macedon (Alexandria, Genoveva, Varlaam și Ioasaf, Robinson apoi multele cărți de povești și poezii poporale. Avem azi multe cărticile de învățături creștinești, cum sunt ele tipărite la Sibiu de păr. Trifa, la Blaj de părintele I. Maior (Cărțile bunului creștin) și la alte Episcopii. Putem cere de la toate librăriile diecesane astfel de cărticele creștinești de învățătură.

Bine și folositoare de învățătură în toate ramurile vieții sunt cele aproape 100, cari se mai găsesc de vânzare din «Biblioteca poporală a Astrei». Asemenea folositoare cărți sunt tipărite în Biblioteca poporală a Casei Școalelor din București în «Pagini alese» și în biblioteca «Cunoștințe folositoare» amândouă tipărite la «Cartea Românească» în București. Se pot cere prin orice librărie. Sunt toate cărticele eftine între 5 și 30 lei.

Toate cărticelele acestea se găsesc azi aproape în fiecare sat românesc, în biblioteca școlară. Nu avem decât să le cerem împrumut dela învățător. Și Astra și Casa Școalelor și Ministerul Instrucțiunii s'au îngrijit ca să avem la sate bune și folositoare biblioteci.

Avem azi mai multe gazete poporale bune, pe care le cunoașteți cu toții, cea mai veche: Foaia poporului apoi *Lumina Satelor* Sibiu, *Unirea Poporului*, Blaj, *Libertatea* Orăștie, *Lumea și Țara* Cluj, *Foaia Noastră* Cluj, *Glasul Ardealului* Cluj, *Cuvântul Poporului* Sibiu, *Cultura Poporului* București, *Cuvânt Moldovenesc* Chișinău.

Feriți vă de gazetele cari varsă vrajbă între frați.

I. Agârbiceanu

Către sate...

Viața — cu întortocheriile ei dureroase și nebănuită, — mă duce—uneori—prin comunele rurale, zăcăminte ale nepotolitului suflet românesc. Le vizitez cu dragoste și cu bucurie. Găsesc în ele—atâtea lucruri care-mi umplu sufletul cu avânturile nădejdii în mai bine, atâtea motive care mă îndrituesc să cred ca un fanatic în duritatea de granit a neamului acestuia. Iată de ce nu pot trece mai departe fără un îndemn:

— Vizitați satele—voi toți cei convinși de eternitatea și frumusețea sufletului românesc—cași ceilalți — scepticii și neîncrezătorii, babele plângărețe inutilii și nestatornicii, învinșii și desgustații...

Vizitați satele și cufundați-vă sufletele în mireasma aromitoare a patriarhalelor costume și obiceiuri, în îmbinarea liniștită a culorilor și formelor, în măestrita așezare a liniilor pierdute în marea fără țărmuri a spațiului... Vizitați satele pline de naivitate, voioșie, vânjoșie și frumusețe nepieritoare...

Dar încă un lucru: odată ajunși în mijlocul lor—schimbați-vă conștiințele: părăsiți orășenismul acela îngâmfat care vă caracterizează, fără să vă onoreze prea mult,—lăsați la o parte acel spirit de târgoveți îmfumurați și înăcriți, acea famfaronadă disprețuitoare și fiți—în primul loc—oameni. Cu sufletele largi și înțelegătoare, scăldate în acea caracteristică iubire de oameni— apropiați-vă de sufletul țărănesc și căutați să-l înțelegeți sesizându-i nebănuitele taine. Stați de vorbă cu țăranul la el acasă și vă veți mira nu numai de cele-ce veți auzi, dar și de haina în care acesta știe să-și înfășoare gândurile.

Invățați însă—mai înainte de orice—să vă apropiați de el cu dragoste, cu răbdare, cu interes și chiar cu acea curiozitate caracteristică pelerinului. Numai așa veți veni reîntineriți sufletește dela acea Mecă plină de nădăjduiri sănătoase a naționalismului românesc.

Paul I. Papadopol

Vindecarea Slăbănogului de 38 ani

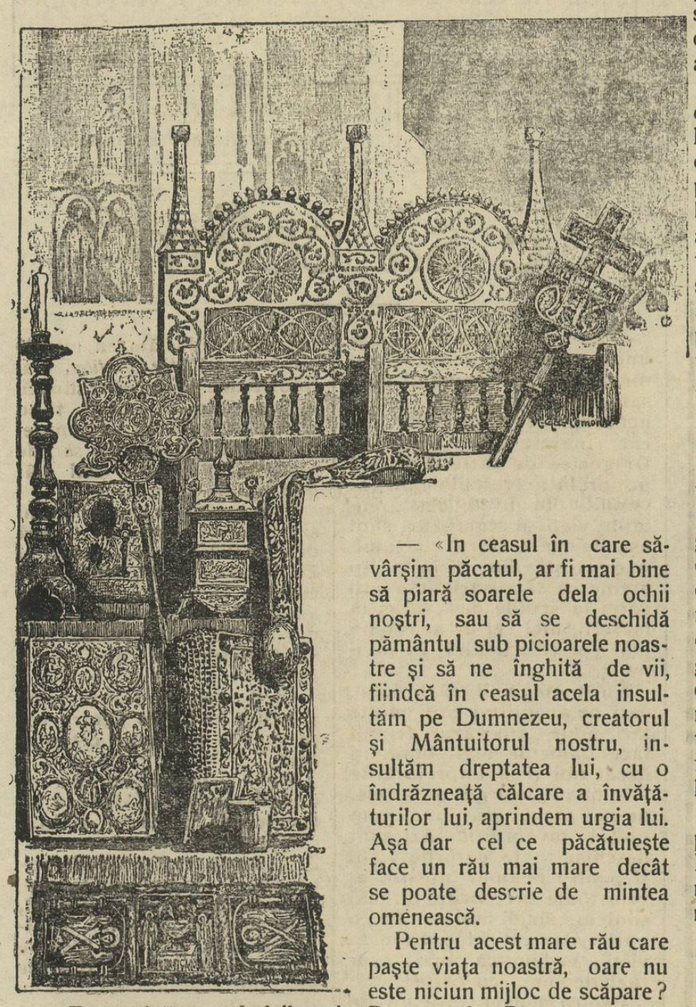

Era sărbătoarea Iudeilor şi Iisus a mers în Ierusalim.. Aci era un lac tămăduitor de boale şi alinător de suferinţe. In preajma acestui lac, cu numele de Vitezda sta mulţime de bolnavi care aşteptau momentul să intre în lac şi cel care intra întâi după turburarea apei se făcea sănătos de orice boală era suferind. Printre aceşti bolnavi era şi unul, care de 38 ani sta lângă lac şi aşa de slab era şi neputincios, că nu putea să se mişte, ca să intre în lac în momentul când îngerul Domnului turbura apa. Nimeni nu-i da ajutor, suferea în inima lui.

Singura lui speranţă era încrederea în puterea cea mare a lui Dumnezeu, că doar odată i-o trimite puterea divină ajutorul, ca să poată să intre în lac. Paraliticul din Capernaum era purtat pe pat de oameni care l-au ajutat introducându-l prin acoperişul casei la Iisus, ca să-l vindece; pe acest slăbănog nimeni nu-l ajuta, nimănui nu i se făcea milă de el. Soseşte însă momentul; Iisus vine să cerceteze pe cei suferinzi, să tămăduiască pe cei bolnavi, să aline durerile.

Dialogul între Iisus şi slăbănog a fost scurt. Din răspunsul suferindului se întrezăreа credinţa şi nădejdea fără pic de şovăire. De atâta vreme suferea, dar inima lui convinsă de puterea Dumnezeiască nu i-a dat prilej de desnădejde, de şovăire. «Doamne n'am pe nimeni să-mi dea o mână de ajutor ca să intru în lac şi alţii intră înaintea mea. Vrei să fii sănătos? Da, răspunse slăbănogul, în puterea credinţii lui!.. Scoală-te ia-ţi patul tău şi umblă. Şi îndată slăbănogul s'a sculat, şi-a luat patul în care zăcuse 38 de ani şi a plecat la casa lui.

Viaţa noastră este înconjurată de o mulţime de rele, dar cel mai mare rău este păcatul care ne îngreuiază mai mult starea noastră faţă de Dumnezeu. Păcatul! Ce cuvânt amar! De nu ar fi fost păcatul nu ar fi fost nici boale, nici osândă veşnică.

Toate mulţumirile lumei acesteia nu pot să scape pe om de suferinţele provenite din păcat şi ca exemplu avem pe Cain ucigătorul de frate, pe Iuda vânzătorul Stăpânului, care au murit prin mustrarea cugetului lor. Prin păcat omul pierde graţia lui D-zeu şi prin ea nădejdea de a se mântui. *Ilie Miniat* relativ la săvârşirea păcatului spune:

— «In ceasul în care săvârşim păcatul, ar fi mai bine să piară soarele dela ochii noştri, sau să se deschidă pământul sub picioarele noastre şi să ne înghită de vii, fiindcă în ceasul acela insultăm pe Dumnezeu, creatorul şi Mântuitorul nostru, insultăm dreptatea lui, cu o îndrăzneaţă călcare a învăţăturilor lui, aprindem urgia lui. Aşa dar cel ce păcătuieşte face un rău mai mare decât se poate descrie de mintea omenească.

Pentru acest mare rău care paşte viaţa noastră, oare nu este niciun mijloc de scăpare? Da este. La Dumnezeu toate sunt cu putinţă. Puterea lui Dumnezeu a fost transmisă Sf. Apostoli prin cuvintele: «Luaţi Duh sfânt şi oricâte veţi lega pe pământ vor fi legate în cer şi oricâte veţi deslega pe pământ vor fi dezlegate şi în cer». Această putere apoi a fost transmisă preoţilor, reprezentanţii direcţi ai lui Dumnezeu pe pământ. Aşa dar când cineva este legat de păcat se poate deslega de el în două moduri: nemijlocit, într'un mod mai presus de fire, cum s'a întâmplat slăbănogului de la Vitezda. Şi mijlocit, în mod firesc, prin pocăinţă. Pocăinţa dar, este cheia cu care se deschid uşile cerului în mod mijlocit. prin puterea preoţilor pe care o au dela Iisus Hristos, prin Sf. Ap. Petru căruia i-a zis: — «Şi-ţi voi da ţie cheile împărăţiei cerurilor».— La fiecare pas suntem târâţi în păcat de poftele şi plăcerile acestei vieţi. Nu vrem să mai ştim de nimic, făcându-ne surzi la glasul Bisericii, care ne chiamă în fiecare ceas la pocăinţă. Când pierdem însă vreo speranţă începem a ne gândi şi a ne aduce aminte de o altă viaţă, care ne aşteaptă dincolo în eternitate. Această gândire ne loveş'e ca un trăznet, întunecându-ne mintea şi deschizându-ne în faţă munca veşnică a iadului. Pentru scăparea de păcat când trebue, aşa dar, ca să facă creştinul mărturisirea? La această întrebare mi-amintesc de răspunsul marelui Diogen, când l-a întrebat un nobil: Când se cade să prânzească cineva, adică la ce ceas din zi: Atunci Diogene i-a răsduns: *De este bogat, când vrea, iar de este sărac, când are*». Aşa dar creştinul să se pocăiască atât timp cât este sigur că trăeşte. Astăzi vieţuieşte, mâine nu ştie dacă mai ajunge. Nădejdea şi speranţa nu trebuiesc îndepărtate din sufletul nostru, păstrându-le ca pe nişte comori sfinte până la sfârşitul vieţii.

Slăbănogul de 38 de ani a suferit şi în cele din urmă, graţie credinţei şi nădejdii lui, s'a vindecat de boală, Dumnezeu nevoind nicio dată moartea şi pieirea păcătosului, ci îndreptarea lui.

Amin.

Pr. D. Iliescu-Palanca.

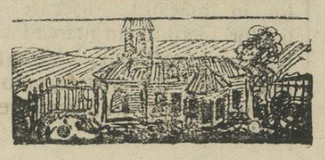

S. Greavu Dunăre

In ziua de 10 Mai, împlineşte un an de când s'a stins din viaţă, într'un sat dobrogean de pe malul drept al Dunării S. Greavu Dunăre.

Un învăţător plecat dela catedra sa, ce colinda Cadrilaterul sat cu sat, de multe ori pe jos, adunând material pentru o monografie a Dobrogei Noua, monografie care a şi apărut în editura «Cultura Naţională», şi care avea scopul să arate străinilor că acest pământ unde la fiecare pas se găseşte câte o ruină, un zid de cetate romană, este al nostru.

L-am cunoscut acum cinci ani pe acest tânăr cercetător.

Pe o vreme ploioasă de toamnă, cu ghetele rupte, hainele pline de noroi, obosit, grozav de obosit, după un drum de zeci de km. pe jos, cu o geantă zdrenţuită în mână, plină de însemnări, s'a oprit seara la mine, şi plângând mi-a spus mizeria în care se zbate neajutându-l nimeni, apoi scuturându-şi pletele lui negre, privindu-mă în faţă, mi a spus de planurile lui în viitor.

M'a uimit ştiinţa pe care o poseda, aproape pe tărâmurile. Era înzestrat cu o bună memorie şi cu o mare putere de muncă.

Doi ani mai târziu, îl găsesc pe străzile Capitalei, cu ghetele rupte — cu nişte pantaloni mari, mai sus de piept (cum l-a văzut şi a scris despre el D-l Tudor Arghezi în «Ramuri»), nu mai era acelaş Greavu pe care-l cunoscusem înainte.

Era descurajat, slab, cu umerii obrajilor; eşiţi, vorbea încet de tot, şi tuşia mereu.

Mi-a spus că se hrăneşte cu rămăşiţe la un restaurant, că doarme pe cărămizile şi molozul caselor în construcţie, şi că ar vrea să plece acasă — în Dobrogea la Seimeni — pe malul Dunării.

Işi aranja materialul pentru tipărirea monografiei Dobrogei nouă, şi şi pregătia conferinţele pe care le ţinea la societatea stud. în geografie: »Soveja», prin bună-voinţa D-lui Prof. Mehedinţi. Deatunci nu l-am mai văzut.

Auzisem că luase un serviciu, că era mai bine îmbrăcat, şi că tipărise primul volum din monografia la care lucrase vreme îndelungată.

Acum un an, citesc într'o revistă moartea acestui tânăr învăţat, răpus de o boală ce nu iartă. Acolo, pe malul drept al Dunării, Greavu doarme somnul de veci, în pământul Dobrogei, pe care-l cercetase în lung şi lat, bătut de ploi şi ninsoare, ars de soarele dobrogean, adunând material pentru cea mai completă carte asupra Dobrogei, pe care o iubise ca nimeni altul.

Traian I. Marinescu

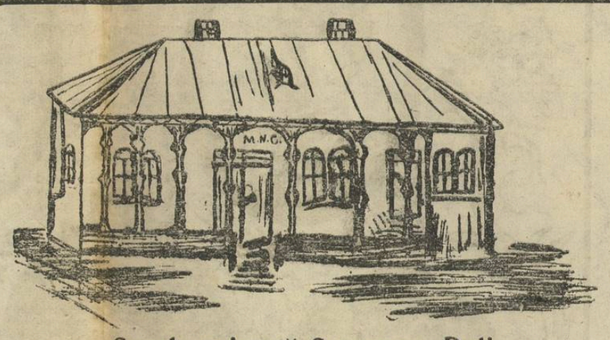

Şcoala primară Segarcea—Dolj.

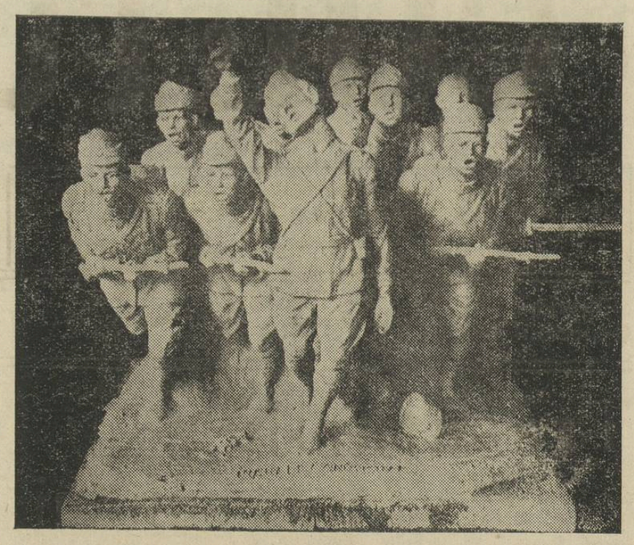

INAINTE (schiţă de Sculptorul Georgescu).

Când goarnele-au sunat...

Când goarnele-au sunat la arme,
Din munţi şi larguri de câmpii,
In sbor s'au dus ai ţării fii
Robia veche să o sfarme.

Ne'nfricoşaţi şoimani de munte,
Voinici, cu piepturi de oţel,
Pentru credinţă şi drapel,
Au mers în foc şi lupte crunte.

Prin zări de flacări şi de sânge
Dela Oituz şi Mărăşeşti,
Luptând cu lifte vrăjmăşeşti,
O ţară ce părea că plânge.

Cu steagul gloriei se 'ncinge,
In munţi, în văi, pe-aripi de vânt
Şi pretutindeni, unde sunt,
Acelaşi fraţi de-un neam şi sânge.

Se dase 'ncântătoarea veste:
Că fraţi cu fraţi toţi mâna-şi dau
Şi, cum strămoşii îl visau,
Unit pe veci tot neamul este.

Căci, după traiul dus cu anii
In suferinţă şi în chin
Şi plâns amar, acasă vin,
Feciorii mândrei Transilvanii.

Şi Basarabia 'ncătuşată
A rupt verigele de fier
Şi Bucovina, cu-al ei cer.
De-a ei surori e 'mbrăţişată.

Azi codri 'n freamăt nu zic cântul
Durerei noastre pentru fraţi
Şi peste Prut, peste Carpaţi
Stăpâni suntem pe tot pământul,
Stăpâni pe veci, nestrămutaţi,
Căci au strămoşii 'n ei mormântul.

Iar când duşmani or vrea să sfarme
Hotarul scumpei Românii,
Din munţi şi lanuri de câmpii
Să cheme goarnele la arme!

Ne'nfricoşaţi şoimani de munte,
Ca vulturii să ne luptăm;
La biruinţă toţi sburăm!
Ori toţi pierim în lupte crunte...

Anton Luţcan

Maica Smara şi Ţara

Prin valurile omenirei, înfruntând şi trecând peste multe..., multe..., aleargă, zbârnâe, şi strânge ca o albină, împrăştie apoi ca un crin mirosul, binefacerile culturii sale pentru ţara «Maica Smara».

Din suferinţele-i şi bucuriile de care a avut parte, o jumătate de veac cu gândirea şi cu pana de multe ori, cred, udată cu câte o lacrimă, a făurit izvor de cultură pentru fiii şi fiicele acestei ţări.

Aci o vezi în ţară, aci o vezi trecând graniţele, dar, în tot locul şi ori unde merge, este dusă de un singur gând: «Pentru ţară».

Târgovişteа îi este leagănul în care-i stau amintirile copilăriei şi anilor din primăvara vieţii. — Pe unde umblă cât se depărteaza, dorul şi dragostea de acest leagăn în care-i stau multe... multe... amintiri, o duce înapoi din când în când!

Nimeni de aci, nu s'a gândit mai mult ca dânsa la acest leagăn plin de multe alte amintiri istorice, măreţe.

Maica Smara, a stăruit, a alergat, a bătut la toate uşile şi a înzestrat bătrânul cuib al voevozilor cu:

1. O statue a poetului Grigore Alexandrescu.
2. O cruce ridicată în amintirea eroului Tudor Vladimirescu, se zice chiar pe locul unde a fost omorât.
3. Clădirea sfintei Mitropolii, de zeci de ani stă neterminată, Maica Smara, n'a dezarmat până ce n'a văzut acest măreţ locaş terminat.

Fapte demne de adevărată româncă, care trebuesc cunoscute. A fost şi este mulţumită, că tot ce face, este pentru ţară.

Stan Gh. Perşinaru

Societatea Naţională Ortodoxă în audienţă la A. S. R. Principesa Elena

Luni 5 Mai, orele 5—7 p. m. Societatea Naţională a femeilor române a fost invitată cu comitetul şi prezidentele ei parohiale la un ceai la A. S.R. Principesa mamă Elena, care este preşedinta de onoare a numitei societăţi şi care mai primise şi pe congresiste cu ocazia congresului care a avut loc în capitală între 27—30 Aprilie.

In misteriosul palat dela şoseaua Kiselef, înconjurat de tei şi castani înfloriţi, A. S. R. Principesa noastră scumpă, înconjurată de doamnele de onoare ne-a primit, cu amabilitatea-i cunoscută, întreţinându-se cu fiecare d-nă preşedintă şi căutând să afle activitatea din parohiele lor, cum şi ce ar mai fi de pus la cale pentru înălţarea prestigiului Bisericei noastre ortodoxe, apărată atât de puternic de această societate şi de neobosita ei preşedintă d-na Alexandrina Cantacuzino, care s'acum fără preget şi fără părtinire, a prezentat pe fie care dintre noi A. S. R. Principesei Elena, învederând şi faptele pioase şi activitatea colaboratoarelor sale. La urmă tot dânsa mulţămind călduros gingaşei mame a Suveranului nostru, căruia toate i-am zis în cor la plecare: Trăiască Regele Mihai! Trăiască A. S. Principesa Elena!.. Printre doamnele prezente am văzut pe d nele de onoare Poenaru, Plagino, Catargi, d na Alex. Cantacuzino, Maria Glogoveanu, Florescu, Coandă, Smara, Oprescu, Crasnaru, Eftimiu, Gardescu, Dobrescu, Colonel Voiculescu, Victoria Voiculescu, Bediţeanu, Margaloescu, Maria Predescu, general Constandache, D-şoara Delateişani, Irina Bărbulescu, Ana Manoil, D-na Dr. Carnabel, Părintele Georgescu, d na Oteteleşanu şi alte d-ne preşedinte ale parohiilor din judeţe şi Capitală.

S.

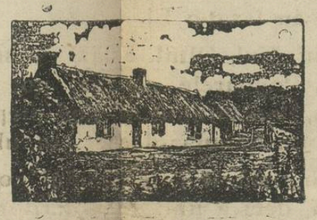

10 MAI

Te-au plămădit din sânge şi răsboi
Ţi-au pus cununa florilor din rai
— Norod cu scuturi de eroi
Şi te-au sfinţit în 10 Maiu.

Iar cronicaru'n cartea vremii,
A încrustat o horă de la Jii,
Coroana de oţel deasupra stemei
Impărăţia'n ogoare, din raze aurii.

Plăeşii cu arcaşii, venit-au să se'nchine
In faţa unui inger şi mândru copilaş
Iar Oltul, cavalerul cu Banu Mărăcine
Îi jură azi credinţă pe spadă de ostaşi.

Ion Constantinescu—Stejar

„Gândeşte-te la--Mine"

Să nu mai plângi. Atunci când ochii tăi nu mai pot ţine lacrimile, când sufletul tău nu mai poate ţine durerea, gândeşte-te la—Mine.—Numai Eu îţi voiu aduce alinarea, mângâierea.

Ia o floare, (un crin) şi priveşte-l. Priveşte-i petalele lui albe, absoarbe i parfumul lui îmbătător, dar gândul tău tot la Mine să se înalţe.

Ascultă o muzică. Inima ta să se ameţiască de melodia sublimă, dar fiorul ei să nu te îmbete, căci după acel fior este durerea. Ascult-o, simte i tot sublimul, dar gândul tău tot la—Mine—să pleçe.

Simte parfumul nopţii şi cerul înstelat, dar întunericul să nu te cuprindă. Fugi, căci durerea este acolo aproape de el.

Roua dimineţii, răsăritul soarelui, şi cântul pasărilor, să nu te ameţiască de sublimul lor, tu scutură-ţi nectarul plăcerilor, căci suferinţa este tovarăşa ei.

Iubeşte. dar iubeşte pe acei cari sufăr, iubeşte apa mării, iubeşte orbii, flămânzii, gura care cere pâine, iubeşte păcătoşii cari fac păcate, şi iubeşte pe acei toţi cari întind mâna înspre tine.

Nu vezi tu verdeaţa câmpului, oile vesele cari o pasc; simţi tu o clipă durerea mamelor cari plâng după meluşeii lor ?!... Simţi tu plânsul lor ?!... durerea lor.

Uită-te la flori, simte şi le înţelege viaţa. Nu le rupe.

Udă-le şi priveşte-le de buruiene. Scaldă-ţi sufletul tău în parfumul lor, şi văzul ochilor tăi, în sublimul lor albastru.—Crinul —să nu te îmbete, iar parfumul lui ameţitor, lasă-l, ca roua să-şi scalde plăcerea ei divină în nectarul lui.

Nu plânge, şi nici o lacrimă să nu mai verşi. Treci tot înainte şi usucă-ţi ochii şi durerea ta, gândindu-te la—Mine.—

Cununa — Mea—de spini, şi cuiele cari Mi-au străbătut mâinile şi picioarele, M'au durut, am suferit, dar nu am plâns. Ochii Mei s'au închis pentru o clipă, dar s'au deschis iarăşi şi au cuprins întreg pământul, întreaga omenire.

Vezi pomii cum se vestejesc, se usucă, dar vor răsări alţii; ei nu mor, căci nici voi oamenii nu muriţi; sufletele voastre se înalţă acolo unde nu-i nici durere, şi nici lacrimi.

Gândeşte-te la—Mine—; priveşte razele din jurul capului Meu, vezi inima Mea fără pizmă şi fără păcat, şi puneţi-le oglindă în faţa ta.

Scoate din lacrimile tale: sublimul, binele, ajutorul celor învinşi, celor păcătoşi, şi lacrimile tale se vor usca şi nu vor mai curge.

Nu bea vinul ameţitor, fugi de el, căci după el vine păcatul, durerea; fugi şi-ţi hrăneşte gura ta cu apa răcoroasă a izvorului, şi numai atunci vei simţi adevărata plăcere a vieţii.

Iubeşte pasările cerului, iubeşte fluturii, albinele, animalele fără de ajutor şi putere; ajută-le şi le sprijină, atunci când biciul persecutorului le loveşte.

Să nu mai plângi. Tu nu trebuie să suferi. Pământul se usucă, şi ploaia vine şi-l răcoreşte, soarele vine cu razele lui calde, şi dintr'însul răsare pâinea care ne hrăneşte zilnic.

Iarna vine, zăpada acopere tot; dar primăvara cu soarele ei fermecător, topeşte şi schimbă zăpada în unde dulci, cari curg—curg, şi în locul lor răsare iarba verde şi fermecătoare.

Gândeşte-te la — mine.

Maria S. Pallade-Galaţi.

PELAGRA

SIMPTOMATOLOGIE ŞI TRATAMENT

Simptomatologie. Pelagra evoluează în trei faze :

a) Externă sau cutanată,

b) Gastrică cu tulburări gastro-intestinale,

c) Nervoasă.

La început pelagra se manifestă prin slăbirea forţelor musculare, ameţeli, insomnie.

a) Prof. *Dr. S. Nicolau,* descrie astfel fenomenele cutanate : Eritemul se produce pe regiunile corpului, cari sunt de obiceiu descoperite. Pare să se desvolte mai ales sub influenţa razelor solare. Se localizează cu predilecţie, pe faţa dorsală a mâinelor, unde debutează brusc o roşeaţă închisă care dispare prin presiune. In câteva puncte procesul congestiv merge până la sufuziuni sanguine, fisuri, sau bule.

Faţa dorsală a celor două ultime falange, este aproape întotdeauna respectată (Raymond). Roşeaţa cu marginele nete se opreşte de obiceiu pe faţa dorsală a pumnului. Rar cucereşte antebraţul până la cot. Eritemul se mai găseşte pe faţa dorsală a picioarelor, la gât, pe partea superioară a toracelui. Durează 18—21 zile. După această perioadă apare descuamarea, care se face în lame foliacee (în foi) alb-cenuşii. In acelaş timp eritemul se şterge şi pielea se pigmentează pe porţiuni mici, cari se măresc pe măsură ce noui puseuri critematoase apar, aşa că locurile de electie sfârşesc prin a lua o coloare generală închisă brună. Puseurile critematoase apar mai des în Martie şi Aprilie, mai rar în Septemvrie.

In cele din urmă pielea se atroliază. Tegumentele se usucă, se încreţesc, coloarea se închide mai mult, sunt netede lucioase seamănă cu pielea uscată, a unor bătrâni cachectici (foarte slăbiţi). «*Pielea după ce s'a înroşit se usucă, crapă şi se jupuieşte (eritem, jupuială)*». (V. Bianu) Eritemul este produs de razele ultra-violete ale soarelui, şi ocupă, după cum am văzut, părţile corpului descoperite, gâtul dosul mâinilor şi picioarelor, face adică: «*mănuşi*» «*coliere*» şi «*ciorapi*» *(Al. Obregia).*

b) *Turburările gastro-intensinale,* se manifestă prin crampe, vărsături, diaree şi în special printr'o arsură foarte puternică pe esofag (pirosis). *Bolnavul are o sete foarte intensă. Se alcoolizează şi probabil că rolul alcoolului în agravarea pelagrei nu este mic.*

c) *Faza manifetaţiunllor nervoase,* este o fază de alienaţie mintală. Ea se poate prezenta sub formă agitatoare. Bolnavul are tremurături în buze, limbă, simte un nod iluzoriu în gât, şi arsură nestinsă la stomac. Are halucinaţii ; aude sunete de clopote, lovituri de ciocane, ciripit. Atunci ţipă, înjură, fuge de acasă. *Astfel se instalează în 3—4 ani mania pelagroasă.*

Pirosisul este atât de grozav, încât ajungând în dreptul lacului, râului sau unei fântâni, nu-şi mai dă seamă de nimic, se aruncă în apă şi sfârşeşte prin înec.

Confuzia mintală poate lua o formă melancolică, bolnavul delirează, se crede stăpânit de duhuri necurate, păcătos, şi transformat drept pedeapsă într'un animal (câine, pisică). Este un delir de auto-acuzare, cu schimbarea personalităţii.

In ultima fază, dacă nu moare prin sinucidere, corpul bolnavului devine schelet : pielea,—mai ales în regiunile descoperite,—ia o culoare neagră-vânătă, moartea survine prin cachexie.

Tratamentul

Profilatic. Din cele de mai sus rezultă că pelagra este o boală a alimentaţiei exclusive cu porumb, mai mult sau mai puţin stricat. Pentru a o evita, ţăranul trebuie să şi îmbunătăţească alimentaţia, să consume, o mămăligă din făină bună, şi să o alterneze cu pâine.

Deoarece porumbul care se seamănă la noi *este varietatea dinte de cal,* (Zea Mays *indentata*), care se coace târziu, trebuiesc răspândite varietăţi de porumb *cincantin* şi *hăngănesc* (din grupul Zea Mays *indurata*). De după războiu, (1918) starea materială a ţăranului înbunătăţindu-se, el se hrăneşte mai raţional ; lucrează pământul său şi nu al proprietarului sau arendaşului, cari la rându-le să-i dea în schimb tain din făină de porumb stricată, mucigăită.

Este necesar totuşi ca medicii de plasă, preoţii, învăţătorii şi persoanele luminate din sat, să ţină populaţiei conferinţe într'o limbă populară, prin care să li se spună că porumbul trebuie cules când este bine copt, făina de porumb să fie întinsă pe cearceafuri curate în straturi subţiri, timp de 48 ore, apoi să fie păstrată în vase uscate, cari să se acopere abia după ce porumbul s'a răcorit şi nu îndată ce e adus dela moară.

Curativ. Odată boala declarată, prima indicaţiune terapeutică este *pâinea.* Trebuie interzis cu desăvârşire bolnavului să mai consume mămăliga. Părţile invadate de eritem, se tratează local, cu alifii emoliente şi antiflogistice în straturi groase protectoare, acolo unde ea este inflamată. Este bine a se unge şi cu diferite paste de zinc. Pelagrosul va feri părţile bolnave de razele solare, căci acesta îi agravează starea.

La al 7-lea Congres al psihiatrilor şi neurologilor din ţară ce s'a ţinut în Septemvrie 1927, la Lugoj, *Dr. Balif* şi *Dr. Hoffmann A.* (Iaşi) au ridicat chestiunea gastrogramei în pelagră constatând că pe lângă o insuficienţă a secreţiunii, există şi o atonie gastrică. *Ei recomandă sugestia terapeutică.*

La acelaş congres, primul, dovedeşte cu date statistice că procentul cel mai mare al bolnavilor alienaţi din Spitalele *Socola* şi *Costiugeni* este dat de pelagroşi. Aceştia reprezintă 25 la sută, întrecând numărul bolnavilor alienaţi de provenienţă sifilitică (paralizie generală progresivă şi tabes). Cere uşurarea condiţiunilor de internare în spitale a bolnavilor alienaţi prin pelagră (mai cu seamă în Moldova şi Basarabia), pentru ca tratamentul să poată fi aplicat cât mai de timpuriu.

Dispariţia pelagrei este o problemă de resortul igienei alimentare.

Să ne amintim că ţăranii lui Ştefan cel Mare şi Mihai Viteazu mâncau pâine. Ei n'au cunoscut mămăliga, ci n'au suferit de pelagră.

Adm. Căpit. Ovid Constantinescu
Medic Locotenent Dr. Al. Binder

Costeştii—Vale a Plângerii

In noaptea de Vinerea Patimilor, a izbucnit un foc la Biserica din Com. Costeşti din Jud. Argeş, arzând până la temelie, împreună cu credincioşii aflaţi la slujbă în număr de 114.

Pentru a putea lămuri mai bine această chestiune, vom spune după cum ne mărturiseşte colaboratorul nostru *Gh. Marinescu,* care a avut durerea de a-şi pierde două surori în Biserică, una de 18 ani şi alta de 16.

Focul a izbucnit pela ora 8^{20} seara.

La început se credea că focul a luat naştere dela o lumânare care ardea deasupra mesei ce se scosese cu Sf. Epitaf în faţa uşilor împărăteşti, de la care s'a aprins o coroană. Coroana însă a fost stinsă de nişte flăcăi, continuând chiar câtva timp slujba prohodului. De odată, când nimeni nu se aştepta focul a izbucnit dinspre uşă, însoţit cu câteva minute mai înainte de un fum gros înăbuşitor.

Invălmăşeala a început să se producă. Preotul a rămas cu mâinile încrucişate pe piept, în faţa sfintelor uşi, ne mai ştiind ce să facă. Toţi au căutat scăparea la uşă, care nu era decât o deschizătură lată de 60 cm. şi înaltă de 180 m. între tindă şi corpul Bisericii. Nu este însă adevărat, ceiace au scris unele gazete că s'a închis uşa, de oarece uşă nu era, decât la eşirea din Biserică.

Mai curând credem că cineva cu puţin înainte de izbucnirea focului s'a suit în clopotniţă, care se afla în podul Bisericii, plin cu lumânări, ceară, coroane tămâie şi alte lucruri păstrate acolo de ani de zile.

Prin urmare dacă focul a izbucnit prima dată dela intrare, nu e de aprobat că focul s'a întins din pod, care a luat naştere dela vreo lumânare lăsată aprinsă de cei care se suiseră mai înainte acolo ?..

Groaza era de nedescris. Lumea s'a îngrămădit spre ieşire şi a fost deajuns ca unul să cadă pentru ca ceilalţi să nu poată ieşi.

Femeile care se aflau în tindă au căutat să intre pentru a-şi scăpa copiii şi iarăşi învălmăşeală la intrare, împiedicând pe cei dinlăuntru, care ar fi putut să iasă, dacă nu toţi, dar o parte din ei, dacă ieşirea era liberă.

Toţi cei aflaţi în Biserică aveau lumânări şi cărţi de prohoade în mâini, aşa că în învălmăşeala produsă, acestea au căzut jos, şi focul i-a cuprins şi de jos.

Coroanele agăţate pe pereţi şi tavan aprinzându se, fie dela coroana de lângă candelabru, fie dela flacările isbucnite din podul Bisericii, au căzut peste nefericiţii credincioşi şi hainele le-au luat foc.

In Biserică nu se mai zărea aproape nimic din cauza fumului.

Mulţi din credincioşi au murit înăbuşiţi de fum şi mirosul greu, şi au căzut jos. Aceştia sânt acei care au fost acoperiţi de corpurile celor care au murit arşi la prăbuşirea acoperişului şi astfel se explică, dece feţele şi trupurile nu erau aşa de carbonizate ca şi ceilalţi.

Vă închipuiţi pe de-o parte fumul, flacările, spaima, învălmăşeala dela uşă împiedicau ieirea, iar pe de altă parte însăşi corpurile celor morţi înăbuşiţi, peste care trebuiau să treacă acei ce se îndreptau spre ieşire.

Inainte de a cădea acoperişul se auzeau strigăte spăimântătoare de ajutor, se vedeau feţele cuprinse de frica îngrozitoare a morţii se vedeau braţe întinse.

Stai la câtiva metri te uitai la ei cum ard de vii şi nu puteai face nimic.

Bârnele trosneau sub flacăra focului ; ceara, tămâia, începuse să curgă din pod peste feţele nefericiţilor, din cauza aceasta chiar aproape toţi aveau capetele arse şi mâinile deasupra întinse spre apărare.

Preotul încercase să scape măcar copilul prin fereastră, dar era prea mică chiar pentru trupul copilului de 10 ani. Şi-a dat seama de tot până în ultimile clipe ale vieţii, de oarece a înfăşurat Sf. Evanghelie în epitrahil pentru a nu arde, şi-a luat lângă El în Sf. Altar pe copilaş şi astfel a fost găsit mort cu Sf. Evanghelie într'o mână şi cu copilaşul în alta.

La un moment dat acoperişul a căzut. Un zgomot surd, un muget îngrozitor al celor dinlăuntru şi totul a luat sfârşit.

Cei care au scăpat, spun că au eşit pe brânci, deoarece în picioare era peste putinţă, intrarea fiind astupată de trupurile celor îngrămădiţi.

Miros de carne arsă, care a ţinut trei zile în tot satul, urletul câinilor, vaetele şi ţipetele mamelor înebunite de groază, prefăcuseră târguşorul Costeşti într'un iad de nedescris.

Fiecare trăia cu speranţa că i-a scăpat odorul din focul îngrozitor şi alergau dela Biserică spre spital, unde se svonise că sânt răniţii, care au putut fi scoşi.

La sosirea pompierilor Biserica arsese până în temelie, aceştia n'au putut face altăceva decât să stingă corpurile, care luaseră foc şi astfel s'au mai putut cunoaşte de către familie, după un semn : o bucată de haină, un inel, o gheată, cercei, sau dinţi de aur.

Este de condamnat atitudinea şefului de depou, care n'a voit să dea pompa pentru foc, pe care o avea în magazie.

Pentru scăparea celor din lăuntru nu s'ar mai fi putut face nimic, căci în mai puţin de 15 minute Biserica întreagă a fost arsă. Dacă însă pompa depoului ar fi fost adusă dela început, corpurile n'ar fi fost atât de carbonizate, unele din ele neputând fi cunoscute. Nu se pot descrie în cuvinte înfăţişările celor morţi.

A doua zi grozăvia a fost mai mare.

Să cauţi printre o sută şi ceva de morţi, pe cel care ţi-a fost scump şi drag, să-l găseşti să-l iei în braţe şi să vezi cum îi cade : capul dacă-l mai avea, piciorul sau bucăţi din trup.

Corpurile au fost aşezate toate într'o vale, numită de atunci : «Valea Plângerii», unde n'a fost locşor să nu fie udat cu lacrimile celor rămaşi.

Se cuvine multă cinste tuturor acelor care au dat ajutoare, fie cu vorba sau cu fapta, în clipele acelea de groază şi de plâns.

La înmormântare au fost 40 de preoţi, în frunte cu P. S. Sa Episcopul Nichita al Argeşului. Mulţi din preoţi nu puteau sluji din cauza plânsului şi n'a fost om din marea mulţime care să nu fi vărsat o lacrimă sinceră în amintirea morţilor.

Costeştii, de atunci a devenit loc de pelerinaj.

In faţa Atotputerniciei lui Dumnezeu ne plecăm umiliţi şi nu putem să spunem decât : Să-I odihnească în pace, iar ţărâna să le fie uşoară.

Diac V. Fussu

Stupinele

Stupinele, este un sat cu gospodari model, în comuna Chirnogi din jud. Ilfov. Aci locuitorii se ocupă cu agricultura.

De remarcat este că Stupinenii sunt renumiţi prin cultura viţei de vie, lucru rar de văzut pe marginea Dunării.

Cum intri în sat rămâi uimit de gospodăriile frumoase şi curate ale stupinenilor. In mijlocul satului se ridică măreţ, sfânta biserică ridicată de Stupineni pentru a aduce laudă lui Dumnezeu. Oamenii cinstiţi şi buni au parte şi de noroc. Norocul îl au cu vrednicul preot pe care l'a trimis Dumnezeu pentru a propovădui stupinenilor cuvântul sf. Evanghelii. *Preotul Constantin Dobrescu,* de 25 de ani propovăduieşte în mijlocul lor calea adevărul şi dreptatea. De 25 de ani acest stâlp desinteresat de El însuşi a lucrat numai şi numai pentru lauda Stupinenilor. A reparat sf. Biserică, a făcut o clopotniţă cum rar se văd prin satele de pe marginea Dunării.

A făcut o bancă populară în sat, pentru a veni în ajutorul enoriaşilor, dând bani cu dobândă mică, atunci când săteanul are nevoe. S'a interesat în deaproape de starea culturală a satului şi împreună cu vrednicul învăţător *Popişteanu,* au muncit pentru ridicarea şcoalei, arătând enoriaşilor că numai prin şcoală omul ajunge să trăiască mai uşor în viaţă. Prin faptele şi învăţăturile frumoase ale preotului Dobrescu, s'a isbutit să se desfiinţeze mai multe cârciumi, care duceau pe Stupineni la ruină, rămânând una singură la aproape 1000 de capi de familie.

Cu ocazia cercului pastoral ce s'a ţinut la 30 Martie la Stupinele, s'a observat că Biserica trebuia făcută de două ori mai mare pentru a încăpea lumea din Stupinele, cu copiii care veniseră la slujbă.

Fiind întrebat, că dacă graţie muncii sale de 25 de ani de preoţie şi roadele frumoase care le culege acum la vreme de bătrâneţe, are vreo dinstincţie, părintele Dobrescu a răspuns : „N'am nici o distincţie, sunt însă preşedintele cercului şi muncesc în parohie, ca şi cum aş fi în primii ani de preoţie. Sunt bucuros că n'am muncit degeaba, să dea Dumnezeu ca urmaşii mei să-mi continue drumul aşa cum îl voi lăsa eu".

Aşa sunt oamenii care muncesc, străduindu-se pentru binele altora, sunt nebăgaţi în seamă, nerăsplătiţi, pentru aceştia nu există altă răsplată decât în Ceruri.

Stupinenii însă îi răsplătesc prin cinstea şi respectul pe care îl poartă preotului Dobrescu, care, ca un părinte îi sfătuieşte şi-i ajută în nevoile lor. La aşa sat aşa preot, dar vremurile au început să se schimbe şi să otrăvească satele curate cu un fel de buruiană amară, care se chiamă politică.

P.

Mişcarea culturală din Drăguşeni-Covurlui

Elevele şi elevii de curs secundar din com. Drăguşeni jud. Covurlui, prin felul cum înţeleg să-şi petreacă vacanţele şcolare, dau un frumos exemplu care ar putea fi cu folos imitat de toţi colegii lor.

Constituiţi cu toţii în o societate culturală pusă sub auspiciile Casei Şcoalelor, încă de acum cinci ani, nu lasă o singură vacanţă, în care sub conducerea celor mai mari ai lor, să ne dea frumoase şezători culturale. Sătenii din comuna lor şi din comunele vecine, vin în număr destul de mare ca să asculte aici lucruri folositoare şi să-şi petreacă câteva clipe frumos şi sănătos.

Prin agoniseala muncii lor, au făcut o bibliotecă cu peste o mie de volume, la care sătenii vin de iau cărţi pentru cetit.

Au cumpărat mingi de foot bal tricouri etc., iar în această vacanţă au cumpărat un radio la care sătenii ascultă muzică, conferinţi, predici pe înţelesul lor, sfaturi şi glume cari le luminează mintea şi-i înveselesc.

Acum elevii din Drăguşeni se străduesc să strângă suma necesară pentru cumpărarea unui cinematograf. In acest scop au pregătit în Duminica Tomei o serbare urmată de bal.

Serbarea a început cu conferinţa D-lui Prof. Ştefănescu preşedintele societăţii : «Contribuţia şcoalei, armatei şi a bisericei la susţinerea neamului», în care a evidenţiat datoria ce avem de a respecta aceste instituţii, a iubi şi-a asculta pe reprezentanţii lor. Au urmat frumoase cântece conduse de studentul Al. Dumitriu, poezii patriotice şi anecdote, recitate de membrele şi membrii societăţii, cântece populare cântate de fonograf şi de fetele din comună, precum şi audiţie la radio. După serbare a urmat şi bal public.

Se aduc mulţămiri autorităţilor judeţene şi comunale cari au dat tot concursul pentru ca serbarea şi balul să dea roadele aşteptate Frumos concurs au mai dat şi D-nii. Invăţători: I. Totolici şi N. Talmaciu. Deasemenea şi Dl C. Capotă. Preşedintele Cooperativei, a dat sala în care s'a instalat aparatul de radio.

Cu astfel de săteni şi elevi se pot face frumoase lucruri în comuna noastră.

Pass.

Rugăm stăruitor plătiţi abonamentul

Droghiştii

De un cârd de vreme legile în ţara noastră făcute cu bună înţelepciune, pier. Cauza pieirii lor, sunt poftele omeneşti, ce se nasc pentru ochii strălucitori ai banului.

Campania pe care o duc farmaciştii contra droghiştilor este de aşa fel, încât întrece orice margini ale egoismului omenesc. Prin mijlocirea câtorva personagii, va face să, aducă guvernul o lege contra droghiştilor. Crede oare că o ramură de comerţ ce datează de o sută ani şi consfinţită prin legi se poate distruge ? Nu! Apoi opinia publică nu va da curs să fie speculată şi examenele la care sunt puşi droghiştii nu va tolera o astfel de crimă.

Viaţa practică ne oferă zi cu zi, că un comerţ cu cât este mai întins, cu atât prosperează şi distruge pe speculanţi.

Cred că ministrul sănătăţii nu va ţine seamă de câtiva puţin interesaţi ai comerţului cu medicamente şi va reda proectul în forma cea mai perfectă să nu distrugă o clasă de oameni, ce de zeci de ani câştigă o frântură de pâine. Ştiu că Dl. Răducanu Ministrul Sănătăţii e înţelept şi din înţelepciunea clară va isvorâ dreptul ce este de multe ori consfinţit prin legile divine. O clipă de judecată a guvernului, va fi o faptă înţeleaptă pentru viitor. Atât.

Vornicul Ilarie

O PROPUNERE

EDUCAŢIUNEA MEDICO-SOCIALA IN COMBATEREA ALCOOLISMULUI

de Dr. pensionar Nicolau

Acest studiu interesează pe toată lumea, toate clasele sociale, de la cel mai sărac până la cel mai bogat, toate etăţile şi ambele sexe, fără să atingă susceptibilitatea cuiva, cu generaţiile dintre 18—20 până la 24 de ani şi constă în preparaţiunea, dela însurătoare şi măritiş până la bătrâneţe, la toate persoanele ce uzează şi abuzează de băuturile alcoolice,

Consecinţele băuturilor alcoolice sunt pentru o ţară, pierderea braţelor de muncă, lenea, trândăvia, pierderea raţiunei, pierderea rasei, înmulţirea crimelor, precocitatea tuturor viţiilor ce devin pasionate, scăderea forţelor fizice şi intelectuale, înmulţirea analfabetismului, — precum şi înmulţirea tuturor bolilor corporale (pelagra, nebunia).

Aceste boale ale alcoolismului, cari şi le face sau şi le însuşeşte omul singur şi sunt sub voinţa lui, întrec cu mult pe toate celelalte boale la un loc şi care sunt independente de voinţa omului (boalele microbiene şi chirurgicale).

In toate ţările, lumea îngrozită de consecinţele acestui flagel social, a început a lua măsuri mai drastice, începând o luptă făţişă şi reacţionând sub toate formele, morale, intelectuale, administrative şi fiscale cu amenzi foarte mari, pentru a scumpi producerea alcoolului şi a opri întroducerea lui din alte ţări unde este mai eftin.

Dar toate aceste mijloace n'au dat rezultate satisfăcătoare până astăzi, din cauză că obiceiul de a bea nu se poate combate sau opri cu legi sau regulamente, mai întâiu pentru că, clasele sociale sunt pendinte una de alta şi pentru că este o clasă socială ce face majoritatea populaţiei locuitorilor majori şi bătrânii de ambele sexe, care nu pot fi opriţi cu desăvârşire dela obiceiul rar sau intermitent, şi al doilea pentru că oricât ar fi de scumpă băutura nu se ţine socoteală. Trebuiesc deci formate generaţii întregi, pregătite a se abţine dela băuturi, aceştia vor forma contingentele generaţiilor viitoare şi care singuri se vor opri dela băutură.

Tara Românească nu face excepţie din cercul vicios a alcoolismului şi mai cu seamă la populaţia rurală unde se fabrică băuturile alcoolice de însuşi locuitori.

In acest scop şi pentru mijloacele de combatere, propun un mijloc ce-l cred folositor şi anume studiul, numit :

Educaţiunea medico-socială

Ce este acest studiu şi în ce constă ?

Este o, preparaţiune a generaţiilor tinere de ambele sexe între 18 20 24 ani, în şcoală la clasele superioare de liceu, sau în afară de şcoală prin care se arată şi se demonstrează ştiinţificeşte pericolele şi ravagiile ce le fac băuturile alcoolice asupra omului şi animalelor, astfel că atât băeţii cât şi fetele fie din liceu fie că au eşit din şcoală şi au rămas la casa lor de s'au căsătorit, intrând în viaţa socială să fie pregătite de pericolul ce aşteaptă pe noul născut sau odrasla lor cea mai scumpă în cazul abuzului de băuturi spirtoase.

Aceste preparaţiuni să se facă de persoane cu greutate socială şi competinţi în materiei, pregătiţi expres de către guvernul ţării respective, precum ar fi profesorii pensionari, medicii pensionari, preoţii teologi, însărcinaţi a face fiecare câte un studiu, ţinând conferinţe prin biserici, şcoli şi ateneele populare, iar la sfârşitul anului a se aduna ntreg materialul, examinat de o anume comisiune şi premiate aceste lucrări, ca pe urmă să rămână un manual pentru propagandă în şcoli şi în societate.

Aceste studii, sau instrucţiuni, vor începe a prepara pe viitorii soţi căsătoriţi, despre pericolele în timpul sarcinei viitorului lor copil.

In acest scop li se va arăta exemple că : dacă ouăle de găină vor fi trecute prin vapori de alcool, puii ce se vor naşte vor fi nişte monştri, epileptici, iar cei născuţi vii nu vor putea trăi decât câte-va ceasuri.

Acelaş lucru se petrece la om, că dacă ovulele ambelor sexe vor fi încărcate sau conţin alcool în timpul concepţiunei, copilul născut va fi un epileptic, sau un schilod, sau un monstru, sau un criminal.

Asemenea din experienţele făcute când se îmbată câinii cu

— va urma —

Sărbătoarea Mamei

N'a fost gând mai sublim, n'a fost idee mai curată, n'a fost sentiment mai înalt ca aceia cari ne-au înobilat sufletul, ca să putem sărbători în toată lumea, pe Mama!

Sărbătoarea Mamei este sfinţirea celui mai dulce cuvânt pe care-l rostim în viaţă, atunci când ne râd ochii de bucurie şi atunci când ni se strânge inima de durere!

Mama ne-a legănat şi ne-a cântat plângând! Ea şi-a molcomit durerea ca să ne surâdă! Ea a fost făclia către care ni s'au îndreptat prima dată mânuţele, din leagăn. Mama, care nu ne-a strâns nicio dată înfăşându-ne, care a ghicit totdeauna clipa când îi doriam sânul, când eram bolnavi, care-şi făcea nopţile zile când nu-i gângurream.

Sărbătoarea Mamei este ziua când se sărbătoreşte bucuria pământului, ziua amintirilor senine şi duioase.

Ziua Mamei este ziua în care triumfă ideala recunoştinţă a lumii pentru Aceea care a suferit trecerea noastră în viaţă şi ne-a desăvârşit viaţa.

Mama este Aceea, care, când ne stă alături, ne îmbărbătează, ne mângâe şi ne apără. Pentru mama, nu există copil rau. Greşelile noastre cele mari, când îi suntem copii, nu sunt atât de mari în ochii Ei, cât sunt în ochii lumii! Ea le micşorează, le arde cu focul dragostei Ei, iar uneori le spală cu ploaia lacrimilor Ei! Deaceea nu există fiu criminal, pentru Mamă, ci numai fiu care a greşit.

Numai Mama, ne poate iubi desăvârşit, numai Ea ne poate erta din toată inima!

Aduceţi-vă aminte, toţi cari aţi avut o Mamă, că n'a avut pentru voi niciodată un cuvânt greu. Că decâte ori ne mustruluia tatăl şi se turbura, Mama apărea păvăză, lua asupra Ei greşala noastră şi punea preţ al împăcării tatălui, zâmbetul Ei, vorba-I dulce şi de atâtea ori... lacrimile Ei!

Iar când s'a întâmplat ca să ne lase din vreme şi să rămânem singuri, chipul Ei ne urmăreşte toată viaţa. Atunci ne sunt zilele mai posomorâte, viaţa mai tristă şi amintirile mai duioase! Icoana Ei ne întăreşte în necaz, ne inoculează bărbăţie, ne învinge patimile, ne înobilează pasiunile, icoana Ei... ne purifică.

Dar, cât este de grozav chinul celor ce n'au cunoscut-O niciodată! Cum îşi frământă simţirea s'o găsească, cum O idealizează... cum O sfinţeşte duioşia necunoaşterii!

Copilăria noastră a crescut lângă isvorul răcoros al simţirilor Mamei. Din sânul Ei ne-am întărit puterea trupului. Din ochii Ei ne-am împrumutat seninătatea sinceritătii. Din sufletul Ei am învăţat să credem... din inima Ei am învăţat să iertăm, să nu fim nedrepţi şi, mai presus de toate, din inima Mamei am învăţat să iubim! Iar când visul nostru ne aduce înainte fiinţa dragă pe care inima ni-o doreşte, tot în poala Mamei cădem... şi plângem.

Să proslăvească sărbătoarea Mamei, pe Mama simplă, curată şi bună dela ţară! Pe Mama săracă, modestă, pe Mama sfântă care-şi poartă în braţe sau pe umeri odrasla târiei Ei, în câmpul ars de soare, sub năduşala muncii. Pe Mama tuturor amărăciunilor, pe Mama tuturor necazurilor şi nevoilor, pe Mama care s'a născut roabă, pe Mama pe care n'o ştie nimeni, dar care a dat lumii tot!

Ziua Mamei este sărbătorirea existenţii fizice şi morale a lumii. Mai multă cinste Mamei şi omenirea va fi mai bună.

NICOLAE GRECU.

CULTURALE

A doua zi de sfintele Paşti (21 Aprilie a. c.), sub conducerea domnului învăţător N. Mihalcea, elevii de la şcoalele secundare din comuna Stoeneşti, jud. Vlaşca, au dat o prea frumoasă şi reuşită serbare, în prezenţa unui număr de săteni.

Domnul Mihalcea, prin modesta-i conferinţă a arătat pe înţelesul tuturor adevăratul rol al serbărilor şi şezătorilor culturale.

Apoi a vorbit părintele Marin Popescu, unde cu o foarte mare dragoste sufletească s'a adresat către săteni cu următoarele cuvinte: „Noi aceştia de la ţară, suntem singurii care ne-am păstrat cu adevărat, limba, portul, credinţa şi datina strămoşească".

S'a pus baza unei biblioteci populare.

Părintele Popescu şi d-nul învăţător Mihalcea se găsesc în raporturi bune şi lucrează cu mult zel şi entuziasm pentru ridicarea păturii de jos.

Deci, demnă este fapta lor spre a fi imitată şi de către alţii.

Ion N. Drăgan.

In seara zilei de 22 Aprilie a. c., în sala şcoalei din satul Valea-Copcii jud, Mehedinţi, s'a dat o frumoasă şezătoare culturală ,— la care a asistat un numeros public.

Elevii — de curs primar precum şi alţi adulţi, pregătiţi în scurt, timp — au desfăşurat un bogat program cu: poezii, cântece fabule, dialoguri şi piesa, «Sgripţuroaica». Au luat parte — pe lângă săteni — şi tineret din satele vecine.

S'au distins următorii elevi, în rolurile încredinţate: Borugă C. Niţă din clasa şaptea. Viaşu I. Ioan cl. patra, Nedelcu D. Elena din clasa patra, Pasăre D. Ion cl. patra, şi alţii. — Elena Gârbea recită foarte frumos: «Mămăliga, plugarul şi cozonacul» de V. Militaru. Tânărul Gh. P. Munteanu execută foarte plăcut monologul «Stancu rupt în coate» de S. N. Dumitrescu-Bistriţa şi altele,

La terminare d. Iosif N. Dumitrescu-Bistriţa le ţinu o cuvântare ocazională, după care se aduse laude de reuşita acestei şezători.

Sătenii au plecat pe deplin mulţămiţi, convingându-se de roadele fiilor, cari şi-au dat osteneala de a se întrece în a recita poeziile şi executa rolurile încredinţate. N. P.

Colţul hazului

Iosif N. Dumitrescu-Bistriţa

Negustorul şi Sârbul

Un Sârb sărac trase la un han. Acolo toţi mâncau şi beau, el cu ochii se uita.

Văzându-l negustorul îi zise:
— Tu bre, mănânci ceva?
— Da.
— Bei?
— Da.

Şi-i aduse de toate. După ce mâncă îl apucă de plată. El, însă, dădea din umeri că n'are. Negustorul, dacă văzu că n'are ce-i lua, căci hainele-i erau zdreanţă, îi trase o bătaie şi-l goni pe uşă afară.

Bietul Sârb, merse ce merse, apoi uitându se spre hangiu, zise:
«Dobra! dobra!
Glava târnava, dar burta dordora!»

Ţiganul şi punga de bani

Intr'o noapte, un ţigan visase că găsise o pungă de bani, pe care o băgase în sân şi o strângea la piept cu putere. Insă, din nefericire visul nu ţinu mult, căci se deşteptă şi văzu cu părere de rău că-i lipseşte punga:

„Ptiu hal dracului să hiu, când hoi mai visa-o, dacă n'oi pripon-i-o bine de cheptul meu, să nu mai scape!»

FUIOR (10-a urmare)

Se sgudue văzduhul de trăsnet, fum şi foc
O inimă,—ştiu fie—oricât, nepăsătoare
N'ar sta când lumea 'ntreagă cuprinsă-i în vâltoare...
Mai mult: Când însăşi ţara mea geme sub călcâiu
De Vrac, au nu se cade la harţă cel dintâiu
Să fiu? Noi, doar o mână ne vom lega Mărite
Ca să pornim cu Tine în lupte îndârjite
Şi 'n clipa grea ce vine, noi, ne-om lega să fim
Ca fraţii laolaltă: Să 'nvingem sau murim!

Ceata *Aşa este! Aşa e!*
Căp. P. *Cu toţi jurăm credinţă*
Să câştigăm prin jertfe o mare biruinţă!
Fuior *Nădejdile, avântul, le simt cum se 'noesc!*
De astăzi,—fraţi! Da-ţi mâna. Voinici, vă mulţumesc!
Căp. P. *Sunt fericit Voevoade ţi-o jur... Cu nerăbdare*
Gelos aştept a oastei Tale 'nfăţişare
Vreau să ţi cunosc vitejii, prietenii, aş vrea
Cu multă bucurie...
Fuior *N'am oaste!*
Căp. P. *S'ar putea?*
Fuior *Prieteni: doar Setilă şi 'un Leneş...*
Căp. P. *Nu-i părere?*
Fuior *La fel cu muncitorul cel fără de avere,*
Voios, în ziua albă ce se revarsă, — râu
Ce singur însuteşte firavul bob de grâu
Tot astfel port în mine: Increderea, Tăria
Căp. P. *N'ai oaste... tot nimica...*
Fuior *Mie soră: Vitejia...*
Căp. P. *La fel cu vânătorul ce pleacă fără arc?*
Iţi râzi de noi, Mărite!
Fuior *Nu! râsul mi-l înţarc...*
Lupt singur cât de aspră e bătălia...
Căp. P. *Oare?*
Fuior *N'ai spus că nu-i pe lume un ins să mă doboare?*
Căp. P. *Oricât, dar fără oaste? Nu! Nu! Ai îndeajuns.*
Din şold desprinde-ţi cornul, cu grijă ce-ai ascuns
Ca brazii să răsară, din văi, de prin umbrare
De codru, să 'negrească întregul târm de mare...
Fuior *N'am oaste...*
Căp. P. *Nu se poate!*
Fuior *N'am!*
Căp. P. *Ne mai auzit!*
Şi vrei să lupţi cu Vracul? Dar cum te-ai chibzuit
Să 'nfrunţi c'o mână slabă o namilă, urgia?
Fuior *Câştig! Când am voinţă, însufleţesc şi glia...*
Căp. P. *(cercetându l neîncrezător).*
Doar un baltag?.. Şi-uu pinten? In sdrenţe 'nveşmântat?
N'ai coif, nici zale... Nu cred că eşti cel căutat
De noi... Să nu te superi. Şi... mâine-om trece iară
Să mai vorbim. Cu bine! (es toţi).
Fuior *(urmându-i cu privirea) «Şi mâine om trece iară»*
Setilă *Băui o mare 'ntreagă şi tot mi-e sete-un pic.*
Te-ai întristat, Mărite? Ce ai? Nu zici nimic?
Eşti singur? Unde-i ceata?
Fuior *(visător) Lăsat în părăsire...*
Şi pentru a doua oară!... să fie-o prevestire?
Nu! Nu! Nu şovăi încă! Nu! Fiul de 'mpărat
Când are două braţe şi un suflet, — e bărbat!
«Isbânda-i ca mireasma de brad, îmbătătoare»
«Incununat de dânsa ţi-i frate orice soare!»
Aşa mi-a spus... Povaţa, o am; cuvântu'l ţin.
Voiu înfrunta furtuna şi voiu zâmbi 'n senin!
La luptă... merg la luptă...
Leneşul *Mă laşi aci, fârtate?*
N'ai spus că-ţi sunt prietin?
Setilă *Dar eu?*
Fuior *Aveţi dreptate!*
V'aşteaptă drumuri grele şi lupte...
Setilă *Mă 'nvoesc.*
Leneşul *Şi eu... găsesc pe-acolo vre-un colţ să lenevesc.*
Fuior *(văzând pe setilă cum cară o fântână)*
Ce faci?
Setilă *Imi iau cu mine fântâna toată*
Leneşul *(mirat) Ie-tee!*
Setilă *Setilă, prin pustiuri să moară ai vrea de sete?*
Leneşul *(lui Setilă) Te văd voinic... M'ascultă: Prietine, nu vrei*
— Uşor sunt ca şi fulgul — în cârcă să mă ei?

ICOANA a III-a

(Ţinutul Vârcolacului. In codru: Ţiganul şi Ochilă lângă un foc, noaptea)

Ţiganul *Mi-ai zis «Ţigan»?*
Ochilă *Nu! Oacheş.*
Ţiganul *Să nu-mi mai zici nici când..*
Cobor din neam destolnic de nu-ţi trece prin gând
Strămoşii mei, — odihna s'o aibă 'n plină pace —
Au fost toţi Crai cu nume şi faimă... Hei! sărace!
N'aveau un ochiu ca tine... In aspre războiri
Au cucerit pământul întreg. Să nu te miri
Ce oşti înzăuate! Ce Por Nedoveditul!
Ce Feţi, ce Smei, Smeoaice, găsitu şi au sfârşitul!
Cojocul babii Dochii ştii cin'l'a scărmănat?
Dar Apa-Vie-adusă din munţii ce se bat
In capete? Sâc! Nu ştii! In faptul dimineţii
Cine-a răpit din turnul de jilveş, Crinul Vieţii?
Să tot înşir: Balauri şi Lei ce-au căsăpit...
Infrânt, chiar sfântul Soare a fost, de-a trebuit
Pedeapsă, cu aur, neamul tot, să ni l poleiască...
Aceasta-mi e obârşa destul de vitejească!
Ce vremuri... Hei! ce vremuri! Nu 'n cumpănă stătea
Dreptatea... Pentr'oricine şi-oricui se împărţea;
Belşugul, era 'n floare, nu lipsa, sărăcia;
Cât vezi cu ochii: lapte şi miere... Razachia
Ce vin punea 'n burdufuri... Grâu,—munţi! Pân'şi lăcaş
De rugă, doar biserici, clădite ţest! din caş...
Ochilă *Incepi ca să te lauzi...*
Ţiganul *Ferit a...*
Ochilă *Tot păcatul*
E că din strălucirea trecută, doar oftatul
Şi scripca 'n subsioară — tovarăşi v'au rămas
Ţiganul *Minciuni! Nu dau dovadă că lupt? Cum? strâmbi din nas?.*
Să vezi! Mai într'o seară, abia clipeam din gene
Când, năpristan, deodată,— ca corbul prin poene
Imi răsări în faţă, o umbră de străbun...
Ochilă *Mi-e somn...*
Ţiganul *Stai! două vorbe mi-a spus. Să ţi le spun.*
Ce om! Inalt vecine! mai dit-ai cât stejarul
Şi-avea doi ochi în noapte cum scapără amnarul
Ba, să 'nlemnesc, nu alta... N'ai fi făcut la fel?

— Va urma —

INFORMAŢII

Din ţară

Lăcuste în Basarabia. In plăşile Chilia şi Saboloni, şi-au făcut apariţia numeroase valuri de lăcuste.

De asemenea în Dobrogea; şi acestea aduc pagube foarte mari pudurilor şi semănăturilor.

S'au luat însă măsuri pentru stârpirea lor.

In gazeta «Raţiunea» dela Botoşani, într'un număr ce a apărut de vre'o două săptămâni, se publică un clişeu al primului redactor al sus numitei foi dl. Benjamin Gartenberg, iar sub clişeu scrie că e colaborator şi al «Culturii Poporului», pe lângă alte reviste. Ori acest domn care îi place să aibă multe subtitluri nu scrie la Cultura Poporului, deci această mică informaţie o dăm spre luare aminte. Poate şi-a pus în gând ca de acum în colo să colaboreze.

O fată înaltă de peste doi metri. La spitalul din Cluj a fost adusă de părinţi o fată, care creştea într'una văzând cu ochii. Este în etate de 16 ani şi are o înălţime de 2 metri şi 10 centimetri.

Universitatea «N. Iorga». Universitatea populară «Nicolae Iorga» din Vălenii de Munte, îşi deschide cursurile de vară între 15 Iulie şi 15 August 1930, sub conducerea directă a d-lui Prof. Nicolae Iorga.

Inscrierile se fac la «Liga Culturală», B dul Schitu Măgureanu Nr. 1 Bucureşti, I.

Costul căminului este 200 lei, iar cantina 1500 lei pe tot timpul cursurilor şi se trimit prin mandat postal.

Reînfiinţarea clasei a 8-a. Se crede că în anul şcolar ce vine, se va reînfiinţa clasa VIII de liceu. Acesta este unul din punctele proectului dela congresul profesorilor secundari, care s'a ţinut la Turnu-Severin.

Proectul prevede că toţi actualii elevi ai clasei a VII-a din acest an, vor fi impuşi să urmeze anul viitor, clasa 8-a.

Un rămăşag de prost gust. Mai mulţi prieteni au petrecut la o cârciumă şi au făcut un rămăşag, cine va bea pe nerăsuflate un litru de ţuică.

Rămăşagul dintre ei a fost făcut şi unul cu numele de Ionescu din Bucureşti, a băut ţuica dar efectul s'a produs.

I-a venit rău şi a leşinat. Dus la spital a murit.

Iată unde duce nesocoteala unui beţiv. Feriţi-vă de astfel de gusturi şi de băutură.

Ziua Mamei. Duminică 11 Mai a. c., e măreaţa sărbătoare: «Ziua Mamei».

Nimeni să nu uite de ea. Dorinţa tuturor e ca această zi, să devie o sărbătoare naţională. Ea îndeamnă pe om la iubirea aproapelui şi la adevărata omenie.

Să-i dăm şi noi, cinstea ce i se cuvine.

Sfinţire de drapel.—In ziua de 1 Mai, a, c. Uniunea Generală a Meseriaşilor din România, de sub prezidenţia d-lui T. Ionescu şi-au sfinţit în Biserica Sf. Gheorghe-nou din Bucureşti, drapelul. Naşi au fost d-nii Ministru al Muncii şi Ministru al Industriei.

Sfinţirea drapelului s'a făcut de către Preoţii: Antohi, Iancu Petrescu şi Diac. V. Fussu.

Din Străinătate

Pedeapsă Dumnezeiască. Din Moscova se anunţă că, comisarul politic al armatei roşii în Ucraina, *Smirnov* pe când se afla la o demonstraţie contra religiei, a murit într'un accident de automobil.

Spiritismul. — In localitatea Tride (America), au fost arestate 12 persoane, acuzate că au săvârşit o crimă, sub influenţa spiritismului.

Murind un tânăr, familia a comunicat cu răposatul prin mijlocul surorei sale, care servea de medium în spiritism.

Fata a declarat, că sufletul ratelui său i-a spus, că trebue, să sacrifice o persoană din familie, spre a-i libera sufletul, ce se află în iad. Familia a tras la sorţi spre a vedea cine trebuie sacrificat. Toţi membrii familiei refuzând să se sacrifice, sora mortului a cerut să fie ea sacrificată.

După patru ore de chinuri, părinţii fetei şi prietenii familiei au omorât-o cu lovituri de ciomag.

Oameni buni, feriţi-vă de astfel de lucruri necurate. Nu încercaţi niciodată în lucruri diavoleşti.

Copil în chip de balaur. La spitalul oraşului Olmutz o femee a născut un copil cu două capete, patru braţe, patru picioare şi două inimi. Copilul n'a trăit de cât un ceas.

Austria a oprit băuturile In Austria s'a oprit cu desăvârşire băutura pentru toţi slujbaşii căilor ferate, ai vapoarelor şi ai maşinelor de sburat (aeroplane) în timpul cât sunt în serviciu. Măsura aceasta ar fi bine să se ia şi la noi, întru cât este nevoe ca aceşti oameni, cari au date pe mâinele lor viaţa a sute şi mii de oamenii, să fie în toată vremea treji la minte.

Femeile din Rusia trebuie să şi taie părul. Ocârmuirea bolşevică a dat zilele trecute o nouă poruncă, prin care toate femeile din Rusia şi în special lucrătoarele de prin fabrici, sunt datoare să şi taie părul.

Rămâne să vedem dacă femeile ruse vor împlini cu voe bună această nouă poruncă, care răpeşte cea mai scumpă podoabă a femeiei: părul.

Moartea Mitropolitului Clement al Bulgariei. Mitropolitul Clement, arhiepiscop de Vraţa, care dela 1928 era preşedintele Sinodului bisericii bulgare, a încetat din viaţă în ziua de 4 Mai.

Alegerea noului Mitropolit se va face, potrivit tradiţiei, în a 40-a zi dela înmormântare.

Legendă

Se'nstrăinează, se ascunde,
Alunecă din paşii mei
Pustii —
O aripă de vânt, subţire,
In amurgit —
Şi lasă 'n urma ei
Tăcere, linişte de schit,
De mânăstire
Şi de chilii
Patriarhal de scunde...

Se duce —
Şi'mi lasă-a suferinţii cruce,
S'o port pe umeri tot mai greu
Inspre Golgota sufletului meu!...

...Se'nstrăinează....
Se face o legendă, ori un basm. nu mit:
Trecut — ce tot mai mult se'ndepărtează
In infinit...

Cridim

CIOBANAŞUL

de I. Gheorghiţă

DIVERSE

T.-Severin

In seara zilei de 3 Mai în sala Teatrului Naţional, a avut loc o prea frumoasă serbare dată în folosul ridicărei unei biserici ortodoxe în oraşul Sighet. Iniţiativa, a fost a d-lui Simon.

D-sa, timp îndelungat a fost directorul Şcoalei normale din capitala Maramureşului şi astfel, fiind un adevărat creştin, indurerat că cel mai de nord oraş al României n'are nici până azi un adevărat lăcaş de închinare (nesimţul şi delăsarea de 10 ani, se mulţumesc cu o improvizată capelă!) a apelat la sprijinul Severinenilor. Programul a fost bine alcătuit: o conferinţă, coruri bisericeşti final — o piesă „Strămoşii" de Victor Eftimiu. Păcat că n'avem mai mulţi Simoni în vremurile aceste de gomoră...

Arad

Ţăranii, având nevoie de bani şi neputându-se nicăeri împrumuta, au ajuns de îşi vând după acum recolta viitoare a grâului cu 1.60 lei kgr. de grâu! Şi cine credeţi că-i acontează? Vre-un credit agricol, vre-o bancă? Aş! Perciunaţii sindicalizaţi din Chişinău — Criş. Asta-i mai rău de cât ploaia de foc şi valul pustietor de lăcuste!

C. P.

Rugăm stăruitor plătiţi abonamentul

Tipografia „Corpului de Jandarmi" Bucureşti.

CULTURA POPORULUI

Nu suntem datori să învingem. Suntem datori să mărturisim și să luptăm.
NAE IONESCU.

PREȚUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învățători, preoți, studenți și săteni 200 Lei
« autoritățile sătești . . 300 «
« instituții particulare și de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZA-TE ȘI VEI FI: VOEȘTE ȘI VEI PUTEA"
C. A. ROSETTI.

Director: Generalul NICOLAE PETALA | REDACȚIA, STR. REGALA Nr. 16 Sec. I | BUCUREȘTI, 18 MAI 1930 | ADMINISTRAȚIA STR. REGALA Nr. 16 | ANUL X, Nr. 325 Apare în fiecare Duminică

Onor Soc. p. Literatura Rom. și Cult. Pop. Sibiu
BIBLIOTECA CENTRALĂ a „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Comunismul la treabă

In nr. trecut al acestei foi sub numele de «Trăsăturile comunismului", am arătat că ea este înjosirea vieții sufletești; punerea tuturor pe aceiași treaptă; alungarea omului mai răsărit; ura împotriva învățăturii, care deosebește pe om de om și saltă pe unul mai sus ca altul; slobozenia pentru toate poftele dobitocești; dobitocul ajuns la putere și pus să poruncească el; ura împotriva autorității, care aduce înfrânare și rânduiala, fiindcă autoritatea nu lasă pe dobitoc de capul lui. Vraiștea vieții, toate ușile date de părei, ca să intre fiecare de unde o vrea și să facă ce o vrea; să nu mai fie stăpân dintre cei de sus, dar să ajungă sluga stăpân, care să-și dea frâu slobod la toate poftele; jos omul subțire și ales; sus javra nemernică, ajunsă slobodă a chiui și a-și face de cap, — iată trăsături ale unei obști ajunsă la comunism. Dar mai scriam că aceste trăsături și aceste pofte își scot capul nu numai decât unde comunismul a ajuns să plămădească viața unei țări după cheful lui. Am arătat că este un comunism cu sufletul, o sete de a face în felul acesta, o ură împotriva omului ales și luminat, o mugire împotriva stăpânirii, pe care o bagi de seamă chiar când comunismul încă n'a ajuns în stare să facă ce vrea.

Acest soi de comunism, comunism în poftele și în temeliile lui, dacă nu și ajuns în împlinirile lui în viața obștei, am spus că se găsește și în Basarabia noastră.

Trăiește acolo un comunism cât toate zilele de mare, deși nu este la putere. Sunt acolo apucăturile comuniste, deși nu este domnia comunistă. Și acest comunism este atât de intrat în sânge, atât de mult propaganda comunistă, urmată vreme îndelungă în trecut în Rusia, a lăsat urme, încât le găsești în felul de a înțelege viața, în dorurile și apucăturile târgoveților în viața de toate zilele.

S'ar jura omul că nu e comunism, dar ce să-i faci, dacă are toate chefurile comunismului?

Nu este treaptă și alegere între om și om, nu este cinste și căutare pentru omul de seamă, ci mai degrabă privire chiorîșă spre el, pentrucă îndrăznește să fie mai mult ca omul de rând, comunistul cu suflet e ros de toate poftele să fie el deasupra, să poruncească și să nu fie stingherit de unul pe care însușirile lui îl arată că e mai sus. Când se va întâmpla, în vreun așezământ, în vreo școală oarecare, să fie unul ceva mai ales, mai lustruit, mai umblat prin străinătăți, mai european,—fie acea școală chiar cu numele de «eparhială»,— o! e vai și amar de el! Acela trebuie înjosit, trebuie urgisit, trebuie înădușit, trebuie să i se facă zile fripte, pentruca să și ia lumea în cap și să rămâie singur stăpân numai slugoiul ros de poftele dobitocului, care să-i vadă pe toți la pământ în jur și nimenea strălucind prin ceva.

Iată o trăsătură deplin comunistă, care se vede în Basarabia, scroafa cocoțată 'n copac și nevoind să vadă decât porci în jurul ei. Deci nu e nevoie să ai numai de cât cluburi comuniste ca să ai comunism în Basarabia. El este acolo și fără asta. Il găsești și la javra care țipă împotriva comunismului la zile mari, de sub înfoeri de haine naționale și cordele tricolore. Dar ce să i faci dacă țâșnește comunismul și prin unghii, din sufletul porcesc ticluit din plămada comunismului?

După programa comunistă, ajung soldații generali, copiștii directori, școlarii deasupra profesorilor. Toate aceste slujbe de cârmuire trebuiesc înjosite și titularii lor să ajungă cu capul plecat înaintea celor care ar trebui să fie cârmuiți și dedesupt.

Apoi tocmai așa găsești în Basarabia. Profesorul trebuie îngenunchiat în fața școlarului. Școlarul să-și simtă toate drepturile, și pe acela de a nu învăța, fiindcă profesorul e dator să l treacă. Mai cu seamă dacă e bursier, ce să se mai ostenească? căci se va osteni direcțiunea comunistă să-l scoată de păr, fiindcă nu e învoit să lași bursierul leneș. El o știe și nu învață. «Nu cumva să pui note slabe, c'o să fie rău de dumneata!» a amenințat directoarea pe o soră a mea profesoară în Chișinău.

Vedeți comunismul în lucru: toate drepturile și toate ușile deschise pentru cel cârmuit, toată urgia asupra căpeteniei îndrumătoare. Sus soldații; la pământ cu ofițerii!

Nu este aceasta comunism pe care l vezi în carne și oase în felul de cârmuire? Ce să l mai căutăm la conspiratorii din cluburi, că el este în sânge, e un fel de a vedea care dă toate drepturile celor mărunți, dar vai de cei răsăriți, de fruntașii care trebuie să îndrumeze!

Nu ești lăsat să îndrumezi, trebuie să fii la gustul celor mici, că altfel «va fi rău de dumneata!»

Nu este aceasta un strigăt comunist?

Și școlarul, care știe foarte bine că trebuie să treacă, huzurește, fiindcă, mai cu seamă dacă e bursier, îl scoate comunismul.

In starea lui de suflet se simte cu drepturi și cu pofta de a fi umăr la umăr cu profesorul, chiar de pe băncile școalei, chiar de abia ce a părăsit școala. Îți ține un grai de o trufie care te înspăimântă; ți se arată așa de încrezut în el; așa de puțin înțelegând că profesorul este mai sus ca el, că te uimește.

Dar să lăsăm acestea pentru alt număr, că pentru acum ajunge. Ajunge să vedem că, printr'o asemenea procedare, dacă nu prin cele din afară, dar sufletește deplin comunistă, va domni lenea și cea mai desăvârșită nepregătire pentru viață.

Este ceiace se va mai vedea din ce mai avem de scris.

Arhim. SCRIBAN.

N'avem grijă de neamul nostru

In ziarul «Universul» cu data de 10 Mai a. c. d-l Leontin Iliescu ne desvălue o stare de lucruri, care ar trebui să ne pună pe gânduri: peste 150.000 de Români Moldoveni din nordul Bucovinei s'au ucrainizat și sunt aproape pierduți pentru neamul nostru dacă nu vom lua cât mai curând măsuri de îndreptare. Ucrainizarea se datorește în cea mai mare parte politicii, ce a dat libertăți nepermise învățătorilor și preoților ruteni, cari totdeauna fac politică guvernamentală pentruca astfel să poată desfășura în toată voia propaganda contra românismului. Cum vedem vina nu e numai a unui guvern, ci a mai multora, care s'au perindat la cârma țării în cursul a 10 ani. Patima politică vrăjmășia dintre partide, interesul de moment ne-au făcut să nu ne interesăm de Românii dela granițele țării, cari încetul cu încetul încep să se piardă pentru neamul nostru, fără ca cineva să ridice glasul pentru salvarea lor, salvare ce înseamnă pentru noi nu numai mărirea populației naționale, dar mai mult o pavăză contra dușmanilor din afară.

In timp ce alte state caută pe toate căile, să adune laolaltă pe cei de un sânge cu poporul lor, răspândiți prin colțurile lumii, noi lăsăm să se piardă înșiși locuitorii Români din țara noastră, fără ca să ne gândim că odată cu desnaționalizarea lor, hotarele unde sunt așezați nu vor mai putea fi atât de sigure ca până acum, mai ales în părțile unde vrăjmașii neamului nostru nu așteaptă decât atât. Nu mai amintim de Românii de peste hotare, Românii din Banatul Jugoslav, din Bulgaria și din Macedonia, la cari prea puțini se gândesc — căci îndură o mulțime de asupriri dela neamurile sub a căror stăpânire se află, Români cari au început să se desnaționalizeze din cauza indiferenții în care i am lăsat. Dovadă? O mulțime de școli românești au fost închise, iar profesorii și învățătorii dela școlile românești de peste hotare, ce sunt făcliile românismului în acele părți înainte de sfintele sărbători ale Paștelui din anul acesta se jeluiau că nu primiseră salariul de luni de zile.

La noi în țară minoritățile, au o mulțime de drepturi și cu toate acestea nu încetează de a se plânge străinătății, ori de câte ori au ocazia.

Mai acum câțiva ani, cutreerând Cadrilaterul—una din provinciile cele mai năpăstuite ale neamului nostru, unde minoritățile aproape că au mai multe drepturi decât Românii, unde Bulgarii chiar și-au făcut un partid minoritar după modelul și ajutorul celui unguresc, am ajuns într'un sat unde era un singur locuitor care știa românește. Avea nume și port bulgăresc. După ce am vorbit câtva timp, l-am întrebat de unde știe să vorbească românește. Atunci el mi-a răspuns că nu i Bulgar ci Român din Rucăr (mocan cum spunea el) de unde plecase de vreo 25 ani. Mi-a mai spus că sunt mulți ca el, dar unii din ei au uitat graiul nostru. Chiar el știa mai bine bulgărește și turcește decât limba în care se născuse. Soția îi era bulgăroaică, iar copiii nici unul nu știa românește.

Tot astfel și în Basarabia, unde foarte mulți locuitori și-au pierdut graiul strămoșesc, sau dacă-l mai au nu vor sau nu știu să mărturisească. Ei spun că nu știu românește, dar cunosc limba moldoveană, și că s Moldoveni. Poate că și din cauza aceasta comunismul a prins mai mult decât în oricare provincie românească.

In Ardeal, o mulțime de nobili Unguri, care ne înfruntă azi ori decâteori au ocazia, și au prigonit neamul nostru ani dearândul sunt Români de baștină ce s'au ungarizat în schimbul unui titlu nobil.

Nu mai vorbim de Serbia unde o bună parte din nobili sunt Români de origină.

Iată cum ne înstrăinăm și cum pierdem pe cei de-un sânge cu noi. Nu unul, ci toți suntem de vină, dar mai ales acei care pot să oprească această înstrăinare, dar care nu vor, sau nu se gândesc la aceasta. Cine vor fi aceia cari să-și dea seama de ceeace ne amenință prin desnaționalizarea acestor Români de la hotare și de peste hotare, cine vor fi acei cari lăsând la o parte patima politică de care suntem cuprinși aproape toți, să înlăture partizanii politici de neam străin (mai ales preoții și învățătorii) «cari sub adăpostul politicii interesate și ipocrite» își desfășură în voie propaganda de înstrăinare a neamului nostru?

Gh. Marinescu

Să ne curățim limba

Intr'un articol trecut am arătat că neamul Românesc are limba cea mai unitară, adică se poate înțelege român cu român cu cea mare ușurință, ori din care ținut al României Mari ar fi. Un mare bine e acesta, pe care multe popoare nu-l au. Nu mai puțin adevărat este însă că în limba noastră au intrat multe cuvinte străine, împrumutate dela deosebite popoare, cari au venit printre noi în cursul veacurilor. Dintre acestea unele sunt vechi de tot și au intrat în limba Românilor de pretutindeni, fiind înțelese de toți azi ca și în trecut. Astfel sunt de pildă vorbele: trup, jintiță, greblă, plug, ispită și multe altele. Acestea sunt cuvinte cari nu ne împiedică să ne înțelegem, și ele în cursul veacurilor s'au mlădiat după firea limbii noastre, încât nici nu ne mai bat la ureche ca străine.

Dar sunt alte cuvinte străine o mulțime cari au intrat mai târziu în limba noastră și nu în limba de pretutindenea, ci numai în unele ținuturi, împrumutate dela popoarele cu cari Românii au fost vecini în anume regiuni ale țării, sau dela neamuri cari s'au strecurat printre noi.

Astfel românii din Basarabia au multe cuvinte împrumutate dela ruși, pe cari noi din celelalte ținuturi nu le pricepem. Românii din Ardeal printre cari s'au pripășit de veacuri Sași sau Unguri, întrebuințează cuvinte de naștere ungurești sau săsești, neînțelese de românii celorlalte ținuturi, unde' n'au fost sași sau unguri. Românii din Bucovina au multe cuvinte nemțești, cei din Muntenia multe cuvinte de viață turcească sau bulgărească, în Banat de origină sârbească.

Mai ales românii din apropierea orașelor străine și-au impestrițat limba cu astfel de cuvinte, auzindu-le la oraș. Prin armată străină, unguréască, nemțească sau rusească, ne-au intrat în limbă, iarăși o mulțime de cuvinte străine cari numesc lucrurile și rânduelile din, armată.

Din școală de altă limbă dela slujbașii de alt neam cârmuit în trecut, au pătruns asemenea în limba românească multe cuvinte străine. Incepând să cumpărăm lucruri la orașe unelte vestminte, adeseori le am numit cum auzeam că le spun străinii cari ni le vindeau.

Toate aceste vorbe străine intrate în limba noastră mai de curând, sunt o povară grea și urâtă pentru frumusețea graiului românesc. Fiecăruia ne crește inima de bucurie când auzim pe frații noștri din Moldova, Oltenia cum vorbesc de frumos românește. In aceste regiuni cari au format mereu țările românești, străinii nu au lăsat așa de mult cuvinte în limba noastră fiind mai puțini și trecători. Ei au avut și orașe românești cu negoț românesc, au avut armată națională și diregătorii românești așa că și pentru cele mai multe lucruri din viața de la oraș sau a cârmuirii au avut mereu cuvinte românești.

In trecut n'am avut mare vină că ne-am folosit și de aceste cuvinte streine, deși ele au stricat mult curățenia limbii românești.

In multe ținuturi nu cunoșteam alte numiri decât acele ce le auziam dela străini. E un mare noroc că toate aceste cuvinte pot fi ușor înlocuite azi cu vorbe curat românești. Anume ele nu au pătruns în însuși urzelile limbei noastre să nu ne mai putem scăpa de ele, ci sunt acățate mai mult de limba noastră, ca scaiul de lână. Oricine vede că ușor va putea spune în viitor: tren în loc de țuc sau ghiezda, soldat în loc de cătană sau muscal, năframă în loc de chescheneu, primar în loc de birău, lemnuș sau chibrit în loc de moșini, sentinelă în loc de gardă parlament în loc de dietă, pedeapsă în loc de ștrof, pășune în loc de legălău, coradă, curte în loc de hăinaș, primoretor în loc de fihirău, prefectură în loc de varmechie. prăvălie în loc de boldă și așa mai departe.

Azi auzim nume românești în armată, la judecătorii și tribunale în administrație și pretutindenea. Dar nu e de ajuns să le auzim ci e nevoie să le și învățăm în rostirea lor curată și să le folosim în locul cuvintelor străine de până acum.

Mulți nu vreau să înțeleagă și țin mortiș la vorbele pocite străine, vorbind și azi tot așa de urât românește ca și înainte de unire. O datorie pentru oricare român e: să vorbească o limbă curată și frumoasă, azi când ușor se poate obicinui cu ea, și are de unde o învăța. Altfel e semn că nu voim să ne scăpăm din semnele robiei din trecut și că nu ne pasă cum vor vorbi copiii noștri. Pentrucă zadarnic învață el la școală o limbă frumoasă românească, dacă în casă aude tot graiul pocit din trecut. Vor uita cum au învățat și se vor lua după părinți.

I. Agârbiceanu

Pe drumuri de țară

Sate rele

Cât de mare cade desnădejdea săteanului înșelat de târgovețul iscoditor și hrăpăreț, tot atât de nemăsurată aste aceia a orășeanului visător, îndrăgostit de frumusețile vieții «dela țară» rătăcit în forfota unui sătuc orășenizat sau în drum spre orășenizare... Nimeni și nimic din ele nu vine să i mulțămiască setea de frumos, nimic de nicăeri nu e în stare să-l ridice sufletește, să-i dea ceeace caută, să l îndrumeze spre lumina vie a purității sufletești.

Despre un sat dintre acestea vorbește marele Vlahuță în «De pe la țară».

Nenorocirea m'a făcut și pe mine să cunosc din ele... Așezate de-alungul traseului de cale ferată (și în deosebi: a liniilor principale) ele și-au pierdut, an cu an, câte ceva din caracterul rustic rămânând astăzi un fel de nonsensuri ale așezării omenești, comune rurale cu ifose de urbanitate. Nu le numesc adaos doar că pe multe le-a ajutat și norocul: așezarea pitorească; la munte sau la mare, vreun isvor termol sau mineral au contribuit în largă măsură la grabnica lor ridicare. De aici: năvala puhoiului de vizitatori și tot de aici: degradarea sufletească.

De-aici: scumpetea, pe care autoritățile cu caracter orășenesc n'o pot stânjeni; tot de aici luxul și părăsirea înălțătorului costum românesc aruncarea lui prin lăviți și unghere.

De aici: aglomerația de prin cârciumi și «restaurante» și tot de aici: întinderea fulgerătoare a celor mai urâte păcate. De-aici: degradarea dansurilor și demoralizarea tineretului; de-aici: buzele roșii, tocurile înalte, fusta scurtă...

De aici și numai de deaici toate acele semne ale unei grabnice și dureroase decăderi care te uluește, făcându-te să nu știi unde te afli, unde te-a rătăcit propriea-ți naivitate firească.

Și câte alte semne: în aceste sate politica e în floare: ici și colo te impresionează în chip cu totul neplăcut firmele imense ale cluburilor de partide care înlocuesc atât de folositoarele case de sfat, biblioteci și reuniuni culturale. De-aici: certele și desbinările provocate de cele dintâi. Și încă: întruniri, în loc de ședători, agenți electorali puși pe căpătuială, în loc de îndrumători culturali, semănători de idei subversive, oratori și discursuri, gură cască și trântori, surtucari și rătăciți, acuzatori și acuzați.

Sate rele! le voiu zice și îmi voiu întoarce cu scârbă ochiul obosit dela ele.

Paul I. Papadopol

FRANȚA
pentru România

Iată o chestiune care ne privește pe noi Românii și mai ales că e pornită din sinceritatea unor persoane din străinătate și anume: Ce părere au aceștia despre România și cum privesc ei țara noastră. Cum felul lor de a socoti pe român, ne umple de dragoste față de dânșii.

Este vorba de profețiile marilor învățați francezi, după intrarea României în Război. Cum au prețuit în mod cinstit, drept, vitejia oștenilor noștri, deasemenea și rolul pe care l-a avut Societatea «Crucea Roșie» Română în Franța înființată de Doamna **Lahovary**, *soția D-lui Lahovary, pe atunci Ministrul României la Paris.*

Cu începere din numărul acesta vom da o serie de articole din diferite gazete franțuzești, apărute după intrarea României în război și activitatea Soc. «Crucea Roșie» Română, de sub patronajul **M. S. Regina Maria**.

Iată ce spune **Gabriel Hanotaux** *într'un articol publicat în ziarul «Figaro» din 1917.*

Franța împreună cu aliații săi, au salutat cu entuziasm acum cinci luni gestul nobil al României, care venea lângă ei să-și ia locul pentru restabilirea dreptului și libertatea națiunilor.

De cinci luni armatele române sânt expuse la loviturile puternice ale unui inamic mult mai tare și care dispune de un material de război zdrobitor.

Crâncenele atacuri ale lui Machensen și Falkenheyn n'au izbutit a sfărâma rezistența vitezelor lor armate, care au putut cu prețul celor mai mari jertfe să se sustragă, din fericire, din constrângerea lor și pentru a se reface în vederea noilor lupte.

Noi, toți care știm ce a făcut România pentru cauza Aliaților, știm că cu jertfe dureroase a plătit concursul ei pentru cauza comună.

România suferă cum am suferit și noi și cum suferim încă, ca și Serbia și Polonia. Civilizațiunea pentru a-și îndeplini opera ei, cere sângele națiunilor martire.

De sigur, popoarele sugrumate azi de destin, vor câștiga mai bine într'un viitor apropiat. Victoria se va reîntoarce la dânșii, vor fi sfințiți pentru totdeauna cu soldați ai dreptului, apărători și salvatori ai idealului omenesc.

Dar suferințele lor individuale urmarea acestor fapte viteze, se înmulțesc în fiecare zi.

Datoria de alinare și aceia de ajutor se impune tuturor acelora pentru care intrarea în război a României a fost o întărire; nu de mult aduceți vă aminte, ce nu am fi făcut pentru această intervențiune?

România a făcut-o, guvernul a făcut-o, Poporul a făcut-o.

In măsura puterilor noastre să facem și noi cum au făcut ei fiindcă acum au nevoe de noi.

Domnul Brătianu, zicea acum câteva zile: «Franța ne-a dat ce putea să ne dea». Ei bine, noi să dăm și mai mult, pentrucă România s'a dat ea însăși. Cum o să putem vreo dată plăti vreo asemenea datorie?

Doamna Lahovary, soția Ministrului României la Paris, o sinceră și statornică prietenă a Franței, în bucurie și în durere, a înființat de curând la Paris, sub patronajul *M. S. Reginei Maria* a României, un Comitet de Asistență pe lângă Crucea Roșie Română.

Cea dintâi cugetare a Comitetului de asistență a fost de a se îndrepta spre Societatea noastră de Cruce Roșie Franceză; «Société des Decours aux blessés militaires, Association des Dames Françaises, Union des Femmes de France», — au reprezentanții lor în Comitetul Român. Acest Comitet va face mult bine.

Cu generoasă pornire sufletească, Franța și Aliații săi, se vor grăbi să sprijine pe Români, pentru a ajuta pe răniți, orfani, populația și prizonierii lor.

Toți care au înțeles noblețea actului făcut de România, toți care știu cât este de folos istoric, ca sentinela latină lăsată de împăratul Roman pe malurile Dunării, să continue a pune stavilă năvălirilor germane, oameni cu vederi mari și drepți, femeile cu suflet înalt și femeile miloase, toți și toate se vor apleca pe această victimă, timp de o clipă abătută și o vor ajuta a se ridica, a reînvia, a și relua puterile de care a făcut și face întrebuințare atât de nobilă.

Franța a fost în totdeauna un ajutor popoarelor încercate, va ști să răspundă printr'o mișcare sufletească la mișcările sufletești ale poporului Român.

Diac. V. FUSSU

Duminica Samarinencii

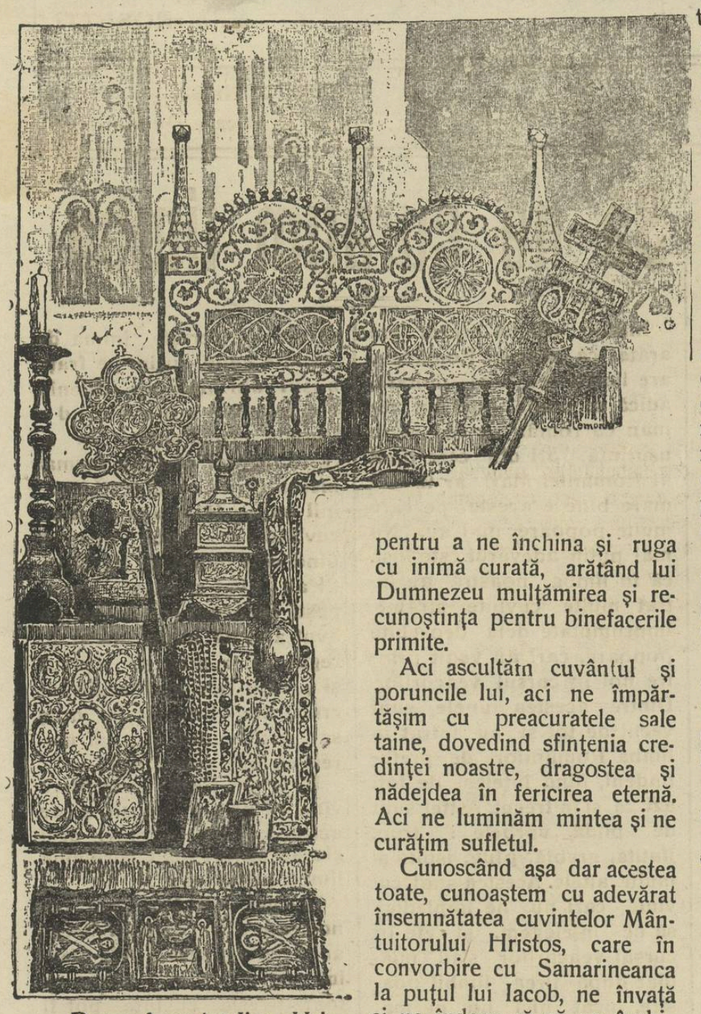

Domnul nostru Iisus Hristos, pe când săvârşea lucrarea Sa cea mântuitoare, trecând prin Galileia s'a îndreptat cu ucenicii pe drumul ce duce spre cetatea Samariei, vestită în vechime prin bogăţia sa. In această cetate se află un puţ numit al lui Iacob, dela care luau apă pentru trebuinţă Samarinenii. Aci se opri blândul Iisus şi iată că veni o femee Samarineancă să ia apă. Indată Mântuitorul după ce femeia umplu ulciorul, ceru apă zicându-i «Dă-mi să beau"! El creatorul celor văzute şi nevăzute, El care adapă tot pământul şi răsare iarba pentru îndestularea noastră şi hrana vieţuitoarelor, cere să bea apă.

Blândul Iisus este însetat, nu însă de apă, ci de întoarcerea oamenilor către adevăr, de conştiinţa adevăratului Dumnezeu şi de mântuirea noastră, de care s'a arătat pe sine iarăşi însetat când spânzurat pe cruce fiind, cu glas dulce a zis «Mi-e sete». Iată ce a cerut Samarinencii Hristos : Credinţa în adevăratul Dumnezeu, arătat de însuşi Fiul său, ca apoi să-i dea ei apa vieţii şi iată pentru ce învaţă, unde şi cum trebuie cineva să se închine lui Dumnezeu când îi zise : «Inchinătorii cei adevăraţi se vor închina Tatălui cu Duhul şi cu adevărul şi cel ce se închină Lui se cuvine a-I se închina cu duhul şi cu adevărul» Ioan 4-23-25.

Până la venirea Domnului Iisus Hristos omenirea se găseşte cu totul în rătăcire în ce priveşte ideia de Dumnezeu. Erau popoare care se închinau la lemne şi pietre, la soare şi lună, la animale şi tot felul de chipuri cioplite. Pentru ei totul era Dumnezeu, simţind nevoia de divinitate, dar lipsindu-le puterea de a o cunoaşte cu adevărat. Pentru cunoaşterea acestui adevăr, Dumnezeu a trebuit să se descopere omenirii prin însăşi Fiul său cel iubit, trimiţându-L în lume, pentru a arăta adevărata cale şi viaţă.

Inchinarea la Dumnezeu este de două feluri, văzută şi nevăzută. Cea văzută o arătăm prin actele noastre creştineşti făcută prin călăuzirea învăţăturilor Evangheliei ; aceste acte din închinarea nevăzută sau a Duhului le avem fiecare în sufletul nostru, rămânând cu noi întotdeauna, pe când închinarea văzută trebue s'o arătăm în anumite locuri, cum este Biserica. Aci suntem datori a veni cel puţin în zilele de Duminici şi sărbători pentru a ne închina şi ruga cu inimă curată, arătând lui Dumnezeu mulţămirea şi recunoştinţa pentru binefacerile primite.

Aci ascultăm cuvântul şi poruncile lui, aci ne împărtăşim cu preacuratele sale taine, dovedind sfinţenia credinţei noastre, dragostea şi nădejdea în fericirea eternă. Aci ne luminăm mintea şi ne curăţim sufletul.

Cunoscând aşa dar acestea toate, cunoaştem cu adevărat însemnătatea cuvintelor Mântuitorului Hristos, care în convorbire cu Samarineanca la puţul lui Iacob, ne învaţă şi ne îndeamnă să ne închinăm Tatălui cu duhul şi cu adevărul.

Locul de închinăciune pe care-l precizează Mântuitorul, fiind Biserica îl vedem singur. In El creştinii nu mai vin să se roage, arătând dragostea lăuntrică a sufletului faţă de Dumnezeu, fiindcă a început să dispară şi credinţa, singura care împinge pe creştin a merge la Biserică şi a se închina lui Dumnezeu. Inchinarea pe care o fac creştinii astăzi este închinarea fariseului, fără duh şi fără adevăr. Biserica propovăduieşte, Biserica cheamă, îndeamnă, dar urechea şi ochiul sufletului creştinilor din vremea noastră a asurzit şi s'a întunecat. Uşile inimii s'au încuiat şi glasul adevărului zadarnic bate.

Lăsaţi ca în toate mădularele voastre să între Iisus, blândul povăţuitor al omenirii. Dacă sufletul vostru îl lăsaţi ferecat cu încuetorile nenorocite ale timpului de astăzi, apoi pe greşite cărări veţi merge până la sfârşitul vieţii voastre. Rugaţi pe Iisus să rămână cu voi, cum l-a rugat Samarineanca, rugaţi-L fierbinte şi Domnul va rămâne până la sfârşit. Atunci închinarea noastră va fi închinare cu Duhul şi cu adevărul, având parte de fericirea veşnică dincolo de moarte.

Amin.

Pr. D. Iliescu-Palanca.

Invăţământul creştin

Nici odată, trăind la sat ori chiar la oraş şi având dragostea, care să te facă a te apropia cât mai mult de sufletul omului nu vei putea lăsa să treacă zilele aşa unele după altele, fără a-ţi rămâne în suflet ceva, care veşnic să te frământe.

Şi atâtea câte ai avea de spus, din cele câte vezi, în viaţa semenului tău de toate zilele, nici timp nu ţi-ar ajunge, ca să le araţi... dela o margine până la alta.

Trăim vremuri, care au început a secătui tot mai mult, din sufetul omului, acea înclinaţiune «spre o viaţă morală» spre tot ce s'ar putea numi «viaţa creştinească», căci aceste vremuri, au început să şteargă din sufletul omului, «simţământul creştin».

Uite-se, oricine în urmă şi va vedea că este o mare depărtare între ieri şi azi, în această parte de vederi.

Astăzi, omul a părăsit bordeiul din pământ. Prea puţini se vor mai găsi din aceia, care să locuiască în bordeiu.

Şi-a făcut omul casă mare deasupra pământului.

Deasemenea, în locul «bisericuţii de lemn din deal» se înalţă falnic, mânăstirea cu trei turle din mijlocul satului... dar, odată cu aceste înălţări de ziduri omul s'a depărtat de Dumnezeu nemai amintindu-şi nici când.

Eri locuia omul în bordeiu, dar era bun creştin. Nu se ruşina a merge să se roage în bisericuţa cea de lemn.

Astăzi locueşte în «casă măreaţă» şi se ruşinează omul, a merge să se roage, în falnica mânăstire, atât de largă şi încăpătoare, din mijlocul satului.

De ce?..

— Pentrucă astăzi, lipseşte din sufletul omului acest simţământ creştin, care să-l împingă a şi aminti de Dumnezeu, în orice moment şi care să-l îndemne, de a mai călca şi pe la Biserică, unde se câştigă acest simţământ şi unde omul să şi mai întoarcă faţa spre Hristos.

Lipseşte simţământul creştin, pretutindenea. Omul, astăzi este preocupat de alte gândiri şi nu mai are timpul a se mai gândi şi la casa cea atât de părăsită a Domnului : «Biserica».

Din contră : înfundă cârciuma se îmbată cu rachiu joacă cărţile ; aruncă la risică se ceartă... ori se omoară unul pe altul, şi astfel apucă pe panta depărtării tot mai mult de Hristos.

Ce vom face deci ?

— Cei doi stâlpi ai luminei preotul şi învăţătorul, sunt aceia, de la cari se aşteaptă ceva. Prin munca acestora fără preget (dar şi prin ajutorul ce statul le va da zic prin munca acestora pregătită, bine înţeles, în legătură cu locurile unde se găsesc, se va ajunge a vedea încetul cu încetul, din omul înstrăinat de Biserică, învăluit în întunericul răutăţilor isvorâte din preocupările lumei, un creştin căruia simţământul creştin să-i fie în orice împrejurare singura hrană sufletească şi pe fruntea căruia să vedem iarăşi «blândeţa divină precum şi binele, în faptele sale.

Pentru aceasta să ne înarmăm mai curând cu «hotărârea» de a porni la acest lucru sfânt.

Th. I. Zaharia

Mahatma Gandhi

Vremurile de sclavagiu au trecut. Fiecare popor creează din rândurile lor câte un Mântuitor. Apostolii în înţelesul drept al cuvântului înfierează libertatea în fiecare suflet de frate. Forma socială de azi, răstoarnă termenul de Mântuitor şi îl înlocueşte cu acela de revoluţionar. Ani de zile ţara misterului unde Gangele îşi mână undele liniştit ţara cu oameni războinici şi înţelepţi, au fost speculaţi prin forţă de un anumit popor.

Dar, iată un Mântuitor, filosof, un născocitor de libertate porneşte din mijlocul lor şi cere dreptul la viaţă pentru poporul său. Acest mântuitor-revoluţionar este Mahatma Gandhi. Studiile filosofice care le-a făcut în Anglia l'au îndreptat către poporul său să-l scape de iobăgie. Cu durere în suflet vedea cum diamantele, perlele şi aurul pământului sunt luate de stăpânitori. Până şi sarea o transformau în aur, iar ei rămâneau fără nimic.

Minunea făptuită de acest om pentru libertatea poporului său este neîntrebuinţarea războiului cu arme ci războiul economico-social, dovedind că forma pasivă este mai puternică decât forma activă deschizând cu aceasta o cale în viitor. In acţiunea pe care o desfăşoară el, se constată că doctrina lui Tolstoi a avut mare influenţă, apoi misticismul de care este cuprins îl trec alături de marele filosof Grec Antisthene, întemeetorul şcoalei civice. Mărturie mistică avem că fiica fostului vice rege al Indiilor vânzându-şi toată averea sa îl urmează, deci Gandi, pe lângă meritul de revoluţionar, este şi un mare filosof, întemeind pentru viitor doctrina Gandistă.

Ion Luca

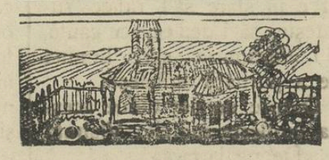

Mama

«După Dumnezeu singura fiinţă scumpă este mama»

E ziua ta... In clopote de liturghie
Povestea anilor se 'ncurc,
Pierduţi printre poteciie din vie
Adorm în trandafirii ce se urc.

Din umbra vremii te zăresc
In codrii de lumină...
Şi gene albe ce sclipesc
In raze de rubină.

Iar păru'n plete, se resfiră
Ca frunzele din pomi bătrâni,
Şiretul soare iar se miră,
Cum tremuri firul ierbi 'n mâni.

Căpşorul de copil aiinţi
In poala ta cu flori din crâng,
Mălcuţa mea cu sfinţi
Nu suspina, căci numai plâng.

Pe laviţa de sub cais
Desmierd copilăria mea,
Se scutură petale'n vis

. . . . . .

Şi tainic bătrâneşte ea.

Ion Constantinescu—Stejar

Peste ce trece lumea!

Auziţi ! un fapt atât de însemnat şi de care s'a vorbit şi scris atât de puţin ! Atâta zgomot se face pentrucă doi dezmetici ştiu să dea cu pumnul unul în altul şi asta se numeşte sport, pe când aşa tăcere faţă de dobândiri care au însemnat atât de mult pentru uşurarea vieţii omului !

Anul acesta se împlinesc 100 de ani dela născocirea maşinei de cusut. Ia gândiţi-vă ce migală este să puchineşti cu acul, chinuindu-ţi ochii, degetele şi spinarea ! Şi ce încet merge treaba ! De câte ori trebuie să împungi ca să faci un rând de haine ! Şi cine ar putea nimeri cu mâna să facă lucru atât de drept şi de frumos ca maşina !

Ce economie de timp când s'a putut întrebuinţa maşina în locul mânii ! Ce mântuire pentru bietele gospodine ! Şi ce uşurare prin maşină pentru fel de fel de cusături ! Căci nu se cos numai pânzele, ci şi postavurile groase şi peile de la cizmari ! O ! maşina de cusut a fost o adevărată mântuire ! Slavă celui care a născocit-o : meşteşugarului francez Barthélemy Timonier. Am putea spune că omenirea a fost împinsă mai nainte prin fapta acestui om obişnuit. Ea a fost scăpată dintr'un mare necaz, prin fapta lui.

Şi aceasta nu trebuie pomenită ? Şi trebue trecut uşor peste ea ? Să se scrie mai mult despre ticăloase petreceri ? despre iscoduri netrebnice, cum sunt ştrandurile dela Şoseaua Bucureştilor, care nu au nimic a face cu sănătatea, ci mai mult cu perderea sănătăţii sufletului ?

Despre biata maşină de cusut care este atât de eftenă, atât de uşoară de mânuit, care nu cere nici foc, nici benzină, nici electricitate, s'a făcut la noi o biată mică adunare o slujbă de mulţămire la biserica Sf. Spiridon din Bucureşti, Calea Şerban-Vodă, Duminică 11 Mai a. c. urmată de un ospăţ dat de o seamă de meşteşugari.

Obştia întreagă a oamenilor ar trebui să pomenească cu cinste numele celui ce a fost Barthelemy Timonier şi totuşi nimenea nu se mişcă !

Cât de rău îndrumată e lumea ! E împinsă spre nimicuri şi nu spre slăvirea celor ce trebuiesc slăvite !

A. S.

Săptămâna copilului

Un articol al d-lui C. Şoldan, din «Universul» de la 10 Mai a. c., ne arată ce a făcut Societatea «Principele Mircea» pentru îngrijirea copiilor până în ziua de azi şi că are de gând să înfiinţeze o «Săptămână a copilului», în care vreme să se vorbească şi să se scrie despre datoriile către copii, să se facă serbări pentru ei să fie plimbaţi, să se stârnească dragostea către ei, fiindcă copii sunt viitorul ţării. Săptămâna aceasta va ţine anul acesta de la 25 Mai până la 1 Iunie. In cea dintâi zi, care e o Duminică, se vor ţine predici în biserici, se vor rosti conferenţe se vor ţinea şezători, pentruca dragostea de copil să intre mai adânc în sânul societăţii româneşti. Alăturea de «ziua mamei» şi de «ziua temperanţei», se înţelege că asemenea înfiinţări sunt foarte frumoase, numai că noi facem serbările oficiale, dar călcăm de a doua zi ce am auzit şi ce ne-am legat să facem. Iar de Societatea «Principele Mircea», noi ne aducem aminte că acum vreo doi ani era batjocorită în ziare pentru nişti jocuri destrăbălate care le dădea. Se vede că acum s'a mai cuminţit şi şi-a venit în fire şi a învăţat că are altceva mai bun de făcut decât să dea petreceri pentru dezmăţaţi.

PRIBEAG

de D. I. Dogaru.

Ne apucase înoptarea departe de cămin. Hoinăreala ne răsleţise şi târziu când ne pomenirăm, satul pierise în largul tremurător al zării. In traista mea atârnau molatec, agăţate, două lişiţe,

Alături de mine păşea Arsene cu cismele lui lungi până peste genunchi, cu barba crescută stuf sălbatec, neîngrijită şi cu ochii cu sclipiri pătrunzătoare, ca două şuviţe de fulger în bezna unei nopţi de urgie.

Peste boltă fulguia amurgul, un murmur stins cu miros de iarbă proaspătă.

Oboseala ne prindea picioarele în lanţuri greoaie, iar picăturile de sudoare se rostogoleau pe obrajii noştri.

Umblasem toată ziua după vânat.

Lângă mine Arsene tăcea neîntrerupt cum tac brazii adânc, când noaptea înfiripă suspine ademenitoare. La intervale lungi, arunca, aşa ca pentru el, — vorbe, cum nasc nourii din fundul nemărginit al zărilor.

Ştiam despre el că fusese, mai de mult, plecat din sat prin ţinuturile Manciuriei, ademenit şi el ca alţii din g l o a t ă de miragiul bogăţiei şi a libertăţii nemărginite.

Plecaseră dornici să culeagă spuma unor iluzii ce şi le înfăptuiau cu naivitate, lipsindu-se pentru o clipă de judecată.

Sfârşiţi de zăduful zilei, cu picioarele tremurând de neodihnă, am căzut pe un plovnic, aşa cum cad istovite pasările călătoare pe coverta vapoarelor în larg de mare,

Amurgul se 'ngroşă. Arsene se opri şi îngenunche şi el.

— Rămânem la pândă, peste noapte, boerule ! vorbi ca într'un ecou de mare.

— Aşa cred şi eu măi Arsene ! De, am frământat trupul degeaba ?..

— Asta mă gândiam şi eu, de hodină avem vreme destulă, că doar şi 'n groapă nu facem alta, decât ne hodinim.

— Arsene, zic eu într'un târziu, ştiu că ai colindat mări şi ţări !?

— A'apoi dacă ştii, ce mă mai întrebi pe mine, răspunse el, sdrobind un zâmbet amar de trist, în colţul stâng al gurii. Omul, în viaţa lui caută să se înfrupte din fericire, Şi pentru asta pleacă, chiar de ar găsi-o la margina pământului. Dar totdeauna este nevoit să se mulţumească cu dărnicia sorţii. Căci găsind fericirea, viaţa n'ar mai avea nici un farmec. Iar de-ai scoate inima unui om şi ai alege-o fir cu fir ai vedea că răutatea nu prinde înăuntru. Şi într'un colţ tainic al pârdalnicii de inimi se găseşte o cămăruţă mică, unde sălăşlueşte căinţa.

Că, vezi d-ta, o pasăre pe unde ar umbla, câte greutăţi ar afla în cale se trage cu mai mare avânt către locul unde a văzut lumina zilei. Dar mi-te omul !..

... Eram tânăr când se zvonise că s'au descoperit bogăţii pe departe şi că sunt locuri cari stau nemuncite fiindcă n'are cine. Cum pe la noi lumea nu prea avea pământ mulţi se puseră pe gânduri şi'n scurtă vreme îşi vândură averile preîăcându-le în bani. Alţii priveau cu neîncredere această pornire copilărească,

Primul convoiu fu îmbarcat şi porni spre necunoscutele meleaguri ale Manciuriei. Printre ei căzui şi eu.

Avântul scăzu de cum n'am mai văzut malurile noastre, iar prin colţurile vaporului, femeile boceau cu jale cuibul părăsit. Necunoscutul nu ne da mari nădejdi, aşa că nu puteam pune mare preţ pe laudele agenţilor cari aveau interesul de a aduce cât mai mare număr de coloniţti.

La Odessa ne-au urcat în trenuri de marfă şi săptămâni dearândul pribegirăm în neştire, părăsiţi prin câmpurile fără margini ale Rusiei. Alteori trenul rămânea uitat în vreo gară pustie, până când îşi mai aduceau aminte de noi. După o vreme se încinse o molimă între noi, Incepusem să credem că D-zeu ne arăta nemulţumirea Sa pentru lăcomia noastră.

Trecând peste lanţul petros al Uralilor ne îndreptară spre Siberia. Pustiul înfiorător ne întrista şi parcă roţile trenului călcau duşmănos pe inimele noastre.

Cât n'am fi dat ca trenul să se întoarcă înapoi ! Svonuri negre se auzeau pe măsură ce înaintam în ţara necunoscută.

Pădurile reci de brazi, albite de zăpezi viscolite, ne aduceau aminte de osândiţii pe vecie la Sybir. Astăzi şi noi pe aceleaşi urme. Afară că noi aveam doar vina încrederii oarbe ce o avusesem. Proviziile erau pe sfârşite. Oamenii noştri ocărau pe conducătorii tristului convoiu. Dar ce le păsa lor ? Plângeau ca nişte hiare din pădure.

Intr'o zi şeful convoiului ne aduse vestea, pe cum că am fi ajuns.

O vreme de iarnă aspră băntuia prin acest ţinut. Pustiul se târa ca un blestem.

Ne-am coborât din vagoane şi drept sălaş ne-au dat o magazie făcută din scânduri, până când — ziceau ei — se vor face ormele de împroprietărire.

Hrana se găsia cu greutate. Se spulberaseră pe rând toate visurile. Nimeni nu-şi bătea capul despre soarta noastră.

Intr'o zi părăsii lagărul fără gând a mă mai întoarce, o pornii în largul zării unde m'ar duce ochii şi picioarele. Trecusem în ţara Chitailor[1]) cu ochii lungueţi şi smocul de păr căzând din creasta capului. Nu înţelegeam un fir din greoaia lor limbă şi prin semne reuşii, într'un sat, să le arăt că sunt rupt de foame. Răbdasem mai bine de trei zile luptând cu asprimea iernii din nord, slăbit de suferinţele îndurate. Am mâncat câteva străchini de orez fiert, iar mai în urmă aflai că asta este mâncarea lor obişnuită.

Cu greutăţi mari, pe cari omul nu bănueşte niciodată, că le-ar putea învinge, am ajuns pe malul mării, într'un port ce-i zice Kiau-Cean. Rătăcind câteva zile, hrănindu-mă cu resturile de ceai ce le găseam pe la mesele cafenelelor, dormind prin ganguri dosnice, norocul mă purtă de găsii de treabă în port. Munca mă făcu mai blând şi mă înfrăţii cu câţiva engleji şi chineji, cari observaseră la mine o voinicie impunătoare şi un curaj neînfrânt.

Am fost angajat, în secret de o societate de contrabandişti ce cărau mari cantităţi de opium, morfină şi alte bazaconii drăceşti.

Treaba asta a durat vreo trei ani şi se vede că patronii noştri aveau câştiguri bune căci şi leafa noastră crescuse simţitor.

Dar într'o zi furăm descoperiţi şi urmăriţi de un vapor poliţist care cerceta coastele chineze. Aveam un transport bogat şi cu nici un chip nu l-am fi predat, căci ştiam că închisoarea ne aşteaptă. Corabia ne fu scufundată printr'un bombardament, iar noi pescuiţi ca nişte rechini, din apă. Legaţi burduf ne-au aruncat în fundul vasului. Noroc, că dădui printre marinarii vaporului, peste un român — marinar, şi el de prin Sulina. Cu ajutorul lui scăpai de această belea.

După o lună mă îmbarcai, marinar, pe un vapor rusesc ce făcea regulat curse de marfă între Europa şi coasta de răsărit a Asiei.

Dădu D-zeu să mă apropii de ţară. Se împlineau şase ani de când pribegisem.

Tovarăşii cu cari plecasem, după lungi şi mari necazuri s'au înnapoiat, câţi mai scăpaseră din grelele molime ce-i secerase.

Soarta mi-a dat iarăşi între ai mei. Iar când depe vapor am zărit malurile înverzite ale Dunării, am vărsat lacrămi de cainţă amară.

Şi călcând pe ţărâna locului unde am văzut lumina zilei am îngenunchiat şi am sărutat coaja gliei stămoşeşti.

Iar de atunci am cugetat eu în mintea mea proastă, ca Românul nu-i făcut pentru alte locuri şi tânjeşte şi se usucă, întocmai ca un pom mutat dintr'un loc în altul..

Muget răscolit din înoptare răsbi şuerat din sufletul încercatului pribeag.

Sus stelele fluturau molatec gene îngreuiate, să nu deştepte somnul florilor adormite.

1) China

O PROPUNERE

EDUCAȚIUNEA MEDICO-SOCIALA IN COMBATEREA ALCOOLISMULUI

Dr. Gr. NICOLAU
pensionar

Asemenea din experiențele făcute când se îmbată câinii cu alcool înainte de avea cățel însă în timpul zămislirei, s'a observat că puii sau cățeii ce se nasc sunt epileptici, mici sau schilozi, iar din cei câți va născuți fără boală sau defecte fizice, trăesc numai 20 la sută, după un an din 94 din stare normală, dar și cei rămași sunt slabi.

Astfel de experiență nu putem face înadins la oameni, căci nu e permis să-i nenorocim, dar ele se fac fără să le caute cineva înadins.

Profesorul Dr. Scharcot zice: «fiecare picătură de spermă a unui alcoolic, conține germenul unui întreg neam de nevropați».

Copiii alcoolicilor se nasc cu patima de a bea și cu slăbiciunea de a nu putea suporta băutura, dar neputând ca să reziste patimei, o cantitate mică de alcool îi amețește și îi înbată.

Tot astfel se întâmplă în viața socială omenească, acelaș lucru sub altă formă de exemplu: femeile descedente din o familie alcoolică sau din acele ce obișnuesc să bea, sunt foarte des expuse la avorturi, fie de timpuriu, fie că suportă sarcina până la 5-6-7 luni și fără cauză determinată, provoacă avortul în care cazuri, noul născut nu poate trăi decât câte-va ceasuri, sau zile. Dacă copilul trăiește însă și în timpul concepțiunei, sau în timpul sarcinei mama uzează sau abuzează de băuturi, copilul devine epileptic sau criminal.

Iată un exemplu foarte vădit publicat de Dr. Abermass din Staten (Vurtenburg), spune că un țăran care se ocupa cu plugăria a fost cumpătat la băutură și a avut doi copii sănătoși; îndată ce a fost numit strejar de noapte în comună s'a pus pe băut și în interval de câți-va ani a făcut doi copii, unul idiot și altul epileptic. După câți va ani s'a întors la plugărie și s'a lăsat de băutură; copiii născuți în noua perioadă de plugărie și absență, au fost normali ca și cei născuți înainte de perioada de alcoolizare.

Un alt exemplu foarte eloquent arată:

Profesorul Dr. Laitinen Finlanda a arătat la congresul anti-alcoolic din Londra în 1909, că studiind un număr de 5645 de familii cu 20.008 copii, a constat că urmașii alcoolicilor sunt mai degenerați ca urmașii abstinenților, care nu beau, și că la sfârșitul lunei a 8-a a copiilor, mai erau în viață 87 la sută din copiii celor ce nu beau deloc alcool, 77 la sută la cei ce beau cu moderație și numai 68 la sută din acei ai căror părinți beau mult alcool. Prin urmare mortalitatea copiilor alcoolicilor este cu mult mai mare.

Un semn de sănătatea prunciilor fiind în creșterea dinților Dr. Leitinen a notat câți copii au avut după 8 luni dela naștere dinți și a constat că au avut 89 la sută din copiii celor ce nu beau deloc alcool, 66 la sută din copiii băutorilor moderați și 58 la sută diu copiii beților. Deci și dinții es mai greu la copiii alcoolicilor.

Asemenea a constatat că pruncii alcoolicilor cântăresc mai puțin de cât ai celorlalți băutori, deci și greutatea este un criteriu de apricieri al sănătății copilului. Tot acest doctor a constatat că băeții nealcoolicilor, cântăresc în momentul când s'au născut 3.600 gr. cei ce beau moderat 3.570 gr. iar cei beți vi 3.470 gr. După cum se vede din aceste cifre pe care le împrumutăm dintr'un articol al marelui economist german profesorul Elzer, beția vul nu-și ruinează numai viața lui, ci contribue la distrugerea sănătății copiilor săi.

Până aicea a fost descrisă pe scurt prima fază a începutului educațiunei sociale.

Acum începe faza a doua, când părinții deși sunt sănătoși cu toate acestea lipsa măsurilor medico sociale poate deveni periculoasă copilului și iată cum anume:

Deși copilul se naște sănătos, părinții ne fiind alcoolici, se întâmplă că mama copilului din diferite împrejurări sociale nu poate alăpta copilul sau îi lipsește laptele necesar și în acest caz trebue să caute o doică. Această doică prin faptul poziției ei sociale e dubioasă, căci se poate trage din niște părinți alcoolici și până ce se află prin cercetări, alăptează copilul. De multe ori pentru a avea lapte suficient însuși părinții au obiceiul de a da doicei țuică, vin la masă sau bere, iar prin laptele transmis copilului îi transmite și otrava alcoolului, iar acesta se alcoolizează, treptat și se întâmplă ca să ajungă un epileptic ori un criminal.

Pentru aceste considerente, sau văzut părinți foarte cinstiți, iar unicul lor copil crescut cu mare îngrijire, să devie un stricat social, tocmai deaceia pentru că nu au ținut socoteală de doica ce l'a alăptat.

Alte cazuri asemenea foarte grave ca copiii să devie alcoolici fără voia și cunoștința părinților prin obiceiurile proaste ce au doicele sau mamele ca să scape să se ducă la petreceri noaptea, sau ziua pun într'o batistă subțire covrigi sau pâine cu zahăr și puțin coniac sau alcool, și o pun în gura copilului ca să sugă și să adoarmă. Astfel se alcoolizează, făcându-se un cadidat la epilepsie sau la alte defecte sociale.

— va urma —

Domnule Godeanu, păzește-ți numele!

Din aceiași familie cu acest nume, trăiesc în București trei persoane: una este o tânără care și-a făcut un nume lăudat la Opera Română din București; altul este un avocat; altul este un teolog, care scrie și la ziarele *Dimineața și Adevărul*. Scriitorul acestor rânduri îl cunoaște numai pe acesta din urmă și către el se îndreaptă cu titlul de mai sus al acestor rânduri.

Numele de *Godeanu* e un nume frumos și rar. N'am mai auzit pe alții care să-l poarte. Intr'o vreme în care dăm răsplăți pentru frumusețea chipului cuiva, de ce nu ne-ar plăcea să auzim și nume frumoase și să nu ne arătăm plăcerea către cineva pe care-l aflăm că are un nume frumos?

Dar dacă-l ai, trebuie să ți-l păstrezi și să-l aperi. Căci sunt mulți care se aruncă asupra numelui frumos și vor să ți-l fure.

In această primejdie se află și d. Godeanu. Vrea să i-l fure unul care se numește *Goldștein*. Noi citim totdeauna vestirile despre cei care vor să se lepede de un nume și să ia altul. Le citim cu grijă, fiindcă ne e frică să nu vedem și noi pe vreun *Itic Goldental* care se repede să se împodobească cu numele meu, care mi-e scump și pe care nu vreau să-l văd pe mâna oricui. Deci eu sunt totdeauna în pază în privința aceasta. Până acum nu s'a legat nimenea de numele meu, dar bag de-seamă cum se leagă de alții și așa văd amenințat numele d-lui Godeanu. Altădată l-am văzut amenințat pe al d-lui *Măgură* dela Galați, cunoscut avocat și parlamentar. Am scris atunci; nu vreau să las fără înștiințare pe d. Godeanu acum.

Deci află, domnule Godene, că în *Neamul Românesc* dela 19 Martie a. c., citesc, pe trei coloane, numele celor ce vor să se lepede de numele pe care le au, pentru a se îmbrăca cu altele. In coloana a treia sus, se vede numele lui *David Goldștein* din București, strada Gândului 15, care a cerut Ministeriului Dreptății să fie învoit a-și zice *Godeanu*.

Eu nu l-aș lăsa. Ca celce te cunosc, am voit să-ți dau de veste, și nu l lăsa nici dumneata! Aleagă-și alt nume! De ce numai decât Godeanu? Zică-și *Cârcotă, Țăpoi, Ciuperceanu, Vânătaie*, Hodoronc-Tronc! Ce zor avea să se repeadă la un nume de sunet frumos ca Godeanu?

Dacă numele era slobod, calea-valea; dar nu era slobod. Pe acesta îl poartă un tânăr. N'aș dori să aflu că un nume atât de frumos se așterne pe cine știe ce chip, care nu e ca al celor din neamul Godenilor.

Mai bine a făcut altul, din coloana a doua, care nu vrea să-l mai cheme *Marmorosch*, ci *Marmuceanu*. Fie!, Marmuceanu o fi un nume scornit de el. Așa da. Câte nume nu se pot scorni! Deci cine e Goldștein scornească-și un nume dela el, să nu cadă zor nevoie pe numele altora.

Ce ziceți de alt Goldștein (din coloana I) care vrea să-și zică *Barozzi*? Păi Barozzi a fost numele unui general! Se mai poate una ca asta? Eu n'aș da voie.

Arhim. SCRIBAN

Ofensivă culturală

— E vorba de Ateneul popular «Sf. Nicolae» din Botoșani, care deși nou totuș știe să se prezinte destul de bine pe terenul cultural. Inființat la 2 Martie 1929 din inițiativa domnilor Alex. Petrescu institutor, C. Oprescu avocat, Mina V. Rusu, d na Paula Lupașcu și având în frunte pe preotul C. Posa, deci câțiva intelectuali au pus baza unui așezământ de propagandă culturalnațională. Noul nostru Ateneu își are menirea de a desvolta în popor manifestările cu producții artistice, conferințe, serbări, recitări, lecturi și chiar orice interesază ridicarea morală a poporului de jos.

Acest Ateneu nu urmărește, decât ofensiva culturală și care se simte atât de mult în aceste timpuri de decădere morală. Orice bun român, poate fi membru al acestei instituții culturale.

In trecut vedem în acest Ateneu, un program destul de bogat, executat de colaboratorii acestui așezământ. Astfel în Botoșani a dat 20 de șezători și serbări la teatrul «Eminescu» deasemenea n'a uitat nici satele la care a contribuit mult la unitatea sufletească și culturală ce trebue să fie aci. La Stânceșți și Dumbrăveni—prin serbări date acolo —a lăsat o dâră de lumină din altarul culturii. Noi cei de la sate, dornici de cultură fiind, dorim ca acest Ateneu să ne viziteze cât mai des, să se scoboare în mijlocul poporului. Noi îl primim bucuroși și îl așteptăm.

In programul său din vara a ceasta, vedem că, cu echipa sa de propagandă va vizita centrele mai principale din județ dând șezători culturale, cu care ocazie și sătenii să se strângă în mici asociații culturale locale, aceasta sub conducerea preoților și a învățătorilor și sprijinite de Ateneu.

De asemenea s'a proectat frumoasă excursie ce urmează a se face în Ardeal vara aceasta; iar în vederea acestei manifestări, se lucrează la strângerea fondurilor necesare. Ministerul de instrucțiune a și venit în acest scop cu un ajutor de 20000 lei.

Ateneul are și un frumos cor compus din vreo 60 persoane, sub conducerea d. Mina V. Rusu, un bun cunoscător al muzicei bisericești. Acest cor, cântă în mod regulat la biserica sf. Nicolae, ceia ce este un mare merit, știindu se faptul, că cu ce greutate se poate susține un cor permanent, chiar atunci când este subvenționat pentru plata personalului.

De asemenea în sezonul verei, va lua ființă, o echipă de sport pe lângă acest Ateneu, pentru care d. prof. D. Teodoru, dela liceul «Laurian» și-a făgăduit tot concursul.

Manifestările acestui Ateneu, trebuesc sprijinite, urmărite și încurajate de mulțime, în slujba căruia s'a pus.

M. Gh. Bălan—Buzeni

CRINII

Privește, suflete, frumoșii crini,
Investmântați în raze de hermină,
Cum strălucesc în liniștea senină,
In farmecul uitatelor grădini.

Ci, zămisliți din sbucium și din tină.
Au răsărit scânteletori și fini,
Printre atâtea flori și atâția spini,
Se'mprăștie splendoare și lumină.

Asupra lor din sfărmituri bizare,
Din pulberile rozelor solare,
Plutește-un nimb de glorie suavă.
Privește, suflete și te îmbată,

De-atâta frumusețe revărsată
Și cântă-le un imn frumos de slavă!

Ghe. Noreanu

Băuturile spirtoase

Ziarul «Universul» publică un foarte însemnat articol, tradus din ziarul „Le Matin" din Paris, despre urmarea opririi băuturilor spirtoase în Statele-Unite din America. S'a făcut o cercetare oficială, care s'a descusut la Washington, timp de 8 zile, înaintea Comisiunii disciplinare a Camerei. Oameni foarte de seamă au arătat relele urmări ale opririi și tot oameni foarte de seamă au spus că oprirea băuturilor spirtoase aduce în America raiul pe pământ. Dar cumpănind cele scrise, tot mai multe temeiuri ies în folosul opririi. Chiar cei care nu sunt pentru ea, în cea mai mare parte spun că oprirea n'a adus vreo îndreptare, dar nu că a făcut rău. Cei care sunt însă pentru oprire spun că ea a adus îmbunătățiri uimitoare. Intre aceștia, sunt cunoscutul fabricant de automobile «Ford», care a spus că oprirea este cel mai mare izvor de bogăție și înflorire pentru Statele-Unite; «Samuel Crowther, unul din cei mai mari economiști din Statele-Unite, a spus că lucrătorii economisesc acum 2 miliarde de dolari anual, care înainte mergeau la cârciumi; «Edison», vestitul meșter al electricității, a spus că «oprirea este cea mai mare binefacere care s'a adus lucrătorilor»; «Daniel Poling», un educator însemnat, a spus că tineretul bea azi mult mai puțin ca altădată, ba aproape nici nu mai bea. Sunt destui însă și acei care spuns că oprirea a sporit pofta și ispita.

Astfel Colonelul «Grayson-Murphy», cârmuitorul celor mai mari organizațiuni de bancă, spune să lucrătorii mor acum mult mai mulți ca altădată, fiindcă beau mai mult. Deci dacă se zice că oprirea nu are urmări bune, nu se face însă dovada că băutura ar avea bune urmări. Dovadă că, bându se mai mult, e și mai rău.

Atâta vreau!...

Din ochii tăi: lumină —
Atâta vreau!
Din ea,
Să iau
Să beau
Cât aș putea —
Intocmai ca dintr'o fântână
Cu apă cristalină,
Spre care
Deapururea te mână
O dornică însetoșare!

Din ochii tăi: lumină —
Atâta vreau!...

Din cerul frunții tale —
Cu lucii sidefale —
Seninul ei, din țara magicului Hind,
Neturburat,
Dumnezeesc,
Atât să pot să prind
In eul meu, cel sufletesc,
Așa de sbuciumat!...

Din cerul frunții tale —
Atât să pot să prind!...

Din visele străluminoase,
Ce le visezi în ceasuri sfinte,
Misterioase,
Să mă împărtășesc,
In clipe fără de cuvinte,
Cu unul doar —
Să fie, pentru mine, far,
Ca pururea să'l cânt
In lungul drumului din spre mormânt!

Cridim

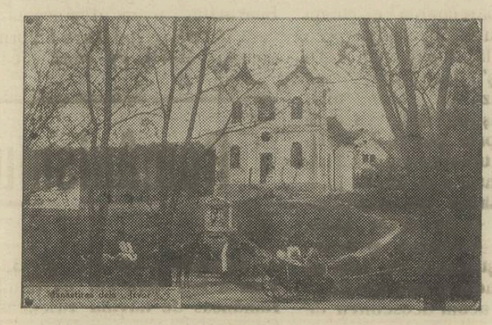

Vașiova. — Mânăstirea dela Izvor.

LACUSTA

Istoric, Caractere, Mijloace de combatere.

Istoric.

In toți anii, prin lunile Aprilie sau Maiu, agricultorii din Dobrogea, Basarabia de Sud sau cei din restul Țărei, au destule pagube de pe urma lăcustelor.

Spre deosebire anul acesta, fie din cauza unei ierni dulci, fie că focarele de lăcuste din anul 1929 n'au fost distruse de locuitori, se constată că agricultorii din Dobrogea și în special acei din plasa Ostrov jud. Durostor, au fost alarmați acum câteva zile de o armată imensă de lăcuste care a invadat culturile din apropierea pădurei Demician și Cuigiuc.

Lăcustele sunt deopotrivă de răspândite nu numai în Delta Dunărei, dar și în Italia, Rusia, Africa de Nord, America de Nord, fiind socotite printre cele mai vătămătoare insecte.

Cronicarii români, au scris pagini întregi în care găsim inva, zia lăcustelor la un loc cu a barbarilor, sau numai a lăcustelor-astfel încât locuitorii în disperare trăgeau clopotele pentru a le speria.

In tot cazul, acolo unde coboară un stol de lăcuste, nu mai rămâne fir de vegetație.

Este greu ca lumea dela oraș sau chiar acei dela sate, — unde n'a apărut această insectă, să-și imagineze un pârjol sau un stol de lăcuste, așa cum s'a întâmplat anul acesta asupra orașului Cairo, când un asemenea stol a întunecat cerul, pricinuind pagube foarte mari, sau acele care au atacat pădurea Balagea, din Dobrogea.

Cele mai importante devastări de lăcuste făcute pe teritoriul țării noastre, au fost în anii: 1538, 1640, 1708, 1711, 1716. 1747, 1748, 1860 precum și acele din ultimii ani și chiar din lunile Aprilie și Maiu anul acesta, când invazia de lăcuste a distrus în câteva zile douăsute de hectare din pădurea Cuigiuc, precum și regiunile din Delta Dunărei, Ismail și Durostor, iar un alt stol pe acele din jud. Ciuc.

Caractere.

In știință, lăcusta face parte din *diviziunea Arthophoda* (Artropodele), *Clasa insectelor, ordinul Orthopterelor cu genurile: Acridium*, **Pachytylius**, *Oedipada, Stauronotus, Stenobothurus, Caloptenus, etc.*

In popor lăcusta este numită: Lăcusta verde, Căluț de iarbă: *lăcustele cu antenele lungi*; Lăcustă, Carcaleț, Acridă, Scarcaleț. Criquet voyageur în Franța, și Wanderhauschrecke în Germania: *lăcusta cu antenele scurte*

Corpul lăcustei este format din: cap cu armătură bucală pentru rupt și masticat, cu două antene lungi aproape cât corpul pentru Lacustide și antene scurte pentru Acridii; torace și pântece, trei perechi de picioare cu organizații interne pe același plan, cu patru aripi din care cele superioare cornoase și metamorfoză necompletă sau nulă.

Mărimea corpului lăcustei, variază pentru diferite genuri. In totdeauna masculul este mai mic decât femela și anume:

Pentru *Acridium peregrinum* masculul are 40—50 mm.
60—70 mm. femela
» *Stauronotus marocanus* » » 28—30 mm.
50—52 mm. »
(Lăcusta din Algeria).
» **Pachytylus migratorius** » » 35—50 mm.
42—35 mm. femela
(Lăcusta din Delta Dunărei).

Coloarea acestor lăcuste variază între cenușiu și verde — închis. După împerechere ouăle sunt depuse, — în România —, cam de pe la 1 Septemvrie până la sfârșitul acestei luni sau chiar Octomvrie, — aceasta depinde de cum este toamna: mai timpurie sau mai târzie —, după aceea pier.

Depunerea ouălor în număr de o sută, se face de către femelă într'o pungă lungă de 3—4 cm. de forma unui sâmbure de curmale numite *Oothecă*, popular fișic, în care sunt închise dela 30—90 de ouă (fig. 1) lungi cam de 3 mm. fiecare ouă, — de coloare gălbui închis —, reunite printr'un lichid albuminoid, brun și care sub influența aerului devine dur, formând astfel pereții fișicului groși de 1—2 mm.

Aceste pachete cu ouă sunt depuse de obiceiu în terenurile din Delta Dunărei, acolo unde vegetația poate asigura hrana tinerilor larve sau în ținuturile unde sunt recolte abundente în special graminee; îngropate în grindurile argiloase la o adâncime de 3—4 cm. iar cele nisipoase la 5—6 cm.

După aceasta lăcusta moare. Către sfârșitul lunei Aprilie sau începutul lui Maiu, când embrionul s'a format suficient, simultan ouăle se sparg și larvele ies afară începând cu acele aflate deasupra. In acest moment, larvele sunt învelite într'o membrană numită *Amnios*. La câteva ore dela apariție, aceste larve care sunt de mărimea unei furnici, își schimbă coloarea din cenușiu în negru, devin sprintene și mâncăcioase. Din această fază lăcustele trec prin alte cinci faze care durează în total, — dela ieșirea din ouă și până la maturitate —, cam 45 de zile, după care migrează în massă.

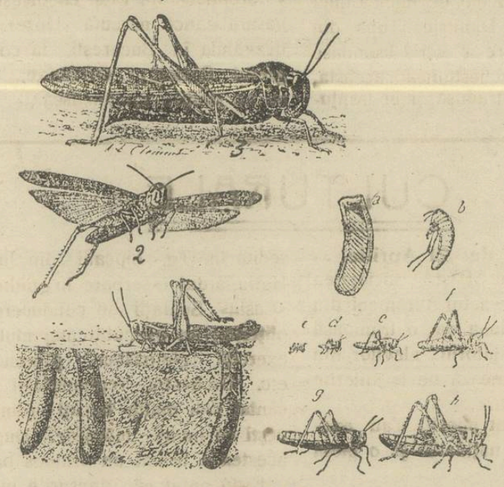

— Fig. 1 —

1. Secțiune făcută în pământ pentru a se observa cum sunt depuse fișicurile cu ouă de lăcustă. (In dreapta secțiunei lăcusta depune ouăle).
a. Fișic cu ouă (oothecă) în care s'a făcut o secțiune pentru a se observa cum sunt așezate ouăle.
b. c. d. e. f. g. și h. fazele de desvoltare ale lăcustei.
2. Lăcustă sburând.
3. *Pachytylus migratorius*. (Lăcustă din Delta Dunărei).
(Figură din Analele Academiei Române, Seria 2-a Tom. XXXIV, Insectele Vătămătoare în România de *Profesor Dr. N. Leon*, 1912, pe care o găsim și în Dicționarul «*Larousse Agricole*» Tome Premier 1921, p. 433).

Larvele înaintează în cârduri numeroase îndreptându-se numai către zonele cu cereale sau culturi, mâncând în drum orice vegetație întâlnește, cum s'a întâmplat anul acesta, când dintr'un focar de ouă depus în toamna trecută în regiunea Cuigiuc, larvele au distrus numai în câteva zile o pădure, astfel că organele administrative dimpreună cu locuitorii acelei regiuni, au rămas neputincioase față de acest flagel. Cu această ocazie s'a observat că frunza arborilor este preferată înaintea ierbii, că a devastat orzul de toamnă și primăvară precum și fasolea în timp ce culturile cu ovăs, au fost ocolite. Devastarea are loc numai între orele 8 dim. până seara la orele 6, când cu aceeași regularitate coboară toate depe arbori pe pământ, iar a doua zi, reîncep activitatea.

Adm. Căpit. Ovid Constantinescu

In numărul viitor: *Mijloacele de combatere.*

Dela Sanda Matei la Madam Alistar

sau din lac în puț

In Țara Românească de azi, toți oamenii, care citesc lucruri mai de seamă și nu-și mărginesc cititul numai la știri despre ce s'a mai furat și cine a mai fost omorât, știu cine este doamna *Sanda Matei*. Este temeinica gânditoare în lumea femeilor, îndreptătoarea gândurilor pe calea cinstită a vieții, îndrumătoarea către înarmarea sufletească cu mijloacele credinței în Iisus Hristos. Scrisul său regulat din *Universul* este ca picăturile care toarnă sănătate pe sufletele care se îmbolnăvesc atât de ușor și o iau razna. Acest scris este o binefacere pentru femeile noastre de azi (și nu numai pentru femei) și este o fericire că el se găsește pe paginile unui ziar răspândit ca *Universul*. Intre atâtea gânduri și îndrumări strâmbe, cuvântul doamnei Matei lucrează îndreptător și mântuitor.

Intr'o vreme, doamna Matei a fost directoarea *Școalei Eparhiale* din Chișinău. Ce noroc, pentru o asemenea școală, ca să aibă de îndrumătoare o femeie luminată și o creștină din toată inima, învățată în cele creștinești și hotărâtă să lucreze creștinește! Ce lucru mai potrivit pentru o școală care-și zice «eparhială», deci o școală bisericească, școală care și azi are preoți în cârmuirea ei, măcar cu gologanul, dacă nu cu sufletul, — ca o asemenea femeie să fie în fruntea ei! Era tocmai ce-i trebuia: O cârmuire creștinească. In vremea când e greu să găsești o femeie bine crescută și îndrumată trainic creștinește, iată pe doamna Matei, pe atunci *Sanda Ulubeanu*, cu puternică învățătură din creștineasca țară a Angliei, la clipa cea potrivită. Basarabenii sunt pravoslavnici. Lucrul bisericesc e mai viu simțit ca la noi. Luați din marea împărăție a pravoslaviei, nici nu se putea ca sufletul lor să nu fie mai simțitor pentru treburile creștinești. Deci Sanda Matei ar fi fost tocmai femeia care le trebuia: creștină în capul unei școale, creștine; adevărată chezășie că treburile, vor putea merge creștinește.

Totuși Sanda Matei n'a putut sta în capul acelei școale. Nu cercetăm acum care au fost pricinile. Vine vremea și pentru asta, că eu mai am de scris despre treburile din Basarabia, nu un articol-două, ci din vară până în iarnă și peste aceasta. Am făgăduit-o în alte articole și am s'o fac.

După doamna Matei, a venit însă o cocoană, doamna *Alistar*, departe ca cerul de pământ de cea dintâi, în ce privește plămădeala creștinească a sufletului ei, și nici pe departe cu învățătura ei. Dar doamna Alistar, cu toate oarecare zguduiri pe care le-a avut la cârmuirea școalei, cu toată împărecherea ei cu un soț a cărui limță se simțea prea mult în școală, a putut s'o ducă ani de zile, ș'o duce țanțoșă până în ziua de azi, deși n'are niciuna din însușirile sufletești care s'o facă proprie pentru aceasta și nici pregătirea pedagogică de trebuință pentru a te afla în înălțimea unei slujbe așa de însemnate și, mai puțin decât toate, plămădeala, disciplina și încredințarea creștinească cu totul de trebuință pentru o așa școală.

Să vedeți acum deosebirea de vederi între una și alta și dacă, cu așa porniri sufletești deosebite și protivnice, puteau fi amândouă bune de directoare?

Dimpotrivă, va sări în ochi că, dacă una era bună, pentru însușirile ei, nu mai putea fi bună și cealaltă, pentru însușirile protivnice pe care le are. Dacă nu doamna Matei e bună de directoare, nu mai poate fi bună Madam Alistar; dacă aceasta e bună, atunci nu putea fi bună Sanda Matei.

Dar să vedem dacă poate îndrăzni cineva să spuie că Sanda Matei nu e bună. Insușirile sale înalte, prea dovedite, cunoscute și prețuite, nu pot învoi nimănui să spuie așa ceva. Urmează atunci că, dacă Sanda Matei e bună, nu mai este bună cealaltă, fiindcă ele sunt protivnice în felul lor de a judeca despre buna creștere a tineretului. Una are înțelegerea creștinească a unei cârmuiri, cealaltă are cugetări desăvârșit destrăbălate și de nesuferit oriunde, cu atât mai puțin într'o școală creștinească.

Din cele de mai la vale, cititorii vor judeca unde e dreptatea.

II.

Indrumarea tineretului azi s'a hâit rău. Sunt prea multe chipuri de desfătare, care-l abat din calea cea sănătoasă și el nu este destul de tare, nici pentru a-și ținea firea, pentrucă nu poți fi plămădit deplin din vârsta tinereței. Starea aceasta o înseamnă mulți cu durere pe hârtie și nu rareori avem prilejul de a o vedea zugrăvită prin rânduri amare.

Iată, de pildă, ce scrie d-nul *Constantin Bacalbașa*, cunoscutul ziarist dela *Universul*, în nr. dela 30 Aprilie al acestui ziar: «Elevii de școală pe unde cunosc eu — în special cei din clasele V, VI, VII (cursul superior primar), nu frecuentează școala, merg la birturi, în cârciumi, joacă, și cu capul plin de alcool se dedau la tot felul de năzbâtii».

Va să zică d. Bacalbașa privește cu durere astfel de stări. Nu stă de partea lor, nu le acopere cu îngăduință strigătul ușuratec «Eh! ale tinereței!...»

In acelaș fel judecă stările de azi doamna Sanda Matei.

Scriind în *Universul* dela 11 Mai a. c., despre faptul că doi părinți din București și-au găsit pe fata lor de 14 ani în locuința unui ofițer sechestrată de câțiva tineri, spune: «Trista poveste, din nenorocire nu este prea izolată. Sunt destule cazuri pe care presa — din motive de discreție ușor de înțeles — nu le divulgă.

«E unul din rezultatele educației moderne, ce se dă fetelor. Mamele, prea ocupate, indiferente, ori din principiu, dau copilelor, o libertate aproape nelimitată. Justificări curente auzi pretutindeni. Fetele trebue să simtă ce e viața, să știe să se apere, să cunoască lumea, să nu rămâe timide și de aceea bat trotuarele în grupuri sgomotoase, cari atrag mult atenția asupra lor, ori singure, ceeace atrage și mai mult atenția lor».

Ați văzut cum grăesc, în materie de moravuri ale tineretului, din fruntașii purtătorilor de condei în ziarele noastre. Nici unul, nici altul nu se învoiesc cu asemenea apucături, iar doamna Matei ține de rău pe acei dintre părinți sau și pe alții care privesc scăpătările tineretului cu ochi îngăduitori, cu fraze ușoare de ale «tinereței», «ce să le faci?» «ia copilării!»

Hai să vedem acum cum vorbește doamna Alistar «pedagoaga» din fruntea Școalei Eparhiale, școala în care cresc fetele de preoți, școala care se află sub priveghere preotească.

Păr. Econom Stavrofor *Corneliu Grumăzescu*, directorul Seminariului Teolog din Edineți, cercetând scrisorile școlarilor săi a găsit că un școlar din clasa VIII primea scrisori urâte dela o școlăriță din clasa IV dela școala Eparhială din Chișinău. Ca orice director cu simț de datorie, nu s'a mulțămit să facă regulă numai în școala sa, ci s'a simțit dator să înștiințeze și pe »colega» dela Chișinău, crezând că și aici va găsi aceiași simțire, același fel de a vedea lucrurile. Nu știa omul că «pedagogia eparhială» este alta decât cea cu care suntem obișnuiți noi.

De aceia, la înștiințarea sa, s'a trezit cu un răspuns care l-a uimit și care arată că, la școala Eparhială, acum domnește alt curs decât cel pe care-l pornise doamna Matei. Pe când aceasta are și acum vederile care sunt și ale noastre ale tuturor, așa cum le-am pomenit mai sus după *Universul*, doamna Alistar, prin adresa nr. 122, din 19 Fevruarie 1930, a răspuns directorului Seminarului din Edineți că «Noi, știind bine, că astfel de isbucniri sentimentale sunt inerente vârstei, n'am considerat faptul atât de grav, după cum scrie eleva în scrisoarea ei.

«Elevul..., după ce și-a exprimat într'o formă destul de poetică sentimentul lui către eleva...».

Va să zică astfel de apucături nu numai că nu trezesc în directoarea dela Chișinău simțul de datorie de a stârpi buruiana rea, dezmățarea care se simte în tineret, ea le acopere, ba și le admiră că ar fi poetice!

Se mai potrivește cu felul cum judecă foasta directoare?... Și nu cumva o fi mai având dreptate doamna Alistar?

Dar aceasta nu e un singur caz, e o molimă, în care școala doamnei Alistar e intrată până în gât. Directorul dela Edineți îmi scrie scârbit de ce vede în ținuturile unde e pus să lucreze. «Vă trimet un răspuns oficial, scrie Sf. Sa, la o adresă a mea, din partea vestitei doamne Alistar directoarea dela Eparhială, cu a căror fete abia am putut stârpi corespondența seminariștilor mei, în care nu era vorba decât de baluri, serate, petreceri cu *patifon*.

«M'am crucit de asemenea răspuns. Este bun de publicat.

«A trebuit să dau afară, peste zidurile școlii, aproape 50 de haimanale cari nu făceau altceva decât: mâncau, dormeau, fumau, beau și petreceau...»

Iată cum se pricepe să cârmuiască directoarea dela Eparhială, iat'o în prada unor vederi care o arată stăpânită de o pedagogie străină de noi și cu care nimenea dintre noi nu se poate învoi.

Destrăbălarea care ridică valuri de scârbă în alții, se găsește ocrotită chiar de domnia sa. Niște fete cârmuite astfel se înțelege că au să sperie pe un director de seminar, care-și vede pe școlarii lui năpădiți de scrisorile fetelor dela Eparhială.

Nu numai în materie de destrăbălare de moravuri îngăduința este așa. Este tot așa și în domeniul național, unde sunt mari acte de vinovăție, care trebuesc scoase la iveală, este tot așa și în cel cultural, Școlărițele acoperite în halul în care am văzut, își trec orice măsură, care umplu de scârbă pe omul crescut după morala noastră.

Noi însă suntem abia la început. Mai avem de scris de acum înainte și vine vremea de a da în tipar și întregul răspuns al doamnei Alistar către Păr. Grumăzescu, de care Sf. Sa, ne spune că e bun de publicat.

Arhim. SCRIBAN

Românismul în Bucovina

— In unele părți ale ei, Bucovina a fost mâncată ca pământ românesc de năvala rutenească. Ce am pățit în județul Trei-Scaune de peste munți, cu Românii, care nu mai știu românește, dar se știu Români și se simt ca atare, am pățit și în Bucovina, unde, pe „Valea Ceremușului“, sunt Români care nu mai știu românește. Despre aceștia scrie d. «Leontin Iliescu» în «Universul» dela 10 Mai a. c. Pomenește acolo de munca unui preot, Păr. Dimitrie Țopa din Cernăuți, care a scris frumoase cuvinte în chestiunea aceasta, într'o carte tradusă și în franțuzește, pentru luminarea străinilor, prin care caută să trezească inimile românești pentru apărarea nevoilor noastre în Bucovina. D. Leontin Iliescu mai arată că avem studenți ruteni, bursieri ai Statului românesc, și învățători ucrainieni, care fac propagandă în Bucovina împotriva intereselor Statului românesc. Este așa și studenții noștri basarabeni care învață în Cluj și pe care doamna «Moroianu» din Cluj, ea însăși o basarabeancă născută «Gore», îi dezvăluia în București, la congresul Societății Ortodoxe, că nu au simțire românească.

CULTURALE

In ziua de 21 Aprilie c. (a II-a zi de Paști) societatea culturală din satul Avrămeni din jud. Dorohoiu a dat o frumoasă serbare cu ajutorul elevilor din sat, care urmează pe la diferite școli secundare,

S'au recitat poezii, s'au executat jocuri naționale și o piesă de teatru.

La 23 Apr. sf. Gheorghe.— Regimentul 29 Infanterie din Dorohoiu, a dat o serbare la Săveni în folosul Monumentului Infanteriei.

In târgușorul Rădăuți, din jud. Dorohoi, în ziua de 26 Apr. Regimentul 4 Vânători, care are sediul în Tg. Lipcani din Jud. Hotin, a dat o serbare în grădina «Cusin». Soldații sub conducerea ofițerilor au executat mai multe exerciții gimnastice, piramide etc. Orchestra regimentului a cântat mai multe bucăți românești cu multă măestrie. După acestea a urmat un frumos bal.

E de notat că „dansurile moderne“ au început să dispară întru câtva și se revine la vechile și frumoasele noastre jocuri românești.

Eugen Lungu

Rugăm stăruitor plătiți **abonamentul**

FUIOR (11-a urmare)

Când m'a strigat pe nume m'am clătinat nițel:
Dar nici cumva să-i treacă prin minte că-mi fu teamă
M'am prefăcut că nu l'am luat de loc în seamă
S'a mai răstit odată... Eu, nu m'am supărat
Mi-a pus pe umăr mână de fier și m'a mustrat:
«Cum? Stai în nepăsare? Robia ta-i destulă!
Vrei timpul să te 'ngroape 'n batjocură și hulă?
«Urmaș al meu, ajunsa-i argat și bucătar?»
«De lumea 'n răsboire, sărmane! n'ai habar?»
«Strămoșii tăi, tresaltă 'n morminte.. Nu te doare?
«Să mi faci o vitejie cum n'a mai fost sub soare»
«Nu zăbovi... hai! pleacă! Nepot de împărat»
«Esti tu?»

Och. *N'ai zis nimica!*
Țig. *Ba da! m'am rușinat!*
Adormi acum! N'ai frică de noapte și pădure
Veghează, vârcolacul cumva să nu te fure.
Och. *Pă mine? Io te vorbă! Să nu te aud că mor*
Țig. *Ai grijă, mă trezește să-ți fiu de ajutor.*
Och. *M'ai supărat... s'am frică? Ca'ți cu feștila, ceartă.*
Mi-e somn! a fost o glumă...
O glumă se mai iartă!
Țig. *Mai bine 'nchideți ochiul hapsân...*
Och. *S'a și făcut!*
Țig. *Ce noapte! Ce 'ntunerec cum nu s'a mai văzut*
Ca păcura... Să-mi spună c'am frică? Toată ceata
De diavoli, smoală parcă, turnat-au cu găleata...

(Lungilă *depe celălalt țărm și a întins mâna să cerceteze tinutul. Țiganul o zărește).*

Tii! Ce o mai fi și asta de umblă prin văzduh?
Strigoiu? Să fie fiară? Să fie poate-un duh
Pornit să bage spaima prin lumea liniștită?
Vre-un smeu schimbat în șarpe? A iadului ispită?
Piei pacoste! Nu-ți pare ciudat că n'ai pierit?
Cum bâjbâe prin aer... De und' s'o fi ivit·
In drumul meu? Și frigul mă scutură și frica.
Ochilă, măi! Ochilă»...
Och. *(trezindu-se) Ce zici? Ce vrei?*
Țig. *Nimica!*
Och. *Dece îmi turburi somnul? Sau vrei ca să petreci*
Trezindu mă? Cu glume e timpul să te 'ntreci?
Țig. *Nu vreau... dar...*
Och. *Bine! Bine!. Căsca-voi s'adorm iară*
Păzește să nu fie cel Vârcolac pe-afară.
Țig. *«Păzește să nu fie» și sforăe de zor.*
Lui, veghea i se pare un lucru prea ușor,
Dar mie... Ce zic: «mie»? Mă tem? Cum, nu-s în stare
Primejdia când vine, năvalnică, mai mare
Să-i fac din pieptu·mi stavil? Am teamă că nu sunt
Ca'n dăți, viteaz s'o înlătur? Primejdia, s'o 'nfrunt?
(râde) Ha! Ha! (ecoul răspunde mai pierdut și repetit)
Cum? Cine râde? Un vânt de vine-ducă,
Sau poate-i vre-o părere, a gândur'lor nălucă?
Sunt liniștit... Nu-mi pasă! Dar tremur... Nu e drept!
Dușmanii, pot' să vină ori când: I-aștept! I-aștept!
(ecoul, răspunde la fel).
Ce voce, mi se pare că'n codru-aci, pe-aproape
Ca mine, mai e altul ce n'are somn pe pleoape.
Vorbesc, — el îmi vorbește; am râs, mi-a râs la fel.
N'am buzdugan... Dar dacă el, are de oțel?
Oricum, e o 'ndrăzneală ce trebui pedepsită;
Mândria mea o cere și, nu e liniștită
Decât dacă-l voiu scoate de unde s'a ascuns...
Și-apoi? Să l scoți e una și tot nu e de-ajuns.
Infig în el baltagul... Dar n'am viața-i săracă,
I-o curm prin streang... Cruzime! Nu! Nu! Mai bine i dacă
Indat'alerg, îl caut, îl prind, îl sgâlțâesc
De umeri... Mă uit aspru la el și mă restesc,
Și-i dau vre-o două bâte la speți, — fără sfială.
Așa îi fac. Dar totuș cu «rău» nu-i socoteală;
Mai bine cu blândețe unde-l găsesc, îl cert
Să-i mustru necuviința... Dar, tot mai bine 'l iert!
Oh! Peuh! Mi se năzare? Stafia! Doamne-ai milă.
Ce ți-am greșit? Stafia, Ochilă, ah! Ochilă!
Och. *Iar mă deștepți?*
Țig. *Ochilă...*
Och. *Ce zici? Ce vrei?*
Țig. *Leșin*
Privește-le Ochilă. stafiile cum vin
Și cum se încovoae, cum merg, sunt cinci, sunt zece
O mie sunt.. cum clănțăn...
Och. *Ce ai?*
Țig. *Așa... simt rece...*
Prin codri bate vântul și... bruma, cum să zic
Ochilă, dormi frățe că zău! n'a fost nimic
Ah! vin... Ochi.. să-l strig iară? Stafia, Vârcolacul.
Mi se 'mplinește ceasul, acuma mă ia dracul.
Și ce să fac și unde să mă pitesc și eu
Ce-o fi ca să mă apăr? Ah! ține'te acu'i acu...
(mâna lui Lungilă, înemerește pe Ochilă)
Sunt mic... simt cum m'ă 'nghite încet-încet pământul..
Och. *Ce 'nseamn'atâtea glume?*
Țig. *Mi s'a deschis mormântul..*
Och. *Bolborosești Țigane sau suferi de deochiu?*
Frumos e pe 'ntunerec să-mi bagi un deștiu, în ochi?
Ba! nu greșii... Văd bine...
Țig. *Prea te pripești Ochilă,*
Och. *E drept și-ți cer iertare, — e mâna lui Lungilă*
Un vechiu și scump prietin...
Țig. *Voiam ca să-l sfărâm*
Och. *E greu... E prea departe, pe celălalt tărâm*
Și-apoi aceiași țintă în viață urmărește
Ca noi, să scape Luna... De aceia el, pândește
Cu brațu-i cercetează ținutu-acesta 'ntreg
Să prindă Vârcolacul...
Țig. *Așa! Mai înțeleg!*
Dar îi voiu spune totuș, aci, când va fi față
Să nu și întindă mâna prea mult că-i... boroboață.
Neștiind nimic, în beznă fiind singur, prea ușor
Puteam să 'nfig batlagul și hait! să mi l omor.
Och. *Lungilă, măi! Lungilă..*
Țig. *Il chemi? Te-aude oare?*
Och. *I-aci.*
Lunpilă *Cu bună vremea*
Och. *Prea bună, frățioare..*
Stai lângă foc...
Țig. *Aproape...*
Să-ți spun cum s'a 'ntâmplat
Lungilă *Că mân'atât de lungă acum s'a micșorat?*

— Va urma —

Tipografia „Corpului de Jandarmi“ București.

INFORMAȚII

Din țară

Bazar pentru nenorociții dela Costești.— Consiliul Central Bisericesc a deschis un bazar în Calea Victoriei 17 (Grădina Cinema fost Coloseum) lângă Prefectura Capitalei, unde se vor vinde, cu prețuri foarte scăzute, în zilele de 12—17 Mai, țesături naționale și felurite mărfuri dela vamă rămase fără stăpân.

Cu acest prilej se va desfășura și filmul cu nenorocirea dela Costești și cel cu parastasul la care au luat parte familia Regală și Inalții Regenți.

Adunarea generală a «Fundației Carol I».— La 7 Mai a. c., s'a ținut adunarea generală anuală a Fundațiunii «Carol I», sub președinția d-lui ministru N. Costăchescu. Au luat cuvântul: d. Prof. Deleanu, care a lăudat memoria regelui Carol, întemeetorul acestui așezământ. Apoi D. Al. Țigara-Samurcaș, directorul Fundațiunii, a făcut darea-de-seamă despre activitatea din anul trecut. A arătat că biblioteca a sporit cu 3300 volume și a fost cercetată de 72.000 cititori. Fundațiunea a mai dat felurite burse, ajutoare pentru tipărirea tezelor de doctorat, și felurite sume de bani la studenți.

Cel din urmă a luat cuvântul d. Ministru Costăchescu arătând dragostea Regelui Carol pentru cultura și Biserica noastră, mărturisindu și bucuria că studențimea folosește biblioteca acestui așezământ care posedă o culegere atât de bogată de cărți de știință și literatură.

Congresul farmaciștilor.— Ca și droghiștii, ca și medicii, stârniți de noua lege sanitară, care privește și vinderea leacurilor, farmaciștii s'au sculat și ei să și ție o adunare de apărare a intereselor lor, care s'a ținut la 14 și 15 Mai a. c. în Palatul Camerei de Comerț din București.

Congresul Ligii Culturale. — In ziua de Sf. Constantin și Elena, se va ține în Brăila congresul anual al Ligii Culturale. In urmă congresiștii se vor plimba cu vaporul pe Dunăre până la mare.

«Vilaj de intelectuali».— Așa i se zice în «Universul» dela 10 Mai a. c. unei mahalale a Sinaiei pe care darnicul bogătaș d. „Vasiliu-Bolnavu“ vrea s'o clădească acolo cu vile, adăposturi, căminuri, pentru intelectuali. Intelegem foarte bine, fapta e de toată lauda. Dar de ce «vilaj»? Oare „vilaj“ înseamnă pe franțuzește altceva decât «sat»? Atunci de ce să-i zicem pe franțuzește? Are să însemneze pe românește altceva decât ce înseamnă pe franțuzește?

Mulți oameni ciudați pe lume!

Păr. C. Dron, cunoscutul scriitnr săptămânal dela ziarul «Universul, prin tâlcuirile sale de Duminică despre bucățile duminicale ale evangheliilor, în acelaș timp înalt dregător bisericesc fiind efor în Eforia Bisericească Centrală, — scrie frumoase și drepte cuvinte, în Universul dela 11 Mai a. c., despre fapta comunității Evreilor din București de a fi dat 10,000 de lei pentru nenorociții dela Costești și ca ajutor pentru zidirea bisericii rămasă neisprăvită.

Iată că suferința apropie pe oameni, zice cu dreptate Păr. Dron. Ea vorbește o limbă pe care n'o vorbește mintea rece.

Prin aceasta din urmă, oamenii scot fel de fel de pricini de a se îndepărta unul de altul și a se învrăjbi. Prin suferință, uită împotrivirile de mii de ani și se simt mai suflet către suflet.

Din acelaș nr. al «Universului» din articolul d-lui b. c. (B. Cecropide), aflăm că s'ar fi hotărât ca în a doua Duminică din Mai să se prăznuiască ziua Mamei. Totuși a doua Duminică a trecut și n'am auzit că s'ar fi sărbătorit această zi în vre'un chip deosebit. Nici nu s'a făcut chiar vorbă că s'ar fi ținut în vreun fel oare care. Dar citim la știri că Societatea Ortodoxă va sărbători ziua aceasta la 18 Mai a. c.

Congresul droghiștilor. — După marile congrese ținute până acum, mai cu seamă în vacanța Paștilor (al profesorilor în Turnul-Severin; al Societății Ortodoxe în București), iată acum și congrese mai mici: al profesorilor de istorie, al farmaciștilor al droghiștilor și altele. Congresul droghiștilor s'a ținut în zilele de 11 și 12 Mai în București, sala «Amiciția», lîngă Cișmigiu.

Fiind vorba de alcătuirea unei legi sanitare, ei se grăbesc să ia măsuri, ca să nu li se aducă vătămare. Păcat că vatămă ei altele: Și-au început congresul Duminică, la ceasurile 10, când e ceasul slujbei bisericești. Urât năravi, de care nu se feresc nici droghiștii! Fiindcă unul din ei scrie și în această foaie, poate că se va afla în mijlocul lor de aceste cuvinte ale noastre.

O mare rușine a neamului La o palmă de loc de București, ba am putea spune, chiar în cuprinsul lui, s'a petrecut o hoție din acele care te acopăr de rușine. Căci este vorba de felul cum se îndeplinesc slujbele țării în văzul străinilor.

Niște dregători ai unor țări străine: ministrul Poloniei, un însărcinat cu treburi bănești al Statelor Unite d. Dewey, împreună cu boieri de ai noștri, sunt opriți în drum de hoți de drumul mare și jefuiți de mari bogății.

Așa de slabă e paza noastră, încât au trebuit s'o pățească niște oaspeți străini, care n'au să poată cugeta bine despre noi când astfel de pățanii, puțin plăcute, au trebuit să îndure în țara noastră!

Rău se îndeplinesc slujbele la noi și multe mai sunt de îndreptat!

Concurs de ghionteală.— In seara zilei de 17 Mai a. c. va fi un mare concurs de ghionteală la „Arenele Române“, între acei care învață să dea cu pumnii unul în altul. Bun de aflat pentru ceice au vreme de căscat gura!

Celor cari au rugat pe d. Pruteanu a fost la Ministerul Muncii și a căpătat următorul răspuns oficial Legea s'a votat și ratificat de români, se așteaptă ratificarea de către Francezi. Imediat ce această ratificare va fi făcută legea se va pune în practică.

Din Străinătate

Limbile Ierusalimului.—«Adevărul dela 6 Septemvrie 1929 scria că, după statistica oficială a orașului, Ierusalimul întrebuințează în sânul său 27 de limbi. In frunte ar fi ebraica, apoi araba, pe urmă limba armenească jargonu evreiesc și limba engleză. Limba germană e a zecea, cea franceză a 11-a, cea spaniolă a 12 a. Oficiale sunt engleza, ebraica și araba.

Noi nu credem că ebraica, fiind limbă a învățaților poate avea atâția vorbitori.

A început și prigonirea musulmanilor în Rusia. — Până acum s'a auzit că în Rusia snnt prigoniți creștinii și evreii. Acum vine vestea că nici mahomedanilor începe a nu le fi moale. O telegramă din Varșovia, cu data de 7 Mai a. c., primită de ziarul «Universul» (nr. din 9 Mai a. c.) spune că guvernul sovietic a arestat pe Riza Edin, primul muftiu al musulmanilor din Rusia Sovietică.

Arestarea s'a făcut din pricină că primul muftiu n'a vrut să iscălească o declarație prin care să arate că musulmanii nu sunt prigoniți în Rusia.

Indată după acea telegramă, a venit alta, cu data de 8 Mai a. c., tot din Varșovia (vezi-o în «Universul» dela 10 Mai a. c.), în care se spune că mohamedanii din Rusia și-au îndreptat glasul către Regele «Fuad» al Egiptului și către Sultanul din «Hegiaz, ca să mijlocească pentru încetarea prigonirilor la care sunt supuși. Ei au arătat că, din 8000 de moschee, 7000 au fost închise, iar 15,000 de preoți mohamedani au fost închiși.

Onor. Asoc. p. Liter. Rom. şi Cult. Poporului Sibiu

CULTURA POPORULUI

Biblioteca Centrală Asociaţiunii Sibiu

Exerciţiul puterii este unul din cele mai primejdioase ispite care stau în drumurile omului.
N. IONESCU.

PREŢUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învăţători, preoţi, studenţi şi săteni 200 Lei
« autorităţile săteşti . . . 300 «
« instituţii particulare şi de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZA-TE ŞI VEI FI: VOEŞTE ŞI VEI PUTEA"
C. A. ROSETTI.

Director: Generalul NICOLAE PETALA | REDACŢIA, STR. REGALA Nr. 16 Sec. I | BUCUREŞTI, 25 MAI 1930 | ADMINISTRAŢIA STR. REGALA Nr. 16 | ANUL X, Nr. 326 Apare în fiecare Duminică

Şcoala Comunistă

A trăi, înseamnă a munci. Viaţa e grea. Afară numai dacă eşti o fire necinstită şi te gândeşti să-ţi căpătuieşti viaţa în alt chip, încolo, pentruca să trăieşti, trebuie să munceşti. Nu este mai bună pregătire pentru viaţă decât să te înveţi a munci. Şcoala nu are mai bună treabă de făcut decât să te înveţe a fi om cinstit, dar pe de altă parte, să te deprindă a munci să te facă să înţelegi că aceasta e o măreaţă lege a fiinţei omeneşti, că prin nimic nu te descurci mai bine, decât dacă te înveţi din vreme să te descurci singur, cu puterile tale, în chip harnic şi isteţ.

Este mult slăvit felul de creştere al copiilor întrebuinţat de Engleji şi Americani că pun pe copil dela început în stările de viaţă prin care i se trezeşte bărbăţia, pornirea la treabă prin el însuşi, fără să mai aştepte să găsească deagata dela altul sau să facă altul în locul lui.

Au fost ca nişte minunăţii, în ce priveşte creşterea tineretului, când aceste cugetări au fost aduse întâia oară în mijlocul învăţăturii noastre. Cartea lui *Demolins*. «Prin ce sunt mai sus anglo-saxonii», care apoi a eşit şi în veşmânt românesc, a fost ca o descoperire, ca o sănătoasă îndrumare pentru a înţelege cum trebuie plămădit sufletul tinerimii. Pe ele apoi ctitorii le-au găsit şi în multe scrieri ale gânditorului francez *Gustave le Bon*, care cerea pentru ţara lui prefacerea creşterii tineretului în felul american. ba pusese toate la cale pentruca să se înfiinţeze acolo o universitate americană. Nenorocul lui a fost că a murit atunci *Theodor Roosevelt*, vestitul prezident al Statelor Unite al Americii de Nord, cu care se înţelese în această privinţă.

Astfel de cugetări n'au întârziat a se ivi şi la noi. Frumos puse în sistem, întărite cu o dovedire a căror citire te umple de însufleţire, ele au fost răspândite la noi printr'o carte a Profesorului *S. Mehedinţi* din Bucureşti, care şi poartă numele de «Şcoala Muncii», carte bine primită, ca ceva venit la vreme şi care s'a şi bucurat de multe tipăriri în ţara noastră.

Acum, fie că vom întrebuinţa o întocmire a pregătirii pentru viaţă după felul american, fie că ne vom mărgini să avem numai gândul de temelie al ei, fapt este că pe om trebuie să-l deprindem a munci şi să guste plăcerea muncii. O adevărată creştere nu va fi aceia care, ce e drept, te va învăţa să munceşti, adevărata creştere este aceia care ţi dă şi plăcerea muncii, fiindcă nu este treabă pe care o săvârşeşti mai bine decât acea spre care păşeşti cu plăcere. O şcoală care nu te scoate din amorţeală; o şcoală care te răsfaţă să te nădăjduieşti că altul te va scoate de urechi; că au să vie stăruinţele care să tragă la mal; o şcoală în care te gândeşti numai la pelivănii, cum să faci mai bine ca să boieşti ochii omului, fără pic de gândire de a învăţa ceva, este o şcoală, ticăloasă, fiindcă nu-ţi deschide ochii să-ţi croeşti drumul vieţii pe calea curată, cu nădejdea în Dumnezeu şi în vânjoşia ta.

Dar şcoala cuprinde în ea ispite de felul acesta. Le cuprinde, nu în miezul ei, dar în năravul unor oameni de a stropşi tot pe ce pun mâna. Şi şcoala poate fi abătută din calea ei, prin cârmuitori care nu umblă s'o puie la rostul ei, ci să-şi facă fală prin ea. Aceştia, se înţelege, nu vor pregăti pe copii cum trebuie, ci i vor deprinde cu gândul că e de ajuns să capeţi note de trecere prin orice mijloace; e de ajuns să copiezi la lucrările scrise, ca să treci hopul; e de ajuns numai să stai în şcoală, ca să treacă vremea, fără ca tu să te sileşti cu nimic, fiindcă şcoala e maşină, care te saltă an cu an. Lucrurile merg dela sine şi te trezeşti goblizan mare, cu patalamaua la mână, aruncat gata în vâltoarea vieţii, dar fără a şti să faci nimic.

Asemenea şcoale nu răspund nevoilor sociale de azi. Ele fac din copil un răzgâiat, care nu are nici dorul, nici plăcerea muncii. Omul care a muncit, omul înălbit la treabă nu are nicio căutare.

Dar o şcoală care se înfăţişează în felul acesta este şcoala comunistă. După cum Europa a aflat cu uimire, acolo învăţătorul nu mai este capul cârmuitor şi îndreptător. El este salahorul nerespectat, faţă de care şcolarii stau umflaţi şi nepăsători, privind spre mai marele lor ca la un tăietor de lemne care despică buştenii pentru ei, dar ei nu se ostenesc cu nimic, fiindcă el e dator să-i salte din clasă în clasă.

Faţă de sistemul american, şcoala comunistă e lucrarea deandoaselea. Şcoala este numai un chip al vieţii, o trecere prin ea ca să se spuie că ai un lustru şi un drept de slujbă, dar mai mult nu. Int'însa numai învăţătorul trebuie să dea în bot muncind, dar şcolarul de loc.

Un asemenea comunism fiinţează în Rusia, dar, din păcate, răzbate şi la noi. Avem şi noi şcoale în vecinătăţi ruseşti, unde profesorii sunt terorizaţi să se poarte cu copiii în felul acesta. Profesorul nu-şi vede cinstea locului şi a muncii lui; nu-şi vede preţuirea silinţelor lui; nu vede căutarea învăţăturii, ci se vede numai unealta ca să facă fala altora, să dea notele de hatâr şi poruncă. Invăţătura nu interesează. De învăţătură nu se întreabă, fiindcă ce trebuie să fie unul mai ceva ca altul? La comunişti toate sunt una.

Aceşti şcolari apoi sunt puşi să alerge la păcăleli şcolăreşti, să copieze, unde au de a face cu o comisiune străină şi căreia nu i se poate porunci. Deci, la urma urmei, asemenea şcoale sunt o întreagă păcăleală. fiindcă totul este ca o jucărie, din care nu iese niciun folos, dar iese o mare pagubă. Obştea este înşelată, şcolarul este aruncat în viaţă fără pregătire, dar plin de pofte, fiindcă aşa a fost crescut,

Când strigăm împotriva comunismului, să ne ferim de acest comunism care este între noi şi care în Basarabia noastră se simte din destul. Să aducem închinarea muncii şi cinstirea celor ce muncesc, pentrucă altfel rămânem nişte sălbateci care voim să tragem lumea la fit, dar rămânem noi nepregătiţi.

Arhim. SCRIBAN

Pe drumuri de ţară

Intr'un sat de surtucari

Cât de desgustătoare sânt satele de surtucari! Ori cât vei căuta, nu vei găsi în ele luminiţa sfioasă a sufletului viu al neamului nostru. Aşezate la încrucişarea drumurilor ele sânt un fel de arenă de circ pe cari se încrucişează cele mai năstruşnice idei lipsite de vieaţă imensităţii câmpului, ele constituesc, de cele mai multe ori, pepinierile celor mai urâte boale: tuberculoza, sifilisul. In continuu contact cu oraşul, ele se iau la întrecere în desfăşurarea de lux şi desfrânare, cu mahalalele cele mai mărginaşe ale aceluia. Mă gândesc fără să vreau la atâtea sate nenorocite pe care marea industrie şi zăcămintele subterane le-a adus în această mocirlă civilizatoare, la atâtea aşezări modeste de oameni liniştiţi şi cuminţi pe care gustul cutărui sau cutărui legiuitor le-a mecanizat înzestrându-le cu fabrici şi deregătorii, la atâtea cuiburi de poezie nesecată pe care goana aceasta oarbă după modernizare a alungat o treptat treptat...

Mă gândesc şi le revăd...

Văd un sătuc într'o aşezare duioasă, bine gospodărit, cu şcoală măreaţă, biserică îngrijită, primărie monumentală—dar plin de milionari, o aşezare modestă din care marea industrie a făcut un centru vizitat de cele mai simandicoase feţe orăşeneşti. Nu-l numesc, pentru-că nu e singurul în această situaţiune care—mâine, îl va ridica la rangul de comună urbană. Şi-apoi nu e un sat dintre cele mai decăzute: ţi e mai mare dragul să te uiţi la aceşti «milionari» îmbrăcaţi în pitorescul costum românesc, dar cari—unii dintre ei—abia ştiu să iscălească. Că mâine lucrurile nu vor mai fi aşa—se vede de pe-acuma: copiii lor au părăsit falnicul costum strămoşesc.

Strânşi în surtuce—ei se căsătoresc numai la oraş de unde aduc atâtea elemente civilizatoare, maşini infernale care lucrează la dărâmarea conştiinţei româneşti: soţiea cu ifosele ei de aristocrată scăpătată, ajunsă cine ştie cum în graţiile noului bogătaş, apoi: mobilierul, pianul, eticheta, petrecerile în familie, jocul de cărţi etc. Strâns în acest complex social, sufletul românesc e nevoit să-şi părăsiască făgaşul de naştere, să se exileze de bună voe în văile neajunse ale munţilor seculari sau în cine ştie ce ascunzişuri unde înstrăinarea nu-l va putea ajunge. Şi-atunci: încetul cu încetul vei auzi ciripind franţuzeşte, coana va umbla numai vopsită şi împopoţonată—atâtea şi atâtea modele pentru săteni aşa de lesne influenţabili. Nu mai vorbesc de ceremoniile de prin astfel de sate: nimic din obiceiurile de veacuri: nunţi, botezuri şi înmormântări. cu discursuri şi «toasturi»—ca la oraş—nuntaşi împopoţonaţi cu «jobene» şi «frakuri»—cu un cuvânt o adevărată maimuţăreală care—pe tine cărturar rătăcit întru căutarea sufletului românesc te disgustă şi te întristează.

Şi nu oare cu dreptate? Fugit de oraş de groaza dansurilor excentrice, a banchetelor în care sufletul tace şi gura ca o morişcă trăncăne—dai şi aici de acelaş spectacol al «făţâelilor» de salon—aceste atentate hidoase la vieaţa sufletului românesc, de aceleaşi «dudui» cu ochii încercuiţi şi cu buzele sângerate, strânse în angrenajul unor pantofi imposibili şi decoltate fără ruşine, care se silesc să facă ochi dulci, să pară vesele, bine dispuse, simpatice, să atragă sau să răspundă tineretului masculin tot atât de nesincer, superficial şi artificial, de aceiaşi crai de mahala inutili şi imbecili cari—îmbrăcaţi în haine negre—joacă rolul funest de ciocli ai sufletului românesc.

Şi, fără să vrei, întors dintr'o asemenea înconjurime, vei plânge şi vei regreta, te vei revolta şi vei protesta împotriva acestui văl de modernism rău înţeles care distruge ceace avem mai sfânt şi mai scump—existenţa noastră de veacuri.

Paul I. Papadopol

Profesorul şi îndrumătorul N. Iorga

Personalitatea profesorului N. Iorga, domină începutul cultural al veacului XX. Toate directivele şi preocupările vremii sunt rotunjite în activitate sa. Spirit multilateral cum puţine au avut Românii (Heliade şi Hajdeu) nu-i fapt care să-i treacă neobservat, nu-i mişcare culturală mai intensă dela 1900 până azi, de care să nu fie strâns legat numele lui N. Iorga. Nu-i alt reprezentant în străinătate, care să afirme mai bine sufletul românesc ca marele îndrumător.

Profesor şi istoric desăvârşit, Rector al Universităţii din Bucureşti, Preşedinte al Ligii Culturale, membru al Academiei române, deputat, preşedinte al partidului naţional, creator al institutului Sud-Est European şi al Universităţii poulare din Vălenii de munte. Ziarist, făuritor de curente în istorie şi literatură, călător neobosit, orator şi animator neîntrecut, luptător naţional şi cultural, te uimeşte bogata şi rodnica-i activitate. Nici un român nu e atât de bine cunoscut în străinătate, nici un Român n'a contribuit prin scris şi viu graiu la ridicarea prestigiului ţării şi neamului nostru.

In vârtejul luptelor politice care ne au copleşit aproape cu totul, în vârtejul preocupărilor zilnice şi în goana spre câştig, personalitatea lui N. Iorga apare ca un far luminos, dominând începutul cultural al veacului XX.

Ceeace nu au putut face nenumăraţii «consilieri, ambasadori şi insectori culturali» subvenţionaţi de Stat, un singur om a isbutit că facă mai mult de cât ei pentru ţara şi neamul nostru.

Dacă suntem cunoscuţi în lumea apuseană, dacă suntem preţuiţi aşa cum se cuvine, dacă s'au înlăturat şi se înlătură ştirile rău voitoare şi calomniile la adresa noastră, toate acestea în bună parte se datoresc lui N. Iorga. Intreaga presă apuseană şi Americană s'a ocupat de activitatea acestui mare istoric şi îndrumător. Membru al Academiei Suedeze, al Academiei Sârbeşti, al Institutului francez, şi mai toate societăţile de ştiinţă din Apus, profesor la cea mai înaltă Universitate din lume (Sorbona) în ultimul timp a primit titlul cel mai înalt ce se dă unui savant: «Doctor honoris causa» al universităţii din Oxford (Anglia) fiind supranumit de un istoric strein «Tit Liviu al Daciei».

Este în legătură cu toţi învăţaţii lumii şi nu-i congres sau manifestare culturală în întreg apusul la care să nu fie invitat a lua parte.

Mai în toate oraşele mari din America şi ţările apusene a ţinut conferinţe despre ţara şi poporul nostru.

Acest mare Român nu ne face decât cinste atât în ţară la noi cât şi în străinătate, nu ne impune decât admiraţie şi respect. Luptător pentru deşteptarea conştiintei naţionale, preşedinte al primului parlament al României Mari, ziarist, istoric şi îndrumător cultural, numele lui N. Iorga va fi pentru noi un uriaş bloc de granit, ce va dăinui dealungul vremurilor viitoare.

Gh. I. Marinescu

Odată...

Ne mirăm în fiece clipă dece ţara noastră nu se mai însdrăveneşte din punct de vedere economic.

Cercetările noastre în acest ogor vor rămâne zadarnice. Totuş istoria ne dă fapte din vremuri de bejenie, şi ar trebui să-o mai răsfoim. Pe timpul viteazului rege Carol, în anul 1901, Caragiale era împiegat la R. M. S. Ţara fiind în cumpănă grea din punct de vedere bănesc Ministru finanţelor D. A. Sturdza s'a apucat mai din economie mai din antipatie pentru celebru prozator şi poet român să-l concedieze. Această faptă era făcută pe baza unei scrisori pe care M. S. Regele o trimesese şi pe care o voi reproduce.

«Scumpul meu preşedinte al Consiliului, In faţa greutăţilor financiare actuale cari impun jertfe tuturor spre a se ajunge cât mai curând la restabilirea creditului nostru pe temelie sănătoasă, privesc ca o datorie de a uşura Eu, sarcinile Statului.

Doresc ca toate reducerile ce se vor aplica în viitor acelor cari slujesc Statului, să fie deasemenea aplicate şi listei civile. Economia ce va rezulta din această măsură va rămâne la dispoziţia tezaurului public pentru întâmpinarea trebuinţelor cari nu s'ar putea îndestula prin credite bugetare.

Primeşte, Scumpul Meu Preşedinte al Consilului, încrederea sentimentelor de înaltă stimă ce-ţi păstrez.

Carol

Bucureşti, la 22 Martie 1901

Din cele scrise se poate vedea cum înţelegea acest mare rege să şi îndeplinească obligaţiile în vremuri grele către statul său. Economiile deci nu trebuie să pornească de la cei săraci, ci acei stăpânitori ai banului să l pună în slujba statului şi cu bună dreptate vor fi răsplătiţi.

Ion Luca

CUGETARE

de Colonelul Ioan N. Păun

Dinastia unei ţări, în genere, şi toţi membrii ei, în parte, trebuesc ocrotiţi de toţi supuşii cari-şi iubesc ţara.

Când e bună şi strălucită, trebue idolatrizată. Când are păcate personale (unii dintre membrii Ei), îţi pare profund rău, ca de propriul tău copil, de care eşti nemulţumit. Lupţi să-l îndrumezi spre bine, acoperindu-l, pe cât poţi, cu tot devotamentul tău de părinte în contra bârfitorilor.

Poporul întreg şi cârmuitorii lui trebue să se preocupe de educaţia Prinţilor tineri şi de guvernatorii şi adjutanţii cari li se ataşează, fiindcă Dinastia e a ţării.

Mama

Mamă, ştiu că 'n seara asta
Dorul iar nu te mai lasă...
Parcă toată jalea lumii
S'a oprit la noi în casă.

Te văd singură şi tristă
Eşti slăbită ca de boală...
Astăzi nu mai are cine
Capul să-ţi mai culce 'n poală

De vezi lucruri de ale mele
Dorul tot mai mult te frânge
Tu le strângi la piept pe toate
Şi cu ele 'ncepi a plânge.

Iar când candela 'n perete
Fâlfâe încet, pe stinse,
Toate gândurile-ţi, Mamă,
Pentru mine-ţi sunt aprinse!...

Nic. Grecu

FRANŢA
pentru România

II.

In numărul trecut am artătat grija cea mare pe care au avut-o Francezii pentru armatele noastre române, prin sprijinirea Soc. «Crucea Roşie» Română, înfiinţată de D-na *Lahovary* în Franţa, din articolul D-lui *Gabriel Hanotaux*, membru al Academiei franceze.

Astăzi dăm la iveală articolul D-lui **Henry Bérenger**, apărut în ziarul «*Paris Midi*», la 10 Fevruarie 1917.

«Nici odată Franţa nu va recunoaşte în destul ajutând pe vitejii noştri răniţi Români, opera înaltă şi plină de merit, pe care au îndeplinit-o în luna lui Septemvrie trecut, la porţile Austriei, fraţii noştri latini de la Dunăre.

Nu era nevoe pentru Români să intre în război. Neutralitatea nu le-ar fi asigurat numai o viaţă dulce şi liniştită; ea le-ar fi adus, cu siguranţă, foloase la ceasul păcii.

Bogată în cereale şi în aprovizionări, liberă pentru ea însăşi, România, cu toate acestea a preferat fala liniştei şi datoria câştigului. A înţeles că descendenţa sa Romană şi ascendenţa sa civilizatoare o sileau să ia parte la groaznica luptă pentru dreptate, pe care o duceam alăturea: Franţa, Anglia, Belgia Rusia şi Italia. Fără a se da înapoi din faţa unui crud duşman, cu mândrie a alipit drapelurile şi legiunile ei pe lângă drapelurile şi legiunile noastre.

Când s'a văzut în câteva săptămâni îndoita şi puternica concentrare a armatelor lu *Falkenheyn* şi *Makensen*, întinzându se dela Carpaţi la Dunăre şi strângând România într'un cleşte de oţel, s'a putut înţelege că această armată de mult pregătită, vrea altă destinaţie prealabilă decât aceia de la *Turtucaia, Constanţa şi Bucureşti* şi oricare ar fi fost planul generalului *Serail*, vitejia trupelor noastre, nu putem să nu ne îngrozim la gândul loviturii pe care armata noastră ar fi trebuit s'o primească în Orient, sub ochii lui *Constantin* de la *Atena*, dacă campania română nu s'ar fi deslănţuit tocmai în acel moment.

Să asigurăm deci astăzi în orele lor de suferinţă şi de retragere, nestingherita solidaritate frăţească vitejilor Români. Nu pe ei i-am văzut ascunşi în umbra unei neutralităţi fricoase în primejdia comună a independenţei europene. Energicii pioneri ai libertăţii şi ai dreptăţii, au vărsat în valuri sângele lor, pentru o viaţă mai înaltă a neamului lor, singura viaţă naţională care întotdeauna a meritat să fie trăită. Onoare acelora care n'au desnădăjduit să facă într'o zi ca forţa să fie învinsă de dreptate. Noi, Francezii, datorim României această mărturie de dragoste frăţească.

România să fie sigură că sufletul Franţei nu este din acelea care uită. A dovedit-o în toată Istoria sa şi în acest război. Fracezi şi Franceze, să îndreptăm toţi dovezile noastre «*Crucii Roşii*» Române, în onoarea vitejilor eroi aliaţi din Balcani».

Diac. V. Fussu

PAGINA LITERARĂ

Duminica Orbului

Odată, fiind Iisus în muntele Măslinilor, la mânecare s'a dus în Biserică, pentru a ține cuvânt de învățătură fariseilor și cărturarilor, arătându-le păcatele lor, și nelegiuirile în care umblau, iar de aci a plecat cu apostolii spre Ierusalim. In cale a întâlnit un orb din naștere care cerșia pe marginea drumului. Văzându-l Apostolii, au întrebat pe Iisus că cine a greșit orbul s'au părinții lui de s'a născut orb? Atunci Iisus a răspuns: «Nici acesta n'a păcătuit, nici părinții lui, ci ca să se arate lucrurile lui Dumnezeu întru El (Ioan—9—2—3). Cât sunt în lume lumină sunt lumii—Ioan-9-5. Și acestea zicând a scuipat jos, a făcut tină din scuipat și a uns ochii orbului și i a zis: mergi la lacul Siloamului și te spală; și ducându-se s'a spălat și a văzut. Ioan—9—6—7). Ochii orbului s'au deschis, căpătându-și vederile numai prin tină și apă, cu toate că puterea era a lui Hristos care a poruncit vindecarea.

Mântuitorul lumii a săvârșit multe minuni, însănătoșind pe bolnavi, pe cei ce sufereau de duhurile necurate și înviind morții, iar fariseii și cărturarii în loc să-L preamărească și să I se închine lui, îl defăimau, îl huleau și făceau sfat ca să-L prindă și să-L omoare.

El cu tină a uns ochii orbului, adică cu puterea sa Dumnezeiască a ridicat vălul care-i acoperea lumina ochilor, nelăsându-l să vadă și el lumina soarelui și frumusețile mâinilor lui Dumnezeu. Văzându-l cel mai mare doctor al omenirii, și știind că El cât va fi în lume lumină să fie lumii, a dat orbului cel mai scump lucru pe care-l are omul «lumina ochilor». Câtă bunătate, cătă iubire, cătă dragoste pentru această omenire rea a avut Dumnezeu și Fiul său Iisus, dar această lume, neînțelegând natura sa Dumnezeiască l'au scuipat, l'au bătut și l'au răstignit!! Iisus a dat lumina ochilor acestui orb, ca El, cel ce din naștere nu văzuse, acum văzând să să preamărească puterea lui Dumnezeu, iar vălul care întuneca ochii și mintea fariseilor și cărturarilor să se ridice odată, să vadă și ei că Iisus Hristos cu adevărat este fiul lui Dumnezeu. Dar n'au văzut, n'au înțeles!!

Fariseii și cărturarii erau orbiți de păcate, că dacă cineva îi atăca spunându-le pe față nelegiuirile în care trăiau și păcatele care le rodeau sufletul, începeau să-l urască și să-i urzească fel de fel de învinuiri, apelând la puterea legilor, sau conformându-se obiceiurilor tradiționale, îl omorau. Această orbire, această întunecare a minții care a fost acum 2000 de ani și mai înainte, s'a strecurat dealungul vremilor până la noi și se va strecura și de aici înainte. Omenirea de astăzi, pretinsă creștină, îi place să trăiască în păcate, îi place să trăiască în desfrâu, în răutăți, desconsiderând adevărul și lăsându-se târâtă pe făgașul acestor păcate, care o duce spre prăpastie. Firea omenească mai ușor se pleacă spre rău decât spre bine.

Ochiul orb de păcate nu poate să audă de virtute, de iubire, de bine, de adevăr, după cum orbul din naștere nu putea să vadă sfânta lumină a soarelui. Deși este lumină în lume, oamenii păcătoși umblă în întunerec. Acest văl greu care s'a lăsat peste ochii lumii nu se poate ridica decât prin credință și fapte bune. Prin părăsirea pentru totdeauna a drumului care duce spre porțile iadului și apucarea unui drum nou care este Sf. Evanghelie. Apa Siloamului, rece și vioaie, sfințită de Dumnezeu, este apa cea vie a învățăturilor blândului Iisus, care dacă cineva ar gusta din ea sau s'ar spăla cum a făcut orbul, vălul cel negru al întunericului s'ar deslipi depe ochii omenirii păcătoase, cum s'a ridicat depe ochii orbului.

Doamne Iisus Hristoase, Tu care ești lumina lumii aceștia, nu lăsa vălul cel greu care întunecă ochii și lăsa pașii să ducă ființa omenească spre pierzare, prin puterea ta cea Dumnezeiască, fă să se ridice acest văl întunecos și ca orbul ce L'ai vindecat, creștinii să meargă spre lacul Siloamului ce este în sf. Biserica Ta, și acolo să te slăvească pe tine, Dumnezeule atotputernic.

Amin.

Pr. D. Iliescu-Palanca.

Rugăm stăruitor plătiți abonamentul

Foloasele literaturii

Dacă pentru unii, literatura aceasta atât de variată, din toate punctele de vedere, constitue un balsam dintre cele mai binefăcătoare pentru unele momente ale vieții lor, e tot atât de adevărat că pentru alții, ea este un domeniu cu totul ignorat. Și cât de condamnabilă este această atitudine a celor din urmă, când de foarte multe ori îi auzim vorbind cu desgust despre «plictiseală» — și în consecință, pentru înlăturarea acestei stări de stagnare sufletească, îi vezi căutându-și așa zisele «distracțiuni moderne».

Desigur că n'am să viu cu afirmația că numai literatura ar fi un mijloc pentru organizarea distracțiilor judicioase, dar pot spune că ea este cea mai la îndemână dintre toate mijloacele cari ar putea concura la aceasta. Și pentru a determina pe aceia care până acuma n'au înțeles rostul literaturei, ca să înceapă să-i guste frumusețile, voiu căuta ca în câteva cuvinte să arăt foloasele ce literatura poate să aducă tuturor acelora ce îi vor da considerația meritată.

Luând recreația, nu ca o întrerupere completă a activității noastre, ci numai ca o variație a ocupațiunilor, înțelegem ușor că:

1). Un prim folos pe care literatura îl aduce cetitorului, este procurarea unor clipe de recreație — distracție — care te vor sustrage, pe nesimțite, plictiselei.

2). Multe fapte din cele cunoscute de noi, devin interesante prin forma literară în sensul, că de și comune ca fond și acțiune, vor fi sorbire cu nesațiu, atunci când pana scriitorului le colorează într'un mod deosebit.

3). Desvoltă puterea de pătrundere, spiritul de observație, la baza acestui punct existând constatarea că faptele descrise, au totdeauna motivarea și analiza lor, care te vor obișnui a face la fel, atunci când vei avea de judecat situații.

4). Imbogățește cadrul cunoștințelor propriu-zis intelectuale, literatura cuprinzând în mare parte și chestiuni științifice și informative.

5). Imbogățește și inobilează sentimentele, căci de multe ori căzând în stare de admirație pentru caracterele eroilor, împrumuți din sentimentele lor, găsindu-le descrise în bucata cetită.

6). Moralizează în mod direct, dând sfaturi de conduită, în diferite împrejurări, unde omul trebue să se afirme ca element de desăvârșit altruism, dreptate și adevăr.

7). Moralizează în mod indirect: creind situații din cele mai ridicole personagiilor și fără a-ți spune că nu e bine a te găsi în asemenea situații, înțelegi singur, în mod destul de bine, că ele trebuesc evitate.

8). Desvoltă limba, puterea și forma de exprimare, obișnuindu-te cu stilul ales literar, dela care ai de împrumutat frumusețea compoziției și cuvinte alese.

Deducem ușor dar, că literatura aducând vădite foloase cetitorilor se impun pentru obținerea lor, anumite condițiuni ce nu pot fi trecute cu vederea:

a) A alege bine de tot cele ce trebuesc cetite, căci în produsele multor edituri, se găsește și «marfă de piață».

b) A ceti cu atenție și înțelegere.

c) A căuta să pui în practică cele de mai sus.

Gh. I. Damaș

UITARE...

E cald. Soarele își trimite'n voe razele argintii, pe bolta senină și albastră a cerului. La marginea satului ce se pierde între cele două dealuri pleșuve, stă aproape să cadă casa lui Moș Gheorghe. Infățișarea ei mă doare și mi trezește în suflet amintirea trecutului. Prin acoperișul desvelit, bloaia cade în voe; iar prin găurile pereților de nuele, vântul trece nepăsător ducând cu el întreaga liniște în cine știe ce parte a locului.

In serile senine de vară când totul doarme, dus sub povara somnului liniștit, se aude numai glasul melancolic al cucuvelei, ce răsună tainic în adâncul nopții...

Printre ramurile celor doi castani ce-și întind umbra fantastică, luna își aruncă razele ei slabe, pătând cu dungi misterioase pereții umezi și reci...

...Acum pe bătrân nu-l mai văd ca odinioară cu mersul încet ...și adâncit în visurile lui, care-i erau atât de scumpe și dragi. Fața îi era blândă, fruntea senină, iar sub sprincenele stufoase se ascundeau ochii negri ca fundul de prăpastie, ce-ți inspirau o adâncă duioșie și multă încredere. Părul îi cădea pe spatele gârbov în șuvițe subțiri și aurii...

. . . . . .

Azi din casa lui Moș Gheorghe n'a rămas decât o ridicătură de pământ, umbrită de cei doi castani.

«Peste tot ce a fost s'a așternut uitare»!..

...In garduri vechi de țintirim, sub freamătul plopilor, o cruce strâmbă și învechită de negura vremurilor, străjuește mormântul uitat... al bătrânului!..

Ion N. Drăgan

Complexă

Tu, ai rămas lumina care
Imi luminează și acum —
Acelaș răsărit de soare
Cu al amurgului parfum...

Tu, ai rămas văzduhul
Aceluiaș senin de primăvară —
O zi de o frumusețe rară
Ce 'și poartă duhul
Și azi, în inima mea tristă —
Dar, totuși, optimistă...

Tu, ai rămas aceeaș 'naltă simfonie
Cu profunzimi de vis dumnezeesc —
O bogăție
De muzică de sufletesc...

Tu, ai rămas iubirea —
Complexă cum e stupul;
Căci, tu, al fost și ești: gândirea
Și inima și sufletul și trupul...

Cridim

Bolnava....

Totul râde a primăvară...

Soarele își sprijină razele mai puțin piezișe peste pământul desmorțit, topind zăpada de pe dealuri, lăsându-le golașe...

Păraiele guralive aleargă vesele la vale, pe când harnicile albine zumzue ușor prin aerul primăvăratec. Cerul senin ca albastrul mării, îl oglindesc locurile văilor străjuite doar de trestiile aurii și însoțite dn sgomotul broaștelor din lac... O turmă paște liniștită pe pajiștea verde, iar mai la o parte miei sar sprinteni peste iarba mătăsoasă.

Glasul clopotului și al fluerului răsună în cadențe dulci, dând farmec peste tot... Mugurii zâmbesc nevinovați pe crengile despoiate, iar vântul adie lin, peste lumea veselă. In mijlocul acestor frumusețí, te simți altfel, trăești clipe sfinte, sufletul sboară către Divinitate... Nemernicia cedează în fața acestor momente... Glasul codrilor bătrâni învinge trufia...

... Numai Lenuța, palidă și tristă, privește de pe prispă frumusețea încântătore ce se desfășoară printre crengile goale ale bătrânului nuc din fața casei. Sufletu-i tresaltă de bucurie și cum n'ar voi să alerge și ea cu ceilalți copii!...

Dar e istovită de boală... Fața-i palidă arată cât de mult a suferit..., — câte chinuri a îndurat... Așa a rămas de slabă, încât nu-ți vine să crezi că a împlinit zece ani la Florii.

Ochii albaștri ca marea și auriu-i păr, îi sunt singurile podoabe care mai dau de bănuit că ființa ce stă acum pe prispă îmbrăcată cu o haină veche, — e Lenuța, — fetița sburdalnică de acum un an... Ca prin vis aude glasul unui cârd de cocori ce se 'ntorc iarăși la noi... In urechi îi sună tristul glas al unui alt cârd de cocori, ce-au salutat-o astă-toamnă la plecare... și acum ei se reîntorc, iar ea tot bolnavă tot fără putere... și două lacrimi îi apar în ochi.

O clipă-i fulgeră momentul de atunci, când a început să o doară capul, să nu aibă poftă de mâncare... când a căzut la pat și... biata mamă sfâșiată de durere alerga în toate părțile. Dar aceste amintiri îi fac rău, vrea să le uite... închide ochii dulci și lasă gândul de-i colindă peste meleaguri zâmbitoare... Fu trezită din visu-i dulce de mamă sa.

Biata mamă..., cum a mai slăbit de când i s'a îmbolnăvit odorul... Nu a mai avut o clipă de bucurie de atunci.

— «Cum te mai simți, Lenuțo?» zise mama cu un ton blând, fetiței care îi aruncă o privire nevinovată.

— «Bine, mamă...—răspunse fetița—dar, aș dori să mergem puțin în grădină, căci mi s'a urât de-atât timp stând mereu în casă... Vrei?!

— «De ce să nu vreau, fetița mamei, chiar acum mergem»!

Pornesc încet, încet... pe cărăruia veche,.. Vișinii îi zâmbesc prietenește parcă ar voi să-i spună că o cunosc și n'au uitat-o. Un vânt molatec adie ușor, aducând pe aripile-i glasul trist al clopotului, care anunță că s'a mai dus unul dintrei cei vii... din lumea durerilor...

— «Mamă, pentruce trage clopotul»? întrebă fetița.

— «E mâine sărbătoare Lenuțo dragă și chiamă pe credincioși să meargă la biserică»— și-și întoarse fața, căci lacrimile îi cădeau repezi peste obrajii sbârciți.

— «Ce frumoasă e primăvara mamă! eu aș dori să fie nesfârșită, căci acum nu mă mai simt bolnavă; sunt plină de puteri. Oare mă voi face bine mamă să pot alerga pe unde-mi place»?

— «Da, mamă, te vei face, căci bun și îndurător e Dumnezeu...

Umblară toată grădina. Ce fericire pe Lenuța!

Ce orizont azuriu are în față, când se gândește că va fi sănătoasă și atunci va putea să se joace cu toți aceia cu cari împărțea pe vremuri bucățica de pâine!..

Se'ntorc liniștite, ființele ale căror gânduri sunt îndreptate către Divinitate, cerând îndurare. Un câine mai latră în răstimpuri...

Amurgul și-a întins pânza-i cenușie peste satul sgomotos, de mult... Lenuța s'a culcat. Stelele sclipesc vesele pe bolta de cristal; iar de după nucul secular apare luna ca o sfântă, proptindu-și lumina argintie peste pereții înălbiți...

Se ridică sus... nu se mai aude nimic...

Mama, tot pe scăunelul ei, stă pe prispă, frământată de același dor... furată de același gând îndreptat.

Teodor Munteanu

Doxe-Paradoxe

O iubire lipsită de evlavie este numai o biată oscilațiune între atâtarea și potolirea simțurilor.

Sunt unii oameni cari au sufletele așa de uscate, că până și dumnezeul lor atunci când îl au... fiind o emanațiune a sufletelor lor, e și el chircit...

Fiecare om are cerul său în suflet, numai că cei mai mulți îl au: închis. Căutați de-l faceți să li se deschidă.

Cridim.

→ Cetiți și răspândiți „Cultura Poporului“

Musca nedisciplinată

de D. I. DOGARU

E după amează.

In cancelaria primăriei notarul Vanghel Pădureanu și Panaghiță, secretarul scriau năduși, cu gulerul cămășii desfăcut în două părți, cu batista supusă împrejurul gâtului. Din comuna vecină li se anunțase că venea Pretorul plășii în inspecție.

Penițele scârțâiau tremurătoare, ca un scâncet gâtuit.

— Grozav pârjol, domnule notar răsbi să îngâne Panaghiță, ridicând capul cu greu depe filele gălbui ale unui registru gros.

— Tii, măi băete, foc nu jucărie; te pomenești că ne crapă capul de **solație...**

Notarul ciocăni ușor cu vârful tocului în mușamaua depe masă.

Prin crăpătura ușii se ivi Isac, omul de serviciu.

— Moș Isac, ia mai adă-ne o cană de apă rece, de la fântână. Tii, măi băete, am **consumat** astăzi o vadră de apă. Ia te uită tu, afară nici frunza nu se clatină; și musca a adormit de toropeală.

Dar în aceiaș clipă în ciudă parcă, o muscă se așează pe mâna grasă și scăldată de sudoare a domnului Notar.

— Na, vezi mă gâza naibei, vrea să-mi arate că nu-i așa cum spun eu. Și ca s'o pedepsească pregăti mâna și dădu s'o prindă. Musca se săltă sprinten, iar Vanghele isbi cu voinicie călimara ce-și goli cerneala peste tabloul la care lucra, musca oprindu-se tocmai sub cutia care adăpostea elementele galvanice ale telefonului.

— Phii ce făcuși dom'le Notar! Ai mâzgălit bunătate de tablou!

— Dă-l în colo de tablou, măi băete, dar nu mă las până ce n'oi pune mâna pe afurisita de gânganie.

După isprava făcută, musca se așeză pe ciocul de lemn al cucului de la pendulă și nepăsătoare își freca cu picioarele dedinapoi aripile. Notarul puse un scaun în dreptul ceasului și cu o riglă goni musca urmărindu-i locul de așezaare.

Bâzâind supărată musca făcu câteva rotocoale pe sus apoi se opri pe fața lustruită a unei hărți de perete.

Domnul Notar ștergându-și cu dosul mâinii apa depe frunte se apropie cu atenție de inamic. Atunci Isac desfăcu ușa aducând cana cu apă rece de la fântână.

Panaghiță îi făcu un semn abea de înțeles ridicând din sprincene pentru al pune *în curent cu studiul operațiilor.*

— Ușor Isac, să surprindem inamicul.

Dar când mai avea un pas până la linia dușmană un foșnet produs din nenorocita de imprudență a lui Isac, făcu să sboare musca.

— Afurisitule! răcni Panaghiță, ieși afară, te-ai demascat inamicului.

Omul se retrase umilit trăgând după sine ușa fără a o închide.

— Inchide ușa se răsti notarul, vrei să iasă afară?

Urmărirea reîncepu.

— Panaghiță, puiule, miorlăi notarul, nu lăsa să-mi scape prada.

Secretarul sări de la masă. Luă din cuer pălăria de pae. Musca prinse de veste că nu i a bine cu dânsa. Acum căuta să scape teafără. Dar răsbunătorii n'o slăbeau. Scotoceau prin ungherele unde se ascundea căutând cu orice chip s'o execute. Când trecu prin dreptul capului, Panaghiță roti pălăria svârlind-o crud după muscă. Insecta scăpă, dar pălăria dând de tăria zidului sări înapoi și pocni sticla mare a lămpii semănându-i cioburile pe jos.

Notarul măsură o clipă în minte stricătura ce o făcuse și, mai înfuriat porni prigoana. Ridicând un scaun pe masă se urcă sus pândind ca un vânător prada trimisă de larma gonacilor.

Panaghiță bagase batista în vârful riglei și o agita împingând musca spre notar, care cocoțat pe scaun stabilea stângaci echilibrul trupului greoiu.

Secretarul bâzâia ca bondarii, sâsâia ca gâscanii, credea că prin sunetele ce le scotea va speria direcția muștei.

Domnul Vanghele aștepta gâfâind înarmat cu un registru. Musca trecu însă prin fața notarului. Acesta încărcat de ură uită momentan poziția supra pusă și șubrezimea piedestalului. Când musca ajunse în dreptul lui, voi să-i dea o lovitură decisivă. Dar o dădu cu toată puterea în gol, căci scaunul se clătină și perzându-și cumpătul căzu rostogolindu-se depe masă pe podea.

Secretarul sări în ajutor ridicându-l. In cădere bietul om se lovise rău la cap și-și scrântise un picior. O sudoare rece îi brăzdă fața roșie ca o coajă de rac fert. Se mișcă doi, trei pași sprijinindu-se de mese și marginea ferestrelor.

Atunci deschise ușa Pretorul și rămase mut în fața acestui tablou: hârtii împrăștiate pe jos, cerneală vărsată pe hârtii, cioburi de sticlă de lampă și scaunul răsturnat cu picioarele în sus.

— Ce faceți voi, mă? prindeți muște?

Secretarul se furișă tăcut la masă și începu să scrie ca și când ar fi fost singur.

— Trăiți domnule Pretor, o blestemată de muscă nedisciplinată ne-a făcut tot pocinogul, rosti notarul Vanghele Pădureanu, ca și cum cu această desvinovățire se descărcase complect de răspundere.

Rugăm să ni se trimită articole cât mai scurte.

LACUSTA

— (Urmare şi sfârşit) —

Mijloacele de Combatere

a. MECANICE, b. CHIMICE, c. BIOLOGICE.

a. Mijloacele mecanice: *uciderea directă a insectelor.* Metoda cea mai practicată în toţi anii şi chiar în anul acesta întrebuinţat în România cu ocazia invaziei citate, este sistemul şanţurilor largi de 60 c. m. şi adânci de 50 cm. cari înconjoară regiunea învadată cu lăcuste; iar din 2 în 2 m. şanţurile sunt adâncite cu încă 70 cm.

Insectele căutând să meargă înainte cad în şanţ, şi atunci când această operaţie se face prea încet, stolul de lăcuste este mânat din urmă cu larmă de surle şi tobe, pentrucă speriindu-se, grăbesc salturile, căzând astfel în şanţ, iar ultimele insecte sunt măturate. Acesta este astupat cu pământ care se bate cu maiul pentru a le ucide, şi la nevoie, se fac alte şanţuri paralele cu primele.

Distrugerea ouălor este necesară, operaţie care se poate face uşor cu copiii de şcoală sub direcţia unor agenţi care cunosc locul unde sunt depuse şi mijloacele de distrugere a lăcustelor.

b. Mijloacele chimice *de combaterea lăcustelor sunt stropirea acestora cu diferite substanţe chimice, arderea cu petrol, etc.*

In coasta de Nord a Africei, Tunis, Algeria şi Maroc, sunt regiuni de mii de hectare unde lăcustele apar din îndepărtările continentului African, în stoluri enorme la înălţimi de 1000-1500 m. încât întunecă cerul pe unde trec. Autorităţile franceze au întrebuinţat anul acesta pentru prima oară, stropirea stratului de lăcuste de la înălţimi mici,— atunci când s'au oprit din sbor, — cu un acid, cu ajutorul aeroplanului, după care insectele adunate în grămezi, au fost stropite cu petrol, cărora li s'au dat foc.

In combaterea lăcustelor din pădurea Cuigiuc din Dobrogea s'a întrebuinţat stropirea acestora cu un preparat, având la bază arsenic, cu ajutorul unor stropitoare speciale purtate de echipe de oameni.

c. Mijloacele biologice *de combaterea lăcustelor sunt pasările care trăesc în Delta Dunării şi cari se hrănesc cu aceste insecte, numite* **acridofage**, dintre cari cele mai importante sunt: *graurul, ciovlica de mare, barza, barza neagră*, astăzi se văd tot mai rare din cauză că au fost speriate de vânători pentru penele lor.

In România lăcustele apar în stoluri mai mult sau mai puţin numeroase aproape în toţi anii; deaceia ar trebui ca Ministerul Agriculturii şi Domeniilor să răspândească locuitorilor din regiunile bântuite de această plagă şi chiar în restul Ţării, diferite publicaţii cu ilustraţii, pentru ca fiecare agricultor să cunoască modul de înmulţire şi mijloacele sigure de combatere, evidenţiind pericolul ce ameninţă recolta în cazul când nu s'a denunţat locul unde se depun ouăle, sau focarele de larve, încă din primele ceasuri ale apariţii.

Adm. Căpit. Ovid Constantinescu

Nutreţ artificial: Lucerna

Ca să te poţi numi cu adevărat bun şi fruntaş agricultor îţi trebueşte: 1. minte sănătoasă, 2. Animale bune, de rasă, şi 3. Unelte solide şi bine construite în a brăzda, grăpa sămânţă şi tăvălugi pământul.

Să fii cât de străin de satul prin care treci odată şi toţi locuitorii care te vor vedea cu vitele: cai, boi, bivoli, care-ţi trag carul, îşi va face ideie bună sau rea de tine, după cum sânt vitele grase şi bine îngrijite, sau slabe şi murdare.

Oamenii de bine doresc ca toţi locuitorii ţării noastre, indiferent de naţionalitate sau religie, să fie în plăcută situaţie, atât cât privesc uneltele de lucru şi mai mult în a avea vite bune, pentru poverile dela ţară.

Mă voi opri a spune ceva despre unul din cele mai însemnate nutreţuri artificiale, şi anume, despre lucernă, una din principalele nutreţuri pentru vite.

Această mult preţuită hrană se seamănă primăvara, într'un loc, cu arătură adâncă, din toamnă. Inainte de a se arunca sămânţa, se grăpează bine locul şi'n urmă se asvârle ovăz: patru duble la pogon. Se explică: Sămânţa de lucernă este foarte mică. La cea mai mică adiere a vântului va fi spuberată şi prea mult îngrămădită în acelaş loc; mai este de spus; că după ce am semănat ovăzul trebueşte grăpat, căci lucerna va fi prea adâncită în pământ şi colţul de lucernă va muri până nu a ieşit în faţa pământului. Iată dece e bine a se semăna ovăzul singur şi apoi să-i urmeze lucerna.

La vremea secerişului, ovăzul va lăsa liberă întinderea din pogon şi nutreţul nostru va rămânea stăpân pe loc. Dacă nu e făcută de coasă, desigur e minunată pentru păşunat.

Nu e tocmai bine a lăsa vita să pască în primul an. Rădăcinile firişoarelor sunt prea fragete şi se smulg uşor.

La al treilea an, lucerna este în cea mai bună aşezare. Se poate ca la o lună dupăce am cosit, să aşezăm al doilea rând de brazde, peste loc.

Ce bucurie face această plantă albinelor, şi ce folos mare va aduce apicultorului prin aceea, că coşniţele se va umplea cu miere din florile ei!

Iarna vitele vor avea un nepreţuit de mare aliment, de întărire, îngrăşare etc., dacă agricultorul va îngriji ca în timpul uscatului, s'o potrivească, nu prea tare să se usuce căci se va sfărâma şi-i va cădea frunzele.

N. Teţiu

O PROPUNERE

EDUCAŢIUNEA MEDICO-SOCIALA IN COMBATEREA ALCOOLISMULUI

Dr. Gr. NICOLAU
pensionar

La ţară mamele merg sărbătoarea, împreună cu famila bărbatului la cârciumă şi acolo mama înmoaie degetul în rachiu sau ţuică, şi apoi îl bagă în gura copilului să sugă; aceasta este un fel de alcoolizare a copiilor. Iată dar învăţătura ce se trage din educaţiunea socială, iar ca concluziune, mama incapabilă de a alăpta, înlocueşte laptele de mamă prin laptele de vacă, dar aceasta este în paguba copilului, căci Doctorul Benge examinând laptele diferitelor animale; a găsit că laptele mamei omeneşti conţine cu mult mai multă lecitină adică acea substanţă care continuă la plăzmuirea sistemului nervos.

Materiile ce grăbesc creşterea fizică, se află puţine în laptele omenesc de aceea în seria animalelor omul creşte relativ mai încet, el creşte în 20—21 de ani pe când ori şi ce altfel animal în 2—3—5 ani.

Deci este oprit ca femeei în tot timpul sarcinei şi al alăptării să i se dea: vin, bere, sau rachiu.

Congresul pentru protecţia copiilor ce a avut loc acum câţiva ani în Franţa Dr. Deport şi Delcourt au demonstrat în mod luminos că în multe cazuri convulsiunile epileptice ale noilor născuţi, n'au altă cauză decât alcoolismul uşor al doicelor (respectiv mama), ei au citat un caz tipic în care convulsiunile reîncepeau, ori încetau, după cum doica respectivă sau mama bea sau nu bea alcool sau bere.

Un Doctor francez Rebaul din Numes, Directorul unui ospiciu de alienaţi cercetând copiii mai multor părinţi alcoolici, a constatat următoarele:

1) Un băiat de 5 ani cu ţeasta capului strâmbată, urât idiot, cu tremurături şi înţepenirea picioarelor.

2) Doi alţi copii de patru ani, altul de 7 luni au apă la cap (Hidrocefalie). 3) Un copil de 26 luni are epilepsie. 4) Un copil de trei ani suferă de spasm, încă dela etatea de doi ani, 5) alţii erau atinşi de paralizia piciorului drept. 6) O fetiţă de 12 ani are toată partea stângă a corpului paralizată, cu mâna stângă mai scurtă decât cea dreaptă. 7) Un băiat de doi ani are piciorul stâng paralizat ceilalţi copii în număr de şase toţi au murit mici.

8) Un alt băiat de 13 ani are şira spinării strâmbată şi nu poate face aproape nici o mişcare. Credem că asemenea fapte nenumărate, când sunt luate cu atenţie şi judecate îl fac pe fiecare să înţeleagă primejdia alcoolismului pentru urmaşii lui.

Dealtfel nu numai când cineva este alcoolic, ci şi când s'a întâmplat numai să fie beat în momentul zămislirei, transmite o moştenire alcoolică urmaşilor.

Este stabilit şi clinicește de Dr. Cliniciani că băuturile alcoolice consumate în doză cât de mică, provoacă excitarea unor facultăţi a spiritului copilului, sau adolescentului. Efectele persistă câte două zile în şir şi dacă continuă de obiceiu copiii să bea la masă bere sau vin, creerul lor nu se poate întrema şi astfel survin turburări cronice; aceasta este explicaţiunea că la copiii deprinşi cu vin sau alcool se observă o pronunţată aversiune pentru şcoală, în orice caz incapacitatea patentă de a asimila hrană intelectuală. Astfel se explică de ce copiii devin rău crescuţi mincinoşi cu predispoziţie la furt şi toate acestea se văd între 12—18 ani, la care etate încep multe boale nervoase incurabile.

In afară de casa părintească şcoala trebue să fie un teren propice pentru lupte contra alcoolismului. Sarcina profesorilor, institutorilor sau învăţătorilor e însă foarte grea şi aceasta din cauza lipsei de concurs, a părinţilor în ce priveşte îndrumarea şi educaţia copiilor, precum şi lipsei de orice sancţiune, în pedepsirea copiilor în şcoală. Atenţiune specială se va da copiilor alcoolicilor recunoscuţi pentru că aceştia sunt cei mai expuşi pericolului.

Faza III din educaţiunea Medico Socială, adică a persoanelor majore şi bătrâne. In această clasă socială începe adevăratul contact de băuturi de aici înainte se vede că alcoolismul nu atacă numai organele individului ci atacă şi pierde generaţiunile viitoare. Această boală socială, băutura este cu atât mai periculoasă, cu cât te fură, te înşeală pe nesimţite, pe neştiute, îţi fură mintea, atăcând sistemul nervos biciuind mai întâi creerul şi apoi periferia.

Crima şi nebunia au adesea aceeaşi origină, alcoolismul, sau abuzul de băuturi spirtoase a părinţilor care are mare înlluenţă asupra eriditătii. Să citâm un caz urmărit de profesorul Pellman dela Universitatea din Bonn, care s'a ocupat special, făcând observaţii asupra urmaşilor unei femei Ada Surchi ce murise alcoolică în etate da 60 ani.

Această femee a avut 834 de urmaşi, copii, nepoţi, strănepoţi, urmărind descendenţii ei, a dat de urma a 709 urmaşi, din care 105 erau copii nelegitimi, 142 cerşetori, 146 epileptici 64 betegi schilozi fără degete, fără mâini orbi mâinile strâmbe şi picioarele, 181 prostituate, 79 osândiţi pentru diferite crime. Iată dar cum se evidenţiază că datorită băuturilor alcoolice sau beţiei de alcool, pe urma unei alcoolice, n'a fost nici un descendent teafăr.

Dintre toate băuturile cea mai otrăvitoare, este absintul care se fabrică din alcool şi din o plantă numită în popor pelin, iar ştiinţificeşte se chiamă Artimizia Absenti.

Efectele absentului sunt distrugătoare, consumat în fiecare zi dă naştere la convulsiuni (spasmur) abuzul lui provoacă epilepsia chiar la adulţi fără să fi avut epilepsie ca copil. Epilepsia băuturii de absent se declară târziu, şi până ce epilepsia ea o formă gravă, cel ce pătimeşte de această boală are din când în când friscane adică forma epileptică frustă (adică încriminări trecătoare) iar alte ori capătă o paliditate uşoară şi fulgerătoare.

Pentru a preîntâmpina pericolul ce îl prezintă abuzul absentului, în Franţa s'a făcut o lege specială (MinistrulCailleaux 1924) prohibind cu desăvârşire vânzarea absentului.

Tot băuturi periculoase sunt acelea care se fabrică din amestecul alcoolului cu anumite extracte (esenţă) din plante şi burueni care le dă un miros, gust şi culoare deosebită. Extractele ce sunt vătămătoare omului provocând epilepsia sau accesele falşe de epilepsie care se fac ca şi epilepsia falşă sau fulgerătoare.

Esenţele cele mai vătămătoare la noi cunoscute de periculoase ca şi a pelinului sunt extrase din marar sau din cimbru; s'au făcut mai multe experienţe spre a observa efectele esenţei de cimbru astfel subt un clopot de sticlă, sau aşezat un purcel şi printr'o deschizătură, experimentatorii au injectat în clopot cu un pulverizator mai multe picături de esenţă de cimbru; purcelul dădu semne de neliniște, căzu se izbi în clopot, guiţă la început mai tare apoi din ce în ce mai puţin mai slab până ce muri de epilepsie.

Esenţa de marar este mai otrăvitoare de cât cea de pelin şi cimbru (astfel se găsesc rachiurile colorate din cârciumile noastre). O altă esenţă întrebuinţată e Angelica, cu un efect fulgerător. Acestea sunt buruenile şi rădăcinele ce le vând femeile în piaţă pentru diferite boale pretinse, ce se iau cu rachiu. Boabele de emifere, Ismişoare şi Leventica puse în rachiu, influenţează în rău asupra sistemului nervos şi prepară o descendenţă de epilepsie. (va urma)

In memoriam!

Românismul îşi serbează în vremuri de îngrijorare şi încordare — simbolul culminant.

E în sărbătoarea aceasta de entuziasm emoţionant, de sinceritate curată, s'o mărturisim fără ocol, şi-o pată de 'ntuneric.

Fireşte că un simbol ce captivează sufletul într'o reculegere de vioae sănătate uscând fugarnic sudoarea tâmplelor — interzice o privire atentă spre ceea ce-a fost.

Sufletul omenesc trăeşte larg ceeace i se dărueşte fără a se 'ntreba de izvor şi de despicătura de humă de unde izvorul ţâşneşte limpede şi darnic.

E legea revoltător de neschimbătore: «morţii cu morţii, viii cu viii»—, o lege care dealtfel este o binefacere a dumnezeirii prin înstăpânirea liniştii creeatoare în sufletele uneori adânc şi dureros clătinate în însăşi credinţa lor.

Dar când simbolul acesta se ridică la înălţimea unui cult hotărâtor pentru existenţa unei întregi naţii, când el constitue religia inspiratoare a unui popor cuminte şi răbdător până la renunţare, e-o poruncă ce nu suferă palma unui refuz nesocotit, de-a nu se arăta desinteresul şi desfăşurarea de limpezime sufletească a celor ce-au contribuit hotărâtor la naşterea şi întărirea ca o normă de conduită de fiecare zi a acestui simbol.

Puternicia legii mai sus pomenite, caută par'că ciudos s'aştearnă uitarea peste Ei. Şi pentru ei articolul meu vine nu ca o mângâere, ci ca o datorie căruia nu-i pot rezista.

Regele Carol şi Ferdinand ce odihnesc sub înfrigurarea lespezilor dela Mânăstirea Curţii-de-Argeş sunt Ei.

Românismul — în ziua de zece Mai a fiecărui an încrustat în granitul timpului — în cartea adevărurilor sale de cuminte purtare şi obligaţiuni ce nu se refuză, trebue să-şi impună cald şi înoitoarea de energii, aducere aminte a acestor mari şi hotărâtori cititori.

Nu flori şi nici lacrimi vremelnice ca neprihănirea unui fulg de zăpadă

Soare 'mbelşugat ca o dâră de must ce curgând din ciuberile toamnei sângerează huma — se cuvine Lor.

Pentru Ei deci soare.

Const. Onu

Basmul

Născocitor de stele
De visuri şi prohoade,
Te sfarămi în inele
Şi 'n taine de noroade.

In chip de jupâniţe
Cu salbe de cicoare
Sunt umbre de portiţe
Şi răsărit de soare.

Eşti leagăn de cuvinte
Şi zumzet de albină...
In vremurile sfinte
Eşti tindă de lumină.

Ion Constantinescu—Stejar

Altiţe şi Bibiluri

Ziua Mamei—Moşii—Expoziţia de cusături Naţionale dela Cassa Şcoalelor

Ziua mamei

O mână de femei serioase d'o bucată de vreme, se sbat ca să ne mai oprească după povârnişul spre care alunecăm zilnic. Succesul e aproape nul pe toate căile. Orice iniţiativă e palidă şi orice 'ncercare bună şi sănătoasă, nu este ocrotită de nimeni, sau chiar de este aşa apoi totul se'ncepe cu sgomot şi cu fast şi se termină cu scandal, sau cu lucru căzut în uitare!

Dar unde sunt mamele? Corelia mama Grahilor, Mama lui Ştefan cel Mare? Mamele? Ce ştiu mamele de azi de ziua lor dela Ateneu, ori dela Fundaţia Carol? Unele sunt în fabrici; unele pe ogoare; unele la birouri, la catedre la spital iar copiii lor chiar când caută să le spună poezii şi să le dea mănunchiuri de flori, dau ori de dascăli încruntaţi şi acri, ori de madame străine.

Pe la şcoală arare ori dacă mai trec părinţii.

In multele lor ocupaţii neglijează cea mai sfântă datorie: îngrijirea Copilului.

Mamelor, părinţi, nu uitaţi acest lucru!

Moşii

Zicem toţi cuvântul acesta, ne ducem în târgul care se face anual şi care a degenerat teribil, căci are un viţeleim. Nimeni nu ştie ce însemnare are Târgul Moşilor. Se făcea mai în toată ţara odinioară acest târg, în amintirea războiului dintre Matei Basarab şi Vasile Lupu şi'n el era întâlnirea tuturor acelora cari pierduse vr'un strămoş în acel războiu acolo cumpăra fie care ce putea s'acasă împărţea pomană pentru sufletul lor!

Azi Târgul Moşilor este o adunătură de neguţători hrăpăreţi cari-ţi iau pielea depe tine, şi-ţi bagă otrăvuri în stomac; cântecele şi jocurile strămoşeşti s'au schimbat în jaz, tanguri etc. şi 'ntâlnite la Moşi. Aci mai sânt: beţivi, hoţi de buzunare, viţei cu două capete, lipovenii, panglicarii, şuitarii. Păcat!

Expoziţia dela Cassa Şcoalelor

In fiecare an, în luna Mai, se făcea la Cassa Şcoalelor câte o expoziţie destul de interesantă cu obiecte lucrate în şcoalele noastre de industrie casnică, şcoli puse unele pe lângă şcoalele profesionale, secundare, primare, etc. Acestea toate erau îndrumate şi inspectate de d-na Cochino, azi d-na Teodorescu.

Cusăturile naţionale, scoarţele chilimurile, broderiile, în fine toată industria casnică, sub înţelepţeasca conducere a maestrelor şa inspectoarei; luaseră un avânt admirabil şi pentru multe fete aceasta era o carieră cari le ţinea ocupate. Actualul ministru a desfiinţat tot dintr'un condei. Rău că se desfiinţează asemenea industrii.

Smara

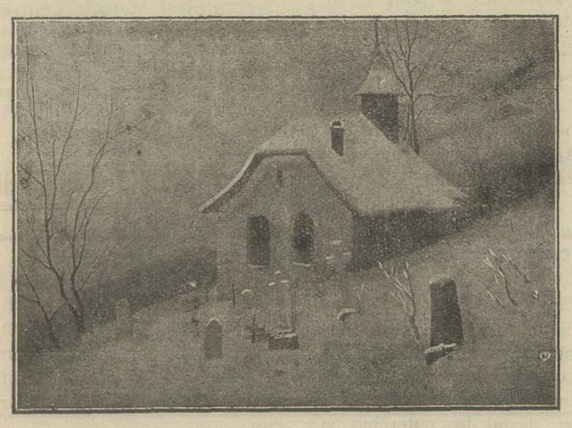

Ce este comunismul

In vremea când se găsesc minţi slabe care se topesc după comunism, trebuie să arătăm că minţile adânc pătrunzătoare, încă de înainte vreme, au văzut ce scădere ar fi un asemenea fel de viaţă socială, dacă ar ajunge să se întroneze vreodată în viaţa omenirii. Iată ce ne spune, în această privinţă d. *Ion Foti*, un însemnat ziarist al nostru, sub titlul «*Aristotel şi democraţia*», în Universul dela 11 Mai a. c. E vorba de cum vede filosoful grec Aristotel teoria comunistă. «In Politica lui Aristotel, spune d. Foti, găsim cel mai straşnic rechizitoriu contra comunismului pe care-l studiază la Creta şi Sparta. Este doctrina politică inferioară a turmei, a tribului care se deşteaptă la viaţa socială. Dacă au putut exista asemenea societăţi antisociale, motivul trebuie căutat în faptul că 90 la sută în Creta sau Sparta îl formau sclavii. Deci, uşor de înţeles, că în fond era o oligocraţie unită pentru a trăi pe spinarea celor ce-i subjugase şi etern ameninţată de ei.

«Societăţile comuniste utilitare şi nivelitoare în antichitate, materialiste, n'au dat nici artă, nici ştiinţă. N'au avut nici invenţii. Nici-o urmă n'a rămas dela ele, decât aceea a unei soldatesca, cum era Sparta, ce ştia să lupte şi să moară, dar, care, aiurea mai mult se lasă să moară decât să lupte".

Se şi vede acum din Rusia că comunismul este setea robului de a stăpâni el, dar fără niciuna din răspunderile stăpânitorului, fără grija zilei de mâine, ci numai pofta de a simţi lăfăelile puterii, cât mai apăsător pentru cei care sunt sub el.

I. S.

Ce sunt oamenii de azi?

După cum citim într'un art. al d-lui *Trancu-Iaşi*, fostul ministru al muncii, în Universul de la 30 Aprilie a. c., contele filosof Keiserling a asemănat lumea de azi cu un neam de şoferi, primitivi impresionaţi de forţă.

Trăsătura aceasta, în care se caută a se prinde felul de a fi al lumii de azi, răspunde deplin adevărului. Avem de a face cu oameni care se grăbesc, oameni setoşi să alerge, dar nu pentru vreo ţintă de împlinit, ci numai mânaţi de patima de a alerga. Deci, în aceasta, şoferi...

Dar ce este de admirat în faptul că altul aleargă? De ce aceasta umple de freamăt şi atrage?

Alergarea este o înfăţişare a puterii. Celce o face se simte mai mult ca alţii şi mulţimea îl priveşte la fel. El este fericitul care aleargă, pe când ceilalţi se târâie ca râmele!

Omul de rând este uimit de revărsarea puterii materiale, pe care o vede la altul. Aceasta îl orbeşte, îi dă ghies să i se plece înainte. Deci avem a face cu o vrajă în care cade mulţimea, fiindcă ea este alcătuită din oamenii de rând. Ce izbeşte simţurile aceia este pentru ea mare şi tare, nu ce mărturiseşte despre înălţimea morală a sufletului, despre meşteşugul omului înarmat cu mintea lui.

Iată pentru ce suntem neam de şoferi. Dovadă că suntem înapoiaţi, că astfel n'am înseta după acestea.

A. S.

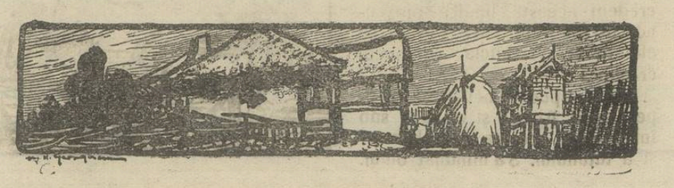

La trântă cu coana Alistar

Coana Elena Alistar, eare, de obicei, înghite în sec, când o ia cineva în răspăr, de data aceasta a fost apucată de o năprasnică zvâcnire a îndrăznelii. Şi-a luat inima'n dinţi şi s'a apucat să răspundă în «Bassarabskaia Pocita», 14 Mai, a. c. celor scrise de mine despre domnia sa în nr. dela 4 Mai a. c. al acestei foi.

Dar ce fel de răspuns?

Răspuns care se fereşte ca de foc de a lua una câte una pricinile de hărţuială, pentru a pluti numai în zbor de pasăre, a se mărgini numai la priviri de departe peste lucrurile de care e vorba. Dumneaei are numai rostiri umflate despre însemnatele lucrări şcolare care s'or fi făcând în Şcoala Eparhială din Chişinău mărturisiri teoretice, dar se fereşte de a intra în cercetarea stărilor de fapt pipăite.

Nouă ne pare foarte bine că putem sta de vorbă cu Coana Alistar. Hai s'o vedem ce poate şi în laturea aceasta a scrisului luptător, că lumea o ştie până acum ce poate în alte ogoare de lucru decât al scrisului.

Apoi dacă e aşa, hai să ne punem şi noi pe treabă şi să vedem ce răspunde şi mai cu seamă ce nu răspunde — numita cocoană.

Pricina despre care am stârnit eu vorba în nr. amintit al acestei foi a fost ceiace Coana Alistar a vorbit despre mine şi ce mi s'a spus că a făcut dumneaei la congresul profesorilor la Craiova din vacanţa Paştelui. Totuşi neînfricata doamnă nu sufla o vorbă de toate acestea. Spune dumneaei ce spune, că iubeşte pe Iisus Hristos, că are inimă românească şi a suferit pentru neam, că este gata a-şi da viaţa pe altarul patriei, că lucrează pentru literatura şi arta românească, mă rog, că în sufletul dumneaei e numai tresărire pentru credinţă şi ţară.

Dar ocoleşte cu totul materiile despre acestea, parcă n'a pomenit nimenea nimic.

O! e meşteră dumneaei în de alde astea! E mânuitoare cu multă grabă la această marfă, prin care mulţi vor să-şi croiască drum în lume. Numai că e marfă cam răsuflată. Obştea a fost păcălită cu mulţi care se umflă pe coarda naţională, iar în adânc numai nişte pehlivani.

Cât este de când Eminescu a biciuit asemenea apucături! Ţara nu se slujeşte aşa, ci cu munca râvnitoare de fiecare zi, în ogorul care ţi s'a dat să-l lucrezi.

Acolo se vede patriotismul, în pregătirea dumitate, ca să poţi face treabă bună, în sporul cunoştinţelor şi al râvnei dumitale, în căutarea cât mai multor mijloace de a face cât mai bine, A pregăti ţării acesteia meşteşugari români buni, este o mai mare faptă naţională decât a ţipa la Ateneu de sub împletituri tricolore; a da neamului acestuia învăţătoare înflăcărate, care să aibă mai la inimă treburile şcoalei decât poftirile dragostei şi alergările după baluri şi întâlniri; a da României mame bune, în loc de femei iubitoare de petreceri, care-şi lasă căminul în paragină — sunt mai mari slujbe pe altarul patriei decât oracâielile naţionale.

Lumea e sătulă de vorbe şi-i trebuie fapte. De aceia, dacă cocoana s'a apucat să-mi răspundă, nu trebuie să-mi mai vie cu aluaturi de acestea, că sunt prea uşoare de răfuit, ci să fi stat frumos la vorbă despre punctele neînţelegerii noastre. Ocolindu-le însă, dă dovadă că lucrurile stau aşa şi că nu-i e la îndemână să se descarce cu ele.

Eu am vorbit despre o cocoană care, la congresul pomenit din Craiova, tot golea paharele şi îneca lumea în fum de tutun. E aşa ori nu-i aşa?

Profesorul care mi-a adus mie la cunoştinţă lucrurile acestea, citind ce am scris eu, mi-a spus: Vai de mine! parcă ai fost acolo, aşa de întocmai le-ai scris.

Va să zică celce a văzut şi a auzit, nu găseşte că am trecut cu un fir de păr peste graniţa adevărului. Va să zică lucrurile sunt aşa. Cocoana cu pricina însă răspunde altele; că a fost preoteasă la ţară, că a fost învăţătoare...

Apoi atunci de unde a luat obiceiul să scârbească lumea cu valurile de tutun în care îşi îneacă vecinii şi să dea privelişteа urâtă la noi a cocoanelor care nu se sfiesc a pufăi în largul obştei? Aşa fac preotesele? iau năravurile proaste ale bărbaţilor şi păşesc cu ele în largul lumii?

Când zici preoteasă, parcă zici cuviinţă, ruşine, stăpânire de sine, măsură... Da, să fie o preoteasă în fruntea Şcoalei Eparhiale. E lucrul cel mai potrivit. D'apoi aşa soi de preoteasă cine a mai văzut? Oare asta e ţinuta preoteselor peste Prut? Noi nu credem aceasta, fiindcă am cunoscut preotese care purtau cu ele toată vrednicia căminului creştinesc.

Odată apucă cineva să vadă pe Coana Alistar şi o vede sub înfăţişarea aceasta a paharelor şi a tutunului. S'a minunat omul. Dacă nu s'ar fi minunat, dacă ar fi fost lucru obişnuit, nu-mi spunea.

Şi acum doamna cu pricina nu tace din gură şi vine şi mai spune că a fost preoteasă!..

Dar dacă aşa este că a fost preoteasă, atunci preoţii, care au drept de priveghere asupra Şcoalei Eparhiale, trebuie să ia însemnare de aici şi să înţeleagă că nu o asemenea «preoteasă» trebuia pusă în fruntea unei astfel de şcoale creştineşti. Nu cu astfel de purtări se pregătesc copilele care au să slujească neamului ca soţii, ca învăţătoare, ca profesoare.

Şi, cu toată supărarea, poate că tot noi suntem acei care, prin scrisul nostru, pe lângă supărare, aducem şi un pic de cumînţire numitei doamne. Căci nouă ni s'a adus la cunoştinţă în Chişinău că domnia sa a spus că se lasă de tutun.

Noi zicem: Să dea Dumnezeu! Dar dacă lucrul se va petrece, să ne mulţămească nouă, căci nici starea de foastă preoteasă, nici acea de slujitoare a medicinei n'au putut o feri de a-şi lua în spinare acest urât obicei.

Acum, dacă lucrurile sunt aşa şi dacă se dovedeşte că eu n'am spus neadevăr, de ce domnia sa mă învinuieşte de răutate că eu am scos la iveală astfel de lucruri? Adică cum? te legi de mine în plin congres şi eu trebuie să tac? aflu astfel de apucături la cârmuitoarea unui aşezământ creştinesc şi ele trebuiesc tăcute? Dar nu este datoria noastră, ca preoţi, să avem la inimă bunul mers al unui aşezământ de creştere creştinească?

Se vede însă că doamna nu vrea să mai ştie de preoţi în mânuirea şcoalei, pentrucă, în răspunsul său, mă pofteşte să las şcoala în grija organelor de control al Ministeriului Şcoalelor.

Aşa? dar atunci pentru ce-i zice «Eparhială»? Adică partea creştinească nu mai are căutare? adică preoţii să-şi vadă de altele şi să lase slobode fumurile doamnei Alistar?

Ei, cocoană, este tocmai chemarea noastră că, dacă este un aşezământ creştinesc, noi preoţii, să nu stăm ca orbii, ca la lucruri care nu ne privesc, fiindcă de aici ies tocmai apucături care mişcă viaţa duhovnicească a ţinutului. Şi vei vedea că tocmai starea mea de profesor de teologie în laturea practică a ei, cum este ramura mea de predare, îmi pune datoria să nu mă mărginesc numai în foile cărţilor, ci şi în urmărirea vieţii religioase a ţării.

Pentru ceiace am scris, doamna Alistar face greşala de a da vina pe alţii. Se agaţă de o soră a mea, care e profesoară la aceiaşi Şcoală Eparhială.

Nu trebuia să facă aceasta, pentrucă stârneşte şi pe alţii. E destul că sora mea, care e creştină şi ca viaţă şi ca învăţătură, trăieşte într'o adevărată mucenicie la acea şcoală din pricina foastei preotese şi că a tăcut până acum. Nu e nevoie s'o mai stârnească şi pe ea. Eu am arătat de unde am ştirile mele. Dacă sora mea a izbucnit în cancelarie pentru nădufurile care i se fac, aceia e altă chestiune, şi nu trebuia directoarea şcoalei să vie cu acestea în faţa obştei. Dar dacă dumneaei însăşi le scoate la piaţă, atunci focul se întinde şi poate va fi nevoită şi sora mea să grăiască.

Eu ca să scriu ce am scris, n'am avut nevoie de ea. Eu văd că oriunde se face vorbă despre doamna Alistar, fie la Bucureşti, fie la Iaşi, fie la Chişinău, îndată toţi îţi aduc tot felul de amănunte despre însuşirile, apucăturile şi felul cum dumneaei înţelege să ducă o şcoală creştinească. N'am nevoie să mă ostenesc deloc, că mă serveşte lumea numaidecât.

Cine l-a pus pe Păr. Grumăzescu, directorul Seminariului Teologic dela Edineţi să-mi trimeată scrisoarea de care a fost vorba în trecut? Sf. Sa singur mi-a dat ştiri despre «vestita doamnă Alistar! De ce «vestită"? Iată, din apucăturile acestea, pe care le a dezvăluit Sf. Sa şi care întăresc atacurile aduse acelei şcoale. Dumneaei ştie să tăgăduiască toate cu grămada: nu e adevărat şi protestăm.

Bine bine, protestezi, dar uite ici negru pe alb . . ce spune directorul dela Edineţi? ce i-ai scris dumneata? Aşa acopăr preotesele acele scăpătări?

Acestea nu se acopăr cu ocările pe care mi le aduci mie, că nici n'am visat să ajung profesor la Chişinău, ori că n'am avut activitate patriotică în Bucureşti sub Nemţi. Despre acelea scriu eu când o fi vorba de mine. Deocamdată e vorba de dumneata, despre ce scrie colegul dela Edineţi,

Că eu n'am visat să ajung profesor la Chişinău este adevărat. Dar ce? aceasta îmi este spre necinste? Să fie asta vreo boierie de care să mă sperii? Doar slujbele mari au fost obişnuite în familia mea. Oare eu am fost învăţător, ca apoi să ajung director şi să pufăi în obrazul lumii de fericire că am atâţia oameni la picioarele mele?

Chestiunea nu stă pe asta, ci dacă sunt pregătit pentru slujba pe care o am. Citeşte şi dumneata în nr. acesta ce se scrie în America despre mine şi vezi dacă aveam eu de ce să mă sperii pentru slujba dela Chişinău.

Deocamdată, să se ţie dumneaei bine cu îndrăzneala şi mai departe, că din partea mea, nu va avea ocolire a materiilor.

De aceia să ne mai vedem cu sănătate şi la nr. viitor.

Arhim. SCRIBAN

Cine va fi Episcopul Românilor din America

Prin cercurile prelaţilor din România, se discută chestiunea: Cine va fi ales Episcopul Românilor din America şi Canada? La ocuparea acestei demnităţi sunt mai mulţi despre cari se crede că vor fi aleşi, dintre cari remarcăm pe P. S. Sa D. D. Simedrea, actualul vicar al Patriarhiei din Bucureşti, şi pe P. C. Arhim. Mitr. I. Scriban, profesor universitar la Facultatea teologică din Chişinău.

Ambii sunt persoane marcante în Istoria Bis. Române Ortodoxe.

P. S. Sa D. D. Simedrea este fostul distins preot teolog, de la Biserica Cuibu cu Barză, din Bucureşti, care prin vasta sa cultură religioasă a reuşit să distrugă erezia semănată de preotul eretic. T. Popescu, în acea parohie. A fost trimis ca reprezentant al Bisericii Rom. Ort. la mai multe sinoade din Apus, iar astăzi este vicar al Patriarhiei.

De asemenea P. C. Sa D. D. I. Scriban este persoana cea mai distinsă din întreg clerul ortodox. P. C. Sa a reprezentat Biserica Rom. Ort. atât în Orient cât şi în Occident mai la toate sinoadele ţinute de 25 ani încoace. Astăzi se găseşte profesor universitar la Facultatea de teologie din Chişinău.

Meritele acestui mare teolog sînt multe, pe care numai posteritatea va şti să i le aprecieze. Scrierile P.C. Scriban sînt dovezile cele mai temeinice că în persoana sa se găseşte geniul literaturii religioase.

Românii din America şi Canada, de vor căpăta unul din aceşti doi bărbaţi ca pastor al lor, n'au decât să mulţumească lui Dumnezeu pentru desebita cinste ce li se face de către Sf. Sinod Rom. Ort. care este forul competent de-a numi persoana ce merită titlul de Episcop al Românilor din America şi Canada.

Deasemenea fraţii preoţi să prindă curaj, căci în curând vom avea şi noi cui ne plânge atunci când vom fi nedreptăţiţi de soartă, şi nu vom mai fi nevoiţi să umblăm din parohie în parohie tocmindu-ne ca şi argaţii; ci unde ne va găsi soarta, la venirea primului nostru păstor, acolo vom rămânea, atât timp cât vom fi demni de acel post ce-l ocupăm.

Preot misionar G. Moraru
Montreal, Canada.
Din ziarul «America», No. 87 Aprilie 12, 1930.

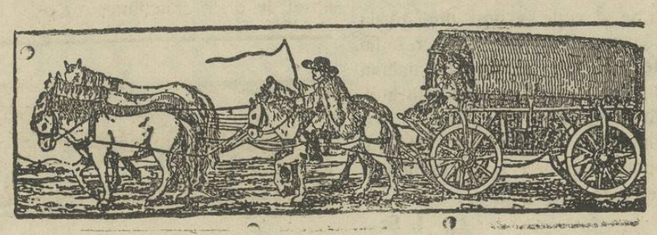

FUIOR (12-a urmare)

Ţig. *Da... nu...*
Lung. *Sau că văzduhu 'l despintec într'o clipă?*
La fel şi Ochilă face deşi n'are aripă...
Ţig. *Cu 'n ochiu?*
Lung. *Nimic nu-i scapă căci vede tot...*
Ţig. *Ciudat!*
In mări, o 'mreană 'nghite Inelul Fermecat
Şi-a prins-o...
Ţig. *Lasă-i ochiul,.. Am o nedumerire*
Mai mare, ce mă umple mai aprig de uimire
Despre Crăiasa-Nopţii poţi să-mi istoriseşti
Cu ce puteri, cum poate, ce crezi şi cum gândeşti
C'a luminat,—o vreme—din ceru-i cu-a ei pară?
Lung. *De mult—spuneau bătrânii—că e acol'o ţară*
Cu munţi şi văi de ghiaţă,—o ţară de cleştar
Şi nouă ni se pare de-aici că-i un fanar
Ce străjueşte lumea aşa, ca o făclie...
Mai mult nu ştiu...
Ţig. *Hm! Asta zic că-i minunăţie...*
Och. *Mă scol... Aş vrea o veste mai nouă să ne spui.*
Lung. *Am una, cam amară, din partea locului:*
Veneam pe drum şi unul mi-a povestit povestea.
Crăias'a fost răpită de Vârcolac...
Ţig. *Ştim vestea.*
Och. *O lume 'ntreagă ştie...*
Lung. *Nebunul, o iubea...*
Aprins nevoe mare...
Ţig. *Şi-a vrut să meargă ea?*
Lung. *Nici cum; decât robită şi dusă doar în silă*
Dar, ce să vezi! pe cale mi i-a 'ntâlnit Gerilă
Şi ţin'te, strașnic, luptă...
Ţig. *Ţa! Ţa! De necrezut,*
Şi a fost atât de ager Gerilă, ne'ntrecut,
Că prinse dintr'o dată pământul să-l înghețe.
Din ceruri, cădea neaua pe case, pe podeţe.
Pe crânguri, văi şi ape cum n'a fost într'un an
Ingrămădise vântul, troian peste troian
Şi-un puiu de ger cum numai gerilă poat's'asmută...
Ţig. *Acum, pricep că noaptea mi-a fost cam neplăcută*
La speţi...
Lungilă *Dar Vârcolacul, cum dârdâia...*
Ţig. *Ce spui?*
Lung. *Ii înghețase firea de... n'ai fi 'n locul lui!*
Stâlpit, în nemişcare, să moară şi să 'nvie...
Och. *In juru-i nimeni în ajutor să-i vie?*
Lung. *Ba da! Aici i necazul, un diavol, chiţibuş*
I-a spus şoptit:—«O clipă, şi ţi voiu aduce acuş
O rază de la Soare, ce pe Gerilă 'l moae...»
Şi-mi prinse Vârcolacul, nădejde şi o văpae
Făcu domol Zăpada să 'nceapă'a se topi...
Iar Vântul, e o taină, dece?, se potoli!
Ghețari întregi se sparse în sloiuri... O dogoare
Pornise peste lumea 'nghețată călătoare...
Ardeau, ardeau toţi codrii, măreţ, în vâlvătăi...
Och. *Dar tu?*
Lunp. *Dormeam, bădie! la-cele patru căi...*
Când am simţit primejdia atât de neașteptată
Trosc! Cu palma focul l'am stins...
Ţig. *Aşa, de-odată?*
Lung. *Călcând voinic cu pasul vre-o trei sau patru ţări...*
Ţig. *Şi codrii?*
Lung. *Cum ei mucul la nişte lumânări!*
Ajutorarea însă a fost cum spun: târzie
Ţig. *Gerilă?*
Lung. *Eh! Sărmanul! Cum ai fi vrut să fie?*
Arşiţa, îi scoase o limbă, pân' la cot.
Intreaga trudă, trudă! c'a fost înfrânt de tot!
Toţi *A!*
Lung. *Trebui să sosească...*
Och. *De ce?*
Lung. *Il vor aduce*
Să-l pue la căldură pe-un rug, să se... usuce.
Să nu l lăsăm...
Och. **Ţig.** *Sărmanul!*
Och. *Scăparea lui, e'n noi*
Lung. *Vom prinde Vârcolacul, în braţe, amândoi*
Ţig. *Nu! Tu întâi prin faţă*
Lung. *Ba tu...*
Ţig. *Cu hărnicie*
Să-i pârâi două coaste, (vârtos) mi-l dai şi mie...
Nu! rându-i lui Ochilă... apoi, eu stau colea
Şi-atunci când îndrăsneşte spre mine-a se 'ndrepta
Ridic semeţ baltagul, şi dintr'o repezeală
'L întreb? D'a ce-ai cu omul? Mi-l prind fără sfială
De mijloc ca 'ntr'un cleşte: Tu dai, el dă, noi dăm!
Şi pân' să numeri patru, în viaţă, nu-l aflăm
Incepe-un vânt să bată din codrii, peste luncă
Och. *Un şuer, Vârcolacul, baltagul şi-aruncă...*
Lung. *Auzi cum sboară 'n aer...*
Ţig. *Aud şi nu pre-aud!*
Hai! să cântăm un cântec de luptă, tare, crud..
Lung. *Ţi-e frică?*
Ţig. *Mie frică? Cum poate ca să-ţi vie*
Prostescul gând prin minte. Să-mi fie frică mie?
Atunci, nu ne cunoaştem... Străbunii mei măreţi
Au fost...
Och. *Din gropniţi, iară ai vrea să mi-i desgheţi*
Lung. *Mă iartă...*
Ţig. *Altă dată te rog să... (tună) Brr? cum tună*
Och. *Dar tremuri...*
Ţig. *Un tic numai când nu, e vremea bună.*
Lung. *(tună) Dece te laşi pe vine...*
Ţig. *Eu? Da! Mă pregătesc*
Ca fiara... dintr'o dată, întâi, mă opintesc
Când îmi răsare 'n faţă mi fac vânt, ca vijelia
Ii săr de gât şi turtă! l'am mestecat cu glia...
(nu pocnet, o lumină mare) Hărş!
Lung. *Ce-i?*
Och. *E Vârcolacul.*
Puterea Vârcolacului *Nu! Sunt puterea lui!*
Lung. *Te lupţi întâi cu mine.*
P. Vârc. *Cu braţul ori şi cui.*
Urmaţi-mă (es cu toţi).
Ţig. *(se trezeşte pe-o ramură de copac)*
Drăcie! Nu prea 'nţeleg nimica.
De m'ar vedea Voevodul, va crede că doar frica
Pe-un ram, m'a pus călare... Uuuf! Nu-i adevărat:
Să lupt cu Vârcolacul, când s'ar fi arătat
Fătiş... Dece s'am teamă? Vreau să-i cunosc mânia
E vrednic luptătorul să-şi facă datoria...

(va urma)

Tipografia „Corpului de Jandarmi" Bucureşti.

INFORMAŢII

Din ţară

Iarăşi salariile. — Ne vin scrisori din împrejurimile Capitalei în care ni se spune că sânt preoţi şi învăţători, care n'au primit salariul pe Martie. Nu se iau odată măsuri pentru îndreptarea acestei stări?

Când e una, e şi alta. — După ce în jud. Covurlui ploile au distrus câteva mii de hectare de recoltă, acum ziarele ne aduc vestea că asupra acestui judeţ s'au abătut şi un soi de lăcuste, care stau în balta Covurlui.

Tinerimea Română. — In ziua de 21 Mai, la Soc. «Tinerimea Romana" s'au împărţit premiile, acelor elevi şi eleve care s'au distins prin lucrărilor lor, la concursul din 23 Aprilie a. c.

Printre premianţi remarcăm pe fiica d nei Maria S. Pallade, colaboratoarea gazetei noastre, d ra Ruxandra Pallade din cl. III a liceului de fete din Galaţi. A luat premiul I cu cunună, la limba română.

De asemenea colaboratorul nostru **Ghenadie Foti**, elev cl. VI a Seminarului din Curtea de Argeş şi bursierul M. S. Regina Maria, a luat premiul al II-lea, la religie.

Un foarte frumos articol despre Constantinopol în «Curentul» dela 11 Mai a. c., datorit condeiului d-lui *Teodor M. Popescu*, profesorul nostru de istorie bisericească dela facultatea de teologie din Bucureşti. Este nu o înşirare de date privitoare la trecutul oraşului lui Constantin, nici o depănare de impresiuni ale unui scriitor, ci e ceva mai mult şi mai frumos decât atâta: Este o dulce plimbare de-alungul istoriei, în care, în plutiri largi, vezi trecutul şi însemnătatea oraşului, toată marea putere de cârmuire şi luminare care s'a îndeplinit printr'însul în lumea noastră răsăriteană şi până încă departe aiurea.

Ca dată care merită ţinută şi care poate că se perde în neştire, dar care face să fie pomenită acum, este aceia că la 11 Mai 330, oraşul a fost înaugurat drept capitală a împărăţiei romane, ceiace înseamnă că se împlinesc acum 1600 de ani de când Constantinopolul a ajuns a fi capitală.

Poate că tocmai pentru pomenirea acestei clipe a şi scris d. T. Popescu articolul; poate că ne-o va spune singur în urmarea lui, căci articolul nu e isprăvit în nr. de 11 Mai, ci merge mai departe şi în cel de la 12.

Cine va citi articolul se va simţi adânc mulţămit, ca după o lungă şi frumoasă escursiune.

In acelaş nr. din «Curentul», d. Romulus-Dianu arată că, în ziarul le Temps din Paris, se scrie frumos, prin pana d-lui Thevenin, despre revista noastră literară «Gândirea», în care credinţa noastră ortodoxă este sprijinită cu multe temeiuri înalte găsite de meşteşugul scrisului pus în slujba credinţei.

Plata preoţilor. — Ziarul «Universul» dela 9 Mai a. c. arată ce păţesc bieţii preoţii cu aşa zisul directorat din Bucureşti, care trebuie să dea poruncă pentru plata preoţilor din Bucureşti şi din judeţele Buzău şi Argeş. Directoratul nu-şi are toate cancelariile lui în aceiaşi clădire. Când te duci să cauţi pe un slujbaş, nu l găseşti, fiindcă ţi se cere vreme ca să ajungi dela o stradă la alta. Trebuie să te plimbi prin tot oraşul pentru câteva iscăliturі de luat pe o singură hârtie.

In «Universul» dela 10 Mai a. c., d. C. Orăşanu a putut da amănuntn însemnate despre faptele oştirii româneşti pentru romanizarea Basarabiei. 1. Nu era nicio bunăvoinţă în Chişinău pentru înlocuirea numelor străzilor cu table scrise româneşte. Dacă alţii n'au voit să le înlocuiască, organele oştirii le-au înlocuit într'o noapte. 2. Statuia Lupoaicii (în felul celei din Bucureşti) a fost pusă pe o piaţă din Chişinău. Ceice ţin cu Rusia au fost destul de puternici ca să închidă acea piaţă, aşa că Lupoica să nu mai fie în vederea lumii, 3. In grădina publică, au fost mutate din locul lor două monumente care cuprindeau pe feţele lor cuvinte ruseşti supărătoare pentru noi. Cetaşii Ruşilor le-au adunat şi le-au îngrămădit aiurea, pentruca tot să poată vedea ce a rămas de la Ruşi.

Toate bune, dar acestea sunt numai lucruri materiale, care uşor se puteau face ori muta de colo colo, deşi nici aceasta nu s'a putut face chiar aşa de iute. Dar în Chişinău nu s'a schimbat nimic în ce priveşte întrebuinţarea limbii ruseşti. A rămas urma Rusiei în suflete şi ele se îndreaptă uimite către tot ce e rusesc. Deci, chiar Moldovenii, mult mai uşor şi mai cu plăcere o dau pe ruseşte decât pe moldoveneşte, bine înţeles, târgoveţii, nu sătenii. Aici cine ar putea aduce schimbarea, că până acum nu se vede.

Dai poruncă dar degeaba. — In urma nenorocirii dela Costeşti, s'au dat porunci ca să nu mai fie îmbulzeală în sălile de cinematograf. In «Dimineaţa» de la 26 Aprilie, citim că Ministerul de Interne a dat porunci ca nu cumva să fie în sălile cinematografelor mai mulţi privitori decât locuri. Totuşi, cum citim în «Universul» dela 10 Mai a. c., la Galaţi a fost un început de foc şi, în învălmăşală mulţi copii au fost răniţi. Iar au venit porunci ca să nu fie mai mulţi oameni decât locuri.

Dar atunci cum rămâne cu porunca dată odată şi neţinută? Nu ţine nici aceasta.

Trebuie să te ţii de oameni zi cu zi.

O predică a D-rului Paulescu.— La Biserica Studenţească Sf. Anton Curtea-Veche din Bucureşti, d. Profesor Dr. N. C. Paulescu a predicat în faţa multor studenţi despre «Ce este Biserica».

D-na şi D l Marinetti după conferinţele ţinute înainte de plecare, au făcut o vizită scriitoarei noastre D na Smara (colaboratoare la revista «Poezia» care apărea la Milano 1906 cu primele noţiuni de viitorism), D-sa, a binevoit să semneze în albumul D-nei Smara, următoarele: «Devo a Smara il piacere d'essere entrato venticinque ani fa, nella vostra sensibilita letteraira Rumena» *)

F. F. Marinetti

*) «Datorez Smarei, plăcerea de-a fi intrat acum douăzeci şi cinci de ani în sensibilitatea literară Română».

Cărţi, Reviste

Din lanuri vii, versuri de *Maria S. Palade*, Galaţi, tipărit bine, poezii foarte frumoase. Preţul 100 lei volumul.

Numerus Claususs. roman de *Maria S. Pallade*, Galaţi. Preţul 60 lei.

Din umbra vieţii, roman, de *Maria S. Pallade* Galaţi, Preţul 40 lei.

De cerut la Ziarul «Cultura Poporului» sau direct de la autoare; Galaţi Str. Serei34.

«Izbânda».— revistă pentru popor Nr. 17—18 An. IV. Apare cum poate şi când poate. Jud. Vâlcea, Com. Lăpuşna.

Drumul Crucii. O carte minunată pentru tot bunul creştin, de *Păr. Runceanu*. De cerut; Biserica sf. Vineri Herasca. Preţul 12 lei.

Viaţa Agricolă, revistă bilunară a Soc. Inginerilor Agronomi din România. Nr. 7—8. An. XXI. Str. C. A. Rosetti 35, Bucureşti.

Conducerea de sine a clasei: de Radu Petre, Prof. de pedagogie la şcoala Norm. de băeţi din Piteşti şi **«Problema interesului şi Metoda centrelor de interes»** două broşuri de o valoare nepreţuită pentru învăţători. Doritorii de a avea aceste două cărţi să se adreseze autorului: strada Plevnei 12 Piteşti.

Poşta Redacţiei

D lui **Gr. Grigorovici,** învăţător. Nicoreşti, jud. Soroca.

Am primit articolul d-voastră şi veţi avea răspuns amănunţit la tot ce scrieţi. Nu vă vom rămânea datori cu nimic, că avem de răspuns cu vârf şi îndesat. Deci la bună întâlnire în nr. viitor.

Literatura Rom. şi Cult. Pop.
S i b i u

25 BANI 25 BANI ROMANIA-POSTA

CULTURA POPORULUI

Avem astăzi un Stat întregit în care o mulțime de români eroi, ba chiar și amatori de dictatură, se agită din zori până în noapte; dar avem foarte puțini muncitori cinstiți și competenți.
C. R. RĂDULESCU-MOTRU

PRETUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învățători, preoți, studenți și săteni 200 Lei
« autoritățile sătești . . . 300 «
« instituții particulare și de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

BIBLIOTECA CENTRALĂ a „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

„LUMINEAZA-TE ȘI VEI FI: VOEȘTE ȘI VEI PUTEA"
C. A. ROSETTI.

Director: Generalul NICOLAE PETALA | **REDACȚIA, STR. REGALA Nr. 16 Sec. I** | **BUCUREȘTI, 1 IUNIE 1930** | **ADMINISTRAȚIA STR. REGALA Nr. 16** | **ANUL X, Nr. 327** Apare în fiecare Duminică

Roadele școalei comuniste

Este o vorbă veche că la școală se învață nu pentru cheful școalei, nu pentruca să iei note bune și să placi profesorilor, ci pentru viață.

Școala trebuie să te pregătească să ți poți îndeplini mai bine rostul vieții tale.

Inainte de toate, școala trebuie să te învețe a munci. Orice chemare vei avea în lume, tu trebuie să muncești, să nu fii o gânganie care trăiește pe spinarea altora, să nu fii un viclean care te strecori fără să duci greul și să lași numai pe alții să se descurce.

Pe temeiul acesta este așezată școala în țările luminate din ziua de azi. Este și o faptă de cinste și de cuviință a te pregăti în felul acesta, fiindcă e necinstit a te pregăti să trăiești pe socoteala altora, fără a pune și umărul tău la lucru. Dacă însă tânărul se va pregăti în felul acesta, el va avea în sufletul său cinstea către ceice au lucrat mai înainte de el și au cu dânșii un trecut și un capital de muncă.

Școala comunistă este așezată cu totul pe altă temelie. Ea nu dă tineri pregătiți în felul acesta, fiindcă ea își pune pe a ei, nu la rânduiala muncii, ci cum să guste viața mai ușor. Ea e muncită de gândul de a desființa treptele dintre oameni, să fie toți una.

Ea nu poate suferi ca profesorul să fie mai mult decât școlarul și, fiindcă școlarii sunt mai mulți decât profesorii, aceștia vor trebui să fie salahorii școalei. Să ducă ei greul trebii, nu cumva să supere pe școlari cu ceva. Se va vorbi de pedagogie totdeauna în folosul școlarului, ca nu cumva să fie oprit dela ceva, nu cumva să se simtă îngreuiat de ceva. De se va putea, profesorul să-i toarne catea pe gât.

In astfel de școale, e raiul școlarilor, fiindcă profesorul, fiind la rând cu ei, se ferește nu cumva să le impuie ceva, că «nu e pedagogic».

De cumva profesorul se va încerca să umble cu măsuri de silire, îndată va simți că nimenea nu-i dă voie la aceasta. Datoria lui nu este numai de a preda, ci și de a trece pe școlari, ori știu ori nu știu. Se întâmplă uneori curat povestea celuia care trebuia să fie și sătul dar nici caşcavalul să nu-l atingă. Școlarii trebuie să treacă din clasă în clasă, dar de se întâmplă că ei sunt ca niște capete pline cu vânt și de care nu s'a prins nimic,—eh! profesorul să răspundă! Auzi! nu-și fac datoria, nu învață pe școlari!

Dar într'o asemenea atmosferă școlarii nici nu-și bat capul să învețe. Când școlarul, din școală este văzut că habar nu are de aceasta, profesorul e luat la socoteală că de ce nu l-a învățat?

— Dar bine, ce să fac dacă nu învață? Eu mă silesc, dar mă isbesc de rea voință, nu vrea să învețe.

— Bine, dar atunci de ce l-ai trecut?

— L-am trecut pentrucă m'ai silit dumneata, mi-ai spus că n'am voie să las.

— Eu ți am spus, fiindcă este de datoria mea să ajut pe școlari, dar fă-ți și dumneata pe a dumitale!

Acum vedeți cum stă omul între ciocan și nicovală: «fă-ți datoria!» ți se strigă, când îi este la îndemână celui mare, ca să te înăduşe,—dacă însă ți-o faci, iar ești amenințat, că de ce îngreuezi pe școlari, că datoria comunistului este să nu faci silă nimănui.

Deci fă minunea de a turna cartea pe gât, iar eu nu te ajut cu nimic. Eu dau serbări, eu îndemn la veselie, eu pun la chefuială, eu pregătesc căsătorii, căci de! pregătim lumea pentru viață, nu pentru foile moarte ale cărților, — iar dumneata, profesorul, dă știință de carte, cum te-i pricepe. Nu cumva să te aud că nu merge!

Care profesor mai poate face vreo ispravă într'o asemenea școală, când școlarul știe că numai profesorul e dator să se frământe pentru el, iar școlarul nimic? Nu sunt școlari cari nu se silesc la nimic, când știu că au părinți bogați și puternici, care au să-i scoată de ureche?

Așa și aici. Trebuie să umblăm bine cu școlarul ca nu cumva să se supere. Bietul profesor ajunge a fi un om îngrozit, veșnic primejduit a fi învinuit.

Ce școlari ies din asemenea școală?

Eu am văzut teze de cl. I la Seminarul Central București mult mai bune decât teze de cl. IV la școală secundară din Basarabia, la aceiași materie. De ce? că e profesorul mai bun aici decât dincolo? Nu, ci din deosebire de atmosferă.

Intr'o parte ai pe școlarul care știe că trebuie să muncească, în alta ai pe cel care știe că trebuie să treacă. Atmosfera comunistă nu-i vâră lui în cap gânduri de muncă.

Apoi școlarii și cresc după această atmosferă. Iți stau tanțoși, cu mutra înțepată înainte, ori intră somnoroși, spunând că au luat parte la cutare serbare și nu s'au pregătit. Nu însă cași și-ar cere ertare, ci ca o îndreptățire că ce li se mai cere socoteală?

Iar acești școlari, când ies din școala în care n'au învățat ce înseamnă a munci, ci numai să se măsoare cu cei mari la petreceri, — să-i vezi ce mutre au despre însemnătatea lor! Să-i vezi ce cuvântări îți țin că ies și ei în lume și de acum au să fie alături cu profesorii lor.

Asemenea școale dau ca roade oameni care cred că sunt totul, și nu sunt nimic; oameni care nu știu ce înseamnă cultură, muncă, ierarhie, disciplină. Totul e pentru ei, ei nu sunt pentru nimic.

In asemenea școale, nu s'ar putea înțelege și mistui un gest ca cel dela școalele noastre, când, la sărbătorirea fostului director dela Liceul Internat, Lascar de la Iași, vechiul lui școlar, d. Roban, secretarul general al Primăriei Bucureștiului, ca recunoștință către fostul prosor și director, i a sărutat mâna în fața tuturor. Un atare semn de cinstire către un profesor școala comunistă nu îngăduie în ruptul capului. Ar fi tăgăduirea că oamenii sunt deopotrivă, ar fi mărturisirea ierarhiei, și cu astfel de lucruri comunismul nu se învoiește. De aceia în școala comunistă, al cărei metode și roade se găsesc și în Basarabia, întâlnești o îndrumare nenorocită, care nu pune tineretul pe calea muncii și a răspunderii către viață.

De aceia și profesorii dela noi, cari și-au luat drumul într'acolo, caută să fugă, fiindcă văd că nu găsesc bunăvoință pentru a începe domnia muncii și a rodirii.

Comunistul nu vrea să fie în Europa și se simte foarte bine în barbaria Asiei.

Arhim. SCRIBAN

Pe drumuri de țară

O înmormântare

O întâmplare nenorocită mă duce prin alt sat de surtucari — unul din cele mai cunoscute din vechiul regat: moartea unui elev la a cărui îngropăciune trebuia să asist în calitate de prrofesor — cu colegii lui.

M'am dus, însoțit de un alt dascăl — un bucovinean idealist care venia împins de dorința de a cunoaște satele și obiceiurile din vechiul ținut al României de eri.

Vai, cât de departe de așteptările noastre a fost «înmormântarea» nefericitului tânăr!

Hotărât: dricul nu putea să lipsească. Adus cu mari cheltueli din cine știe ce comună îndepărtată — el venia să înlocuiască strămoșeasca năsălie — icoana credincioasă a norodului nostru de veacuri...

D'apoi discursurile!...

La unul mă gândisem: îl dădusem în seamă unui coleg al defunctului care trebuia să-l arate — în toată sinceritatea și naivitatea — așa cum a fost el într'adevăr. Il crezusem suficient și — ca urmare — îmi impusesem acea tăcere caracteristică unor asemenea momente.

Vai, însă, — cât de greu păcătuisem.

Discursul elevului meu fu urmat de alte 3—4: aceleași fraze banale, aceleași alcătuiri transmise din generație în generație, aceleași locuri comune, cetite cu tupeu, aceleași elogii, aceleași condoleanțe cuvinte de adio — în stare să arate — o, Doamne! — ce? Meritele defunctului sau — mai degrabă — pe acelea al atâtor și atâtor oratori improvizați în panegerişti. Căci mă întreb: Cum ar fi avut oare — altfel — ocaziunea să-și arate, în fața unei asistențe atât de numeroase, îndemânarea de vorbitori?

Dar crima mea era alta: aceia că tăcusem — atunci când toată lumea se aștepta la un concurent ireductibil. Au urmat: o tăcere, câteva murmure și câteva priviri iscoditoare. Unii chiar mi-au spus:

— «Se poate, D-ta, profesor de limba română — care ai ținut atâtea conferințe — să nu spui nimic...?»

Și eu, naivul, care credeam că, la țară, vorbele late nu-s bune nici cu ocaziunea alegerilor!

Colegul meu — german de origine — nu întrebase nimic din toate acestea. Inzestrat însă cu mult bun simț și cu un extraordinar spirit de observație — el nu scăpase din vedere un lucru: privise participanții, la biserică, pe șosea, pela case — și-i găsise — pe toți, —, îmbrăcați nemțește.

De-aici o legitimă întrebare:

— Domnule Coleg — unde sâtem aici: la țară sau la oraș?

Răspunsul meu »la țară» îl făcu să reacționeze:

— Ei bine, unde-s atunci țăranii?

Căzusem din cer. Rușinat mă uitai în jurul meu: nici un costum românesc. Femeile îmbrăcate cu fuste de toate culorile și de toate stofele — dela mătasea cea mai fină, până la chembrica ordinară — cu caraghioase pălării și cu cismulițe (ghete lungi), iar bărbații surtucați din cap până în călcâe.

Avui totuși prezența de spirit: la distanța de 400 de metri, arătai abilului convorbitor albul imaculat al unei cămăși de Român neaoș.

I-o arătai fără să-l mulțămesc.

— Numai atâta, aici, la țară?

Iată unde au ajuns unele dintre bătrâneștile noastre sate. Grija învățătorilor și preoților trebue să fie repedea readucere la limanul sufletului românesc.

Paul I. Papadopol

Vorbesc Strămoșii...

Vorbesc
Strămoșii mei în mine;
Rostesc
In felul lor: duios;
Și glăsuesc,
In sfat, cu multă minte.

I aud așa de bine,
Când iau la ei aminte —
Și îi ascult frumos...

Mi-aprind, în vagul
Din cerul sufletului meu,
Credința, tot mai bine definită,
In dragostea lui Dumnezeu;
Și, nu mai văd așa cum vezi prin sită —
Ci, calc în flori de soare
Pe pragul
Smerenlei — înălțătoare...

Mă 'mbărbătează,
Ca să lucrez cu fapta
Ce stă deapururea la dreapta —
Ci nu la stânga cinstei, cea pilduitoare.

Mă 'nflăcărează,
Cu flacăra cea mai sfințită,
Să mă apropii tot mai sfânt
De glie —
De binecuvântata i rodnicie.

Mă 'ndeamnă ca s'o cânt,
Cum am cântat,
In tinerețea mea, iubirea cea profană —
Ce mi-a lăsat
In inimă un junghiu și-o rană...

...Mă fac, de multe ori, să plâng —
In dărnicia lor de sfaturi și mustrări;
Și-atunci, mă simt mai ușurat,
Mai bun, mai mare,
Privind cu 'ncredere în nesfârșit de zări,
Eu — floare
Sfielnică de crâng...

Cridim

Ziua Eroilor

Gh. I. Marinescu

Biserica creștină serbează în ziua de 29 Mai, înălțarea Domnului Iisus Christos la ceruri. După Înviere a mai stat 40 zile impreună cu apostolii, și apoi în această zi „s'a suit la ceruri și șade de-a dreapta Tatălui".

Tot în ziua de 29 Maiu sărbătorim înălțarea la cer a celor 800 de mii de Eroi, cari cu prețul vieții lor au pus temelia României Mari.

Mulți din acești eroi zac uitați și neștiuți în pământ străin, în câmpii și văi îndepărtate de satul lor, de cari poate niciodată nu auziseră.

Fără cruce la cap, fără semn, care să arate că acolo se odihnește de veci acela care și-a dat sfârșitul pentru Țara lui, înmormântați cine știe cum și ce fel, mai ales în toiul luptei și în timpul retragerii, umilul Erou zace uitat necunoscut în meleaguri străine. De când se cunoaște istoria omenirii, nu se amintește de un războiu atât de crânceni atât de grozav ca acesta. Niciodată vrajba n'a înlănțuit atâtea suflete ca acum; niciodată urgia n'a fost mai mare; niciodată moartea n'a fost mai bucuroasă; niciodată plânsul și jalea n'au fost mai dureroase niciodată nu s'au vărsat lacrimi mai multe ca acum.

Și dacă unii au fericirea de a ști unde se odihnește cel ce le-a fost scump și drag, cea mai mare parte au fost lipsiți și de această ultimă mângâiere: Nu știu nici măcar când și-a dat obștescul sfârșit, cel care plecase cu atâta curaj să-și apere Țara și să-și desrobească frații subjugați de mii de ani prin vitregia vremurilor, care totdeauna ne-au stat împotrivă.

Din — mulțimea de Eroi necunoscuți s'a hotărât să se ia unul din Ei, să i se aducă osemintele în Capitala Țării, și puse în locul cel mai de cinste pe care-l avem. Nu numai noi Românii, dar mai toate țările din apus, — mai ales aliații noștri — au făcut acest frumos și înălțător lucru.

Nu-i monument care să fie mai bine îngrijit, care să impună mai mult respect, mai multă venerație și adorare ca mormântul Eroului necunoscut.

Cinstindu-l pe El — pe umilul Erou necunoscut — cinstim amintirea tuturor Eroilor — dela cel din urmă soldat până la marii generali, cari toți la cel dintâiu semnal, la cel dintâiu glas de trompetă, au alergat să-și verse sângele pentru cea mai nobilă virtute: «iubirea de Țară».

Și glasul preoților va răsuna în ziua de înălțarea Domnului Iisus, în toate bisericile dela cel mai de rând cătun ascuns prin văile munților, până la cel mai mare oraș. Și ruga lor se va împleti cu rugăciunile credincioșilor pentru odihna sufletelor celor 800 de mii de Eroi. Iar candela de pe mormântul Eroului necunoscut va arde veșnic, și amintirea celor căzuți pentru Patrie, va dăinui dealungul veacurilor viitoare, căci toate popoarele, dar mai ales noi Românii, avem cultul morților, cari trăiesc și vor trăi în amintirea sufletelor noastre.

Ziua copilului

Mântuitorul mergând către propovăduire a fost întâmpinat, odată, de o sumedenie de copii.

Apostolii din jurul Lui, văzând, pe aceștia s'au necăjit tare și vroiau să-i despartă, dar Mântuitorul le grăi: «Lăsați copiii să vină la mine, că a lor este împărăția cerurilor». Aceste vorbe spuse cu adâncă înțelepciune, au făcut să se mire Apostolii, cari s'au uitat unul la altul. Secole s'au scurs în liniște...

Vorbele spuse de Iisus n'au prins rădăcini de cât în inimile câtorva oameni. Acum iată, omenirea fiind în pragul prăpastiei, o clipă a lăsat să alunece ochii în Sfânta Scriptură și răsfoind-o a căutat să dea cinste întâi mamei, iar astăzi fiului.

Pentru acest scop s'a sortit o zi din an, pentru mamă și o zi din an pentru copil. Dealtfel înțeleptul Solomon în «Cartea Proverbelor» spune: «cinstește feciorule, la rându-ți să fii cinstit».

«Vai și amar de fiul ce își necinstește părintele și asemenea părintelui ce-și necinstește fiul.

Deci din timpuri mai înaintate, copilul era o problemă importantă. In expresia Mântuitorului: «a lor este împărăția cerurilor», trebue să vedem, că educația copilului este munca cea mai importantă, și pentru aceasta el trebuie crescut în fașa credinții, veghind clipă cu clipă la căpătâiul sufletului său.

Deaceia, cred că ar fi nimerit că la sărbătorirea zilei copilului, să se discute felul cum ar trebui crescut copilul sufletește și trupește.

O, voi mamelor ce rupeți din trupul vostru trup fărămițiți și din sufletul vostru *frumosul* și *credința*, căci numai astfel ne va mai ține Domnul pe pământ.

Dacă copilul va pierde curățenia sufletului, furtună aprinsă va fi și pământul ne va înghiți de vii.

Ion Luca.

FRANȚA pentru România

III.

Astăzi, despre ce a scris **Serge Basset**, *în ziarul «Petit Parisien» la 11 Fevruarie 1917.*

Vă reamintiți încă entuziasmul care a isbucnit în lumea întreagă la vestea intrării României în acțiuue? In Elveția, mai ales unde eram atunci — emoțiunea în diferite cercuri a fost așa de mare, încât unul dintre profesorii Senatului Universitar, îmi declară textual:

«E un eveniment care va însemna o dată în Istoria liberării popoarelor. E sfârșitul războiului înainte de trei luni».

Soarta dușmanilor n'a voit ca intervenția română să aibă acest caracter decisiv, nici ca sforțarea noilor noștri aliați să izbutească până acum. Din potrivă, după începuturi strălucitoare, ei au văzut în ciuda unei rezistențe eroice, că armatele lor erau silite să se retragă în fața hoardelor barbare, căci teritoriul lor era învadat, jefuit cu sălbătăcia cea mai grozavă. Pentru a o pedepsi de ceiace trufia sa orgolioasă considera ca o trădare, Germania a voit să omoare România. Și, într'o zi, sub loviturile dreptății veșnice, neputând găsi odihnă, liniște, Germania își va zice cu disperare ca Machbeth după uciderea lui Banco: *„Am pierdut somnul»*.

Totuși, cu toate nenorocirile îngrozitoare care s'au abătut asupra lor, Românii nu și-au pierdut nimic din încrederea în Victorie. Ei au reconstruit o armată de 400.000 de oameni, bogată în curaj și în muniții, care, în primăvară, sprijinită de Ruși, va reîncepe lupta. Putem să ne bizuim pe acești curagioși, care vor apăra cu o inimă și mai fierbinte, Patria.

Astăzi, nenorocirile lor sânt nesfârșite. Ca și Belgienii, ca și Sârbii, ca și compatrioții noștri din regiunile invadate, Românii urcă un calvar dureros. Putem să ne închipuim cum poate fi viața într'o țară pe jumătate ocupată și distrusă de dușman, amenințată în ultimele sale întăriturl. Se cuvine dar să ajutăm din avutul nostru, pe cei care acolo rezistă, și să ajutăm pe răniții lor, pe prizonierii lor. Din aceștia din urmă, nu trebuie să uităm, că, cea mai mare parte a fost capturată vara, când soldații purtau haine subțiri. Ne-am putea oare gândi fără strângere de inimă la suferințele lor de azi, noi care sub paltoanele noastre groase tremurăm de frig și ne plângem? Răniții cu miile, populații îngrozite, înfometate, desnădăjduite, cer de asemenea pe Franța cu privirile lor rugătoare. Am putea oare să ne întoarcem capul de la ei?

O femeie cu un suflet mare, care de ani întregi de zile este o prietenă sigură a țării noastre, *Doamna Lahovary*, a socotit că ar fi cu neputință să avem o asemenea atitudine.

Ea a înființat un comitet de asistență la «Crucea Roșie» Română. Ea deschide o subscripție în toată Franța în folosul compatrioților ei nenorociți și a soldaților Români.

Cele trei Societăți de «Cruce Roșie "Franceze, sprijinesc, patronează și recomandă pe sora ei din Orient. Publicul francez va răspunde cu generozitatea lui obișnuită la chemarea *Doamnei Lahovary*. O diplomă împodobită cu un desemn minunat va arăta generozitatea fiecăruia care va subscrie și îi va păstra amintirea, fie că va fi depus banii la casa confratelui nostru „Figaro», fie că le va fi adus la Comitetul de Asistență al Crucei Roșii Române, fie că îi va fi depus în contul deschis în acest scop la *Comptoir d'Escompte*.

Subscrierile par că vor fi însemnate și numeroase la noi, cei care cred că Franța trebuie să întindă, asupra României rănită și îndurerată, o mână de ajutor, o mână de soră.

Să ajutăm pe aliații noștri, Românii și pentru măreția sacrificiului și pentru speranțele pe care încă le reprezintă.

Să-i ajutăm pentru ei și pentru noi!

Diac. V. FUSSU

PAGINA LITERARĂ

Duminica Sf. Părinți

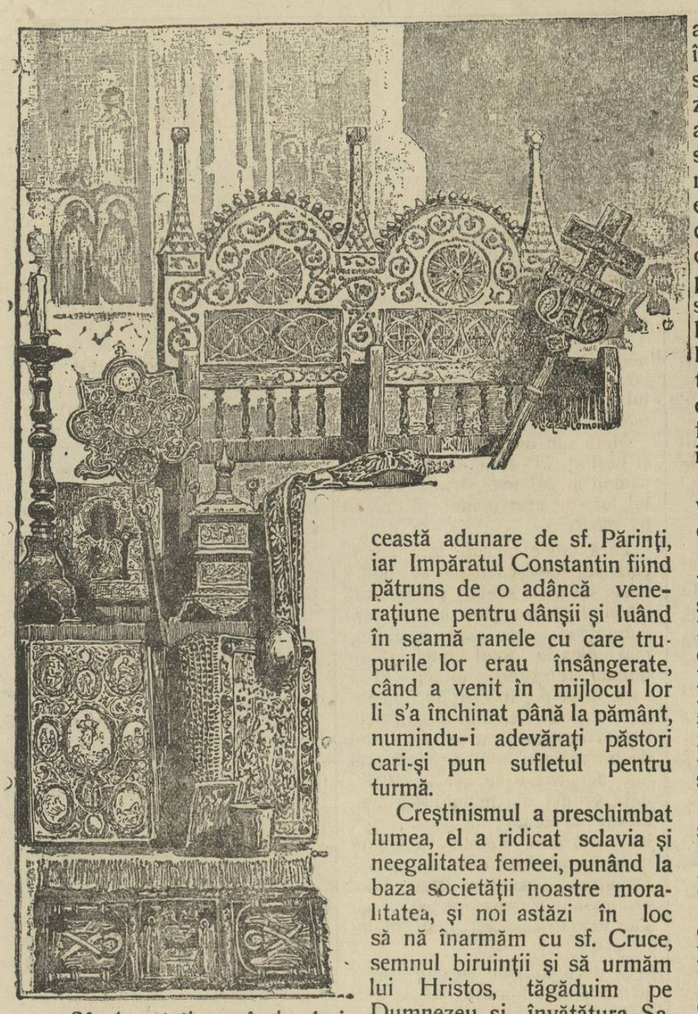

Sf. Apostoli, au fost aleşi ca să continue opera de scăpare a neamului omenesc din robia păcatului pentru care Mântuitorul venise în lume. Ei au urmat întocmai după voinţa învăţătorului lor, predicând credinţa în Fiul lui Dumnezeu. Mulţi din ei şi-au jertfit viaţa, încrustând cu scumpul lor sânge adevărul predicat de ei în lume.

Pe urmele Sf. Apostoli au mers apoi Sfinţii Părinţi. Ei au păstrat întocmai adevărurile primite şi au predicat şi mărturisit aceiaşi credinţă ca şi Sf. Apostoli, pentru care au suferit aceiaşi moarte. Persecuţiunile şi suferinţele îndreptate împotriva lor ar fi ţinut mai mult, dacă nu venea la mijloc economia divină, care a dat conducerea imperului Roman marelui Constantin. Acest împărat primind credinţa în Hristos, a oprit goanele pornite în contra creştinilor, dându-le libertate să se închine adevăratului Dumnezeu.

Sf. Părinţi au condus turma încredinţată până când Arie, cel ales de satana, a început să înveţe poporul contra Fiului lui Dumnezeu, răspândind otrava învăţăturii sale printre creştini. Faptul acesta a hotărât pe învăţătorii şi părinţii însemnaţi ai bisericii ca să se întrunească şi să discute învăţătura răspândită de Arie. Această adunare s'a ţinut la Niceia în anul 325 d. H., din îndemnul marelui Impărat Constantin, luând parte la acest sinod 318 sfinţi Părinţi.

La acest sinod cei 318 sf. Părinţi au stabilit aci baza fundamentală a credinţei noastre în Fiul lui Dumnezeu. Adevărata Biserică, numai aceia poate să fie, care a păstrat şi păstrează tainele şi învăţăturile Mântuitorului Hristos. In vremea aceia încredinţaţi cu păstrarea acestor învăţături erau sf. Părinţi, iar astăzi sunt Sinoadele şi toţi păstorii bisericii. «Pentru aceştia mă rog» a zis Mântuitorul, ştiind că dela tăria lor atârnă reuşita operii sale mântuitoare, pentru care a venit în lume şi această rugăciune a fost folositoare întregului neam omenesc, ferit prin puterea păstorilor Bisericii de toate înveninările vrăşmaşului. Prin mijlocirea lui Hristos, care a luminat mintea tuturor s'a făcut această adunare de sf. Părinţi, iar Impăratul Constantin fiind pătruns de o adâncă veneraţiune pentru dânşii şi luând în seamă ranele cu care trupurile lor erau însângerate, când a venit în mijlocul lor li s'a închinat până la pământ, numindu-i adevăraţi păstori cari-şi pun sufletul pentru turmă.

Creştinismul a preschimbat lumea, el a ridicat sclavia şi neegalitatea femeei, punând la baza societăţii noastre moralitatea, şi noi astăzi în loc să nă înarmăm cu sf. Cruce, semnul biruinţii şi să urmăm lui Hristos, tăgăduim pe Dumnezeu şi învăţătura Sa. In faţa noastră avem pe Arie şi pe sf. Părinţi. Cel dintâiu pentru necredinţa sa s'a blestemat şi pedepsit, iar părinţii ca unii ce au ascultat pe Dumnezeu şi poruncile sale sunt cinstiţi şi lăudaţi de toată Biserica lui Hristos. După Sf. Apostoli, cei dintâi care ne-au învăţat credinţa şi ne-au arătat adevărul, predicând lumei pe adevăratul Dumnezeu sunt aceşti 318 Sf. Părinţi. Privind la viaţa şi faptele lor, suntem datori şi noi cei de astăzi să păzim în toată curăţenia învăţăturile Bisericii, ferindu-ne de înpericheri şi încălcări făcute legii lui Dumnezeu. Precum Biserica, din cele mai vechi timpuri serbează cu cinste amintirea acestor sf. Părinţi, tot aşa şi noi înpreună cu ei să cinstim şi să respectăm pe păstorii şi învăţătorii noştri de astăzi care sunt următorii lor legiuiţi şi aleşi de Domnul. Datori suntem să ascultăm de glasul preoţilor prin învăţăturile lor şi urmând sfaturile ce ne vor da când ne abatem dela învăţăturile Bisericii noastre, spre a fi curaţi cu sufletul înaintea Dumnezeului şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

Amin.

Pr. D. Iliescu-Palanca.

Rugăm **stăruitor plătiţi abonamentul**

Despre Ziaristica Politică!...

A face politică însemnează a-te interesa de-aproape şi în mod conştiincios de mersul treburilor statului. A face ziaristică politică însemnează a pune în faţa cetitorilor prin scris, adevărul pur şi documentat... A fi ziarist politic,.. e o nobilă meserie dacă eşti conştiincios şi vrei să rămâi departe de interesele de partid, căutând pe cât posibil să nu fii legat de nici o tabără de politician,—a fi un bun cunoscător în ale societăţii, a dispune de un spirit de observaţie pronunţat şi a fi cât se poate pătruns de iubirea de aproape, iar pe deasupra să fii înarmat cu o voinţă cu care să dobori ori ce patimi!...

Presa este numită o putere de stat... căci ea înfăţişează o parte din opinia publică. Cercetând în deaproape coloanele tuturor ziarelor politice—(fie ele zise şi independente chiar), ne vom îngrozi de materialul lor bogat, cu tot felul de expresiuni de mahala.

Mă înspăimântă conţinutul şi cuvintele urâte, date în vileag ochiului public fără pic de jenă şi remuşcare!

Coloanele lor sunt pline de înjurături, de ameninţări, bârfeli şi câte altele, din care bietul cetitor n'are nimic de câştigat. Ziarele politice sânt împărţite după taberile politice şi se ceartă între ele, ca să fie pe placul partizanilor şi să-şi ponegrească prin fel de fel de cuvinte usturătoare adversarii politici.

Toate ziarele susţinându-şi partizanii în acest fel, cine apare drept în faţa lumii? Nimeni. Cu ce contribuesc? Tresăriţi o clipă şi scuturaţi-vă de păcatele de până azi. Cuvintele cele mai frumoase să predomine coloanele ziarelor. Din acele articole, să se desprindă, o învăţătură, un îndemn, o faptă bună ca să înalţe sufletul să limpezească toate turburările şi nedumeririle ce le au oamenii! Minciuna să dispară—adevărul să troneze.

Numai aşa presa va câştiga ceiace a pierdut şi atunci va putea fi cu drept cuvânt o putere în stat.

Numai aşa se va menţine prestigiul şi cinstea presei, aşa se face iubită ascultată şi tot în acest fel va contribui la educaţia politică cetăţenească!

Ioan Florescu—Ionești

Grădina [1])

Grădina-i cucerită de farmecele firei —
Copacii se înalţă mai mândri către cer,
Plăpânde crengi se 'ndoae şi tremură în aer
Căci viaţa îşi revarsă adâncul ei mister.

Şi florile în umbră se luptă îngrozite,
Sălbătăcită iarba — o mare — s'a întins,
N'a mai rămas o urmă, cărările s pierdute,
Uitate, părăsite, căci moartea le-a cuprins.

Departe zace tristă portiţa putrezită,
Iar gardul stă să cadă, acum e 'mbătrânit,
O floare,-un spin o creangă, mai dincolo tufişul
Abia-i slujesc de cârjă ca unui greu rănit.

Agăţătoare plante, cu ondulări de şarpe,
Imensă plasă 'n aer într'una împletesc
Şi bolta se întinde tăcută 'ntunecoasă,
Şuviţele de aur fantastic strălucesc.

De vremuri înnegrită, cu braţe sfărâmate,
Dar plină de mândrie, priveşte 'nvingător
O statuă antică — simbolizând iubirea —
Durerea n'a simţit'o, căci n'a avut vre un dor.

Fântâna nu mai curge ca 'n vremi de-odinioară,
Fântâna nu mai spune de-o fată de 'mpărat...
Popoare mii de pasări cu pene colorate
La sfat nu se adună, ca visele-au sburat.

Pe banca răcoroasă, pe banca solitară,
Nu mai găseşti ghirlande şi muşchiul a crescut,
Cuvintele săpate de mâna adorată
Sub valurile vremii de mult au dispărut.

Pe malurile rupte o barcă priveghează,
Dar nimenea nu vine şi lacul e sicriu,
Lopeţile, aşteaptă, iar lebedele albe
Azi nu 'nfioară apa şi totul e pustiu.

Pluteşte pretutiudeni a adiere vagă —
O amintire ştearsă din timpii 'ndepărtaţi —
Cu 'ncetul te 'nfăşoară o ne'nţeleasă teamă,
Imperdelaţi sunt ochii iar paşii 'ntârziaţi.

Au fost pe-aici odată. iţi mai aduci aminte?
Şi râsete şi glume ce nu se mai sfârşeau,
Plutiri pe lacu-albastru în nopţile cu lună,
Când fremăta grădina şi florile şopteau.

Şi rătăciri voite pe drumuri părăsite
Şi cântece şi vorbe rostite tremurând
Cu ochii plini de lacrimi şi mâini înfrigurate
Şi sărutări de flacări obrajii 'mpurpurând.

Dar rând pe rând pe toate le a cotropit uitarea
S'au şters ca o părere, azi sufletul mi-e gol,
Trec zilele aceleaşi... aducerile-aminte
Grăbite se alungă ca pasările 'n stol.

Al. T. Stamatiad

1) Din Volumul de poeme: «*Din trâmbiţe de Aur*», care a apărut în Ediţia IV. Editura Cartea Românească, Exemplarul 60 lei.

Monumentul eroilor Patrașcani — Bacău

O ședință

In sala de şedinţe a consiliului comunal al fostei urbe, care prin împrejurări nefericite a fost prefăcută în comună rurală. Membrii consiliului s'adună cu greu şi câte odată s'amână la şir până se strânge un număr cu puţin mai mare decât jumătatea cerută de lege.

Odaia destinată şedinţelor a fost proaspăt dereticată, dar ca oriče lucru făcut în pripă grijitorii au mai lăsat ceva colb de sămânţă pentru a nu-i stârpi origina. Miroase a motorină. Duşumelele au fost proaspăt unse. Canapelele şi fotoliurile învechite de uzul atâtor generaţii de conducători, stau resemnate cu arcurile atârnate molatec destinse. Catifeaua s'a decolorat din roşu aprins, într'un roşu spălat de ploae, iar colţurile scot la iveală discret bizara umplutură spirală. Două busturi de gips, înfăţişând figurile impunătoare a doi vechi oameni politici moldoveni, privesc bătrâneşte depe înălţimea dulapului unde au fost expuse.

Pendulul bate cu lovituri rare, unsprezece ceasuri înainte de amează.

Liniştea apasă în odae sprijinită de cei patru pereţi.

Un şoarece şi-a părăsit molatecul culcuş situat în inima stivei de Monitoare Oficiale depozitate arhaic în odaia vecină cu sala de şedinţe. A intrat în sală şi oprit în mijloc, a cercetat minuţios conţinutul.

Consilierii stau pe o bancă la umbra unui salcâm, iar unii nici gând n'au să vină.

Şoarecul s'a întors în odae şi după puţin îşi face apariţia însoţit de alţi şoareci cu ţinută gravă: «Consiliul Şoricesc».

Ţinând seama de calitate şi misiunea importantă ce au a îndeplini, şoarecii erau bărbaţi trecuţi de vârsta tânără. Ii puteai judecă după statură şi după mustăţile groase ce şi le purtau cu o patriciană mândrie. Păstrau o gravitate cari-i prindea de minune. Cel mai făcut dintre toţi, era desigur Preşedintele Consiliului: Primarul.

Fieçare îşi ocupă tăcut fotoliul stând rezemat în codiţă şi pe picioruşele de dinapoi, iar cu o labuţă de dinainte îşi netezeau mustăţile lungi de sfetnici.

Secretarul, mai puţin bătrân, sări tinereşte pe masă şi ceti cu solemnitate în rezumat desbaterile şi hotărârile precedentei şedinţe.

Domnul Preşedinte, se ridică încet, cu acea moliciune tacticoasă a oamenilor cari-şi dau bine seama de importanţa persoanei lor, ştiind precis că vor avea efect aprobativ în ceia ce vor propune. Tuşi sec de două, trei ori, potrivindu şi glasul ca un orator politic în alegeri. Ceilalţi şoareci membri al consiliului înţeleseră că e vorba de lucruri mari.

— Onorat consiliu! V'aţi adunat aici cu toţii. Nu lipseşte nimeni, aşa-i bine, asta înseamnă că sunteţi complect edificaţi asupra sarcinei ce vi s'a încredinţat de către cetăţenii cari s'au ales!

Aplauze surde isbucniră din partea membrilor, aprobând spontan.

— Iată ce avem de făcut:

In comuna noastră se cultivă grâu berechet din care scoatem o făină de calitate superioară. Fetele întrebuinţează pudră pe care o cumpără cu preţuri mari de la negustori. Ce-aţi zice D-v. dacă la moara noastră am aduce o peatră straşnică, cu ajutorul căreia să scoatem din grâu o făină fină ca pudra? Nu ar mai fi nevoe de cheltueli nesăbuite şi s'ar realiza o economie frumoasă. Unde mai pui că de vom reuşi vom putea desface făina noastră drept pudră, aducând venituri frumoase pentru comună.

— S'aprobă, s'aprobă, vom avea o fabrică de pudră la fel cu străinătatea fu răspunsul întregului consiliu.

— Apoi să procurăm o trăsură şi doi cai frumoşi pentru transportul membrilor din consiliu în zilele de şedinţă. Nu-i deloc nobil ca nişte consilieri comunali, să vină la adunări pe jos.

Să comandăm trei vagoane de sămânţă de floarea soarelui şi s'o împărţim gratis, prăjită gata, locuitorilor din comună, pentru a avea cu ce să-şi treacă timpul acei cari n'au loc să mai intre în cârciumi. Fiecare locuitor va fi obligat printr'o «Ordonanţă», să-şi construiască o bancă de scânduri dinaintea porţii, unde să se aşeze cu membrii familiei, pentru a ronţăi seminţele de floarea soarelui.

In primăvara viitoare vom construi o casă de adunare, pentru oamenii acestei comune, casă, în care se va ţine concursul de palavrageală. Vom institui mari premii acelor ce vor isbuti să ticluiască cele mai grozave minciuni, ce vor fi crezute de întreg satul.

In zile de duminică şi sărbători, credincioşii cari nu merg la biserică — nu din rea voinţă — ci doar, că aşa au apucat din moşi străbuni, vor găsi adăpost în case special amenajate cu tot felul de lucruri distractive, pentru ça să nu li se urască, câtă vreme vor fi cârciumile închise. Vom interveni şi pentru asta, la «omul nostru», pentru a deschide prăvăliile şi în zile de sărbătoare!

Preşedintele se aşează pe fotoliul preşidenţial.

Consilierii îl înconjurară cu zâmbete de curtenire, strângându-i mâinile...

— Vom avea o trăsură a noastră, care ne va aduce de acasă în zilele de şedinţă.

— Halal, planuri şi realizări măreţe, cari ne vor ridica în ochi, cetăţenilor, dovedindu-le că diurna ce o încasăm e o mică răsplată materială pentru dragostea părintească cu care-i conducem...

Pendula din perete lovi în tact sonor cele două-sprezece lovituri ale amezii. Consiliul ridică şedinţa, pătrunzând, într'un foşnet uscat — printre filele îngălbenite ale Monitoarelor Oficiale.

Pe poarta primăriei, unei foste urbe, se răsleţeau somnoroşi o parte din membrii consiliului comunal.

Servitorul intrând în sala de şedinţe ridică depe masă tava cu sticla şi paharul de apă, ce se încălzisera fără a fi consumată.

D. I. Dogaru.

Bătaia lui Ion cu Andrei pentru Todora...

(Icoane Maramureşene)

Zi de sărbătoare, în Borşa (o comună mare din o sută de sate mici şi un sat, din trei case de lemn şi două crâşme)... Jidovi... Sub poale de munte, soare mult peste ţărani pietroşi... Cât despre femei, (dacă ne-am luat la poveşti) nouă sute nouă zeci şi nouă Venere cu braţe... Na! Na! că-mi uitai de şcoală (e una frumoasă şi-are şi-un rost dacă nu alt cel puţin să cunune cu tot cinul cuvenit pe directori cu câte-o naivă de învăţătoare...) Sf. Biserică, n'aş putea spune pe unde s'a pierdut, dar tot aud c'o slujeşte un călugăr preoţit cu sârg şi brâu roşu [1])... Vream să mai spui ceva despre Prepanaţie [1]) bis. (acolo. «Repaosul Duminecal» e păzit cu sfinţenie; uşa cu trepte frânte,—din uliţă, aaare oblon, cum să n'aibă şi doi drugi cruciş şi cinci minuni de lacăte... Uşa din dos,—deschisă ori când pentru primeneală, pentru soare! In «mapa» [2]) Şefului de Post (prea se laudă şi roşcovanul ăsta că pe lângă... „cum cunoşti un cadavru" ştie casele, ogrăzile pe degete) crâşma, numai în atare zi, este trecută cu o singură uşă. Pentru omenime, lipsa «unui brevet de beuturi spirtoase» se înlocueşte cu o pâine veche sau un şirag de covrigi puşi în geam. Dacă ne luarăm despre crâşmă să intrăm şi în ea. Pe negustorul de după teşghea (paing ce ameţeşte pe vindeghii [2]) bis. cu spirit [3]) pentru a le lua crucerii [4])—nu-l văd ci, în dreapta, în stânga'n fund: mese lungueţe, bănci ca la şcoală (ce mai şcoală!) cuprinse tot de rumâni în strae albe şi cu pălării de pae înalte şi cu ţugui... Bătrânii, în sfatul lor trag cu osârdie din lulea lungă, mai netezesc musteaţa colilie din când în când o. şi mai răsucesc; ceilalţi mai tineri cer aspru horincă [5]) se ciocnesc în vorbe sau miezuiesc plângător frânturi de cânt:

Gheizeşul [6]) de la Cămară [7])
M'a purtat din ţară'n ţară;
Din de piatra de hotară;
In mijloc de lumi străine
Un' n'am cunoscut pe nime...
Alt:
Mândro, cu şilinca [8]) albă
Prinde dorul, mi-l fă salbă
La grumaz, printre mărgele
Şi pe sân cu viorele.
Da p'ăsta, nu?
Nici acela nu-i ficior
Care n'are la picior
Trei cuţite şi-un pistol...

Când intru în cârciumă (şi intru cam des, de nu m'ar auzi nevastă-mea!) m'aşez întotdeauna într'un unghier mai retras şi pierd trei ceasuri. De băut, nu beau niciodată (de m'ar auzi nevastă-mea!) dar de când cu ordinul de a culege... Folklor, ascult mai bag în cap câte-una şi judec cum petrec alţii. De pildă, în Borşa, într'o zi de sărbătoare, în Prepanaţie, s'a întâmplat o ceartă (Dl. Şef ce n'ar da să ştie dacă a fost «altercaţie» sau numai «cotroverse» puse la punct de mijlocirea unor «corpuri cotondente»!)

Că s'a'ntâmplat o ceartă s'a 'ntâmplat, dar pentru că n'o pot trece în „colecţie de cântece populare» cu toate că are cântec şi pentru că a «urmat» în uliţă, am ascultat-o, am însemnat-o (sunt în stare şi pe'ntunerec s'o transcriu fără greşală!) şi încerc s'o povestesc întocmai precum o fo [9]):

— Laudă-se...

— Lăudat fie în veci [10])

Ion pe ceafă, cu clopul [11]) împodobit cu primă [11]) bis. şi pene [12]) pare hi! ce voios şi grăbit dar l'a oprit Pascu...

— Da cum îi rându'măi, Ion?

— Amu, gândesc c'a hi bini!

— No!

— Istina [12]) bis.

— No! Da ce-i?

— Bini!

— No! Da cum?

Pas să-i mai răspundă! Ion e voios şi grăbit foarte. Dar la oprit Todeverul:

Iü! da să-mi trăeşti nepoa [13])

— Şi 'mneata!

— Da stai oleacă.

— Iaca stau (şi se vede că-i grăbit).

— Un'meri vânjule [14])?

— Mărg în lumea mare.

— Tii! Adevăr?

— D'apăi! (şi tot se'ntoarnă c'apleca)

— De un vii?

— Din Prepanaţie.

— Mai fo'oarecini ac'lo [16]) ?

Ion, ştie hoţu'ceva, că zâmbeşte şi mi-l îndeamnă:

— Te du numa'şi vezi. Moşneagul, a priceput:

—N'o fo' acar [16]) ce baiu [16]) bis?

— Eh! baiu! Ce baiu să hie? Supărat, sau nepăsător (D-zeu să-l înţeleagă!) la o asemenea întrebare «îşi luă colnicul» având grijă să întoarcă de câte-va ori, capul înapoi. Cât să facă doi paşi şi pân'să bage şi povestitorul de seamă, hop! că se umplu uliţa cu un mărunt de fecior (pe Ion, îl uitase D-zeu încrescut) fără pălărie cu gumelastic şi ţugui, cu ochi înlăcărăţi, piept

O PROPUNERE

EDUCAȚIUNEA MEDICO-SOCIALA IN COMBATEREA ALCOOLISMULUI

Dr. Gr. NICOLAU
pensionar

Astfel stând lucrurile, nu trebue să ne mire că o populație care este prada vânzătorilor de otrăvuri e în stare de plâns și că nașterile copiilor sunt în scădere pe toată întinderea României Mari.

Alți locuitori beau rar, ocazional, fac chefuri la 2—3 luni, aceștia sunt cumpătați nu candidează la alcoolism, căci are timp de eliminat din corp alcoolul. Nu prezintă nici un pericol.

O clasă socială dintre locuitorii noștri, predispuși la alcoolism cu consecințe ereditare foarte serioase și fără voia și cunoștința lor, sunt cârciumarii, debitanți de alcool și toată familia lor.

Aceștia nu beau zilnic și poate nu beau de loc, dar se alcoolizează datorită profesiunei lor, prin faptul absorbițiunilor vaporilor de rachiu de pe mesele și tejghelele unde se vinde rachiul în timpul serviciului. De aceea când intri într'o cârciumă miroase acru sau a rachiu; această absorbiție se face prin gură sau plămâni care reprezintă o suprafață de 200 m. p. Tot această clasă sau categorie se mai alcoolizează fără voie și fără cunoștință, prin faptul facerei rachiului din alcool cu apă și alte ingrediente, sau cum s'ar zice prin vânturarea sau prefacerea rachiului, atunci se absoarbe prin gură foarte mult, și prin gustarea lui spre a-l potrivi după cerere mai tare sau mai slab. La această categorie de profesioniști cârciumarii ca și la cei ce obișnuesc zilnic a bea alcool, mortalitatea, crima și nebunia sunt în proporții simțitoare.

Acum venim la o altă categorie de alcoolici, care poate să primejduiască țara însuși existența neamului nostru; aceștia sunt țăranii noștri care beau mult mai multe băuturi spirtoase și în special rachiuri.

Primejdia alcoolismului pentru țărani și muncitori este mai mare decât pentru alte categorii sociale, pentru că țăranul ca și muncitorul se hrănește rău, prost și cu deosebire cu mămăliga care este o hrană incompletă și insuficientă, această hrană stimulează munca fizică, munca depe urma căreia organismul rămâne cu pierdere.

Țăranului și muncitorului îi lipsește hrana de reparație, adică substanțele azotate, ca să pue la loc în corp ceia ce a pierdut prin munca fizică. Aceste substanțe reparatorii sunt: carnea, ouăle, untul, grăsimea, bânza și zahărul sub orice formă și mai cu seamă la țară se găsesc în abundență, dar tot ei le dau pe rachiu.

Odată ce alcoolul este ingerat și ars în organism, organele nervoase rămân mai obosite decât a c e a ș i muncă, dar pe încetul și fără alcool.

Printre oamenii de știință care s'au ocupat și au făcut studii experimentale cu alcool asupra oamenilor sunt doi doctori americani *Adwater și Bene Dikt* care au făcut la Wasington cam pe la 1902 experiențe privitoare la acțiunea alcoolului asupra organismului, și au convins pe toată lumea științifică prin rezultatele lor; acești doi învățați au găsit că alcoolul luat în cantități mici de un gram și jumătate pe kgr. din greutatea corpului în timp de 24 ore trebue considerat ca element în organism, el se oxidează și dă naștere la căldură și muncă mecanică, el poate înlocui o parte din grăsimile sau hidrocarburle alimentare d i n punctul de vedere a măsurării puterii calorifice, sau de căldura produsă, iar dacă ar fi mai mult doza arătată și s'ar lua 3—4 gr. pe kgr. devine vătămătoare, produce o micșorare a greutății corpului.

Intoxicațiile omului prin alcool

Acțiunea alcoolului este generală, atacă toate organele, dar el are o predilecție, o apropiere mare la dragostea sistemului nervos acțiunea lui depinde nu numai de doza luată, dar depinde de calitatea și natura alcoolului ingerat.

Dar, Win pretinde că urmașii alcoolului se sting în a treia și a patra generație. In țările unde se consumă bere multă este știut de mult că mortalitatea cea mai mare este a copiilor.

La Paris, la 1000 bărbați în vârstă de 30—40 ani s'a notat o mortalitate de 36%, pe când la 1000 cârciumari au dat 46,9 mortalitate. In Elveția la 1000 de adulți dintre 30 și 50 ani, a fost o mortalitate de 28 67, iar la 1000 cârciumari au fost 52,59 la o mie.

Mortalitatea cârciumarilor raportată la tuberculoză dă un procent de 14 (la mie) iar dintr'o 1000 locuitori mortalitatea a fost de 7,14.

Mai trebue de știut că pe când celelalte boale ca sifilisul și tuberculoza pulmonară, dacă se caută din vreme cu medici pricepuți se pot vindeca sau cel puțin li se pot amâna viața ani de zile, c o p i l u l zămislit din părinți alcoolici, nu numai că nu se poate vindeca, dar e o tortură pentru el și familia cu generația viitoare.

Moștenirea alcoolismului de către copiii alcoolicului nu numai că nu este pusă la îndoială, dar este mai primejdioasă decât moștenirea altor boale. — Așa că pe cât alte boale se moștenesc de copii așa cum le aveau părinții, alcoolismul părinților se moștenește înrăutățit și schimbat în apucături groaznice.— In cazul când alcoolismul părinților n'a fost prea puternic, copilul moștenește numai un început de desechilibrare nervoasă. Nu dați copiilor voștri nici un fel de băutură alcoolică, chiar cu apă, pentru că otrava rămâne tot otravă, sub orice formă și în orice doză ea își face opera nefastă.

Medicii de copii și medici de școale găsesc otrăvirea sub trei forme a copiilor: 1) Descendența ereditară a copiilor alcoolici care se manifestă printr'o pronunțată scădere și subraportul vigoarei fizice, și a facultăților intelectuale și a formațiunei morale.

— va urma —

O veste bună

O veste bună pentru cei ce prețuiesc scrisul lui Creangă este că de curând a ieșit la lumină următoarea carte: Jean Bautière, *Viața și scrierile lui Ion Creangă*, în l. franceză, format mare în 8°, 254 pagini + XXI, scriere de mare însemnătate, cu 25 ilustrații dintre care, o bună parte nestiute până azi.

Dl. Bautière, un iubitor al neamului nostru, este profesor la Paris. Stând printre noi vreo doi ani, a învățat bine românește, desăvârșindu-se întru cunoașterea vechiului graiu al cronicarilor și limbii înțelepte și curate din sate.

Apucând pe acest drum bun, d-sa a ajuns de-adreptul la Ion Creangă. Om luminat și suflet ales, s'a cutremurat când a cercetat cu de-amănuntul și a văzut că... se împlinesc 40 de ani dela moartea povestitorului din Humulești și Românii nu au o carte deplină despre viața și scrisul lui, ba,—nu-i cunosc bine nici graiul lui. De-o pildă, mai anii trecuți, niște Bucureșteni tipărind *Amintirile*, lămuriră așa vorbele din Creangă: *hățaș* — ostaș de harță (în loc să spună că e vorba de o bucată de pământ); *hărașc*—corvoadă (în loc să spună că e *Ierarh*, sf. Ierarh Nicolae)... și alte minunății ca acestea!

Dl. Bautiére a dat la o parte toate minciunile și a spulberat toate batjocorile ce umblau prin cărți despre viața marelui povestitor, apoi a dovedit—cercetând și asemănând—că Ion Creangă al nostru este unul din cei mai buni povestitori ai Europei.

Scrierile sale începând cu *Metoda* din 1867, pentru școlari, poartă pecetea unui învățător al neamului; în adevăr, povestea *Soacra cu trei nurori* din 1877 e scrisă pentru tineret, ca și cea din urmă bucată a sa *Cinci pâini*. Prin 1881 *Amintirile* arată culmea talentului său fără pereche, — și ele sunt doar tot pentru tineret scrise, smulse din sufletul său de dascăl...

Cartea d-lui Bautière, cea dintâi până astăzi, vine și descopere ce este pe deoparte tradiția populară în scrierile lui Creangă, iar pe de altă parte ce anume este partea de talent ce-a spus o Creangă.

Și trage de aici adevărul, că Creangă stă alături de cei mai buni povestitori ai Europei, ba-i și întrece.

Mare cinste pentru poporul nostru român!

Mare bucurie pentru cei cari se îndeletnicesc cu cercetările scrisului n o s t r u popular!

Cartea, foarte frumoasă, este tipărită într'un număr restrâns de exemplare, dintre care două anume pentru M. S. Regele Mihai I și pentru M. S. Regina Maria, iar douăzeci pentru Casa noastră Regală.

Econ. D. Furtună

Furtună

Vântu-apleacă vârf de ulmi,
Cerul cântă în scântei;
Basmul vremii doarme 'n culmi,
Mângâiat de flori de tei.

Printre frunze norii trec,
Deslânând o haină ruptă,
Un vârtej cu graiul sec,
Pregătitu-s'a de luptă.

Ploaia 'n boabe argintii
— Bate inimă de crâng
Umbra nopții-aleargă'n vii
Și pe ramuri pasări plâng.

Apele cu mâl de munte
Stau de vorbă între valuri,
Aurul ce-l poartă 'n frunte
Il aruncă peste maluri.

Ion Constantinescu—Stejar

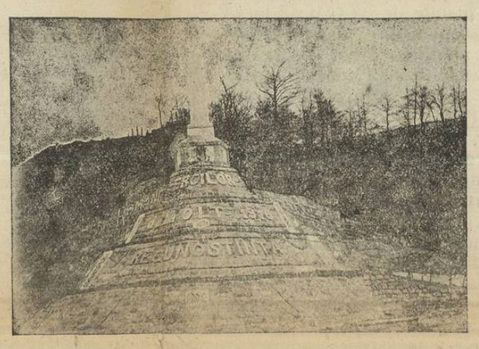

Monumentul Eroilor dela Olt

Vremuri grele

Au trecut zece ani dela războiul crâncen ce-a făcut să curgă mult sânge și multe vieți să se 'nfrățească cu liniștea odihnitoare a lumii.

După potolirea înspăimântătoarei încăerări a popoarelor s'a născut o nouă viață.

Și această viață nouă ce-a dezrobit popoare prea mult vitregite de vreme, a cerut tuturor trudă și muncă încordată. S'a cerut cu atât mai mult cu cât popoarele noi ce-au eșit la iveală în virtutea unor netăgăduite drepturi istorice au trezit dușmănii nouă, ce nu vor să se împace cu dreapta sentință a destinului.

Statul român prin jertfa unui darnic belșug de sânge s'a așezat în vechile lui hotare.

Dușmanii însă nu iartă. Ochii lor iscodesc și pumnii se 'ncleștează pentru ca la vremuri de slăbiciune să fie gata și să ne sfâșie.

Și trăim aceste vremuri ce ne 'ndurerează adânc.

Oare să fi uitat noi, că toți suntem frați? Oare să fi uitat că viața noastră cere bună învoire și pace?

De ce atâta patimă vinovată când hotarele ne sunt amenințate de invaziunea comunismului devastator de suflete, și când vecinii Unguri jinduesc după frumoasa țară de peste Carpați?

De ce?

Să deschidem ochii, să ne împreunăm mâinele frățește ca astfel să tăiem pofta celor ce doresc lucrul altuia.

Vremurile grele ce le trăim ne cer lucrul acesta.

Să-l facem, pentruca astfel să rămânem aici, stâncă de granit pe care nicicând n'o vor urni din loc nici apele cele mai năpăstuitoare.

Constant Onu

In felul lui...

1 Marinetti

Nostalgie decadentă

Bravii căpitanii ai soartei
S'au ciupit de interes
Pervers;
Ploile-au bătut metanii...
Ținând capul pe-o căciulă
Nulă.

. . . . . .

Haideți! Magilor, să mergem...

Fasson

Câteva Sfaturi

1) Muncă și gospodărie sistematică ne trebue. Imitând pe marele Napoleon vă spunem și noi: pentru a scăpa de criză trebuie: întâi muncă, al doilea muncă al treilea muncă». Munca cinstită și nu politica aduce în gospodărie belșug și voe bună.

2) Pomi, și chiar păduri trebue să semănați căci pomii aduc foloase mari oamenilor, în timpul verei poame, umbră și răcoare și iarna căldură.

3) Dați copiii la școală. Școala e mama binelui întregii omeniri. Școala dă copilului avere neprețuită, care nu poate să o piardă nici odată. Școala, nu pământul asigură copiilor cea mai frumoasă zestre, — învățătura, căci cu aceasta avere sufletească ei vor câștiga ori ce avere pământească.

4) Acei ce socotesc că îngrijirile ce trebuesc date albinelor cer prea multă muncă, să se lase de albinărit și cu cât mai repede vor lua această hotărâre, cu atât mai bine va fi și pentru ei și pentru bietele albine.

5) Invățați copiii voștri să și iubească părinții, frații și surorile, neamul și țara.

6) P ă r i n ț i ! în mâna voastră e aluatul căruia îi puteți da orice formă. Arătați le binele și răul si'ndreptați-i pe cale adevărului. Drumul spre f e r i c i r e e spinos pentru acei cari n'au știut să-și lumineze calea. Aprindeți și dați copiilor voștri făclia, căci mâine, când nu veți mai fi, să-și poată călăuzi mai ușor pașii pe căile atât de întortochiate ale vieții. Credința, sufletul și dragostea de adevăr, sunt armele cu cari trebuie să învingă.

Gh. I. Lucescu

Mormântul eroilor de lângă Ismail

La doi kilometri spre apus de Ismail, în istorica cetate a voivozilor Moldovei, se fac cele mai mari pregătiri pentru ziua Eroilor când se va inaugura, mormântul și monumentul eroilor căzuți pentru întregirea țării. Cimitirul este așezat pe o ridicătură de pământ, fostă zid de cetate. Monumentul ridicat este o lucrare de artă.

De desubt, se află cripta și capela. In interior s'au așezat oseminte. Soclul monumentului este făcut din granit dăruit de Comisia Europeană a Dunării. O placă de marmoră amintește sacrificiul eroilor neamului. Pe obelisc e desemnată o cască pe săbii, înconjurată cu ramuri, iar în vârf vulturul legendar cu crucea în cioc și aripele desfăcute ocrotitor.

Se fac ultimele transporturi de oseminte de pe raza județului. Cele 41 de morminte proaspăt săpate, adăpostesc pe eroii aduși în ziua de Florii de la Barta, despre care ziarul nostru, singurul, a vorbit la timp. Printre morminte se sădesc pomi și flori. Fiecare școală din oraș, fiecare companie își are un loc rezervat pe care-l îngrijește cât mai bine.

Toți dau concursul: Primăria a dat pomii și grădinarii pentru lucru. Impresionează mult marea cruce de flori, chenărită cu ozon, a Primăriei cu răzorul Companiei 6 de sub comanda d-lui căp. Miulescu. Soldații lucrează la amenajarea terenului și la efectuarea aleii, care duce de la oraș la cimitir. Lângă monument, în cetatea vestită a Moldovei romantice, se află pioasa mânăstire care a adăpostit cândva o Episcopie a Proilaviei.

De pe Dunăre, Cimitirul de onoare al eroilor Regele Ferdinand I, are o priveliște unică: e văzut de la Tulcea și dinspre Isaccea și chiar mai departe.

Intru desăvârșirea acestei frumoase serbări se cuvine să menționăm, cu modestie numele P. S. Episcop Iustinian Președintele Soc. Mormintele Eroilor, a d-lui General adjutant I. Florescu, Comandantul Div. XII, și din stăruința cărora, pe teritorul Ismailului se va înălța cel mai sublim omagiu pentru eroi.

Paul Balora

Rugăm stăruitor plătiți abonamentul

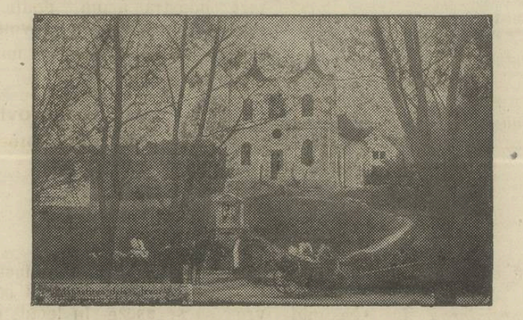

---

desfăcut, mai ținut mai neținut de alții, gata pornit pe harță, și încă ce harță!

— Stăi! Tu, n'auzi tu?

Și Ion, la rându-i, împresurat de doi-trei voinici (de unde se vor fi ivit la «momentul oportun» voința D-lui Șef, habar n'am!) zâmbitor, tot cu repetate întoarceri de cap parcă (am scris: parcă!) încearcă senin să-și vadă de drum. ortacii cari l'au înconjurat—în mers—(e cineva să-l oprească?) îl năpădesc cu întrebările:

— Da ce-o fo'?

— N'o da ce-i cu Andrei?

— Ni! cum vini și cum suduc?

— El, nu știe sudue!

— Că tare-i mânios, sărmănelul!

— Stăpân îi să aibă baiu!

— Că ce?

— C'am țucat [17]) pe Todora. Și dacă? Roti el întrebarea fălos?

Iii! fac toți (clipesc din ochi și gândesc: Mi țîi harnic Ion al nost».

— In timp, Andrei, apropiindu-se își întărește glasul și parcă se vaită:

— Ioi, Ioi [18]) dă mini... Nu te păzi că și-așa te-oi agiunge... (și parcă Andrei își dumică pașii).

— Io? Ion, numai capul și-l întoarce.

— Lângă tine mi-s și de-i mere'ncealaltă lume! Dar, poate că la așa prilej sunt și-așa oameni că Ion îi auzi:

— Hai! mergi.

— Că nu sta.

— Că te-o agiunge.

— Il omooor... striga Andrei.

— Da nu te sfădi...

— Il spintec, răguși Ion. Și ce-i ce l'au înconjurat, parcă tot îl împing să se depărteze și Ion parcă (iar am scris: parcă!) vrea morțiș să stea în drum. Glasul măruntului Andrei:

— Dați-i pa [18] bis) să stee! Dați-i pa' că vin amu (și parcă bietului, i se încetinește pașii). Tomn'amu vreau... amu am tucă [19]). Insfârșit Ion, când vede că pe stânga au eșit în porți și fete și neveste cu fețe înspăimântate, găsește de cuviință să stea pe loc. Își duce brațele, zâmbind acru, pe piept cruciș și se înscăunează mai bine pe picioare. Dar Andrei nu-i de-acela, că și-a încetinit pașii, e una, dar gura-i merge:

— Tomn'amu vreau, amu vreau muri! C'ai stat?

— Stat-am...

— Batăr [20]) că ti tiemi...

— Ba! nu m'oi teme. Și Ion e gata-gata să-l înfrunte darortacii se încarcă în mâini întinse să-l desrădăcineze din loc:

— Da nu fi prunc.

— Da nu face rușine.

— Ce grăești! o femee tânără și voinică a trecut drumul e Vișa (după cât știu în Borșa, nu se întâmplă nici un paiu să-l sufle vântul până n'are ea știre). S'a oprit lângă ceată, își îndreaptă legănușul dela subțioară în care ține copilul (nu știu al câtelea, dece să mint) și cu dreapta, hotărnicește o câtă depărtare între cei doi gata de încăerere.

— Stați, ficiori! Da ce stricozeniile [21]) astea?

Alți:

— Că vede lumea.

— C'o venit Jandarul...

Mărunțelul, vrea să sfâșie pe biet Ion și Ion, ține cu tot dinadinsul să amintească celor de față că poate trece — dacă vrea el — os prin os pe biet, Andrei.

— Amu gat cu el.

— Lasă mă să-i fac sămădesu [22]). Și câini smucind din lanț așa se prăbușesc unul spre celălalt.

— Tacă-ți că te-oi îmblăti [23]).

Ioi! și Visa, strigă mai tare decât neîncăerații.

— Ioi! da să vă bateți, da să vă frângeți cioantele [24]). Ioi! nu-i lăsați oameni buni, și'n răgaz de desnădejdea Vișei, cei doi, pe rând se-apropie când tot celălalt se dă un pas înapoi și se amenință cu pumni de ghioagă sub nas:

— S'o tuchi?

— Și!

— A țucato? Pe cine? Și Vișa, a făcut ochii mari, abia acum a auzit despre ce este vorba.

— Pe Todora.

— Nu spune! Și Visa, își mai îndreptă legănașul și nu mai hotărnicește depărtare cu mâna dreaptă întreabă între burjuluiții de Andrei și Ion ci cu tot trupul ei.

— Ai țucat-o? și-l privește pe Ion. E întâia dată pe semne când îl întâlnește căci prea își preumblă și înfige cercetătoare scapărul ochilor înspre el. Vișei, i se pare lucru de minune Ion ăsta.

— Ai țucat o?

— Am, răspunde blajin Ion.

— Da, nu te ocoșii [25]).

— Așa-i, răspunse însulițatul de priviri. Și de odată ca o hotărâre. Vin Jândarii!.. strigă Vișa. Cu dreapta mi la înșfăcat de-o mână și trepa—trepa a pornit cu Ion încotrova.

— Ai văzut?

—I-o făcut semn să-l ia d'aici.

— Să tieme.

— L'oi prinde odat' Cine i-o lucra copârscul? Cuvintele astea sunt ale lui Andrei, în fugă cu ortaci după garduri. Ion, cam depărtăcios, și întinzându-se încă strâns de mână tare și caldă uită să mai întoarcă repetit, napoi, capul, (nici nu poate că-i vâjie...) Și Vișa îl desmiardă cu mustrări.

— De nu veneam să vă despart, și tocăe cu gura, ați fi vărsat sânge... și tocăe: bini c'am văzut Jândari că... bini c'o plecat Luca la Cluj (bărbatu-său) că nu m'ar fi lăsat feri' Doamne să m'amestec în așa bătae... Vin Jândarii, unde să te ascund, unde? Și-alături de Vișa, biet Ion intrând într'o ogradă pe care n'o mai călcase niciodată se mulțumi să mai îngâne:

— Noroc c'a plecat Luca la...

Cezar Pruteanu

1) grad în preoție; 1 bis) cârciumă cu depozit de băuturi; 2) hartă, plan; 2 bis) mușterii; 3) alcool; 4) creițari; 5) țuică; 6) trenul; 7) stație lângă Sighet; 8) fotă, șorț; 9) prescurtare de la «a fost»; 10)In loc de «bună ziua» în Maramureș su zice: Laudă-ne Domnul Iisus Hristos... 11) pălărie; 11 bis) panglică 12) flori; 13) nepoate; 14) porecă;15) acolo; 16) oare; 16 bis) necaz; 17) sărutat; 18) vai! aolo! 18 bis) pace; 19) poftă; 20) cu toate că; 21) prostii; 22) socoteală; 23) a treera; 24) oasele; 25) îngâmfa.

PRIMIM SCHIMB CU ORICE GAZETA

Un glas către coana Alistar

Ca ceice voim să stăm de vorbă în largul lumii şi fiecare să fie slobod aş-şi spune cuvântul său, nu ne ferim de loc de a da păreri care sunt împotriva celor scrise de noi. De aceia, fiindcă am primit un articol al d-lui învăţător *Grigorovici* din Basarabia, cu toată graba îi facem loc aici, pentruca lucrurile în care nu ne înţelegem să stea în tot largul lor în faţa lumii şi fiecare să aleagă unde e adevărul.

Deci urmează împotrivirea domniei sale, pe care o dăm întocmai cum a scris-o şi apoi urmează răspunsul nostru.

In chestia Basarabiei

In «*Cultura Poporului*» din 6 Aprilie a. c, I. P. C. Arhimandrit Scriban a publicat articolul Sf. S. «Patriotism cu kilogramul sau cu linguriţa?», în care atacă pe Basarabeni pe chestia naţionalismului, deşi declară că nu e «habotnic naţionalist».

Am rămas uimit, când am văzut că acel articol aparţine Părintelui Arhimandrit Scriban, al cărui scrieri de altă dată le citeam aproape cu plăcere.

Când am cetit însă şi articolul: «De ce merge strâmb în Basarabia», în aceiaşi revistă din 4 Maiu a. c., nu-mi pot păstra sângele rece ca să nu scriu aceste câteva rânduri. Nu cu scop însă de a-i lua apărarea d-nei Alistar, pe care nici nu o cunosc şi care cred, nici n'are nevoie de apărarea mea, dar în general, în contra bârfelilor Părintelui Arhim. pe adresa Basarabenilor.

In privinţa doamnei, mi s'a format impresia că Părintele Arhimandrit are intenţia să facă un nou «mare blăstăm» (ca d-l Tomescu dela Mitropolie) şi să aducă altă „cocoană», protejată de Sf. Sa, fiind aliat cu un amic de la „Opinia Chişinăului».

Dar, cum am spus deja, nu acesta-mi este scopul. Altceva de o însemnătate mai importantă, mă preocupă. In sufletul meu, ca unui basarabean, reflectează într'un fel sau altul toate bârfelile ce ni se aduc de fraţii regăţeni. Câte nu le-am auzit fiecare din noi! Să fie cât de bun patriot, dar e destul să fii Basarabean ca să-i inspiri neîncredere, să nu ţi auzi de la fratele tău alt nume ca „Rus» şi «Bolşevic» spuse cu un dispreţ.

Am avut ocazia să-l aud pe un «naţionalist» zicând: «Noi n'avem nevoie de Basarabeni, ci numai de Basarabia!».

Iată ce exemplu drăguţ de iubire frăţească către Basarabeni! Când auzi acestea din gura unui muritor simplu, cari sunt aproape toţi „habotnici naţionalişti» cum zice Părintele Arhim., nu te supără aşa, pentru că le-ai putea spune: „Iartă-le, Doamne că nu ştiu ce fac».

Dar când auzi cuvinte de bârfire şi învrăjbire dela Părintee Arhim. Scriban, nu poţi rămâne indiferent.

In primul rând, Părintele Arhimandrit este colaboratorul unei reviste ce are ca scop cimentarea legăturilor sufleteşti ale tuturor fiilor ţării pe teren cultural, al doilea — a fost trimis de Minister în Basarabia, ca un misionar vrednic, probabil cu scop să întărească legăturile sufleteşti dintre Românii din Basarabia şi Regat; în al treilea— Sf. Sa aici în Basarabia şi cu Basarabenii îşi agonisește «pânea cea de toate zilele» ca profesor la facultatea de teologie din Chişinău.

Dar mai presus de toate: Părintele Arhimandrit este purtătorul veştmintelor preoţeşti, cari îl obligă să urmeze învăţăturile Mântuitorului şi să răspândească numai binele şi iubire nemărginită către aproapele.

Nu s'ar cuvine ca Sf. Sa să se «mânie odată" când aude pe hamal, sau încasatoarea din tramvai, sau băiatul din prăvălie vorbind ruseşte. Sau că fetele vreunei şcoli din Basarabia au accent rusesc. E firesc: hamalul şi încasatoarea din tramvai au învăţat probabil în şcoala şi limba rusă; băiatul din prăvălie, ai cărui profesie nu-l obligă să cunoască limba oficială, poate să fie chiar de origină minoritară, iar fetele şc. eparhiale se află între zidurile şcoalei 5 6 ore pe zi şi restul de 18-19 ore se află sub influenţa familiei (cele externe) unde poate vorbesc ruseşte. Cum putem deci pretinde să n'aibă nici accent rusesc. Părintele Arhimandrit şi cei de o părere cu Sf. Sa să nu uite că ce s'a deprins într'o sută şase ani nu se poate şterge în 12 ani. Timpul toate le face.

Şi de ce oare Sf. Sa se «mânie foc» când aude pe Basarabeni, vorbind ruseşte, şi nu se mânie când Transilvănenii şi Bucovinenii vorbesc numai ungureşte şi nemţeşte?

Soarta mi-a dat prilejul să sutreer câteva oraşe Transilvănene, unde auziam vorbind numai ungureşte. Şi nu l-am auzit nici pe un «patriot» mâniindu-se.

Oare crede părintele arhimandrit că «ţipând pentru treburile româneşti în Basarabia», astfel le va îndrepta? Cred că misiunea ce-o are şi haina ce-o poartă nu-i impun Sf. Sele să «ţipe», să facă bucluc cu hamalii cari vorbesc ruseşte, sau să ameninţe: «Ştim mai multe decât atâtea, pe care treptat le-om scoate la iveală. Noi suntem în Basarabia în fiecare săptămână şi culegem ceas cu ceas. Deci avem ce spune».

Ştiu precis: în Basaravia avem agenţi de poliţie, cari au menirea de a priveghea siguranţa statului, deci părintelui Arhimandrit nici nu ar fi nevoie să fie preocupat şi de aceasta.

Găsesc că mai nimerit ar fi pentru părintele Arhimandrit ca în vizitele sale săptămânale la Chişinău, să adune în jurul său intelectuali localnici, dornici de muncă pentru binele ţării: preoţi, profesori, învăţători,etc. şi să dea fiinţă unei societăţi morale-religioase, culturale, antialcoolice sau altfel, de care provincia noastră are nevoie, şi prin munca cinstită a celor din societate ar îndrepta treburile în Basarabia din cari unele poate în adevăr «merg strâmb».

Cred că aşa Sfinţia Sa ar reuşi mult mai mult, decât prin «ţipete», bârfeli şi ameninţări, cari numai întăresc antagonismul.

Aş fi busuros dacă această modestă replică nu l-ar «mânia» mai rău pe Părintele Arhimandrit, ci l-ar face să se gândească că ţara noastră acum, poate mai mult ca oricând, are nevoia de împăcarea spiritelor şi nu de asmuţeli!

Gr. Grigorovici
Nicoreşti-Soroca

Răspunsul nostru

«Presa mai întâi să se informeze şi apoi să scrie» a răspuns d. *N. Iorga* în «Neamul Românesc», când a fost învinuit că de ce a fost la serbările dela Brăila în iarna trecută şi a lipsit dela serbarea profesorului *David Emanuel* în Bucureşti?

Ca rector al universităţii, unde d. Emanuel a fost atâtă vreme vreme profesor, d. Iorga trebuia să fie la serbarea unei lungi activităţi de profesor. Aşa socotea un ziar din Bucureşti, care a şi scris cuvintele cărora d. *N. Iorga* a trebuit să răspunda. Şi a răspuns: Am fost la o serbare naţională în Brăila. Nu puteam fi şi dincolo, unde am trimes o scrisoare cu lămuriri. Mai întâi informează te şi apoi scrie.

Aşa şi d. Grigorovici... scrie fără să ştie.

Ca foarte mulţi din ai săi, care nu se pot ridica la înălţimea de a vedea şi temeiuri curate pentru faptele oamenilor, ci numai pofte şi interese, fiindcă aşa e la ei, îşi pune părerea că eu de aceia scriu împotriva doamnei Alistar, fiindcă am pe cineva de pus în locul ei.

De! gura păcătosului adevăr grăieşte. Oamenii judecă după cum le e inima. Se vede că ei aşa se pornesc la treabă, după cum îi mână poftele.

In împrejurarea de faţă însă, aşa de puţin am pe cineva de pus la Şcoala Eparhială încât pe cine am acolo nu numai că nu vrea să se aşeze în locul doamnei Alistar, ci vrea să fugă.

Nu e chip de stat cu un basarabean în cap. Au mai fugit şi altele. Nu e chip de trai. Totul e orânduit ca să te grăbeşti a trece Prutul înapoi. Cele mai neînsemnate lucruri sunt puse la bună ticluială ca să te scârbească.

Dacă Ministeriul ia măsura ca tu, ca profesor, să mai treci graniţa, să te desăvârşeşti în materia ta, la şcoală mersul peste graniţă ţi se ia ca o faptă nepatriotică. Sora mea, că de ea e vorba, e profesoară de franceză la Eparhiala. Fără să fie trimisă de Minister, dar îndeplinind prin aceasta un lucru care e în vederile Ministerului, se duce vara în străinătate. Credeţi că faptă aceasta e cumva preţuită? Nu. Se caută nod în papură. Fiecare amănunt e pus în lumină urâtă, şi atunci i se strigă obraznic în plină cancelarie, că faci o fapta rea că te duci în străinătate, eşti nepatrioată.

După asemenea vedere patriotism este numai cel cu surle şi cu tinichele, nu munca neîncetată prin care eşti tot mai adâncit în ramura ta de studiu şi deci mai pregătit a face lucrare mai bună.

Nu noi suntem cu răceala faţă de basarabeni, ci vedem neplăcerea lor că ne aflăm cu slujbe între ei şi deci graba lor de a scăpa mai iute de noi. Avem destule fapte prin care putem dovedi acestea şi putem sta de vorbă în larg. Ajunge însă să spun, faţă de bănuiala d-lui Grigorovici, că noi suntem gata să ne luăm lumea în cap. de multă «dragoste» pe care am găsit-o între basarabeni.

Dacă eu ca barbat şi ca fire, sunt om mai ţeapăn şi nu mă clintesc aşa de uşor, dar o femeie nu poate sta uşor împotrivă şi iute îşi ia tălpăşiţa. Şi acum judecaţi: Dacă la o şcoală ca Eparhiala nu poate trăi soră mea, care mă are pe mine în Chişinău, deci o apărare, ce vor fi păţind alte femei care nu au pe nimenea?

Rămâne în sarcina d-lui Grigorovici să ne dovedească ce fel de «dragoste» e aceasta şi dacă nu este cumva e o politică de a da cu băţul după regăţeni. Şi dacă eu pun înainte fapte, pe ce temei d. Grigorovici poate vorbi de «bârfeli»? Bârfeli ar fi când aş scorni eu. Dar eu mai pot aduce şi alte fapte.

Nu iau asupra mea pe toţi regăţenii. Se vor fi făcut vinovaţi de graiuri nedrepte faţă de basarabeni. Vor fi spus cuvintele de care s'a simţit jignit d. Grigorovici. Eu totdeauna m'am scârbit când am auzit de nedreptăţi pe spinarea lor şi am fost aspru în cuvânt împotriva unor asemenea fapte.

Dar graiuri de acestea se mai aud. Nu s'a auzit însă *ce păţim noi* cu basarabenii, ce este când se află ei în capul tău, când vor să te facă să simţi asupra ta pumnul «egalităţii» comuniste, să te îngenunche să lucrezi după vederi ca cele pe care le scriu în art. de fond din acest număr.

2) In Basarabia am venit cu mare îmbrăţişare. Am arătat-o cu mult înainte de a călca la Chişinău, luând, în congrese bisericeşti, apărarea preoţilor basarabeni împotriva Ministeriului Cultelor care-i urmărea. Dar după trei ani de umblare prin Chişinău, am culeş şi eu ceva şi am dreptul să vorbesc, nu numai după vederile teoretice de departe, ci şi după ce am văzut şi gust la faţa locului. De aceia, dacă d. Grigorovici nu poate rămânea nepăsător faţă de cuvinte ca cele scrise de mine, pe care le numeşte bârfire şi învrăjbire, cu atât mai puţin pot rămânea eu, care-mi văd surorile batjocorite în Basarabia dragostei. Căci mai am acolo şi altă soră, care se întorcea acasă plângând dela altă şcoală, luată în batjocură de preot, fiindcă citeşte Psaltirea! Auzi, în pravoslavia Basarabiei, să fii de ocară fiindcă citeşti Psaltirea!

Eu aceste lucruri le-am adus mai întâi la cunoştinţă prin viu grai înaintea Inalt Prea Sfinţiei Sale Mitropolitului şi a organelor eparhiale. Când, după luni de zile, am văzut că nu e nicio îndreptare, când am văzut că starea de creştin e o batjocură în faţarnicul mediu pravoslavnic de acolo, — atunci am pus mâna pe condei şi am scris.

D. Grigorovici crede că eu mă aştern la treabă după cai verzi pe păreţi ca dumnealui, după închipuiri deşarte. Eu ştiu ce scriu şi iată că am şi aici ce spune.

3. Ca om cu mintea după croiala rusească, unde boldul faptelor era buzunarul, ce temei să mai aducă d. Grigorovici împotriva mea? Că de ce scriu eu împotriva stărilor din Basaraăia, că doar de acolo îmi agonisesc „pânea cea de toate zilele»?

De! se putea să se gândească ceva mai sus decât la pâine şi la gologan? Bine că n'ai pus încă şi votca şi balalaica!

Apoi, păcatele mele, eu muream de foame până a nu veni în Basarabia? Eu am fost cel din urmă din profesorii dela teologie care am venit acolo. Şi am venit aşa de târziu, pentrucă nu voiam să vin. Am fost rugat. Bucuros n'am fost.

Şi chiar dacă îmi agonisesc traiul de acolo, este aceasta un temei ca să nu grăiesc precum văd? Oare gologanul trebuie să-mi fie temeiul după care să-mi mân gândurile?

Iată ce este când stai de vorbă cu basarabeanul: atâta vede şi atâta spune.

4. Fiindcă port haină preoţească, sunt dator să urmez învăţăturile Mântuitorului.

Oare în aceste învăţături nu este şi înfierarea păcatului?

Deci să înveţe şi d. Grigorovici ceva mai bine învăţăturile Mântuitorului, Să nu se iee la harţă cu mine în astfel de materii.

Sistemul de a acoperi păcatele nu e din asemenea învăţături, ci de a chema pe oamenii la calea adevărului.

5. Acum intrăm în capitulul lung, unde d. Grigorovici găseşte îndreptăţiri pentru ce ne întâlnim în Basarabia cu sunet rusesc în vorbirea românească şi că, faţă de aceste îndreptăţiri, eu nu am dreptul să mă mânii când tot dau în Chişinău peste limba rusească. Poate că şi fetele dela Eparhiala vorbesc ruseşte acasă, şi atunci cum au să prindă sunetul românesc al rostirii? zice d-nia sa.

Apoi tocmai aici e dovada împotriva lor. Ce zor au de vorbesc ruseşte acasă, dacă sunt moldovence? Eu de loc nu am nimic împotrivă, când Rusul e celce are iz rusesc în graiul său pe românește. E foarte firesc şi mă bucură că-l aud românește aşa cum poate. Am studenţi ruşi la Chişinău care au învăţat românește destul de bine şi sunt de laudă.

Dar ce să zic eu de moldovanul care zice «omini", în loc de «oameni»?

Limba cea mai adâncă a omului e limba copilăriei, domnule învăţător. Acolo se prind sunetele. Cine vorbeşte în casă moldoveneşte rămâne cu ele. De aceia pe a îl face ă.

Iată. I. P. S. Mitropolit Gurie vorbeşte românește ca mine. Asemenea Vlădica Dionisie, vorbeşte o moldovenească, pe care îţi face plăcere s'o asculţi. N'au trăit şi aceştia în domnie rusească? Inalt Prea Sfiinţiile Lor cum pot vorbi curat românește?

Deci explicaţiile d-lui Grigorovici nu explică, ci osândesc. Sunt o dovadă că oamenii nu întrebuinţează graiul moldovenesc. Eu aud copii de moldoveni care vorbesc între ei ruseşte. Văd nu că moldoveanul face pe străin să vorbească românește, ci el, îndată ce se vede înaintea străinului, o ia pe ruseşte. Şi doar acelaş străin vorbeşte cu mine românește. Deci poate. Atunci ce mai înseamnă explicaţiile d-lui Grigorovici? Nu înseamnă nimic; mai rău se încurcă.

Oare hamalul din gara Chişinăului a învăţat şcoală rusească de s'a ameţit cu ea ca să mă ia pe ruseşte? Nu. Când îl iau la socoteală, vorbeşte deplin moldoveneşte. Atunci pentru ce ruseşte?

Nu are nici un temei ce spune: 106 ani nu se pot şterge în 12 ani. Da, ştim asta, dar noi băgăm de seamă că nu este vorba numai de ce au făcut Ruşii asupra noastră; este vorba că ne băgăm noi în sufletul Ruşilor.

Acum ai scăpat de ei. De ce în casa ta e vorbă rusească?

Acum eşti slobod să scoţi la iveală graiul din vatra casnică. Nu te mai sileşte nimenea altfel. De ce atunci tot umbli cu rusească? De ce văd eu că numai ţăranii mai vorbesc moldoveneşte în Basarabia?

6) In ce priveşte sfaturile d-lui Grigorovici despre ce ar trebui să fac în Basarabia, ca să apropii pe oameni, nu mă încerc. Facă domnia sa! Eu văd că oamenii nu vin la ce sunt datori; dar încă lăsaţi la voia lor? Iţi stau să privegheze automobilele pe piaţă şi nu vin la şcoală de care i desparte câţiva paşi. Eu muncesc acolo, dar munca nu are căutare, fiindcă e străină de obiceiul locului.

Şi acum iată că am răspuns, iar ce mi-a mai rămas, dacă d. Grigorovici, nu se mulţumeşte cu atât, om mai sta de vorbă.

Arhim. SCRIBAN

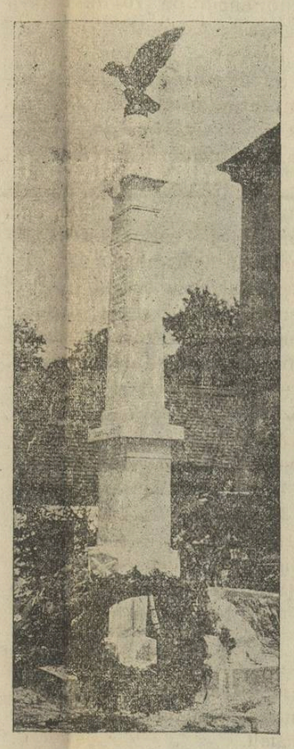

Monumentul eroilor Poiana, Sibiu.

Informaţii

Din ţară

Prăpădul ploilor. — De câteva zile sânt ploi mari în întreagă ţară. Din cauza aceasta au fost înundate sate întregi, mii de hectare de recolte au fost distruse. Numeroase poduri rupte. Pagubele încă nu se cunosc dar sânt foarte mari.

Cârciumi multe. — In toate părţile sânt cârciumi în ţara noastră, ba chiar mereu se deschid altele. Aşa numai în jud. Iaşi sânt 500 de cârciumi.

Dar o întrebare? Câte localuri de cultură sânt în acest loc.

Cârciumi se deschid mereu pentrucă toţi aleargă spre ele, dar la cultură nimeni nu se îngrămădeşte. din care cauză nimeni nu-şi ia răspunderea să înfiinţeze. De! Cartea nu se face cu ţuică şi cu vin.

Deci case de cultură ne trebuiesc nu cârciumi.

Când vom auzi că într'un judeţ sânt 500 de cămine culturale, atunci vom fi de laudă. Până atunci ţuica şi tutunul ne ţin în întuneric.

O Serbare. Ziarul «Cultura Poporului», în ziua de 15 Iunie, a. c., dă o serbare culturală, la Teatrul «Naţional» din Bucureşti, constând din o conferinţă a P. C. Arhim. Scriban; producţii de cântece de cel mai bun cor din Bucureşti şi o piesă de teatru.

In numărul viitor, vom da un program mai amănunţit.

Colaboratoarea noastră, d-na Smara, care s'a întors de curând din Italia, unde a vizitat mai multe opere culturale, artistice şi filantropice, a fost învitată de mai multe societăţi a ţine conferinţe despre aceia ce a studiat acolo, d sa va vorbi la Soc. Institorilor din str. Parlamentului No. 2, Sâmbătă ora 6 p. m. despre opera naţională Balilla, a tineretului italian fascist.

Felurite

Un peşte ciudat. — Acest peşte a fost observat de d. C. Dumbravă în Groenlanda (vezi articolul «Printre Eschimoşi" apărut în ziarul «Dimineaţa" din 20 Februarie a. c.) Iată ce povesteşte d-sa despre el:

«Cum fu scos la suprafaţă, peştele sufere brusc o uimitoare schimbare: ochii îi săriră din orbite, iar stomacul îi eşi cu putere pe gură, ca împins de o explozie internă. Credeam la început că în undiţa ei, pescuitoarea a pus praf de puşcă, dinamită sau alte explosibile. Dar am găsit explicaţia acestui fenomen: Peştele care fusese prins făcea parte dintr'o specie ce trăieşte în fundul mării, la o adâncime de 200 — 250 metri. Niciodată nu depăşeşte linia până unde pătrunde lumina solară. Curiozitatea acestui peşte e că nefiind obişnuit cu lumina, îndată ce e scos la suprafaţă, sub acţiunea razelor solare, îi sar ochii şi stomahul îi ese pe gură».

DIN GALAŢI

Rev. „Căminul"

Un frumos exemplu de morală ni-l dă Societatea «Solidaritatea» a Clerului Eparhiei «Dunării de Jos", prin organul său cultural „Căminul» de sub îngrijirea Părintelui Econom. Dr. I. C. Beldie, organ care împlineşte al VI-a an de apariţie.

E o revistă care atinge nu numai chestiuni de morală religioasă ci şi de sociologie de mare importanţă, de actualitate, care se impune spiritului acelor ce sunt indicaţi prin autoritatea lor morală şi intelectuală, să îndrumeze mulţimea. Fiind un adevărat document în ceeace priveşte exactitatea afirmaţiunii, ce face pe tărâm religios, ea poate fi folosită cu deplină încredere de oricine ar voi să-şi completeze cultura religioasă,— zic de oricine, având în vedere nu numai fondul, bogăţia ideilor de o înălţime sufletească demnă de admirat, ci şi a formei în care acestea sunt expuse, o limbă clară, limpede, curgătoare, destul de variată şi mai ales curat românească.

Maria S. Pallade.
Galaţi.

FUIOR (13-a urmare)

— Poftim! Poftim la luptă! I-aşi zice de-ar veni
Când, mi-l aş prinde 'n braţe şi buf! l'aş prăbuşi
Să dudue pământul şi 'n solzi să se 'ncreţească...
M'ai înţeleg c'o astfel de luptă-i Românească!
De umblă cu-alte gânduri, te miri! cu vicleşug
Tot una mi-i :... sunt gata! şi boii să-i înjug
Din capetele-i hâde-i taiu unul. — trei, învie
S'asvârle, fum pucioasă-l învăţ cu vitejie!
Din răni, să i se scurgă tot sângele vâscos...
Omidă, să se sbată în frigul morţii, jos...

Ţig. P. Vârc. *(slujitorii aduc pe Gerilă legat). Aduce pe Gerilă?*
Ha! Ha! ce răsbunare
Să-i facem foc. Vâlvoarea, să-i fie desmierdare.
E o zicală: Gerul, cu Para, nu se 'mpac.
De vă 'nţrăţesc, — un bine mai mare n'am să fac?
Aşa! (slujitorilor) morman de vreascuri... In câmp,
s'alţi doi ce aşteaptă.

Ţig. *(îngrozit) Din ramuri, să-mi fac scară şi să mai sui o treaptă!*
(Lui gerilă, i se pregăteşte rugul; de-afară se aud sgomote, trântituri)

Ţig. P. Vârc. *(P. Vârc. aduce pe Lnngilă învins) Lungilă?*
Lănţuiţi-l! Cătuşele 'n cârlig
Petrece-l strâns...mai strânge l! Nu strigi?

Gerilă *Nu! n'am să strig.*
Infrânt, vrei să mi plec capul? Isbânda, nu-i uşoară.
Ca s'o câştigi. Cruzimea, nici când nu mă 'nfioară.
Şi 'n faţa răutăţii şi chinul mi l înfrâng.
Ce bucurie mare să-ţi fac? Ai vrea să plâng;
Mă sbat; să strig; să urlu, răcnind ca 'ntr'o pustie?
Crezi c'am să-ţi cer iertare? Vre-un dram de duioşie?
Te-ai înşelat mă crede! cumplit, te-ai înşelat!
Mai bine mor.

Ţig. P. Vâre. Gerilă *Lungilă, îmi place, e bărbat...*
(pe gerilă). Nu zici nimic?
Credinţa, nădejdea'n mine-i trează:
Tu, vei eşi din lupte învins... Fuior, veghează....

P. Vârc. Ger. P. Vârc. Ger. P. Vârc. *Te 'nşeli...*
Viclene-aşteaptă-l, şi nu-l mai ocoli.
Mă crezi un laş?
Eşti altfel?
Cu vârf îţi voiu plăti!...
Nesocotit!

Ger. *In voe să se 'mplinească răul...*
Aşa! Aprindeţi rugul... Aduceţi fierăstrăul
Să-i mai ciuntim din braţe,... Frigarea, s'o 'nroşim
La rând vine şi Ochilă; cu trei şi isprăvim (ese)
(se aud sgomote, trântituri).

Ţig. *Aud s'au n'aud bine? Cum orb va fi ochilă?*
De data asta Doamne! eu mă sfârşesc de milă
Vâlvoarea cum se 'nalţă... Priveşte-i nu se tem...
Cum tae 'n carne vie... Hârş! Hârş! Auzi cum gem?
Ah! sfinte făr'de moarte,... Ah! sfinte tarc, sfinte!
Indură-te de mine să nu mai văd 'nainte!
Ah! ce grozăvie... Vai! braţele din cot
Le tae... Focul urcă... Oh! Vai! Ah! nu mai pot
Săriţi! Nelegiuire... Simt c'am murit...

Toţi Ţig. *(slujitorii, fug) A! cine?*
(Cade în mijlocul scenei). Adio! viaţă scumpă, te las, te du cu bine...

Ger. Lung. Cer. Ţig. Lung. Ţig. Ger. Ţig. Lung. Ţig. Ger. Ţig. Lung. Ţig. Ger. Ţig. Lung. Ţig. Ger. Ţig. Lung. Ţig. Lung. Ţig. *Cine i jos?*
Ţiganul, e cel ce ne a scăpat.
In veci să-ţi fie traiul tău binecuvântat.
Sâă-sât! Sunt mort şi gata!
A prins ca să ne certe.
Ziceţi :— O lumânare, şi Dumnezeu să-l erte!
Hai! scoală, lasă gluma. Desleagă-ne.
Ce-aţi zis?
Să vă desleg?
Fireşte!
Cum? N'aţi murit?
In vis
Ai două mâini? Ce bine! Cum, ai scăpat fârtate?
Iţi mulţumim de-avântul şi marea bunătate
Avută 'n aste clipe...
(nedumerit) Cum? Voi îmi mulţumiţi?
Priveşte-ne: Gerilă, Lungilă-s mântuiţi
De tine...
Da! De mine... Aud un tropot..
Iată,
Sosesc-acuma Voevodul Fuior, cu 'ntreaga ceată.

Toţi Fuior *Mărite!*
Sănătate! V'am regăsit copiii
Dar unde-i Vârcolacul?

Ţig. Ger. Ţig. Ger. Lung. Ţig. Lung. Ţig. *Nu ştiu nimic?*
Nu ştii?
Ne-am prins cu el la trântă... noi, trei...
Ba, fără tine.
Şi-am fost înfrânţi.
Norocul, că m'au avut pe mine!
I-adevărat.

Ţig. *(cu fală) De-odată, am năvălit cu-avânt*
In iureş şi pe duşmani, i-am prefăcut pământ!
(apare Vârcolacul suflând văpăi; dintr'o nară se dă jos. P. Vârcolacului).
Sălbatec, crud, eu... (văzând Vârc.) Uu-liuuu! (toţi fug)

P. Vârc. Fuior P. Vârc. Fuior P. Vârc. Fuior P. Vârc. Fuior P. Vârc. Fuior P. Vârc. Fuior P. Vârc. *Fugiţi? n'o să rămâe*
Nimeni? Parcă jeratec ascundeţi sub călcâe.
Batjocura-i destulă.
(văzându-l) A!
Sunt cel aşteptat.
Prea vesel că-ţi văd faţa, fecior de împărat
De-ai rătăcit pe cale cum-va, cu ospeţie
In ţara mea, primit eşti, cu drag şi bucurie.
Ha! Ha! Imi spune-un duşman, un fur, un îndrăzneţ
Sunt mai presus de hulă şi mândru de dispreţ.
Călcatu-ţi-am hotarul cu duhurile mele?
Nu ţi-am cuprins cu oastea a ţării tale schele;
N'am înfruntat voinicul Voevod între voinici;
Ci, tu, eşti pripăşitul ce mă înfrunţi aici;
Şi totuş îţi port milă, căci văd în tine un frate
Ce-i amăgit de gânduri înalte şi deşarte...
Prin noi, se alung trufaşe, două credinţi, şi-ar vrea
In lume să învingă şi să rămână'a mea!
Uiţi, puterea-mi este ascunsă într'un taur?
Invins?
Puterea-ţi-este în cei doi lei de aur.
Zdrobiţi?
Sunt o jivină cu sângeroase gheare;

— Va urma —

Tipografia „Corpului de Jandarmi" Bucureşti.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAŢIUNII" SIBIU
Onor. Asoc. p. Liter-tur. Rom. şi Cult. Poporului Sibiu

CULTURA POPORULUI

Imi place mai mult să citesc decât să ascult radio.
REGINA MARIA
La Adunarea Generală a Universităţii, Libere, în Bucureşti, Palatul Universităţii, 1 Iunie 1 1930.

PRETUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învăţători, preoţi, studenţi şi săteni 200 Lei
« autorităţile săteşti . . 300 «
« instituţii particulare şi de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZĂ-TE ŞI VEI FI: VOEŞTE ŞI VEI PUTEA"
C. A. ROSETTI.

Director: Generalul NICOLAE PETALA | REDACŢIA, STR. REGALA Nr. 16 Sec. I | BUCUREŞTI, 8 IUNIE 1930 | ADMINISTRAŢIA STR. REGALA Nr. 16 | ANUL X, Nr. 328 Apare în fiecare Duminică

Ziua temperanţei după un an

De anul trecut s'a luat hotărârea ca cea dintâi Duminică din Iunie să fie închinată în deosebi luptei împotriva beţiei şi de aceia să i se zică şi «Ziua Temperanţei». Ea a fost sărbătorită anul trecut, prin slujbe în biserici, prin cuvântări, prin adunări, în care să fie trezit cugetul oamenilor de a înţelege primejdia beţiei şi a lupta împotriva ei. După ce în Duminica dela 18 Mai a. c. am sărbătorit Ziua Mamei, de care au scris ziarele; după ce, în cea dela 25 Mai, am sărbătorit Ziua Copilului, iată că ne-a ajuns şi Ziua Temperanţei, în ziua de 1 Iunie, când a căzut cea întâi Duminică a acestei luni. Deci se cuvine să ne oprim puţin asupra ei şi să ne întrebăm ce s'a dobândit pe ogorul acestei lupte, vreme de un an de zile, dacă avem vreun spor în această luptă şi dacă, aşa cum se duce ea, e bine dusă?

Putem spune, cu părere-de-rău, că de Ziua Temperanţei—şi că avem o aşa zisă societate «Temperanţa», care a luat pe mâna ei să ducă această luptă, nu se sinchiseşte nimenea. Societatea tace în toată curgerea anului şi se trezeşte din an în Paşte să spuie că se află şi ea pe lume. Dar nu are nicio propagandă vie, niciun larg răsunet în jur, prin care marile pături ale poporului să ia cunoştinţă că se află o asemenea întocmire cu asemenea ţintă. Biruinţele însă se dobândesc de oamenii aprinşi, de munca dârză. Este un soi de psihologie a mulţimii, prin care ea nu ia cunoştinţă decât de ceiace o izbeşte viu. Fapta care trece moale şi tăcută nu lasă nicio întipărire şi deci nu poate aduce nici roadă. După un an de zile, ne putem da seama cum a mers lupta aceasta şi dacă e de aşteptat să dea roade în calea în care mai mult nu lucrează decât lucrează.

Noi, încă de anul trecut, am arătat că toate proptelele beţiei din ţara noastră, parcă s'ar fi vorbit între ele, că atunci au fost mai vii şi mai aprige de a striga că beţia are drepturi, după ce s'a înfiinţat Ziua Temperanţei. La începutul lui Iulie anul trecut, s'a făcut în Bucureşti o mare adunare a rachierilor şi cârciumarilor, care a ţinut mai multe zile. Au umblat pe uliţe în pâlcuri dese, cu pânze mari scrise, pentruca să şi apere drepturile şi să le trâmbiţeze în faţa tuturor dreptul de a otrăvi lumea. Ba în adunarea lor de la «Dacia», un senator a luat cuvântul şi a ridicat în slăvi cârciuma, arătând-o drept vatra sufletească a satelor. Numai cu o lună înainte fusese Ziua Temperanţei; nu mai la câteva luni era după un răsunător congres împotriva beţiei, ţinut tot în Bucureşti, şi totuşi îndrăzneala celor cu butoaiele de rachiu era aşa de mare! Nici pe departe „Temperanţa» nu are atâta largă păşire în mijlocul lumii, nici atâta largă trâmbiţare a rosturilor ei, câtă au avut cârciumarii şi cu rachierii. Era clipa când trebuia păşit împotriva acestora, când trebuia zădărnicită adunarea lor prin vreo contra adunare, prin înfruntarea vie a acestor otrăvitori ai neamului. Totuşi un asemenea lucru nu s'a făcut.

Luptăm prea moale, aşa că, în astfel de împrejurări, te întrebi dacă se mai poate numi aceasta «luptă».

Din pricini ca acestea, beţia nu numai că n'a slăbit în Ţara Românească, nu numai că n'a dat c'un palmac înapoi, dar, după un an de zile, o vedem mai îndrăzneaţă, mai nepăsătoare, că ar avea un vrăjmaş care i stă împotrivă şi de care să se teamă.

Se înţelege că, dacă ar fi fost cineva care să urmărească aceasta pas cu pas şi să pocnească îndată cu cuvânt de înfruntare pe tot cel ce îndrăzneşte cu un cuvânt în apărarea beţiei, aceştia s'ar mai fi sfiit şi s'ar fi uitat împrejur.

O asemenea pază însă, din partea vrăjmaşilor beţiei, n'a fost. Cârciumarii şi cu toţi ai lor au găsit ţara vraişte şi de aceia, după un an de zile cu lupta împotriva beţiei, ne găsim, chiar în clipa de faţă, cu o lege în Sfatul Legiuitor al ţării, prin care rachiul iar se găseşte sprijinit. Pe când negustorii spirtoaselor se adună, se sfătuiesc, ţin întruniri cu surle răsunătoare, toate pentru apărarea băuturilor, — nicio întrunire însă nu s'a făcut şi nu se face din partea celor care trebuie să se mişte împotrivă şi care să strige: înlături otrăvitorilor!

Dacă lucrurile stau aşa, se înţelege că nu putem ajunge prea departe în lupta de înfrânare a beţiei.

Societatea «Temperanţa» şi-a ţinut, la 1 Iunie a. c. o adunare de sărbătoare la Ateneul din Bucureşti. Noi nu ştim ce a putut sărbători, fiindcă de obicei se sărbătoresc biruinţele, dar nu înfrângerile. Când însă noi avem un spor de îndrăzneală a apărătorilor beţiei, unde e biruinţa?

Eu, nu mai târziu decât anul acesta, am văzut cum pătrunde în capete gândul că trebuiesc ocrotiţi cârciumarii. Am stat de vorbă cu prefectul Tecuciului, care mi a spus că ei plătesc dări grele şi, pentru a fi ajutaţi, trebuie să li se îngăduie să ţie deschis şi Duminica. E aceiaşi părere pe care o are şi prefectul dela Iaşi şi care a şi păşit în sprijinirea cârciumarilor, după mijlocirea Camerei de Comerţ din acel oraş. Iată deci că, în capul stăpânirii, pătrunde, nu gândul de înfrânare al beţiei, ci acel de ocrotire al cârciumii.

Urmează că stăm rău. Şi e aşa, pentrucă aceste păreri ies slobode la iveală, se tipăresc la ziar, cum le am citit şi anul trecut şi anul acesta în ziarul «Lumea» din Iaşi, iar toţi cei cu datoria de a lupta împotriva beţiei tac.

Trebuie să spun că nu am tăcut eu. Indată ce am luat cunoştinţă de cele plănuite şi făptuite la Iaşi, în acelaş ziar „Lumea», am scris împotriva cârciumarilor şi a Camerei de Comerţ din Iaşi şi am cerut preoţilor de acolo să cheme întrunire publică împotriva lor, la care m'am arătat gata să vin şi eu să vorbesc.

Măcar dacă s'ar fi urmărit multa-puţina mişcare făcută pe ici şi colo împotriva beţiei. O bună aflare despre ce lucrează unul sau altul în această tabără protivnică beţiei ar fi fost o întărire de cugete. Văzând o reţea de lucru, văzând că nu eşti chiar singur, te întăreşti cu duhul.

Aceasta însă nu se face.

Societatea «Temperanţa» a dat răsplăţi în ziua de 1 Iunie celor ce s'au deosebit în lupta protivnică beţiei. Răsplăţile acestea însă n'au fost date cu dreptate. Intre cei răsplătiţi, dar nu la locul de frunte, a fost şi Păr. Trifa din Sibiu. Apoi dacă este unul care stă în vârful piramidei în lupta de alungare a beţiei, dacă este unul care cu adevărat a avut şi are biruinţe în această luptă; dacă este unul prin care putem spune că avem în Ţara Românească o luptă de acest soi, — e fără îndoială Păr. Trifa. El singur face mai mult decât toată «Temperanţa». Omul acesta trebuie pus în fruntea tuturor, fiindcă are arme pe care «Temperanţa» nu le are.

«Temperanţa» nu urmăreşte ducerea acestei lupte şi de aceia nu cunoaşte propriul ogor în care trebuie să se mişte.

Trebuie schimbată metoda, ca să ai alte roade pe viitor.

Arhim. SCRIBAN

Pe drumuri de ţară

Cu gânduri curate

Scrisesem articole de sub acest titlu — acum 6 ani ca ecou imediat celor ce, atunci, o serie întreagă de evadări din neorânduiala târgului şi mahalalei sălăşluise în sufletul unui incorigibil pelerin. O mărturisesc: am făcut-o de câte ori mi-a stat la îndemână. Ceva mai mult: nu m'am dat la o parte să creez ocaziuni fericite de a mă adăposti sufleteşte în mijlocul satului.

O făceam — poate şi din egoism; fapt principal este că o făceam şi dacă unele împrejurări nu mi-au fost protivnice aş fi făcut-o de zece ori mai mult. Era în aceste drumuri continue încercarea naivă de a potoli o sete care se arată din ce în ce mai nepotolită, de a deslega unele taine, de a lumina unele curiozităţi, de a destăinui sau de a primi destăinuiri. Că m'aş fi gândit, poate, şi la unele îndreptări, la unele posibilităţi (aş zice mai degrabă uşoare posibilităţi) de îndreptare, e neîndoios. N'am fost niciodată însă atât de naiv să cred că scurtul meu popas ar fi în măsură să îndrepte atâtea rele de care mişună atâtea din satele noastre.

Dar mai întâiu o nouă spovedanie: în ce calitate mă duceam? E şi acesta un drum pe care l deschide tuturor cari, dacă nu mai mult, vor să cunoască satul şi căile care duc spre sufletul lăcătuit al ţăranului. Vreau să arăt că o poate face oricine chiar dacă nu e om de afaceri, folclorist sau, cu atât mai puţin, pescuitor în apele turburi ale politicii de căpătueală. I se cere o singură dovadă: să fie curat la suflet. Aceasta însemnează nu numai să se ducă de capul lui, dar să nu afişeze niciun steag, să nu urmărească nicio umbră de interes. I-aş putea recomanda o zicere: «Fă binele şi aruncă-l în mare!». Atât şi nimic mai mult. Nu de alta, dar chiar cu atât va avea destule dezamăgiri. Asta pentrucă şi satul românesc, după ce a trecut prin atâtea ponoase, a încetat de mult să mai fie o simplă casă mai mare de gospodari primitori şi bucuroşi de oaspeţi. E un lucru de care trebue să se ţie cu tot dinadinsul socoteală: satul de azi nu mai e, nu mai poate fi satul de eri. Nu numai pentrucă s'a subţiat (lucru care s'a cam văzut chiar în articolele noastre), dar mai ales pentrucă prea a fost vizitat, cu gânduri necurate.

Fireşte că o vină trebueşte căutată în valul de democraţie care ne bântue. Desigur însă, o democraţie atât de greşit interpretată încât devine o continuare a vechiului sistem: exploatarea politică a statului, stoarcerea de voturi a luat locul urâcioasei stoarceri băneşti de dinainte de răsboiu. Fireşte că, în astfel de împrejurări, când ţăranul e silit să facă un raport (acela al politicii) de pe urma căruia nu se vede înălţat temeinic şi complet, el va fi nevoit să deschidă ochii în patru în faţa fiecărui muşteriu, să l ţie la poartă, să l bănuească şi să stea greu de vorbă cu el. E o tactică pe care i-o veţi ghici imediat şi din cleştele căruia nu veţi putea scăpa decât dacă vă veţi prezenta purificaţi, fără intenţii politice, fără umbră de interes lăturalnic, cu un cuvânt: cu gânduri curate. E un prim drum care duce spre inima plină de comori a statului.

Paul I. Papadopol

Birul Icoanelor

Vremurile acestea grele ne dau prilejul să vedem tot soiul de fapte, cari mai de cari mai interesante. Pe timpuri, când omenirea era stăpânită de puţinul simţ al ruşinei, creştinul trăia în legea lui liniştit. Călugării noştri, purtători ai credinţii strămoşeşti erau respectaţi; în voe colindau ţara în lung şi'n lat fără să le pese de cineva.

Astăzi, iată, toate s'au întors pe dos: Sectanţii le-au luat locurile, omorându-ne credinţa cu predicele lor fariseeşti şi fapt curios, autorităţile îi încurajează. Deaceea voi desprinde din faptele zilelor acestea amărâte ale credinţei noastre, un lucru destul de grav. Călugărul Nikita, sfătos şi meşteşugar al graiului românesc, văzând în ce jale se află călugăria noastră din punct de vedere material, a pornit către oraş să vândă icoane şi obiecte sfinte, având grijă tot deodată să-şi îndeplinească şi misiunea pe care şi-a luat-o semănând vorba sfântă în sufletele necredincioşilor. Fapta în sine demnă de cinste, pentru că ne aminteşte felul cum înţeleg călugării, cu ordinul Benedictin să şi îndeplinească misiunea, având în drum sprijinul autorităţilor.

Dar, noi cari mai trebue să adâncim slova Cărţii Sfinte necinstim faptele călugărilor şi prin meşteşuguri, oamenii puşi cu supravegherea, se năpustesc asupra lor cerându-le biruri.

Aceste fapte s'au întâmplat zilele trecute în târgul moşilor. Câtă ruşine omenească pe capul nostru. Bir pe vânzarea Sfintelor Icoane? O icoană costă 20 lei? Ei bine la 20 lei, cât bir se poate pune? Icoana e un lux? Oameni buni, staţi o clipă; birul acesta este numai pentru Călugărul Nikita iar pentru sectanţi, nu!

Iată vorbele Mântuitorului: «Va sosi ceasul din urmă şi nu vom fi pregătiţi să primim aşa cum trebue faptele cerului». Netrebnicia în care ne sbatem este mare.

Mâine, poimâine, vom avea bir şi pentrucă facem semnul Sf. Cruci.

Părinte Nikita! urmează precum mi-ai povestit şi nu-ţi fie frică decât de Cel de sus, fiindcă atunci când ai primit să porţi straele ce le ai, te-ai convins de putetea LUI.

Rugarea din urmă, pentru I. P. S. Patriarh ar fi, de a da un ordin celor în drept să lase vânzarea lucrurilor sfinte liberă, fără nici un bir.

Ion Luca

Retragerea bancnotelor de 5 şi 20 lei

Banca Naţională a României în baza legii monetare, retrage cu totul din circulaţie biletele de 20 şi 5 lei, acestea urmând a fi înlocuite prin monetă metalică.

Posesorii acestor bilete le vor prezenta pentru preschimbare la sediul Băncii din Bucureşti (str. Lipscani 25) şi la toate sucursalele şi agenţiile sale din ţară.

Termenul până la care se poate face această preschimbare este 1 Septemvrie 1930, după care biletele vor înceta de a mai avea putere circulatorie.

Pentru ce suntem în urmă

S'au scris o mulţime de articole şi studii despre propaganda culturală.

S'au înaintat rapoarte întregi de către D-nii inspectori culturali; s'au făcut propuneri, unele nu lipsite de interes, s'au dat sfaturi şi s'a atras atenţia celor în drept despre rolul şi folosul acestei propagande, totuşi ne găsim tot printre ţările unde cultura tânjeşte, unde cartea sta ani întregi în rafturile librăriilor — în care se vând ceasuri, articole de toaletă, jucării şi alte obiecte în loc de cărţi — unde numărul analfabeţilor în loc să descrească, creşte tot mereu.

Nedumeriţi stăm şi ne întrebăm care să fie cauzele ce ne ţin tot în urmă, nu numai faţă de apus, dar chiar faţă de vecinii noştri, cari ne-au luat cu mult înainte — mai ales Bulgarii.

Cărţile româneşti, dintre care unele de o valoare deosebită, stau ani întregi nevândute în librării.

Apoi încep a se vinde pe stradă «luate de la faliment cu preţ redus» şi «profitaţi de ocazie domnilor!» ceeace oferă un spectacol destul de trist. Revistele cu un trecut bogat sunt silite să nu mai apară. N'au fonduri nici pentru tipar şi hârtie, nu mai vorbim de plata colaboratorilor. Librarii — mai ales cei din provincie — care de multe ori nici nu ştiu ce cărţi au în rafturile librăriei lor şi nu sunt în curent cu noutăţile literare — sunt siliţi să vândă ori ce, pentru a putea trăi, numai cărţi nu. Au şi ei câteva săptămâni pe an în luna Septembrie şi Octombrie, când vând bieţilor şcolari manuale didactice, ai căror autori sunt bineînţeles inspectori şcolari şi revizori, mai ales de prin partea locului.

O primă cauză, care ne ţine tot în urmă faţă de alte popoare este: *întunericul în pătura de jos.*

Nimeni nu s'a gândit la luminarea acestei paturi ce formează baza ţării noaste. E drept, s'au înfiinţat biblioteci ce se deschid numai la zile mari, mai ales când vine un domn inspector în propagandă culturală, biblioteci ce sunt pline de cărţi frumos aranjate, dar fără nici nu folos pentru popor.

Peste câteva zile o nouă generaţie termină şcoala primară.

Câţi din acei ce vor rămânea la coarnele plugului vor mai lua cartea în mâna? Când se vor duce în armată deabia vor mai putea să silabisească. Nu mai au dragoste de carte, căci biblioteca a stat mereu închisă, cartea nu le-a fost apropiată de sufletul şi înţelegerea lor, iar cât priveşte o revistă aşa cum era pe vremuri «*Albina*» care era aşteptată şi răsfoită cu atâta drag şi nerăbdare — nici nu se vorbeşte.

Invăţătorul chiar dacă a avut bunăvoinţă, nu a avut mijloace. Biblioteca — cum s'a mai arătat în această gazetă — cuprinde cărţi pe care nici el nu le înţelege; salariul îl are prea mic pentru a se abona la o revistă cu cuprins variat de îndrumare generală şi nici nu prea are la ce; în schimb sunt abonaţi de multe ori «din oficiu» la cutare publicaţie, sau chiar ziar politic independent» ce apare în capitala judeţului condus de multe ori de un director ce n'a terminat nici clasele gimnaziale.

Şi-apoi bietului învăţător nici timpul nu-i mai dă răgaz pentru «desfăşurarea propagandei culturale». E membru în prea multe consilii de administraţie, la bancă, la cooperativă, e consilier comunal, alegerile sunt prea dese în ţara noastră şi trebuie să se îngrijească pentru propaganda electorală — căci cine ştie, mâine poimâine, subrevizor, inspector şcolar — sau mai ştii, chiar deputat poate ajunge, dacă depune muncă, stăruinţa şi capital în propagandă electorală.

Cât despre şezători, conferinţe populare nici vorbă. Mă gândesc în câte sate din România Mare se va face serbarea de fine de an cu împărţirea premiilor, aşa cum se făcea odată? Unde se vor mai da coroane de flori şi cărţi premianţilor, şi câte din cărţile căpătate la serbare vor fi rasfoite şi păstrate mai târziu.

Dar la urma urmei ce ne mai trebuie serbări şi conferinţe populare? Se înfiinţează posturi de radio. Sătenii vor asculta şi ei muzică tocmai din „Viana", vor asculta discursul domnilor conferenţiari culturali, vor asculta muzică şi jocuri ce ne vin din Africa şi America, căci ale noastre prea rar se aud la radio, şi mai ales vor asculta şi ei săracii, *cota bursei*, ca să ştie cum mai merge leul nostru săracul, şi cum să-şi vândă şi ei bucatele pentru a-şi plăti dările,

«Mare minune şi radio ăsta Doamne! Nici nu mai trebuie să pierzi atâta timp degeaba la şcoala primară, ca să înveţi carte pentru a citi ziarele, sau o revistă, căci toate astea şi încă altele mult mai frumoase ni le spune «radu». Hârjie el la urechi şi trosneşte din când, în când, dar ce-are-a face. E greu până când te înveţi. La abecedar cât timp pierzi ca să înveţi cum se citeşte oi, ac, cuc?

Ferice de noi căci îl avem, Nu ne mai trebuie şcoală, abecedar, serbări, lăutari mai ales. şi să poftească să ne mai înşele negustorii când ducem bucatele la târg!»

Mai sunt şi alte cauze care ne ţin tot în urmă, faţă de alte popoare — nu numai »întunericul din pătura de jos. Dar despre aceasta altădată.

Gh. Marinescu

Jertfa Română

IV

Ce spune *Larour-Gayet* în «Le Journal», din 9 Martie 1917.

De la 27 August 1916, Armata Română a susţinut timp de 6 luni lupte eroice. Ea avea 450.000 de luptători, soldaţi buni neîntrecuţi în baionetă, foarte răbdători, ca nişte ţărani aspri ce sânt. Aveau să apere un front de 1350 km., care, din toate părţile era ameninţat, afară de frontiera rusă. Ştim noi ce reprezintă un front de 1350 km? Este lungimea frontului occidental al Rusiei, dar Ruşii dispun acolo de un milion şi jumătate de luptători. Frontul nostru Anglo Francez dela Marea de Nord şi până la *Vosgi* nu măsoară decât 800 km. şi această întindere relativ mică, de câte ori nu avem noi 450.000 de oameni?

Această armată română prea slabă pentru un front aşa de mare, a făcut minuni! Timp de aproape patru luni, fără a avea contigentele sale reînoite, a ţinut piept unor forţe cel puţin întreite, alimentate tot timpul şi dispunând de un material puternic de artilerie grea. Ea n'a cedat terenul decât disputându l pas cu pas, a silit pe inamic să l câştige prin pierderile cele mai grozave.

Falkenheyn hotărâse să facă spărtura prin pasul Vulcan. Dragalina păzea această poziţiune de căpetenie. Germanii angajează o primă divizie; ea fu zdrobită. O a doua divizie are în parte aceiaşi soartă. O a treia sfârşi prin a trece, dar nu se isprăvise. Inapoi, la piciorul pasului, un mic oraş, Târgu-Jiu, improvizează o apărare eroică; acolo s'au petrecut scene care vor rămâne fala României. Şi câte locuri ca Târgu Jiu, de alungul drumurilor urmate de armatele române în retragere!

România a avut pierderi grele, a suferit crud dar ea întrevede viitorul cu cea mai senină încredere. Retrăgându-se armata română a distrus sistematic toate puţurile de petrol, afară de grâne, adevăratele bogaţii ale României; cu sânge rece, fără a ezita, ordinul a fost să se distrugă aceste comori, fără şovăire ordinul s'a executat.

Armata a pierdut aproape un sfert din efectivul ei, socotind morţii şi răniţii. Dar retrăgându-se, a evacuat toată populaţia bărbătească de la 16 ani în sus. Acestea sunt depozite mobile, cu care este pe cale a se reface. In acest moment, d-l General Averescu este apărat în dreapta şi în stânga de puternice armate ruseşti. Inapoia frontului pe teritoriul rusesc, alte divizii sânt în curs de formaţie. In primăvara viitoare, Regele Ferdinand, va aduce pe front o armată nouă, complet echipată gata să reînceapă lupta.

România este hotărâtă să lupte până la capăt, sigur, nu dintr'un simţ de disperare, ci din sentimentul de încredere absolută, cu încredere în succesul final.

Acum câteva săptămâni, în Parlamentul Român din Iaşi Take Ionescu vorbea în aceşti, termeni, despre jertfa naţiunii române: «Este de datoria guvernelor să arate ţării că noi am fi intrat în război chiar dacă n'am fi nădăjduit în victorie, ca noi n'am acţionat din calcule, ci din datorie; că oricare ar fi durerile şi perderile noastre, chiar de am ajunge la exilul total, la ruina generală, la complecta distrugere, acestea ar fi încă puţin plătite pentru onoarea naţiunii».

Cuvinte frumoase, care vor face deapururea cinste României.

Take Ionescu s'a declarat tot aşa de sigur de succesul final, ca şi de lumina zilei.

«Orice poate veni, — zicea el, afară de victoria Germanilor. Nici o tehnică, nici un număr, nici un geniu militar, n'ar putea reuşi să zdrobească Libertatea popoarelor Europei.

Suntem încredinţaţi de victorie, primim toate durerile şi toate suferinţele, pentrucă nouă ne este dat să scriem epopeia României».

Da,— fraţii noştri din Orient, care îndură greutăţi cu noi şi pentru noi, vor împărţi într'o zi cu noi Victoria şi succesul.

Glorie soldaţilor Generalului *Averescu*! Ei sânt făuritorii României-Mari, ai Daciei Felix, ai, României fericite şi întregite.

Diac. V. Fussu

POGORAREA DUHULUI SFANT

După slăvirile învierii din morţi a Mântuitorului, la 50 de zile, pe când ucenicii erau adunaţi, «fără de veste, s'a făcut sunet din cer, ca de un vânt ce vine cu vifor şi a umplut toată casa unde şedeau. Şi li s'a arătat limbi împărţite ca de foc şi a şezut pe fiecare din ei. Şi s'au umplut toţi de Duhul Sfânt şi au început a vorbi într'alte limbi, precum le da lor Duhul (Fapt. Apost. II—I—4). Toată lumea creştină ştie că sfinţii apostoli erau simpli şi neînvăţaţi, aleşi dintre pescari şi oameni de rând şi că prin pogorârea Duhului Sfânt s'au transformat cu totul. Ei care nu ştiau decât limba lor, acum când sfântul Duh se coboară peste ei, vorbesc într'o mulţime de limbi, căpătând cu totul o transformare sufletească plină de curaj şi dragoste faţă de acel ce le fusese învăţător şi Dumnezeu.

Acum sf. Ap. Petru, plin de curaj păşeşte în faţa mulţimei şi printr'o predică plină de iubire şi adevăr faţă de Acel, care cu câtva timp în urmă sta răstignit pe Cruce, aduce la adevărata credinţă a creştinismului peste 3000 de persoane, iar mai târziu, tot prin tăria cuvântului lui, converteşte încă 4000 de persoane, împreună cu Cornelie centurionul roman, întocmind astfel cea dintâi comunitate creştină şi punând bazele Bisericii Iui Hristos.

Ceilalţi apostoli şi ei fără să le fie teamă de persecuţiuni şi chiar de moartea cu care erau, ameninţaţi, cutreerară pământul predicând adevărul evangheliei şi anunţând popoarelor mântuirea adusă în lume prin întruparea Dumnezeului Om Iisus Hristos.

Prin pogorârea Duhului Sfânt asupra lor, Apostolii au căpătat nu numai darul de a vorbi în multe limbi şi de a fi curagioşi la predicarea cuvântului Evangheliei, dar, au fost înzestraţi şi cu puterea de a face minuni.

Aşa, sf. Ap. Petru vindecă pe un olog, iar în Lida în numele lui Iisus Nazarineanul tămădui pe un slăbănog care zăcea de 8 ani pe patul de suferinţă. In Ioppe învie pe Tavita care murise de curând. Apoi mai târziu sf. Apostol Pavel înviază pe tânărul Eutihie. Aşa dar prin aceste fapte sf. apostoli au glorificat numele lui Dumnezeu, încredinţând omenirea de puteraa cea mare a evangheliei predicată de Ei.

Darurile sf. Duh sunt foarte preţioase pentru noi oamenii şi am fi fericiţi dacă prin sentimente nobile şi sfinte, ne-am ridica la idealul vieţii religioase, propovăduită în lume de Domnul nostru Iisus Hristos şi de sf. Săi Apostoli. In vremea când Apostolii predicau iubirea şi pacea, lumea era foarte credincioasă, ajutându-se unul pe altul, îmbrăcându-l pe cel gol, cercetând pe cel bolnav şi sărac şi iubindu-se între ei ca fraţii.

Mergeau la biserică şi aci, petreceau în rugăciuni şi fapte bune, formând Biserica lui Hristos prin legătura dragostei către Creatorul. Astăzi în locul iubirei desăvârşite, în l o c u l obiceiurilor sfinte, vedem luxul, necumpătarea, ura, invidia şi alte patimi urâte şi josnice.

Astăzi, pe aproapele nostru în loc să-l iubim îl urâm şi-l disprețuim, iar dacă îl vedem că se distinge în societate, prin pricepere şi-a format un nume bun, căutăm să-l compromitem, făcând fel de fel de intrigi pe socoteala lui, împiedecându-l cu tot felul de născociri.

La Biserică nu mai mergem cu anii, fiindcă patimile şi pornirile rele ne opresc. Iar cei ce merg, merg de formă şi în loc să se roage lui Dumnezeu cu inimă şi cu umilinţă se desfată pe socoteala celor ce fac aşa, eşind din biserică tot răi, ba chiar mai păcătoşi de cum au venit.

Tineretul primeşte o educaţie urâtă şi dacă vine la Biserică vine să facă desordine. El vine aici ca la teatru, ca la un local de distracţie, în loc să caute să-şi deştepte virtutea.

Trebue să părăsim calea greşită pe care am apucat şi să ne întoarcem pe calea cea bună, practicând virtutea, iubind pe aproapele nostru, ba chiar şi pe vrăjmaşi şi numai atunci vom fi împodobiţi de darurile Sf. Duh, care s'au revărsat asupra Sf. Apostoli.

Să părăsim faptele cele rele, curăţindu-ne inima plină de păcate, chemând asupra noastră pe sf. Duh, mângâetorul şi Duhul adevărului, care ne întăreşte, curăţând sufletul de păcate şi îndreptându-ne pe calea mântuirii veşnice.

Amin.

Pr. Dem. Iliescu-Palanca

Rugăm să ni se trimită articole cât mai scurte.

Limba noastră

«Limba noastră-i o comoară,
Limba noastră i foc ce arde,
Limba noastră-i numai cântec;
Limba noastră-i graiul pâinii,
Limba noastră-i frunză verde,
Limba noastră-i vechi izvoade,
Limba noastră îi aleasă,
Limba noastră i limbă sfântă».

Vre-un motiv are limba noastră să nu fie vorbită de cei ce calcă pământul dintre Tisa, Nistru, Dunăre şi Ceremuş? Nu. Pentrucă strămoşii şi părinţii nostri au zidit cu sfinţenie la temelia ei şi ne-a fost moştenire printre celelalte comori ca: portul şi credinţa...

S'a vorbit mult şi s'a scris despre port, care astăzi este peticit de straiele „nemţeşti». Şi despre credinţă s'a scris şi vorbit, care-i părăsită de mulţi, ce-au luat alte căi rătăcite; dar s'a vorbit şi despre limbă. Insă nu strică cele câteva păreri ale mele, deoarece datoria de Român, mă face să scriu şi mai ales cetind taifasul dintre P. C, Părintele Arh. I. Scriban şi colegul Gr. Grigorovici-basarabean. Pe părintele Scriban îl cunosc ca un părinte al acestui popor, prin faptele-i săvârşite. Colegul Grigorovici, poate să fie mai în vârstă şi nu l cunosc, dar de-acum înainte poate că da. Să mă ierte P. C. Sa şi colegul Basarabean că m'amestec şi eu ca mărarul în ciorbă, căci de! mărarul, aşa cum este el, dă şi el puţin gust mâncării. Aşa şi cu mine.

Apoi, de! iubite frate basarabean, îmi pare rău că văd căi scoţi cuţitul din teacă la Păr. Arhim. Scriban, dar ştiu una: «Cine scoate sabia, de sabie va muri!».

Eu, unul, nu vreau să ridic spada asupra capului d-tale, dar vreau să arăt şi eu câte ceva din ce am văzut şi auzit prin locurile umblate şi să arăt sufletul Basarabenilor. Aici, în Mehedinţi, unde se vorbeşte poate cea mai curată românească, văd soldaţi basarabeni, cari, în tren, cântă cântecele ruseşti şi se supără foc, dacă cauţi să-le arăţi că mai bine le-ar sta dacă ar zice românească, pe cari alţi străini cu drag vor s'o înveţe. Mulţi din ei ordonanţe — când se întâlnesc vorbesc şi cântă spurcata limbă muscălească, pe care bătrânii basarabeni o urau; „muscăleşte—oiu învăţa, limba când mi-o vor tăia». Dece vorbesc şi cântă ruseşte? Nu ştiu românеşte? Nu ştiu, dar e la mijloc încăpăţânarea.

Ţi-aduci aminte d-le Grigorovici, cât de apăsat era bietul Român de către: Rus, Ungur, Austriac etc., de nici rugăciunea nu era slobod s'o spună în limba strămoşească? Ţi-aduci aminte, frate coleg, cât de asupriţi erau Ardelenii şi câtă luptă au dus ei pentru a şi păstra comorile sufleteşti, primite ca moştenire de la strămoşi? Ţi-aminteşti de martirii neamului nostru câte-au îndurat? Eu eram mic şi auzeam des vorbindu-se de Siberia. Explicaţi mi şi mie! Românii au avut de-aface cu acest pământ blestemat de Dumnezeu? Ei, frate, frate! Noi am uitat totul căci suntem din firea noastră răbdători şi iertători, dar vecinii noştri au fost câini, dar din cei răi. Spună fraţii din Banatul sârbesc! Şi noi nu avem drept să ne supărăm că ne urlă la ureche: ruseasca, ungureasca, sau mai ştiu eu ce limba străină? Să nu ne supărăm că duşmanii noştri în societăţi, cu minciuni şi bănet vor pieirea ţării, mai ales aci în Basarabia, unde comunismul se iveşte, pe zi ce trece? N'are dreptul părintele Scriban să strige hoţii şi să se supere? Păcat că nu sunt mulţi Scribani de aceştia supărăcioşi!

Oare, n'avem dreptul să ne supărăm pe hamalul din gară, pe încasatoarea din tramvaiu, pe soldatul din tren, că vorbesc ruseşte? Ba ar trebui trataţi în alt mod, ca să vadă şi ei cum au trăit ai noştri sub jugul atâtor păgâni. Ba sub Turci, Unguri, ba sub Ruşi. Ce, să nu ne supărăm că pe ţarinile semănate cu mult sânge de strămoşi şi acum în urmă cu sângele a opt sute de mii, se vorbeşte limbă străină, când, cei de peste hotare se zbat ca apa la mal, asupriţi şi ticsiţi cu porunci drastice, pentru a-şi părăsi limba portul şi credinţa?

Dar nu ne supărăm frate pe neaoşii Ruşi, aduşi din fundul Rusiei, aci, când cu colarizarea, sau pe Saşi, sau mai ştiu eu pe cine.

Noi ne supărăm pe ai noştri, căci îi vedem cu durere pronunţând în limbă străină. Dar, la urma urmei, ar trebui să ne supărăm şi pe cei străini, deoarece acum sunt cetăţeni români şi au şi ei datorii şi drepturi ca şi ale noastre,

Domnule Grigorovici, citeşte din editura Casa Şcoalelor: «Poezii» de Al. Mateevici. Vă rog răsfoiţi şi urmăriţi încă odată filă cu filă istoria patriei noastre şi veţi vedea trecutul viforos al acestui neam, ursit să'ndure multe chinuri şi multă jale! Frate coleg, «Pădurea Spânzuraţilor» de Rebreanu, şi să nu uit «Piatra credinţei» de C. Brediceanu. Şi schiţa «Steagul» de S. U. Soricu pe care o vei găsi în bătrâna «Transilvanie»! Insă «Astra» ne este cea mai dreaptă mărturie a noastră, care s'a zbătut ca „puiul în ghiarele uliului» tot pentru limba şi credinţa strămoşească. Să mă ierţi c'am înşirat acestea toate, nu ca să viu în ajutorul Păr. Arh. Scriban, — care ştie mai multe ca mine, — dar parcă mă simt şi eu mâhnit de cele ce se întâmplă în ţara noastră.

N'am scris acestea toate din simpatia ce-o păstrez păstorului nostru de la «Cultura Poporului», ci pe motivul, că văd că iei apărarea acolo unde nu trebuie şi mai ales se vede treaba, că ţii mult la hamalii şi incasatoarea din tramvaiu pe care Păr. Arhimandrit i-a certat şi le-a spus că: „Aici e pământ românesc, deci vorbiţi româneşte!". Sunt trist văzând că nu te asociezi cu Sf. Sa, pentru a îndrepta acest rău!

Mai avem de scris mai mult, însă cu altă ocazie. Astăzi, mă mărginesc numai la atâta şi rog pe Bunul Dumnezeu, să îndrepte toate spre bine, ca să trăim mai frăţeşte mai ales acum, când suntem liberi, dar sărăcia este pe pragul ţării, iar câinii mârâie cu duşmănie. Aşa să ne ajute Dumnezeu!

Iosif N. Dumitrescu-Bistriţa.

Datina

Tu eşti din veacuri plămădită
Din sângele vitejilor străbuni,
Credinţă sfântă şi iubită
In strana vremii tu răsuni.

Din cronici te cunoaştem bine
Crescută prin polen de floare,
Tu datină ne chemi la tine
Şi ne cinsteşti cu flacără din soare.

Iar ghioaga, sulița şi scutul,
Stau prinse în colbul de pe zale
Şi se 'nrudesc deacum cu lutul,
Purtând în semn troițele din cale

Voivozi cu pletele de grâu,
Sunt umbre vechi de mânăstire
...Din paloşul ce-adoarme 'n brâu
Lucesc... cădelniți cu safire.

Domniţe şi coconi se strâng
La şezători şi tors de lână
Pe un ceslov bătrânii plâng
In doina serii de la stână.

Iar noi, ce am scoborât din ei
Plăpânzi ca floarea de bujor,
Să înşirăm, basme cu smei
Şi nunți de mândre cu fecior.

I. Constantinescu — Stejar

Iubirii

Progresăm din oră 'n oră —
C'o iuţeală ne 'ntrecută;
Căci, din mută,
S'a făcut, şi ea, sonoră...

Confratelui Nigrim

...Neplăceri avea-voiu şi postume:
Epitaful meu —al lui Cridim—
O să mi-l confunde multă lume
Cu al lui — Nigrim...

Cridim.

Contrabandiştii

de D. I. Dogaru

Când mai erau două ceasuri până la crăpatul zorilor, nenea Vasile Movilă sărise ca fript din aşternut. Prin somn auzise bâzâitul gândului care-i cernea dram cu dram grija hotărârii ce-şi luase: Pleca la Sulina după marfă. De ce se ducea la Sulina şi nu la Chilia Nouă, sau la Galaţi? Răspunsul acesta ţi l-ar da chiar şi un copil de pe la noi: Pentru că Sulina-i «porto-franc» şi aşa, cu puţină fereală, poţi scoate marfă mai eftină, fără a mai plăti taxele impuse prin legile şi taxele vamale. Desigur, lucrul acesta e cu oarecare greutate; dar dacă te pui bine cu santinelele, mai arunci ici şi colo câte un bacşiş, treaba se face de minune şi nu te prea costă mult. Mai toţi oamenii de prin prejur, fac în chipul acesta. Când au de făcut târgueli, de o pildă: zahăr, cafea, orez, untdelemn, stofe pentru haine, americă, pânză, se sue în barcă şi peste două zile se întorc încărcaţi cu de toate. Bine înţeles că s t a t u l păgubeşte ceva, dar cine nu caută să trăiască bine chiar de pe spinarea statului?

Nenea Vasile Movilă rumega în gând această cugetare.

Cocoşii cântau afară apropierea zorilor care rumeneau marginea cerului, chenăruită de o geană subţire de nouri.

Lângă port era casa lui Ivan Popov, un lipovean îndemânatec la strecurarea mărfurilor de contrabandă. Nenea Vasile avea vorbă cu lipoveanul să meargă el cu barca să-i aducă marfa de la Sulina.

Găsi pe lipovean la bărci, aşezându-şi vâslele şi pânzele noui puse pe catarguri.

— Dobre utru [1]), Vania!

— Dobre zdarovlea [2]), îi răspunse lipoveanul tot pe limba lui.

— Ei, ce zici, avem vânt Vaniuşa?

— Avem puţin, dar am luat amândouă pânzele, aşa că, oricum, tot prindem...

Se suiră în barcă, care deslegată porni uşor după curentul apei. Lui nenea Vasile i se bătea ochiul stâng. — «Ce-o mai fi» se gândi el. Işi făcu cruce murmurând: — «Cu D-zeu înainte»...

Vania desfăşură pânzele ce se umflară molatec la adierea unui vântişor răcoros.

Drumul dură o bucată bună. Pe la toacă ajunseră la Sulina. Au legat barca de parâma unui vapor ancorat şi porniră în oraş să se înţeleagă cu negustori din preţ asupra mărfii.

Rămâneau noaptea în oraş, ca a doua zi să încarce barca şi tot pe înoptate să iasă din Sulina.

Au adus lăzi cu zahăr, două tinichele cu untdelemn de masline, suluri de postav bun, topuri de americă şi mărunţişuri cari se cer la o prăvălie.

Am uitat să vă spun că nenea Vasile Movilă ţine prăvălie cu de toate şi vinde cel mai convenabil dintre toţi negustorii de la noi. Ii şi dă mâna omului, să vândă cu preţ mai scăzut decât ceilalţi, cari nu prea au putinţa să se procopsească în felul său. De aceia îl cam pizmuiau negustorii şi i-o prooroceau mereu:

— Lasă că odată o dă el de dracu! Urciorul nu merge de multe ori la apă...

Şi, se vede că aşa a fost să se adeverească şi de data asta înţelepciunea unei zicale bătrâneşti.

Cam pe când începuseră să se aprindă luminile, oamenii noştri îşi găteau barca de plecare.

Soldatul din port, vechiu cunoscut al lui nenea Vasile, le dădu drumul şi omul nostru recunoscător îi dădu bacşiş *un pol de parale*. Când să pornească sentinela le spuse:

— Feriţi-vă să nu vă miroase copoii de la vamă!

Barca era zdravăn încărcată.

Ieşind din Sulina, o luară pe coasta Mării până la mila 2 unde se făcea o gârlă pe unde intrau în baltă. Trăgeau amândoi la vâsle, cu putere. Le era greul până intrau în baltă. De aici stufărişul le era bun ocrotitor.

— Bre Vasile, mi se pare că ne-au mirosit urma. Văd în urma noastră înnegrind o barcă. Să nu fie cineva de la vamă.

Se puseră amândoi să tragă cu voinicie la vâsle. In adevăr, era o barcă cu motor care-i luase din urmă. Acum înaintau şi mai greu, căci curentul apei le era împotrivă. La pichetul de grăniceri coborâră doi vameşi şi luând cu ei patru graniceri porniră la fuga pe marginea gârlei.

— Ce facem Vania? Ne-au prins copoii! Ii bocluc, dacă ne găsesc cu marfa asta în barcă. Luăm amendă — pe puţin de două sute de mii de lei, şi închisoare, iar, vreo doi trei ani...

— Să aruncăm ceva marfă ca să mai uşurăm barca.

Câteva lăzi cu zahăr rămaseră să se topească în fundul apei. Apoi tinichelele cu unt delemn de măsline.

Nenea Vasile oftă secetos, plin de năduf. Vedea cum i se ducea la fund marfa şi cu ea banii băgaţi în ea. Sentinelele cu puştile în mâini alergau gâfâind. Sulurile de stofă plutiră pe faţa apei, împreună cu americа şi pânza.

— Bade Vasile, să nu ne afle, acum cine suntem. Dacă lăsăm barca ne doscoperă după numărul «rolului». Işi îndoiră puterile şi se depărtară în stufărişul des al bălţii. Urmăritorii dacă văzură că s'au aruncat sulurile, nu mai continuară goana. Se mulţumiră cu prada fără a mai face victime...

Târziu când se aflau în inima bălţii de ghiol, le căzură vâslele din mâinile moleşite de oboseală.

— Uf!! răsufla uşurat Vania Lipoveanul, care nu pierduse nimic.

— Of!! şuieră sfârşit nenea Vasile, care îşi lăsase în apă o avere băgată în marfă.

Când se află despre această păţanie, negustorii ceilalţi zâmbiră cu răutate, mângâindu-l cu făţărnicie:

— De... aşa se întâmplă! Urciorul nu merge de multe ori la apă, că ori se sparge, ori se crapă...

---

[1]) Bună dimineaţa.
[2]) Sănătate bună.

Note de drum

Câteva zile prin BULGARIA

I.

Deşi latin în sânge, cu toată complexitatea sufletului acestei rasse, în care triumfă personalitatea dârză şi iubirea pământului în care te-ai născut, s'a sbătut în mine, dorinţa să cunosc şi altă lume, să văd şi alte locuri şi să mă împart cu tot ce am bun în mine şi altui pământ, că şi prin alte locuri cântă şi plânge aceiaşi viaţă şi râde în zări de argint acelaş soare, tot atât de bun şi milostiv cu toţi.

O sete nepotolită de ducă, un imbold tiran de a cunoaşte, câteodată poezia locurilor cari ţi-au aprins imaginaţia în orele de geografie, când ai fi vrut să cutreieri într'un sbor lumea toată, mi-au sbuciumat copilăria şi mi-au înduioşat tinereţea, tot mai slabă fiindu-mi nădejdea, că voi putea răspunde vreodată, aşa cum aş fi vrut, nebunelor strigăte din mine.

Străluceşte în mintea mea azi, frumuseţea Coastei de Argint, marea şi pământul atât de binecuvântat de Dumnezeu, al Italiei, mă răpeşte săibatecul îndulcit al fiordurilor Norvegiei, doresc din inimă munţii Elveţiei. Mă chiamă Spania şi mă momeşte tehnica germană, aşa cum le-am învăţat după carte. Şi cu cât mi le-a înfrumuseţat mai mult mintea, cu atât mai mare mi-e chinul de a nu le fi văzut vreodată!

Dar e destul să vrei — şi să vrei cu tărie ceva — ca să 'n ceapă să ţi se împlinească.

Un obiect al acestui sbucium de a cunoaşte, a fost, mai dela început, în ceiace priveşte caracteristica intimă, sufletul slav. Şi mă apropiase mult, în această privinţă, poporul Rus. Am cunoscut doar din citit trăsăturile acestui popor şi am isbutit să-i pătrund întrucâtva adâncimile.

Dar mi a rămas necunoscut până azi, ţelul lui de viaţă.

Voiam, însă, să cunosc o ramură slavă, neînfluenţată de civilizaţie şi de o literatură proprie. Şi a venit vremea să cunosc o altă ramură a acestui trunchiu: Poporul Bulgar.

Pentru o mare parte din lumea românească, vecinul dela Dunăre a rămas necunoscut.

Deaceea, când bunul meu amic Simcea mi-a propus să însoţesc în Bulgaria soc. «Abondenţa» i-am primit vestea cu multă plăcere. Şi, când s'au alăturat acesteia şi amabilitatea inimosului om şi însufleţitului de bine pentru poporul românesc, d. Gr. Trancu-Iaşi, f o s t ministru al Muncii, şi gentileţa nemăsurată a neobositului preşedinte al «Abondenţei», d. G. Sorescu, a fost deajuns şi am primit să-i urmez în Bulgaria.

Aşa s'a făcut, că din alesele mele dorinţe de a rătăci în lume, s'o cunosc, una a început să se înfăptuiască.

Mărturisesc, am plecat în Bulgaria, nu fără multă socoteală şi mai cu seamă nu fără oarecare teamă. Lucrând — atât cât mi-e dat să lucrez — la cel mai mare ziar Român, «Universul», apărător al unui naţionalism, întotdeauna acelaş, apărător ideologic al Constituţiei şi al hotarelor, urmarea în Bulgaria a unei societăţi industriale, era ceva mai m u l t decât o simplă plimbare. Obicinuit să observ, să compar şi să extrag, rolul meu era să însemn, ca să rămână.

Şi, cum, cu vecinii dela Sud, «Universul» a fost deseori caustic, când nevoia cerea să fie, un reprezentant al său, fie el cât de tânăr, putea să fie privit cu aceeaşi ochi cu care s'ar fi privit oricare dintre harnicii aparatori cunoscuţi, ai ideologiei naţionaliste a acestui mare jurnal. Deaceia aveam de ce să mă tem.

Mai cu seamă că se vorbeşte pe alocuri, că bulgarul se răsbună când nici nu te aştepţi. Fiindcă trebue s-o spun: *în Bulgaria, «Universul» e cetăţeanul român cel mai cunoscut.*

N'am cunoscut însă niciodată ce e friţa. S'au ferit ursitoarele să-mi pună în sân, la naştere, acest putregaiu.

Şi afară de asta, eu nu plecasem să cercetez, nici să anchetez, ci să cunosc. In veacul în care civilizaţia a pătruns până şi în pădurile virgine ale Afganistanului, era, desigur nefiresc să mă gândesc, ca un european nu se poate plimba liber în Bulgaria. Şi mai aveam o siguranţă: «n ue niciodată aşa de negru, dracu, cum îl zugrăveşte lumea».

Tot căutam de multă vreme să aflu, dece nu ne-am putut apropia, noi, Românii, de acest popor vecin şi dece ne-a rămas

PAGINA SĂTEANULUI

Animale insectivore

Cunoaştem cu toţii obiceiul copiilor de la ţară cari în timpul verei printre alte jocuri, îl mai au şi pe acela de a strica cuiburile păsărilor mâncând ouăle, sau numai spărgându-le.

Nici părinţii acestora, cari la rândul lor au făcut aceleaş isprăvi şi nici persoanele mai luminate din comună, nu caută ca prin diferite conferinţe s'au sfaturi făcute în faţa sătenilor să arate acestora că păsările cari înveselesc câmpiile, livezile şi pădurile încă din zorii zilei, şi chiar alte animale urâte la vedere pe cari le întâlnim prin ogoare, nu sunt decât cele mai binefăcătoare pentru tot felul de culturi, deoarece hrana lor şi a puilor, este formată numai din viermi, fluturi şi chiar insecte distrugătoare ogoarelor, pe cari omul le cultivă cu multă trudă pentru el şi familia sa, din care cauză, în ştiinţă toate aceste insecte stricătoare sunt numite *fitofage.*

Pentru uşurarea studiului, animalele insectivore au fost împărţite în: *Mamifere, Păsări, Reptile, Braticiene şi Insecte.*

a. *Mamiferele* mâncătoare a diferite lavre şi insecte sunt:

Liliacul, ariciul şi cârtiţa, pe cât de urâte la vedere, pe atât de folositoare culturilor.

Spintecând pântecele unei cârtiţe îl vom găsi umplut cu diferite larve şi se spune că o cârtiţă mănâncă într'o singură zi atâtea larve, cât jumătate din greutatea ei, ceeace ar face, că un om nu poate să distrugă în mod sigur şi regulat, această cantitate de larve şi râme, plus că ar costa foarte mult.

b. *Păsările* dau contribuţia cea mai mare agricultorilor, prin aceea că atât părinţii cât şi puii, se hrănesc cu fluturi, viermişori şi diferite insecte pe care dacă i ar lăsa, s'ar înmulţi aşa de mult încât chiar în primul an, n'ar mai exista vegetaţie. Dintre păsări, cele mai lacome de insecte sunt: *cucul,* care se hrăneşte numai cu omizi păroase.

D-l *Dobre Rădulescu* arată că făcând o disecţie în pipota unui cuc, a găsit-o căptuşită numai cu peri de ai omizilor, pe cari nu le mănâncă alte păsări. A ceastă experienţă şi altele care urmează, făcute în faţa sătenilor valorează foarte mult.

Vrăbiile se hrănesc cu viermi şi insecte, iar nu numai cu grăunţe.

D-l *D. G. Vasiliu,* Agronom, arată că în jurul unui cuib de vrabie a găsit resturi dela 700 de cărăbuşi.

D-l Profesor N. Leon în comunicarea ce a făcut Academiei Române, sub titlul, «Insectele vătămătoare culturilor», arată că *ciocănitoarele, pieptănuşul, privighetoarea, mierlile şi ciorile,* sunt tot atât de folositoare culturilor de cereale, livezilor şi pădurilor, deoarece hrana acestora este formată numai din viermişori şi diferite insecte.

Bufniţele distrug de asemenea un număr mare de animale mici vătămătoare culturilor: *şoareci şi insecte de noapte.* Credinţa că această pasăre anunţă răul, a făcut pe mulţi s-o alunge, aşa că numărul lor micşorându se, vor apare în urmă valuri de şoareci.

Barza, barza neagră, ciovlica de mare şi graurul, sunt păsări cari se hrănesc cu lăcuste şi din această cauză sunt numite *acridofage.*

c. *Reptile şi batracieni.* Dintre reptile, şopârla şi şarpele de sticlă (acela care se rupe îndată ce-i lovit) se hrănesc numai cu animale fitofage.

Broasca roşietică, râioasă şi buratecul, se hrănesc înoată ce au devenit mature numai cu larve şi musculiţe după cari sunt lacome.

d. *Insecte.*

Natura a făcut ca şi insectele să aibă în epoca desvoltărei paraziţii specifici, care pentru agricultori sunt binefăcători, deoarece, aceştia, cum sunt *larvele de radoşca* (Lucanus cerbus) *cărăbuşul aurit,* se hrănesc cu puricii de pe plante, cu limaci, omizi, viermi albi, iar insecta *Ichnemonida* (un soiu de viespe mică) îşi depune ouăle în corpul omizii care deşi se transformă în crizalidă (omidă închisă în gogoaşe de unde iese fluturile) dar în loc de fluturile părinte, *iese o ichneomonidă, o viespe mică.*

Se recomandă experienţe cari să fie făcute în faţa sătenilor şi a copiilor, arătându-se că hrana acestor păsări şi mamifere este formată din diferite insecte şi omizi vătămătoare culturilor.

Adm. Căpit. Ovid Constantinescu

Altiţe şi Bibiluri

Salonul oficial, Arhitectură, Artă Decorativă.

In noul său local, *Şcoala de Arhitectură* din stada Enei şi-a inaugurat, sub auspiciile juriului, compus din arhitectul Petre Antonescu, State Ciortan şi Iotzu Constantin arhitecţi, Corneliu Medrea sculptor, Gh. Pătraşcu şi Al. Steriade pictor, una din cele mai interesante expoziţii, cu care se poate mândri ţara noastră şi pe care vizitând o acum când m'am întors din Italia, cuibul artelor, am rămas încântată.

Arhitectura, e înfăţişată aici prin D-nii: Antonescu, Petre, Balosin, Becu, Berechet, Călinescu, Canănău Canella, Ciortan, Iorgu şi State, cei doi Creangă şi Lucia Creangă, Cretzoiu, Cristinel, Doicescu, Hempel, Iotzu, Lupu, Mandi, Mucichescu, Nădeje, Nămescu. Iulian şi Constantin, Niculescu, Niga Ioan, şi Tiberiu, Copeş, Popescu Ilie şi Marin, Smigheleschi, Soculescu, Teodoru, Teodosiu, Traianescu, Udroiu, Zarifopol.

Cine ştia că avem atâţia arhitecţi capabili de stiluri noui şi de a înălţa *bazilici* ca la Roma şi *palate zgârie nori* ca la New-York.

Bani să fie, că totul va răsări în ţara asta ca prin minune.

In şcoala superioară de arhitectură s'au prezentat: Bordenache, Henrieta Delavrancea, Giurgea, Ionescu Grigore şi Octav şi Petre, Marinescu, Miclescu Nahmanzon Iulian.

Arta decorativă era reprezentată frumos cu lucruri din atelierele şcoalei de ceramică, ţesătorie, păpuşi, scoarţe, vase, baticuri, aquarele, proecte diferite, frescuri, stofe de mobile etc.

Doamnele Şoarec Maria, Vasiliu Aurelia, se pot mândri că, cu arta lor, au reuşit să întreacă pe bunicile noastre.

Reproduceri din minunata expoziţie sunt multe în catalog: Institutul Academic din Roma (Petre Antonescu) Palatul Ligii culturale (Traianescu) Palatul soc. de Asigurare. Premiul I-iu acordat celor trei Creangă: Lucia, Horea, Ioan. Palatul Jandarmeriei, (Ion Mandi) Halele Centrale din Ploeşti (Toma Socolescu), Castelul de vânătoare (G. Lupu) Banca Comercială din Craiova (Iotzu) Palatul Regal (N. Nenciulescu) Palatul Vămii cu scara lui (Ciortan State) Palatul Cultural din Dobrogea (George Cristinel, — Berechet şi Ilie Popescu au reuşit a scoate la iveală un stil naţional splendid.

Reproduse mai sunt şi vase, chilimuri, vitrouri, covoare, executate cu mâini de femei, cari nu se gândesc nici la oja pentru unghii, nici la cosmeticuri pentru a-şi boi faţa şi a se prezenta la concursul de frumuseţe.

Acestea sunt: Elena Barbu, Maria Şoarec, Aurelia Gheaţă, Lucia Beller, Merica Râmniceanu, Constanţa Petrescu, fac onoare cu arta lor femeilor române, ele sunt modele bune de imitat spre stârpirea ţesutului pe stradă al fetelor fără căpătâi.

Smara

Durerea de cap

Ea poate fi generală, sau localizată la o anumită regiune a craniului, violentă ori uşoară.

Durerea de cap poate fi continuă, nocturnă, periodică etc. O întâlnim la un mare număr de boli. Bunăoară poate să fie dată de o leziune organică a capului ca, reumatismul pielei capului, ce se întâlneşte la persoanele cari expun capul mult timp la frig, aci durerea e superficială generală şi se măreşte prin presiune. In cefalalgia (durerea de cap) de natură sifilitică durerea e mai intensă atingând maximum noaptea.

In a 2-a grupă, vin durerile date de centrii nervoşi, aşa în ramolismentul creerului, durerea se prelungeşte în timp de mai mulţi ani până la dezorganizarea completă a părţei bolnave. In tumoriile creerului durerea e urmată de paralizie.

Maladiile febrile cu paludism, febra tifoidă etc., dau de asemenea dureri de cap.

Cefalalgia se mai întâlneşte la constipaţi, dispeptici, la purtătorii de viermi intestinali.

Durerile capului sunt frecvente la anemici şi cloranemici, în intoxicări cu tutun, alcool, plumb şi iod, la menopauză de asemenea se întâlnesc destul de frecvent.

In histerie şi epilepsie e foarte frecventă guta, reumatismul şi sifilisul, care determină dureri de cap foarte vii.

Tratamentul cefalalgiei este în legătură cu cauza ce o produce.

Medic Locot. Mihail C. Banu

O descoperire adevărată

Este plină de adevăr arăta rea d lui *Trancu Iaşi,* într'un frumos articol din *Universul* (30 Aprilie a. c.), cu titlul «Sărăcie pe roate». Domnia sa scrie, între altele, de setea celor mulţi din ziua de azi, în oraşele noastre şi foarte mult în Bucureşti, de a alerga în goană cu automobilul. Pentru ce? Pentru a fi mai iuţi la treabă? Pentru a face lucru mai iute în vreme ouţină? pentru setea de vrednică hărnicie, ca să nu perzi vremea?

O, nu! dacă ar fi aşa, ar fi de laudă. Dar cei mai mulţi care aleargă, doar nu aleargă pentru lucruri serioase. Oamenii se grăbesc, dar nu la treabă. Aleargă iute-iute, ca să ajungă la clubul unde cască gura 3-4 ceasuri şi mai mult!

Altul dă goana ca să ajungă cu 2 3 minute mai curând la «Cursa», unde apoi zace jumătate de zi. Dovadă că omului îi era scumpă vremea! Altul, de asemenea, dă peste om, ca să fie la ţanc la cheful care ţine până la ziuă.

Iată pentru ce se grăbesc oamenii. Setoşi, pe care nu grija trebii îi mănâncă, ci pofta cumplită de a nu li se răpi o clipă din zăcerea cu ceasuri la chiolhanuri, căraţi apoi de acolo în părerea de rău că noaptea a fost prea scurtă. Deci goana cu automobilul este pentru foarte mulţi o nouă înfăţişare a vieţii pustii pe care o duc, cu pagubă pentru ei şi pentru obşte Căci de rodit nu rodesc nimic, dar strică obştii prin pilda cea rea şi prin oprirea, pentru cheflurile lor, a oamenilor care ar putea fi folositori aiurea.

Sunt foarte adevărate arătările d lui Trancu-Iaşi, tâlcuite de noi aici, şi am socotit de folos să nu lăsăm să se peardă.

A. S.

O constatare tristă

In a doua jumătate a lunei trecute, nevoile mi-au purtat paşii într'o mahala din preajma cimitirului Belu.

Inceputul serii de primă vară, după o zi de muncă încordată, cu vântuleţ uşor, mă impresionă adânc, cu atât mai mult cu cât dincolo de luminile ce începură să se aprindă, un clopot suna a jale deasupra capelei cimitirului.

Şi când ultimile lui ecouri se pierdeau în aer, deodată acordurile unor viori m'au deşteptat din melancolia în care mă aruncase sunetul aramei.

Mă aflam în preajma unui local, unde trăiesc oamenii pierduţi, şi unde la templul destrăbălării, slujesc femei pline de patimi.

Printr'un afiş cu litere mari şi scrise în culori vii, «publicul» era invitat să ia parte la o reprezentaţie familiară jucându-se frumoasa comedie: «Sf. Petru, ţiganul şi Musca Columbacă».

Am rămas trăsnit în faţa acestui anunţ şi îndemnat de un sentiment pe care nu-l pot mărturisi, am intrat şi am văzut «frumoasa Comedie».

Să nu mă întrebaţi nici despre subiect şi nici despre «arta» pe cari o puneau «actorii» în jocul lor. Ceiace trebuie să vă spun e, că am văzut în seara aceia, cel mai oribil spectacol pe care numai mintea drăcească a omului l-a putut scorni.

Este o mare ruşine, nu numai pentru cel care a scris o asemenea revistă, sau a acelora cari au jucat, sau a antrepenorului teatrului, dar este o condamnare de neiertat pentru autorităţile cari lasă liberă o asemenea profanare adusă sublimei şi măreţii noastre credinţe, care în secolele trecute a dat atâţia martiri.

Dar mai este ceva. Oare acei cari iau parte la asememea producţii, nu se nasc în ei momente de revoltă, în faţa unor scene care coboară fiinţa omului în rândurile animalelor?

E o întrebare care ar putea da multe răspunsuri, şi ar ridica vălul unei situaţiuni, care ascunde sub faldurile sale trandafirii, obiceiuri cari ne reamintesc tablouri din decadenţa Romei.

Gazetele au anunţat lunile trecute, că a luat fiinţă o direcţiune de «Cultură a Poporului», unde statul a vărsat o sută de milioane, şi unde am văzut că au fost angajaţi o mulţime de scriitori, ale producţiunii morale.

Eu semnalez însă în aceste cuvinte, «cultura» ce se face poporului din mahalaua Belului, şi cred că nu ar fi rău, dacă s'ar abate şi prin aceste meleaguri solii direcţiunii, cari ar avea mult de lucru, căci trebuie să se ştie de toată lumea că în această parte din cetatea evlaviosului Bucur, se află vre-o 7—8 asemenea «teatre familiare» cari e uşor de bănuit, câtă otravă varsă în sufletele locuitorilor.

Aşteptăm.

Gh. Moraru

Mă duc...

Mă duc să mi primenesc
Plămânii —
Plămânii amândoi —
Cu-arome de tiresc
Şi cu parfum de foi
Departe — sus: în vârful stânii...

Mă duc să beau
Licoare sfântă de cristal
Şi lapte cald —
Din amfore, nu din pocal...

Mă duc să iau
In trup — un val:
Impetuos — de sănătate,
Inălţător — de bunătate...

Mă duc să mi scald
Fiinţa toată-a mea:
Şi suflet, ca şi tină —
Sub cer de peruzea —
In băi de aer, de lumină...

Mă duc să dorm —
Alături cu ciobanii —
Pe patul primăverii,
Sub cortu — enorm
Al stelelor — în vraja mângâerii...

Mă duc să'mi primenesc plămânii
Departe — sus: în vârful stânii...

Cridim

Mi-e dor...

Mi-e dor de amurguri fermecate,
De lanuri verzi ca de mohor,
De-acele clipe neuitate,
Mi-e dor.

Mi-e dor de câmp cu romaniţe,
De farmec dulce de ogor,
De cârd de oi cu păstoriţe —
Mi-e dor!...

Mi-e dor de luncile 'nflorite,
De murmurul unui isvor;
Şi de potecile vrăjite —
Mi-e dor!...

Mi-e dor de cântecele noastre,
D'un soare drag care-a apus,
In 'naltul zărilor albastre,
Mi-e dor!.

Emilia Popescu

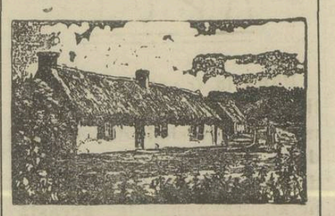

In felul lui... SERAFIM IONESCU Corcoduş cel Voinicos

Către seară,
Vine iară
Ca un fulger
Ca o pară...
Pe duşmani să mi i prefacă
Doar piftii şi papară...
Corcoduş, se 'nveseli
Măre, măre! ce-mi grăi?
Urechile-mi ce-auzi?
Tot prostii şi nerozii!
Şi-apoi iară
Se sculară
Să scoată din bulătău
Tot ce i bun şi tot ce-i rău
Şi a 'ncălecat p'un cal
Poreclitul Ducipal
Şi a mers măre! aşa
nu (va urma).

Celui care nu semnează piesa «FUIOR»

«Plictisitor Voevod» *(Piesă în atâtea* Icoane *câte sunt până la + sau — infinit...)*

Plict. V. *Sfatul tău e genial*
Hei! ortaci, daţi-mi un cal
Să mă ţip în cer la Lună
Să-i strig: Doamnă! Eşti nebună.
Ce-mi înşiri că eşti regină când eşti coşcogea o stea...
Ismenita *(invitată la curtea lui Galben Impărat)*
Ah! Mărite Craiu! se poate să te avânţi pâăă la ea?
Cum ai să te sui pe schelea cerului... Ce frică am...
Plict. V. *(surâzând verde, punându i drept omagiu, pe-o perniţă, un pinten şi-un coif)*
C'un aeroplan, Madam!

(Cortina se lasă — de sus în jos — sau de la mijloc se trage înspre dreapta şi stânga — cu băgare de seamă şi încet)...

(Spectatorii, es din sală pe rând). **Sache Tiriplic**

Din Rusia Sovietică

In Armata Rusiei Sovietice nu poate fi vorba de disciplină.

Aşa gazeta, «*Krasnoe Cernomeretz*» arată că Marinarii bolşevici chiar în timpul exerciţiilor răspund obraznic comandanţilor şi nu mai au nici o autoritate asupra lor.

Pentru fiecare ordin se naşte o tocmeală între superior şi inferior. Marinarii bolşevici ajung să înjure în faţă pe comandanţii lor!

Afară de acestea, trândăvia le întrece pe toate. Soldaţi şi comandanţi, nici unul nu vrea să iasă la instrucţie, ci fiecare are dorinţa să facă pe scriitorul la cancelarie.

La aviaţie se săvârşesc furturi foarte mari.

Alcoolul face mare prăpăd între ei. Din cauza aceasta foarte adeseori sânt bătăi şi certuri între comandanţi şi soldaţi.

Chiar gazetele bolşevicilor publică articole despre starea aceasta de desordine, şi se constată cu disperare că lucrurile nu se pot îndrepta sub nici un motiv.

V. F.

Rugăm stăruitor plătiţi abonamentul

Alt glas pentru coana Alistar

Ziarele când duc o luptă, de obicei nu vor să tipărească răspunsurile protivnice ce li se dau. Uneori chiar împotriva oricărei dreptăţi, pentrucă cel lovit trebuie să aibă totdeauna dreptul de a spune ce crede pentru sine. Este vestită în privinţa aceasta o ceartă care a fost înainte de războiu între d. *C. Stere* şi scriitorul *Radu D. Rosetti*. Acesta numai prin judecată şi-a putut căpăta dreptul de a i se tipări răspunsul la care avea dreptul în revista *Viaţa Românească*.

Tot aşa, Prea Sf. Sa Episcopul *Visarion* dela Hotin de loc nu şi-a putut tipări răspunsul său în ziarul *Universul*, unde era lovit pentru neînţelegerea în care se află cu fostul director al seminariului dela Edineţi.

Noi nu suntem de această părere. Cel despre care e vorba trebuie să aibă toată lărgimea de a spune ce crede în apărarea sa. De aceia noi cu grabă dăm loc la ce ni se trimete, în chestiunea coanei Alistar, încă şi peste această îndoială, anume că tipărim şi dela persoane care nu sunt ele cele lovite.

Rândul trecut, am tipărit o împotrivire din partea d-lui învăţător *Grigorovici* din Soroca De data aceasta avem pe alta, a unei foaste şcolăriţe la Eparhiala. Deşi am putea să n'o tipărim, nouă însă materialul acesta ne slujeşte de minune, fiindcă e dovadă pentru ce spunem noi. Oamenii au atât de puţină dreptate, încât cum deschid gura îi prinzi. Deci nu numai din vreun simţ strivitor de dreptate şi datorie, ci chiar cu plăcere noi tipărim astfel de întimpinări, fiindcă prin ele se dovedesc toate spusele noastre. Tot aşa, în nr. viitor vom tipări o întimpinare a doamnei Alistar înseşi.

Slobod! loc larg pentru toate acestea! fiindcă «gura păcătosului adevăr grăeşte» şi tocmai din cuvintele lui se va osândi. De aceia să trecem acum să vedem ce ne scrie foasta şcolăriţă.

Adevărul despre Şcoala Eparhială de fete din Chişinău

S'a întâmplat un lucru dureros. Un profesor distins, cum este păr. Arhimandrit Scriban, a insultat şi a ponegrit Alma Mater a noastră, Şcoala Eparhială din Chişinău. Ca fosta elevă a Şcoalei Eparhială nu pot tolera acest jest urât şi stau în apărarea Şcoalei, care m'a crescut.

Şcoala Eparhială din Chişinău este înfiinţată şi mulţi ani întreţinută de clerul basarabean, ea a dat multe generaţii de eleve care astăzi sunt mame cinstite şi soţii devotate căminului său, sunt învăţătoare bune, sunt professe vrednice. Această şcoală a dat elevelor sale o educaţie bună creştinească, căci corpul didactic a ei să selecţiona din cei mai buni profesori şi pedagoage, iar educaţiunea elevelor permanent era supraveghiată de către un comitet din Clerul Basarabiei. Această şcoală şi astăzi n'a pierdut nimic din faima ei.

Şcoala Eparhială din Chişinău este unica după tipul său în întreaga ţară românească. Este singura şcoală unde obiectul religiei ocupă locul cuvenit, locul de cinste, iar nu este scos în rândul dexterităţilor, este unica şcoală, unde elevele frecventează regulat biserica, este unica şcoală unde elevele se împărtăşesc cu Sf. Taine 2 ori pe an, este unica şcoală unde domneşte un spirit religios şi o creştere creştinească, şi deci are tot dreptul să poarte numele de cinste a Eparhiei.

Ca Şcoala Eparhială este o şcoală bună cunosc de altfel şi mulţi fraţi regăţeni, căci în şcoala aceasta astăzi se află foarte multe eleve şi de peste Prut. Iar D. Directoarea Alistar este o lucrătoare neobosită în aceasta şcoală, ea se bucură de o dragoste mare precum la eleve şi profesorii şcoalei, aseminea şi la clerul eparhiei; la rândul său şi corpul didactic îşi face datoria sa cu tot devotamentul şi ca dovadă avem rezultatul bacalaureatul din ultimii ani, care a fost superior multor şcoli.

Limba rusă în această şcoală cu desăvârşire este interzisă, direcţiunea şcoalei a luat diferite măsuri pentru ca să nu se mai audă graiul rusesc în scoală, dar trebue să cunoască Păr. Arhimandrit un lucru, că dacă se poate înlătura graiul rusesc timpul va înlătura acest defect, şi numai generaţia viitoare va veni în viaţă cu o limbă curat românească fără accent rusesc.

Relativ la morala elevelor acestei şcoli putem spune că şi aci lucrurile stau bine, şi cu mult mai bine de cât în alte şcoli. Elevele au o purtare frumoasă şi exemplară şi dacă poate printre ele s'a strecurat vre-un element prost şi a arătat purtări urâte, apoi cazurile excepţionale nu dau dreptul, ca păr. profesor se generalizeze lucrurile şi să însulte întreaga instituţie.

Noi, basarabenii, astfel suntem educaţi, că p stăm pentru toată viaţa respectul cel mai adânc şi dragostea cea mai neprecupeţită şcoalei, care n'ea luminat mintea şi n'ea cultivat sufletul.

Şi când astfel de oameni cinstiţi, şi când o instituţie atât de frumoasă cum este şcoala Eparhială să ponegresc de un profesor — Universitar noi protestăm cu toată tăria contra lucrurilor ce le afirmă Păr. Arhim. Scriban.

Ofensiva păr. Scriban în coloanele acestui ziar a adus o durere mare tuturor elevelor, care au urmat cursurile în şcoala aceasta. Ca de la profesor şi părinte noi am aşteptat cuvinte pline de dragoste evanghelică şi spirit creştinesc, iar nu bârfeli şi ponegriri la adresa basarabenilor şi a instituţiilor lor.

Oare Părintele Arhimandrit Scriban cu aşa măsuri şi articole crede, că se poate sădi cultură naţională în Basarabia?

Xenia Harea—Jemanean
fosta elevă a Şcoalei
Eparhiale din Chişinău

Ce răspundem

Foasta şcoliriţă dela Chişinău scrie despre placerea pe care a simţit-o ea, cât a fost în sânul Eparhialei, şi aduce şcoalei cele mai mari laude. Toate sunt fraze generale. Lucrurile generale însă se trag din cele speciale. Dacă în amănunt găseşti cutare strâmbătură şi cutare plesnitură, atunci nu mai pot rămânea în picioare aceste generalităţi.

Păcatul unei asemenea tratări este acel pe care l-a avut şi răspunsul dat mie de doamna Alistar în *Bassarabskaia Pocita* dela 14 Mai a. c. Nu vine cu niciun amănunt, dar e tare în declaraţiuni generale.

Apoi cum sunt buna creştere şi învăţătura dela Eparhială de nu se poate mai bune, dacă Păr. Grumăzescu dela Edineţi îmi mărturiseşte, cu acte oficiale, că nu poate scăpa de năvala fetelor dela Eparhială, care nu-i lasă în pace seminariştii C. Sale?

Vedeţi, asta e partea specială şi câtă vreme ea stă în picioare nu mai merge cu frazele generale, care din pricina aceasta, se dovedesc a fi neadevăruri.

Mai este una. Cu ce metru măsori dumneata ca să hotărăşti dacă un lucru e bun sau rău? Noi nu putem hotărâ în vag despre ceva de e moral sau i moral, învăţat sau neînvăţat. Trebuie să ai un termen de comparaţie, adică o greutate cu care măsori ca la cântar. Dumneata trebuie să ştii ce fel este tipul de şcoală morală, şcoală de cultură, ca să poţi face cântăreala aceasta. Numai ce ai văzut la Eparhiala nu ajunge. Căci este cu putinţă ca dumitale să-ţi placă şi să fii rămas cu bune amintiri dela lucruri care în fapt să fi fost păgubitoare. Un tip de om uşuratec va declara bun ceiace de fapt e rău: un om, al cărui simţ moral nu s'a ascuţit cum se cade, nu vede răul unde este şi de multe ori slăveşte păcatul. Vorba este dacă, măsurată cu morala lui Hristos sau cu alt soi de morală, cutare faptă se mai poate numi faptă bună.

Deci ceiace spune coana Xenia nu are temei, fiindcă domnia sa e plămădită într'o atmosferă în care se trece uşor peste lucruri cu care alţii nu se învoiesc.

In Basarabia eşti uimit cu ce ochi sunt privite desmăţările care la noi sunt înfierate. Ele fac parte din viaţa socială. Se vede că aşa era la Ruşi. Petrecerile în Şcoala Eparhială erau ceva obişnuit. Dovadă despre deosebirea de vederi între ei şi noi este că Ministerul dela Bucureşti le-a oprit.

Şi azi este suspin în Chişinău după ele, că de ce nu mai sunt acele întâlniri atât de dulci? Oamenii priveau ca firesc şi plăcut nişte obiceiuri care ţineau de viaţa socială de acolo. Deci judecând prin felul de viaţă gustat în Chişinău, nu este destul temei pentru noi ca să luăm ca îndestulătoare mărturiile d nei Xenia Jemăneanu. Este felul de judecată după felul social al lor.

Trebuie să fie şi al nostru?

Eu m'am întâlnit şi cu preoţi care vedeau viaţa în felul acesta. Ce să mă mai mir de o cocoană?

Când i-am spus cum stau lucrurile după morala creştină, habar n'avea, şi mi a spus că spusele mele sunt catolicism şi monahism.

Bieţii oameni n'au lucrurile limpezi dela mână pân' la gură. Ce să judece ei în materie de creştinism adevărat! Stau oamenii în paraclisul şcoalei, au făcut crucea mare, au cântat frumos şi cu toţii la un loc, cum se cântă plăcut în Basarabia; dar, ca şi cum de aici n'ar urma nimic mai încolo, aceiaşi oameni se avântă în săltările balului; îi farmecă tufişurile largi ale grădinii şi zic că astea sunt lucruri care de minune pot sta în aceiaşi casă a sufletului omenesc. Este impreciziunea rusească în Basarabia şi care pune în acelaşi suflet şi pe Dumnezeu şi pe Dracu:

La Evanghelie însă se spune că nu se poate sluji lui Dumnezeu şi lui Mamona. Totuşi, după capul lui Popa Chiriţă din Chituşca, Lăpuşna, acestea sunt catolicisme şi monahisme.

Deci cum să te aştepţi dela asemenea oameni să vie cu judecăţi drepte? Ei au judecăţile alcătuite la întâmplare, nu după o cultură temeinică pe care ar fi primit o, ci precum îi duce şivoiul obiceiului obştesc, iar şivoiul acesta aşa cum viaţa de nepăsare şi chefuiala rusească l-a croit în vreme de o sută de ani.

Deci este o mare deosebire în felul de a judeca lucrurile acestea între noi şi basarabeni De aceia şi judecăţile foastei şcolăriţe dela Eparhială trebuiesc luate având toate acestea în vedere. Ea va declara raiul pe pământ tot ce a văzut şi viaţa pe care a trăit-o acolo, fiindcă aceasta era idealul. Tot ce era acolo e cel mai bun lucru care putea fi. Şi nu se uita alături, chiar în Chişinău, ca să vadă că bunurile dela Eparhiala doar mai erau şi aiurea. Aşa, de pildă zice că numai acolo şcolăriţele se duc la biserică şi se împărtăşesc regulat. Apoi nu e adevărat. Aceasta se face şi la alte şcoale secundare din Chişinău Se face şi la Liceul «Dadiani». Uite că trebuie să le iau eu în apărare.

Tot aşa, că profesorii Eparhialei erau din cei mai buni şi că aşa e până azi. De! eu n'am nevoie să ating acest capitul, fiindcă n'am scris despre aceasta, dar privim cu zâmbet sistemul afirmaţiunilor umflate, când, dacă am privi mai în amănunt şi am privi şi aiurea, am găsi şi altfel. Oare doamna Jemaneanu ştie despre profesoare care se iau la ceartă în faţa şcolăriţelor, caz care a fost anul trecut cu prilejul serbării pentru bătalia dela Oituz, când profesoara care ţinea conferinţa s'a văzut contrazisă de alta?

Ce să intru însă în chestiunile acestea, pe care eu nu le-am pomenit?

Despre locul pe care îl are religiunea în Şcoala Eparhială, ştim noi ceva mai bine decât doamna Jemăneanu şi care nu este atât de strălucit cum se laudă dumneaei. Eu stau de vorbă şi cu inspectorii şi aflu mai multe decât crede domnia sa. Eu când mă apuc de scris, am mai întâi un material la temelie şi apoi scriu.

Dar şi aici, caşi mai sus: Eu n'am scris despre aceasta. Dacă însă dumneata o aduci fără nevoie, atunci discutăm.

Cât priveşte lucrarea neobosită a doamnei directoare, o credem. Dar doamna Jemăneanu uită să ne spuie dacă această dragoste este pentru Dumnezeu ori pentru Mamona. Căci eu ştiu că ţipă la sora mea, care e profesoară acolo, că de ce nu se duce la bal? Şi de! parcă Hristos n'ar trimete lumea la bal.

Deci trebuie precizat ce fel de lucrare o fi acea a doamnei directoare, dacă e pentru Dumnezeu ori pentru Dracu.

Cât priveşte dragostea de care domnia sa s'ar fi bucurând la preoţii din Basarabia, Doamne! Doamne! la ce te mai apuci de scris dacă ai de pus pe hârtie asemenea bazaconii? Apoi asta o ştim noi prea bine şi vine vremea s'o discutăm pe larg. Numai de dragoste ca a preoţilor basarabeni pentru doamna Alistar n'aş dori să mă bucur eu vreodată.

In ce priveşte învăţătura din Şcoala Eparhială se poate judeca după aceasta scrisoare. Să stai dumneata opt ani în şcoală, să fii moldovancă, cum te arată numele de Jemăneanu, şi să scrii *jest*, în loc de *gest*, cuvânt pe care l rosteşti atat de strain!

Dar cum ai isprăvit dumneata şcoala şi ai ajuns să scrii **n'ea** *luminat*, în loc de **ne a** *luminat*? Cum de nu ştii înţelesul cuvintelor când spui că religiunea *nu este scoasă în rândul dexterităţilor*, în loc de *nu este pusă* în rândul dexterităţilor?

După opt ani de zile, o românca scrie cu asemenea greşeli?

De aceia, când dumneata scrii în felul acesta, nu te mai ostenii să dai explicaţii pentru accentul rusesc din vorba târgoveţilor basarabeni. Explicaţia este că vă ţineţi de coada limbii ruseşti, nu din pricina vremii, că de era altfel ai fi purtat dumneata grija de limba românească şi nu scriai în felul acesta.

Iată pentru ce scrisoarea dumitale îmi este dovadă celor scrise de mine iată cum îmi ese dreptatea. Şi când este aşa, protestarea dumitale este în vânt, căci protestul, ca să aibă răsunet, trebuie să fie întemeiat pe fapte. Fapte însă nu ai. De aceia închei mulţamindu-ţi că mi ai trimes o scrisoare în care iese dovedit tot ce am spus eu, şi te-am învăţat aici cum să judeci despre lucruri şi oameni, ceiace Eparhiala se vede că nu te-a învăţat.

Arhim. SCRIBAN

Cum se ţin poruncile la noi.

Pătania aeroplanului căzut la Şosea.

E foarte puţină vreme de când am citit în ziare (Universul de la 16 Mai) că Ministerul de Războiu a dat poruncă ofiţerilor zburători să nu mai plutească pe deasupra oraşelor, fiindcă, dacă cad peste case, omoară lumea şi aduc stricăciuni. S'au întâmplat astfel de nenorociri în străinătate şi se pot întâmpla şi la noi.

Dar abia s'a dat porunca şi iată că Duminică, la 25 Mai a. c., aeroplanul lui Mircea Cantacuzino a căzut cu unealta lui de zburat peste acoperişul unui restaurant dela Şoseaua din Bucureşti şi şi-a găsit moartea acolo.

E adevărat că aeroplanul nu era militar şi nu armata răspunde. Dar odată ce Ministerul de Războiu dă o poruncă pentru ai lui şi odată ce porunca aceasta iese dintr'o nevoie simţită, oare cei cu aviaţia civilă nu sunt datori a urma aceleaşi îndrumări? Oare numai militarii nu au voie să dărâme casele, iar civilii au?

Iată lucru ciudat şi nu înţelegem de ce oamenii sunt setoşi să şi facă cheful pe socoteala altora?

Păcat că proprietarul aeroplanului a murit. Dar acum răul e de două ori: că şi viaţa ţi-a perdut-o şi peste casele oamenilor ai căzut.

Poşta Redacţiei

Domnului **Grigorovici**, învăţător, Nicoreşti—Soroca.

Vezi cum te-ai prins? Te-ai grăbit să te plângi că nu-ţi tipăresc articolul, şi iată că el a eşit la lumina zilei. Mai înainte de a fi ajuns scrisoarea dumitale la noi, fără îndoială că ţi-ai citit rândurile şi atunci ai văzut că alta este urmarea noastră decât a d-voastră. Căci năravul de a înăbuşi cu sila pe celce nu ţi este pe plac e al d-voastră. D-voastră sunteţi plămădiţi din tiranie şi urgie, vă strângeţi ghem lângă altul, oricâte păcate ar avea, numai «băsărăbean» să fie, iar pe ceilalţi să nu-i vedeţi. Aveţi un egoism de fiară, de a vedea numai drepturile şi chefurile d-voastră, iar pentru ceilalţi nici o cinste.

De oarece chestiunea în care am intrat e departe de a fi isprăvită şi deoarece, cum am spus; eu am de scris pe o vară întreagă, şi nu numai aici.

Află de pe acum că o cerere a surorei mele stă de acum un an de zile înaintea inspectoratului şcoalelor secundare din Chişinău şi ea încă nu şi-a găsit dezlegarea; altă cerere am dus-o chiar eu, la direcţiunea Şcoalei Eparhiale din Chişinău, acum două luni de zile, atunci când am auzit limba rusească lăfăindu-se pe pridvoarele şcoalei şi e e tot nedezlegată.

Aşa sunt năravurile d-voastră. Sunteţi maeştri în tiranie şi abuzaţi urât când aveţi puterea în mână. Pentru că aţi făcut parte dintr'o mare împărăţie, vă simţiţi cu fumuri peste noi, fiindcă am făcut parte dintr'un mic regat. Ahl cum văd e u aceste răţoieli ale d-voastră şi cum am a le scărmăna pe vară! Acum am dat la vacanţă şi luni întregi am slobode înaintea mea pentru a sta la maşina de scris şi a mă rafui cu d-voastră.

Dar am să răluesc cu dreptate. Am să aduc fapte. Şi vezi, este o faptă că n'am înăbuşit glasul dumitale, ci ţi l-am tipărit în toată lărgimea şi am să-ţi mai tiparesc şi altele, pe care mi le vei trimite. Am dat în tipar şi alt glas de apărare pentru doamna Alistar şi îl dăm şi pe al dumneaei însăşi. Căci lupta trebuie să fie deschisă şi dreaptă. Nu e nimic de ascuns, Eu nu am de ce înăbuşi glasul protivnicului meu. Odată ce ştiu că dreptatea va birui şi că sunt în stare a o arăta, am chiar plăcerea de a vă vedea pe toţi în faţă şi a face lumina să iasă la iveală împotriva d voastră a tuturor.

Credeţi d-voastră altfel, uite scrisul e slobod. Eu îi chezăşuiesc eşirea la lumină aci. Redacţia nu era bucuroasă de aceste glasuri basarabeneşti. Eu însă zic: nu! să vorbească fiecare după pofta inimii! Eu nu vreau luptă din şanţuri ascunse, ci la câmp slobod. Poftiţi că iată noi tipărim aici şi peste ce suntem datori după lege, ceiace d voastră n'aţi face,

Arhim. SCRIBAN

APEL

Până la o vreme am publicat un apel trimis de Comitetul Bisericii din «Cearadac», Slănicul Moldovei. Dar din cauza că prea puţini ne-au răspuns la această călduroasă cerere, n'am mai pus apelul.

Acum venim iarăşi cu aceiaşi caldă rugăminte către adevăraţii creştini, ca să sprijinească acest Sf. Lăcaş al Domnului, distrus de furia războiului, şi să trimită ce pot şi cât vor, să se termine de clădit, căci la autorităţi nu i nici o nădejde, nu dau nimic.

Tot bunătatea creştinilor va duce la bun sfârşit Sf. Lăcaş.

Binevoitorii, vor trimite pe adresa gazetei «Cultura Poporului», str. Regală 16, Bucureşti, sect. I., cu menţiunea pentru Biserica din «Cearadac», Slănicul Moldovei.

DIN ZIARE

Biserica din Rusia şi la noi. Caşi cum ar fi fost din cale afară să i se arate Bisericii prea multă milă faţă de ce sufere ea azi în Rusia, d. I. Teodorescu dela «Adevărul» vine să toarne apă rece peste mânia oamenilor faţă de prigoana bolşevică împotriva Bisericii. Ziarist care urmăreşte totdeauna treburile religioase, nu putea să-i scape prilejul acesta.

Lumea strigă împotriva prigonirilor, ele nu se pot tăgădui, mii de mucenici sunt duşi la mormânt. E nevoit şi d. Teodorescu s'o mărturisească în «Adevărul" dela 19 Fevruarie a. c. Dar iute-iute vine cu găleata pentru a mai stâmpăra cu ceva mânia oamenilor: E adevărat bolşevicii calcă toate rânduelile dreptăţii şi ale libertăţii. Dar parcă ei au început-o! N'au făcut şi Bisericele la fel, când au avut puterea? N'au dus pe oameni la moarte pentru credinţele lor? N'a fost ţinută lumea în loc din propăşirea ei, din pricina prigonirilor pentru credinţă?

Dar dacă vorbeşti despre prigonirile şi uciderile pentru credinţă, nu poţi uita că vinovată de aceasta e Biserica Romei. D. Teodorescu o şi spune. Dar iarăşi parcă îi pare rău ca Biserica ortodoxă să scape de această osândă. De aceia spune că Biserica Răsăritului da, n'a făcut ca cea catolică, dar oricum, în Rusia tot au fost prigonite sectele şi liber-cugetătorii. Prin urmare tot scorneşte câte ceva ca să răpească Bisericii cinstea ei. Ii este aşa de neplăcut să să audă pretundenea glasuri de milă pentru Biserică şi de aceia îşi face meseria de a mai turna ceva funingine peste tot ce este bisericeşte prea luminos.

Noi însă nu avem cunoştinţă despre prigonirile pe care biserica ortodoxă din Rusia le ar fi făcut împotriva sectanţilor şi liber-cugetătorilor. Ştim că ea avea misionari, adică oameni de lucrare blândă şi paşnică, ca să câştiga pe sectanţi. Dacă i avea pe aceştia, ce i mai trebuiau mijloace silnice? Şi nici nu ştim că le-ar fi avut şi nici nu credem că le-ar fi avut. Tot ce vor fi suferit sectanţii va fi fost din măsuri politieneşti. Căci şi la noi se găsesc jandarmi săteşti cari urmăresc Biblia şi o înhaţă din mâna sectanţilor. Dar Biserica nu are de ce face aceasta, că nu e în folosul ei.

D. Teodorescu însă şi-a făcut cheful de a spune că nici Biserica nu e mai de treabă decât cei care o prigonesc astăzi. Prin urmare Biserica să tacă să nu se mai plângă, fiindcă secerà ale ei din ale ei.

Asta îi era d-lui Teodorescu, să nu fie Biserica prea îmbrăţişată pentru suferinţa ei în Rusia.

Dar staţi, că nu s'a isprăvit. De ce oare Biserica ortodoxă a fost mai blândă decât celelalte Biserici şi n'a prigonit lumea ca cea catolică, de pildă?

Şi aci d. Teodorescu a găsit prilejul de a răpi cinstea Bisericii că acesta ar fi meritul ei. Nu e meritul ei, ci al blândeţei popoarelor care fac parte din Biserica ortodoxă.

Atât de săritor în ochi însă e neadevărul şi deci atât de strigătoare nedreptatea ce se face Bisericii de a nu-i recunoaşte meritele ei, încât nu avem decât să privim puţin în jur, pentru a ne da seama ca popoarele Bisericii ortodoxe nu sunt din cele mai blânde, încât firii lor să se datorească lipsa prigonirilor în Biserica noastră. Caci se pot socoti oare Bulgarii între popoarele blânde? Nu sunt la dânşii uciderile şi atentatele grozav de dese? Dar Sârbii sunt oare prea blânzi?

Dar dacă firii, popoarelor se datoreşte lipsa prigonirilor, cum de nu se vede această blândeţa în Rusia? De unde sălbatacia bolşevică, dacă blândeţa e dela popor? Meritul nu e al Bisericii, când găsim blândeţa, şi a ei ei ocara când găsim sălbătăcia?

Vedeţi la ce nerozie ajunge fericirea d-lui Teodorescu de a găsi totdeauna vina pe socoteala Bisericii. Omul însă şi a făcut cheful, fără a se sinchisi dacă cele spuse te plesnesc în obraz prin netemeinicia lor.

In acelaş nr. din Adevărul d. Şerban Cioculescu, care scrie multe foiletoane la acel ziar şi care, în scrisul său, a avut clocniri şi pe temeiuri de teme bisericeşti, de pildă cu d. Nichifor Crainic, scrie în nr. pomenit despre Păr. Damian Stănoiu. Cu acest prilej pomeneşte şi de scrisul d-lui Tudor Arghezi. Despre rândurile sale din volumul Icoane de lemn spune că «a fixat, în culori crude, o imagiune întunecată a mediului călugăresc de la Mitropolia din Bucureşti, aşa cum l-a cunoscut în prima decadă a veacului».

D. Cioculescu, scriind astfel la scrisul literar ca un temeiu pentru fixarea adevărului. Asta însă nu se potriveşte, fiindcă literatura nu e istorie. Dacă d. Arghezi a găsit laturi urâte în viaţa călugărilor de acum 10 ani la Mitropolia din Bucureşti, oare înşirarea lor este îndestulătoare pentru a fixa un mediu? Ca să priveşti însă icoana stării de fapt, trebuie să ai icoana totului, nu numai ce a văzut scriitorul şi a pus pe hârtie cu subiectivismul lui de om care nu are grija adevărului. Primind chiar ca adevărat tot ce scrie d. Arghezi, ceiace nu e drept, dar acesta e tot adevărul? Oare la Mitropolie era numai aşa cum scrie d. Arghezi şi altfel nu?

Ei vedeţi, aici e greşala d-lui Cioculescu. La Mitropolie au fost chipuri de omenie şi de vrednicie pe care lumea le-a cunoscul şi preţuit. A fost Arhimandritul Teodosie, de care toţi preoţii care au trecut pe la el, în preajma sfinţirii lor ca preoţi, îşi aduc aminte cu drag, pentru meritele sale ca duhovnic. El era o pildă despre adâncimea şi măreţia duhovniciei, pentrucă era maestru în această îndelitnicire a sufletului.

Tot aşa trebuie scris despre Arhimandritul Valerian Chiriţă, om cu mare cuget la slujba lui, cucernic şi modest, Amândoi aceştia azi nu mai sunt în viaţă. Dar este unul care trăieşte, nu ştiu pe la care mânăstire Protosinghelul Nicodem. Ce om cuviincios, blând şi curat! Ce plăcere era şederea de vorbă cu acest bărbat de bună creşterea duhovnicească! Dar tot pe atunci era în Mitropolie Arhidiaconul Serafim, starețul de azi al Sinaiei. Acesta e tipul omului îmbrăţişător, care te uimeşte prin manierele sale de om bine crescut, cum se deprindeau călugării a fi la Mitropolie sub cârmuirea Mitropolitului Iosif Gheorghian. Era acolo ca o şcoală de bună creştere, pe care o gustii şi azi în preajma Părintelui Arhimandrit Serafim.

Iată lucruri care au fost şi care nu pot fi tăcute când e vorba de fixat de a fost. Iar fără asta, „fixările» numai pe o coardă sunt ştirbe. Rămâie ele cântărite ca literatură, dar nu şi ca rostire a adevărului. Iată ce trebuia să mai ştie d. Cioculescu când s'a apucat de scris cum a scris. Deci are şi în aceasta tot atât de puţină dreptate cât şi în polemica cu d. Crainic, unde era vorba dacă noi suntem din Romani sau din Daci.

Pe Păr. Damian Stănoiu al nostru, d. Cioculescu nu l găseşte prea temeinic în scrisul său literar. Il arată scriitor care umflă materiile cu apă chioară, Spune că în scrierea «Duhovnicul Maicilor" a luat o temă prea scurtă, care nu ajungea a scrie un roman şi pe care a umflat-o cu vorbărie, ca să poată scoate o carte de 230 de pagini. Deci dovedeşte că ţesetura cărţii e slabă. Nu e treabă de bun meşter al scrisului ca să umpli 35 de pagini tot picotind în jurul câtorva vorbe ale călugărului Macarie.

Răspuns

Pompilică Bădeanu, Ismail. Versurile slabe, nepublicabile.

D l Raul Stratin, Braşov. Din colecţia pe anul I şi II, nu mai avem nici un număr.

I. Dumitrescu, Bistriţa. Carnetul s'a dat fratelui D-stră, rugăm cercetaţi.

Tipografia „Corpului de Jandarmi" Bucureşti.

Onor. Academia de Arte Rom. și Cult Poporului Sibiu
ASOCIAȚIUNEA

CULTURA POPORULUI

In morală, ca și în artă, vorbăria nu înseamnă nimic, fapta e totul.
De aceia Domnul Hristos, a cucerit lumea prin fapte.
Ioan Frijan

PRETUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învățători, preoți, studenți și săteni 200 Lei
« autoritățile sătești . . 300 «
« instituții particulare și de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZA-TE ȘI VEI FI: VOEȘTE ȘI VEI PUTEA"
C. A. ROSETTI.

Director: Generalul NICOLAE PETALA | REDACȚIA, STR. REGALA Nr. 16 Sec. 1 | BUCUREȘTI, 15 IUNIE 1930 | ADMINISTRAȚIA STR. REGALA Nr. 16 | ANUL X, Nr. 329 Apare în fiecare Duminică

CAROL II

In sânul familiei noastre domnitoare, era o rană care sângera de aproape cinci ani de zile.

Atâta vreme cât rana era deschisă, deși în graiuri politice i se zicea că această e o pricină «închisă», nici în țară nu era liniște. Atâtea inimi se alipeau cu simțire de mădularul rănit al familiei și suspinau după El.

El doar nu era cineva mărginit numai la treburi de familie, ci era însuși Fiul țării. De ce a trebuit să plece dintre noi? de ce nu mai este cu noi? Nu era locul lui să fie aici, când țara pentru aceasta l-a crescut când l a avut vlăstar de nădejde tocmai pentru aceste zile?

Aceste gânduri și aceste întrebări erau tot mai dese în vremea din urmă. Din pricina aceasta, a fost și vânzoleală între noi, în luna trecută. S'a făcut prigonire pentru ea și a fost grea răscoleală din pricina ei și în Sfatul Legiuitor al țării. Nu se dădea voie să se vorbească despre aceasta și totuși acum se vorbea mai mult ca oricând.

Nouă, cu luni de zile înainte, oameni care se țineau în de aproape de lucrurile acestea ne-au spus apăsat: Vine Prințul Carol, Vine Prințul Carol... Și ei vor fi știut ceva, de vreme ce vorbeau cu atâta încredințare. Alții trebuie să fi fost cunoscători ai unor taine, de oarece și ei ne șopteau: oamenii dela cârmă vor să aducă pe Prințul Carol.

Și de ce voiau să-l aducă?

Nu e greu de înțeles: Pentruca să intrăm în rânduiala firească a treburilor țării. Oare era în rânduială ca Fiul cel mai de seamă al ei să umble pribeag pe țărmuri străine, fără niciun rost de a trăi acolo, când bunicul său îl pregătise pentru asta, când își pusese nădejdea într'însul? Și bunicul acela era un om înțelept, în vremea căruia țara, cârmuită de el, a avut cel mai mare spor în pace binefăcătoare. Impodobit cu numele bunicului Carol I, oare nu era sortit și cel ce trebuia să fie Carol II să calce pe aceleași urme?

Așa voise bunicul și vedea în acestea mângâierea bătrâneților lui, că neamul lui domnesc rămâne strâns legat de țară în viitor îndepărtat; așa dorea și țara. Ea avea în deosebită cinste pe vlăstarul domnesc Carol II, îi punea nădejdea într'însul și și vedea nădejdile întemeiate, întru cât tânărul vlăstar se arăta bărbat vânjos, treaz la minte, vioi, falnic. Acesta avea să fie cârmuitor, nu glumă, om care știe ce vrea. Era inimos la treburile învățăturii pentru neam și era pătruns în rosturile ei.

E mult de când noi l am văzut odată la Vălenii-de Munte, la masă la d. N. Iorga. Ascultam graiul lui și ne minunam ce adânc cunoscător era al scrisului românesc și cât de înștiințat era despre cel din urmă articol din vreun ziar oarecare. Era o dovadă că Prințul Carol urmărea treburile scrisului, îi erau dragi și că mintea sa găsea o plăcere a se sălășlui întru acestea.

Și un bărbat împodobit de la Dumnezeu cu atâtea daruri și pregătit în felul acesta, trebuia să stea departe de țară? Și toată bogata sa semănătura sufletească cui să folosească? Să rămâie pământ sterp, care nu rodește nimic?

Destul se pun la noi piedici oamenilor care pot lucra ceva și nu sunt lăsați să lucreze. Trebuia ca o asemenea satanicească lucrătură să bântuie până și asupra celui dintâi Fiu al țării și să nu folosească vrednicia lui?

Câtă vreme lucrul acesta rămânea așa, în trupul țării rămânea o rană nevindecată. Firea trebuia să și ia drepturile ei, firul rupt trebuia prins din nou și urmarea lucrului trebuia luată de acolo de unde fusese lăsată.

Cine a chibzuit ca lucrurile să intre în făgașul lor firesc noi încă nu știm. Ele au venit prea năprasnic, cel puțin pentru acei care se află în cuibul de urzeală al tainelor. Se va scrie odată și atunci vom ști.

Fapt este însă că lumea odată s'a trezit cu Fiul cel perdut că se scoboară ca un arhanghel din văzduh pe pământul țării.

Aceasta s'a întâmplat Vineri, la 6 Iunie.

In ziua de Sâmbătă, 7 Iunie, toată lumea știa că Prințul Carol a sosit în țară, iar în ziua de Duminica Rusaliilor, ziua în care Biserica prăznuește îmbrăcarea apostolilor în Ierusalim cu putere de sus, în ziua aceia de mare amintire creștinească, și Adunarea Națională a înveșmântat pe Prințul Carol cu slujirea cea mai de frunte a cârmuirii naționale și L-a numit CAROL II, noul rege al României.

Cum de a mers atât de iute?

Adunarea Națională și-a dat seama că lucrurile nu pot să rămâie precum au fost; că este un lucru de bună rânduială pentru țară, ca această rană să fie vindecată. Și ea a strigat: Trăiască Carol II! Și iată că cele vechi au trecut și toate s'au înoit.

In așteptarea că de acum înainte s'a închis această rană dureroasă din trupul țării, privim cu încredere în viitor și strigăm noului rege: Să trăiești, Măria Ta! și să-Ți fie domnia tot atât de rodnică și spornică, precum a fost și a vrednicului Tău bunic, și a gloriosului Tău părinte, la numele căruia toată suflarea românească își pleacă fruntea cu smerenie și duioșie.

Arhim. SCRIBAN

M. S. REGELE CAROL AL II-lea

Sărbătoriri, aniversări...

In obiceiul pământului o sărbătorire (este o deosebire între sărbătoare și sărbătorire) are un caracter de înțelegere, definitivă a unui fapt petrecut și care se impune prin importanța lui, fie subliniat.

O aniversare are un aspect mai profund și vechi, căci este un fapt care cuprinde în sfera lui năzuințî îndeplinite, pentru un popor sau omenire, la un moment dat, și cari se reamintesc la soroace definitive.

Cine n'a citit în ziare, că în cutare zi s'au sărbătorit atâția ani... de activitate al cutărui profesor, mai mult sau mai puțin ilustru; că s'au comemorat atâtea sute de ani dela introducerea tutunului în Europa (cazul lui Nicot căruia este vorbă să i ridice și o statuie). Toate, mai ales sărbătorirea celor în viață, se termină cu banchete și cu respectivele tămâieri, prin discursuri ce țintesc anumite lucruri și situații.

Lumea este atentă la aceste apucături, dovadă că le cultivă prin imitare.

Acest obicei tinde să se încetățenească și la noi. Asupra utilității, să nu vorbim căci de multe ori o comemorare este un prilej pentru mulții... intelectuali să afle că acum câte-va sute de ani s'a întâmplat pe coaja acestui pământ învârtăreț, cutare eveniment...

Să vedem însă dacă se sărbătorește tot ce este demn de sărbătorit cu toată măreția.

Nu, și aici este rău.

Câte fapte demne de amintit nu are istoria noastră (și mai ales contemporană), pentru a se bucura de cel puțin tot atâta atenție cât i se dă cutărui bărbat de stat ce nu și a făcut decât datoria — pe care și-o face atâția alții — din această țară?...

Să pomenim numai de un fapt recent, pentru a se vedea cele ce spunem.

In comuna Prunarul din jud. Vlașca, s'a desvelit în ziua de Rusalii, un monument în cinstea eroilor din al 2 lea regiment de roșiori cari în preziua ocupării Bucureștiului de către dușmanii cotropitori, într'un elan — de o frumusețe nebună, așa cum a numit-o regele Ferdinand — au șarjat cu «lancea în cumpănire»», cum învățase și au fost măcinați de cele patruzeci și două de mitraliere inamice.

Măreția acestei «nebunii» nu a fost întrecută de alte fapte în războiul nostru de întregire. Trebuia să i se dea toată amploarea. In vârtejul evenimentelor din ultimul timp, nu i s'a dat și este trist.

Este trist, căci numai așa se poate face o educație vie generației care va fi chemată să-i înlocuiască!

Stelian Semedrescu.

Pentru ce suntem în urmă

Am arătat în numărul trecut al gazetei, una din cauzele, care ne face să fim în urmă, față de alte popoare, dintre care unele n'au un trecut ca al nostru, n'au valori și energii naționale, al căror nume să fi trecut de mult granița.

Arătam că prima cauză, care împiedică răspândirea cărții în masele populare și prin aceasta împiedică la răspândirea însăși a culturii e întunericul din pătura de jos.

Până când nu vom porni la luminarea acestei pături, din care mulți dintre noi au eșit, degeaba vom înființa posturi de radio, degeaba vom trimite inspectori și conferențiari culturali. Preotul și învățătorul au rol nesămuit de mare în luminarea acestei pături.

Activitatea extrașcolară nu se face așa cum trebue. Inițiative și propuneri prea multe, muncă și rezultate prea puține. Invățătorul — nu vorbesc în general — are prea multe alte ocupații care nu-i dau răgaz pentru desfășurarea acestei activități extrașcolare.

A sosit timpul, când trebuie să ne gândim numai și numai la viitorul neamului nostru. Trebuie să lăsăm interesele personale și de moment la o parte. Muncă, răbdare și mai ales stăruința se cer.

In trecutul nostru atât de sbuciumat am arătat că avem aceste trei virtuți. Vom ști oare să le păstrăm ca prin ele să facem ca România Mare să fie o «*România Tare*» strâns unită, așa cum visau înaintașii noștri, așa cum o doriau zecile de mii de eroi morți în marele războiu? Credem și nădăjduim că da. Suntem la porțile orientului, numai între vrăjmași, am rămas făclia ortodoxismului astăzi, așa cum am fost pe timpul lui Matei Basarab, deaceea cu atât mai mult trebuie să ne gândim la luminarea poporului nostru. Unirea se va încheia mai adânc, în sufletele noastre, iubirea de patrie la fel, și atunci nu va înceta să vie și o propășire economică pe care o dorim de atâția ani în șir.

II. O altă cauză, care împiedică răspândirea cărții și tipăriturii românești— dar nu în pătura de jos ci în cea de sus — e desinteresarea acestei pături așa zise culte de tot ce se scrie în limba noastră.

D-l Prof. Univ. I. Simionescu a arătat într'un articol, indiferența ce caracterizează o bună parte din societatea românească așa zisă «cultă», față de cărțile și revistele românești. Indiferență față de ce e românesc, dar gust și interes de tot ce e străin.

Nu știu ce apare în literatură română, dar știu tot ce s'a tipărit în ultima vreme în străinătate mai ales la Paris. Nu știu mai nimic din viața scriitorilor români — mai ales actuali — nu știu nimic din greutățile și lipsurile în care se sbat revistele românești — dar avem pretenția să știm și să cunoaștem întreaga mișcare literară din apus. In România — citeam mai deunăzi — se vând mai multe reviste străine de cât române.

Iată ce interes purtăm cărții românești. Tot ce e străin ne place îl înpământenim, îl încurajăm, fie chiar rău, iar la al nostru nu se gândește nimeni. Reviste cu un trecut literar și cultural bogat dispar; cărțile românești stau ani întregi în rafturile librăriilor; scriitorii români sunt siliți să ocupe funcții diferite căci din literatură nimeni nu trăiește în țara noastră. Trecem cu vederea peste ce e al nostru împiedicăm (nu numai că nu ajutăm) răspândirea cărții românești, dar ne interesăm, ne entuziasmăm de tot ce e străin fie chiar rău.

Gh. Marinescu

Ordinul de zi al M. S. Regelui Carol II către armata.

Ostași ai armatei, marinei și aeronauticei,

«Prin încrederea Țării, exprimată de votul Adunării Naționale, M'am suit astăzi pe Tronul gloriosului vostru Căpitan și scumpului Meu Părinte.

«Cu nesupusă bucurie Mă găsesc astăzi în mijlocul scumpilor Mei ostași, de cari sunt atât de strâns legat prin anii de muncă comună.

«In tot timpul celor patru ani de pribegie gândul Meu a fost în mijlocul scumpei Mele oștiri.

«Pilda celor ce s'au jertfit pe câmpul de luptă pentru întregirea neamului și faptele glorioase săvârșite de vitezele unități ale oștirii să vă fie veșnic în minte și să vă călăuzească pe drumul datoriei.

«Cer astăzi dela fie care ostaș să fie neclintit în jurul Tronului și să muncească cu râvnă și dragoste după cum ați jurat»

Sănătate copii!

Dat în București, la 8 Iunie 1930. CAROL

România cotropită

Réné Pinon, *din l'Ooinion, la 17 Fevruare 1917.*

Francejii cunosc grozăviile războiului; ei au văzut nenorocitele populațiuni de Nord, alungate din din căminurile lor, fugind pe drumurile mari, în fața unui dușman care a făcut din jaf și din asasinat, un mijloc de luptă.

O barieră de fier și de foc ne desparte încă de o parte din compatrioții noștri; fiindcă am suferit mult, inimile noastre sînt mai larg deschise pentru nenorocirile altora; deaceia Franța privește cu o prietenie plină de compătimire pe România, lovită și ciopârțită pentru un moment.

Inainte de criza cea mare, România trăia liniștită și muncitoare; își desvolta în cinste instituțiile sale, își organiza viața economică, își sporea bogăția. Mergea spre progres; legile sale chemau țăranii din ce în ce mai numeroși la împământenire; industria sa se desvolta; prin Constanța, vapoarele sale exportau grânele și poetrolul.

Veni razboiul cel mare deslănțuit de setea germană de dominație: România ar fi putut să stea de o parte, să se mărginească la ceiace președintele *Roosvelt* numea: «o bună stare nedemnă»; dar ea a înțeles că legăturile și onoarea ei, nu-i vor îngădui să rămână ca privitoare într'o ceartă, în care e în joc mai mult decât interesele materiale națiunilor, patrimoniul moral al omenirii.

De sigur, România e primejduită mult când se aruncă în învălmășeala luptei; situația sa geografică o expune din trei părți la invazie. Totuși, când sosi momentul potrivit, ea intră în luptă alături de aliați. Ea a fost împinsă la aceasta de un plan înalt al demnității sale naționale și de ambiția legitimă de a sustrage pe Românii din Transilvania de sub stăpânirea maghiară, care se înverșunează să-i desnaționalizeze.

Era de asemenea datoare față de ea însăși să apere tratatul de la București, și deci, să scoată sabia pentru a menține în Balcani echilibrul pe care-l stabilise în 1913. Regele Ferdinand al României, n'a voit ca Regele Constantin al Greciei să renege un trecut așa de apropiat; linia de purtare pe care a adaptat-o este logică, curagioasă și nobilă; dupa suferințe trecătoare, ea va consacra în mod definitiv situația pe care România și-a dobândtt-o în Europa.

Această minunată sforțare a armatelor române, care timp de cinci luni a ținut piept cu vitejia unui dușman superior ca număr, a răspuns la înalta concepție politică, care a voit-o și a ordonat-o.

Ceasul răsplății va suna. Pentru moment e ceasul încercării. Mii de soldați răniți, sau bolnavi. mii de refugiați fără foc și fără adăpost, se îngrămădesc în orașele prea neîncăpătoare ale Moldovei sau căuta în Rusia un azil oferit cu generozitate, dar care nu are totdeauna mij oacele suficiente. Asprimea iernii, adăogă la suferințele acestor oameni fără cămin. Mii de prizonieri, îndură foamea în Germania, în Austria și în Bulgaria.

Soldații răniți sau istoviți au nevoe să se vindece să se refacă pentru a se reîntoarce la lupta nouă.

Românilor, care s'au bătut și cari au suferit ca aliații noștri, le datorăm cu toate greutățile și cu toate suferințele pe care trebuie să le ajutăm la noi, un ajutor din inimă un act de dreptate, de înfrățire fiind în acelaș timp și un act înalt.

Tranziția naturală între Latini și Slavi, va fi trăsătura de unire între Orient și Occident, între slavismul care i înconjoară și latinitatea pe care o reclamă; și ei vor continua să cânte un cântec latin în orașele Dunării

Diac. V. Fussu

Cugetare

Nu sunt vremurile sub cârma omului, ci bietul om sub vremuri.

Miron Costin

Duminica tuturor Sfinților

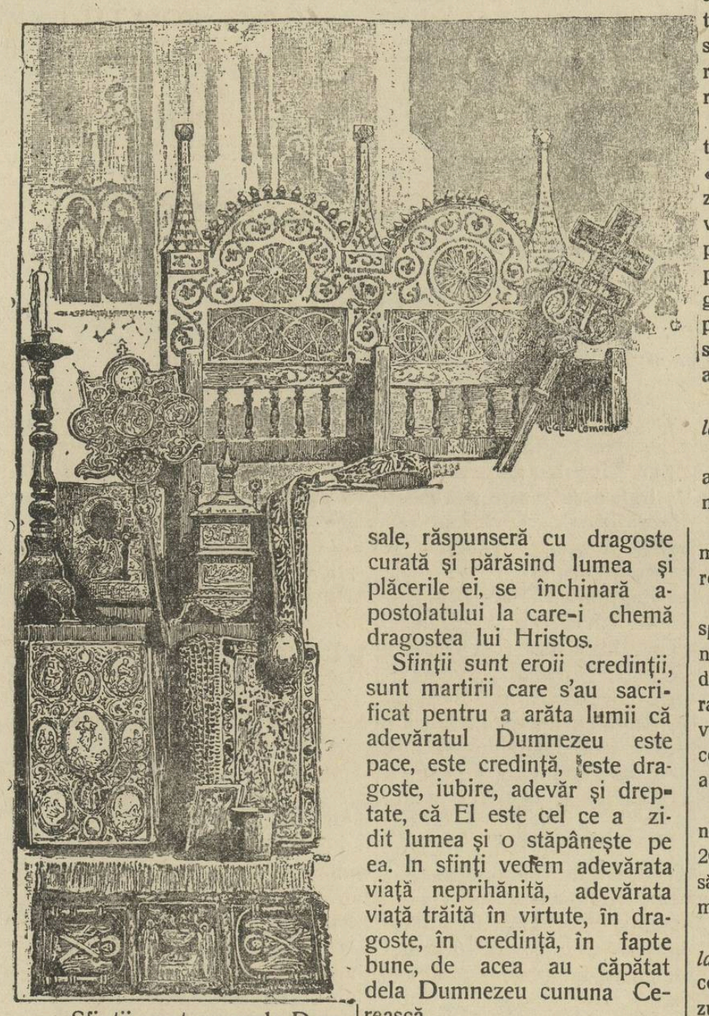

Sfinții sunt organele Dumnezeirii celei pline de dreaptă credință prin care cuvântul lui Dumnezeu se vestește lumii. Ei sunt luminătorii lumii și vitejii dreptei credințe. După cum fiecare neam își are bărbații săi de valoare pe care-i dă ca pildă în totdeauna u r m a ș i l o r săi, tot așa și Biserica își are bărbați, care prin cuvânt și faptă sau făcut vrednici de nețărmurite dovezi și pe care îi dă ca pildă creștinilor.

Mântuitorul Hristos, a zis sfinților săi apostoli și ucenici: «Cel ce vă primește pe voi, pe mine mă primește și cel ce mă primește pe mine, primește pe cel ce m'a trimes pe mine», și în altă parte zice: «Cel ce vă ascultă pe voi, pe mine mă ascultă și cel ce se leapădă de voi, de mine se leapădă; iar cel ce se leapădă de mine, se leapădă de Cel ce m'a trimes pe mine» Mat. X. 40—Luca 10 [16]).

Din acestea cu ușurință putem cunoaște, că venerând pe sfinți, venerăm și preamărim pe Dumnezeu, iar cel ce nu primește înlăuntrul sufletului său pe sfinți, insultă pe Dumnezeu și se leapădă de dânsul. Iisus Hristos este isvorul sfințeniei, iar sfinții sunt pâraele. Hristos este rădăcina și tulpina, iar sfinții sunt ramurile și vlăstarele. Hristos este via, iar sfinții sunt mlădițele. Hristos este capul, iar sfinții sunt trupul și membrele lui.

El s'a tăcut începătura celor adormiți din veac și ne-a arătat nouă calea vieții și a dreptății, iar sfinții au primit harul lui și au lucrat virtutea, mărturisind pe Dumnezeu. Blândul Iisus, a descoperit neamului omenesc bogăția dragostei sale și nesfârșita Sa milostivire; iar sfinții se supuseră voinței sale, răspunseră cu dragoste curată și părăsind lumea și plăcerile ei, se închinară apostolatului la care-i chemă dragostea lui Hristos.

Sfinții sunt eroii credinții, sunt martirii care s'au sacrificat pentru a arăta lumii că adevăratul Dumnezeu este pace, este credință, este dragoste, iubire, adevăr și dreptate, că El este cel ce a zidit lumea și o stăpânește pe ea. In sfinți vedem adevărata viață neprihănită, adevărata viață trăită în virtute, în dragoste, în credință, în fapte bune, de acea au căpătat dela Dumnezeu cununa Cerească.

Ei sunt mijlocitori către Dumnezeu pentru noi oamenii. Deaceea îi cinstim, având în casele noastre icoanele lor, și cărora ne închinăm și ne rugăm. Având în fața noastră icoana sfinților, avem persoana acelor care au trăit odată pe pământ viața sfințită și gândindu-ne mereu la ei, închinându-ne și rugându-ne ne, înfrânăm poftele și patimile noastre omenești, făcându-ne educația religioasă, de care are multă nevoe veacul nostru, în mod intuitiv. Nu ar trebui să lipsească din casa creștinului, viața sfinților pe care să o citească cu sete și să urmeze calea lor. Creștinii au în casă icoanele sfinților, se închină lor, dar nu cunosc câtuși de puțin viața și faptele lor. Viața sfinților se găsește în cărțile de slujbă ale Bisericii, deci creștinii pot să ceară preotului să le-o citească sau să le dea cartea în care este viața sfântului care-l are acasă în perete pentru ca s'o știe, s'o spună și copiilor, căci așa este lucru bineplăcut lui Dumnezeu.

Sfinții au dat trupul lor focului, au biruit văpaia persecuțiunilor păgânești și noi cei ce ne sbatem în noroiul păcatelor, având ca model pe sfinți, să biruim păcatul din noi și să ne pregătim pentru a fi vrednici de a c e s t nume de creștini, care cu adevărat e s t e plăcut lui Dumnezeu.

Amin.

Pr. Dem. Iliescu-Palanca

Epigramă

Lui St. Semedrescu

Scrii «Sărbătoriri...» băete,
Dar lasă-le mai pe 'ndelete
Căci în toată viața ta
Vei fi lipsit de-așa ceva..

Bobârnac.

„L A S A"

«Lasă» este numele unui sat depărtat ai cărui locuitori fiind cei mai *lăsători* oameni din partea locului, a făcut pe cei din satele vecine să-i dea satului porecla de «*Lasă*» și «Lasă» i-a rămas numele și astăzi.

Ca să facă — o arătură, pentru a semăna ceva, sătenii, din «Lasă», *lasă* să treacă zi după zi, până când se văd încolțiți de vremea rea — în toamnă, sau în primăvară, și atunci ară la suprafață pe cât se poate, *lasă* plugul mai afară, chiar dacă ară pentru grâu, ori porumb. Aruncă sămânța fără alegere, așa cum a eșit din arie.

Ogor în miriște, nu fac, ci-l *lasă* pentru vite.

Nu seamănă lucernă, trifoi, sau altă plantă de nutreț, *lasă* islas, mai mult.

Dacă iarna nu este zăpadă mare, lasă vitele pe câmp să roadă prin porumbiști și miriști.

Despre vite mai de soiu, despre o îmbunătățire a acestora nici vorbă, fiindcă lasă mult de dorit hrana; apoi lasă toți tăurașii și armăsarii la un loc cu vacile și iepele de prăsilă și a cestea fără pic de alegere, așa — cum s'au brodit.

Mai acum câți-va ani, un binevoitor a adus în «Lasă», vr'o 20 rățoi de neam, cu legământ să taie rățoiul satului și să primească pe cel străin.

Dar în «Lasă» unde toate se *lasă*, au *lăsat* printre rațe și pe cel a l s a t u l u i. Rezultatul? *Nul*. Oamenii, mai *lasă* în pomii roditori «moștoloage» cu omizi. — Cu *lasă* pe mâine, trece iarna — trece Fevruare și-i apucă primăvara cu pomii plini de moștoloage cu omizi — cari — vara-i rod și-l *lasă* fără poame.

In grădină, ei lasă locul nelucrat — pe seama grădinarilor... să producă și să le vândă zarzavaturile

Și tot așa plugul și carul *le lasă* pe unde apucă și așa cum le-a *lăsat* din lucru.

Să nu se creadă, că lăsănilor le lipsesc pildele și poveștele bune. Nici de cum!

Imprejurul lui «Lasă» sunt sate cu locurile de muncă despărțite numai prin meșdine, răzoare și ai căror locuitori nu *lasă* ca și cei din satul nostru — de azi pe mâine; ce au de făcut ei la timp isprăvesc totul.

Locuitorii satelor vecine, ară și seamănă la timp; — ară adânc și potrivit plantei de semănat.

Nu seamănă păioase după păioase, ci după o prășitoare, sau plantă de nutreț. — Porumbul îl seamănă pe arătură făcută în ogor de toamnă.

Miriștile se ogoresc îndată după ridicarea secerișului.

Are fiecare sătean peticul lui de lucernă în islazul comunal și în pământul lui propriu când are vite mai multe. Păring, borceag, sorg și porumb pentru nutreț, încă se obișnuește în aceste sate.

Țin vitele la grajd toată iarna, începând de cu toamnă cât pot sta gligile de coceni pe porumbiști și chiar cocenii netăiați, ne atinși de vite. Și vara țin vacile cu lapte acasă, trimețând la izlaz numai sterpăturile, iar vacile separate de cai, oi etc. și nu întotdeauna pe acel loc, ci câte un timp.

La muncă, sau numai c'a dus carul sau căruța, sau stau în câmp, le dau vitelor mâncare din mână, din car și nu le *lasă* să și-l adune de pe câmp.

Adună gunoiul cu îngrijire, și-l întrebuințează cu socoteală în câmp și grădini...

Să se vadă spre primăvară — vr'un cuib de omizi sau vreo foae uscată și spânzurată în pomii roditori!? Cu ochianul să te uiți și n'ai să vezi una. Toată iarna le adună și curață pomii de uscături. Ară sau sapă pe sub ei; iar vara sunt o mândreță cu fructele pe ei.

Grădinari speciali în aceste sate nu sunt, fiindcă toți locuitorii sunt grădinari.

Au grădina lor unde cultivă din toate zarzavaturile cât le trebue pe vară și iarnă, — ba mai și vând celor din «Lasă».

Au gospodării bune și cu tot ce trebue: case de locuit încăpătoare, grajd pentru vite, cocină pentru păsări. Unelte, plus car, toate la locul lor, curate și în stare bună.

Oameni cinstiți și economi, au bancă populară mai mult pentru a împrumuta pe cei din «Lasă», întocmai ca și la noi în sat.

Când împrejurul satului «Lasă», sunt sate cu locuitori muncitori, economi; când semănăturile de toamnă și mai cu seamă cele de primăvară — porumburile în special, curate frumoase, alături doar meșdina le desparte — de semănăturile puțin crescute pline de burueni, urâte ale locuitorilor din «Lasă» nu mai poate fi vorba că cei din «Lasă» sunt fără exemple? Ci din contra, le are alături — și tot așa și cu ogoarele, nutreturile, creșterea vitelor; grădini cu zarzavat și livezi cu pomi; apoi economie — modestie în port, curățenie și ordine în gospodărie și pe câmp așa cum le practică sătenii vecini, sunt deasemenea exemple vădit pentru cei din «Lasă», cărora, nu le lipsește nici poveștele verbale și în scris, de cunoscători și îndrumători.

Să nu lase miriștile ne ogorâte, sămânța de grâu netreierată, să nu lase gunoiul neîntrebuințat și grânele neplivite — și porumbul nesăpat. — Să nu lase «moștoloage» cu omizi în pomi, etc. — poveți date și de alții, dar tot în zadar că nu prind în «Lasă», fiindcă *lasă* s'a moștenit din tată în fiu, devenind obiceiul pământului.

Insă nu *lasă* luxul în port și cheltuelile fără folos, în schimb, *lasă* Banca fără bani în casă.

Nu *lasă* întrunire politică... fără a lua parte și a-și umfla palmele aplaudând la auzul făgăduelilor: că li se va da pământ — slujbe, scutire de dări; că va trebui ușor, — boerește și fără cine știe ce muncă, iar dupăce, *făgăduul* și-a ajuns scopul — a fost ales — i-a uitat pe toți. Și când... din «Lasă» — drept împlinirea cheltuelilor — le arată ușa, «sătenii din «Lasă»... îi lasă în pace că sunt oameni — crede și... lasă... că i lasă și pe ei alții.

Nenea Dobre

Copilul

Copilul este a, b, c. —
E începutul
Inșiruirii literelor toate...

..Și pentru, ce
Să nu mărturisim,
Că, fără el nici nu se poate,
Concepe viața —
Ca s'o trăim?

Copilul este pavăza și scutul —
Oricât de grea
Și aprigă e lupta noastră!..

El risipește din 'năuntru ceața
Și face
Să fie slava zilei mai albastră,
Și să coboare 'n inimi porumbiel de pace..

Copilul e mai chemător
Decât o stea,
Și mai plăcut —
In ochii mei,
Inchinători —
Decât cel mai frumos bujor,
Chiar și atunci când e născut
Din muritori —
Și nu din zei...

Cridim

Sculptorul Gheorghiță.

La salonul de arhitectură și artă decorativă, sculptorul I. Gheorghiță a expus și xilografie (gravură în lemn).

Xilografia pe vremuri, la noi în țară, era întrebuințată de tiparnițele mânăstirești cu mult succes. Puținele cărți ce ne-au rămas de atunci sunt păstrate de amatori de artă cu sfințenie.

Reînvierii xilografiei ar trebui să-i dăm o atenție binevoitoare și s'o introducem din nou în cărțile cu conținut artistic și religios.

Jack, Bob și Bâtlan

de D. I. DOGARU

Jack îi este numele dat la al doilea botez. Cum l o fi botezat de mic stăpânul său, cred că nu voi ști niciodată. Un prieten hazliu îmi spunea odată:

— Fă și tu un drum până în Anglia și acolo poate vei găsi actul lui de naștere; sunt sigur că este de origină anglo-saxonă...

Poatc o fi având dreptate amicul meu; dar deocamdată stau în nehotărâre, dacă făcând un drum în Anglia, aș descoperi origina cățelului meu. E un cățeluș tânăr cu trup svelt cu o blană minunat de bine armonizată din două culori: albă și roșcată. Părul de pe cap și fața e jumătate roșcat și jumătate alb. A îndurat multe necazuri, iar suferințele i-au pricinuit o infirmitate: Jack suferă de reumatism. Pe timp predispus la ploaie se servește numai de trei picioare; cel drept de dinapoi îl ține ridicat în sus. Boala i-a devenit obișnuință, când aleargă exclude pe cel de al patrulea picior în care nu are putere de a se sprijini. M'am hotărât să încerc dacă băile de mare cu nămol vor avea efect asupra beteșugului său. In vara asta îl iau cu mine la Fabriene și-l voi supune aceluiaș tratament ca și ceilalți pacienți din rasa umană.

Face parte dintr'o rasă aristocratică. Când l'am găsit și l-am învitat la mine în casă a preferat să-și odihnească oasele zdrobite de oboseală, pe moliciunea lenevoasă a divanului. Mi-a arătat chiar de la început că este învățat să doarmă cu capul pe pernă și și-a ales o pernă rotundă cu puțin mai răsărită decât căpușorul lui micuț. Trupu-i era plin de pete de catran semne că pribegise, pătrunzând adânc în cutele secătuite ale unei mizerii de vagabond. De-ar putea vorbi, câte n'aș afla de la el!

In scurt timp, l am scăpat de urmele unor amintiri ce nu-l mai încântau. Plecând pe înserate, în port, Jack cutreera lungul cheiu lui scoțând lătrături în pustiul înnoptat al apei. Apoi se liniștea apropiindu-se de mine supus, sărind cu recunoștință, până îmi întâlnea m â n a mângâetoare.

După un an amintirea portului i se îndepărtase. Găsise în mine un mântuitor și blândețea care-l apropia din zi în zi.

Intr'o zi aduc acasă un epuraș mic de casă. Il prezint lui Jack și-l botez cu numele: Bob.

Credeți că Jack a binevoit să accepte prietenia lui Bob? Doamne ferește! A mârâit înfundat clănțănind dinții, l-a mirosit pe toate părțile cu iscusința unui funcționar vamal de frontieră apoi s'a dat înapoi lătrând. Am vrut să-i apropii din nou epuraș ul, dar el, prevăzător, s'a ferit privindu-mă cu un sfat plin de înțeles:

— Dacă-l mai apropii, nu pot ști ce se mai întâmplă, și cu el și cu mine!..

N'am mai repetat gestul, căci îmi era teamă că-mi muște pe Bob. Am lăsat ca timpul să le facă pe toate. Și minune: Intr'o dimineață când ies afară, pe aceiaș blană unde dormia Jack, pe sală — Bob avea odae separată (în fundul sobei), câinele alături de epure, erau cufundați în moleșeala dulce a somnului matinal. Epuraș ul cucerise prin blândețe prietenia cățelului. Ba mai târziu Jack primi pe Bob să ia masa împreună cu el. Cu toate că fiecare avea vasul său, epuraș ul venea să linchească cu câinele. Apoi amândoi se întorceau la cealaltă fărfurie. Acum Jack era învitatul lui Bob.

Intr'o zi Arsene vânătorul îmi face un plocon ciudat: îmi dă un puiu de pasăre de baltă. Drept să vă spun, cum nu mai văzusem niciodată. Mai mic de cât un pumn, cu trupușor lungăreț sprijinit pe picioruțe sfârșite cu ghiare ascuțite. Avea un gât subțire cu un căpușor cât o gămălie, deoparte și de alta cu doi ochi negri cu margini gălbui.

— V'am adus o dihanie, poate se 'mprietenește cu coteiul și cu epurile. Dacă reușiți puteți face circ.,, sfârși el zâmbind cu putină ironie în glas, știindu-mi slăbiciunea de a adăposti orice animal sau pasăre. Am primit ciudatul dar al lui Arsene și i-am făgăduit că mă voi sili să devin și... director de circ...

Puișorul l am botezat cu numele de Bâtlan. Era chiar din familia pasărilor numite popular Bâtlani.

Noul musafir era cu adevărat sălbatec. Sta retras într'un colț și cu gâtul țeapăn cu priviri fulgerătoare scruta prezența oamenilor și a animalelor. Cei doi prieteni, Jack și Bob au voit să-l apropie căutând a-i face cunoștință. Ți-ai găsit? Bâtlan i-a înlăturat cu vârful ascuțit al ciocului înfingând până la sânge cângile în botișorul roz al lui Jack.

A lătrat desamăgit Jack către Bob ca și cum i-ar fi spus:

— Asta se cunoaște că vine din baltă!.. Cu el nu-i de legat prietenie. Bob a țupăit și el pentru a verifica afirmarea tovarășului său; dar gestul brutal al pasării, care se credea amenințată îl făcu să aibă părerea lui Jack. Din ziua aceia cei doi prieteni deveniră complici. Se părea că i-au pus gând rău lui Bâtlan.

Puiul speriat de orice zgomot privia fix în forul său făcând să i se miște în ritm grăbit peptul sub loviturile inimioarei lui înfricoșate. Nu voia să mănânce nimic. I am dat musculițe, fire de iarbă, peștișori etc. Cu nici un preț nu l am putut face să mănânce ceva. Când mă apropiam de el se asvârlea dușmănos ciupindu-mă și lovindu-mă cu aripile lui slăbite.

Jack sta retras într'un colț și ceasuri întregi privia la puiul cu cătare așa de ciudată.

Nici o pasăre din curte nu seamănă cu asta, cugeta el în tăcere.

Decâteva ori i-am surprins luptându-se dârz.

Dar, într'o dimineață, ducându-mă să văd ce mai fac, găsesc pe bietul Bâtlan mort în mijlocul sălii, lungit cu aripile desfăcute. Un firicel subțire de sânge i se uscase de-alungul ciocului. Lupta fusese crudă. Jack era rănit deasupra ochiului. Totuși era satisfăcut că a scăpat de un musafir care nu putea primi să fie membru într'o societate de animale domestice.

Pe Bâtlan l-am trecut la nemurire: l-am împăiat și l'am expus în muzeul școalei.

Imi pare rău numai, că nu s'a realizat dorința lui Arsene: n'am putut face un circ...

Rugăm stăruitor plătiți abonamentul

Câteva zile prin BULGARIA

II

Prevăzusem din vreme oboselile călătoriei și mă hotărâsem să dorm bine noaptea dinaintea plecării. N'a fost cu putință. Obiceiul de a pregăti în ultimile clipe o plecare, m'a încurcat și de data aceasta. Că, în seara în care trebuia să mă duc acasă să mă odihnesc, m'am văzut în fața a numeroase treburi pe cari le lăsam baltă. O mașină m'a purtat ici și colo, pe unde am putut răsbi noaptea și parte din ele le-am împăcat; celelalte au rămas în voia Domnului. Am improvizat în repezeală înlocuiri, reprezentări în cari trebuia să figurez și ca prin minune m'am văzut liber, scăpat de lume pentru o săptămână sau două.

Dar ceasurile serii din ajun pe cari trebuia să le prețuesc pentru trup, au trecut repezi. Deasupra tuturor treburilor pe cari mi le-a creiat legăturile mele cu lumea și de cari trebuia să am grijă înainte de toate, se ridică necesitatea unei revederi. Și la o întretăere de străzi, unde mă obosia prea multă lumină și sgomot, am indicat șoferului: Banu-Manta. Un cartier cunoscut târziu, dar pe care, ca prin farmec l-am îndrăgit și mi l-am apropiat. Trecând sau oprindumă pe aci, mi-a fost dat deseori să am cele mai extremiste stări sufletești: când impresia liniștirii adânci, când enervarea chinuitoare când toată mulțumirea sufletească a celor mai curate iluzii, când amărăciunea unor crude desamăgiri, succedate toate prin surprinderi, cari mai de cari mai nebănuite.

Deaceea, în seara când, mai hotărât ca oricând mă îndreptam spre casă, un glas ale cărui ecouri îmi pătrunseră demult în suflet, mă chema în locurile pe unde m'am bucurat și am suferit ca cel mai supus dintre oameni.

Aci la o răspântie stropită de lumina unui felinar care aținise, s'au scurs fără să ne fi dat seama, ceasurile cele mai întremătoare ale nopții aceleia, în care uitasem că a doua zi plecam. Două umbre pierdute în imensa umbră a după miezului nopții, porneau din două trupuri tinere ce se desprinseseră de lume, tot căutându-se unul în ochii celuilalt, în cari se mistuiau dorințe și visuri și licăreau nesiguranța și bănuiala, mai reci și mai vii decât stelele cerului!..

Târziu de tot, când începuse noaptea să fie biruită în țări și zări alburii fluturau departe, la sfârșitul pământului, ca două aripi leneșe pe cari călăreau zorii, eram acasă. Am căzut în patul meu primitor, frânt de neodihnă. Dar pas de 'nchide ochii, dacă-ți dă mâna, când flutură la geam ziua albă și ceasul de plecare se apropie.

Mi-am aranjat cele câteva lucruri de absolută nevoie și în câteva minute, mașina prietenului care-a trecut să mă ia, ne a suit la Filaret. Am întrat în restaurantul gării să-mi cunosc tovarășii de drum. Strânși în jurul unei mese la cafeaua de dimineață, conducătorii «Abondenței» făceau planuri și scontau succese cari aveau să fie. D. Trancu-Iași dispus și neobosit ca întotdeauna, spunea glume, dădea sfaturi ca plimbării noastre să nu-i lipsească nimic în Bulgaria.

Dar plăcerea pe care am simțit-o din toată inima, în dimineața aceea, a fost prezența în grupul cu care plecam, a d-lui George Anghelovici, directorul general al băncii Dacia Traiană. Am întotdeauna impresii bune despre oameni, dar pe foarte puțini isbutesc să mi i apropii. Rostul acestor rânduri nu e să scriu despre oameni. Voiu face acest lucru altădată. Dar nu pot să las să treacă fără să însemn, deosebitele maniere, distincția de suflet și generozitatea omului de care pomenii mai sus, ca unul care și a dat din tot sufletul silința ca românii să facă frumoase impresii în Bulgaria. Deaceea mă bucuram că-l văd alături de inimosul Roman Căpățână mare industriaș, G. Sorescu, președintele «Abondenței», Türek, Coterbic, Marinescu, Drăgutescu ș. c.

*

Dimineața liniștită de primăvară, s'a însorit așa de mult când

Pregătirea ogorului pentru semănat grâul

Spre a avea plante viguroase, cu fructe bogate în materii hrănitoare, trebue ca terenul în care vom semăna grâul să fie lucrat cu cea mai mare atenţiune, economisind totodată şi semânţa. Calitatea pământului fiind de o importanţă capitală, se cuvine o deosebită atenţiune în alegerea ogorului pentru cultivat grâul.

Dacă un pământ este sărac în humus, trebue mai întâiu îngrăşat.

Pregătirea şi îngrăşarea ogorului este cunoscută din antichitate. *Virgiliu* [1]) ne vorbeşte în «*Georgice*» despre hrănirea plantelor. Deasemeni *Paladius* şi *Varron* insistă asupra calităţii pământului cultivabil. *Romanii* nu treceau cu vederea că, pământurile cultivate sărăcesc după un timp oarecare şi trebuesc deci lăsate să se repauzeze, sau să fie îngrăşate cu băligarul animalelor (*Plinius*), cu excrementele pasărilor (*Varron şi Columel*) cum şi prin arderea mirişlei.

Virgiliu rezumă astfel aceste metode pentru îngrăşarea ogoarelor :

«...*Să nu te sfieşti să-ţi saturi*
«*cu gunoaie grase ogorul sterp*
«*şi să împrăştii pe câmp cenuşa*
«*murdară.*
«*Deasemeni schimbând mereu*
«*semânţa se odihneşte şi câmpul.*
«*Nu e fără câştig nici această*
«*lăsare în repaus, iar sterpelor*
«*ţarine le ajută apoi şi focul, dacă*
«*pe mirişlile uscate laşi să pâ-*
«*râie flacările...*» (*Georgicele*).

Aceste moduri de îngrăşăminte au fost perpetuate în decursul veacurilor de către agricultori, fiind mai târziu formulate şi teoretic de către scriitorul francez *Palissy Bernard* [2]) prin secolul al XVI-lea, şi către chimistul german *Liebig* [3]) prin secolul al XIX-lea. Pentru a îngrăşa terenul sărac în azot, în care se cultivă grâul, se recomandă îngrăşăminte chimice : suprafosfatate în cantitate de 300—400 kgr. la hectar, şi calce azotate în cantitate de 200—250 kgr. la hectar, împrăştiate toamna pe ogor, după ce s'a arat şi înainte de a se semăna sământa.

Ogorul îngrăşat cu gunoiu, se poate semăna pe el numai după 2—3 ani, cu excepţie pentru varietatea «*Alac*» care se poate semăna chiar imediat după gunoire.

Se recomandă o *arătură* cât mai adâncă, căci se distrug astfel larvele insectei «*Diplosis tritici*» (cecidomia grâului) evitându-se prin aceasta pagube considerabile. Pentru ogoarele lăsate ne arate un an sau doi, se fac trei arături înainte de a se semăna grâul : prima la sfârşitul lunei Maiu ; a doua, care este mai adâncă de cât prima, se face prin luna Iulie şi grăpatul prin August ; iar după aceasta urmează ultima arătură, care se face mai la suprafaţă, sfărâmând bulgării mari ; şi numai prin luna Septemvrie se seamănă semânţa de grâu.

Pentru grâul ce se va semăna toamna, se recomandă două arături : imediat după seceriş ; Iulie August, când semintele de buruiene fiind deja coapte şi scuturate de vânt, sunt îngropate sub brazdă unde încolţesc, unde miriştea va putrezi împreună cu toate larvele distrugătoare ; iar a doua arătură, are loc în Septemvrie când buruienele răsărite sunt distruse şi astfel se asigură o recoltă curată. Totuş, când grâul se va semăna după porumb, se face numai o arătură adâncă ; deoarece, porumbul recoltându se târziu, nu mai este timp pentru a doua arătură.

Odată ogorul arat, toţi bulgării mari trebuesc sfărâmaţi deoarece sunt periculoşi în timpul îngheţului. Bulgării mici aduc folos prin aceea că adăpostesc zăpada, fiind şi un bun adăpost contra vântului ; iar primăvara sfărâmaţi de ploi acopăr rădăcinile săltate din cauza îngheţului.

Grăpatul are de scop de a netezi ogorul, să sfărâme bolovanii şi să-l cureţe de buruieni. Grapa, trebue să fie din fier şi cât mai grea.

Dar sfărâmatul bolovanilor cât mai uniform se face numai cu *tăvălugul* — care presează sământa de pământ, astfel că, atunci când germinează, rădăcinile să nu crească afară în aer, ci în pământ. Pe lângă aceasta, ogorului presat cu acest tăvălug îi este posibil să-şi păstreze umezeala-tât de necesară sământelor, şi apoi îl netezeşte, sfărâmându-i coaja ce s'ar fi format la suprafaţă.

Numai dacă vom ţine în seamă aceste reguli, observate încă de acum 2000 de ani, vom avea plante viguroase şi bogate în fructe.

Adm. Căpit. Ovid Constantinescu

1) *Virgiliu*, cel mai mare poet roman, a scris *Bucolicele, Georgicele* şi *Eneida* (70—29 a. Cr.). *Georgicele*, poem didactic în patru cărţi : Agricultura, Pomicultura, Creşterea vitelor şi Apicultura, traduse de George Coşbuc. «*Biblioteca Pentru Toţi*».

2) *Palissy Bernard*, 1510—1590: a scris : *Traité de l'ert de terre, De la morne, De la nature des eaux et fontaines, etc.*

3) *Liebig Justin* chimist german, 1803—1837.

Ieromonahul Dionisie Lungu

E un călugăr ridicat de o mână, nevăzută de acolo din mânăstirea dela Gorj să vină în lume aici între noi, să strige în urechile celor tari la inimă şi la auz, lucruri pe care aceştia cu duhul împotrivirii nu le-au mai auzit de multă vreme.

Cine şi a lăsat vre-odată liniştea unei parohii bogate în pace şi arginţii, să vină să caute zarva, să intre în mulţime, fără ca să aibă ca răsplată nimic altceva decât zbuciumare şi neodihna, înjuria, şi ignoranţa, tocmai din partea acelora la care a sperat o înţelegere mai uşoară, îl va pricepe deplin pe *Dionisie Lungu*, călugărul — nume păstrat curat, misionarul, suferitorul şi iertătorul.

S'a ridicat din mânăstire. Ea i-a fost leagăn a activităţii pe care mai târziu avea să o înceapă, ea i a fost mamă aşa cum e fiecărui călugăr, şi suferinţele din el l-au mânat să vorbească, înînsemnându-se cu semnul sfintei cruci la intrarea în lume, ca să-i aducă biruinţă şi pază.

Părintele Ieromonah Dionisie Lungu e pretutindeni unde îl căutaţi : şi în casa blestemului şi în casa binecuvântării, şi într'a luminii şi într'a întunerecului, mânat de acel impuls interior care a grăit în oamenii trimişi spre deşteptarea celor care dormeau în Sodoma faptelor rele.

Vrei să-l vezi şi tu ? Să nu-l cauţi sub o haină strălucitoare ca parohia celui care îl poartă şi nici după părul sclipind de mirezme. Nu poartă brâu roşu. O curea îi încinge mijlocul ca pe vremuri Sf. Ioan Botezătorul.

Răsa lui e din fir bătut în dimia schiturilor, cu lacrimi şi speranţe ale călugărilor cuvioşi. Mersul său nu e al unuia care ştie că în ziua aceia are un lucru de făcut şi încolo nimic ; umbletul lui e al unui om grăbit, plecat deacasă în zori, fără să ştie în ce chip îşi va sfârşi ziua, cât va avea de luptat şi cu cine ? Şi chipul lui îţi inspiră încredere. In el citiţi nu pe răsvrătitul împotriva stăpânirii, ci răsculatul împotriva moralei de astăzi a fiecăruia. E antemergătorul care sună *deşteptarea schiturilor* a mânăstirilor, o punere în circulaţiune a valorilor sufleteşti, care acolo s'au păstrat mai bine decât în altă parte, nestricate, acolo în umbra clopotniţelor străvechi. E îndreptătorul căii tale. Iţi arată drumul şi gestul lui grav, ţi-l hotărăşte uneori.

Imparte o foaie. Şapte ani s'au împlinit de când o scote. Reviste peste reviste au pierit. Gazete au scăpărat o clipă şi s'au stins în noapte. «*Glasul Monahilor*» trăieşte încă. Ţi-l împarte umilul călugăr ca hrană sufletească, ca afirmare a suferinţelor acelora cari au o singură gură în el : călugării. Când ţi l va întinde atunci ai să-l cunoşti, şi tu.

Şi în faptul existenţei acestei foi şi pe chipul călugărului, vei citi că e omul chemat să pună pe căi sănătoase anumite lucruri, de cari *nu* s'au lipsit ai noştri, şi nu ne putem lipsi nici noi.

Ghenadie Foti

La muncă Români !..

Rostim cu drag numele : «România Mare», ţărişoara noastră scumpă, stropită cu sânge nevinovat de la un hotar la altul şi iubim această ţară căci sub glia ei zac o semintele celor ce şi-au vărsat sângele pentru ea.

Aici, am văzut întâiaşi dată lumina bătrânului soare, aci, vom trăi şi tot àici ne vom da obştescul sfârşit. Aci, răsună mai frumos ca oriunde «doina înfrăţirei», iar apele în cursul lor sburdalnic, spun basme celor ce ştiu să le asculte.

Este frumoasă şi bogată ţara noastră. Pe pământul ei se găsesc întruchipate toate frumuseţile iar în pământ se află tot felul de bogăţii, dela grăuntele de sare necesar orişicui, până la grăuntele de aur şi platină.

Ne-a dat Dumnezeu de toate, dar din păcate noi nu ştim să preţuim şi rămânem nepăsători, lăsând să se lăfăească străinii în avutul nostru şi nu uitaţi : «Când mâine va suna buciumul, dând de veste că duşmanii ne-au călcat hotarele, numai noi Românii, vom rămâne credincioşi ţării, veneticii şi-or face de cap ca în timp de pace».

Trebuie dar să ne încordăm puterile şi să pornim la muncă, pentru a putea fi stăpânii acestei ţări. Orice meserie orice funcţiune să fie în mâna iubitorilor de ţară, însă cu mare chibzuinţă aleşi. Să nu ne fie ruşine a munci, căci munca e viaţă. Ea ne oţeleşte trupul şi voinţa şi tot prin ea ne câştigăm existenţa şi mulţumirea sufletească.

Numai făcând aşa, putem să ne mai numim «Românii» urmaşii celor opt sute de mii, Eroi... La muncă, Români !..

Alex. Vâlceanu

Glume

La un examen de liceu.

— *Profesorul*—Niculescu, câte războaie de coaliţie au fost purtate contra Franţei ?

— *Niculcscu* : Astăzi nu se mai întâmplă lucruri d'astea. — *Profesorul* : Prostii ! Eu te întreb câte ?

— Niculescu patru — *Profesorul* : numără-le — Niculescu ; unu, doi, trei, patru.

Din şcoală

— Învăţătorul, furios : «ce naiba ! Nu mai înveţi odată cum se fac virgulele ?!

— Elevul : «Virgulele ştiu eu cum să le fac, dar nu ştiu unde să le pun !».

Iosefina Palanca

APOSTOLII

In toate timpurile apostolii au fost propovăduitorii celor mai generoase idei şi celor mai sfinte idealuri. Prin focul convingerii şi prin renunţare la plăceri josnice ei au adus cea mai mare contribuţie la progresul şi fericirea omenirii. Astăzi este apostol orice om care propagă binele şi iubirea pentru fericirea semenilor săi şi a ţării sale. România, întregită prin jertfa fără asemănare în istorie, are împrăştiaţi prin toate colţurile apostoli care s'o facă cunoscută, şi iubită. Celor care trăesc pe acest pământ sfinţit şi tot mai au frunţi încreţite şi inimi aspre, trebue să le facem cunoscut trecutul nostru plin de suferinţi şi de glorie, viaţa neamului nostru şi atunci ca prin minune se va ivi seninătatea şi înfrăţirea.

Dacă fraţii nu ne cunosc, nu pot avea încrederea în noi şi-şi pot însuşi aspiraţiile periculoase ale duşmanilor noştri. Cea mai esenţială condiţiune pentru buna reuşită a unei acţiuni este solidaritatea celor care o întreprind. Niciodată nu am văzut mai trist exemplu ca vrajba şi desbinarea între oameni cu menirea sfântă de a sluji demn şi credincios în altarul conştiinţii naţionale ! Faţă de o iubire caldă şi adevărată se mişcă şi o inimă de piatră.

Cunosc un orăşel dunărean unde Voevodul Ştefan cel Mare şi sfânt a căpătat rana ce-a purtat-o până la moarte. Acest orăşel istoric, are străzi murdare poate din cauza aşezării şi o palidă viaţă românească nu ştiu din ce cauză.

In centrul lui ţi se opresc ochii pe o firmă atrăgătoare : Căminul cultural «Ştefan cel Mare». Ce fericită inspiraţie au avut iniţiatorii acestui cămin când l-au înfiinţat şi când i-a dat un nume aşa de măreţ într'o parte a ţării care a cunoscut atâtea vitregii. M'am interesat de activitatea culturală a căminului şi am aflat în mod precis că este un cămin mort.

Un trecut frumos nu îndreptăţeşte un prezent care nu-l continuă şi îl înmormântează. Cunosc persoane onorabile din acest orăşel, printre care câţiva învăţători distinşi şi mă mir foarte mult cum se poate ca un cămin cultural să nu găsească sprijinitori. Am plecat cu dureri în suflet din orăşelul dunărean şi m'am gândit mult la apostolii din alte vremuri.

D. Antohi

PRIMIM SCHIMB CU ORICE GAZETA

In Apus

Fântâna doarme'n glasul serii,
Pe ghizduri stau voinici cu fete ;
Se îndrăgesc în apă merii
Şi licuricii joacă 'n bete.

In lan o pasăre străină
Işi cântă timpu 'ncetinel,
Voinicul pletele-i alină
Şi-l prinde 'n deget un inel.

Iar cărăbuşii în pădure
Stau pitulaţi după o ghindă,
Pălite's florile de mure...
In sat lumina coase 'n tindă.

I. Constantinescu — Stejar

O PROPUNERE

EDUCAŢIUNEA MEDICO-SOCIALA IN COMBATEREA ALCOOLISMULUI

Dr. Gr. NICOLAU
pensionar

Medicii de copii şi medicii de şcoli găsesc otrăvirea sub trei forme a copiilor : 1) degenerenţa ereditară a copiilor alcoolici care se manifestă printr'o pronunţată scădere şi supraraportul vigoarei fizice, şi a facultăţilor intelectuale şi a formaţiunei morale.

2) Inbătarea copiilor care provoacă foarte des moartea.

3) Alcoolismul cronic la copiii deprinşi să consume regulat băuturi alcoolice. Această formă din urmă se observă la copii de ţâţă, prin băuturi alcoolice ingerate, pe care mama sau doica le bea pentru a avea lapte. Aici alcoolul se amestecă în laptele de sugere şi astfel se trece copilului acţiunea de subminare începând de la vârsta fragedă.

Consecinţele alcoolizării copiilor sunt lente, ele sunt scăderea apetitului, îngreuere, o stagnare în desvoltare şi reducerea forţei de rezistenţă contra contagiunii boalelor infecţioase şi a boalei de nervi precum şi slăbirea puterei de percepţiune.

Influenţa alcoolului asupra crminalităţii.

Alcoolicul nefiind cu mintea limpede având distruse mai ales desvoltările superioare sufleteşti şi ţiind tot odată foarte violent, este natural că să ajungă adesea criminal sau dilicvent.

S'au constat prin statistici că numărul crimelor se măreşte prin sporirea consumaţiunei alcoolice şi scade prin micşorarea lui.

In 1898 Dr. Marantbatt, a comunicat Academiei de Medicină din Paris rezultatul unor cercetări ale sale din care rezultă că din 2.950 condamnaţi erau 2.124 alcoolici adică 72%. Tot acest învăţat a arătat că în Franţa sunt dintre hoţi 75% alcoolici, atentatori la bunele moravuri 63%, vagabonzi 79%, asasini 50% alcoolici, dintre incendiari 57 la sută, recidivişti 78 la sută.

Alcoolul, prostituţia şi boalele lumeşti sunt unite într'o legătură cunoscută de toată lumea, sunt aceşti trei aliaţi care lucrează de veacuri spre a distruge omenirea. Domnişoara Dr. Taranovca a găsit printre 100 de hoaţe şi 189 de prostituate, că 69 la sută au avut părinţi alcoolici. Din 2.000 de prostituate controlate la New-York 596 au avut tatăl beţiv, iar 347 mama beţivă, Doctorul Bonhovera a găsit că printre 190 prostituate din închisoarea de la Breslau, 85 au avut tatăl alcoolic. Lombrozo a dovedit că 60 la sută prostituate au avut tatăl beţiv.

Primejdia alcoolului pentru ţăranii români şi armată.

Alcoolul, şi porumbul sunt doi duşmani ai ţăranului nostru. In armată s'au făcut experienţe că acele corpuri de armată au fost mai viguroase mai rezistente în marşuri grele şi au rezistat mai bine care n'au făcut întrebuinţare de alcool.

Alcoolul este nefast în armată, în timpul războiului, soldaţii şi comitagii bulgari la ocuparea Adrianopolului erau beţi morţi, chinuiau şi omorau pe locuitorii oraşelor, turci, armeni, ovrei şi greci şi omorau pe soldaţii prizonieri. Soldaţii beţi jefuiau casele oamenilor şi chiar localurile sfinte.

Trupele alcoolizate au făcut multe cruzimi pe unde au trecut. Au tăiat nasurile org. genitale, au mutilat preoţi şi prizonierii din tabăra duşmană, au batjocorit cadavrele, au masacrat populuţia turcă, persană, greacă,au omorât până, şi copiii nevinovaţi, n'au cruţat nici femeile, nici bătrânii. Tot astfel sau purtat cu trupele noastre la luptele dela Turtucaia şi Dobrogea.

Alcoolul ucide în soldat, toate însuşirile care pun la lumină a devărată, individualitatea militarului, agerimea ochiului, siguranţa judecăţii, spontaneitatea iniţiativei şi viciunea acţiunei.

Impăratul Wilhem, cerea germanilor nervi sănătoşi, căci nervii vor fi factorii hotărâtori şi aceştia nu spre a nu fi ucişi de alcool, va fi nevoie de nervii rezistenţi şi de cap sănătos, prin urmare daţi soldaţilor ceai şi cafea.

— (Va urma) —

Figuri măreţe

Magistratul de inimă d. *Atanase Gulie* împlineşte peste câtva timp 3 ani decând a fost ridicat la gradul de judecător definitiv, din acela de ajutor, care l'a ocupat în orăşelul Plaineşti din judeţul R. Sarat.

Potrivit cerinţelor, d. Gulie a fost mutat la oficiul dreptăţii din Tg. Topliţa Română, unde pe lângă îndatoririle sale supreme, s'a dovedit acolo, ca şi în regiunea noastră, ca iscusit şi neobosit pion al culturii româneşti.

A muncit cu multă dragoste şi cu mult suflet la ridicarea Bisericii creştine şi nu a lipsit niciodată cu vorba şi fapta sa de mult folos, acolo unde i se cerea ajutorul

S'a afirmat cu tot elanul iubirei sale de progres cultural. Pretutindeni unde se află şi unde găsea prilej de a face ceva, nu pregeta o clipă, ca să nu lumineze calea celor rătăciţi. In inima acestui om de multă voinţă, nu se găsesc decât calităţi măreţe, pe care şi le pune în slujba oricărui doritor, atunci când este vorba de lumină.

Creştinătatea de pe aici laudă şi înalţă numele *d. Gulie*, iar numeroşii adventişti care i-a readus la vechea religie ortodoxă se pleacă în semn de respect.

Asemenea valori se înscriu în legenda satelor cu litere de aur şi nu vor peri niciodată.

C. Georgescu-Obrejiţa

Rugăm să ni se trimită articole cât mai scurte.

am ajuns la Giurgiu, că toată bogăţia de lumină a cerului coborise parcă pe pământ. Dunărea sclipia sub soare, de părea că un câmp de argint se topeşte, până departe, unde se pierdea sub zări albastre, pe braţe de sălcii şi plopi poleiţi.

Din Rusciuk-ul bulgar, năpădit de lumină şi de sărbătoare, un vapor alburiu se rupea din maluri tăcute şi se îndrepta spre noi. In câteva minute eram pe covertă. Vaporul românesc o luă în lung, se apropie de malul bulgar, unde mulţimea ne saluta cu batiste albe în strigăte de «bun venit». Mulţimea este întotdeauna curioasă. Ea are adese ori sentimente pe care cel singur nu le are niciodată. Aşa se făcea că, românii depe vapor, electrizaţi de uralele bulgarilor, răspunseră cu strigăte inimoase. Iar când muzica militară bulgară intonă «Trăiască Regele», şueratul vaporului care ancoră, se pierdu într'un puternic «Ura», în care svâcnea patriotismul român şi răsuna dorinţa cunoaşterii, apropierii şi a împrietenirii, cu un popor pe care istoria l-a ţinut prea departe de Dunăre şi de noi.

Suiam în Rusciuk pentru a doua oară şi aşteptam să regăsesc în mulţimea care ne primia, figurile prietenilor şi cunoscuţilor pe cari nu-i uitasem.

Mare mi-a fost bucuria, când printre cei dintâi cari ne salutau am regăsit pe bunii mei prieteni Vladimir Bicoff, directorul ziarului «Rusenska Poşta» şi Cristeff, redactor al acestui ziar. I-am cunoscut acum un an, când împreună cu ziarişti Gilly Pomescu, Caselli şi Agnese, am petrecut în tovărăşia lor în viile bogate depe frumoasele dealuri din împrejurimile Rusciukului, într'o liniştită zi de toamnă.

«Am auzit că vii şi ţi-am ieşit înainte ca unui bun prieten»...

In port ne salută prefectul judeţului, d. Saba Sabeff, d. dr. I. Cerven Ivanof, primarul Rusciukului, reprezentanţi ai Camerei de Comerţ şi autorităţile portului. Asociaţia cofetarilor bulgari a pregătit românilor o frumoasă primire, ca una care ţine de multă vreme să «îndulcească» legăturile dintre români şi bulgari. Cel care a muncit mult în această direcţie a fost d. Bratan Revensky, preşedintele cofetarilor bulgari.

Dela port, grupul român, în ritmul muzicii militare, a fost călăuzit de mulţimea care l-a întâmpinat la gară, până la Camera de Comerţ, unde s'a făcut o entuziastă recepţie. Aci a vorbit preşedintele Camerei de Comerţ, local, care a arătat mulţumirea vizitei româneşti exprimându şi dorinţa ca cele două popoare să se cunoască cât mai mult şi să se apropie, pentrucă le leagă aceleaşi interese economice. Au răspuns d-nii George Angelovici, G. Sorescu şi Roman Căpăţână, dovedind că şi românii doresc aceeaş apropiere economică.

Pe urmă a fost un banchet la Cercul Militar, prezidat de d. colonel Peneff, comandantul garnizoanei. La această masă, dată în onoarea românilor, au vorbit d-nii : Sabeff, prefectul judeţului, dr. Ivanoff, primarul oraşului, colonel Peneff, Sorescu, Anghelovici, Roman Căpăţână, Manole Constantinescu, delegatul municipiului Bucureşti, Bratan Revensky şi alţii, cari au arătat necesitatea apropierii celor două popoare pentruca Dunărea să nu mai despartă două popoare duşmane, ci să lege două state, cari au aceleaşi nevoi şi aceleaşi interese. In tot timpul mesei, muzica cercului a intonat cântece româneşti şi bulgăreşti, începând şi terminând cu «Trăiască Regele» şi «Şumi Mariţa», imnurile naţionale ale celor două popoare.

Aci, la această masă, am cunoscut pe d. Emille Cristoff, inginer chimist, care şi-a făcut studiile în Franţa şi a avut buni colegi studenţi români. D. Cristoff, ginerile d-lui Revensky mi-a vorbit cu frumoase sentimente de ţara noastră şi este unul din prietenii cari doresc ca popoarele de lângă Dunăre să se cunoască mai de aproape.

După banchet, grupul român a vizitat oraşul Rusciuk şi a fost primit de d. Revensky şi Cristoff la cofetăria dumnealor din centrul oraşului.

Am stat de vorbă cu doctorul Ivanoff, primarul Rusciukului, un bătrân simpatic şi cult, care mi-a mărturisit sincer că poporul bulgar n'are alte dorinţe decât acelea de viaţă pacinică şi de bun traiu cu Românii, vecinii lor.

Din şederea la Rusciuk s'a putut vedea, în adevăr, că poporul, cel condus, are cu totul alte vederi de viaţă decât biurourile politice cari conduc popoarele.

Iar ca bucurie locală, Camera de comerţ dela Rusciuk a început toate stăruinţele pentru realizarea unei legături cu Românii, printr'un pod Rusciuk — Giurgiu.

Seara la 8, pe o ploae puternică, acceleratul Rusciuk—Sofia, ne-a închis ca într'o cutie călătoare şi ne-a pornit spre Capitala Bulgariei.

Nic. Grecu

GLASUL COANEI ALISTAR

Iată că cetitori, au prilej acum să asculte însuşi glasul «vestitei doamne Alistar" cum îi zicea Păr. *Grumăzescu*, directorul Seminarului Teologic din Edineţi. Avem acum şi un răspuns al dumneaei, pe care nu eram datori să-l tipărim. Căci dumneaei s'a apucat şi ne-a dat încă de mai înainte un răspuns în ziarul rusesc din Chişinău *Bessarabskaia Pocita* din 14 Mai a. c. Deci, întru cât şi-a făcut glasul auzit aiurea, întru cât n'a simţit nevoie să-şi dea îndreptările dela început în înseşi paginile noastre, întru cât s'a simţit foarte bine într'un ziar rusesc, nu mai eram datori să-i tipărim un răspuns şi noi. Şi nu înţelegem de ce, dacă are bună primire într'o foaie rusească, mai vine cu graiul său către noi? Dar, cum am scris în trecut: Toate aceste orăcăieli împotriva scrisului nostru nouă ne sunt pe plac, fiindcă toate aceste obraze au atât de puţină dreptate, atât de puţin se pricep să dea răspunsuri cum se cade, aşa de iute se poticnesc, îndată ce deschid gura ori mişcă condeiul, încât pentru noi nu e nicio greutate de a arăta cum sunt, din însuşi scrisul lor.

De aceia să păşim să ascultăm glasul doamnei Alistar, iar apoi cititorii vor auzi ce grăim noi în acest răspuns. Şi apoi aceiaşi cititori ne vor da ei alte materiale, fiindcă fiecare articol al nostru ne aduce alte ştiri, pe care ni le dau cititorii. Pasă-mite, doamnei Alistar i-a mers buhu. Lumea o ştie. Când citeşte scrisul meu, râde şi-mi mai spune ce ştie ea despre numita doamnă. Aşa de deosebit este felul dumneaei de a cărmui şcoala de felul cum se înţelege obişnuit a cărmui o şcoală, încât cine a fost acolo a plecat speriat de ce a văzut. Apoi toţi aceştia vin acum să-mi spuie mie ce au văzut, aşa că fiecare articol al meu seceră alte şi alte mărturii despre vestita doamnă.

Iar icoana unui om se zugrăveşte nu cu prada făcută de el, ci cu totalul săvârşirii lui, şi nu cu hainele de zile mari şi prin fluturările tricolore, ci prin ceiace săvârşeşte el zi cu zi.

Şi acum, după toate acestea, să vedem ghiersul răguşit al cocoanei, care crede că poate sta împotrivă prin tăgăduiri generale, cum a făcut şi şcolăriţa sa, doamna *Xenia Jemăneanu*.

Scrisoarea d-nei Alistar

Ca răspuns la cele afirmate de păr. Arh. Scriban în articolul din 4 Maiu a. c. al ziarului dv., rog a da publicităţii rezumatul cuvântării mele dela congresul profesorilor secundari Turnu-Severin, ţinut în săptămâna luminată a. c.

Cuvântarea mea a fost provocată de întrebările colegilor: «Ce i în Basarabia?»

«Auzim că staţi rău»... unii din regăţeni caută să plece din Basarabia, de oarece se simt acolo ca în iad».. Acolo domneşte comunismul, bolşevismul»?..

Am promis fiecăruia că voiu face o expunere a situaţiei din Basarabia aşa cum o văd eu. Indată ce a 'nceput seria cuvântărilor, am fost invitată de către colegi să vorbesc. Niciodată în viaţă n'am afirmat, că lucrurile în Basarabia merg nu cum am dori cu toţii numai din cauza celor de peste Prut, cu atât mai mult acum.

Ca una ce m'am născut în Basarabia jud. Ismail înainte de 1877, deci în timpul când acele trei judeţe nu erau sub stăpânirea ruşilor;

Ca una ce mi-am făcut studiile în vechiul regat, înainte de războiul mondial, ca una ce am stat în penitenciarele ruseşti pentru convingerile mele naţionale şi am avut fericirea să iscălesc actul Unirii din 27 Martie 1918, îmi iau dreptul să spun adevărul fraţilor de dincoace şi de dincolo de Prut, cu scopul de a contribui la unirea sufletească atât de necesară între fraţi, pentru propăşirea întregului neam românesc.

Am accentuat, că nu cu bârfeli şi condamnări, provocate cele mai dese ori de luptele electorale, sau mai cu seamă de chestiuni personale se va face această unire.

Atunci am adus ca exemplu articolul din «Cultura Poporului» unde un Arhimandrit ataca şcoalele din Basarabia, cred că pentru a lovi în mine.

Acum afirm acest lucru pentrucă sora Sf. Sale, profesoară la liceul ce conduc a ameninţat în cancelaria şcoalei că mă va da la ziare.

Ameninţarea a avut loc în ziua de 17 Martie, după care dată au şi apărut articolele Părintelui Scriban, ce cuprindeau, între altele, şi vorbele rostite de D-ra Scriban în cancelaria şcoalei.

Cineva din congresişti a spus că Arhimandritul este păr. Scriban; altul: «cu o floare nu se face primăvară»... al treilea: «numai Păr. Scriban scrie în felul acesta»...

Mi s'a atras atenţia, că Păr. Scriban este cunoscut în ţară ca «puţin patriot» etc.

Eu am continuat se arăt răul, ce a rezultat din luptele electorale dela noi. Fruntaşii tuturor partidelor, cari s'au perindat până în prezent la cârmă, au fost descalificaţi, bârfiţi, luaţi în râs de acei ce rămâneau în opoziţie.

Astfel s'a ajuns, că administraţia românească nu se mai bucură de suficientă autoritate morală, necesară în Basarabia, unde lumea n'a avut şi n'are încă educaţia politică a celor din vechiul regat şi ia de bun tot ce se scrie prin ziare.

Această atmosferă de neîncredere este cel mai bun teren pentru propaganda subversivă dusă de elementele strecurate de peste Nistru.

Ca exemplu de înţelepciune şi optimism al ţăranului basarabean, pentru care am o mare admiraţie, am istorisit următoarea întâmplare aflată de la unul din colegii mei din Chişinău, regăţean, în drum spre Bucureşti.

La una din serbările şcolare date în Călăraşi din Basarabia, când colegul i-a întrebat cum se mai împacă cu administraţia română, un ţaran i-a răspuns: «Apoi, Domnule, acum nu prea merge bine încă, fiindcă acei răi dela Dv. şi acei răi dela noi se înţeleg de minune şi-şi bat joc de acei de treabă, fie de la Dv, fie dela noi şi ţare bine ar fi să se înţeleagă şi aceştia de treabă să se unească şi să-i pue la loc pe cei răi».

La urmă am făcut un apel către colegii cari formează elita intelectuală şi morală a societăţii, să caute prin propagandă, prin presă sau prin graiu viu, aşa cum se pricepe un profesor, să ajute Basarabiei a recâştiga încrederea în administraţia românească.

Elementele bune româneşti, am continuat eu, nu trebuie să se alarmeze şi să se gândească la plecare: nu, ele trebue să rămâie, ba încă să mai vie alte elemente bune, ca împreună să ajute la contopirea sufletească a basarabenilor cu cei din vechiul regat.

Atât a fost spus de mine în ce priveşte mersul treburilor din Basarabia.

Nimeni nu m'a contrazis şi nici nimeni n'a mai adaogat nimic din ceiace afirmă Sf. Sa că ar fi spus un profesor din Bucureşti.

Colegul Dobrescu, regăţean, delegatul corpului didactic din Bălţi, nu m'a contrazis, ci a căutat să arate că nu există animozităţi între românii localnici şi cei veniţi de peste Prut.

Prin această afirmare d-l Dobrescu a contrazis afirmările Păr. Scriban în artic. din 30 Martie a. c., unde spune Sf. Sa, că regăţenii de valoare se simt ca în iad în şcoalele conduse de basarabeni.

Afirmaţiunile Părintelui Scriban, în ce priveşte şcoala Eparhială de fete din Chişinău de sub conducerea mea, făcute cu atâta patimă, sunt neadevărate şi inventate din rea credinţă.

Despre articolul din «Opinia Chişinăului» reprodus de Sf. Sa la sfârşitul articolului, ziar lunar condus de trei studenţi, inspirat probabil tot de Arh. Scriban, Vă aduc la cunoştinţă, că întreg consiliul pedagogic, afară de D-ra Scriban, sora părintelui, profesoară la acea şcoală, l-a calificat calomnie la adresa şcoalei (proc. verb. No. 28), rugând direcţia şcoalei a da în judecată pe colomniatori. Consiliul profesorilor dela Facultatea de Teologie a dezaprobat gestul studenţilor prin adresa No. 186.

Redactorii gazetei «Opinia Chişinăului» sunt trimeşi în judecată către parchetul tribunalului Lăpuşna, prin rechizitorul No. 13309/930 din 14/V.

Printr'o scrisoare deschisă eu l-am învitat pe Păr. Scriban să lase şcoala în pace şi se lovească numai în persoana mea, până îşi va potoli setea de răzbunare, ce nu mai are loc în sufletul Sf. Sale.

Sf. Sa şi-a luat rolul biciuitorului, începând cu provincia cea mai blajină — Basarabia şi lo vind mai cu seamă în copii.

După cât ştiu eu, nici un biciuitor chiar din testamentul vechi, nu a atacat copiii, afară de Irod, care dorind a omorî pe Pruncul Iisus, a omorât 14.000 de copii.

Aşa şi Păr. Scriban loveşte într'o instituţie, rănind atâtea suflete nevinovate, pentru a lovi în directoarea ei.

Congresul Eparhial din Chişinău în vederea căruia probabil a pregătit Sfinţia-Sa tot materialul despre mine, s'a indignat de toate articolele Sfinţiei Sale şi a acelei informaţii din «Opinia Chişinăului» inspirată probabil tot de Sfinţia Sa, a dezaprobat cu indignare cele scrise la adresa Basarabenilor în general, şi a şcoalei, ce eu conduc, în special, mulţumind uni din ei lui Dumnezeu că i-a ferit de pericolul mare de avea ca Episcop în Basarabia pe Păr. Scriban. (Este ştiut că congresul Eparhial acum câţiva ani în urmă îl alesese Episcop al Basarabiei, iar guvernul Brăteanu de atunci, cunoscând mai bine calităţile Sfinţiei-Sale, n'a aprobat).

In Şcoala Eparhială de fete din Kişinău, pe care o conduc de doisprezece ani, avem un corp didactic select, cu principii pedagogice moderne, ne înţelegem perfect, nefăcându se nici o deosebire între regăţeni şi Basarabeni. (Pr. V. No. 28).

Toţi membrii corpului didactic şi administrativ, ţinând seamă de turburările nervoase a vârstei la copii şi chiar la adulţi, au reuşit ca şcoala să formeze o familie şi nu o închisoare pentru copii.

Faptul că până în prezent s'au tolerat şi se mai tolerează încă ieşirile nervoase a surorii Sfinţiei Sale, care a ţesut toate intrigile la adresa şcoalei, dovedeşte că la noi în şcoală se ţine seamă cu prisosinţă de tulburările nervoase inerente vârstii.

Aceiaşi procedare a noastră faţă de un elev al seminarului din Edeniţi, îl scandalizează pe Păr. Scriban şi pe colegul Sfinţiei Sale.

Mă ameninţă mereu cu publicarea scrisorii mele, pe care îi rog cu insistenţă a o publica în întregime, căci din ea se va vedea probabil că nu suntem în urmă nici cu pedagogia, nici cu medicina, care trebue să conlucreze pentru formarea viitorilor cetăţeni.

Cu aceasta termin, anunţând că am prea mult de lucru în şcoală şi în societate, ca să mai răspund la toate aberaţiile Sfinţiei Sale, izvorâte dintr'o mentalitate specifică familiei (aceia de a se crede superiori tuturor din jurul lor) cu principiile religiei creştine.

Dr. Elena Alistar—Romanescu.

Şi acum să grăim şi noi

Biata doamnă Alistar dela început o ia cu minciuna. Cum «niciodată în viaţă n'a afirmat că lucrurile în Basarabia merg nu cum am dori numai din cauza celor de peste Prut, când asta e vorba de toate zilele a dumneaei? Am fi datori, să luăm de bune cuvintele sale, dacă ar fi o vorbă de o singură dată şi deci nu poate face dovadă. Dar biata doamnă nu are altceva de vorbit în astfel de materii. Capul său este atât de sărac, atât de puţin se pricepe a spune ceva, încât a luat şi ea o vorbă şi îi tot dă cu aceasta, că răul din Basarabia e din pricina celor de peste Prut. Vrea numaidecât să se afle în mijlocul adunărilor şi să i se audă glasul. Nu cumva să treacă adunarea şi să nu i se audă graiul, ca să ia lumea cunoştinţă că este la Chişinău o strasnică directoare. Dar ce să faci dacă nu are ce spune?

Capul coanei Alistar nu este cap care să-i dea idei de spus altora, că nu are ce spune. De aceia a luat şi ea de coadă, că cei de peste Prut sunt de vină de relele din Basarabia şi cu acestea îşi ţese cuvântările sale.

N'a spus aşa? N'a grăit la Turnu-Severin în felul acesta?

D'apoi la Bucureşti, la marea adunare strânsă la începutul lui Martie de soc. «Cultul Patriei» n'a vorbit tot în felul acesta? A avut altceva de spus decât că regăţenii sunt de vină de câte păcate sunt în Basarabia? Poate că tot regăţenii or fi de vină că acolo sunt directoare care înlesnesc şcolăriţelor copiatul la examene de diplomă şi. când prezidentul comisiunii le prinde (pe directoare, nu pe şcolăriţe), încep să plângă?

Eu am citit în «Universul» dările-de-seamă despre ce a vorbit fiecare la marea adunare «Cultul Patriei» şi ştiu că am citit şi despre graiul coanei Alistar, că a dat vina tot pe noi despre ce e strâmb în Basarabia. Ba ştiu încă şi ce nu s'a tipărit la ziar, ştiu şi ce a vorbit coana dofto reasă Elena Alistar în culise, slăvirea pe care o aducea d-lui Stere, în mijlocul părerilor protivnice ale celor de faţă.

Şi unul din cei de faţă care e un colonel, a venit şi mi le-a spus, scârbit de ce a auzit din graiul dumneaei şi zicându-mi: Bine-i faci!

Doar sunt oameni care au auzit-o şi care au venit şi ne-au spus fără să-i tragă nimenea de limbă şi fără să aibă vre-o fărâmă de interes în această pricină.

Iaca, aşa se poticneşte numita doamnă, chiar dela începutul răspunsului său, pe care voia nu maidecât să-l vadă pe paginile noastre.

De acolo, numita cocoană o ia la vale, pentru a-şi arăta meritele sale naţionale. Mai întâi însă, e o chestiune lungă în ce se cuprind meritele sale personale şi vine vremea să vorbim despre toate; iar al doilea nu de aceasta e vorba. E vorba de tragerea unor încheieri din fapte mai mici, din amănunte ale vieţii, căci acelea dau trăsătura lucrului unui om, nu trâmbiţările de zile mari.

«Mi-am făcut studiile în vechiul regat», zice numita cocoană, în înşirarea meritelor ei.

Care studii, întrebăm noi? Cele de preoteasă nu. Pentru ce-i trebuia ca preoteasă, dumneaei a studiat sub Ruşi. Deci nu e vorba de aceste studii.

Dacă o trăgea inima să mai studieze şi peste acestea, de ce nu a studiat sub Ruşi?

Dumneaei vrea să vorbească se vede de medicina dela Iaşi. Dar a studiat-o dumneai acolo cu adevărat, ori mai mult a strigat «Ura România»?

Lumea ţine minte la Iaşi pe cocoana zvăpăiată, gata cu mâna pe steag ca să vedem noi ce soi de patrioţi avem peste Prut.

Bine, dar dumneaei are titlu de medicină.

Dar nu se cunoaşte, că din ceiace ştim noi despre higiena dela Şcoala Eparhială, şi aceştea i-a mers buhu. Insaşi o profesoară, care a predat în Chişinău şi acum locuieşte în Iaşi, mi-a spus, în luna trecută, că s'a îngrozit de higiena dela Eparhiala. Vine vremea să scriu amănunte şi despre aceasta. Dar vezi, câtă vreme lucrurile sunt aşa, te întrebi: ce mai spune cocoana aceasta de studiile ei din vechiul regat, fiindcă, dacă Domnul Hristos spune: din faptele lor îi veţi cunoaşte pe dânşii», tot aşa din fapte nu se văd studiile cele din vechiul regat ale coanei directoare.

O fi având hârtie la mână că e doctoreasă în medicină. O fi având, nu zicem ba, că altfel n'ar iscăli Dr., dar o întrebăm dacă acela e doctorat cu frecvenţă de mulţi ani, cum e la medicină, dacă e cu examene, cu teză, ori e doctorat numai *honoris causa*, doctorat de război? Văzând cât de tare e cocoana în treburi de higienă în propria sa şcoală, ne vine a crede că şi acesta e doctorat patriotic.

In al treilea rând, cocoana spune că eu am atacat şcoalele din Basarabia.

La aceasta răspund că nu e adevărat. Eu n'am lovit cu nimic nici în facultatea de teologie, nici în seminariul din Chişinău, nici în cel dela Ismail, nici în cel dela Edineţi, nici în Liceul «Alexandru cel Bun» din Chişinău. Scrisul meu priveşte stări de ici şi de colo.

Crede că am scris pentruca să lovesc în dumneaei. Eu însă n'am pomenit de numele dumneaei. Dar am pomenit după ce dumneaei s'a agăţat de mine la Turnul Severin, după obiceiul arătat al domniei sale că «regăţenii sunt de vină», fiindcă, după cum, de asemenea, am aratat, biata cocoană vrea să se afle în treabă, să ia lumea seama la ea, dar altceva nu ştie să spuie, că n'o duce capul cel cu studii multe.

Acum ascultaţi ce-o duce capul:

Eu am scris, ca să lovesc în dumneaei, fiindcă sora mea a ameninţat în cancelaria şcoalei că o va da la ziar.

Dar nu se vede unde sora mea a dat-o la ziar, fiindcă eu nu sunt sora mea. Bănuiala că eu ştiu isprăvile coanei Alistar dela sora mea, ori că aş fi îmboldit de ea să scriu, sunt fără temei, fiindcă eu ştiam ce e la Eparhiala înainte de a fi sora mea la Chişinău şi înainte de a călca eu acolo. Şi acum se vede că sunt o mulţime de inşi care-mi spun despre treburile coanei Alistar, cu mult mai mulţi decât ar fi sora mea. Eu, în cele dintâi drumuri ale mele la Chişinău, am spus odată d-lui *Pelivan* în treburi despre ce lucruri urâte sunt înştiinţat, despre întâlnirile dintre şcolari şi şcolăriţe şi că, îndată ce m'oi încredinţa acestea şi pun mâna pe condei, pentrucă eu înţeleg să lucrez în Chişinău şi astfel de lucruri nu se pot îngădui pe temeiul moralei creştine.

Deci nu aveam eu nevoie de sora mea ca să mă înştiinţeze despre acestea, fiindcă este în grijile mele obişnuite a urmări ce se petrece în ţară şi peste graniţă.

Adevărul este că sora mea n'a pus mâna pe condei cu nimic, ci coana Alistar a pus în vorbă fiinţa ei, asta înseamnă că dumneaei se leagă de oameni, ca boala de om sănătos, cum s'a legat de mine la Turnul Severin. In nr. dela 4 Mai a. c. al ziarului pomenit *Bessarabskaia Pocita*, a adus vorba de sora mea, şi atunci iată că nu sora mea a scris de dumneaei ci dimpotrivă.

Dar fapta mai grea nu e asta ci ce pricină a avut sora mea să ameninţe în cancelaria şcoalei că «va da la ziar»? Ea a mai fost profesoară în Cernăuţi şi n'a avut ciocniri cu nimenea şi n'a ameninţat pe nimenea. Străină în oraş, deci fără să se poată propti pe cineva, între oameni cari stau ciotcă unul lângă altul, ca să fie împotriva regăţenilor, cum să îndrăsnească ea să ameninţe? Doar e primejdios să te pui rău cu oameni care îndată se fac ceată împotriva ta?

Trebuie să fi avut ea ceva de a stârnit-o din cale afară dacă a ameninţat. Se vede că a găsit la Chişinau la Eparhială altfel de lucruri decât cele dela Cernăuţi, dacă a trebuit să şi iasă din sărite.

Deci până ce coana Alistar nu limpezeşte punctul acesta, treaba nu e lămurită. Şi oare ce o fi păţit sora mea e cumva o închipuire numai a ei? nu o fi ceva de care se mai încurcă şi alţii la Eparhiala?

Cu aceasta am isprăvit de răspuns numai la o pagină din cele patru şi ceva ale manuscriptului coanei Alistar. Deci fiindcă nu avem loc pentru toate fiindcă noi avem încă multe de spus, fiindcă poticnelile cocoanei sunt mai cu seamă în paginile următoare, unde ar vrea să solidarizeze pe preoţii din Basarabia cu faptele ei, noi ne oprim acum aici şi urmăm cu răspunsul nostru în data viitoare. Are cocoana şi de aici de rumegat destul şi să nu-i facem prea rău dându i prea multe de înghiţit.

Arhim. SCRIBAN

Informaţii

Din ţară

M. S. Regele Carol II. In noaptea de Vineri 6 spre 7 Iunie a. c. a sosit în Bucureşti, A. S. R. Principele Carol. După o absenţă de aproape 5 ani, acum când ţara avea mare nevoie de o mână puternică, de un suflet înalt de o minte înţeleaptă pentru conducerea Ei, a venit ajutorul trimis de Dumnezeu, pentru mântuirea ţării noastre.

Acum, când Fiul Ţării este împuternicit cu titlul de Carol II, Rege al tuturor Românilor, se cuvine să înălţăm sufletele către Cel Atotputernic să-I mulţumim de grija ce a avut-O de noi, iar M. S. Regelui Carol II să-I strigăm: *Intru mulţi ani Stăpâne!*

Nici rusaliile nu mai au cinste. După ce toţi şi-au luat acum obiceiul de a călca Duminica, iată că şi o Duminică deosebită, ca cea a Rusaliilor nu se bucură de mai multă tăcere. In Universul dela 5 Iunie a. c. citim că Asociaţia generală a conducătorilor de lucrări publice din România îşi va ţinea adunarea sa generală Duminică 8 şi Luni 9 Iunie, la ceasurile 9 dimineaţa, în Palatul Ministeriului Lucrărilor Publice. S'a pornit molima şi n'o opreşte nimenea. Dar aci este vinovat şi Ministerul Lucrărilor Publice, pentrucă pune la îndemână o clădire a Statului, care-şi are o religiune, pentruca o asociaţiune să poată călca o rânduială a acelei religiuni. Nu se adevereşte că nici organele Statului nu se mai ţin de ceiace este temelia statului?

COLŢUL VESEL

D-lui I. Constantinescu—Stejar

Observ — mă ierţi? un singur lucru
Că nici în scris nu te dezici
Căci eşti întocmai ca stejarul
Inalt, ce face roade mici

FUIOR (14-a urmare)

Sau pasăre măiastră... Mai mult: o arătare;
In viul nopţii, — umbra cea rea...
Fuior *Te dovedesc!*
P. Vârc. *Mă voiu preface 'n zâna întinsului ceresc.*
Fuior *Zadarnic...*
P. Vârc. *Vicleşugul meu n'o să te doboare?*
Sunt pajiştea 'nsorită cu ierburi şi cu floare
Mireasma lor te-alină, te 'mbată 'n dulci fiori
De vis şi aţipire... pe nesimţite, mori...
Fuior *Nu! Nu! rămân ca stânca din nesfârşit de ape*
Ce o 'mpresură vârtejul ameţitor s'o sape
Şi 'mi râd de neputinţa furtunei... Ce mai vrei?
P. Vârc. *Mă voi preface 'n fulger şi 'n trăsnet ca să piei...*
Fuior *Te lauzi?*
P. Vârc. *Cu adevărul...*
Fuior *Nici când nu mă 'nspăimântă.*
P. Vârc. *Tu, ai puteri?*
Fnior *Intreabă baltagul, ce cuvântă;*
De câte ori în purpur de sânge a fost scăldat
(îl cumpăneşte) E greu în mânuire; reteză minunat;
N'ai capete o sută cât poate 'nfluturare
Să deslipească lacom...
P. Vârc. *Frumoasă avântare!*
Fuior *Credeai că-mi stă puterea în taur sau gândac?*
Nuu! Ci 'n credinţa sfântă că-ţi voiu veni de hac!
Fărâmi... fărâmi te-oi face...
P. Vârc. *Ti ai întrecut măsura.*
N'aş fi crezut cumplită să-l umple pe om, ura...
De mi-ai cunoaşte truda şi gândul, n'ai mai sta
Cu gând de vrăjmăşie..
Fuior *(cu dispreţ). Motan smerit... hai-da!*
P. Vâre. *Menit...*
Fuior *Ai vre-o menire?*
P. Vârc. *In lumea 'ntreagă: Luna!*
Să 'nlătur viclenia ei, să-i înfrâng minciuna
Să-i smulg puterea, taina, cu care-ar domina
Pământul niciodată nu l-ar mai subjuga...
De-ajuns nu vi se pare în cer măreţul soare?
Fuior *Dar pentru suflet Luna, e nimb, ni-i sărbătoare.*
P. Vârc. *Cum, nu 'nţelege oare feciorul de 'mpărat*
Că raza lunii ţese, tiptil şi furişat
Că lacomul păianjen, un borangic în fire
Că 'n plasa ei sugrumă şi doruri şi simţire?
C'argintul ce-l aşterne pe cale i momitor
Capcană 'n desnădejdea învinşilor ce mor!
Sunt un păţit... mă crede! nu-i basm, odinioară
Aveam copilă: Vraja, *puterea ce 'nfioară*
Pe-oricine;—ce desmiardă şi-alină orice chin;
Puterea ce preschimbă un vifor, în senin
Şi mersu 'n stat... minune: vrăjmaşii, în prietini
Cu vraja chiar şi-un munte-l înduioşezi şi-l cletini
Înşelătoare Luna, mi-a smuls-o... m'a furat!
Nici astăzi nu am dreptul să-mi iau ce mi s'a luat?
Ştii tu ce 'nseamnă Vraja alăturea? Iţi pare
Că Vârcolacul poartă o nouă 'nveşmântare
Ce Feţi-frumoşi... Ce Prâslea... Ce Cheleş cel-Voinic
Şi soarele că i soare în faţa lui, nimic
Ar fi... Fără de Vraja,—din falnic, ce rămâne?
Priveşte-l: Căpcăunul ce latră ca un câine
Priveşte-l: Măgăoaia, sau, spunei Sgripţuroi
Un slut, un făr' de seamăn în lumea dintre voi...
In ceruri duc o luptă prin veacuri călătoare
M'amestec eu în ceartă pământească, oare?
Fuior *Oricând! Să spună numai fântâna din răscruce*
In care-ascuns de veacuri ceri bir şi iţi aduce
Pe an, cea mai frumoasă fecioară dintr'un sat
Să spună...
P. Vârc. *Nu.*
Fuior *Să spună Castelul blestemat*
In care Cosânzene dorm somn de vecinicie
Iar Feţii ce 'ndrăznit au din farmec să le 'nvie
Intrânţi, în stâlp de garduri, cât poate nici nu 'ncap
Las tigva... Plânge parul, auzi? că n'are cap...
(se-aude parul: vreau cap, cap, cap...)
P. Vârc. *N'am vină...*
Fuior *N'ai vină? De vină-i Luna doară?*
P. Vârc. *Chiar ea, c'ascunde Vraja în orişice fecioară*
Nebun de frământare, la pândă mă trudesc
Intr'ânsele,—comoara mea Vraja s'o găsesc.
Voevoade, lasă visul şi clipa de beţie
Căci Luna 'nseamnă farmec, dar şi neomenie
Eşti liber azi, puterea ţi-o 'ncerci cu cine vrei
Dar mâine, «mâine»-i groasnic că vei fi robul ei...
Intoarce te din cale şi prinde 'nvăţăminte
Frumos îţi e avântul şi patima fierbinte
Trăeşte-ţi viaţa dată în tihnă şi uşor
Inaltul, te momeşte c'un raiu amăgitor
Intoarce-te... departe e ţara ta uitată.
Logodnica, te-aşteaptă de mult, îndurerată
Priveşte 'n amintire... (se vede chilia Lăcrămioarei*)*
Acolo 'n turnul ei.
In cămăruţa strâmtă, te-aşteaptă ca s'o iei.
O vezi? E Lăcrămioara... albaştrii ochi te cere
Şi sufletul dintr'ânsa şi marea ei durere
Cosiţa ei bălană, de veghe chipul supt
O vezi?
Fuior *O văd! Dar totuşi eu am venit să lup!*
P. Vârc. *Priveşte cum desface din lacr'a ta năframă*
Trei picături de sânge... Le vezi?
Fuior *Nu iau în seamă!*
Ce-aduce Viitorul, nu ştiu, sunt oţelit
Nu şovăi... dacă 'n luptă învingi s'au cad zdrobit
P. Vârc. *Şi iată lângă dânsa* Graiu Dulce *o mângâe*
Şoptit...'l îndepărtează, el, vrea să mai rămâe
Imi pare c'o iubeşte...
Fuior *Nu! Minţi! Eu o iubesc*
Ci haide-odat' la luptă căci simt că 'nebunesc
P. Vârc. *Nu te iuţi, o clipă, ca să mă urc spre nară*
(se sue pe-o scară să intre în nara Vârcolacului)
Şi ţi fac semn când sunt gata...
Fuior *Ci, haide-odată, fiară!*

ICOANA IV-a

(La curtea lui Albastru Impărat, Vălurel, Bălăioara, fugari)

Vălurel *Ţipenie pe cale... n'ai teamă...*
Băl. *Te ascult.*
Văl. *De curţile lui Galben ne-am depărtat de mult*
Şi oastea lui trimisă fugarii să-i găsească,
De ne-ar eşi în cale şi n'ar să bănuiască
In noi: Pe Val copilul voios neastâmpărat
Cu scumpa lui comoară...
Băl. *Taci s'a apropiat...*
— va urma —

Tipografia „Corpului de Jandarmi" Bucureşti.

BIBLIOTECA CENTRALĂ a „ASOCIAŢIUNII" SIBIU

CULTURA POPORULUI

Iubeşte-ţi neamul, limba şi moşia.

PREŢUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învăţători, preoţi, studenţi şi săteni 200 Lei
« autorităţile săteşti . . . 300 «
« instituţii particulare şi de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZA-TE ŞI VEI FI: VOEŞTE ŞI VEI PUTEA"
C. A. ROSETTI.

Director: Generalul NICOLAE PETALA | REDACŢIA, STR. REGALA Nr. 16 Sec. I | BUCUREŞTI, 22 IUNIE 1930 | ADMINISTRAŢIA STR. REGALA Nr. 16 | ANUL X, Nr. 330 Apare în fiecare Duminică

Fapte Regeşti

In mulţimea ştirilor care, în curgere de o săptămână, au eşit la iveală cu privire la noul rege al României, noi n'am putut urmări totul. A fost aşa de mult, noutatea a fost aşa de mare, încât atâtea suflete în tresăltare au avut de povestit lucruri, care erau prea multe pentru a putea fi cuprinse toate.

1. Iată unul care ne-a scăpat, pe care-l găsim pomenit de altul, căruia însă nu i-a scăpat.

E vorba de vederile Regelui Carol II în ce priveşte cinstirea Duminicii.

Unde a spus Majestatea Sa cum simte şi ce crede în această materie, n'am aflat, dar găsim fapta mărturisită în ziarul *Cuvântul* de la 16 Iunie a. c., prin condeiul d-lui *Nae Ionescu*. A fost vorba, se vede de vreo poftire făcută Majestăţii Sale pentru ziua Duminicii, de vreo lucrare, în fruntea căreia să fie şi Majestatea Sa. La aceasta însă, noul rege a răspuns:

— Eu Duminica nu lucrez.

Cu cine s'a întâmplat aceasta, în ce împrejurare, despre care lucru, sunt fapte care trebuiesc lămurite de acum înainte. Dar chiar dacă nu ştim mai multe amănunte în acestea, ne ajunge să aflăm, că Majestatea Sa priveşte cu ochi răi călcarea Duminicii şi pentru noi aceasta este destulă pricină ca să ne bucurăm. Noi am scris zilele acestea pentru altă tipăritură (pentru revista Sfântului Sinod, *Biserica Ortodoxă Română*) despre ţinuta Regelui Carol II în treburile religioase, iar această veste vine acum ca o întărire a celor scrise mai nainte. In adevăr, e o mărturisire despre sufletul său, că ţine la aşezămintele şi rânduelile religioase şi nu vrea să le vadă încălcate. Este întocmai ţinuta bunicului său, cel cu: «Nimic fără Dumnezeu», regele de fericită amintire Carol I, despre care am scris în nr. trecut şi am urat noului rege să calce în aceleaşi urme. Iată că, la depărtare numai de câteva zile, Carol II se află pe urmele vrednice ale lui Carol I şi este pentru noi o mare bucurie să băgăm-de-seamă aceasta.

Fapta aceasta a regelui nu trebuie trecută cu vederea ca un amănunt oarecare. Biata Duminică a ajuns a fi atât de batjocorită în Ţara Românească, chiar de organele autorităţii, aşa de mult ea nu mai este cinstită ca zi a Domnului, aşa de des toţi boxagii de peste graniţă sunt puşi să se bată cu boxagii de ai noştri tocmai în zile de Duminică, încât îţi vine să zici că ne aflăm în faţa unui complot împotriva zilei Domnului. Parcă toţi s'ar fi înţeles s'o desfiinţeze. Oamenii noştri, care sunt totdeauna cu ochii la străinătate şi sunt gata de a urma ca orbii orice urăţenii de acolo, ca, de pildă, concursurile de frumuseţă, totuşi, în laturea aceasta, nu vor să bage-de-seamă că străinătatea are Duminica în mare cinste şi că acolo nu te poţi juca cu încălcările asupra ei.

Noi am privit totdeauna scârbiţi spre starea aceasta şi totdeauna, până în clipă de faţă, am scris împotriva ei, şi aici şi în multe alte tipărituri.

De aceia, faţă de o îmbolnăvire atât de întinsă, când parcă a perit ştiinţa că mai este o zi de Duminică şi că ea trebuie ţinută ca Duminică, nu ca orice zi de lucru, — este mare lucru că însuşi regele vine şi spune verde «Eu nu lucrez Duminica», adică: «Să mă lăsaţi în pace cu lucrul cel de toate zilele! Pentru aceasta sunt cele şase zile ale săptămânii. Duminica, dacă o fi de făcut ceva, fac eu altele, cele ce se potrivesc cu numele acestei zile.

Ce vorbă mare şi ce bună faptă şi ce palmă pentru atâţia călcători ai sfinţeniei Duminicii! De aceia ni s'a părut că nu e bine să trecem peste ea, ci s'o însemnăm aici, ca cuvânt de înaltă învăţătură pentru mulţi călcători de sus şi de jos ai vechilor şi sfintelor rânduieli.

2. Dar aceasta nu e totul, ci iată o faptă nouă, care merită descusută cu toată duioşia. Este vorba de cinstirea Mamei Voevodului Mihai cu numele regesc de «Majestate».

Poporul românesc are pe mama Voevodului nostru în mare cinste, ca pe o femeie care a suferit, care e o bună mamă, un suflet credincios şi care şi trece viaţa cu treburi de cinste şi de cuviinţă. Ea a fost pilda unei vrednice vieţi casnice şi o mamă care se aruncă cu tot simţul de jertfă la creşterea copilului Ei. In inima Ei, poporul românesc avea o bună nădejde pentru creşterea fiului care va sta odată pe tronul României.

Dar în schimbarea petrecută la noi cu suirea noului rege pe tron, lumea avea în grijă că oare ce se va face cu Principesa Elena? Poporul o iubea şi o iubeşte şi voia să audă numai bine de ea şi că nu are nicio supărare. Şi iată că, în timpul acestor întrebări, vine fapta regească de cinstire şi din înaltul tronului pentru vrednica femeie. Ea nu este amărâtă cu nimic, ci i se mărturiseşte dreptul de a avea cinstea regească. I se dă dreptul să fie împodobită cu numele de «Majestate», ca reginele. Deci şi aceasta e o faptă care trage frumos în cântarul lui Carol II, pentru a vedea sufletul său înalt.

3. Dar la acestea se mai poate adăoga a treia faptă.

După simţirea omenească de rând, când ai suferit multe dela alţii, cum a suferit regele nostru, ca să fie nevoit să plece din ţară, se ridică în sufletul omului pornirea de răzbunare. Nu poţi să nu fii mâniat pe cel care ţi-a făcut rău. Trebuie mare înălţime de suflet să treci peste aceste micimi şi să nu te scobori la răzbunări. Aceasta însă nu e o trăsătură măreaţă pentru om şi mai cu seamă nu e de cinste pentru omul de sânge subţire şi de treaptă înaltă. Omul de sus, mai bună pildă dă când e cu suflet larg şi trece peste acestea. Aşa e şi creştineşte, să răsplăteşti răul cu binele.

Regele Carol II a spus-o în Marea Adunare Naţională dela Rusalii, că nu are de gând să se răzbune pe nimenea. Lipsa unei astfel de simţiri de ură trebuia cuprinsă în faptă. Şi iată că regele a făcut o şi pe aceasta. A hotărât să se ducă să facă rugăciuni la mormântul lui Ion I. C. Brătianu, cu care nu s'a aflat în bune legături şi din pricina căruia a trebuit să-şi ia toiagul pribegiei. Ca o dovadă că nimic din scăzămintele omului care urăşte nu se află în sufletul său, Regele Carol a luat o hotărâre care-l acopere de strălucire: a merge cu inimă duioasă la mormântul celui dela care a avut mâhnire.

E o faptă măreaţă, vrednică de un rege. Ea îi cinsteşte puterea la care a ajuns şi împreună cu celelalte, dă acestui popor chezăşia că, prin domnia Sa, ţara se află pe mâni curate, duse de un suflet, cinstit, sănătos şi frumos luminat de darul lui Dumnezeu.

Arhim. SCRIBAN

Să trăiţi Majestate!

Bine aţi venit Majestate! Cu câtă frământare sufletească şi cu cât dor arzător Te aştepta poporul! Ai venit.

Noi ne bucurăm şi-Ţi dorim mulţi ani fericiţi în conducerea poporului român, cu care ai suferit în vremea războiului, cu care ai plâns în clipele de bejenie şi cu care te-ai înveselit în clipele senine. Venirea Ta a spălat lacrimile familiei Regale şi lacrimile întregului popor român.

Gazeta noastră «Cultura Poporului» a scris frumos despre Majestatea Voastră ori-de-câte-ori—pe vremuri—arătai Ţării că-ţi pui sufletul curat pentru fericirea poporului Tău. «Noi, Te salutăm şi Te îmbrăţişăm cu însufleţire, «căci ne eşti drag», întocmai cum Li-ai fost drag flăcăilor dela Rovine şi vulturilor ostaşi dela Mărăşti, Oituz, Valea Jiului, etc. Cum să Te uităm, Majestate, când ţi-ai călit sufletul regesc la focul naţionalismului român la focul culturii româneşti? Cercetaşii români Te au în suflet». Poporul român se încrede în Tine.

Găsim prilejul nimerit, ca în pragul proaspetei Tale domnii, să-ţi amintim sfaturile înţelepte ale Regelui Ferdinand, sfaturi pe cari le-ai primit cu încredere în ziua de 3 Octomvrie 1915, când Ţara îţi serba majoratul:

«Iubite Carol,... pentru tine sunt larg deschise porţile unui viitor plin de nădejde şi, să sperăm, şi de izbândă.

Totuşi, timpuri grele de furtună au însoţit ajungerea ta la vârsta de azi şi în inima ta caldă pentru Ţară, acest an a lăsat impresii adânci şi multe învăţăminte ai putut trage din uriaşa dramă ce se desfăşoară în jurul nostru...

Nu pot să te sfătuiesc îndestul să ţi îndeplinieşti cu sfinţenie datoriile tale către Dumnezeu, către Ţară şi către tine însuţi...

...Nu uita niciodată că un Rege trebuie să fie întâiul servitor al Statului, şi deaceea Poporul poate cere ca el să fie pildă în îndeplinirea datoriilor sale; aminteşte-ţi că un exemplu rău dat de sus poate să ducă un Stat la peire.

In toate Statele moderne Constituţia a creiat Suveranului o poziţie excepţională. El nu este responsabil de actele de guvernământ, are însă pentru actele sale o răspundere morală foarte grea faţă de Dumnezeu, faţă de sine şi faţă de Ţară şi de istorie... Mereu la strajă, un Suveran trebue să vegheze cu gelozie ca prestigiul Ţării să fie păstrat sus şi neştirbit; însă el nu se poate lipsi de sfaturile consilierilor Tronului, căci ei sunt organul de transmitere al păsurilor, al aspiraţiunilor şi al voinţii Poporului. A le cunoaşte, a le împărtăşi şi a se identifica cu ele, este una din cele mai înalte datorii ale unui Suveran... Eşti iubit de popor, păstrează dragostea ce ţi poartă; dar în toate actele tale nu uita niciodată că mai lesne se pierde decât se câştigă iubirea şi încrederea unui popor».

Aşa, Majestate, Domnia Ta să fie încununată cu laurii unei domnii desăvârşite, pentru fericirea scumpului Tău popor, al cărui suflet bate pentru Tine... Au curs lacrimi regeşti... S'a frământat poporul, dar venind, ai adus Ţării nădejdi pline de izbândă pentru care Poporul Iţi strigă cu mulţămire şi însufleţire:

Să Trăiţi Majestate!

N. C. Munteanu—Muntmarg

Pentru ce suntem în urmă

(Politica şi cultura)

Am arătat în articolele trecute două din cauzele, care ne fac să fim tot în urmă faţă de alte popoare. Până când nu vom porni la îndepărtarea şi distrugerea acestor cauze, (întunericul în pătura de jos — *analfabetismul* — şi desinteresarea şi chiar dispreţul ce au aşa zisa pătură cultă faţă de cartea şi tipăritura românească), în zadar vom face propuneri, vom întocmi statistice şi vom scrie articole arătând starea înfloritoare de cultură din ţara noastră. Până atunci vom rămânea tot cu răul, care creşte în toată voia lui din an în an, ne oferit de nimeni, uneori chiar ajutat de unii dintre noi pentru atingerea unor interese personale sau de partid.

Politica cu tot şirul ei de rele mai ales dela războiu încoace în loc să ajute la aşezarea temeliei României Mari clădită cu sângele a 800.000 eroi morţi pe câmpul de onoare, mai mult impiedică şi chiar strică ceeace au făcut unele personalităţi eşite din sfera politică, sau cari n'au fost cuprinşi de această patimă ce a cuprins aproape pe toţi cetăţenii din ţara noastră.

Avem personalităţi, dintre care faima unora de mult a trecut hotarele ţării noastre. Am avut şi avem oameni de ştiinţă ce sunt mai cunoscuţi peste hotare de cât la noi în ţară. — Am avut şi avem savanţi cu renume mondial cari aparţin umanităţii însăşi nu numai nouă Românilor, dar cari stând departe de luptele politice, nefiind înscrişi în nici un partid politic, au fost oameni împiedecaţi în desfăşurarea activităţii lor, pentru binele neamului nostru. Căci pe lângă politica cinstită, pe care prea puţini oameni o urmează în ţara noastră, — politica folositoare nu individului nici partidului, ci ţării întregi, politica creatoare de energii şi valori, mai este şi o altă politică aşa zisă de căpătuială, de interes ce ţinteşte mai întâi interesul personal şi apoi interesul ţării.

Această politică creiază pseudo oamenii de ştiinţă, pseudo-valori în diferite ramuri, pseudo-savanţi sau oameni de cultură ce n'au nici o activitate în trecutul lor, decât aceea de a fi fost mari electori sau mari oratori politici. Ajungând la putere cu titluri de «specialişti, îndrumători sau consilieri tehnici, culturali, economi etc.» uită de unde au plecat, uită chiar de aceia cari le-au dat votul, şi n'au alt scop de cât să se căpătuiască indiferent de felul şi modul cum vor lucra.

Deaceea am văzut oameni politici puşi în locuri înalte, ce n'au nici în clin nici în mânecă cu situaţia pe care o ocupă. Deaceea am văzut înlăturându-se oameni, cari meritau să fie acolo pentru progresul şi cinstea ţării întregi, pentru ca în locul lor să fie puşi pseudo oameni de ştiinţă şi cultură.

Ce activitate desfăşoară aceşti domni «specialişti», ce urme vor rămânea după plecarea lor din fruntea instituţiilor în care au fost puşi, e lesne de închipuit.

Iată ce scrie fostul prim ministru A. D. Sturza într'o scrisoare adresată savantului cu renume mondial Dr. V. Babeş: «Mi s'a procurat dovadă pipăită şi necontestabilă că munca ştiinţifică este aceea care dă naţiunilor *putere, vitalitate şi renume.* Bărbaţii cari se ocupă de politică, rămân în genere obscuri, dacă nu iau un loc cert în sferele înalte ale cunoştinţelor şi cercetărilor omeneşti. Ce sunt oamenii politici în faţa oamenilor de ştiinţă, — nişte pitici cari, cele mai deseori strică în loc să edifice».

— Iar Dr. V. Babeş într'un articol scrie: «Aceşti arivişti ajunşi la putere, făcându-se slugi devotate ai puternicilor zilei, au fost ridicaţi drept recompensă pe rând de diferitele partide politice la cârma afacerilor obsteşti, exasperând ţara prin legile şi dispoziţiunile nepregătite, ineficace şi incapabile şi în mare parte îndreptate în contra sănătăţii publice, învăţământului şi stării economice ale ţărei. Insă România Mare posedă şi adevăraţi oameni de ştiinţă, puşi de providenţa românismului temelia necesară ştiinţifică, pentru a clădi pe această temelie edificiul măreţ al României Mari, astfel cum a fost concepută de lumea civilizată, asigurând cetăţenilor ei puterea, vitalitatea şi cultura, şi prin aceasta scopul suprem al statului modern: — *fericirea. Omului de ştiinţă, pentru a ocupa locul ce i se cuvine în conducerea ţării, nu-i lipseşte decât timpul pentru a-şi câştiga partizani şi influenţa.*

Politicianii afirmă că oamenii de ştiinţă sunt prea pretenţioşi, că cer prea mult dela stat pentru regenerarea neamului românesc. «Insă statul nu va putea obţine nici odată rezultatul dorit, decât cu ajutorul omului de ştiinţă, *pe când politicianii persecută oamenii de ştiinţă*, pentru a pune în locul lor clientela politică, care în schimb garantează politicianilor putere şi deci implorarea ţării. Aceasta este poate crima cea mai mare a politicianismului.»

Ar fi zadarnic să mai amintim de personalitatea, renumele şi activitatea savantului Dr. V. Babeş.

G. I. Marinescu

Pe drumul păcii

Ministrul afacerilor străine al Franţei Dl. Ar. Briand, cântăreţul seducător a binefacerilor păcii «viitoare» din cetatea Genevii, a trimis guvernelor europene un memoriu asupra federalizării statelor bătrânului continent.

Ideea aceasta ce ameţeşte ca un vin sufletele dornice de linişte nu e nouă. Dorinţa de pace a preocupat veacurile e-adevărat însă, fără ca să s'ajungă până astăzi la realizarea ei.

Strădaniile acestea de copleşitoare generositate au pornit întotdeauna din Franţa dospită în drojdiile revoluţionarismului şi instalată comod pe sânii călduroşi ai democraţiei.

Mărturisim emoţionanta cutremurare sufletească pe care ne a produs-o acest memoriu născut din entuziasmul tineresc al D-lui Aristide Briand.

Numai că, iertaţi să fim, nu prea credem cu totdinadinsul în putinţa realizării ideii sale îmbătătoare.

Oare, cum să se'nstăpânească pacea, în atmosfera ce colcăe prevestiri funeste, a bătrânei Europe?

In vremea în care memoriul D-lui Briand se făcea citit de conducătorii politici al popoarelor, în Italia, Duce le Musolini dădea un aspru şi neliniştitor răspuns prin discursurile sale războinice.

In vremea în care după meditaţii trudnice guvernele pregăteau răspunsurile lor, Ungaria contelui Bethlen în ziua de 4 Iunie s'a declarat îndoliată şi contra actualelor tratate ce reglementează harta geografică a continentului nostru.

Iată, aşa dar, ramura de măslin aruncată încrezător de Dl. Briand popoarelor, din primele zile tăvălită în nămolul egoismului ce nu-şi vrea crezare decât sie-şi.

Vinovaţi sunt cei pe care în fiecare revărsare de zi nouă îi aşteaptă la poartă automobile luxoase.

Mulţimea—această comoară păstrătoare de blândeţe ce iartă, vrea pacea pentru ca să poată trăi.

Să i se dea.

Dar înaintea memoriilor frumoase şi încântătoare toţi să şi plece genunchii, împăcându-se cu ceeace destinul le a dat, reparând astfel justificate drepturi istorice prea multă vreme nesocotite.

Să coboare toţi în mijlocul pruncilor — conducătorii de mâine—şi să le verse în suflet religia păcii.

Crescând pruncii, în religia aceasta, ce se face cu-atât mai dorită, cu cât e prea departe, pacea va zâmbi stăpânitoare'n larg de zări.

Deocamdată...

Pe drumul păcii a pornit bătrâna Europă, ducându-şi de mână copiii neastâmpăraţi, ce dau să se certe şi se oţărăsc a bătaie.

Totuşi pe drumul păcii mergem.

Constant. Onu

Cugetare

Deosebirea dintre *politică* şi *politicianism* este ca aceea dintre otrava folositoare corpului— şi toxicul vătămător trupului.

Cridim

Pentru România

Din Illustration la 7 Martie 1917

Doamna *Lahovary*, soţia Ministrului României la Paris, a înfiinţat aici sub patronajul *M. S. Reginei Maria*, graţioasa Ei suverană, un Comitet de Asistenţă pe lângă «Crucea Roşie» română, care îşi are sediul în *Avenue des Champs Elysées.*

Titlul însuşi spune ceiace este acest Comitet: el îşi propune să strângă în Franţa toţi banii ce i-ar fi cu putinţă, să adune spre a veni în ajutor soldaţilor şi populaţiei ei din România şi să uşureze acolo nenumăratele nenorociri. Trebuie să întâmpine la noi sprijinul cel mai binevoitor, concursurile cele mai generoase.

Mai întâi, cele trei societăţi mari ale Crucii Roşii dela noi, i-au oferit, din primul moment, colaborarea lor frăţească, şi-au trimis reprezentanţi în Comitetul pe care-l prezidează Doamna *Lahovary* şi care numără între alte nume pe acela al *Doamnei Contese de Noailles*, Dl. *Sutzu* fost guvernator al Băncii Naţionale a României; Dl. *Gabriel Hanotaux* membru al Academiei Franceze; Dl, *Francois Arazo*, deputat; Generalul *Delanne*, etc.

In ceasul când România, victimă ca şi *Belgia*, *Serbia* şi Muntenegru, a devotamentului ei generos pentru cauza cea mare a dreptăţii şi a libertăţii popoarelor, ne adresează acest apel, nu am putea să uităm în ce condiţiuni nobile a venit alăturea de noi în contra puterilor, cu entuziasm şi speranţa pe care o deşteptă în inimile noastre atitudinea ei nobilă.

Nu a sosit încă timpul când să putem preţui toată întinderea, şi însemnătatea serviciului pe care ea l-a adus cauzei comune, îndreptând împotriva ei forţele puternice, bine organizate, gata să năvălească în contra noastră, într'un punct sau altul. Este o datorie de recunoştinţă şi totodată o operă de frăţietate către aliaţii credincioşi pe care trebuie s'o îndeplinim astăzi. Franţa nu ar putea să lipsească dela această îndoită datorie sfântă.

Intr'un discurs, rostit de curând, în care expunea intervenţiile pentru tovărăşie, primul Ministru Român Brătianu, zicea: «Ar fi pentru noi o mare mângâiere să ştim în aceste ceasuri tragice, că Franţa ne răspunde cu aceiaşi dragoste pe care noi i-o purtăm». Această dorinţă mişcătoare va fi ascultată. Franţa din toată inima se grăbeşte să-i răspundă.

Pentru a mulţămi donatorilor inimoşi, care îşi vor aduce ajutorul lor, Comitetul de Asistenţă pe lângă Crucea Roşie Română, a pus să se graveze o amintire, pe care a cerut o excelentului nostru colaborator *J. Simont* s'o compună.

Aminteşte tot odată şi vitejia soldaţilor, grijile şi suferinţele acelora mai ales, rămase la cămin, bunicile, mamele, soţiile. Cea mai bună urare pe care o putem face, în clipa în care distribuirea va începe, e să atingă «*tirajul cel mai mare*», să se scoată în mii şi mii de exemplare.

Diac. V. Fussu

PAGINA LITERARĂ

„Veniţi după mine"

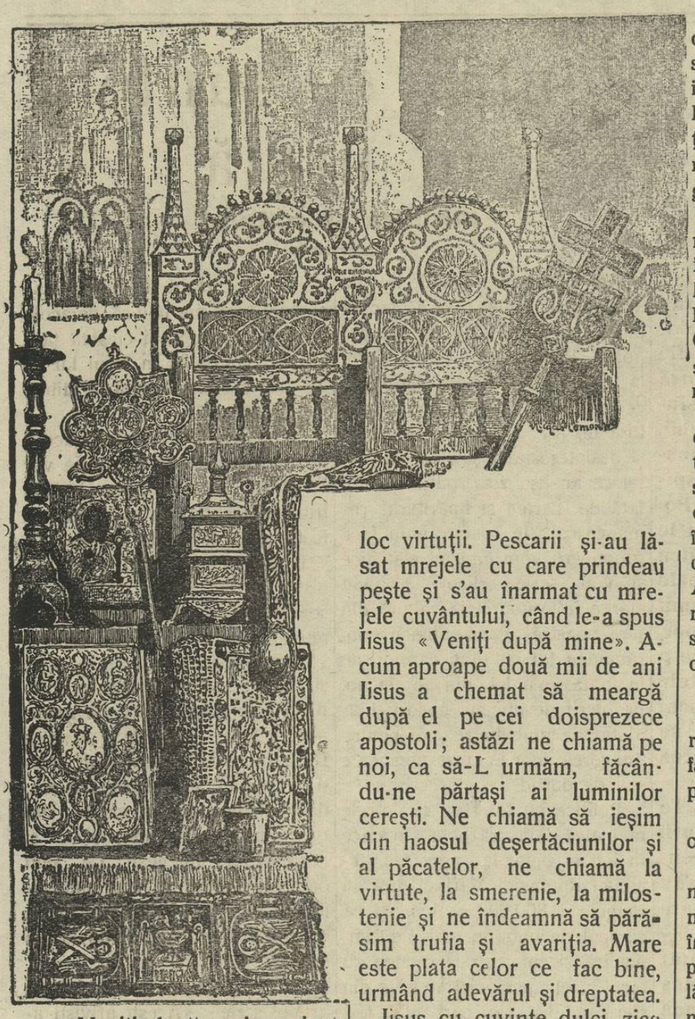

«Veniţi după mine şi vă voi face vânători de oameni». Omenirea, înainte de venirea Mântuitorului, căzuse cu totul sub stăpânirea păcatului. El a venit la plinirea vremii, întocmai ca un împărat atotputernic şi liberator al neamului omenesc. In loc să ia cu sine oştiri numeroase şi puternice, îşi alese doispre-zece oameni simpli şi în loc să-i armeze cu săbii şi puşti, le dă sabia Duhului, Cuvântul lui Dumnezeu spre a mântui lumea. El îi trimite ca pe nişte oi în mijlocul lupilor, lăsându-i să sufere temniţe, chinuri. Apostolii din oi se fac lei, biruiesc împăraţi, pustiesc capiştile idoleşti şi întorc la adevărata credinţă mai toate popoarele pe unde a pătruns învăţătura lor.

Cuvântul lui Dumnezeu a fost răspândit de sf. Apostoli, continuându-se până astăzi, după moartea lor, prin preoţi şi cei chemaţi pentru a propovădui şi se va continua cât va fi lumea. Cuvântul şi învăţăturile lui nu vor pieri. «Adevăr, adevăr grăesc vouă, că Cerul şi pământul vor trece, dar cuvintele mele niciodată». Acest cuvânt şi învăţătura de aproape două mii de ani a nutrit omenirea, dându-i hrana cea mai bună pentru viaţă. Evanghelia Domnului a îndestulat sufletele flămânde şi le-a ridicat din starea de înfrorire în care le adusese păcatul.

Veniţi după mine, şi lăsaţi mrejele păcatului, care vă leagă şi fiţi fericiţi. Rupeţi aceste lanţuri care ţine sufletul încătuşat şi trăiţi liberi, îndepărtând păcatul şi făcând loc virtuţii. Pescarii şi-au lăsat mrejele cu care prindeau peşte şi s'au înarmat cu mrejele cuvântului, când le-a spus Iisus «Veniţi după mine». Acum aproape două mii de ani Iisus a chemat să meargă după el pe cei doisprezece apostoli; astăzi ne chiamă pe noi, ca să-L urmăm, făcându-ne părtaşi ai luminilor cereşti. Ne chiamă să ieşim din haosul deşertăciunilor şi al păcatelor, ne chiamă la virtute, la smerenie, la milostenie şi ne îndeamnă să părăsim trufia şi avariţia. Mare este plata celor ce fac bine, urmând adevărul şi dreptatea.

Iisus cu cuvinte dulci, zice întregului neam omenesc: Vino după mine; urmează-mi mie, ia-ţi Crucea şi porneşte încet spre dealul Golgotei. Veniţi după mine a spus apostolilor, veniţi după mine spune astăzi păstorilor sufleteşti, care sunt chemaţi ca să aleagă calea cea mai dreaptă şi mai uşoară a exemplului bun, întrebuinţând iubirea părintească şi tot focul Dumnezeesc al apostolatului, ce au primit dela Impăratul mărirei. Păstorii sufleteşti au chemarea de a vâna pe oameni cu cuvântul cel Dumnezeesc încredinţat lor, ca unor următori ai sfinţilor apostoli. Iisus, pe marginea lacului Ghenizaret singur pe lume, fără nici un sprijin lumesc, chiamă apostolii după El şi prin aceştia întreaga suflare omenească. Eu sunt calea, adevărul şi viaţa. Eu sunt uşa, Eu sunt păstorul cel bun şi păstorul cel bun sufletul îşi pune pentru oile sale.

Chemarea lui, desmorţeşte inimile, desfundă urechile asurzite de păcat, face să tresalte sufletul desmorţindu-se din somnul păcatului. Chemarea lui este chemarea cerului, este calea ce duce spre limanul mântuirii veşnice. De două mii de ani El strigă în lungul şi latul pământului: Veniţi după mine...

Pr. Iliescu Palanca

Rugăm stăruitor plătiţi abonamentul

O plimbare

— Dacă vrei să faci o petrecere — în toată regula, — apoi s'o faci neapărat la câmp pe iarbă verde, sau la pădure la u m b r a unui copac, săţi cânte după masă corul adormitor al păsărelelor cu glas argintiu...

Asta era cea mai mare dorinţă a lui Neacşu Pălămidă, funcţionar la percepţia din localitatea noastră. Stăteau de vorbă, Neacşu Pălămidă şi prietenul său Gică Vânture pe răcoarea de seară, cu câte o ceaşcă de cafea răsturnată.

Gică era feciorul unui plugar chiabur. Făcuse mai de mic câteva clase de gimnaziu, iar când să treacă prin cursul superior constatase cu durere, că de aici începe greutatea şi că el nici odată n'ar putea să-l termine. Acum avea un singur regret: nu avea nici o diplomă care să-i dea dreptul a face armata cu t. r.

Neacşu îl încuraja:

— Dragă Gică, numai să te recruteze la regimentul unde am făcut eu... Ii cunosc pe toţi. Te plasez bine...

Gică îşi reveni din visarea în care se cufundase:

— Măi Neacşule, hai să facem mâine o plimbare până la câşla noastră din Tatanir. Tata pleacă în seara asta să aducă miei pentru piaţă. Ii dăm nişte vin, şifoane, lăsăm vorbă să ne trântească mama Ioana o plăcintă cu brânză de vaci proaspătă cu unt, apoi o friptură de miel pârpolită pe jeratec, trecută prin usturoiu, iar pe o scoarţă la umbra unui copac poţi asculta toată ziua «corul adormitor al păsărelelor cu glas argintiu»...

Neacşu zâmbi auzind cum prietenul său îi repeta o obişnuită «figură de stil» de a lui.

— ...«Ne sculăm de dimineaţă, încălecăm pe biciclete şi în timp ce „ciocârlia cea voiasă în văzduh s'o legăna» noi călcăm opt chilometri, cum sorbi însetat un pahar de vin cu sifon de la gheaţă.

Pălămidă sări depe scaun cu voioşie:

— Ei aşa măi fraţi-meu, petrecere pe iarba verde. Iar ca să-şi arate recunoştinţa îi întinse o altă ţigară.

— Tot egiptene? Mai ai?

— Sigur. Astăzi mi-a dat un prieten, care a venit cu vaporul din Alexandria, douăsprezece pachete.

— Atunci rămânem înţeleşi, pe mâine.

— Da, da, fără nici o modificare, atrase atenţia Neacşu de frică să nu se schimbe ceva din program.

— Ascultă Neacşule, nu uita, ia şi un pachet de «egiptence".. Fumând la umbra copacului, să visăm că suntem la picioarele piramidelor în deşertul Saharei...

Răsărise soarele şi se urcase cam de vreo câteva suliţe, când cei doi prieteni porniră cu sprinteniala tinereţei lor. Cauciucurile tăiau moale colbul drumului ce crescuse dincolo de glesne, căci de mult nu mai căzuse nici o picătură de ploae. Chiar din margine, razele dogoritoare le scoase broboane de sudore pe faţă şi prin cămaşă.

— Zor Neacşule că ne-apucă zăduful pe drum şi-i prăpăd.

— Măi da ce cuptor! sufla din greu bietul Neacşu. Credeam că la câmp e mai răcoare.

Pe la unsprezece ajunseră la câşla lui Gică. Erau scăldaţi cu totul în năduşeală. Mama Ioana când îi văzu se cruci cu mâna la gură:

— Arăncan de mine, măiculiţă, de ce n'aţi venit mai de dimineaţă? Pe zăduful ista, să vi se coacă capul?

Când la răcoreală băieţii se mai înviorară. Mama Ioana stropise pe jos pământul cu apă rece de la fântână. Le luă cămăşile şi le întinse pe gard la soare să se mai svânte. Din cuhne pătrundea un miros ademenitor de plăcintă.

— Gică, mă taie urât ramazanul...

— Ho, nu te pripi, atâtea bunătăţi trebuiesc mâncate cu cumpătare. Dacă te îndopi fără măsură, nu poţi să le guşti pe toate.

In tindă înflori proaspăt o faţă de masă de curând ghilită.

— Veniţi la masă, măiculiţă, răsbătu glasul gros al mamei Ioana din chilerul casei. O strachină cu smântână rivaliză cu albeaţa neprihănită a feţei de masă. O pulpă de miel rumenită potrivit, trecută prin mujdei de usturoiu te-ar fi deşteptat de-ai fi fost chiar în sicriu.

Gică şi Neacşu înfulicau ca doi bolnavi scăpaţi de curând din spital. Fu mare eveniment când mama Ioana apăru cu vinul şi şifoanele într'o căldare ce se odihnise în fundul răcoros al fântânei.

După masă cu perne şi ţoale în subsuoară îşi făcură culcuş la umbra nucului din fundul grădinei. Neacşu desfăcu pachetul cu ţigări egiptene.

— Aoileu Neacşule, parc'aşi fi un beduin rătăcit prin pustiul nisipos al Saharei... şi am poposit după lungi pribegiri la picioarele Sfinxului...

Dar Neacşu, fără a lua seamă la motivele de inspiraţie ale lui Gică — găsind că asemenea lucruri sunt de prisos acum, — cum atinse capul de pernă, a dormi ca un buştean greoiu.

— Al dracului somnoros. El zice că a venit s'audă «cântul argintiu al păsărelelor"... Se cunoaşte că-i lipsit de simţul adânc al poeziei...

Pe la cinci după amează încălecară pe biciclete. Se înnorase şi se pornise o boare răcoroasă ce înfiora colbul drumului. Bubuia tunetul în marginea de apus a pământului, cum bubue tobele la paradă. Nouri plumburii urcau frământându-se, pe cer. Băeţii noştri mânau pe întrecute. Nu aveau în cale nici un adăpost.

Furtuna creştea ca un blestem şi se apropia mânios. Gică şi Neacşu mânau aplecaţi înainte, plin de înfiorărare. Fulgerile se încrucişau pe cer ca nişte linii frânte trase de mâna unui copil neexercitat. Picături mari căzură greoaie, ca broboanele de sudoare de pe fruntea asudată a lui Dumnezeu.

Un şuvoiu revărsat porni să sature setea pământului scorojit de secetă. Apa revărsată prefăcu colbul în glod adânc şi moale. Bicicletele nu mai puteau urni. Dacă au văzut că nu mai pot merge cu bicicletele, descălecară şi au pornit cu bicicletele necăjiţi cum ai duce o vită de coarne — scoasă de la obor unde ai plătit gloabă.

Ploaia ţinu mai bine de un ceas, de rămaseră ochiuri de apă prin arături.

Târziu prin înamurgit intrară în sat. Uzi până la piele, obosiţi de atâta noroiu frământat, le pierise voioşia.

La despărţire Gică, îi aruncă lui Neacşu:

— Fie măi că cel puţin ai auzit corul păsărelelor cu glas argintiu...

— Dar lasă că şi tu, parcă ai stat la picioarele Sfinxului din pustiul Saharei...

Şi se porniră amândoi pe râs în noapte, de li se scurse apa de pe pălării în picuri, cum cad stropii din streşini după ce a contenit ploaia.

D. I. DOGARU

MIRESE

Mirese tinere, frumoase,
Sunt pomii plaiurilor noastre —
Acum, de când sunt cerurile mai albastre
Şi orizonturile mai îndepărtate...

Sfielnice mirese înmiresmate
Sunt ale lor coroane luminoase.

Cu 'nfrigurare
Aşteaptă, toate,
De sus — arhiereasca binecuvântare.

„Mirese 'nvoalate: rodnice fecioare,
Căzute în extaz —
In al seninului pervaz...

Cridim

CALLATIS

Mangalia este un oraşel pe ţărmurile Mării Negre, întemeiat de Argonauţi şi după o lungă vreme restaurat de Genovezi, cari au avut în inimă să-l facă întâiul între porturile orientale. Astăzi însă rar se abat pe la el pasările apelor şi acelea cari vin sunt corăbii Bulgăreşti de la Burgaz şi de la Varna încărcate cu lemne.

Pe ţărmul sideliu al mării, cu sclipiri de topaze şi rubine, bătrâna Callatis pare că doarme. Din coşciugul pe care i l-au durat veacurile şi colbul care au acoperit-o, Callatis reînviază însă atunci când doreşti cu patimă să o ai reînviată în tine. Zidurile nu mai sunt pietre măcinate de vânt şi ploi, ele devin fiinţe şi-ţi vorbesc multe, iar tu stai să le asculţi.

Nu răsărise soarele când am intrat în Mangalia şi Fosfor lumina încă cu o lumină slabă cerul înstelat. Aurora nu deschisese porţile ca Helios soarele să pornească pe drumul dătător de lumină pământului, care zăcuse în umbră douăsprezece ceasuri.

Pe marginea şoselei printre salcâmii cari-şi tremurau frunza zării, o feştilă la fereastra primei case de pescari; şi atunci am cunoscut că am intrat în Mangalia. Callatis, străveche Callatis, port de aur, port de aur rătăcit pe ţărm de argint spre soare răsare, te salut am strigat, fluturându-mi acoperemântul capului.

M'am dus pe ţărmul de la mare şi în cântecul valurilor îngânând vecernii, cari veneau cine ştie de unde să se spargă la picioarele mele, am aşteptat să se ivească Helios în mantaua lui de purpură. Şi aşteptând am ascultat.

O, scumpul meu frate, e atâta de frumos în liniştea nopţii când ceasurile sunt trei, să stai şi să asculţi ce-ţi spune firea. Greerii ţârâiau. Luna aşternea pe mare să lege ţărm cu ţărm un covor de nestimate, un covor ţesut din raze de argint ce pornea de la picioarele mele până cine ştie unde.

«Păşeşte, mi se părea că spune luna, păşeşte să te duc în ţări ce n'ai văzut, ţări cu castele de argint şi cu porţi ferecate în aur. Te voiu purta şi iţi voiu arăta munţi ce de jos par fără de sfârşit, cu vârful în cerul azuriu; vei vedea morminte de domni mari, de împăraţi, cari au supus o lume. Din ţările de Răsărit dela pagodele durate de K'ong cel înţelept, de la mormântul lui Buda şi de la ruinele lui Babilon şi Ninive am să te port să vezi pânzele lui Raphael ale lui Michel Angelo, mormântul lui Napoleon şi Roma cea vestită».

«O, i-am răspuns, nu te obosi: Il cinstesc pe Buda cu învăţăturile lui înţelepte, mă închin în faţa Romei şi slăvesc pe Napoleon, dar un petic al ţării mele cât de mic, mă cere prin sânge mai tare decât pagodele lui K'ong cel Inţelept.

Eu rămâi, tu dute blândă lună în căminul tău şi odihneşte-te. Dar te rog, dă drumul unei stele din porunca ta regală, să pornească şi s'o roage pe Mărita Aurora să dea drumul porţilor şi să înhame caii de foc ai lui Helios bătrânul.

Sunt drumuri fără de sfârşit până la lună şi nici un om nu a ajuns. Dar gândul aleargă pe aripi de aur. Gândul leagă pe cei vii cu cei morţi. Gândul vorbeşte cu stăpânul Firii.

O stea s'a desprins, şi calea ei a fost în drum spre Răsărit, departe, departe, spre fund de mare. Luna atunci şi-a acoperit faţa cu un giulgiu alburiu ca o fecioară din vechime chipul.

Şi când valurile tăcură o clipă, zorile se iviră. Aurora alerga cu fiul ei Fosfor pe întinsul cerului, îmbrăcaţi în culorile curcubeului să vestească lumii că soarele va răsări.

Şi Craiul Mândru, zeu al popoarelor ce nu au avut Dumnezeu dătător de lumină şi viaţă, se ivi cu un colţ pe linia trasă la orizont de luciul apelor. Şi încet, încet se înălţă. Un colţ a mai rămas în fund de mare. Acum părea cu fundul lui turtit, un vas antic, în care erau îngrămădite comori nemăsurate ce luceau, străluceau până unde bate ochiul.

S'a făcut lumină!

Ghenadie Foti

Bismark şi numărul 3

Numărul 3 a avut o mare însemnătate în viaţa lui Bismark. In insignile familiei sale sunt 3 frunze de trifoi şi 3 frunze de stejar. Bismark a avut 3 copii: Herbert, Wilhelm şi Maria. El are 3 moşii: Friedrichruhe, Varziu şi Schönhausen. A luat parte la 3 războaie şi a încheiat 3 tratate de pace. In caricaturiel e făcut cu 3 peri în cap. Tripla alianţă e opera lui.

Iosefina Palanca

Pomană

Era pe pământ o cocoană tare zgârcită. Ea, în viaţa ei, nu ştia să facă bine vre-unui neajuns. Această cocoană avea o servitoare, care muncia în dreptatea lui Dumnezeu şi din simbria sa, ajuta şi pe cei săraci. Când a murit cocoana, pe lumea cealaltă, nu avea nimic, decât o varză spurcată de câine, iar servitoarea avea de toate celea.

Văzând cocoana că servitoarea trăieşte bine a zis: «Doamne! de ce servitoarea mea să aibă de toate pe lumea asta, când ea n'a avut nimic cât a trăit, iar eu am avut de toate?» Atunci prea bunul Părinte Ceresc a zis: «Această servitoare a dat săracilor, tot ce a avut, de aceia are; pe când tu n'ai dat nimic la săraci, decât o varză, ai văzut-o spurcată de un câine, ai aruncat-o peste curte. Un sărac a găsit-o, a spălat-o de spurcăciune şi a zis: «Bogdaproste»; deci asta ţi-e pomana.

Iosef N. Dumitrescu - Bistriţa

Visul stejarului

Vântul răcoros de dimineaţă se strecura printre stânci. La poalele munţilor, doisprezece bărbaţi stăteau gata de drum. Unii îşi umpleau ulcioarele cu apă cristalină a izvorului şi priveau spre valea ce se'ntindea în depărtare.

Unul se aşează pe o stâncă acoperită cu muşchiu şi scotocea prin chimir. Pletele roşii îi atârnau pe frunte, acoperindu-i ochii. Zăngănea printre degete puţini bani de aramă şi număra încet:

— «Unu, doi, trei,... şapte,... nouă,... unsprezece. Atât ne-a pus la picioare credincioşii, destul de mulţi, însă erau dintre cei mai săraci. Taleri, dinari, ori sikluri de argint nici unul n'a lăsat să cadă înaintea noastră.

Alături stătea un tânăr cu faţa ca laptele şi părul gălbui-auriu, care răspunse:

— «Ei au dat puţin, dar au dus cu atât mai mult, — zise cu blândeţe. Au venit cu mâna goală şi au plecat cu inima plină. Nu cârti dar împotriva lor".

Cel roşcat scuturâ punga cu ciudă:

— «Dar din atâta abia ajunge pentru câţiva pumni de grâu prăjit şi câteva legături de smochine uscate. Tu ştii bine Ioane, că grija mea este să adun daniile şi să mă îngrijesc de hrană. Dacă plătesc darea, birul şi vama drumului, abia mai rămâne ceva şi pentru de ale mâncării. căci poporul e lacom şi sgârcit».

In ochii celuilalt scânteiau lumini:

— «Poporul e sărac şi bun. Nu fii nemulţumit, Iudo. Soarta noastră o conduce Tatăl din ceruri şi tu totuşi nu înţelegi? Cum vor fi pătruns poveţele Învăţătorului în inima ta, dacă nu înţelegi, că mila Domnului este cu noi?»

Buzele palide ale lui Iuda tremurau într'o pornire răutăcioasă:

— „Noi purtăm vestmânt de păr şi cămaşă subţire, iar păgânii, aredaşi ai vămilor poartă din Egipt mantii brodate. N'ai văzut pe puternicii Romani, cum umblă prin Ierusalim îmbrăcaţi în purpură albastră şi roşie, cu mantii de catifea, împodobite cu copci de aur şi argint?

Ioan îşi împreună mâinele pe piept:

— N'am văzut decât mantia albă a Domnului meu, care strălucea cu atâta lumină, încât toate celelalte erau spălăcite pe lângă ea.

Cel cu părul roşcat urma batjocoritor:

— Noi mâncăm spice necoapte peşte sărat şi răchiăcini de drobiţă. Dar cunoşti tu masa bogată a vameşului în vreme de ospeţe, cu cele două sute de pâini, cu şapte burdufe de vin, cu cinci măsuri de grâu prăjit, cu o sută legături de stafide, cu două sute legături de smochine uscate şi cinci oi fripte?

Faţa tânără a lui Ioan strălucea:

— Ştiu că Domnul meu şi-a pus partea Lui în poala vestmântului meu, ca s'o duc săracilor, cari pândeau pe la poartă. Şi s'au înmulţit bucatele de şaptezeci şi şapte de ori în poala mea, până când le-am împărţit pe toate între cei lipsiţi.

Cu faţa plină de ură urmă Iuda:

— Imbrăcămintea oaspeţilor mirosea ca o grădina de flori, ei se aşezau pe perini moi, pe când noi dormim cu capul pe piatră.

Cel cu părul auriu privi în sus:

— Domnul meu şi-a muiat degetele în vasul, ce slujea pentru spălatul mâinilor şi atunci toată casa s'a umplut cu mireasmă de aloe şi de smirnă; iar când a început să grăiască către cei din casă, gura Lui părea un vas cu alabastru, din care se răspândeşte cea mai scumpă mireasmă. Şi asemenea unor flori cădea vorbele Lui asupra inimilor din jur.

De sub genele roşcate ale lui Iuda, ţâşneau lumini urâte:

— In adevăr, văd, că stăpân este El peste toate. Animalele sălbatice se feresc din calea Lui; scorpiile, vipera şi toţi ceilalţi şerpi veninoşi, cari muşcă în unghia calului, ce trece pe cărare, se ghemuesc înaintea Lui. Turturelele şi porumbeii îi ating poala vestmântului, iar cetele de vulturi şi ceahlăi, la un semn a Lui, sboară, în depărtări necunoscute. Numai plantele rele nu-l cunosc încă, cu toate că şi ele sunt făpturile Tatălui.

Cel cu părul auriu îşi întinse mâna cu milă spre Iuda:

— La ce foloseşte pilduirea ta? Tu nu poţi cunoaşte limba mută a tuturor vieţuitoarelor. Puterea Domnului să-ţi lumineze mintea necredincioasă.

Iuda nu răspunse. Ceilalţi zece se adunară la un loc şi cu capetele plecate, aşteptau pe Învăţătorul, care din vârful muntelui, din singurătatea-i de rugăciuni,

Cultura rațională a grâului

Grâul se seamănă în terenurile pe cari au fost cultivate plante prășitoare: *bobul, mazărea, fasolea, lintea, măzărichia, tutunul, trifoiul, porumbul, sfecla, rapița, cartofii și floarea soarelui.*

Este știut că aceste plante pentru a se putea hrăni, extrag din pământ anumite substanțe minerale, pe care grâul nu le necesită. Apoi, în rădăcinele leguminoaselor se găsesc mici tuberc ule pline cu azot, cari rămânând în pământ este utilizat de grâu.

Grâul nu se va semăna doi ani dearândul pe același ogor, sau după alte cereale, după în sau meiu păsăresc.

Se poate semăna numai după porumb timpuriu, ca să permită pregătirea ogorului.

Pentru a avea o recoltă bună, erenul în care a fost semănat grâul se va lasa un an nelucrat, pârloagă, cari va fi păscută de vite, și numai după aceasta se va lucra așa după cum am descris în capitolul «*Pregătirea Ogorului pentru semănat grâul*» [1])

In vechiul Regat, în urma exproprierilor de după războiu, nu s'a ținut seamă de această regulă, de rotația semănăturilor și dacă au obținut recolte, se datoresc numai pământului cari este prea bun, dar în loc de a avea culturi bogate, au avut numai din acele inferioare sau mediocre.

Săteanul român, nu poate să lase o parte din ogor care să fie semănat abia după doi ani. Nu poate să semene mazărea, nefiind deprinsă cu această plantă cari se cultivă mai mult de grădinari. Nu va îngrășa ogorul cu produse chimice și nici nu va face arătura așa cum am descris-o la capitolul sus citat, și cari se făcea odinioară numai pe marile moșii, când exista un utilaj agricol modern și administratori pricepuți, alături de un capital suficient.

Din această cauză, produsul obținut, este de calitate inferioară ușor la hectolitru, bogat în corpuri străine, cu valoarea de panificare redusă, în consecință un preț mic.

Dacă s'ar face culturi demonstrative pe comuni, cu semânța cea mai potrivită pentru regiunea respectivă, procurându-se asemeni semințe și sătenilor, și dacă toate acestea s'ar completa și cu diferite conferințe ținute de persoane pricepute, s'ar obține rezultate tot mai îmbucurătoare.

In acest scop statul ar trebui să aibă un întreg program pentru îmbunătățirea culturei grâului, pe care să-l aplice sistematic, —așa după cum a făcut Italia când a dat «*Bătălia grâului*» —, prin măsuri corespunzătoare situației agriculturei noastre.

Intre aceste măsuri, cele mai importante sunt: **Selecționarea Semințiî și Cultura Rațională.**

Adm. Căpit. Ovid Constantinescu

1) Ziarul «Cultura Poporului» din 15/VI/1930.

Vorbe mari și fapte mici

Abia am scris pentru revista «Biserica Ortodoxă» încălcările de care oamenii se fac vinovați față de cugetările dela care se închină, și iată-i vinovați cu altele.

Era vorba de ziua Mamei și a a Copilului. Dar ziarul «Adevărul» (27 Mai a. c.) ne aduce știrea despre o faptă petrecută la Târgoviște: o mamă prinsă că și-a ucis copilul.

De ce l a omorât? Răspunsul ei, în fața organelor stăpânirii, a fost că nu-și mai putea găsi de lucru din pricina copilului. Nimenea n'o mai primea în slujbă cu copil.

Apoi dacă o mamă este îngreuiată de traiul ei, din pricină că are copil, nu înseamnă aceasta că, în viața obștească de azi, o mamă, în loc de a fi cinstită și mai ajustată ca alte femei, fiindcă e mamă, de fapt e mai necăjită și mai oropsită?

Ei vedeți, aici e lucrul pe dos. Facem serbarea pentru mamă, i se rostesc poezii, i se scrie numele pe steaguri... Cu toate acestea vai de ea, dacă e mamă. Nu e numai greutatea că e mai stingherită, că trebuie să aibă o grijă mai mult, că trebuie să mai hrănească încă pe unul. Ea e pedepsită fiindcă e mamă. Dacă citești cercetările făcute în București de Institutul de ajutorare socială cârmuit de doamna Dr. Mănăilă, unde afli că anumiți bărbați părăsesc femeia de îndată ce văd că e gata să nască și că nu se arată acasă decât luni de zile după aceia. Urmează că vai de femeia care ajunge mamă

Cum mai rămâne atunci cu Ziua Mamei și ce se face pentruca femeia mamă să se simtă cinstită și bucuroasă, să se vadă ajutată și fericită că are un copil?

Nu se face nimic. Totul e numai teorie. Biata mamă care are nevoie de un astfel de ajutor nici nu știe că se face o asemenea serbare pentru ea. Ea vede cu jale că, din pricina copilului, nu găsește de lucru și una ca cea dela Târgoviște se poate ispiti să-și ucidă odrasla.

Iată dureri și păcate pe care la noi obștia nu face nimic pentru a le ușura. In puține locuri, precum la fabrica de tutun dela Timișoara, sunt rânduieli făcute, ca mamele să poată fi primite cu copii și acestea să găsească îngrijire chiar acolo, câtă vreme mamele lor au treabă.

E și acasta un mare gol care ar putea fi umplut de creștinismul social. Societatea Ortodoxă, care a pus la cale serbarea mamei, poate porni la lucru și pe calea aceasta. Ea însă are mult de făcut cu creșterea fetelor, așa că este loc pentru o nouă societate să ia aceasta pe seama ei.

A. S.

In Copenhaga

Există o lege, un ordin polițienesc, că toți oamenii beți aflați pe stradă să fie duși de gardiști acasă, sau la asilul de noapte. Cheltuielele, adică plata trăsurii, a gardistului și a asilului are să le plătească tot-deauna cârciumarul care a dat beatului cel din urmă pahar de băutură.

I. Iliescu

Plictiseală și dor de muncă

Deunăzi mă întâlnesc cu un tânăr învățător, care a eșit numai de vreo doi ani din școala normală. M'a bucurat vederea lui, dar m'a întristat cuvântul lui. Vorbisem câtva timp, fără să ne spunem ceva mai de seamă. Am întrebat, în urmă, cum se împacă cu misiunea ce i s'a încredințat. A tăcut la început, pentruca în urmă, să mi răspundă tăios:

«Să vorbim despre altceva. E-așa de plictisitor să vorbești despre meseria noastră! Școală, lecții practice, plictiseală de moarte; nici-o distracție, nici-o viață».

Am încercat să-i arăt că înaintașii lui nu prea au avut timp să se plictisească, iar mulți din colegii lui, asemenea. M'a privit lung, parcă nu m'ar fi înțeles, apoi căscând sgomotos, mi-a întins mâna.

Am rămas singur cu o grea tristețe în suflet. Și mă întrebam: De ce atâta plictiseală la un tânăr dascăl? Cum s'a risipit așa de curând pregătirea lui din școală? Era un elev bun, care a eșit cu o frumoasă mențiune de pe băncile învățăturii...

Cine era de vină?

Cred că sufletul lui era vinovat. A fost plămădit slab și a căzut înfrânt de îndată ce a dat piept cu cel mai mare învățător: viața. Dar... era pregătit?! Nu, nu, școala prea puțin a putut să-l înarmeze. Și-apoi nu-ți folosește în războiu o cămașe de zale, dacă brațul sufletului e slab. A căzut înfrânt! Și m'a durut, nu înfrângerea lui; cei slabi trebue să cadă, dar, pentrucă sunt mai mulți cei slabi...

Cauza?. Sunt cauze.

Și sunt atât de multe, încât trebue să te naști puternic pentru a putea rămâne oștean credincios în câmpul de onoare și de sacrificiu al învățământului.

Cei care sunt chemați să îngrijiască de viața culturală a neamului, să caute a afla cât mai curând cauzele și să îndrepte răul cu fapte, nu cu vorbe.

Mai mulți sunt cei care stau drepți în primele rânduri, cari se frământă, cari ucid micimea din ei, pentru a creea opera ce li s'a încredințat. Unii cad și nu sunt puțini—dar cad glorios — eroi anonimi—cu durerea mascată de zâmbetul pe care ți-l dă datoria în parte, împlinită...

Gândul mi se duce la unul din acești umili, dar credincioși soldați ai culturii.

Ce corp plăpând! Ce ochi cu priviri limpezi, în care entusiasmul scăpăra lumini!...

Primii ani de învățământ i-a făcut departe de satul natal, pe frontul cel mai depărtat al culturii românești, pe granița de vest. Și copilul acesta cu ochi de visător, dar cu suflet de erou a stat, a clădit suferind și niciodată nu s'a plâns. Scrisorile lui către cei de acasă și către mine erau strigăte de isbândă.

In doi ani, cât a stat acolo, atât s'a dăruit semenilor săi, încât aceștia au plâns plecarea «domnișorului», cum plângi plecarea unui copil, pe care nu crezi c'ai să-l mai vezi.

A venit în satul lui cu același zâmbet de copil, cu același suflet ceva mai oțelit, cu același trup ceva mai plăpând și cu o avere: o colecție de cântece poporane, armonizate de el și diferite culegeri de proverbe, ghicitori, strigate și chiuituri depe acele meleaguri.

Era un dar, din darul unor frați îndepărtați.

Sosit în satul lui, n'a cunoscut ce-i odihna. Erau atâtea de făcut: bibliotecă, cor, șezători, școală nouă, viață nouă. In ultimul timp gândia despre o foaie pentru poporul din mijlocul căruia se ridicase.

Dela un timp, trupul firav n'a mai putut suporta povara sufletului neastâmpărat și tare. O simția și el ghicia și în vorba noastră plină de atenții. Dar el nu învățase să se odihnească. Nici n'ar fi putut.

Intr'o zi, pe când vroia să țină un cuvânt bun pentru poporul adunat în «Casa de sfat», a căzut.

A căzut în fața catedrei dela care vorbise de-atâtea ori, cu zâmbetul pe buze.

Acolo trebuia să cadă!

Căci acest învățător era din rasa vajnicilor luptători ai culturii românești...

Mă întorc cu gândul la tânărul învățător și alții ca el, cari se plâng de plictiseală.

Dece nu vor fi lucrând ca să nu se plictisească? Ogorul e vast și așteaptă mâna harnică a lucrătorilor neînfricați...

Sau dacă sunt sfârșiți înainte de vreme—vinovații sunt mulți, —dece nu bat în retragere depe acest câmp, unde se cere muncă răbdare și sacrificiu?

Cred oare, că învățământul este un azil pentru adăpostit plictiseli, iar Cultura ce trebuește neamului o simplă glumă la o răscruce de drum?

Șt. Alexiu

Din Cronica lui Grigore Ureche

Cronicarul Grigore Ureche fiul lui Nestor Ureche a scris din dorința de a reconstitui trecutul neamului nostru.

El a scris în limba înțeleasă de popor, cu scopul: «ca să nu se înece anii cei pierduți» și pentruca urmașii să cunoască «pe cele bune pe care trebuie să le urmeze și pe cele rele de care trebuie să se ferească».

Grigore Ureche e cel dintâiu care pomenește de originea noastră latină (într'un mod prea sumar) când afirmă: «dela Râm ne tragem» El a fost creatorul curentului istoric în literatura noastră. Are cel mai clasic portret al lui Ștefan cel Mare din literatura română.

«In cronica sa pe lângă partea documentară sprijinită pe fapte și documente istorice, găsim și o seamă de credințe populare cărora cronicarul le dă toată importanța» (Gh. Cardaș).

Dăm mai jos două fragmente din cronica lui Ureche. Primul e portretul lui Ștefan cel Mare; al doilea este al lui Petru Rareș.

«Era acest Ștefan Vodă om nu mare la stat, mânios și de grabă vărsa sânge nevinovat. De multe ori la ospețe omora fără giudeț. Era întreg la minte, nelenevos și lucrul său știa să-l acopere, și unde nu cugetai acolo-l aflai. La lucruri de războaie meșter, unde era nevoie însuși se vâra ca văzându l ai săi să nu se îndepărteze. Și pentru acela, rar războiu de nu biruia. Așișderea și unde-l biruiau alții, nu perdea nădejdea, că știindu-se căzut jos, se ridica deasupra biruitorilor. Iar după moartea lui și fiul său Bogdan Vodă, urma lui luase de lucruri vitejești, cum se tâmplă din pomul bun și poamă bună se face.

Ingropat-au pe Ștefan Vodă în mânăstirea Putna, cu multă jele și plângerea tuturor locuitorilor țării, cât plângeau toți, ca după un părinte a lor; că cunoșteau toți că s'au scăpat de mult bine și apărare. După moartea lui i se zicea Sfântul Ștefan Vodă, nu pentru suflet că este în mâna lui Dumnezeu, că el încă a fost om cu păcate, ci pentru lucrurile sale cele vitejești, carele nimeni din domni, nici înainte, nici după aceia nu l-au ajuns».

II «Și cu adevărat era fecioru lui Ștefan Vodă cel bun, că întru tot semăna tătâne-seu; că la războaie îi mergea cu norocu; că totu au isbânditu; și multe lucruri bune și dumnezeești apucase de făcea. Țara și moșia ca un părinte o socotia. Judecata cu direptate o făcea. Ear la sfat era omu cuviosu și la toate lucrurile îndrăzneț, și la cuvântu gata de a dau răspunsu, de-lu cunoșteau toți că-i harnicu să domnească țara».

Gh. Marinescu

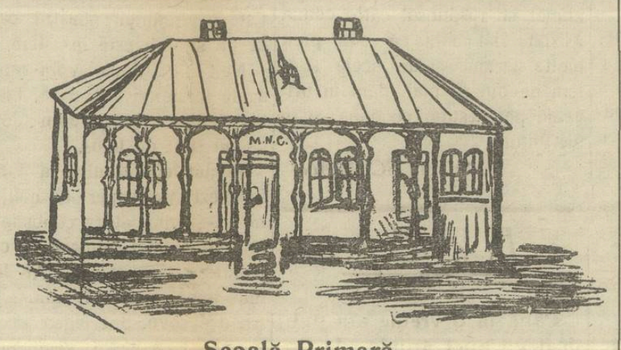

Școală Primară

O PROPUNERE

EDUCAȚIUNEA MEDICO-SOCIALA IN COMBATEREA ALCOOLISMULUI

Dr. Gr. NICOLAU
pensionar

In timp de pace, în marșuri e bine a nu se bea apă crudă, ci fiartă sub formă de ceai căci mai are avantajul că apa suspectă, prin fierbere, apa cu gust rău devine potabilă. Numai astfel boalele epidemice ale intestinelor nu au putut face ravagii. Atât în războiul ruso-japonez în Manciuria, precum și în războiul germano-român s'a văzut marele serviciu ce a făcut distribuția unui pahar de ceai cu zahăr, au avut efect scăderea simțitoare a consumului de rachiu, la ostenirile mari și marșuri o porțiune de ceai poate fi dublă, adică în loc de 1 gram de ceai și 17 de zahăr se va da două grame de ceai și treizeci și cinci grame zahăr.

In războiul recent 1916—1818 în loc de rachiu s'au dat trupelor prin gări și diferite stațiuni, ceaiuri prin îngrijirea doamnelor din Crucea Roșie și s'a observat a proape de toți medicii militarizați și militari activi, că prin această băutură li s'au conservat oamenilor energia și luciditatea, viociunea, evitându-le boalele de care prin alcool n'ar fi scăpat.

Toate băuturile ce conțin alcool nu înviorează puterea de lucru și de rezistență. In războiul ruso turc, tătarii fiind abstinenți, prezentau răni foarte grave, fără febră și fără complicațiuni neplăcute, cu toate că erau căutați de același medic și în același lazaret. Pe când rușii mult mai rebeli la vindecarea răniților, Doctorul Erfeder spune că turcii erau mult mai superiori rușilor la suportarea oboselilor și intemperiilor; același lucru s'a observat în războiul greco-turc și în campania 1916 --1918.

Intr'un regiment de bavarezi s'a făcut o încercare bogată în învățăminte cu trei campanii; înnainte de a fi porniți în marș, la 2 din ele s'a dat alcool, iar la a treia nu; care a fost rezultatul? Pe când cele două companii aveau 20 — 22 oameni scoși din marș, cea de a treia nu avea decât unul.

In țările unde rachiul este răspândit, criminalitatea este mare. In acelea, sentimentul de cinste și conștiință de dreptul altuia, slăbește mult.

La Academia de Științe din Paris, Doctorul Grüber Ballet a citit un memoriu în numele comisiunii de doctori, prin care arată ce primejdie prezintă alcoolul pentru rasa franceză. El arată că în Franța este o cârciumă la 82 locuitori, pe când în America era 1 la 1.300 locuitori, iar în Suedia 1 pentru 1.500 locuitori.

In România, după cum arată Dr. Popovici din Ardeal, la Oradea Mare și județul Bihor constată un procent maximum de ne mai cunoscut până acum la mortalitate infantilă,—și că 50% din copiii noi născuți, mor în fiecare lună din cauza degenerării părinților și că în ultimii ani numărul brevetelor de spirtoase au trecut de orice normă. De pildă la 700 locuitori sunt 17 cârciume, socotit o cârciumă la 40 locuitori. Un alt fapt ne arată proporțiile ravagiului în Ardeal; că în Județul Solnoc-Dobâca, recrutările recente n'au dat nici 5% soldați, iar în acest județ funcționează 7 fabrice de alcool, — și nici una de bere.

Aceste câte-va exemple ajung spre a ilustra teribilele ravagii ale alcoolismului ereditar.

In măsura în care crește la părinți pofta de băutură alcoolică, scade dragostea de copilul său, slăbește însuși instinctul paternității, pe care îl găsim nedesvoltat la animale.

Odată dedat beției, părinții devin brute, nu mai sunt capabili de alte sentimente decât acelea ale unor organisme feroce

Unica grijă este de a-și satisface nevoia de a bea și cât despre copilul lui — aproape nu există, puțin îi pasă dacă au sau nu în casa lor o bucată de pâine și un lemn de aprins soba.

Neglijarea copiilor și maltratarea lor, nu se datorește cum se crede de obiceiu lipsei în care se sbat părinții, ci inconștienței în care îi aduc alcoolul. Acesta otrăvește corpul și *întunecă mintea tatălui,* pe când un părinte sărac dar sobru, sau abstinent, nu numai că se îndrăgostește de copiii lui, dar se lipsește pe el de cele strict trebuitoare nu mănâncă cu zilele, numai ca cei de acasă să nu sufere.

— Sfârșit —

MAREA MANIFESTAȚIE
pentru M. S. Regele Carol II

Joi 12 Iunie, de dimineața și până la miezul nopții, mare fierbere. Clopotele bisericilor sună neîncetat, preoții în odăjdii aurite se roagă în mijlocul poporului, școlilor și autorităților.

Preotul *Corneliu Grumăzescu,* directorul seminariului, vorbește înflăcărat și produce fiori în masele ascultătorilor. Lumea în urale ce se înalță până la ceruri aclamă pe noul Suveran.

Mai vorbește și preotul *Theodor Grimalshi* pentru noua rânduire ce-a fost trimisă de Dumnezeu spre fericirea și mântuirea Țării.

Seara, la orele 9, retragerea cu torte. Seminariul teologic luminat, cu chipul Regelui, înconjurat cu steaguri, verdeață și becuri electrice colorate. Două muzicii cântă neîncetat. Afară în stradă, o mare de capete. Sunt la 15.000 de oameni.

Facle luminoase, ținute de seminariști în front cu drapelul, pornesc pe străzile târgului. Convoiul abia se mișcă și calea este deschisă de 3 călăreți seminariști, cari strigă neîncetat: «Trăiască M. S. Regele Carol II. cu întreaga familie Regală».

Este un tablou nemai văzut până acum în acest târg. Cu adevărat se întronează un Rege. Pe veșnicie vor rămâne aceste clipe trăite cu emoție și lacrimi de bucurie.

Dumnezeu să întărească pe Rege și să-i ajute ca să izbăvească Țara, ducând-o la limanul mântuirii,

---

se cobora acum între ei. Fruntea și mantia Lui albă, luminau în razele dimineții. Privirea Lui plină de bunătate cuprinse pe toți. Se opri o clipă, privi spre capul roșu al lui Iuda, apoi zise cu blândețe:

— «Să mergem».

Porni pe cărarea ce duce în vale și cei doisprezece îl urmau tăcuți. Drumul stâncos de munte îl părăsiră cu încetul și ajunseră pe o cărare acoperită cu iarbă. Cel cu vestmântul alb trecea atât de ușor deasupra ierbii, încât nici un firicel nu se'ndoia sub pașii Lui. Urma pașilor Lui strălucea prin covorul bogat de iarbă cu o lumină verde aurie în zarea dimineții.

Cărarea verde ducea într'un câmp de flori. Iarba câmpului era acoperită de crini sălbateci, zambile și lalele. Roua dimineții sclipea încă pe petalele colorate. Deodată florile se cutremurară ca și când mâini nevăzute le-ar fi smuls din pământ, legănându-se pe rădăcinele subțiri, au pornit în urma Celui cu vestmântul alb, Și l-au urmat cu credință: zambilele cu ochi de stele, potirașele lalelelor și florile de crin se asemănau unor fluturași, peste câmp, până au ajuns la holdele semănate. Aici s'a desfăcut în două minunea florilor, lăsând pe Cel cu vestmânt alb să iasă din mijlocul cercului înflorit.

Prin lanuri bătea departe verdeața grâului, a orzului și a secarei, iar mai încolo se zărea inul des în spic și chimenul negru aromat. Aerul era nemișcat și totuși marea de grâne se îndoia ca plecată de un vânt nevăzut. Spicele tremurând își plecau capul la pământ, când Cel cu vestmântul alb trecea printre ele.

In dosul holdelor se întindea o pădurile de curmale. Cei doisprezece priveau la crengile verzi, ale căror fructe fusese culese. Numai în vârful celui mai înalt pom se zăreau încă fructe galbene coapte.

Cel cu vestmântul alb se opri înaintea pomului și întinse mâna. Pomul se clătină și-și plecă încet ramurile cu umilință la pământ,

— Culegeți-le—zise Cel cu vestmântul alb, iar cei doisprezece își umplură traistele. Apoi plecară mai departe, pe când pomul își ridică ramurile.

In dosul luncii, la marginea pământurilor nisipoase, se zărea umbra unei păduri. Razele soarelui sclipeau pe nisipul galben și copacii îndepărtați își arătau prietenos umbra răcoritoare.

Cel cu vestmântul alb trecu peste pământurile de nisip și întră în pădure. Copacii nemișcați își înălțau frunzișul spre cer și sub boltitura coroanei lor, domnea liniște de biserică. Printre copaci într'o poeniță stătea un stejar secular. Părea că ei stăpânește pădurea cu trunchiu-i puternic și cu coroana ce se înalță către nouri.

— Odihniți vă aici și mă așteptați.

Apoi dispăru printre arbori. Cei doisprezece se așezară la umbră și-și potoleau foamea cu curmale.

Intr'acestea, fața senină a cerului se întunecă și umbrele deveneau din ce în ce mai dese pe sub copaci. Stelele una după alta începură a se deschide și pe bolta cerului, apăru carul cel mare, cosașul și cloșca cu puii. Printre stele cu o lucire argintie, strălucea luna nouă. Iuda privi în sus:

— «Iată-ne șezând la sărbătoarea lunei noui, întocmai ca păgânii la picioarele stejarului profetic, când ghicitorul prezice din stele soarta omului»,

Cum nimeni nu-i răspunse privi împrejur. Cei doisprezece dormeau duși, odihnindu-și capul pe traistele goale.

In tăcerea adâncă deodată se auzi un freamăt ciudat. Iuda privi cu băgare de seamă în jur și se ridică încet. Jur-împrejur nu se mișca nimic, numai frunzele bătrânului stejar fremătau. Foșnetul lin al frunzelor însă creștea tot mai mult și suspine le-i adânci făceau frunzișul să tremure. Scoarța stejarului gemea și trosnea, ca și cum un plâns năbușit l-ar fi sguduit și o jale lăuntrică l ar fi sfâșiat.

Ramurile se plecau și sbăteau chinuite, iar de pe frunze cădeau stropi calzi pe pământ. Copacul se sbătea tremurând. Iuda își șterse fața udată de stropi. Ingrozit văzu, că mâinile îi sunt roșii, ca și când copacul ar fi plâns lacrimi de sânge.

Pomii de jur-împrejur stăteau muți, nemișcați și Iuda umilit își holbă ochii prin întuneric.

— Doamne! — grăi încet.

O rază de lumină căzu la picioarele stejarului, și Cel cu vestmântul alb apăru în fața lui Iuda. Atinse cu mâna trunchiul stejarului și acesta se liniști. numai decât.

Iuda își întinse înainte capul roșcat:

— Doamne, de ce a plâns stejarul?

Cel cu vestmântul alb își întoarse către stele fruntea Sa:

— Fiindcă a visat despre crucea, pe care o poartă în trunchiul său străvechiu și sub greutatea căreia de trei ori mă voiu prăbuși la pământ, Iudo!...

Augusta Rubenescu.

Glasul Coanei Alistar

I l-am auzit în nr. trecut. Tot atunci am arătat şi câte parale face. Nu ne-a îngăduit însă locul să facem aceasta în întregime. De aceia ne apucăm de cercetat mai departe ceiace am lăsat neisprăvit atunci. A fost mai bine că nu am scris tot ce era de spus, ca să nu-i vie rău bietei cocoane. In vreme de o săptămână, a avut când să-şi mai vie în fire şi să mai prindă la putere, ca să poată îndura ce va mai avea de citit de acum înainte.

1. Vă aduceţi aminte că numita doamnă s'a apucat să spuie ce a vorbit în congresul dela Turnu-Severin. A înşirat destul de pe larg ceiace credea dumneaei că ar fi fost de spus spre descărcarea ei.

Despre multe a scris guraliva doamnă, ca s'o ştie poporul că este şi dumneaei pe lume, dar despre unele s'a ferit ca de foc. Dacă a ţinut să contrazică unele spuse ale mele, prin spusele unui profesor din Bălţi, de fapt însă nu spusele mele, ci a profesorului din Bucureşti care mi-a adus la cunoştinţă ce a vorbit d-na Alistar la acel congres, — de ce doamna nu m'a contrazis şi la altele, povestite mie tot de acel profesor, cum acesta a văzut-o pe coana Alistar ?

Omul s'a speriat de pufăiala de tutun cu care te îneca gălăgioasa cocoană şi de sprintineala cu care golea paharele. Vedeţi, odată ajunge cineva să te vadă în viaţă, îi rămân câteva întipăriri dela tine şi tu îi izbeşti privirile prin această înfăţişare! Tabacioc şi papacioc! Cocoană şi maestră în asemenea materii!

Cocoana care te isbeşte în public cu astfel de apucături, când ea este educatoare, nu se înfăţişează sub un chip favorabil. E urâtă priveliştea femeii care sloboade din gâtlej rotogoale de fum, iar ca să facă fapta aceasta şi fără nici o păsare, în largul tuturor privirilor, este treabă de femeie dezmăţată.

Nu poţi să-ţi faci bună părere despre o directoare care se înfăţişează lumii cu asemenea năravuri. Şi această cocoană mai şi spune apoi că e preoteasă! Vai de mine, d'apoi preotesele trebuie să miroase a tămâe şi a busuioc, nu să te trăsnească în obraz cu duhoare de cafenea! Şi o astfel de fiinţă e suferită în fruntea unei şcoale de creştere a fetelor, şcoală în care toate ar merge strună, după cum ne spune coniţa Xenia, cea care găsea că în Eparhiala e raiul pe pământ?

Dar aţi băgat-de seamă că, deşi am scris despre capitulul acesta, coana Alistar nu suflă un cuvânt?

Grăieşte cocoană, că doar ai gură destul de mare, că doar nu te sfieşti de a-ţi scoate păcatele.

Grăieşte şi spune ce e cu Alistarca tutungioaica? e aşa ori ba? E frumos pentru o preoteasă să se arate lumii în chipul femeii de lume, care împrumută toate urâţeniile vieţii desfrânate şi pe care le iau cu ostentaţiune toate femeile care se rup de vechile legi ale cuviinţei?

Preotesele trebuie să fie cele mai păstrătoare în ce priveşte vechile obiceiuri ale bunelor purtări. Ele au să fie cele din urmă care se dau după gustul lumii.

O, părinţi din Basarabia! O, Biserică a vechilor moldoveni! pe rele mâni aveţi buna creştere a fetelor voastre, dacă aveţi ca îndrumătoare pentru fetele voastre un asemenea soi de preoteasă!

Dar simte coana Alistar singură că aceasta e o coardă slabă, căci tace chitic şi nu atinge materia aceasta. Iată deci că de multe ori cineva mai mult grăieşte tăcând decât spunând. De guralivă e guralivă cocoana, dar în laturea aceasta e mută. Tăcând, ea singură mărturiseşte că aci nu se poate apăra. Ea sin gură pleacă seagul şi înghite. Da, vede că apărare în capitulul acesta nu se poate.

Totuşi tăcerea se bagă-de-seamă, şi atunci se chiamă că am prins-o şi această tăcere mărturiseşte împotriva ei.

Eşti femeie de lume, cocoană, îţi place să guşti ale lumii. Nu te mai apuca de ce nu este în firea dumitale. Lasă creşterea fetelor pe mâna unei femei mai înfrânate, mai stăpânite, mai mânate de plăceri duhovniceşti. Lasă asemenea treburi pe mâna alteia cu duh de biserică, cu miros de candelă. Treci la clubul tutungiilor, că acolo te trage inima!

Ai tăcut şi prin tăcere ai grăit. Vezi că aici nu mai poţi chema în apărare părerea vreunui Profesor Dobrescu dela Bălţi, pe care să te sprijini că ar zice ca dumneata. Uite că nici pentru dumneata nu îndrăzneşti să zici şi taci.

Iată că ai deschis gura şi te-ai afundat singură! De! nu era mai bine să taci. Iată că prin tăcere în laturea cu pricina, în apucăturile de viaţă lumească în care te lăfăieşti, singură mărturiseşti, prin tăcere, că nu e apărare cu putinţă.

Deci constatând că coana Alistar nu e în stare să se desvinovăţească în laturea urâtă sub care a văzut-o profesorul Gabor din Bucureşti la congresul profesorilor dela Turnu-Severin, încheiem punctul acesta cu dovedirea poticnelii coanei directoare şi trecem mai departe,

2. Ce a spus d. Dobrescu, prin care ar fi răsturnat spusele mele?

De fapt d. Dobrescu nu s'a ridicat pentru a contrazice ce am spus eu, ci împotriva doamnei Alistar. Domnia sa este cel care s'a ridicat pentru a spune că cele zise de doamna Alistar nu sunt aşa şi că dumneaei nu are dreptate.

Dar chiar dacă lucrurile ar fi aşa cum le spune doamna Alistar, anume că d. Dobrescu ar fi spus că regăţenii trăiesc bine în şcoale cu basarabenii şi deci teza mea ar fi răsturnată, nu are însemnătate. Căci eu n'am spus aşa. Eu am spus că unde basarabeanul ajunge să cârmuiască asupra ta, e vai şi amar, căci el înţelege să te tiranisească. Prin urmare că unii cu alţii la un loc trăiesc bine, în împrejurările când basarabeanul nu are putere asupra ta, n'am tăgăduit, nici n'am atins chestiunea aceasta şi nici nu înţelegem să discutăm ce n'am spus. Eu am pus cazul când basarabeanul are puterea în mână, cum e cazul cu coana Alistar, şi atunci vezi ce dor de cârmuire ai!

Nu-i aşa cum am spus eu?

Uite, eu pot s'o mai slujesc pe numita domnă şi cu alte temeiuri, care mi vin la îndemână pe necăutate.

Pe doamna *Moroianu* din Cluj, basarabeanca născută *Gore*, n'a tras o nimeni de limbă să-mi povestească, la patronul societăţii ortodoxe, despre înstrăinarea sufletească a studenţilor basarabeni din Cluj. Tocmai dumneaei mi-i critica mai rău, ce răi români sunt.

Mie îmi vine materialul cu nemiluita, aşa că o pot sluji pe doamna Alistar cu dovezi despre tot ce scriu eu aici. Ba e cu putinţă ca, după ce oi înceta eu de scris în această materie, să se apuce alţii şi să depene firul mai departe. Sunt mulţi care au la inimă să se plângă de ce au văzut sau au păţit ei în Basarabia.

Dar acum să lăsăm toate acestea şi să venim la cazul cu îndeplinirea slujbei când eşti sub un basaarabean. Uite înaintea mea un număr din ziarul *Viitorul* din Bucureşti, cu data de 20 Octomvrie 1929. Aci găsim povestit un caz dela şcoala de aplicaţie a Şcoalei Normale din Soroca. La această şcoală, se găsea ca învăţător un domn *Ganea*. Când însă în capul lui a venit un director cu numele *Hriţko*, lui Ganea a început să-i meargă rău. Să nu povestim noi însă, ci să lăsăm însuşi ziarul *Viitorul* să povestească. Directorul, zice ziarul, «a interzis învăţătorului, să intre în curs. Bietul învăţător, cu toate că este definitiv în învăţământ, s'a văzut pe drumuri. Neprimind salariul încă pe luna August, a împrumutat bani cu procente şi a plecat la Bucureşti să se plângă ministrului instrucţiunii publice. Dar mare i-a fost mirarea când din cuvintele ministrului a înţeles că domnia sa nu cunoaşte nimic în afacerea aceasta, şi l'a trimis pe învăţătorul Ganea la şcoală cu ordinul categoric către directorul şcolii normale d-l Hriţco să-l pue înapoi la catedră de oarece la înlăturat în mod ilegal şi abuziv.

«Şi astfel s'a scurtat nasul d-lui Hriţco, care crezând că fiind frate cu prefectul judeţului, poate alunga pe profesori din şcoală după bunul său plac.

«Dar acesta e numai un caz, din nenumăratele altele ilegalităţi săvârşite în învăţământul din Soroca».

Ei vedeţi? abuzuri se fac şi la noi, dar în capul nostru nu intră că, dacă ai puterea în mână, poţi s'o întrebuinţezi ca proprietate a ta. Cum să opreşti pe un profesor de a intra în clasă şi a preda? Astea-s treburi ca de pe vremea lui Han Tatar.

Dar ce mult seamănă cu cele păţite de sora mea la Eparhiala, pe care coana Alistar a oprit-o să puie note, ca să le puie ea, după «pedagogia» ei afumată cu luleaua.

Abuzurile basarabenilor sunt de alt soi. Ei nici nu-şi dau seama în ce se pot strecura cu abuzul şi în ce nu. Ei iau toate cu grămada, fiindcă dacă eşti la o slujbă, nu eşti slujbaşul, ci eşti stăpânul ei.

Şi cum vedeţi, cel cu destăinuirile din *Viitorul* spune că acesta e numai un caz din cele multe. Prin urmare n'am spus eu lucruri prea gogonate, când am scris cum am scris, şi coana Alistar nu se poate apăra numai cu tăgăduiri din gură, cum e metoda dumneaei, şi a domnului Grigorovici ori a coanei Xenia.

Credeam să isprăvim în acest număr cu răspunsul către coana Alistar, dar iată că sunt prea multe de spus şi de aceia suntem nevoiţi să mai dăm în priveală pe vestita cocoană şi în nr. viitor.

Arhim. SCRIBAN

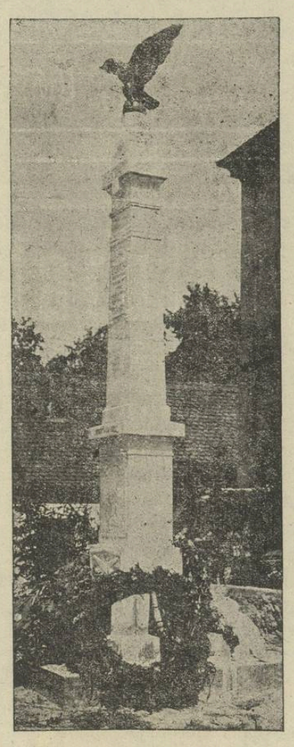

APEL

Până la o vreme am publicat un apel trimis de Comitetul Bisericii din «Cear dac», Slănicul Moldovei. Dar din cauza că prea puţini ne-au răspuns la această călduroasă cerere, n'am mai pus apelul.

Acum venim iarăşi cu aceiaşi caldă rugăminte către adevăraţii creştini, ca să sprijinească acest Sf. Lăcaş al Domnului, distrus de furia războiului, şi să trimită ce pot şi cât vor, să se termine de clădit, căci la autorităţi nu-i nici o nădejde, nu dau nimic.

Tot bunătatea creştinilor va duce la bun sfârşit Sf. Lăcaş.

Binevoitorii, vor trimite pe adresa gazetei «Cultura Poporului», str. Regală 16, Bucureşti, sect. I., cu menţiunea pentru Biserica din «Cear dac», Slănicul Moldovei.

INFORMAŢII

Din ţară

Voevodul Mihai caporal.— Cu prilejul împlinirii vârstei de nouă ani, marele Voevod Mihai va fi înscris din oficiu, în cadrele armatei.

Conform tradiţiei, a doua zi după publicarea ordinului de zi de însumare, Voevodul Mihai va fi naintat la gradul de caporal.

Arma în care va fi însumat Voevodul nu s'a hotărât încă. E posibil însă că în cele din urmă va fi ales capul vânătorilor de munte.

In toamnă, Voevodul Mihai va putea fi văzut în noua uniformă.

După ce va termina cele patru clase primare, (Voevodul e în a treia) caporalul Mihai va fi înscris în liceul mlitar. Atunci va primi o nouă îndrumare, adăogându-i-se în materiile ce i se predau, şi limba franceză. După cum se ştie, în prezent Voevodul Mihai nu vorbeşte decât limba engleză şi cea română.

Lista civilă a M. S. Regelui Carol II. — Lista civilă a M. S. Regelui Carol al II al României, se fixează pentru tot timpul Domniei Sale, la 40,000000 lei anual.

M. S. Regina Maria, 20.000.000 lei anual.

M. S. Elena, lei 7.000.000 anual, iar Marele Voevod Mihai lei 7.000.000 anual.

Deasemenea foştilor Regenţi se va stabili lunar: I. P. S. Patriarh Dr. Miron şi D-l C. Sărăţeanu câte 120.000 lei lunar.

Pensiunea D lui C. Sărăţeanu poate trece asupra soţiei sale reducându se însă la suma de lei 60.000 lunar.

A. S. R. Principesa Ileana. a sosit în ţară din lunga Sa călătorie, cu vaporul «Regele Carol».

A. S. R., va sta însă la Balcic până la sfârşitul lunei Iulie.

Căminul «Principele Nicolae» A. S. Regală Principele Nicolae, are pe moşia Sa din Broşteni jud. Neamţ un Camin Cultural, care disfăşură o activitate foarte frumoasă.

In vara aceasta Căminul va fi pus la dispoziţia membrilor corpului didactic şi a scriitorilor. Deschiderea căminului se va face în zia de 1 Iulie.

Cuprinde o sală de spectacol, cu instalaţii de cinematograf, de radio şi o bibliotecă bine înzestrată.

Orice lămuriri se pot lua de de la Administraţia Casei A. S. R. Principele Nicolae.

Statuia Dr. Raţiu. Duminică 8 Iunie c. a avut loc la Turda (Ardeal), desvelirea statuiei doctorului Ioan Raţiu. Dr. Raţiu a lucrat vreme de 50 de ani, plin de curaj şi îndârjire, pentru drepturile românilor ardeleni, îndemnându-i totodată la unire, la iubire de neam şi la muncă.

Numire de Mareşali. *M. S. Regele Carol II, a acordat titlul de mareşal D-lui General Averescu şi D lui General Prezan.*

Oaspeţii României. In timp de două săptămâni România a avut deosebita plăcere de a primi patru oaspeţi străini, dornici de a ne vizita ţara. Aceştia au fost: D-l Saint Aulaire, fost ministru al Franţei la Bucureşti în timpul războiului; Generalul Berthelot, fost şeful misiunii militare franceze în vremea războiului şi îndrumătorul cu ajutorul căruia s'a refăcut armata română, după retragerea de la Bucureşti; apoi Louis Loucheur, mare om de stat, care a apărat interesele României la Liga Naţiunilor. Al patrulea oaspe a fost Generalul Gouraud, viteazul comandant în Senegal şi Levant. In timpul războiului a comandat armata IV-a franceză, în aşa fel, încât a devenit o personalitate a gloriei franceze.

Părintele I. Agârbiceanu. distinsul scriitor şi colaboratorul nostru, a fost ales protopop al Clujului.

Cu prilejul alegerii drepte ce s'a făcut, urăm P. C. Sale muncă spornică şi I trimitem sentimentele noastre de dragoste.

Adunare de preoţi în Craiova. Preoţii din soc. «Renaşterea» s'au adunat în două zile dela începutul lui Iunie şi au discutat despre secte. Lupta cu sectele a dus şi la un proces destul de greu pentru un preot, anume Preotul Ioan Stănescu din Tencănău, este dat în judecată pentrucă ar fi împuşcat pe învăţătorul satului. Fapta a izvorât din cearta cu adventiştii.

Maşini agricole. Ministerul de Agricultură va plăti un sfert din preţ acelor plugari, care îşi cumpără prin Centrala Cooperative lor de Import-Export, sau prin Uniunea Sindicatelor Agricole, următoarele maşini: semănători în rânduri, vânturători, trioare, batoze, maşini de treerat şi tractoare.

Cu acest prilej găsim nimerit a sfătui pe plugarii noştri ca să se folosească de acest mijloc, căci astfel vor economisi mult şi munca va fi suportată cu mai multă uşurinţă.

Producţia pământului la noi. După cum arată buletinul ministerului Agriculturii, din anul acesta, producţia semănăturilor va fi următoarea: S'au însemânţat 2.682 mii ha. cu grâu; 236 mii ha. secară; 1831 mii ha. orz şi 1.117 mii h. ovăz.

Se poate conta din aceste hectare pe următoarea producţie: 336 milioane chintale de grâu, faţă de 27,5 milioane în anul trecut.

4,5 milioane chintale secară, faţă de 3.4 milioane în anul 1929; 24.7 milioane chintale orz, faţă de anul trecut cu 27.4 milioane chintale; 13.2 milioane chintale ovăz, în loc de 13,6 milioane chintale în 1929.

Anul acesta, după cum se arată vom avea mai mult grâu şi secară, decât anii trecuţi, iar orz şi ovăz mai puţin.

Către abonaţi. Din cauză că mulţi din cetitorii noştri n'au achitat încă abonamentul, la acest ziar, Gazeta însă au primit-o regulat, rugăm prin aceasta ca să ni se trimită de fiecare ceiace mai datorează. Greutăţile fiind mari, noi nu suportăm cheltuelile decât din abonamentele cetitorilor.

Comoara din Mangalia. In urma unui denunţ, s'a hotărât facerea unor cercetări, pentru descoperirea unei comori care ar fi îngropată în interiorul Bisericii din Mangalia.

Acea comoară ar conţine câteva milioane de lei şi a aparţinut unor turci, care în graba retragerii armatelor inamice, n'au putut-o lua, fugind în Bulgaria.

Plătiţi Abonamentul

Din Străinătate

Căsătorie princiară. Principele Frantz Ioseph Otto, pretendent la tronul Ungariei, se va logodi în curând cu Principesa Maria, fiica cea mai tânără a Suveranilor Italiei.

Când copiii nu sunt supraveghiaţi. (Turcia) Intr'o familie, în lipsa părinţilor de acasă, 3 copii au început să se joace de-a operaţia. Cel mai mare dintre copii a luat un brici al tatălui său începând să opereze pe unul din fraţii mai mici. La un moment dat i-a tăiat beregata. Văzând pe fratele său scăldat în sânge, micul medic se aruncă pe fereastră, rămânând mort pe loc.

Părinţii copiilor, sosind, acasă, au înebunit de disperare.

Mai multă grijă deci se cere pentru copii!

O minune de biserică. O biserică se va termina în curând în New-York, şi va avea 72 de clopote, o adevărată orchestră. Clopotul cel mai mare împreună cu altele 21 s'au fabricat în Anglia şi s'au adus la New-York. Clopotul cel mare este minune, având un sunet foarte sonor. Diametrul (lărgimea) la gură e de 3 metri şi ceva (cam cât lărgimea unei odăi mijlocii) şi cântăreşte 37 de mii 500 kilograme. Numai limba acestui clopot cântăreşte 200 kg. Toate aceste clopote vor fi puse de odată în mişcare, prin apăsarea unui buton electric.

Din Rusia Sovietică. Mişcarea contra trupelor a început de câtva timp. Din cauza aceasta bolşevicii au întrebuinţat măsuri extraordinare, pentru a combate revolta. Astfel oraşul Ceki, care are 40.000 locuitori a fost bombardat şi distrus de artileria bolşevică.

In această regiune, luptele între armată şi răsculaţi au ţinut câteva zile cu pierderi grave din amândouă părţile.

In alte părţi, pierderile armatei roşii au fost foarte mari.

Răsculaţii cereau răsturnarea puterii sovietice şi despărţirea de Rusia.

Rezultatul cursului primar superior

Legile în ţara noastră se fac fără mari greutăţi, mai bine zis la comandă, însă tot la comandă se înlătură, altele tot la comandă luându-le locul.

Prin aceasta nu vreau a învinui pe cineva ci mai mult a face unele constatări.

Iată de exemplu «Legea Cooperaţiei» făcută nu de multă vreme, este astăzi schimbată prin alta, legea ad-tivă deasemenea, legea drumurilor, etc. Nu-i de ajuns să faci o lege, căci acest lucru este uşor, ci trebueşte să vezi dacă acea lege are mediu favorabil pentru a fi aplicată. După cum sămânţa are nevoe de ogor bun, deasemenea legea, de mediu favorabil.

Multe legi cad singure, fiindcă n'au mediu favorabil, chiar dacă ele ar avea cele mai frumoase intenţiuni. Una din legile pe care nu numai eu o cred ne bine venită în ţara noastră, este legea cursului primar superior. Am imitat pe străini fără a ne gândi că este prea de timpuriu venită. Este în credinţa noastră că tot ce au străinii este mai bun.

Nu! Căci dacă vom raporta acele influenţe din afară, la mediu, temperament, vom dovedi că nu sunt de folos.

Planul legiuitorului a fost că în acest curs superior, noul venit să-şi completeze cunoştinţele, făcându-l mai superior, cu o cultură mai generală. Ar fi rămas bună dacă era numai pentru aşa ceva, dar legea aceasta a obligat ca elevii veniţi aci să lucreze, intelectual şi fizic.

Se vor înfiinţa ateliere pe lângă fiecare şcoală, unde elevii vor învăţa: tâmplărie, lemnărie, tinichigerie, fierărie, agricultură, practic nu teoretic, fie care după pornirile sale. Fericit plan — regretabil rezultat.

Sunt câţiva ani de când tot scoatem la serii de elevi de acest fel, dar care nu ne bucură de loc. Elevii aceştia nu sunt nimic mai mult decât vechii absolvenţi ai cursului primar cu cinci clase.

Chiar dacă vor fi mici excepţii pe alocuri totuşi cu o floare nu se face primăvară.

Cauza... 1) N'am fost pregătiţi pentru acest salt mare. 2) Intr'o ţară agricolă, legea aceasta nu-şi are locul. *Dece n'am fost pregătiţi?* Ca să fi putut face pe placul acestei legi trebuia întâi, terenul să fi fost pregătit. *Cum?* Şcoli suficiente, învăţători destui, material didactic cât mai mult, capital necesar pentru susţinerea atelierelor, plata maeştrilor.

Şapte clase un singur învăţător! Mergem greu, lecţii de zece minute, altfel n'ai timp să treci pe la toate clasele; nu mai spunem că la atelier nici nu s'ar mai putea duce. Materie multă, timp puţin, repede nu-i de folos. Repede faci, repede se duce! *Materialul didactic*, lucrul cel mai preţios nu-i, şi tot ce vorbeşti micuţului copil, îi par basme neînţelese.

Nu va reţine nimic de folos. Magneţi, electricitatea, acizi, baze, etc. par basme, pe care copilului nu-i vine să le creadă.

Ateliere nu-s, secţiile industriale şi comerciale dorm! Doarme până şi agricultura, căci lotul şcoalei este la 4 km. de sat, iar grădină şcolară nu există, unde să putem face experienţă şi să se poată aplica teoria. Totuşi trebue să faci şapte ani. Părinţii muncesc singuri, angajând alte braţe în locul copiilor lor.

Intr'o ţară ca a noastră agricolă, legea aceasta nu dă roade. Ţinem în clase zadarnic energii neîntrebuinţate şi care dacă ar fi lângă tatăl său, ar învăţa şi ucenicia agricolă şi i-ar fi şi de folos la lucru.

Lipsesc braţe la sate şi noi le ţinem închise în clasă.

Câştigul? Nici pomeneală; pagubă doar şi pagubă resimţită. Atunci ce-i de făcut? Să persistăm într'o greşeală. Nu. Două sunt soluţiile:

1) Ori dăm tot ce-i de trebuinţă pentru aplicarea acestei legi, ca ea să-şi poată da roadele, sau suprimarea cursului superior,

2) Dacă se suprimă cursul superior primar, să se facă în locul său şcoli agricole la sate, cu ore de teorie şi practică. Iarna teorie, iar în primăvară practică, cu agronomii, al căror rol nu-l mai văd azi de niciun folos. Avem ce munci, dar nu ştim cum şi cu ce. Aci să se întrebuinţeze braţele tinere, ca să învăţăm meseria plugăritului raţional.

Numai atunci vom putea să valorăm ogoarele noastre. Suntem săraci în ţară bogată; n'avem pâine într'o ţară agricolă. Atunci vom putea să câştigăm ceace am pierdut.

Ioan M. Florescu.

Rugăm să ni se trimită articole cât mai scurte.

Politice

Lista noului guvern. I. Maniu, preşedinte; G. G. Mironescu, externe; Al. Vaida, interne; I. Mihalache, domenii; V. Madgearu, industrie şi comerţ; Costăchescu, instrucţie şi culte; Gr. Iunian, justiţie; General Condeescu, al armatei; M. Manoilescu, comunicaţii; P. Halippa, muncă.

Ministerul de finanţe a înştiinţat administraţiile financiare că Banca Naţională a fixat 1 Septembrie ultimul termen de retragerea biletelor de banca de 5 şi 20 lei.

Aceste bilete vor fi înlocuite cu monetă metalică.

«Fiul care şi-a pierdut Mama». Moment tragic de d-l *Ghenadie Fotti*. O lucrare foarte bună, conflict gradat, scene ce prin simplicitate şi realitate, — sunt impresionante. D-l Ghenadie Fotti dovedeşte un puternic talent, vădind şi multă perspicacitate în desvoltarea subiectului.

Caracterizarea bătrânilor: mama cu sbuciumul şi durerea ei neavând nicio veste dela fiul plecat pe mare, departe; tatăsău ursuz — neiubindu-şi fiul.

Mai motivat ar trebui Miron care — într'adevăr iubeşte marea, dar nu explică mai complet sub cari influenţe.

Finalul într'adevăr e remarcabil. Credem că a persevera — în cazul de faţă — D-l Ghenadie Fotti, care e un tânăr cu mult talent, ne va da în scurt timp lucrări cu mult mai valoroase, aşteptăm.

Tipografia „Corpului de Jandarmi" Bucureşti.

Onor. Asoc. p. Liter. Rom. şi Cult. Poporului Sibiu
ASOCIAŢIUNII SIBIIU

CULTURA POPORULUI

Iubirea este haina cea mai călduroasă, pe care poate s'o poarte sufletul.

Cri.

PRETUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învăţători, preoţi, studenţi şi săteni 200 Lei
« autorităţile săteşti . . . 300 «
« instituţii particulare şi de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZA-TE ŞI VEI FI: VOEŞTE ŞI VEI PUTEA"

C. A. ROSETTI.

Director: Generalul NICOLAE PETALA | REDACŢIA, STR. REGALA Nr. 16 Sec. I | BUCUREŞTI, 29 IUNIE 1930 | ADMINISTRAŢIA STR. REGALA Nr. 16 | ANUL X, Nr. 331 Apare în fiecare Duminică

Fratele Regelui

In întoarcerea Regelui Carol II în casa părinţilor săi, este o lature de lumină şi frumuseţă, care n'a fost scoasă la iveală în de ajuns în toată vrednicia ei. S'o luăm la descusut noi aici.

Este vorba de purtarea Principelui Nicolae în această împrejurare.

Asupra acestui tânăr vlăstar domnesc, s'au revărsat multe ocări acum câteva luni.

Din pricina unor ciocniri în mersul grăbit cu automobilul pe uliţele Bucureştilor, s'au petrecut fapte care au pornit cuvinte aspre împotriva acestui principe.

Nu ne rostim asupra lor, fiindcă nu despre ele voim să vorbim. Dar ne zicem: Dacă am fost atât de grab nici pentru a scoate la iveală umbrele purtării sale, de ce nu tot cu aceiaşi grabă de a pune în lumină meritele sale?

Vedeţi, aşa e omul. Numai decât e gata cu ocara, dar e atât de greoi a vedea chipul vrednic al cuiva. Ci noi ne zicem: Dacă unii au fost atât de iuţi în cuvinte aspre asupra Principelui, să fim şi mai iuţi a vedea binele pe care-l face, a descoperi trăsăturile înalte ale fiinţei sale.

Este un lucru vrednic pentru fiinţa omului a descoperi iute binele, a ne bucura de el, şi nu numai a avea ochii gata a găsi pretutindenea răul. Dacă pe acesta să zicem că l-ai găsit, bine; dar unde este râvna ta de a găsi şi binele?

Este o trăsătură de cinste pentru noi a fi în căutarea binelui, a-l descoperi, a ne bucura de el şi apoi a-l trâmbiţa.

A trâmbiţa binele, este o datorie, fiindcă facem o faptă bună în sânul omenirii acesteia. Căci toate relele care se petresc se şi vestesc. Pe fiecare zi, feţe largi din ziare sunt pline de povestirea netrebniciilor omeneşti. Şi din cunoaşterea acestora, mulţi se ademenesc a face la fel. Tot povestind răul, se alcătuieşte ca un painjeniş, în mijlocul căruia omul trăeşte şi din care îşi ia îndemn a face la fel. Deci toată cunoaşterea răului din lume este în acelaş timp şi un îndemn de a-l săvârşi. Aici stă partea rea pentru toate ticăloşiile care se scriu la ziare. De multe ori s'a văzut cum cunoaşterea unui fel de fapte a fost o ispită şi pentru alţii de a le face.

Se povestea acum câţiva ani cum un şir de sinucideri petrecute una după alta peste munţi, au avut aceleaşi trăsături deosebite în săvârşirea lor. Nişte fete în Cluj s'au îmbrăcat în haine ca de nuntă şi apoi s'au omorât. Alte sinucideri au urmat aiurea, tot cu trăsături asemănătoare, la depărtare nu mai de zile.

De ce? Din pricină că oamenii se iau unul după altul.

Dar pe lume se petrec nu numai rele, ci şi destule bunuri. Acestea însă se povestesc foarte rar. Nici pe departe nu se precumpăneşte binele cu răul în povestirea care se face despre ele. Binele e lăsat în umbră. Şi cu toate acestea, dacă s'ar cunoaşte şi laturile acestea, ar putea şi ele să îmboldească pe om de a face la fel. Facem bine oamenilor, îi îndemnăm spre cuviinţă şi cinste numai povestindu-le binele care este. Deci este un folos a căuta binele şi a-l povesti. Omenirii trebuie să i se dea prilejul de a vedea că nu numai păcatul este partea noastră, ci şi vrednicia. Privind vrednicia altuia, ne îndrumăm şi noi într'acolo.

Aşa trebuie să fim în judecarea lucrurilor omeneşti şi aşa ne am gândit noi că trebuie să facem şi faţă de Principele Nicolae.

Gânditu s'a cineva la duhul jertfei, la lepădarea de sine, la marea pildă pe care a dat o tânărul băiat de 26 de ani care este Principele Nicolae, prin buna primire a fratelui său?

Cât de greu lucrează ispita în chip protivnic! Cum oare Principele Nicolae a putut-o birui?

Căci trebuie să se ştie: Omul are în făptura sa o grea ispită, care este setea de putere. A te simţi mare şi stăpân peste alţii; a te şi cu puterea de a porunci şi cu o spuză de slugi care stau gata la cuvântul tău; a te vedea domn şi stăpân, iar în jurul tău cete întregi plecate în umilinţă înaintea ta,—este una din marile ispite ale omului. Omul însetează după putere, după plăcerea de a şti că stă cu genunchiul pe grumazul fratelui său.

Acesta este un mare scăzământ al omului şi mulţi aleargă după el. De aceia Sf. Efrem Sirul spune în rugăciunea din Postul Mare: «Duhul iubirii de stăpânire nu mi l da mie»! Ca un cunoscător de oameni ce a fost Sfântul, el vede pacostea aceasta care ne copleşeşte şi fuge de ea.

Principele Nicolae a fost membru al regenţei noastre. Ca vlăstar domnesc, era fruntea regenţei. Deci era organ al puterii.

Să fii învestit cu asemenea măriri la vârsta de 26 de ani, ce mai prilej pentru om de a te trufi, de a te simţi bine în mărirea ta, de a o dori să nu se mai isprăvească!

Câte lupte n'au fost în trecutul istoriei noastre româneşti pentru putere! Şi nu numai în trecutul nostru, ci în al tuturor popoarelor. Fii împotriva părinţilor (Avesalom împotriva lui David); părinţi împotriva fiilor (Irod care şi a ucis fiii); fraţi împotriva fraţilor; soţii împotriva bărbaţilor—toţi mânaţi de ispita aceasta cumplită de a avea în mână frânele puterii şi a putea porunci asupra fraţilor lor. Şi ucigaşi s'au făcut numai ca să aibă în mână această uneal tă a iubirii de sine nemăsurate.

Străin era de ei gândul lui Hristos: «Cel ce vrea să fie mai mare să fie tuturor slugă»! Nu pentru a putea sluji pe alţii, nu pentru a putea face bine doreau ei roada puterii, ci pentru a se lăfăi că sunt mai mari peste alţii şi au pe toţi la picioarele lor.

Şi totuşi, când ispita aceasta este atât de grozavă şi de ucigaşă, când ea orbeşte şi întunecă simţirile cele mai curate, legăturile între părinţi şi fii, între fraţi unii cu alţii, se găseşte un tânăr principe care putea să aibă şi el aceste ispite, mai cu seamă că era atât de tânăr, dar care nu se împătimeşte de putere, nu se oţărăşte la gândul că puterea sa va înceta şi va veni fratele în locul său, nu, ci Prinţul Nicolae se bucură că vine fratele şi lasă puterea în mâna lui. Ispita puterii nu-i mănâncă omenia şi-l arată într'o lumină atât de frumoasă, încât ne uimeşte că nu l-a mişcat şarpele cu pofta măririi. Şi-a primit fratele cu îmbrăţişare, uşor s'a lăsat de mărire şi ni se arată nouă în această frumoasă şi rară lumină.

Această faptă nu trebuia trecută sub tăcere şi noi ne simţim uşuraţi că am spus o. Tot aşa a făcut Ioan Botezătorul în faţa lui Iisus care-i lua locul, încât o mireazmă biblică pecetluieşte şi fapta Prinţului.

Arhim. SCRIBAN

DIN TRECUTUL NOSTRU

Stampă publicată într'un calendar pentru români, pe la anul 1876, tipărit în Iaşi de Colonelul Asaki, nepotul lui Gheorghe Asaki.

Eparhia Oradiei-Mari

Zece ani dela reînfiinţarea ei

In inima munţilor seculari ai Bihariei şi pe văile pitoreşti ale Crişului, la graniţa nord-vestică a României, străjuieşte neînfricatul şi însufleţitul Episcop D. D. Roman Ciorogariu, care a dat suflet din sufletul său arhieresc Episcopiei ortodoxe din Oradea Mare. Chemat ca vicar eparhial la Oradea, în anul 1917 când sufletul naţionalismului românesc trecea prin cele mai grele frământări istorice şi prin cele mai adânci dureri, P. S. Episcop Roman s'a străduit—din 1917 şi până astăzi—să facă din eparhia ortodoxă Oradea Mare «focarul unui curat naţionalism românesc şi pavăza neclintită a ortodoxiei de lângă malurile Tisei..

Ca un străjer bătrân şi neadormit, Episcopia Orăzii Mari din zilele noastre, care, în 1920 ca pasărea din legendă, a reînviat pe altarul bătrânului scaun episcopal al lui Efrem Veniamin veghează şi lucrează la păzirea neştirbită a drepturilor româneşti spionate de străinii hrăpăreţi de peste graniţă şi din lăuntrul Ţării.

Guvernul Generalului Averescu, în 1920, a reparat o neertată nesocotire istorică, reînfiinţând vechea episcopie ortodoxă la graniţa nord-vestică a Ţării. Atunci, inimosul naţionalist român Roman Ciorogariu—care a fost redactorul fecund al revistei orădene: «Biserica şi Şcoala», între anii 1901—1917—a fost înscăunat în fruntea Eparhiei Orăzii Mari. Grea sarcină îşi luase P. S. Episcop Roman; însă acest bătrân şi vrednic arhiereu al Ardealului avea nădeje în puterile lui sufleteşti şi trupeşti cari au fost puse în joc în toate clipele de trebuinţă ale neamului românesc. Păstorirea acestei eparhii se cuvenia şi de drept şi de fapt P. S. Episcop Roman, căci după cum am spus neuitatul Rege Ferdinand, în ziua de 29 Martie 1921, când a încredinţat cârja episcopală Prea Sfinţitului Episcop Roman: «Arhieria Voastră este răsplata bine meritată pentru munca ce ai desfăşurat întru apărarea drepturilor acestei străvechi episcopii române, rămase văduvită de arhipăstor timp de peste două secole» («Regele Ferdinand» de Şt. Meteş).

In luna Mai a. c., adunarea eparhială a Orăzii a sărbătorit împlinirea a zece ani dela reînfiinţarea acestei episcopii. Felul cum s'a desfăşurat această serbare însufleţită, dovedeşte că P. S. Episcop Roman este foarte mult iubit şi înţeles de Eparhia pe care o conduce cu multă dragoste şi înţelepciune arhierească. Şi de ce n'ar fi iubit de ai Săi, când P. S. Episcop Roman este luptătorul neobosit al Neamului şi al Bisericii româneşti? Când bătrânul arhiereu dela graniţa nord-vestică a ţării a ştiut ca în vreme de zece ani de când se află în fruntea eparhiei să aducă reale îmbunătăţiri eparhiei câştigând din partea nevoilor Bisericii pe foştii miniştri de culte: O. Goga, C. Banu, Al. Lapedatu, V. Goldiş şi Aurel Vlad.

In vremea celor zece ani de arhipăstorie, P. S. Episcop Roman Ciorogariu a dat destulă dovadă de muncă vlădicească jertfită pentru cauza înfloritoare a Bisericii ortodoxe: s'a cumpărat casă episcopală cu un milion cinci sute de mii lei sub guvernarea averescană, s'au înfiinţat: o Academie Teologică, o şcoală de cântăreţi bisericeşti, o tipografie diecezeană, etc. iată câte îmbunătăţiri a făcut pentru Eparhia sa neobositul şi cumintele episcop D. D. Roman Ciorogariu!

In vremea de azi, când Statul caută să se răcească tot mai mult de sufletul curat al Bisericii în vremea de azi când cei mai mulţi politiciani înlătură cu nepăsare căldura evanghelică a Bisericii noastre care se străduieşte să le căliască sufletele pentru o cât mai bună prosperare a Bisericii şi a ţării româneşti, P. S. Episcop Roman a făcut prea mult.. Noi ne bucurăm! Dar ne-am bucura mai mult, dacă am simţi că preoţimea ortodoxă după sfatul hotărâtor şi înţelept al P. S. Roman stă tot mai departe de patimile politicianilor cari au îngreuiat atât de mult treburile constructive ale Bisericii, cât şi nevoia de consolidare a ţării noastre. La graniţa nord-vestică a ţării, în ţinutul muntos al Bihariei, veghează un arhiereu bătrân cu trupul, dar tânăr cu sufletul. Este P. S. Episcop Roman Ciorogariu, care a fost lovit de bomba netrebnicului jâdan Max Goldstein în Sfatul Ţării, acum câţiva ani în urmă; este bătrânul arhiereu, mândria naţionalismului românesc şi tăria Bisericii ortodoxe de lângă Tisa, căruia noi cei dela această foae, care anul acesta am sărbătorit tot zece ani dela înfiinţarea tribunei noastre culturale, îi strigăm din tot sufletul: Intru mulţi ani, Stăpâne!

N. C. Munteanu Muntmarg.

Cântec

Işi scutură vara din zări de argint
Frumseţea eternă a soarelui ei
Şi viaţa ne o 'mble azi floarea de tei
Pe urme apuse de alb hiacint.

Se scutură vara din zări de argint...
Iubirea 'nfloreşte pe străzi şi alei ;
Din ochii tăi încă, să scuturi nu vrei
Iubire, ci doar scăpărări cari mint.

Ci eu, rătăcitul copil, te aştept
Că 'ndrumul dorinţelor poate-ai să mi treci...
Lega-ne vom, oare, prietini pe veci,
Cu-aceiaş credinţă şi dragoste 'n piept ?

Nic. Argeş

Sfârşit de an şcolar

Gh. I. Marinescu

S'au terminat aproape în toate şcolile examenele de sfârşit de an, de absolvire, de capacitate. Elevii de liceu, seminarii, normale, şcoli primare, toţi au trecut prin frământări, prin clipe de emoţii, au făcut din noapte zi, au intervenit, s'au zbătut numai pentru a lua examenul.

«Uf, bine că am scăpat!» auzi mai în toate părţile şi un oftat de uşurare iese din pieptul celui care îţi vorbeşte de examen. «A fost greu nespus de greu, nespus de greu mai ales că avea necaz pe mine» şi î n c e p e să-ţi povestească de ce stă rău cu profesorul, care mai în toate cazurile cu mici excepţii apare în mintea elevilor săi prea sever la examene, prea rău şi le poartă necaz din cursul anului.

Peste 2 zile încep examenele de bacalaureat în toată ţara. Aici e hopul cel mare. Dacă scapă aici, e bun scăpat. Şi deaceea alergări, intervenţii, rugăminţi, promisiuni la profesori şi la oamenii zilei. Părintele trebue să-şi treacă feciorul, politicianul trebue să-şi servească alegătorii, iar profesorii strânşi între ameninţări şi promisiuni trebue să facă aşa cum e bine. Nu-i groază mai mare ca de acest examen. Şi nici intervenţii mai mari nu se fac la alt examen ca la bacalaureat.

Un nou rând de bacalaureaţi (între 4 şi 6 mii) vor lua diplomele în sesiunea aceasta.

Câţi din aceştia pot să spună că au luat bacalaureatul prin munca lor cinstită, prin ei înşuşi, fără să aibă nevoie de cartea de vizită a d-lui deputat, senator sau prefect cutare, sau de protecţia unui domn profesor din comisie, intervenţionismul. Nu se face nimic în ţară la noi până nu te ploconeşti, nu te rogi, nu dai bacşiş, nu promiţi şi nu alergi.

Şi e trist că intervenţionismul acesta a intrat şi în şcoală, acolo unde nu trebuia. Deaceea avem atâtea sute de mii de absolvenţi de aceea avem câte 10 candidaţi pentru un loc vacant Ce ne vom face mai târziu, Dumnezeu ştie.

Şi e mai trist după cum arată un domn magistrat în ziarul «Neamul Românesc» că intervenţionalismul a intrat şi în magistratură. Articolul sfârşia prin cuvintele: «Lăsaţi justiţia să-şi urmeze cursul ei, domnilor politiciani!»

Iată unde am ajuns. A trebuit să se ridice glasul unui magistrat, contra politicienilor, cari după ce s'au vârât în administraţie, şcoală, vor să între şi la justiţie. Mai este armata. Să ne ferească Dumnezeu să între şi acolo. Atât ne mai trebuie, şi ne-am prăbuşi în adâncuri de prăpăstii.

Trebuie scoasă politica cât mai curând din şcoală şi din alte instituţii de stat. Până acum am văzut oameni în locuri şi demnităţi pe care nu meritau să le ocupe potrivit culturii şi muncii lor.

De aceia o nouă viaţă începe pentru noi Românii: începe aşezarea edificiului pe temelia pusă de înaintaşii noştri. Se c e r e muncă cinstită dela toţi, fără să ne gândim la noi mai întâiu, la interesul personal şi de moment, ci la interesul general: la fericirea supremă a ţării.

Deaceea generaţiei de şcolari care termină anul acesta şcoala, trebuie să i se sădească în suflet încă de pe băncile şcoalei iubirea de muncă cinstită. Ajunge cu atâta politică, cu atâta paradă de vorbe goale, căci am văzut şi încă se vor vedea rezultatele, la care am ajuns.

Când fiecare din noi nu va avea ca scop decât propăşirea ţării în primul rând, când fiecare dintre noi va fi demn de postul şi funcţiunea pe care o ocupă, când fiecare va ajunge la o situaţie numai prin muncă cinstită, atunci şi numai atunci vom învinge. Credem şi aşteptăm această biruinţă. Viitorul ne va dovedi o.

Pentru România

Din le Petit Journal— *de* **M. S. Pichon,** *la 12 Feb. 1917*

Cred că atunci când este vorba de România, este destul să arătăm operile de solidaritate înfruntate în scop de a-i veni în ajutor, pentru ca toată lumea din Franţa să înţeleagă datoria de a lua parte la ele.

Cu Belgienii şi cu Sârbii, Românii sânt în capul popoarelor, cărora le datorăm cele mai mari dovezi ale devotamentului nostru.

Ei nu s'au dat în lături în faţa celor mai grozave suferinţe şi celor mai mari încercări pentru a alipi soarta lor de a noastră şi a lupta alături de noi.

Ei sânt isgoniţi astăzi din ţara lor, expuşi unui inamic, care le iartă mai puţin decât la alţii, de a fi luat armele pentru apărarea principiilor de drept şi de umanitate.

In ziua când am intervenit în marele conflict, care chiar a făcut atâtea victime, am contractat faţă de ei angajamentul de a nu-i părăsi niciodată.

Astfel comitetul de asistenţă pe lângă Crucea Roşie Română, acum înfiinţat sub preşidenţia Doamnei Lahovary, este sigur să găsească în opinia franceză tot concursul la care are dreptul.

Este vorba de a ajuta prizonierii, care răscumpără în câmpurile de concentrare din Germania şi din Austria, vina de a fi apărat pas cu pas solul Patriei lor în contra armatelor năvălitoare.

Nobila personalitate a Ministrului Regelui Ferdinand în Franţa, şi luminatele persoane care patronează opera, în capul căreia este pus, fac apel, în acest scop, la simpatia şi sentimentele de milă de care ţara noastră este întotdeauna gata să dea dovezi acelora care luptă pentru acelaş ideal ca şi ea.

Recomandăm tuturor cetitorilor noştri această sfântă cauză şi nu ne îndoim de graba cu care se vor întovărăşi la ea.

Diac. V. Fussu

PAGINA LITERARĂ

Cultul creștin ortodox

1) Idei generale

Domnul nostru Iisus Hristos, prin moartea sa pe cruce, a mântuit pe om și a restatornicit legătura dintre om și Dumnezeu, întreruptă prin păcatul original. Prin acest act, care este isvorul cel nesecat al îndreptării, al îndurării și al harului dumnezeesc, El și-a împlinit slujba arhierească, care se susține și se continuă în Biserică până la sfârșitul veacurilor. In Biserică, Hristos se află deapururea, iar activitatea lui arhierească se urmează neîntrerupt.

In Biserică se îndeplinește: închinarea și preamărirea lui Dumnezeu, luminarea, îndreptarea și sfințirea credincioșilor, împărtășindu-se acestora harul divin adus în lume prin Is. Hr. Prin neîntrerupta urmare a servirii celor aleși, în chip văzut se înlesnește mântuirea credincioșilor prin anume forme externe, care în totalitatea lor compun cultul creștin ortodox. Serviciul divin public, sau cultul, este partea externă a religiunii. Printr'însul, noi, prin anume acte religioase și după un sistem bine precizat, arătăm în afară credința, închinarea și preamărirea pe care le datorăm lui Dumnezeu.

Prinurmare prin serviciul divin public se înțelege: «totalitatea formelor așezate de Domnul nostru Iisus Hr. și sf. Sa Biserică, prin care cu ajutorul slujitorilor sf. Altar se dobândește mântuirea și fructele ei, sfințirea și unirea omului cu Dumnezeu.

Cultul creștin ortodox este de mai multe feluri: 1. *Cultul extern*, când sentimentul religios se arată prin anumite acte externe cum sunt: rugăciunea, postul, facerea semnului sf. cruci, intonarea imnelor religioase, plecarea genunchilor etc.. 2. *Cultul intern*, este atunci, când omul are și păstrează în sufletul său acel simțământ, fără ca să-l arate prin vre-un semn văzut și care se lămurește din următoarele cuvinte ale Mântuitorului:

«Duh este Dumnezeu și cel ce i se închină Lui, cu Duhul și cu adevărul trebuie să i se închine (Ioan—4 24) *Cultul divin extern* este și el de două feluri: «*particular și public*».

a) *Cultul divin particular* este atunci când creștinul se roagă în camera sa, după cuvântul lui Dumnezeu: «Iar tu când te rogi, intră în camera ta și te roagă Tatălui tău în ascuns și El îți va răsplăti ție la arătare». — Cultul divin particular trebue să însoțească pe om în toate actele vieții sale, dimineața, ziua și seara la culcare și la sculare. El se întrebuința și de Mântuitorul, care adeseori se retrăgea de lângă ucenicii Săi pentru a se ruga singur.

b) *Cultul divin public* este închegat din rugăciuni pe care le fac lui Dumnezeu preoții și creștinii în public prin semne văzute după cuvintele Domnului. «Măriți pe Dumnezeu în corpul și sufletul vostru, care sunt ale lui». — Cultul divin public trebue să fie o icoană credincioasă a cultului divin intern, căci altfel devine o fățărie atât de aspru condamnată de Mântuitorul.

Să ne întrebăm acum dacă într'adevăr cultul divin este El un mijloc de educație religioasă? — Noi răspundem că da, educația este armonia perfectă între suflet și fizic, deci această armonie între suflet și fizic trebue s'o facă cultul religios pentru determinarea unui scop moral.

După cum pentru cultură este *școala*, tot astfel pentru educație este *Biserica*, deci cultul divin este un element primordial pentru educație. La această educație cultul divin contribue în mare măsură. Cultul divin ortodox este superior față de celelalte culte creștine, fiindcă el este sintetic, înțelegându-se totul, iar centrul în jurul căruia se învârtește sunt sf. Taine pe care le concentrează. El este superior cultului protestant, spre exemplu, care este rece fiindcă nu există flacăra externă a sf. Taine. Cultul ortodox este o taină înfășurată în haina sublimă a cântării, el formează cu un cuvânt «religiunea în acțiune».

Cultul ortodox este icoana treptei de lumină a omului, a cugetului său, a vieții sale, a istoriei și a tuturor împrejurărilor în care trăește. Cultul luminează pe om, îl înalță către Dumnezeu, îl transformă sufletește, îi dă viață, îi asigură speranța, îi întărește credința, îl face să iubească mai mult pe Dumnezeu, pe om, și pe tot ce-l înconjoară. O reacțiune a sufletului omenesc, o preamărire către cel ce a făcut tot ce vedem și ce nu vedem, o simțire adâncă și permanentă către Dumnezeu, o admirație de nedescris, o vedem în cele mai vechi timpuri la popoarele pământului și în special la poporul Israelit, care-și oglindește Cultul său divin prin cei 150 psalmi ai proorocului David, care sunt adoptate și în biserica noastră.

Psalmul 148. «Lăudați pe Domnul din Ceruri; lăudați-L pe El întru cele înalte; lăudați L pe El toți îngerii Lui, lăudați-L pe El toate oștirile Lui, lăudați L pe El soare și lună, lăudați-L pe El toate stelele luminii, lăudați-L pe El cerurile cerurilor și apele care sunt mai presus de ceruri. Lăudați pe Domnul pe pământ, balaurii și toate adâncurile, focul și grindina, zăpada și ghiața, munții și toate dealurile, pomii roditori și toți cedrii, fiarele și toate dobitoacele, împărații pământului și toate popoarele, domnii și toți judecătorii pământului, tineri și toate fecioarele, bătrânii cu cei mai tineri, să laude numele Domnului, că numele lui este înalt Mărețiа Lui pe pământ și în cer».

Pr. Dem. I. Palanca

IMPĂCARE

de D. I. DOGARU

Supărarea lor dura cam de prin mijlocul anului. Erau cei mai buni prietini și se înțelegeau bine, încât nu mi aș fi putut închipui că s'ar ivi, ca din senin, o ruptură care să-i separe așa de crunt. Până în clasa a patra trecuseră pragul tuturor claselor cu o ușurință de neînchipuit, încât inteligența și purtarea lor fără nici o greșală îi apropiase foarte mult. Crescuseră sub ochii mei, desfăcându și petalele sufletului, marcând zilnic dărnicia unei naturi bine-voitoare. Ai fi comis o neiertată greșală acceptând cu mai multă bunăvoință lucrarea unuia decât a celuilalt.

Și cu toate acestea nu încolțise în inima lor invidia, acea buruiană otrăvitoare ce slujește calitatea sufletului. Munceau amândoi și fiecare participa cu contribuție personală imprimând pecetea precocității desăvârșite.

In clasa patra...

Era după Crăciun...

Intr'o zi de istorie le vorbeam despre Ștefan cel Mare: moartea lui. Pentru ca să și facă o idee mai amplă despre figura mărețului Domn le cetesc din cronică partea care descrie în chip așa de plastic persoana și caracterul lui Ștefan:

... — Era acest Ștefan om nu mare la trup, meșter neîntrecut în războaie, iute la mânie și repede făcea vărsare de sânge fără giudeț»...

Panait Iosif și cu Anastasescu Paul ocupau cel dintâi pupitru din fața catedrei. Clasa întreagă asculta cu evlavie impresionantă vraja plină de farmec a bătrânei povestiri.

In recreație — mi s'a spus în urmă — Anastasescu Paul a strâns toată clasa și de pe catedră, cu emoție le-a spus băieților:

— Măi băeți!

Noi am învățat că Ștefan cel Mare a fost tot așa de bun creștin pe cât i-au fost de strălucite războaiele. Că a vărsat sânge de dușman, trebuia, căci ce putea face dacă dușmanii dădeau năvală? Dar ca să verse sânge fără nici o vină și încă fără giudeț... cum spune cronica — el care era așa de bun și de sfânt, — asta nu pot primi..

— Dar odată ce scrie la cronică e sfânt, numai încape vorbă, întrerupse Panait Iosif.

— Cronicarul nu scrie adevărul!..

— Auzi vorbă, cum să spui tu una ca asta? — îi răspunse cu înțeles Iosif. Înțeleg altul, dar tocmai tu?

Ce i s'o fi părut lui că ar fi însemnat acest adaos de cuvinte, dar Anastasescu l-a privit cu aer de compătimire — ceia ce nu se întâmplase până atunci — și i-a aruncat niște vorbe cum ai a arunca un bulgăr de omăt într'un geam care se face țândări:

— Imi pare rău că fac parte din clasa voastră. Trebue să judecați voi singuri lucrurile nu numai ceiace vi se bagă sub nas..

Din ziua aceia și-a tras o bancă în fund și singur și-a căutat de școală fără a mai avea vreo legătură cu prietenul său.

L-am chemat la cancelarie pentru a mă interesa de gravitatea faptului petrecut. Era prea bruscă schimbarea care trebuia cercetată cu atenție. El a price put că va fi nevoie de spovedanie și cum îi deprinsesem cu curajul răspunderii, se lăsă pe panta destăinuirilor:

— Domnule, Dvs. ne-ați spus despre Ștefan atâtea lucruri frumoase! Am cetit și în cărțile mele de școală și în altele din bibliotecă atâtea minuni săvârșite de acest domn, care a fost ca și Iisus Hristos, trimis pe pământ să scape bietul pământ al Moldovei de lăcomia dușmanilor, încât nu mi pot închipui să fi avut el partea aceia de a vărsa sânge nevinovat fără judecată, cum spune cronicarul.

Iertați-mă dar nu vreau să-mi închipui alt Ștefan așa cum s'a zugrăvit în mintea mea..

Să mai intervin pentru a-l lămuri credeam că-i de prisos. El nu avea nevoe de lămurire. Prefăcând idealul realitate, i se pierde farmecul și atunci îmbrățișezi amărăciunea deziluziei.

Sfârșisem anul școlar. Anastasescu Paul și Panait Iosif deși despărțiți, păsiseră în pas la fel de măsurat, la învățătură și bună purtare.

Notele obținute erau vagi semne convenționale pentru a măsura real inteligența lor. Oh! relativitatea continuă a unor abstracte nădăjduite a fi încercuite în semnul rece al unei cifre!

Totuși regulamentul trebuia satisfăcut. Au avut aceiași medie generală ce i indrituia să primească premiul întâi.

S'au dat două premii întâi la clasa patra.

Ziua serbărei școlare la sfârșit de an. Câte imagini plăcute nasc din trecutul copilăriei! In sala de spectacol a școalei sudoarea curge îmbelșugat cu toate că ferestrele's larg deschise. Coroanele verzi emană parfumul evocator de ani îndepărtați.

Un taraf de lăuturi așteaptă să se ridice cortina scenei pentru a cânta «mulți ani trăiască» premianților. Părinți, frați, surori, în haine de sărbătoare, asudă, agită batiste zadarnic în murmur surd de bondari.

Scârțâind pe doi scripeți neunși în grabă, se ridică cortina. Domnul Director ține o cuvântare arătând mersul și activitatea desfășurată de învățători și elevi. Dar mulțimea fierbe: vrea să vadă premianți. Domnul Director înțelege și de aceia scurtează cuvântarea.

Lăutarii acordează din nou instrumentele. Apoi liniștea cuprinde sala, cum plutește tăcerea în mijlocul unui codru după ce a trecut furtuna în văi. Din culise se ridică încet Anastasescu Paul și Panait Iosif. Se privesc fugar.

— Anastasescu Paul și Panait Iosif, premianții clasei a patra, anunță d-l director. Muzica atacă cu putere «mulți ani trăiască» repetat de trei ori. Domnul director le așează coroanele pe cap, dându-le în mână câte un pachet greu cu cărți. Băieții clipesc înlăcrămați. Un moment de ezitare, apoi o înfrângere și o hotărâre înundă fața lui Anastasescu. Se întoarse către domnul director, care i era și învățătorul lui cuvântând:

Sala amuți...

— Domnule Director,

M'am convins că se poate ca să aibă dreptate cronicarul lui Ștefan cel Mare. El a trăit mai aproape de timpul gloriosului Domn. Ș'apoi *e bine să credem și 'n spusele bătrânilor și 'n tâlcuirile lor...* Vă rog iertați mă dacă v'am supărat astă iarnă. Și lăsând pachetul cu cărți jos se duse și îmbrățișă colegul lui care plin de emoție dăduse drumul unui șir de lacrămi.

— ... Iartă-mă prietene că te-am făcut să suferi atâta!

Fără comandă muzica intonă din nou «mulți ani trăiască» iar sala pocni într'un ropot de aplauze sincer dăruite.

CALLATIS

Trec, prea scumpul meu frate, prin ulițile bătrânei Callatis. Sunt numai case noi, ridicate de curând, sau mai bine zis după războiul de la 1877, când Regele Carol I, a alipit Dobrogea la sânul Țărei noastre.

Dela această dată începe învierea acestui orășel de Răsărit, care înainte zăcuse în umbra leneviei musulmane. Nu se pomenea pe acea vreme de vreo căscioară mai ridicată, toate erau cu acoperișul spre pământ și încăperile duceau cu niște galerii de sobol. Ruini multe în Mangalia. Pe la margine au mai rămas câteva din casele oamenilor lui Mahomed. Ziduri lungi de piatră străjuesc în jurul unei biete o g r ă z i ș i fereștile zăbrelite, paznicele frumuseților feciorelnice stăpânite de vre un Turc, spân și ursuz.

Sunt două geamii: una în mijlocul orașului, iar alta în partea de apus. In ogrăzile amândorora odihnesc oseminte de Turci, deasupra cărora se învârtesc în stoluri ciorile și-și cântă prelung simfonia de moarte cucuveaua. De acolo de sus, din balconul cu geamul spart în care strălucesc razele soarelui, striga preotul sfânt al lor, spre Dumnezeul miilor lui Mohamed, și strigătul lui se întindea ca o ceață pe mare peste bordeele cu botul în humă, chemând la rugăciunea întreită: Alah, Alah, Alah, lumea-i rea, lumea-i rea».

Așa se ruga preotul cel sfânt al lor, așa mărturisea el fărădelegea acestei lumi rea, decât marea turburată de vânturi năpraznice, decât văzduhul biciuit de ploi și grindină, așa de mult, de mult odată, cerșea el îndurare dela Alah.

Dar s'a dărâmat totul. Și preotul cel sfânt pare că a înțepenit cu mâinile ridicate spre cer, cu glasul mare, mărturisind păcatul și filele Coranului au fost învârtite de vânt până când s'au închis între două scoarțe greoaie, ca două porți de cimitir, și au rămas prin iarba geamiei pustii pitulați, Turci bătrâni, îngenunchiați cu lacrimi alunecând pe umeri de obraz..

Spre Răsărit, Miază-Noapte, se văd pietre presărate cu crucifixul săpat în ele. E un cimitir creștin părăsit printre mormintele cărora oamenii și-au croit drumuri oameni călcând peste chipuri de oameni... Ploile au șters totul depe cruci și ele au căpătat de soare și vânt culorile apusului.

Dar valurile au șters totul, au măcinat oase pe care nu le au putut încă să le înghită pământul și le-au împrăștiat pe mare bucăți, bucăți, ca odinioară Medeea pe frații săi. Aici, pe pârâtele malului se vede la o adâncime de un metru, o jumătate de mormânt cu resturi de oseminte, cu o cană de email aruncată într'un colț, pe când jumătatea cealaltă din groapă a fost măcinată odată cu dezgroparea solului.

Imi place acest cimitir la țărmurile de mare, așa cum le-a dorit Eminescu și parcă aș vrea să rămân aici, să-mi crească plute la căpătâiu și s'ascult veșnicul cântec al mării, cu mâinile împreunate...

Și am păsit apoi, în tăcere dumnezeiască printre ierburile care acoperiseră crucile, îngândurat. Și marea mă urmărea cu zgomotul valurilor care păreau glasuri de robi ce se loveau cu trudă de malul de pământ, și valurile în depărtare îmi păreau trupurile lor sbătându-se...

Era liniște. Callatis, port de aur, adormisé învăluit în raze de soare.

Callatis, dormea sub soarele de nămiezi...

Doar valurile veniau și-și aruncau spuma de fildeș peste scoicile țărmului...

Callatis părea o cetate din basme...

Callatis cea de aur...

PARASTAS

Crîdim

Dumnezeu să odihnească
Sufletele celor duși —
In împărăția sufletească —
In isvoarul, veșnic, de lumină
Vie, plină
De iubirea lui dumnezeească.

Sufletele celor duși —
Dumnezeu să li așeze
In cerescul veșniciei
Și în pacea sfântă a bucuriei,
Ca să roureze
Numai dragoste și numai bine.

Dumnezeu — în marea
Lui milostivire:
Vis de bunătate —
Să li ierte Marea
De greșeli și de păcate,
Zămislite cu și fără știre

Dumnezeu să odihnească
Sufletele celor duși
In domnia
Cea duhovnicească —
In frumosul de lumină
Lină,
Și în simfonia
Pururea dumnezeească...

DECADENȚA
Tâmplelor de biserici

Dacă cercetăm origina tâmplelor, constatăm că la primele biserici și mânăstiri, tâmplele erau de zid. Pe acest zid, se aranjau și se fixau icoane de lemn bogat încadrate și cu multă grijă pictate.

Mai târziu tâmplele de zid au fost înlocuite cu tâmple de lemn. Aceste tâmple desvoltându-se mereu în decursul veacurilor, au ajuns adevărate minuni, iar în sec. XVII-lea și în epoca lui Brâncoveanu au atins culmea, așa că de atunci ne-au rămas câteva capo d'opere de sculptură în lemn. (Tâmpla dela Sucevița, dela Cotroceni, dela Arnota, etc.

Partea principală într'o biserică era tâmpla frumos ornamentată și cu icoanele cele mai de valoare fixate în ea. Tâmpla era fața altarului.

Aceste tâmple erau concepute și executate numai de sculptori în lemn.

Dacă le privim cu atenție, vedem că sunt svelte, ușoare, ornamentele prin multe părți perforate, măestrit executate.

In general fac impresie de dantelă în lemn, iar prin unele părți, sunt atât de fin și măestrit executate, de parcă ar fi urzeală de păianjen. Sfinții și îngerii pictați și încadrați, cu ornamente perforate pe aceste tâmple, fac impresia că vin de sus, par'că plutesc în aer în fața credincioșilor.

Tâmplele de lemn fiin executate și prin unele părți perforate, pe lângă frumusețea lor, mai serveau și ca tablă de rezonanță. Cântarea preotului din altar, reflectată de absidă și de semi cupolă, era întărită și acompaniată de tâmpla fină de lemn.

Cântarea preotului, parcă venea de sus, iar tâmpla de lemn prin acompaniamentul ei, abia perceptibil, ajuta la acustica bisericii, Prin mijlocirea tâmplei de lemn se producea o armonie, foarte potrivită pentru aprofundări mistice.

In modul acesta, biserica răsăriteană a rezolvat mult mai bine, cântarea în biserică, decât biserica apuseană, unde orga răsună zgomotos în spatele credincioșilor.

Un pas îndărăt s'a făcut, înlocuindu-se la unele biserici, tâmplele de lemn cu tâmple de marmoră.

Marmora e mai rigidă, mai rece, n'are tonalitatea așa caldă așa de simpatică, cum o are lemnul.

Marmora nu se poate sculpta cu perforări așa fine ca lemnul și nu poate servi ca tabla de rezonanță, prin urmare scade și acustica bisericii.

In ultimele decenii, architectura românească și-a luat un mare avânt. Dar tocmai acest avânt al arhitecturii, pe alocurea prea exagerat, a contribuit și mai mult, la decadența tâmplelor de biserici.

Tâmplele de biserici de astăzi nu mai sunt încredințate sculptorilor în lemn, ca numai ei să le conceapă și numai ei să le execute, așa cum se proceda în vremurile de înălțare artistică. In vremea din urmă, arhitectul care concepe proectul pentru zidurile bisericii tot el face și planul pentru tâmplă, așa că sculptura este înlocuită cu fel de fel de forme de arhitectură.

Sculptura, dacă nu e dispărută cu totul, abia dacă și găsește loc printr'un colțișor oarecare.

Pictura aproape dispare printre formele exagerate de arhitectură. Nu mai poate fi vorba de o armonie între sculptură și pictură, căci peste tot predomină

PAGINA SĂTEANULUI

GRÂUL

PRIVIRI GENERALE. — STUDIUL PLANTEI

Rădăcina, Tulpina, Frunzele și Semânța.

Priviri generale.

Grâul (*triticum sativum* [1]) este o cereală [2]) cultivată pe întregul glob, — în regiunile unde condițiile solului și clima sunt favorabile —, fiind rivalizată numai de orez și porumb.

In *România*, cultura cerealelor ocupă în raport cu terenurile arabile, o suprafață mai mare decât în orice altă țară, — cu excepție republica Uruguay [3]).

In anul 1928, din totalul de 12.752 000 Ha. teren arabil *România a semănat* 4.455.000, Ha. porumb și numai 3.206.000 Ha. grâu. Românii cultivă grâul pentru export, deoarece alimentația țăranului nostru este mai mult maidiană.

Recoltele deficitare în porumb și în deosebi recolta anului 1928 au determinat propaganda grâului și în alimentația gospodăriilor țărănești; însă toate sforțările guvernului sunt paralizate, deoarece în acel an, a degerat o bună parte din semănăturile de grâu din anul 1928 — 1929, în timp ce cultura porumbului a dat o recoltă excepțional de frumoasă; astfel că, săteanul nu poate renunța ușor la cultura porumbului care dă recolte slabe numai în mod excepțional, căci, oricât de primitiv ar fi cultivat, tot produce atât cât este necesar să asigure hrana cultivatorului și a familiei sale.

Sămânța grâului constituie un aliment foarte nimerit pentru organism, având din materiile nutritive tocmai pe acelea de cari viața are absolută nevoie.

Grâul se poate conserva timp îndelungat, se poate prepara oricând, are variate întrebuințări în arta culinară, iar la rigoare se poate trăi numai cu el; pe când cartoful, nu oferă hrana decât în asociație cu alimente grase, este transportat mai greu, și se conservă în condițiuni deficile, căci în timpul iernii, apa din celule înghețând, le rupe.

Studiul plantei

In botanică grâul face parte din *familia Gramineelor grupul Cerealelor* așa după cum se vede în diagrama de mai jos:

REGNUL VEGETAL	PHANEROGAME sau SPERMAPHYTE	Monocotiledonate	Familia Gramineelor	**Grâul** Orzul Ovăsul, Orezul, Secara, Porumbul, etc., — numite și **cereale**

Rădăcina

Sămânța de grâu asvârlită pe ogor încolțește, embrionul dă naștere la o *rădăcină primară*, care se înfige în pământ. Din această rădăcină iau naștere alte două rădăcini laterale, și apoi altele; toate având fire lungi, subțiri și crețe, cari dela un timp nu mai pot fi deosebite de rădăcina principală. (Fig. 1).

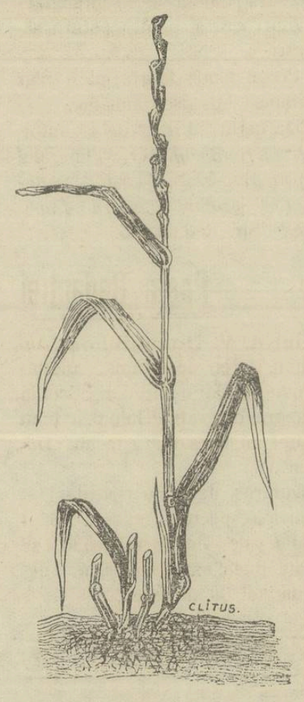

Fig. 1 — O plantă de grâu
Se observă: Rădăcina, Tulpina, Frunzele, Călcâiul la partea superioară, și frații.

Rădăcina grâului se află la suprafața solului are o formă *firoasă sau fasciculată*, din care cauză se poate smulge ușor.

Paralel cu desvoltarea rădăcinei în pământ, un măgure apare la suprafață, formând *primul nod*.

După încolțire, *bobul* (fig. 2)

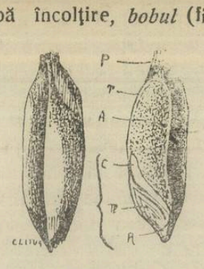

Fig. 2.
Două grăunțe de grâu (semințe) mărite
P. Peri sau barbă,
T. Tegumentul,
A. Albumen,
Embrion: C. Cotiledon, Tl. Tulpina, A. Rădăcina.

devine moale și cu încetul *albumenul* său se preface într'o masă lăptoasă care-i suptă mai întâiu în *cotiledon*; de aici, trece în *embrion* și în timp ce acesta crește, rezerva de hrană din sământă se împuținează.

Incă înainte ca albumenul să dispară complet, planta este în stare să se hrănească singură în toate direcțiile rădăcinei, când încep să apară câteva ramuri ce cresc în sus, paralel cu tulpina.

Facultatea de ramificare a tulpinei la bază, ce o au cerealele se numește *înfrățire. Fracții*, numiți și *odrasele*, se ramifică din nodurile îngrămădite imediat la subsol și cari sunt cunoscute sub numele de: *nod de înfrățire.* Această facultate principală permite să se economisească semințele la semănat.

Fiecare odraslă, născută din rădăcinele tulpinei principale, crește, înflorește și rodește, deși este hrănită de aceeaș rădăcină. In ținuturile reci și umede, cum și în terenurile grase, ramificarea plantei este mai bogată decât în locurile uscate cu un teren sărac și lucrat primitiv. De aici rezultă că, grâul semănat toamna înfrățește cu mult mai frumos decât acela semănat în luna Martie.

Totuș o înfrățire abundentă aduce o recoltă bogată în paie, dar săracă în fructe. Publicistul *C. Sandu Aldea*, în studiul său *Ameliorarea Plantelor*, arată a ceastă înfrățire în tabela redată mai jos:

No. Fraților	Lungimea spicului cm.	No. spiculeților	No. boabelor dintr'un spic	Recolta boabelor în grame
1	11	18	54	2,790
2	11	18	53	2,630
3	10,5	19	48	2,505
4	11	20	51	2,470
5	9	16	30	1,480
6	9	15	28	1,112
7	8,5	16	29	1,170
8	8.5	16	23	0,915

„....Din această tabelă se vede că, cu cât numărul fraților crește, pentru aceiași varietate, cu atât recolta scade".

Adm. Căpit. Ovid Constantinescu

Urmează: Tulpina, Frunzele și Sămânța.

1) *Triticum*: grâu; *Sativus*: semănat, cultivat.

2) *Ceres*, zeița agriculturei, a avut cu *Joe* o fiică numită *Proserpina*, pe care i a răpit-o *Pluton*. După ce a căutat o în zadar peste tot globul, află în cele din urmă dela o nimfă unde se găsea și imploră ajutorul lui Joe. Acesta acceptă să-i redea copila numai pentru șase luni din fiecare an. Era o aluzie la bobul de grâu, care stă iarna șase luni în pământ ca sământă și vara iese la suprafață sub forma de recoltă.

Ceres a mai avut un fiu, pe *Plutus* zeul avuțiilor. Ca zeiță a agriculturei, ea este simbolizată de obiceiu cu un snop în brațe, o seceră în mână, o coroană de spice pe frunte și o bufniță alături de o șopârlă jos, la picioare.

3) *Uruguay*, sau *Republica Orientală*, America de Sud, are o suprafață de 187.000 km. p. și 1.495.000 locuitori.

4) Această familie de plante, coprinde mai multe sute de genuri și tot atâtea specii.

Să ne prindem!

MINCIUNA

Astăzi, când pe fața pământului, se țin lanț: pizma, nerecunoștința, viciul, păcatul, lingușirea, fățărnicia, răzbunarea clevetirea, beția, batjocora etc.; minciuna-i cu vârf și 'ndesată...

Copilul, surprins asupra faptului minte. Fetița, pierzând oile pe coastă, minte — de frica bătăii. Școlarul leneș minte că n'a avut timp să-și scrie tema și că «Goguță» i ar fi spart tăbliță. Dar nu numai cei mici mint. Și cei mari. Hoțul dus în fața legiuitorului, minte. Tinerii (parte) duși în fața altarului, mint că vor duce o viață fericită și vor fi credincioși unul altuia.

Frații mint, când e vorba să împartă mult, puținul moștenit de la părinți. Și în orice ocazie minciuna își găsește locul. Nu-i naștere, nu-i botez, nu-i cununie, nu-i moarte fără minciună.

Dar nu numai la țară se minte. Nu numai cei fără cultură mint. Și cei culți și cei dela orașe. D'apoi când e vorba de alegeri?

Candidații mint că-ți dau «marea cu sarea» — până le dai votul și pe urmă nici «cât negru sub unghie». Câte partide nu ne au mințit cu salarii, că ne scot din mizerie și a fost în zadar.

Și parte din ziariști mint, mai ales aceia, cari fac politică. Și câte exemple nu se pot da! Acest năravă a prins rădăcini. Dar din acelea tari. Astăzi, ca să ne scăpăm de acest rău, trebuiesc luate măsuri mai întâiu să nu mințim noi și apoi să pretindem, altora să nu mintă; deci fraților hai să nu mai mințim!

Iosif N. Dumitrescu-Bistrița

Rugăm să ni se trimită articole cât mai scurte.

Țăranul Român

Ce titlu! Și ori cât m'aș trudi să găsesc cuvinte în acest articol ca să egalez în țelesul acestui titlu, îmi este peste putință.

Il cunoașteți Dv., domnilor, care-l vedeți zilnic, impiedicându-vă de el prin centrele populate, atunci când vine să și caute dreptul, sau atunci când vine și vă aduce căruța cu lemne acasă dela zeci de kilometri?

Il cunoașteți Dv., când treceți în eleganța și confortul vagoanelor-restaurant sau de dormit și-l vedeți cum își șterge sudoarea de pe frunte cu mâneca cămășii lui albe, atunci când rotește cu îndemânare sapa în jurul unui fir de porumb?

Intâlniți oare des figura lui și nu vă amintește de nici o scenă tragică de acum 14 ani, când flămând și rupt se uita cu îndrăzneală peste ziduri de oțel tot înainte, spre șesul Tisei, unde, plin de vioiciune, a stabilit pentru totdeauna dreptul românesc și a înfipt steagul Tricolor?

Nu vă apare niciodată în suflet această icoană sfântă, pe care vă bizuiți pentru timpurile de furtună?

Nu vedeți în El, piedestalul de granit al acestui neam?

Nu?... Nu se poate.

Trebuie să-l vedeți, că nimeni în lumea asta, țintuind oricât de sus și ametit de cerul și visurile cele mai sinilii, trebuie să calce și pe acest pământ și Regele acestui pământ este deapururi Țăranul.

Toți acei dintre Dv. cu care soarta v'a hărăzit a fi în aceste timpuri împărțitori de dreptate și conducători ai Neamului, întoarceți vă azi fața, mai mult ca oricând către Țărănime, căci ea formează Neamul nostru, țăranii sunt Țara noastră.

Toți acei dintre Dv. care-l cunoașteți așa cum este și care sunteți nespus de puternici când vă sprijiniți pe adevăr și lege, căutați mai adânc în sufletul acestui Țăran și jertfiți măcar o clipă dintr'o lună pentru adevărata lui ridicare acolo unde o cere și o merită.

Desrobiți-l D-lor, din nenumăratele și grelele dări și, cercetându-i starea, să-i dați ce i lipsește! Să i dați lumină multă și sănătoasă învățătură, căci de acestea are el nevoie.

Fie vă milă de el și nu-l lăsați să cadă fără apărare în vâltoarea zecilor de curente distructive, care bântue azi ca vântul celor 4 puncte.

Ridicați-l acolo de unde el să poată pricepe ce-i bun și ce-i rău și să poată, prin propriile sale priceperi, să stăvilească cu mintea, tot ce-i primejdios pentru Țară, astfel că, precum odinioară a fost un soldat în fața armatelor dușmane, azi să fie un pion puternic în fața curentelor sociale, să le înțeleagă așa cum trebuie și astfel să le oprească, să le înodereze sau să le dea frâu liber, după cum mintea lui sănătoasă a fost pregătită și'n așa fel ca să nu înțeleagă din larg democratism și libertate ce-au înțeles vecinii noștri de la răsărit.

Nu-l neglijați în această latură și mai cu seamă zi de zi căutând a-l descătușa de stări vechi, să-i îmbogățiți sufletul pentruca Țării să i fie de folos, nu numai în timpuri de războaie, ci mai ales acum, când se plămădesc acele timpuri și când dușmanul e mai puternic, fiindcă stă ascuns, de unde, asemenea unui șarpe, ridică capul printre flori și atacă!

Ingrijiți l în fiece clipă, să aveți milă de El, căci numai așa aveți grijă și milă de Țară și Neam!

Ingrijiți-vă stăruitor de El căci altfel îl pierdeți și, dacă l pierdeți pe El, ați pierdut atunci și Neamul și Țara.

Ingrijiți-l până a nu se putea spune că-i prea târziu.

Mircea Moreanu
învățător

Unul care și-a găsit personalitatea

Nu-l mai văzusem pe amicul Ghiță Vasiliu, de vre-o cinci ani, adică, decând fusese profesor la liceul de băeți din orașul nostru. Era aproape același; se adăogase doar firele albe de pe la tâmple și din mustață și parcă, o ușoară încovoere a spinării (nu din închinăciuni pe la cei mari, ci din pricina vârstei).

— Noroc și sănătate, frate Ghiță!

— Ceasul bun și bine ne-ntâlnirăm sănătoși!

După ce mai vorbirăm de una de alta, îl întrebai să-mi spună ce l-a făcut să părăsească orășelul nostru, unde era foarte bine văzut și înconjurat de multă simpatie.

— Ei, vezi! tocmai acesta e motivul pentru care am plecat din A. Cum am venit în orașul nostru, am fost obligat să fac cunoștință cu o mulțime de «mărimi» ale voastre. Fiecare mă invita în casa lui, fiecare căuta să-mi prezinte pe alte rude și prieteni, astfel că ajunsesem «să fiu bine» cu toată lumea dela voi; dar știi aceasta prea bine și tie, cu care am fost coleg de clasă, nu mă sfiesc să ți-o spun.

Asta, de-altfel, nu mă supără; când eșeam pe stradă, oboseam mulțumind și salutând în stânga și n dreapta; toată lumea mă cunoștea de «domnu' profesor...«.

Ce nu-mi plăcea însă, era că mai toate aceste, așa zise, prietenii, aveau ca bază, interesul.

Când veneau examenele, ași fi dorit mai bine să cad bolnav la pat o lună două, până vine Iulie, spre a nu mai fi bombardat cu intervenții.

Din 240 de elevi ce erau în toate clasele, unde aveam ore, 15—20 la sută erau băeți buni, restul mediocri sau răi. Cum se făcea, că în procentul de 80—85 la sută, majoritatea erau copiii, nepoții, verii, frații sau cunoștințe, tocmai ai familiilor cu cari eram în legături de prietenie, vizită sau cunoștință.

Pe nevastă-mea toate cucoanelor o invitau pe la ele, sau veneau să-i facă vizită; fiecare-i aducea flori, cele cari cunoșteau croitoria, se ofereau să-i lucreze vre-o rochie, modistele să-i facă pălării, dar nevastă-mea înțelegea de ce este vorba și căuta să nu uzeze de aceste manifestări... prietenești.

Pe stradă eram oprit de d-l X. Y. Z. și tot alfabetul, spre a fi rugat să dau «un punct» elevului...

Acum, nu era vorba de un punct la unul sau doi elevi, cari, știam bine că nu erau tocmai dintre cei răi dintr'o clasă, ci a făcut să-i prind cu lecția neînvățată, sau n'au fost atenți și le-am pus notă rea, și ne mai având timp să-i ascult urma să le dau notă în conferință, dar erau atât de mulți cu note rele și atât de multe intervențiile, încât nu puteam refuza pe «prieteni» cari mă rugau frumos, stăruitor, și cari știam că se vor supăra dacă aș face contrariu, și dam notă de trecere, tuturor elevilor, cu mici excepții, astfel că-mi pierdusem cu totul personalitatea.

Odată am vrut să fiu »al meu», să fac ceeace-mi dicta conștiința, dar atunci ajunsesem să fiu ocolit și bârfit de toate «mărimele» orășelului nostru, ba chiar să fiu înjurat, și nu a lipsit mult să mănânc și un toc de bătae. Atunci mi-am cerut catedra în orașul acesta. Aici mi-am găsit personalitatea. Intervenții se fac și aici, însă în număr mult mai redus, trăesc într'o lume de intelectuali, cari înțeleg menirea unui profesor.

Mihăilescu—Conemy

o arhitectură masivă și greoaie. Deși lemnul are structura deosebită de celelalte materiale de construcție, planul pentru tâmplă este făcut par'că ar fi vorba de cărămidă, piatră sau beton. Pentru acest plan nu-i nevoe de maestru sculptor în lemn, ca să-l execute ci se angajează tâmplarul de binale, în atelierul căruia se găsește o calfă sau un ucenic oarecare, care să cioplească puțintica sculptură de prin colțuri. Și fiindcă înjghebarea lemnului și sculptura sunt îndicate pe plan, foarte superficial, tâmplarul de binale rămâne să descurce lucrurile. Așa că tâmplele de biserici de astăzi, în cele mai fericite cazuri, fac impresia de fațadă, iar în unele cazuri par'c'ar fi ziduri de lemn.

Se știe că un adevărat artist simte și materialul în care lucrează. Un arhitect deprins toată viața cu piatra și cărămida, poate să simtă și să conceapă cu succes un proect de tâmplă în lemn? Simte el toate subtilitățile lemnului ca un specialist?

La asemenea lucrări se poate vorbi de forme vii, cari sunt lucrarea însăși, și de forme străine de materialul în care sunt concepte, forme parazitare, forme moarte.

Astăzi alunecând mereu pe panta pretinselor inovații, tâmplele de lemn se înlocuesc cu tâmple de zid sau de beton, iar ornamentația e făcută din gips sau piatră artificială, după un tipar oarecare și aplicată pe acest zid, ca la orice casă din mahala. Iar când se găsesc maeștri cu totul ingenioși, ornamentațiile nu mai sunt făcute nici în gips ci sunt făcute de un zugrav oarecare, cu șablonul.

Și iată cum partea principală dintr'o biserică, faimoasele tâmple de lemn de altădată, sunt reduse astăzi la importanța unui perete, a unui zid zugrăvit. Mai rău ca în vremurile primitive, când pe acest zid se fixau icoane de mare preț, iar nu se picta și nu se zugrăvea ca orice perete.

Mai rămâne să se introducă amvonul, jilțurile și stranele în beton sau piatră artificială, sau chiar și în cărămidă și în modul acesta se va ajunge la culmea inovației. Preotul va vorbi din amvonul de zid ca din tranșee. Și cum vor putea sta credincioșii liniștiți, iarna, în strane de piatră ori baton?

Și aceste curioase schimbări se petrec nu în vreun oraș de provincie nu la margine de țară ci în inima Capitalei, în București, la biserici cu exterior pretențios și aceste inovații, se fac de către arhitecți cu reputație.

Inlocuindu-se tâmpla de lemn perforată și fin executată, cu tâmpla de zid masiv, ea nu mai poate servi și ca tablă de rezonanță. Cântarea preotului din altar e scăzută, sună sinistru, de par'că vine dintr'un fund de mormânt, deci tâmpla de zid, pe lângă că scade importanța artistică, scade și acustica bisericii. Ornamentațiile de marmoră, piatră, beton, chiar și de bronz, sunt potrivite pentru fațade, pentru exterior, unde le contopește lumina, aerul de afară.

Aceste materiale n'au o tonalitate așa caldă și nu sunt așa intime și palpabile ca lemnul. Deci lemnul fiind ales după esențe și putându-se foarte fin executa, este cel mai potrivit pentru lucrările de valoare din interior.

Până unde se poate merge cu finețea tăeturilor în lemn se poate observa la cruciulițele de mână cu scene perforate și încadrate în filigram de argint sau aur. Și pe urmă lemnul bine păstrat în interior, durează multă vreme, dovadă sculpturile în lemn, rămase dela vechii egipteni, lucrări executate cu mii de ani înainte de Christos.

Și iată cum, cu pretenții exagerate pentru inovații, cari sunt și grotești și absurde, sculptura în lemn atât de falnică altă dată, astăzi este înghesuită. este sugrumată și'n cele din urmă scoase afară din biserică, din cauze și interese cu totul străine de artă. Iar tâmplele executate în lemn din sec. XVII lea, care sunt păstrate în muzee, sunt o mândrie față de străini, dar în acelaș timp, ca o mustrare dureroasă față de arta de astăzi, artă care arată dispreț pentru tradiție și românesc, dar care cu toate pretențiile ei de originalitate nu-i decât parodia curentelor bolnave din străinătate.

Această tristă stare de decadență nu trebue să dăinuească, ci trebue să găsim mijloace de îndreptare pentru a provoca o renaștere. Noi Românii, avem nevoe de o școală specială de artă decorativă, cu diferite secțiuni, după specialități. La această școală să fie și o secție de sculptură în lemn, unde să se studieze arta veche românească și sculptura în lemn, în genere. Până la înființarea unei școale de artă decorativă, să se înființeze o secție de sculptură în lemn, la școala de arte frumoase sau la școala de arhitectură.

Iar tâmplele de biserici să nu mai fie lăsate pe seama arhitecților, ca să le schimbe după orice capricii, și să nu mai fie lăsate spre a fi executate de tâmplarii de binale sau de meșterii zidari, cari ne-au dat atâtea monstruozități. Arhitecții pot să și arate geniul lor, în altă parte, dacă-l au, în clădirea însăși. Tâmplele de biserici și mobilierul să fie încredințate spre a fi concepute și executate, numai de adevărații sculptori în lemn.

Dacă se tinde serios spre o artă românească, numai în modul acesta cred, sculptura care are ca specialitate lemnul—ar ajunge să producă lucrări de adevărată valoare artistică.

Sculptorul I. GHEORGHIȚĂ

De dragul adevărului

Cetind în ziarul «Cultura Poporului» articolele Sf. Sale Arhim. Scriban n'am avut ca atâţia alţii decât să-mi exprim părerea de rău că se pot scrie despre fraţii din Basarabia adevăruri atât de triste şi îngrijorătoare pentru oricine doreşte binele provinciei de peste prut.

Intr'un număr al acestui ziar, se ia apărarea prin vorbă, de către d. Gr. Grigorovici, spunându i Sf. Sale Arhim. Scriban că mai bine ar face altceva decât să mai scrie despre Basarabia părându i d sale simple născociri sau dureri, ce părintele nu vrea să le vadă de cât în rău.

Nu numai d lui Grigorovici îi pare rău dar la oricare ne vine să lăcrămăm, când cetim adevărurile relatate de Părintele Scriban.

Şi pentrucă Basarabia nu e numai Chişinău, unde poate crede cineva că numai acolo se petrec fapte ce se scriu de părintele Scriban, ascultaţi mă :

Sunt învăţător numai de anul acesta 1929—30 şi, ca unul căruia zilnic i se perindă prin faţa ochilor fel de fel de fapte, voi relata numai pe cele mai semnificative ce-s menite să îndigneze mai departe pe d. Grigorovici şi pe toţi de teapa dumnealui şi a d-nei Alistar.

Sunt eu de vină, dacă statul m'a numit înv., şi un sătean, la o săptămână după ce am venit m'a ocărât şi suduit când treceam pe drum. Ba a doua zi, mă pomenesc că-s chemat la primărie să mă judece primarul (rus). Şi pentruce ? Pentrucă am ars două linii la palmă unui derbedeu de copil (12 ani în clasa II). N'am nevoie să mă creadă nimeni, dar trebui să spun că mi-am pus mâinele în cap şi-am plâns ca un copil de atâta nepăsare şi obrăznicie din partea copiilor şi părinţii lor. Intr'o noapte îmi venise în gând, mie şi încă unui coleg, să plecăm. Noroc că nu prea am avut eu ce-mi trebuia ! Am tras mult până i-am dat pe brazdă.

Ce suntem de vină noi, cei din vechiul regat, că oamenii nu-şi trimiţ odraslele la şcoală ? Din 50 de înscrişi, au venit 27, apoi s'au rărit câte unul, câte unul, până mi-au rămas 17. Intr'o zi am avut neplăcerea ca un copil să-mi spună vorbele unui părinte (căruia i-am trimis copilul acasă, pentru că lipsea şi nu venea la timp) «Cine uciteli» (pe ruseşte, că moldovenii nu pot să zică învăţător) mai repede îl dau eu afară ! Şi credeţi că-i singurul ? Altul a spus că el nu-şi mai trimete copilul la şcoală, că fiul lui ştie mai mult ca «uceteli».

Satul e jum. ruşi jum. moldoveni, clasa II. Toţi copiii au dela 9—13 ani. Ce-ar urma să fie în clasele IV-V. La nişte copii moldoveni şi ca român nu trebuie să-şi închipue nimeni că fac carte în ruseşte. Nici nu le-am vorbit nici sătenilor nici copiilor vreodată cu dragoste despre bolşevici. Cu toate astea, deşi moldoveni, a trebuit să mă îndignez de nenumărate ori de faptul că vorbesc ruseşte, iar din partea copiilor, vezi că vorbesc ruseşte, şi bulgăreşte, ei fiind curaţi Moldoveni. Unde au auzit ? Nu în familie ?

Un lucru, pe care nu l-am crezut şi pe care nici nu l-aş fi trăit este următorul.

Las la o parte că moldovenii, când am intrat după Paşte în sat, m'au întâmpinat cu «Cristos voscres» în loc de Hristos a înviat» pe româneşte.

Nici nu le-am răspuns, că nu ştiam ce e. Mergeam spre şcoală. Mă întâlnisem c'un şcolar al meu. Il opresc cuviincios, îşi scoate şapca rusească de pe cap şi la o vorbă aruncată cu un zâmbet, mă pomenesc în urechi cu sunetul vorbelor «Cristos voscres». M'am făcut roşu de ciudă. N'am mai zis nimic. El s'a smerit şi-o slecise când m'a văzut că las pachetul jos. I-am făcut morală şi s'a despărţit cu: «Hristos a înviat».

Eu i-am învăţat ruseşte ? Eu i-am pus să mă întîmpine cu vorbele de mai sus ? Dacă zi la zi n'am făcut decît limbă românească şi mi-au răspuns ca mai sus, apoi e uşor de închipuit unde s'ar ajunge fără cât de puţini români în Basarabia.

Noi am adus obiceiul de a se duce flăcăii şi fetele la biserică şi acolo să se pupe pe după Sf. Lăcaş. Trist, trist, da e adevăr şi trebue spus. Relevând răul să nu creadă nimeni că facem mai rău.

Au să se supere fraţii Grigorovici şi Alistari şi oricui îi pare rău că stările din Basarabia îs aşa, dar nu cred să fim noi devină, noi «regăţenii».

Le place oamenilor limba în care e tipărită lenea comunistă.

Am scris aceste lucruri, ca să nu se creadă cumva că numai Părintele Scriban în Chişinău e pedepsit s'asculte ruseasca, ci toţi cei ce au venit cu gânduri curate de ctitori ai naţionalismului şi ai ordinei aici, unde sunt imperioase nevoi. Prin asta nu vreau să i au apărarea «regăţenilor», că «pădure fără uscături şi lume fără nebuni nu se poate. Dar toţi, absolut toţi, sunt trataţi ruseşte pe oriunde, fie şi la sate, fie la oraşe, fie unde o fi. De dragul lor au venit «regăţenii aici, de urâtul lor sunt siliţi să plece. Ca să poţi trăi, trebui să te faci una cu atmosfera şi cu traiul lor.

Te dezmint, te ponegresc, îţi prilejuesc fel de fel de obstacole fac tâmbălău pentru nimicuri, sunt împotriva oricărei ordine.

Nu ştiu de nimeni, decât de beciul secţiei şi de «domnul şăf». Pentru ei, autoritate, învăţător, preot, perceptor—nimic. Domnu «şăf» e totul. Sigur că-i regretabil şi dureros în acelaş timp. Eu nu ştiu ce mijloace ar trebui luate pentru a da pe aceşti oameni pe adevăratul drum al civilizării. In satul în care sânt inv., pe atât pe cât cunosc şi pe cât ştiu dela doctorul comunei, trebue să mai spun spre mărirea durerei, că 80 la sută sânt bolnavi de boli lumeşti, şi unde mai pui că nu caută să se vindece (partea tânără).

Toate cele de mai sus, fără comentării.. Dacă se simte nevoe că nu i destul ilustrată provincia Codrenilor, cei interesaţi n'au decât să mai ceară informaţii, că, din nefericire, izvorul răutăţilor nu se termină aici. Oricine ştie că adevărul ustură, şi oricine înţelege indignarea fraţilor Basarabeni. Dar trebue să ţi-l spună ca răul să fie curmat, Eu aş dori ca toţi cei ce se îndoesc de aceste lucruri ca şi de acele ale Părintelui Scriban să vină să «petreacă» în Basarabia.

Anghel Angelescu
Inv. Tiaşlâc—Cetatea Albă

Rugăm stăruitor plătiţi abonamentul

ADUNĂ, ADUNĂ, CĂ CEASUL ŢI SUNĂ

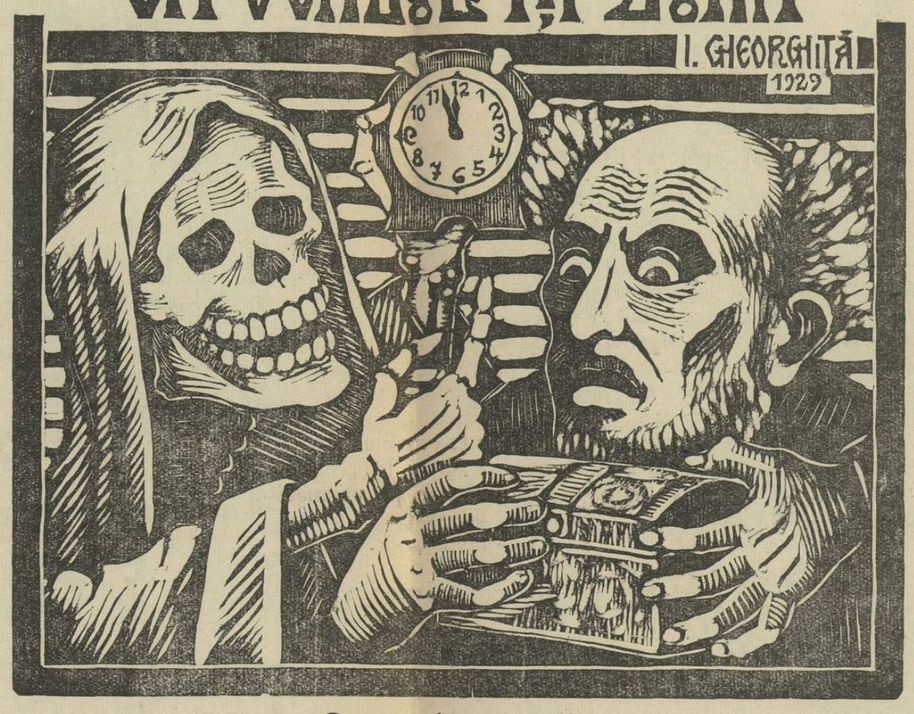

Goana după avuţie

„Conducerea de sine a clasei"

de **Radu Petre** *profesor de pedagogie Piteşti*

Cu începerea anului 1930 profesorul de pedagogie dela şcoala normală din Piteşti Radu Petre, apare cu încă două cărţi de o valoare incontestabilă. Noi am mai vorbit despre această persoană tot aici, şi tot aici vorbim şi acum. Cunoscând îndeajuns rostul fericitei gazete «Cultura Poporului», care în majoritate este citită de preoţi şi învăţători şi care cetitori le este necesar ca în opera lor de educaţie să cunoască pe «Radu Petre». Scriind aci mă mărginesc şi la inportanţa cărţii în general, care nu trebue lăsată ca să zacă plină de praf prin vitrini, ci luată şi citită, iar principiile ei puse în aplicaţie. Pe terenul pedagogiei Dl. Radu Petre vine cu ceva nou, vine cu principii sănătoase de pedagogie, principii care se încadrează foarte bine în vremea turbure pe care o trăim astăzi. Două cărţi cu un format foarte simpatic; cea dintâiu «Conducerea de sine a clasei» Ediţia II revăzută şi cu adăogiri, in care se poate vedea noua filosofie a educaţiei. Criticile aduse învăţământului moral, preconizarea unei metode nouă cu principiile acestea şi experimentări în spiritul nouei metode. Cea de a doua este : «Problema interesului şi metoda centrelor de interes». Despre aceasta voiu vorbi altă dată, acum să ne ocupăm de «conducerea de sine» a clasei». Dacă cineva ar vedea această carte într'o vitrină şi-ar închipui că ea este un tratat de sociologie, cuprinzând principii de conducere a unei clase dintr'o şcoală primară. Principii de conducere a micei clase sociale, care o formează micuţii copilaşi care umblă cu ghiozdanul la şcoală. Mare lucru este acesta. Să formezi o şcoală primară, introducând în ea toate formele de administraţie socială, făcând pe şcolari ca să se conducă ei înşişi prin organele lor de conducere, având funcţionari dela cel mai mic până la cel mai mare slujbaş de administraţie, dela inspectorul de curăţenie până la procurorul de Judecată al clasei. Scrierea D lui Radu Petre, după spusa D-lui prof. Universitar G. G. Antonescu, este bazată pe principii pedagogice moderne, serios studiate şi experimentate de autor. Prin această carte Radu Petre vroeşte să facă din elevi puteri creatoare, dând o largă înţelegere a sufletului copilului punând bază şi pe o mai bună preţuire a relaţiilor sociale în mijlocul cărora se desfăşoară viaţa acelor care trebue să treacă prin şcoli.

Cere şcoalei de azi să preţuiască mai mult realitatea care este însuşi viaţa. D-sa cere ca şcoala să fie o familie pătrunsă de moralitate, în care toţi membrii să se ajute între ei, fiecare elev să-şi ajute colegul şi fiecare să se conducă pe sine. Şcoala de astăzi nu dă tineretului educaţia care ar trebui s'o încunune.

Lipsa educaţiei hotărăşte nu numai soarta individului ci însăşi soarta naţiunii, şcoala trebue să desvolte în copii sentimentul de demnitate morală sădind în ei iubirea pentru muncă, care e sprijinul orcărei existenţe. Ca în toate domeniile şi în învăţământul primar, şcoala de azi nu se mai poate mărgini la un învăţământ pur teoretic, ci la acesta trebue adăogată activitatea, adică o sumă de deprinderi tari, dobândite prin exerciţii.

Radu Petre preconizează o metodă de îndrumare moralo-socială, prin care tinde a se introduce în şcoli însăşi formele de organizare socială. Prin aceasta urmăreşte să se dea individului un loc de frunte, deşteptând minţile tinere, asupra îndatoririlor de om şi cetăţian, cultivându-le în acelaşi timp sentimentul demnităţii şi al răspunderii personale.

Directorul şcoalei de aplicaţie din Piteşti este inspirat din marea operă de pedagogie a lui Fr. W. Förster, având ca principiu educaţia morală a şcolarului şi formarea caracterului lui prin deprinderi bune. Radu Petre completează studiază şi pune în aplicaţie aceste principii sănătoase, la şcoala d sale, făcând experienţă cu micuţii şcolari. Copiii dela şcoala D-lui Radu Petre sunt buni, sunt îngerii păzitori, copiii care se ajută între ei, copiii miloşi, copiii care se conduc singuri, că pătând deprinderi bune.

«Conducerea de sine a clasei», aşa cum o arată Dl. Radu Petre este un ideal al şcoalei primare.

Cartea D-lui Radu Petre este cartea uşoară de aplicat într'o clasă de elevi, sau într'o întreagă şcoală primară, numai sufletul, dragostea şi interesul, desbrăcat de orice patimă a dascălului să troneze şi atunci vom zice că într'adevăr vom avea o şcoală primară trainică, şcoală pe care cu drag ţara aceasta îşi va pune toată încrederea în viitorii cetăţeni ai ei. Această carte de o nepreţuită valoare, este la dispoziţia orcărui doritor de a o avea fiind una din cărţile pedagogice care interesează şi care poate fi aplicată de orice dascăl la şcoala care i s'a încredinţat, pentru educarea tinerelor vlăstare ale neamului.

D. Iliescu Palanca

Plătiţi Abonamentul

TATEI

Incetişor te văd luând
A mânăstirii cale.
S'aude toaca răsunând
Şi clopotele'n vale.

Căsuţa noastră dintre meri
O văd ca 'ntâiaşi dată,
Cei doi salcâmi din prag stingheri
Şi laviţa din poartă.

Te-aud rostind la căpătâi
Poveştile-ţi smerite,
Când licăreau în nopţi târzii
Lumini întrezărite.

Iar tu tăicuţă te apleci,
Şi mă săruţi pe frunte
Şi mâna ta domol îţi treci
Prin pletele-ţi cărunte.

Zadarnic azi îmi reamintesc
Din tot ce-a fost odată...
Sub giulgiul tău cernit îmi porţi,
Copilăria toată.

INFORMAŢII

Din ţară

A. S. R. Principele Nicolae. M. S. Regele Carol II, pentru a-şi arăta drogostea Sa pentru marină şi aviaţie, a numit pe A. S. R. Principele Nicolae, Cap al grupului de aviaţie pentru marină.

A. S. R. Principele Nicolae a fost numit prin decret regal şi comandant «à la suite» în: regimentul de gardă «Mihai Viteazul» a cărui proprietate a fost luată de M. S. Regele Carol II prin înalt ordin de zi.

Uniforma ofiţerilor şi trupei acestui regiment va fi aceia a infanteriei cu următoarele modificări: petlite galbene şi căciula după modelul căciulei vechilor dorobanţi, iar pe contra epolet va purta «Coroana Regală» de metal alb pentru ofiţeri şi de metal galben pentru trupă.

Examen. Moştenitorul tronului A. S. R. Mihai, Voevod de Alba-Iulia, a dat Sâmbătă examen de cl. II primară.

Examenul s'a dat în faţa M. S. Regelui Carol II şi a M. S. Elena în palatul de la Şosea. Voevodul a răspuns precis şi într'un mod distins la toate întrebările profesorilor cât şi la cele puse de M. S. Regele, dovedind înclinaţie mai ales pentru limba română, geografie şi matematică.

Premiu La Bucureşti s'a întrunit comisiunea pentru darea premiului naţional de proză şi poezie.

Au luat parte d nii Prof. N. Iorga, O. Goga, Liviu Rebreanu, I. Minulescu, I. Alexandru Brătescu-Voineşti, Cincinat Pavelescu foştii laureaţi şi d-nii G. Murnu, M. Savel şi d. ministru Costă chescu.

In urma discuţiunilor s'a acordat premiul de poezie d-lui Nichifor Crainic, iar premiul de proză d-lui I. Al. Basarabescu.

Moartea unui aviator. Luni după amiază, s'a întâmplat pe aerodromul dela Pipera un accident de aviaţie, în care locotenentul Eugen Ştefănescu, căzând cu aeroplanul dela 1000 metri şi a pierdut viaţa.

Aviatorul făcea exerciţii de sboruri pe spate în vederea unui concurs de avioane de vânătoare care va avea loc în curând la Pipera.

Doamna Alistar. Din pricina belşugului de materie, lăsăm la o parte, în nr. acesta, răspunsul către directoarea Alistar. Il pornim iar în nr. viitor.

Poate este şi o faptă creştinească să o mai lăsăm să răsufle, mai cu seamă acum la vreme de examene, când are alte griji. Deci îi acordăm păsuirea aceasta, pentru ca să poată înghite mai din plin cele viitoare.

Câţi pomi fructiferi avem. După o socoteală din 1927, în toată ţara se găsesc 340.964 Ha. livezi, aparţinând la 199.175 proprietari.

Din aceasta 209.321 Ha., sânt livezi de pomi, iar 131.646 Ha., sânt cu alte specii de arbori fructiferi. In Basarabia 15.409 Ha., sânt cu pruni şi 25.804 ha. cu alţi pomi.

In toată ţara avem 48.361.996 pruni ; 7.976.396 cireşi şi vişini : 7.813918 meri şi 3.411.239 peri ; 3.625.292 nuci ; 1 069.238 gutui ; 994.078 zarzări şi 915.584 persici.

Producţia acestor pomi în anul 1928 a fost de aproape 8 miliarde lei.

Moaşă comunală. Claudia Glandinct din comuna Puhoi, jud. Lăpuşna, fiind în biserică, la o slujbă religioasă şi având patima fumatului, n'a putut să mai rabde, şi-a aprins ţigara chiar în biserică de la o candelă. Credincioşii s'au supărat grozav şi-au dat-o numai decât afară din biserică. Prefectul judeţului aflând a hotărât ca moaşa să fie numaidecât înlăturată din postul ce ocupa şi a dat-o şi în judecată.

Multe mai auzi cât mai trăeşti ! Dar toate, din cauza slăbirii credinţei în care trăim.

Bibliografii

«Cartea de aur» a tuturor Românilor de Dl. *T. Baldovin*, ediţia patra, 15 pagini, pe hârtie velină. Preţul 10 lei.

O carte foarte bună pentru tineret, cu scop de moralizare şi desvoltarea sentimentului naţional. Cu toate că e mică această broşurică prezintă prin felul cum e scrisă un deosebit interes, mai ales că e însoţită de o anecdotă instructivă şi moralistă cât şi amuzantă : «Ţăranul şi Impăratul».

S'a tipărit în trei ediţii, în număr foarte mare şi s'a distribuit în diferite judeţe din ţară, atât la şcoalele primare, cât şi secundare, dându-se ca premii elevilor—cât şi pentru pătura sătească.

Preţul fiind foarte mic, n'ar trebui să lipsească nimănui.

De cerut direct dela autor, *Dl. T. Baldovin*, Str. Fluierului Nr. 5, Bucureşti, 4, sau la Redacţia Ziarului «*Cultura Poporului*» Str. Regală, 16.

Poşta Redacţiei

D-lui A. V. Holod Bihor. Am primit darea de seamă, mulţămindu-vă. Dar o întrebare :Şcoala primară din satul Holod a ţinut examenul de sfârşit de an Duminica ?

Dureros, dacă nu i se dă Duminicii respectul cuvenit. Sânt atâtea zile de lucru când se poate ţinea examenul. Dar, de; ca la noi, la nimenea.

Serbare şcolară

In seara zilei de 9 Iunie a. c. s'a dat o serbare şcolară în satul Valea-Copcii, jud. Mehedinţi, începând dela ora 7 p. m.

Băieţi şi fete, precum şi cărturari din satele vecine ne-au onorat cu prezenţa lor. Scena, împodobită cu scoarţe şi paturi alese da înfăţişarea unui colţ de ţară, unde încă se mai păstrează câteva cute din portul naţional.

S'a executat în mod reuşit piesa «Pe-aicea nu se trece» de către elevii şcoalei, cari au fost pregătiţi bine.

S'au recitat poezii foarte serioase ca: «Scrisoarea unei orfane de războiu», «Orfanul de la Mărăşeşti», «Orfanul», «Mămăliga, plugarul şi cozonacul», «Cu răbdare şi tutun», «Luxul»—un dialog prin care se combate luxul.

S'au intonat câteva cântece pe două voci. Un ales program a fost executat apoi de către câţiva elevi aleşi de la şcoala de ucenici de pe lângă atelierul c. f. r. T.-Severin şi cari au jucat cu deosebită distincţiune două acte din piesa «Scrisoarea pierdută». Câţiva dintre dânşii au intonat marşul eroic—cu instrumentele—la piesa elevilor «Pe-aicea nu se trece». Totul se termină prin câteva cuvinte de mulţumire adresate publicului de către dl. Iosif N. Dumitrescu-Bistriţa şi care termină prin : «Să ne trăiasca noul rege» !, după care urmează lungi strigăte de «ura trăiască regele», Această serbare, de felul cum a fost pregătită, este reuşită din punct de vedere: şcolar, distractiv, moral, intelectual.

Asistent

PRIMIM SCHIMB CU ORICE GAZETA

APEL

Până la o vreme am publicat un apel trimis de Comitetul Bisericii din «Ceardac», Slănicul Moldovei. Dar din cauza că prea puţini ne-au răspuns la această călduroasă cerere, n'am mai pus apelul.

Acum venim iarăşi cu aceiaşi caldă rugăminte către adevăraţii creştini, ca să sprijinească acest Sf. Lăcaş al Domnului, distrus de furia războiului, şi să trimită ce pot şi cât vor, să se termine de ciădit, căci la autorităţi nu i nici o nădejde, nu dau nimic.

Tot bunătatea creştinilor va duce la bun sfârşit Sf. Lăcaş.

Binevoitorii, vor trimite pe adresa gazetei «Cultura Poporului», str. Regală 16, Bucureşti, sect. I., cu menţiunea pentru Biserica din «Ceardac», Slănicul Moldovei.

Tipografia „Corpului de Jandarmi" Bucureşti.

BIBLIOTECA CENTRALĂ a „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Onor. Asoc. p. Liter. și Cult. Poporului Sibiu

CULTURA POPORULUI

Cel care moare bogat, moare fără cinste.
Carnegie

PRETUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învățători, preoți, studenți și săteni 200 Lei
« autoritățile sătești . . 300 «
« instituții particulare și de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZĂ-TE ȘI VEI FI: VOEȘTE ȘI VEI PUTEA"
C. A. ROSETTI.

Director: Generalul NICOLAE PETALA | REDACȚIA, STR. REGALA Nr. 16 Sec. 1 | BUCUREȘTI, 6 IULIE 1930 | ADMINISTRAȚIA STR. REGALA Nr. 16 | ANUL X, Nr. 332—333 Apare în fiecare Duminică

Cultura Ușurătății

Cu multe greșesc cei mari împotriva celor mici. Ii fac să privească cu minunare lucruri la care nu face nici să te uiți. Curate fleacuri sunt scoase la priveală, stricând gustul lumii și făcând pe bieții oameni fără învățătură să se uite la acestea ca la niște lucruri care ar avea cinste și ar merita căutare. Ci nu toate sunt de lăudat, nici de căutat, deși ți le scot înainte de oameni care ar putea face ceva mai bun decât să se ție de fleacuri. Noi am scris mai de mult aici, iar aiurea am scris mai de curând despre urâtul năravde a pune pe oameni să privească cum se face bătaia cu boxul. Dar ce să privesc? Fapte de bătăuși, ale unora care n'au fost în stare să isprăvească două clase de învățătură și acum sunt oameni mari?

E o curată nemernicie a pune pe oameni să privească spre acestea ca la cine știe ce mari isprăvi. Ce voiți să aleagă lumea din ele? Este vreo privelițe de desfătare ori de învățare a avea înainte două hoituri de măcelari care se plesnesc ca chiorii?

— Da, dar sunt mișcări date cu meșteșug, cu îndemânare; este un întreg studiu a face acestea.

— Dar cel care a spart casa cu lucruri scumpe acum un an în Calea Victoriei și nu a fost prins nici azi nu a lucrat cu meșteșug, cu chibzuială, cu pricepere? Nu a fost și acela un întreg studiu? Ce? hoții sunt oameni proști? De unde, deci, dacă un lucru e făcut cu meșteșug, eu să încep a l privi ca lucru care merită cinstea oamenilor? Sunt o mulțime de netrebnicii pentru care se întrebuințează osteneală. Nu cumva m'oi topi de admirare pentru ele?

Păstrați vă firea oameni și nu vă lăsați uluiți de tot ce vi se trâmbițează cu surle Oamenii nu urmăresc să vă dea lucruri de folos, ci să vă scoată gologanii din pungă. O fărâmă de gândire dacă puneți în lucru și veți vedea că nu merită să perdeți vreme și bani și cuvânt bun pentru fleacuri. Omul trebuie să aibă îndrăzneala dreptei lui cugetări și să strige «In lături»! chiar lucrurilor celor mai trâmbițate, pentrucă lumea de azi e înșelată cu o mulțime de nerozii, pe care oamenii de treabă nu trebue să le cinstească.

Așa este cu boxăria. Să nu ne facem sânge rău că franțuzul *Pladner*, după cum scriu ziarele, l-a făcut de curând marț cu ghionteala pe boxagiul *Stamate* al nostru. Din partea noastră, departe de a plânge că unul de ai noștri a mâncat bătaie la astfel de scârbe, zicem mai degrabă: «Bine i-a făcut! Așa dorim să i se întâmple totdeauna. Să și vadă în viață de treburi mai sănătoase, care ajută ceva omenirii acesteia, nu de zmunceala din pumni ca să-l vadă lumea.

Și pe acești oameni noi trebuie să-i încurajăm și trebuie să venim cu ochi se-toși să privim isprăvile lor?

Iată acum alta care nu trebuie tăcută.

Duminică, 29 Iunie a. c., la ceas de dimineață, când oamenii cu grijă de poporul acesta trebuie să trimeată lumea la biserică, s'a deschis la noi un așezământ pentru cultura tutunului. Nu mai puțin de trei coloane dese închină ziarul *Adevărul* din 1 Iulie a. c. acestei sărbătoriri, în care găsești o proslăvire care te uimește pentru lucrarea tutunului la noi. Se scrie despre aceasta cu așa ochi holbați, cu atâta minunare, cu așa arătare ale unor largi materiale de învățătură privitoare la buruiana tutunului, că te scârbește.

Bine, oameni buni, înțelegem că Statul nostru își scoate veniturile lui și din această buruiană; înțelegem că avem a face cu un năravcare nu se poate desființa; înțelegem că nu poate lucra împotriva lui însuși Statul care-și trage de aici mijloacele traiului său. Sunt pe lume rele pe care le rabzi, fiindcă sunt prea înrădăcinate. Dar dela aceasta și până să mă încânt de ele este o mare depărtare.

Cum adică? tutunul merită atâta cinste, încât să aduc musafiri din străinătate? Merită el grija pe care i o arată d. Profesor *Gusti*, care a vorbit, la deschidere, că «acum, când agricultura românească trece printr'o grea criză, îndreptarea agricultorilor către cultura tutunului trebuie să atragă atenția tuturor»? Cum? tutunul pus în fața grâului? Buruiana dracului în fața pâinii lui Dumnezeu, pe care, după porunca lui, trebuie să ți-o agonisești întru sudoarea frunții?

O! prea multe cîte se pun în fața acestui popor în chip greșit. Noi avem o prea bună părere de d. Gusti și tocmai de aceia nu ne pare bine când îl vedem aducând osanale culturii tutunului. Dacă Statul are nevoie de aceasta, lasă-l acolo cu organele lui tehnice să și vadă cum o știi mai bine de această otrăvire națională! Dar să mă duc eu, educatorul național, să mă amestec la aceasta, nu face.

Această otravă, pentru care un frate al meu a ajuns la pragul mormântului, întru atât era de otrăvit, găsește o slăvire din partea d-lui Chirițescu, de rămîi trăsnit. Ar vrea să spuie că, între foloasele descoperirii Americii, ar fi mare ispravă și aceia că am căpătat tutunul. Și apoi ațineți te la laude... că și până a nu descoperi America, omenirea era pregătită pentru tutunărie cu sute și mii de ani înainte, prin întrebuințarea altor buruieni.

Dar ascultați alt mărgăritar de slăvire a tutunului: „Mai rar plantă cultivată care să fi fost legată mai strâns de toate prefacerile de ordin economico, politic, social și artistic ale omenirii în ultimele patru secole. *„Spune mi ce fumezi și cum fumezi și-ți voi spune cine ești"*, a zis cu drept cuvînt Brillat Savarin".

A vorbi astfel, se cheamă însă curat a îmbăta lumea cu apă rece. Auziți! tutunul ridicat la treapta grîului, ba și mai sus! Nu se proslăvește atâta chinina, adusă tot din America, prin care lumea scapă de friguri, dar se slăvește tutunul.

Iată cu ce dovezi a fost hrănită lumea la acea inaugurare, ca să se închine înaintea tutunului. A uitat să spuie că țiganii trebuie să fie o mare rasă, fiindcă fumează turbat și sunt lulelari din naștere.

Tutunul este o pacoste pentru om. Afară de alte rele care se spun, dau de gol eu unul, care nu se spune: Răpește stăpânirea de sine, care este un mare dar al omului. In nr. trecut al acestei foi, era povestită fapta unei moașe din Basarabia, care murind după fum de țigară, și-a aprins o în biserică dela o candelă. Iată hal la care te duce tutunul. Dacă nu toți fac așa, dar sunt mulți care nu se pot stăpâni. Și să cînt eu laudele unei buruieni cu care ajungi în asemenea hal?

In acelaș nr. al *Adevărului*, din care, iau acestea pe pag. I, se găsește foiletonul foarte frumos al D-rului *P. Robescu*, care, scriind despre lungirea vieții, învață: „două mari otrăvuri înveninează întreaga omenire: tutunul și jocul de cărți. Multe luni, mulți ani din viață ne tae jocul de cărți și tutunul".

Iată planta d-lui Prof. Dr. Chirițescu. cea amestecată mai ca niciuna alta în toate prefacerile economice, politice, sociale și artistice. Și o vedem că e amestecată, dar nu în bine, după cum spune Dr. Robescu.

Și atunci?

Trebue să jălim însă pentru mulțimea aceasta, ca oile fără păstor, cum spunea Domnul Hristos, care este mințită în halul acesta.

Eu nu vreau s'o mint și scriu cum scriu aici.

Arhim. SCRIBAN

Pentru lauda oamenilor

Din pricină că mulți oameni din ziua de azi nu mai trăesc o viață sufletească, ci o viață mînată numai de gânduri de afară, o viață care se mișcă numai în jurul trupului și pentru trup,—și faptele lor țintesc nu la vreun spor sufletesc al lor, nu la vreo cinste cu care s'ar încărca sufletul, ci numai la orbirea ochilor oamenilor și la culegerea laudei lor. Nimenea nu mai vrea să trăiască în casă, ci la poartă și în uliță. Nimănui nu-i mai place tăcerea din vatra lui casnică, în care să și vadă liniștit de trebu rile lui, ci tot la piață să-l vadă lumea.

Dacă acum a început a te asurzi țipetul uneltelor de radio, de nu te mai poți liniști de orăcăiala lor, mulți oameni și le-au înfipt pe case, ca să-i vadă lumea că au radio. Poate să fie casele cât de dărăpănate, cât de magherniță, radio să aibă, ca să te vadă lumea că ești la înălțime, că guști cele din urmă noutăți ale veacului. Aceiași oameni nu se grăbesc la carte, care doar se poate cerceta în liniște, fără să te vadă nimenea, fără să te supere nimenea, prinzând gând de gând și înălțându-ți sufletul. Nu, ci cu mai mult de căutat sunt cele prin care stai în ochii lumii.

Asta e o pricină pentru multe fapte ale oamenilor din ziua de azi. Nu fac ceeace trebue, ci ceeace stârnesc mirarea altora... Stai mă, să facem lume, de să se oprească lumea în loc și să privească!... Așa e în gândul și gustul multora.

E numai deșertăciune și ușurătate; e numai treabă de suflete goale, care nu fac fapta pentru vrednicia ei, pentru a ajuta cu ceva omenirii acesteia, ci numai pentru măgulirea lor, ca să-i vadă lumea că sunt cu moț.

Până și multe fapte care, după chipul lor, ar fi să fie fapte bune, sunt mânate de multe ori numai de gândul către lauda altora.

Unul face la cimitirul Belu din București un monument ca o biserică, unde să se odihnească hoitul lui... Ce trebuia? Era nevoe de aceasta pentru țărâna din trupul omenesc? Nu ajungea o piatră de mormânt ori o cruce de strajă la capul creștinului?

Oare ar fi dat el atâția bani pentru o faptă la care ai fi cerut dajdia lui? Ferească D zeu! Omul moare de trufie și deșertăciune, și atunci dă pentru acestea, dar nu pentru cele vrednice.

Mai la vale de acolo, iată ală turea, turnate în aramă, chipurile a doi soți, în mărime natu rală. E un monument u r â t. Soții, ținându-se de mână parcă ar juca deasupra mormântului, în care se odihnește soțul, un colonel fost medic veterinar. Ju mătate de milion a costat acest monument fără gust. S'a chel tuit atâta sumă pentru această deșertăciune, ca să aibă ce privi lumea. Nu ar fi dat însă acești bani pentru o faptă de ispravă.

Asemenea e cu coroanele la morți, acele din pacostea cărora s'a aprins și a ars în Vinerea Mare anul acesta biserica din Costești, Argeș, cu oameni cu tot. Cu toată această osândă asupra lor, oamenii n'o slăbesc cu coroanele, pentrucă de! trebue lumea să vadă mortul cu petecuțele vopsite puse pe sârmă și să spue că ai avut coroane la mort. Se prăpădește omul dacă n'o face de acestea ca să vadă lumea!

Trăim în această ușurătate a multora, care nu slăbește de loc și merge înainte, pentrucă și privitorii n'au cuvânt de scârbă pentru acestea, ci cască ochii, se minunează și lumii atâta îi trebuie.

Odată stăteam și priveam o expoziție de tablouri în Baden-Baden. Mă opresc mai îndelung înaintea unui tablou care înfățișa o privelițe a naturii și privesc. Un burtă-verde de lângă mine trăgea cu coada ochiului. Era mulțamit că priveam acel tablou și ar fi vrut să citească pe chipul meu ce ziceam eu. Odată îndrăznește și mă întreabă, fiind că îl mânca lauda oamenilor:

— Ei, cum vă pare?

Eu de colo, care am priceput că omului îi trebuia cuvânt de admirare, am zis:

— Wunderschön! (Minunat).

— L-am cumpărat eu, a adăogat el fericit.

Bietul om! atâta îi trebuia. El voia să fie lăudat de oameni că are tablou frumos. Nu-i era de gustarea lui, de plăcerea lui față de frumusețea tabloului nu, ci de ce au să zică oamenii?

In mijlocul unei asemenea lumi, se face o școală întreagă pentru a gusta viața în suprafața ei, nu în adâncul ei. Multe nerozii pe care le fac oamenii nu le-ar face, dacă ar fi să fie numai între ei. Dar se avântă în larg, ca să fie văzuți de alții.

Mă rog, ce era cu cei care și-au făcut nunta în aeroplan? De ce această stingherală, în strâmtoarea unui aeroplan, în zbârnâitul lui, pentru o faptă care leagă viața? Nu e lucru mai potrivit ca aceasta să se facă cu gândul plecat la vrednicia faptei, fără a fi zmuls la dreapta sau la stânga spre alte gânduri?

Nu, omului îi trebue să fie mai cu moț, să facă ce n'au făcut alții, să fie singur în felul lui, chiar dacă acel fel al lui este o nerozie.

Și dacă a făcut unul așa, cel de al doilea nu s'a mai mulțămit cu atâta, ci îi trebuia mai mult: să se și arunce jos cu cortul din aeroplan. Și așa au făcut și s'au zdrobit cu totul și au avut moarte în ziua nunții, atât soțul, cât și soția, și fapta aceasta se poate citi ca petrecută în Long Island din America, într'o telegramă tipărită în ziarul *Dimineața* dela 1 Decemvrie 1929.

Din America ne vin destule fleacuri, ca și bătăile cu boxul, pe care învățăm și noi a le face acum la București. Ne vine deci și această veste pe care poate s'o găsi cineva s'o urmeze și la noi, ca faptă de mare ispravă, care însă nu e altceva decât o neghiobie urmată de moarte.

Când scriu acestea, iată că sosește la mine un medic, căruia, când îi spun despre ce scriu, âmi spune că a citit acum vre-o lună de zile în „Universul" că unul a muls vaca în aeropl.n. Adică ce credea el că face cu o asemenea faptă? In sine, prostie, dar de! omului îi trebue să audă că alții și au țintit ochii cu admirare spre el.

Și așa, iată una din trăsăturile noastre, care nu ne face cinste și nu trebue lăudată. La noi lume multă gata să privească cum tânăra Brăescu, se aruncă din aeroplan și gata coloane întregi la ziar cum a mers căderea. De! oare merită acestea lăudate? Doar în adâncul lor, sunt tot treburi de secerat lauda oamenilor. Dar merge odată de două ori, de zece ori. O să iasă însă totdeauna bine? Să ferească Dumnezeu de o cădere nefericită? N'a murit zilele acestea căpitanul Eugen Ștefănescu, care tot de ochii oamenilor, făcea tumbe în văzduh și s'a prăpădit?

De aceia mai bine ocară pentru astfel de fapte, căci vom feri lumea de ușurătate și nenorociri.

N. Silureanu
Profesor universitar

Locuri, oameni și fapte

Undeva departe, într'un sat la margine de țară, unde soarele strălucea mai aprig ca'n alte părți, unde știrile ajung târziu de tot și unde sunt frumusețe nebănuite, neștiute și necercetate de nimeni, căci purtăm prea puțin interes locurilor din țara noastră, s'a întemeiat cea dintâiu bibliotecă populară, ce poartă numele noului rege al tuturor Românilor.

In comuna Dropia din Jud. Caliacra prin stăruința învățătorului director și prin binevoitorul concurs al D-lui Octavian Mogescu, harnicul președinte al universității libere «Coasta de Argint» din Balcic s'a strâns un număr de cărți diferite pentru o bibliotecă populară căreia i s'a dat numele: «Biblioteca Carol al II-lea». Iată de unde a plecat inițiativa: dintr'un sat uitat la margine de țară la care ajungi numai pe drumuri naturale, căci prea puține șosele—sau așa zise șosele—sunt în Cadrilater,—dintr'un umil sat dobrogean prin munca și stăruința unui învățător și prin concursul unui om de bine.

Cine n'a fost în Cadrilater, și cine nu cunoaște viața monotonă viața de izolare mai ales în timpul iernei și al toamnei când drumurile nege desfundându-se ori ce comunicație este întreruptă —acela nu poate să și dea seama cât prețuește citirea unei cărți bune din care să poți trage și oare care folos.

Coloniștii români din vechiul regat și Macedoneni împreună cu cei câțiva funcționari, ce se găsese în acea comună, în afară de timpul pierdut la cârciumă sau în fum de cafenea, vor avea posibilitatea cel puțin un ceas, două, pe zi să-și petreacă timpul mai cu folos decât până acum, și vor putea prinde și oarecari învățături, căci credem că s'au ales și cărți potrivit nu numai gustului și priceperii locuitorilor din acea parte, dar și ocupațiunii lor. Pe lângă aceasta, noi cari ne străduim să apropiem minoritățile mai mult de noi făcându-le să ne cunoască îndeajuns, credem că prin ajutorul cărților îi vom putea face pe Turci și Bulgari să ne cunoască mai bine limba, țara și obiceiurile.

Experiențe s'au făcut și în unele părți resultatele sunt demne de laudă și pot fi oricând mărturie pentru o muncă cinstită fără promisiuni deșarte, cum din nenorocire prea multe s'au făcut în Cadrilater mai ales în ultimul timp și deaceea s'a ajuns la starea de azi, când minoritarul citește mai bucuros și mai cu interes ziarele politice pline de ură mai ales cele din provincie, decât o carte, dela care ar putea avea mai mult folos.

Iată pentru ce ne bucurăm de frumoasa faptă a învățătorului din satul Dobrogean și a D-lui Octavian Mogescu din Balcic. Urmărim de câțiva ani frumoasa și rodnica activitate a D-luj Mogescu. Ne aducem aminte cum era Balcicul—nu mai departe decât în 1924—și cum este astăzi: unul din cele mai frumoase colțuri din România și, dacă se cuvine cinste conducătorilor orașului și al Jud. Caliacra pentru munca depusă la înfrumusețarea orașul Balcic spre a face din el orașul de azi, nu mai puțină cinste i se cuvine D-lui Mogescu pentru munca și lupta culturală pe care a dus-o în întemeierea universității libere «Coasta de Argint». In nici o parte a țării —în afară de Vălenii de Munte unde desfășoară cea mai intinsă propagandă culturală marele profesor și îndrumător N. Iorga— nu e atâta viață culturală intensă, nu se țin conferințe de scriitori și oameni de cultură ca la Balcic.

Conducătorii au isbutit să pună Balcicul alături de frumusețile din Valea Cernei, ale Sinaiei, Vatra Dornei, Bicaz și Constanța; iar în mișcarea culturală un singur om a isbutit să-l pună alături cu Vălenii de Munte—mai sus de alte orașe unde sunt mijloace mult mai mari.

Dela Balcic pornește fermecătoarea plajă—a doua în frumusețe și mărime din Europa—«Coasta de Argint», numită așa de regretatul profesor Murgoci ce luase numirea dela un călător francez. Sunt frumusețe ce nu se pot descrie, și cari din păcate, din desinteresare sau alte cauze nu le cercetăm.

Preferăm mai bine să mergem în altă parte unde sunt cazinouri sau adesea să trecem granița, decât să cercetăm frumusețile țării noastre. Un călător cât ar avea de văzut în Jud. Caliacra numai pe malul Marii Negre de la Ekrene la Cavarna! Dar poate și din lipsa unui drum de fier, ce ar lega Balcicul cu Bazargic sau altă stație (Asman) poate și din cauza lipsei de locuințe și starea în care se găsește șoseaua Bazargic—Balcic orașul nu e cercetat așa cum ar trebui.

A contribuit mult la ridicarea prestigiului său, renumele băilor dela lacul ce se găsește la o depărtare de câțiva Km. de Balcic (băi ce au un resultat ca și cele dela Tekirghiol) dar mai ales așezarea M. S. Regina Maria în palatul ce-L are la marginea Mării și unde-și petrece lunile de vară. Credem că peste câțiva ani Balcicul va fi alăturea de Constanța, dar în primul rând îi trebuie cale ferată. Proectul știm că există de câțiva ani. Când se va pune în aplicare? Ar mai fi multe de scris despre Caliacra, Balcic, Cavarna, universitatea liberă și directorul ei —fostul președinte al Societăți «România Jună» din Viena. Spațiul nu ne îngăduie vom face-o altă dată.

Gh. I. Marinescu

I. P. S. Visarion Puiu

In momentele acestea de criză morală, când în toate păturile există câte un curent de imoralitate, este nevoie de cineva care să ia această chestiune de dus cu toată seriozitatea spre lucrul bun și desăvârșit, cu un devotament hotărât și cu pasiunea virtuții care nu dă îndărăt în nici un caz.

Este nevoie pentru ducerea pe calea cea bună a societății, de o persoană, deosebită de celelalte, este nevoie de o lucrare hotărâtă și pasionată pentru mai multe motive. Unul este că lumea e sătulă, a fost prea mult amăgită, nu mai crede în nimic și ori nu se mai ocupă de astfel de chestiuni, ori e descurajată. Ei bine, pentru a câștiga această lume, oarecum demoralizată, nu ajunge lucrarea obișnuită cuprinsă în limitele unei moderațiuni. Trebuie patimă pentru săvârșirea binelui, trebuie ceva mai mult decât priveliștile cu care lumea e deprinsă, pentrucă altfel lumea nu mai crede în ele. Trebuie faptă care să curgă din inimi aprinse, pentruca să poți topi neîncrederea prea justificată și să câștigi inimile înșelate ale oamenilor.

Ceiace a întreprins I. P. S. Sa Episcopul Visarion Puiu al Hotinului, despre care vreau să scriu în rândurile de față, pentru educațiunea cetățenească, este o operă de vitejie. A face cultura inimilor, și a stârpi tot răul dintr'un colț al țării, sau chiar o parte din el, este o faptă din cele mai grele, în jurul căreia trebuie să se adune toți iubitorii binelui public.

In Eparhia I. P. S. Visarion, este o ordine desăvârșită din toate punctele de vedere. Terenul de muncă al I. P. S. Sale a fost mare, de aceia a trebuit să adune puteri și mai mari, pentru a putea înpinge batalioanele binelui contra oștilor nelegiuite ale tuturor răutăților. Deci, pe cât de necesară și frumoasă, pe atât opera aceasta e de grea, și de aceia e nevoie de multe puteri pentru a alunga răutatea care s'a strâns în Basarabia.

Pe terenul cultural a dus iar o luptă puternică. Prin serbări curat creștinești a putut infiltra poporului dragostea de Țară și de Biserică.

Lupta contra sectelor a fost una din cele mai mărețe probleme pe care *Vlădica Visarion* și a pus-o totdeauna și a dus o la bun sfârșit.

Deci, dacă răul a fost mare, cu atât și leacul întrebuințat contra lui trebuia să fie cu atât mai energic. A fost nevoie de o operă ca aceasta dusă de I. P. S. Puiu, pentru educarea masselor din Eparhia I. P. S. Sale.

Lupta dusă, n'a fost numai pe acest teren. A ridicat clădirea Sfintei Episcopii, la care încă se lucrează și acuma; apoi din inițiativa I. P. S. Sale s'a clădit Palatul Episcopal.

Deasmenea, are întinse terenuri care toate sânt cultivate după mijloacele cele mai moderne, care pot fi luate ca exemplu de toți din împrejurimi.

E o datorie de bun creștin a arăta rodnica Sa activitate în momentele de față, mai ales că sânt pornite dela o persoană bisericească.

Cum să nu fie nevoie de o înfăptuirea ca aceasta, pentru educare, când se găsesc oameni pe pământul acestei țări, care dau probe de atâta ușurătate vinovată. S â n t oameni chiar acum dintre scriitori, care în proza lor lasă mult de dorit, față de nevoile culturii noastre; ca și cum n'ar fi destulă stricăciunea care domnește la noi.

Deci faptele I. P. S. Visarion Puiu, să ne fie pildă vie de cea mai curată simțire creștinească, căci strălucește ca un far luminos, după care să ne conducem în viață plini de bun simț, plini de dreptate, plin de virtuți creștinești.

Diac. V. Fussu

Numărul viitor
al Ziarului
„CULTURA POPORULUI"
va apare la
10 AUGUST

Pentru
îndreptarea unor rătăciri

Războiul mondial a desrobit şi întregit naţiunile, înfăptuind ideia şi conştiinţa naţională, visul popoarelor subjugate prin vitregia vremurilor şi împrejurările istorice neprielnice. Aceste înalte gânduri au biruit pe ruinele monarhiei Austro-Ungariei, Germaniei şi Rusiei, cari ţineau încătuşate nelegitim naţiuni, rătăcindu-le tot ce aveau mai scump, libertatea.

Poporul românesc, a cărui istorie „este o epopeie sublimă prin tragicul ei", (Michelet), prin ajutorul lui Dumnezeu, şi-a văzut împlinit visul de aur al său, visul de a fi unit într'un singur stat, sub un singur sceptru, în hotarele lui firești, trase de blândul Traian, şi cum mai fusese o clipă în zilele de măreţie ale viteazului dela Călugăreni.

Fraţii noştri robiţi au suferit mult, suferinţe pe care şi le arată pe coardele vibrante ale lirei jalnice.

„Avem un vis neîmplinit".

„Copil al suferinţii".

sau:

„Prutul ista ne desparte".

„Prutul ista n'are moarte".

iar la 1848, când vântul libertăţii Blajului-soare al deşteptării naţionale, Românii entuziasmaţi au strigat: „noi vrem să ne unim cu Ţara".

Astăzi „unirea cu Ţara, sfânta unire mult aşteptată, este împlinită, tricolorul românesc-simbol al libertăţii şi dreptăţii fălfâie nestânjenit din Nistru până'n Tisa iar finanţii [1], cu pene de cocoş la pălărie, nu mai străjuesc crestele Carpaţilor, oprind trecerea dela frate la frate.

Statul a făcut toate jertfele cu putinţă, ca să facă fericiţi pe cele 17 milioane de suflete. Prin legea agrară, legea electorală cu sufragiul universal, libertatea gândirii, a presei etc, a întronat cea mai adevărată democraţie.

Statul n'a putut să şteargă urmările marelui cataclism, urmări fatale ale oricărui războiu mizerie şi viaţă grea întru cât acestea sunt cauze independent de voinţa lui. In timpul războiului, activităţile pe tărâmul industrial, comercial şi agricol, se încetinesc. Mii de vieţi sunt secerate, rămân datorii de războiu, orfani, cenuşe, şi jale. Catastrofa economică-financiară este inevitabilă. Impozitele sunt mari, iar moneda fără valoare.

Majoritatea populaţiunii ţăranii nu cunosc cauzele acestor greutăţi, populaţiunea din provinciile alipite, neştiind cât de uşoară erà viaţa la noi înainte de războiu, are falsa ideie că în ţara noastră totdeauna au fost impozitele aşà de mari şi viaţa atât de grea. Aceste rătăciri sunt speculate de duşmanii ţării noastre, prin agenţii lor căci voiesc desbinarea şi năruirea scumpei noastre ţări. S'a făcut unirea politică, iar pentru siguranţa şi complectarea ei, ne trebuieşte unirea sufletească, care să cimenteze sufletele într'unul singur, iar rătăcirea de mai sus este o piedică pentru promovarea acestei uniri. Trebuiesc ţinute de învăţători, conferinţe accesibile spiritului şi gradului de cultură al masselor populare. Subiectele vor fi:

I. Răsboaiele şi urmările lor: mizerie şi viaţă grea, din ce cauze. Ca încheiere a acestei conferinţe se va arătà că greutăţile vieţii de astăzi sunt urmarea răsboiului şi aceleaşi greutăţi sunt în toate ţările cari au fost în răsboiu.

II. România înainte de răsboiu. Cum erà viaţa? Cum erau impozitele? Exemplele să fie concrete.

III. România şi viitorul ei. In această conferinţă, se va vorbi despre drepturile şi libertăţile ce tăţenilor, despre bogăţia ţării, iar ca încheiere, se va arăta viitorul strălucit, al nostru.

Pentru uniformitate şi documentare bogată, aceste conferinţe ar trebuì alcătuite de Ministerul Instrucţiunii, şi trimise şcoalelor primare pentru a fi ţinute în faţa sătenilor la cercurile, şezătorile şi serbările culturale.

Se va îndreptà astfel, la fraţii, din provinciile alipite, rătăcirile lor, arătându-li-se că şi la noi a fost uşor de trăit odată, se va deşteptà în ei iubirea de neam şi ţară, credinţa în conducătorii ei, speranţa într'o viaţă mai bună, sau mai pe scurt. „unirea în cuget şi'n simţiri" a tuturor Românilor din Tisa, Nistru, Dunăre şi Mare.

Titus Bănică

[1]) Aşa se numeau paznicii, graniţei la Unguri.

Aduceţi-vă aminte de Iisus!

Ziarul «Curentul» îngăduitor de fapte creştineşti, ne dă publicităţii o rugăciune de ajutorare materială a P. C. Arhim. Atanasie Popescu. „Chemarea duhovnicească" a Prea Cuviosiei Sale e plină de frumuseţe stilistice şi în parfumul cuvintelor vechi şi bisericeşti, dă prilej de cugetare şi frământare sufletească. E pornită din bogatul suflet al unui slujitor în altarul lui Christos, plămădit în suferinţele şi izbeliştele de vremuri ale Moţilor, fraţi plecaţi pe urcuşul munţilor şi de necrezut greutăţii.

P. C. Arhimandrit ne dă vestea că, în preajma izvorului minunat «Izbuc» din laturea Vaşcăului, *se va înălţa un altar lui Dumnezeu şi se va înjgheba o mânăstire pentru hrănirea sufletească şi trupească a călugărilor.*

Ne amintim, din anii trecuţi de aflarea binecuvântată a ţâşnirii unei ape din inimă de munţi. Ştim puterea acestei ape, sănătoasă sufletului şi prilejuitoare de odihna trupului. Acest izvor a fost numit «Izbuc», nume destul de înţelegător rostului pe care-l are această apă vie, asemenea Vitezei de odinioară A interesat lumea creştină şi Domnul Profesor. S. Mehedinţi a arătat puterea acestui izvor în plăcuta sa revistă «Duminica Poporului».

Prea Sfinţitul Episcop Roman Ciorogariu, luminatul şi bătrânul prelat, a înţeles fericitul rost al acestei oaze mulţumitoare credincioşilor şi a hotărât zidirea unui sfânt altar şi clădirea unei mânăstiri de călugări, prima ocrotitoare de credinţă creştină ortodoxă şi de cultură românească în aceste părţi îndepărtate al ţării noastre.

A simţit însă P. S. Episcop şi greutăţile în găsirea şi organizarea ajutoarelor materiale, necesare acestei înfăptuiri.

Şi pentru acest motiv, aducându-şi aminte de osânda în fapte creştineşti a P. C. Arhim. At. Popescu, l-a chemat şi i-a pus sarcină grea pe umeri, dându-i conducerea colectării acestor binefaceri.

P. C. Arhimandrit a pornit la treabă, a trecut prin plaiuri de provincie şi a sosit în capitala ţării. A încercat vestirea nevoii lui şi a celor cari l-au trimis printr'o rugăciune scrisă. Şi-a dat bine seama că furnicarul acesta de lume cu greu aude şoptirea la ureche, făcută în parte.

A suit anevoios treptele unei redacţii de ziar şi în foae citită de mulţi şi-a deschis sufletul şi a cerut ajutor.

A cerut ajutor pentru o înfăptuire bună şi demnă.

Pentru exprimarea văzută a credinţii şi dragostei noastre faţă de Dumnezeu, pentru o biserică şi pentru luminarea minţilor călugărilor, nezăbavnici în purtarea jugului dat de Christos şi păstrarea celor trei juruinţe monahale.

Ne roagă în bunăcuviinţă să păşim către Iisus şi să înlesnim luminarea celor cari trăesc departe de lume, a monahilor. Ne cere credinţă şi dragoste pentru Iisus şi aproapele.

„Vreau să înţeleagă persoanele binevoitoare, care vor citi această chemare, că *Mânăstirea Izbuculul nu va fi locaş de uitare şi canon nici de trândăvie, ci o şcoală vie, cu un program chibzuit*", *aşa ne vorbeşte* prea cuviosul părinte. Cunoaşte P. C. Arhim. indiferenţa şi ura lumii pentu călugări şi dă ştire că e numai pentru întărirea şi luminarea lor în credinţă şi cunoştinţă. Cei care înţelegeţi rostul acestui focar de dragoste creştinească şi simţiţi nevoia întăririi şi păstrării sufletelor creştine şi româneşti la margine de ţară, porniţi pentru înfăptuirea acestei rugăciuni.

Trăim în ne avere şi simţim greutăţile impasului, dar ne depărtăm prea repede de Iisus, Cel răstignit pe cruce pentru mântuirea noastră de păcate. Am gonit din inimă credinţa, călăuza bună a vieţii adevărate, am uitat că suntem fiii unui Dumnezeu, Care ne vede ce facem numai ştim că suntem fraţi între noi.

Să ne gândim la recunoştinţa celui care a primit moarte grea, nevinovat fiind, pentru noi şi să încercăm a da ajutor înălţării unui altar lui Iisus Christos. Să fim cu grijă că acest glas vine de departe, din colţ de ţară, apropiat de neam rău la suflet şi din mijlocul unei neînţelegeri sufleteşti, născută de rătăcitorii dela credinţa adevărată a lui Cristos.

Să deschidem larg inimele şi să primim pe Iisus, care ne roagă iarăş să-o iubim şi să trăim frăţeşte. Să pornim a face o faptă de biruinţă creştinească şi naţională.

Să ascultăm „chemarea duhovnicească" a P. C. Arhimandrit şi să dăm ajutor pentru ca mânăstirea Izbucului să iasă din avântul de înfrăţire, măcar în Dumnezeu, al norodului întreg.

M. Ştefan

Rugăm **stăruitor plătiţi abonamentul**

Facultatea de Teologie din Bucureşti

Este fapt constatat cu câtă bucurie aşteaptă elevul şi studentul ziua hotărâtore a anului şcolar, când să se vadă succesul care l-a avut într'un an întreg. După o datină foarte frumoasă, elevul de şcoală primară, secundară sau studentul de facultate, care a sfârşit cu notă mare anul şcolar, i-se dă ca o încurajare, un premiu compus din bani sau din cărţi.

La facultatea de Teologie din Bucureşti, acum la sfârşitul anului şcolar, s'au împărţit premii studenţilor aşa zişi distinşi. Intrebuinţez acest cuvânt de «aşa zişi distinşi,» pentrucă Decanul Facultăţii, a săvârşit o nedreptate. A dat premii unor studenţi care au căzut la examen. Nu s'a pomenit o mai mare nedreptate decât aceasta, să dai premii unor studenţi, care sunt căzuţi la examen? Dar atunci, acesta este rostul premiilor? Nu înţelegem de loc pe Păr. Decan I. Popescu-Mălăeşti în felul Sf. Sale de a proceda cu împărţirea premiilor.

Dar Onor Consiliul profesoral nu are nimic de zis în privinţa aceasta?

Dupăce suma unui premiu e de 500 lei, a fost împărţită şi în mod nedrept. S'au remarcat printre studenţi premianţi: Alexandru Nicolae an. I, căzut la Arheologie, obiect predat de Păr. Decan.

Niculescu Gh. an. I căzut la Introducere şi Fălcan Gh., căzut tot la Arheologie. Pe lângă aceştia mai sunt şi alţii din alţi ani.

Fiecare din aceşti trei studenţi numiţi, au primit câte 500 lei şi diferite cărţi.

Studentul Fălcan Gh., a fost însă nedreptăţit, căci a primit numai 430 lei, pentrucă nu s'au ajuns banii.

Iată prin urmare felul cum se repartizează un fond pentru premii la Facultatea de Teologie din Bucureşti.

Nu are nimeni de zis nimic?

OPERA NAŢIONALA DIN ITALIA

BALILLA*

După orice război sau revoluţie, rămân urme de sălbătăcie şi de desordine în toate ţările pe unde au trecut aceste nenorociri şi multă vreme, în urmă, sunt suferinţe şi mai teribile de cât acelea îndurate în timpul când bubuiau tunurile şi mitralierele.

In Italia ca şi'n Turcia şi'n celelalte ţări beligerante, s'au ivit după războiu o mulţime de probleme, cărora Mussolini şi Kemal Paşa, au ştiut a le găsi deslegări urgente şi folositoare.

Mă voiu ocupa, d'ocamdată de problema învăţământului, de ceia ce văzui că se face acum în Italia pe care o străbătui dela Torino la Palermo şi Taormina, mă voiu ocupa zic de: *opera naţională Balilla.*

Revoluţia fascistă a pus bazele sale, cu o necesitate fundamentală, asupra problemei educaţiunii tineretului şi-a reuşit pe deplin.

* * *

Patima mea de scriitoare este călătoria în ţările unde mă pot inspira de măestria trecutului şi de forţa gândirii aplicată în artă, industrie, arhitectură pe cari le-am găsit la sora noastră mai mare Italia, d'aceia o cutreer când îmi permit mijloacele mele materiale. Ca şi noi, a trecut prin momente triste, dar se reface în mod miraculos sub toate raporturile.

Ochiului de vultur al lui Benito Mussolini, nu-i scapă nimic. Inima lui de mare patriot şi de părinte duios, i se datoreşte faptul c'a reuşit să pună mâna pe sufletul tineretului italian şi prin el să poată continua opera regeneratoare a fascismului, să soluţioneze urgent şi eficace problema educaţiei pentru copiii, poporului italian.

El zice: *Tinereţea este frumoasă căci ea priveşte drept în faţă cu ochii limpezi, vasta şi sgomotoasa panoramă a omenirii, este frumoasă căci având inima plină de avânt, ea nu se teme de moarte!*

Prin legea dela 3 Aprilie 1926 s'a înfiinţat instituţiunea Balilla, şi a tinerilor avant-gardişti pentru educaţiunea fizică şi morală a tineretului.

Prin această lege, fiecare copil e Balilla dela 9—14 ani şi e june avant gardist dela 14—18 ani. Toţi trebue să aibă aprobarea părinţilor, prin aceasta asigurându-se o forţă morală puternică făcând din tineretul italian o legătură puternică între Stat şi familie.

* * *

Căpetenia acestei minunate organizări a tineretului, care, primeşte un învăţământ practic, o higienă, ş'o cultură a spiritului, o deprindere cu lipsa şi cu ori ce fel de nevoi, întărindu-se corpul şi caracterul în avantajul patriei şi al familiei, este însuşi Ducele, iar preşedinte al acestei minunate instituţii despre care voiu mai scrie, e E. S. *Renato Ricci* cu neobosiţii săi colaboratori Turiddu Scimonelli şi Mario Macola. La această operă de regenerare a Italiei prin desvoltarea fizică şi intelectuală a tineretului este asociat tot poporul Italian, el înlesnind mijloacele materiale şi culturale. Intr'un viitor articol voiu arăta organizarea operei Naţionale Balilla şi sacrificiile ce face statul pentru copiii poporului, cărora Ducele când le vizită tabăra le zise: *O tineret italian din toate şcolile şi din toate şantierele fă ca Patria să na şovăiască înaintea strălucitorului său viitor; fă astfel încât cel d'al douăzecilea secol să vadă Roma care e centrul civilizaţiei latine, devenind dominatoarea Mediteranei şi farul tuturor naţiunilor.*

La defilarea'n faţa cosciugului celui d'al patrulea fascist Ministrul Michele Bianchi, căruia i s'au făcut funeraliile naţionale, Ducele era în capul coloanei avantgardiste şi alături de el mii de elevi pe biciclete, mii şi mii de Balilla însufleţiţi de un patriotism sublim, insuflat tineretului de maeştrii speciali în şcoli, în aer liber, în ateliere, în tabere în compartamente maritime şi forestiere, pe vârfuri de munte, pe ţarmuri de mări, la cinematografele speciale dirijate inteligent de La Luci, cari reproduce mereu victorii fasciste, şi dictoanele lui Mussolini, Turatti, Renato Rici, însufleţeşte atâţia copii, încât fie care este un Balilla.

Smara

1) Balilla a fost un copil genovez, care când a văzut că austriacii au intrat în ţara lui a luat o piatră şi a aruncat în ei. La Genova are un monument, iar numele soc. nation-Balilla e un simbol

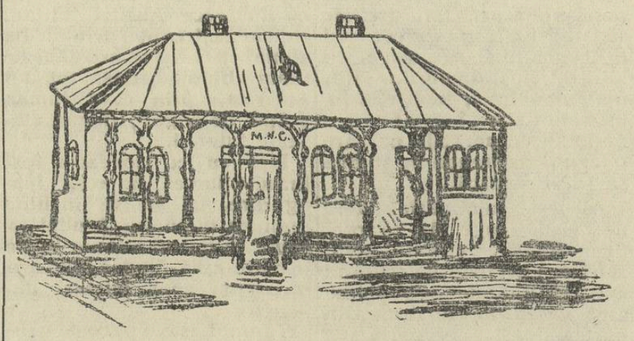

ADIO

Ghenadie Foti

I

Scălda soarele crestetele caişilor înfloriţi şi mormintele albe, ale crucilor din deal. Pe uliţă încetinia bătaia zilei ca un clopot bătrân într'un turn străvechi şi muriau ceasurile pe catifeaua de purpură a orizontului, ritmic şi rar, ca un tuberculos într'un pat de roze. Sfârşia ziua. In port a fost viaţă zgomotoasă de oraş şi încet acum se cobora tăcerea de absidă. Ca într'un naos corăbiile îşi aprindeau lumânări la proră şi pupă, cu scânteieri albastre şi mov, imagini fosforante îmbinându se de minune cu covorul verzui întins pe mare. Marinarii cântau. Unii erau din Lesbos, alţii din Cythera, alţii din Chios şi din Callatis. Mirezme zugrăvite cu acelaş Christ blând şi iertător, au fruntea clară ca un răsărit de lună, icoane de amante cu ochi negri voluptoşi, cu mâna de sidef streaşină vederii pe mare, puţuri cu cumpănă şi casele dintâi erau poate în cântecele lor...

II

Sfântul Ion mâine îşi ridică ancora din port.

Spre zări cu fum, spre ţinte depărtate îşi va flutura drapelul alb încet, încet, cu un adio solemn spus în limba lui şi portului acestuia ca şi atâtor porturi din lumea apelor albastre. Mâine pleca...

Adio Lesbos... Adio...

Marinarii legau parâmii. Câţiva agăţaţi de antene păreau furnici prinse în pânze de păienjeni. Apa lumina albastru. Clipocitul ei monoton părea un violoncel ţinând acord vocilor groase ale cântăreţilor marinari.

— Cântaţi se auzi o voce de bariton, cântaţi marinarilor fericirea călătorilor pe apă. Mâine o să mergeţi să vă vedeţi iarăşi porturile, nevestele, copiii, casele cu flori în glastre aşteptându-vă al ferestri...

— Ne-om vedea nevestele, dar ce folos că ne părăsim amantele. Uite, mie unuia îmi vine să înebunesc. Mâine coasta asta de argint are să rămâie în urmă, tot mai ştearsă, tot mai subţire. Şi casele abia se vor mai vedea. Au să pară ca nişte jucării de copil. Şi corabia noastră are să se înfunde tot mai mult în albastrul necunoscutului până când are să se piardă ca o pasăre între cer şi pământ. O, parcă am să văd fetele pe chei cu mâinile albe, cu ochii umezi fluturându-va batiste şi priviri pline de dor. Şi pe voi, da pe voi, care plecat pe câte o parâmă cu un bob de argint în ochi, care trist privind apa cu chenar de spumă albă. Am fost şi eu ca voi, dar acum nu-mi mai trebuie. Am o prietenă: pipa o iau cu mine unde mă duc şi n'o las să mă plângă.

Şi ca un cor antic glasurile marinarilor îl acoperiră...

Mâine plecăm, mâine plecăm,
Ce fericiţi suntem,
Iubitelor vă revedem
Pe-aici de o să mai dăm.

Bravo, Ormiz, bine ai sortit. Tu făceai de avocat...

— Şi de poet. Nu ştiţi cum se înflăcărează când vorbeşte de stele, de lună, de apă ?..

— Domnule Secund, nu-i asculta ce spun. Raţe măcăitoare.

— Cine ştie, murmură secundul dus pe gânduri... Nimeni nu ştie. Şi se depărtă.

Ormiz scuipă ascuţit printre dinţi. Luna răsăria sublimă, dintre suliţile de argint ale cupolelor. Casele pe ţărm căpătau umbre noi ca într'o lume metafizică.

Luna aşternea un voal de mătase pe case şi mare şi îmbrăca lemnăria catargelor în lumini albastre şi verzi. De departe răsuna corul marinarilor dus departe peste ape întovărăşit de simfonia mistică a valurilor..

Ce fericiţi suntem...

Şi stelele sclipind ca boabele de mărgăritar, ca peruzelele dintr'un colier, îngânau şi ele.

Mâine plecăm, mâine plecăm..

Singură pipa lui Ormiz scânteia ca bobul roşu de ceară al candelii, Ormiz murmură ca un sihastru într'o peştere cu stalactite:

— Marcel a văzut vreo Melisandă şi i-a rămas inima. Uite-l chiar se duce la ea. Pui jos pipa de nu se duce într'acolo...

Pe chei silueta secundului se desena într'o linie albă, dreaptă. Urca. Lămpile portocalii îi jucau luminile pe faţă.

— O, dar are să uite el, cum uităm noi toţi marinarii, dar nu ştiu Melissanda...

Rozele înfloriau în ceasul serii. Valurile tăcuseră. Apele dor meau.

III

In Lesbos erau cafenele pe dreapta şi pe stânga străzilor. Fumuri vinete de tutun plutiau ca norii de ploaie. Narghilele lungi cu încrustări de lemn reliefau umbre.

Femei în frumuseţi tăinuite în feregele se'ncrucişau cu bărbaţi visători. Marcel străbătu mulţimea şi ajunse în Parcul Rozelor care format dintr'o mână de vile după modelul european, era uitat în partea de apus a insulei. Un castel scăldat în feeria razelor albastre de lună, departe de viaţa cafenelelor din Lesbos, îmbrăţişa cu ferestrele-i mari panorama insulei cu nouă corăbii ancorate în port, pe cât timp nu se ştie.

Marinarul se întoarse. Inainte de a suna îşi plimbă privirile încăodată deasupra vechei Lesbos. Şi văzu corăbiile şi corabia lui şi linia necunoscutului ce se întindea ca o chemare ca o fantomă călătorilor pe ape, ce ea largia acolo în noapte. Revăzu prima zi când puse ancora. Aducea cu el o prietenă necunoscută mai înainte de a veni călătoare pe corabie, nedespărţită după ce o cunoscuse. Aducea o inimă liberă şi o corabie uşoară.

Acum, o inimă robită, doi ochi negri de madonă, şi o navă grea cât miile de nave...

IV

— Vă aşteaptă doamna, spuse într'o franţuzească parisiană; era o uşă de altar deschisă inimii lui.

Luna pătrundea ca un hoţ într'un harem...

Intră.

In odaie acolo jos îngenuchiată zări femeia întâilor nopţi de vis pe insulă, călătoarea cu ochi negri. Se ruga. Era o icoană a sfintei Verguri Maria, o Mater Dolorosa luminată de aripile unei candele cu abat-jour roz, cu linii bizantine, icoana în faţa căreia era îngenuchiată.

— Ai venit?

— Da, am venit să-mi iau adio...

— Ştiam...

— Ce făceai Laura?

— «Mă rugam. Credeam că nu ai să mai vii. Rugam pe pururea Vergură Maria să te protejeze pe întinsul apelor fără crezare. Să te ducă din port în port sănătos, cu zâmbetul pe buze, chiar dacă m'ai uita. Uite, am făcut din florile tale şi verzi şi albastre şi roşii podoabă icoanei. Ştii sunt florile cele dintâi pe care mi le-ai adus din Bosfor când mi-ai vorbit întâia oară şi mi-ai plăcut. Sorb parfumul lor şi în ele găsesc parfumul părului tău, al trupului tău, marinar care te-am vrut când ştiam că ai să pleci şi m'ai avut când ştiam că n'am să te mai văd curând, curând, c'ai să mă uiţi».

— O, nu Laura, niciodată...

— Poate că insula Lesbos cu trandafirii ei, Laura cu părul pe care o înălţai pe treptele Venerei minunate din Millo, muri-v'ar pentru tine.

— «Laura lumina sufletului meu, marea noastră e mai albastră decât cea din Lesbos şi drumul caselor din Callatis e mai curat decât soarele. Dar acolo, nu am văzut niciodată un chip ca al tău. Cine m'a adus aici în Lesbos, cine te-a adus călătoare pe bordul corăbiei mele? Mâine pleca-v'or marinarii şi vor duce cu ei şi inimile lor îmbarcate bine pe puntea corăbiei... Numai eu voi rămâne aici cu inima ducând un trup fără de gând spre faruri mincinoase...

«Adio Laură, adio, trebuie să-ţi spun adio pentru totdeauna.

«Păstrează trandafirii şi rozele şi crinii pe care ţi i-am dat pe bord, La Cornul de Aur, păstrează suvenir din partea mea în femeia cea mai frumoasă din Lerbos din partea marinarului tocmai din Callatis.

Chipul tău ascunde altceva decât voluptăţile femeilor pe care le-am cunoscut în porturi multe şi frumoase chipul tău are zâmbetul de maică pictural prinsă pe o fereastră din binevoinţă.

«Adio laura, adio.

Cultul creştin Ortodox

II. Părţile care compun cultul

1. Vecernia

Am scris în numărul trecut, idei generale despre cultul divin, crezând că este necesar ca înainte de a începe să explicăm părţile care compun cultul Bisericii Creştine Ortodoxe, să facem cunoştinţă mai întâi cu ideia de cult tocmai pentru ca să-şi dea seama cititorii de înţelesul şi însemnătatea acestei părţi fundamentale pe care o practică biserica noastră. Intram direct în tratare, însă ne-am gândit că cetitorii acestei gazete în majoritate este popor de la ţară, afară de preoţimea care înţelege ce este cultul creştin Ortodox.

Indată ce am păşit în servirea Domnului, am observat o lipsă extraordinară de cunoaştere şi de înţelegere a slujbelor bisericeşti din partea creştinilor şi atunci am început să explic serviciul divin amănunţit. Roadele a cestei explicaţiuni sunt : Ordinea şi disciplina în Biserică diferitele manifestări externe ale credincioşilor ca : semnul sf. cruci, îngenunchierea, sărutatul sf. icoane, aprinsul lumânărilor, diferite momente însemnate din cursul serviciului, diferite cântări dela Utrenie şi mai ales sf. Liturghie ştiu să le respecte, dându le atenţia cuvenită, ştiind ce însemnătate prezintă fiecare moment.

Incepem explicarea cultului divin cu vecernia.

O zi bisericească se începe dela o vecernie şi se termină la cealaltă vecernie din ziua următoare. Această slujbă se începe spre sfârşitul zilei pe la orele 3—4. Ea este anunţată creştinilor prin toacă şi clopot. Vecernia se mai numeşte şi Sărândă şi Vesperină. Numele de vecernie îl avem dela Slavi, care şi ei l'au împrumutat dela greci din cuvântul Esperinos sau dela latini dela cuvântul Vespera care se tălmăceşte cu serare sau Seror şi care însemnează cultul divin de seară al Duminicilor şi sărbătorilor.

Această slujbă a vecerniei se oficiază în biserica noastră ortodoxă în amintirea facerii lumii, când toate făpturile au dat laudă lui Dumnezeu, pentru că le-a adus din nefiinţă în fiinţă şi poartă grija de ele. Mai însemnează căderea omului în păcat şi scoaterea lui din rai, venirea pe pământ a Mântuitorului şi lucrarea lui pentru mântuirea omului. Acest serviciu este precedat de ceasul al nouălea, care ne aduce aminte de momentul înfricoşat în care Domnul nostru Iisus Hristos şi-a dat sufletul său răscumpărare pentru păcatele omenirii. Vecernia are schimbări după însemnătatea sărbătoarei care urmează. Una este vecernia propriu zisă care se face în fiecare Sâmbătă seara şi în alt chip se săvârşeşte când a doua zi este o sărbătoare mare. Vecernia când se face în Vinerea cea Mare, când nu se face nici un fel de Liturghie aminteşte moartea Mântuitorului Hristos luarea trupului Lui depe cruce şi punerea în mormânt.

In Duminica Rusalilor vecernia se face imediat după sf. Liturghie. Biserica este împodobită cu flori de tei sau de nuc. Florile de nuc însemnează scoborârea Mântuitorului în limbi de foc peste apostoli, când erau cu uşile încuiate într'o casă şi când le-a spus : «Luaţi Duh sfânt, cărora veţi ierta păcatele, ietate vor fi, iar cărora le veţi ţine, ţinute vor fi». Slujba Vecerniei se începe cu cuvintele rostite de preot spre lauda lui Dumnezeu : «Binecuvântat este Dumnezeul nostru totdeauna acum şi pururea... şi trage perdeaua devera). Citeţul începe psalmul 103 în care se expune icoana minunată a creaţiunei, cu bucuria, făpturilor, după care în urma păcatului a urmat închiderea uşilor raiului, înfăţişată simbolic prin uşile împărăteşti care sunt închise în timpul acesta.

Asemenea simbolic, preotul când iese în acest moment în faţa uşilor împărăteşti spre a citi în taină cele 7 rugăciuni, închipueşte pe mijlocitorul şi răscumpărătorul omului, promis după săvârşirea păcatului de primii oameni. Aceste şapte rugăciuni se numesc «ale luminei», pentrucă printr'însele se cere dela Dumnezeu cel ce locuieşte în lumina cea neapropiată, ca să ne trimită şi nouă lumina lui cea duhovnicească şi să ne îndrepteze a umbla în adevărul lui.

Este de dorit ca şi credinciosul să aibă aceste rugăciuni şi în acelaş timp cu preotul să se roage şi el.

Cu pace Domnului să ne rugăm, este ectenia mare pe care o intonează preotul în faţa uşilor împărăteşti. Prin aceasta preotul cere iertarea şi pacea cu Dumnezeu, pace cu noi înşine, cu semenii noştri şi osebite bunătăţi şi scutiri de rele. Creştinul trebue să fie cu luare aminte până ce preotul ajunge la rugăciunea :

«Incă ne rugăm pentru prea Sfânta Preacurata Prea binecuvântata, slăvita stăpâna noastră, de Dumnezeu Născătoarea şi pururea Fecioara Maria... când trebue să facă odată semnul sf. Cruci, apoi când preotul zice: «Pe noi înşine şi unul pe altul şi toată viaţa noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm». aci să facă a doua oară semnul sf. cruci, plecând puţin capul ca semn de respect pentru Mântuitorul lumii, iar când zice : «Că Ţie se cuvine toată slava cinstea şi închinăciunea, a Tatălui, şi a Fiului şi a sf. Duh, să-şi facă a treia oară sf. semnul Cruci.

Pr. Dem. I. Palanca

TREI ANI DELA MOARTEA REGELUI FERDINAND I.

Se împlinesc trei ani de când s'a dus dintre noi ceiace a fost pământesc din Regele Ferdinand I cel Mare, făuritorul României întregite.

S'au scurs trei ani înceţi şi grei de când a luat drumul obştesc, către insula neprihănită a visurilor, cea ferice, unde se odihnesc marii săi premergători: Mihaiu Viteazul, Ştefan cel Mare, Carol I şi cei opt sute mii de oşteni credincioşi, cari cu sângele lor nepreţuit sub conducerea Aceluia care va rămânea în mintea tuturora, au frământat pământul strămoşilor noştri şi al nostru.

El se adăposteşte în glia românească, pe care a trăit şi a păzit-o ca un *adevărat Român*, şi care este încă fumegândă de sângele cald, ca şi setea de răsbunare, a acelora ce n'au precupeţit nimic şicu drag şi-au dat suflet din sufletul lor, sânge din sângele lor, trup din trupul lor.

Se odihneşte astăzi Bunul şi Marele Român, mare prin faptele sale, mare prin sufletul său, căci toată viaţa şi în scurta dar plina de glorie a Lui domnie, — a fost obosit, neştiind ce este odihna. Veşnic pe drum, unde interesele Ţării necesitau prezenţa lui, veşnic lucrând câteceva, totdeauna cu urechea plecată la spusa mulţimei, care, ca la un adevărat părinte se îndrepta. Cine L-a cunoscut de aproape poartă amintiri neşterse despre Acest mare Căpitan al vremurilor, pe care cinstea şi veneraţiunea unui popor nu-l poate răsplăti îndeajuns.

A iubit poporul român, uitând toate legăturile de neam şi ţară pe care Le-a avut, numai şi numai pentru înfăptuirea idealului poporului, peste care El erà vrednic Domnitor.

Ce probă de abnegaţie, de lealitate, de cel mai înalt, desăvârşit şi sfânt patriotism vroiţi de cât pilda dată, când a trecut peste orice legături de neam, şi a intrat în lupta pentru înfăptuirea idealului scump nouă, România Mare.

A fost şi iubit de poporul român. Şi dacă România I-a dat titlul de «cel Mare», pe lângă cel de Ferdinand I, iar istoriografia franceză de «cel Loaial» noi, cei adunaţi în jurul acestei gazete tre-bue să-l numim fără nici-o şovăire: *Ferdinand I, Regele Ţăranilor.* Către ei se îndrepta El cu nădejde, lor le alina durerile în răsboiu, lor le purta o grijă şi dragoste netărmurită, ştiind că numai în ei este sprijinul ţării, numai ei sunt sănătatea, vigoarea şi puterea neamului.

Să l iubim căci şi El ne-a iubit. Să-l venerăm căci El ne-a fost sprijinul. Să-i păstrăm în mintile noastre o amintire neştearsă, pentru că şi El ne-a cinstit pe noi dându-ne drepturile cetăţeneşti şi mai presus de toate: *pământul,* pe care păşeşte astăzi falnic, hăulind pe lângă boulenii săi, împroprietăritul ţăran român.

Cuprinşi de durere, pioşi ca aduceri aminte, în faţa mormântului peste care s'au cernit de-abia trei ani, — nu putem decât să zicem creştinescul :

— Odihneşte L Doamne, p Ferdinand I, cel Mare şi Leal, Regele Românilor şi al Ţăranilor!

Sinaia, 20 Iulie 1927.

Miercuri dimineaţa.

O zi mohorîtă, în care Sinaia, reşedinţa de vară a familiei regale îmbracă haina de doliu. Ploaia care nu conteneşte, cade în torente, contribuind la tristeţea de care e învăluit veselul orăşel de munte.

Drumurile aproape impracticabile fac circulaţia anevoe. Brazii îşi cern frunza lor aciculară. Natură moartă. O durere pluteşte, invizibilă peste toate vilele, în toate sufletele bunilor Români. Cerul mai ridică din când în când, câte o geană făcând loc unei priviri îndurerate ale Soarelui care nu mai risipeşte cu dărnicia de altădată binefăcătoarele sale raze.

E ceva mistic, evlavios.

Natura este şi ea îndurerată de moartea celui mai iubit dintre regi: Ferdinand I, Regele Ţăranilor.

De ce te apropii de castel, de aceia este durerea mai mare, jalea mai adâncă, tăcerea mai sinistră, mai lugubră. Veselul castel de odinioară, spânzurat de creasta muntelui în foşnetul plin de vrajă al Codrului este cernit.

Durere, durere, durere...

Castelul masiv de culoare cenuşie are înfăţişarea unui templu. Porţile lui deschise în larg, pereţii întunecaţi, feţe contorsionate de durere, doamne cu lacrimi în ochi, ofiţeri bronzaţi soare, păşind pe covoarele de preţ din castel legănându-se, servitorii îmbrăcaţi în livrele cu doliu, cu inima îndurerată.

Tăcere de mormânt. Peste tot o pioasă reculegere domneşte.

Mobilierul simplu. Trecem printr'o altă cameră. O uşă mare, sculptată în stil românesc, se deschide lin, lin de tot, ca şi paşii trecătorului cufundaţi în covoare moi. O altă încăpere mai mare, mobilată cu gust artistic, cu mobilă românească.

Insfârşit : camera mortuară. Te reculegi. Nu ştii unde te afli şi ce să crezi. Aşteptai să-ţi se desfăşoare înaintea ochilor aur, purpură şi nestimate. Nimic din toate acestea. Simplitatea domneşte peste tot locul.

Intr'o parte o masă albă de flori, crini albi, floare iubită şi nedespărţită a Suveranei. Cu greutate distingi capul Celui ce-a fost Regele Ferdinand. De pe faţă-I radiază o linişte şi o mulţumire sufletească ce rar se poate întâlni. Şi într'adevăr, poate să fie şi liniştit, pentrucă în ţară a domnit şi domneşte cea mai perfectă linişte şi armonie socială,—şi mulţumit sufleteşte pentrucă nici unul ca El nu a făcut atâta bine şi atât de multe fapte bune. O seninătate stoică, o seninătate în faţa morţei socratică oglindeşte caracterul blând şi integru, având acea *bunătate energică,* ce se cere unui cap încoronat. Fruntea senină, trăsăturile feţei obişnuite, gura gata să vorbească. Nici o urmă de suferinţă, cu toate că era suferind; nici o urmă de oboseală, cu toate că era obosit.

In toate ungherele numai feţe plânse, feţe încruntate, frunţi crispate, priviri întunecate, guri lărgindu-se pentru plâns, bărbi tremurânde, ochi înglodaţi în lacrimi. Broboane de sudoare încadrează capete încărunţite de demnitari bătrâni, marii dregători ai statului.

Jale, jale, jale peste tot.

. . . A trecut timpul!

Iată-L pe catafalcul de pur purpură, îmbrăcat în impozanta-I haină de glorie, vânătorul de munte, cu pălăria cu pană, lângă braţul stâng, care unindu-se cu cel drept, ţin încrucişate pe piept o cruce, simbol al creştinismului regesc.

In jurul catafalcului o bordură verde a palmierilor, fenicşilor şi ficuşilor seculari, încadrate de un chenar galben al lumânărilor.

In aer, împreună cu sufletul generos al Celui ce a răposat, se ridică spre cer fum de lumânări şi miros de tămâe, de aromate.

In atmosfera aceasta de pioasă religiozitate, uiţi pentru o clipă noianul patimilor omeneşti te transpui dedublându-te într'o nouă fiinţă, îţi părăseşti animalul şi te găseşti mai apropiat de divinitate: eşti un altul.

In sfârşit trec ceasurile unul după altul. Orologiul palatului stăruie prelung în văi cu bătae lungă şi prelungită. Zarea nopţii îşi întinde mantia cenuşie peste împărăţia pământului. Luna arginteşte cu pulbere coroane înpădurite, oboseala încearcă să te sărute cu noapte bună.

Iar talângile vitelor ce scobor dela păşune întârziate, doinesc eterna jale şi alcătuind o sinfonie funebră ce se resfrânge din deal în deal şi se înfige în sufletul tău nevinovat ca o săgeată care pătrunde sângerândă în inima ta.

Este o filosofie adâncă, pe care oricât s'ar strădui minţile omeneşti să o pătrundă nu vor putea, pentrucă substratul ei este însăşi divinitatea, cuvânt impenetrabil pentru minţile înguste ale omenirei.

Pe mâine...

Radu Mislea

†

Colaboratorul nostru

SERAFIM IONESCU

fost membru în învăţământ

în etate de 71 ani

a încetat din viaţă, în Fălticeni, în ziua de 29 Iunie 1930.

Inmormântareă a avut loc Marţi 1 Iulie la cimitirul Tîmpeşti.

Prin aceasta aducem familiei îndurerate condoleanţele noastre; iar preţiosului nostru colaborator răposat, să i fie ţărâna uşoară.

GRÂUL

— Urmare şi Sfârşit —

Tulpina — Frunzele — Florile şi Sămânţa

Tulpina

Tulpina grâului, numită *paiu,* creşte vertical, aeriană, cilindrică goală, în interior fiind despărţită prin noduri, şi înaltă dela 0,40 m. în anii secetoşi, până la un metru,—în anii favorabili.

Cu această ocazie amintim cetitorilor că, *Societăţii de ştiinţe din Geuf,* mit «*Microcrescometru*», care măreşte mişcarea de creştere între 5000 şi 400,000 ori, dă astfel posibilitatea să se observe variaţiile cele mai mici.

Măsurătoarea lungimei paiului se face cu *dublu metru,* dela nodul de înfrăţire până la baza spicului. Pereţii tulpinei sunt legaţi din distanţă în distanţă prin nişte noduri. Distanţa dintre două noduri se numeşte *internod.* Această distanţă se măsoară cu *măsurătorul lui Kiessling;* iar diametrul internodurilor se măsoară cu *măsurătorul lui Kiessling pentru grosimea paiului,* sau cu *furcuţa lui Liebscher.*

Prin tulpină circulă *seva.*

Rolul tulpinei este de a suporta frunzele şi fructele. Dar mai are încă o facultate, şi anume : aceea de a se ghiftui cu apă în sezonul ploios, permiţând astfel plantei să reziste timp îndelungat secetei.

In compoziţia paiului se află *siliciu,* care i dă o rezistenţă mlădioasă, să poată purta fructele, cum şi o rezistenţă contra vânturilor.

Siliciul după unii autori, mai e necesar gramineelor în lupta lor contra ciupercei numită *puccinia.*

Frunzele

Pe tulpină se află frunzele cari cresc chiar dela primul nod. La o frunză deosebim : *teaca, limbul şi ligula.*

Fiecare frunză înfăşură mai întâiu tulpina atât cât este lungimea unui internod. Această parte se numeşte *teacă* şi are o crăpătură longitudională pe faţa opusă limbului.

Limbul, sau foaia, este lung şi îngust, subţiindu-se către vârf. Către marginea superioară a tecei găsim o limbuliţă membranoasă şi transparentă numită *ligulă*; cum şi doi dinţi de mărime potrivită cari îmbrăţişează teaca şi sunt numiţi *urechiuşă.*

Frunzele pe lângă rolul lor principal de a servi plantei ca să transpire, să facă asimilaţia clorofiliană şi să respire, mai au şi pe acela de apărare, înfăşurând tânăra tulpină dinpreună cu spicul când se află în desvoltare; apoi, de a ajuta tulpinelor culcate de vânt să se ridice.

Tulpina fiind încleştată în teaca frunzei, înfrăţirea nu poate avea loc decât numai în pământ, la primul nod.

Florile

La partea superioară a tulpinei sunt îngrămădite florile în formă de *ciorchine,* formând ceeace se numeşte *spic.* Prelungirea tulpinei care străbate spicul se numeşte *ax* sau *fus*; lungimea acestui ax este de 8—11 cm. cu un diametru de aproape I mm., este lăţit şi frânt având pe convexităţi un spic numit *spiculeţ* care e format din 2—4 flori.

Locurile unde se fixează pe ax aceste spiculeţe se numesc *călcâie.*

Grâul este cereala cu *spic compus.*

Măsurarea lungimei spicului cum şi determinarea densităţii spiculeţelor (sau a boabelor), se face cu «*rigla de calculat a lui Lang*».

Fiecare spiculeţ este învelit în două frunze verzi, mici ovale şi adeseori terminate printr'un vârf ascuţit numit *glume,* popular *pleavă.* Fiecare floare a spiculeţului este învelită în două frunze mici, verzi, îndoite ca nişte solzi, prinse una într'alta, rămânând astfel până în momentul înfloririi,—şi cari se numesc «*glumele*» sau tot pleavă. Pe faţa internă a glumele-lor, se găsesc două frunze mici numite «*glumelule*».

Glumelelule-le închid trei *stamine* foarte bogate în *polen* şi cari au nişte *antere* în formă de X, purtate de nişte *cozi* lungi şi subţiri; acestea în epoca înfloririi atârnă afară din floare. Apoi, *pistilul* format dintr'un *ovar* cu două *stiluri* lungi şi păroase. Ovarul cuprinde un singur *ovul.*

Când florile ajung la maturitate, glumele se distanţează una de alta, lăsând să iasă afară din ele staminele încărcate cu polen *fin şi uscat,* care purtat de adierele *vântului uscat* de primăvară, dar destul de puternic ca să ducă polenul, îl depune pe *stigmatul* altor flori, după care glumele-le revin la poziţia lor iniţială. Se poate vedea în timpul înfloririi grâului, pe întinsul lanului, nouraşi de polei, purtaţi de vântul care mijloceşte astfel fecundaţia.

Inflorirea grâului se face dimineaţa începând dela orele 4,30 când temperatura este de cel puţin 1,40 C, şi durează până la orele 7 seara. Un spiculeţ înfloreşte în trei zile, un spic în cinci—şase zile, iar o plantă până'n opt zile. Temperatura prielnică pentru înflorit este de 1,80 C,. chiar când nu-i soare.

Sandu Aldea, citează următoarele observaţiuni ale lui *Godron* (pe cari dealtfel *Rimpau* le critică): «...Când temperatura «este scăzută sau plouă, fecun«daţia se face *în floare închisă* «Totuş, se poate face înflorirea «şi la o temperatură de 11,0 C» In concluzie, declară că «*Fecun«daţia directă a florilor, constituie la grâu regula ce primează mai mult*».

Sămânţa

După polenizare, ovarul se transformă într'un fruct uscat numit *cariopsă,* adică aşa zisul *bob* sau *grăuntele de grâu,* care rămâne închis în cele două glume, pentru a se desvolta şi a se coace. In interiorul cariopsei, se găseşte *sămânţa,* a cărei faţă exterioară este strâns lipită de faţa internă a fructului.

La un bob de grâu,—*sămânţa,* —(fig. 2 observăm: *tegumenul,* adică popular aşa zisa *coajă* formată din: *endospermul sau albumenul* şi un *embrion* sau *germine* zis şi *colţ cu un singur cotiledon.*

Adm. Căpit. Ovid Constantinescu

«Sfântul Ioan cred că nu-şi va mai purta pânzele niciodată spre insula Lerbos...

«Adio. E o simfonie tristă ca un cântec de nebun. E a lui Alfred de Musset. N'o auzi ?

«Adie. Je crois qu'en cette vie
Je ne te reverrai jamais
Dieu passe il t'appelle et m'oublie
Et te perdant je sens que je t'aimais.

«Mâine vii pe chei ? O, vino cu trandafirii... Sfântul Ioan îşi va lua mersul şi mai încet şi poate chiar că nu va mai vrea să plece. Marinarii au să cânte.

... Aşa sânt ei. Şi eu, cel puţin am să te zăresc arătare albă lângă apa albastră care bate veşnic insula Lesbos».

Aşa vorbia marinarul în noapte mângâind obrajii femeii iubite.

Stelele vorbeau pe întinsul cerului. Era o discuţie de naştere şi moarte în adâncul nefiinţei. Argint era presărat în pulberă pe Calea Lactee.

Şi marinarul vorbia. Laura plângea. Şi ea într'un târziu vorbi :

— «Adio, Marcel, adio pentru totdeauna. Căci nu te voi mai vedea şi nici nu mă vei mai vedea. Voi muri odată cu depărtarea care se va căsca între mine şi tine. Spirit să te urmez pe întinsul apelor ca o sclavă credincioasă. Adio...

V

Soarele răsare. E răsăritul mării din adâncul nopţii cu veştminte noi, nebănuite. Sfântul Ion în port îşi ridică pânzele. Pe corăbii iarăşi a început zgomotul. Hamalii cară cu umerii roşi sacii. Sunt multe fete pe chei. Au venit să şi conducă amanţii şi să le fluture batiste de adio. Corul marinarilor se împrăştia pe mare...

Când vaporul mării despică
Marinarul în gând ridică
Rugi adânci spre Dumnezeu
Dumnezeu...

Portul se îmbrăcase în aurul soarelui. Literile scrise pe prora corăbiei păreau nişte aşchii de argint :

Sfântul Ioan.

Pe ţărm fiecare îşi arată iubitul.

— Vezi dragă, ăla cu bereta pe o parte e al meu. Ce băiat! Doamne, şi se duce...

— Dar al meu a spus că se întoarce...

— Când ?

— Cât curând. Când o vrea Dumnezeu.

Strigăte. Corabia se desparte de ţărm. Aplecat peste, parâm cu ochii scoşi din orbite, secundul Marcel privea cheiul. Căuta pe cineva. Vrea să descifreze un chip pe care nu-l găsia. Femeile îşi ştergeau ochii. Altele fluturau batiste. Marinarii de pe alte corăbii îşi întindeau mâinile lor în semn de rămas bun. Câţiva hamali fumau la ţărmul mării. Şi Sfântul Ioan zbura încet ca un vultur de mare cu atâtea păsări albe în aripile sale. Marea scânteia, parcă cineva vărsase un coş cu pietre scumpe în valuri, şi batistele fluturau. Marinarii cântau cu vocea groasă cântecul lor de adio.

Plecăm, plecăm
Iubitelor vă revedem
Pe aici de o să mai dăm...

Ormiz îi privea. El nu spunea nimic, el nu avea de dat nimănui salutul, el era singur cu pipa. Il înspăimânta figura scoasă din minţi a liniştitului secund.

Şi Lesbos se depărta tot mai mult.

Deodată cineva ajunse în mulţimea de pe chei. Impinse câteva fete care fluturau batiste, duse mâinile pâlnie la gură ca marinarii şi strigă cât putu de tare pe 'ntinsul mării».

— «Marcel !»

— «Aici !» răspunse el punând un pas peste balustradă.

— «Laura a murit !»

VI

In adevăr Laura murise. Se omorâse din cauza plecării lui. Pe măsuţă era un bilet scris de mâna ei :

Pentru Marcel. Spirit te voi urma pe 'ntinsul apelor. Şi un altul :

Pentru cei ce mă vor găsi, vestiţi pe secundul Marcel să fie de faţă la înmormântarea mea».

VII

Corabia aluneca. Nici o batistă nu mai juca sub soare. Corul marinarilor amuţise. Toţi vroiau să ştie ce are să facă tânărul cu părul vâlvoi, secundul cu ochii ieşiţi din matca sănătăţii.

Marcel vroi să sară. Căpitanul vasului era însă lângă el.

— Ştii numele cu care se'ngroapă cei ce părăsesc navele în timpul serviciului.

— Ştiu.

— Ştii pedeapsa care ţi se va da ?

— Ştiu.

— Ştii că te aşteaptă părinţii, că mama ta e bolnavă şi tatăl tău e bătrân.

— Ştiu.

— Şi totuşi vrei să pleci ?

— Da.

— Secunde eşti nebun. Eu nu-ţi voi da drumul. Şi cu o voce plină de teamă se întoarse spre marinari.

— Legaţi-l să şi vină în fire.

Nimeni nu mişcă.

— Căpitane, stai departe, îi răspunse Marcel cu acea linişte în vorbire întocmai ca seninul pe vârfurile de munţi înainte de potop. Te rog fă-mi un bine mai degrabă. Spune părinţilor că le trimet ultimile salutări că îl îmbrăţişez pe tata şi sărut mâna mamii. Cere-le să-mi dea iertare Spunele că vreau să dorm liniştit. alături de mireasă. Spune-le că e o insulă liniştită cu aur mult pe străzi şi'n case, o insulă ca 'n poveşti Lesbos cea rătăcită pe apele de mare. Spune-le adio prietenilor, apei din Callatis şi pământului...

Şi sfârşi scurt.

Oamenii de pe ţărm îl văzură sărind. Apa lunecă în mii şi mii de colori. Inaintă câtăva vreme. Apoi se lăsă uşor pe spate ca un mort într'un cosciug, plut câtăva vreme ca un vas naufragiat şi se scufundă încetişor. Zadarnic marinarii dela ţărm îl aşteptau. Fetele fluturau batiste în calea mortului. Iar corabia înainta încet ca o fantomă îngreuiată de păcate, ca o nălucă ce se ducea. Marinarii cântau cântece de morţi. Făcură o coroană şi o aruncară în mare, şi cântecele lor asemănau corabia cu o corabie cu ciocli.

Singur Ormiz privea. Lacrimi îi curgeau din ochii lui mari, negri. Scoase luleaua din gură şi o puse pe marginea parâmului, şi tacticos ca un gropar care sapă un mormânt, el săpă o inscripţie pe un catarg :

«Azi la 15 Mai 1915 s'a înnecat Secundul Marcel».

Şi complectă într'un carnet : ...că iubea mult, mult de tot pe o Melissandă păgână.

VIII

O corabie rătăceşte 'n noapte. Au adormit marinarii şi marea şi cântecele lor. Şi ei visează în fiecare noapte că părinţii secundului Marcel au înebunit de-o dată când au auzit că el s'a înnecat.

Ghenadie Foti

PAGINA LITERARĂ

Necazul Lelii Stana

Era în postul Crăciunului. Lelea Stana a avut grijă, ca tot postul, cei trei băieţaşi ai săi, Ion, Radu şi Dumitru, să postească, să se închine bătând mătănii seara înainte de culcare şi dimineaţa înainte de a gusta aiasmă din sticla păstrată între icoane. Semn că a intrat în post, Lelea Stana, Luni după lăsata secului, a curăţit şi a pus în pod. oalele, străchinile şi lingurile din care se servise în dulcele toamnei, înlocuindu-le cu altele zise de post. A frecat bine cu cenuşă cofa şi cana de băut apă, a frecat cu cenuşă şi clanţa dela uşă, ca nu cumva din zilele de dulce să fi rămas pe ea unsoare şi acum punând mâna copiii să se spurce şi să nu se mai poată griji la Moş Crăciun.

In dimineaţa zilei de Moş Crăciun, la Bisericuţa din sat, se aud sunând clopotele. Lelea Stana se scoală, face focul în sobă, aşează la gura sobei o oală cu caltaboşi, deşteaptă apoi copiii, îi îmbracă cu hăinuţe curate, mătură apoi prin casa curat văruită din ajun.

Afară era ger tare. Lelea Stana gândindu-se că băieţaşii vor îngheţa de frig, cât vor sta în Biserică, a plecat singură lăsând copiii acasă, hotărâtă ca după terminarea slujbei să vie să-i ia şi să i ducă la Biserică pentru a-i griji. La plecare Lelea Stana le spuse:

«Să fiţi cuminţi! Tu Ioane, să ai grijă să pui câte un lemn pe foc să fiarbă oala, dar nu cumva să mâncaţi din caltaboşi, că vă spurcaţi şi nu vă mai grijeşte taica popa şi vă taie limba,»—tot ce veţi face va vedea Sf. Nicolaie, care vedeţi se uită la voi; şi El îmi va spune tot, când voi veni să vă iau; şi le arătă icoana sfântului agăţată în perete.».

Copiii rămaşi singuri, s'au mai jucat, au mai cântat cântece de colind, dar mirosul caltaboşului, îi trăgea tot pe lângă oală. Radu zise:

«Măi nene Ioane! ia să-l gustăm!»

Ion. «Ce să gustăm măi, că are să cunoască mama.»

Radu. «Bine zici; dar ca să nu cunoascscă mama, hai să muiem colindeţe şi covrigi în zeamă, apoi umplem cu apă la loc.»

Dumitru. «Mă uite se uitr fântu Niculaie, ne pune la mama şi ne taie taica popa limba.»

Radu şi Ioan. «Ce facem? haidem să întoarcem pe sfântu Nicolaie cu faţa la perete, ca să nu ne mai vadă.» Haidem».

Zis şi făcut. Se urcară în pat, suciră icoana sfântului cu faţa spre perete, sar jos din pat, târâsc lângă ei la gura sobei, de sub pat, târnica cu colindeţe, se şi aşează pe ospătat.

S'au săturat bine, au pus târnica la loc, au sucit pe Sfântul cu faţa spre ei, şi... cântă şi joacă.

Lelea Stana, grăbită, vine dela Biserică să ia copiii să-i ducă la grijit. Dumitru însă nu se ştersese bine la gură de grăsime, şi mama sa îl văzu.

«Ai mâncat caltaboşi, închinatule! Dumitru uitându-se în jos:

«N'am mâncat.»

«Cum n'ai mâncat? uite nu-mi arată Sfântu Nicolaie, care te-a văzut?»

N'am mâncat catabos, am muiat doal covligi în oală, fântu Niculaie, n'a văzut, că l'antos nenea cu ocii la pelete, şi... şi-a muiat şi ei coindeţe şi a mâncat.

Stan Gh. Perşinaru

FATA DIN STIPOC

Mireasmă aspră de pământ pălpâia în urma ploii repezi ce se abătuse fugar ca plânsul unui copil la trei ani. Intr'o parte a cerului negreaţa nourilor cenuşii era spintecată de fulgere, care fâlfâiau şăgalnic aripi de rândunele vioae sub streşinile de zidiri părăsite. Muget surd, înfundat, trosnind sub poveri sdrobite, tunetul, despletea ecouri de dârdâiau ferestrele prinse în cârlige.

Pe fund negru de furtună, rândunele neastâmpărate săgetau văzduhul în urma unei găze, de li se zărea peptul alb, ca gulere de preţ aruncate iarna pe umeri de prinţese îndurerate.

Brusc fără introducere fu soare. Un soare lucitor, dogoritor de începură să fumege acoperişurile ude ale caselor. Ochiuri de apă rămase în urma nourilor storşi, oglindeau un singur ochiu curat, un ochiu uscat fără gene şi fără lacrimă în el: soarele.

Printre verdele gălbui al holdelor, drumul negru şerpuia ca o panglică funerară desprinsă în urma unui dric cernit.

Aromă de spic cu bob moale în lapte, desprindeau mustăţile grânelor ce priveau cu plecate capete spre marea pământului slăvit.

Pete roşu-aprins desprindeau macii pe câmpul ud, cum lucesc în răsăritul soarelui boabele de sânge cald scurse pe iarba cu rouă — din coasta unei căprioare rănite.

Căruţa o jucărie de copil, trasă de doi cai negri ca abanosul, toca în ritmul împătritelor picioare, de suna ecoul până în fundul umbros al grădinilor ce se 'nşiruiau puţin înaintea noastră. Voinici stejarii, maeştoşi prin prezenţa lor robustă, păreau monarhi gravi purtând cu mare demnitate coroane grele, odihnind în jilţuri cu sculpturi bizare.

Sunau clopoţeii în vârful oiştei, cum s'aud pe uliţi în noaptea de ajun svonuri de colindători întârziaţi.

Instinctiv caii opriră în faţa unei porţi de lemn desfăcută în lături de o bătrână cu şuviţe albe scăpate de sub tulpanul înnodat în vârful capului. Moş Ignat sări de pe scaunul căruţei, în timp ce câinii se gudurau cu bucurie pe la botul cailor.

Mătuşa Stanca, scundă, adusă de spate, dar sprintenă pentru vremea ei se bucura nespus de venirea mea şi mă luă de mână să mă ducă în casă făcându-şi drum printre cârdul de raţe şi găini ce ne închideau calea.

O răcoare ca dintr'o hrubă adâncă, ţâşni pe poarta grădinii, dată într'oparte, tocmai dintre aleia de zarzări şi pruni.

In casă miros de busuioc verde, sulfină proaspăt ruptă şi dintr'un colţ tainuit răzbătea gust înţepător de romaniţă uscată.

Pe un perete întreg, înnopta un păun mândru nemişcat de o mână măiastră, într'un covor lucrat ca în poveşti, de mâini harnice de pitici. Parfum sănătos, rustic învăluia umbra amurgă a casei. Cădea noaptea lin cum cad fulgi albi în timp de iarnă. Plămânii nu puteau respira îndeajuns atâta aer după ploae. In marginea grădinii un buratec scârţâia umed ca o caterincă de copil. Pe prispă o saltea înfăţată cu o prostire albă ademenea oboseala trupului.

— «Dormi afară la aer curat, pe prispă. Noi dormim colea în chiler, aproape», vorbi moş Ignat.

Noapte bună!...

Clipiră cu ochi de mame, sus stele şi luceferi — sub gene veşnic îndurerate.

Noapte bună!.. Noapte bună!...

Priveam în noapte scurgând privirea în adâncul de deasupra mea. Aştrii fixi mă hipnotizau.

Răcit de umezeala răcoroasă vrui să mă învelesc, când observai alături de mine chipul unei fete ce mă privia nemişcată ţinând mâinele ei peste mâinele mele îngheţate. Zâmbea; iar zâmbetul ei era trist, dureros de trist, cum rămâne numai zâmbetul schiţat pe buzele unui trup fără suflet. Vorbea; timbrul vocei îi era moale, blând cum este ecoul clopotelor cari sună vecernia în schituri solitare. Grai domol, abea şoptit ca foşnetul deabia înfiripat al unor paşi târzii pe lespedea acoperită cu muşchiul des, în sala pustie a unui castel de mult uitat.

— «Te aşteptam... de mult ştiam că vei veni şi m'am bucurat în gând»... Arie frântă brusc de plesnirea neaşteptată a unei cozi de violoncel.

De unde ştia! Cine i-a spus-o? Vântul? Gândul?

— «Aici în singurătatea asta e aşa de trist!...»

Parfum de viorele aburea din păru-i negru lăsat în două cozi pe spate.

Trup svelt sub îmbrăcămintea-i neagră, svâcnea plin de viaţă ca svârcolirile delirante ale unei dansatoare spaniole în ritm nebun de castagnete.

— «Şi pe cât este de trist pe atâta de mult mă afund în singurătate ca un drumeţ rătăcit în nepătrunsul adânc al unui pustiu. M'am săturat de lume!...»

Aşa tânără şi atât de tristă. Ca şi cum ar fi spus:

—Sunt bătrână, de-acum; le am gustat pe toate; le cunosc în de-ajuns...

„M'am săturat de lume!...»

Suna dureros, cum sună a jale clopotele, când a pornit pe calea veşniciei o rudă sau un prieten scump.

— ...In învălmăşagul babilonic al oraşelor am crezut o clipă că voi găsi hrana sufletului; am crezut că voi potoli setea arsă de dorinţa de a cunoaşte şi deprinde legile lumii.

Dar laşitatea a fost prima piatră dusă, de care m'am isbit în viaţă. M'am ridicat şi din nou am pornit s'o iau de la capăt, să-mi clădesc o nouă viaţă, cu mai multă râvnă, cum s'apucă de reclădit oamenii după un dezastru. N'am fost orgolioasă şi nici linguşitoare.

Am privit lucrurile în faţă şi nu m'am ruşinat apărând adevărul. Oamenii m'au judecat după legile lor şi pentru că n'am vrut să iau în deşert *idealul*, m'au condamnat.

Am părăsit un front unde bătălia se dădea numai pe la spate neputând a lupta decât cu adversari cinstiţi. M'am retras la părinţi, într'un loc unde nu am de luptat decât cu propriile mele năzuinţi, ce încă mai vor o ieşire pe teren...

Durere svârcolită sub încătuşarea veşnică a unei renunţări.

Când amuţi vibrarea glasului, Fata din Stipoc pierise. M'am săturat de viaţă!.

Sună până târziu ca cea din urmă lovitură a unui orologiu, care bate miezul nopţii, în castele uitate pe margini de prăpastie.

D. I. DOGARU

Curier Literar

I. Vorbind despre «Vieaţa şi opera lui Ioan Popovici-Bănăţeanu», într'o broşurică, d-l Traian Topliceanu, care iscăleşte «profesor» spune: «Forţele amorfe şi disparate, desigur, sunt aceia dintre indivizi, care reprezintă, în chip fidel, felul de viaţă, adică felul de a fi şi de a gândi al colectivităţii, căreia aparţin. Totuşi nu acestea sunt cauzele—de multe ori obscure—care determină desfăşurarea evenimentelor istorice, ci ei sunt aceia care, datorită puterii lor divine, au puterea numai de a canaliza diferitele acţiuni omeneşti, în spre o deslănţuire ce este direct proporţională cu felul de viaţă—intim — al fiecărui popor». Am citat cât se poate de fidel cuvintele domnului «profesor», şi mă întreb, ce-o fi vrând să zică? Titlul broşurei doară este precis. Trebuie să vorbească de viaţa şi opera lui Ioan Popovici-Bănăţeanu. Atunci de ce această încălcire de cuvinte fără nici un rost? Şi de ce liceul «Coriolan Brediceanu» din Lugoj i-a premiat-o? Sunt atâtea întrebări de pus, încât nu văd cum s'ar putea răspunde. In tot cazul nu felicit de loc pe premiant — mai ales că este şi «profesor» — şi nici comisiunea care i-a acordat premiul.

Cântăreşte mai atent cuvintele «domnule profesor»!

II. «*Turismul*» este titlul unei frumoase reviste, care şi-a luat misiunea, de-a intensifica gustul de a voiaja în România şi prin România. Acţiunea merită toată atenţia, mai ales să «românul, atunci când are mijloace, e un călător pasionat». Remarcăm interesantul articol al domnului General Dr. Vicol «Arta de a găzdui».

Revista are şi un adaos francez, prin care speră să facă atenţi pe străini, asupra frumuseţilor plaiurilor şi munţilor noştri.

Este o revistă care face cinste iniţiatorilor.

III. «*Junimea Literară*» *anul XIX, No. 1—4.* Număr festiv închinat lui Constantin Berariu, nume puţin cunoscut. Constantin Berariu, după cum spune d-l prof. I. Nistor, a fost unul din răspânditorii literaturii româneşti în Bucovina de sub dominaţia austriacă, iar în ultimul timp, profesor universitar la Facultatea de Drept din Cernăuţi.

In vremuri turburi ca acelea ale asupririi, când toţi fruntaşii românilor de peste graniţă luptau mai mult pe tărâmul politic — aşa şi trebuia de altfel. Constantin Berariu, luptă pe terenul literar. Incercările şi realizările lui în acest domeniu, sunt redate şi comentate pe larg în acest număr de: I. Nistor, Al. Iordan, Traian Chelariu, C. Ştefănescu—Galaţi etc...

Revista are aspectul unui volum—cu 256 de pagini—contribuind prin aceasta la materialul necesar istoriei literare.

Stelian Semedrescu

Atâţia Zei

Miroase-a frunză verde —
Miroase-a frunză plină
De sevă...

Natura nu mai e acum
O Evă —
Ci, este o frumoasă, împodobită fără nici o vină,
Impreştiind efluvii de parfum,
Ce până 'n spre cupola cerului se pierde...

S'avântă primăvara, 'n toată plinătatea,
Cu mângâieri,
Cu tot belşugul,
Cu tot dumnezeescul ei!..

...Atâţia zei
Ce, până ieri,
Au stăpânit Cetatea,
Inalţă unul după altul rugul...

Cridim

O casă de ţară
(Sculptură) de *I. Gheorghiţă*

Numărul viitor al „Culturii Poporului" va apare la 10 August

Pâna când?

Până când oare Doamne, vom suferi din pricina salariului, care ne vine cu întârzieri mari? Până când oare casa noastră este lipsită de pâinea cea de toate zilele? Până când vom umbla cu haine'e şi'ncălţămintea peteci-tă? Până când s'o ducem cu răbdarea? Până când strigătul nostru nu se aude şi durerea sufletească şi trupească ne macină? Până când vom răbda de foame, din cauza întârzierii lefii? Aduceţi-vă aminte Domnilor că cea mai mare parte din noi învăţătorii fii de săteni, prin munca noastră proprie, am ajuns până aici şi acum nu avem alte mijloace de traiu decât leafa! Cei bătrâni sunt mai înstăriţi, pe când noi am ajuns să ne'mprumutăm la toată lumea din sat, până ne vine leafa. Am văzut un dascăl titular împrumutându-se la un bragagiu de 20 lei. Am văzut dascăli suferind de foame zile întregi. Dupăce că leafa ne este mai mică ca la orice slujbaş, nici aceia nu ne vine la vreme. Oare s'a'ndrepta lucrurile astea odată? Nu mai putem răbda. Muncim pentru binele ţării—plătiţi-ne ca s'avem cu ce trăi, — c'apoi suntem siliţi să luăm drumul spre: plug, mine, meserii şi ţara va pierde. Timp îndelungat viaţa ni-se macină în noroiul mizeriei şi am tăcut,însă acum, după atâta chin strigăm:

«Până când!?»

Iosif N. Dumitrescu-Bistriţa

Socrul lui Cicero

Lentulus, era un om mic de statură, dar grandoman. Odată Lentulus se plimba prin for cu o sabie lungă, nepotrivită cu el. Cicero se întoarse spre senatori şi întrebă: «Care dintre voi a legat pe Lentulus de sabia aceia?

Senatorii au râs, iar Lentulus a rămas opărit.

Iosefina Palanca

Note de Drum

Câteva zile prin BULGARIA

de NICOLAE GRECU

In ziua de 27 Aprilie, Duminica Tomii, cu o splendidă dimineaţă de primăvară, am petrecut o la Rusciuk, cât se poate de frumos. Protocolarele primiri, pregătite cu prea mult oficios, reprezentările, causeriile de cunoaştere, sunt ceva obositor pentru cel care vine să cunoască şi să înveţe. Banchetul dela Cercul militar, prelungit câteva ceasuri, cu toată împrietenirea gasdelor, mă obosise.

De aceea înainte de a începe să plouă, m'am furişat, am salutat pe amicul inginer Christoff la Cofetăria şi hotelul „Teteven" ale d-lui Revensky şi m'am grăbit să-mi văd prietenii cari mă întâmpinaseră la sosire în port. In câteva minute am fost la „Rusenska Posta" Ziarul lui Bicoff şi Cristeff. I'am găsit scriind cu mânecile sumese. Era ceasul zilei când se tipărea gazeta. Mi-am regulat aci însemnările, am semnat câteva ilustrate, şi dupăce am schimbat câteva vorbe, am plecat cu amicul Cristeff, în port, la gară. Cu trenul de 7 seara trebuia să sosească la Ruschiuk venind dela Sofia, d. Bilciurescu, ministrul român în Bulgaria, care trecea în ţară. Aveam neapărată nevoe să l văd şi să-i vorbesc. Misiunea mea era de domeniu umanitar şi contribuţia d-lui Bilciurescu erà hotărîtoare. M'am grăbit deci să-l găsesc. Pe drum ne-a prins o ploae cu clăbuci. In zăpăceala cu care lumea coborà din tren pentru vapor, uluită de ploae, n'am dat cu ochii de d. ministru. M'am întors în oraş să-m iau ziua bună dela d. Creţu, consulul român la Rusciuc. Dânsul aşteptase ca şi mine pe ministrul nostru şi de aci, nimeni nu ştia unde plecase.

Plouat bine cu toată umbrela amicului Cristeff, m'am reîntors la gară să-mi regăsesc tovarăşii. Imi simţeam hainele ude şi asta îmi făcea mare silă. Nu puteam rămâne aşà.

Acceleratele bulgare nu au prea multe paturi de noapte. Prilejuesc de întâmplare că şeful dela „wagons-lits" e neamţ din Bavaria şi după o scurtă spovedanie pe care i-o fac, cu toată lipsa de locuri, se găseşte şi pentru mine unul. Mă schimb repede, rog să mi se facă patul şi trec în compartimentul nostru de ziua. Mi-erà cu neputinţă s'adorm după atâta sur menare şi mai cu seamă după dubla enervare pe care mi-o provocase ploaia. In compartimentul acesta, cei cari avuseseră dinainte grijă de locuri, mă primesc bucuroşi şi cu deosebită atenţie. Sunt aci, d. Manole Constantinescu. delegatul Municipiului Bucureşti ajutor de primar la Albastru, d. Gănescu şi Sava reprezentanţi ai Ministerului Muncii, d. Simion Predescu, delegat al corporaţiilor din Capitală şi d. Nicu Grecescu, comerciant din Bucureşi. Toţi sunt oameni de o afabilitate rară şi mai cu seamă deosebit de atenţi faţă de un tânăr reprezentant al presei. In câteva clipe, oboseala îi ameţeşte şi somnul îi prinde Răzimaţi comod, se odihnesc. Pe mine mă domoleşte liniştea vagonului şi în tăcerea în care doar picuri răsleţi mai bat în geam, gândul îmi sboară aiurea. Când umbrele nopţii au biruit luciul ferestrei şi au pătruns înăuntru, departe, pe câmpiile Bulgariei, liniştea se lasă tot mai adâncă şi gândul tot mai iscoditor aleargă.

Ce urîtă mi se pare o seară de primăvară, pe care au posomorît o norii negri şi a scăldat-o silnic, o ploae repezită. Picuri mari ca ţi se reped în faţă, sau te isbesc în piept, svârliţi parcă de o mână copilărească depe căile văsduhului, te supără le enervează. Pe câtă vreme, cât este de apropiată sufletului omenesc o seară de toamnă, în cari norii se lasă grei ca tăcerea şi pământul tace, ca sub resemnarea unei aşteptări necunoscute. Dar ele au ceva din duioşia vieţii omeneşti, care tânjeşte sub o apăsare.... şi d'aia, poate ni sunt mai plăcute şi ma iblânde ceasurile serilor de toamnă. Ploaia toamnei nu este însă, prea supărătoare. Ea cade regulat şi fără nebunia specifică a ploilor de primăvara. Ba, câteodată, ceasurile de toamnă, pe cari le petreci la o fereastră, privind cum cerne de sus, iţi plac. Duioşia lor liniştеşte sbuciumul şi sfinţeşte cugetarea.

De ce or fi dând, toate, busna primăvară? De unde vine exuberanţa lucrurilor, dela mugure până la insectă, până la om? Cine o fi pornind sângele să se iuţească, primăvara? Dece până şi norii se exaltează când întinereşte firea?.

Şi toamna, cine înfrâneazâ şi domoleşte totul? S'o fi oglindind, oare tinereţea şi bătrâneţea în aceste două anotimpuri? In ce constă legătura filosofică a soartei timpului şi a vieţii omeneşti? Ce fluid întinereşte şi apune viaţa şi lucrurile.....

Iată ce gânduri îmi încreţeau fruntea, la fereastra vagonului, când trenul ne rupea de lângă Dunăre şi ne pierdea în noapte, pe câmpiile sărace ale Bulgariei. Răutatea la celor dintâi nori, care zăpăcise câteva clipe rosturile oamenilor şi turburaseră unda verzue a apei bătrânului fluviu, se mai potolise. Ploaia cădea acum domoală, ca într'o noapte de toamnă, în care parcă Dumnezeu uită de lume. Muzica ei domoală îmi linişti nervii şi îmi calmă apucăturile de neastâmpăr. Altădată, îmi omoram plictiseala şi enervarea, măsurând lungimea camerei în care mă aflam. Aci, narcoticul gândului mă potoli. Eram obosit, surmenat, dar nu puteam s'adorm. Simţeam nevoia destinderii şi pentru aceasta îmi trebuia legătura cu câmpul, cu un colţ de cer, furişat sub

Ecoul răsvrătirilor dincolo de Nistru

Trecut-au mai bine de 11 ani de când avurăm să îndurăm războiul. Imi amintesc ca acum.

Era într'o seară, când, după două luni de zile, bietul tata, Dumnezeu să l ierte se reîntoarcea amărât, bătut de lapoviță și de vânt, din rechiziție. Luase Neamțul, poate peste 40 de oameni cu carele cu boi, și-i duseră până în valul atacurilor ce s'au dat la Alexandaia și Prunaru; puțini s'au mai reîntors cu carul și cu boii cu care plecaseră, căci cei mai mulți, au sărutat pentru cea din urmă dată boulenii lor, și i-au lăsat pe acolo, venind la vetrele lor.

Tatăl meu, era veteran. Mai văzuse el războiul din 1877 și revoluția din 1907 ori Campania din Bulgaria din 1913, dar pe atunci, era mai tânăr. In fiecare zi îl auzeam: Ce-a fost războiul ăsta, pe lângă cele ce ne au văzut ochii, atunci... dar s'au dus toate...

„Vor veni vremuri și mai strâmtorate și mai grele ca cele pe care le-am petrecut, zicea el și noi ascultam ca niște copii, necopți la minte... atunci.

Astăzi, iată că, toate, toate, câte ne-au prevăzut bătrânii, încep a se arăta pe pământul acesta.

Vor fi războaie și vești de războaie... vor fi zavere, vor fi secete și foamete, dar liniște și pace, nici odată căci, omului i-au fost date, acestea toate, încă dela început; iar astăzi. le vedem și le auzim din gura ziarelor zilnice.

Știe orișicine, că dintr'o scânteie, cât de mică se aprinde focul cel mare. Și, dacă scânteia nu s'a putut stinge când era mică, cu ce se va mai putea stinge focul cel mare?

Ecoul răsvrătirilor de dincolo de Nistru — începe să se audă până la marginile pământului, își îndreaptă privirea spre partea de răsărit a lumei—adică spre «Rusia Sovietică» și toate încep a se îngriji.

In fața unor încercări, credem noi, că nu se va găsi scăparea, decât la sânul Patriei ca și copilul mic, la sânul mamei sale.

Dincolo de Nistru, fierbe cazanul rătăcirilor. De aceea, raza de lumină creștină, să meargă până în cele mai întunecate unghere ale satelor noastre, și fiecare creștin să primească lumină și să ia aminte la glasul apostolilor altarelor bisericilor care strigă:

«Acolo unde nu mai este Dumnezeu, acolo întunericul domnește. Stăpânul și domnul întunericului este diavolul, în a cărui cetate nu este decât întuneric».

«Acolo unde nu mai este Dumnezeu, nimic bun nu mai poți vedea, căci temelia binelui este «iubirea» și acolo unde nu mai este Hristos nici iubire nu este; arma diavolului este: ura clevetirea și toate cele rele».

Noi știm că încercări vor veni, dar mai știm, că din toate, nu va scăpa omul, decât numai prin «credința și iubirea față de Dumnezeu».

Pentru aceasta, să-și îndrepte omul, pasul său spre Biserică, căci numai aci se seamănă: credință și iubire».

Este chemarea noastră, fraților învățători și preoți ca să aprindem în sufletele tuturor dela copilul de școală, până la bătrânul gârbovit din fundul satului, scânteia luminii cea adevărată, căci de vom întârzia, nu vom mai putea niciodată să stingem focul ce arde închis».

In fața altarului, la școală prin șezători sătești, să aducem tuturor, la cunoștință, după cele ce se scriu în ziarele zilnice, toate întâmplările și răsvrătirile de dincolo de Nistru, căutând a sădi prin aceasta, cât mai mult și cât mai adânc în sufletele tuturor: *Credința în Dumnezeu și iubirea de Patrie.*

Th. I. Zaharia

Luchian și Eminescu

— Figuri dispărute —

O dungă neagră de umbră taie în diagonală ușa întredeschisă.

Inlăuntru tăcere. Miros de busuioc și romaniță. O perdea ridicată puțin, lasă să se furișeze un mănunchiu de raze ce s'au slobozit până la masa mare din mijloc.

Pe masă flori: crisanteme, romaniță și „gura-paharului" au început să se închine către sulul luminos.

Pe perete deasupra patului, două cadre se închină cu evlavie spre masa mare din mijloc. Una, cea din dreapta are ca decor: o creangă de tei înflorită, ce acopere complect rama de jurîmprejur.

Din mijlocul acestui decor atât de vesel, se desprinde cu multă modestie figura lui Eminescu.

Cealaltă care n'are decor; reprezintă o țigancă care ține o mână în șold.

Dedesupt scrie: „Safta Florăreasa".

Nu-i o pictură originală, ci numai o copie litografică, dar par'că-ți vorbește.

Apoi mai spre colț e scris: „Ștefan Luchian".

Ciudată coincidență! Două figuri apropiate: Luchian și Eminescu.

Doi meteori ce strălucesc puternic pe firmamentul gloriei noastre.

Doi mari nedreptățiți ai contemporanilor și urmașilor lor.

Si pe unul și pe altul par'că o putere vajnică i-a mânat spre țărmuri nebănuite de nimeni și necălcat de orice muritor. Unul se urcă glorios pe edificiul plasticei românești, iar celălalt se îmbracă de timpuriu în toga nemuritoare de piatră, în atelierul lui Oscar Han.

Suflete sensibile cu structuri gingașe, Luchian și Eminescu au trăit într'o epocă când viața le-a fost un chin și creiația o luptă continuă.

Amândoi visători și vizionari mari, au venit în lume depe aceleași plaiuri, au umblat pe aceleași meleaguri, au admirat aceleași colțuri de natură, dimineți și nopți senine pline de rouă, amurguri de toamnă, și unul și altul, din frageda vârstă a copilăriei, au părăsit rând pe rând meleagurile și plaiurile cari le-au făcut în suflete acele structuri alese, s'au îndepărtat din ce în ce mai tare în necunoscut, s'au înstrăinat. Soarta le hărăzise de timpuriu o viață cruntă. Viața le-a fost numai o luptă continuă între spirit și corp.

Curioasă coincidență!

Când au ajuns în epoca culminantă de producțiune artistică, par'că într'adins li s'au curmat la amândoi firul vieții. Par'că o putere vrăjmașă nu i-a lăsat să-și continue lunga poveste fantastică a vieții lor. Unul, atins de o boală mintală ce nu și avea leac, internat într'un spital de alienați și-a dat obștescul sfârșit, iar celălalt mai târziu olog, se sbătea cu desnădejde în fața pânzelor sale fără să le găsească deslegare fără să mai poată zugrăvi cu acel meșteșug tainic al florilor, nemuritoarele lui crisanteme.

Astăzi, inamoraților de luceferi și de crisanteme de odinioară, nu mai sunt — Praful gros al uitării va așterne din ce în ce cu trecerea anilor, straturi tot mai groase pe operile lor. Astăzi Eminescu aproape-i uitat. Câți își mai aduc aminte de dânsul, din cei ce trec pe lângă „Teiul sfânt" și rup florile teiului cari erau odată emblema sufletului? Cine mai citește astăzi nemuritoarele lui versuri?

Doar câte un înamorat de nopțile pline de farmec și poezie, prin câte un boschet sau lângă o marmură, mai declamă câte o strofă din poeziile lui Eminescu. Incolo, prin librării unde prin cine știe ce raft prăfuit și tainic se mai găsește câte un volumaș, cine se mai interesează de ele? Astăzi cei mai mulți se interesează de toate nimicurile cele mai recente din cine știe ce revisă sau volum nou de poezii făcute după comandă și cari se pot vinde cu kilogramul. Iar în ceace privește arta celuilalt astăzi admiră cei mai mulți pe toți simboliștii și dadaiști „artei noua".

Astăzi să vadă Eminescu și Luchian cele ce se petrec ce ar zice ei oare?

Dumitru Urzică

«Luptător Dac» *de I. Gheorghiță*

O greșală și un păcat

Este vorba de ruina construcțiilor școlare ce se vede astăzi la sate. Dacă vreun orășean, sau străin ar vizita satele noastre s'ar convinge de cele arătate aci, ba s'ar și minuna. Mulți văd această stare de lucruri, dar se grăbesc în a tace cât mai mult.

Multe ziare se ocupă cu alte stări de lucruri, și de problema ridicării satelor nu s'au de nu se vede. Știut este faptul, că, cu câțiva ani în urmă se luase lăudabila măsură ca fiecare sătuc să-și aibă școala lui proprie. Desigur fiind în program înălțarea culturală a poporului de jos s'a avut grijă ca fiecare sat să și scoată din pădurea statului lemnul necesar pentru clădirea de școli. Nu vreau să fac politică prin acest articol, ci vreau să strig că o greșală și un păcat de neertat s'a săvârșit fără a se lua măsuri de îndreptare, s'a scos lumea de la sate pentru a se tăia lemnăria din pădure, s'au chinuit vite pentru a se căra și s'au perdut zile pentru acest lemn și azi ce să vezi? Cea mai mare parte din lemn putrezește făcând bureți, ba cel mai mult lipsește căci s'a furat, doar numai pe alocurea s'au terminat din localuri.

E o jale a te uita la acest lemn și totuși nici o speranță nici o nădejde de îndreptare. A fost vorba, că, prin înmulțirea școalelor și a învățătorilor la sate, ne vom putea număra printre statele superioare nouă în cultură, dar ne-am înșelat.

Lemn în valoare de milioane de lei, zace la sate în părăsire și uitat. Aci vezi furcile înfipte în pământ (de crezi că e loc de spânzurătoare, ducă-se pe pustii) dincolo lemnul strâns grămadă stă pe pământul gol, putrezit complect, a așteptat și așteaptă să fie ridicat sau măcar vândut la licitație.

Dușmănia între partide a mers însă în paguba satelor nevinovate c a r e așteaptă «mare și multă milă». La sate avem învățători dar nu avem localuri, de aceia fapta «o greșală și un păcat» este o nepăsare de neertat pentru satele fără... noroc. Chiar dacă s'ar pune acest lemn în lucrare, ce tărie va avea oare?

Ca să dai satelor votul universal și să le lași uitate din punct de vedere cultural, înseamnă «o greșală și un păcat».

M. Gh. Bălan Buzeni

Ce limbi se vorbesc în Europa

O interesantă statistică a fost publicată de curând de către Institutul statistic al Franței. Ea cuprinde lista celor 120 de limbi ce se vorbesc actualmente în Europa, precum și numărul de persoane ce se folosesc de fiecare din ele. Cea mai vorbită limbă pe continentul nostru este limba germană, după care urmează rusa și în urmă engleza. Româna vine în al noulea rând. Dăm și noi în ordinea importanței, primele două zeci de limbi, mai răspândite în Europa precum și numărul celor ce le vorbesc.

1.	Germana	80.904.000
2.	Rusa	70.254.000
3.	Engleza	47.002.000
4.	Italiana	40.808.000
5.	Franceza	39,842.000
6.	Caucaziana	33.945.000
7.	Polona	23.177.000
8.	Spaniola	15.036.000
9.	Româna	13.789.000
10.	Olandeza	11.570.000
11.	Ungara	10.190.000
12.	Sârbo-croata	9.325.000
13.	Portugheza	8.148.000
14.	Iudeo germana	7.504.000
15.	Ceha	7.275.000
16.	Greaca	6.915.000
17.	Ucrainiana	6.621.000
18.	Suedeza	5.437.000
19.	Catalana	5.054.000
20.	Bulgara	4.839.000

Douăzeci și cinci la sută din populația Europei vorbesc limbi aparținând grupului latin, 23 la sută idiome germanice și tot pe atâtea, idiome slave. Restul se împarte între celelalte limbi.

Sidac.

Din „ziarul Științelor".

Mișcarea Culturală în Ismail

Pentru a lupta contra activității "tineretului comunist" din Ismail, care începuse a și face adepți printre tinerii de toate categoriile sociale dintre cari nu lipseau elevii de școli secundare și nici studenții slabi de înger; și-a luat ființă "Cercul cultural „Zorile" al tineretului intelectual din Ismail". Strânși în jurul tânărului prof. P. Ștefănescu, președintele cercului; un mănunchiu de tineri profesori, ofițeri, funcționari, se străduesc din răsputeri să aducă în fapte, frumoasele scopuri pentru cari cercul "Zorile" s'a constituit: apropierea sufletească a elementelor de acelaș neam de prin aceste părți ale Basarabiei, o activitate culturală, națională-românească însoțită de o cât mai vie propagandă anticomunistă. De remarcat e faptul semnificativ și înbucurător, că la această inițiativă, s'au alipit și lucrează cu multă însuflețire, tinere și tineri intelectuali Ruși.

Autoritățile civile și militare, în frunte cu D-l General de divizie Florescu, D-l Constantinov Prefectul jud., D-l. Balanțov Dir. șc. Normale, D-l Col. Kreiza Comandantul reg. 28 Inf. ș. a. dau, neprecupețit concurs, pentru ca activitatea cercului să fie cât mai rodnică.

Se pregătesc frumoase serbări culturale, compuse din: conferințe coruri, recitări, teatru, pe cari Cercul le reprezintă la marginea orașului și prin satele vecine, adică tocmai acolo unde se simte mai multă nevoie de așa ceva. Au fost la Broasca, Cairaclia, Câșlița; iar în această Duminică, un număr de peste 30 membri ai Cercului "Zorile", au dat o frumoasă serbare culturală în orașul Chilia. A asistat la serbare numeros public. S'au remarcat D-l. Păunoiu abs. al conservatorului, în poezia "Eroii" de Cincinat Pavelescu, Dnii. Tracasalide, Ciurea, V. Stâsi ș. a. Au cântat frumos la balalaică, chitară și mandolină, Dnii. B. Petcu, Tretiacenco, și A. Stâsi. D-l Hanu a executat frumoase arii naționale la vioară. A doua zi, membrele și membrii Cercului "Zorile" conduși cu multă dragoste de o parte din publicul ce asistase la serbare, au pornit cu vaporul la Ismail, mulțimiți în suflet de cele ce făcuse și cu dorința vie de a lucra din ce în ce mai frumos în viitor.

Pass

Rugăm **stăruitor plătiți abonamentul**

Ce limbi se vorbesc în lume

1.	Chineza	400
2	Engleza	170
3.	Rusa	80
4.	Germana	80
5.	Spaniola	65
6.	Japona	55
7,	Bengali	41
8.	Franceza	39
9.	Italiana	41
10.	Turco-tătara	39
11.	Hindi occidentală	38
12.	Araba	37
13.	Bihara (limba se vorbește în India)	36
14.	Portugheza	36
15.	Caucaziana	24
16.	Hindi orientală	25
17.	Telugu	24
18.	Poloneza	23
19.	Marata	19
20.	Tamul	19
21.	Coreana	18
22.	Pendjasi	16
23.	Anamita	14
24.	Româna	14
25.	Radjastani	13
26.	Olandeza	13
27.	Camara	10
28.	Oriya	10
29.	Ungara	10

Numele locuitorilor e dat în milioane.

Sidac

noapte. Adevărata putere de viață e aceea care te destinde în viața lucrurilor și a nepipăibilului. M'am ridicat încet și am șters geamul aburit de ploae și 'negrit de 'ntuneric. In satele depe cellalt mal, licăreau luminițe somnoroase. Ceva, ca o pulsare a sângelui, îmi aduse aminte de țară. Țară! Ce puternic cuvânt! Să te desparți de o zi doar de ea și să te năpădească dorul pământului tău!

Un fir de gând, răscolitor de chipuri, îmi aduse în minte lumea mea. Rând pe rând, îmi răsăriră în față chipurile celor de cari mă rupsesem de curând. Dar e un chip, deosebit de toate, care ți-i mai scump, care vine pretutindeni cu tine, de ești trist ori vesel. Când alții te turbură și te amărăsc, când viața nu te mulțumește, doar el rămâne acelaș, de-ți zâmbește cu bunătate. te sprijină și te 'ntărește...

Ce mare dar ne-a făcut nouă Dumnezeu, când ne-a dat puterea de a desprinde din imensa lume a fluidelor, când suntem departe, chipurile scumpe pe cari le dorim, sau sunetul vorbei care ne place s'o auzim, când li suntem aproape!...

Vremea trece pe nesimțite. Innumeri clipele, minutele, ceasurile. Te uiți la ceas, știi că în vremea asta, la 8, la 9, la 10, în București, Duminica ți-ar fi trecut în cutare sau cutare loc, după cum îți întrebuințai timpul obicinuit. Ce-or fi făcând unii sau alții, unde-or fi petrecând, ți-or fi simțind sau nu, lipsa.... Și așa, departe de ei, îi urmărești, îi întrebi de vorbă, râzi cu ei și timpul se scurge. Un gând te turbură: undeva, cineva te bârfește. Altul te 'nseninează: cineva te dorește

Așa îți creezi tu bucurii și mici necazuri, în lumea ta pe care o porți cu tine oriunde te duci. Bucuriile ce-ți creezi tu singur, nu sunt ca cele pe cari ți le creează cineva din această lume, când îi ești aproape. Dar cât sunt de grele necazurile astea pe cari ți le țese intrigant dorul, când ești departe!.. Și pentrucă toate vin de *acolo*, unde s'au oprit nădejdea și gândurile tale pentru o clipă, tu le ierți pe toate și nu le condamni niciodată. La ce să cauți rostul năbădăilor mici, cari trec ca furtunile vara, când știi că e mai splendid seninul după furtună și mai dulce mireasma după ploae?.. De ce să te 'ndoești când tu te simți bine la adăpostul salciei pe care vânturi o bat din toate părțile... Că ea se pleacă, dar nu se rupe!.

Și totuși, mă simt rău, singur, departe. Câteodată e mai bine cu rău, când vine dela cineva la care îți, decât fără rău și ești departe... E în noi culoarea pe care o dăm binelui și răului.

* * *

Dar m'au năpădit prea multe gânduri și gândurile care vin noaptea, sunt deseori chinuitoare. M'am scuturat ca de-o obsesie puternică, am așezat încet în fundul inimii chipurile dragi cu cari mă sfădisem și am ieșit pe culoar. Liniște și monotonie. Compartimentele noastre de cl. I sunt frumos luminate, dar lumina e obositoare când e tăcere. Am trecut pe lângă fiecare compartiment să văd cu ce se îndeletnicesc tovarășii de drum. Unii discută încă aprins chestii politice; alții vorbesc de bulgari. Sunt printre ei bărbați cari au luptat pe aci, pe câmpiile Bulgariei și revenirea aceasta le împrospătează amintirile din vreme de războiu. Unii învârtesc cărți ca să se distreze, alții dorm duși, Cucoanele sunt lăsate singure în compartimente cu lumină micșorată și cu perdele la geam.

Doar domnișoarele grupului mai fac mici nebunii și vorbesc cu ofuri de examenele cari se apropie. Libertatea le face vesele și cu toată oboseala și târziul, puțin neastâmpărate. Mă strecor ușor ca să nu turbur pe cei cari dorm și nici să atrag atenția celor cari au rămas deștepți până la această oră. Merg să mă culc. La ușa compartimentului cu paturi, șeful grav, de-ți pare a fi cel puțin deputat în Sobranie, îmi face semn să mă opresc, ca o santinelă surprinsă: îmi explică, în șoapte, ceva... Aflu că domnișoarei N. care, dela Rusciuk, face parte din grupul nostru, simțindu-se rău a trebuit să i se facă repede rost de pat. Conducătorii grupului, bazați, desigur, pe afabilitatea celui care angajase patul, au consimțit, în lipsa mea să se dea domnișoarei, patul meu.

Temeinicia pe care dânșii se bazaseră anticipat, afabilitatea mea, îmi făcea plăcere. Dar, această plăcere nu mă odihnia. Oboseala mă cuprindea cu mai multă putere. Obicinuit să nu replic în asemenea ocazii, tăcui. Mă apropiai de ușa care închidea compartimentul patului cu pricina și pe o carte de visită, fixată la întredeschizătură, citii în franțuzește: «domnișoara R. N. mulțumește din suflet sacrificatului și-l roagă s'o ierte, că fiind indispusă și puțin bolnavă, i-a ocupat patul».

Nu știu din ce pornire, am luat această carte de visită, care îmi aparținea în schimbul patului. Bulgăroaica procedase minunat. Ea cunoștea pe stăpânul patului, dar nu se umilise să ceară, nici nu căzuse în greșala de a comite o nemanieră. Câștigase patul fără bătae de cap și ceva mai mult, își făcuse și nume de bine crescută. Și, prietenos, spusei șefului: «asta-mi place».

Neamțul băgă de seamă că întâmplarea nu m'a supărat deloc și câștigând curaj mă încredință că „indispusa" îmi era cunoscută, ba că, chiar stătusem cu ea de vorbă, pe culoar înainte să însereze. Nu știam cum o cheamă, dar mi o reamintii. Și mai cu seamă acum, după explicațiile „șefului" îmi păru bine că se întâmplase așa.

M'am întors în compartimentul amicilor care trăseseră câte un pui de somn. Mi-am făcut loc între ei, și răzimat aproape comod m'am hotărât să adorm.

Târziu de tot, când mi s'a potolit în suflet dorul și oboseala m'a cuprins în lanțurile ei grele, somnul mi-a deschis calea spre altă viață. Suntem în inima Bulgariei, prin locuri necunoscute. Deacum, hai să dormim, că somnul întinerește gândurile!

Nicu Grecu

Opt ani dela moartea lui Take Ionescu

Insemnări cu creionul la mormântul lui.

Intr'un elan de pioasă comemorare s'au strâns, au depus flori şi coroane şi-au plâns în pirul criptei dela monăstirea Sinaia, în ziua de 23 Iunie c., numeroşi foşti prieteni, amici politici şi admiratori ai marelui om politic, strălucit orator diplomat cu care s'a mândrit ţara noastră, Take Ionescu, dela a cărui moarte s'au împlinit opt ani.

In cadrul de simplicitate patriarhală al monastirei, a fost săvârşit parastasul pentru pomenirea ilustrului avocat Take Ionescu, de către arhimandr. Serafim Georgescu, înconjurat de întregul cler, în timp ce corul condus cu măestrie de d-ra Anca Negoiţă a preaslăvit îndurarea Celui prea Inalt. . . . . .

Take Ionescu a fost personalitatea care a desfăşurat cu aceiaşi strălucire o multiplă activitate în viaţă, atât la bară cât şi la tribuna parlamentară, în viaţa politică şi diplomatică,— ne aminteşte la mormântul lui, azi, d-l Aurel M. Eliescu, preşedintele «Cercului Avocaţilor» din Bucureşti.

Tot d. Eliescu ne aminteşte darul ce l-a avut Take Ionescu de a citi în cartea viitorului României, de a prevede evenimentele, de a le pregăti şi mai presus de acestea de a munci pentru realizarea lor.

Un episod interesant din viaţa lui Take Ionescu ne este dat să-l auzim azi:

Când Take Ionescu era un tânăr ministru în cabinetul Lascăr Catargi, acum vreo 40 ani, în Ardeal Ungurii exercitau prigoana pentru exterminarea românismului din acest ţinut.

Faptele acestea nu puteau să rămână fără ecou: naţiunea s'a agitat. De aci procesul memorandum-ului dela Cluj care s'a terminat prin condamnarea fruntaşilor români în frunte cu dr. Ion Raţiu.

Conştiinţa românească revoltându-se în contra acestui atentat la existenţa naţionalităţii, un memoriu a fost întocmit de studenţimea din Bucureşti şi trimis tuturor universităţilor străine.

Delegaţiunea studenţească care trebuia să prezinte memoriul la Berna la congresul internaţional de pace şi arbitraj fiind percheziţionată de unguri la trecătoarea Predeal, li s'a confiscat memoriul.

Atunci unul dintre studenţi s'a întors la Sinaia unde o noapte întreagă Take Ionescu a dictat un alt memoriu pe care l-a prezentat la Berna.

Memoriul era o splendidă pagină de Istorie, şi o apărare strălucită a drepturilor româneşti.

De atunci geniul său politic a văzut, ceiace nimeni n'a putut să prevadă. A avut credinţă — prevăzând viitorul — în unitatea care avea să se înfăptuiască mai târziu. De aceia lupta lui pentru a scăpa existenţa şcoalelor din Braşov şi a păstra legătura cu Ardelenii, era mare.

Apropiindu-se ceasul vijelios al războiului, alături de N. Filipescu cu care deşi era duşman, totuşi şi-au dat mâna pentru interesele supreme ale naţiunii, Take Ionescu a fost hotărât să lupte în contra puterilor centrale declarând: dacă nu câştigăm ceva, cel puţin trebuie să ne facem datoria—chiar dacă statul român ar pieri —pentru a întrerupe prescripţia istorică şi a ţine veşnic deschisă problema unităţii naţionale.»

Ceiace el a prevăzut matematic, a fost în totul confirmate de adevăr şi fapta: România Mare s'a realizat, iar el după ce a avut fericirea de a-şi vedea visul împlinit, a trecut în lumea celor drepţi.

I. Niculescu—Vătăşoiu

Basarabia este a Românilor

După cum un om are în viaţa lui zile fericite şi zile triste, tot aşa un popor are zile de glorie şi de durere care rămân scrise pentru totdeauna în istorie. In istorie putem vedea faptele în adevărata lor lumină ca şi în Sf. Scriptură faptele Mântuitorului nostru Isus Hristos. Din vremurile cele mai vechi pământul Basarabiei a fost frământat cu sânge românesc şi trupul Basarabiei a fost nedespărţit de trupul Moldovei veacuri dearândul. La Chilia, Cetatea-Albă, Lipinţi, Tighina, Lăpuşna şi Soroca s'au dat mari lupte între Moldoveni şi Turci, Tătari, Cazaci şi alte neamuri. Viteazul Domnitor Român Ştefan cel Mare şi Sfânt, a luptat cu multe trudă pe aceste meleaguri în fruntea armatelor moldoveneşti. Pe la anul 1632, Cazacii jefuesc Akermanul, Ismailul, Chilia şi satele din sudul Basarabiei. După anul 1700, Ruşii încep o serie de războaie cu Turcii pe spinarea ţărilor româneşti. Sub Ţarul Alexandru I., ei îşi arată dorinţa de a cuceri Moldova şi Muntenia. După unul din aceste războaie Ruşii bătând pe Turci, cer dreptul să stăpânească ţările româneşti. Datorită unei fericite întâmplări, ei s'au mulţămit să ne răpească numai Basarabia. Această mare durere a fost suferită de Moldova la anul 1812. Partea de sud a Basarabiei a mai fost înapoiată câtva timp şi din nou luată de Ruşi la 1878. Fără să aibă vreun drept şi fiind bogată şi întinsă, Rusia a râvnit la paşnica şi ospitaliera Moldovă. Aceasta este adevărată lăcomie şi furt nedemn pentru cinstea unui popor. Ruşii luând în stăpânire Basarabia pentru ca să momească pe Moldoveni, i-au scutit de dări la început şi se purtau cu ei bine. Aceasta o făceau cu scopul de a-i apropia de Rusia şi de a uita de Patria lor scumpă. După vre-o cinci ani s'a apucat de capul lor să-i facă Ruşi şi mai mult nimic. In şcoală n'a mai dat voie să se înveţe carte în limba românească şi nici în biserică să se slujească pe românеşte. Pe cei mai mulţi din Moldoveni i-au dus în regiunile Siberiei şi Caucazului, aducând în Basarabia Ruşi, Nemţi şi multe alte neamuri.

La aceştia le-a dat pământ mult pentru a se stabili în Basarabia. Moldovenii erau chinuiţi de dorul şi dragostea fraţilor lor şi nu puţine erau lacrămile vărsate când îşi aduceau aminte de liniştea şi fericirea de odinioară. Amară viaţă să nu te poţi ruga lui Dumnezeu în limba strămoşilor tăi şi să nu poţi mânca o bucată de pâine în linişte pe pământul ţării tale. Chinuit de dorul fraţilor săi, un moldovean din ţinutul Cuboltei îşi făcuse un turn în care se suia de câteva ori pe zi să vadă Prutul. Vestitul viorist Lemiş dela Bălţi, cânta cântece româneşti de jale de răsuna valea Răutului. Cântecele de jale se înmulţiseră căci pâinea eră tot mai amară. Gospodarul Ştefan Untilă, om de rară înţelepciune, din Com. Dumitreşti, Jud. Ismail, mi-a cântat într'o seară târzie de toamnă un cântec trist de pe vremea stăpânirii ruseşti. După ce am stat de vorbă mult timp, a început:

Foae verde solz de peşte
I-auzi Prutul cum huieşte
Şi huleşte'n apă rece
Dar-ar D zeu să secе.
Să-i rămâie pietrili
Să le ardă soarili
Să trec cu picioarile,
Să mi văd surioarile.
Că de când nu le am văzut
Carnea pe mine a scăzut
Poţi s'o dai la cântărit
N'are-un litru, nici un
funt.)*
(*) funt = 0,400 kg.)

Bunul Dumnezeu n'a uitat de suferinţele poporului basarabean.

Războiul cel mare care s'a început în 1916 pentru noi şi care a sguduit din temelie toate popoarele lumii, s'a sfârşit pentru Ruşi cu căderea ţarismului şi întronarea bolşevismului. Bandele de derbedei bolşevici au căutat să vâre nebunia şi în minţile Moldovenilor, dar ne reuşind au început să-i tortureze.

Bravele regimente româneşti deşi obosite de lupte aprige, au trecut în Basarabia şi au scăpat-o de primejdia Ruşilor bolşevizaţi. Sosind momentul de a scutura jugul muscălesc, Basarabenii s'au constituit în «Sfatul Ţării» sub preşedinţia d. I. Inculeţ şi în memorabila zi de 27 Martie 1918, la Chişinău au hotărît: «Basarabia, ruptă de Rusia acum o sută şi mai bine de ani din trupul vechei Moldova, în puterea dreptului istoric şi dreptului de neam, pe baza principiului ca noroadele singure să-şi hotărască soarta lor, de azi înainte şi pentru totdeauna se uneşte cu mama sa România». Zorile fericirii unui popor sbuciumat s'au ivit. Soarele dreptăţii a răsărit strălucitor din ceaţa vremurilor de tristă aducere aminte. Intreg poporul basarabean a primit cu mare bucurie Unirea cea sfântă făcută pentru veşnicie cu patria lor scumpă: România. Acest act măreţ s'a săvârşit sub domnia gloriosului Rege Ferdinand I. La Iaşi, miniştrii basarabeni împreună cu miniştrii Români şi cu mult popor au jucat Hora Unirii în sunetele muzicilor militare şi în strigătele de bucurie ale populaţiei. Peste tot se auzia: «Trăiască Unirea Basarabiei cu România».

In Horă s'au prins şi Prinţesele şi Prinţii Dinastiei Române.

Basarabia este a Românilor, pentrucă din cele mai vechi timpuri pe care le cunoaşte istoria, a fost nedespărţită de Moldova; este a noastră a Românilor, pentrucă a fost apărată de voevozii români, ca cuib românesc dela începutul începuturilor. Ruşii ne au furat-o şi furturile sunt condamnate de oameni şi de D-zeu. Noi am luat-o înapoi din dorinţa fraţilor noştri basarabeni şi am luat-o dată de D zeu care a fost cu noi, pentrucă a noastră a fost dreptatea. Când Ruşii au bătut pe Turci, trebuia să ia pământ turcesc şi nici de cum românesc.

Dreptul Românilor asupra Basarabiei este consfinţit prin sângele atâtor voevozi şi ostaşi Români, care au apărat cu preţul vieţii pământul strămoşesc. Ruşii în zadar mai speră să pună mâna pe Basarabia. Să nu uite că Românii au dat strălucite pilde de patriotism întregii omeniri în războiul pentru întregirea neamului.

Să nu uite că Românii sunt gata oricând să facă zid din piepturile lor de-alungul Nistrului de va fi nevoie, sau în orice parte un duşman ar încerca să mai spurce pământul nostru sfânt!

Românul ştie că are o patrie şi ştie să moară pentru ea, ca şi vrednicii săi strămoşi. Pentru poporul românesc au trecut viforele şi primăvara lui este veşnică. Sărmana şi îndurerata Basarabie de ieri îşi trăieşte viaţa liniştită şi fericită la sânul blândei sale mame: România!

D. Antohi

Români Macedoneni

Alcoolismul

Omul în lupta grea a vieţii, luptă contra mai multor feluri de boli. Unele provin din molipsire, altele din reaua funcţionare a corpului omenesc şi cele mai multe din alcool.

Alcoolul este cea mai distrugătoare boală, care nimiceşte omul atât trupeşte cât şi sufleteşte. Trebuesc luate măsuri din timp contra acestei boale secerătoare, pentru ca la urmă să nu devie patimă

Omul beat nu vede lucrurile aşa cum trebuie şi mintea i se pierde din ce în ce mai mult.

Beţivul se înfurie uşor, este în stare a săvârşi orice fapte imorale, crime, apoi puterea, simţurile slăbesc.

Alcoolul atacă organismul, aşa că în scurt timp alcoolicul nu mai poate lucra, îşi părăseşte meseria şi profesia lui, ajunge cerşetor pe drumuri, care ca rezultat, adeseori îl îndeamnă la sinucidere.

Alcoolul înbătrâneşte omul fără vreme, nu mai poate lucra. Din această boală a alcoolismului, vine apoi o boală secerătoare: *tuberculoza* (oftica) din cauza relei funcţionări a aparatului digestiv, această boală se manifestă la alcoolici. Pe lângă tuberculoză, alcoolicii se îmbolnăvesc de splină şi paralizie.

Copiii paralitici, epileptici (cari se sbat pe jos, făcând spume la gură) sunt născuţi din părinţi alcoolici, sifilitici. Trebuie să amintesc că sifilisul îl primesc uşor alcoolicii.

Beţia se manifestă şi la femei.

Mulţi sunt cari zic că alcoolul ar fi necesar pentru întărirea puterii, a uita necazurile, ş. a. Este o greşală foarte mare. Această ameţeală nu foloseşte la nimic, ba strică mult; bând azi un pahar, mâine două, în urmă devine patimă, şi astfel îşi nimiceşte viitorul.

După cum am spus, alcoolul este foarte periculos omenirii. Toate crimele, nenorocirile, sunt provenite numai din alcool. Trebue să ne păzim de acest pericol, care ne nimiceşte atât pe noi, cât şi pe urmaşii noştri.

Trebue să ne ferim de băuturile spirtoase, să le înconjurăm cât mai pe departe, câştigându-ne existenţa prin munca cinstită, căci numai astfel vom izbândi în toate, vom aduce rezultate bune şi vom câştiga fericirea noastră şi urmaşilor noştri.

M. Petre

Mai multă lumină!..

Aceasta trebue să fie lozinca poporului nostru, în vremea de faţă. Numai înţelegând, pe deplin, rostul temeinic al acestor frumoase cuvinte, putem să ne înnălţăm, cu adevărat, la nivelul înfloritor al culturii moderne. Lumina culturii adevărate, isvorîtă din stânca minunată a vremurilor, formează cel mai strălucitor semn de propăşire al unui popor. Drumul omenirii, se netezeşte prin mijlocirea rodnică a culturii. Ţara noastră, întregită cu jertfe mari şi neasemuite, a trecut, după marele războiu, pragul unei vieţi nouă. Setea adâncă de cultură, manifestată pretutindeni, ca o nevoie firească a poporelor, a creiat şi în inima primitoare a ţărei noastre o lacună, care cere imperios să fie împlinită.

Massele largi ale poporului nostru, s'au resimţit adânc de curentul binefăcător al culturii, Şi o năzuinţă nouă s'a arătat pe azurul cerului românesc. Factorii importanţi şi cu mare greutate în treburile obşteşti ale ţării noastre, au depus o activitate plină de râvnă şi cinste; pentru promovarea culturii române. Dar din nefericire, s'au ivit şi multe stavile, în calea acestei nobile propagande. Lipsa de pregătire, sub raportul înţelegerii şi al desvoltărei sufleteşti, a fost un prim şi mare obstacol, care s'a aşezat dintru început în calea îndrumărei noastre culturale. De aceea, educaţia sufletească a maselor, şi înfiltrarea metodică şi constantă, a spiritului nou de cultură, formează cele dintâi puncte de plecare ale unei utile acţiuni de propagandă culturală.

La noi, ce e dreptul, nu s'a făcut preà mult pe acest tărâm, dar, putem spune, cu deplină încredinţare, că suntem, totuşi, pe drumul cel bun. Ne trebue mai multă râvnă şi mai multă tragere de inimă, pentru a puteà închegà o operă demnă şi de utilitate publică.

Spiritul de cultură, nu a isbutit să străbată încă toate straturile largi şi numeroase, ale poporului nostru. Educaţia culturală a masselor, reprezintă, încă, o problemă de actualitate, a cărei rezolvare necesită sforţări însemnate şi temeinice. Numai când ideia de cultură va fi pe deplin luminată în spiritul poporului nostru, numai atunci se va putea spune că mergem pe drumul adevăratei civilizaţii. Astfel orbăcăim pe drumuri încrucişate şi lipsiţi de orice călăuză. Când poporul nostru se va pătrunde adânc de însemnătatea şi menirea adevărată a culturii, atunci, cu siguranţă, mergem spre lumină. Inţelegerea deplină a problemei culturale, este cea dintâi condiţiune de desvoltare şi deslegare a ei. De aceea, lozinca impusă vremei de azi de necesităţi sociale bine determinate, nu poate fi alta, decât cea amintită în fruntea acestui articol. Mai multă lumină, şi mai mult interes pentru desvoltarea şi propăşirea culturii noastre....

Const. Breazu

Garda Naţională

Armata este onoarea unui popor. Români, păstraţi-vă onoarea

După cum ne-am arătat vrednici în trecut, dându-ne jertfă pentru binele patriei şi fericirea ei, tot deasemenea şi azi, trebue să ne oţelim spre a ne face parte pentru jertfele din viitor. Suntem în timpul prefacerilor — suntem în timpul când mai mult ca altă dată e nevoe să ne fortificăm în cuget şi simţiri. Să nu ne lăsăm furaţi de victoria de eri. Nu se ştie ce va fi mâine. Neamul nostru atât de greu încercat este deabia la începutul drumului ce are de străbătut. Armata este aceia care ne garantează prezentul şi viitorul nostru. Deci spre această salvare naţională să ne fie ţintiţi ochii—dându-i tot sprijinul forţelor noastre. Aceia care sunt dirijorii destinelor acestui neam să aibă ca prim punct în program—întărirea armatei.

Salutăm cu entusiasm pe aceia care mai presus de orice îşi dau obolul pentru armata Română! A pune la dispoziţia soldatului nostru armamentele pe care tehnica modernă le-a născocit, a pune la dispoziţia ostaşului hrana suficientă, îmbrăcămintea nesesară, a înlesni spre a se face adevărata educaţie ostăşească, iată punctele ce trebuesc să ne călăuzească. Graniţele nu stau în acele linii convenţionale — trase pe hartă—ci în puterea şi tăria pieptului ostăşesc. Duşmanii ne-au jurat răsbunare. Armata este toată puterea sau toată slăbiciunea unui stat. Să nu ne lăsăm ademeniţi de acele convenţii de «pace universală», acestea sunt jucării scrise pentru minţi necoapte. Şi chiar dacă ele ar fi puncte evanghelice — totuşi pentru noi care nu ne-am atins complect idealul de veacuri, nu ar putea fi puncte de stagnare— n'ar putea fi o garanţie temeinică. Şi când zic aceasta, mă gândesc cu sufletul sângerat la ceilalţi fraţi ce n'au avut norocul să simtă căldura patriei mame.

Când gândul mă fură spre valea Timocului şi trec pe aripele lui Balcanii— aud jalea fraţilor — care totuşi mai au puteri de suflet şi cu gândul la «va veni vremea» mână turmele în cântec de jale—prin munţii Pindului. Desigur, va veni ziua şi vai nouă de ne va găsi nepregătiţi. Toţi cei ce simt românеşte au datoria să fie alături de armată. Tinerile generaţii să fie crescute în largul spirit al iubirii de patrie. Ei vor fi aceia — cari vor desăvârşi dreptatea—şi aspiraţiunile milenare ale neamului nostru.

Lozinca fiecăruia ar fi, hotărârea supremă de a aduna zi pe zi tot ceiace ar putea fi de folos pentru întărirea armatei, ca mâine să poţi fi forte şi să treci cu tărie peste orice piedici.

Ajutaţi din tot cugetul armata, sub scutul ei urzim destinele neamului.

Trăiască armata Română.

Ioan M. Florescu

Apărarea Naţională

Mulţi oameni, chiar dintre cei ce au însărcinări însemnate în această ţară, spun că, nu trebuie să ne mai îngrijim mult de nevoile armatei; ea ne mai având de cât menirea unei forţe defensive, menirea ei ofensivă socotindu-o terminată odată cu întregirea ţărei!

Despre lipsurile ce va fi având armata, ca armament şi muniţiuni nu mă ocup, căci se pot complecta numai în măsura creditelor ci, mă voi referi muncii, la armele speciale cu care ostaşul român a luptat şi a înfrânt trufia duşmanului zdrobindu-i cele mai grozave fortăreţe!

Credinţa în Dumnezeu, iubirea de ţară, Rege, Tron şi libertate, arme sufleteşti fără de care, ori ce armă în mâna lui n'ar fi fost de cât un fier rece fără glas.

Aceste arme nu se pot face imediat, nu se pot cumpăra după împrejurări de la vre-o uzină străină, ele se fabrică numai aci în ţară, încet, se zideşte zi cu zi în sufletul ostaşului de către tată, mamă, învăţător, preot, ofiţer etc.

Se mai zideşte aşa cum trebue şi atât cât trebuie aceste arme în sufletul actualului şi viitorului ostaş?! De acest lucru trebue să ne interesăm şi chiar să ne îngrijim în mod serios!

Cum se lucrează pe această cale în oraşe, las pe seama altora să facă constatarea, mărginindu-mă numai la ceia ce văd la sate.

Dezertorul ori prizonierul de bună voe, care pe timpul ocupaţiei a servit pe duşman ca primar ori poliţai; a c u m, primar în sat etc., iar demobilizatul cu virtutea militară pe pept, vătăşel, gardist ori văcar!

Dezertorii înstăriţi cumpără pe lucru de nimic bucata de pământ a demobilizatului înăbuşit de nevoi! — Până ce-i ia pământul îi mai spune batjocoritor: «Cine a fost om cu socoteală nu s'a mai dus să se plimbe în Moldova!» Trăeşte acum cu ce ţi-a dat!... Nu auzi decât murmure înăbuşite şi păreri de rău!... Găseşti grupuri de martiri — care e deosebirea alta de cât că, noi şi copiii noştri am ajuns jerpeliţi şi de râsul netrebnicilor?

Vot egal, împroprietărire la fel etc. etc., scene, pe care mi ar trebui coale întregi ca să le scriu!

Datorită acestor lucruri, câţi părinţi care au dus greul războiului şi câte văduve de război cu copii, mai zidesc în sufletul viitorilor ostaşi «armele speciale» şi cum spun copiilor lor să se poarte şi ce să facă, — nu mai spun; fiind prea dureros!... Dar totuşi adevărat!

Preoţii şi învăţătorii, (nu toţi, dar majoritatea, mai cu seamă cei tineri) nici nu se mai gândesc la ziua de mâine, ocupaţia de căpetenie a lor ne mai fiind decât fabricarea şi înfrăţirea pustiului de «basamac politic» omorâtor de suflete!

Ofiţerul? Poate el să zidească în 18 luni ce n'au făcut alţii în 18 ani? Apoi menirea ofţerului este, ca, în scurtul timp, numai să oţelească şi să aleagă pe categorii armele speciale lucrate în 18 ani şi să le facă proba, iar nu să le fabrice el, căci nu poate cu toată dragostea ce are.

Despre ce ar fi trebuit şi ce ar trebui făcut la sate în această direcţie, voi arăta într'un viitor articol.

Este bine să ne deşteptăm mai de dimineaţă!

Stan Gh. Perşinaru

Anecdote

Alexandru Dumas tatăl admira pe fiul său, îl îndumnezeea chiar, fiindcă îl vedea că-i umblă în urmă cu atâta succes. Când s'a jucat întâi «Dama cu Camelii» şi a reuşit, Dumas tatăl era încântat. Un linguşitor îi zise: «Fără îndoială, la naşterea piesei ai avut şi D-ta Domnule Dumas, o mare înrâurire, sau ştii şi D-ta câtva autorul ei!». «De sine înţeles!» zise Dumas mândru: «Eu sunt autorul autorului.

Vanitate omenească

Dom Pedro ex regele Brasiliei vroia să clădească în Rio-de-Janerio un spital. N'avea însă mijloace. A încercat să facă pe bogaţi să subscrie sume mai mari pentru acest scop. De geaba. Atunci regele a venit cu gândul să împartă titluri pentru bani.

Pentru titlu de «conte» se plăteau 10000 lei, pentru «viceconte 8.000, lei pentru «baron» 5.000 etc. Titlurile erau personale. Dacă băeţii «coniţelor» voiau să fie şi ei «conţi» trebuiau să plătească suma.

In curând regele a adunat o sumă foarte mare şi a zidit unul dintre cele mai mari spitale din lume. Pe frontispiciul spitalului, regele a lăsat să se pue inscripţiunea, «Vanitas humana miseriae humanae». (Vanitatea omenească, mizeriei omeneşti).

Iosefina Palanca

Plătiţi Abonamentul

NOROCUL DOAMNEI ALISTAR

A trecut iute săptămâna de răgaz pe care am dăruit-o coanei Alistar.

Acum două numere, noi am scris că nu răspunde în tot ce privește apucăturile de tutungioaică ale domniei sale, care stau atât de bine unei cocoane care se laudă că a fost preoteasă. Pe ziua de 1 și 2 Iulie însă, ziarele au eșit cu largi dări de seamă despre deschiderea unui așezământ pentru binecuvântarea tutunului, la *Băneasa*, lângă București.

Noi vorbim despre el în art. de frunte al acestei foi.

Cu ce sete trebuie să fi citit coana Alistar rândurile prin care se ridică în slăvi buruiana cu care domnia sa obișnuește să se afume și cu care a prefăcut cancelaria Eparhialei într'o sală de cafenea nu de școală.

—Na! o fi strigat foasta preoteasă... să se mai anine de mine acum, când iată în ce cinste stă buruiana dracului! Eu femee nărăvită, care fac parte din acei care aduc închinare buruienii preaslăvite, care se împletește cu tot progresul omenirii! M'a răsbunat acum Prof. Dr. M. Chiriţescu, care a arătat în cuvinte de învățat meritele tutunului.

De acum înainte n'o să mă mai sfiesc că-mi înec și eu amarul în rotogoale de fum, ci mă și laud că stau și eu de partea progresului, dând foc zmocurilor de buruiană tăiată. Ce? să mă rușinez eu că fumez și înec pe alții în norii prea lăudatei bucureni? Cu atât mai rău pentru ei, că n'au ajuns la înălțimea de a gusta mireasma moleșitoare! Să se rușineze ei, nemernicii, că trăesc în lume și nu cunosc ale lumii! De acum înainte, nu numai cu țigărica, ci cu luleaua în gură; nu numai în cancelarie și la taifasuri, nu numai la banchete, între pahare pe care nu le pot suferi să stea pline *și le mișc cu îndemânare, până nu prinde vinul floare*, ci și pe stradă. N'auzi ce spune boierul Chiriţescu dela tabaciocuri (nu cel dela Minister, care m'a oprit să mi mai pun fetele la țopăeli de căzăcească), că lulelele sunt unealtă de civilizație și că poți cunoaște puterea unui popor după lulea, așa cum noi medicii cunoaștem sănătatea după limbă. Ei! dar cum n'am știut până acum?

Și acum, lăsând pe coana tutungioaică dela Eparhială să se îmbete de fericire pentru noua veste care a umplut-o de noroc noi să luăm iar firul vorbei noastre de acum două numere și să vedem ce-om depăna.

I

«Afirmațiunile Părintelui Scriben, în ce privește Școala Eparhială de fete din Chișinău de sub conducerea mea, făcute cu atâta patimă, sunt neadevărate și inventate din rea credință.»

Și în aceste cuvinte, aceiași metodă a tăgadei. Orice ai spune, un singur cuvînt de răspuns: «Nu e adevărat!» Nicăieri o pătrundere, o analiză, o descurcare a unui fapt. Metodă care nu e a doamnei Alistar, ci a tuturor care au sărit în apărarea sa. Protestez și tăgăduiesc și gata.

Stați puțin, cocoanelor, că lucrările nu sunt așa cum ai tăia cozile de ceapă verde la bucătărie și le-ai arunca la gunoi. E dovadă de mărginire la minte, e dovadă că mintea e plină de fum, nu de cugetare, dacă crezi că lucrurile se pot isprăvi cât ai bate din palme. Odată ce în discuțiune s'a pus un fapt, faptul acela nu pleacă de acolo până ce nu s'a dat o lămurire despre el.

Spus-am eu neadevăruri despre Școala Eparhială? D'apoi mai nici n'am apucat a spune ceva, fiindcă ce am scris până acum a fost prea puțin. De acum vine grosul, cocoană, că el se tot adună și, fără să-l caut eu, mi se pune înainte chiar dela Chișinău.

Când am sosit în oraș acum câteva săptămâni, în ziua de 17 Iunie a. c., mă aștepta o scrisoare a unuia setos să mi vorbească și să-mi destăinuiască. Și scrisoarea era chiar dintre zidurile Școalei Eparhiale. Eu o am încă la geantă și n'am întrebuințat-o. Dar îi vine vremea. Și când, în săptămâna următoare, am luat iar drumul Chișinăului, Doamne! câte mi-a mai povestit în tren unul care trăiește în Basarabia! Deci vorba coanei Alistar că cele scrise de mine sunt neadevărate și inventate are să facă urâtă figură, când oi întrebuința eu tot ce am.

Dar face urâtă mutră chiar și așa, fiindcă eu, dacă n'am spus multe până acum, dar am adus temeiuri, peste care nu se poate trece fără a fi descurcate. Eu am adus scrisoarea Părintelui Grumăzescu, directorul Seminariului dela Edineți, care vine cu fapte și mărturisește.

II.

Numita doamnă îmi cere să nu fac mare zarvă cu scrisoarea dumisale către Păr. Grumăzescu, ci s'o tipăresc în întregime, ca să se vadă că «nu suntem în urmă nici cu pedagogie, nici cu medicină, care trebuie să conlucreze pentru formarea viitorilor cetățeni».

Să nu se grăbească coana Alistar. Eu păşesc fără grabă și cu metodă. Nu vreau să pun toate claie peste grămadă, că vine rândul fiecărei bucăți să-și cuprindă locul care i se cuvine în zidirea scrisului meu. O să-și citească scrisoarea în întregime și încă cu cinstea pe care i-o vom face de a o tâlcui.

Dar acum, fiindcă am pomenit aceste cuvinte din răspunsul său și cititorii le au înaintea ochilor, să le discutăm puțin din alt punct de vedere.

Eu le-am citat exact după manuscriptul coanei Alistar, scris la mașină și trecut pe sub ochii dumneaei, fiindcă poartă îndreptările dumneaei. In art. din ziarul rusesc, în care mi-a răspuns mie întâia oară, se lăuda cu dragostea de limba și literatura românească. Apoi ia s'o cântărim acum după cuvintele citate mai sus. Băgați de seamă cum scrie dumneaei: «nu suntem în urmă nici cu pedagogie, nici cu medicină» Vedeți că nu știe să puie articolele. Nu se zice « nu suntem în urmă nici cu pedagogie, nici cu medicină.»

O profesoară de limba românească înseamnă cu roșu în caietul unei școlărițe care ar scrie așa, fiindcă se zice «nu suntem în urmă nici cu pedagogia, nici c u medicina.» Am prins-o și cu asta pe această biată analfabetă, care se laudă că nu-i în urmă. Numai că noi am întrebat-o cu ce e înainte? Și ar putea răspunde că este ea cu multe înainte,numai că acelea nu sunt treburi de carte.

III.

Acum să venim la articolul din ziarul «Opinia Chișinăului», în care a eșit un articol împotriva felului de cârmuire al Școalei Eparhiale din Chișinău și al atmosferei morale din acea școală. Acel articolaș a fost reprodus și în foaia aceasta.

Doamna Alistar se laudă cu 3 puncte împotriva acelui articol:

1. că, consiliul pedagogic al Eparhialei „l-a calificat calomnie la adresa școalei."

Răspundem că este o dovadă foarte slabă. Profesorii au de a face cu școala în clasă.

Ei locuiesc în oraș. Ce pot spune ei despre ce se petrece și nu se petrece în școală afară de ceasurile de cursuri? Ei nu se află într'o stare mai potrivită decât alții de a ști ce se petrece dincolo de întâlnirea în clase. Deci profesorii pot să nu știe lucruri pe care însă să le știe alții care au de a face cu școala în treburi mai lumești. Când or vorbi aceștia, pot să spuie lucruri de care profesorii habar să n'aibă. Ce-ar sti profesorii, de pildă, despre tineri care s'ar îmbrăca în haine de preoți ca să poată intra în școală? Iată, se poate să știm noi, cei de afară, și să nu știe ei. Prin urmare astfel de dovezi nu țin de cald și dacă tot de acestea are doamna Alistar, să ne slăbească. Scrisoarea Părintelui Grumăzescu dovedește că în școală erau multe lucruri de care profesorii nu puteau să știe.

2. Ce privește dezaprobarea din partea Consiliului profesorilor facultății de teologie, este o greșală. Din acel consiliu fac parte și eu și am fost de față la discuțiunile urmate în vremea când s'a trimes Școalei Eparhiale adresa No.186 A fost o scăpare de vedere din partea cancelariei facultății, că a trimes Școalei Eparhiale știrea în înțelesul că consiliul a dezaprobat ce era scris în "Opinia Chișinăului". E adevărat, așa i s'a trimes știrea, dar fapta nu era așa. Când a venit chestiunea în consiliu despre ce s'a trimes Școalei Eparhiale, eu am luat cuvântul și am spus: dar nu aceasta am hotărât noi, ci numai să se răspundă că noi nu ne putem rosti într'o materie pe care n'o cunoaștem și în care este deschisă calea judecății pentru a se rosti. Deci Școala Eparhială e slobobă să ceară dreptate înaintea judecății. Și s'a recunoscut că consiliul numai atât hotărâse și că adresa către Școala Eparhială nu dădea exact hotărârea consiliului. Prin urmare nici cu aceasta să nu se laude coana Alistar.

La urma urmei, nici aceasta nu are însemnătate hotărâtoare, ci va avea însemnătate însăși hotărârea judecății. Până atunci, încă nu putem ști ce este. Doamna Alistar spune că a dat în judecată pe redactorii "Opiniei Chișinăului". Bun; să aștepte ce va fi! Deocamdată știm că au fost câteva înfățișări. Ni s'a spus că la una din ele s'au citit acte care au făcut pe doama Alistar să plângă. E adevărat? Și ce era atât de usturător de a făcut-o să se sclifosească? Se vede că au ce spune și cei dați în judecată.

Dar, în sfârșit, să nu intrăm în lucrurile acestea, care sunt în curs de judecare. Noi am scris altceva decât acelea și mai avem de scris altele, fără a amesteca ale noastre cu ce are de spus "Opinia Chișinăului". Ca tineri, redactorii acelei foi, or fi știind ei multe, din cercurile tinerești, care au multă râvnă câte Școala Eparhială, încă din vremea când cadrilurile inter școlărești erau puse la cale, în programe amănunțite, de însuși Arhiepiscopul *Serafim Ciceagov*, colonelul ajuns episcop la Chișinău.

IV.

Acum să trecem la altă împotrivire a doamnei Alisiar.

Domnia sa spune:

"Printr'o scrisoare deschisă eu l-am invitat pe Păr. Scriban să lase școala în pace și să lovească numai în persoana mea, până își va potoli setea de răzbunare, ce nu mai are loc în sufletul Sf. Sale".

Doar eu nu am nimic cu Școala Eparhială. E școala la care e profesoară sora mea și m'am bucurat când am aflat că a fost numită la o școală care purta numele de „Eparhială" deci o recomandare bisericească. Ba îmi ziceam cu mulțămire: Uite, Biserica Basarabiei ce vrednică este!... ea are școală bisericească, pe când noi nu!

Dar vezi, când discuți starea unui om care lucrează într'un așezământ și mai cu seamă când el are o putere atât de mare asupra așezământului, fiind însuși capul lui, nu se poate să discuți faptele lui, fără ca acestea să aibă o resfrângere asupra așezământului. Faptele doamnei Alistar se desfășoară în Școala Eparhială. Cum vrea domnia sa să urmărești faptele ei, fără să dai peste pătrunderea lor în cuprinsul școalei și fără să întâlnești urmarea în școală?

V.

In legătură cu aceasta, coana Alistar ne mai dă o salată din grădinile priceperii sale. Ascultați-o:

«Sf. Sa și-a luat rolul biciuitorului, începând cu provincia cea mai blajină — Basarabia — și lovind mai cu seamă în copii.

«După cât știu eu, nici un biciuitor chiar din testamentul vechi, nu a atacat copiii, afară de Irod, care, dorind a omorâ pe pruncul Iisus, a omorât 14000 de copii.

«Așa și Păr. Scriban lovește într'o instituție, rănind atâtea suflete nevinovate, pentru a lovi în directoarea ei.»

Auziți mărgăritar? că Irod e din Vechiul Testament!

Iată hal de ignoranță religioasă în chestiuni la mintea copiilor, pe care nu le știe directoarea a două școli secundare! Ea, care se laudă cu pedagogie, ea care se rățoiește să puie dumneaei note la franceză, strigând: «știu și eu franțuzește,» nu are ideie de lucruri cu mult mai simple, spunând că Irod e din Vechiul Testament! D'apoi din Vechiul Tesament ce știi dumneata de Irod, cocoană, că acolo nu e nimic de el? Il știi din Evanghelia după Matei. Dar aceia e din Noul Testament.

Nu mai discutăm alte inexactități din acest scurt citat, fiindcă mai sunt. In Vechiul Testament, este pedepsirea părinților prin copii și ideia aceasta nu e o părere străină și unor cugetători creștini, cum este «Paul Bourget», care o înfățișează în romanul său le *Démon de Midi*.

VI.

Numita doamnă vrea să argumenteze împotriva mea cu Adunarea Eparhială din Chișinău' care, la întrunirea sa din Mai trecut, a protestat împotriva celor scrise de mine. Deci doamna Alistar ar zice că are tovarăși de luptă împotriva mea în preoții Adunării Eparhiale.

Acum, ce este cu acel protest al preoților și în ce măsuri îi duc pe ei puterile să stea împotriva mea, vom vedea-o de acum înainte, că eu încă n'am răspuns. Coana Alistar n'are decât să mă citească în alt ziar, în *Crucea*, că am eu de scris multe și acolo, căci chestiunea aceasta, nu e pentru *Cultura Poporului*.

Dar ce zor are doamna Alistar să alerge la alianță cu o adunare eparhială? Căci o asemenea adunare ori are însemnătate ori n'are. Dacă are însemnătate, are și în ce spune și despre alții nu numai despre mine. Dacă nu are, atunci nu are în tot ce-o spune despre mine ori despre alții.

Doamna Alistar trebuie să se împace cu una din aceste două alternative, dar cu amândouă nu se poate.

Dacă dumneaei vrea să ia adunarea eparhială ca o autoritare din care poate trage încheieri împotriva mea, atunci bine, să punem în cinste toate hotărârile Adunării Eparhiale dela Chișinău. Apoi este aceasta pe placul doamnei Alistar? Oare numai împotriva mea, a protestat o adunare de preoți? Oare dumneaei n'a plecat odată din capul Școalei Eparhiale? Din ce pricină a plecat? Nu cumva a fost proteste împotriva ei tot dela vreo adunare ca aceasta?

Ei vezi, coană Alistar! cu astfel de adunări se poate argumenta și împotriva dumitale, nu numai împotriva mea. Atunci de ce te folosești de astfel de arme că au două tăiușuri?

Deci să faci bine să ne spui ce este cu plecarea dumitale din capul școalei Eparhiale? Care a fost pricina de ai plecat și cine a cerut aceasta?

Același argument al doamnei Alistar se întoarce împotriva dumneaei și altfel. Singură pomenește că eu am fost ales episcop în Basarabia de o adunare aparhială. Apoi dacă astfel de adunări sunt așezăminte de ținut în seamă, iată că ele n'au spus despre mine numai ce spune doamna Alistar, și atunci ce mai înseamnă dovezile dumneaei?

Pe când însă acea Adunare Eparhială m'a prețuit când nu avea nimic personal cu mine, cea de acum se ridică împotriva mea când are o nemulțumire personală. Apoi care din două e mai nepărtinitoare? Când judeci mai fără părtinire, când ai ceva cu cineva, ori cât n'ai nimic?

Dar fără a băga de seamă că ce spune o adunare Eparhială strică cealaltă, coana Alistar crede că se poate anina de altceva. Mulțămește lui Dumnezeu că a scăpat Basarabia de a fi eu episcop acolo (uite că n'a scăpat-o de cea de a fi profesor de teologie la Chișinău!) și se bucură că guvernul Brătianu, cunoscând mai bine „calitățile" [1] mele, nu m'a aprobat.

Dar oare coana Alistar nu știe că același guvern Brătianu m'a numit profesor la Chișinău? Adevărul este că dintr'un deget să fi mișcat, și eu ași fi fost de mult episcop la Cetatea-Albă și atunci coana Alistar mi-ar fi cântat osanale.

Eu am pe undeva telegrama rău posatului Gh. Mârzescu către un văr al meu, în care scria aceluia că vrea să mă vadă. O singură vizită să-i fi făcut lui Mârzescu, care era atunci mare și tare cu alegerile de episcopi în Basarabia și eram episcop. Dar n'am voit. Am stat acasă. N'am voit să am datorii de acest fel către oameni politici.

VII.

Mai încolo, doamna Alistar trece la laudele pe care le aduce școalei, că o conduce de 12 ani, că are «un corp didactic select, cu principii pedagogice moderne» că se înțeleg perfect, nefăcându-se nici o deosebire între regățeni și Basarabeni.

Toate aceste laude sunt luate din procesul verbal No. 28, pe care doamna Alistar mi-l pune mie ca document. La acestea eu răspund că trâmbițările dumisale cuprind câte vorbe late atâtea minciuni. Este același sistem de a afirma cu țănțoșie, ca al coanei Xenia, cea crescută la Eparhială, și al căreia răspuns l-am dat aici. Toate acestea însă se spulberă cu câteva fapte.

1. Este adevărat că la Școala Eparhială sunt profesoare, foarte institutoare, care predau materii în care nu au studii de specialitate și care au fost titularizate fără să aibă și studiile trebuincioase la temelie? Are doamna *Gobjilă* astfel de studii ca să ne putem lăuda cu corpul de profesori cel select?

Aceasta e o singură întrebare din multele pe care le pot pune eu.

2. *Profesori cu principii pedagogice moderne.* Să ne spue d-na Alistar ce examene de pedagogie a trecut dumneaei, cum am trecut eu ca să mă fac profesor, și la care seminar pedagogic și-a urmat cursurile? Apoi, pe temeiul cărui examen de capacitate predă dumneaei higienă, despre care higienă am eu a vorbi multe?

3. *Ne înțelegem perfect.* Spun eu un neadevăr când mărturisesc că, din însăși gura doamnei Alistar, am auzit că, în primăvara trecută, a avut ceartă strașnică cu o profesoară și că a venit la școală soțul său, cu care cearta a continuat ceasuri întregi, în urma căreia doamna Alistar s'a muiat?

Dar anul trecut în Nomvrie, când a fost serbarea în lupta dela Predeal, fost-a o profesoară care ținea conferința serbării, contrazisă de alta în fața școlărițelor?

Vedeți, sunt câteva întrebări care trebuesc lămurite și apoi putem vedea dacă sunt adevărate spusele doamnei Alistar cu armonia și frăția din școală.

VIII.

Acum rog pe cititori să cântărească o frază cu multe dedesupturi, pe care o scrie d na Alistar.

«Toți membrii corpului didactic și administrativ, ținând seamă de turburările nervoase a vârstei la copii și chiar la adulți, au reușit ca școala să formeze o familie și nu o închisoare pentru copii.»

In această frază, coana Alistar umblă să dea îndreptățirea dezmățării, pe care o lasă să domnească în școală, ca să nu se simtă copiii ca la închisoare. Iată pedagogia coanei Alistar și iată cum înțelege domnia sa cârmuirea unei școale zise «Eparhială» adică bisericească.

Și cu aceasta zice că «au reușit să formeze o «familie». Dar familie mânată de ce principii? De cele ale desmățării, cum se arată că este și în altă școală a Basarabiei, cea dela Soroca? (Vezi *Universul* dela 29 Iunie, pag. 5) Hei, vedeți, este o molimă, care e întinsă, molima după principiile cocoanei dela Chișinău, ca să nu se simtă copiii la... închisoare.

IX

Incheind, doamna Alistar spune că nu are să-mi răspundă la ce-oi mai scrie, la *aberațiunile mele*, zice dumneaei (a învățat și ea ce e aceia *aberațiune!*) fiindcă are prea mult de lucru în școală și în societate.

Totuși deși nu vrea să ne mai răspundă, doamna Alistar ne mai rămâne datoare la ceva. In ziarul rusesc scria că așteaptă documente dela București ca să scrie despre patriotismul meu. Apoi cum se lasă păgubașă și aruncă armele? Asta e lauda dumneaei?

Luăm însă notă că numai se laudă și fuge de luptă, căci vezi, doamna «are de lucru»!

X

Tot în încheiere doamna vorbește de o mentalitate specifică familiei mele de a ne crede superiori tuturor celor din jur. Apoi dacă e vorba de mine, cui am poruncit eu să puie notele pe care le vreau eu? Doar am fost 10 ani director la Seminarul Central din București și n'am făcut cu profesorii ce vrea să facă doamna Alistar, ca să i se treacă toate bursierele șisă puie notă dumneaei. Dacă dumneaei face așa, dacă dumneaei se bagă în materia profesorului cu drepturi pe care nu le are; dacă dumneaei zice că trebuie respectată individualitatea școlarului, dar nu vrea s'o respecte pe a profesorului; dacă dumneaei se bagă în sufletul profesorului zicând «știu și eu franțuzește», ea care n'a învățat a scrie nici românește cum se cade, — se vede cine se crede superior. Membrii din familia noastră știu un lucru: știu să facă cum trebue ce și-au luat să facă. Nu se bagă la ce nu se pricep, și la ce n'au învățat, cum face doamna Alistar. Dar ce știu știu; carte au învățat. Strămoșul meu, Arhiereul *Filaret Scriban* a fost cel dintâi dintre Români care a luat titlu de magistru în teologie dela Kiev; despre tatăl meu, d. Iorga a făcut comunicare la Academie, că e poetul în scrisul căruia se găsesc întâia oară cuvintele «dela Nistru pân'la Tisa»; despre mine a scris pe biletul de vot, în Februarie 1909 în cameră, că eu sunt celce merit să fiu Mitropolit Primat. Prin urmare vezi dumneata că nu avem nevoie să ieșim cu fala în lume, fiindcă sunt destui care să vorbească despre noi, fără să mai umblăm și noi după reclamă.

Deci dacă se întâmplă ce se întâmplă cu sora mea la Eparhiala, este că și ea, ca una dintre noi, își știe ale ei, lucruri pe care nu e în stare să le prețuiască o tutungioaică de măsura doamnei Alistar. Și asta e încă o pricină pentru care sora mea trăiește rău la Eparhiala.

XI

Și acum încă una și am isprăvit: Coana Alistar zice că noi avem principii învechite și chiar în contrazicere cu principiile religiei creștine.

Ca să se poată rosti dumneaei la asta, ar trebui să cunoască ceva din principiile vechi și nouă. Dar ea are numai pofte, nu principii, ea are lăcomia de viață, și atunci ce să discuți cu ea despre principii?

Dar dacă ar fi să facem discuțiune, nu ne-am rușina mărturisindu-ne cu principii învechite. Un creștin nu se ia după tot ce răsare pe garduri și la răspântii, ci el are rânduieli mai vechi ale vieții. E o cinste a avea principii vechi și noi nu ne rușinăm de ele. Să rămâie doamna Alistar cu cele nouă, că duce minunat de bine școala după ele.

Iar cât privește că principiile noastre n'ar fi nici creștine, cum se împacă să avem principii vechi, dar nu creștine? Doar mai creștină era lumea mai veche. Aici este o contrazicere în capul bietei cocoane.

Dar ca să poată face cumpăneală ce e creștin și ce nu, biata cocoană ar trebui să știe ceva *din cele creștine*. Cum le știe însă când ea zice că Vechiul Testament scrie despre Irod?

Iat'o că se bagă și în materiile noastre, de care habar nu are, și atunci e dovadă că biata cocoană știe să bălăcească, dar să discute, ioc!

Ea are marfă pentru alviţarii și bragagiii dela Bolgrad. Să mai învețe ca să mai stea de vorbă cu noi. De aceia încă odată spunem: Mare păcat ți-ai făcut d-le Tomescu că ai adus pe aceasta dela Bolgrad, la Chișinău!

Curățiț-o mai iute, că nu merge! Cât despre mine, eu am isprăvit cu răspunsul către dumneaei, dar nu cu ce mai aveam de scris mai de nainte.

Arhim. SCRIBAN

[1] Calitățile, cocoană, cu „calitățile", ca Bulgarii dumitale dela Bolgrad. Și, în cazul acesta, însuși cuvântul de calitate e rău întrebuințat, fiindcă numirea de calitate înseamnă partea bună a cuiva. Dumneata însă vrei să vorbești despre laturile rele ale mele. Apoi calitate și rea nu se poate. Trebuia să scrii „însușirile"!

CULTURALE

Duminecă 22 Iunie a. c., a avut loc în satul Chirca din jud. Lăpușna o serbare religioasă, unică în acel sat fără biserică. Au luat parte un mare număr de preoți din satele vecine în frunte cu misionarii eparhiali.

S'a oficiat Utrenia și Sf. Liturghie sub cerul liber, apoi taina Sf. Maslu, sfințirea apei și un parastas.

A predicat Părintele Gh. Roșca-Cimișeni, un apologet destoinic, arătând cât se poate de clar scăderile sectanților din localitate: baptiști și inochentiști și apoi combătând cu măestrie doctrina lor.

Au mai vorbit tot în acest sens Preoții misionari: Gh. Scodigor și Alex. Sevosnicov, propunându-se apoi înființarea unei biserici.

Apoi a împărțit broșuri mulțimii, care a luat parte aci. Cum Inochentiștii construiseră și o fântână, s'a făcut o vizită din curiozitate și acolo.

Populația erà nedumerită, căci pe crucea care străjuia fântâna, se afla un fel de chip, în semn de batjocură, spunând că e al Domnului Iisus.

Puțin mai departe de aci, în dosul unei case, s'a descoperit o subterană întunecoasă și mucedă, unde se spune că amăgitorul «Fătunia» are, întâlnire cu fetele cele mai frumoase pe care le necinstește.

Credem absolut necesar să se ia urgente măsuri, contra periculoasei secte inochentiste.

Alex. Vâlceanu.

Numărul viitor
al Ziarului
Cultura Poporului
va apare la
10 AUGUST

Adunarea generală a Universităţii libere din Bucureşti

Universitatea liberă din Bucureşti s'a înfiinţat în anul 1923, prin silinţele doamnei *Sabina Cantacuzino*. Acest aşezământ şi-a ţinut adunarea sa generală Duminică, 1 Iunie, la ceasurile 12 din zi, nu tot la ceasul slujbei bisericeşti (pe la ceasurile 10 şi 11), cum fac atâtea alte aşezăminte.

Din darea-de-seamă făcută de doamna Sabina Cantacuzino, în faţa Reginei Maria, în sala facultăţii de ştiinţe din Bucureşti, se vede că universitatea a ţinut până acum, dela înfiinţarea ei, 700 de conferinţe. Avea o subvenţie de un milion de lei dela Ministerul Şcoalelor care acum i-a fost scăzută la 300.000 de lei.

D. Profesor *Mihail Dragomirescu* dela universitatea din Bucureşti, a spus că una din grijiile Universităţii libere ar trebui să şi lupta împtriva curuntului ne sănătoase de după războiu, din literatura aşa zisă modernă, care strîmbează simţul de frumos al tineretului şi zăpăceşte minţile nedisciplinate. Domnia sa a adăogat că, mai cu seamă la sate, se împrăştie tot felul de cărţi şi lucruri care nu au ce căuta acolo, iar programul postului de radio difuziune din Bucureşti e aproape copleşit de reprezentanţii acelor curente nesănătoase. Universitatea liberă, a încheiat, trebuie să se miste împotriva unor asemenea înpotriviri.

A. S.

APEL

Până la o vreme am publicat un apel trimis de Comitetul Bisericii din «Cear dac», Slănicul Moldovei. Dar din cauza că prea puţini ne-au răspuns la această călduroasă cerere, n'am mai pus apelul.

Acum venim iarăşi cu aceiaşi caldă rugăminte către adevăraţii creştini, ca să sprijinească acest Sf Lăcaş al Domnului, distrus de furia războiului, şi să trimită ce pot şi cât vor, să se termine de clădit, căci la autorităţi nu-i nici o nădejde, nu dau nimic.

Tot bunătatea creştinilor va duce la bun sfârşit Sf. Lăcaş.

Binevoitorii, vor trimite pe adresa gazetei «Cultura Poporului», str. Regală 16, Bucureşti, sect. I. cu menţiunea pentru Biserica din «Cear dac», Slănicul Moldovei.

Marea Neagră

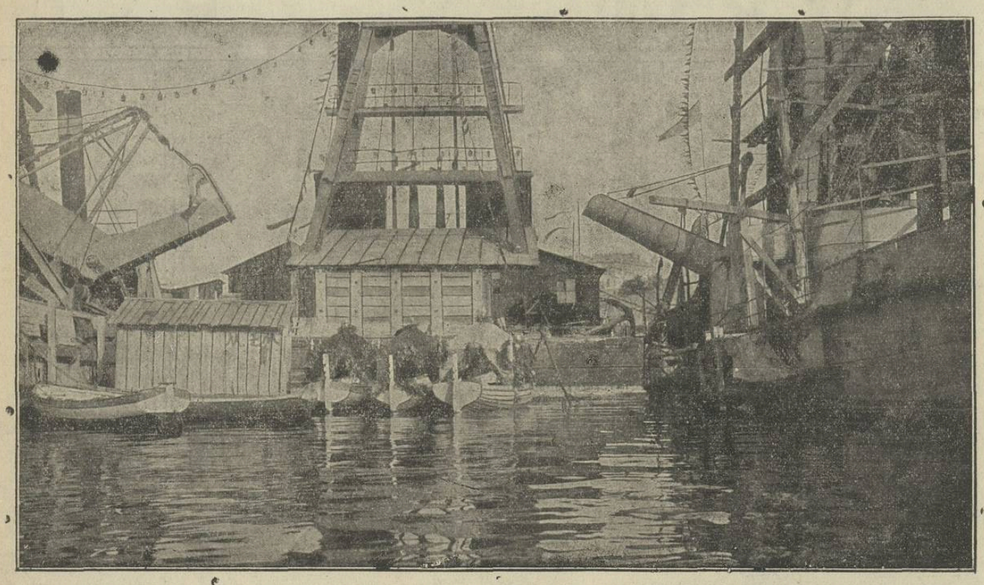

SILOZURILE DIN CONSTANŢA

Negustorii şi odihna Duminicii

Odată negustorii erau fruntea în ţinerea aşezămintelor creştineşti. Dovadă că, şi dacă se duceau după mărfuri la Lipsca, pe unde puteau sta luni de zile la târgurile de acolo, nu se puteau lipsi de sf. slujbă. De aceia şi-au făcut acolo biserică anume, care a fost deschisă multă vreme şi despre care a scris în această tipăritură P. S. Arhiereu *Veniamin Bârlădeanu*, pe când era numai preot în Bucureşti. De asemenea negustorii erau acei care cereau să li se tipărească scrieri duhovniceşti şi luau asupra lor toate sarcinile tiparului. Dovadă negustorii din Ploieşti, care au luat asupra lor tipărirea unei scrieri de închinare la Sf. Munte, scrisă de Ieromonahul Anania Melega.

Dar negustorii de azi? I-a cuprins şi pe ei înstrăinarea obştească. Afară de alte fapte ale lor, pe care le vedem des, suntem îndreptăţiţi a scrie acestea când vedem că o mare sfătuire a lor, a aşa ziselor *Sfaturi Negustoreşti*, şi-au ţinut o adunare a lor, Duminică, 25 Mai a. c., dela 9 dimineaţa, la Teatrul Liric din Bucureşti.

Eh! nu mai sunt negustorii lipscani de altădată, care au dat numele străzii de „Lipscani". Acum ar trebui să li să zică negustorii căpcăuni, fiindcă nu mai ştiu de Dumnezeu.

Altă adunare tot atunci a fost aceia a *Uniunii Camerelor de Comerţ*, adică tot cu lume de negustori, care s'a ţinut şi Duminică şi dimineaţă şi după ameazi. Dacă mai pui alte adunări ţinute de lumea aceasta a negustorilor, tot în zilele de Duminici, la ceasul slujbei, precum, la 11 Mai, te spăimânţi cîtă lepădare de Dumnezeu e în ţara aceasta şi cîtă datorie avem a lucra împotrivă.

Dar dacă mai iei şi lumea celor care nu-s negustori şi care sunt parcă legaţi unul de altul în călcarea Duminicii, zici că trebuie să fie ca un complot de a desfiinţa Duminica. Şcolarii şi-au avut multe jocuri ale lor, în luna aceasta, Duminică dimineaţa, iar aviaţia cară o groază de şcolari, ba şi fete, că să primească aşa zisul „botez al aerului", tot Duminică diminiaţa. Altă vreme nu se găseşte şi la urma urmei, ce nevoie este să cari fetele cu aeroplanul?.

I. S.

Cuvânt către meseriaşi

Ridicaţi-vă sufleteşte!

Este cuvântul de propagandă morală pe care trebue să-l aibă orice meseriaş, orice muncitor, şi — care cuvânt — cu regret se constată că a dispărut aproape complect din sufletul, din inima oricărui breslaş.

Ne gândim şi ne mirăm, cum a fost înainte, cum câştigam mai mult, însă niciodată nu ne reamintim, nu judecăm, că orice om înainte chiar de a păşi din curte simţea o datorie a-şi face semnul *Sfintei cruci*.

Ce mult, te întărea, ce mult te întăreşte, ce mare imbold îţi dă la muncă...

Te înviorează, te redeşteaptă..

Ei bine, acest semn sfânt — însemna spulberarea tuturor gândurilor rele, tuturor grijilor apăsătoare care ne torturau zilnic.

* * *

In tot cursul săptămânei ne sfătuim şi ne dăm întâlniri la societăţi, întruniri fie de breaslă, fie politice — etc., dar nici unul nu ne spunem: «Ce frumoasă predică s'a ţinut la Sf. Biserică, ce frumos cânta corul... te 'nălţa...

Câţi ne vedem la biserică?

Nu ştiu; nu mi-aduc aminte să mă fi întâlnit cu un prieten, sau cunoscut.

Se va răspunde: «Ce-mi foloseşte?»

Foarte mult...

Cu atât mai mult cu cât trăim în timpurile cele mai materialiste.

A merge la Sf. Biserică şi a te ruga, este dătător de viată, te înalţă sufleteşte şi moralicreşte.

Pleci uşurat, înviorat şi cu noi puteri de muncă.

Deci, «Fraţilor întru Christos» a merge la Sf. Biserică, chiar mai rar face mult bine; câte o întâlnire la Sf. slujbă a Domnului, şi vă veţi convinge că este mult mai frumos decât oriunde...

Theodor Stan

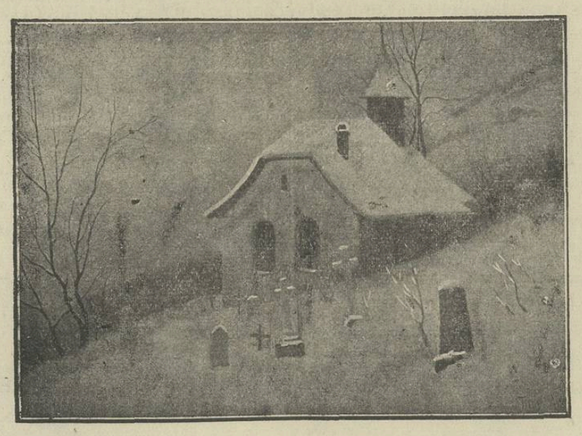

O pictură

INFORMAŢII

A. S. R. Principele Nicolae. Consiliul profesoral al şcoalei politechnice din Timişoara, în urma propunerii a 19 profesori, a hotărât să deà diplomă de inginer «honoris causa» A. S. R. Principelui Nicolae, cu prilejul aniversării a 10 ani dela înfiinţarea şcoalei.

Diploma va fi înmânată A. S. R, Principelui Nicolae, cu o deosebită solemnitate.

Ridicarea unui monument la Vadul Crişului. — In hotarul comunei Vadul Crişului, unde a pus mai întâi piciorul pe pământul ţării Regele Carol II lea se va ridica un monument, care va fi sfinţit cu mare paradă. Unii ar fi de părerea să se schimbe şi numele satului în *Vadul lui Corol II lea*, spre a aduce veşnic aminte că reîntoarcerea Regelui în ţară s'a făcut prin comuna aceasta.

Focul dela Moreni. — Focul dela sonda 160 dela Moreni, după o ardere înăbuşită de cîteva zile, a izbucnit din nou.

Flacările se înalţă din nou, iar sgomotul s'a mărit.

Mijloacele de stingere merg greu, fără rezultate.

Un ţăran şi doi cai omorâţi de viespi.— Ţăranul Francisc Sendula din com. Căţel (Cluj), a mers zilele acestea la câmp cu trăsura cu cai. După ce a sosit la moşia sa, a desprins caii, iar el s'a apucat la lucru. La un moment dat, ţăranul a observat că viespele au început să muşte caii, cari aruncau din picioare cum puteau. Speriat, acesta a fugit la cai dându-le drumul, în speranţa că aşa vor putea să scape.

Dar nenorocire. Viespile s'au aruncat acum asupra ţăranului, pe care l-au înţepat atât de rău încât în urma groaznicelor chinuri a încetat din viaţă.

De asemenea au murit şi caii.

Trei ani dela moartea lui Vasile Pârvan. — Sa'u împlinit 3 ani dela moartea profesorului de universitate, mare învăţat al nostru pe ogorul istoriei, *Vasile Pârvan*. Cu acest prilej, d. *P. Nicorescu*, profesor de universitate şi fost şcolar al lui Pârvan la Şcoala Românească din Roma, scrie în amintirea lui, un articol în *Universul* dela 28 Iunie a. c.

In *Cuvântul* dela 2 Iulie a. c., d. *Paul Sterian* scrie despre *Paul Tillich*, un nou scriitor german, care caută să dea un nou înţeles protestantismului, nu numai ca un chip de viaţă religioasă protivnic catolicismului, ci având un înţeles în sine.

Cum se serbează la noi Ziua Eroilor. — Ne-o spune d. *Artur Gorovei* din Fălticeni, într'un foileton din ziarul *Cuvântul* (28 Iunie a. c.) «Scopul acestei sărbătoriri trebue să aibă un caracter pur religios. Mulţimea care mai crede încă în Dumnezeu, familia celor jertfiţi, să-şi înalţe glasul gândului către Cel de-sus. Rugăciuni, reculegere — ăsta ar fi rostul unei asemenea pomeniri. Noi am făcut din Ziua Eroilor, o zi de petrecere; ca şi la 10 Mai, se joacă Hora Unirei în piaţă, cântă lăutarii, se iluminează oraşul, se face retragere cu torţe. E o zi de veselie. Poporul e vesel când nu lucrează; munca parcă ar fi emblema robiei!»

Cinematograful în slujba războiului. — In felurite ţări, se caută a se păstra aprins duhul războiului. Unul din mijloace este cinematograful, dându-se pe pânzele lui desfăşurări din războiu. Indrumări în calea aceasta se fac şi în Francia. Scrie despre ele *Cezar Santelli* în numărul din urmă al revistei franceze *Mercure de France*. Arată însă că urmarea acestei îndrumări a fost protivnic aşteptărilor. Cinci sute de şcolari, băeţi şi fete, între 7 şi 19 ani, să vadă filmul «Verdunul, vedenii de istorie» (*Verdun, visions d'histoire*) despre care s'a scris cu multe laude ca înfăţişând stări cu totul adevărate. Şcolarii şi-au scris ce au simţit. Dar toţi s'au rostit îngroziţi de războiu. Urmarea vederii filmului a fost protivnică propagandei făcute. Ajunge să vezi prăpădul ca să înţelegi singur că e prăpăd şi să nu te însufleţeşti de el.

Şi despre aceasta scrie tot d. A. Gorovei în foiletonul pomenit mai sus.

D. C. Hamangiu, consilier la Inalta Curte de Casaţie şi Justiţie a României, cunoscut autor de scrieri juridice şi cârmuitor al monumentalei scrieri publicaţiuni **Pandectele Române**, a făcut Academiei Române o danie de 5.000.000 lei. Academia Română l-a numit membru de onoare al ei.

Cuvinte greşite în sprijinul macedonenilor. Scriind pentru apărarea românilor macedoni, în *Adevărul* dela 2 Iulie a. c. cu prilejul votării legii privitoare la Dobrogea-Nouă, d. *N. Bataria*, pomeneşte amănunte din trecutul Bisericii, care nu sunt adevărate. Domnia sa spune că *Nicodem*, înfiinţătorul Mânăstirii Tismana a fost macedonean, în înţelesul de român macedonean. Dar noi ştim că el a fost sârb de neam împărătesc. Apoi scrie că, odată cu lucrarea lui Nicodem în Muntenia, era lucrarea Mitropolitului *Dosotei* în Moldova.

Oare cum o fi putând d. Bataria să scrie aşa prăpăstii? Intre unul şi altul sunt 200 de ani de depărtare.

Şi pe acest mitropolit Dosotei îl face apoi tot român macedonean. Pe ce temei?

Mai departe spune că Patriarhul *Nifon*, venit la noi ca mitropolit. era şi el român macedonean. Dar noi ştim că era grec.

Un scris fără temeinicie nu are nici autoritate.

Papa e bolnav, nu e bolnav. — Ziarele au scris despre boala Papii Piu XI şi că doi medici au spus că nu e clipa de a face o operaţie. Au trecut două zile şi iar se scrie că nu e bolnav. Se vede că oamenii n'au ce scrie şi scornesc.

Sărbătorirea unei şcoale de menaj. — *Din Universul* dela 28 Iunie a. c., aflăm că cea dintâi şcoală de menaj, care s'a înfiinţat la noi, a fosf sub ministeriul fostului ministru Spiru Haret. Şcoala a fost întocmită de d-na *Elena Demetrescu*, care a făcut studii anume în această privinţă în străinătate. Şcoala s'a numit « *Elena M. Basarab* » şi se află în fiinţă şi azi în Bucureşti, strada Labirint 43. De atunci, s'au mai înfiinţat în Bucureşti şi alte două şcoale de menaj care fac bună treabă. Doamna Elena Demetrescu, care se află de 28 de ani în această muncă, a fost sărbătorită de şcolăriţele sale în ziua de 24 Iunie a. c., în clădirea şcoalei. Pentru acest prilej, şcoala a avut deschisă şi o frumoasă expoziţie a ei, cu lucrări făcute de şcolăriţe. Noi cunoaştem pe d-na Demetrescu ca o doamnă inimoasă şi luminată. Ne alăturăm şi noi la sărbătorire şi-i trimetem toate urările noastre. Numai cu cuvântul de « menaj » nu ne învoim„ ci să-i fi zis şcoală de gospodărie.

Din acelaş No. al *Universului*, aflăm şi despre altă şcoală de menaj, cea din *Comana*, Vlaşca, înfiinţată din 1925 şi care lucrează în chiliile ruinate ale foastei mânăstiri a lui Vlad Ţepeş dela Comana. Şcoala are 65 de şcolăriţe, 10 profesori, un preot, un medic, cursurile ţin 4 ani, se învaţă materiile liceului, fără latină şi germană, dar se învaţă gospodărie. La 22 Iunie, şi-a deschis o expoziţie mult lăudată, în care, în trei încăperi, albiturile străluceau ca zăpada. Se lucrează covoare, ţesături, cusături, rufării, brodării şi altele.

O lege nouă asupra cooperaţiei s'a pregătit în Franţa, unde ca şi la noi, opreşte de a se numi cooperativă orice fel de tovărăşie, ci numai cele cari împlinesc anume condiţiuni: a uşura nevoile membrilor printr'o gospodărie comună sau ale meseriei lor. In adunarea generală fiecare om are numai un vot; consiliul poate fi ales pe 6 ani; foloasele se dau celor ce le-au produs; capitalul primeşte cel mult o dobândă cel mult cât cea legală comercială; fondul de rezervă nu se poate împărţi. Cei cari calcă aceste regule pot fi pedepsiţi şi cu închisoare.

O Expoziţie de artă naţională. — In ziua de 29 Iunie, Sf. Ap. Petru şi Pavel, s'a deschis Expoziţia şcoalei de menaj din Oltenita, prin sârguinţa nepreţuită a directoarei El. Savin. Expoziţia a fost un lucru care rar s'a mai văzut prin părţile acestea. Şcolăriţele au arătat prin frumoasele obiecte expuse, tot cât au muncit vreme de un an. Expoziţia a constat din obiecte ţesute: broderie, lucruri naţionale care împodobiau frumos cele 4 săli unde au fost expuse. A patra sală a expoziţiei a fost separată pentru arta bucătăriei, unde vizitatorul a putut să vadă toate bunătăţile. preparate de elevele şcoalei. Obiectele au fost spre vânzare şi nu ştiu dacă a mai rămas ceva nevândut. O şcoală care funcţionează abia de doi ani, care culminează în muncă şi sârguinţă pe calea urmărită de şcolile de menaj, se datoreşte numai graţie vredniciei directoarei El. Savin. Şcoala de menaj din Oltenita este a doua din ţară, aceasta se dovedeşte prin munca ce se depune aci şi recunoştinţa Ministerului, alegând-o ca prima şcoală unde s'a depus examenele a peste 300 eleve din toată ţara dela toate şcolile de menaj. Cine vrea să cunoască această şcoală, cum şi roadele ei, să-şi trimeată fetele la învăţătură aci.

Purtări şcolare din ziua de azi. O massă de sălbateci, împărţiţi şi repartizaţi aproximativ după vârstă în clase (am suplinit la liceul „Mihai Viteazul" ora de limba română ale d-lui profesor Hanes: clasele IV — VII) elevi cari nu erau în stare să lege cu înţeles două propoziţii cari sbierau şi rădeau tot timpul şi fără pricină.

Nu ştiu ce carte se putea învăţa la acel liceu, dar numai faptul că s'au găsit elevi cari să se scuipe şi că în clasa 7, ultima clasă, a trebuit să apară directorul pentru să se facă liniste, să iasă din clasă pentruca sgomotul să intre din nou pentruca să înceteze şi să asculte din partea mea explicaţia, la atitudinea mea şi a elevilor, că eu aşa i-am găsit: sălbateci şi că nu sunt cu nimic răspunzător, este deajuns ca să facă dovada lipsei oricărei ţinute la elevi pentru şcoală şi deci a inexistenţii ori inutilităţii învăţăturii de acolo.

Erau nu obraznici — ceiace nu ar fi fost prea grav — dar neobicinuit de proşti. Numai aşa puteau fi — în măsura în care erau ei — necuviincioşi şi obraznici.

Asa scrie Prof. *C. Ionescu* în «*Cuvântul*» de la 3 Iulie şi apoi îi arată cum aceşti şcolari vor fi mai târziu.

Vor fi naţionalişti fervenţi, «gardă de fer» a naţionalismului integral. Nu aş fi atins de loc chestiunea aceasta, dacă n'aş fi văzut o manifestare practică a acestui fel de cugetare personală. Trei beţivi, pe bulevardul cel mai umblat, cu cinematografe unul după altul, au fost luaţi de un grup de studenţi drept evrei şi înjuraţi. Protestul intrigant al căpcăunilor clătinători, «trei Români ca brazii» că au putut fi luaţi drept «jidani» — în plin centrul al Capitalei şi plină de lume!

Nu pot deosebi studenţii antisemiţi pe un ovrei de neovrei şi mai ales, nu ştiu că ovreii nu sunt consumatori de alcool? Dar ei nu sunt aşa, pentrucă sunt «antisemiţi», dar pentrucă sunt «studenţi», studenţi care pătrund în univeritătile noastre cu învăţătura primită în liceu şi cu educaţia de acolo. Tot aşa termină şi universitatea, pentru că adevărata pregătire a tineretului este aceia săvârşită în liceu şi nu în universitate.

Bibliografii

Tiranul şi Artistul, de *Sculptorul I. Gheorghiţă*, 1928, 96 pagini pe hârtie velină. Preţul 40 lei Tipografia «*Bucovina*», Bucureşti.

Această broşură este scrisă foarte îngrijit, aşa că poate fi citită de oricine. Fiecare bucată din această carte este însoţită de câte o figură frumoasă, după sculpturile autorului, în stil românesc.

Citind cu atenţie broşurica *Sculptorului I. Gheorghiţă*, ne convingem că autorul este un fin sculptor, dar şi un bun scriitor, căci găsim aici o expunere clară, cu fapte din domeniul artei curat româneşti, se deschide tuturor gustul de a pătrunde mai adânc în taina acestei lucrări.

Cine vrea să trăiască câteva momente în lumea veche va găsi în cartea aceasta cea mai bună şi mai sigură călăuză.

De cerut la: Redacţia Ziarului «Cultura Poporului».

Lupta cu Adventiştii la Curtea de Apel

Inaintea curţii de Apel secţiunea a cincea din Bucureşti a venit Luni, 1 Iulie a. c., apelul Preotului *V. Ouatu* împotriva adventiştilor din Bucureşti, care l-au dat în judecată pentru calomnie. Acesta a tipărit o cărticică în care dădea pe faţă multe matrapazlîcuri ale lor, de care s'a făcut vîlvă cînd au fost date pe faţă şi de care şi noi am pomenit. Căci apelantul Ouatu a fost odată între adventişti, ştia ale lor şi putea scrie ca un cunoscător al multor taine. Dar adventiştii din Bucureşti l-au dat în judecată. Chestiunea era acum cine judecă? tribunalul ori Curtea cu Juraţi? Dacă era vorba de fapte casnice, ar fi fost să le judece tribunalul. Dacă era vorba de fapte obşteşti, care priveau lucrarea ca organe religioase adventiste ale celor loviţi, ar fi fost să judece Juraţii. La Curtea de Apel, lupta s'a dat pe laturea aceasta. Din partea Preotului Ouatu, au vorbit avocaţii *Ioan Nedelescu, Emil Vasiliu Cluj* şi *Popescu Tudor*. Din partea adventiştilor, avocaţii *P. Strihan* şi *Ioan Chihaia*. Procurorul a vorbit pentru trecerea procesului la Juraţi. Hotărîrea s'a lăsat pentru a se da mai târziu.

Rugăm stăruitor plătiţi abonamentul

Tipografia „Corpului de Jandarmi" Bucureşti.

„Onor" Asoc. p. Liter-tur" Pop.
si Cult Poporului Sibiu

CULTURA POPORULUI

ASOCIAȚIUNEA
BIBLIOTECA CENTRALĂ

Nu ești nici odată prea bătrân ca să devii mai înțelept.

PRETUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învățători, preoți, studenți și săteni 200 Lei
« autoritățile sătești . . . 300 «
« instituții particulare și de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei fol.

„LUMINEAZA-TE ȘI VEI FI: VOEȘTE ȘI VEI PUTEA"
C. A. ROSETTI.

Director:
Generalul NICOLAE PETALA

REDACȚIA, STR. REGALA Nr. 16 Sec. I

BUCUREȘTI, 10 AUGUST 1930

ADMINISTRAȚIA STR. REGALA Nr. 16

ANUL X, Nr. 334—335
Apare în fiecare Duminică

Și dacă nu se văd nu sunt ?

Ce lucrezi lucrează bine și vezi cum are să fie sfârșitul.
Zicere din vremea Romanilor.

1. Omul din ziua de azi ușor numește superstițios pe cel care crede în puteri în care nu se pot pipăi. Și e adevărat că sunt pe lume mulți superstițioși, adică oameni stăpâniți de credințe fără temei, în închipuiri goale. Dar nu mai puțin sunt superstițioși și din acei care cred că nu sunt oameni care cred în puterea unor formule seci, în puterea unor vorbe lipsite de cuprins, pe care mulți le frământă în gură, dar fără a lega de ele un înțeles oarecare.

Așa este cu vorbe de libertate știință, democrație, voință națională, pe care unii le văd ca leacuri minunate pentru felurite dureri ale țării. După dreptate însă, acestea sunt curate vorbe goale, dacă mai 'nainte de ele nu se află în suflete puteri curate de învățătură, de cuviință, de omenie, de cuget drept, prin care vorbe ca cele de mai sus își capătă viață și mers sănătos.

Dar tocmai oamenii care văd superstiții la alții și care nu au ochi decât pentru lucrul pipăit scapă din vedere alte puteri pe lângă care trebue să treacă cu mare sfială și cu care nu trebuie să se joace. Dacă multe temeiuri pe care le întrebuințăm noi în viața națională nu au ca ceva simțit decât o răstire a lor cu buzele, mulți trec pe lângă ele cu mare ușurărate și săvârșesc păcate împotriva țării. Săvârșirea [illegible] când nici nu te gândești.

Un asemenea temei este jurământul oștirii. Toți ceiace slujes în oaste se leagă prin jurământul înaintea capului țării că-i vor păstra credință și vor urma cuvântul lui în orice împrejurare. Iar acest legământ se face, nu ca o făgăduință oarecare pe care omul slab și supus ispitei o poate călca. Nu, ci tocmai pentrucă omul e slab și nu te poți bizui pe el, legământul acesta se face pecetluindu-l cu numele lui Dumnezeu, care nu se poate schimba ca omul.

«In numele lui Dumnezeu, Atotputernicul...» cu aceste cuvinte începe jurământul ostășesc. Deci ceiace are pe el ca pecetluire dela Dumnezeu, nu se poate nici călca, nici schimba de azi pe mâne, ca o hotărâre oarecare a omului, pe care se pot preface dela zi la zi. Tot pentru temeiul acesta, jurământul nici nu se săvârșește ca o singură lucrare a mea, împlinită numai prin puterile și autoritatea mea, ci se face înaintea preotului care-l primește, adică înaintea organului lui Dumnezeu.

Românul spune, din adâncul înțelepciunii sale, că dacă ți-ai dat cuvântul numai prin tine înșuți și încă are putere. «Pe unde a eșit cuvântul iese sufletul», adică dacă gâtul este organul rostirii cuvântului, prin care, după credința poporului, iese sufletul, înseamnă că și cuvântul, care trece pe același drum al sufletului, trebue să fie în mare cinste și nici să-l rostim ușor, nici să-l dăm cu ușurință. Cu atât mai mult când acel cuvânt este legat prin jurământ înaintea lui Dumnezeu.

Se înțelege, dacă această pecetluire nu este ceva pipăit și nu se vede, nu urmează că oamenii care nu cred decât în cele pipăite, trebue să se joace ușor cu jurământul. Nu trebuie să creadă că aceasta e formulă a vieții peste care putem trece cu **ușurință.**

Aici e primejdia oamenilor care nu cred decât în ce se pipăie că ușor trec peste puteri ascunse ale lucrurilor, peste ițele nevăzute, prin care ele se leagă și care sufletele se cârmuiesc. Dacă vei băga în capul oamenilor că ei n'au a crede decât în ce se pipăie, e vai și amar. Atunci intrăm în viața de bestii, prin care numai ieslea are preț și putere înaintea lor.

2. Noi am avut în mijlocul nostru un fapt de mare bucurie, pe care țara l'a primit bătând din palme. Acesta a fost venirea Regelui în țară. Și noi am scris trei articole în privința aceasta, arătând că venirea Regelui a răspuns gândului obștesc și că lumea dorea mai multă statornicie în cârmuirea țării.

Dar fapta aceasta trebuia făcută și cu buna folosință a tuturor puterilor sufletești care țin alcătuirea nevăzută a țării. Țara nu este numai pământ și ape și oameni. Este o tovărășie nevăzută de suflete, prin care ne simțim legați unii de alții și alcătuim astfel un popor. Când Regele a venit în țară, fapta trebuia făcută cu păstrarea tuturor legămintelor sufletești ale ei. De ce să nu faci, ce te-ai apucat să faci, în chipul cel mai bun în care se putea face?

Cu toate acestea cârmuitorii noștri n'au lucrat pentru venirea Regelui în chipul cel mai bun care trebuia făcut. Regele a fost primit la granită și în București de unele organe ale oștirii. S înțelege, au făcut aceasta din poruncă. Dar toți acești oșteni erau legați prin jurământ către Regele Mihai. Puteau ei primi cu alai și cu urale și gata de slujbă, ca pe mai marele lor, pe acel către care nu erau încă legați prin jurământ către altul?

Iată lucrul la care cârmuitorii țării nu trebuiau să supuie oștirea. Și [illegible] crul acesta era ușor de făcut! Ce era o așteptare de două zile, până când era isprăvită alegerea lui Carol II ca Rege, și atunci toată oștirea era slobodă să jure credință noului ales?

Regele Carol II a venit în țară la 6 Iunie a. c. A fost ales la 8 Iunie. Dar în vremea aceasta scurtă, unele organe ale oștirii au apucat să se poarte cu Principele pribeag venit de peste granită cași cum el ar fi fost regele lor. Apoi aici e punctul cu pricina, care nu trebuia să se petreacă. Jurământul e jurământ. Câtă vreme ești legat de cel către care ai jurat, câtă vreme tu nu ești dezlegat de el, prin același organ, care te-a legat, tu rămâi la cuvântul rostit pe calea pe care iese sufletul.

După două zile însă, Adunarea Națională s'a rostit, Carol II a fost ales Rege al României. De data aceasta, fiind la mijloc voința națională, se înțelege că nu mai era în față nici o piedică pentru dezlegarea jurământului dintâi și legarea sufletului prin jurământ către Carol II.

Dar dacă lucrul acesta este așa de ușor de înțeles și era ușor de făcut, de ce s'a făcut altfel? De ce au fost puse unele organe ale oștirii să treacă ușor pe lângă jurământul cu care au fost legate? Ce? adică dacă jurământul e numai grai din buze, dacă pecetluirea lui dela Dumnezeu nu se vede, dacă deci nu este pipăit, nu este el slujbă vie și putere de care trebuie să se ție seama?

Iată de ce nouă ne pare rău că o faptă care se putea face bine nu s'a făcut în chipul cel mai bun în care putea fi făcută. Iată pentru ce ne pare rău că, pentru un fleac de două zile de așteptare, s'a pus atâta grabă, încât unii oșteni au fost puși într'o stare care nu răspunde celei pe care o dăm noi ca învățătură despre jurământ.

Celce scrie aceste rânduri a avut dese prilejuri să facă slujba rostirii jurământului ostășesc. Am rostit multe cuvântări la astfel de prilejuri. De aceia, ca preot nu mi-a părut bine că s'a trecut așa de ușor peste un act al viețuirii ostășești, care trebuia ținut în toată cinstea și vrednicia. Jurământul, ca multe alte acte ale vieții noastre obștești, nu trebuie luat drept formulă obișnuită cu care ne putem juca, și iată pentru ce cârmacii noștri trebuiau să găsească alte căi pentru buna primire a Regelui, fără să supuie la grea încercare marea faptă a jurământului ostășesc.

Arhim. SCRIBAN

15 August 1916--1930

6 August 1917—3 August 1919

Ce repede trec anii. In noaptea de 14 spre 15 August 1930, se vor împlini 14 ani dela intrarea României în războiu.

Și parcă a fost ieri. De nu ne ar sta în față realitatea întruchipând visul nostru dorit de sute de ani, am crede că nici n'a fost cândva. In seara zilei de Sfânta Maria Mare a anului 1916, clopotele tuturor bisericilor de pe întreg cuprinsul țării, au început să sune adânc și tot mai adâng, împrăștiind tuturora vestea, de mult așteptată,—intrări noastre în războiu contra Austro Ungariei, iar oștenii noștri în numele libertății și dreptății răstigniți de 1000 ani, plecau cântând spre plaiurile Ardealului.

Războiul începuse în Europa cu doi ani mai înainte, și aproape întreg continentul era prins în hora sângeroasă. Cum au trecut cei doi ani de neutralitate, cei cari au trăit atunci pot să-și dea seama. Aproape nici o țară nu s'a găsit într'o situație mai grea ca a noastră. Eram la o răspântie de unde porniau 2 drumuri pline de primejdii, și nu știam pe care să apucăm.

Am stat într'o așteptare plină de înfrigurări, plină de speranțe dar și de decepții, [illegible] aduce viitorul. Și atunci marii bărbați «N. Filipescu, T. Ionescu și B. Delavrancea», ne-au pregătit pentru a fi alăturea de puterile Apusene, căci nu puteam merge lângă Ungurii asupritori de veacuri ai poporului românesc. Franța și Anglia ne au cerut în luna August 1916 să intrăm în Războiu. «Acum ori nicio dată»! La 4 August s'a încheiat un tratat între România de oparte și Franța, Anglia, Rusia și Italia de alta prin care ni se asigura unirea cu provinciile românești din Austro Ungaria. Și astfel am pornit la războiu. Visul nostru dorit de sute de ani avea să se'mplinească, sau ne vom prăbuși în adâncuri de prăpăstii, pierzînd și ce mai aveam.

Și la cel dintâiu semnal de trâmbiță sau la dangăt de clopot, plugarii noștri au alergat din toate părțile țării spre regimente. Și alături de ei au alergat oșteni din toate straturile sociale ale țării. Nu se pot uita niciodată acele trenuri pline ca stupii, de oșteni agățați pe tampoane pe scări sau suiți sus pe vagoane, toți cu fețele vesele cântând și chiuind mergând spre regiment unde schimbau hainele lor de toate zilele pe uniforma verde și primiau armele ce aveau să-i înfrățească cu moartea.

Iar trupele de lângă hotar l au și trecut într'un avânt necunoscut aproape în istorie. Și apoi după cele dintâiu isbânde a început declinul, a început înfrângerea. Entuziasm, vitejie, Jertfă nu ne-au lipsit; dar ce puteam face înaintea armamentului, mijloacelor științifice de luptă și mai ales contra numărului destul de mare al dușmanilor noștri? Apoi încapacitatea unora dintre comandanți, nehotărârea lor, nepăsarea Rușilor, trădarea chiar, ne-au dus la dezastru dela Turtucaia, unde 6 zile oșteni bătrâni de-ai noștri, oțeliți în lupte, au ținut piept puhoiului dușman, spre a fi învinși, măcelăriți cu toții și supuși la cele mai barbare chinuri din partea poporului vecin cu noi, care ori și când și ori unde se schimbe de asupririle pe care le îndură dela administrația română în cadrilater.

Apoi a început retragerea în toată tristețea și amărăciunea ei. Ce bucurie aveau cei cari ne îndemnaseră să fim alături de puterile centrale când vedeau că mergem din înfrângere în înfrângere! Ne-am retras în Moldova și ne am pregătit să ținem piept cu ori ce preț dușmanilor cari erau tot mai dârzi și voiau să cuprindă întreg pământul românesc. Acolo părăsiți de Ruși, dar ajutați de Franța, am putut să ne refacem și să ne pregătim pentru lupta ce avea să decidă soarta noastră. Și'n toată Moldova n'a fost așteptare plină de înfrigurare, n'a fost grijă și desnădejde mai mare ca atunci. Trebuia dacă vom fi învinși să pornim într'o pribegie fără țel, sau să ne supunem dușmanului asupritor, să fim străini în țara noastră. Și minunea, în care prea puțini mai sperau, s'a înfăptuit. *La 6 August 1917* s'a dat cea mai grozavă bătălie la *Mărășești* care până la războiu nu era decât o [illegible] atunci este o răscruce a istoriei noastre, în drumul spre glorie și lumină». După cum odinioară *Călugărenii* (la 1595) a însemnat triumful creștinătății asupra Turcilor, tot astfel Mărășeștii au însemnat în istoria noastră triumful dreptății însăși, al cinstei, al jertfei de sine și iubire de patrie. *Rahova sau Podul Inalt, Călugărenii, Feldioara, Plevna* se alătură la *Mărăști și Mărășești*, «care simbolizează unul isousința de a învinge, iar celălalt hotărârea de a nu se lăsa biruit!». Deacum iarăș răsare steaua noastră, iar mergem în drumul spre isbândă, iar Germanii sunt învinși aproape pe toate fronturile, fiind siliți să ceară pace.

Deacum Carpații nu mai ne sunt hotar, frații nu mai gem subjugați căci aproape toți sunt desrobiți. Și desrobită i și Turda unde a fost omorât mișelește pătimind ca un mucenic cel care a fost Mihai Viteazul «suflet ursit la sbucium și îndelungă frământare»; și desrobite s și Putna, Suceava, Chilia, nume care amintesc de marele Voevod Ștefan; și desrobit e și Bălgradul (Alba Iulia) în care s'a încoronat la 1600 ca domn al Transilvaniei neînfricoșatul Mihai, și unde au suferit munci și chinuri de Martir *Horia, Cloșca și Crișan.*

Și Ardealul, Bucovina și Basarabia s'au unit cu noi. Ungurii și Rușii nu mai erau stăpâni. Era un fapt împlinit și nu credeai de-i vis sau a evea.

Și le-a mai fost dat trupelor române să cuprindă și *Budapesta la 3 August 1919*, pentru a potoli dezordinele făcute de comunistul Bela Khun și a introna liniștea. I a fost dat Generalului *Rusescu și Traian Moșoiu* să intre în Capitala lui Matei Corvin, unde mai intrase odinioară Soliman cel Mare. A fost dat Vlahilor să introducă liniștea în țara magnaților și conților. In luna August comemorăm 3 fapte mari: intrarea noastră în războiu, înfrângerea, dușmanului la Mărășești și ocuparea unei capitale de trupele române. Au fost jertfe mari, căci ori ce lucru mare, cere jertfă mare. Vechea Dacie—idealul nostru de sute de ani—iarăși este ca și acum 2000 ani cu puține excepții. Visul dorit de secol s'a împlinit. Nu ne rămâne decât să lucrăm pentru propășirea și întărirea acestei țări. Să nu uităm că numai dintr'o scânteie se poate aprinde un foc mistuitor, iar dansul morții să înceapă tot ca în 1914.

Să nu uităm că Rusia a fost și va fi orișicând un pericol de neînlăturat; că Germania nu va uita nicio dată înfrângerea ei; că Ungaria și Bulgaria se înarmează mereu și fac plângeri contra noastră ori de câteori au ocazia. Noi ce vom face oare sau mai bine zis ce facem?

George I. Marinescu

Biserica Ortodoxă Umilită

Sub acest titlu, a fost publicat în Ziarul «Universul» un articol, în care se arăta unele umiliri păgubitoare pentru Biserica noastră ortodoxă, mai accentuate în Ardeal. Această mișcare contra Bisericii ortodoxe, se vede însă și în vechiul regat. Curentul străin de religia dominantă, venit la cârma țării, a căutat pe toate căile, prin toate mijloacele a ridica la o treaptă mai înaltă Biserica Unită, fapt care nu s'a văzut plănuit nici când uniții erau sub stăpânirea ungurilor.

După ce Concordatul cu Papa a fost semnat fără votul preoțimii ortodoxe, cu tot protestul depus, astăzi Uniții vin cu alte propuneri care se zice, au fost la moment satisfăcute.

Au cerut prin graiul Domnului Maniu învoiala, a-și clădi în București o catedrală monumentală, chiar în inima Capitalei. Dorința li s'au împlinit, căci li s'au aprobat un teren, care servește astăzi ca parc, în dosul «Vamei Poștii».

Da chiar se spune că li s'ar fi aprobat și un fond de 30 milioane lei.

Cu adâncă mâhnire și revoltă sufletească privim astăzi spre ceiace se plănuiește a se înfăptui, lucru care nu-și are nici un rost aici.

Dupăce Biserica Ortodoxă din Ardeal a suferit și suferă mult și astăzi din cauza îngăduinții de a se amesteca persoane străine de Biserică, în chestiuni privitoare la aceasta, urmărind scopuri de propagandă și să se atingă de drepturile sfinte ale bisericii străbune, astăzi vin cu propuneri care ne umilesc.

S'a cerut să se facă un local Sfintei Patriarhii la București, lucrările nici n'au început și va mai trece mult și bine până poate se va face ceva.

Vedeți în această privință Uniții pot mai mult de cât Ortodocșii și să nu ne mirăm când într'o bună zi va fi adus în București și vre-un Papă, pentru o mai bună închegare a elementelor catolice aici.

Faptul acesta e mai mult decât o umilire pentru noi, de aceia trebuesc luate măsuri din timp pentru împie[illegible] astfel de local, numărul uniților în București fiind cu mult mai mic decât al celorlalte confesiuni, ba chiar decât al Grecilor, Rușilor și Bulgarilor, deci nu-și are nici un rost.

Biserica ortodoxă din Transilvania n'a fost împroprietărită de către statul ungar cu nici o palmă de loc, pe câtă vreme Biserica unită a fost înzestrată cu moșii întinse, ba încă a fost scutită de expropiere, de care n'a fost însă lipsită Biserica Ortodoxă.

Privind deci lucrurile așa cum stau, vedem că țara noastră, unde Biserica dominantă e cea ortodoxă, e supusă la fel de fel de umiliri care se datoresc numai guvernanților noștri, care pentru un vot sânt în stare să facă orice, ba chiar să-și vândă și credința.

O spunem cu durere, dar așa e. Trebuiesc prin urmare să se ia măsuri din timp, ca nu cumva să pățim ca și cu Concordatul.

Locul despre care e vorba să se clădească catedrala uniților se spune că fusese hotărât a se clădi pe el Monumentul Infanteriei. Da, acest lucru îl aprobăm și noi, mai ales că este pentru lauda neamului nostru, să vină să îngenunche în fața lui toți vitejii neamului nostru, dar nu lăcaș străin, ca să ne râdă toată lumea că nu sântem în stare să facem un lucru bun în amintirea celor morți din regimentele infanteriei.

Să fie monument al Infanteriei, dar nu monument al străinilor.

Până atunci, totuși frații preoți să fie cu mare atenție, și la orice cuvânt care s'ar auzi că templul străinilor se va înfăptui, să protesteze.

Diac V. FUSSU

Dinastia noastră și cultura românească

Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român are prilej de mare bucurie. M. S. Regele Carol II-lea a primit să fie presidentul de onoare al Astrei noastre. Această preaînaltă cinste ne o făcuse îndată după unire, și Marele Său Părinte Ferdinand cel loial, care ne-a fost mare sprijinitor, și care nici la oparte nu și a uitat de așezământul nostru lăsându-L în testament între moștenitorii săi.

Inalta atențiune a Regelui Carol al II lea a fost vestită secțiilor Astrei de către presedintele nostru *Vasile Goldiș* **într'o zi de mare însemnătate pentru una din secțiile noastre, și prin ea pentru întreaga Asociațiune: în ziua când eșiseră pentru întâia oară în fața publicului «Șoimii Carpaților» organizație în cadrele secției de Educație fizică a Astrei.**

Vestea despre înalta distincțiune ne-a fost împărtășită seara în sala Teatrului Național din Cluj, unde «Șoimii Carpaților» executau punctele unui minunat program de festivitate. Vestea a fost primită cu nesfârșite urale și ovații.

Ne am bucurat cu toții pentru această înaltă atențiune pe care chiar la începutul Domniei Sale Regele Carol II lea a ținut să o arate vechiului așezământ ardelean de cultură.

Ne-am bucurat văzând pe Fiu mergând hotărât pe urmele părintelui.

Dealtfel toți trei Regii de până azi ai României au fost puternici sprijinitori și culturii Românești. Regele Carol I a fost Patronul suprem al celui mai înalt așezământ de cultură românesc: *Academia Română* **la îndemnul și sub patronajul său a început publicarea marelui dicționar al limbei române «Magnum etimologicum» și dela El ne-a rămas** *Fundația Carol*, **mare așezământ cultural, cu bibliotecă pentru studențime. Un Institut similar fundează Regele Ferdinand la Iași, după ce a acordat același patronat Academiei, iar Regele Carol II lea încă de când era principe moștenitor întemeiază fundația, care azi se va chema «Voevodul Mihai».**

Poporul român a avut fericirea ca și cele dintâi două Regine ale Sale *Elisabeta* **și M. S.** *Regina Maria* **să fie mare iubitoare de cultură românească, și chiar ele să fie scriitoare, cari au cântat frumusețile pământului și a sufletului românesc.**

Asociațiunea noastră este fericită că de aici înainte va putea lucra la adăpostul prezidenției de onoare a M. S. Regelui Carol II-lea. Dar această înaltă distincție pentru membrii Astrei ca și pentru cei ce nu sunt încă membrii ei, cuprinde câteva învățături de mare însemnătate, și anume:

Trebue să aibă un mare preț **un Așezământ ca «Astra» dacă însuși capul încoronat al țării află de bine să fie în fruntea lui.**

Ceea ce prețuește Regele țării **trebuie să prețuim și noi, mari și mici.**

Datoria noastră este să fim între cei înțelegători și rostitorilor Astrei, și să ne grăbim întru sprijinul ei. Să nu mai așteptăm alte îndemnări; pilda Regelui să ne fie de ajuns.

Să nu mai spunem: **Astra azi nu mai are nici un rost ce a făcut ea în trecut acum are datoria să facă Statul român.**

Dacă Regele îi află încă un rost mare Astrei noastre, putem fi încredințați că *așa este.* **Pentrucă în adevăr Statul nu poate războ să are și să samene mereu de cât e lipsă grabnică în ogorul sufletului românesc. Și munca societăților particulare, cum și «Astra» noastră poate fi de mare ajutor întăririi neamului.**

I. Agârbiceanu

Numărul viitor al Ziarului Cultura Poporului va apare la 7 Septemvrie.

PAGINA LITERARĂ

Cultul Creştin Ortodox

3. — Sfârşitul vecerniei, Litia, Pavecernița și Miezonoptica

Catisma. In catismă se explică pe scurt pericopa apostolului sau a evangheliei. Citirea acestor catisme au de scop să deştepte mintea creştinului la învăţăturile ce Dumnezeu prin patriarhi a descoperit oamenilor pentru ca să se mărturisească. In acest timp creştinii pot să stea în strane sau pe scaune.

Ectenia mică ne reaminteşte datoria de a ne mărturisi păcatele şi a îndeplini cu sfinţenie sfaturile Bisericii.

Doamne strigat-am către-tine... se cere lui Dumnezeu protecţia sa în luptă cu păcatul. In timpul ce strana cântă: «Să se îndrepteze rugăciunea mea ca tămâia înaintea ta»... în timpul acesta preotul tămâie (cădeşte) Biserica. Credinciosul să ştie că aceasta însemnează că ne rugăm lui Dumnezeu să se milostivească şi să primească rugăciunea pe care o adresăm, cum primeşte mirosul plăcut al tămâiei ce a ordonat să i se aducă. «Şi Aaron va aprinde peste dânsul tămâie aromatică în toate dimineţile, când va pregăti el candelele». II. Moisi 30-7). In timpul când la strană se cântă «Şi acum şi pururea»... Preotul iese cu cădelniţa pe uşa dinspre M. N., mergând înaintea lui paracliserul cu o lumânare aprinsă sau cu un sfeşnic. Merge până'n sânul Bisericii, unde Binecuvintează intrarea, apoi merge în faţa uşilor împărăteşti, care sunt deschise şi intonează «Cu Înţelepciune drepţi». Această săvârşire se chiamă vohod. Creştinii trebue să ştie că aceasta însemnează, venirea Mântuitorului pe pământ viaţa Lui cea pământească şi eşirea Lui din lume. Dacă slujeşte şi Diacon, acesta vine şi arată spre popor, prin uşile împărăteşti, orarul, care însemnează că intrarea în cer, făgăduită de Mântuitorul sfinţilor, pleacă dela întunerecul vieţii pământeşti către lumina cea nespusă a vieţii veşnice...

In timpul când preotul a intrat în altar, după ce a săvârşit vohodul, uşile împărăteşti stau deschise.

Credinciosul să ştie că raiul care a fost închis omenirii pentru greşala lui Adam, prin făgăduinţa lui Dumnezeu şi lucrarea Mântuitorului pe pământ între oameni a fost deschis. Sfeşnicul sau lumânarea cu care merge paracliserul înaintea preotului simbolizează pe Sf. Ioan Botezătorul, care a propoveduit lumii pe Mântuitorul «Iată mielul lui Dumnezeu cel ce ridică păcatele lumii». (Ioan I, 36).

In acest timp creştinii să se scoale de prin strane şi cu respect să se închine în faţa acestui act. «Cu înţelepciune drepţi» înseamnă că, creştinul să fie cu luare aminte la tot ce a înălţat, făcut şi suferit Isus Hristos, pentru îndreptarea omului şi ridicarea lui la starea de a putea dobândi iarăşi fericirea veşnică.

După aceasta se cântă sau se citeşte «Lumină lină a Sfintei Măriri a Tatălui ceresc»!.. Această cântare ne arată cum a ajuns neamul omenesc la lumina măririi dumnezeeşti şi la adevăratul isvor al fericirei celei adevărate. Mai înţelegem pe Mântuitorul, care a predicat lumii învăţătura măririi, luminii, blândeţii şi iubirii de aproapele. Această sfântă cântare, după un orologiu grecesc ar fi compusă de Oftinogen Martirul, iar în orologiile mai mari se arată că ar fi făcută de Sofronie patriarhul Ierusalimului.

Cântarea însă e a lui Oftinogen, pentrucă datează din sec. IV, pe când trăia El, dar a fost introdusă în serviciul Vecerniei de Sofronia, prin secolul VII. d. Hr. Preotul acum intonează «Cu înţelepciune să luăm aminte... şi se cântă prohimenul prin care vesteşte pe Mântuitorul îmbrăcat în lumină şi încins cu putere şi preotul îndeamnă pe popor să i se închine.

Citirea Paremiilor înseamnă redeşteptarea poporului asupra însemnătăţii zilei. Invredniceşte-ne Doamne în seara aceasta. Cerem dela Dumnezeu petrecerea serei şi a nopţii cu bine, ca dimineaţa sculându-ne sănătoşi să putem continua lucrul nostru cel bun. Prin icteniile ce urmează cerem dela Dumnezeu împlinirea diferitelor cereri ale credincioşilor. Stihoavna. Această cântare cuprinde stihiri în onoarea lui Dumnezeu şi a sfinţilor ca mulţumire pentru binefacerile primite. Cuvântul Stihoavnă vine dela Stihuri sau versuri... «Acum liberează pe robul tău stăpâne». Aceasta rugăciune ne îndeamnă ca să ne aducem aminte de moarte ca de o fiească urmare şi de a ne îndrepta viaţa intrând pe calea mântuirii.

Această rugăciune a spus-o dreptul Simeon, care a primit în braţe pe blândul Iisus, când a fost adus la templu, la împlinirea celor 40 de zile după naştere. (Luca 2 25-32) Troparul este o cântare prin care se descrie pe scurt sărbătoarea. El se cântă la Vecernie după rugăciunea «Acum slobozeşte pe robul tău stăpâne şi la ultrenie când se sloboade poporul din biserică. Biserica noastră la împrumutat dela greci care-i zic: Apolitichian, dela zicerea Apolisis, care apoi în limba Slavonă, se zice otpust, iar în româneşte slobozenie sau slobozitor. După aceasta se face otpustul sau Apolisul, care este o scurtă rugăciune în care se arată însemnătatea zilei, sau a sărbătorii, ca la prasnicile împărăteşti, arătând şi terminarea unui anumit fel de serviciu.

Pr. D. Iliescu Palanca

Cetiţi şi răspândiţi „Cultura Poporului“

CINCI ANI
dela moartea lui SLAVICI

In ziua de 17 August a. c. în orăşelul Panciu din jud. Putna, va fi un parastas pentru împlinirea a 5 ani dela moartea lui Ion Slavici şi un pelerinagiu la mormântul marelui nedreptăţit, atât în timpul vieţii cât şi după moarte. Născut la Siria lângă Arad la 1848, îşi face studiile la Arad, Timişoara, Sătmar, Pesta şi Viena, unde cunoaşte pe Eminescu, intră în societatea «România Junâ» şi e unul dintre cei mai buni prieteni ai marelui poet.

Câtva timp e profesor în Ardeal, apoi redactor la «Tribuna» din Sibiu, loc pe care avea să-l ocupe mai târziu George Coşbuc, apoi trece în ţară, unde e directorul institutului Oteteleseanu din Măgurele Bucureşti şi i se încredinţează supravegherea publicaţiei documentelor istorice rămase dela Hurmuzachi. Apoi e profesor în mai multe oraşe în care timp publică nuvele în Convorbiri literare şi studii despre Românii Ardeleni. Impreună cu George Coşbuc a întemeiat revista «Vatra». In Ardeal a desfăşurat o intinsă activitate literară şi culturală pentru care a şi stat în închisorile ungureşti. In timpul războiului a rămas în teritoriul ocupat, iar la încheierea păcii a fost condamnat la cinci ani inchisoare pentru purtarea sa; a trebuit intervenţia cărturarului N. Iorga pentru a fi graţiat. Işi mărturiseşte singur greşeala, şi scrie «Inchisorile mele».

A murit uitat de toţi, în vârstă de 77 ani în orăşelul Panciu în luna August 1925. Slavici face parte din generaţia lui Eminescu, al cărui bun prieten a fost. A scris mult şi a avut un succes foarte mare în nuvelă mai ales, în care este un îndrumător spre viaţa poporului dela ţară. E întemeietorul prozei în Ardeal. Subiectele nuvelelor sale (4 volume) sunt luate din viaţa ţăranilor din Ardeal pe care o cunoaşte bine; Ne face cunoscut lumea satelor Ardelene cu oameni muncitori, cu obiceiuri rare, cu frumuseţi nebănuite. Cine nu a citit «Popa Tanda», «Budulea Taichii», «Scormon», «Moara cu Noroc», «Pădureanca» şi nu a admirat stilul curat şi tonul povestirilor sale, care este «o îmbinare de serios înduioşat cu un humor binevoitor» ? Deşi Ardelean a fost contra şcoalei ardelene şi a luptat pentru principiul fonetic (să se scrie astfel cum se vorbeşte) iar limba sa literară a fost limba poporului. A scris şi un roman social «Mara» şi 2 naraţiuni istorice «Manea» şi «Din bătrâni» cu subiecte din viaţa Românilor pe timpul năvălirilor barbare; S'a încercat şi în teatru şi ne-a dat drama istorică—romantică Gaspar Graţiani» şi 2 comedii („Fata de Birău“ şi „Toane“) fără să aibă succesul nuvelelor. Ca profesor a scris «Istoria universală», o «sintaxă a limbei române», «Istoria Ardealului» iar ca politician a scris câteva studii despre «Românii din Ungaria», «Ardealul» şi «chestiunea ovreilor». La bătrâneţe scrie:

«Inchisorile mele şi Amintiri» în care povesteşte despre Eminescu, Creangă, Coşbuc, Caragiale.

Slavici mai în toate scrierile lui a fost un optimist. Singura nuvelă „Moara cu noroc“ de curând tradusă în italieneşte—are un subiect tragic. Opera literară a lui Slavici va rămânea atât timp cât va fi o literatură românească, căci la temelia acestei literaturi—Slavici, care este întemeietorul prozei româneşti în Ardeal şi al cărui demn urmaş este Părintele I. Agârbiceanu,—a lucrat mai mult decât alţii. In Ardeal a fost întemniţat pentru cauza românească. In România Mare, i-a fost dat bătrânului luptător şi scriitor prieten al lui Eminescu să fie judecat şi condamnat la închisoare în timp ce alţii a căror purtare mai gravă ca a lui Slavici—se plimbau liberi, ne sfidau şi îşi făcuseră averi în timpul ocupaţiei duşmane.

«De morţi să vorbim numai bine» spune un proverb latin. Cu Slavici nu a fost aşa; el a fost hulit şi după moarte ca şi în timpul vieţii, ba ceva mai mult i s'au furat şi manuscrisele a 4 lucrări şi nici până azi nu se ştie cine va fi autorul, şi poate că în curând aceste lucrări vor fi semnate de cine ştie cine. Dl. Profesor Cartojan a tipărit de curând la Craiova şi un volum de Slavici. Intre clasicii români tipăriţi sub îngrijirea D sale a făcut un bine pentru tineret şi pentru acei cari se interesează de literatura noastră, căci opera lui Slavici nu trebuie să dispară în uitare. A avut prea mult de suferit în viaţă dela noi ca şi dela străini, prea puţină recunoştinţă i-am arătat, prea multă hulă şi defăimare am revărsat asupra lui, şi deacolo din umbra mormântului dela Panciu, Slavici va înţelege şi ne va ierta, precum ne-a iertat de atâtea ori în viaţă. Cinste şi cuvinte de laudă se cuvin celor cari au luat iniţiativa unui pelerinagiu la mormântul marelui dispărut în ziua de 17 August c. când se vor implini 5 ani dela moartea sa, cu atât mai mult cu cât iniţiativa a fost luată de un scriitor tânăr în unire cu alţii, care nu face paradă de naţionalism şi nici nu vrea ca vălul uitării să se intindă atât de lesne peste amintirea celui care a fost Ioan Slavici.

Gh. I. Marinescu

Isprăvi de sportagii

Nu numai odată s'a arătat în ziare că sgortagiii noştri se iau la bătaie în regulă, când întrecerea na eşit după cheful unei tabere. «Aproape în fiecare Duminică, scrie d. Ion Marincu, în «Curentul» (24 Oct. 1929), avem de înregistrat scandaluri, bătăi şi mai cu seamă lovitura arbitrilor de către jucătorii care nu-şi pot stăpâni nervii».

In «Cuvântul» dela 8 Mai 1929, d. Nae Ionescu arată alte rele, nepriceperea celor cu punerea la cale a sporturilor de a le întocmi ca lumea. A face sport este a cere uneori încordări prea mari. Din această pricină, medicii nu privesc cu ochi buni această molimă, care aduce mari vătămări sănătăţii şi nici profesorii de gimnastică. Ei te învaţă să faci mişcare, dar nu mişcări de acestea care te istovesc şi îmbolnăvesc.

Unul din tinerii care a luat parte la întrecerea sportivă de care scrie d. N. Ionescu, n'a putut duce tot greul încordării şi a murit. Pe acest temei domnia sa osândeşte pe ceice au întocmit sportul.

La aceasta, putem adăoga noi alta: cunoaştem în Bucureşti un tânăr orb din pricina sportului. A fost izbit rău de minge şi a perdut vederea. Azi religiunea îl mângâie, căci e un tânăr cu vie credinţă, dar ochii i s'au luat de maniacii zilei de azi. Parcă nu te poţi întări cu trupul fără toate ciudăţeniile care ne vin de peste graniţă!

N. Silureanu

Numărul viitor al ziarului «CULTURA POPORULUI» va apare la 7 Septemvrie

Două sfaturi şi o anecdotă

Când ai bani mulţi şi nu-i poţi ţine în casa ta, fie de frica hoţilor, fie că vrei să-ţi producă ceva dobânzi, atunci îi depui la vre-o bancă. Niciodată însă nu trebue să-i depui într'un singur loc, ci câte puţin la fiecare bancă, însă la a celea pe cari le crezi cu oarecare garanţie, altfel, depunându-i la una singură, ai norocul să rămâi fără nici un ban, după cum s'au văzut atâtea cazuri.

Când nu ai bani mulţi, eşti scutit de această grijă.

Când pleci la drum, nu ţi pune niciodată toţi banii, într-un singur buzunar, ci în fiecare câte puţin: dacă vre un pungaş îţi curăţă un buzunar, vei avea rezervă în celelalte.

Şi acum, ţiindcă veni vorba de pungaşii de buzunare, mi-adusei aminte de o anecdotă.

Intr'o gară, un domn bine'nbrăcat, pipăindu şi buzunarul, văzu că-i lipseşte portmoneul.

«Mi a furat banii! mi s'au furat banii! ce să mă fac? vai de mine, ce să mă fac»?!

Lumea a'nceput să se strângă n jurul lui, iar el se văita cumplit.

«Cum se poate dom'le? cum n'ai simţit»? fiecare-l întreba, compătimindu-l: «bietul om»!

Un cetăţean se apropie de el:

— Şi... unde ţineai portofelul dom'le?

— Unde să l ţin! aici, în buzunarul hainei, la piept...

— Păi,... acolo se ţin banii? Zise, ironic, cetăţeanul, cu aer de sfătuitor. Banii se ţin aici! şi arată buzunarul de la spate, la pantaloni, dar în aceeaşi clipă începu să ţipe, ca muşcat de şarpe: «Vai de mine, săriţi, hoţii mi-au furat portofelul! vai de mine, şi de mine, ce să mă fac»?!..

Mihăilescu—Conemy

Ţăranca Românca

Soţie de ţăran, tu duci plugul casei, tu eşti stâlpul de piatră al familiei de ţară.

De la tine pleacă toate bucuriile vieţii, la tine se întorc toate durerile şi-ţi înăbuşă suflarea în noianuri de necazuri.

Cine te cunoaşte pe tine, fiinţă uitată? Cine şi aduce aminte de tine, Mamă sfântă a durerilor şi a muncii? De toate se vorbeşte în lume nespus de mult, de tine se vorbeşte aşa de puţin!

Nu s'a întrebat oare nimeni, dacă cei 7—8 copii sunt plămădiţi în mijlocul miilor tale de griji şi că, la fiecare fir din cămăşucă toarsă şi ţesută de mânile tale, ai împletit mii de gânduri şi de planuri despre fecioraşii tăi?

Să nu te fi văzut oare nimeni măcar din fuga trenurilor, când, într'un braţ ţineai copilaşul în altul sapa şi pe spate traistra cu mâncare?

Să nu te fi văzut oare nimeni, când într'o clipă de răgaz, te-ai aşezat în mijlocul ogorului, sub arşiţa cumplită a soarelui de vară şi cu spatele tău faci umbră copilaşului ce-ţi suge cu lăcomie pieptul tău stors?

Să nu te fi văzut oare nimeni, când mai acum câtiva ani, stăteai rezemată de piatra vre-unei gări, tăcută, cu o traistă pe umăr aşteptând zile întregi să-ţi treacă feciorul tău cel iubit şi dându-i bucate îngrijite cu dragostea ta, să-l mai poţi privi odată printre lăcrimile tale?

Eşti prea bună, eşti prea blândă, eşti prea cuminte, ca să mai răsari şi tu în ochii cuiva. De tine nu se ocupă nimeni. Tu nu ştii, ţărancă scumpă, să te aduni prin case sau prin piete zgomotoase şi să-ţi ceri drepturi, căci ai acasă prea multe datorii!

Tu nu ştii mamă a muncii, să iei parte la ceaiuri dansante şi baluri de binefaceri, cu petreceri răsunătoare, ca să cei drepturile femeii muncitoare, căci nu ai timp pentru asta!

Tu nu ştii să-ţi faci sterp trupul tău şi dai Ţării stejari falnici, pe care furtuna nu-i îndoaie!

Tu nu ştii de podoabele trupului, dar ştii de podoabele sufletului.

Tu, scumpă Ţărancă, în tăcerea ta, lângă soţul tău, în mijlocul copiilor tăi, răsuflând în apropierea vitişoarelor tale, cu toate mijle tale de griji şi lipsită de orice trufie, Tu Ţărancă românca, nici nu ţi dai seama că Tu eşti Mama acestui popor şi că numai dela sânul tău curge viaţa acestui Neam.

Mircea Moreanu
Invăţător, Boghicea Roman

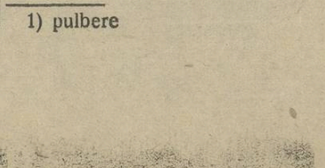

SOCIETATE DE VÂNĂTOARE

de D. I. DOGARU

Se svonise că s'au înmulţit lupii, prăpăd, prin ostroavele din prejur. Nu numai că se svonise dar chiar aşa era. N'aveai cap să pleci la câmp fără însoţitor şi armă. Se vorbea că într'o zi un ţăran, ce se găsea la prăşit şi care-şi lăsase un copilaş, de câteva luni, înfofolit în cârpe — ar fi gonit de lângă el un lup bătrân. Alţii spuneau că o haită ar fi atacat stâna din «Sărături» şi că betul cioban a sărit cu câinii de a gonit jivinile care s'au făcut nevăzute în stupărie. Glumă nu era. Pe lângă vite încolţite se putea să cadă şi oamenii ce s'ar fi rătăcit în căutarea vitelor.

Iar lupii se prăseau căci aveau cu ce trăi; şi încă bine. Unde mai găseau ei turme de porci fără număr, caii nu vedeau casa decât iarna pe ger mare, viţei sălbătăciţi de nu şi-i mai cunoşteau oamenii care şi a cui!

Căci pe aici aşa-i obiceiul: Se ţin pe lângă casă, doar, vitele de trebuinţă: oile la stâna, vacile pentru muls şi câteva perechi de cai ce se rânduesc în toiul muncii. Incolo, de cum se desprimăvărează şi dă colţul verde, oamenii nu-şi mai văd vitele decât când se întâmplă să se rătăcească, din baltă, prin semănături...

Atunci jitnicerii le mână la obor, de unde după ce le scot plătind gloabă, le-afundă iar pe lungul grindurilor, cu Dumnezeu!

Acum prăsirea potăilor începuse să dea de gând oamenilor. Trebuiau stârpiţi. Şi încă repede! Dar cum? Cum?! Ştia oricine că cu puşca, nu doar cu ciomagul.

Ei dar ca să poţi purta armă şi pe deasupra, să fii şi vânător, îţi trebue dichisuri.

Ai nevoe de câteva «permise» şi mai trebue să fii înscris într'o societate de vânătoare. Era şi aici nevoe de o societate de vânătoare; că doar nu-i mare lucru să înfiinţezi o societate azi... Dar mai ales o societate de vânătoare?!

S'au strâns câtiva dintre ei cari făcuseră armata la jandarmi —erau mai în curent cu legile— şi s'au hotărât să pună şi ei bazele unei societăţi de vânătoare.

— Pe lângă lupi, cari au să piară, cum or auzi că formăm o societate, vom avea voe să vânăm în baltă, pasări sălbatece, mistreţi, iepuri şi iarna vidre. Blana de vidră se caută amarnic acum.

Dar putem căpăta praf [1]) mai lesne ca societari întrerupse unul.

— Şi nu ne mai temem de don şef şi de aghent când o sta pataramaua păturită în patru în buzunarul din dreptul inimii, râse unul cu ochi şireţi de vulpoi.

— Când m'o'ntreba: «Măi mârlane ai «pirmis»? eu n'oi mai da din colţ în colţ.

I-oi spune hotărât: Dom'le Şef! eu sunt *societate* şi am «pirmis» pe unde vrei...

In Duminica următoare au adus o copie de pe un statut al societăţii «Vulpea» şi s'au adunat pentru a îndeplini formele şi a alege un comitet de conducere.

Totul se desfăşura în cea mai perfectă armonie. Ceteai pe faţa fiecăruia o bucurie întipărită în urma săvârşirii unei fapte demne de nişte oameni cum se cade.

Nici la alegerea conducătorilor nu s'au iscat nepotriviri de cuget. Cu casierul societăţii fusese un început de zarvă dar s'au potolit plecându-se, deoarece partea potrivnică era în minoritate după numărul voturilor exprimate «pentru»...

Ş'apoi noul ales le-a făgăduit pe loc o «cinste» demnă de misiunea încredinţată.

Când să se boteze societatea cu un nume, s'au iscat împotriviri mari. Unii ziceau ca s'o boteze: societatea de vânătoare «Lupul cu melul în gură»... Alţii nu; să-i pună numele «Iepurile spânzurat»...

S'au luat la gură, s'au despărţit în tabere iar către sfârşit o altă formaţie născocise un nou nume de botez. Pretindeau ca societatea să se numească:

Societatea de vânătoare „Mistreţul filantrop“

Pretindeau ei că numele este impozant şi are o sonoritate impresionantă.

— „Mistreţul filantrop“ este un nume potrivit pentru timpurile noastre. Nu trăim în zilele când se fac cele mai multe acte din sentiment filantropic? vorbise fără răsuflet unul care era contabilul cooperativei de pescari şi însufleţitorul părţei a treia...

Indârjirea creştea; amenintau dar nu se lăsa nici unul. Preşedintele vru să ia cuvântul, să le arate că numele e chestie numai de formă şi că activitatea lor va grăi mai mult.

Alţii văzând că cearta se îngroaşă şi că prin colţuri ţâşnesc sudălmi, au ieşit afară. Cu încetul s'au rărit, rămânând numai preşedintele şi cu doi cenzori.

S'au privit unul pe altul întristaţi.

Apoi au pornit-o şi ei. Pe drum îi întreabă unul.

— Ei, gata cu societatea? Cum i-aţi pus numele?

— Apoi de, acolo unde's mulţi naşi certăreţi, moare copilul ne botezat răspunse unul dintre ei, plictisit.

Era cea dintâi noapte când au dormit lupii mai liniştiţi ca ori când...

1) pulbere

Impresii din Slănic (Moldova)

Această minunată și cercetată stațiune de la poalele Carpaților noștri atrage în fiecare an multă lume pentru frumusețea locului și neîntrecutele sale izvoare.

Inconjurată de munții Puf, Cerbu și Dobru, stațiunea de izvoare minerale a Slănicului din Moldova își arată splendoarea ei prin vilele elegante ce se înalță cu turnurile lor, minunatul parc cu trandafiri și aleele variate ce șerpuiesc alături de pâraele liniștite, care ne încântă cu murmurul lor.

Lume adunată din toate unghiurile țării vine să-și recapete sănătatea și să se bucure de minunea climei plăcute.

Aici se adună lumea aleasă, fruntași ai țării, pentru cercetarea locului, unde binefacerea naturii a înzestrat această localitate.

In binecuvântata pădure de brazi, alături de pinii ce-i străbați în cale, dai peste o mică cascadă care se izbește de pietrele largi sub munții înalți și stâncoși.

Ne aflăm aici la o înălțime de 530 metri deasupra nivelului mării.

In această localitate, mai aflăm și lume de tot felul, care, ca niște pete de flori colorate, presărate pe câmpie, împestrițează și umple de viață parcul și drumul ce duce către izvoare.

Pretutindeni viață, care pulsează cu ritmul ei nebănuit, sub umba temperată a munților și sub clocotul apelor cristaline, care se lovesc tainic pe ascuțișul vechilor pietre.

Nu e oare aceasta o întrebare către sufletul nostru, care ne arată calea dumnezeiască a ordinii?

Automobilele de curse staționează gata, colea lângă punte, pentru serviciul călătorilor.

E peste tot atâta grai, atâta lumină, care ne străbate ființa, încât cădem plecați și covârșiți în fața măreției prin care forța atotputernică a înzestrat pământul.

Pentru ce astăzi? Pentru ce nu mâine? Astăzi sau mâine, natura e aceiași, cu forța ei neînvinsă ea ne arată drumul către viață.

Inainte! către lumină, înainte! către viață, către tot ce ne poate înălța către ce e vrednic și frumos!

Ritm al poeziei, cadență a sunetelor, voi rămâneți veșnic frumoase prin măreția voastră!.

— Afară de distracțiunile ce se găsesc aici, Slănicul din Moldova se mândrește cu o frumoasă bisericuță nouă, ridicată prin pietatea soților Pandrea zugrăvită de pictorii Stelian D. Iliescu și Grigore Costănescu din Ploești.

Slujba se săvârșește cu multă evlavie, de către un tânăr apostol cu credință în Domnul.

In mijlocul vieții, ori unde ne-am afla, nu putem trăi afară de Biserică. Fie într'o stațiune de munte sau de băi, alături de odihna pe care o căutăm pentru timpul vacanței, avem nevoie și de reculegere creștinească. Fie că noi căutăm aici numai ajutorul rugilor noastre, dar mai presus venim la biserică ca să găsim hrana și liniștea sufletească de care nu ne putem lipsi.

Ei bine, aici, sub catapeteasma cucernică, prin vrednicul dor creștinesc al acestor soți ziditori ai bisericii, găsim lumina vieții spre veșnica pomenire a faptei lor.

Războiul din 1916-1918 a distrus vechea bisericuță de lemn și inimile credincioșilor rămaseră fără de mângâiere.

Râvna acestor doi soți i-a îndemnat să ridice din temelie dumnezeescul altar.

Intrând în biserică, într'o după amiază, pe când se începea slujba vecerniei, două fetițe, ca de vre-o 6 7 ani se sfătuiau sfioase dacă să intre sau nu în biserică.

Am privit cu dragoste nevinovăția lor și le auzeam spunând: «Mama, ne-a spus ca să intrăm și să ne rugăm».

Bine, le-am spus eu fără a le cunoaște, dacă mama v'a spus, lăsați cercul de joc la ușă, intrați, rugați-vă și pentru mama voastră, iar florile de câmp ce le-ați cules, puneți-le la icoană.

Copiii s'au rugat și au îngenuchiat alături de mine și i-am mângâiat pentru credința lor sinceră și curată.

La Slănic se pot face preumblări sau excursiuni cu automobilul și unde nu se poate, cu piciorul. Această stațiune, crud încercată în anii 1916-1918, s'a refăcut cu multă greutate și numai în parte. Scheletele vechilor ruine, care au făcut mai înainte podoaba acestei stațiuni, le putem vedea și astăzi ca mărturisire a grozavului măcel.

Sus, urcând pe nenumărate pietre, pe piscul munților, pe un drum cotit și un suiș obositor, dai peste ruinele tranșeelor, unde au luptat eroii neamului românesc în marele război.

P. S. S. Episcopul Cosma al Dunării de Jos, își are aci reședința de vară.

Peste tot se oglindește ordine și un spirit de bună voință, care răsar plăcute sub cerul cald și blând al Moldovei.

Laura Scriban.

Stampă — de Sculpt. Gheorghiță

O clipă și pentru biata țărănime

Muncitorimea îndepărtatelor suburbii își are, de bine de rău organizată, asistența medicală.

Inainte și după războiu, miniștri, cu duioasă înțelegere, în legi smulse imprejurărilor, insuficient pregătite, uneori sub presiunea crescândă a mișcării socialiste, alteori sub obsesia cifrelor electorale, totdeauna însă cu inimă, au dat muncitorilor mijloacele de a avea cu ușurință la îndemână, un dispensar, o maternitate, un spital și un medic.

Țărănimea desfundatelor sate, este însă cu totul departe de aceste realizări.

Tuberculoza, sifilisul, malaria, pelagra și au intins necontestatul imperiu peste ulițele cu eterne bălțoace. Cu neintrerupte talazuri de praf, ca adăposturi veterinare pentru oameni, care nu cunosc igiena corporală și mai cu seamă, necesitatea unei bune alimentații.

Slăbit de alcoolul hereditar, dătător de tecătoare momente de uitare, născut în condițiuni, care diminuiază forțele vitale, smaraldul mocirlelor, adăpostitor a miliarde de agenți, și ulița, metamorfozată alternativ — în glod sau praf, îi pregătesc un teren minunat pentru orice fel de boală.

In rezumat: 20 la sută din țărănime e consacrată prin deliniția mormântului spre care merge lent, urmată de sinistrele acorduri ale unui marș funebru și 80 la sută stă descoperită la dispoziția infinitului număr de boli cuceritoare.

In asemenea împrejurări, banchetele oricui, date pentru triumful țărănismului, înseamnă masa din timpul priveghiului, când este permis fiecăruia să fie dezordonat și inconștient de vesel.

Mor cei care pe baza dreptului istoric și a dreptului uman au privilegiul să trăiască.

Se stinge vădit o populație a unei țări, disproporționând oribil raportul între mortalitate și natalitate—și determinând toate consecințele acestui fenomen deficitor.

Dispare ceeace-i mai vânjos în oaste și pier cei ce știu să rămână mai senini în fața morții.

Se fac una cu țărâna, căpușoarele, care poate adăpostesc scânteia dumnezeiască cu care s'ar creia genial pentru ceeace este specificul nației.

Impotriva acestei prăbușiri, stăpânirea țării răspunde cu postarea unui medic, la 12—14—16 sau 18 comune.

Inchipuiți-vă kilometrii, care sunt dela reședința medicului, până la fiecare comună; țineți seama că medicul ca apostol ce este, merge pe jos; adăogați că nici o boală n'are angajament să aștepte venirea medicului, ca să se desvolte și ca să-și spună ultimul cuvânt; aveți în considerație că medicul nu umblă cu farmacia după el și nici cu instalațiile unei săli de operație—și trageți concluzia la ce mai servește în majoritatea cazurilor venirea lui. Reprezentanții zilnici ai statului în sat în această direcție ca și delegații permanenți ai științei medicale, rămân să fie, plini de majestate de competență și de devotament agentul sanitar—fostul biet brancardier de regiment și moașa, a tot cunoscătoare a tuturor bruenelor vindecătoare, alături de baba satului, care în legătură cu diavolul recomandă neîncetat leacuri mântuitoare.

Unde e fericitul partidului politic, al cărui program să constea exclusiv dintr'un singur punct: însănătoșirea populației rurale.

Ultima lege sanitară, nu știu ce conține: dar dacă nu cuprinde acest capitol rămâne să mărturisească de absența criminală a celor în drept dela această elementară datorie.

Nimic nu se poate clădi pentru un popor ale cărui directe straturi de regenerare, au o rezistență din ce în ce mai mică, roase de boale, pentru a căror alungare, nu se poate face nimic.

Un program de elementară prevedere politică—mai ales când îi zice și țărănească, trebue să realizăm salvarea populației dela sate—prin: deplasarea unui număr cât mai mare de medici dela orașe la sate—înființarea unui număr cât mai mare de spitale înzestrate și de dispensare comode.

C. Dinu

directorul liceului din Buftea

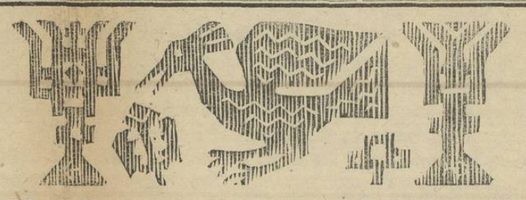

Xilografie. *de I. Gheorghiță*

„Apărarea Națională"

In No. 332—333— al acestei gazete,—sub titlul de mai sus, am scris despre arma specială,—cu care os tașul român,—în războiul cel mare, a zdrobit cele mai mari fortărețe ale dușmanului. «Patriotism, iubire de neam, țară, Rege și Dinastie»...

Armă,—care după constatările și convingerea mea, nu se mai făuresc cum ar trebui, și, ziceam: Despre ce ar fi trebuit și ar trebui făcut la sate în această direcție,—voi arăta prin alt articol.

Mă țin de cuvânt, și iată ce cred și sunt de părere, că trebuia făcut iar,—dacă nu s'a făcut, se poate face și acum:

1) Toți dezertorii și toți prizonierii de bună voe, în special cei ce n'au stat nici o zi în vreun lagăr, să fi fost amnestiați, dar, în schimb să fi fost încorporați din nou, pe un timp egal cu cel care a lipsit de la datorie,—formați în batalioane etc., puși de preferință sub comanda ofițerilor invalizi și a celor ce și-au scurtat zilele în lagărele dușmane,—nu să poarte arme fiind nedemni, ci, cu ei să fi reparat tot ce a stricat războiul: șosele, clădiri, gospodării, poduri etc. etc. Cei ce veniți acasă mai serviseră și dușmanul, să fi fost concentrați pe termen dublu.

2) Ca semn dinstinctiv al lașității și netrebniciei lor, să fi fost obligați printr'o lege, sub pedeapsă aspră,—de a purta întotdeauna, o placardă indicându-i lașitatea.

3) In fie care sat, să se fi întocmit un tablou de ei și un tablou de invalizi, văduve și orfani de război, și, pensia cuvenită celor din urmă să fi fost și să fie plătită de cei dintâiu.

4) Să li se fi ridicat prin lege drepturile civile și politice, ca nedemni de a se bucura de niște drepturi pe care nu le-au apărat.

5) In fiecare Școală, Biserică, instituție publică, să stea veșnic afișat numele lor scris pe o tablă neagră.

6) Să nu fi fost primiți în nici o funcțiune publică, nici văcar sau porcar în sat măcar.

Prin acestea, cei ce și-au făcut datoria, pe lângă că erau satisfăcuți sufletește, dar erau și scutiți de bârfeala la care sunt în tot momentul exspuși, din partea acestor netrebnici! Copiilor li se întipărea în minte și în inimă, pățania celor ce nu și apără drepturile, călcând jurământul, și cum sunt stimați cei ce-și fac datoria. Acestea serveau de icoană vie și imbold pentru noua generație, viitorul cetățean și ostaș, de mâine.

Neapărat că, aceste măsuri s'ar fi putut și se pot aplica și la orașe, căci și acolo au fost destui netrebnici!

Eu tot mai sper încă, că dacă nu toate, dar, înparte se vor aplica aceste măsuri ?!. Sunt absolut necesare!

Stan Gh. Perșinaru

Rugăm pe abonații noștri care nu ne-au plătit abonamentul, să ni-l trimită cât de curând, având nevoe pentru continuarea în condițiuni mai bune a «Gazetei».

Altițe și Bibiluri

Drumuri drepte și obiceiuri strămoșești. — Sanatorul Westend. — Oamenii datoriei. — Sanatorul Rekavinkel; — Scrisoarea Domniței Ileana. Răspunsul septegenarei.

Drumul drept e cel mai scurt, zice proverbul și așa este. La obiceiurile strămoșești e bine să ținem. Pe o căldură tropicală, am plecat din București spre Viena și în loc de-a porni să fac drumul pe Dunăre, că era mai răcoare, mai ieftin și mai poetic, dar țineam mai mult, am plecat cu trenul prin căldură, îmbulzeală și oameni soioși și urâți de parcă mergeau la sbor să cumpere și să mănânce drob și pastramă, nu la Viena ca să mănânce șnițel, varmvursti și să bea bere. Nicăeri nimic de mâncare și la restaurantul trenului să-ți ia pielea și să-ți strice stomacul. Mâncarea la covățică și băuturica la damigeană, a bătrânilor, era lucru sfânt. Sfătuesc pe cine pleacă la drum, fie el cât de drept, să-și aducă aminte de obiceiurile strămoșești, să plece cu mâncărica lui d'acasă.

Sanatorul Westend este lângă Viena, în mijlocul unei frumoase păduri de brazi, fagi, tei, plopi, arțari și molifți; în el își găsește sănătatea bolnavii de gută, diabet, oboseala nervilor și anemia. Am văzut că el e populat mai mult de români, că îngrijirea e cât se poate de bună, iar dacă costă bani îi dai cu cea mai mare plăcere. Am văzut și'aicea că proverbul și'are adepții lui.

Oamenii datoriei d'aici nu-i găsești la noi; fiecare muncește cu tragere de inimă, gura nu li se aude.

Fiecare nu știe ce să mai facă și cum să se mai poarte, spre a îndatora pe bolnav. Surorile sunt curate, calme, blânde și neobosite, lucru ce nu se vede în sanatoriile și spitalele noastre, unde acestea sunt brusce și răsvrătite.

La Sanatorul Runkawinkel care e la câtăva depărtare de Purkasdor, sunt internați bolnavii de nervi. Așezat într'o poziție admirabilă și înconjurat de copaci seculari, Runkawinkel ar spune multe mistere, dacă ar ști să vorbească. Mulți demenți, cocainomani, morfinomani, sifilitici, damblagii își trăiesc aici zile așa de triste, încât, când i-am văzut, am cugetat că bine făceau grecii și romanii d'asvârleau de pe râpi în prăpastii pe asemenea desmoșteniți ai soarlei cari unii au zilele lui Matusalem.

Despre multe lucruri d'aici și din Italia, unde am fost astă iarnă, am informat printr'o scrisoare pe scumpa și drăgălașa noastră Domniță Ileana, la care scrisoare Ea-mi răspunse:

Dragă maică Smara,

Iți mulțumesc mult pentru frumoasele rânduri. Ce bine-mi pare c'ai avut așa de mare succes cu conferințele în Italia. Aici, întâi, e bucurie mare, cari înghit te toate micile amărăciuni personale.

Dee Domnul să fie o eră nouă și glorioasă pentru frumoasa noastră patrie. Mama regină îți mulțămește pentru cele scrise.

Ileana

Răspunsul septegenarii la așa interesante rânduri fu:

Nu vă puteți închipui scumpă și adorată Domniță Ileana, marea onoare și bucurie ce mi-ați făcut cu rândurile Voastre, pline de înțelepciune: «Aici în țară e bucurie care înghite micile amărâciuni personale.» Gândiți ca o bătrână, ca o iubitoare de patrie și de Pace Universală. Să trăiți!...

Ați mai moștenit pe d'a'ntregul, Incântătoare Domniță, cumințenia, răbdarea, voința și inteligența, Aceia care are cel mai frumos loc în inima mea, care a știut lupta și 'nvinge toate valurile vieței rămânând aceiași: mereu sublimă!... S'o luați de exemplu. Lumea aceasta e nestatornică, întocmai ca grăuntele de nisip și se dă ori încotro bate vântul; fericit e cel care trecând prin ea ca printr'o leasă de spini, isbutește a nu-și sângera inima!...

Vă sărută dreapta voua și celei mai iubite, dar și celei mai încercate dintre suverane.

Maica Smara

Legea drumurilor

De curând s'a votat la noi o lege a drumurilor. Cu acest prilej, d. N. Iorga, între altele, a spus următoarele, în Adunarea Deputaților, despre vechile noastre șosele:

«N'am fost în stare nici măcar să păstrăm șoselele lui Mihai Sturza. Șoseaua aceia largă a lui Mihai Sturza ori cine merge pe dânsa poate s'o vadă cum s'a prefăcut într'o șosea îngustă, în dreapta și în stânga cresc buruieni cireși frumoși din jud. Bacău, plantați pe vremea lui Mihai Sturza, astăzi sunt la îndemână oricărui vagabond. Așa sunt păzite șoselele noastre, cu locuințele oamenilor, cari păzesc șoselele, stricate de pe vremea războiului și rămase în ruină până în momentul de față. Și în Cadrilater, pretutindeni unde au fost locuințele contonierilor, astăzi sunt ruine, unde se adăpostesc cucuvaiele, și ele arată totala noastră incapacitate de a ne reface după războiu. Am văzut săteni oprindu-se cu carul și, pentru a lua câteva cireșe, trăgând craca de sus până jos — pentru un pumn de cireșe omorând copacul care trăiește de trei sferturi de veac».

După Neamul Românesc din 2 Iulie 1930. As.

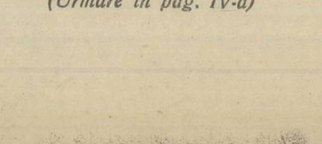

Note de drum

Câteva zile prin Bulgaria

IV

Nic. Grecu

Cine știe prin ce locuri ne-o fi dus trenul în noaptea aceea, când ne legase somnul de mâini și de picioare, de n'am mai știut de lume și de noi!.. Știu că m'am pomenit cu ochii deschiși în fața geamului aburit, pe lângă care fâlfâiau flamuri senine de ziua albă. Mă deșteptasem cu atâta ușurință și mă simțeam așa de bine dispus, de părea că aș fi dormit pe pat de fulgi, nu proptit în cot și lungit pe o rână, pe canapeaua plușată dintr'un compartiment de tren. Era poate nemulțumirea pe care mi-o inoculase revederea în vis a celor de cari mi-era dor.

Firele gândului au început din nou să sbârnâe. Făceau legătura cu ceeace urziseră peste noapte. Câteodată, când dorești prea mult ceva, vine tot din noi puterea care ne satisface. Așa se explică cum dovedim cu ușurință visele care ne plac și ne străduim chiar să le dăm de urmă când ele arată câteceva din ceeace ne interesează.

Nu cred orbește în vise; dar îmi place mult studiul lor. Dealtfel, e naiv să crezi în vise. Dacă ar fi să crezi în cele cariți plac și cari au în ele ceva natural, ce să faci atunci cu absurditățile, cu năstrușniciile și cu caraghioslâcurile pe cari ți le dau altele... Dar altceva e să le studiezi. In adevăr de multe ori e o plăcere să aprofundezi, jocurile din timpul somnului, ale subconștientului nostru! Cu toate curiozitățile lor, au totuși un rost. Nu se poate să n'aibă o însemnătate ceeace se petrece în noi, în spiritul nostru, când corpul nu-e doborât, când rămâne să domine doar esența ființei noastre! Ba eu cred că în acest armistițiu, în care corpul este supus unor legi organice și se împrospătează cu forțe noui, subconștientul nostru se dedă la acțiuni și mai curioase, pe cari noi nu le putem afla. Cine știe dacă anumite întâmplări din viața noastră, bune sau rele nu ne-au fost pregătite în ascuns, nu ne-au fost anunțate la timp, de oarecari din aceste acțiuni cari lucrează în noi, cu sprijinul marei puteri fluidice, inspiratoare a sorților și conducătoare a lumilor!..

Dar există o putere a spiritului, decе să tăgăduim acestei puteri mișcarea acțiunea determinată sau nedeterminată, aspirația și chiar un dinamism al revoluției sale... Dar, dacă toate astea nu ni sunt puse sub simțuri, desigur, pentru noi rămân taine necunoscute. Iar când urmărim jocul minții, ca să dovedim însemnătatea visurilor, noi nu facem decât să ne luptăm pentru revelația acestor taine. Aici stă înșelarea, de aici vine desiluzia a tot ce nu înțelegem. Când însă, visurile sunt numai înfățișetoare a unor scene în cari ne întâlnim cu chipurile cari ne plac, atunci ele ne distrează și d'aia le urmărim și le căutăm cu interes.

Așa se făcea că, dând de o rămășiță de vis, vrui să prind rostul urzelii de peste noapte al minții.

Dar n'am isbutit să prind prea mult și nu m'am mai obosit să traduc în sensul dorințelor mele fugăușele licăriri din vis. Lumina albă de afară le-a șters și le-a stins pe toate. Urzirile gingașe ale tainelor minții nu rezistă la sforțări din afară și mai cu seamă la lumină, puternică. Ele au nevoie de întunericul care sustrage și conservă. Sunt ca sensitivele cari, cum dă soarele se închid.

*

Inviorat de aerul proaspăt, care pătrunde din plin prin fereastra deschisă, compartimentul nostru din care umbrele au dispărut, nu mai e somnolent. Tovarășii de noapte s'au deșteptat și ei rând pe rând și vorba a 'nceput iar, cu voioșie și cu gust. Suntem purtați pe valea săracă a Iscarului. Nu știu cum s'o fi prezentat această vale până aci. Noaptea ne-a împiedicat să ne dăm seama de regiunile prin cari am trecut. Văd că, aici unde a oprit trenul, la o gară, e un mic orășel sau un sat mai răsărit, cu oarecari întreprinderi industriale. Se văd peste văi, legate de dealuri, rețele pentru funiculare. Sunt pe aici, zăcăminte de aramă, ni se spune. In stânga, pitit într'o livadă, rustică prin naturalul în care a fost lăsată să crească, se află așezământul unui seminar teologic. Chiar cu trenul cu care călătorim noi, au venit din vacanță seminariștii. E a doua zi după Duminica Tomii, zi sortită reîntoarcerii la carte. Imi veniră în minte zilele când mă întorceam din vacanță, la școală. Câteodată le așteptam cu voioșie. Deseori, mă urniam însă, cu greutate de acasă. Seminariștii bulgari nu arată nici ei a fi prea veseli. Pretutindeni, dragul de libertate e același. Ceeace-ți răpește libertatea, chiar când e prea folositor, nu-ți e plăcut. Deaceea sunt mahmuri, școlarii cari se întorc din vacanță la școală.

Pământ bulgar

Trenul stă aci câteva minute mai mult. Cobor jos și mă duc să mă spăl la fântâna din gară. Mi-arunc ochii la gospodăriile din apropiere. Sunt triste și au un duios aspect de sărăcie. Țărani, puțin orășenizați, dereticau prin curțile prost împrejmuite. Se pare, din câte se pot desprinde într'o fugă de tren, că sărăcia apasă greu poporul bulgar.

Pământul, brăsdat de puternice coame de munți, poartă în sânul lui imense rădăcini de piatră stâncoasă. In mare parte scoarța ținuturilor bulgare, nu

(Urmare în pag. IV-a)

Prepararea Magiunului

Magiunul, sictarul, chisiliţa sau povidla este, am putea zice, untul săracului. Fie că se unge pe pâine sau se mănâncă, cu mămăligă, fie că se întrebuinţează la prăjituri sau alte bucate, magiunul, este o adevărată binefacere, mai ales pentru oameni mai săraci. Poporul nostru care posteşte cu săptămânele şi cu lunile de zile şi care atât de puţin se pricepe a găti felurite şi gustoase, bucate are îndoită trebuinţă să cunoască mai deaproape măiestria pregătirii magiunului, care prinde bine mai ales copiilor, şi care alcătueşte un ram comercial foarte important şi bănos.

Magiunul se poate găti din mere şi pere, întocmai ca şi din gutui, prune, cireşe şi vişine. Până să arătăm cum se găteşte, vom arăta câteva regule de urmat.

Cea dintâi şi neapărată cerinţă, este păzirea celei mai mari curăţenii. La fierberea poamelor ne servim de o căldare de aramă îndeplin curată şi bine spoită.

Căldările de fer nu sunt potrivite. Ferberea pripită poate avea urmări păgubitoare.

In cursul fierberii, magiunul se amestecă mereu cu o lingură mare de lemn dând spuma la o parte şi îngrijind ca nu cumva să se lipească de căldare sau să intre spuză, sau cărbuni înlăuntru.

Magiunul se păstrează în vase smălţuite de lut sau în borcane de sticlă, legate la gură cu hârtie de pergament ori cu beşică de bou aşa ca aerul să nu aibă pe unde pătrunde. Dacă cămara, pivniţa şi în general localul în care se păstrează, este uscat şi răcoros, magiunul rămâne ani întregi în stare bună.

Intâmplându-se ca să înceapă a mucezi şi să capete un gust acru atunci se amestecă cu zahăr şi cu puţin potas şi se ferbe din nou.

La pregătirea magiunului din mere şi pere se recomandă procedarea ce urmează: Se aleg perele coapte şi îndeplin sănătoase, se spală bine, apoi se sdrobesc şi se tescuesc.

Mustul se strecoară numai decât printr'o sită în căldare şi se fierbe până ce n'a mai rămas decât o parte din 3. Acum se toarnă într'un vas smălţuit de lut şi se pune la răcoare în pivniţă. Tot astfel se procedează şi cu merele, cari se ferb întregi, cum sunt în mustul perelor, adăogând la început puţină apă şi punând pe căldare un acoperământ, care să împiedice eşirea aburilor. După ce s'au muiat cu desăvârşire se trec prin sită, spre a le îndepărta căsuliile pisate şi coji de lămâie. Fierberea are să ţină până ce magiunul a dobândit vârtosimea unui aluat.

Spre a-i da o faţă neagră, n'avem decât să introducem puţin must din fructe coapte de soc sau de mure. Pe alocurea mustul de pere se fierbe cu prune fierte, care şi ele trebuesc strecurate mai întâi prin sită. Aşa fierbinte cum s'a luat de la foc, magiunul se toarnă în oale smălţuite de lut, care se leagă şi se păstrează în modul descris mai sus.

Mult mai spornică este procedarea ca merele şi perele să se fearbă mai întâi împreună şi apoi să se tescuiască. Cirul sau pasta dobândită se strecoară prin sită în căldare, unde se fierbe vreo 2 ore, apoi se pune la răcoare într'un vas curat de lemn, pe urmă se fierbe din nou alte 2 ore, până ce a dobândit vârtosimea unui sirop gros

In vase bine astupate, acest sirop se poate păstra cu anii.

După o altă datină, merele se taie felii şi se ferb în ame tec cu puţine gutui.

Pasta se ţine în pivniţă 2—3 zile după care se strecoară şi se ferbe aproape 7 ore fără întrerupere. Magiunul sau mai bine siropul astfel pregătit, se deosebeşte prin o culoare rumenă, frumoasă şi gust foarte bun.

I. Gh. Lucescu

Numărul viitor al Ziarului
„Cultura Poporului"
va apare la 7 Septembrie 1930, iar de la această dată va apare în mod regulat în fiecare săptămână.

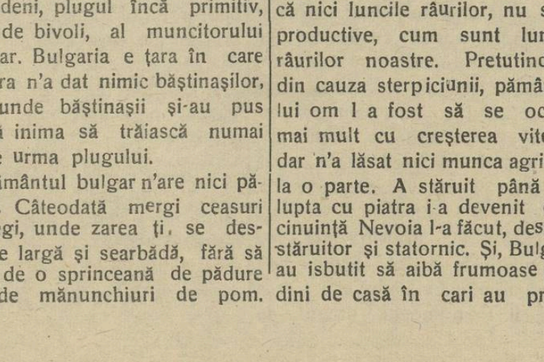

Meşterul Manole — de Sculptorul Gheorghiţă

Trăsături ale vremii noastre

Intr'un articol dela 15 Iunie a. c. din ziarul *Adevărul*, d. *Jean Bart*, cunoscutul nostru scriitor şi academician, scrie «Impotriva arivismului», ca despre una din trăsăturile vremii noastre. Pornirea cea mai de seamă a omului de azi, zice domnia sa, este de a-şi face drum în lume. Tot temeiul este să izbuteşti, să te cuibăreşti undeva, să-ţi faci loc. De mijloace nu trebuie să te sinchiseşti. Numai să faci faţă lucrurilor.

Fiindcă toată lumea face aşa, faci şi tu ca ea. Mergi pe drumul bătătorit. Ce să-ţi baţi capul să scoţi luna din mare? Toată isprava este să te pui în văzul lumii, să te creadă lumea drept ceva, că faci ceva, să rupi rândurile şi să te sui.

Prin urmare nu este vorba să-ţi lipeşti inima de ceva. Ai să îmbrăţişezi ceva numai ca să ţi poţi deschide drumul. Nu de săvârşirea unei trebi care ţi-ar fi dragă trebuie să-ţi pese. Slujba nu înseamnă nimic. Ea este numai treapta pe care trebuie să te salţi pentru a-ţi deschide calea.

Acestea le constată d. Jean Bart pe socoteala vremii noastre Şi are mare dreptate. Sunt foarte multe lucruri pe care oamenii nu le-ar face, de care habar de treabă n'ar avea, dacă n'ar fi să se puie în văzul lumii prin ele.

Oare cei care fac tumbe în faţa lumii, oare cei care se bat cu boxul, ar mai face acestea şi s'ar mai bate, dacă ar şti că luptă în faţa tribunelor goale, că nu se va vorbi de ei? Nu boxul are vreun interes pentru ei, ci vorba care se face în jurul ghiontelii lor.

Şi aici este tot vorba de arivism, Să facă lumea gol în jurul lor şi nu mai este nimic. Dar cu cât lumea cască ochii mai setoasă undeva, cu atâta se şi îngrămădesc ceice vor să-şi facă drum pe calea aceia.

«Tinerimea de azi, zice d. Jean Bart, utilitară, egoistă şi practica, se înghesue grăbită, cu fălci puternice, la banchetul vieţei.

«Prin orice mijloc, cu orice preţ trebue să-ţi faci drum, să ajungi, să pui mâna pe un loc —raţiunea existenţei».

Ce urmează de aici? că lumea nu va avea un dreptar înalt al sufletului, după care să se miste, o zare morală către care să se îndrumeze, ci toţi vor alege calea cea mai potrivită de a ieşi la iveală.

Lumea nu este lipsită nici de inimi înalte care iubesc partea vrednică a vieţii. Dar acestea sunt puţine. Oamenii de soiul acesta nici nu sunt plăcuţi, fiindcă lumea iubeşte pe cei care umblă pe căile bătătorite, pe ceice sunt pe gustul obştesc. Cei cu ţinută şi cu păreri deosebite nu sunt cei gustaţi.

«Societăţei nu-i plac spiritele care sunt în opoziţie cu tendinţele epocei, cari au curajul de a gândi altfel decât toată lumea. Ea cere adaptare şi servilism».

«Totuşi în această minoritate stă nedejdea de salvare a inimii».

Va să zică, deşi trăsătura lumii este să-ţi faci drumul cu coatele înainte, deşi trebuie să alergi după mijloacele cu care îţi deschizi calea mai iute, totuşi mai sus sunt cei care au îndrăzneala de a gândi altfel decât gândeşte toată lumea şi nu fac ca ea.

Aşa am gândit şi noi, în deosebire de altă lume, şi am scris împotriva luptelor cu boxul, de care se face mare zarvă în lumea noastră şi în jurul cărora roiesc tinerii, ca un chip de a-şi face drum în lume pe calea aceasta. Am scris în Glasul Monahilor despre «Molima Boxăriei». Dar am căzut în vină, prin aceasta înaintea d-lui G. Racoveanu dela «Cuvântul» (10 Iulie a. c.) care ia apărarea bătăii cu boxul, pe care o numeşte «un minunat factor de desvoltare a spiritului de iniţiativă».

Trebuie să gândeşti pe dâra obişnuită şi atunci eşti în rând cu lumea şi nu te izbeşti de nici o împotrivire. Să mergi pe făgaş, să zici ca mulţimea şi atunci eşti în bună înţelegere cu toţi.

Totuşi, dacă cum arată d. Jean Bart, o asemenea îndrumare a lumii nu este cea cuvenită şi care o poate duce înainte, cum să schimbi?

Domnia sa se sluţeşte de un scriitor, pe care-l citează des, de *Ossip Lourié*, care spune că viaţa trebuie simplificată. «Civilizaţia noastră este rău orientată, existenţa noastră complicată şi vertiginoasă». De aceia Ossip Lourie cere ca «munca manuală şi agricolă să devină obligatorie pentru fiecare cetăţean».

«Pe lângă îndeplinirea funcţiilor sociale omul trebue să-şi consacre un timp pentru cultură dezinteresată, pentru ştiinţă, litere şi artă». In 1925, scriind o scrisoare deschisă organizatorilor Institutului de cooperare intelectuală, el a cerut ca acel institut să-şi întregească titlul punând nu numai cooperare intelectuală, ci şi morală.

Apoi de aceia viaţa de azi este aşa cum este. Partea sufletului e cu mult mai slabă decât partea trupului. Omul trăeşte mai mult pe treapta de jos decât pe cea de sus.

Dar cum să ieşi din aceasta? D. Jean Bart cere alcătuirea unei călăuze scrise, în care însă să nu se găsească vorbărie. Vremea vorbei a trecut. «Omenirea cere impulsii creatoare».

Nu vedem însă cum această călăuză, acest «ghid», cum îi zice d. Jean Bart, ar putea să răzbească în viaţa fiecăruia. Omenirea a avut mijloace mult mai puternice decât acesta, mijloace mult mai covârşitoare decât Institutul de cooperare intelectuală şi totuşi ea cade uşor în năravi şi greu se lasă cârmuită.

De aceia nu Institutul de cooperare, nici o nouă călăuză vor putea face ceva mai mult, ci tot vechile mijloace, care încă sunt în fiinţă şi care încă fac treabă şi încă fac mai mult decât toate Institutele care s'ar înfiinţa acum. Codul este evanghelia, Institutul e Biserica. Ori pe unde acestea lucrează bărbăteşte, ele dau şi roade, deşi «în toate ţările criza morală e mai gravă decât criza materială». Fie în ţara noastră, fie aiurea, această întoarcere a omului se vede. Oameni al căror ruget se trezeşte, bărbaţi care se fac mai credincioşi către soţiile lor, care se lasă de beţie, în care se naşte ca un om nou, sunt destui, cu care putem dovedi că în sânul Bisericii sunt aceste puteri.

De ce să nu întrebuinţăm ceiace avem, ceiace este în stirea lumii, cu care ea este de prinsă, decât să alergăm la mijloace care de acum înainte trebuiesc dovedite că au să însemne ceva?

Iată ce avem de spus noi faţă de toate frumoasele vederi ale d lui Jean Bart despre scăderea sufletească a lumii, despre pofta omului de a se pune în văzul tuturor şi a-şi clădi o stare.

Arhim. SCRIBAN

Fabricanţii de alcool

In ziarul „Universul" mai acum câteva zile s'a publicat un tablou cu numele celor ce fabrică şi alimentează populaţia cu spirtoase.

Nu îngăduim nimănui să ne bănuiască buna credinţă! dar nu înseamnă că pentru a respecta diformele lor credinţi, noi să tăcem. Toţi de-aici, dela această gazetă, nu ne facem decât datoria şi nimic mai mult.

Am citit tabloul acela şi ne-am gândit apoi.

Printre toţi producătorii de otravă ucigătoare ne-am izbit de răsleţe şi stinghere nume româneşti.

Incolo, numai nume străine.

Şi-aşa de mulţi producători!

Vă mulţumim, Domnilor, pentru grija ce-o purtaţi fericirei acestei ţări.

Pentru ce ne-aţi îmbogăţit deşi ne-am putea oricând lipsi de asemenea avere şi ne-aţi împodobit târgurile cu dughene în care se vinde secărică galbenă ca undelemnul, dar nu cu aceleaşi efecte sănătoase.

Vă mulţumim! Sunteţi darnici şi ne aţi copleşit.

Dar avem o singură rugăminte pe care aţi putea o lua în seamă.

Contopiţi-vă în ritmul acestui popor, faceţi să simţiţi în vine vijelia aceluiaş sânge şi în suflete nădejdea acelo raşi credinţe, dărâmaţi teascurile ce aruncă otravă şi puneţi în locul lor maşini ce să ne fie de mai mult folos.

Va fi câştigul mai mic? Nu vă fie frică, nu noi ne vom îmbogăţi, căci nu ne pricepem în asemenea daraveri, ci tot şi numai Dumnea, voastră. Vă rugăm frumos doar!..

Const. Onu

După muncă — *de I. Gheorghiţă*

Inclinări spre peire

Simţământul moral, care face educaţia şi programul unui popor, se observă în vremurile de acum, că merge cu paşi repezi spre faliment.

Aşa de pildă, am putea spune, că împotriva acestui important factor, au luptat multe patimi ucigătoare, dar printre ele, una e cea mai dezastroasă şi dacă nu se va porni o acţiune de înfrângere contra entuziasmului cu care se practică, atunci la sigur că peirea sufletească ne aş teaptă cu zâmbet în cale.

Nu e de mult, când întâmplarea a făcut, ca într'o sărbătoare, pe când mă aflam la o horă, să intru şi în cărciumă.

Indurerat de toate maimuţăriile de afară, apoi înlăuntru casei diavoleşti, am văzut lucruri pe care nu le-aşi fi crezut vreodată.

Femei şi bărbaţi de gât ameţiţi de alcool, strigau, urlau ca nişte turbaţi într'altă încăpere în jurul unei mese îmbâcsită de vin, flăcăii şi cetele, cu paharele în mână şi ochii tulburi de fumurile beţiei, la fel.

Tinerile vlăstare, care sunt cetăţenii de mâine şi ostaşii de nădejde în vremuri de grele încercări, îşi pierd prin cârciumi la focul de mină a beţiei puterea de muncă şi toate năzuinţele de bine.

Părăsesc jocurile mândre de odinioară şi se alătură patimei, ca să piardă conştiinţa sănătoasă şi toate virtuţile folositoare cu care ne-a înzestrat bunul Dumnezeu.

A fost un timp, când ne plângeam de cei în vârstă, că străjuesc cârciumile, dar acum cazul e şi mai grav, pentru că o asemenea înclinare nu ne poate aduce decât peirea noastră, ca neam şi popor viteaz.

Pentru stăvilirea acestui pericol societăţile de cultură trebueşte să înceapă o vie campanie, iar autorităţile oficiale o severă şi strictă aplicare a legii contra beţiei.

C. Georgescu-Obrejiţa

Da ăstuia cine-i dă premiu?

In Adevărul dela 24 Iulie a. c., se povesteşte că în satul Sânger de lângă Turda, focul a cuprins casa unui vier. Un copil de 10 ani a rămas în mijlocul flăcărilor. Studentul Tiberiu Rusu dela facultatea de litere şi filozofie din Bucureşti, văzând aceasta a sărit vitejeşte în mijlocul văpăii şi a scos pe copilul care altfel era prada limbilor de foc.

Vrednică faptă! Dar pentru aceasta nu se vor face adunări şi trâmbiţări la Realitatea Ilustrată şi la Dimineaţa şi la Universul ca să fie răsplătită.

Acestuia i se vor da oare automobil şi trimetere în America, după cum s'au dat Miss României?

Ţi-ai găsit! Acum se trăieşte nu cu inima şi cu capul ci cu organe de mai puţină cinste ale hoitului.

De aceia, vrednice Tiberiu, n'are cine se uita la tine. Răsplăţile sunt pentru hoiturile goale, nu pentru sufletele înalte.

A. S

Câteva zile prin Bulgaria

Urmare din pag. 3-a

produce nimic din pricina humei şi a calcarului, scurse până chiar spre inima şesurilor. Această sărăcie dela natură, în care s'a născut şi a trăit un popor, a obicinuit pe ţăranul bulgar să fie stăruitor în bucăţica lui stearpă de pământ moştenit. De aceea, până sus spre vârfuri, unde se zăreşte o poiană bună de muncă, o să întâlneşti pretutindeni, plugul încă primitiv, tras de bivoli, al muncitorului bulgar. Bulgaria e ţara în care natura n'a dat nimic băştinaşilor, dar unde băştinaşii şi-au pus toată inima să trăiască numai depe urma plugului.

Pământul bulgar n'are nici păduri. Câteodată mergi ceasuri întregi, unde zarea ţi se deschide largă şi searbădă, fără să dai de o sprinceană de pădure ori de mănunchiuri de pomi fructiferi, aduşi de pe cine ştie unde. Un bun venit îl au şi de pe urma zarzavaturilor din grădinăriile muncite cu hărnicie. Dar toate astea sunt prea puţine venituri, restul pământului neproducând nimic, sau, în tot cazul, foarte puţin.

A sunat clopoţelul şi trenul a plecat. Mă simt mai bine aici, la fereastra vagonului, pe unde cutreeră şuviţe de zefir primăvăratic. Apa rece din fântâna dela gară mi-a împrospătat obrajii şi acum sunt cu adevărat înviorat. Calea ferată pe unde ne duce trenul, se vâră sub coame de munţi, tae stânci uriaşe de piatră şi în mai puţin de de două ceasuri, şarpele negru se vără prin vreo 18 tuneluri. Fumul maşinii, prins în găurile negre prin cari se furişează, dă buzna pe culoir, de ne înnecă. Inchidem repede ferestrele, dar îndrăsneţ cum e, tot pătrunde în compartimentele noastre. Din când în când, iar vedem lumina In creerul munţilor tunelurile sunt şi mai lungi. Aproape că ne-a plictisit această desfătare de întuneric şi fum. Prilejuesc de luminişul care bate din aripi. Mă uit să văd ce-mi fac tovarăşii şi... mai cu seamă tovarăşele.

Mă interesează mai mult cei tineri şi puţin mai departe de mine, doi stăteau de vorbă. Hotărât, trebue să-i surprind cu vreo posnă. Cât timp e lumină, uite-i, stau cum se cade, de crezi că sunt sfinţi, buni de pus în ramă. Fluturarea neagră se apropie şi iar trecem printr'un tunel. Acum aş vrea să ştiu dacă rămân tot aşa de cuminţi. Prin întuneric, dibuind, m'apropii de ei. De unde până aci vorbiau, uneori cu înflăcărare, acum au tăcut de nu li mai aude nici răsuflarea. Sigur, n'o să cred acum, că tinerii mei... contemplează întunericul... Ba... fac ei altceva... mai bun... Şi fiindcă nu ştiu cât va dura clipa în care nu se tem de ochii altora, nu bagă de seamă când fluturarea de lumină, goneşte întunericul şi n'au timp să revină la poziţiile dinainte, în care i credeai sfinţi. Tânărul amicul meu X cercetează inscripţia depe mărţişorul domnişoarei. care... a roşit... de fum, şi-şi şterge parcă, supărată, ochii. Da, au pus-o bine'n coporîe.

Agasantele astea de tuneluri sunt plăcute pentru unii şi supărătoare pentru alţii. In timp ce noi, solitarii, am vrea să se sfârşiască odată, amicii mei ar dori să mai fie pe atâtea. Parcă asta ar vrea să-mi spună amândoi, când, miraţi, dau cu ochii de mine.

Trecem, însfârşit prin cel din urmă şi după vre-o 7 minute, trenul ne scoate într'o vale plină de lumină, în împărăţia albă a soarelui.

S'a sfârşit cu găurile de iad, bune pentru întemniţaţi şi pentru cei îndrăgostiţi. Dar să spunem câteva cuvinte despre aceste tuneluri.

Calea ferată bulgară în foarte multe locuri, străpunge munţii. Pământul muntos face să nu se poată găsi alt loc prin care să treacă linia de legătură principală cu Capitala. Şi, ca să nu se piardă timp şi să nu se ocolească prea mult, bulgarii au săpat şi şi-au deschis drum, prin inima stâncilor. La fel sunt şi multe din drumurile lor. In această privinţă, amica mea, domnişoara Nadia Revenska îmi dă un foarte semnificativ amănunt. Imi spune că unul din făuritorii mari ai Bulgariei noui, Ţarul Ferdinand a fost un adânc iubitor al ţărănimii. Unde-a auzit că e nevoie de ceva pe care ei îl cer, a ziz şi s'a făcut. N'a fost nimic cu neputinţă pentru ţărani, când a zis Ţarul să se facă.

Şi domnişoara Nadejda îmi povesteşte cum s'au dus odată la Ţar, nişte ţărani munteni, să se plângă că din cauza munţilor, n'au şosea de legătură cu lumea. Raportele ministrului arătau ca imposibilă această operaţie şi pedeasupra, costisitoare. Ţarul a chemat, personal, pe ministru, la telefon şi i-a spus: E nevoe de şosea peste munţi în ţinutul... Să se facă». Şi şoseaua s'a făcut.

Suntem în plină câmpie pe care soarele se desfată primăvăratic. Munţii s'au topit dintr'o dată şi s'au pierdut în zări alburii. Şesul, încins de frumoase parapete cari se depărtează, pare a fi bogat în tot felul de semănături şi grădinării. In dreapta pasc turme de bivoli. Departe Sofia joacă'n lumină, cu casele ei roşii, ca un desemn în culori. Acolo, sub muntele Vitoşa, pe care albesc petice de zăpadă, viaţa pare să fie harnică de voe şi de nevoe.

Peste 10 minute coborîm.

Nicolae Grecu

Ce-am moştenit dela Ruşi în Basarabia

Petrecerile, puse la cale de episcopul Serafim, în Seminarul din Chişinău cu fetele dela Eparhială.

Cine nu cunoaşte în Basarabia isprăvile acestui episcop, care a rusificat, în chip violent, viaţa bisericii româneşti din această provincie!

Ca fost ofiţer de dragoni, a căutat să introducă moravurile militare şi'n viaţa şcolilor bisericeşti din Chişinău, în timpul păstoriei sale care 'ncepe în anul 1908.

Multe mi s'au istorisit despre apucăturile acestui episcop, care a lăsat urme adânci ce tăinuiesc până'n ziua de azi. Să lăsăm pe fiecare dintre povestitorii noştri să ne spună ce ştiu cu privire la cele de mai sus.

Aşa de pildă, părintele Dardan din parohia Văratic, jud. Bălţi, care, deşi e basarabean, dar parcă n'are de loc plămădit din aluatul lor, şi care-mi este un bun prieten, spune:

«Pe când eram în cl. VI-a la Seminariul din Chişinău, am intrat în graţiile acestui episcop. Pe zi ce trecea, deveneam mai intim cu el şi aflam gândurile sale ce le nutrea pentru noi seminariştii şi pentru fetele dela Eparhială.

Voind să ne dea o educaţie ca şi la militari, a hotărât să pună la cale mai multe petreceri la care să se desfăteze: *seminariştii, fetele dela Eparhială* şi *ofiţerii unui regiment de artilerie*[1]). In acest scop mi-a dat delegaţie să alcătuesc un comitet cu reprezentanţi din toate pregătirile trebuitoare. Instrucţiunile, până la cel din urmă amănunt, ni le dădea în suş episcopul care, de multe ori, venea la Seminar şi lua parte la consfătuirile comitetului nostru.

Odată hotărâtă noaptea de petrecere, regimentul de artilerie şi-a luat obligaţia să aducă, în furgoane, fetele dela eparhială.

In sala, unde trebuia să se joace, era un bufet plin de toate mâncărurile şi băuturile de pe lume. Intr'un subsol, era o bască pregătită pentru acei cari s'ar fi îmbătat în timpul petrecerii. Aceştia erau luaţi pe sus, ca să nu facă scandal, şi băgaţi acolo până se trezeau sau trimişi acasă cu trăsura.

Petreceri de acestea au fost multe până ce s'a alarmat lumea şi Sf. Sinod dela Petrograd, care a dispus ca ele să înceteze. Cu mare greutate episcopul Serafim a renunţat şi numai în urma unui ordin aspru ce-l primise personal».

Ei, acestea sunt numai frânturi din larga istorisire ce mi-a făcut-o părintele Dardan în vreo două nopţi pe drum spre şi dela Bucureşti. Dacă sfinţia sa ar pune mâna pe condei — şi eu am să-l pun să facă aceasta — atunci se va putea vedea de toţi şi'n toată goliciunea, desmăţările, petrecerilor, între seminarişti şi fetele dela Eparhială patronate de însuş episcopul locului.

Tot în chestiunea aceasta, d-l profesor I. Cazacu, fost director al şcolii Normale din Bălţi, timp de şapte ani, şi la Soroca trei ani, şi 'n prezent profesor de pedagogie la Seminarul din Edineţi răspundea, în cancelaria profesorilor, că «episcopul Serafim Ciceagov asistă în persoană la balurile organizate de el şi când vedea că elevul seminarist nu ştie să ţină sau să conducă fata, venea şi-i arăta el lucrul acesta.»

Noi, la 'nceput n'am voit să dăm crezare spuselor colegului nostru, dar pentrucă d-sa în mai multe rânduri, ne-a relatat faptul şi a stăruit în adeverirea lui, ne-am convins că aşa trebuie să fi fost.

Apucăturile milităreşti le-a introdus şi'n serviciul divin, mai ales la hirotonia candidaţilor în diacon şi preot.

Se ştie că, după introducerea în altar, candidatul ocoleşte sf. Masă făcând, la fiecare colţ, câte o închinăciune şi depunând sărutarea. Această ocolire se face cu încetineală şi smerenie. Episcopul Serafim, însă a ordonat, ca să dispară aceste plecăciuni şi candidatul să meargă ţanţoş, cu capul în sus, tropăind, ca la un mers de defilare.

Iată câte blestemăţii a putut să facă un episcop al Basarabiei, care a ajuns la acest loc de mare cinste fără să fi avut pregătirea necesară şi chiar meritul.

Aceste ştiri mi-au fost comunicate de doui preoţi basarabeni la Căminul preoţesc din Bălţi. Numele lor le-am uitat, dar pot să le dobândesc dacă va fi nevoie.

Ei bine, iată cu ce moravuri proaste avem de luptat noi, conducătorii şcolilor din Basarabia.

Şi la Seminarul nostru am găsit moşteniri grele, pe care cu foarte multă osteneală, le am putut înlătura, căci erau adânc înrădăcinate.

Aşa de pildă, în săptămâna cea dintâi a Postului Mare, când cursurile sunt întrerupte. pentru ca elevii să meargă la Biserică în fiecare zi, aici era obiceiul ca ei să plece acasă şi să petreacă făcând «spălăcania» lăsatului de sec, timp de 7 zile.

Eu i-am oprit pe loc, i am pus la rugăciune şi metanii, i-am spovedit şi împărtăşit cu sf. Taine. ca pe nişte adevăraţi viitori preoţi.

Cât n'or fi oftat ei după vestita «blinea» rusească cu «vodka» reglementară. Dar de! ce să-i faci? Noi am fost altfel pregătiţi.

Şi câte multe altele, care vor veni la rândul lor;

Deocamdată ne oprim aici.

Econ. Corneliu Grumăzescu

1) Din toată garnizoana acest regiment era preferat. — *(Nota noastră(.*

Uscăciune sufletească

In ţara cu milionari, vlădici şi bancheri, în ţara cu supralicitaţii de politici culturale, un scriitor ca părintele Gala Galaction, un adânc cunoscător şi un ideal tălmaciu al Sfintei Scripturi nu-şi poate afla un suflet care să aibă şi o pană, pentru ca opera de naţională importanţă a traducerii Bliblei integrale să se înfăţuească. Epoca voevozilor, patroni ai celor spirituale, a murit de mult. Se pare că din partea aceasta nimic nu mai este de aşteptat.

Scriitorul Perpessicius, în «Cuvântul» ,8 Mai 1929. la 50 de ani de vârstă ai scriitorului G. Galaction.

Care parte din ţară e mai bogată.

Un profesor basarabean d' Alexandru Boldur, scrie de Basarabia. Iată înseşi cuvintele sale, în «Cuvântul» dela 12 Aprilie a. c.;

« . . Mulţi basarabeni recunoşteau — şi dacă nu recunoşteau, simţeau în mod instinctiv, că naţiunea română din Regat a luat mai puţin dela Turcia, iar Transilvania dela Austro Ungaria, decât Basarbia de la Rusia. De aceia e prea puţin posibil ca vreunul din Basarabenii serioşi să poată nega necesitatea şi legalitatea conducerii, culturale şi politice din partea vechiului Regat».

Va să zică nici vechiul regat al României n'a luat dela Turcia, nici Românii de peste munţi n'au luat dela Austria şi Ungaria, cât au luat basarabenii dela Rusia. O spune unul de ai lor. De ce se supără când le-o spunem noi? **A. S.**

Cei ce se duc

† Serafim Ionescu

Deşi-l ştiam om trecut cu vârsta, totuşi bărbatul acesta aşa se străduia totdeauna pentru înălţarea sufletească a obştii, încât în el se întrupa viaţa şi munca. In sufletul său era toată frăgezimea tinereţei. De aceia gândul de moarte nici odată nu-ţi venea în minte, când îl vedeai ori auzeai vorbindu-se de el. El era tăgăduirea morţii, fiindcă era totdeauna viu; era totdeauna frământat de gândurile mari de a îmbunătăţi viaţa altora.

Şi cu toate acestea moartea l a ajuns şi pe el!

Ce miraţi am fost, când, la capătul lui Iunie, poşta ne-a adus înştiinţarea cu chenar negru că cineva s'a dus dintre noi!.

Şi cine era acest cineva?

Tocmai Serafim Ionescu, el care întinsese cât putuse mai mult ogorul vieţii şi al luminii!

Fiindcă trăia în Fălticeni şi ne vedeam rar, nu ştiam că ar fi căzut bolnav. Când ne venea în minte chipul lui, noi ştiam că el trebue să mai facă ceva pentru şcoală, în care lucrase toată viaţa, ca profesor de şcoală primară, ca director şi, pe cât ne aducem aminte, şi ca inspector.

Il ştiam bărbat harnic cu condeiul pentru a scrie bucăţi de bună îndrumare a sufletului mulţimii, prin citiri sănătoase şi prin bucăţi de teatru cuviincios.

Serafim Ionescu a fost un apostol. Viaţa sa a fost închinată binelui neamului şi înălţării patriei. El a fost patriot în chipul cel sănătos şi adevărat, adică nu cu surle la zile mari, ci prin muncă de toată ziua pentru înnălţarea ţării.

El a înfăţişat un tip de oameni care au alcătuit una din păturile cele mai vrednice ale ţării, tipul care a văzut viaţa cu răspunderile ei şi cu plăcerea de a nu cere dela ea numai foloase, ci a o curăţi şi a lăsa urme vrednice în ea.

Au fost în lumea noastră un soi de oameni care nu se pot preţui din destul şi despre care nu s'a vorbit cât trebue. A fost soiul unor profesori de provincie, atât din şcoala primară, cât şi din cea secundară, care au fost ca nişte luceferi prin oraşele în care au trăit, bărbaţi în care viaţa cetăţenească a suit cele mai înalte culmi ale ei, bărbaţi modeşti, dar credincioşi, care n'au făcut zarvă în jurul lor n' au căutat căpătuiala, dar dacă au ajuns ca lumea să-i cunoască, a fost numai din pricina muncii pe care şi-au luat-o asupra lor. Unii din bărbaţii aceştia trăesc, Serafim Ionescu a murit.

Dar ar trebui scrisă galeria lor, pentrucă ei alcătuesc un punct de mare înălţime pentru viaţa noastră românească. Ei pot fi daţi ca pilde tinerimii, când e vorba să-i îndrumăm către o viaţă cetăţenească vrednică şi înaltă.

Oraşele noastre au cuprins în sânul lor astfel de lumini, dar care nu sunt puse în lumină.

Când zici, de pildă, profesorii Strajan şi Cantuniar la Craiova; Scurei la Câmpulung; Atanasie Popescu la Brăila; Moise Pacu la Galaţi; Cotavu la Hârşova, numeşti prin ei nişte podoabe ale vieţei noastre cetăţeneşti. Trebuesc puşi unul lângă altul, ca pilde ale unei vieţi de carte şi de străduinţă pentru bine, în centre în care se închideau la o viaţă modestă, mai pre jos de meritele şi de vrednicia lor.

Oare nu este cu dreptate ca toate aceste chipuri să fie căutate şi puse spre cunoaştere înaintea tineretului de azi?

Noi am numit numai puţine astfel de chipuri. Ele însă sunt cu mult mai multe. La provincie au trăit profesori de seamă, care s'au închis în jertfa unei vieţi fără multe pofte, care totuşi strălucesc cu mult mai mult decât alţii, care s'au sbuciumat pe căi mai bănoase înaintea lumii.

Acesta este încă un capitul neatins al vieţii noastre româneşti şi acum, la moartea lui Serafim Ionescu, ne gândim că el ar merita scris, fiindcă răposatul făcea parte din acest soi de oameni.

Cum am scris mai sus, unii din ei trăiesc şi trebuie să le dăm acestora mângâierea preţuirii noastre, încă din această viaţă. Atanasie Popescu este fost profesor de limba română în Brăila de ale cărui cărţi cu plăcere îmi aduc aminte încă din vremea şcolăriei mele. Moise N. Pacu, fostul meu profesor, este bărbatul turnat al conştiinţei cetăţeneşti şi de o hărnicie care nu se domoleşte nici când merge spre 80 de ani de vârstă. Ziarist din vremea veche, este tot atât de vioi până acum în presa oraşului său.

Din această pleiadă de apostoli a făcut parte şi Serafim Ionescu.

Cum să nu ne pară rău că a plecat din această viaţă? Intr'un oraş mic ca Fălticenii, ce punct de lumină a fost el! ce podoabă a fost pentru şcoala sa în acel colţ al Moldovei! De aceia, deşi acum era pensionar şi nu mai avea cârma şcoalei în mâna lui, de care şcoala se simţea şi apoi marea şcoală a vieţii.

Serafim Ionescu a fost un om de cultură. Pe vremea când acest cuvânt nu era în toate zilele pe buzele noastre ca acum el făcea mai mult decât acum, pentrucă la dânsul silinţa spre bine izvora dintr'o inimă curată.

Iată pentruce moartea lui este o adevărată pagubă, fiindcă s'a dus dintre noi unul din acei care nu sunt prea mulţi.

Sf. Petru, în a cărui zi şi-a dat sufletul către Domnul, să-l deschidă porţile Raiului şi să ducă spre fericita odihnă a slugii bune şi credincioase.

Arhim. Scriban

Higienă Alimentară

Date importante

Omul are nevoe în 24 de ore, de: 0 gr. 0.10 Sodiu, 0 gr. 0.30 Potasiu, 0 gr. 06 Acid fosforic 0 gr. 05 Calciu, 0. gr. 0.25 Clor 0. gr. 005 Magneziu, pe Kgr. de greutate corporală.

Ouăle moi, laptele, orezul, crerul, carnea de pui, cartofii, se mistue uşor, în 1—2 ore.

Ouăle tari, carnea de porc, de vacă, mezelurile, se mistue în 2—4 ore.

Păinea, mămăliga, varza, zgărciurile, murăturile, măslinele, vânatul, icrele, peste 4 ore.

700 gr. pâine valorează cât: 272 gr. brânză, 250 gr. mazăre, 538 gr. carne, 548 gr. fasole uscată, 18 ouă, 1.300 gr. mălai, 2 650 gr smântână, 2.905 gr. lapte, 4.575 gr. cartofi, 17 gr. de bere.

Raţia de război, pentru ostaş pe zi:

Pâine proaspătă, mămăligă, sau pâine de mălai 1.000 gr.

Biscuiţi sau pâine de război 600 gr. raţie de rezervă.

Carne proaspătă 400—500 gr.

Legume proaspete 509—600gr

Orez, griş pentru supă 50 gr.

Sare 25 gr. zahăr 20—25 gr. cafea 12 gr. grăsime 50—60 gr. Supe excepţional 50 gr. ciocolată, excepţional 125 gr.

Laptele de vacă conţine la litru:

894 părţi apă, 125,8 părţi materii solide, caseină 28,8, albumină 5, 3 grăsime 36,5, lactoză 48,1, diferite săruri 7,1.

Laptele de capră şi cel de oaie au la litru:

	de capră	de oaie
apă	836,5	8328
materii solide	136,4	160,1
caseină	33,6	53,4
albumină	12,9	
grăsime	43,5	58,9
lactoză	40	40,9
diferite săruri	6,2	6.8

*

Untul conţine vitamina A, deasemeni smântâna, untura de peşte, peştele gras, seul,

Zeama de lămâe, zeama de portocale şi tomatele (paradaisele, pătlăgelele roşii) conservate, conţin vitamina C.

Vitamina B se găseşte în porumb.

Vitamina A şi B se găseşte în nuci, în pâine, în fasole, în oleii de in, în rinichi.

Vitamina A, B şi C se găseşte în lapte, carne slabă, ficat, varză, ouă proaspete.

Dr. Od. Apostol
Cluj

Copilul de Ţăran

Scump copilaş, numai cine te cunoaşte poate vorbi despre tine.

Asemenea blândului Iisus, te naşti şi tu sub răsuflarea vitelor şi cele dintâi prietenii în lumea asta mare, tu nu le faci decât cu mieluţii, cu viţeluşul cel mic, care-ţi linge părul tău bălai şi ţi roade cămăşuica ta de in, cu căţeluşul tău iubit, care de atâtea ori îţi şterge faţa de urmele plânsului sau de al mâncărei.

Aceştia sunt cei dintâi prieteni ai tăi, simbol al blândeţei şi dulceţii sufletului tău!

Mai târziu, când ajungi mare, aşa ca de vreo 4 ani, începi să ai de furcă cu aceşti tovarăşi din copilărie şi prinzi a-i duce din urmă pe marginea drumurilor sau a ogoarelor şi precum ei ţi-au dat cel dintâi râs de feri cire, apoi tot ei îţi dă şi cel dintâi plâns desnădăjduit, atunci când pierzi pe vre'unul din ei şi strigi de scoli tot satul, începând a ţi se strecura în suflet gândul grijei încă de la această vârstă.

Copilul mic şi scump, începi a împleti primele jocuri şi bucurii ale vieţii, cu începuturi de griji şi supărări şi într'aceasta tu creşti! Nici nu începi a îngâna bine vorba şi odată cu paza oiţelor sau a viţelului, tu ai în grija ta şi viaţa frăţiorului sau surorei tale mai mici decât tine.

Incepi să fii chiar dela această vârstă de un mare ajutor tatălui tău, care te ia dela începutul primăverii în primire şi-ţi dă funia boilor în mână şi te aşterne pe brazda proaspătă a pământului!

Ţara mea să facă din tine şi un ştiutor de carte, să înţelegi din cărţi tainele naturii mai bine. Din mijlocul câmpului, unde-ţi legeni jocurile şi grijile tale. te aduce la şcoală unde vai, mic şi plăpând copil, îţi înrădeşte sufletul tău doritor de câmpie în lanţuri de fer şi ţi jertfeşte copilăria ta, pentru ceva care în curând ţi se va şterge

Sărman copil de ţăran, la şcoală ţi se cere muncă şi învăţătură multă, şi tu nu le poţi satisface căci acasă tatăl tău abia te aşteaptă şi te ia la muncă şi nu ai când învăţa. Sau în odaia ta mai sunt încă 10 suflete mai mari şi mai mici şi unul plânge, altul râde şi nu ai nici măcar o masă nici un scaun pe care să-ţi pui cartea sau caietul tău de scris!

Trist copil, jocul tău a sburat de mult şi ochii tăi în loc să sclipească de strălucire după tot felul de drăcii nevinovate, ei lucesc trişti, fără culoare şi înoată în melancolia unei copilării pierdute, căci sunt rari oamenii, care să aibă grijă şi de farmecul copilăriei tale şi sunt foarte puţini oameni, care să mai zică plini de blândeţe şi de dragoste: «lăsaţi copiii să vină la mine!»

Mircea Moreanu
Invăţător, Boghicea
Roman

Cât ştim despre viaţa şi lume

Profesorul *G. C. Dragu* din Bucureşti a ţinut anul trecut o conferenţă la Ateneul din Bucureşti despre „Cât ştim şi cum ne reprezentăm astăzi lumea". Domnia sa şi-a tipărit conferenţa anul acesta şi acum se poate vorbi despre ea, pe temeiul unui text lămurit. Din ea aflăm că, oricâte ştie omul de azi despre lume şi despre viaţă, mult mai mult este ceiace nu ştim. Mai cu seamă în ce priveşte viaţa, de unde izvorăşte ea (pe ce se întemeiază ea, totul este învăluit în întunerec. Deşi găseşti că în trupul fiinţei vii se află cutare substanţe, dacă însă le pui pe acestea la un loc, vrând să alcătuieşti un tot, nu ai şi viaţa. Ai zice că trupul este alcătuirea acelor substanţe, şi totuşi ai substanţele, le aduni de colo şi de colo, dar nu ai trupul. Ce este viaţa? de unde vine? nu putem şti. Oricât am înaintat în fel de fel de cunoştinţe în jurul ei, în aceasta însă n'am făcut un pas. Ii zici vieţii că ea este un fel de energie, că este o putere care e prinsă de închegarea la un loc a substanţelor. Cu toate acestea ea e altceva decât puterea de încălzire care e închisă în lemn sau în cărbune. Ea are în sine puterea de a se adăoga, a creşte, a fi ţinută într'o unitate, care subordonează elementele felurite care intră în alcătuirea trupului. Aici e taina şi în laturea aceasta cunoştinţele omului n'au făcut un pas înainte. Tot aşa şi cu conştiinţa omului, cu simţirea fiinţei vii. Ce e aceasta şi de unde sunt acestea? căci ele nu sunt date în însăşi puterea chimică a substanţelor din trupul fiinţei vieţuitoare. In ele se află mai mult decât în părţile din care e alcătuită. Mai este ceva şi peste ele, care e de soiul cel mai înalt. Conştiinţa şi simţirea sunt mult mai presus decât celelalte puteri ale substanţelor, cum este puterea de încălzire. Şi acestea rămân învăluite în necunoscut şi ştiinţa omenească n'a făcut un pas înainte pentru a afla ce sunt ele şi de unde vin. Atât de neputincios este omul de a afla tainele fiinţei vii pe calea ştiinţei. Cu toată această neputinţă, care ar fi să ducă la descurajare şi încrucişarea mânilor în faţa necunoscutului de nepătruns, d. Dragu rămâne încă cu încrederea şi cu îndemnul să nu ne descurajăm, ci să cercetăm înainte. Se tot gândesc oamenii la căi prin care ar putea ocoli sufletul, să afle că viaţa este ca o clădire în care pui cărămidă, var, nisip, apă, lemne, cuie şi ai casa. Nu e mai uşor de crezut că este un suflet care le ţine pe toate împreună? Il ocoliţi voi, dar el tot vă izbeşte în faţă.

N. Silureanu

Dâmbovicioara

Cale de aproape două poşte de la Câmpu-Lung, aşezat la poalele munţilor într'o privelişte încântătoare, stă tăcut satul Dâmbovicioara. Casele văruite de curând şi acoperite cu şindrilă înegrită de negura nourilor, stau aruncate la voia întâmplării. Şoseaua şerpuită se pierde în desimea brazilor. Cerul este senin şi de un profund albastru ale cărui margini par că se împreună cu vârfurile golaşe ale munţilor, care se pierd în zări... Soarele îi surâde blând şi dulce cu razele sale argintii...

... In parfumul îmbătător de răşină, mă'ntâmpină copii şi fetiţe, aruncându-mi flori frumoase şi mirositoare. Ei îmi trezesc în suflet iarăşi dulcea-mi melancolie a aducerilor aminte, din viaţa naivă şi nevinovată de când eram copil... Pretutindeni e tăcere ca în mormânt. Intregul sat e dus sub povara somnului liniştit. Numai vântul mişcă a lene crenguţele tinere şi nevinovate, ale vre-unui brad secular.

Murmurul Dâmbovicioarei, pare un zumzet nesfârşit de albine, ce şoptesc tainic în adâncul imens al singurătăţii şi liniştii eterne...

Un glas aevea îmi spune: «Am ajuns!»...

Dinaintea ochilor îmi apare defileu; două stânci negre de granit gata să se prăbuşească, înalte ca ziduri de prăpastie, acoperite cu muşchi şi rădăcini, ce atârnă fantastic.

Soarele nu-şi poate vedea faţa, ci numai o fâşie îngustă din cerul senin, ce stă veşnic culcat în fundul apei cu undele-i cristaline, ce se strecoară sglobiu printre bolovanii de calcar ce stau nepăsători...

Peştera poartă acelaş nume E o gaură ce pare gura deschisă a unui monstru uriaş, ce caută să înghită minunile şi frumuseţile naturii, care pe tine biet om rătăcitor, te face să te întrebi? Ce eşti tu faţă de toate acestea? Nimic!..

Pătrund în interior cu torţe aprinse. Mă întâmpină un aer rece şi umed cu un miros înţepător de sulf.

In bolta neregulată, pe a căre pereţi umezi, natura a brodat diferite figuri, ce par cu adevărat chipuri de animale.

Picăturile de apă, cad în ritm cadenţat asemenea lacrimilor fierbinţi, isvorâte din adâncul ochilor visători şi albaştri ca fundul mării.

Lumina s'a stins. E întuneric. Păream că rătăcesc ca poetul Virgil în infernul lui Dante...

Dar... am revăzut iarăşi lumina zilei. Un glas melodios de caval îmi farmecă auzul. El e cântecul străbun, e psalm, e plâns, e doină!.. S'a înoptat. Luna odisee de aur păşea visătoare după o rarişte de brad, ce se întinde la poala munteluii Moteaşul. A doua zi, salut cu acoperământul capului, satul simplu şi pitoresc, satul plin de viaţă şi un suflet românesc, — satul ca în poveşti «Dâmbovicioara».

Ioan N. Drăgan

Românii la luptele sportive

Noi citim cu grije tot ce se scrie despre luptele sportagiilor noştri, pentru a vedea toată copilăria lor. Iată acuma alta. Un d. Săvescu face mare tărăboi la Universul că iau şi Românii parte la luptele dela Montevideo. Ne vom pune în vederea lumii, zice domnia sa. De fapt fleacuri. De nu ne punem în vederea lumii cu altele cu aceasta tot nimic şi nu putem lipsi. Căci în Neamul Românesc dela 23 Iulie a. c., citim cazul unui american care a fost scârbit cu «vino azi; vino mâine!» din birourile noastre.

Toata sunt care ne fac de râs şi dacă nu punem rânduială în de alde astea, în şoselele pe care nu poţi umbla, nu ajută nimic învingerea câtorva tineri buni de zvârlit cu picioarele la Montevideo.

Dovadă că mersul la Montevideo nu e nimic, este că State ca Anglia şi Germania n'au catadicst să se ducă. S'a dus Francia şi a mâncat bătaie. Nu cumva o fi acum Francia în mare pagubă, fiindcă 10 tineri ai ei au fost mai slabi la zvârlit din picior ca tinerii din Uruguai şi Paraguai?

Iată veste acum că şi România ar fi făcut ceva acolo cu luptătorii ei Kogel şi Robe.

Apoi bodaproste cu aşa luptători «români»!

Pentru atâta fleac sporovăielile d-lui Săvescu.

Cine sunt și ce urmăresc adventiștii [1])

Intâmplător mi-a căzut în mână un volum cu titlul de mai sus. L'am cetit din curiozitate, căci a sta 22 ani sub influența adventismului ca autorul cărții, C. Ouatu, înseamnă să cunoști mai multe decât un profan.

Mărturisirile d-sale sunt uluitoare. Ele ne pun în lumina zilei dedesupturile, mijloacele ce întrebuințează acești «luminați» și copii ai lui D-zeu pentru a-și ajunge scopurile tendențioase. Dar să punem la îndoială cele mărturisite ?,

Cu altă ocazie am cetit cartea «Adventismul dat pe față» în trad. P. C. Arhim. I. Scriban, în care tot un renegat de-al adv. Carl Müller, destăinue aceleași fapte de principii. Și acela ca și d-l Ouatu, fără cultură deosebită — C. Ouatu n'are decât o clasă primară rurală,—oameni din popor, acaparați prin mijloace cunoscute de adv., au ajuns la convingere proprie. Advent sub egida învățăturilor creștine, jupoae pe naivii căzuți în cursă, «sugându-le ultima picătură de vlagă» (C. Ouatu, pag. 122).

Cartea d-lui Ouatu, scrisă într'un stil cam simplu, cu multe greșeli de formă și digresiuni inutile, putea să se reducă la mai puțin de 153 pag. cât are, fără a pierde din importanța documentară, câștigând însă în concizie.

Materia e împărțită în două grupe.

In prima descriere în mod amănunțit viața intimă a fiecăruia din reprezentanții de seamă ai comunității adventi. din România. (Trebue să știți că d. C. O. a fost în posturi de mare răspundere: Presbiter al comunității Sf. Vineri, cassier al aceleiași comunități, membru în comitetul conferinței Muntenia și cenzor în societatea coop. «Cuvântul Evangheliei», așa că a avut prilejul să cunoască pe fiecare.

Iată concluziile la care ajunge: «*Sunt om de 42 ani și am trăit în mijlocul unei societăți decăzute*» (pag. 59). Și toți din fruntea comunității sunt o «castă» bine organizată, care «*exploatează* și sufletul și munca pe toate părțile».

In partea a doua, mult mai interesantă, d-l Ouatu cercetează lucrarea lor sub cele trei fețe: moral, economic și național.

Un «frate» este «bun» cât timp poate să-și plătească zecimea și celelalte «*daruri oficiale*» (pag. 26); dar, îndată ce nu mai e în stare de aceasta, e lipsit de orice ocrotire. Așa sunt cazurile povestite la pag. 93 și 120. Un asemenea caz e povestit și de Carl Müller în cartea sa la pag. 82. Unde sunt principiile creștine vânturate cu atâta căldură (!) de adventiști ? Când scopuri mărșave și neumane sunt adăpostite după adevăruri biblice, ele fiind numai mijlocul, asta înseamnă moralitate creștină ?

Cum «pot să despoae pe bietul om» (pag. 128) se vede din următorul tablou adevărat, cuprinzător a 23 «daruri oficiale hotărâte», afară de altele ocazionale ca: colectele, etc.: 1) Zecimea; 2) Zecimea casei de ajutor; 3) Dar de 1 zi; 4) Dar pentru școala de Sabat; 5) Dar pentru al 13 Sabat; 6) Dar pentru misiunea externă; 7) Daruri pentru fonduri misionare; 8) Dar pentru misiunea locală; 9) Dar pentru fonduri de educație; 10) Dar pentru distribuirea revistei de toamnă; 11) Dar de săptămâna cea mare; 12) Dar pentru săptămâna de abnegație; 13) Dar pentru săptămâna de rugăciune; 14) Dar de ziua nașterii; 15) Dar pentru pomenirea morților Eufrosina Păunescu și Laslu; 16) Daruri de 1 Sabat din lună; 17) Daruri de ziua cununiilor; 18) Dar la ieșirea din adunare; 19) Dar pentru cheltuelile școalei de Sabat; 20) Dar pentru întreținerea localului; 21) Dar pentru chirie; 22) Dar pentru cina Domnului; 23) Daruri pentru rulouri. După o socoteală simplă, în mijlociu, un «lucrător în via Domnului» cu un venit de 4000 lei lunar, plătește anual 12.000 lei. Judecați în mod obiectiv, dacă aceasta nu-i o șarlatanie, mai ales că «*toată această sumă este înghițită de o mică castă organizată*» (pag. 128).

Cine sunt conducătorii adventiștilor din România ?

Toți sunt străini de neamul nostru, unelte umile ale organizațiilor adventiste străine, cari a caparează cât pot mai mult pentru ei și tovarășii lor de dincolo de graniță.

1) D. Wall, președintele Uniunii Române adventiste; 2) Iohan Bauer, președ. conferinței «Muntenia»; Chesel, președ. conferinței «Transilvania»; 4) P. Herman, președ. conferinței «Banat»; 5) Gaede, direct. «Institutului de teologie» adventistă; 6) Drezen, directorul «Casei de editură»; 7) O. Fasnach, casierul general (pag. 133).

Concluziile ?

«Adevăratul lor scop este stoarcerea poporului român și punerea lui în slujba unor spoliatori străini de legea și neamul nostru» (pag. 136).

Astfel prezentată cartea d-lui C. Ouatu, aduce un folos real drept credincioșilor ortodoxi; le dă posibilitatea ca să cunoască ceeace se ascunde în dosul învățăturilor adventiste; și odată știute scopurile și mijloacele lor, vor putea ușor să se opue ispitelor celor ce se intitulează «adevăratul popor al lui Dumnezeu».

Căci, precum spune evanghelistul: «Din faptele lor veți cunoaște pe dânșii» (Mateiu 7, 16).

G. I. BALACIU.

1) Cartea se găsește și la autor: D-l C. Ouatu, str. Filomelei Nr. 5, București.

Dela C. F. R.

Zilele trecute s'a ținut la Sinaia Conferința C. F. R.

La aceasta, care a ținut trei zile s'a cheltuit frumoasa sumă de 900.000 (nouă sute mii) lei.

Dacă această sumă s'a cheltuit în trei zile pentru o astfel de conferință, nu ne mirăm de ce se aude că această instituție merge rău. Din cheltuielile făcute, ținem să notăm: Plata sălii unde s'a ținut conferința trei zile 38.700 lei, apoi o masă foarte îmbelșugată de 100 de persoane a 1000 lei pentru fiecare persoană, deci 100 000 lei și alte multe cheltueli.

Aceste informații le-am luat din dosarul de cheltueli de la conferință.

In timp ce sânt halte care n'au locuință cum e cazul dela Cozieni din jud. Ilfov, despre care eu am scris în «Universul», iar șeful haltei stă cu bagajele afară în mijlocul pădurii, direcțiunea C. F. R., neluând nici o măsură de clădire, iată că la Direcțiune se cheltuește așa de mult pentru nimic. Și apoi se svonește că se vor face economii ?

Dee Domnul să fie cum zic Domniile lor și să nu fie cum bănuesc eu. Căci dacă se va mai cheltui atât de unde să mai fie și economie ?

Diac Fussu

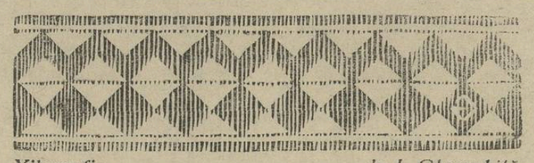

Xilografie— de I. Gheorghiță

Cum este că unii de beau și fumează, dar trăesc mult?

Să răspundă cine e medic. Apoi iată ce răspunde d. P. Robescu într'un prea frumos foileton din Adevărul dela 1 Iulie a. c.:

«Toate palpitațiile, toate așteptările, toate grijile, toate nevoile din viața noastră de azi, ne-o scurtează. In trecut, strămoșii noștri, nu luau parte atât de activă la sbuciumările intelectuale la care luăm noi azi parte.

Strămoșii noștri duceau o viață nu contemplativă, dar o viață retrasă, liniștită, mult mai puțin furtunoasă ca viața pe care azi, toți o ducem.

Pe urmă, Romanii nu cunoșteau două mari otrăvuri cari veninează întreaga omenire; tutunul și jocul de cărți. Multe luni, mulți ani din viață ne taie jocul de cărți și tutunul.

Igiena ne învață cum să ne prelungim viața și cum să ne punem la adăpost de pericolele cari ne-o amenință. Igiena, întru prelungirea vieții, trebue ținută foarte mult în seamă.

Sutn totuși mulți, cari prin spirit de contrazicere, spun că sunt oameni, în special la țară, cari toată lunga lor viață, nu s'au preocupat de fel de igienă, au trăit nespălați, ca și animalele, și s'au hrănit mai prost decât ele.

O fi; dar la aceștia sunt două cauze cari le-au lungit viața una este traiul în aer liber, sculându-se și culcându-se de vreme; alta este sobrietatea.

Traiul în aier liber, culcatul și sculatul de vreme, fac ceiace face gimnastica și masajul la orașe, fac ceiace azi se numește sport sau și mai modern; educația fizică.

Sobrietatea, la țară, este un alt factor inportant care prelungește viața.

La orașe, sobrietatea este impusă prin faimoasele regime alimentare, așa de mult date în zilele noastre.

Alcoolul sub oarecare formă va fi luat, scurtează viața: ca să trăești o sută de ani, nu trebue să bei nimic.

De acest adevăr s'au pătruns americanii când au votat faimoasa lege a prohibițiunei».

Dar la aceste adevărate arătări ale D-lui Dr. Robescu, voim să punem și noi o părere a noastră. De multe ori se spune; dauite cutare cum bea și trăiește și nu are nimic. Aceasta însă înseamnă a judeca după cele puține, nu după cele multe. Să nu ni se spue că cutare e beiv, și trăește, ci să vorbim de mulți beivi care se prăpădesc. Nu are afece că unii scap din primejdie, ci greul este că cei mai mulți nu scap. Pe fiecare zi citim despre relele beției, și atunci ce să ne mai dăm după deget și să spunem că cutare bea și nu are nimic? Nu e temeinic a cugeta în felul acesta și aceasta am voit s'o spunem și noi, pe lângă cele spuse de d. Dr. Robescu.

A. S.

Cum se scrie în Basarabia

COMUNISMUL
DIN ȘCOLILE BASARABIENE [1]

E adevărat că e o cută în pătura socială, cari mai mult sau mai puțin vrea comunismul! Cert, în societate și nu în pedagogie. Comunismul credem că nu va aduce revoluție în această știință argumentată prin atâtea norme naturale și fapte oculare de proprie experiență și cercetare. Deci, ar fi o absurditate de-a vorbi de-o pedagogie în sensul acesta.

S'ar pretinde prea mult un impertinent sau cretin, când ar da hauză de lucru sau cel mult vorbă, la oameni adevărați mari. E ceva putred și nu va reuși să 'ncolțească în terenul bine pregătit, printre atâtea mii de (cel puțin) boabe, cari îmbrățișează cu atâta voluptate razele radiatoare ale soarelui, după o lungă iarnă de grea și furtunecoasă vijelie. Deci zădarnică flecăreală în jurul acestei nulități.

Problema pusă în serviciu de individualități, ne va permite Sf. Sa a spune câteva vorbe, desigur fără nici o pretenție asupra celor cari n'au nevoe de ele.

Ne miră faptul cum de aceste școli s'au putut găsi tocmai în această urgisită provincie și nu în Rusia Sovietică? Ori, aceste lăcașe de sacră lumină, sunt toate conduse de ideia comunistă? Ori, ele nu sunt conduse de fiii aceleiași mume? Ar fi prea mare pretenția Sf. Sale pentru a ignora și a învolbura prin fecunda sa concepție o masă compactă de intelectualități, desigur necunoscute. E condamnabil să 'mproști astfel noroiul în față. Omul mare și adevărat sincer, presupune mai întâiu modestie, rămânând ca adevăratul untdelemn să apară mai mult în masa postumă a posteritații. Deci vom conchide (desigur cu tristețe) că această problemă presupune o lipsă de logică mai întâi, prin faptul de a deduce o lege generală dela unul (unele) cazuri particulare.

Apoi dacă Sf. Sa a constatat depravarea morală cari stăpânește pe fratele său și 'n al doilea rând pe aproapele său, trebue să intervină locului în drept pentru a cere ameliorare și nici de cum să-și ia sarcina personală pentru a o repercuta.

Cât despre situația profesorilor descrise de Sf. Sa e ceva rușinos de a o mai trâmbița în lumea largă. Profesorul rolat în nobila sa misiune, trebue să fie la locul lui, pentru a-și face datoria în privința selectării semințelor și nu trebue să asculte de lacrămile sau de flatații părinți pentru a face pomină.

Adevăratul om de caracter va fi în orice împrejurare la fel. Chiar în cazul enunțat, n'ar trebui să facă pomină. Făcând o presupune o lipsă de caracter și 'n al doilea rând de acea coardă sensibilă la... a naționalismului. Avem doar exemplu eroii lui Rebreanu din «Ion». Deoarece în cazul unui risc material e gata de trădare națională. Deci urmează a dispune în această situație de oameni cari, să știe a înfrunta greutățile naționale faptic și nu tioretic. Căci gloria nu e aceluia care recoltează de pe câmpul îngrășat ci aceluia cari l-a îngrășat. Urmează dar a nu face retur în fața obstacolilor pentru a ne duce la lucru gata. Vă contraziceți dar, când cereți muncă în contrarierea școalei comuniste [1]). Trebue zis și făcut, pentru a evita proverbul «fă ce zice popa dar nu face ceeace face el».

Cât despre titanica personalitate a Sf. Sale nici nu încape îndoială. Se oglindește în aceia c'a fost venit în misiune în acest colț întunecat, cu forța [2]). Personal dacă aș poseda ceva și dacă aș crede c'aș putea face un bine universal sau cel puțin național, aș sta retras într'o scundă așuță de țară sau fie măreț patat, necondiționat fiind de ceva material, deoarce idialul presupune idial și aș lucra spre acest bine. Nici decum n'aș vrea să spun că un elev din cl. I secundară din cutare provincie, e mai capabil decât unul din cl. IV secundară din Basarabia. Adevărată opilărie [3]). Și apoi poate fi cazul celor două extremități și atunci vom putea spune că nici chiar Sf, Sa nu va putea echivala astăzi cu cei 17 ani a lui M. Eminescu, Dante sau Shakespiare. Rugăm dar a nu face iar legi generale.

Aș putea cita și cred nu numai eu cazuri de ignoranță din clasa opusă celei ignorante. Da! argumentate de un domn director secundar din Muntenia și în schimb mulțumirea ce o avea despre copiii basarabeni? Când e vorba de fleacuri de astea mi guloasă, am putea găsi sute și mii și chiar ar afirma oricine că moldoveanul e un temperament mai melancolic decât alții, ceiace presupune ceva... Dar vom căuta să ne ferim de-a pune problema în chestiune subiectivă deghizată pentru a flata pe lângă cei mari — totul prin sine însăși și numai prin muncă cinstită. Făcând dar abstracțiune de cele enunțate de Sf. Sa cari pot echivala cu nulități zădărnicite să discutăm un crâmpeiu din problema naționalismului-fanatic.

A fi naționalist nu înseamnă a disprețui pe aproapele concetățian care se bucură prin testament de moarte de aceiași sacră jertfă sfințită și sigilată de sângele strămbun! In cazul Sf. Sale nu poate fi vorbă de problema națională ci de ostilitate națională. Deoarce așa reesă din argumentarea sa. A vorbi mai multe limbi e o calitate. Deloc nu implică, că acel individ care vorbește în țara să altă limbă să fie șovinist. Mai ales în cazul de față. Deprinderea e a doua natură și se poate șterge tot numai prin deprindere care presupune un timp îndelungat. Am putea spune dar cu drept cuvânt că peste câteva decenii, vom fi toți șoviniști așa cum înțelege Sf. Sa. Deoarce astăzi lumea intelectuală în special cu șc. sale trifurcate tinde de-a învăța cât mai multe limbi. Suntem martori oculari cum se prinde de repede franțuzeasca în sânul societății noastre. Ea singură caută mijloacele fie directe sau indirecte. Apoi Sf. Sa ar fi în drept să spună că și frații transilvăneni și bucovineni cunt asemeni șoviniști deoarce nemțeasca predomină. Bazați pe șt. noologice vom putea spune că mai mare e gradul de sensibilitate a unui fiu care, după ani de pribegie, se vede în sânul familiei sale, de cât acela care a stat tot timpul în mijlocul ei. Mă mir, cum din sufletul unui astfel de protagonist național pot isvorî asemeni refulări contra compatrioților săi. Mai ales astăzi când ni se impune așa de sumeț marea problemă a unificării sufletești a tuturor fraților. Or Sf. Sa trimis special pentru acest lucru credem că și va îndeplini sf. datorie pentru a renunța la aceasta miguloasă preocupare și a ne da ceiace ne a promis în preludiul articolelor sale. A vorbi adevărat de problema naționalismului pur nu fanatic, mai ales astăzi, e un subiect foarte vast și credem că Sf. Sa îl cunoaște. Ar fi dar zadarnic să ocupăm spațiul acestui agent de propagandă națională, cu articole subiective. Vom putea vorbi și franțuzește, rusește, italienește, nemțește și etc. însă rămâne precis că și noi basarabenii simțim românește și că sbate acelaș sânge de moldovian. «Nu-i pădure fără uscăciune». Sperăm că Sf. Sa nu va lua aceasta în nume de rău deoarece nu cunosc nici pe unul din această desbatere — sunt complet străin. Pur și simplu am scris ca orice intelectual [4]) care fiind în drept atăcat cu școala comunistă a Sf. Sale. Noi am muncit și n'am cerșit! [5]) Și-ar fi o rușine a o primi. Chiar dacă am devenit pe alocurea violent în expresii, Sf. Sa va ierta deoarce îl impune două lucruri.

E. STAVER
Gvozdova-Soroca

1) Dar parcă am înțeies ceva din ce ai scris până aici, ca să știu care e punctul în care zici că mă contrazic! Scrisul dumitale e Babilonul întreg, de nu se poate alege nimic din el. L-am dat și noi ca dovadă de halul în cere zac unele capete. — A. S.

2) Nu e adevărat. — A. S.

3) Mai mare copilărie decât a cest scris de analfabet?

4) Noroc că Basarabia mai are și altfel de intelectuali, că de-ar fi toți ca acesta, ar trebui să ne îngrozim. Vedeți-l pe acesta însă: Nu poate lega două gânduri ca lumea și tot mai ese în față să-l vadă lumea. Este însă o trăsătură a multora din ei. Sunt nepuțincioși, dar încrezuți. Vedeți pe însuși acest exemplar în carne și oase, care-ți scrie de Dante și Shakespeare, iar el nu poate face o compunere de școlar începător! — A. S.

5) Se și cunoaște c'ați muncit, iar cât despre cerșit, aceasta este foarte mult în obiceiurile Basarabiei. Colțul și calicul. — A. S.

DIN ZIARE

In ziarul Galații Noi, din 13 Iulie a. c., sub titlul „Dacă materialiștii n'ar predomina" citim frumoase rânduri despre silința câtorva bărbați pentru a aduce oarecare strălucire satului lor. Este vorba de tânărul Constantin Leu, care deși vine numai din când în când în satul său Țutcani din jud. Covurlui, se apucă de înfrumusețat ceva în sat. Având satul o primărie urâtă, a pus la cale să-i facă o casă cum trebuie și acum, la 20 Iulie, urma să se sfințească această nouă clădire, de o frumusețe cum nu este alta prin partea locului. Fratele său este Prea Sf. Sa Arhiereul Grigorie Leu Botoșăneanu, vicarul Mitropoliei Moldovei, care de asemenea urma să vie de ziua Sfântului Ilie (20 Iulie) în sat, spre a sluji de hramul care este în sat și a sfinți primăria. Alt fiu al satului este d. I. Vicol, profesor de muzică în București care, de asemenea, vine să puie umărul la ridicarea satului. Și, în adevăr, scrie ziarul, rar găsești în alte părți atâția oameni luminați adunați într'un singur sat.

Despre alt sat, Aldești, ziarul spune ce minunății a făcut în școala satului învățătoarea Florica Antonescu. Totul sclipește de îngrijire și curățenie, La școală se fac o mulțime de întocmiri culturale, prin care se caută cultivarea obștii. Alături de învățătoare, în acel sat lucrează cu inimă Preotul Moisei, pe care Zilot Moldoveanul, care iscălește cele povestite, îl numește oreot de ispravă.

Credem și noi că fața țării ar fi alta „dacă materialiștii n'ar predomina" adică n'ar fi prea mulți ceice trăiesc pentru hoit și nu au plăcere de frumusețele sufletului.

In Universul dela 29 Iunie, a. c. citim despre împlinirea a 29 ani de viață a Societății muzicale „Carmen" din București Societatea a fost înființată, acum 29 de ani, de răposatul maestru de muzică Kiriac. Cu acel prilej, cu multă pietate despre înființător a vorbit Păr. Dr. Nicolae Popescu, membru al Academiei Române și al acelei societăți. Societatea are azi 250 de membri și cuprinde în sânul ei tot ce avem mai bun din cântăreții noștri.

Tot în Universul, cu aceiași dată, citim o tristă corespondență despre o școala din Soroca. E vorba de liceul de fete de acolo. Sunt în Basarabia stări care arată că este o molimă intrată în obiceiuri, așa că lumea de acolo nu se mai miră de ea. Ce am scris noi aci și ce au scris alții se dovedește și prin multe alte mărturii. Iată acea corespondență, care va trebui să moaie multe nasuri în Basarabia din acele care ar vrea să ne ție nouă pept că nu sunt așa ceie scrise de noi.

Desrăbălare la un liceu de fete. Recunoaștem că ne e foarte greu să scriem despre conducerea a unei școli, fiindcă socotim școala un altar despre care trebue să vorbești cu evlavie.

Dar tocmai dragostea ce-o avem față de școală ne silește să cerem luarea unor măsuri de îndreptare.

Liceul de fete are azi o conducere care constitue un libertinaj. Vezi zilnic eleve plimbându-se și cochetând cu elevi prin grădina publică, în văzul tuturor, pe străzi, în atitudini îndrăznețe. Trec ziua și seara prin fața profesorilor„ perechi, perechi, spre viile din marginea orașului, fără ca nimeni din corpul didactic să se sesizeze. De aceia, s'a ajuns la situația ca în loc ca direcțiunea școalei să ia măsuri a intervenit parchetul.

Toată lumea vorbește de cazul unor eleve, începând delà cl. I, care frecventează pe o «maestră» în meșteșugul moșitului, cu îngăduința vinovată a acelora în mâinile cărora părinții au încredințat tinerețea copiilor lor. Faptul întâmplat c'o elevă din cl II. surprinsă noaptea pe malul Nistrului, de grăniceri, fapt cercetat de parchet nu poate decât discredita școala și corpul didactic.

Suntem rugați de părinți să cerem d-lui ministru al instrucțiunii să ia măsuri severe de îndreptare.

Nădăjduim că vor pătrunde și în liceul de fete din Soroca, ordinea și morala, de care nu elevele sunt vinovate că le lipsesc astăzi.

Universul din 28 Iulie a. c. tipărește bucata scriitorului francez Maurice Dekobra, în care acesta ia în bătaie de joc lupta împotriva beției în Statele-Unite din America de Nord. Se știe că Francezii totdeauna batjocoresc măsurile împotriva beției din Statele-Unite, pentrucă ei nu-și mai pot desface acolo scumpele lor vinuri și rachiuri boierești zise licheoruri. Noi avem însă tot temeiul să punem la îndoială toate arătările lui Maurice Dekobra împotriva slăbiciunii măsurilor față de beție, pentrucă, în acelaș număr al Universului, se află două știri din America, din care se vede că o cârmuire de acolo nu se joacă și este aspră în toate măsurile ei. Iată, de pildă, o știre despre unul din cei mai însemnați zburători și constructori de aeroplane din Statele-Unite care, după 23 de ani de umblare cu aeroplanele și având mari merite, e descoperit că nu ar avea patalamaua de zburător cerută de regulament.

Având în vedere că omul acesta a fost mare aviator și constructor de aeroplane fără brevet urma că aceasta e mai însemnat lucru decât să ai o hârtie la mână dela o școală oarecare. Totuși a fost dat în judecată și el s'a apărat spunând că mai de seamă este ce a făcut el decât să aibă brevet. Toate acestea însă n'au ajutat la nimic. A fost osândit la 500 de dolari pedeapsă bănească și îndatorat să treacă examenul și să primească toate greutățile cerute de căpătarea brevetuui. Aceasta însă înseamnă că nu te poți juca cu autoritățile americane.

Alt caz este pe aceiași pagină A umblat unul care pregătește jocuri de teatru să puie să joace oaneni mai mult dezbrăcați decât îmbrăcați. Jocul a fost oprit de poliție, cel ce l-a pus la cale a fost dat în judecată, iar câțiva și câteva din ceice veniseră pe scenă dezbrăcați au fost puși la răcoare.

Acolo organele stăpânirii au alt chip de a judeca și de a aplica măsurile decât la noi. De aceia nu putem crede că în ce privește beția, încălcările vor fi mergând cu atâta ușurință cum vor să ne facă a crede de alde Maurice Dekobra. Dacă aceste organe sunt dârze și neînduplecate la unele, nu se înțelege de ce ar putea fi blege și molatece la celelalte.

In același nr. al Universului știri dureroase cu arătări amănunte despre prigonirile din Rusia împotriva Bisericii. Se arată câte biserici au fost prefăcute în localuri de petreceri ori li s'a dat altă întrebuințare ori au fost aruncate în văzduh prin dinamită mari catedrale, vestite în arhitectură și însemnătate istorică, au fost sfărâmate.

Numărul viitor al Ziarului «Cultura Poporului» va apare la 7 Septemvrie, iar de la această dată va apare săptămânal

Cu multă părere de rău și durere anunțăm moartea unuia din foștii redactori ai «Culturii Poporului»,

I. Șurculescu — Cernățeanu
Ziarist

după o lungă și grea suferință. Exprimăm familiei repauzatului sincera noastră părere de rău, iar mult sârguitorului nostru răposat amintire veșnică.

Tipografia „Cerpului de Jandarmi" București.

Onor "Asoc p. Liter-tur" Rom.
şi Cult Poporului Sibiu

CULTURA POPORULUI

PRIN CINSTE LA DREPTATE.
PRIN LUMINĂ LA FERICIRE.
N. IORGA.

PREŢUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învăţători, preoţi, studenţi şi săteni 200 Lei
„ autorităţile săteşti 300 „
instituţii particulare şi de stat. 400 „
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZĂ-TE ŞI VEI FI; VOEŞTE ŞI VEI PUTEA"
C. A. ROSETTI.

Director: Generalul NICOLAE PETALA | REDACŢIA, STR. REGALA Nr. 16 Sec. I. | BUCUREŞTI, 21 SEPTEMVRIE 1930 | ADMINISTRAŢIA STR. REGALA Nr. 16. | ANUL X, Nr. 336 | Apare în fiecare Duminică

Prin ce suntem înainte şi prin ce suntem îndărăt?

In ţara noastră, se află azi o groază de maimuţăreli, „ca să ne cunoască lumea" şi să ne punem la rând cu lumea. Dacă străinătatea are tineri care învaţă să dea cu pumnul şi să facă lupte zise „gale de box", la care se adună gurile-cască, adică la astfel de îndobitociri, care nu înseamnă nimic, ba încă înseamnă scădere pentru civilizaţiunea şi cultura unei ţări; dacă aceiaşi străinătate pune la cale mari întreceri la jocuri de izbire cu piciorul în minge, şi ne-am dus şi noi Românii, să fim părtaşi la astfel de jocuri tocmai în Uruguai, America; dacă străinătatea orândueşte concursuri de frumuseţe, ca să se ştie care fată e mai frumoasă în lume; se găsesc şi nătângi de Români să se înhăiteze şi ei la de alde acestea, ca la cine ştie ce isprăvi pentru neamul românesc. Ci-că astfel ne-am pune în vaza lumii şi ne-ar cunoaşte şi ne-ar preţui lumea. Vezi Doamne asta ar fi cinstea României, dacă ar avea şi ea bătăuşii ei şi îndemânaticii ei la svârlitul cu piciorul! Curate copilării, pe care un om cu mintea în scaun trebue să le privească cu dispreţ şi cine le face socoteşte că îndeplineşte mare scofală pentru numele ţării (deşi între aceştia sunt negustori vicleni care îşi fac treburile bănoase prin asemenea scorninturi), ţara geme de alte grele suferinţe pentru dregerea cărora nici pe departe nu se face atâta tămbălău şi nu se cheltuesc atâtea mijloace. Tocmai prin astfel de suferinţe însă România stă prost în faţa străinătăţii. Căci acestea se află, sunt o dovadă de înapoiarea noastră şi ne fac mare ruşine. Mai întâi este marea neorânduială a întregei noastre vieţi ocârmuitoare. Unde întorci ochii, este o mişelie şi o neorânduială de te sperii. Ori ce măsură se ia şi se întrebuinţează la ziare, de a doua zi nu mai este ţinută în seamă.

Incălcarea şi abuzul sunt ceiace te izbeşte în obraz la fiecare pas. Ce să mai aduci pilde din acestea, pentrucă-ţi ajunge să eşi de acasă şi să faci un drum până la cutare loc în oraş, pentruca să găseşti nu o pildă, ci zece despre astfel de încălcări şi rele înfăţişări ale lucrurilor noastre.

Vine străinul la noi şi să meargă cu automobilul pe şoseaua Bucureşti-Ploeşti. Dar abea ese din oraş şi hai înapoi!. Nu se mai poate merge de starea ticăloasă a şoselei. Ia omul trenul ca să ajungă la Ploeşti. Acesta e caz petrecut în vara aceasta şi de care s'a scris prin ziare.

Oare ce nume ne face un fapt ca acesta?

Dar iată una proaspătă: Doctorul G. BANU, fostul secretar-general al Ministerului Sănătăţii de sub ministeriatul Ministrului I. LUPAŞ, scoate o carte cu numele *Statistica infantilă*. Este vorba în ea de starea sănătăţii copiilor în ţara noastră. Si ce aflăm dintr'însa? că la mia de copii născuţi, în cel dintâi an de naştere, mor în Anglia 83 de copii, în Belgia 113, în Ungaria 168, în Cehoslovacia 146, în Rusia 122, iar în ROMÂNIA 208 după statistica din 1927).

Ei, oameni buni, aici se vede care-i mai sus şi care-i mai jos. Uite că sănătatea şi viaţa nu-i apărată la noi. In Anglia ţară cu vremea rea şi umedă, cu neguri şi răceală, mor mult mai puţini copii ca la noi, pe când în ţara noastră, cu vreme mai sănătoasă cu soare mai bun, cu câmpii largi, mor atâţia!

Astea le află străinătatea, oameni buni, şi ne judecă rău.

Ce ne mai ajută atunci că am trimis tinerii să arunce cu picioarele în mingile dela Uruguai? Anglia n'a voit să se ducă acolo şi nu-i mor copiii; noi ne-am grăbit să ne ducem că de! să ne cunoască străinătatea, dar ne mor copiii.

Apoi prin ştiinţa de carte care am fi având-o, prin rînduiala gospodăriilor, prin hărnicia oamenilor şi cumpătarea lor, prin cuviinţa purtărilor, prin buna îndeplinire a slujbelor Statului, prin apărarea sănătăţii se cunoaşte dacă eşti sus sau jos.

Cum se vede, acestea din urmă se află în grea suferinţă la noi. Urmează atunci că nu putem păcăli străinătatea prin câteva părechi de boxagii şi de tinerii tari în călcâie. Dacă altele nu sunt ca să ne înfăţăm în ochii oamenilor, cu acestea murim de foame. Ele nu suie preţul leului nici sporesc greutatea grîului când e cercetat la Brăila pentru trimes peste graniţă.

Purtând pe palme, în loc să luăm la palme, pe boxagii noştri şi pe cei care bat din picioare, de fapt umblam după copilării, care pot umplea pungile unora, pot asigura plimbări pe gratis altora, dar nu duc nici cu un fir de păr cinstea ţării înainte. Căci alăturea de acestea se aude plânsul copiilor care mor de necăutare. Iar dacă n'om avea boxagii, nu plânge nimenea, că nu e nicio pagubă.

Uşurătatea şi copilăria sunt trăsătura multor laturi din obşteasca de azi a ţării noastre. Nu vedem cele ce trag greu la cântar, dar vedem fleacurile şi pentru aceea ne cheltuim multe grijii ale noastre. Si când vine unul care vrea să facă ceva, vede aceste fleacuri şi nu vede ceiace este de temei. Dacă Primarul DOBRESCU vrea să dea ceva pentru îngrijirea norodului, se apucă să-i dea teatru Duminica, la ceasurile 10 dimineaţa, când e ceasul slujbei bisericeşti şi apucându-se să critice predica, zicând că o asemenea desfăşurare de teatru face cât 10 predici!

Iată ha'ul în care suntem noi şi care nu trebuie lăsat, fiindcă prin astfel de stări se vede că suntem mai de grabă jos decât sus şi că nu ştim prin ce ne suim şi prin ce ne pogorâm.

Arhim. SCRIBAN.

DIHONIE PRIMEJDIOASĂ

Inainte de unire, în satele noastre, era destul de mare pace şi trai frăţesc între oameni. Chiar şi unde trăiau amestecaţi cu unguri, cu saşi, cu ruşi, rar se întâmpla vr'o neînţelegere grea. Şi chiar atunci nu era din pricina că unii erau români iar alţii alt neam, ci mai ales din pricina de avere sau de meserii.

Satele româneşti se mai mişcau niţel, se mai tulburau când alegeau pe primari. In unele se năşteau chiar certe aprinse mai ales unde se nimerea ca mai mulţi doritori de primărie să aibă rudenii multe şi puternice. De obicei însă nici la alegerea primarilor nu se făcea pe vremuri mare zavera la noi fiindcă mai totdeauna satul ştia de mai înainte cine e mai de frunte, mai cuminte şi mai cu carte om din sat. Şi era mare cinste pe sat să aleagă pe cel mai vrednic.

Se mai mişcau satele noastre în unele ţinuturi când se făceau alegeri de deputat. Mişcarea atunci când aveau candidat român naţional se îndrepta împotriva ungurilor şi a guvernelor ungureşti, şi era o mişcare folositoare. Ea deştepta şi întărea grija şi dragostea de neamul tău.

Uneori după alegeri când între ai noştri se găsea şi coade de topor acestea au avut să rabde pentru faptele lor: batjocuri sau chiar bătăi. Au fost şi cazuri de cruzime când s'au scos ochii celor ce au votat cu duşmanii, sau le-au tăiat coadele vitelor. Cazuri rare şi urâte de altfel, pentrucă cruzimea e o răzbunare josnică, dobitocească. Dar în anii mari pe satele noastre era destulă pace şi bună înţelegere înainte de război.

Şi după unire a fost aşa o vreme până când s'au împărţit şi locuitorii satelor în partide politice. Mai de mult ştiam: un primar un consiliu comunal românesc în satele româneşti. *Şi aceştia dintre cei mai vrednici.* Asta era lege, de alte slujbe nu se ştia pe atunci.

Acum satele sunt pline de preşedinţi, casieri, membri în comitet ai diferitelor partide politice.

Oameni până eri nevinovaţi trăind în bună înţelegere s'au trezit deodată plini de vrăjmăşie şi duşmani înverşunaţi. De zic unii că-i bine, ceilalţi spun că-i rău, de se spune la un un „club" de partid că-i dreptate, dela celălalt club se ţipă că-i nedreptate. Dacă unii spun că cutare-i bun de primar, ceilalţi nu-l votează chiar de ar fi să aleagă în locul omului de omenie un ţigan.

Sătenii îşi fac prilej de ceartă şi de ură din ce nu au avut, se înverşunează unii împotriva altora, după cum sunt împărţiţi în partide. Unii trag hăis, alţii cea, unii împing carul înainte, alţii înapoi, şi vezi bine carul stă pe loc şi satelor noastre merge prost.

Nu s'au înverşunat pe vremuri, împotriva ungurilor la alegeri, cum se înverşunează azi sătenii noştri unii împotriva altora şi cu alte prilejuri. Se vede că de împărţirea oamenilor în partide politice şi la sate, nu putem scăpa, până va fi nea aşa numita democraţie, care în multe e stricăcioasă neamului.

Dar sătenii noştri trebuie să-şi dea seamă să înţeleagă un lucru: *între oameni cuminţi şi la popoare culte partidele politice nu-s chemate să facă război civil în sânul unui popor,* ci să întărească ţările. *Un partid politic nu-i permis şi nu poate fi duşmanul altui partid* tot românesc, în aşa măsură încât să dai la cap celui ce-i de alt partid.

Trebue să fim încredinţaţi că *fiecare partid* fiind făcut din români *voieşte binele Patriei* şi a naţiunii. Că ele toate sunt ale noastre dar că au alte căi şi alţi oameni prin care lucrează spre binele neamului.

Aşa-i în toate ţările şi aşa-i şi la noi. Cine spune că sunt partide *româneşti duşmane românilor* să-i întoarceţi spatele.

Dacă-i aşa sătenii noştri trebuie să fie cuminţi. Să se apropie de acel partid pe care-l crede cel mai bun, dar pentru acea să nu duşmănească pe vecinul său, care se alipeşte de altul. Am trăit uniţi şi neuniţi după confesiune, veacuri în bună înţelegere, fiincă am fost tot români. Aşa trebuie să trăim şi după împărţirea pe partid, pentrucă cu toţi suntem români.

Binele cel mare ar fi ca oamenii în sate să nu se împartă în partide. Dar dacă deocamdată nu se poate, marea datorie românească cere pace şi bună înţelegere la sate pentru binele lor şi a ţării întregi.

ION AGARBICEANU

RUINA MÂNĂSTIRII PÂNGĂRAŢI-NEAMŢ.

Ni se părăginesc Mânăstirele din ţinutul Neamţului. Străinii au pus stăpânire pe averea Mânăstirii Pângăraţi — Neamţ şi o stăpânesc în chip samavolnic. Mânăstirea Pângăraţi din judeţul Neamţ, zidită de voevodul Alexandru Lăpuşneanu în anul 1560, se găseşte în ruină şi în stăpânire samavolnică. Iată cum începe povestea: în anul 1864, această mânăstire a fost împroprietărită cu 40 hectare pământ. Acest pământ a fost stăpânit în linişte de către conducătorii mânăstirii până'n anul 1918. Locuinţele din jurul mânăstirii Pângăraţi au fost folosite, într'o vreme, de către hoţii pedepsiţi de oamenii dreptăţii (ceeace nu se cuvenea). In vremea războiului — desfiinţându-se penitenciarul dela Pângăraţi, locuinţele mânăstirii au servit de spital militar. Indată după războiu, spitalul militar a fost schimbat în spital pentru tuberculoşi, care a trăit până în anul 1924, — când din motive întemeiate — a fost mutat la Bisericani, unde se află şi astăzi sub conducerea d. doctor N. Vlădescu. Averea acestei mânăstiri, camerele pentru locuit — câtă vreme a fost acolo spital şi arest — au fost folosite de conducătorii arestului şi ai spitalului. Ministerul Cultelor cu Inaltul Decret Regal No. 3.175, înregistrat la No. 32.256 din anul 1923 şi pe temeiul dispoziţiunilor ordinului ministerial No. 54.032/924 prin delegatul său fostul inspector general T. Popp, însoţit fiind de P. C. Sa Părintele Gh. Popoviciu, Protoiereul judeţului Neamţ şi delegatul Sf. Mitropolii a Moldovei a pus în stăpânire pe fostul stareţ al Mânăstirii Secu asupra averi mobilă şi imobilă a Mânăstirii Pângăraţi, în ziua de 16 Mai 1924. Cu toate acestea, d. medic N. Vlădescu, Şeful Sanatoriului Bisericani — probabil protecţiunilor politice — stăpâneşte grădina schitului şi cimitirului Pângăraţi în întindere de 32 Ha., iar locuinţele mânăstirii, sunt puse sub custodia unei femeii pe care o plăteşte în numele Spitalului Bisericani — cu 2.500 lei lunar. Cu ce drept stăpâneşte d. medic Vlădescu această avere? Bisericuţa schitului se dărâmă. Prin acoperişul ei străbate ploaia, iar personalul mânăstirei, care locuieşte într'o chilioară umedă, moare de foame. Egumenul mânăstirei Pângăraţi, Părintele Lupaşcu — aşa mi se pare că-l cheamă — trăieşte o viaţă necăjită şi istovită de sărăcie şi supărare, pentrucă averea mânăstirei este folosită de străini. *Se prăpădeşte mânăstirea istorică a voevodului Alexandru Lăpuşneanu şi călugării mor de foame! Nu se cutremură nimeni? Să se limpezească această afacere. La Pângăraţi ce este?: mânăstire, spital, castel pentru doamna unui ofiţer? Ce rost mai are egumenul, când medicul N. Vlădescu stăpâneşte averea mânăstirii? Ce zic: Sf. Mitropolie a Moldovei, consiliul central bisericesc, comisia monumentelor istorice şi mai ales d. profesor N. Iorga despre această afacere întunecoasă? Nu se găseşte vreo deslegare?*

Deocamdată, atât.

N. C. MUNTEANU-MUNTMARG.

Sfârşit de Vacanţă

Septemvrie. Incepe toamna parecă mai devreme ca în alţi ani. Frunzele veştede se desprind depe ramuri şi căzând jos formează un covor ruginit. Vântul foşneşte de prin porumburile uscate iar glasurile de cocori se aud prin noapte pierzându-se în negura nesfârşitului. Incă n'au început ploile fără de sfârşit, ploile lungi de toamnă cu tristeţea lor, ce vor împotmoli drumurile negre, şi vor înegri covorul ruginiu aşternut pe jos.

Pleacă cei din urmă călători către oraşe. Se deschid şcolile. Incep examenele de admitere şi corigenţe la toate şcolile secundare. In curând cele de bacalaureat cu tristeţea şi scandalul lor, iarăşi intervenţii, rugăminţi, ameninţări, reclamaţii.

Teatrele îşi deschid larg porţile. Funcţionarii se întorc spre capitala părăsită o lună sau două, ducând cu ei amintirea locurilor pe unde au fost. Viaţa politică întreruptă aproape trei luni îşi va relua cursul ei obişnuit de până acum. Trei luni de vacanţă, trei luni departe de zgomotoasa capitală, în locuri singuratice, liniştite, departe de orice sgomot, acolo unde ştirile ajung târziu de tot.

Odată cu plecarea celor din urmă călători, satele rămânea-vor pustii în singurătatea şi uitarea ce va dăinui aproape nouă luni de zile.

Viaţa nepăsătoare la dureri şi bucurii se va scurge pe acelaş drum ca şi până acum. Numai amintirea se va întoarce înapoi, pe sub umbrare de brazi, la şopot de isvor, sau spre nisipul fermecător al plăjii.

Oraşul ne va primi cu aceeaşi larmă obişnuită, cu aceiaşi prietenii legate în fum de cafenea şi fiecare ne vom relua vechea şi mohorâta ocupaţie. Drumul de peste vară, par'că nici nu l'am făcut cândva, parecă ni l-a povestit cineva în seriile lungi de iarnă, atunci când viscolul geme pe la fereastră în glasuri de răsvrătire şi sbucium.

Toamnă, sfârşit de vacanţă, prilej de întristare. Pregătiri de iarnă. Satele, înşirate de-a lungul drumurilor negre, fi-vor tot mai părăsite, tot mai uitate.

Şi în singurătăţile acelea, prea de timpuriu uitate de unii din noi, cu cerul ca plumbul, cu locurile negre posomorâte, cu gardurile rupte şi cu porţile dela ogrăzi deschise a pustiu, oamenii îşi vor duce necazul lor, par'că mai amarnic anul acesta ca altădată, neştiuţi şi nesprijiniţi de nimeni, precum au fost de atâţia ani în şir.

Promisiuni deşarte ce nici odată nu se vor realiza. Greutăţile vor fi tot mai mari, necazul fi-va tot mai amarnic, şi descurajarea va creşte zi după zi.

Trei luni de vacanţă, trei luni de ragaz, de linişte, întreruptă doar de câteva ştiri cari ne-au ajuns târziu de tot şi ne-au dat prilej de discuţii.

In Bucovina sătenii s'au agitat anul acesta; în Maramureş focul a mistuit aproape jumătate dintr'un oraş, şi a dat prilej la discuţii şi reclamaţii, care din nefericire au ajuns şi peste hotare; La Galaţi (oraşul incendiilor,) vara aceasta focurile s'au ţinut lanţ; în Bucureşti la fel; în Dobrogea s'a descoperit firele unui complot comunist, iar în Cadrilater atacurile comitagiilor se fac ziua şi chiar asupra autorităţilor.

In timpul vacanţei s'a încercat un atentat asupra unui subsecretar de Stat, atentat care a dat loc la discuţii largi de presă, la un proces al unor studenţi Macedoneni, şi la arestarea preşedintelui „Gărzii de fier".

Viaţa politică s'a scurs în linişte. Doar venirea D-lui Titulescu în ţară la începutul lunei August, a provocat întrebări şi nedumeriri; în capitală s'au făcut alegeri comunale la două sectoare, într'un timp când aproape mai mult de jumătate din alegători lipsiau. In schimb am avut anul acesta o intensă viaţă culturală, în mai multe localităţi, desfăşurată de personalităţi cu renume în viaţa noastră culturală.

Pentru universităţi libere şi-au ţinut cursurile la: 1) *Vălenii de Munte,* unde Profesorul şi îndrumătorul N. Iorga, desfăşoară atâta muncă — 2) *la Balcic* unde tânărul şi harnicul preşedinte al universităţii libere „Coasta de Argint" a reuşit să facă în cinci ani, ceace oficialităţile n'au făcut în atâta timp, — 3) *la Mangalia* pe ruinele vechiului oraş Callatis, oraş vizitat mult de pictori, unde s'au ţinut cursuri de universitatea ce poartă numele celui care-a fost Vasile Pârvan — 4) la *Mânăstirea Neamţ* din Moldova unde o seamă de prelaţi ai bisericii noastre au ţinut cuvântări pline de interes. Mai trebue amintit *Braşovul* unde câţiva cărturari au ţinut cursuri la şcoala normală de conducătoare — M-rea *Horezu* (Vâlcea) *Piatra* şi *Neamţ* unde au fost tabere şi adunări de cercetaşi şi cercetaşe.

Negreşit că au mai fost şi alte localităţi unde a fost viaţă culturală demnă de toată lauda. Dar noi le-am arătat pe cele mai însemnate.

G. I. MARINESCU

CUGETARE

Se credea că a murit religia la lumina adevărului ştiinţific, şi nici odată adevărul concepţiei religioase tocmai rezidând în imperfecţiunea inteligenţei noastre de a prinde şi înţelege dincolo de datele imediate ale conştiinţei, — n'a apărut mai limpede şi mai necesar.

ION FOTI.

Răspund Uniţii

Ca răspuns la ceeace am scris în numărul trecut, cu privire la Catedrala unită, ce se va clădi în Bucureşti, uniţii s'au simţit oarecum jigniţi şi ne-au răspuns în ziarul unit „*Unirea*" din Blaj, la 6 Sept. a. c.

Răspunsul este categoric: Românii sunt obligaţi să le clădească o Catedrală în Bucureşti, că dece ortodocşii să aibă zeci de biserici şi uniţii nici una?

Dar, din începutul scrisului celor care argumentează această chestiune, spun lucruri cu totul neadevărate.

1. Uniţii spun: *Locul viran cedat pentru Catedrală în Capitală...* Dar pentru numele lui Dumnezeu, fraţilor uniţi, loc viran e una şi când este pe acel loc făcut ceva, este alta. Când locul este un parc frumos e loc viran? Fiţi prinurmare siguri şi apoi scrieţi.

2). *Ortodocşii au zeci de biserici în Capitală şi trebue să nu refuze dreptul de zidire al Catedralei.* Deci în mod obligatoriu ortodocşii să le permită orice şi să nu se poarte aşa cu ei, ci mai frumos, căci dacă nu, au (s'o păţească ortodocşii.

3). Eu i-am insultat în numărul trecut, 334-335 din „*Cultura Poporului*", în articolul *Biserica Ortodoxă Umilită*, acuzându-i că sunt străini; iar ca drept răspuns D-l Director unit, dela Vulcan. *Pompei Hossu Longin*, trimete o întâmpinare mai lungă, pentru mine, în care îmi spune relativ la tema străinismului:

„Citeşte taică Părinte, cartea sfântă a neamului şi vezi ce au făcut uniţii pentru român.

Domnul *Hossu* însă nu ne spune a cui cărţi să le cetim, ale Uniţilor sau ale Ortodocşilor? Noi recomandăm însă Domnului Director Hossu să cetească Istoria scrisă de Părintele *Ion Lupaş*, să citească scrierile d-lui *Ion Simionescu*, Profesor Universitar în Bucureşti, d-l *Silviu Dragomir* profesor la Universitatea din Cluj şi Părintele Dr. *Gh. Ciuhandu*, în care să urmărească ce se scrie despre uniţi.

4) *O Catedrală unită e locaş străin?* Răspundem. Dar ce e? Odată ce nu e ortodox ce fel e? Uniţii nu sunt catolici? Catolicii faţă de ortodoxi nu sunt străini?

5) *Ne doare (spun uniţii), să fim puşi în inferioritate faţă de duşmanii neamului nostru.* Biserica noastră ortodoxă este dominată, prinurmare are întâietate în ţara noastră. Apoi, Biserica Ortodoxă e mai veche. Biserica Unită de când e? Dacă atunci de nevoie s'a făcut unirea cu Catolicii, dece astăzi cu bună învoială şi dragoste nu trec înapoi la ortodocşi? Dece uniţii astăzi fac propagandă în rândurile ortodocşilor ca să se închine Papei?

6) Cu toată apărarea, Uniţii spun: *dar nouă biserică se va zidi în ciuda celor ce ar vrea să ne înghită într'o lingură de apă şi din ea se vor înălţa rugăciuni fierbinţi pentru binele şi fericirea neamului românesc.*

Aceleaşi cuvinte le-au spus şi cei cu revista „Viaţa" din Hălăuceşti, jud. Roman, revistă catolică, când s'a încheiat Concordatul.

Dar iată punctul de mare putere al uniţilor: *lauda de sine.*

Numai rugăciunea uniţilor te mântuieşte, numai de rugăciunea acestora depinde starea de înflorire, de fericire şi de bine a acestei ţări!

Dar... *la pomul lăudat să nu mergi cu sacul....* spune proverbul românesc.

Acestea sunt pe scurt punctele la care răspundem în numărul acesta. In numărul viitor vom da mai pe larg ceeace scriu uniţii.

După ce am văzut acestea să mai spunem două cuvinte cât ne îngăduie locul.

Răul cel mare, de starea care se creiază bisericii noastre ortodoxe, este că glasul preoţimei noastre nu e luat în seamă.

Toate întorsăturile acestea nu le fac decât acei care nu au nici un amestec cu biserica, care nu pricep aceste chestiuni şi răul ce ar rezulta din ele.

Trebue, fără întârziere să se rânduiască odată pentru totdeauna, ca chestiunile privitoare la biserica ortodoxă şi celelalte biserici din ţara noastră, să se rezolve numai de Patriarhia Română, care are toată puterea să hotărască ce e bun şi ce nu.

Diac. V. FUSSU

Către iubiţii noştri cetitori

In numărul din 10 August spusesem iubiţilor noştri cetitori că numărul viitor va apare la 7 Septembrie. Lucrurile s'au întâmplat însă altfel.

Intre timp tipografia unde tipăream gazeta desfiinţându-se, am rămas pentru un moment aşa. In altă parte nu puteam s'o tipărim pentrucă costa cu mult mai mult decât suma pe care o aveam noi, aşa că am rămas la hotărârea să ne cumpărăm o tipografie, ca să nu mai alergăm de ici, colo.

Până la instalarea tipografiei a trebuit să tipărim numărul acesta cum putem, iar din numărul viitor vom începe la noua noastră tipografie.

Pentru săptămânile cit n'am trimis foaia, vom scoate numere duble.

De asemenea pentru anul nou vom scoate şi un calendar pe care îl vom trimite cetitorilor noştri.

Rugăm pe iubiţii noştri cetitori, care nu ne-au achitat abonamentul până în prezent să ni-l trimită spre a le putea trimite şi câte un almanah în luna Ianuarie. Suma pe care avem s'o primim din abonamente este de 1.270.000 lei (un milion două sute şapte zeci mii lei. Suma ce am putea s'o întrebuinţăm la înbunătăţirea ziarului nostru.

REDACŢIA

Cultul creştin ortodox

Utrenia sau Otrina îşi are originea dela cuvântul grecesc „Ortos“ cari însemnează serviciul divin care se serveşte dimineaţa. Utrenia se mai numeşte şi mânceandă. Acest servicu divin este introdus în biserica creştină foarte de timpuriu.

Utrenia preînchipue naşterea Mântuitorului care a isgonit negura întunericului mulţimii Dumnezeilor păgâneşti, după cum soarele prin ivirea sa, isgoneşte întunericul nopţii şi negura ce acopere vieţuitoarele de pe pământ. Cea dintâi rugăciune, după binecuvântarea preotului se face pentru toată lumea şi pentru stăpânirea lumească, după cum ne îndeamnă sf. ap. Pavel în Epistola către Timotei. „Deci te îndemn, să faci cereri de rugăciuni, de mijlocire şi mulţămire pentru toţi oamenii care sunt în dregătorie“ (Tim. 2, I. 2), — „Slavă, întru cei de sus şi pe pământ pace între oameni bună voire“. Aceasta reaminteşte cântarea ce sfinţii îngeri au cântat la naşterea Mântuitorului. Cei şase psalmi care se citesc, închipue starea noastră păcătoasă şi nădejdea în îndurarea lui Dumnezeu. Cele 12 rugăciuni pe care le citeşte preotul în legătnră cu conţinutul psalmilor înseamnă mărturisirea păcatelor noastre.

Sedelnele împreună cu citirea catismelor au însemnătatea de cuvântări învăţătoare pentru popor. In timpul acesta creştinii pot stătea în strane. Prin cântarea polileului noi cerem dela Dumnezeu să ne miluiască mai mult din milă decât meritäm după faptele noastre. *Antifoanele* sunt scurte cântări de laudă.

Polileul „La Râul Vovilonului“ semnifică plânsul omului robit în ţară străină şi marea iubire de patria lui. Cântarea, ceace eşti mai cinstită decât Heruvimii“ este o cântare profetică şi teologică, sfântă şi mai aleasă decât toate. Ea ne vesteşte naşterea feciorească şi este orânduită în onoarea Maicii Domnului. In timpul acestei cântări creştinii să se scoale din strane şi să se dea jos. Svetelna sau luminânda, este o invocaţie către D-nezeu, de-a ne trimite lumina sa. Se mai numeşte aşa fiindcă atunci se aprind luminile la policandre şi la sfeşnicile împărăteşti.

Prin cântarea *„Laudelor“* care este întemeiată pe conţinutul psalmilor 147, 149 – 150 invităm întreaga făptură ce împreună cu noi să cântäm facerile de bine ce Dumnezeu a făcut întregii făpturi cereşti şi pământeşti. Prin icteniile pe care le zice preotul din altar ne rugăm lui Dumnezeu pentru a ne asculta toate cererile de bine pentru mântuirea sufletului nostru. Canonul zilei este regula sau norma care şi-o păstrează serviciul divin, însuş cuvântul *„Canon“* însemnând regulă — normă —dreptar. — Organismul unui canon se compune din 9 ode, după numărul celor 9 cete îngereşti. Fiecare odă are mai multe tropare, primul numindu-se „irmos“ legătură. După cântarea laudelor se cântă „doxologia“: mărire întru cei de sus lui Dumnezeu“— . . . prin care se aduce laudă şi mulţumire lui Dumnezeu pentru lumina zilei ce ne-a răsărit şi pentru lumina credinţei prin care ne-am făcut fii ai luminii prin întruparea Fiului său în Vitleem, din sf. Maria.

La Utrenie se citeste Evanghelia, după care citire, în zilele de Duminecă în timpul când strana cântă „Invierea lui Hristos“ preotul scoate sf. Evangelie şi o aşează în mijlocul bisericii, unde după ce preotul face 3 închinăciuni şi o sărută, trec şi creştinii rând pe rând făcând la fel. Scoaterea Evangheliei în mijlocul bisericii însemnează învierea Mântuitorului din morţi, iar citirea ei însemnează eşirea la propovăduire a cuvântului Dumnezeesc. Serviciul Utreniei este foarte vechi, fiind un obiect de sfinţire a dimineţii zilei cu cântări. Despre acest obicei crştinesc, ne aminteşte Pliniu cel Tânăr şi constituţiunile apostolice. (Cart. VII 48). Eusebiu numeşte psalmii şi cântări le prin care se preamăreşte divinitatea lui Iisus Hristos la serviciul divin de dimineaţă ca instituire şi alcătuire din vechime. (Cart. V 28). Asemenea mărturii găsim şi în actele sinodului de Antiohia.— Vasile cel Mare aminteşte despre metoda cetirii psalmilor, deosebindu-i de rugăciunile şi psalmul de pocăintă. (Epist. 204) Indicii despre întrebuinţarea doxologiei celei mari găsim în constituţiunile apostolice precum şi la Atanasie cel Mare. După serviciul Utreniei se săvârşeşte serviciul *orelor* sau ceasurilor care amintesc despre patimile, vânzarea, judecarea şi răstignirea Mântuitorului Hristos.

Pr. Dem. I. ILIESCU

✣ ✣ ✣ IN BISERICA ✣ ✣ ✣

Era vară. Frunzele pomilor înverziţi străluceau la lumina fierbinte a soarelui. Aerul era cald şi oamenii treceau alene pe străzi. Pieţele oraşului erau mai puţin populate şi mai triste. Automobilele zburau repezi, doar ele mai păreau că nu ştiu nimic despre căldura înăbuşitoare a verei.

In biserici ardeau lumânările de ceară şi aproape întotdeauna erau tot pe sfârşite. — Le taie în două, şi aşa le pune, ziceau gurele rele câteodată. Poate că aveau dreptate şi acei cari vorbesc prea mult şi de toate.

In una din bisericile din centru oraşului, unde se ducea de obiceiu lumea cea mai bună, în această Duminică era plină de credincioşii de o clipă. Intr'o parte stăteau doamnele şi în alta domnii. Toţi se uitau unii la alţii şi păreau separaţi, tocmai pentru a se vedea mai bine. Câte un salut graţios, un zîmbet şi chiar câte un deget la gură nu lipsia. Iisus Christos, şi toate icoanele păreau nişte tablouri aşezate de mult acolo, pe care cunoscându-le preu bine, nu-i mai interesau.

Incepu corul. Puţin câte puţin, părea că sufletele lor se duc şi la acea credinţă sfântă şi pioasă. Câţiva ochi care mai înainte se uitaseră cu — înţelesuri — acum priviau în spre altar ; alţii se uitau în jos, şi chiar câte o batistă fină ştergea pe furiş câteva lacrimi.

Domnii erau şi ei trişti văzând că nu-l mai bagă nimeni în seamă. Deodată se făcu tăcere. O emoţie străbătu prin inimile tuturor şi unele persoane se strângeau îngrozite, iar altele căutau să se desprindă unele de alteel. Cu paşii grăbiţi, şi îmbrăcată numai în negru, intrase o doamnă. Salutase zîmbind fără de a băga în seamă că i se răspunde de undeva, sau nu. Se duse drept în faţa altarului. Acolo se opri şi vru să aprindă o lumânare. Nu putu însă şi un om de serviciu o ajută grăbit. Incepu a plânge. Hohotele ei străbătură prin toate inimile şi rari erau acei cari să nu-i împărtăşească lacrimile. Căzu în genunchi şi îşi rezema fruntea-i palidă de margina icoanei.

Incet, încet, corul începu din nou, şi acea muzică pioasă părea că o trezeşte din durerea ei. Se ridică grăbită şi salutând iarăşi la dreapta şi la stânga, fugi aproape din biserică.

. . . . . .

. . . . . .

— Chirie, îmi face atât de rău — nebuna — asta, pentru ce nu o închide într'o casă de sănătate, nu înţeleg, spuse o doamnă, dându-se în mod discret, cu rouge pe buze.

— Nu face nici un rău, eu m'am obişnuit cu ea, îi răspunse doamna care fusese întrebată. Doctorii cred că — biserica — credinţa — o vor vindeca. Câte odată mi se pare că îşi dă seama de unele fapte, care nu ar trebui să le facă, şi atunci fuge, cum a fost astăzi d. ex.

— Ei aşi, nu cred.

— Ba da. Sunt convinsă că religia şi credinţa o susţin şi o va vindeca cu timpul. Sunt atâtea cazuri. . . . .

Corul începu din nou şi mai trist. Lumânările de ceară erau pe terminate, iar mirosul tămâei înlocui parfumurile depe rochiile cocoanelor.

— Chirie, să mergem : nu-ţi imaginezi cât mă plictiseşte acest miros. Nu pot să-l sufăr.

— Mie îmi place, dar dacă vrei tu, plecăm.

. . . . . .

Politică — întâlniri — rochii — intrigi — totul ieşi din biserică, doar numai acele icoane sfinte rămaseră prinse de pereţii reci şi învechiţi de vremuri. Preoţii îşi scoaseră şi ei hainele sfinte, iar slujitorii stingiau ultimile lumânări cari mai ardeau.

— „Doamne Dumnezeule ! . . . . După cum l-ai luat minţele, ca să nu mai ştie ce este durerea, l-ai şi zilele — “ se rugă un preot, scoţându-şi haina sfântă, şi apărându-i în minte —doamna — care nu lipsia niciodată din biserica lui

MARIA S. PALLADE — GALAŢI

Dintre rândurile alese

Lui AR. DEMETRIAD.

Ca şi o pasăre, care nu'şi mai găseşte dumbrava ori zăvoiul unde a cântat adinioară şi el a'nchinat fruntea sa'amărât, dintre rânduri alese, s'a dus ! . S'a dus ! . . . Pe patul de suferiţă s'a sbătut, s'a luptat cu moartea mult, ne ştiut, ne cercetat nici măcar d'aceia cari-d'atâtea ori dela lumina rampei, aplaudaseră pe când el era : *Fruntaşul scenei româneşti.* Lume ! . . .

Aristide Demetriad, a rămas, până la ultima clipă a vieţi sale, deşi istovit la corp, întreg la minte. Mi'nchipuesc că artistul, deşi nu mai putea grăi pe scenă, gândul lui se tot urca până la sferele luminilor tainice ale artei adevărate. sublime ; lumini cari încălzesc ş'aprind sufletele omeneşti. — Cât ar mai fi voit, cu glasul lui fermecător, să cânte să ne încânte, dar şi el cântă de curând : *Cântecul sfâşietor al lebedei* ş'aşa se duse dintre rândurile alese . . . Se duse pe vecie ! . . .

S'a dus ca şi Grigore Manolescu, Iulian, Aristite Romanescu, Charlota Leria, Elina Teodorini, ca şi Leonard, ca atâţi alţi artişti a căror ţărână, zace 'n cimitire : zace copleşită de bălării şi dată cu totul : *Tristei uitări* ! . . .

Morminte uitate ! . . . O şi multe mai sunt înăpădite de dudae, în cimitire, multe, multe ale celor cari-în lume se jerfiră pe altarul artei . . .

Morminte d'aurite ! . . . . Multe mai sunt în cimitire, multe, ale celor cari se jerfiră pentru stomah ! .

* * *

Era fruntaşul între fruntaşi, Aristid Demetriad, era talentat, era aprig muncitor în ogorul steril al artei noastre naţionale, nobil în gest ca şi 'n caracter.

Artistul muncea, muncea fără preget, fugea de vanitatea şi de laudele goale ale făţarnicilor, în singurătatea eului său trăind s'în pletea singuri :

Coroana nemuririi ; pe când în umbră foiau, foiau piticii, foiau zăilii, foiau . . . De câtă invidie, de câtă hulă, de câtă banalitate s'o fi isbit artistul între culise ! . .

Cine ştie dacă nu, fiinţa lui, deja delicată prin firea ei, nu s'o fi zdrobit, şi din această cauză, mai nainte de vreme. — Cine ştie dacă artistul nu s'a sfărâmat ca un clopot care, ani şi ani, a bătut : *Ceasul redeşteptării pe scenă,* a răsunat până ce toţi din România-Mare au înţeles că :

Arta e'n sufletul omului şi ori se naşte cu ea, ori e forţată ş,atunci se topeşte în laudele goale şi banale ale ziarelor şi ale clicei de adulatori. — Lipsa de muncă şi mai ales de talent, face ca protejaţii şi parveniţii din teatrele noastre, să ţeasă 'n umbră multe mizerii, care desgustă pe cei aleşi, face ca arta să lâncezească la teatru.

Mă gândesc la acest nobile artist care, având atâtea daruri dela D-zeu şi care a ştiut, cu glasul şi cu talentul lui, să ne înalţe atât de puternic sufletele, cugetând la atâtea, la atâtea lupte, ale piticilor, spre a mânji aceia ce nu se poate întina : *Gloria,* care nu se stinge, nu se întunecă ci doar pune pe om alături de D-zeu, ca şi el fiind eternă, l'o fi mângâiat l'o fi făcut să uite aceia ce a'nţâmpinat aici între noi.

* * *

De când este lumea Olimpul nu s'a putut dărîma. Drumul către el este însemnat din vreme pentru cei aleşi. Intre noi însă ei trăiesc ca vitregi, trăiesc ca străini. — Simfonia amintirilor duioase, începe după moarte, dar ce mai înţeleg ei atunci ? Harpele Eoliene poate să le-asculte ei, cât lumea dincolo, dar oare vindeca-vor ele ranele urâtului, ale desgustului, ale muncei istovitoare, până s'ajungă, cel ales, în Olimp ? . . .

Piticii sgârie, sgârie piramidele. Clănţănesc, clefetesc, până şi 'n jurul moaştelor sacre ale aleşilor, bârfesc lângă coşciuge, dar piticii rămaseră tot pitici şi Demetriade, luminat de Gloria eternă, unde e aşezat, surâde şi d'acolo de micimea lor.

Maica Smara

Autorului piesei „Fuior“

De când îţi cetim „Fuior“-ul,
Nu ne-ai dat nici un model ;
Răsucindu-l cu tot zorul,
Te'ncurcaşi mai rău în el.

A tot toarce la fuioare
Asta-i meseria mea,
Vreun model de-mi dai mă bucur,
Dar **chiar** *de la* **„D-ta“.**

FILOFTEIA COCULEANU

Ce suflete mari la oameni mărunţi! şi dimpotrivă.

Un număr mai vechiu din ziarul *Libertatea* din Orăştie (nr. de Crăciun 1925 ne îmbie să scriem aceste rânduri. Dăm acolo peste faptele unui român din Sebeşul-Săsesc, d. *Nicolai Tecău* (o mai fi trăind ?) aşezat de o bucată de vreme în America. Făcând acolo oarecare avere nu s'a mărginit să se îmbuibe cu dânsa, ci o face de folos şi fraţilor săi. Domnia sa a rămas plin de dorul de a sluji pe fraţii săi de departe prin darurile învăţăturii. De aceia face toate chipurile de a îmbia şi pe alţii să cunoască scrisul cel sănătos şi să-l citească.

In acel an, 1925, a plătit 5 abonamente la foia *Libertatea,* ca să fie trimeasă în America şi a plătit 200 de numere ale foii de Crăciun a numitului ziar, pentru ca ele să fie împărţite în popor de zilele Naşterii Domnului. La aceiaş dată, a dăruit 10,000 de lei pentru copiii orfani din Sebeş. Pentru *Căminul Cultural* din Iaşi, a strâns 38,000 de lei, din care 10,000 au fost daţi numai de domnia sa.

Când citim acestea, ne gândim la atâţia alţii, oameni cu mai multă învăţătură, care nu-şi plătesc abonamentul la această foaie a noastră, şi la autorităţi (între ele, şi ministere) care-ţi sunt datoare zeci de mii de lei şi nu-ţi plătesc

Arhim. SCRIBAN.

PROPAGANDA ANTIALCOOLICA

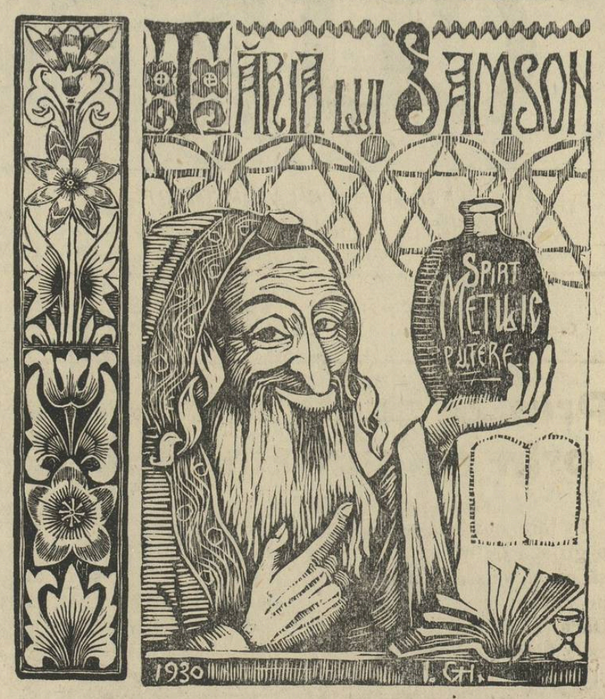

A căzut masca

CINE SUNT ŞI CE URMĂRESC ADVENTIŞTII?

Ediţia II-a, cu titlul de mai sus a d lui Constantin Oatu fost adventist timp de 22 ani, a trezit mult pe bieţii adventişti naivi, chiar făcând răsvrătiri, pentru luminarea celor adeverite. Şi este bine, că atât d-l Oatu cât şi cei în drept, să trimită această binefăcătoare carte, în toate centrele molipsite de asemeni sectanţi cari nu sunt altceva, decât o baghetă a vrăjmaşului din afară, care caută să ne distrugă tot ce avem noi mai scump „Credinţa Ortodoxă“ salvatoarea noastră din toate timpurile grele. Probe evidente, le avem destul de clare în cartea d-lui Oatu cât mai ales le vedem noi acei, ce avem sectanţi împrejurul nostru. Cum se poate zice, că aceşti sectanţi să fie buni Români, buni apărători ai gliei aceştia strămoşeşti în vremuri de restrişte, când ei de pe acum dau probe de bolşevism!! Să mă justific, cu toate că o vorbeşte şi d-l Oatu într'un capitol aparte. De patru ani şi ceva de când profesez în satul Bordeşti R. Sărat ca învăţător şi preot, eu n'am văzut un adventist la vre'o serbare a satului cu caracter naţional!! Mai mult: Chiar pe copiii de şcoală ai lor îi opresc, sub motivul, că merg cu toţii la biserică pentru oficierea tedeumului.

Rar dacă-i vezi, câte unul, şi la serbările de fine de an. Oare aceşti sectanţi în genere nu se formează ei stat, în stat. Ei ştiu atât, numai de frăţia lor, acel mare predicator străin, Wall, dela Bucureşti şi de cei din străinătate. Oare nu trebueşte o lumină a maselor? Şi aceasta nu se poate decât numai *de sus în jos;* căci de jos în sus, e mai *greu.*

Prin aceasta vreau să avizez direct Ministerul Cultelor, care trebue să decidă cu un ceas mai devreme. Mai târziu pecingenea, va fi greu de vindecat.

Când toţi conducătorii adventişti, pe baza celor ce dovedeşte d-l Oatu, nu caută altceva decât a excroca pe bietul ţăran, român naiv, pe bază de credinţă întortochind Scriptura după bunul plac al lor (Petru II cap. 3 v. 15—17) ce ne mai rămâne nouă, de lăsăm iţele încurcate?! Oare toleranţa noastră de Români n'o să ne ducă odată şi odată la peire!? Ne blestemă strămoşii din mormânturi. Const. Brâncoveanu, pentru credinţă s'a jertfit. Noi azi dela cei în drept aşteptăm s'o apere. Cultul e liber, da. Dar când ajungi a defăima şi a întrebuinţă toate mijloacele posibile în a distruge tocmai pe acela ce ţi-a oferit libertatea, pentru a ajunge mai apoi la umflarea buzunarelor, pentru noi nu este o ruşine?

Oare nu simţim româneşte şi creştineşte?! Am ajuns să ne vindem credinţa ca Iuda pe Hristos, pentru argint.?! Inaltele instanţe judecătoreşti, să ia firul în cercetare. D-l Oatu, să fie la dispoziţia acestora pentru lămuriri, complectându-se cu noi aceia ce trăim în mijlocul lor şi le vedem totul.

Masca a căzut, zice d-l Oatu: Apoi să se vadă sub acea mască cine a hoţit cine s'au împărtăşit la excrocheria românească şi vinovaţii să meargă la întuneric. Iar ţăranilor români, cari sunt majoritatea în mrejile acestora, să li se destupe mintea, căci azi de greşeala ce-o au, nu-s vinovaţi.

IOAN CREANGĂ

DESTUL

de Constant. Onu.

Neobositul gazetar, D-l Leontin Iliescu, despre a cărui anchete în Bucovina s'a mai scris în ziarul nostru de către confratele Gh. Marinescu, într'un număr anterior al „Universul“-ui ne dăsvălue o situaţie revoltătoare de pe aceleaşi meleaguri unde colindăşi cercetează cu multă grijă.

Dând la iveală un raport înaintat de către Dirigintele şcolar Danciul către Revizoratul şcolar al Jud. Storojineţ ne dovedeşte fără putinţă de desminţire, obrăzniciia-vinovat nepălmuită acestui Domn plătit cu banii românesti.

Acest „purtător de faclă“ a considerat, cu ocazia recensământului şcolar, pe toţi părinţii elevilor cu pronume românesc ţigani şi pe ţigani, români. Şi cun tot acest Domn consideră comuna minoritară introdus—cu dela sine putere—ca materie de studiu şi limba ucraineană.

Ştiu însă, astăzi, că spiritul de îngăduinţă şi împăciuire ce l-am pus în joc pentru armonizarea intereselor neamurilor conlocuitoare pe pământul acestei ţări este grosolan şi cu rea credinţă pălmuit de oameni de teapa celui de mai sus.

Acolo, în Bucovina păstrătoare a oaselor marelui Domn Ştefan, românismul e'n primejdie. Oameni plătiţi de noi încearcă să distrugă înfăptuirea unor jertfe şi trudnice strădanii, înfăptuire ce s'a născut în virtutea unore prea multă vreme nesocotite drepturi istorice,

Am ajuns prea departe pentru a mai crede în minunea viselor feciorelnice de primăvară. E vremea să le strigăm, neobrăzaţilor, puternic şi de urechile li s'or sparge, să nu ne'nduioşăm : — Destul !

Plătiţi abonamentul

JEAN BEUSARDE

FLOAREA REGINEI

— EDELWEIS —

trad. de *D. I. DOGARU*

Pe întinsul unei câmpii cu iarbă, printre floricele cu mii de feţe, creştea o mică floare albă, aşa de albă că părea, mai degrabă, un fulg de zăpadă uitat în largul câmpiei măreţe.

Stă floarea scăldată în lumina soarelui, privind gânditoare spre îndepărtatul gheţar acoperit cu zăpezi eterne.

— Cât de trist, trebue să fie, să-ţi petreci viaţa pe acea înălţime, gândea floarea. Cât de mult îi plâng pe micii fulgi de zăpadă singurateci.

Florile, surorile ei, râdeau de această mişcătoare compătimire.

— Ha, ha, ha, îşi scuturau parfumul lor suav: Ce câştigi plângând tristeţa zăpezii? Fulgii de zăpadă nu sunt deloc prietenii noştri ; ei ne ucid cu sărutul lor îngheţat...

— Poate sărutul lor e rece pentru că sunt aşa de trişti şi reci ei înşăşi ! Pe ei n'are cine să-i iubească sărmanii fulgi de zăpadă !

— Vei fi vrând, poate, să mergi să-i mângâi, adăugau sonor florile gureşe.

Floarea albă nu le spuse nimic, căzând pe gânduri.

Iată că iarna trimetea răvaşe de sosire prin acele părţi. Florile fricoase lăsau una după alta să le alunece la pământ petalele pentru a le pune din nou cu venirea primăverii.

Floarea noastră nu voi să-şi desbrace haina; ea dorea să ştie dacă într'adevăr fulgii de zăpadă erau ei aşa de nenorociţi pe cât îi credea.

Işi îmbrăcă petalele într'o blană groasă albă şi aştepta cu resemnare iarna.

Fulgii cădeau încetişor învesmântând câmpia cu o rochie albă argintie. Se aşezară uşor pe corola florii albe ca nişte fluturaşi poposiţi din sbor, vorbindu-i cu vocea scăzută:

— Cum se face, dragă floare, că numai tu ai rămas să ne aştepţi bine voitoare, în loc de a-ţi desbrăca petalele ca celelalte surori ale tale?

Ea le răspunde:

— Dragi fulgi de zăpadă ! am voit să vă văd. Am admirat atât de mult gheţarul din faţa mea şi cred că rochia mea face parte din măreţul său linţoliu. Şi pentru asta, poate voi nu mă îngroziţi ca pe celelalte flori, surori ale mele.

O tristeţă de moarte mă învălue când vă văd aşa de trist căzând pe câmpii ca sufletele unor fluturaşi albi.

— Floare albă, floare albă ! ! câtă fericire pe noi de a fi iubiţi de o mică floare !

Avea-vei tu curajul, pentru dragostea ce ne porţi, să te ridici până la gheţarul de sus?

Vai, e atât de urât, atât de trist că fluturii nu vin să ne vadă, iar pasărea care calcă pe la noi scoate câte un ţipăt de desnădejde, coborând cu gândul către valea încântătore.

Câte odată, pentru a mai pune capăt tristeţei ne lăsăm pe pământ; dar cu venirea noastră pasărea amuţeşte, floarea se ofileşte. Noi aducem dezolarea locului unde trăim.

Când razele strălucitoare ale soarelui se joacă deasupra noastră, veselia lor ne ucide şi ne topim încet mai trişti ca nici odată. . . . Atunci pasărea începe să cânte, câmpia înverzeşte, floarea se deşteaptă, îşi deschide corola şi murmură vesel:

— Slavă Domnului ! răutăcioasa iarnă s'a dus . . . pe când vouă vi se topeşte inima de durere, lacrămile se preschimbă în mici pârâiaşe care se pierd suspinând în adâncimi. Te-ai îndura tu scumpă floare să laşi locul tău încântător pentru a merge acolo sus în singurătatea noastră ?

— Vreau să încerc, zise umilnica floare şi porni la drum . . .

Trecu mai întâi pe sub brazii înalţi prin care noaptea mergi destul de bine; se vedea printre arborii întunecaţi sclipirea stelelor reci, luminând gheţarul. Dar curând vântul prea rece împedecă brazii melancolici de a-şi mai întinde braţele înghetate.

Vântu-i sparge în două şi floarea nu mai întâlni în cale decât rezistenţa pinilor care ţin cu rădăcinele lor trainic marginea prăpăstiei pornită spre prăbuşire.

— Ce cauţi aşa de sus o întrebară ei, nedumeriţi că găsesc atâta îndrăsneală la o gingaşă floare.

Iată noi nu stăm de dragul nostru în acest loc primejdios, ci numai pentru a vă apăra pe voi florile din vale, pe care v'ar distruge bolovanii. Pe noi numai datoria ne ţine aici; dar tu pentru ce te primejduesti la frig şi la moarte?

— De ce ? răspunse mica floare. Pentru că fulgii de zăpadă, depe gheţarul de sus, sunt aşa de trişti !

Ei m'au rugat să vin la dânşii, dacă aş avea curaj şi eu încerc să le fac această plăcere, fie că ar trebui să pier.

— Dacă ai o datorie de îndeplinit, un scop sacru de atins, du-te; ziseră rece pinii; şi simţind că uraganul se apropie îşi ziseră unii altora: „ Ţineţi-vă bine ! “

Mica floare albă, tremura din tot corpul de groază, văzând furia torentului pornit către vale. Gheaţa, bolovanii, stânci, căzeau toate clae peste grămadă.

Pinii vâjâiau gemând. Unii fură desrădăcinaţi. Totuşi uraganul oprit din drumul său năprasnic şi bieţii pini —eroi murind — murmurau cu bărbăţie:

— Bine că am scăpat florile din câmpie.

Floarea era cu totul mişcată. Işi pierduse aproape curajul de a se mai urca sus în împărăţia de gheaţă şi ţara torentelor turbate; dar pilda pinilor o îmbărbăta: *„A sacrifica totul pentru o datorie“.*

Mergea mereu înainte cu gând bucuros de a fi utilă celor necăjiţi, încălzindu-şi petalele la gândul facerei de bine.

Fulgii de zăpadă o îmbărbătau sburând în jurul ei, murmurând: vino, vino, ah, vino cu noi !

Ajunseră în ţara tăcerei eterne. Aerul era aşa de curat, cerul aşa de albastru; dar nimic nu se auzea în această parte: nici albină, nici fluturi pentru a încerca florile, nici cântec de pasăre, nimic decât tăcerea câmpiei de argint întinsă cât puteai cuprinde cu ochiul.

Abea atunci pricepu floarea că pentru a isgoni tristeţa fulgilor de zăpadă trebue să-şi împartă singurătatea cu ei.

Venirea ei îi încurajă pe micii fulguşori. In curând se simţi şi ea veselă, străbătută de o bucurie lăuntrică ce o simt numai acei care trăesc pentru alţii, uitându-se cu desăvârşire pe ei.

Iar cei care străbat culmile cărunte ale vârfurilor cu zăpezi eterne, găsesc o mică floare cu petale catifelate albe pe care o numesc *edelvais* sau *floarea reginei.*

Cărţile sunt prea scumpe!

Oricărui îi este de folos o carte. Plugarului, îi trebuesc cărţi privitoare la buna gospodărie, agricultură, apicultură poezii, povestiri, etc. pe 'nţelesul său. Femeia are nevoie de cărţulii în care să găsească lucruri folositoare ca: gospodărie, morală, poezie, educaţie. Elevilor din cele două grade de învăţământ, pe lângă materia prevăzută de programă, le mai trebuiesc şi cărţi de literatură şi alte auxiliare învăţământului. Cărturaul de la sate are nevoie de cărţi, din care să-şi complecteze cunoştinţele, adoptându-se şi noului fel de traiu atât el cât şi aceia ce-l înconjoară şi sunt puşi în paza sa. Un meseriaş are nevoie de o broşurică instructivă şi pe 'nţelesul său. Un profesionist iarăşi are nevoie de cărţi. Şi 'nfine orice ştiutor de carte are nevoie de cărţi. Ce ne facem căci în ziua de azi, cărţile sunt prea scumpe! Dar, credem c'ar face, căci de: hârtia scumpă, tiparul scump şi câte şi mai câte tot scumpe! Insă, pe unele locuri prea scumpe. Da scumpe! Vream într'una din zile să cumpăr un volum de un autor însemnat 150 lei! Alta 200 lei. Alta 80 lei! Alta cu câteva zeci de file una sută patruzeci de lei şi pe care o citeam în câteva ore! Să mai iau încă una cu 200 lei, unde mă scoate? Banii sunt cam rari pe unele locuri, iar în altele sunt asvârliţi cu nemiluita prin staţiunele balneare din străinătate, iar noi nu putem să ne 'mbogăţim niţeluş mintea cu o lectură! Dar bietul sătean, care vinde baniţa de grân cu 30-40 lei, cum vedeam mai zile trecute? Nu-i vorba avem şi cărţi ieftine. Aşa sunt cele editate de domnul profesor universitar I. Simionescu, în biblioteca „Cunoştinţe Folositoare". Astra din Sibiu scoate iarăşi broşurele folositoare şi pe un preţ mai modest. Apoi, pare-mi-se, editura diecezană de la Arad! Dar acestea cred că nu sunt în măsură a 'ndestula lumea dornică de lumină! Acestea şi chiar altele ţipărite particulare nu sunt suficienete pentru îndestularea sufletelor nesăţioase de cultură! Dar cărţile elevilor? Se plâng părinţii elevilor pe toate drumurile şi mai ales cele de curs secundar şi universitar. Avem casa şcoalelor la Bucureşti, pusă sub aripa Ministerului Instrucţiunii care ar putea să ne fie de folos cu cărţi mai ieftine şi de autori aleşi. Am cerut pentru şcoală şi mi-s'au dat cărţi de cari nu m'am putut folosi. Am cerut catalogul să-mi aleg şi eu câteva, dar în zadar.. Acum ni s'a înfiinţat în ţară „Direcţiunea culturală sub conducerea d-lui Liviu Rebreanu. Am vrea să-i vedem roadele! Oare această instituţie de „cultură a poporului" ar avea mai mari realizări de fapte bune decât Casa Şcoalelor? Aceste din urmă, nu zic, a fost o mână dreaptă poporului. Insă, se vede de-acum că şi aici are să fie mai multă vorbărie decât fapte, căci aşa e'nvăţat Românul nostru: vorbă şi iar vorbă, dar treabă puţină. Vedem însă sacrificiul unor persoane ce tipăresc ziare şi reviste pentru popor, şi cari aşteaptă abonamentul în restanţă pe ani de zile. Acesta este un adevărat sacrificiu! Editurile au ridicat preţul la cărţi, de nu putem să ne alimentăm cu cele necesare. Vedem cu toţii că avem nevoie de cărţi mai ieftine, căci sunt prea scumpe!

IOSIF N. DUMITRESCU — BISTRIŢA

MI-E SETE

Sunt cuvinte dumnezeeşti. Mântuitorul Hristos, fiind răstignit pe cruce, le-a rostit în auzul celor ce-L străjuiau.

Ca om mai puţin simţea o durere sufletească mult mai adâncă, sfâşietor de adâncă, aceia a urii lumii pornită împotriva luminii, a adevărului, a lui Dumnezeu.

Mi-e sete.... nu de apă, ca voi să-mi daţi în schimb oţet şi fiere, ci mi-e sete de viaţă nouă, de viaţa voastră trăită în duhul meu, al dragostei şi al păcii, mi-e sete de mântuirea sufletelor voastre....

Scursu-s'au veacuri de atunci, Mântuitorul e încă pe cruce, răstignit de noi, de viaţa noastră ticăloasă, de viaţa noastră în frăţită cu mamona, de viaţa noastră plină de ură.

Cei din vremea aceia i-au dat oţet şi fiere, iar noi azi Îi dăm tot cea ce poate fi mai rău: minciună în loc de adevăr, ură în loc de dragoste, răsboi în loc de pace şi Mântuitorul însetează mereu....

Mi-e sete de conducători cinstiţi, râvnitori de bine, jerfitori de sine, cari să conducă destinele poporului meu; mi-e sete de funcţionari cinstiţi, împlinitori ai datoriei, unde sunt puşi; de judecători drepţi, de profesori luminaţi, de preoţi cari să-şi pue sufletul pentru turma ce o păstoresc, de tineret curat la trup şi suflet; mi-e sete de adevărul şi iubirea pe cari eu le-am adus lumii, din iubirea cea mare ce am avut-o pentru ea..

. . . . . .

Şi gândul meu, cerând faptele vremii, se opreşte la ziua de azi.

Creştinismul nostru se aseamănă prea puţin cu ceia ce a voit Mântuitorul. Noi nu însetăm după adevărata viaţă, care veşniceşte, ci însetăm după toate nimicurile lumii acesteia cari ne dau ceia ce vedem cu ochii.

In zadar ne plângem căci o îndreptare a lucrurilor, a cursului vieţii, nu vom avea, dacă fiecare din voi, nu vom rupe definitiv cu trecutul murdar şi nu ne vom sili a trăi viaţa în duhul evangheliei, în duhul dragostei curate care zideşte, înalţă viaţa, o idealizează, îi arată calea şi adevărul, o apropie de Hristos.

Să îngenunchem, umili la piciorul sf. Cruci, simbolul mântuirii creştine, să ne plângem amar trecutul, să lepădăm dela noi răutatea, dragostea de plăceri, nedreptatea, vorbele tari, conrupţia inimii, spiritul de ceartă, nerăbdarea în supărare, teama de a nu mărturisi adevărul şi să ne însuşim mulţumirea cu cea ce putem avea în schimbul unei munci cinstite, să ne însuşim sărăcia, blândeţea, lacrimile, milostenia, dragostea de dreptate, şi crucea vieţii ne va fi mai uşoară de purtat, viaţa va fi mai rodnică în fapte bune şi setea Mântuitorului de o nouă viaţă va fi împlinită.

Dar aceasta s'o facem toţi, începând cu cel mai înalt demnitar al ţării şi până la ultimul plugar.

Fiecare potrivit locului ce ocupă să lucreze în spirit creştin şi numai aşa, căci oricine va fi acela, viaţa lui se termină la mormânt şi blestemele unui neam îl vor acoperi fiindcă n'a ştiut să arate cinste în locul de cinste ce i-s'a încredinţat.

Nu ne putem reface viaţa, nu putem schimba mersul spre propăşire, dacă nu ne reculegem şi nu pornim toţi cu acelaş gând de mai bine.

Suntem la începutul unui nou an şcolar, la începutul unui an de muncă de birou, la începutul reluării activităţii mai vii în toate domeniile organizaţiei unui stat; să pornim la lucru cu alte gânduri decât cele trecute, să deschidem ochii la ticăloşiile de azi să ne înfrăţim cu Hristos, să ne robim lui, ca să putem găsi adevărata cale de urmat.

Să însetăm şi noi după adevăr, dragoste şi dreptate şi viaţa va lua altă faţă.

D. D. ACHIMESCU

Pentru crescătorii de vite

Nu e crescător oricine posedă animale.

Cel ce posedă animale şi numai le hrăneste, le întrebuinţează, le înmulţeşte şi lasă să crească prăsila lor în voia lui Dumnezeu, acela e numai proprietar de animale, dar nu e crescător.

Crescător de animale e numai acela care la alegerea, la înmulţirea şi la hrănirea animalelor sale urmăreşte un scop bine definit, pentru atingerea căruia, caută să se folosească de toate mijloacele necesare. Creşterea animalelor nu e o afacere simplă, ci e un meşteşug greu, mai mult; e o artă.

Precum nu poate fi oricine muzicant sau pictor, ci numai cel ce are acest dar înăscut, tot aşa şi creşterea animalelor e o artă la care se pricepe numai acela care s'a născut cu acest talent.

Cei care nu simt o asemenea predestinare nu vor putea învăţa nici odată această artă.

Buna reuşită a creşterii depinde de două condiţiuni principale şi anume:

De moştenirea calităţilor externe şi interne şi de felul creşterii, adică de felul cum sunt animalele hrănite şi întrebuinţate.

Aceste două condiţiuni sunt deopotrivă de importante.

„EREDITAREA"
(moştenirea)

Insuşirile care se moştenesc sunt *ereditare.*

Insuşirile erditare se moştenesc nu numai de la părinţi, ci şi dela strămoşi mai îndepărtaţi. Se moştenesc nu numai însuşirele exterioare (din afară) ci şi cele interne (dinăuntru). Adică: Vitele bălţate vor moşteni viţei bălţaţi; din vaci şi tauri piperniciţi se vor naşte viţei mici, din vaci bune de lapte se vor naşte viţele cari, mai târziu vor fi şi ele bune de lapte.

Unele vaci dau lapte gros, altele dau laptele mai slab. Şi această calitate poate fi ereditară.

Toate aceste însuşiri se pot transmite, nu numai dela vaci la viţele, ci şi dela vaci prin intermediul fiilor lor, la nepoate, adică un taur născut din mamă bună de lapte, sau care au dat lapte gros, transmite de obicei acele calităţi, şi la vitele născute din acel taur.

Dat fiind, că după un taur se nasc anual 20-25 viţele şi tot atâţea viţei, puteţi să vă daţi seama ce importanţă mare, are alegerea unui taur bun.

Am spus, că urmaşele vacilor bune de lapte, în multe cazuri, moştenesc dela mama lor această calitate. Adică nu e sigur că fiecare viţea născută din vacă bună de lapte va fi şi ea tot aşa de bună.

De ce?

De oarece fiecare viţea are nu numai o mamă, ci şi un tată. Şi fiecare din părinţi răspunde pe jumătate pentru odrasla lor şi pentru însuşirile moştenite.

Prin urmare, dacă ambii părinţi au aptitudini bune şi dacă şi părinţii părinţilor au avut însuşirile dorite, atunci şi urmaşii vor moşteni cu mai multă siguranţă acele aptitudini, decât dacă numai vaca sau numai taurul ar fi avut însuşiri bune.

Un taur de neam necunoscu poate strica rezultatul prăsilei de mai mulţi ani. Pentru prevenirea unei asemenea neplăceri, trebue să cunoaşteţi origina taurilor admişi pentru prăsilă.

Cum se cunoaşte originea unui taur: Nu ajunge să ştim numai dela cine a fost taurul cumpărat, ci, trebue să-i cunoaştem părinţii şi strămoşii, adică trebue să-i cunoaştem mama, bunica şi străbunicile ce fel de vaci au fost: au avut lapte mult, au avut lapte gros, au fost frumoase şi sănătoase? Iar tatăl, bunicul au fost şi ei frumoşi şi sănătoşi şi mamele lor au fost şi ele frumoase, sănătoase şi bune de lapte?

Pentru ca să se ştie aceste lucruri importante, trebuie să controlăm vacile noastre şi să le trecem într'un registru în care să se noteze rezultatul controlului. Cum se face un asemenea control? In mai multe feluri. Eu voi arăta numai două din ele ca să vă hotărâţi la unul.

In numărul viitor va urma.

I. GH. LUCESCU.

Universitatea liberă a Asociaţiei învăţătorilor din România

Intr'o atmosferă de vădit entusiasm se deschide în Braşov, seria conferinţelor libere ale Asociaţiunei învăţătorilor din România.

D-l, Ţoni preşedintele acestei instituţiuni dăscăleşti arată în cuvinte mişcătoare de suflet: importanţa cursurilor sub raport profesional şi din punct de vedere al culturei generale.

Un prilej de unitate sufletească şi de reconfortare fizică mai dau aceste cursuri învăţătorilor.

Inşiră conferenţiarii ce au răspuns cu multă bună voinţă la apelul ce le-a făcut.

D-l Simeon inspector general şcolar al învăţământului primar salută această plină de interes iniţiativă luată de asociaţie prin preşedintele ei pentru binele învăţătorului şi al poporului dornic de lumină.

D-l Profesor Teodosiu, profesor de pedagogie la Bucureşti ca fost învăţător exprimă emoţionat dragostea sa faţă de colegii învăţători.

D-l G. D. Murgu în numele direcţiei Educaţiei Poporului accentuiază importantul rol al învăţătorului în viaţa socială a unui neam spunând între altele:

"Văd în învăţător jertfa, lumina, munca, dragostea. Ştim că întâmpină în fie ce clipă piedicile spinoase în calea misiunei lui.

Il iubesc tocmai pentru jertfa lui ca pe cel mai scump şi adevărat prieten al meu..."

A doua zi, D-l profesor Teodosiu într'o interesantă conferinţă indică înfăţişarea nemulţumitoare a şcoalei actuale provocate de energia seacă a statului şi de lipsa de muncă a copiilor.

Familia nu se ocupă. — Organele de control îşi exercită fără suflet rolul. Invăţătorul nu e complect pregătit. Programele nu sunt adoptate necesităţii individualităţii copilului. In metodă e o dibuire. S'a căutat să se modelèze copilul după modelul nostru. Individualitatea a fost neglijată. S'a nivelat tot ce s'a găsit în copie.

Se impune să facem o individualitate din fiecare copil.

Defineşte diferite şcoli:

Şcoala interesului desvoltă interesul, creiază, activează.

Şcoala vieţii prepară pe om pentru viaţa realităţii, indică programe mai apropiate de viaţă; deci mai utilitare.

Şcoala pe măsură ţine seamă de individ, de starea psihică şi fizică a copilului. Ea corespunde mai multor nevoi de azi.

Selecţiunea joacă mare rol în viaţă.

Se impune dar să cunoaştem aptitudinile, predispoziţiile, talentele fiecăruia ca să le putem cultiva.

Copiii anormali trebuesc împedecaţi de a intră în şcoli superioare. Proporţia lor e de 3%.

Să cultivăm personalităţi conştiincioase de luptă pe măsura structurii fiecăruia.

In a II-a conferinţă, D-l Profesor Teodosiu lămureşte cum se determină aptitudinele, şi referindu-se la copii, spune:

Ei sunt idealişti la orice vârstă. De mici, ei înclină spre idealism.

Din fragedă copilărie se observă la ei o înclinare către diferite carieri.

E însă de remarcat că la alegerea carierii, ei nu au în vedere rentabilitatea ei. Ei trebuesc pregătiţi pentru ceiace au vocaţiune.

De aceia, urmează să cercetăm continu sufletul copilului. Ei trebuiesc clasaţi: copii normali, supra normali şi mediocri.

Se impune dar să dăm toată importanţa şcoalei pe măsură.

D-na profesoară de pedagogie, Isabela Sadoveanu conferenţiază cu multă atracţie şi vigoare în legătură cu călătoria sa ce a făcut-o în Elveţia împreună cu copilul Domniei Sale pentruca să vadă institutul „J. J, Rousseau" a lui Claparède şi Bonet din Geneva, metodele şi rezultatele la care a aiuns pe teren pedagogic.

S'a minunat de bibilioteca de seamă, laboratorul şi rezultatele experienţelor făcute în acel institut. Era o muncă fără program tip; examenele însă nu lipseau.

Acolo se punea la contribuţie munca intelectuală a fie căruia amănunţit studiu.

D-na I. Sadoveanu a tras concluzia — din ceiace a observat şi din viaţa dusă la acel institut că, nouă ne lipseşte o formare pentru a lucra şi învăţa singuri, că nu ştim să învăţăm singuri, nu ştim să studiem o problemă şi nu ştim să facem o bibliografie.

Institutul urmărea să înveţe a lucra, în orice loc şi în orice timp.

Cunoştinţele D-nei conferenţiare forma expunerei şi vigoarea cu care s'a prezentat, a încredinţat pe învăţătorii ce-i ce nu o cunoşteau că au de a face cu o personalitate de mâna întâia pe terenul pedagogic în ţara noastră.

D-l Apostol D. Culea, omul muncei neobosite, dascălul ce a asimilat o comoară de cunoştinţe din cărţi şi călătorii, vorbeşte despre şcoalele paralele din sat, şi anume:

Arată că în sat o şcoală oficială, strânsă în legiuiri şi forme, care datează de 80 ani, e copiată fără a se ţine seamă de mediu, de individualitate etc. E şcoala statului. Paralel cu ea mai este şi altă şcoală fără carte, şcoala născocită din nevoi, din intuiţie e şcoala vieţei, a rutinei a mediului, şcoala tradiţiei.

Ambele aceste şcoale vieţuesc paralele în sat, una alimentată de stat şi reprezentată prin dascăli, iar alta, întreţinută de bătrâni mai ales, la gura sobei în timpul iernei, la horă, la clacă, la torsul lânei în jurul vetrei, la opaiţ etc.

E nevoie să fie unite; deci să li se găsească o nouă cale în viaţa lor. —pentru ca activitatea lor să dea mai mari foloase pentru popor.

CORESPONDENT

Cronici de artă

Un nou ceramist Gh. Nicolescu

Ceramica este o artă nu tocmai aşa de uşoară. A lucra în pământ — pământ ars — este şi o artă şi o ştiinţă; — prin urmare, în afară de tot ce priveşte arta, trebue să mai avem în vedere şi regule, bine statornicite, în ceeace priveşte partea de ştiinţă. A şti să coci un pământ lucrat — a şti cum să'l coci, cât să'l coci — este a te ţine de regule bine stabilite. Ceramica, îndefinitiv, este — cum spusesem — o artă în care începe gust şi pricepere.

* * *

Noi, cei cari am urmărit, la noi în ţară, mersul ceramicei, de câţiva ani încoace, putem spune că mulţi au încercat — dar, puţini au reuşit. Nu pomenim nume, pentrucă nu urmărim să facem o astfel de critică — ci, ne mărginim numai a spune în treacăt, că în afară de câţiva alţi, cei cari s'au străduit să facă ceva, n'au făcut prea mult. In ultimul timp, a apărut un absolvent al Şcoalei de Arte frumoase din Bucureşti, care s'a apucat de olărit. Nu l-a mulţumit însă cătuş de puţin ceeace a văzut până la el — înfăptuit. Şi cu studiile şi cu mijloacele de cari s'a crezut capabil, a început să lucreze. Şi, într'adevăr, roadele eşite din mâna lui priceputâ şi dornică de a'nfăptui lucruri tot mai artistice, tot mai de valoare, au făcut o figură onorabilă. Motivele ce le-a aşternut pe vase sunt şi mai frumoase si mai româneşti — decât ale multora cari au abordat geniul acesta. Horele frumoase, ce le-a întipărit prin foc, în oalele lui, în vasele lui, sunt de un pitoresc nemai văzut până acum. Vase de utilitate, ca şi cele mai de fantezie, sunt mici bijuterii, realizate cu dor de a face tot mai bine, tot mai româneşte, motivul imprimat pe ele. Suntem satisfăcuţi, că întâlnim, pe această cale, un artist care nu vrea să facă negustorie — cum au făcut alţii — ci: artă.

(Acest ceramist este artistul Gh. Nicolescu, care are atelierul la Băneasa).

Să nu uităm, că printre lucrările lui expuse, sunt şi sculpturi de lemn ale neîntrecutului Gheorghiţă.

CRID.

Răspuns „Opaiţului Satelor".

Ne pare bine că „Opaiţul Satelor" (revistă din Bistriţa, Mehedinţi, care şterpeleşte uneori articolele noastre, fără să spuie de unde sunt) ne citeşte amănunţit şi descopere şi greşelile noastre. In nr. dela 15 Iunie a. c., găseşte că am greşit scriind despre răposatul profesor din Fălticeni *Serafim Ionescu* „să-i fie ţărâna uşoară".

Nu ne ferim de a spune că „Opaiţul" are toată dreptatea. Aceasta e de mult şi părerea noastră, pe care am scris-o în revista *Cultura* Românilor care ieşea la lumină în 1914-15 în Bucureşti. Rândurile pomenite despre *Serafim Ionescu* n'au fost scrise de noi, nici n'au trecut pe sub ochii noştri că nu le lăsam Creştineşte trebuie zis: „Dumnezeu să-l ierte!„ *Fie-i ţărâna uşoară* sau *să-i fie ţărâna uşoară* sunt nimic altceva decât *sit tibi terra levis* „să-ţi fie ţărâna uşoară" al Romanilor. Un şcolar, acum vreo 3 ani de zile a spus aceste cuvinte la moartea profesorului său *Anghel Marinescu,* la un cimitir din Bucureşti unde slujisem înmormântarea. L-am şi apucat îndată şi nu l-am lăsat.

Dar acum, dacă „Opaiţul Satelor" a prins în greşală foaia noastră, ce va fi dacă ne vom arunca noi ochii în acest „Opaiţ", ca să-l vedem dacă luminează cum trebue ori numai fumegă? Fără să luăm fiecare articol în parte, ne uităm numai că foaia e în mâna unui preot şi că-şi zice „foaie pentru zidire sufletească şi luminare a poporului".

Apoi ce credeţi că dă ea ca „zidire sufletească"? Tot lucruri care nu sunt rele, dar sunt numai de lume: poveşti, poezii, „Tândală, Păcală", „Spânul şi Ţiganul", leafa învăţătorului, „felurite" despre obârşia mărcilor poştale, despre „cel mai lung proces", despre „omul care înghiţea aur, şi nici o fărâmă de învăţătură religioasă, afară de cea despre Paştele anului viitor! Parcă e o mai mare greşală aceasta decât a noastră, din partea unei foi cu preoţi şi cu zidiri sufleteşti.

Arhim. SCRIBAN.

TESTAMENT

Un car cu boii albi
Trufindu-şi coarnele'n spre cer—
Sărbătoreşte-acoperit
Cu scoarţe, cu chilimuri, cu velinţe româneşti,
Şi galbene şi roşii ca şi-albastre,

De-un colorit
Să'ţi aminteşti
Vioiciunea sufletului de mister
A ginţii noastre;
Un car cu boii albi
Şi mari
Să'mi poarte lutul—
Un bloc: şi greu şi'ntunecat—
Spre ultimul popas...

Să meargă legănat,
La pas—
In ritmul versurilor multe,
Pe cari
Le-am făurit
Cântând Necunoscutul—
Puterile înalte, dar ocult...

Să curgă liniştit
Şi unduios,
In cadenţarea unui stih duios—
Ce s'o'nchiega în sufletu-mi plutind
Deasupra trupului inert—
Cu greutate s'o desprind
De-al heruvimilor concert...

CRIDIM

Colecţia „Culturii Poporului"

Folklor medical român.

Descântec de speriatu.

(Com. Beilic, jud. Constanţa).

„Ilie sântu, sântu Ilie, ce umblaţi şi vă plimbaţi! Inima lui... s'o speriaţi! Maica Precista scară d'argintiu făceà, pe tărâmu se lăsà dă mâna dreaptă mi-l luà, în slava cerului îl ridica, să rămâie curatu, luminatu, ca maică-sa ce l-a lăsatu.

*

Leac contra erniei (surpăturei).

(Com. Brabova-jud. Dolj).

Se arde în foc un nod de brad, se pisează cu muchia securii, se pune apoi într'un pahar de apă şi se bea de către bolnav stând pe scara podului, zicându-se de 3 ori:

„Nu gust gustatul
Şi-mi gust leacul"
sau:

se pune într'o oală de pământ şi se fierbe înăbuşit până seacă jumătate, o litră de vin roşu, o litră de ţuică, rădăcină de leuştean, de ismă, de cimbru; tămâie şi aiasmă.

Din aceasta fiertură, bolnavul bea în fiecare zi câte un păhărel.

*

Contra frigurilor.

Bolnavul intră în coteţul găinilor cu o ulcică cu apă în care s'a pus troscot (iarba Sf. Ion); închină oala spre cele 4 puncte cardinale şi apoi toarnă conţinutul ulcicei în cap.

*

Sau:

Bolnavul se duce la o apă curgătoare şi se cufundă de 3 ori, având pe cap o coroană de *sporişi* (o burueană care creşte pe prundul râurilor, cu frunzele mici şi crestate şi cu florile mărunte de culoare albăstrie) şi cu un dovleac crud. A treia oară i se dă drumul dovleacului şi dacă dovleacul nu se opreşte, bolnavul se va însănătoşi.

*

Sau:

Se descântă înţepându-se un usturoi cu un ac şi într'o ulcică cu apă mestecându-se cu un fir de mătură: „Friguri ţigăneşti, ursăreşti, nătoteşti, friguri româneşti, porceşti, şerpeşti, câineşti, ovreieşti, nouăzeci şi nouă neamuri de friguri, să fugă, să se ducă. Cu acu vă înţepai, cu limba vă descântai, din....(cutare) vă depărtai şi rămase.... (cutare) curat, luminat, ca argintul strecurat, cum Maica Precista l-a lăsat.

Usturoiul se pisează şi se unge bolnavul, iar apa se bea. Firul de mătură, cu care s'a descântat, se dă pe o apă curgătoare zicându-se: „Nu se duce firul, ci se duc frigurile mele".

(Culese de D. Diaconescu-Dăeşti. din jud. Vâlcea. (de la femeile din com. Dăeşti şi Popeşti, jud. Vâlcea).

*

Descântec de frică.

Cules din com. Demircea-jud. Constanţa

M'am sculat Marţi dimineaţă
Bună, sănătoasă
Grasă şi frumoasă
M'am uitat să văd soarele răsărind
Şi am văzut pe mama pădurii venind
Ca o scroafă gâfâind
Şi cum a venit cu gura m'a luat
In pământ m'a trântit
Frica în trup mi-a băgat
Sângele mi-a supt
Oasele mi-a zdrobit
Carnea mi-a muşcat
Mâinele mi-a legat
Picioarele mi-a 'mpiedicat
Limba mi-a 'ncurcat
In stobor de cămăşi m'a 'nfăşurat
Peste drum m'a aruncat
M'a făcut din om neom
A ţipat şi s'a văicărit
Nimeni nu l-a auzit
Numai Maica Maria, sfânta Maria
Jos din cer s'a scoborât
Pe o scară de argint:
—„Ce ţipi? Ce te văicăreşti?"
—„Cum n'oi ţipă şi nu mă voi văită
Că m'am sculat bună sănătoasă
Grasă şi frumoasă
Să văd soarele răsărind
Şi-am văzut muma pădurii
Ca o scroafă gâfâind
In gura m'a luat
Jos că m'a trântit
Frica 'n trup mi-a băgat
Mâinele mi-a legat
Oasele mi-a zdrobit
Carnea mi-a muşcat
Picioarele mi-a muşcat
Limba mi-a 'ncurcat
—„Nu ţipa, nu te văicăra
Curând la.... (cutare)
Şi ia cu foc şi cu tomoc
Şi cu topor
Oasele s'ar desdroli
Carnea s'o desmălări
Frica din trup ţi-o eşi
Mâinele s'ar deslega
Picioarele s'ar despedică
Limba s'o descurca
Cu toporul 'i tăia
Cu tămâie 'itămâià
Cu mâinile-i lua
Peste mări negre-i arunca
Toată boala lui,
Toată frica lui,
Toată leitura lui
Din inimă, de sub inimă,
Din creerul capului,
Din sfârcul nasului
Din faţa obrazului,
Să rămâie curat luminat
Cum Dumnezeu l-a lăsat
Descântecul de la mine
Şi leacul de la Dumnezeu.

Material catalogat de
Dr. Od. APOSTOL.

„Secţia pedagogică“ criticată?

La congresul „licenţiaţilor universitari“ ţinut zilele trecute la Bucureşti s'a vorbit şi despre „Secţia pedagogică“.

„Domnii licenţiaţi universitari“ socotesc această „Secţie“ a facultăţii de litere ca ceva care le ia din drepturi şi se declară făţiş contra ei.

Pentru ce oare acest lucru? Nu pot ocupa posturi din cauza licenţiaţilor dela Secţia pedagogică?

Câte facultăţi de litere sunt?

Câţi licenţiaţi scot aceste facultăţi anual?

Se poate compara procentul de profesori secundari ai unicei Secţii pedagogice cu miile de licenţiaţi universitari? vădit că nu!

Fiind deci puţini la număr, apoi destinaţi a fi profesori la Şcolile normale, aceşti licenţiaţi nu prezintă o piedică la ocuparea posturilor în învăţământ.

Sau alta e cauza! Licenţiaţii universitari nu mai pot ocupa catedre la Şcoli Normale!

Să nu se nesocotească însă faptul că cei cu „Secţia pedagogică“ nu sunt preferaţi celor universitari (cum ar trebui să fie) — şi că la Şcolile Normale sunt mulţi fără Secţia pedagogică — profesori!

Criticaţi licenţiaţii Secţiei pedagogice?

Nu au pregătirea necesară, nu sunt la înălţimea chemărei?

Se poate pregătire mai completă şi temeinică?

După ce a funcţionat la ţară unde a cunoscut sufletul ţăranului, făcând cunoştinţă cu adevăratele nevoi ale lui, după ce a studiat şi a învăţat a cunoaşte sufletul tinerelor vlăstare ce trebuesc instruite, urmează şi Secţia pedagogică complectându-şi cultura generală.

Supus aceluiaşi examen ca şi cel de la universitate nu poate fi pus pe aceiaşi treaptă cu cel care dintr'un capriciu de a avea o licenţă se face profesor?

Aşa cum sunt pregătiţi normaliştii au dat dovadă că sunt superiori chiar celor cu două licenţe. Probă că la Şcoala Pregătitoare Of. Rez. capul promoţiei, mai mulţi ani dearândul au fost învăţători.

Rezultatul ar fi mult mai îmbucurător dacă la Şc. Normale vor fi mai mulţi profesori deveniţi din învăţători şi nu din cei cu liceul cari cunosc sub altă formă sufletul şi cerinţele ţăranului.

Sunt destule licee şi au nevoie de profesori; dar nu de cei cari văd cu ochi răi alături de ei, un ţăran învăţat.

Secţia pedagogică este singura cale deschisă învăţătorului dornic de lumină.

Pentruce să li se ia acest drept de a progresa, şi încă prin muncă?

Noi învăţătorii vrem lumină!

Făclia aprinsă e Secţia Pedagogică şi toţi nădăjduim să ne încălzim sufletele la ea.

I. ZICHIŞANU
Învăţător

PASTORALE

Duminică 27 Iulie a. c. Cercul Pastoral „Tescani“ şi-a ţinut şedinţa reglementară în Parohia Ardeoani, păstorită de vrednicul preot Gh. Ţimiraş. Serviciul liturgic s'a oficiat în sobor; răspunsurile au fost date de corul parohiei Scorţeni, organizat pe 2 voci. Părintele V. Procopie, explicând Evanghelia zilei, prin frumoase exemple arată foloasele credinţii în Dumnezeu, *„Credinţa vie în ajutorul lui Dumnezeu vindecă păcatele sufleteşti cum şi durerile trupului“*.

După sfârşitul sf. Liturghii s'a săvârşit sf. Maslu cu rugăciunile pentru ploaie.

In şedinţa intimă, Părintele N. Munteanu din Scorţeni, a tratat subiectul: „Se poate face Sf. Maslu şi animalelor“? ajungând la concluzia că Sf. Maslu — la cerere — să se facă pentru folosul credincioşilor, punându-se în asemenea cazuri, rugăciunile pentru însănătoşirea animalelor. După şedinţa intimă, s'a luat masa în comun la Părintele Paroh Ghe. Ţimiraş. La masă au mai luat parte şi P. C. Părinte Gheoldum, protoiereu de Taslău, d-nii învăţători Spiridonescu, Verdeş-Nenive, Chiriac, etc. După masă, la ora 3, în localul Şcoalei primare, s'a ţinut şedinţa publică. Cuvântarea de deschidere a fost rostită de Pr. N. Procopie, preşedintele Cercului. Intâia conferinţă cu subiectul: „Ce înseamnă a fi creştin adevărat“? a fost ţinută de către Pr. V. Bujor din Câmpeni accentuând că „acela care trecând în rândul creştinilor se luptă în vieaţă ca să şi-o ducă potrivit cu învăţăturile Domnului, făcând faptele dragostei creştine“, *căci Credinţa fără fapte este moartă“* după cum zice Sf. Apostol Iacob. Apoi, Pr. N. Procopie, complectează cuvântarea Pr. Bujor, accentuiază despre Sf. Taină a Spovedaniei, care este al doilea botez, pentru creştinul adevărat. Părintele N Munteanu, a vorbit despre P. Sf. Episcop Lucian, care se afla — în timpul cercului — la Karlsbad în căutarea sănătăţii, *rugând pe Dumnezeu, în numele credincioşilor, să-L ţie sănătos îndelung înzilit pe P. Sf. Episcop Lucian, care străjuieşte în scaunul episcopal cu vrednicie, din cetatea voevozilor dela Roman.* Părintele Protoiereu Gheoldum, a lăudat munca rodnică a Cercului pastoral „Tescani“, şi râvna credincioşilor pentru mântuirea sufletelor. Tot Sf. Sa, în condica de procese-verbale a Cercului, face următoarea menţiune: *„Lume multă cu multă atenţie la cuvântări. Frumoasă participare a membrilor Cercului şi o camaraderie în faţa aceluiaşi front de muncă“*. în timpul şedinţei, s'au intonat imnele: „Mulţi ani, „Pre Tine Te Lăudăm“, „Sfânt, sfânt“, „In pădurea întunecoasă“ etc., de către Corul parohiei Scorţeni. Şedinţa a fost închisă de Părintele Ghe.-Ţimiraş.

N. VERDEŞ-NENIVE

INFORMAŢIUNI

Premiile Academiei.— Anul aceasta, premiul de 100,000 de lei al Academiei Române, Premiul „Dr. Aurel, Cosma“ a fost dat publicistului de peste munţi *Teodor V. Păcăţian*, pentru cartea sa în 8 volume cu numele *Cartea de Aur*. El numeşte aşa însemnarea luptelor Românilor de peste munţi, pentru drepturile lor, dela 1848 până în 1914. Tot ce s'a scris undeva întru apărarea acestor drepturi, în latineşte, ungureşte, nemţeşte, el a adunat cu grijă, a tradus şi a tipărit pe romîneşte, pentruca să se ştie trecutul luptelor noastre. 8 volume au umplut cu acestea. A fost o muncă uriaşă.

D. Păcăţian nu este un scriitor propriu zis, ci mai mult un strîngător de acte şi tîlcuitor al lor. Şi aşa este destul de meritos şi i s'a cuvenit premiul cu care a fost cinstit. Mulţi vor avea de căutat şi învăţat în tot ce a adunat el. De aceia ne bucurăm că a fost răsplătit.

In ziarul *Libertatea* din Orăştie (nr.de Crăciun 1925) se povestea cum un ministru român (d. I G. Duca) a ajutat pe Unguri în acel oraş ca să-şi ţie pentru dânşii goală o casă de şcoală, fără întrebuinţare, iar şcoala românească a fost scoasă de acolo şi a trebuit să se ghemuiască aiurea, cum a putut.

Iată altă dovadă despre „patriotismul“ nostru de astăzi.

Să mai dăm şi alt fapt, din care să se vadă şubrezenia patriotismului nostru. Din *Libertatea*, nr. din 7 Aug. a. c., aflăm că ziarele trebuie să-şi peardă abonaţii din pricina poştaşilor. Ei nu duc foile unde trebuie, le opresc pentru ei, ori le risipesc şi bietul cititor aşteaptă foaia care nu-i vine. Dela o vreme, dacă vede că plăteşte foaia, dar degeaba, el se lipseşte de a se mai abona, zicînd că ce să mai plăteşti o foaie pe care n'o poţi citi?

La plîngerile ziarului, poşta răspunde cu obiceiurile ei biurocratice: Să ne spui care sunt abonaţii care nu primesc regulat? cînd puneţi foile la poştă? şi altele. Bieţi oameni care n'au vreme să stea de scris răspunsuri, pentrucă domnii dela poştă să se ostenească pe cît s'o putea mai puţin cu cercetatul, se lasă păgubaşi şi aşa răul merge.

Libertatea scrie că nu e singura care păţeşte aşa, fiindcă a văzut că la fel se plîng două foi pentru popor din Cluj două din Sibiu şi, putem adăoga noi, mai sunt şi multe altele.

Abonatul *Dumitru Rusu* al *Libertăţii* îi scrie.

„Cu părere de rău mă văd silit a mă lăsa de foaia Dv. din pricina factorului poştal din Păltiniş A. Alexandru, care nu-mi aduce foile niciodată la timp şi de cele mai multe ori nu le aduce de loc.

Cînd se face vorbă şi este luptă pentru ca scrisul romînesc să se răspîndească tot mai mult, nu este o pagubă pentru neam ca şoşta să fie atît de păcătoasă, încît acest scris să fie împedicat?

Şi acesta e alt soi de patriotism.

D. N, Iorga despre biserica din Evul Mediu.— In cuvîntarea sa la Camera Deputaţilor, la sfîrşitul lunii Iunie a. c., d. *N. Iorga*, vorbind la legea telefoanelor, domnia sa pomenind si de alte lucruri decît telefoanele, a spus: „In evul mediu cînd omul se mînca pe om sub influenţa bisericii...“

Despre care Biserică însă e vorba, pornea pe oameni să se mănînce între ei? Se înţelege, de Biserica Romei. Ea a fost acea care hrănea vrajbele în acea vreme. Prin urmare iată ce crede d. Iorga despre Biserica Romei. Unirea dela Blaj nu-l ia la socoteală?

Străinii la carte, Români acasă pe cuptor. *Universul* dela 25 August a. c, arată că, după raportartele revizorilor şcolari, în anul 1927, la 18 comune cu populaţiune amestecată în Maramureş, 2013 copii de Români n'au urmat la şcoală, că n'au fost locuri, iar dintre străini, numai 18 copii n'au putut să înceapă la şcoală. Aceasta acum 3 ani. Ce va fi acum? Va să zică, în ţara lor, Românii rămân mai pre jos cu învăţătura faţă de străini!

Ce fel de patrioţi suntem. In acelaşi număr al ziarului *Universul*, citim că un negustor din Focşani s'a dus să vândă struguri la Cernăuţi, între atâţia negustori străini. E un fapt îmbucurător că Românul a înfruntat greul pentru a face negoţ acolo. Şi treburile mergeau bine. Negustorii străini au început uneltiri împotriva lui, şi luaseră toate măsurile,dar omul nostru se ţinea bine. Iată însă că vine unul să-i puie sula în coastă. Cine? Unul din organele publice. Acesta era controlorul dela percepţia 3, care a început să-i ceară omului chitanţe, procese-verbale, acolo pe loc, unde era în plină cântăreală şi vânzare a mărfii lui. De aci a urmat că omului i s'au furat lădiţe cu struguri, cumpărătorii, văzându-l prins de altele, s'au dus la alţi negustori. Din 200 de negustori care erau pe piaţă, scrie *Universul*, controlorul l-a găsit numai pe Românul nostru dela Focşani ca să-i facă nădufuri. O fi fost pus de cineva din cei interesaţi, ca să-l alunge de acolo? *Universul* spune că aşa trebuie să fie şi că, după cum se spune, controlorul a lucrat după uneltirea unei mari case de vânzare a poamelor, căreia nu-i era pe plac venirea unui „străin“ dela Focşani ca să vândă el.

Controlorul, după ce a făcut năduful negustorului român, n'a mai controlat pe nimenea altul, ci s'a dus drept la casa aceia, de care se spune că are interes să alunge pe Român, ca să dea socoteală de ispravа făcută.

Iată ce fel de patrioţi suntem. Românul nu are loc în ţara lui.

Populaţia pământului. Populaţia totală a pământului este de 1800 milioane de suflete.

In 1800 populaţia Europei era de 175 milioane de oameni, iar în 1922 de 450 milioane de suflete, deci a crescut cu 1, 45 milioane pe an.

Pământul este locuit de 920 milioane albi, 615 milioane galbeni, 100 milioane negri, 60 milioane malaezi, 40 indieni şi 60 milioane alte diferite rase.

Asociaţiunea Astra. Adunarea generală a „Asociaţiunii“. pentru literatura română şi cultura poporului român. „Astra“, fixată pentru zilele de *7 şi 8 Sept. a. c.* în oraşul Caransebeş, din motive neprevăzute a trebuit să fie amânată pentru o altă dată care se va comunica la timp.

Academicianul Jean Bart despre mulţi artişti din ziua de azi.— Scriitorul nostru *Jean Bart*, care e şi membru al Academiei Române, dă la lumină, din cînd în cînd, articole de seamă în ziarul *Adevărul*. In nr. dela 5 Iunie a. c. al acestui ziar, scrie sub titlul „Arivismul în filosofie şi artă“:

„Artistul tip contemporan posedă în chip admirabil mecanismul arivismului: ştie să orbească publicul cu îndrăsneală, se impune admiratorilor şi măgulеşte pe protectorii oficiali, după toate regulele admis şi clasate de arta de a cuceri şi ajunge.

Prin reclama zilnică şi sistemul de admiraţie mutuală se formează reputaţii.

Este adevărat o glorie efemeră. Dar rentabilă dacă ştii cum s'o utilizezi şi s'o exploatezi“.

Asemenea „artişti“ însă, cu asemenea apucături, nu pot da adevărată artă, ci sunt numai nişte negustori ai artei. De aceia cu dreptate mai spune d. Jean Bart tot acolo:

Arta nu poate fi fecundă decît atunci cînd artistul este însufleţit de o idee superioară.

Deci lucruri mari curg numai din izvoare mari şi curate.

D-na Sanda I. Matei despre „Scoaterea Fetelor în Lume.— In preţioasele sale „Crîmpeie de viaţă“ din ziarul *Universul*, d-na *Sanda I. Matei* aşterne cugetări şi înseamnă fapte care nu trebuiesc uitate dela o zi la alta. De aceia nu voim să se uite unele cuvinte ale sale, scrise în *Universul* dela 2 Iunie a. c. Fiind vorba despre cum trebuie să fie femeia în viaţă, domnia sa scrie: „Sunt femei cari se bucură de o cucerire în domeniul sentimental, ca de un triumf, cînd de fapt nu este decît o cădere.

„Blamul cel mare rămâne asupra mamelor, care, în nenumărate cazuri îşi duce fetele „în lume“, ca la o vânătoare, şi le învaţă — cu o mizerabilă înţelepciune culeasă din roman şi din viaţa de scandal a societăţii — să uzeze de farmecul şi de tinereţea lor ca de o cursă, de o mreajă, întinsă în calea candidaţilor la însurătoare“.

Din ţările cu creştinătate te. meinică. *Universul* dela 9 Iulie a c. dă ştirea că, în cei din urmă 6 ani, cei închişi în temniţele daneze au scăzut cu 20%. De aceia stăpânirea a luat hotărârea să închidă mai multe temniţe.

Iată ţara cu oameni de treabă! E ţară în care lucrul Bisericii e întâi şi Duminica oamenii îşi văd de suflet.

Libertatea din Orăştie. In nr. dela 6-7 Aug. a. c. al acestui ziar, se scrie despre un ţăran din Muşcel, care pe fata lui, *Ecaterina Niculescu*, a dat-o la şcoală la călugăriţele catolice unguroaice din Sighet (cine i-o fi băgat în cap asta?, şi despre un căpitan care pe fata lui, *Semiramida Iliescu*, a dat-o la şcoală tot acolo. După puţină vreme, fetele au scris părinţilor că ele se fac călugăriţe şi trec la legea călugăriţelor unguroaice. Libertatea înfierează aspru fapta părinţilor şi bine face.

Cultul Munţilor de *Petru I. Cosac*, art. în *Luceafărul* din Brăila.

Ziarele de provincie nu înseamnă mare lucru în Ţara Românească. Dacă punem la o parte ziarele dela Iaşi, care sunt ziare bune (*Opinia*) şi *Lumea*) şi care sunt mult mai pre sus ca alte ziare de provincie, încolo ziarele din alte oraşe sunt slabe înfăţişeri despre ce trebuie să fie un ziar. Şi totuşi cu plăcere privim peste numărul dela 15 Aug. a. c. al ziarului *Luceafărul* din Brăila, în care, pe lângă o bună înfăţişare tipografică găsim şi frumoase articole. Aşa este cel despre „Criza învăţământului secundar“, articol bine scris ca formă şi adevărat că fond şi în genere, toate articolele, şi aproape toate cele şase poezii, din care trei religioase. Dar articolul care ne izbeşte mai mult ochii şi pe care l-am citit pe îndelete, cu toată lungimea lui de peste patru coloane, este cel despre *Cultul Munţilor*, dela care am pornit a scrie aceste rânduri. Este un articol plin de suflete, de viaţă, de sănătate şi de seninătate. In el trăieşte dragostea de lucrul lui Dumnezeu şi de Dumnezeu însuşi, ale cărui urme le citim în cartea firii. Munţii sunt o mare podoabă a acestei firi, o măreaţă îmbrăcăminte.

Cine-i priveşte se înalţă cu duhul. In căutarea după cultura fizică, pe care o săvârşim în chip atât de greşit, învăţând pe tineri să dea cu pumnul unul îl altul, ce îndrumare vrednică este a îndrepta ochii şi dorul spre largul firii, în care munţii îşi au partea lor atât de covârşitoare!

Inginerul *Nestor Ureche* a scris despre acest frumos capital al trebuinţelor omeneşti. Asemenea *Bucura Dumbravă*. In acest şir de griji şi dureri, frumos se rânduieşte şi articolul d-lui Cosac, care este mânat de acelaşi gânduri înalte şi senine. El este scris nu numai cu suflet, nu numai cu pricepere, ci şi cu o largă adunare de materiale şi ştiri despre alţii care au mai lucrat în acest ogor. Cititorul află de aci despre străduinţa cheltuită în această privinţă de hoinarul munţilor dela noi, d. *Mihai Haret*, despre care nu mulţi vor fi ştiind.

Noi socotim o plăcere de a nu lăsa un asemenea articol perdut într'un ziar de province şi a-i vesti numele şi mai departe, la toţi cititorii noştri care se află împrăştiaţi în toată ţara.

POŞTA REDACŢIEI

Părintelui Icon. **Bălteanu Ion.** *Bălţi.* *Eu nu scriu pentruca să fac plăcere, fiindcă „De-aş plăcea oamenilor, n'aş fi slugă lui Hristos,“ a spus Sf. Pavel (Galateni 1,10). Eu scriu pentruca să spun adevărul. Dacă adevărul nu place, eu n'am ce face. Nu-l pot întortochia de dragul oamenilor.*

E cu putinţă ca eu să mă înşel în cîntăreala asupra oamenilor. Orice om poate greşi. Dar să mi se arate greşala. Toţi ceice au scris împotrivă n'au putut răsturna nimic din ce am spus eu. Numească-se ei învăţătorul **Grigorovici**, *ori coana* **Xenia Jemănean**, *ori Madam* **Alistar**, *ori acesta al cărui articol îl publicăm acum,— n'au ştiut decît una şi bună: să trîmbiţeze cu vorbele şi să se umfle cu laudele pe care şi le aduc unul altuia. La faptele mele, n'au putut pune nimic împotrivă. Şi faptele doar se adunau de toate părţile, fără să mă silesc eu să le adun.*

Sf. Voastră n'aţi citit ce era în **Universul** *despre halul de destrăbălare dela o şcoală din Soroca? Era întocmai cum au spus alţii despre alte şcoale. Va să zică nu e o stare mărginită numai ici şi colo; e o stare răspîndită. Face parte din creşterea care se dădea sub Ruşi şi pe care o socotiţi ceva care numaidecît trebuie să se găsească în creşterea tineretului.*

De ce vă supăraţi, cînd vi se spun? Nu mai degradă trebuie să vă siliţi să vă descotorosiţi ae ele? Vă e drag un asemenea soi de viaţă? vă e greu să vă desfaceţi de el şi de aceia vă miniaţi cîne vi se arată?

Apoi ce fel de creştinătate este aceasta ca să ţi se arate păcatul şi tu să te mînii pe cei care-l arată?

Nouă să ni se arate că ce am spus am greşit. Dar dacă atiţia alţii, afară de noi, zic caşi noi, de ce această scrîşnire din dinţi că nu ne învoim cu ce vedem în Basarabia? Trebuie să ne dăm şi noi după păr şi să lăsăm toate lucrurile precum le-am găsit?

Apoi atunci ce mai căutăm în Basarabia? Ce mai trebuie şcoale? Să rămîie tot ce a fost, să aducem înapoi pe Episcopul Serafim, ca să orînduiască învîrtirea cadrilurilor între seminarişti, ofiţeri şi şcolăriţele dela Eparhiala, şi gata socoteala.

Ce ajută să te plîngi că eu găsesc mai rău în Basarabia? Mai întîi, nu este adevărat că eu găsesc numai rău. Dar dacă relele arătate de mine nu sunt rele, dovedeşte. A tot pisa la vorbe însă, nu ajută nimic. Iar această mărginire numai la vorbe, din partea celor care stau împotriva scrisului meu dovedeşte tot o stare scoborîtă a basarabenilor. Singura încheiere pe care trebuie s'o trag este că oameni de aluatul d-voastră nu ştiţi a sta de vorbă.

Uite însuşi acest scris al Sfinţiei Tale . . . Te îndreptezi cu graiul către redacţie, apoi începi vorba către mine, apoi iar o iei către redacţie, vorbind despre mine, caşi cum n'ai fi vorbit pînă atunci cu mine. De ţi-aş tipări scrisoarea, s'ar vedea ce chip ciudat de a scrie ai. Apoi nu sunt acestea scăzăminte? Şi ce stric eu dacă le bag-de-seamă şi le spun? Mai rău de cel care bălăceşte în mocirlă şi zice că e apă limpede. De! ce sunt eu de vină, dacă aveţi lipsurile cu carul şi nu le vedeţi?

Slab chip de cîntăreală a lucrurilor ai Sf. Ta, dacă poţi scrie că „Mulţumită d-lui Grigorovici păr. Scriban e pus la punct. Şi d-na Alistar la (se scrie i-a, Părinte!) răspuns foarte frumos şi cu mult tact şi demnitate!

Se înţelege, aprecieri după capul omului. Aşa ţi se pare Sfinţiei Tale, că d. Grigorovici m'a pus la punct (ce-o fi asta „pus la punct“?). Dar dacă ai lua punct cu punct din cele „puse la punct“, ai vedea că d. Grigorovici n'a răsturnat nimic din cele spuse de mine şi acum tace, deşi eu i-am spus că-i tipăresc tot ce are de spus împotrivă. Iar cît priveşte scrisul d-nei Alistar, ajunge să soun că facea din Irod un personagiu al Vechiului Testament, dovadă cît de puţin ştie dumneaei din istoria biblică, pe care trebuie s'o ştie şi copiii. Şi dacă Sf Ta, preot şi care mai iscăleşti şi „Prof.“, adică profesor, te mărturiseşti mulţămit cu asemenea răspunsuri şi le pecetluieşti ca răspunsuri frumoase, cu tact şi demnite, se vede cît de tare eşti şi Sf. Ta în treburile Bibliei.

Deci dacă eu descopăr astfel de lipsuri, Părinte Profesorule, pot să vă numesc altfel de cum sunteţi?

Dacă de „cultura“ mea nu aveţi nevoie, precum scrii, o văd eu prea bine. Dar nu numai de a mea, ci de orice cultură. Nu mi-a spus mie în faţă şi în public Păr. **Misail Chiriţă** *din Chituşca, Lăpuşna, că a fost înscris la facultatea de teologie din Chişinău, dar s'a lăsat, fiindcă nu are ce învăţa în facultate! Ce vă trebuie cultură? Vă socotiţi atît de sus cu cît aveţi, încît, dacă aţi cerut facultate de teologie la Chişinău, se vede cum că nu pentru cultură aţi cerut.*

Cît priveşte urările Sfinţiei Tale ca să fiu înaintat episcop în America şi să plec din Basarabia, e greu de îndeplinit. Căci mie mi-e greu şi la Chişinău să fiu, care nu e atît de departe, dar încă în America! Mi-s'a oferit de fostul ministru Banu şi n'am primit. Dar ca să plec din Basarabia, aceasta o doresc din toată inima. Am încercat, dar n'am putut Şi-mi doresc aceasta nu numai mie, ci întregii facultăţi de teologie, fiindcă, precum văd, basarabenii n'au neaie de ea. Trebuie s'o ducem la Iaşi, că acolo are să fie mai la locul ei.

Iar cît priveşte sfatul ca să nu-ţi mai dau răspuns, ci să mă gîndesc la cuvintele Sfîntului Efrem Sirul, de acestea puteţi să vă aduceţi aminte şi Sf. Voastră şi să nu mai scrieţi precum aţi scris. Dar dacă ai făcut fapta, ce pofteşti? să dai cu peatra şi cellalt să zică bodaprosti? Ţi-am răspuns şi rămîne să citească alţii, fiindcă Sf. Ta nu vrei să mai citeşti. Din păcate, „Cultura Poporului“ acum e mai citită şi mai căutată în Basarabia. Avem s'o punem la chioşc în Chişinău.

Arhim. SCRIBAN

CERCUL STUDENŢESC VASLUIAN LA SATE

Duminică 17 August a. c., Studenţii Vasluieni grupaţi în jurul activului Preşedinte d-l Mihoci au organizat o deosebit de frumoasă serbare în satul Mânjeşti-Vaslui.

Studenţii precum şi tineri intelectuali din Vaslui, valoroşi colaboratori ai operei culturale au fost luaţi din Vaslui în căruţe frumos împodobite cu scoarţe ale sătenilor din Mânjeşti.

In sat au fost primiţi cu muzica de sutele de ţărani în faţa Bisericii.

S'a oficiat slujba religioasă la care a dat răspunsul „Corul catedralei“ din Vaslui.

In faţa primăriei s'a încins apoi o horă împestriţată de studenţi şi ţărani.

După masă s'a dat apoi o serbare la şcoală, la care a luat parte un numeros popor dornic de cultură, nu numai din Mânjeşti ci, din toate satele din jur.

A vorbit: d-l Neştian fost învăţător al Mânjeştilor; apoi tânărul Ion Chişcă urând „bun sosit studenţilor.

D-l Ghica fost profesor, azi pensionar, cu lacrimi în ochi de bucurie de cele ce vede, a dat sfaturi sănătoase sătenilor şi mulţumeşte studenţilor că au venit la Mânjeşti unde toţi erau dornici de cultură!

S'a desfăşurat apoi programul bogat şi bine închegat.

Corul studenţesc a executat câteva bucăţi populare de toată frumuseţea.

D-l Ion Zichişanu, a declamat din Topârceanu, «Bacilul lui Koch», fiind mult aplaudat de public.

S'au executat apoi cântece populare de orchestra Studenţilor Vaslueni.

E de remarcat că deşi ploua ţăranii au insistat ca programul să se desfăşoare în întregime.

Seara a urmat un bal în localul şcoalei.

Cercul Studenţilor Vaslueni aduce şi pe această cale vii mulţumiri pentru donaţiile de 1000 lei din partea Comitetului şcolar, şi 1000 din partea Băncei populare din Mânjeşti, precum şi tuturor cari le-a dat concursul.

ION CARPEN
Invăţător

Din Paradisul roşu

In ultima vreme s'au descoperit firele mai multor comploturi comuniste în Basarabia şi Dobrogea. S'au prins câţiva spioni cari primeau bani dela Ruşi prin intermediul germanilor, sau deadreptul din Rusia, trecând Nistrul. Afară de aceşti spioni cari vor să pună mâna pe acte militare şi pe ori ce informaţie, care ar folosi vecinilor noştri ruşi — contra noastră mai sunt unii, cari fac o neîncetată propagandă în favoarea comunismului, spunând că în Rusia curge lapte şi miere.

G. M.

Ziarul „Cultura Poporului“
primeşte spre publicare anunciuri, reclame, bilanţuri de societăţi, cu preţuri foarte reduse.

DIN MEHEDINŢI

— CONFERINŢĂ —

Duminică 31 August centrul parohial „Broscari“ şi-a ţinut şedinţa obişnuită în comuna Stigniţa-Mehedinţi.

De dimineaţă, s'a oficiat utrenia şi sf. Liturghie în sobor, de către nouă preoţi. Predica, a tost ţinută cu mult suflet de Părintele C. Pârşan. După sf. Liturghie, s'a oficiat parastasul pentru eroii satului, cu care ocaziune Păr. D. D. Achimescu într'o scurtă cuvântare, plină de entuziasm, a preaslăvit pe cei ce şi-au jertfit viaţa pentru întregirea neamului.

La orele 2 p. m. s'a ţinut şedinţă publică la şcoală. Aci au mai vorbit Păr. I. Pacioga explicând fericirea a opta, Păr. I Pănoiu despre îndeletnicirile creştinilor iarna şi Păr. N. Dincă despre „Relele urmări ale beţiei“

Conferinţele au fost tratate de ajuns şi pe înţelesul sătenilor.

A mai luat cuvântul D-l Inv. Ctin. Achimescu arătând foloasele conferinţelor preoţeşti şi aducând omagii Prea Sfinţitului Episcop Vartolomei sub conducerea căruia preoţimea olteană luptă cu mari sacrificii pentru însănătoşirea morală a poporului nostru.

Intre conferinţe s'au executat cântări de către corul centrului, iar la ora 4 p. m. s'a ascultat la Radio muzică românească dela Bucureşti.

Sătenii în număr destul de mare, atât de dimineaţă, cât şi după masă, au avut de prins o mulţime de învăţături frumoase, cu ocaziunea acestei conferinţe; ei au mai primit un dar din partea centrului: cărţi, iconiţe şi ajutoare în valoare de 650 lei.

CORESP.

Cine face 10 abonamente plătite înainte, primeşte un abonament gratuit.

Tipografia şi Legătoria Penit. „Văcăreşti“ Bucureşti Calea Văcăreşti 411

Onor Asoc p. Liter-tur Rom.
şi Cult Poporului Sibiu

a „ASOCIAȚIUNII“
SIBIIU

CULTURA POPORULUI

OAMENII FĂRĂ SUFLET
NU RECUNOSC PUTEREA SUFLETULUI.
N. IORGA.

PREȚUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învățători, preoți, studenți și săteni 200 Lei
„ autoritățile sătești . . . 300 „
„ instituții particulare și de stat. . 400 „
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZA-TE ȘI VEI FI: VOEȘTE ȘI VEI PUTEA“
C. A. ROSETTI.

Director:
Generalul NICOLAE PETALA

REDACȚIA, STR. REGALA Nr. 16 Sec. I.

BUCUREȘTI, 5 OCTOMVRIE 1930

ADMINISTRAȚIA STR. REGALA Nr. 16.

ANUL X, Nr. 337
Apare în fiecare Duminică

Sălbăticia înaintează

Oare nu cumva vom începe și noi a aduce luptele de tauri în țara noastră?

Și de ce nu? Când ne grăbim atâta de a aduce tot ce se face în străinătate, de ce n'am aduce și aceasta?

Încă nu i-a venit cuiva în minte să se apuce a crește tauri de luptă, dar mai știi? Dar or vedea, ș'or vedea că se tot vorbește de lupte de tauri, de ce să rămânem noi străini de aceasta? Ba e de mirare că nu s'a găsit cineva până acum ca să le puie la cale și la noi. Când suntem așa de grabnici în a maimuțări tot ce face alții, cum Dumnezeu de am stat cu mâinile în sân până acum?

Dar nu e vremea pierdută. Sare de undeva iepurile și mâine-poimâine ne trezim cu slove largi pe zidurile și gardurile Bucureștiului, vestind că la Floreasca, la Șosea, la Băneasa se dau lupte de tauri. Ba ai să vezi și cocoane în comitetul de organizare al luptelor. Dacă le avem în comitetele de organizare ale alergărilor de cai, de ce să nu le avem și la tauri?

La Iași au fost cocoane în comitetul care a pus la cale aergările dela 7—8 Sept. a. c. Ba, ai să te trezești că și Societatea „Principele Mircea“, se repede să orânduiască lupte de tauri. Ea, care a dat până acum lupte de box, jocuri de noroc, ca să scoată parale pentru treburile ei, de ce nu ar pune mâna și pe acest mijloc nou de scos parale?

Iată Franța, cât e ea de țară înaintată, dar a primit în sânul ei luptele de tauri. N'are a face că ele îi vin dela un popor mai înapoiat, cum sunt Spaniolii. Acum e vremea când sălbaticii au cuvântul. Cei mai cu minte iau dela cei mai grosolani, că așa e acum, e vremea grosolanilor. Cei de treabă și înțelegători stau tăcuți. Au lăsat câmpul slobod pentru cei din topor și de rând. Se dau deoparte în fața răcnetelor acestora și viața se spurcă prin valul de sălbătăcie care înaintează. Rămâne țara pe mâna sălbaticilor și nimenea nu mai zice nimic. Organele de înfrânare a lor nu mai mișcă. Pe ziua de 22 Sept. a. c., ziarele povesteau despre șoferul care, beat cumplit alerga cu automobilul în goană pe Bulevardul Maria din București până s'a ciocnit de niște garduri. Dus la poliție, aceasta i a dat drumul. Sălbaticii au drepturi. Nimenea nu-i mai oprește. Nici poliția nu mai mișcă, dacă e vorba de un sălbatec.

Iată de ce ne mirăm că până acum nu s'au adus luptele de tauri și la noi. Mai cu seamă că ele au pătruns în Franța. Și nu numai în sudul țării, adică mai aproape de grosolănia Spaniei, ci și mai sus.

După cum citim în „*Dimineața*“ dela 2 Iunie a. c., vedem că luptele de tauri au ajuns și la Nancy, adică pe drumul Parisului, nu numai la cei cu sânge aprins din josul țării. Un luptător a fost ucis de un taur.

In altă localitate, la Melun, 8000 de oameni au fost de față la astfel de lupte. S'au găsit, e adevărat, 600 de oameni făcând parte din Societatea pentru ocrotirea dobitoacelor, care au ridicat cuvânt împotrivă, au făcut zarvă mare, au încercat să zădarnicească luptele. Dar poliția s'a mișcat pentru paza r â n d u i e l i i. Vezi Doamne! rânduiala era ca luptele acestea să se dea neturburate! Stricători ai rânduielii erau cei cu ocrotirea dobitoacelor. De aceia poliția a pus mâna pe ei. Se întorc lucrurile pe dos și se bucură de ocrotire tocmai cei cari spurcă țara cu bădărăniile lor.

Dacă, deci, în Franța se petrec astfel de lucruri, înseamă că grosolănia înaintează. Ea e îndrăzneață, a eșit la uliță și-și pofterște drepturile ei. Spania este cu influența asupra Franței, nu dimpotrivă.

Iar cei care au strigat împotrivă nu găsesc ascultare, pentrucă știrile care vin despre aceste ciocniri spun că lumea nu s'a dezmeticit la glasul celor ce s'au mișcat împotriva luptelor spaniole, ci că în Melun s'a pus la cale o mare întrunire care să apere luptele cu taurii. Dobitocul din om s'a sculat vânjos. El leapădă toată coaja de cuviință și de înfrânare pe care veacurile i-au turnat-o deasupra, pentru a se întoarce la starea de dobitoc. De aceia îi place să vadă cum se bat dobitoacele și cum semenul său ajunge și el dobitoc, fie măsurându-se cu taurii, fie dând cu pumnii ca să-ți dea sângele pe nas.

De oarece valul acesta înaintează, trebuie să așteptăm că se va găsi și la noi un antreprenor care să puie la cale și la noi lupte de tauri, iar după aceia o sumă de zvăpăiați care să bată din palme că se face mare ispravă. Pregătiți-vă ca s'o mai vedeți și pe aceasta.

Poate că tocmai după rândurile noastre viitorul antreprenor va vedea că este chip de stors parale și pe calea aceasta și va găsi destui nătărăi cu care să se ajute pentru a prosti și îndobitoci mulțimea.

ARHIM. SCRIBAN

Comunismul în România

S'a dus la noi în țară o luptă aprigă contra elementelor comuniste, și se duce neîncetat, și totuși rezultatul nu se vede sub nici un chip. Autoritățile noastre nu iau măsurile energice, odată pentru totdeauna să nu se mai audă de astfel de clice care izbucnesc ba în Basarabia, ba în Transilvania ba chiar și în vechiul regat. Odată chestiunea pusă, să se rezolve cu mai multă energie, și să se sancționeze aceste elemente care turbură liniștea tuturor. Dar, această șleahtă a comuniștilor se știe unde își are sediul său, de unde vine și toate îndrumările pentru cei dela noi.

Indreptarea ar veni în chipul cel mai minunat, dacă autoritățile noastre însărcinate cu buna ordine în țară și-ar face datoria cum trebuie.

Accentuez autoritățile, prin faptul că nu-și înțeleg încă rostul lor. Sosesc multe gazete comuniste pe care le primesc lucrătorii în fabrici tocmai de prin America, ba le primesc chiar și multe foi de ale noastre, și totuși se tace. Una din a c e s t e foi turbură liniștea țării, cu articole injurioase chiar la adresa M. S. Regelui; și așa nu este zi în care să nu sosească gazete din acest fel. Ce fac siguranța Ministerul de Interne, vameșii noștri, nu se știe.

Ziarul comunist „DEȘTEPTAREA care apare în America la Detroit, vine regulat în țară înfășurat în hârtie foarte trainică, ba și în pânză, așa de bine, încât nu se poate desface așa ușor, dar nici titlul nu i se cunoaște.

In acesta sunt articole cu cuvinte urâte despre multe și înalte personalități de la noi și fel de fel de caricaturi, apoi articole în care se iau în bătaie de joc Biserica și clerul.

Cerem să se ia măsuri contra acestora căci noi nu avem nevoie de ei, îi știe toată lumea ce pot, le mai știe și maxima după care se conduc ei;

„Ce e al tău e și al meu, iar ce este al meu e numai al meu“.

Diac. FUSSU

Toate cu măsură

Ne gândiam să scriem în rândurile de mai la vale numai despre primejdia alcoolismului, îngroziți și noi de ceea ce citim și adeseori vedem că se întâmplă, în urma acestei patimi, nu numai în țara noastră dar în lumea întreagă.

Dar îndemnurile împotriva băuturii spirtoase sunt vechi și la noi și nu știm dacă au adus vreun folos până acum, sau ba, dacă au fost ascultate de unul dintr'o sută, ori nici atât.

Și ne-am adus aminte de ce a pățit întâiul secretar al Asociațiuii Astra, Gh. Barițiu, istoric și învățat gazetar de frunte. Era înainte de aceasta cu vr'o cincizeci de ani. Gh. Barițiu se dusese „cu Asociația“ adică vr'o câțiva domni din Sibiu într'un sat să țină vorbiri folositoare și să dea sfaturi poporului. Așa cum fac și azi despărțămintele „Astrei“ noastre cutreerând satele.

Gh. Barițiu a vorbit despre primejdia băuturilor *spirtoase* sau *alcoolice*, le arătă primejdia ce aduc: boală și sărăcie. Și voind să întărească și mai mult cele spuse de el adause: „Uitați-vă la mine că sunt om înaintat în ani și nu știu ce-i băutura bețivă.

Dar un moș dintr'un colț se și repede a zice: „Se vede domnule că nu bei că ești numai cât un țâr“ !. Gh. Barițiu a fost un om slab, uscat! A fost un hohot de râs și toate îndemnurile lui Barițiu împotriva alcoolului, cred că se vor fi dus cu apa Sâmbetei. Cum se vor fi dus și atâtea sfaturi și îndemnuri date împotriva băuturii.

Așa că mai mărturisim pe față că nu prea credem în urmarea sfaturilor ce se dau în gazete, ori în conferențe poporale, ori cât ar fi de bune, de frumoase, de adevărate.

Cei puțini iau aminte, celor mulți le intră pe o ureche și le ies prin alta. Adevărul e că și conferențiarii, vorbitorii către popor trec adeseori măsura și fac din țânțar, armăsar. Dorind să convingă pe oameni spun mai malt decât este, și așa pușcă peste țintă adeseori.

Astfel și în băuturile spirtoase, alcoolice unii vorbitori, medici spun că orice *picătură* de rachiu de alcool e *otravă*.

Cu toate acestea de când lumea e lume și va fi, băuturi au fost și nu vor pieri chiar dacă ele n'ar aduce nici un folos. Pentrucă omul nu caută în viața numai folosul, ci și *plăcerea*. Și chiar Sf. Pavel spune că: „vinul înveselește inima omului“.

Altceva e de căpetenie în viață: măsura; măsura în toate. Măsura în lucru, măsura în odihnă, măsura în tăcere, măsura în mâncare și băutură. Numai ce întrece *măsura* devine stricăcios trupului ca și sufletului.

Primejdia băuturilor beție aici este: că mulți nu se știu stăpâni și beau prea mult, prea des, cine-și *învață trupul* să nu poată *trăi nici o zi* fără băutură aceia e *beți*v, și de bună seamă și nenorocit și el și copiii ce se vor naște din ei. Dar pentru un pahar, două de vin, de veselie curată c'o rudenie c'un prieten, nu se face gaură în cer, și nu se primejduește nici sănătatea. Măsură trebuie să avem în toate lucrurile noastre și nu vom avea de ce ne teme.

Indatoririle Votului Obștesc

(Dela Secțiile Astrei)

Dreptul de vot obștesc a fost una din înoirile de căpeteniie, intrate în viața neamului românesc dela unire încoace. Inainte de unire de acest drept nu se bucurau nici românii de peste Carpați nici cei din Ardeal și celelalte provincii.

Implinindu-se la 1918 dreptatea cea mare a neamului românesc, unirea tuturor românilor nu puteau rămâne neînfăptuite alte dreptăți mai mici, cum a fost dreptul de vot obștesc și împroprietărirea țăranilor. Pentrucă prin aceste două și prin cultura românească puteam numai să ajungem și stăpâni pe țara în care eram uniți.

De doisprezece ani dreptul de vot obștesc este înființat, cei mai mulți cetățeni s-au folosit de el. Unii laudă rezultatele bune la cari s-au ajuns prin acest drept de vot, alții il hulesc și spun că darea acestui drept a fost numai prelej de stricăciune.

Unii laudă alții hulesc așa zisa „democrație“ adică participarea la trebile țării la facerea legilor ca și la darea poruncilor a tuturor cetățenilor, nu numai a unei mâini de oameni ca și în trecut. Adevărul e că *la vedere* și azi în viața de stat democratică. fac legile și dau poruncile tot numai o mână de oameni: parlamentarii, miniștrii prefecții, dar aceștia nu-s numiți. sau aleși ca mai de mult de unul singur ci *sunt trimișii poporului* aleși prin vot obștesc, iar alții sunt delegații acestor aleși de popor, (cum sunt miniștrii prefecții etc,)

Astfel azi prin vot obștesc se poate spune că toată puterea de a cârmui și de a face legi e în mâna *cetățenilor* cari aleg pe parlamentari pe lângă mâna și puterea Regelui, care numește pe ministrii.

Intâia urmare din această stare de fapt și de drept este:

Azi în democrație, cine se plânge împotriva cârmuirii, împotriva legilor sau a birurilor, ori a felului cum e guvernat, se plânge împotriva sa însăși, pentrucă poporul prin votul lui a pus în fruntea țării pe parlamentarii voiți de el, iar dela puterea representației naționale atârnă și guvernele și celelelte slujbe în țară.

Mai de mult regii și împărații sau clasa bisericească erau făcuți răspunzători de tot binele și răul din țară, pentrucă ei aveau puterea și cârmuiau. *Azi prin votul obștesc e răspunzător întreg poporul* atât de bine cât și de rău.

Deaceea mare răspundere zace pe umerii cetățenilor, cari au drept de vot obștesc. Ei pot ferici țara și se pot ferici pe ei dacă se folosesc bine de dreptul lor și pun în fruntea țării pe cei mai buni. Și pot aduce nenorocire și asupra țării și a lor înșile dacă aleg în deputării și în slujbe oameni nevrednici.

Deaceea să stăm și să judecăm drept: dacă ne plângem mereu de greutățile vieții în România Mare nu cumva învinuim fără dreptate pe alții în loc să ne învinuim pe noi înșine? Știm că greutăți mari după războiu sunt în toate țările și vor mai fi îndelungați.

Îndatoririle votului obștesc.

Dar adevărat este că mult ni le fac oameni răi, nedestoinici necinstiți, leneși, cari sunt în locurile de conducere a trebilor țării, mari și mici.

Dar pentru răul ce ne poate veni dela aceștia noi suntem răspunzători fiindcă noi prin *votul nostru* i-am ales și i-am pus la locuri pe frunte, Deci mai multă grije și mai multă judecată și cumințenie când suntem chemați să ne dăm votul. Să nu ne lăsăm duși de vorbe și mai ales de făgăduieli. *Să judecăm cu capul nostru* să ne dăm votul în orce alegeri dela cele pentru primar până cele pentru parlament. *După cea mai bună conștiință a noastră.* Să cântărim pe oameni cari vor să ajungă în frunte *după fapte nu după vorbe. Să cântărim pe cei învățați pe cei cuminți pe cei harnici pe cei cunoscuți de cinstiți, și pe aceștia să-i* punem în frunte. Aceasta e datoria votului *obștesc*: Să aducă în frunte țăriloi și popoarelor *pe cei mai buni din sânul unui neam.* Altfel rostul lui se pierde cu totul. și poate fi mai mai rău cu el decât fără el.

I AGÂRBICEANU

Aviatorii noștri

Când se vorbește de aviație, totdeauna îmi vine în minte o ciudată apropiere: în Pedagogie se spune de sec. XX că este secolul copilului, tot așa în armată secolul XX se poate numi secolul aviatorilor.

Nici o altă armă nu a târât după ea atâta entuziasm și atâta teamă ca aviația. Pentrucă nici o altă armă n'a adus o contribuție individuală pentru succesul final, cum a adus avioanele, care de acolo de sus din slavă ocupând locul păsărilor cerului — prin acrobații, întrec în mlădiere zborul vulturului, și fac pe cei de jos, să lupte cu bătăile violente ale inimii. Și mai adăugând la acesta și *puterea lor* prin care pot transforma orașe durate cu migăleală de sute de ani în cenușe — în, câteva minute și câtă măreție și forță unite.

In meting-ul aviației ce-a fost la București, zilele acestea, s'au putut admira toată gama îndemânărilor.

Au luat parte reprezentanți ai mai multor țări. Au fost aplaudați pe rând, subtili italienii, dârjii jugoslavi, precișii cehoslovaci, conștiincioșii polonezi; ziarele nonstre s'au întrecut în laude pentru toți aceștea.— Și pe tot dreptul.

Dar, puțin, foarte puțin, s'a vorbit despre români.

Piloții noștrii oare nu se pot ridica la înălțimea — cel puțin — a colegilor lor, din țările participante? Sau o modestie exagerată, a oprit cuvintele de bine despre ei?

Nu! Nici unul din argumentele de mai sus, nu sunt adevărate.

S'a dovedit cu prisosință—de atâtea ori — că pe avioane *„adevărate“*, un Romeo Popescu, un Oprișanu Pâcle, Burduloiu, Olteanu, Oculeanu și atâția alții, sunt neîntrecuți.

Oare anul trecut n'au eșit printre primii clasați toți aviatorii noștri, care au concurat la Concursul de aviație al Micei Înțelegeri? Oare există vre'o acrobație, pe care să n'o fi efectuat cu succes piloții noștri?

De ce atunci tăcere în jurul lor?

Acesta — nu constitue o modestie. Constitue o neglijență unită cu o admirație a tot ce este străin, care nu face decât mult rău, strecurând în sufletele acestor tirani copii ai aerului nostru, neîncredere în ei și desgust pentru meseria lor.

Acum când mai mult ca oricând, se agită la granițele noastre *„binevoitorii“*, și se aude zăngăniț de arme, cu ce putem să rezistăm, dacă nu avem multe, foarte multe parcuri de avioane, cu buni, foarte buni piloți?

Și, mulțumim lui Dumnezeu, că piloți avem foarte buni: Indrăzneți, vioi, îndemânatici, precișii.

Tot ce face pe bunul pilot. Ne trebuesc încă, multe avioane.

„Este o crimă de a se neglija această armă“,— este strigătul stereotip al cător-va cu suflet de buni români.

Acesta va deveni un strigăt general, care va forța pe conducători să ia măsuri imediate.

Până atunci, puținul pe care-l avem, să fie cultivat — să avem încredere în noi.

Să se termine cu adorarea străinilor.

STELIAN SEMEDRESCU

Creangă și Hajdeu

Nu e vorba aici de vreo asemănare sau apropiere între *Ion Creangă și Bogdan P. Hajdeu*; nici în viața lor, nici în operile lor.

Căci sunt cu totul diferiți în viața, activitatea ca și în opera lor. Unul modest simplu, și-a manifestat activitatea numai în vreo două laturi; în aceia de pedagog care e mai puțin cunoscută și în aceia de scriitor. Celălalt, și-a manifestat activitatea-i uriașă aproape în toate laturile.

Creangă cu o cultură mediocră, simplu cum e de felul lui în toate, a fost la vorbă ca și la scris;

Hajdeu cu o cultură uriașă enciclopedică, cum puțini am avut ca el, a fost filosof, filolog, autor dramatic, poet prozator, critic, de toate. Multilateralitatea lui *Hajdeu* ca și erudiția lui, apar ca un colos pe lângă opera și cultura lui *Creangă*.

Undeva, la un ateneu, o trupă de artiști cunoscuți juca „Răzvan și Vidra a lui Hajdeu, dar cu un succes nemai pomenit. Apoi un adorator a lui Creangă, care astăzi nu mai este, a citit „Amintirile din copilărie“. Dar de-atunci n'am mai auzit un așa lector a amintirilor lui Creangă; parcă vorbea Ionică a Petrei din Humulești.

Sala fusese plină de public. Rânduri multe de scaune și bănci de lemn erau ocupate de lume. Intr'un colț, doi inși răzimați de spătar aplecați unul spre altul, conversau ceva în șoaptă.

Unul, cel dinspre perete începu vorba:

—„ Așa-i că minunată a fost piesa *Răzvan și Vidra*.

—„Da, frumoasă, o adevărată operă de maestru.

—„Iți închipui ce cultură mare avea, ca să creieze așa ceva.

—„Da, Hajdeu a scris mult și în toate laturile cu acelaș succes, înțelegi? A fost de toate, ce vrei aceia a fost„.

Unul se pleacă pe spate, răsuflă în voe, pe când celălalt se apleacă spre urechea lui și-i șoptește aproape satisfăcut:

—„Frumoase au mai fost și amintirile lui Creangă.

—„Frumoase, răspunde celălalt mai mult obligat, dar Creangă n'a scris așa mult.

—„Și nici n'a avut o cultură așa superioară ca Hajdeu.

—N'a avut, nici n'a scris cine știe ce, dar amintirile lui le găsești și în cărțile de școală; iar poveștile lui se găsesc până și în cele mai umile colibe« Conversația se isprăvise. Așa este cu Creangă.

—N'a avut cultura lui Hajdeu nici n'a scris ca Hajdeu, dar opera lui e cea mai popularizată în masele poporului nostru. Creangă e oglinda fidelă a țăranului nostru. Poporul a vorbit prin gura și sensul lui Creangă.

Să mai facem biografia lui, e de prisos, căci și-a făcut-o el singur cum nimeni altul nu putea să i-o facă.

In scriul lui Creangă, curge ca un izvor limpede, curat, răcoritor, humorul sănătos al țărănimii noastre.

Mereu vesel, cu zâmbetul pe buze, isteț, glumeț, proverbial; așa a fost Creangă.

Un diacon glumeț ce nuprea încadra în tagma preoțească, simplu, îmbrăcat într'o haină de șiac de casă sau făcut la mânăstire, urca spre Copou la Iași. In urmă despopit, pentru că nu se cam potrivea firea lui de a fi preot, s'a apucat de cariera didactică, și a început să scrie. A fost unul din animatorii mișcării pedagogice la noi pe acele vremuri. A fost introdus de Eminescu în cercul „Junimea“ la care a fost mai pe urmă și membru.

De ce o fi introdus Eminescu pe acest Creangă cu patru clase gimnaziale sau seminar, în cercul Junimea? Eminescu a văzut într'însul sufletul poporului nostru plin de comori, cari nu trebuesc să se piardă. A văzut într'însul o valoare a literaturii noastre, și Eminescu și-a dat seamă, și deaceea l-a introdus în *Junimea*“.

Ce-o fi zis Titu Maiorescu când a văzut pe acest țăran? Creangă a scris și opera lui va fi citită totdeauna, nu se va uita nici odată pentrucă-i izvorâtă din sufletul poporului nostru și ce-i a poporului se păstrează și nu se pierde niciodată. Viața lui Creangă a fost cam zbuciumată, n'a strâns avere, a fost sărac și sărac a murit.

S'a stins din viață în urma unui acces de epilepsie, în „cocioaba“ de la Iași pe deal înspre podgorii. Un mic convoi de vreo câțiva, oameni, o înmormântare sărăcăcioasă într'un cimitir din marginile Iașilor; atât a avut Creangă.

Și astăzi a mai rămas un pumn de țărână. Dar „a scris cum a trăit și a trăit cum a scris“

DUMITRU URZICĂ

Un dispărut George Fernic

In primele zile ale Iunii Septemvrie când gazetele ne aduceau vestea despre îndrăzețul drum al aviatorilor Costes și Bellonte, cari au traversat Oceanul Atlantic din Europa în America, am primit dureroasa veste: Locotenentul român *George Fernic* s'a prăbușit din avionul cu care voia să treacă Oceanul Atlantic spre București. Moartea i-a fost fulgerătoare. Plecat de câțiva ani din țară reușise să-și facă un atelier și să construiască un avion cu care voia să facă cel mai lung drum fără oprire, pe care nu l-a făcut cineva până acum, adică: New-York-Alba Iulia.

Am citit și scrisoarea pe care nefericitul aviator, care avea să ne facă atâta cinste — o trimisese tatălui său.

Amintea în scrisoare că și un ungur voiește să treacă și el Atlanticul, dar nu-l va lăsă pe ungur să-i ia înainte. Moartea nu l-a lăsat să înfăptuiască mărețu-i plan. Voia să arate tuturor că și Românii—cu toate că nu au atâtea mijloace ca cei din Apus, cu toate că suntem aproape necunoscuți în încercările noastre, de popor tânăr, totuși nu ne lipsește curajul, perspicacitatea și stăruința. George Fernic s'a prăbușit din avionul la care lucrase cu atâta râvnă, și odată cu el s'a prăbușit atâtea speranțe, atâtea visuri pe care ni le făcusem în așteptarea sa.

Alături de Aurel Vlaicu celălalt inginer aviator român care a avut aceeași penibilă soartă, George Fernic reprezintă geniul românesc în drumul spre glorie. Cât am fi câștigat noi Românii dacă îndrăznețul aviator putea să-și termine drumul pe care-l plănuise nespus de mult mai cu seamă că avionul era construit de el însuși. George Fernic ca și nefericiții aviatori francezi *Nungesser* și *Coli* prăbușiți în valurile Oceanului, ca și nenorocita expediție a lui Nobile, încrustează pentru români o pagină dureroasă. Aripele sdrobite vor fi însă un îndemn în viitor pentru cei ce se simt chemați să cucerească înaltul și să desfășure în văzduh tricolorul unui popor bogat în avânturi și virtuți,...

Pentru Excelsior, mucenic..

Ghe. Marinescu

CULTUL DIVIN ORTODOX

— 5. SFÂNTA LITURGHIE. —

Cuvântul „liturghie“ vine dela „Liton-ergon“, care în limba greacă înseamnă lucrare publică, la care ia parte poporul credincios. Acest cuvânt în biserică este rezervat numai serviciului divin public, în care se săvârşeşte sfânta euharistie. In biserica ortodoxă Liturghia este, desfăşurarea înaintea credincioşilor a operei întregi îndeplinită de Domnul pentru mântuirea lumei, cu scoaterea omului din întuneric, aducerea lui la lumina adevărului descoperit omului de Dumnezeu. Dela început şi până la sfârşit se vede împlinindu-se cuvântul Domnului, care a zis: ....„Aceasta să faceţi întru pomenirea mea“. Sfânta Liturghie este serviciul divin, la care se săvârşeşte taina euharistică, adică aducerea jertfei tainice a corpului şi sângelui Domnului Hristos, sub forma vinului şi a pâinei. Este instituită de însuşi Domnul Hristos la Cina cea de Taină, când a luat pâinea şi frângând-o a dat ucenicilor săi zicând: „Luaţi, mâncaţi, acesta este trupul meu“, şi luând potirul şi mulţămind a dat lor zicând: „beţi dintr'acesta toţi, acesta este sângele meu, al legei celei noua, care se varsă pentru mulţi spre iertarea păcatelor —“ (Matei 26-26, 27-28. Fapt. 2, 42). In biserica noastră ortodoxă, s'au desvoltat mai multe liturghii, dintre care unele s'au păstrat până astăzi; aşa avem: Liturghia Sf. Ap. Iacov, fratele Domnului, primul Episcop al Ierusalimului, care s'a întrebuinţat în bisericile din Ierusalim până în veacul al VII-lea. Despre această sf. Liturghie ne aduce mărturii Patriarhul Proclu (mort 446) şi mai târziu Marcu al Efesului. 2) Liturghia sf. Marcu care s'a întrebuinţat în bisericile din Alexandria până în secolul al XII-lea. 3) Liturghia sf. Vasile cel Mare, care este o prescurtare a Liturghiei după sf. Iacov. Astăzi această Liturghie se săvârşeşte numai de 10 ori pe an, şi numai la primele cinci Duminici ale postului mare, în Joia şi Sâmbăta din săptămâna patimilor, în ajunul naşterii Domnului, şi arătării Domnului (Boboteaza), şi în ziua de sf. Vasile. *Liturghia sf. Ioan Gură de Aur*, care este mai mult întrebuinţată şi care este o prescurtare a liturghiei sf. Vasile cel Mare. — Liturghia mai 'nainte sfinţită a lui Grigore Dialogul episcopul Romei (mort la 604). Sf. Liturghie se împarte în 3 părţi: Proscomidia, liturghia catehumenilor, şi liturghia credincioşilor.

I. *Liturghia Catehumenilor* se începe prin cuvintele rostite de preot cu voce ridicată. „Binecuvântară este împărăţia Tatălui şi a Fiului şi a sf. Duh acum şi pururea şi în vecii-vecilor. Preotul zicând aceste cuvinte face semnul crucii cu sf. Evanghelie deasupra sf. Antimis, şi care înseamnă că această lucrare sfântă o va săvârşi potrivit cuvântului Mântuitorului, în amintirea vieţii, faptelor şi morţii Lui pe cruce. Mai înseamnă că temelia ortodoxismului stă în credinţa nestrămutată în Dumnezeu, glorificat în sf. Treime. motiv pentru care toate tainele împărăţiei lui Dumnezeu celei binecuvântate în veci, încep şi se săvârşesc în numele şi cu puterea sf. Treimi. După binecuvântare urmează ectenia cea mare, care cuprinde diferite cereri pentru realizarea dorinţelor şi ajutor în nevoi. După această ectenie urmează cântarea psalmului 103, care psalm este profetic şi ne arată toate bunurile care au decurs pentru omenire din întruparea Mântuitorului. In timpul acesta preotul se roagă în taină pentru bună îndurarea lui Dumnezeu spre întreaga lume creştină. Urmează apoi psalmul 105. După psalmul acesta se cântă „Unule născut Fiule şi cuvântul lui Dumnezeu“.... Cântarea prin care se arată îndeplinirea întrupărei Mântuitorului. Acest imn se presupune a fi compus de Împăratul Iustinian, care zidind între anii 503-237 biserica Sf. Sofia din Constantinopole, l-a dat bisericei spre a fi cântat în onoarea unuia născut Fiului lui Dumnezeu, cel neschimbat, întrupat din pururea Fecioara Maria, împotriva rătăcirii lui Nestorie. După fiecare antifon se zice Ectenia mică, şi ecfonisul respectiv. Ieşirea sau vohodul cu sf. Evanghelie pe uşa dinspre M. N. Deschiderea uşilor împărăteşti înseamnă deschiderea cerului pentru venirea Mântuitorului în lume. Eşirea preotului din Altar pe uşa dinspre M. N. cu sf. Evanghelie, înseamnă descinderea Mântuitorului din lăcaşurile cereşti şi aducerea învăţăturii sale omenirei. Sfeşnicul cu lumânarea aprinsă reprezintă pe sf. Ioan Botezătorul, care a predicat pe Mântuitorul: „Iată mielul lui Dumnezeu“ (Ioan 1, 2-9). Sărutarea sf. Evanghelii, atât de preot cât şi credincioşi înseamnă respect şi primirea învăţăturei Mântuitorului. In timpul acesta credincioşii să-şi plece grumazul spre pământ, închinându-se cu smerenie şi respect faţă de unul născut Fiul lui Dumnezeu. „Cu Inţelepciune Drepţi“, zice preotul sau Diaconul în faţa Uşilor Impărăteşti, invitând poporul să fie atenţi la serviciul ce urmează. Credincioşii, în timpul acestui vohod nu le este permis a sta în strane nici pe scaune. „Veniţi să ne închinăm şi să cădem la Hristos“. Prin această cântare, biserica chiamă toată lumea creştină să se închine şi să cadă la picioarele aceluia care s'a jertfit pe cruce. Aşa dar creştinul este dator să facă în timpul acesta 3 metanii. „Sfinte Dumnezeule... este cântarea heruvimilor.... prin care se preamăreşte sfintenia şi tăria lui Dumnezeu. In unele biserici această sfântă cântare este cântată de poporul drept credincios împreună cu cântăreţii...

„Pace Tuturor“. Sunt cuvintele Mântuitorului pe care le pronunţă preotul către popor şi care înseamnă că religia creştină a adus în omenire numai pace şi bună înţelegere. Hristos a dat pacea din lume, de aceia creştinul în timpul acesta să fie împăcat cu aproapele lui, pentru ca să fie vrednic a lua parte la jertfa cea fără de sânge. Iar mergând la biserică şi îţi vei aduce aminte că fratele tău are ceva asupra ta, lasă-ţi darul tău, mergi, împacă-te şi apoi adu darul tău. (Matei 5, 24).

Preot. DEM. I. ILIESCU

IN AMURG...

O pânză deasă şi fumurie se lasă asupra întregului sat. Soarele pătat de nori mohorâţi, se scaldă într'o mare de sânge.

Bătrâni şi tinere fete se întorc obosiţi şi flămânzi de la muncă.

Carul cu boii plăvani, coboară alene coasta împodobită cu holde aurii, scoţând un scârţiit lung, ce se pierde în liniştea serii . . .

Vântul adie uşor, împrăştiind un miros dulce şi îmbătător de fân cosit. Ca prin vis se aude murmurul maşinei de treerat, ce pare un zumzet nesfârşit de albine, plecate în faptul zilei, ca să adune nectarul florilor mirositoare şi nevinovate.

Pădurea stă tăcută şi uimită; deabea se zăreşte ca printr'o negură, iar stejarii secu ari par fantastici. . . .

S'a înoptat. Totul doarme dus sub povara somnului liniştit. Numai eul meu colindă pribeag prin cine ştie ce meleaguri şi deabea acum . . . începe să respire din belşugul întunericului imens, ce se scaldă în albia unei dureri reci şi apăsătoare ca plumbul. . .

Adâncit în visări, stau lângă castanul bisericuţei făcută din bârne şi înegrită de negura vremurilor. . . .

E linişte. Şi-mi revarsă în suflet o dulce mângâere şi calmul singurătăţii, unui adevărat sălaş de odihnă şi pace eternă. . . .

... Din clopotniţa veche se aude cobitul sinistru al cucuvelei, ce răsună tainic în adâncul nopţii. . . . .

Fiori de groază mi se strecoară în mădulări şi mă cutremură. Cu paşi înceţi . . ca de bătrân, pornesc spre o casă. La capul prietenului meu, veghea icoana Maicei Domnului cu Pruncul în braţe, ce îşi oglindea chipul divin, în licăririle verzi şi slabe ale candelii ce încerca să înghită întunericul nesfârşit! . . . .

. . . . . .

... Odinioară era tot acelaş amurg de seară, aceeaş clopotniţă veche; - iar în loc de cobitul cucuvelei, - răsuna melancolic glasul clopotului până departe în văi, vestind moartea aceluia de care mă leagă frumoase amintiri, din viaţa-mi nevinovată....

Billa 11 Iulie 1930

ION N. DRĂGAN.

Cine face 10 abonamente plătite înainte, primeşte un abonament gratuit.

Duşmanii neamului nostru

In ceeace priveşte aşezarea noastră geografică, în răsăritul Europei, trebue să mărturisim că avem vecini cari nu ne sunt deloc prieteni.

Azi ca şi în trecut, noi trebue să fim pururea pregătiţi de a înfrunta privirile lor, lacome, cu sabia care le taie pofta de a râvni bunul altuia.

Dar în afară de aceşti duşmani pe care sabia îi poate opri în loc, înlăuntrul nostru suntem hărţuiţi, fără milă, de o mulţime de duşmani mult mai periculoşi, prin faptul că reacţiunea noastră împotriva acestora din urmă este slabă, lipsită de unitate şi de mijloacele necesare, cari întrebuinţate în mod continu şi sistematic ar putea paraliza atacul înverşunat al acestor duşmani, cari întovărăşindu-se fac victime numeroase.

Aceşti duşmani sunt: *alcoolismul, boalele venerice şi pelagra.*

Iar pe lângă aceşti duşmani, cari atacă şi storc toată vlaga trupului săteanului nostru, ruinând printr'un singur om sănătatea atâtor generaţii în viitor, se mai adaogă *sectarismul religios şi politicianismul* ticălos, patronat de conducătorii noştri. Şi toate acestea aduc neînţelegerea, desmăţul, jalea şi ruina în atâtea familii româneşti.

In zadar s'au făcut societăţi cari să lupte de pildă împotriva alcoolismului, căci activitatea lor se mărgineşte la câteva adunări, la banchete chiar şi nu se vede niciun rezultat pe teren. Cârciumile stau tot deschise la sărbători, numărul lor creşte; spirtul prin bunavoinţă a sfatului ţării îşi reia iarăş rolul de ucigător de oameni.

Vai pentru câştig, conducătorii noştrii ucid trupul şi sufletul ţăranului nostru prin alcool. Piară, înnebunească, îmbolnăvească-se fiii acestui neam, numai punga să fie plină. Straşnică judecată!

In zadar glasul oamenilor de bine răsună în conferinţe şi ziare căci nu e luat de nimeni în seamă.

In zadar noi, cei mici, născuţi, şi crescuţi după învăţătură, reîntorşi în mijlocul sătenilor noştri cu dorul sfânt de a lumina şi îndruma pe calea cea bună pe fraţii aceştia obijduiţi şi îngropaţi în întuneric, luptăm, jerfim şi bani şi viaţă pentru a-i naşte şi pe ei la o viaţă nouă, căci ce noi zidim în sufletul lor cei mari dărâmă. Da, acesta este adevărul. Să se ia aminte: cei mari dărâmă.

Da, noi jerfim totul în lupta noastră sfântă, luptă dezinteresată, prin care zăgăzuim răul, încercuim şi izolăm duşmanul, dar fără folos, căci cu ochii noştri vedem cum un prefect oarecare, în vederea câştigului, permite deschiderea de cârciumi în zile de sărbătoare, legea ocroteşte fabricarea spirtului, cele mai multe adunări, ale diferitelor societăţi se ţin Duminica, întrunirile politice se ţin Duminica, examenele la şcoli se ţin Duminica, şosele se lucrează Duminica etc. etc...

In această sfântă şi mare zi, mic şi mare trebue să fim în jurul sfântului Altar şi aci să ne întărim sufletul în credinţă şi ascultare întru Domnul. Ori noi facem dimpotrivă. Şi n'ar trebui să fie aşa. Să nu se legene nimeni în iluzii. Viaţa satelor noastre lasă mult de dorit. *Patima băuturii, hrana proastă, luxul şi desfrâul duc la tot felul de boale lumeşti, nebunie şi tuberculoză.*

Copiii neamului nostru ajung la mormânt înainte de cinci ani. Să se ia aminte cât mai este vreme, asupra acestor rele, ce apasă pe bietul ţăran.

Şi cei mari, conducătorii zilei, să asculte şi glasul nostru, căci ne doare sufletul de cele ce vedem.

Să ni se dea tot sprijinul în a reface viaţa ţăranului nostru. Noi ne facem datoria şi mai mult decât atât; dar cerem ca şi *conducătorii noştri să fie pătrunşi de mai multă seriozitate de mai multă cinste; să dispue de un control sever în aplicarea legilor şi apărarea virtuţilor;* să nu mai tolereze nici o greşală, căci azi nu se mai greşeşte ci se face totul intenţionat.

D. D. ACHIMESCU

PROPAGANDA ANTIALCOOLICA

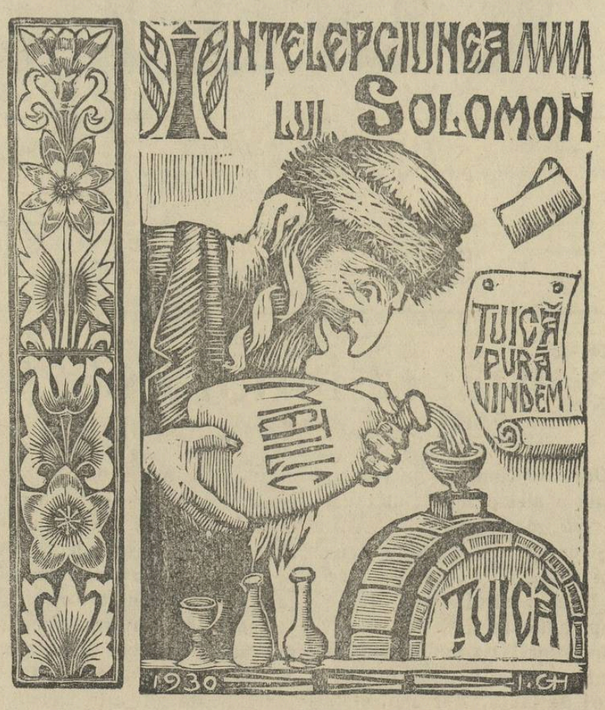

Xilografie de I. Gheorgiţă.

Altiţe şi Bibiluri

„TECHIR-GHIOL“

Aspectul lacului.—Vile.—Sanatorii.—Imprejurimi.—Corturi lângă Ghiol.—Higiena.

De netăgăduit că, staţiunile noastre balneare, au în sânul lor bogăţii pe care nu le au străinii. Noi însă neglijăm tot, pe când ei, captează isvorul mineral cel mai mic şi ştiu— din el— trage foloase imense.

După războiul dela 77 noi făcându-ne stăpâni peste Dobrogea, am descoperit lângă oraşul Constanţa, lacul *Techir—Ghiol*, care, precum să ştie, posedă sare, pucioasă, iod, nomol, aşa de bogat în snbstanţe minerale, cum nu se mai cunoaşte altul în Europa. De mai bine de 30 de ani s'a deprins lumea ca să vină aici ca la *Isvorul tămăduirii* şi să facă băi, care calde, care reci, dar lui nui s'a făcut un dig, o captare, o nivelare ceva. Scade cum vrea, o apucă pe unde vrea şi tot ţărmul din jurul lui e plin de murdării; iar într'o parte, unde a scăzut de tot, s'a făcut o comedie (călueţi pe cari îi învârtesc copiii) şi parcă— din această cauză— el se retrage mereu spre mare.

* * *

Vile, sanatorii s'au făcut multe în timp de 35 de ani, de când fiinţează această minunată şi eficace staţiune balneară, însă proprietarii au grijă doar de chirie mare, încolo pretutindeni domneşte o incurie de nedescris. Tot aşa e şi la restaurante, unde muscăria-ţi scoate ochii şi mirosul greu îţi tae pofta de mâncare. In schimb lăutarii te asasinează cu tanguri, Ramone, Chimi şi nimic românesc. Târgul e plin de negustori tot aşa de străini şi de falsi, ca şi marfa cu care păcălesc pe bieţii ţărani. Peste tot, mai ales seara, miroase a mititei, fleici, costiţe, ficăţei şi măruntae de oae dela Zahana. Câini, copii, şchiopi, estropiaţi, se plimbă seara pe Bulevardul Ghica; iar muzicele şi lăutarii dintre grămezile de pepeni şi de cornuri cu lapte, clacsoanele lor, Domnişoare, doamne şi cavaleri, te asurzesc cu nişte mutre suspecte şi arse rău la plaje,râd, glumesc, îşi arunc ochiade şi acasă vorbesc anul întreg, despre succesul lor dela Techir—Ghiol.

* * *

Imprejurimele de lângă Techir—Ghiol ar fi admirabile, dacă n'ar fi praf, uscăciune, lipsă de apă bună potabilă şi de vegetaţie. Până acum s'a reuşit a avea tren, autobuze, trăsuri până la Eforie, unde e sanator, plajă, băi, etc. Până la Movilă, unde e tot aşa şi încă un *lux banal românesc*; până la Constanţa, unde e şi mai *oleoleo* şi unde femeile, idee n'au de criza care bântue ţara, nici că, în mare parte, lor se datoreşte drumul luat de *România—Mare* spre o prăpastie adâncă. Scumpetea— de peste tot— e de nedescris şi tu fiinţă modestă, cutezi a te avânta spre aceste'ncântătoare'mprejurimi îţi pare rău că nu te-ai căutat în pungă bine, mai înainte de plecare; iar când te-ai întors, picotezi de oboseală şi ciudă că-ţi sburară zadarnic bănişorii . . .

Ori unde-ţi vei arunca ochii, la vile, la sanatorii, la staţiuni de trenuri, trăsuri, autobuze, automobile prin împrejurimi şi pe cele trei plaje: *Eforie, Movilă şi Plaja Nouă*, vezi hârtii, vase, coji de pepeni, resturi de mâncare s'alte murdării, cari'ţi dau dreptul a zice că d'aici se'ncepe Orientul, cu toate că Chemal— Paşa a schimbat faţa ţării sale, noi luând dela turci moştenire neglijenţa şi incuria.

* * *

Astăzi, având o pierdere foarte mare în familia mea, eram foarte adânc îndurerată. Cui să spui ce te doare, când lumea e indiferentă şi aici sunt tot aşa de străină, ca atunci când mă găseam în Laponia la Capul—Nord? Cui?

Ca să-mi potolesc amarul, am plecat de dimineaţă în jurul Ghiolului. Odinioară margenile lui erau împodobite cu trestii, în care aveau cuiburile mii de gâşte şi raţe sălbatice, mii de stârci, de berze şi de cocori. Acum e chelit de tot şi p'alocurea tivit cu dantele late de sare ce abundă; lacul, am văzut că e tulburat de zeci de vaporaşe, care duc pasagerii la *Plaja Nouă*.

Cum mergeam aşa privind la raza soarelui strălucitoare tot ca ieri, ca mereu, ca vecinicia'ntreagă, mă cuprinsese ideia morţii, care şi ea e vecinică şi stăpâna noastră. Retează: *In câmpia vieţii*, tot ce vrea şi pe nimeni nu'ntreabă; mă gândeam că de ieri, suricoara mea iubită, de sub glia grea unde ea nu mai poate vedea soarele şi plângeam . . . plângeam amar!.. Mergând aşa, de sub un văl gros de lacrămi, văd sute de corturi şi mii de nenorociţi plini de nomol şi'ntinşi la soare. Erau sănătoşi; ei trăiau . . . Pe când ea-şi închinase fruntea, iar pragul veciniciei, îl trecuse poate fără păreri de rău, fără amintiri!..

Plângând am vizitat zeci de corturi; peste tot: pae, strae, sdrenţe, oale, tuciuri, pirostrii, coceni pentru aprins focul, uscături, vetre împrovizate: o groapă, două pietre şi căldăruşa deasupra pentru fiertură şi mămăligă. Oameni, femei şi copii pe brânci, smoliţi cu noroi, bălăciţi în lac, veniţi dela Cavargic, Cavalchioi, Adam Clisi, Bazargic, hrăniţi cu te miri ce: ardei şi pătlăgele, fasolică, pepeni, fripturică de vacă, de peşte şi de oaie. Brânză, lapte bătut adus în tigvă. Toate merindele puse pe ţoale şi pe şervete murdare, toate mâncate cu mâni şi cu vase nespălaţe. Prin corturi vântul suflă ca afară, oasele şi măruntaele oamenilor să'ntind la odihnă, mai mult pe pământ gol, decât pe paie şi pe ţoale; apă aduc cu urcioarele de departe ş'o beau caldă; totuşi, ei sunt sănătoşi, voioşi şi'ncântaţi de cura lor, mai mult decât aceia cari înţelegând ş'aplicând regulele higienei, tânjesc şi sunt mai firavi în vile decât sătenii aceştia instalaţi pe marginea lacului cela Techir Ghiol şi cari adorm cântând în corturi:

D'o vrea mândra, de n'o vreà,
Diseară trec pela ea . . .

Techir—Ghiol
27 Aug. 1930

SMARA

Donna Sylvia

de D. I. DOGARU

Din largul calm al mării porni un vuet surd. Apa încremenită semănă cu o oglindă de cleştar de culoare azurie cum era faţa cerului. Pasări întârziate în larg, vâsleau vânzolindu-se, crişcând în limbajul lor, cu rotiri aproape de faţa apei şi la marginea unde buza cerului se sprijină pe spinarea încovoiată a mării. Răbufnire înfundată născută din fundul orb al apelor, venind de departe, animat de frământări nepotolite, duduind cu trosnituri împovărate, g e m â n d crunt ca sub răniri înnăbuşite: tunetul... Nouri de plumb ca şi cum o mână nevăzută ar fi descoperit un crater de vulcan înnăbuşit, — grăbeau să urce până în creştetul cerului, ca de aici să se târască crud în svârcoliri de fiare îndârjite.

Firea fremăta svâcnit, tresărind cum foşneşte pădurea în apropierea furtunii.

Apa se încreţi în valurile ca sbârciturile pe faţa unui măr copt în cuptor.

Apoi brusc, ca şi cum zeul vânturilor ar fi scăpat frânele, se porni un şuer gâtuit, răscolind din adânc coame de spumă, sfredelind în sus vârtejuri de nisip călător, în răbufniri de tropot de potcoave pe poduri suspendate.

Caice negre răsturnate cu faţa în jos păreau spinări de struţi cu capul vârât în nisip. Furtuna pornise în joc satanic trântind valurile de ţărm de sărea spuma în sus ca dantela diafană. Tremurau elastice corturi de pescari, pe ţărm, sgâlţâiate epileptic, ca apucate de duhuri necurate. Pescăruşi deprinşi cu furiile apelor, luptau răsboinic — pept la pept — cu umflările îndârjite ale vântului.

In fundul corturilor priponite în ţăruşi, pescari bărboşi, fumau pasiv cu priviri îndreptate în van, fără păsare de larma haotică de afară.

Câţiva flăcăi cu puf moale gălbui deasupra buzei, cu cisme lungi până peste genunchi cântau uşor, trăgând un cântec de dragoste. Era vorba de largul fără hotar al unei stepe şi un cazac hoinar erou al baladelor ucrainene importate fără formalităţi şi încuviinţări diplomatice din îndepărtata Ucrainâ de altădată.

Prin crăpătura cortului cântul răsbătea afară în tânguirea nemilostivă a vântului. Talazuri mari se striviau cu gând de asasin, de stâncile ce creşteau din fundul apei.

Căzuse o noapte neagră ca adâncul mării.

Până şi lumina roşiatică a farului de pe piscul celui mai înaintat dinte de stâncă orbise în noaptea asta. Fatalitate! Şi întunericul se'ndesea tot mai mult.

— Tată Pamfilea, s'a stins lumina dela far, grăi un pescar mai tânăr ce privise în noapte prin deschizătura cortului de pânză.

— Se poate, măi băete? Asta-i un lucru cu blestem de furtuna asta. Vai de vreun biet vapor de-ar fi aruncat prin stâncile acestea.

— Zău, tată Pamfilea, aşa-i cum spun eu!

Obosiţi de munca zilei simplii pescari adormiră frânţi, întinşi pe rogojini cu ţoale mototolite drept căpătâiu.

Noaptea devenea sumbră ca un gând vrăjmaş. Zid gros de smoală prin care trecea doar vijelia.

Intr'adevăr, luminiţa farului depe coastă nu mai clipia în astă seară.

Departe, în oraşe cu lumini e lectrice, sunau orologii de catedrală, miezul nopţii.

Pe ţărm de mare furtuna biciuia amar cu vaiete de întemniţaţi schingiuiţi.

Pescarul Pamfilea, cel mai bătrân dintre toţi, sări somnoros ascuţindu-şi auzul. Un flăcău de lângă el se frământă treaz.

— S'aude gemăt de sirenă, tată Pamfilea; mare lucru să nu fi fost împins de furtună vreun vapor, pe coasta asta!

Unul câte unul pescarii se deşteptară. Pe valuri un ochiu de lumină sălta jucat în ritm sălbatic. Vaporul fără a fi cârmit, era târât de curent către stâncile ce clocoteau apa ca sub cazane înfierbântate.

Şi sirena urla a dezastru, cum gem şi mugesc vitele când presimt sfârşitul.

— Aprinde felinarul Martişca, şi-l ridică în vârful catargului la proră! Strigă cât poţi tu, Stiopa să lase ancora, pentru Dumnezeu, nu văd şi ei că-i trage curentul la mal?

— Ancora, ancora, urlă Stiopa cel cu vocea puternică ca de tunet, punând mâna pâlnie la gură. Un bubuit de fierărie şi lemn sfărâmat veni odată cu suflul vântului, din larg.

— Să ştiţi că s'au isbit de Dintele Rechinului pomeni Martişca, cutremurându-se, numele celei mai blestemate stânci.

Gemăt adânc, de coapsă străpunsă.

— Răsturnaţi caicul şi să pornim în larg. Ce să aşteptăm să se înnece oamenii? Sântem creştini...

Opt vâsle se ridicară în ritm, vâslind pe creştet de valuri. Barca sălta schimonosită ca un paiu în vâltoare. Vântul sufla dimpotrivă. Spre răsărit înălbea orizontul. Vaporul se deslueşea înegrit, aplecat de oboseală, pe o parte. Murmur de glasuri venia depe bord.

Aproape, pescarii deslueşiră un vapor sfărâmat de stânci cu cheresteaua încărcată pe el scufundată până la faţa apei. Valurile spălau puntea.

— Echipaj, echipaj, strigau marinarii îngroziţi către barca salvatoare. Apa intrase dedesupt în magazii. Comandantul, în limba italiană ordona strident comenzi silindu-se a-şi păstra calmul. Marinarii scoborau înfrigurati scările de frânghii, uzi până la piele de apa sărată a mării.

La urmă rămase comandantul care era şi proprietarul vasului.

Deodată, mintea i se lumină şi-şi aduse aminte de soţia lui care de când se întâmplase ciocnirea nu o mai văzuse.

— Ei, marinari, unde-i Donna Sylvia? Cina a văzut-o pe Donna Sylvia?

Mateloţii se priviră aiuriţi: nimeni nu mai văzuse pe stăpâna vaporului cu acelaş nume. Cătărându-se ca o pisică sălbatecă comandantul urcă scara de frânghie strigând disperat:

— Sylvia, Cara mia Sylvia!

Un val uriaş smulse caicul de lângă scheletul vaporului rănit mortal. Purtat de valuri şi vânt se îndreptă cu mare primejdie printre stânci.

Se mai auzi de câteva ori distinct glasul disperat al comandantului: — Sylvia, Sylvia! Cara mia Sylvia!

Apoi o detunătură aspră de revolver porni de pe puntea scufundată a vasului. Răsăritul se rumenea de o geană roşie ca orbita unui om somnoros.

Spre amează valurile mării oferirâ uscatului trupul neînsufleţit al Donnei Sylvia.

Albinăritul în România

Albina aduce prin munca sa fără preget două produse industriale şi principale: mierea şi ceara, pe care omul nu le poate obţine artificial prin nici un mijloc.

Inainte vreme, ţara noastră producea atâta miere şi ceară, că aceste două produse, formau apanajul tributului ce-l plăteam Turcilor sub această formă în natură, şi mai rămânea în ţară, încă atâta miere, că ea nu lipsea nici odată de pe masa bunului gospodar, atât a săracului cât şi a bogatului.

Acum din contră, într'o ţară aşa de mare şi frumoasă, constatăm că în perioada, de care vorbirăm mai sus, am importat peste 230.000 kgr. de miere, peste 1. 200.000 kgr. ceară şi 23.300 kgr. lumânări de ceară (zise de ceară), ceace dovedeşte că Apicultura e în decădere, faţă de celelalte ocupaţiuni încurajate prin legiferare.—Suntem pe deplin convinşi, că şi în acea privinţă, suntem tributarii străinătăţii, deşi prin stăruinţa casei bisericilor s'a întocmit legea fabricării lumânărilor bisericeşti din ceară curată, numai probabil, pentru încurajarea albinăritului. Totuşi, putem spune, că în comerţ pe piaţă, este exclus să se poată găsi o singură lumânare de ceară curată. Din care cauză, bisericele sunt obligate să întroducă şi ele luminarea cu electricitate, altfel, fumul înăbuşitor şi cu miros urât, dat de aceste lumânări, cu multă parafină, devine supărător, înăbuşitor. iar pe de altă parte, întunecând cu desăvârşire prin înegrire, frumoasele picturi ale sfinţilor. — In timpul Principatelor, albinarii noştri aveau fiecare câte 300-400-500 de stupi. Unii aveau până la 1000-2000 de stupi. Printre boeri se numărau unii cari aveau câte 5000 până la 6000; iar marile Logofăt, *Deleanu* Cantacuzino, avea 12.000 de stupi.—Cum era să nu curgă laptele şi mierea, unde nu erau nici căi ferate, nici atâta extensivitate de cereale, nici atâtea taxe mari, nici atâtea şi atâtea dări, care azi copleşesc numărul tuturor.

Din miere, ca cel mai dulce produs de albine, fermecător de plăcut, aromatic, substanţă alimentară medicamentoasă şi perfect asimilabilă, servind atât de mult la post, industrializează cele mai bune, mai răcoritoare şi mai sănătoase băuturi antialcolice. In arta culinară, devine un produs cu o întrebuinţare fără pereche. conlucrând şi înlocuind zahărul în toate preparativele din economia casnică şi confiserie. Ceara pe de altă parte, serveşte atât de mult în drogherie ca şi mierea, în prepararea infinitelor medicamente, atâtor alifii şi fel de fel de unsori, preparaţiuni speciale, în care nici un alt produs nu poate înlocui proprietăţile ei, în special în fabricarea lumânărilor. Albinăritul a fost şi va fi mereu o artă atât de frumoasă şi interesantă, că este îmbrăţişată de toată lumea cu drag, în toate timpurile şi încurajate prin legi. Este apanajul, de educaţiune morală, pe care nici o altă ocupaţiune inventată de om nu o poate înlocui. Sistemul albinelor de sociabilitate, de muncă fără preget, de răbdare şi abnegaţiune, aici omul nu şi le poate închipui. Sociabilitatea lor a dat ocazia unor filosofi, să desbată felul de a se guverna, între o republică de furnici şi o monarhie de albine, dând preferinţă celei din urmă.

Altruismul lor—fără pereche pune pe gânduri omul, privind la hotărârea lor fermă de a părăsi tot avutul lor, în timpul roiului, pentru a-l lăsa urmaşilor lor.

Diviziunea muncii, inteligenţa albinei, face să tresară în om o nouă viaţă de activitate.—Albinăritul trebuie să aibă şi el legea lui specială de încurajare, care să încadreze tot ce poate fi mai stimulent pentru a o face să prospereze pentru binele comun.

I. GH. LUCESCU

ARISTIDE DEMETRIAD

Ursit să fie: un copil bun al Artei dramatice, iubit şi răsfăţat — ca un adevărat copil al dragostei — Aristide Demetriad ajunsese să sintetizeze Teatrul, teatrul nostru românesc.

Sărguitor, studios — făcea din rolurile lui nu lecţii bine-similate, ci, creaţiuni de artă pură, de teatru stilizat. Insufleţia rolurile cu suflet din sufletul lui mare, vibrant, emoţionant.

Dădea rampei picătură cu picătură din sângele lui nobil, din blazonul inimii lui.

Aristide Demetriad, n'a fost un prea bine înzestrat de Dumnezeu cu putinţă de a-şi asimila rolurile cu uşurinţă.

Nu! Dimpotrivă: a s i m i l a cu greutate— dar, asimila cu gravitate. El, nu lua nimic *à la frivole* — ci, totul lua în serios; de aceea studia şi citea; citea şi studia, ca s'ajungă să interpreteze pe Hamlet, aşa cum l-a interpretat, a trebuit să studieze acest rol, aşa de greu asimilabil şi aşa de puţin sesizabil, ani de zile, până să-l cizeleze — aşa cum l-a cizelat el!

Stilizarea lui Hamlet l-a costat multă energie sufletească şi fizică!

Dar, chiar şi celelalte roluri: Vlaicu-Vodă, Răsvan, Zefir, etc. — toate au fost prinse, cu amănunţimi de studii, săptămâni şi luni de zile! Sta singur în odaia lui de lucru — culcat în pat, cu faţa în sus şi-şi trăia rolul — după ce şi'l trăise din opera'ntreagă. Il visa, îl cizelea, îl stiliza — îl creea.

Un autor critic, mai bun, mai nemulţumit ca el, nu se găseşte cu putinţă.

De aceea el a răsbătut — pentru c'a bătut la poarta cu 99 de lacăte închisă, a Artei, cu osârdie şi cu pietate şi cu dragoste curată!

A fost un ales — pentrucă a ştiut ce să-şi aleagă: partea cea mai frumoasă, partea cea mai bună. Croit a fi un croitor de cea mai înaltă esenţă de roluri teatrale — era, totuş, cel mai natural om în societate, cel mai sincer, mai respectat. Nobil şi manierat — născut, iar nu făcut — Demetriad întrupa în fiinţa-i sufletească şi trupească chintesenţa eleganţei desăvârşită şi blândeţii care săvârşia numai bine şi numai frumos.

Cu dispariţiunea lui dintre noi, prematură şi păgubitoare — societatea pierde un caracter leal, prob, cinstit şi hotărât; un suflet ales cu distincţiuni de elită intelectuală — nu numai morală; cu alte cuvinte: un cetăţean de onoare al ei, un bronz de om.

Teatrul pierde nu un fruntaş a primei noastre scene româneşti, nu societarul de onoare al ei — ci, însuşi pe însufleţitorul, pe duhul lui cel bun!

Dumnezeu să-l înalţe în apropierile Lui, în lumina Lui slăvitoare, şi să-l rânduiască în corturile dreptilor — odihnitoare pentru deapururi!,...

CRIDIM.

Schimbări Trebuincioase

Intr'un frumos articol al său din *Universul*, cu titlul „Revizuiri necesare", de altfel ca toate articolele sale, d. *Ion Foti*, ziarist cu mult temei de învăţătură, scrie frumoase rînduri despre unele prefaceri care trebuesc întroduse în învăţământul nostru.

Are dreptate. Invăţăm lucruri prea vechi şi nu altele mai apropiate de noi şi în care trebuie să fim îndrumaţi mai amănunţit. Noi găsim însă că astfel de prefaceri sunt tot atît de trebuincioase nu numai în şcoale, ci şi aiurea, de pildă în redacţiile ziarelor. Se scriu la noi atîtea lucruri despre China şi Japonia, şi nu altele mult mai apropiate de noi şi mai de trebuinţă. Iată de pildă, o ştire de prisos pentru cititorul romîn ce o culegem chiar din numărul în care se află art. d-lui Foti: *„Accidentul unei princese spaniole. Madrid 23 (Rador).*— Din San Lucar se anunţă că infanta Beatrix de Orleans, a suferit un uşor accident, căzînd pe scarră.

„Infanta a avut, în urma acestui accident, o uşoară contuziune la picior".

Apoi era nevoie în România să se ştie că cutare princesă spaniolă s'a lovit la picior? Să dăm la ziar toate fleacurile despre strănutul şi căscatul cutărui om mare?

Sunt copilării. Şi la ziare se află astfel de copilării, care trebuie să înceteze. Nu încape lumea de multele ştiri preţioase care sunt, de ce să dăm fleacurile? Dacă la un ziar rămîne un coltişor care trebuie umplut cu ceva, se găsesc atîtea ştiri de seamă şi care niciodată nu lipsesc. Iată că şi aci e nevoie de „revizuiri necesare" şi am dori ca d. Foti să-şi îndrepte privirile şi spre laturea aceasta.

A. S.

TAINELE RELIGIILOR

Am citit mai zilele trecute o carte franţuzească scrisă de Ed. Schuré, în care autorul căuta să adune biografiile, în mare parte rezumate, ale acelora care în diferite epoci, au pus temeliile religiilor şi a şcolilor theosofice. Erau acolo Rama, Bondna, Moise, Pitagora, Orfeu, şi alţii, mulţi alţii. La sfârşitul cărţii, autorul încerca şi o personalizare a lui Iisus, căutând să dezvăluie taina anilor despre care nici un autor nu pomeneşte, anii petrecuţi în pustie.

Intr'adevăr, nici în cărţile despre Iisus, scrise de *Ernest Renan* şi *Giovanni Papini*, şi nici în celelalte (*„Lagneu"* — *Albert Mathiez*, *„Scènes de la vie du Sauveur„* W *Fowler*, etc..) nici în cele în deobşte cunoscute, şi nici în cărţile citite numai de un număr restrâns de lectori, nimeni nu caută să cerceteze epoca aceia. Pentru Evanghelişti, Isus, după botez, s'ai retras 40 de zile în pustiu dus de Spirit „ca să se ispitească de diavol" (Matei 4-1-11) „Şi în pustiu, a stat cu fiarele, şi îngerii îl serveau" Marcu 1-12-14.) „Şi Isus, începuse a fi ca de 30 de ani" Luca 3-23). Ioan evanghelistul, după cât se pare nici nu are cunoştinţă despre statul în pustie a lui Iisus, fiindcă nu pomeneşte deloc nicăeri.

Explicaţia care o dă Schuré acestor ani, pentrucă n'au fost numai 40 de zile, ci o întreagă epocă (de cum cunoaşte Iisus pe Ioan Botezătorul şi până la începerea activităţii apostolice, adică 3 sau 4 ani) e o educaţie morală, filosofică, şi religioasă, pe care Iisus o căpătă în contact cu preoţii zeiţei Isis din Egipt, ori cu iniţiaţii Cudişti, din, India. Intr'adevăr în epoca aceia, apare în India un tânăr profet, a cărui venire coincide cu dispariţia lui Crist din Galileia, predicând o morală nouă şi vindecând prin punerea mâinilor. E foarte probabil, spune Schuré, ca acel profet, să fi fost Iisus, în anii lui de învăţătură. De altfel şi metoda vorbirii în parabole şi simboluri, pare a fi luată tot de acolo, de vreme ce Rig-Veda, cărţile lui, Vişnu, Mahabarata şi Ramayama, sunt pline de asemenea figuri şi metafore. In Galileia, însă vorbirea simbolică s'a întrodus nu mai mult după moartea lui Crist. Ca exemplu avem scrierile evangheliştilor, faţă de Apocalips, care-i plin, arhiplin de simboluri, unele chiar, foarte grele de dezlegat. In încercarea sa de explicare a Apocalipsului, Ernest Renan (*„L'antecris" cap. XVI.*) dă următorul exemplu, unde se vede clară metoda împrumutată din cărţile vedice.

E vorba de o fiară (13-11-18). care are coarne asemeni mielului dar vorbeşte ca Dragonul (Satana). Autorul spune:

„Aici este înţelepciunea! cine are minte să socotească *numărul* fiarei, căci este *număr de om*, şi numărul fiarei este: şase-sute şase zeci şi şase" ...

Asupra acestui punct, într'adevăr se găseşte menţionată şi în sf. Irineu (V — XXX-1) o variantă, care dă numărul de 616 ca fiind numărul fiarei. In varianta aceasta, valoarea numerică a fiecărei litere din cuvintele „Nero-Caesar" (A=1, B=2, etc. în ebraică) dau suma de 616. Probabil, spune Renan, că autorul Apocalipsului s'a gândit la forma: „Neron Kesar", formă întrebuinţată de creştinii asiatici, şi a cărei litere, ebraice, adunate după valoarea lor dau într'adevăr totalul de 666. (De altfel şi monezile Asiatice din acea epocă, purtau inscripţia.

Am dat acest exemplu pentru ca să arăt influenţa pe care de sigur prin Iisus, a primit-o Palestina de la preoţii iniţiaţi în misterele simbolurilor lui Isis şi ale lui Bondha.

Schuré, îi priveşte pe marii iniţiaţi ca pe nişte creaturi supra-naturale, toţi cu o mai mică, sau mai pronunţată structură de esenţă divină, şi în privinţa originei concepţiilor de religie, se bazează pe una din cele două mari grupări de credinţă primitivă:

1) „Mana"
2) „Orenda"

— Mana (vezi *Theodore Robinson*: *„Introduction a l'histoire des religions" — La religion primitive cap. II.*) este un cuvânt venit din Polonesia şi înseamnă concepţia unei puteri universale, aflătoare pretutindeni (de aici „Urbi et orbi") ca un soi de fluid eteric. Unii pot poseda o mai mare cantitate alţii mai puţină, după firea sau faptele lor. Schuré, fără să aibă cunoştinţă de concepţia polineziană (nu pomeneşte nicăeri despre ea) dă, tuturor iniţiaţilor o anumită aureolă de quasi-divinitate. Moisi ca şi Orfeu, Pitagora, ca şi Rama, ori Mahomed au viziuni în momentele de inspiraţie 1), visuri revelatoare, ori aud voci din altă lume, fiind în permanenţă legătură cu cei nevăzuţi. Insă, pentru ca în templul lor să nu pătrundă decât cei cu adevărat dăruiţi cu „mana", forţa divină, marii iniţiaţi inventează misterul în taina hirotonisirii, care la cei vechi, avea o importanţă covârşitoare,

Pitagora, de exemplu, la Eleusis întrebuinţa pentru discipolii săi, proba răbdării. Discipolilor li se dădea pentru complectare, un chestionar, să răspundă la o serie de întrebări filosofice, călăuziţi numai de bunul simţ.

După ce răspundeau, erau introduşi în cercul discipolilor iniţiaţi, cari, cu glas tare, avea datoria de a-şi bate joc de răspunsurile neofitului, şi de a-l insulta, umilindu-l. Neofitul nu era înştiinţat despre ceiace trebuia să se petreacă, aşa că la un moment dat, nu mai putea răbda insultele şi se revolta. Unii îndurau proba răbdării, senini, şi erau admişi. Cei care se revoltau nu erau primiţi. Asupra acestei ceremonii se ţinea taină mare.

Alt gen de mistere, erau acele ale templului zeiţei Isis, în Egipt. Preoţii conduceau, pe neofit printr'un şir de hrube întunecoase şi-i dădeau drumul într'un tunel unde trebuia să meargă pe brânci, prin întuneric... La capătul tunelului, era o luminiţă mică, şi neofitul vedea cu groază o fântână în formă de pâlnie care i se deschidea sub picioare... Fântâna era aşa de adâncă, de parcă n'avea fund.. Scăpat de aici, neofitul îşi găsea cale prin altă hrubă, unde tot prin întuneric auzea voci lugubre care parcă veneau din altă lume, simţea atingeri pe faţă şi pe mâini, însfârşit, trecea printr'o serie de probe menite a îngheţa sângele, în vinele ori cărui om mai slab. Dacă nu leşina în vre-unul din tuneluri şi dacă dădea de vr'o ieşire, trebuia să treacă prin altă serie de probe şi în sfârşit, la urmă ajungea la ultima şi cea mai importantă: proba morţii.

După datinele iniţierilor Egiptene discipolul nu putea fi preot decât după ce întâi se va fi purificat de nimicniciile omeneşti, prin moarte şi înviere. Era deci culcat într'un sarcofag, i se făcea după toate regulile ceremonia mortuară, şi în urmă, un preot se apropia de el. Prin palpări şi passe magnetice, îi transpunea într'o stare de catalepsie pe neofit, similară somnului magnetic profund. Aşa procedează azi, prin auto-sugestie însă, fakirii indieni, când cad într'un soi de moarte aparentă, care poate dura mai multe zile, sau chiar mai multe săptămâni (vezi: *Louis jacolliot: „Le pays des fachirs" — Kovindsammis*). Acest somn al discipolului trebuia să-l puie în legătură cu lumea ne văzută[1]). Avea visuri de inspiraţie divină, care visuri erau probabil sugerate în starea sa de transă, de către preotul care-l adormea, şi deşteptat, era însfârşit admis în tagma iniţiaţilor, după ce, bine înţeles, depunea jurăminte îngrozitoare că n'are să trădeze nici o dată misterele templului. Din rândul acestor preoţi a făcut parte şi Moise, profetul Israeliţilor care din oarecare neînţelegeri cu fratele său, Menapta care era în acel timp faraonul Egiptului, a plecat luând cu el în ţara Canaan poporul evreu.

Cele două exemple pe care leam dat mai sus, dovedesc câtă grijă se punea şi câtă taină în hirotonisirea preoţilor la rel giile vechi. S'ar mai putea spune multe, despre fiecare în parte dintre iniţiaţii, fondatori de religii pentrucă fiecare avea aceiaşi grijă în plămădirea sufletului discipolilor. In toţi, dela primul om, închinător şi la forţele neştiute ale aerului, apei, focului şi soarelui, până la Ioan Teologul, doctrinarul, învăţătorul şi genialul autor al Apocalipsului, în decursul negurii de veacuri, care s'au trecut. duhul neştiut, „mana", s'a arătat la fel de necuprinsă şi de tainică Dumnezeirea subt toate chipurile şi manifestările, înalt proteguitoare, creatoare şi infinită, a exprimat nădejdea omului în ceva nevăzut, în acel necuprins Arhitect al universului. El şi numai el, poate da ajutor, atunci când puterile omeneşti sunt la capăt, şi văzut sub chipul Soarelui sau al Lunei, în Zeus sau în Boudha-Sakyamuni, în Treimea-cea de o fiinţă, în Alah, în Iehovà, în Isis sau în neţărmurita putere a Tot-ului universal, Dumnezeu e acelaş, necuprins de mare şi ne cuprins de bun...

Oamenii l'au văzut fiecare sub diferite chipuri, cu toate că, esenţa dumnezeirii a rămas aceiaşi. Era aşa de mare şi de înălţător, că nimeni n'a îndrăsnit să şi-l închipue întrupat, cât ar fi de venerabil şi de sublim chipul Lui. Numai în Indra, divinitate vedică. ce poartă în cărţi, plete lungi până în pământ, plete şi barbă care i se revarsă peste umeri şi braţe ca o haină imensă, oamenii au îndrăznit să-l conceapă pe Atot-făcătorul sub chip omenesc. De atunci însă dumnezeirea n'a mai avut chip. Pe altarele tuturor religiilor, El întinde neîntrupata mîna Sa, şi nimeni nu încearcă să şi-l închipuie. El protegueşte deopotrivă şi pe bun şi pe rău, şi mila lui se pogoară tot una, pe toate făpturile care-l slăvesc în toate limbele sub toate credinţele..

Oamenii numai, în gîndul lor de a se *apropia* cît mai mult de el, care-i acelaş pretutindeni, unul, sau despărţit între ei....

ELENA BOTEANU
Bârlad

1) Mahomet în viaţa lui de toate zilele, era un om normal care departe de a poseda ceva divin, făcea tocmai impresia unui burghez cuminte căreia-i place să trăiască şi să mănînce bine. In momentele salede inspiraţie, însă, se închidea în tr'o peşteră unde scria versete din Coran pe foi de palmier pe care le arunca în neo rînduială pe jos. Dicipolii veneau apoi şi le culegeau, aşezindu-le în ordine. Avea câte-odată momente de înalt elan oratonic, ce alternau cu altele de prostraţie. Vorbind de legătuile lui cu văduva Kadija şi de viaţa sa particulară, Prof. *C. Bar-Cagallo*, spune, de mahomet:

„C'etai un sain, saint"....!

In *„Le livre"* scrisă de japonezul *Bô-Yin-Râ*. autorul pretinde că asemenea legătură o poate obţine orşicine. Cartea, dealtfel e o descriere a ţinuturilor cercetate de „eul" nostru astral, în afară de sfera concepţiior, şi pune tema dumnezeirii, explicând superioritatea morală înăscută ori dobândită. Autorul pretinde a fi el însăşi în comunicaţie cu Macro-Cosmul, concepând întruchiparea vieţi" universale şi a rotaţiunii ei, în imaginea unui şarpe care şi-ar mușca coada, după dictonul grec, „Ev To pan·

PUBLICAŢIUNE

In conformitate cu ordinul Comand. III-lea Teritorial Nr. 680/930 şi Instrucţiunile M. S. Major Nr. 5405/930, se aduce la cunoştinţă că, între 15 Septemvrie şi 30 Octomvrie 1930, la Cercul de recrutare Tutova, se face viza certificatelor Model D. 1., pentru dispense de mobilizare pe anul 1931.

Autorităţile Civile cari au funcţionari cu dreptul la aceste dispense de mobilizare, sunt rugate a-i trimite în acest interval de timp Cercului de Recrutare cu Certificatul şi livretul Md. E. pentru viză.

Toţi acei cari se vor prezenta după data de 30 Octomvrie 1930, nu vor mai beneficia de acele drepturi.

Comandantul Cerc. Recr. Tutova
Lt. Colonel Em. Boteanu

Universitatea liberă a Asociaţiei învăţătorilor din România

5.

— *D-ra. Isabela Sadoveanu* conferenţiază despre ereditate.

Invoacă cercetările multor pedagogi străini:

După unii, copiii moştenesc 1/2 din predispoziţiile dela părinţi, 1/4 dela bunici, 1/8 dela cei mai depărtaţi, etc.

După alţii, familia influenţează aproximativ asupra aptitudinilor transmisiunea e variată. Nu poate fi o indentitate perfectă.

S'a pus chestiunea: Se moştenesc numai calităţile înăscute, ori şi cele câştigate?

Unii confirmă, alţii contestă.

S'a constatat că copiii, dacă nu moştenesc calităţile părinţilor, moştenesc în tot cazul predispoziţii.

Sunt copii cari moştenesc particularităţile şi dela un părinte şi dela altul.

Se moştenesc calităţile globale, nu speciale. Diferenţa dintre sexe contrare e mai mică de cât aceia din acelaş sex.

S'a constatat că diferenţa între rase e mică şi că şi un negru poate fi civilizat ca şi un alb.

In general, copilul moşteneşte trăsăturile feţei, forma mâinelor, picioarelor, etc. Uneori moşteneşte şi boale: nebunia, epilepsia etc.

Se moştenesc aversiunile şi predispoziţiile pentru anumite lucruri.

Sunt cazuri de moştenire, care nu vin imediat, ci după mai multe generaţii în urmă.

Problema eredităţii a fost mult studiată de englezul Dalton în „Genii şi Ereditatea".

Femeia e mai adaptabilă de cât bărbatul; ca intelegenţă ar fi mai inferioară. Dar nu s'a avut în vedere condiţiile de viaţă din trecut şi azi ale femeii. Natura însă a avut grijă să compenseze amândouă sexele.

Copilul moşteneşte dela familie în virtutea a trei principii: al variaţiei, al similitudinei şi al compensaţiei.

Inainte de a începe educaţia copilului, să avem în vedere capitalul cu care e înzestrat: să înăbuşim ce e rău şi să cultivăm ce e bun. Ereditatea e creatoare; educaţia e stimulatoare, e selectivă.

— *D-l Apostol D. Culea.* 7. VII.

Psihologia copilului la sat şi oraş. Psihologia copilului diferă dela regiune la regiune. Copilul aparţine mai întâi localităţii, familiei, regiunei, patriei şi apoi umanităţii.

Copilul satului e mai vioiu, mai adaptabil; cel dela oraş e mai debil şi melancolic.

Copilul din sat e mai creator, mai inventiv.

—*D-l Profesor Nisipeanu* aduce omagii D-lui Ţoni pentru opera ce săvârşeşte prin cursurile de vară şi apoi desvoltă subiectul.

„Invăţământul geografiei în şcoalele primare.

Rostul învăţământului geografiei e de a deştepta, de a cunoaşte, de a iubi pământul patriei.

Trebue să facem pe copii să creadă că iubirea de patrie e oarbă ca iubirea de mamă.

Mijloacele: prin excursiuni în natură:

Dacă am aduna toate relaţiunile străinilor despre ţara noastră, am vedea că toţi recunosc frumuseţea ţării noastre.

Ori ce ins e dator să cunoască întâi ce este ţara lui şi apoi ce este în jurul ţări lui.

La noi s'a pus mai mult preţ pe nume, ape, etc. neglijând sentimentul de iubirea pământului nostru.

Invăţământul geografiei e unul din cele mai proprii să facă educaţia.

Sentimentul estetic se desvoltă cât se poate în natură. Plimbarea în natură trebue pusă pe planul I-iu. Chiar funcţiunile intelectuale ale copilului se desvoltă considerabil în natură. Geografia pune în cel mai mare grad la contribuţie imaginaţia copilului.

Ori ce lucru frumos şi care place, e frumos pentru faptul că are la bază iubirea şi frumosul.

La baza învăţământului Geografiei este o frumuseţă reală.

Ori cine ne-a vizitat ţara, ne-a lăsat în operele lor peisagii sublime despre ţară şi frumuseţea ei.

Un mare estetician englez a spus că o naţiune nu e demnă de frumuseţile ei dacă nu le ştie să le păstreze.

Câtă vreme omul erà lipsit de unelte, natura era stăpână pe om, zei când având totul, el este stăpânul naturei.

Geografia este ştiinţa umbletului, a mersului.

Cine umblă mult are aparatul aperceptiv foarte desvoltat.

Filmul, desemnul, plimbarea sunt mijloace de intuiţie.

Harta, globul nu sunt mijloace de intuiţie, ci de reperat.

Intuiţia Geografiei locale este baza intuiţiei Geografiei generale.

Studierea pământului ne face să simţim infinitatea Iumii.

—*D-l. Apostol D. Culea.* 10. VII

Doctrina localismului pedagogic.

Doctrina localismului pedagogic nu se învaţă din cărţi, ci trăind numai în acel loc.

Literatura românească e în mare parte rurală.

Eminescu are un fond regionalist, localnic.

Sadoveanu — la fel — regionalist — e al peisagiului moldovenesc.

Goga, poetul Ardealului, e al ţăranilor cosaşi, al Oltului.

Coşbuc, scriitor al Ardealului.

Liviu Rebreanu, scriitor regionalist al Ardealului, mare romancier.

Dunăreanu — scriitor dela apă, e contemplator al naturei.

Victor Crăsescu, nuvelist al apei; Jean Bartt, scriitor de jurnale, schiţe marine etc.

Problema localismului pedagogic o adoptă Rusia. Şcoala nouă din Germania — de asemenea — a început să aplice doctrina localismului, a localizărei, a îndividualizărei învăţământului.

CORESPONDENT

Cum se fac slujbele la noi

Unul din cele mai nefericite capitule ale vieţii sociale din România este felul cum se îndeplinesc slujbele la noi. Halandala vieţii noastre obşteşti cuprinde în sine acest păcat că la noi slujbele nu se fac cu grijă, cu ochii în patru ci de foarte multe ori cu gura căscată. De aci ciocniri de trenuri de aci oameni tăiaţi de tren, căruţe sfărâmate, la trecerea peste linia trenului, pentrucă nu era bariera închisă. Se dau porunci peste porunci, dar nu se împlinesc. In vara aceasta, Ministerul de Război a dat poruncă să nu mai zboare aeroplanele deasupra oraşelor, ca nu cumva să cadă şi să dărâme casele. Şi s'a întâmplat un lucru ca acesta de curând în Polonia: un aeroplan a căzut peste o casă, a aprins'o, a ars şi bietul zburător şi a urmat o întreagă nenorocire.

Aşa ceva se poate întâmpla şi la noi. De aci porunca Ministerului de război. Totuşi zburătorii nu se sinchisesc. Ei zboară într'una deasupra Bucureştiului şi chiar în clipa aceasta, când scriem, auzim pe unul zbîrnâind deasupra oraşului.

Aşa se îndeplinesc slujbele la noi, aşa se împlinesc poruncile. Dar iată una mai boacănă, care arată că şi miniştrii o păţesc din felul acesta de împlinire a poruncilor: D. Ministru *Vaida* şi cu fostul Regent *Sărăţeanu* făceau o plimbare prin balta Brăilei şi trimeseseră poruncă la gara Brăilei ca vagonul ministerial să fie aninat la trenul care urma să plece Miercuri dimineaţa, 24 Sept a. c., spre Bucureşti.

Când au sosit în gară, boierii, însoţiţi de autorităţi, s'au dus la vagonul ministerial şi s'au siut într'insul. Aşteptau ca, la sosirea trenului, iute să fie aninat de coada trenului. Dar trenul a sosit, n'a stat decât 5 minute şi fuga înainte. Nimenea nu s'a gândit să mişte vagonul ministerial unde trebuia. Când domnii s'au trezit că au rămas în gară, trenul plecase. A trebuit să se telegrafieze la staţia *Lacul-Sărat*, pentruca trenul să stea acolo, iar vagonul ministerial a fost dus în grabă de două maşini până la acea staţie. Acolo domnii s'au suit într'un vagon de clasa I şi aşa au mers mai departe.

Din ce pricină aceasta? Din reaua îndeplinire a slujbelor. Poruncă s'a dat, dar n'a fost împlinită. Acum, dacă un ministru păţeşte aşa, ce să mai zici de ce păţeşte altă lume? Şi se întâmplă acestea de multe ori, dar îndreptare nu e.

Vă aduceţi aminte de Regele Ferdinand, că a rămas în drum cu vaporul nostru de război spre Atena, când era bolnavă fiica sa, Regina Elisaveta a Greciei. Deci până şi capului ţării i-a fost dat să guste acest fel de împlinire a treburilor ţării. Ce-or fi răbdând cei care nu sunt regi şi miniştri?

Iată la ce trebuie să ne gândim când e vorba să facem nume bun ţării şi să ne cunoască lumea. De ne-or cunoaşte în laturea aceasta, vai de noi!

N. SILUREANU,
Profesor Universitar.

Un ziarist care-şi ţine obiceiul

D. Ioan Teodorescu este scriitor cu o anumită specialitate la ziarele *Dimineaţa* şi *Adevărul*. Totdeauna ia la depănat teme în legătură cu religiunea şi mai totdeauna nu se lasă până nu trage citeva impunsături în credinţele religioase. Dar de asemenea, rară împrejurare în care să nu scrie lucruri neadevărate în asemenea materii, pe care le ştie prea slab pentru a fi mai întemeiat în scrisul său. După ce noi am mai scris despre domnia sa în alte tipărituri, să luăm două pilde din acest soi de scris şi să le scărmănăm aici. Amîndouă se află în ziarul *Adevărul* dela 15 August a. c.

S'a ivit deunăzi o ţigancă într'o mahala din Bucureşti (Vaporul lui Assan) care a spus că icoana ei plînge. Lumea s'a adunat, s'a închinat, ţiganca a început a aduna parale dela cei lesne—credători, până cînd au venit alţii care au văzut că e înşelăciune. Poliţia apoi a închis pe ţigancă pentru înşelăciune.

Atita i-a trebuit d-lui Teodorescu pentru a începe să tragă o răpăială asupra credinţei în minuni. Dar are o mîngîiere: aceasă credinţă scade; lumea nu mai crede cu altădată. „A fost o vreme, scrie domnia sa, cînd oamenii de cum se sculau şi pînă se culcau, cu excepţia a unei duzini de inşi în douăsprezece veacuri, trăiau numai în mijlocul minunilor. Trezi (se zice treji, domnule!), ei visau minuni, credeau în minuni, confundînd visurile nopţilor cu realităţile luminoase de soare".

A fost, dar nu mai este. Aşa zice d. Teodorescu. Azi păturile luminate nu mai cred. Dar dacă în această vreme se mai găsesc oameni care cred încă în minuni, e o dovadă de cită puţină logică întrebuinţează oamenii în viaţă. Ce căutau oamenii la icoana ţigăncii, dacă oamenii cred că Maica Domnului e atotputernică şi cînd icoana ei se găseşte la fiecare din cele 200 de biserici ale Bucureştiului? Aşa e însă cînd oamenii au o logică mai rea ca a copiilor de trei ani.

Bun? Dar oare aşa să fie? că azi lumea nu mai crede în minuni? că ştiinţele naturale au risipit această credinţă?

De unde? Aşa crede d. Teodorescu, care nu deschide şi domnia sa puţin ochii pentru a vedea că boierii cred uneori mai rău ca ţăranii şi ca mahalagiii şi că sunt credinţe în minuni între boieri care n'au răzbătut şi nu credem că vor răzbate între ţărani.

Singur domnia sa scrie, tot în acest numar al *Adevărului*, despre moartea „marelui spiritist" Conan Doyle. Apoi spiritismul ce este decît o credinţă în minuni şi ce credinţă? şi cîţi închinători are? şi ce oameni de seamă în sinul său?

Aceşti spiritişti cred că duhurile stau la porunca lor, că bat în mese, că le povestesc lucruri din viaţa de dincolo şi multe de acestea. Peste tot pămîntul este întinsă şi practicată această credinţă şi nu mai puţin şi în România. Şi au crezut în ea tocmai oamenii de ştiinţele naturale, cum era D-rul *Istrati*.

Dar „Ştiinţa Creştină" ce este? Este şi aceasta o credinţă, că te poţi vindeca de orice boală printr'un tratament sufletesc. De medici nu mai este nevoie. Sunt tagme întregi care se ţin de această credinţă şi trăiesc numai cu gînduri privitoare la suflet. Au tagmă bine întemeiată în toată lumea, cu reviste care vin şi la noi.

Dar teozofia, în care credea prea luminata *Bucura Dumbravă* şi care a scris despre aceasta un lung articol umplînd mai mult de o pagină, în frumoasa foaie de acum cîţiva ani *Ideia Europeană*? In astfel de credinţe ocultiste, se găseşte mărturisirea că omul se încarnează după moarte în alte fiinţe, că unii din noi suntem deja încarnări din alte fiinţe care au fost mai nainte de noi, că sunt atitea şi atitea ceruri. In sfîrşit, avem a face cu o puzderie de credinţe boiereşti care te uimesc prin noutatea lor şi prin afirmaţiuni din cele mai ciudate.

Şi atunci să spui că lumea de azi nu crede în minuni? Ba crede. Căci ce este minunea? Este o mişcare a materiei sub puterea spiritului, dincolo şi în deosebire de graniţa în care ştim noi din experienţă că se mişcă materia. De pildă, un măr se coace în vreme de luni de zile. Dacă coacerea s'ar face peste noapte, ar fi o minune. Toţi aceşti credincioşi însă din ceata credinţelor boiereşti ce cred alta decît într'o lucrare neobişnuită a spiritului, deosebită de cea pe care o ştim noi din experienţă. Deci toţi aceştia cred în minuni. Aci trebuie să punem şi pe toţi superstiţioşii, între care se găsesc foarte mulţi cei dintre boieri.

Iată, prin urmare, că d. Teodorescu spune prăpăstii. Credinţa în minuni n'a dat îndarat. Lumea crede, în ciuda ştiinţelor naturale şi este lipsită de logică aşa cum a fost totdeauna. Nu numai în religiune, ci şi în altele. Tot aşa era cînd, în vremea Nemţilor, oameni în toată firea aşteptau să vie la noi 2.000.000 de Japonezi să alunge pe Nemţi. Ea e lipsită de logică. Dar, nu urmează că e lipsită de logică, fiindcă crede în minuni.

Şi acum să vedem altă prăpastie a d-lui Teodorescu din articolul al doilea în care a început cu vorba despre Conan Doyle.

Conan Doyle a fost spiritist. Murind acesta, d. I. Teodorescu îşi ia acum prilejul de a spune ca, în ciuda credinţei în spirite şi în viaţa de dincolo, lumea nu ştie azi mai mult decît ştia odată. Ce a crezut lumea despre o lume viitoare a fost ceva fără nicio limpezime. Faţă de larga nemărginire, tot ce crede omul că poate spune despre lumea de dincolo e un nimic. Şi cu toate că despre această credinţă se tot vorbeşte, ea nu prinde. Mii şi mii de ani îi tot vorbeşti omului despre ea, dar ea rămîne tot şubredă. Omul nici nu ştie mult în aceasta şi nici nu se încălzeşte cu ceiace crede că ştie.

Intru dovedirea acestor spuse, d. Teodorescu se sprijină pe două temeiuri:

1. Mai întîi ia cazul Preotului *Bocănescu* din comuna *Calvini*, Buzău, despre care ziarele au scris că s'a sinucis, în urma unor încurcături băneşti, la banca la care era prezident. 2. Al doilea caz este că de ce lumea plînge la moartea celor iubiţi, dacă ea ştie că omul trăieşte şi după moarte?

Să le luăm unul cîte unul.

Dacă Preotul Bocănescu ar fi crezut în viaţa viitoare, zice d. Teodorescu, nu s'ar fi sinucis. Răspundem noi: De la fapta unuia se poate trage încheierea pentru toţi? A fost unul care, dacă s'a sinucis.

că această credinţă era slabă în sufletul lui. Dar face aşa marea mulţime a preoţilor şi a creştinilor? cînd încercări grele ale vieţii vin peste ei? Nu Atunci urmează că o asemenea încheiere e greşită.

Silvio Pellico, scriitorul italian, mărturiseşte despre el că, fiind în închisoare în grea suferinţă, i-a venit gîndul să se sinucidă. Dar a fost oprit dela acest gînd de credinţa religioasă şi de chipul părinţilor care-i veneau în minte.

Un caz răstoarnă pe cellalt. Dacă Preotul Bocănescu a făcut ce a făcut, e o dovadă că credinţa lui a fost slabă, că slabă fiind, nu l-a putut opri de pe povârniş, dar nu că *în de obşte* această credinţă este slabă.

Oamenii care se sinucid cel mai puţin sunt preoţii. Oare aceasta nu spune nimic.

D. Teodorescu putea spune altceva: Că această credinţă a slăbit, că sinuciderile sunt o dovadă de slăbire a credinţei, dar nu că această credinţă a fost totdeauna slabă şi că sinuciderea preotului este o dovadă.

O asemenea argumentare din partea domniei sale este o lipsă de logică, pe care o vede la alţii, dar nu şi la sine. Faptul pomenit dovedeşte numai slabirea acestei credinţe azi, nu că totdeauna a fost aşa.

Era înaintea marelui război cînd noi am citit, tot în *Adevărul*, un articol din condeiul răposatului *Ciurcu* înaintatorul ziarului de azi *Argus*. Noi am luat însemnare despre articolul lui şi am dat ştire despre el undeva, în vreo revistă bisericească, poate în *Viitorul* d-lui *Boroianu*, care eşea pe atunci, prin 1912. Ei bine Ciurcu scria despre sinucideri şi spunea că, în tinereţa sa, ele erau foarte rare, că lumea se minuna cînd se săvârşea vreuna şi că înmulţirea sinuciderilor e în legătură şi cu scăderea credinţei religioase. Asta înseamnă că acolo unde este credinţa religioasă ea abate dela gîndul sinuciderii.

Dar noi discutăm aceasta pe temeiul sinuciderii Preotului Bocănescu. Este însă adevărat că s'a sinucis? Şi noi tot aşa am crezut, după ştirea ziarelor. Dar am întrebat pe intimii lui, pe un preot din Bucureşti, pe care-l ştiam bun prieten cu răposatul şi care avea totdeauna în gură mari cuvinte de laudă pe seama lui. Acesta este Păr. Arhimandrit *Gherasim Agapi*, spiritual la Seminariul Central din Bucureşti, care spune că era acolo cînd Preotul Bocănescu a murit, că a murit pe braţele lui şi că omul nu s'a otrăvit. Lui i s'a făcut odată rău, şi de acolo i s'a tras moartea. Vorba cu otrăvirea însă este tâlcuirea unora despre moartea lui. Asta ar putea-o spune o autopsie, nimenea însă nu poate spune cu mâna pe inimă că în adevăr preotul s'a sinucis. Familia a şi făcut proces de calomnie celor care au scris despre capul ei că şi-a închieiat viaţa în felul acesta.

Dar mai este una. S'a spus că preotul s'a sinucis în urma unor lipsuri băneşti din casa băncii la care era prezident.

Aşa? Nici aceasta nu se poate spune, fiindcă preotul era numai prezident la bancă. Dacă este cineva vinovat şi dacă sunt lipsurile, atunci nu putea fi numai el vinovat şi poate nu era el cel vinovat şi poate era vinovat numai prin forma lucrului, nu că a sărăcit el casa băncii. Vinovat are a fi, în această împrejurare, întregul consiliu de administraţie al băncii. Atunci nu avea preotul Bocănescu să-şi tragă urmările acestei lipse numai pentru el singur.

Urmează că avem a face cu o faptă de descurcat de acum înainte şi pe care d. Teodorescu nu se poate întemeia pentru a trage încheieri. Dar noi am arătat că, şi de ar fi aşa, încheierea e greşită, fiindcă ar fi numai fapta unuia, care dovedeşte pentru el, nu pentru alţii, nu pentru tagmă şi nu pentru credinţa religioasă.

Să venim acum la ai doilea temei al d-lui Teodorescu: de ce oamenii plâng la moarte, dacă ei ştiu că scumpii lor trăiesc în altă viaţă?

Dar nici aceasta nu a fost aşa totdeauna. Ia să citească d. Teodorescu cum era îndurată moartea la creştinii cei vechi. Va vedea că era suferită mult mai senin ca acum. Oamenii erau mult mângâiaţi pentru despărţire, prin gândul întâlnirii din nou. De altfel, de ce mucenicii mureau aşa de uşor, dacă nu era această credinţă? Vieţile Sfinţilor sunt o mare dovadă în această privinţă şi răstoarnă în totul spusele d-lui Teodorescu.

Nu numai la creştinii cei vechi însă, ci şi la poporul nostru, în vremea mai apropiată de noi, ideia de viaţa viitoare era de o mare vioiciune. Aceasta era cu totul plămădită cu gândurile oamenilor. Aceasta lămureşte de ce în poporul nostru şi, la urma urmei, la toate popoarele creştine, s'au citit aşa de mult cărţile care povesteau despre viaţa viitoare. Dacă a fost ceva care s'a citit mai setos, au fost aşa zisele *apocalipse*. Afară de Apocalipse Sfântului Ioan din Noul Testament, mai sunt apocalise scrise mai târziu, precum *Apocalipsa lui Pavel*. Acestea s'au citit pe capete la noi şi se citesc până în ziua de azi. „Prin natura cuprinsului" lor, spune d. Profesor *N. Cartojan, în* interesanta sa scriere *Cărţile populare în literatura românească* „(Bucureşti, 1929, pag. 61), aceste cărţi, „pline de colorit, au sguduit adânc sufletul popular şi au lăsat urme care dăinuiesc până astăzi". Scrierea d-lui Cartojan este o vie dovadă că credinţa în stările de după moarte n'a fost aşa de şteargă cum şi-o închipuie d. Teodorescu.

Dar din această credinţă au izvorât scrieri neperitoare, care n'ar fi fost scrise, fără vie credinţă a scriitorului în ele, fiindcă omul nu se poate preface să scrie cu mare temei în ceiace nu crede. Sunt unii care fac şi aceia, dar aceia nu mai sunt marii scriitori.

Ei bine, o astfel de scriere neperitoare, lucrată pe temeiul credinţei în lumea viitoare este *Divina Commedia* a lui Dante. Aceasta nu e de loc ştearsă, fiindcă e plină de amănunţimi şi apoi e şi ea o apocalipsă, lucrată pe temeiul multor apocalipse mai vechi, în care evul mediu credea cu putere.

Mai poate spune d. Teodorescu că această era ceva care scapă din mâni şi care nu ţinea de cald?

Dar să-i dăm pilde şi mai proaspete. Dacă fapta Preotului Bocănescu l-a putut duce la însheierile pe care le-a scris oare fapte protivnice nu trebuie să-l ducă la alte încheieri? Apoi fapte protivnice sunt şi de mare putere.

Literatura franceză are cartea cu numele *le Récit d'une Soeur de Madame Auguste Craven*. Cartea aceasta, care a avut foarte multe ediţiuni, peste 50, şi a fost încununată de Academia Franceză, cuprinde însemnările unei familii nobile din Francia, familie străbătută de grele încercări, cu oameni tineri în sinul ei, dar morţi înainte de vreme, cu boale care au secerat fără milă. In sânul acestei familii însă, a trăit o vie credinţă religioasă şi se vede în ce mare măsură ea este în stare să aline durerile despărţirii şi cum mângâierea creştină, că oamenii au să se vadă, este deplină şi vie în mijlocul ei.

Iată deci cazuri deosibite de cel scris de d. Teodorescu şi care dovedesc că această credinţă nu e atât de pustie precum şi-a închipuit domnia sa şi că dealungul vremi ea îşi arată puterea şi roadele ei.

Ce se dovedeşte din spusele sale? Că tocmai vremea în care acestă credinţă slăbeşte este prefăcută şi în înfăţişarea ei. Oamenii sunt mai salbi când n' o au aşa că înseşi spusele sale dovedesc contrariul de ce a voit domnia sa să dovedească.

D. Teodorescu însă şi-a făcut obiceiul de a mai arunca săgeţi în credinţa religioasă, cu tot atât de puţină izbândă însă ca şi altădată.

Arhim. SCRIBAN.

Pe Drumuri Apostoleşti.

(Extras din buletinul eparhei Hotinului pe luna Septembrie 1930.)

După ce se descriu constatările făcute în vremea vizitării în patru serii, a paginilor cercetate canonicește în eparhia Hotinului, darea de seamă termină cu cuvintele:

„Aşa dară, în vremea lunilor Iunie, Iulie şi August din acest an 1930, Preasfinţitul nostru Episcop Visarion a cercetet 106 (una sută şase) parohii cu 110 biserici.

„Dar nu numărul mare al parohiilor e însemnat cât faptul că însoţit de părinţii consilieri, de revizorul eparhial, de misionar şi de protoiereii cercurilor respective, Preasfinţia Sa a cercetat prin sine însuşi' în linişte, starea bisericilor din toate punctele de vedere, a cimitirelor, a locuinţelor parohiale, a preoţilor şi cântăreţilor deoparte iar de alta a căutat să cunoască deaproape ce nevoi religioase sunt prin parohii.

„Străbătând satele eparhiei sale pe drumuri de ţarină, în toate direcţiile între Prut şi Nistru şi din codrii Lăpuşnei până sus în colţul Hotinului dinspre Polonia, adesea prin locuri neumblate niciodată de alţi vlădici, sfătuind, îndemnând, mustrând sau mulţumind, pretutindenea, în dorinţa de a desmorţi clerul şi a-l porni spre o viaţă bisericească rodnică şi aleasă, Preasfiţitul nostru Episcop Visarion a produs o înviorare sufletească în cler, ce nădăjduim că va înălţa biserica şi credinţa în popor, într'o măsură încă necunoscută în acest colţ din ţara noastră.

„ Şi truda sa, noi ne socotim datori a o descrie, spre a se şti şi a fi tuturor drept pildă şi îndemn de muncă vlădicească, de care lucru sufletul nostru, al preoţimei basarabene, trebuie să se bucure în chip deosebit."

Presa şi memoriul Preasfinţitului Episcop VISARION

Precum se ştie, preasfinţitul episcop Visarion al Hotinului a prezentat Majestăţii Sale Regelui CAROL al II-lea un memoriu, privitor la starea de lucruri politice şi a celor bisericeşti de astăzi din ţara noastră.

Iată câteva aprecieri ale presei pentru acest memoriu:

1. Ziarul „EPOCA" în Nr. 481 dela 7 Septembrie 1930, anunţă sub titlul *„Un memoriu senzaţional„* publicarea lui cu următoarele cuvinte: „Corespondentul nostru din Basarabia a izbutit să obţină copia unui prea interesant memoriu pe care un înalt prelat l'a înaintat Majestăţii Sale Regelui CAROL al II-lea.

„Cerem de mai înainte iertare Preasfinţiei sale pentru indiscreţia ce comitem; dar am socotit că, în vremile de grozavă coborîre a caracterelor, pe care le străbatem, paginile acestea de conştiinţă, de curaj şi de adânc patriotism, trebuie să fie cunoscute în cercuri cât mai largi„.

Iar în Nr. 482 dela 9 Septembrie 1930, acelaş ziar începe publicarea memoriului cu următorele cuvinte premergătoare: „Am arătat ieri, că am izbutit să căpătăm din Basarabia copia unui extrem de interesant memoriu pe care Preasfinţia sa Visarion episcopul Hotinului l'a înaintat Majestăţii Sale Regelui".

„Publicând astăzi partea întâia, referitoare la politica generală a ţării cu toate riscurile protestărilor la care această publicare va da loc din partea partidelor politice, suntem convinşi că ne împlinim o datorie de curaj şi de conştiinţă"

2. Ziarul *„Neamul românesc"* al d-lui N. Iorga, începe tipărirea acestui memoriu în Nr. dela 12 Septembrie 1930 cu următoarele aprecieri premergătoare: „Un înalt ierarh, Preasfinţia sa Visarion Episcop al Hotinului, a trimis Regelui un memoriu, care cuprinde strigătul sincer al unui om de bine, faţă de urmările apropiate ale „politicei" în Basarabia şi oriunde".

„Il publicăm şi noi, încredinţaţi că slujim cauza mare a ţării, sufocată de ipocrizia şi minciuna politicianismului totdeauna interesat".

3. Iar ziarul *„Cuvântul"* dela 8 Septembrie 1930, ocupându-se îndeosebi de partea a doua a memoriului, adecă de situaţia bisericii române, scrie: „Preasfinţitul Visarion episcopul Hotinului, unul din cei câţiva aşa de puţini — chiriarhi, care sunt nădejdea ortodoxiei româneşti, şi pe care toţi adevăraţii pravoslavnici îi doresc la un loc de largă muncă creatoare şi de răspundere, a întocmit un memoriu asupra stărilor bisericeşti dela noi, pe care îl vom publica în curând. In încheierea acestui memoriu, preasfinţitul Visarion dă indicaţiuni programatice, care socotim că trebuie cunoscute de credincioşi„.

INFORMAŢIUNI

Rămăşiţele lui Andrée. — In vara aceasta, au fost descoperite la Polul Nord rămăşiţele exploratorului suedez *Andrée* şi a tovarăşilor lui, plecaţi cu balonul în 1889 şi cărora nu li s'a mai dat de urmă. Deşi mulţi exploratori au mai trecut pe acolo, n'au mai găsit nimic. Ce era? Toate rămăşiţele fuseseră acoperite de zăpadă, aşa că nimenea nu putea bănui ce este dedesupt. Abia anul acesta, topindu-se zăpada în partea aceia, au eşit la iveală leşurile nefericiţilor cercetători. S'au găsit şi însemnările lor, scrise până în vremea când i-a cuprins moartea. Acum ele se vor da în lumina tiparului.

Moartea şi înmormântarea aviatorului Fernic. — La zborurile din oraşul american *Chicago*, a căzut cu aeroplanul născocit de el zburătorul nostru *Fernic*, fiul însemnatului industriaş român, care a înfiinţat şantierele dela Galaţi, care-i poartă numele şi care ne-au fost de mare folos în vremea războiului. Trupul lui urma să fie adus în ţară. Guvernul american a luat măsura ca trupul să fie ars şi aşa să poată fi transportat în Europa.

După ce a fost slujit acolo de preoţi ai noştri, el a fost ars. Acum urmează să fie dus la Galaţi, locul său de naştere, şi să fie înmormântat acolo. Mai întâi se va opri în Bucureşti şi i se vor face mari onoruri la aerodromul dela Băneasa. Dar Biserica noastră nu înveşte arderea morţilor. Preoţii nu au voit să slujească la înmormântarea lui *Eusebiu Paşcanu*, directorul Şcoalei Comerciale din Bucureşti, Bulevardul Domniţei, acum o lună şi ceva de zile. Ce se va face acum?

Biserica a învoit să fie slujite rămăşiţele lui Fernic, de oarece nu el a dorit, nici n'a cerut să fie ars, Nici familia n'a cerut aceasta, toţi fiind oameni păstrători ai datinelor creştineşti, ci a fost măsura guvernului american, care nu învoia transportul în altfel. Este caz ca, al nefericiţilor dela Costeşti, care au fost arşi fără voia lor; ca al mucenicilor creştini pe care-i ardeau păgânii şi ucenicii lor luau ce mai rămânea din foc şi înmormântau. De aceia s'a învoit şi pentru jălitul Fernic să fie cinstit cu slujbă bisericească.

Profesorii de religie dela şcoalele secundare din ţară s'au întrunit săptămâna trecută în capitală, pentru a se consfătui în vederea ţinerii unui congres al profesorilor de religie. S'a hotărât, să se întrunească din nou, în 7 şi 8 Octomvrie, la Bucureşti, când se va ţine adunarea generală a Asociaţiei clerului ortodox.

Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român *„Astra"* din Sibiu va ţine o adunare generală a secţiunei culturale la Caransebeş în zilele de 12 şi 13 Oct. c. Roagă pe toţi delegaţii despărţămintelor şi ai autorităţilor precum şi pe toţi membrii şi binevoitorii *„Astrei Culturale"* să ia parte la această adunare înştiinţând până la 5 Oct. pe d-l Ioan Penţia Director de liceu Caransebeş.

Propagandă amânată. — *Universul* dela 19 Iunie scria că Ateneul din Iaşi se va duce într'o propagandă culturală în Basarabia. Se dădeau şi numele luminatelor feţe care se vor duce să grăiască acolo. Dar vara a trecut şi de numita propagandă nu se mai aude. Ca şi (Cultul Patriei). Spunea că merge în Basarabia, dar a ţinut aiurea cuvântări pentru Basarabia, despre Basarabia, departe de Basarabia. Şi Basarabia îşi merge cu ale ei şi habar n'are de ele!

De unde să aşteptăm îndreptarea? — D l *N. Iorga* spune că cei de departe aşteaptă totul dela Bucureşti.

«Bucureştii însă, spune d. Iorga, sunt şi ei un loc cu multe nevoi, unde doar câteva mii de oameni zburdă».

Atunci de unde îndreptarea? Dela noi spune d. Iorga.

„Să nu mai lăsăm nouă zecimi de ţară paragină până dă bruma. Să nu mai pierdem zilele dormind în care peste coceni, cari nu fac cât o zi de muncă. Să nu fim calici la hrană şi bogătaşi la nunţi şi la îngropări".

„Şi atunci o să-L vedem pe Dumnezeu lângă noi".

Cuvinte bune despre Episcopul Visarion. — In *Universul* dela 9 Ianuarie a. c., d. Cecropide scria despre lucrul Episcopului *Visarion* dela Bălţi:

„De când e P. S S. Episcop, sunt acolo, patru biserici. Şi se face în acel oraş, de care edilii nu vor să îngrijească, una dintre cele mai frumoase catedrale. După lămuriri, care merită toată ascultarea, catedrala dela Bălţi va fi admirabil monument arhitectonic.

„Apoi palatul episcopal e în construcţie. Parcul din jurul acelui palat e o podoabă.

„S'a cumpărat un local, în care să se mute seminarul dela Edineţi şi un cămin pentru preoţi. In acest cămin, e bogată bibliotecă.

„Episcopia e preocupată şi de gândul de a ridica un palat cultural, căci oraşul n'are sală de teatru, de conferinţe, concerte.

„Pornind gândurile bune dela conducerea biserici locale, fără îndoială, că munca este îndrumată cu osârdie creştină şi năzuinţa e ca activitatea viitoare să se desfăşoare pe făgaşul moral — religios".

Unirea cu Roma străină de sufletul poporului românesc. — Doamna *Sanda Mateî* scrie în *Universul* dela 11 Septemvrie a. c.:

Poporul este absolut străin de această luptă. Diferenţa în cult, e aproape inexistentă. In satele, unde sunt două biserici, ţăranii nici nu întrebuinţează terminologia de „unită" şi „ortodoxă". Ei zic: Biserica *din deal* sau *din vale*, după cum e situată, în sat, chiar în oraşe, intelectualii, mulţi frecventează ambele biserici.

Deci unirea n'a avut nici o urmare asupra poporului românesc şi n'a putut pătrunde în sânul lui.

Mai vreţi dovadă despre neputinţa şi deci despre inutilitatea ei?

O mânăstire prădată. — O telegramă din Chişinău, trimeasă ziarului *Universul* cu data de 9 Septemvrie a. c. (vezi *Universul* dela 11 Sept.) vesteşte că 4 tâlhari au pătruns în noaptea de 7 spre 8 Sept. în mânăstirea *Tabăra* şi au jefuit mai multe chili. O maică s'a trezit şi a început să strige după ajutor. Hoţii au bătut-o, i-au luat tot ce au avut mai bun în chilie şi au fugit.

Cărţile d-lui N. Iorga cinstite de Nemţi. — D. Iorga se plânge în *Neamul Românesc* dela 1 Fev. a. c. că scrierile sale nu sunt căutate. Dar se mângâie că se găsesc Nemţi din ţara noastră care scriu despre ele în ziarele lor de peste munţi şi le traduc şi în nemţeşte. De aceia îşi încheie articolul:

„Ce bine că sunt Saşi în România: are cine te ceti!"

Ce ne lipseşte? — Una care, dacă ar fi, s'ar şterge multe alte lipsuri: munca.

In *Neamul Românesc* dela 24 Noemv. anul trecut, d. N. Iorga scria despre un Român care locueşte în Germania şi care, după ani de lipsă din ţară, a văzut-o şi nu i-a plăcut.

„Ce ar fi vrut el, spune d. N. Iorga, era numai atâta: *în fiecare colţ, un om.*

„Şi omul merge, din loc în loc, din zi în zi. Cu durere, caută şi caută... Caută, şi nu găseşte.

„Şi, când vorbeşte de ce doreşte el faţă de ce vede, când se opreşte în faţa „ţării celei mai desordonate din lume", el strigă dăsnădăjduit, blestemând politicianismul: „Când vom fi şi noi altfel?"

Unul care vrea să se arate tare la beţie. — In *Dimineaţa* din 18 Aprilie a. c., se povesteşte fapta unuia, cu numele *I. Wanzer* din comuna *Jebel*, jud. Timiş-Torontal, care s'a prins la rămăşag cu alţii că el bea pe nerăsuflate un litru de rachiu. Şi l-a băut, dar a căzut fulgerător la pământ, rămânând mort pe loc. S'au mai întâmplat de acestea, şi oamenii tot nu se învaţă.

DL TITULESCU a fost ales preşedinte al Adunării societăţii naţiunilor, care şi-a inaugurat, în 10 Septemvrie, lucrările la Geneva. Este a 11 adunare a societăţii. Alegerea dlui Titulescu, care se bucură de multe simpatii şi prestigiu, s'a făcut cu 46 voturi faţă de 51 votanţi. Voturile întrunite de dl Titulescu constitue cea mai mare majoritate înregistrată vreodată, dela existenţa Ligii, la alegerea preşedintelui.

Anunţ. La *Casa Femeii*, în Bucureşti, funcţionează din anul trecut Şcoala de auxiliare sociale, înfiinţată din iniţiativa şi sub preşedinţia dnei Alex. Cantacuzino, cu scopul de a forma personalul tehnic, care să lucreze în instituţiile de asistenţă socială. Această şcoală, la care colaborează distinşi profesori, este menită să aducă real folos pe tărâmul social, mai ales acum când a început şi la noi să se organizeze asistenţa pe baze ştiinţifice. La 1 Octomvrie 1930 se deschid cursurile la Şcoala de auxiliare sociale (Spl. Imprimerie 2). Inscrierile se primesc până la 25 Septembrie. La cerere se trimit prospecte. Absolventele şcoalei vor găsi posturi în instituţiile de asistenţă socială.

Invăţătorii din întreaga ţară s'au întrunit, în 7—9 Septemvrie, la Bucureşti, în congres anual, de faţă fiind şi dnii miniştri Costăchescu şi Mihalache. Congresul a discutat prebleme privitoare la învăţământul primar şi la salarizarea învăţătorimii.

Din străinătate

Născocire Americană. — Americanii plugari au născocit o maşină care seceră grâul, sfarmă spicile, vântură şi toarnă în sac. Pe marginea ogorului rămân sacii plini şi legaţi la gură.

Adunare a bolşevicilor — Bolşevicii au adunat într'un congres la Moscova, pe toţii orbii din Rusia. Ei au hotărât pregătirea unui congres internaţional, unde cei 2.400.000 orbi din lume să-şi trimită delegaţii.

„Cămara suferinţelor" — Aşa se numeşte locul de schingiuire a întemniţaţilor dela *Solovestoc* (Rusia); cine are nenorocul să intre, e scos o movilă de carne care sângerează. Osânditul nu mai poate vorbi, nu mai poate vedeă şi nici nu se poate ţine pe picioare. Intunericul *„Cămării suferinţelor"* aşteaptă să înghită peste 300.000 de ţărani, dintre acei care sau împotrivit la rechiziţia cerealelor şi vitelor în Rusia Bolşevică.

Cărţi şi ziare răsfoite. — *Răsplata*. Dramă în 3 acte de V. Ah. Mănescu. Iată o piesă de teatru care o recomandăm călduros tuturor cari înţeleg să se adape de la adevărara literatură sănătoasă. Un conflict bine conturat, având scene puternice, această piesă de teatru ne îndreptăţeşte să sperăm că lucrările viitoare ale D-lui Mănescu vor constitui pentru cine îi urmăreşte activitatea, o surpriză.

D-r. *I. Matei*, **O Instituţie de educaţie ortodoxă.** — *Internatul Teologic din Bucureşti*. I. 1927-1930. Bucureşti, 1930. Carte în formatul *Revistei Invăţământului*, ori al *Bisericii Ortodoxe* ori al *Convorbirilor Literare*. 142 de pagini. 60 de lei.

Nicolae Crâşmariu, **Istorioare** *biblice pentru elevii şcoalelor primare* **ortodoxe române.** Ediţia 9. Arad. Tipografia Diecezană. Carte de 112 pagini în formatul cărţilor de şcoală. Preţul 20 de lei.

De acelaş, **Catechism** *pentru elevii şcoalelor primare ortodoxe române.* Ediţia 5. Arad. Tipografia Diecezană. 71 de pagini în acelaş ormat, 20 lei.

De acelaş, **Istorioare Bisericeşti**, *pentru aceiaşi şcolari.* Ediţia 5. Arad. Tipografia Diecezană. 69 de pagini în acelaş format. 20 de lei.

Generalul Savopol

Aflăm cu durere că preţiosul colaborator Generalul Savopol din Craiova a încetat din viaţă zilele trecute. Defunctul a fost un preţios îndrumător şi sprijinitor al acestei gazete luptând pentru propăşirea şi răspândirea ei.

Dumnezeu să-l odihnească în pace.

Lt. Col. Handrea

Cu multă durere aflăm că fostul administrator al acestei foi pe când fiinţa la Cluj—L-t. Col. Handrea a încetat din viaţă după o lungă şi grea suferinţă. Cei cari l-au cunoscut mai de aproape şi ştiu câtă muncă a depus pentru această gazetă la începutul ei atunci când la tot pasul te loviai de greutăţi, îşi pot da seama ce durere încercăm prin pierderea neobositului muncitor L-t Col. Handrea. Luăm parte la durerea familiei, rugând pe bunul Dumnezeu să-l odihnească printre cei drepţi.

«Cultura Poporului»

PODUL-TURCULUI TECUCI

In târgul Podul Turcului din judeţul Tecuciu, a luat fiinţă încă din anul 1924, din iniţiativa câtorva notabilităţi a târgului în frunte cu distinsul advocat Th. Nacu, Societatea Culturală „Alexandru Vlahuţă,. Societatea progresează pe zi ce merge. Actualmente, datorită asiduităţii d-lui primar al P. Turcului N. Gheorghiu, Societatea posedă o vastă sală pentru, conferinţe renovată complectamente, frumos ornată amenajată cu o scenă cu decoruri pictate de d-l V. Botezatu. Asemeni, posedă o bibliotecă bogată şi un aparat de cinematograf rulând în fiecare săptămână filme culturale cu caracter mai mult moral educativ. Societatea activează pe teren cultural în nordul judeţului, în mijlocul unei masse dornică de cultură, organizând serbări şezători etc. unde conferenţiază membrii Societăţii precum şi alte persoane din diferite localităţi.

In ziua de 21 Sept. a. c. Societatea a organizat o festivitate culturală, unde s'a jucat „Funcţionarul dela Domenii farsă în trei acte de Locusteanu, regisor fiind d-l N. Pruteanu înv. P. Turcului. Piesa a fost interpretată cu mult talent de studente, studenţi şi elevi de curs secundar, atingându-şi scopul ţintit.

S'au declamat poezii, s'au dansat jocuri naţionale etc.

Corul sub conducerea dlui. Gh. Blăniţă înv. a delectat publicul cu foarte frumoase şi variate cântece pe una şi două voci.

Seara a avut loc un frumos bal public cu bufet bine asortat, orhestră aleasă. A fost proclamată regina balului d-ra Sofica Ivanovici, iar rege d-l Th. Suliman. S'a pntrecut până în zori.

P. STRATDELATUTOVA

Tipografia şi Legătoria Penit. „Văcăreşti" Bucureşti Calea Văcăreşti 411

Onor. Asoc. p. Literatura Rom. și Cult Poporului Sibiu

CULTURA POPORULUI

NIMENI NU POATE SĂ MĂSOARE ALTE LUCRURI DACĂ NU SE POATE MĂSURA PE SINE.

PREȚUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învățători, preoți, studenți și săteni 200 Lei
„ autoritățile sătești . . . . 300 „
„ instituții particulare și de stat. . 400 „
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

LUMINEAZĂ-TE ȘI VEI FI VOEȘTE ȘI VEI PUTEA
C. A. ROSETTI.

Director: Generalul NICOLAE PETALA | REDACȚIA, STR. REGALA Nr. 16 Sec. I. | **BUCUREȘTI, 19 OCTOMVRIE 1930** | ADMINISTRAȚIA STR. REGALA Nr. 16. | ANUL X, Nr. 338 Apare în fiecare Duminică

Slăbim și cu capul

Noi de mult scriem aici că grija pentru luminarea minții slăbește în Țara Românească. Nu e vorba că n'am avea școale. Avem berechet, numai treabă să facă. Este vorba de îmbrățișarea care li se arată, de plăcerea pe care obștea o simte pentru ele, de cinstea în care se găsesc, de setea de a le vedea lucrând tot mai bine și cu spor. De multe ori ai întocmiri, așezăminte, care stau ele cu nume frumos în ochii lumii, dar nu tot așa cu grija lumii de a urmări ce se face în ele și nici ele cu încordarea puterilor lor de a-și împlini cât mai strună rostul lor.

Avem școale, e adevărat, dar le privește lumea cu prețuirea luminării care se dă între zidurile lor? Nu. Mult mai mult se prețuiește că ieși de acolo cu o patalama, adică cu un drept de a dobândi cutare slujbă. Dacă te-ai îmbogățit și cu cunoștințele trebuincioase slujbei, aceasta se întreabă mult mai puțin.

Slujbă, nu carte, asta e ce înțelege lumea despre școale. Cartea, dacă este, e nu pentru luminare, ci pârghie de a te sui până la slujbă. Lumina pentru cinstea ei, pentru puterea ei că prin ea te ciopleșți, te înalți, ajungi mai înțelegător al lucrurilor, mai supțiat în lucru, în vorbă, în purtarea ta, acestea se găsesc cu mult mai rar în rețeaua de gânduri care învăluie școala.

Trebuie să mărturisim că școala de azi nu este înconjurată de atmosfera aceia care o face să rodească, prin grija obștească de care ar trebui să se bucure. Aceasta nu numai în satele, în care locuitorii nu vor să-și dea copiii la școală, ci nici la orășeni. Aceștia, și dacă nu se îngreuiază de a-și trimite odraslele la școală, dar numai pentru pricina arătată mai sus. De fapt, bagi de-seamă că fiii lor nu arată nici gust de carte, că umblă cu șoalda, doar de-or putea trage cu clapa profesorului, lipsesc dela școală cât pot mai mult, fără nicio împiedicare din partea părinților. In afară de școală, umblă cu lucruri, cu apucături, cu gusturi care nu se învoiesc de loc cu dorurile pe care trebuie să le aibă un om de carte.

In schimb marea mulțime se umple de alte gusturi. Când este vorba de jocurile care se dau prin așa numitele *stadioane*, de luptele la care nu ne ajung ai noștri, dar vin și luptători de peste granițe, oh! la acestea vezi unde este gustul lumii. Aci vezi miile de oameni cum roiesc cu o sete, cu o înfierbântare care te miră. Pentru a vedea acestea, cheltuiesc cu grăbire, cu lăcomie și timp și bani. Își iau oamenii dela gură și dau. Frământarea cărnurilor, mișcarea care isbește simțurile, întrecerea văzută, acestea sunt cele care iuțesc bătaia inimilor și scot mulțimea spre margini de orașe. Cealaltă mișcare, a gândurilor, plămădirea ascunsă a cugetării, căutarea umbletelor minții, prin care omul își are cinstea de om și vrednicia sa de ființă cugetătoare, oh! acestea nu mai au preț. Au rămas în urmă și nici pe departe nu e pentru ele setea care este pentru sărituri, alergături și trânteli. Picioarele și brațele au luat-o înaintea capului.

Că este de trebuință mișcarea acestora, că în ele este viață și putere, că nu trebuie ținute în amorțeală și zăcere, nimenea nu va îndrăzni să tăgăduiască.

Dar oare capul să rămâie la mai multă zăcere decât picioarele și brațele? Și totuși trebuie să mărturisim că el zace. Capul nu se mai bucură de căutare și fără a fi ajuns încă cu el la cine știe ce înălțime, iată că i-au luat-o altele înainte. Gustul obștii, roirea mulțimii nu e către școale, ci către câmpurile de alergare și căscat gura, către încăperile în care luptătorii se avântă cu pumnii unii la altul și privitorii se înfierbântă și chiuie.

Școala nu se bucură de atâta cinste. Ea înghite în sec și rabdă. Ea stă înainte ca o făptură ieșită la lumină din porunca legilor, dar fără însoțirea dragostei obștești, nebăgată-în-seamă și trăind din sila poruncii, nu din dorul, din setea, din gustul lumii.

In aceste împrejurări, școala lucrează mult mai greu și slăbirea ei se bagă-de-seamă. Dacă celelalte, către care lumea aleargă și nu sunt nici ele grozave, dacă, după cum spun veștile de ieri, am fost bătuți până și de Bulgari, la alergările dela Sofia, de care scrie *Universul* dela 15 Octomvrie a. c. adică de cei mai slabi în asemenea treburi, înseamnă că nu facem treabă bună nici în cele în care suntem ajutați de gustul lumii. Ce să mai facă atunci biata școală, când lumea nici nu vrea să știe de ea? Se înțelege că va da roade mult mai slabe, ca ale bacaloriatului din toamna aceasta, când n'au isbutit să treacă examenul nici 3000 din cei peste 7000 de înscriși.

Că roadele slabe ale școalei se văd, ne este dovada dureroasă un foileton pe care-l citim în *Cuvântul* dela 13 Oct. a. c. Un domn, *Nelu Ionescu*, cercetează cărțile pentru învățătura muzicii în școale și înșiră crâmpeie din unele din ele. Citindu-le, îți pui mâinele în cap, de halul necărturar în care sunt scrise. Apoi dacă profesorii scriu așa, ce să mai zici de alții?

Așa se răzbună nepăsarea arătată școalei. Nu-ți mai este dragă, nici ea nu poate face treabă bună. Se face lucrarea mecanică, de trecere din ceas în ceas, de trecerea notelor prin cataloage, de iscăliturî în condice de prezență, dar treabă de suflet și luminare de minte nu. Gândurile merg greu, nu se mai rânduiesc frumos în minte și când să cadă pe hârtie, dai peste o încâlcitură de nu știi ce să alegi.

Așa este în vremea când gustul lumii nu mai este pentru munca cu capul, ci pentru organele care trebuie să fie la porunca și ascultarea capului. Fugim de cap și de aceia rămânem fără cap. Iar fără el, numai cu mâini și picioare, nu putem fi oameni.

Arhim. SCRIBAN.

COMORI VECHI

Trecutul unui popor nu se cunoaște din cărțile scrise și din povestirile bătrânilor. In cărți s'au scris puține lucruri, puține fapte și întâmplări din trecut. Mai ales vremile cele depărtate, veacurile cele dintâi din viața unui neam, nu prea sunt puse la răbojul istoriei. Fie că mai de mult erau puține cărturării, fie că însemnările cele dintâi s'au pierdut, în vălmășagul și neașezarea vremilor bătrâne, fie că istoria începând să fie scrisă mai târziu, cei ce o scriau s'au luat numai după cele auzite din bătrâni, viața din trecutul unui popor nu se poate cunoaște numai din cărți.

Să mai adăugăm că în istorie până bine de curând, au fost însemnate numai faptele mai însemnate de războaie sau ale domnitorilor, dar nu însuși felul, de viață de traiu și de luptă a popoarelor. Iar sufletul unui nem se cunoaște nu numai din ceeace a săvârșit în zile mari și în clipe de primejdii, ci mai ales din viața lui de toate zilele.

Iar noi suntem datori să ne cunoaștem fiecare trecutul neamului pentru a ne putea cunoaște bine sufletul cu puterile lui. Știind cât am prețuit în trecut, ne dăm mai bine seama ce putem face azi și ce putem săvârși mâine. Credința și încrederea în noi înșine crește din această cunoștință. Iar de încredere în sine are lipsă orice popor, care vrea să înainteze în fapte bune și mari,

Deci pentru a ne cunoaște trecutul avem nevoie și de alte izvoare afară de cele scrise a istoriei sau legendele, povestirile cari trec dela tată la fiu, în legătură cu oameni, lucruri sau întâmplări din trecut.

Nu e nevoie să întrebi dela un gospodar să-ți spună el ce fel de om este din ce neam, cât e de harnic el sau nevasta lui. El poate să te și mintă. Dacă ceri vești dela un vecin despre altul, nici odată nu poți ști dacă nu vorbește din pizmă.

Dar nouă ne este de ajuns când voim a cunoaște o familie să ne uităm la gospodăria lui: la casă, la ogradă, la grajd, la grădina la vitele lui, la ogoarele și sămănăturile lui, la cei ce fac parte din familie. Dacă vom afla casa mare de piatră, curată cu odăi luminoase, cu multe icoane vechi și nouă, înfrumusețată cu țesături vechi de zeci de ani, ori și mai mult, dar și cu altele făcute decurând, dacă vom afla un ceaslov, ori o psaltire veche la grindă, o gazetă, alte cărți; dacă ograda e curată, grădina e plină cu pomi roditori, dacă vitele sunt bine îngrijite și ogoarele bine lucrate, dacă toate uneltele gospodăriei, carul, plugul și celelalte sunt bine îngrijite, noi vom ști ce oameni locuesc aci *mai bine și mai drept*, decât dacă ne-ar spune ei sau alți străini. Vom ști că familia aceasta se scoboară din alte familii fruntașe, în care au fost și știutori de carte, și meșteri în țesut și cusut, că au avut înaintași oameni harnici, cari au lăsat o frumoasă moștenire.

II

Comori vechi.

Tot așa din lucrurile vechi ale unui, popor, putem ști mai bine decât din istorie adeseori ce fel de oameni au fost strămoșii. In tot ce lucrează pe tot ce pune mâna, în tot ce face omul pune o parte din mintea din simțirea lui, din sufletul său, din bucuria din sbuciumul sau durerea sa. In lucrurile făcute de noi fie ale mânei noastre, fie ale minții, noi *ne punem de vrem ori ba pecetea sufletului nostru.*

Astfel din poezia poporală din cea care ne istorisește întâmplări din trecut, cum e mânăstirea Argeșului, poeziile cu haiduci, colindele, legendele, noi cunoaștem pe cine a iubit, de cine a legat năzdi neamul nostru în trecutul îndepărtat, împotriva cui a luptat. Din doinele de jale cunoaștem suferințele și durerile acestui popor, din chiuiturile dela jocuri vedem cum s'au veselit străbunii, ce le-a plăcut și ce nu. Dintr'o furcă de tors, sau hâtă cishănească frumos chindisită din cusăturile de pe cămeși și gulere, din țesăturile catrințelor, a șorțului, cunoaștem hărnicia, iubirea de frumos priceperea femeii române sau a bărbatului pentru bune și trainice lucruri casnice. Dar mai cunoaștem și altceva: că poporul nostru, deși n'a știut carte în trecut, a fost foarte isteț și cuminte, că a avut un mare simț pentru frumos, că n'a putut fi un popor barbar, pentrucă barbarii nu știu să facă astfel de lucruri frumoase.

De aceea aceste comori ale trecutului, ca o mărturie a sufletului nostru trebuesc păstrate. Poeziile cele mai frumoase la care se uită acum popoarele, au fost adunate în cărți. *Dar comorile ce au eșit din mâna românului sau a româncei* și care sunt ucise azi de industria orașelor, *nu sunt adunate* decât în mică măsură. *Nu avem săli mari pline cu aceste lucruri decât în câteva orașe, nu avem adică decât puține musee.*

De aceea când vine cineva să vă ceară lucruri vechi și frumoase dați-le cu mândrie când ele sunt adunate pentru musee. S'au mai bine dați-le pentru a fi puse în dulapuri în *casa culturală* din sat s'au în școala satului. Multe din aceste comori vechi nu le mai folosiți acum. Stau în fundul lăzii ori aruncate cine știe unde.

Ele sunt toate mărturii ale trecutului nostru, cărți de istorie. E păcat să se piardă, căci altele ca ele în ziua de azi nu se mai fac.

I. Agârbiceanu

FLUERUL

Cântă tu bătrân tovarăș, plângă toată lumea'n cale,
Plângă dealurile toate, plângă apele pe vale;
Plângă păsărica'n codru, doina ta mereu să sune
Jalea noastr'a tuturora, lângă tine-o să adune.
Tu din vers îți faci un bocet
Și răstorni potop de jale,
De durere plâng bătrânii,
Toți plângeau în a ta cale.
Tu-ai fost singurul tovarăș credincios, vieții mele
Și străbunilor pe vremuri, când trăiau în timpuri grele;
Tu-i urmai tăcut și palid, ca și fețele lor mute,
Și plângeai cu ei alături, când voiau să te asculte.
Fluerul bătrân tovarăș
Al păstorilor pe lună,
Cântă dealurile toate,
Cântă codrul de răsună.
Cântă dar și'n noaptea asta, toată lumea să te-asculte
Și la plânsul vocii tale, o să verse lacrămi multe.
Vreau și eu să plâng cu tine, căci în versul tău bătrâne
Oglindită-i toată jalea amintirilor străbune.

C. I. ARNĂUTU

La ce poate folosi o gazetă

Un cunoscător al marilor lipsuri, privitoare la scrierile pentru educarea poporului, ne spunea odată, că: motivul prim căruia se datorește lipsa gustului de cetit, este tocmai materia pe care o conțin gazetele și cărțile de lectură, ce le dăm în mâna doritorului de a ceti.

Lucrul este așa și-l aprobăm și noi cu toată convingerea. Pentru aceasta n'avem decît să redăm ceiace ne-a spus doi frați români din America, cu privire la felul cum se alcătuiește o gazetă, care folosește atît oamenilor în vârstă, cât și pentru tineret.

Pentru desvoltarea gustului de cetit, acolo vom vedea metode foarte practice și anume:

Gazetele sînt scoase cu materii de tot felul, adică pentru oamenii în vîrstă, pentru femei, pentru tineret și pentru copii. Prin urmare, o singură gazetă conține astfel de articole, de aceia ies unele cu cîte o sută de pagini.

Conținutul ar fi următorul: articole politice, care sunt urmărite în special de bărbați; articole privitoare la modă, pentru doamne, articole privitoare la gospodărie, creșterea copiilor, higienă, informațiuni cum merg societățile puse sub conducerea directă a femeilor.

Tineretul are pagina lui specială a sportului. Copiilor, le este rezervată o pagină cu un conținut hazliu, diferite figuri morale, din care copilul să poată învăță cevă, pentruca mai tîrziu să poată deveni om moral, cinstit.

Gazeta dacă este lucrată în felul acesta se vinde numai decît.

Copilul urmărește zilnic pagina ce-l interesează, tînărul la fel.

Dacă tatăl său nu vrea să cumpere gazeta într'o zi, apoi trebuie s'o cumpere copilul, tînărul sau tînăra, sau soția. Deci se vinde.

Copilul, de prin gazete capătă deprinderi bune, așà că atunci cînd este mare, are cunoștințe privitoare la felul cum să se poarte în societate, să fie bun, blînd, milos, cinstit.

Dar, dacă astfel de îndrumări bune capătă copilul din America numai prin gazete, nu este mai puțin adevărat că și în alte părți copiii capătă îndrumări bune pe altă cale, adică prin școală. Așà în Danemarca vedem că se dă o atenție foarte mare copilului atît în școală cît și acasă, de aceia un copil de clasa patra primară nu știe ce-i aceia minciună. Prin urmare educatorul învață întîi pe copil să nu mintă, sau mai bine zis, îi pune în față lucruri reale, de care copilul să nu se îndoiască că ar puteà să fie așà sau nu. Deci aceasta e metoda de lucru pentru copil, atît în casă cît și în școală.

Astfel de muncă e și în America. Profesorul e atît de prietenos cu copilul, încît atunci cînd îl muncește un gînd oarecare, sau nu a înțeles o problemă, vine fuga la profesor și i-o spune, iar el îl lămurește.

Dar, dacă la noi o gazetă nu poate fi cetită cu folos de un copil, sau chiar figurile din ea nu pot fi privite de unul din aceștia, cel puțin să se aibă mai multă grijă de el atît la școală cît și în casă, căci el este viitorul neamului.

O gazetă după cum vedem poate să ne aducă foloase mari. Dar munca e grea, cere mult ca să poată ajunge la o astfel de stare.

Dacă în țara noastră nu s'a ajuns încă la astfel de mijloace, apoi avem profesorii, învățătorii, care-și pun sufet din sufletul lor pentru educarea copilului.

Totuși, dacă nu avem ceiace trebuie copilului, pentru desvoltarea gustului la cetit, cel puțin școalele să-l ridice la un nivel mai înalt.

Școalele noastre, puține așa cum sînt ar putea să-și ajungă oarecum scopul lor, dar dacă se vor desființa mare parte din ele, așa cum este noul proiect, ce se va mai face pentru el? Unde este dragostea de urmașul de mâine? Unde mai este dragostea profesorului de elevul său, când știe că nu va mai fi loc și pentru el în școală, căci se vor împuțina?

Deci, dacă e vorba de făcut o economie, în bugetul țării prin desființarea atîtor școale, cel dintâi lucru este să ne gîndim: Ce vor face părinții cu copiii?

Cît de liniștit și nepăsător e copilul față de grija casei! Pe cînd el se poate culca fără grijă, părinții sînt chinuiți de grija zilei de mîine.

Cîți părinți își duc viața în lucru greu pentru ținerea copilului în școala apropiată! Dar dacă va fi să-și ducă copilul mai departe cum îl va mai ținea?

Dar soarta profesorului va fi la fel, va trebui să se poarte dintr'un loc într'altul pînă să-și găsească postul.

Pentru folosul obștesc, pentru propășirea țării acesteia să nu se lovească în soarta copiilor de școală și în a profesorilor.

De aceia nu trebuie privit ușor asupra slujbei celui ce ne învață carte, ci să ne gîndim că muncește pentru noi, că-și pune la îndemâna noastră tot ce are mai bun în sufletul său, pentru a ne face oameni.

Și ce mare îi este bucuria cînd vede că ne-am înălțat și că a pus și el o piatră de zidire la temelia ființei noastre, alăturea de părinți și de silințele noastre!

Deci economii dela altele nu dela școală, căci dacă noi nu avem gazete bune, apoi nici școalele nu sînt de-ajuns și nici nu sînt întreținute cum trebuie.

Diac. V. FUSSU

Vasile Alecsandri

40 de ani dela moartea sa

Cine mai citește azi pe Alecsandri, bardul dela Mircești, poetul clasic, poetul națiunii? Rar de tot ne mai amintim de veselul și popularul Alecsandri. Vălul uitării s'a așternut și peste amintirea boierului, neaoșului moldovean, peste amintirea acelui „rege al poeziei veșnic tânăr și ferice„ cum l-a numit bietul Eminescu.

Doar în manualele de școală, în câteva antologii și rar de tot în vreo revistă literară de se mai amintește numele lui. S'a crezut și se mai crede chiar că poezia lui Alecsandri e o poezie ușoară bună numai pentru manualele didactice, bună numai pentru copii, sau cel mult adolescenții și deaceea e înlăturat aproape întotdeauna din studii mai superioare, din biblioteci chiar, unde de multe ori stă uitat necercetat de nimeni. Se zice că Alecsandri nu mai poate fi în spiritul vremurilor de azi. Poezia sa e prea ușoară, e poezia unui om ce n'a știut ce-i suferința și întristarea tot timpul cât a trăit, sufletul său n'a vibrat la dureri mai adânci.

Cu toate scăderile lui Alecsandri, cu tot timpul scurs dela moartea sa, trebue să recunoaștem că poezia sa mai ales pastelurile — e încă tânăr, pentrucă e aproape de pământul acestei țări, e aproape de natură, are legături cu poporul nostru de răzeși, și e străină de toate patimile orășenești, de toate răzvătirile mai adânci, de multe ori străine de sufletul și înțelegerea noastră

Alecsandri face parte din epoca lui Kogălniceanu, C. Negruzi, Alecu Russo, și împreună cu aceștia *lupta pentru schimbarea stării politice, pentru îndreptarea moravurilor, pentru îndrumarea literaturii și împedicarea stricării limbii de către școala latinistă.* In viață s'a bucurat de o foarte mare popularitate, datorită faptului nu numai că a scris f. mult și a jucat roluri însemnate în viața noastră politică, ci pentrucă a fost *unul din puținii scriitori reprezentativi în viața noastră culturală.* Veselul boer Alecsandri, a fost fruntaș prețutindeni pentrucă a fost un dârz luptător și un animator.

Nu tot ce a scris Alecsandri a rămas, sau va rămâne în literatură. Să nu se uite însă că Alecsandri a scris cu oarecari tendințe, a scris în spiritul vremurilor de atunci.

A creiat geniuri de literatură a tradus a popularizat, a îndemnat, și în plus are unul din meritele cele mai mari: *a adunat mărgăritarele poeziei poporană împrăștiate dealungul veacurilor* prin satele resfirate în cuprinsul țării, dându-ne una din cele mai prețioase colecții de poezii populare.

Deși se zice că Alecsandri a alterat forma la unele din poezii, totuși meritul rămâne acelaș. Am putut să cunoaștem astfel imaginația, sufletul, ironia și durerea săteanului nostru, am putut să ne apropiem de sătean, să-i cunoaștem durerile și bucuriile, am putut să prindem drag de literatura populară ne scrisă, am putut să cunoaștem mărgăritarele acestei poezii, (neluată în seamă și chiar urgisită de unii până atunci) dintre cari unele cum sunt: *Toma Alimoș, Mihu Copilul, Legenda M-rei Argeșului* și mai ales *Miorița*, poate sta alături de cele mai bune produceri din literatura cultă. Cine poate egala balada „Mioriței" în frumusețea limbii, a imaginilor, decât „Luceafărul" lui Eminescu?

Alecsandri a scris și proză nu numai versuri. Dar această latură a operii lui Alecsandri e prea puțin cunoscută, pentrucă deși stilul e vioiu, povestirea e naturală, totuși din pricina poeziei s'a făcut o nedreptate când s'a afirmat că proza nu este de câtă însemnătate.

In versuri a scris în sensul liric, epic și dramatic. Multe din poeziile din sensul liric sunt scrise ocazional, așa că au avut răsunet numai atunci.

Dar ceiace va rămâne în acest gen, atât timp cât va fi o literatură românească, sunt „pastelurile".

Sunt frumusețî fără pereche în literatura noastră (afară doar de nuvelele și povestirile lui Sadoveanu) frumusețî care au cerut pe lângă cunoașterea naturii în toată bogăția ei, dar și cunoașterea traiului dela țară și mai ales a limbii noastre. Citind pastelurile lui Alecsandri, vezi că nimic nu-i de prisos în poezie, vezi cât de bogată e limba noastră, vezi bogăția imaginilor noastre de poet. Din copilărie, depe băncile școalei primare pastelurile lui Alecsandri ne-au fermecat.

Erau aproape de înțelegerea noastră, de sufletul nostru, de săteni cari au trăit în mijlocul naturii și s'au putut bucura de toate frumusețile ei nebănuite și necercetate de atâția.

„Plugurile", „Iarna", „Semănătorii", „Cosașii", „Lunca", Siretul, Sania și toate celelalte te farmecă în simplicitatea lor, în mânuirea versului atât de românesc, căci Alecsandri a fost cel dintâiu poet care a reușit să ne dea un vers curat românesc.

Din poezia epică unde a reușit destul de bine, cunoaștem altă latură a firii lui Alecsandri: nemărginita lui dragoste față de trecutul și credințele neamului nostru. Cine din noi nu a citit și admirat frumoasele-i „legende" și balade: poema eroică „Dan Căpitan de plai" și mai ales „Sentinela română" atât de vie în redarea mișcărilor, atât de bogată în imagini, și care odinioară a fost farmecul copilăriei noastre?

In sensul romantic Alecsandri a scris mult și variat. Teatrul său se împarte în 2 epoci: în prima epocă e un teatru de propagandă și lovește în viciile timpului. Unele din subiecte sunt împrumutate de aiurea, dar se potrivesc pentru societatea și viața noastră din timpul acela.

E un teatru cu tendințe, care caută a lovi în scăderile noastre cu scopul de a le îndrepta.

In a doua epocă Alecsandri își alege subiectele din trecutul istoric. Astfel ne-a dat pe furtunaticul și aventurierul „Despot Vodă" și cele două piese: „Fântâna Blanduziei" și „Ovidiu" în care găsim o compoziție superioară și un conflict sufletesc destul de interesant.

Timp de o jumătate de veac Alecsandri a muncit fără odihnă pentru creiarea unei literaturi românești, a unei limbi pe care voiau mulți să o strice, pentru creiarea unei Românii moderne, pentru căutarea comorilor îngropate în întunericul satelor noastre, pentru apărarea naționalismului și românismului. Toate aspirațiile mari ale țării, Alecsandri le-a îmbrățișat, și aproape nu e operă mai însemnată în tot ce-a scris, care să nu fie pusă în serviciul neamului nostru. Negreșit că au fost contraziceri între firea lui reacționară și spiritul democratic pe care-l aducea din străinătate" între obârșia și sufletul său, contraziceri cari au pricinuit oarecari scăderi operii sale, dar cu toate acestea Alecsandri a fost nu numai un mare poet, ci și un mare luptător animator, un adevărat cetățean al țării sale în slujba căreia a pus toată munca sa, timp de o jumătate de veac. Alecsandri, rămâne poetul clasic român, poetul naturii și al credințelor românești și adunătorul poeziilor poporane.

G. I. MARINESCU

CULTUL DIVIN ORTODOX

— 6. SFANTA LITURGHIE —

Ia aminte creştine că acum te apropii către unul din cele mai însemnate puncte din desfăşurarea cultului divin din Biserica noastră, la sfânta liturghie, şi anume cetirea Apostolului şi a Sf. Evanghelii. Cu sufletul curat, împăcat cu toată lumea, senin şi cu credinţă nestră mutată priveşte spre sfântul altar.

Vei şti, creştine, că cel ce citeşte Apostolul în mijlocul Bisericii, preînchipuie pe însuşi apostolul, care cu graiul lui dumnezeesc a convertit popoarele să urmeze pe calea adevărului trasă de Isus în lume. Tu eşti dator ca în timpul cetirei să nu stai în stranã şi să fii cu toată luarea aminte la tot ce grăeşte Apostolul. Când vezi că Preotul Bisericii în acest timp vine şi cădeşte, tămâind Biserica să ştii că aceasta înseamnă că Duhul lui Dumnezeu să revarsă ca o bună mirezmă în sufletul creştinilor.

Când vei auzi pe preot dintre sfintele uşi zicând: *„Cu înţelepciune drepţi“*. Creştine, cazi cu faţa la pământ, îngenunche pe lespedea rece — că acum vorbeşte însuşi Domnul Hristos.

Ascultă cu băgare de seamă cele ce spune în Sf. Evanghelie — şi toată viaţa ta să le faci, căci cuvântul din Sf. Evanghelie este cuvântul care conduce omenirea spre limanuri fericite, după cum steaua polară conduce pe rătăcit acolo unde voeşte. Aprinde o lumânare în sfeşnicul care arde în faţa sf Evanghelii, când o citeşte preotul. Că acest sfeşnic înseamnă lumina adevărului Evangheliei, care a străbătut întunericul necredinţii, în care se aflau popoarele înainte de venirea Mântuitorului, care lumină luminează şi acum înaintea vieţii noastre.

După cetirea Sf. Evanghelii, creştine, tu vei auzi pe preot intonând ectenii, la fiecare din acestea, tu fă-ţi cruce, fiindcă preotul se roagă pentru tine şi pentru toată lumea, prezentă şi neprezentă în Sf. Biserică. Ectenia şi rugăciunea pentru cei chemaţi e ultima cerere ce o face preotul şi creştinii botezaţi, pentru catehumeni ca Dumnezeu să caute cu milă spre ei, ca şi ei să se învrednicească sfântului Botez, ca să poată lua parte la plinirea Sf. Liturghii. In timpul acesta, creştinilor să staţi cu capetele plecate.

Prin Ectenia *„Câţi sânteţi chemaţi ieşiţi“*, se înţelege următoarele:

In vechime, catehumenii erau invitaţi a părăsi Biserica, nefiind desăvârşiţi prin botez ca să ia parte la dumnezeiasca sfinţire a darurilor, care urmează a se săvârşi în liturghia credincioşilor. Astăzi când se zice această ectenie se lasă perdeaua în jos, iar creştinii care sunt botezaţi rămân pe loc până la sfârşitul sf. slujbe, iar dacă vreunul care nu este desăvârşit prin botez, îndrăzneşte să rămână, pe acela mâna lui Dumnezeu îl va pedepsi. De aci urmează partea II-a a sf. Liturghii şi anume „liturghia Credinceoşilor„.

Preot. DEM. I. ILIESCU

Cărturăria românească

Românii sau Moldo-Valahii, cum ne numesc străinii, sunt unul din popoarele care în vârsta de mijloc s'au deosebit mai mult prin virtuţile militare şi prin lucrările duhului.

Ei mai întâiu în Europa avură armate permanente. Ei în vreme de mai multe veacuri au fost apărătorii religiei şi ai civilizaţei în contra islamismului şi a barbariei asiatice. Numele lui Mircea cel Mare, lui Vlad Ţepeş, lui Ştefan cel Mare, care s'a numit bulevardul creştinătăţii însuşi de capul lumii catolice, a lui Mihai cel Viteaz şi a lui Şerban Cantacuzino, care cu Sobieski a scăpat Viena de stăpânirea semilunei, merită de a fi cunoscute de toţi cei ce se interesează la binele omenirei; căci cu sângele lor vărsat ei au oprit pe musulmani de a pătrunde în pieptul Europei, şi prin urmare ei au bine meritat dela patrie, dela creştinătate şi dela civilizaţie. In timpurile de pace, ale căror dulceaţă ei arareori au gustat, Românii s'au deosebit prin principiile lor de dreptate, prin instituţiile lor politice şi prin cultura ştiinţelor şi a artelor de deosebite feluri. Ei au fost din cei d'întâiu care au consfinţit toleranţa religiilor şi libertatea conştiinţei, care au îmbrăţişat tiparul (1512), care au adoptat limba naţională în biserici (1460), cancelariile şi şcoalele lor, ce în al XV-lea, al XVI-lea şi al XVII-lea veacuri se bucurau de o reputaţie întinsă şi unde sau format un mare număr de oameni însemnaţi, între care Sobieski cel Mare, fratele mântuitorului Vienei.

Codicele lor au slujit de model la ale Rusiei, şi instituţiile lor au fost admirate de Petru cel Mare. Mulţi dintr'înşii şi-au făcut o reputaţie literară în Europa; şi a cita numele unui Nicolae Milescu, învăţătorul reformatorului Rusiei şi cel d'întâiu ambasador al acestei puteri în China, a unui Petre Movilă, fondatorul Academiei dela Kiev, a unui Pavel Berindei, sub numele de Rutinschi, autor al celui d'intîi dicţionar slavo-rusesc, a unui Herescu, scriitor vestit şi fondator al Universităţii Moscovii, al unui Dimitrie Cantemir, istoric al Turciei şi preşedintele Academiei de ştiinţă dela St-Petersburg, a unui Antioh Cantemir, *Boileau* rusesc, ar fi a dovedi îndestul şi la ei mai neîncrezători că acest popor, cu toate că necontenit a fost prada războaielor străine şi opresiei dinăuntru, dar n'a încetat de a cultiva artele păcii; astăzi încă manuscrisele sale cele vechi şi cusăturile sale de aur şi mărgăritar se privesc de învăţaţi şi călători ca un cap-d'operă de caligrafie şi adresă şi s. c. l.

după GEORGE COŞBUC

Activitatea „Astrei“ basarabene

Societatea culturală *Astra* de peste munţi a descălecat după războiu şi în Basarabia, ca să facă acolo treabă culturală şi de bună creştere naţională. De curînd, ea îşi trîmbiţează laudele ei, ca să se vadă ce a făcut în toată vremea aceasta în Basarabia. După cum le citim în ziarul *Cuvântul* dela 5 August a.c., vedem că-şi înşiră 13 puncte cu astfel de laude şi alte 3 cu planul celor ce mai are de gînd să facă.

Găsim pomenite aci o mulţime de lucruri care merită toată cinstea. Dar fiindcă ştim obiceiurile din ţara noastră, unde multe sunt pe hîrtie şi te minunezi de cîte citeşti, ne întrebăm şi aici: Oare or fi mergînd toate aşa cum sunt lăudate?

Dacă citim punctul 1, aflăm că *Astra* scoate în Chişinău foaia săptămînală *Cuvânt Moldovenesc*, trebuie s'o credem, fiindcă *Cuvântul Moldovenesc* este cu adevărat o foaie de toată isprava, care-şi îndeplineşte vrednic chemarea sa. Noi o vedem des şi totdeauna ne face plăcere prin cuprinsul ei,

Nu e tot aşa însă cu alte puncte. Vedem că *Astra* Basarabiei se laudă cu activitatea ei pe tărîmul sporturilor. In aceasta însă, noi mai ştim şi relele ei, pe care nu le spune, alăturea de laudele cu care se încarcă. Noi, încă din luna Aprilie din acest an, fiind în Chişinău, am băgat-de-seamă, cu mare părere-de-rău, că această *Astră* îşi pune multe din zbenguielile sporturilor ei în ziua Duminicii, drept la ceasul slujbei bisericeşti, la 10 dimineaţa. Şi cînd ne gîndim că prezidentul de onoare al acestei *Astre* este Inalt Prea Sf. Sa Mitropolitul *Gurie*, lucrul acesta se arată şi mai ciudat. Cum? sub ocrotirea unui Mitropolit, dumnealor îndrăznesc să necinstească Duminica în felul-acesta?

Am mai băgat-de-seamă că, la acele zbenguieli ale sporturilor Duminica la ceasul Liturghiei, se întovărăşesc cu creştinii şi Evreii din tovărăşia lor de sporturi numită „Macabii“. Apoi cum vine asta? Sunt poftiţi şi Evreii careşi ţin Sîmbăta lor, ca să vadă cum noi, Romînii, ne călcăm Duminica noastră?

Aceasta se cheamă neruşinare şi cînd o societate care se laudă că face „educaţie cetăţenească, morală, culturală, socială“ şi altele, dar făptuieşte astfel de treburi, ea nu merită cinstită, nici ajutată. Din partea Bisericii, trebuie să i se retragă tot sprijinul şi să fie arătată în faţa obştei drept societate stricătoare de suflet.

Noi lucrul acesta îndată ce l-am aflat, l-am înfăţişat cancelariei Mitropoliei din Chişinău; am spus că I. P. S. Mitropolit Gurie nu mai poate ocroti o asemenea societate şi am scris mai mult despre fapta aceasta în ziarul bisericesc din Bucureşti *Crucea*. Acum, cînd vedem că Astra îşi sună laudele ei, ne simţim datori să strigăm din nou ce am strigat mai sus nainte şi să cerem ca *Astra* să-şi îndrepte păcatele, iar de nu, să nu i se mai dea niciun sprijin.

Părinţii şi domnii din cancelaria Mitropoliei Chişinăului mi-au spus că şi dumnealor înşişi au băgat-de-seamă aceasta şi că au spus cîrmuitorului *Astrei*, care e un medic, dar că domnia sa este înverşunat în punctul său de vedere. Apoi dacă e aşa, să fim şi noi înverşunaţi în punctul nostru de vedere creştinesc, să-i lăsăm în păcatele lor, dacă nu vor să înţeleagă. Ducă-şi înainte treburile în tovărăşia Evreilor, iar noi să-i arătăm lumii ce fel de treabă fac.

Arhim. SCRIBAN

CERC PASTORAL

In satul Miorcani din Jud. Dorohoiu la 21 August a. c. a avut lor un cerc pastoral. De dimineaţă poporănii au umplut biserica şi grădina. Serviciul divin a fost oficiat de preoţii: T. Tomagiu (Păltiniş), Mihai Mironescu (Crasna-Lenca), N Sudor (Rădăuţi) şi I. Simionescu (Miorcani). Predică a ţinut Pr. I. Perju (Mitoc) care a vorbit despre „Dragostea la locaşul Domnului“, arătând cum trebuie să se poarte creştinul faţă de biserică şi cum să îngrijească de ea. După terminarea Sf. Leturghii a vorbit părintele protopop Gh. Ştefănescu şi a îndemnat poporul să-şi întărească credinţa în bunul Dumnezeu.

S'a oficiat apoi de către şapte preoţi un parastas pentru eroi, pentru cei morţi în nenorocirea dela Costeşti şi pentru preotul Victor Mironescu fostul paroh al satului, mort anul trecut.

In curtea bisericii s'a săvârşit sfinţirea apei şi toţi credincioşii au luat acasă aghiazmă. Tot aici a vorbit Pr. V. Ghiorghiu (Liveni) combătând obiceiurile rele de după războiu: luxul, petrecirile, cheltuelile cu modele şi balurile. Sfinţia sa cu lacrămi în ochi a arătat cum a dispărut horele noastre şi au fost înlocuite cu „balurile“. La sate nu mai găseşti flăcău şi fată ci „cavaler şi domnişoare« boite. La bal acum se alege „regina nopţei“, „regina zorilor“, „a dimineţei“ „a frumuseţei“, „un batalion de prinţese„ etc. etc. cheltueli inutile şi fapte necugetate. Părintele Tomaziu a împărţit parohienilor cărţi religioase în mod gratuit.

La ora 2 d. a. toţi membrii cercului pastoral s'au adunat în şedinţă intimă la locuinţa Pr. I. Simionescu. S'a discutat asupra subiectului: „Taina mărturisirei“. Au luat cuvântul în această chestiune Pr. V. Ghiorghiu, S. Mironescu, N. Sudor etc. şi s'a ajuns la concluzia că se cere în modul cel mai folositor de a se da toată importanţa acestei sfinte taine.

EUGEN LUNGU

PROPAGANDA ANTIALCOOLICA

Xilografie de I. Gheorghiă.

Spiritul naţional la noi, ca şi aiurea, azi lipseşte cu desăvârşire. Cine cearcă a spune cuvântul în chestiuni cari ţin de demnitatea şi de avântul naţional şi cultural al ţării, de drepturi şi datorii ori e persiflat, ori stropit cu pompele pompierilor, ori împins, lovit cu patul puştei şi dus la puşcărie sub escorta baionetelor...

Cine mai cutează azi a vorbi despre faptele măreţe ale'naintaşilor noştri? Literaţi, savanţi, artişti, eroi ai neamului, dorm cu ţărâna'n gură în cimitire, stau copleşiţi de bălării. In presă citii apeluri ca să facă statui străinilor, cari ne-au lăudat doar când le-am umplut buzunarele, ne-au 'nvăţat ceia ce ştiam mai bine ca ei; când nu le mai dăm întorc cojoaca, ne critică şi despre Romînia spun, doar că'acolo să mănânce bine, sunt fete frumoase şi'şi aleg tipurile inepte dela noi pentru romanele lor.

Unde sunt mamele devotate, cari să vegheze asupra copiilor lor să nu li se perverteaască sufletul? Unde răbdarea lor d'a creşte câte zece copii, ca mama mea şi tatăl meu, să le insufle tutulor: *Iubirea de D-zeu, de patrie şi de aproapele*, până la aşa măsură încât şi azi, dacă nu m'oi duce la biserică, gândesc că mă scol părinţii dela masă. Unde lecţiile pe cari ni le făcea d-l profesor Ionescu şi părintele Floru, la şcoala Centrală de ieşeam din clasă cu ochii umezi de lacrămi şi cu sufletul mai înflăcărat ca al Ioanei d'Arc?

Azi toată lumea funcţionară se uită la ceas, să treacă timpul şi luna, ca s'ajungă oamenii la *Bugetul Statului*; patria şi morala sunt ficţiuni; iar *Mamona* tronează, în toate clasele sociale, în toate sufletele, în orice clipă a vieţei religioase, politice, economice a acestei ţări, pe care fiii ei o sugrumă cu patriotismul lor, toţi luptă din răsputeri s'o arunce cât mai repede în prăpastie...

SMARA

Altiţe şi Bibiluri

Iubirea lor de patrie...

Socotesc că, după Dumnezeu, cea mai mare iubire ce trebuie să hrănească omul în sufletul său este: *Iubirea de patrie* ea şi cu celelalte sentimente nobile, cu iubirea de patrie, omul se naşte cu ea, totuşi ea trebue zilnic însufleţită căci în lume azi sunt atâtea tentaţiuni, în cât acest sacru şi nobil sentiment, Iubirea de patrie, a rămas pe planul al doilea. Dela răsboiul mondial lumea a devenit d'un egoism feroce, d'un gust de specula scandalos, despre care nu se ştia nimic în vechiul regat.

Aceste plăgi sociale egoismul şi specula era apanagiul străinilor, în sufletele curate româneşti nu'ncolţeau nu creşteau atât de veninoase burueni.

Cine a stat să studieze mersul; social, a văzut că în toate unghiurile României-Mari, la oraşe ca şi la sate, la tineri ca şi la bătrâni, străluceşte'n ochi: Iubirea de sine, râvna după câştig parecă şi mai aprinsă decât liftele străine.

Copilul cel mai crud, e fericit când te poate'nşela, fie la cântar, fie la înnumărătoare, fie la câte un coşuleţ cu smeură, ori cu fragi, în fundul căruia grămădeşte cât mai multă frunză?

Şubrezenia aceasta morală are *tâlc*, ea n'a isvorât din senin. Stăvilirea ei cum s'ar mai putea face, când noi cu toţii am dat drumul străinilor în ogoarele noastre, ne am lăsat cuprinşi d'o lipsă de control formidabilă, d'o desinteresare orientală.

Ce zic eu? Acum şi orientul ne este superior. *Kemal Paşa, Gogiul*, cum i se zice acum, a isbutit a scoate pe turci din apatia lor. Fiecare musulman caută a se face util patriei sale; tembelismul lor trecându-ni-l nouă cu succes.

De vină suntem noi toţi cei culţi şi poporul n'are de unde lua exemple alese. Nimeni, în ţara aceasta, nu'şi mai face datoria ca înainte de răsboiu, nimeni nu se mai ţine de cuvânt, nici politicianii, nici funcţionarii superiori şi inferiori, nici preoţii, nici învăţătorii, nici femeele din societate, nici mamele... Ele pe unde sunt?.. De când lipsesc de lângă copiii lor, n'aţi văzut cât s'au făcut ei de teribili?

Cine citeşte ziarele cotidiane, revistele sau se duce la teatre, ori cinematografe (mare calamitate) se'ntoarce acasă cu capul, tobă de prostii, cu sufletul înverşunat de intrigi, delapidări, falsificări, trădări, vânzări de conştiinţe, crime, pornite până şi din birouri, dela catrede, Casse de bancă, Dumnezeule!... Pornite până şi de la altare, că şi preoţii s'au apucat de specula şi de politică, această grozavă plagă socială, care a cancerat artera puternică; *cinstea* prin care respira Romănia Mare.

A ruinat viaţa economică a ţării, a'nveninat inimele, a pervertit caracterele, de toţi lucrează spre a parveni, nu pentru progresul şi binele ţării ci pentru: *Scoală tu să şed eu.*

Politica pe câţi nu schimbă din om muncitor şi modest în *Lichea parlamentară*, care de pe jeţul de catifea dela cameră, ori dela senat, nu te mai cunoaşte, nu'i mai poţi da cu *Strămurarita pela nas*.

* * *

Cine a citit Istoria popoarelor a'nţeles că Grecii şi Romanii, au fost stăpânitorii lumii cunoscute p'atunci, când au înumărat mai mulţi patrioţi. Decăderea acestor popoare, a'nceput d'atunci de când a slăbit în sufletul lor patriotismul. Nici la Romani nu mai este un *Mucius Scevola*, un *Regulus*. Nici la Greci un *Pericles*, un *Leonida*. Nici la noi un *Tudor Vladimirescu*.

Intrebare şi răspuns

Doi învăţaţi întâlnesc odată pe un cioban care suia oile la munte. Unul din ei ca să ia peste picior pe cioban (să-şi bată joc de el) îl întrebă: —„ De unde, cum, câte? “

Dar ciobanul care era foarte isteţ nu stătu mult pe gânduri şi răspunse:

—„ De la văi la munte
Toader şi cinci sute! “

*

Un om prăşea cu o femeie. Un trecător le zice:

—„ Bună ziua omule cu femeie!“ Dar femeia atunci răspunse: — Bagă de seamă omule, că nu e omul cu femeia sa, căci mama acestui om e soacra mamei mele “

Cine erau cei doi lucrători?

Măgarul călare pe cal

Odată un moşier fudul trecea călare pe un cal de soi bun. Invăţătorul satului venea dimpotrivă călare pe un biet măgar.

Moşierul ca să umilească pe învăţător îl întreabă cu glas tare:

—„ Cum mai merge măgaru D-le învăţător?“ —„ Cum să meargă: Călare, D-le, călare pe cal!“

MARTHE OLIVÉ

Voalul Princesei Ceaţa

— POVESTE —

trad. de D. I. DOGARU

In ţările necunoscute ale văzduhului trăia dulcea şi frumoasa princesă Ceaţa.

Se vorbea că palatul ei era unul din cele mai minunate, din câte se văzuse vreodată... dar din nenorocire regatul ei era aşa de sus, înfăşurat într'un voal aşa de des, încât nimeni nu-l pătrunsese, aşa că sărmana copilă trăia de atâta vreme într'o complectă părăsire. Câte odată princesa îşi părăsea locaşul însoţită de cineva din suita sa, şi pornea să-şi vadă prietenii, stăpâni ai aerului.

Ea îi poftea să vină s'o vadă, le arăta ce drumuri să apuce pentru a ajunge până la dânsa; dar întunecoasele căi ale împărăţiei sale nu puteau fi văzute decât de frumoşii ei ochi catifelaţi cu străluciri pline de dragoste, cârduri de prinţi ce-şi luau îndrăsneala de a o vedea, rătăceau în hăul fără de capăt. Astfel princesa Ceaţa era mereu tristă; plângea adesea dar lacrămile în loc să deschidă vre'o cale ce ar duce spre palat, nu făceau decât să întunece mai mult drumurile fându-le aproape neumblate.

Intr'o zi tânăra princesă se văzu sfârşită de plâns şi de supărări, copleşită de prea marea singurătate în care se afla, se hotărâ să pună capăt suferinţei mergând ea singură să caute pe acel cu care ar împărţi sceptrul, dăruindu-i puterea ei. Se înveşmântă într'o rochie de culoare cenuşie, îşi puse peste frumosu-i păr o cunună de boabe de rouă, din care se desprindea un voal lung străveziu, învelind-o cu totul, lăsând în urma ei o trenă albă întocmai ca ceaţa dimineţilor de Mai. Atunci ridică cu braţul său meterezul imposibil de pătruns: palatul, regatul tot se perdu şi ea însăşi se depărtă în linişte împăcată. Cu pas încetişor şi calm trecu prin nouri şi se îndreptă către M. S. Timpul. Poposi în preajma acestui neobosit bătrân murmurându-i cu vocea rugătoare:

— Doamne ascultă ruga nenorocitei de mine: Iţi cer să mă păstrezi lângă tine. Sunt aşa de nenorocită şi te rog! Fă-mi plăcerea lăsându-mă să te însoţesc pretutindeni...

Dar timpul reluându-şi mersul, iute îi zise fugând:

—Nu, nu copilul meu; nici un lanţ nu poate pune stavilă în drumul meu; nici un însoţitor nu trebue să-mi urmeze drumul, trebue să mă grăbesc să ajung la capăt...

Atunci sărmana Ceaţa fără a se descuraja porni spre locaşul lui Vânt Impărat. Plină de grijă aşteptând răspuns, se frământa, când speranţele i se împrăştiară.

— Sunt logodit cu zeiţa Zefirilor, iar fiul nostru Aquilon a cerut mâna prinţesei Briza. Drăguţa mea, vezi că nu pot nimic pentru tine.

Frumoşii ei ochi i se umplură cu lacrămi şi tremurând se întoarse spre regatul Uraganelor; dar şi aici suveranul îi răspunse:

— Princesă, te vei plictisi la noi, căci eu şi nepoata mea, regina Furtunilor ne petrecem viaţa în gemete înspăimântătoare.

Ceaţa porni suspinând, pe drumul ce duce către împărăţia Vijeliilor. Ajunsă se aruncă la picioarele Tunetului, frângându-şi mâinele:

— Doamne, iartă-mă dacă am cutezat a mă urca pe aceste înălţimi; dar nu mă isgoni şi ascultă-mi ruga: Sunt singură pe lume, sunt sfârşită de singurătatea în care trăesc de atâta vreme, viaţa mi-i aşa de tristă, aş vrea să-mi găsesc un lanţ care să mă lege de viaţă să mă facă să iubesc!...

O voce înspăimântătoare a cărei isbucnire făcu să se cutremure zidirile înfricoşatului palat, îi răspunse:

— Cine a îndrăsnit să intre în această locuinţă? Nu ştie oare că soţia Regina Fulgerilor, te poate distruge cu o singură privire pentru nesocotinţa ta?

Un sgomot înfricoşat se auzi şi sărmana copilă fugi îngrozită cât mai iute, cu peptul plin de sughiţuri, cu părul în desordine.

Culegându-şi cele din urmă puteri, strângându-şi mantaua transparentă trecu pe la poarta lui Vară-Impărat ce-şi încălzea inima la razele dogoritoare ale soarelui ţinând pe genunchi pe frumoasa lui soţie Primăvara.

Ceaţa disperată făcu o nouă şi îndrăsneaţă încercare pătrunzând în palatul atât de temut al lui Moş Crivăţ. Făcu câţiva paşi în spaţiu şi se trezi acolo.

Trecând prin întinsele grădini acoperite cu zăpezi, scoborând peşteri făcute din sloi, călcând peste recile câmpii albite peste cari se proectau siluetele arborilor goi desprinzându-se la orizont ca nişte fantome negre asemenea umbrelor unor morţi, — un fior de groază o sgudui, gândindu-se dacă nu cumva s'a scoborât într'un mormânt.

Ajunse dinaintea tronului şi-şi spuse dorinţa:

Moş Crivăţ era un bătrân frumos cu faţa suptă, cu nişte ochi cenuşii reci şi severi.

Sta pe tron înfăşurat într'o manta măreaţă, tristă şi deslânată ca nourii de toamnă.

— Princesă, fii bine-venită, îi zise el copilei care tremura de frică şi de frig. Princesă fii regina ţărilor mele şi vino să împărţim domnia. Eu împărăţesc şase luni pe an şi schimb pe pământ pe M. S. Vară-Impărat vărul meu.

Aşează-te lângă mine. Vom fi stăpâni ai pământului fiecare la rândul său. De azi înainte vei avea hotărât un loc pe tronul împărătesc. Ii întinse mâna sa osoasă şi îngheţată. Princesa o puse pe a sa, dar asta era prea mult pentru biata copilă.

Incercarea fusese lungă şi grea; lacrămile, frica, durerea, frigul şi bucuria o sfârşiseră.

— Mulţumesc, murmură, mulţumesc, îţi datorez toată fericirea mea. Imi voi îndeplini cu credinţă datoriile şi veacurile mă vor afla aproape de tine la locul pe care mi l-ai dăruit. Sufletul meu este al tău pe vecie... adio...adio...

Şi învesmântându-se în linţoliul său transparent, corpul îi dispăru încet, încet între cutele voalului, rochia îi îngălbeni, surâsul aşa de trist i se şterse, părul îi albi iar fiinţa i se destrămă în acest abur fără culoare. Câtva timp se mai zări sub aceşti aburi un spectru încântător, un spiriduş, un geniu al văzduhului apoi dispăru lăsând în mâinele bătrânului voalul pe care-l purtase mereu şi a cărui falduri scuturaţi de fior o făcură de afătea ori să tremure.

Multă vreme o privi bătrânul, apoi duse voalul la buzele sale îngheţate. Repede vestmântul se ridică în aer ca o răsuflare uşoară, căci sufletul Ceţei se topise în suflarea iernei.

. . . . . .

Princesa îşi ţinu vorba şi îşi luă cu punctualitate rolul impus. Deatunci înaintea domniei lui Moş Crivăţ, Ceaţa timp de trei luni învesmântează natura cu voalul ei cenuşiu pe care-l numim negură.

Deaceia toamna când trecem prin păduri, când paşii ne duc tăcuţi pe covorul de frunze moarte, ne simţim adesea pătrunşi de o tristeţă adâncă, de o melancolie fără nume.

Deaceia, poate, străbătând aceşti aburi albicioşi, devenim serioşi, visători, distraţi, căci sufletul princesei ne povesteşte nenorocirele, suferinţele, frica şi supărările. Ea ne arată colo la orizont pe coastele fugitive ce se zăresc abea, o bucată din rochia spălăcită pe care o purta. Ne dă pe rând lacrămile ce le-a vărsat, în marele voal ce-l purta, punându-ne pe fiecare cracă moartă, pe fiecare fir de iarbă rămas, pe cea mai mică mlădiţă, pe cea mai proaspătă verdeaţă câteva picături de apă curată clară şi limpede, cari nu sunt alt ceva decât lacrămile princesei.

Deasemenea, amintiţi-vă, atunci când veţi trece pe câmpie înainte de a intra în iarnă de aceşti aburi, pe care îi numiţi ceaţă sau negură, căci ei sunt lacrămile vălul şi sufletul princesei „Ceaţa“.

Idolul Hoitului

Nu odată am scris noi că astăzi ne izbim nu numai de ceiace a fost totdeauna plîngerea îndrumătorilor sufleteşti ai mulţimii: că oamenii poftesc mai mult să trăiască cu trupul decât cu sufletul. In adevăr, mulţimea oamenilor, lăsaţi în voia lor, merg mai degrabă spre îndestulările trupeşti decât spre cele sufleteşti. Dacă nu-i înfrânezi şi nu-i îndrumezi, dobitocul, care zace în fiecare om, o ia totdeauna înainte şi sileşte pe omul neluminat să trăiască în felul dobitocului şi nu într'al omului.

Dacă omul merge asifel din însăşi pornirea lui, cârmuitorii săi trebuie să-şi dea seama de aceasta şi să-l îndrumeze a trăi ca om, cu pofte mai înalte, cu doruri de îndestulări sufleteşti. Dacă înşişi cârmuitorii sunt tot ca mulţimea, dacă şi unii şi alţii slujesc mai mult trupului decât duhului, atunci e vai şi amar. Atunci ai a face cu bestii şi nu cu oameni.

O asemenea stare a vieţii a fost starea păgânismului. In trecuta viaţă păgânească, aceia de înaintea creştinismului şi la începutul lui, nu era numai omul răzleţ care trăia după poftele trupului, fără o cârmuire mai înaltă; ci însăşi întocmirea vieţii obşteşti era în felul acesta. Ea însăşi îndruma spre căutarea şi huzurul trupului mai nainte de orice.

Când mulţimea din Roma căuta numai jocuri şi hrană şi când stăpânirea o sătura cu acestea; când boierii poporului roman de odinioară aveau benchetuiala cu lucruri din cele mai înalte ale vieţii; când privirea luptelor în care se vărsa sânge omenesc era priveliştе din cele mai ademenitoare; când pregătirea cu trupul, ca să te înfăţişezi bine la astfel de lupte, erau treburi din cele mai însemnate în vremea aceia; înseamnă că însăşi viaţa obştească era aşa îndrumată, ca să fie trupul organul cel mai căutat al grijilor omului.

Aceasta era o trăsătură a vieţii păgâneşti. Noi, când zicem azi păgânism, înţelegem trecerea trupului înaintea sufletului, grija pentru trup cu mult mai mare decât cea pentru suflet.

Dacă privim acum pe ce e viaţa noastră, înarmaţi cu această înţelegere, ce putem zice despre ea? Zicem că înseamnă o întoarcere spre păgânism. Deci este cu dreptul să vorbim despre păgânismul din vremea de faţă, ca o întoarcere spre vremurile care au fost odată, dar de care creştinismul ne-a curăţit.

Slăbind credinţa creştinească, deci oamenii nemai având frâna pe care au avut-o în trecut, iată-i că uşor se întorc spre păgânism, spre închinarea către hoit, în loc de a avea sufletul drept cea mai înaltă grijă a noastră.

Dar este adevărat că lumea de azi este îndrumată mai mult spre grija trupului decât spre cea a sufletului? Nu sunt acestea înegriri ale vremii noastre, pe care le scornesc oamenii poftitori să trăim cu toţii ca la mânăstire, fără râs, fără veselie, toţi mohoraţi şi oftând?

Ţara ţine mare mulţime de şcoale şi alte aşezăminte care sunt pentru desţelenirea sufletului şi înălţarea lui. Cum s'ar putea deci ca trăsătura vremii noastre să fie mai mult desfătarea cu trupul şi nu acea cu sufletul?

E adevărat că ţara face aşa. Dar şcoale erau şi pe vremea păgânilor şi şi totuşi păgânismul era în floare. Şcoala poate fi un aşezământ pentru îndrumarea sufletului; poate chiar să fie şi pusă întru acesta; dar nu urmează că şi face. Ea este un organ, care se poate mişca aşa şi aşa.

Când o vreme este străbătută de un duh oarecare; când este pornită într'o parte sau alta, atunci şi aşezămintele ei se încovoaie încoace şi încolo. Poţi să ai aşezăminţe care să fie puse a face una, şi ele să facă alta.

Noi doar avem teatrele noastre zise „naţionale" şi totuşi s'a ridicat anul trecut aspră plângere, chiar dela Ministerul Şcoalelor, că teatrele noastre dau înaintea obştii aşa bucăţi, încât spurcă sufletele celor de faţă.

Aşa se poate întâmpla şi cu şcoalele: ele să fie puse a înălţa sufletele şi totuşi să fie foarte străbătute de duhul păgânismului; să-şi îndeplinească slab rostul lor sufletesc şi să lase frâul slobod pătrunderii păgâneşti.

Asta e ceiace se şi vede. Multe şcoale îndeplinesc un rost formal al lor; iar în fapt şcolarii lor sunt mânaţi de poftele huzurului trupesc.

Ce să fie oare cu ceiace d. *Const. Bacalbaşa* scria anul acesta? „Elevii de şcoală — pe unde cunosc eu — în special cei din clasele V, VI, şi VII (cursul superior primar), nu frecuentează şcoala, merg la birturi, în cârciumi, joacă, şi cu capul plin de alcool se dedau la tot felul de năsbătii"? (vezi *Universul*, 30 Aprilie 1930).

Şcoala, caşi alte aşezăminte, dacă nu are un duh prea puternic, se simte mânată la vale de alte duhuri. O întreagă reţea de simţire se întinde, care străbate pretutindenea şi le mişcă pe toate.

Ia cântăriţi faptul că, în vremea când deseori auzim străşnica plângere că la noi nu se mai citeşte, că biata carte, ori cum ar fi, tot ea rămâne unelta învăţăturii; în vremea când se aude o astfel de tânguire despre carte, totuş lumea dă năvală cu miile (unii spun că şi cu zecile de mii), ca să vadă cum câţiva tineri îşi înarmează pumnul cu unelte de fier numite box şi-şi reped lovituri în fălci, în nas, în ochi, în frunte, în piept, ba şi mai rău; îşi fac cucuie, îşi destramă cărnurile, cad jos ameţiţi, leşinaţi, curge sânge. Nu seamănă acestea cu ceiace făceau gladiatorii din vremea Romanilor? Şi dacă cei din vremea noastră nu mor, dar nu este aproape?

Aceiaşi mulţime aleargă să vadă alte feluri de jocuri, şi a doua zi citeşti la ziare largi dări-de-seamă despre ce a fost.

Fiind pornite gusturile aşa, nu-şi ţin firea nici aşezămintele care sunt puse pentru altceva. O societate ca „Principele Mircea" vesteşte mulţimii că pune la cale lupte de box şi, cu toate că rabdă batjocuri pentru aceasta, dela ceice îşi dau seamă că rău face, o ţine înainte aşa.

Nu sunt acestea dovezi că trupul a luat-o înaintea sufletului şi că pe oameni mult mai greu îi prinzi la trebu*rile sufletului*, dar gata sunt la cele ale trupului? Şi dacă este aşa, nu înseamnă că idolul trupului a ajuns din nou la putere, ca în vremea păginismului?

Iată de ce se poate vorbi de un păginism al vremii noastre.

Cugetările acestea, pe care noi le-am mai scris, pot părea cuiva prea umflate şi că lucrurile n'ar fi tocmai aşa. De oarece noi, cei care scriem, *suntem înfăţişători ai creştinismului*, ca teologi şi preoţi, scrisul nostru poate părea că prea înegreşte unele porniri ale vremii noastre.

Cu toate acestea nu. Noi punem la cintar părerile noastre. Le punem alături*rea de ce zic alţii* care nu sunt din ţara noastră, şi vedem că sunt şi alţii care zic caşi noi. Unul din aceştia e moralistul francez *Paul Gaultier*, care a fost în ţara noastră la sfîrşitul războiului popoarelor, l-am cunoscut şi noi în Bucureşti şi a fost ales de curînd membru al Institutului Franciei.

Domnia sa a scos din tipar în anul acesta doua cărţi: una cu numele de „Obiceiurile vremii" (*Moeurs du temps*) iar alta, mai nouă, cu acel de „Învăţătura obiceiurilor din ziua da azi" (*La leçon des moeurs contemporaines*). Apoi iată că şi Paul Gaultier numeşte tot păginism apucăturile din vremea de azi, în care setea după gusturile trupului îneacă cu totul grija de suflet Dar pe noi ne găseşte mai în pagubă decît pe păginismul vechiu. Căci pe cînd acela îşi avea oamenii lui mari care trăgeau dîră de lumină în mijlocul apucăturilor mulţimii, cum era un bărbat ca Plutarh, noi, din păgânismul acelei vremi, n'am luat decît idolatria trupului. Pe de o parte scăderea credinţelor religioase şi lipsa de interes faţă de tot ce nu se poate pipăi şi mânui; pe de altă parte grija de traiul sănătos, practica mişcărilor trupului, năzuiesc să facă din acest trup însuşi idolul nostru.

Acestea sunt vederi ale lui Paul Gaultier şi, precum vedeţi, fără a ne, fi înţeles unul cu altul, sunt caşi încheierile noastre, că avem o întoarcere spre păginism şi anume spre partea rea a păginismului. Cînd noi biciuim molima boxării dela noi, nu facem *un păcat, fiindcă* aceasta înseamnă că cinstea vieţii noastre scade. De aceia, dacă suntem cu toţii datori să îndemnăm la ingrijirea trupului, a sănătăţii, în acelaş timp, cu atît ma mult, suntem datori a îndemna la grija de sufleţ, ca cea mai de seamă grijă a noastră, spre împlinirea căreia trupul trebuie să fie numai o unealtă întreagă şi sănătoasă. Dar cînd toată patima mişcărilor cu trupul se opreşte aci, fără altă grijă mai departe, zăcînd cu el în lene, trăind viaţă fără altă ţintă decît a arăta lumii cum ştii să dai cu pumnul sau cu piciorul, umblînd apoi prin cafenele şi case de petrecere, — înseamnă că o asemenea grijă de trup este o închinare la idoli, care nu face cinste vremii, că mergem înapoi spre păginism, spre laturea cea mai urîtă a lui, spre cinstea pumnului şi căderea din ce în ce mai jos a acestei vieţi.

Despre Paul Gautier, care ne învaţă cum să cîntărim aceste apucături, trebuie să se vorbească mai des.

Arhim. SCRIBAN

Tot pe la noi!

Scriam într'un număr din „Cultura Poporului", despre minciună, totodată enumărând şi alte năravuri, ce-au prins rădăcini tot pe la noi, mai ales în ziua de azi când avem nevoie de fapte bune pentru a ne reface cu totul, după războiul popoarelor, care a încuibat în toate părţile lumii răutate sufletească.

Azi pe alocuri se mai văd oameni voinici şi cu podoaba feţii, cum erau pe vremuri. Azi, moda maimuţăreşte pe om ca vai de capul lui. Vedeam mai zilele trecute, un om ca la 50, ani care purta o mândră barbă şi mustăţi, îl văd ras şi-i şedea de minune: leit naiba. Şi mai la fiecare pas observi câte ceva ce nu face pentru noi. Portul în cele dintâi ne dă de râs şi ne duce la prăpastie. Pudră şi roşu, mătăsuri şi lacuri, pieptene şi inele, parfumuri şi aromate le'ntrebuinţează până şi cea mai de jos fiică de sătean. M'a prins durerea văzând o fetişcană, dând 35 lei pe-un borcan de cremă de faţă. Fusese o zi la muncă, la un proprietar şi iacă pe ce dă banii! Unde mai pui pudra, care nu lipseşte din nici-o casă. Văd sătence — măritate — care nu ies afară din curte până ce nu se rumenesc.

Işi vinde oul, untul, laptele, puiul şi leguma din gura copiilor şi a soţilor şi-şi cumpără aceste fleacuri, schimonosindu-şi faţa. Unde mai pui flăcăii: cu mănuşi (acum vara) cu bastoane lustruite din prăvălia jidanului, pantaloni largi, ca la Paris, haine cioante, *trişcoturi* (iaca nume!), batiste'ncondeiate cu tot felul de cicicuri şi stânjiniuri tot dela oraşe; pe când flăcăiandru de pe vremuri purta pălărioară de paie împletită şi cusută de mânuţa lui, la care punea gherghina sau muşcata, având dece se lega fetele satului, şi purtau, iarna, haine de dimie făcute de mame şi surori din firul tors al mioarelor, pe care el le păzia, zicând doina cea nedespărţită.

In picioare purta opinci la care atârna ciucuri. Vara purta cămăşi înflorate cu tot felul de râuri, peste care încingea brăciurţele cu desenuri bogate, la care atârna batista cusută cu arnici roşu de Ileana, frumoasa lui îndrăgostită. Ei! vorba cântecului: „S'a dus vremea de demult"! Azi la horă e nenorocire. Au început să joace ca maimuţele şi să cânte o limbă spurcată. Duminica şi în zile de sărbători, altă dată micuţele biserici de lemn nu erau încăpătoare pentru săteni, cari mai şedeau şi pe afară în genunchi s'asculte cu sufletele curate sf. Evanghelie. Azi, când loçaşul Domnului e ca un palat, sătenii îşi găsesc ocupaţii: ba la cârciumă, care-i zăvorâtă prin faţă, în dos cu uşile larg deschise, iar în mijloc cazanul cu otravă; ba la bărbieri, care Sâmbăta moţăie a lene, iar în ziua cinstirei lui Dumnezeu şi a sfinţilor, clenţăne foarfecele pela urechea clienţilor; ba la fotograf, care-i boeşte pe faţă, le drege frizura şi-i pune să zâmbească; ba întruniri; ba la perceptor, care în timpul săptămânei şi-a văzut de interesele personale iar azi, când Biserica prăznueşte ziua Tatălui ceresc, zbiară ca un turbat la vardist să-i aducă datornicii.... Se observă multe în satele noastre. Dar cine le vede şi le aude? Primarul n'aude, n'avede, ba rachiu din litră vede. Jandarmul iar aşa, nu vede bietele dobitoace, înjugate la car sau înhămate la căruţe azi când totul ar trebui să se odihnească. Notarul încondeiază petiţii, de multe ori pe tejghiaua cârciumarului. „Doamne fereşte şi apără cu târşul" e o zicală hazlie a Românului. El (Dumnezeu) ne fereşte dar dacă noi căutăm cu lumânarea aprinsă!

I. N. DUMITRESCU-BISTRIŢA

Plătiţi abonamentul

MAMA...

Prin negura vremilor apuse,
bătrânii cu fulgi de neă în plete
întrezăresc — retrăind clipe de fericire — o fiinţă scumpă,
care le-a dat viaţă din viaţa ei,
i-a alintat pe braţele-i neobosite,
s'a sacrificat adesea pentru binele şi mulţumirea lor;
cei tineri îşi găsesc încă îndulcirea amarului sufletesc
la pieptul aceleiaş fiinţe iubite;
iar copilaşii nevinovaţi gustă fericirea sub ocrotirea ei.

E mama ....

In mijlocul frământărilor zilnice ale gloatei anonime,
unde pare că la fiece pas întâlneşti un duşman, răsare ca un nimb strălucitor figura blândă şi surâzătoare a mamei.

Cât de fericit se simte băiatul sau fetiţa care are cui să spuie suferinţa ce o are,
sau cu cine să împărtăşească bucuria sufletului său!.

Cu mulţi din lumea celor mici, vitregia soartei e însă înduioşătoare până la lacrimi.
Lipsiţi de ceeace au mai scump şi drag, îndură zi de zi greutăţile unei vieţi chinuitoare,
încât devin fără să vrea cu totul sfiicioşi pentru lupta cea mare şi grea a zilei de mâine.

Copil orfan.... Copil al suferinţii...

Astfel de gânduri îmi aduc în minte o impresionată scenă petrecută într'un sat de pe meleagurilor Basarabiei:

Soţia unui sătean murise, lăsând în urmă-i un copil de câţiva anişori. Micul orfan simţi îndată pierderea aceasta ireparabilă, întrucât îngrijirile şi desmierdările tatălui său erau departe de a înlocui vocea dulce şi inima de mamă a celui ce plecase.... Repetatelor tânguiri ale copilaşului, săteanul spuneă adesea că ar fi bine pentru el dacă ar trăi mama sa să-l îngrijească. Intr'o zi, copilul a dispărut de acasă şi după multe cercetări a fost găsit în cimitir la mormântul mamei sale, pe jumătate îngheţat, cu o sapă lângă el, unde încercase să desgroape pe mamă-sa şi odată cu ea fericirea lui.

Acest fapt petrecut, este fără 'ndoială un admirabil prilej de reflecţii, referitor la mamă şi fiu la ceeace este şi la ceeace ar putea să fie mama pentru odrasla ei.

In atmosfera iubirii materne, sufletele nevinovate ale copiilor se înmlădiază şi iau forma pe care — conştient sau inconştient — le-o imprimă voinţa mamei lor.

Un pedagog — *Erasmus de Roterdam* — a spus că atunci când copilul se naşte, sufletul său este asemenea unei plăci de ceară şi că de modul în care se trag pe această placă diferite linii în diverse chipuri, depinde flexibilitatea sufletului spre bine sau rău şi caracterul copilului respectiv.

Fără 'ndoială că până la vârsta de şcoală, părinţii — şi cu deosebire mama — sunt aceia cari iufluenţează într'un fel sau altul, sufletul copilului lor.

Faptul relatat de noi mai sus este un indiciu că copilul vede în mamă pe îngerul lui păzitor şi ca atare el se va supune orbeşte voinţelor ei. Şi astfel mama poate fi cu adevărat îngerul, sau diabolicul călău al copilului ei.

Spunem acestea, deoarece în mijlocul nostru se petrec zilnic fapte care ne'nfioară. Sentimentul de mamă este atât de denaturat în sufletul multor femei din ziua de astăzi, încât cu drept cuvânt putem spune că animalele îl au, prin instinct, adeseori mult mai pronunţat. Pe lângă oribilul fapt al pruncuciderii fără remuşcări de conştiinţă, unele mame sunt vinovate de însăşi purtările sociale de mai târziu ale fiilor lor.

In această privinţă este semnificativ exemplul criminalului condamnat la moarte, care sub masca unui sărut muşcă retezând limba mamei sale, înfăţişând-o mulţimei uimite ca pe adevărata cauză a binemeritatei lui pedepse.

Multe mame uită datoria sfântă pe care le-o arată acest nume, neglijându-şi copiii şi dedându-se unor ocupaţii cu totul străine de educaţie.

Aici îmi vine în minte un alt fapt, petrecut deasemeni în ultimul timp:

Pentru a merge în vecini să-şi piardă vremea tăifăsuind cu alte femei, o mamă închide într'o ladă pe cei doi copilaşi ai săi, socotind că astfel îi va pune în imposibilitate de a făptui vreun rău şi va scăpa de grija că micuţii, de foame sau de frig, vor căutà s'o desgroape din mormântul condamnabilei ei nepăsări. Din cauza lipsei de aer însă, copilaşii au murit asfixiaţi, zbătându-se şi muşcându-se reciproc în chinurile morţii.....

Mamelor! Lăsaţi grija cochetăriei, grija plimbărilor, grija politicei şi ocupaţi-vă de educaţia fiilor voştri. Creşteţi-i în frica de Dumnezeu şi 'n dragostea de tot ce e bine şi frumos. Nu-i lăsaţi — prin nepăsarea voastră — pradă valurilor potrivnice ale acestei vieţi. Indreptaţi-vă privirea înapoi spre cămin şi faceţi din el un cuib fericit. Când fiecare mamă va luà exemplu dela *Cornelia*, mama *Grahilor*, care a dat ţării fii demni de numele gloriosului popor roman, dela *Monica* ori *Antuza*, cari au dat pe fiii lor sfinţi bisericii lui Hrisos, atunci vom aveà în fiecare colibă o cărămidă puternică clădită la temelia societăţii din care facem parte. In felul acesta, veţi bineveritâ recunoştinţa patriei, iar Dumnezeu vă va binecuvântà.

POMPILIU GĂMAN.

Anchetele „Culturii Poporului

Aspecte din viaţa satelor noastre

= O zi printre răzeşii comunei Şuletea din Jud. Tutova =

Pentru locuitorii oraşelor, deprinşi să aibă toate de-a gata sub nas, viaţa cu aspect pacinic în realitate, însă o aspră împletire de bine şi de rău, de rău mai ales a ţăranului nostru, n'a prezentat mai niciodată un cât de cât motiv de preocupare şi cercetare. Deaceia se şi explică pentruce încă în ţara noastră, nu există nici până azi, înfăptuită acea sinceră apropiere dintre sat şi oraş, aşa cum o vedem la vecinii noştri.

La noi ţăranul, este cu mici excepţii tot vita de muncă de acum o sută de ani, iar viaţa vitregă a sa tot o predestinare hărăzită de Creator dela începutul începutului.

La sate nu ne ducem decât cu gândul să luăm nu ca să şi dăm, şi nu ne ducem decât de plăcere, de petrecere şi de interese personale ori politice. *Mai ales pentru aceasta din urmă grozav ne mai apucă uneori dorul să ne ducem pela sate!* Numai aşa ne ducem altfel, nimeni nu vrea să se **hazardeze** prin gropile, râpile colbul înecăcios al drumurilor de ţară::

* * *

Comuna răzăşească, Şuletea, e poate una din cele mai frumoase, vorbim de aspectul ei pitoresc, a judeţului. Tutova, este situată în partea de nord-est a Bârladului, la o depărtare de aproximativ 30 kil.

Drumul până la dânsa îl poţi face fie luând trenul Bârlad Basarabeasca până la staţia Suzana, aceasta ca fiind cel mai apropiat, ori fie pe cel depe şoseaua naţională Bârlad Vaslui având de trecut prin Bacău.

Dar nu drumul cel mai scurt ori cel mai lung care duce la această comuna, sunt scopurile rândurilor de faţă nici poziţia ei de pitoresc admirabil, ci cele văzute şi auzite în timpul unei zile de vară cu căldură de cuptor, petrecută în mijlocul celor aproape patru sute de locuitori ai comunei.

Primul lucru cari l'am aflat dela săteni, de îndată ce-am făcut primul pas pe drumul principal al satului, au fost *ravagiile făcute* de epidemiile de *pojar* şi *dezinterie* cari din cauza afurisitei insuficinţei a personalului sanitar, au făcut ca în Şuletea, în intervalul de o lună jumătate, să fie secerată viaţa a aproape 20 copii între 1 şi 14 ani.

Au fost zile, ni-a spus harnicul preot al comunei Dumitru Dumbravă când mureau câte doi copii la o singură casă, fapt cari mărea şi mai mult durerea populaţiei.

Tot dela preotul Dumbravă am mai aflat că în Şuletea sunt vre-o 30 de pelagroşi şi mulţi sifilitici.

Dealtfel, la sate, mai todeauna molimile prind rădăcini şi seceră regulat cele mai multe vieţi. Şi deşi ştim cu toţi de aceste lucruri, totuşi nu vrea nimeni să păşească la înmulţirea personalului Sanitar. *Crede oare cineva adevăr constatat la Şuletea că e suficient un singur agent Sanitar la opt, număraţi bine opt comuni! Ce poate face acest, un singur agent sanitar" care nu are decât două mâini şi două picioare?! Ori câtă dragoste ar avea acest biet nenorocit agent sanitar sădită în sufletul său pentru slujba lui şi pentru aproapele, tot zero este, pe lângă cele opt comuni ce le are în sarcina lui.*

Alt lucru care, după cât am putut să observăm, nemulţumeşte pe răzeşii din Şuletea, este şi felul cum se aplică noua lege administrativă (of! legile cari sunt la sate, numai pe dos se aplică pe semne!) căci, iată cum privesc sătenii aceste legi; pe lângă că a adus o complectă schimbare în vechea administraţie a comunei, apoi a mai făcut ca la primărie să nu găseşti decât pe secretarul comunal şi acela stând din cauze de forţă majoră. Aluzie făcută la secretarul comunal din Şuletea **acesta fiind invalid de război şi având amputate amândouă picioarele.**

Dar cel mai mare duşman la sate este politica, aceasta ca pretutindeni pe cuprinsul ţării noastre din pricina tâmpitelor mijloace cu care e făcută, împărţind locuitorii în tabere vrăşmăşindu-se de moarte. Iată prin urmare, unul din frumoasele noastre daruri ce le ducea plocon satelor.

Duşmănia prostească a politicei care ruinează şi mînjeşte cu stropii ei cleioşi şi plini de miasme cea mai curată şi mai parfumată undă de idealuri.

Şi ceace e mai trist că la sate relele politiei rău făcute şi rău alese, au repercusiuni şi în rândurile păturei conducătoare: preotul şi învăţătorul.

O dovadă sinceră în acest din urmă caz este mărturia învăţătorului diriginte dela şcoala din Şuletea, Niculaie Popa, — minunea! el şi cu preotul Dumitru Dumbravă nu fac oficina nici unui partid care ne-a spus că din pricina cumplitului „păcat" de a nu face politică, are de îndurat multe neplăceri şi boicotări dela colegii săi aceştia toţi îngroşând coada partidelor politici.

Auziţi? Invăţători pe învăţători se ponegresc ei cari sunt chemaţi să aprindă lumina în cărţi în conştiinţele pline de bezna întunericului! Frumoase exemple! Şi pentruce oare! pentru un afurisit de ciolănaş pe care însă îl rod şi-l linge alţi dulăi.

Dar să punem punct acestor lamentabile stări de lucruri şi să începem a nota şi pe cele de merit care fac cinstea Şuletenilor.

Din dragostea tineretului pentru cultură, în această comună fiinţează dar nu numai cu numele ori de dragul ochilor lumii două biblioteci populare amândouă deopotrivă de cercetate. Una din aceste biblioteci, cu peste patru sute volume, la şcoală pusă sub îngrijirea învăţătorului Niculae Popa, iar alta la biserică întemeiată şi îngrijită de preotul Dumbravă, acesta având numai două sute volume.

Tot aici anul trecut, a mai luat fiinţă o filială a „Caselor Naţionale dar care este încă în stare embrionată din cauza lipsei de fonduri. Lucru puţin obişnuit la sate, sătenii din Şuletea mai au şi o ligă a temperanţei

Tot datorită respectului pentru ale învăţăturii Şuletenii au isbutit să-şi înalţe un frumos şi nobil local de şcoală cu 3 săli de clasă şi o cancelarie; şi acuma se pregătesc pentru construirea şi celei de a patra sală de clasă. Şcoala este ridicată pe terenul donat în acest scop de regretatul Niculai Caraivan fost timp de 80 ani învăţător în această comună, Niculai Caraivan este părintele actualului *Virgil Caraivan* povăţuitorul în bine şi frumos al sătenilor de aci, d-sa locuind în Şuletea unde-şi cultivă liniştit răzăşia şi cu care am avut cinstea să mă întreţin câteva ore.

Demnă de relevat este de asemeni şi biserica satului, aceasta având o vechime de peste 150 ani în ultimul timp declarată monument istoric. In această Biserică există o Evanghelie legată în argint masiv, dăruită de fostul preot al bisericii, azi trecut în rândul dreptilor, Grigore Dranga. Tot acest vrednic păstor de suflete a mai lăsat pentru folosinţa preotului titular o frumoasă casă parohială şi un teren de 10 ha.

Intre alte lucruri de remarcat în biserică mai este strana arhiereească a cărei vechime depăşeşte înfiinţarea Bisericii, fiind luată de sigur din Biserica ce-a fiinţat înaintea acesteia şi a cărei amintire este păstrată prin locul Sfintei Mese.

Catapeteasma, pe lângă o interesantă pictură bisericească veche care se crede a fi făcută de zugravul *Morsun Eşeanu* de pela 1820 are o caracteristică pe care n'o observăm aiurea şi anume sub sf. Cruce de deasupra catapetesmei o chivără domnească cu doi vulturi deasupra sculptată în lemn şi zugrăvită.

Comuna mai are şi o capelă aceasta de dată recentă şi înălţată în cimitirul satului.

Intrucât Biserica nu se mai prezintă în condiţiuni încăpătoare pentru credincioşii satului şi afară de asta fiind şi cam şubredă, fostul paroh azi decedat, Mardare Roşcanu, a luat lăudabila iniţiativă de a se strânge fonduri pentru înălţarea unui nou locaş de îndrumare lui Dumnezeu.

Iniţiativa lui este continuată azi, de vrednicul său urmaş părintele Dumitru Dumbravă iar suma strânsă depăşeşte 120 000 lei.

Aceste fonduri s'au strâns într'un mod cu totul original şi anume prin donaţiuni de ceriale ale locuitorilor, care se depoziteză într'un anumit coşar făcut în chiar faţa bisericii.

Pe lângă aceasta, în Şuletea persistă încă contrar inovaţiilor moderne, vre-o şapte mori de vânt care dau un pitoresc deosebit satului.

Seceta şi greutăţile financiare au dat însă mult înapoi aceste străduinţi lăudabile ale locuitorilor. Cum era de aşteptat, şi sătenii din Şuletea sunt secătuiţi de datorii pela bănci şi cămătari ce cu mare greutate vor putea fi plătite şi datorită cărora şi-au schimbat simţitor condiţiile de trai.

GHEORGHE NEDELEA

Ca o făclie...

De mult, n'am poposit
Cu gândul
La tine,
O, mamă!...

Nu te-am uitat, că încă
Nu ţi-a venit
Şi ţie rândul
Ca să te uit... — Ştii bine,
Că omul este 'ntr'adevăr
Mai mult uitare;

Şi mai cu seamă,
Când inima lui dosădită,
Tremurătoare
Ca şi un fir de păr,
Tânjeşte rău: întunecimi de apă-adâncă,
Ascunse de lumina răsfăţată
A bucurie',
De-a Soarelui slăvită
Şi binecuvântată
Şi caldă sărutare...

Trăeşti adânc în mine
Şi n'ai ajuns legendă ori poveste,
Ori muc de lumânare!...

Trăeşti — şi arzi ca o făclie
Ce vine
La un altar de cununie:
Frumoasă, dreaptă, mare!...

CRIDIM.

Când Hoţul e împuşcat

Hoţul îşi merită soarta, când e împuşcat. Lumea totdeauna vede cu părere de bine pătania hoţului care s'a dus să fure şi a căpătat un glonţ. „Aşa i-a trebuit," zic unii; „ce a căutat a găsit," zic alţii.

Cu toate acestea, dacă în de obşte se zice aşa, uneori se zice şi altfel. Proprietarul Mareş din Buzău a împuşcat pe un soldat care-i fura struguri şi lumea a zis „Eh, prea de tot! să omori un om pentru un strugure! „Anul trecut, nişte soldaţi s'au dus noaptea să fure pepeni dela Mânăstirea Cetăţuia. Un călugăr, care era pus acolo cu puşca în mână, a văzut nişte dihănii negre mişcâdu-se, a tras şi a omorât un soldat. Şi aici lumea a zis cum nu zice de obicei: „O viaţă de om pentru un pepene!" S'au scris articole în care fapta călugărului era înegrită. Nu s'a zis cum se zice de obicei că hoţul şi-a meritat soarta şi că ce a căutat a găsit. Pe călugăr, deşi fusese pus să apere avutul şi să-l apere cu puşca, n'a avut cine să-l apere. Anul acesta, în Fevruarie, a fost procesul lui înaintea juraţilor la Iaşi şi a fost osândit la un an închisoare. Pentru ce a fost osândit, nu ştim. Căci dacă este vorba pe osândă pentru omor, aceasta se pedepseşte mai aspru. Un an nu se dă pentru omor. Atunci pentru ce i s'a dat? Pentrucă a făcut ce a fost pus să facă? Nu ştim pentru ce. Iată însă că el nu s'a bucurat de judecata obişnuită a lumii în astfel de împrejurări şi acum zace la închisoare.

De atunci însă s'au mai petrecut multe, şi lumea iar a venit la părerile ei obişnuite. Au mai fost hoţ împuşcaţi, dar n'a mai urmat nimic.

După cum scria *Universul* dela 20 Fevruarie a. c., un sergent de stradă a împuşcat din urmă în Bucureşti pe un tânăr cere furase o pâine şi fugea. Nu l-a omorât, dar l-a rănit. Vătămare şi aceasta.

Pe sergent însă nu l-a arestat nimenea. Credem că pe dreptate. Işi făcea slujba lui. Dar şi călugărul şi-o făcea pe a lui.

Iată acum o pătanie nouă, tot cu soldaţi, care se vede au păcatul acesta. Se găseşte povestită în *Universul* dela 27 Sept. a. c.

Soldaţii Iordache Drăscu şi Mandalache Iacob, din comp. II-a a depozitului central de muniţiuni, în unire cu doi prieteni, s'au dus să fure struguri din via d-lui Bibescu, din Chitila

Paznicul Ibraim Eminovici i-a surprins şi a tras un foc de armă în aer.

Văzând că soldaţii nu s'au intimidat, paznicul a tras în ei şi a rănit în piciorul drept pe soldatul Iordache Drăscu.

Victima a fost dusă la spitalul militar.„

Rănirea pentru un strugure au să zică unii. Dar nu e bine ca hoţul să ştie că, de-o încerca, i se înfundă? Şi n'ar fi prea bine ca tuturor hoţilor să li se întâmple aşa?

Paznicul şi-a făcut datoria şi n'a păţit nimic. Nici nu trebuia. Dar atunci de ce călugărul zace acum la închisoare? Nu e aceiaşi faptă?

A. S.

Plătiţi abonamentul

ȚANȚOȘIA AUTORITAȚII IN ȚARA ROMÂNEASCA.

Rar om care, în țara noastră, să fie în slujba lui cu blândețea, cu cuviința și cu râvna care i se cere! E de pomină pățania lui *Dumitru Sturza* care, fiind prim ministru și ad-interim la Culte, a sosit de peste graniță la Predeal și a ajuns cu pașaportul în fața comisarului de poliție care nu l-a cunoscut.

Ca autoritate a noastră care-și ține năravul, comisarul, în loc să-l întrebe cuviincios, în fața ferăstruicii unde se înfățișau călătorii, l-a întrebat mahalagește:

— Ce afaceri învârtești dumneta?

— Prim ministru și ad-interim la Culte, a fost răspunsul lui D. Sturza.

Işi poate oricine închipui mutra comisarului, care nu mai știa apoi cum să se milogească cerând iertare.

Dar într'un fel sau altul, năravurile autorităților nu s'au schimbat cu mult de atunci. Ele se socotesc tot stăpâne asupra cetățenilor și că pot porunci asupra lor și că pot să-i învârtească așa cum or vrea. Sunt și oameni de alt aluat între ei, e adevărat, dar nu sunt grosul și deci nu e vorba de ei.

Iată un caz de care pomenește *Universul* dela 27 Sept. a, c., caz care te pune pe gânduri de ce e în stare să îndrăznească autoritatea pe spinarea cetățenilor. E un caz din multe, dar acesta e tipic și mai scârbos ca altele.

Iată-l:

Duminică, 21 Sept. a. c., s'a ținut la Turnul-Severin un concurs de motociclete. Nimic de zis. Dar tot ce este un fapt neobișnuit, care nu de toate zilele, trebuie să turbure și să stingherească viața zilnică cu trebuințele ei? Doar lumea nu trăește cu concursurile de motociclete, ci cu treburile zilnice. Deci concursul trebuia făcut așa ca să nu turbure alte treburi ale vieții obștești.

Aș! asta n'a intrat în capul autorităților din Turnul-Severin. Dacă este concurs toate să stea pe loc! Toți oamenii să-șiție răsuflarea, fiindcă e concurs și alta nu trebuie să miște!

Deci a fost pusă santinelă ca să nu lase nici o trăsură pe drumul gării între ceasurile 5 și 8 seara. Dar lumea era zorită să ajungă la gară, altul umbla grabnic să aducă un medic pentru un caz grav care era la șantierul de vapoare din Severin. Și s'au îngrămădit trăsurile și căruțele, peste o sută, și nu se putea mișca nici dela gară în oraș, nici din oraș, că nu le lăsa santinela. Un singur om pus ca o bătaie de joc pentru a ținea în loc treburile a sute de oameni!

Pentru ce? Pentruca 3 motociclete să fie slobode să alerge! Iaca treburi de autorități în țara noastră, da te miri că se trece ușor peste astfel de fapte și lumea este atât de răbdătoare de trece peste ele.

Arhim. SCRIBAN.

CÂNTECE POPULARE

„Cântece populare! Voi, sicriu sfânt al credinței, ce legați timpurile vechi de cele nouă, în voi își pune un neam odoarele eroilor lui, nădejdea gândurilor și floarea simțămintelor lui.

Sicriu plin de sfințenie, pe voi nici vă atinge nici vă sfărâmă vre-o lovire, dacă poporul vostru însuși nu v'a profanat.

Cântece populare! Voi stați și păziți biserica amintirilor naționale; aveți aripi și glas de arhangheli și arme ca și dânșii aveți. Flacările mistuesc scrisul condeiului; tâlharii jefuesc comorile, dar voi vă strecurați printre oameni, și dacă sufletele înjosite nu știu să vă hrănească cu dor, voi fugiți la munți, vă agățați de ruini și de acolo grăiți din vremurile străbune".

(ADAM MICKIEVICI)

Astfel gândia **Adam Mickievici** *despre comorile sufletului neamului, despre cântecul poporului, albină harnică sburătoare din floare în floare, culegând din mireasma florilor mirositoare, înconjurând otrava buruenilor răufăcătoare.*

Și flăcăul satului în lunca **Siretului**, *ca și cel din valea* **Mureșului** ori **Oltului**, *în singurătatea lui, în dorul inimii lui, făurește cântecul de nădejde, de desnădejde, de bucurie ori de tristeță, îl cântă din gură, din frunză, alții îl aud, îl prind și cântecul sboară dela suflet, dela inimă la inimă și fiecare își spune ceva din aleanul simțirii lui.*

In legănatul fătului, mamele își cântă dorul dragostei de fecior. Copilașii poporului în cântece își fac jocurile lor. La munca câmpului, la arat, la coasă ca și la seceriș, cântecul nu este uitat.

Acolo plugarul își cântă dorul câmpului, dorul boulenilor tovarășii lui de muncă. Acolo ostașul de eri își cântă dorul de cei îndepărtați, dorul de camarazi, dorul de voinicie, de durere pentru cei căzuți pe câmpul de bătae.

Poporul trăește o viață întreagă prin cântecele lui.

Gânditori ai sufletului lui! Comori veți aduna; albini culegătoare, scumpe odoare din sufletul neamului nostru la tezaurul lui veți adăuga.

D. URZICA,
profesor la Liceul Militar Cernăuți.

Crede, părinte Dionisie, crede!

Părintele Dionisie e harnicul și inimosul stăpîn al foii săptămînale *Glasul Monahilor,* pe care o răspîndește cu mîna sa în București și în toate colțurile țării și care a ajuns să fie foarte cunoscută.

Plin de dorul de a face din toți cunoscuții săi cît mai buni creștini, și-a pus în gînd să puie la viață cumpătată mai întîi personalul tipografiei la care-și lucrează ziarul.

Respectat de toți cei din cuprinsul tipografiei, în cap cu d. *Stoica Teodorescu,* proprietarul *Tipografiei Capitalei* din str. Sfinții Apostoli, cuvîntul său este ascultat și toate îndemnurile sale sunt primite fără cîrtire.

Văzîndu-se prețuit de toți ai casei, Păr. Dionisie și-a pus în gînd să-i dezvețe de patima fumatului. A stat de vorbă cu toți, și cu cei mari și cu cei mici, le-a arătat răul fumatului și a căpătat făgăduință dela toți că se lasă de tutun. Cînd a crezut că lucrul s'a îndeplinit, iată pe Păr. Dionisie vesel, dînd la ziarul său chipul din fața al tipografiei, cu tot personalui ei, în frunte cu d. Teodorescu și Păr. Dionisie însuși. De asupra se vedea scris „O tipografie fără fumători!"

Aceasta era în numărul dela 6 Octomvrie anul trecut. Dar după un an de zile, suntem în drept să ne întrebăm: Oare o fi izbutit Păr. Dionisie? Oare or fi ținut legămîntul toți ceice s'au prins că n'au să mai fumeze?

Bietul Păr. Dionisie se legăna în nădejdi deșerte. Tipografii au avut un zbor de însuflețire, în timpul căruia au făgăduit totul, dar n'a ținut mult.

Am dori acum să ne facă o dare-de-seamă însuși Sf. Sa ce mai este de „Tipografia fără fumători" după un an de zile?

Crede, Părinte Dionisie, crede! Te-au tras la fit toți la rînd: și conu Stoica și Sictiriu și Cocoș și Neamțu și toții cîți se străduiesc pentru *Glasul Monahilor.*

Dar nu e pricină de descurajare: Ce nu s'a căpătat bătînd din palme, se poate căpăta cu vreme. Deci silește-te înainte!

A. S.

Cine face 5 abonamente plătite înainte, primește un abonament gratuit.

Note pentru o monografie a comunei Vălcele-jud. Trei scaune

Vălcelele (ungurii îi ziceau Elöpatak.

In arhivele și documentele românești găsite de noi cetim, Eleopatacul, Eleupatacul Borghizul Eleupatacului, Vălcele și Vâlcele), este o stațiune balneară și climaterică importantă din țara noastră.

Inainte de războí era considerată ca una dintre cele mai mari băi din Ardeal.

Istoricul acestor băi este important. Are un trecut de peste două veacuri. In a doua jumătate a secolului al XVIII, se găseau căscioare, aci la Vâlcele, cari adăposteau pe vilegiaturiștii veniți să se tămăduiască cu apele Eleupatacului.

In 1790 s'au ridicat mai multe clădiri unele bogate, deoarece numărul celor veniți la aceste scalde creștea mereu din sezon în sezon. In anul 1792, Doctorul medic *Barbenuis* din Brașov a făcut cunoscută această stațiune climaterică și stațiune balneară din Ardeal, prin mai multe comunicări științifice și de propagandă. In prima jumătate a veacului actual, Vălcelele avea o reputație, fără exagerare *mondială.*

In anul 1844, după ce proprietarul respectiv și-a aranjat chestiunile juridice respective, deoarece băile erau proprietatea mai multora, căscioarele au fost dărâmate și înlocuite cu edificii moderne. Izvoarele existente pe acea vreme, le-a captat în conducte de piatră; în acelaș timp a găsit și altele pe cari le-a pus în special în stare de a alimenta băile termale și reci de acid carbonic și de fier.

In 1875, Asociația Medicilor și Naturaliștilor unguri, au ținut aci un congres. Acest congres, a făcut ca aceste băi să fie foarte căutate de Unguri, dar și de boerii noștri.

In 1882 composesoratul, s'a transformat în Societate Anonimă, înregistrată la Tribunalul respectiv.

De la această dată începe o nouă eră constructivă. Atunci a început construcția actualei șoseli naționale, captarea bună a izvoarelor, descoperirea altor nouă, dintre care unul a fost botezat izvorul „Principele Iosif al Ungariei" care în 1883 și-a făcut aci o scurtă cură.

Tot atunci se modernizează instalațiile de bae (rece și termală), se sădesc brazi, se sapă un loc frumos (acum nu mai există) se prelungesc drumurile în pădure, pentru preumblare, se ridică localuri de distracție și *un spital pentru săraci* (care nu există azi din nenorocire).

In 1901, o rupere de nouri, inundă Vălcelele. Valea care tae stațiunea în două, s'a umplut într'atâta de apă că pavimentul de piatră, care o acoperea, a fost distrus.

După puțin timp, cu sacrificii bănești se fac canalizări, reconstruiri, se betonează albia râușorului, se acoperă cu șine de fier, peste cari se așează plăci Monier, ast-fel că azi Vălcelele are un frumos loc de preumblare, deasupra albii Văii.

Prin anii 1896-1902, băile de la Vălcele au început a fi uitate, dar după aceea numărul cercetătorilor a decăzut.

Lucru ce l-am observat și în ultimii ani, 1926-1928, probabil din cauza unei propagande sărace, din cauza lipsei de confort, distracții, restaurante bune și mai ales din cauza unor țânțari și a prafului făcut de vechicule.

Clădirile sunt făcute în mare parte din cărămidă și lemn, în stil elvețian:

Comuna Vălcele odinioară făcea parte din jud. Alba-dejos, circumscripția plășii Hăghig. In prezent face parte din județul Trei-Scaune, Este situată la $2^1/_2$ ore departe de Brașov și 1 oră de orașul Sf. Gheorghe, la 43^0-44_0 longitudine vestică și 45^0·46^0 latitudine nordică, la 624 m. deasupra mării,

Comuna este așezată într'o vale ferită de curenți, cu aer de munte cu temperatură medie vara ce variază între 18^0, 5 c și 22^0, iar presiunea atmosferică medie 715 mm 1. Clima subalpină.

In 1927 zilele de ploaie au fost mai mult ploioase. Pădurele sunt de brazi și stejar. Adesea în luna August, la apusul soarelui, năpădesc în comună țânțari foate supărători.

Gara cea mai apropiată este Feldioara, pe linia ferată principală Oradia-București. De la Feldioara până la Vălcele cu trăsura, pe un drum foarte bun și frumos, faci o oră.

Băile sunt o porțiune a comunei cu parc, instalații și clădiri speciale.

Izvoarele minerale ale Vălcelelor conțin radiu în cantitate destul de mare.

Ele sunt ape minerale bicarbonate mixte: alcaline-calcilitini-fere. Aceste ape sunt rezultatul fenomenelor post-vulcanice din stadiul mofetic.

Braun, Bokay, Than, Chizer, și alți medici practicieni și balneologi, au declarat că:

1. Apele de la Vălcele sunt mai bogate în acid carbonic decât cele de la Pyrmont, Kissingen, Franzesbad.

2. Sunt cele mai bogate în fer și bicarbonat de Sodiu.

Dr. Purjesz, fost profesor la Cluj și profesorul vienez Dr. Iosif Seegen (în opul său important: „Compendium der Heilquellenlehre Wien 1857), recomandă în afecțiunile tubului digestiv și în dizolvarea acidului uric.

Amănunte bogate asupra izvoarelor și acestei stațiuni balneoclimaterice românești, găsim în lucrarea medicilor Dri. Liviu *Câmpeanu* și *Țepoșu.* (*Stațiunile balneare și climaterice* din România-Mare.

Despre date de alt ordin: istoric, medical, demografic, statistic, bisericesc etc, vezi și cele publicate (unele cu pr, paroh și învățător Ilie *Paștină*) de noi în „Clujul medical 1927" și «*Transilvania*» 1928.

Dr. Od. APOSTOL
Cluj

Veșminte și odoare bisericești.

In București, sunt 3-4 magazine cu veșminte și odoare bisericești. Cu toate acestea nu este cunoscut tocmai cel mai mare și mai bine înzestrat. Pe Calea Moșilor, la Nr. 64, unde această lungă uliță se întâlnește cu strada Lipscani, se află **LIBRARIA SFETEA**. Această librărie are o întreagă lature, gemând de marfă bisericească, cu o fereastră largă, în care se văd o sumă de materiale pentru slujbele noastre bisericești. Cruci, candele, odăjdii, umplu o largă încăpere și ar avea cineva de unde să aleagă pentru tot soiul de gusturi.

Acesta e un magazin românesc, ține de Cartea Românească, se află așezat în plin centru negustoresc, aproape de biserica Sf. Gheorghe-Nou, unde e inima Bucureștiului. De aceia ne mirăm că un magazin ca acesta nu este cunoscut. Se înțelege însă de ce: Nu este în calea umbletelor preoțimii. Nu este pe drumul Mitropoliei. Nu este nici pe drumul prin care s'ar mișca cineva către Mitropolie. Dar totuși e în miezul ferberii negustorești, e foarte la îndemână, pe linia multor linii de tranvaie, fie cele care vin dinspre Moși, fie cele dinspre Dudești-Văcărești. De s'ar da cineva jos la încrucișarea străzii Sf. Viueri cu Calea Moșilor, câțiva pași dela scoborâre, în sus, pe Calea Moșilor, acolo e și Librăria Sfetea și dai mai întâi cu ochii de geamurile largi unde lucesc vasele de slujbă; de se dă jos din tranvaiul 1/4, care se oprește ceva mai sus de altarul bisericii Sf. Gheorghe-Nou, drept în față se vede și librăria. De aceia preoții și darnicii creștini să ia cunoștință de acest magazin de marfă bisericească și să-și îndrepte pașii într'acolo. Le va părea bine că l-au descoperit și vor îndemna și pe alții spre el.

INFORMAȚIUNI

Unde duce bețla. — Mai mulți săteni dintr'o comună a Jud. Mehedinți, s'au luat la întrecere să vadă cine mănâncă și bea mai mult. Intrecerea nu le-a fost bună căci un sătean a rămas mort pe loc, iar un altul se găsește rău bolnav în Spitalul din T. Severin.

Când ai noroc! — D. Bremont un fost negustor la Paris și acum domiciliat la Poitiers (Franța) a câștigat acum câtva timp un milion franci francezi la loteria expoziției de coloniale, iar zilele trecute a mai câștigat încă un milion franci la tragerea financiară a orașului Paris. In lei românești aceste două câștiguri ar veni peste 13 milioane. Așa noroc mai rar.

Nenorocire. — Intr'o mină de cărbuni din Anglia (Valsall) s'a produs o mare explozie din care cauză au fost îngropați de vii 40 lucrători. Deabia 7 cadavre au putut fi scoase afară.

Eminescu tradus în englezește. — De curând a apărut în Anglia un volum de poezii ale poetului român *Eminescu* traduse în limba engleză. Traducătorul a ales cele mai bune poezii. Cartea are la început o introducere de D-l Profesor *N. Iorga,* după care urmează o scrisoare a cunoscutului englez *B. Schaw* care spune că: „poeziile scriitorului român l-au transportat pe alte țărmuri". Cartea nu poate să ne facă decât cinste, contribuind la cunoașterea literaturii noastre peste hotare.

Un dicționar româno-turc. — D-l Alim Isa Iusuf institutor în Bazargic a alcătuit un dicționar român-turc care va cuprinde aproape 1.400 pagini. Până acum a și tipărit 3 fascicole pe cari le-a înaintat D-lui Ministru al Instrucțiunii. D-l Costăchescu a adus laude D-lui institutor și a promis că va stărui ca instituția „Casa Școalelor" să acorde un sprijin pentru tipărirea acestui dicționar.

Cinci ani dela moartea Profesorului Ursu. — In ziua de 5 Oct. c. s'a oficiat un parastas la biserica Dichiu din București pentru pomenirea mult regretatului Profesor Universitar Ioan Ursu autorul mai multor studii istorice asupra poporului român.

Logodna Regelui Boris al Bulgariei. — Regele Boris al Bulgariei s'a logodit cu principesa Giovanna — fiica suveranului Italiei.

Anunțarea oficială a logodnei a produs mare bucurie în toate straturile sociale ale poporului bulgar.

O mare nenorocire aeriană. — In apropiere de orașul Beauvais din Franța s'a prăbușit în noaptea de 5 spre 6 Oct. la ora 2 (noaptea) dirijabilul englez *R. 101,* cea mai mare aeronavă din lume. In dirijabil au fost 58 de persoane, dintre care numai 8 au scăpat cu viață. Ceilalți toți au fost carbonizați (arși de vii) și nu se pot recunoaște decât după unele obiecte găsite la ei. Printre cei arși sunt și ministerul *Thomson* al aviației engleze, și *Sir Brancker* directorul aviației civile, precum comandantul și secundul dirijabilului.

Dela marea nenorocire a vaporului „Titanic" care s'a lovit de un munte de ghiață în apele oceanului Atlantic, și din care cauză au pierit sute de persoane, aceasta e cea mai mare nenorocire care s'a întâmplat. Toată lumea s'a îngrozit la auzul acestei mari nenorociri.

Nu s'a stabilit precis cauzele catastrofei dirijabilului R. 101, care plecase din Anglia spre țărmurile *Africei.* Ziarele engleze cer o anchetă severă spre a se dovedi cauzele nenorocirii precum și vinovații.

Impotriva sectelor — Ziarul *Universul* (14 Oct. 1929) cercetează pe larg și cu laude o scrisoare nouă a Prea Sfinției Sale Episcopului *Grigorie* al Ardealului împotriva sectelor.

Zece ani dela înființarea universității Clujului. — Anul acesta, se împlinesc 10 ani de când s'a înființat universitatea românească a Clujului. Se va face o mare serbare pentru aceasta. Ea a fost plănuită să se facă mai nainte, dar a fost amânată până acum de 2 ori. De data aceasta însă, se va face fără altă amânare, la 20 Octomvrie a. c., în fața Majestății Sale Regelui și a multor înalți dregători ai țării.

Cui dăm pensie. — Ziarul *Libertatea* din Orăștie (4 Sept. a. c.) scrie că, pe când un general al nostru, este la pensie și având și crucea lui Mihai Viteazul pe piept, nu primește pensie mai mare de 12,000 de lei, ungurul *Ugron Istan,* care a fost slujbaș al Ungariei, nu pe pământul stăpânit de noi acum, primește dela Statul românesc o pensie de 18,000 de lei. Dar pe ce, Doamne?

Cine ne batjocorește. — Ziarul *Cuvânt Moldovenesc* din Chișinău (21 Sept. 1930) scrie că gazetele rusești de acolo batjocoresc Biserica noastră ortodoxă românească și pe chiriarhii noștri. Dovadă totuși că la noi se simt ceva mai bine ca la Ruși este că au atâta slobozenie că pot batjocori fără teamă. Ar fi să ne plângem noi, nu ei.

Jubileul unei reviste. — Revista medicală *Spitalul,* care iese în București, își sărbătorește la 8 și 9 Noemvrie a. c., 50 de ani de când și-a luat ființă.

Cu acest prilej, cârmuitorii revistei scot un volum de bună amintire.

100 de ani dela umblarea celui întâi tren. — Luna aceasta se împlinesc 100 de ani dela mergerea celui întâi tren. El a alergat la 30 Sept. 1830 dela Liverpool la Manchester.
La Liverpool s'a făcut mare serbare în amintirea acestui fapt.
Ambasadorul Americii Darvis a vorbit, cu acel prilej despre marea însemnătate pe care trenul a avut-o pentru progres și civilizație.

Negoțul desfrâului internațional. — De mult se urmează în lume negoțul cu vinderea femeilor și copiilor pentru a sluji desfrâlui internațional. Societatea Națiunilor urmărește și ea desființarea acestui negoț, care se urmează în mare măsură și de care citim des prin ziare. Un congres pentru această chestiune s'a ținut în Varșovia, la 11 Octomvrie a. c., la care au luat parte asociațiunile de luptă împotriva acestui negoț. La încheierea lui, s'a dat o mare recepție, la ministrul Zaleski, în cinstea congresiștilor.

Pastorala Patriarhului. — I. P. S. Patriarh *Miron* a dat o pastorală, pe ziua de 10 Oct. a. c., cu privire la ajutoarele strânse pentru zidirea bisericii din *Costești,* care a ars, cu credincioși cu tot, în noaptea de Vinerea Mare anul acesta. Din pastorală aflăm că s'au adunat până acum 9.000.000 de lei. Frumos rezultat.

Vechimea școalelor din Blaj. — In acelaș Nr. al *Universului* citim că la 11 Oct. 1754, sub Episcopul român unit *Petru Aron,* s'au deschis cele dintâi școale românești în Blaj. Deci sunt de atunci 175 de ani. Implinirea acestui lung timp se va sărbători cu strălucire la primăvară.

O Biserică pentru surdo-muți. — Tot acolo citim că în orașul Chicago se află o biserică, anglicană, numită « A tuturor Ingerilor» și la care se face slujbă pentru surdo-muți. In ea nu se cântă, fiindcă nu are cine auzi, dar predici se țin prin semne. Slujba o face Preotul *Tlick,* care slujește în felul acesta, prin semne. Tot el vorbește, în acelaș fel, credincioșilor, care vin în număr destul de mare.

Episcop cu vederi sociale înaintate. — Tot acolo citim că Ungurii au la *Debrețin* un episcop reformat, cu numele *Baltazar,* având vederi sociale din cale afară de înaintate. El a alcătuit un program politic, din 12 puncte și l-a înaintat Contelui *Bethlem,* primul-ministru al Ungariei. A urmat un lung schimb de scrisori între episcop și primul-ministru. La urmă însă Contele Bethlem a răspuns că-i e peste putință să-și însușească punctele episcopului.

BIBLIOGRAFIE

Athanase Mironescu, fost Mitropolit Primat, **Istoria Mânăstirii Cernica.** Volum de 368 de pagini, formatul în 8 (mai mare ca al cărților de școală) cu 25 figuri în text. Tipografia Mânăstirii Cernica. Nu-și spune prețul.

Istoria a fost totdeauna un plăcut studiu. Cufundându-te cu mintea în scurgerea vieții care a fost, trăiești în altă lume și însoțești cu privirea atâtea înfățișări deosebite, care seamănă atât de puțin cu cele din vremea ta.

Fără istorie, nici nu poate fi un om de adevărată învățătură, fiindcă fără ea nu poți judeca cum se cade în treburile omenești.

Cu toate acestea istoria, privită numai în liniile largi ale ei, cuprinzând, de pildă, povestirea unei vremi întregi, unei țări întregi, nu-ți poate da decât o oglindă suptă din celace a fost. Nu ai amănuntele, ci numai o arătare depărtată despre ceia ce a. fost. Deaceia printr'o povestire, cum ar fi de pildă, istoria Greciei, istoria Babiloniei nu ai o înfățișare pipăită a cumpenii vieții, ceva urmărit cu înșiși ochii tăi. Pe acesta ne-o dau mai degrabă așa zisele monografii, adică povestirile care ne dau numai o lature dintr'o vreme, un așezământ al ei, un om sau o tagmă de oameni. Citind una din acestea, guști viața care a fost în însăși scurgerea ei pipăită. Vezi pe oameni în carne și oase și iei parte mult mai vie la depănarea pățaniilor lor.

De aceia tot cel ce ar citi la noi cărțile lui *Aricescu* despre vremea dela 1821; tot cel ce ar citi *Zile revoluționare* de *Colescu-Vartice* celce ar citi *Ciocoii vechi și noi* de *Filimon* ori *Zile trăite* de *N. Ganea* simți plăceri mult mai mari decât numai citind un larg curs de istorie.

In această lumină trebuie să judecăm noi și noua carte a Inalt Prea Sfințitului Mitropolit *Atanasie* dela Mânăstirea Cernica, fostul Primat al României între 1909 și 1911. După ce s'a ostenit cu scoaterea a patru mari volume, *Istoria Bisericească* a lui *Eusebiu Popovici,* pe care a dat-o pe românește din nemțește și tipărit-o în aceiaș tipografie a Cernicăi, iute s'a apucat la treabă cu altă carte, destul de mare și aceasta. S'a pus pe citit și descurcat multe documente ale Mânăstirii Cernica, pentru a alcătui istoria ei. Din această osteneală, avem acum această carte despre un singur așezământ al trecutului, despre mânăstirea aceasta din preajma Bucureștiului. Dar având-o acum pe aceasta, guști trecutul așa cum am spus mai sus, nu numai în liniile largi, subțiate și depărtate, ci în urmărirea amănuntului, în cele apropiate. O istorie a mânăstirilor nu-ți poate da acestea, fiindcă trebuie să dea ceva din fie care, dar o istorie a unei singure mânăstiri îți dă chipul oamenilor, faptele lor mult mai deadreptul. De aceia această nouă carte a Mitropolitului Atanasie ne face să gustăm mult mai viu și mult mai cu drag ceiace a fost.

Urmărind paginile cărții, găsim că autorul a avut și tot meșteșugul de a ne înfățișa trecutul și starea mânăstirii în toate adâncimile ei. Mânăstirea înseamnă o întindere de pământ destul de largă, cu clădiri care au suferit prefaceri, cu o fată a pământului care și ea a suferit prefacerile mânii omului. Ea este apoi udată de ape cu care omul are de luptat, pe care ar vrea să le zăgăzuiască și până acum n'a putut. Deci ce vedem acum nu este în totul cum a fost. Ei bine, Mitropolitul Atanasie stăpânește toate amănuntele acestor schimbări. Are o largă cunoaștere a locului, care nu este ușoară în învrâstarea lui cu pădure, baltă, așezări omenești, ruine și altele. Pe toate Mitropolitul știe să le spuie ce au fost odată, când și de ce s'au prefăcut. De aci încolo, în lungă povestire, ai împrejurările trecute în care s'a înființat mânăstirea, ctitorii ei, stareții de pe vremuri, fiecare cu urmele pe care le-a lăsat în mânăstire. Mult se întinde povestirea asupra starețului *Gheorghe* dela sfârșitul veacului 18, ucenic al vestitului *Paisie.* Prin acest stareț Gheorghe, mânăstirea a ajuns la o mare înflorire. Ea a avut o vreme de cultură și de înaltă viață duhovnicească.

Alt șir despre stareții care au urmat după el, despre proprietățile mânăstirii, despre satul vecin Cernica, despre clădirile ei, despre starea culturală a ei în vremea mai din urmă sunt tot desfășurări în care cititorul soarbe cu plăcere mersul vieții acestui așezământ de parcă ar fi martur al ei. Pe o sută de pagini apoi, urmează documente privitoare la mânăstire, foarte interesante și toate acestea. In cele 25 de figuri, privești cu curiozitate pagina 182 în care-l vezi pe Mitropolitul Atanasie ciorovăindu-se cu doi ofițeri nemți în vremea stăpânirei nemțești. Inalt Prea Sf. Sa, știind nemțește; se putea răfui cu ei.

Un bogat indice alfabetic ușurează urmărirea cuprinsului.

Mitropolitul Atanasie a fost totdeauna un bărbat împătimit de studii istorice și literare șt așa ni se arată și în această carte. I se cuvine toată cinstirea și mulțumirea că a dăruit Bisericii și țării acest însemnat volum, care va îmbogăți cunoștințele multora și le va da vii desfătări ca drumeți dealungul trecutului.

Arhim. SCRIBAN.

Tipografia și Legătoria Penit. „Văcărești" București Calea Văcărești 411

BIBLIOTECA CENTR. „ASOCIAȚIUNEA" SIBIU

CULTURA POPORULUI

Ziar pentru răspândirea ideilor Asociației „CULTUL PATRIEI" de sub Președenția D-lui MARIN ȘTEFANESCU Profesor Universitar

Cel care moare bogat, moare fără cinste
Carnegie

PREȚUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învățători, preoți, studenți și săteni . 200 lei
„ autoritățile sătești . . . . . 300 „
„ instituții particulare și de stat. . . 400 „
Iar dela 500 lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi

„LUMINEAZĂ-TE ȘI VEI FI: VOEȘTE ȘI VEI PUTEA"
C. A. ROSETTI

FONDATOR: GENERALUL NICOLAE PETALA | REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA STR. REGALA Nr. 16 București | **București, Noembrie-Decembrie 1930** | DIRECTOR: VINTILA AL. ARDELEANU | **ANUL X. Nr. 339—340** **Apare în fiecare Duminică**

De ochii oamenilor

Nu este o taină pentru nimenea că multe lucruri se fac, nu pentrucă cineva ar avea mare dragoste de ele și că l-ar trage inima să le vadă primite numai decât în largul lumii, ci pentruca să se afle în treabă și să aibă în fața altora înfățișarea că [illegible] ceva pe lume. [illegible] înfigere la lucru, nu [illegible]făcere pentru acel lucru, nu din dorul de a vedea lumea fericindu-se cu ei, este o mare pacoste în zilele noastre. De aceia și vezi multe lucruri puse la cale, multe așezăminte înființânduse, dar care nu merg cum trebuie, fiindcă nu e suflet, nu e în ele așternerea trainică la o muncă pe care ai iubi-o, ci numai zbaterea ca să fie văzut de oameni.

Este mult de când Mântuitorul lumii a înfierat săvârșirea lucrului numai de ochii lumii. Lucrul trebuie să-l iubești pentru vrednicia lui, pentru folosul pe care-l aduce, pentru înălțarea pe care-o aduce vieții obștești. Dacă nu este așa, ai numai nălucirea trebii, dar nu treaba însăși.

In țara noastră, oamenii de multe ori se înșală prin zarva care se face în jurul unor lucruri. Ai crede că cine știe ce mari isprăvi se săvârșesc. Și cu toate acestea, când privești de aproape, vezi că e numai o spoială.

La noi nu e o cumpănă dreaptă între *oficial* și *real*, adică între ceiace se strigă din înaltul slujbelor că se face și între ceiace cu adevărat este. Nepotrivirea aceasta este și marea fățărnicie a vieții noastre obștești. In țările luminate, când spui de numele cutărui așezământ, te și aștepți să găsești în el ceiace trebue să aibă. Și în adevăr are. La noi, în foarte multe astfel de așezăminte, care au nume casi cele din străinătate, de fapt de multe ori te păcălești. Rare ori găsești tinerea pasului între ce e înăuntru și ce se spune afară, adică să meargă amândouă cu aceiași sprinteneală.

Zici de pildă, Ministerul cutare. E acelaș nume ca și la Ministerul francez ori la cel englez .Dai de aceleași nume de servicii. Dar oare vor fi fiind serviciile îndeplinite la fel?

Aș! găsești ca la noi lucrurile merg greoi, turcește că se lucrează tembel. Iată că și cuvântul aceasta de „tembel" îl avem dela cei care au viața tembelă, viața de gură-cască, adică dela turci. Luăm numele așezămintelor dela apuseni, dar treaba pe care o facem în ele este amestecată cu multe apucături turcești.

Numai în vara aceasta câte ciudățenii am citit prin ziare despre felul turcesc cum se lucrează în multe așezăminte ale noastre! Unul se plângea de vremea din cale afară de multă pe care a perdut-o la Vama Poștei din București ca să scoată niște lucruri de rând. Citind scrisul lui, mă gândeam că eu am avut deseori a face cu alte vămi.

Odată pe când eram preot la Baden-Baden, ne-a venit o mare comandă de veșminte bisericești cumpărate în Rusia, la Petersburg. Se înțelege că era o marfă rară, pentru neam nemai văzută, din pricina aceasta, poate grea de prețăluit. Cu toate acestea ce iute a mers! Nici vorbă de zilele perdute de care se plânge celce scria astă vară la ziar și pentru aceasta își bătea joc de vama noastră.

Doar și eu am fost scârbit de multe ori despre mersul pe la Ana și Caiafa pe care-l înduri când ai de scos ceva dela vama noastră. E adevărat că acum am mai scăpat. Dar vai ce pățesc celce sunt bieți oameni obișnuiți!

Mi-aduc aminte când nu eram preot și mă apucase dorul învățăturii și prinsesem legături cu străinătatea și-mi comandam cărți să-mi vie de peste granță, ce mult mă scârbeam cu scosul lor dela vamă! Cât îmi era de mare dorul să mă văd cu cărți, pe atâta îmi era necazul pentru ce pățeai cu mersul din birou în birou.

Să ferească Dumnezeu!

Cică să nu se fure . . . Unde însă sunt forme multe e semn rău, că acolo sunt și matrapazlâcuri mai multe. Căci dacă nu este la mijloc paza prin suflet, toate celelalte nu pot păzi. „De nu va păzi Domnul casa, scrie la Cartea Psalmilor, în zadar se ostenesc cei ce păzesc", iar Dumnezeu păzește prin sufletele oamenilor care ascultă de El.

Tot astă vară, unui arăta la ziar cum se lucrează la Casa Pensiilor în București. Dai cererea și aștepți dezlegare și răspuns.

Aș! și se trece la dosar. De ce? Pentrucă nu te-ai mai dus să vezi de ea . . . De unde rânduiala aceasta ca să mă duc, să trag pe oameni de mânecă, să întreb ce e cu cererea mea, nu știm. Dar iată, așa e legea turcească, și deși ai așezământul ca la Paris, ai însă cele din năuntru ca la Teheran.

Era să zic „ca la Constantinopol", dar m'am oprit fiindcă știu că și acolo unele lucruri merg mai bine ca la noi.

Zilele astea mă întreabă cineva că de ce nu pun telefon la casă. Am răspuns că telefon și radio nu pun, fiindcă nu poftesc să am zbârnâială la ureche. Destul o aud pe stradă și sunt sătul de ea. Acasă îmi trebue liniște. Cum plămânul are nevoie de aier, așa capul are nevoie de liniște, ca să poată lucra. Iar cât privește de telefon, am spus, nu vreau să mă îmbolnăvesc de necaz tot așteptând să mi să răspundă și să nu capăt răspuns. Mă lipsesc de el. La Constantinopol, acum 7 ani, ceream numărul la telefon și în 3 secunde aveam răspunsul. De când am văzut că și la Constantinopoi e mai bine, aproape nici nu mai umblu cu telefonul nostru.

Prin urmare ai telefon și atâtea alte așezăminte ca în toate țările, d'apăi dacă nu umblă cum trebuie! Una e la chip, alta e la umblet.

Impăcarea celor dinăuntru cu cele dinafară este una din marile noastre nevoi și asta cine știe când se va face! Niciodată, dacă nu ne silim să fie mai bine. Pentrucă însă așa cum este nu e bine, trebue să muncim pentru a schimba năravurile vechi și a intra în șivăul de viață unde ne găsim nu numai cu chipul trebii, ci și revărsarea ei.

Pacea

A adormit Bethleemul. Nu se mai aude sgomotul de peste zi. Săracul și bogatul, cămătarul și datornicul, stăpânul si robul, asupritorul și cel asuprit obosiți de grijile de peste zi, de zizanii și dușmănie, toți se odihnesc în brațele somnului. Noaptea a învăluit misterios pământul cu lințoiul ei. Stelele revarsă lumina lor lină și vorbesc inimei de o taină nepătrunsă.

Și iată că în noaptea aceasta tainică păstorii uimiți aud corul Ceresc: „Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pre pământ pace" și ochii păstorilor văd priveliștea ne mai văzută a unirii Cerului cu pământul. S'a săvârșit marea taină a împăcării Cerului cu pământul păcătos. S'a născut Acela întâiu Care din veac era pregătită mântuirea tuturor oamenilor.

Pacea s'a pogorât pe pământ.

Dar noaptea a trecut, Bethleemul s'a trezit și iarăși sgomotul a cuprins orașul, iar dușmănia și-a ridicat capul. In curând după aceasta a curs sângele nevinovat al pruncilor. Dar chezășia păcii fusese adusă pe pământ.

Predica Impărăției lui Dumnezeu a fost vestită oamenilor. Cuvântul dragostei și al păcii bătea în inimile oamenilor. Tebuia numai ca inimile acestea să deschidă larg ușile sale și să-L primească pe Hristos, Care chiamă la Sine pre toți cei însărcinați și făgăduind tuturor „jugul bun și sarcină ușoară". In cuvântul aceasta al dragostei a și fost chezășia păcii pe pământ și împăcării cu Dumnezeu.

Cuvântul Dragostei s'a coborât pre pământ și a fost vestit tuturor.

Dar a încetat dușmănia, pacea între oameni?

Aruncând o privire asupra trecutului omenirei, î-ți amintești de cuvintele Blândului Invățător: „n'am venit să aduc pre pământ pace ci sabie". Cât de straniu răsună cuvintele acestea pe buzele Aceluia, la nașteea Căruia, îngerii au făgăduit pacea. Insă istoria omenirei justifică într'u totul cuvintele acestea. Insuși „cuvântul dragostei" a devenit mărul discordiei și piatră de cădere a multora.

Unde e pacea pe care au făgăduit'o îngerii?

Pacea aceasta e în dragostea pe care ne-a poruncit Hristos. Cuvântul dragostei a fost spus, a bătut în inimile oamenilor; dar a fost el primit? In mijlocul acelora care l'au primi, a fost într'adevăr pace. Dar n'a fost pace acolo, unde inima oamenilor a fost prea îngustă pentrucă să roagă în sine cuvântul dragostei.

Și noi cei ce dorim pace să deschidem mai larg inimile noastre, să primim dragostea pe care ne-a lat'o Hristos și vom avea pace.

Și vom duce pacea aceasta altor oameni, vom aprinde inimile lor cu dragoste, vom înmuia inimile aspre și îndârjite și atunci vom putea în ziua de astăzi a păcii să strigăm împreună cu îngeri: „Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace și într'u oameni bună învoire.

Pr. VLAD BJOLLA

Ospeția Vulpii

Fabulă de: **Vasile Militaru**

Vulpea nu'și mai revăzuse cam de multișor nepoții
Și într'o zi, pe negândite, ei veniră: cinci cu toții,
Să-i deschidă busna, ușa,
Fiecare cu iubire, sărutându-și lung mătușa.....
Bucurie ca pe vulpe, astădată, eu nu cred
Să mai fi avut pe lume nici un fel de patruped.
I-au curs lăcrămi cu duiumul și de trei ori câte trei,
Calde îmbrățișări primiră prea iubiții nepoței,
Căror vulpea, după toate sărutările fierbinți;
Le-a pus masă, ca la Prinți —
Și-au mâncat prea scumpii oaspeți:
Midii, stridii, păstrăvi proaspeți,
Frigărui,
De „uite-o nu-i"
Și-o puzderie de pui,...
Dar în ziua următoare, sub a prânzului lumină,
N'a mai fost aceiași masă cu atâtea bunuri plină,
Ci, nepoților boeri,
Le-a dat ce a rămas de eri...
Seara, vulpea, cu nepoții, vrând la scopul ei s'ajungă,
A'nceput să le deșire o poveste lungă, lungă,
Cu împărați, cu smei năpraznici, cari își au de sticlă casa
Și-astfel a uitat mătușa la nepoți să mai dea masa,
Iar a treia zi, anume joi se spunc c'ar fi fost;
...Nepoții mai aflară că de masă iar nu-i rost,
Intru cât, de ani, mătușa ține joia pururi post...
Așa dar flămânzi nepoții,
Au plecat atunci cu toții,
Iar pe drum, cel mai cuminte,
A grăit înțelepțește următoarele cuvinte:
Fraților avea dreptate când, mai eri, spunea un graur:
„Ziua intâia" totdeauna, oaspetele e de aur:
„Ziua doua" scade, sigur, și din preț, și din alint;
Oaspetele e argint;
„Ziua a treia" și mai ieftin trece prin a cinstei vamă,
Fiindcă oaspetele nostru nu mai e decât aramă,
„Ziua patra" — adevărul bine între vă'n urechi,
Oaspetele e fier vechi:
Iar „a cincia zi" tu oaspete la cămin de nu te'ntorci,
Nu mai ești decât tărâte și ai putea-fi dat la porci..!

VASILE MILITARU

Citiți și răspândiți ziarul „CULTURA POPORULUI"

Imoralitatea ne ucide!

Trăim vremuri grele! Pretutindeni, s'a cuibărit: lăcomia, șiretenia, pisma și câte alte patimi ucigătoare, care duc pașii vieții noastre, către făgașul pieirei, sufletești. Lupta pentru căpătuială pe căi necinstite, e la întrecere. Nu se mai pomenește nicăeri, dar absolut nici la cei mici și nici la cei luminați, ca rostul vieții să fie călăuzită de gândurile bune și curate. Toți luptă pentru unul și același scop: îmbogățire ori mijlocirea vre unei situații grase, ca mai apoi sătui de bine și satisfăcuți de toate blestemățiile modei să rădă de cei mai necăjiți."

Gospodăriile mândre și situațiile, nu se fac sau se câștigă prin trudă și muncă, ci se capătă mai în osebire de către trepădușii electorali, șireții, lacomii și hoții.

Viața nouă și grea de acum, e pornită la fiece împrejurare, către gânduri de rea credință și alte patimi, care dă ocazie a se înmulți păcatul sufletelor noastre.

Faptele și virtuțile legilor firești, care sunt mijloacele către adevărata fericire, stau ascunse și nu se mai întâlnesc decât la rare persoane. Răul și-a întins rău colții în firea omenirii și sapă cu mult spor la uciderea noastră.

Simțirea cea bună, e întunecată de curentul răului!

Opriți-vă mersul intereselor fățișe și cugetați serios o clipă, în ce situație ne aflăm! Desbrăcați-vă de haina gândurilor rătăcite și primiți din nou cuvântul de aur al bisericii!

Să ne desmeticim o clipă din această greșită cale căutându-o pe cea bună, pe aceia care suntem siguri, că vom căpăta credința cea adevărată, fericirea și mântuirea de veci! Să ne primenim sufletele încărcate cu focul patimilor de acum și numai luminați complet de aceste rătăți putem păși cu încredere la o nouă viață.

Atât! „Cine are urechi de auzit să audă".

C. GEORGESCU-Obrejița

Cancerul e o problemă mondială

Statisticile medico-sociale din întreaga lume ne dovedesc matematic că teribila boală numită CANCER, tinde să ajungă una din principalele cauze ale mortalității în lumea civilizată.

In Franța de ex. mor anual din cauza cancerului mai mult de 40 de mii, iar în întreaga lume civilizată peste jumătate milion.

In prezent Cancerul a devenit o problemă de igienă de importanță mondială.

Chiar sub titlul „Cancerul, problemă mondială" D-rul I. C. Bloodgood, atașat laboratorului de chirurgie și patologie al Universității Johns Hopkins (Baltimore) publică în „Vers la Sante" un articol foarte important de care ne servim și noi în alcătuirea acestei comunicări scrise.

D-rul Bloodgood afirmă că abia de cinci ani maturul corp medical a început să se ocupe serios de cancer ca problemă de igienă socială.

In general vorbind tot ce se știe despre cancer, se poate expune într'o formă destul de simplă pentru a putea fi înțeles de publicul mare.

D-rul *Dan Berceanu* în conferința sa „Cancerul" ținută în 1926 la Craiova sub aspiciile Societății „Prietenii Științei" și în 1927 la București în 2 rânduri, odată la Fundația Carol I și altă dată la un Ateneu popular, subliniază că e *convins că ținerea de conferințe populare pentru moment la noi în țară, e unul din mijloacele cele mai eficace de propagandă anticanceroasă.* Educația populară constitue mijlocul nostru cel mai eficace acum, de apărare contra cancerului.

Educația aceasta e datoare s'o facă orice medic și mai ales la noi în țară valoroșii membrii ai Asociației medicilor, ai Crucii Roșii etc.

Cancerul nu face parte din clasa bolilor epidemice sau pandemice. Cancerul considerat înainte vreme incurabil, azi, se știe, că el e vindecabil. 60% din cei operați la timp, sunt salvați de chinuri negrăit de mari și de o moarte timpurie.

100% din cazurile de cancer la piele și buză, azi se vindecă dacă se prezintă bolnavii la timp la un medic specialist.

80—100% de cancer al gurei 70—80% din cazurile de cancer la sân, 70% din cazurile de cancer al stomacului, se vindecă dacă este operat la timp. In ultima fază a cancerului, în zadar se caută azi mijloace de salvare.

Cancerul este orice tumoră care persistă, crește mereu pătrunzând în țesuturile care sunt vecine ei făcând distrucție o suprafață mai mult sau mai puțin mare, după caz.

Se răspândește la distanță în corpul nostru, făcând colonii asemănătoare cu tumora mamă, omorând pe individ, dar în chinuri unele negrăit de mari.

Nu ne vom ocupa de origina cancerului, ea fiind în faza ipotezelor. Credem că e de prisos să înșirăm seria lor.

Nici una nu explică origina cancerului, această boală într'adevăr grozavă. Chiar cele trei teorii: 1) embrionară 2) microbiană 3) celulară, alese azi din cele foarte multe emise până azi, se pare că trebue părăsite.

Cancerul e o boală cu totul aparte. E o boală grozavă, nu i contagioasă, nu se moștenește, nu se ia prin mâncare sau prin apă și nici prin respirație. Nu există nici regiuni, nici cartiere, nici case cari pot fi etichetate: „Păziți-vă că sunt canceroase!".

Clima și rasa nu au nici un rol în apariția cancerului. Din nenumăratele experiențe științifice, unele foarte importante, reese că există mai multe feluri de cancere și că apar acolo unde organele și țesuturile ar fi alterate mai înainte, ar exista ceace numim *stări precanceroase.*

In stările precanceroase, iritațiunile cronice (de orice natură (fizică, chimică, mecanică etc) joacă un rol foarte important.

Deasemeni se cunosc grupuri de afecțiuni precanceroase care se pot transforma în cancere. De ex. diferite boli cronice ale pielei ulcere datorite varicelor, arsurile cicatricele, boli de ficat, răni la stomac etc.

Sunt atâtea chestiuni, cari trebuesc cunoscute de public. Lumea trebue deprinsă să ceară instrucțiuni. Să fie convinsă că pentru a combate o boală așa de teribilă, e nevoia unei educațiuni speciale, învățându-o cari sunt simptomele cancerului, cauzele cari determină cancerul, convingându-o că e necesar să nu se neglijeze, chiar când i se pare că suferința ce o are e prea mică, să se arate la medic; că e necesar să dea obolul ei când i se cere pentru subvenționarea cercetărilor științifice în legătură cu cancerul, pentru cumpărarea de aparate, radiu etc.

Astfel poate fiecare cetățean bolnav să beneficieze de tratamentul cel mai nou și cel mai eficace al cancerului, dar mai ales poate fi apărat de cancer, putând fi examinat și operat la timp de diferite afecțiuni ce se pot schimba în cancer.

E bine, credem, ca fiecare spital sau clinică să publice prin presă nu numai prin cea medicală, statistici care să arate procentul de canceroși și procentul de vindecare a celor tratați la timp.

Cu cât un institut de cancer e înzestrat mai bine cu aparate și mijloace de tratament și investigații mai moderne și suficiente, cu atât procentul de mortalitate prin cancer va scade simțitor. In Biblioteca Astra secția medicală profesorul Dr. I. Iacobici, a publicat mai anii trecuți o cărticică foarte bine scrisă pe înțelesul publicului și foarte bogată în fotografii elocvente. Această cărticică o recomandăm tuturor cari știu să citească. Cărticica trebue răspândită în biurourile statului, în fabrici, instituții, ateliere armată.

Filmul despre cancer întocmit la noi în țară de Dr. A. Babeș, este un mijloc de educația maselor foarte important; trebue pretutindeni proectat.

Cât mai multe conferințe în public, cât mai multe articole prin presă, referitoare la cancer, sunt absolut necesare azi, după părerea noastră.

Dr. Od. APOSTOL

Cămătarii

Vai de biet român săracul,
Inapoi tot dă ca racul...!

Cu toate eforturile ce le-a făcut bietul om, să iasă din căpcana crizei nu s'a putut... Ci din contră mai rău s'a încărcat,.. îngreuindu-și și mai vârtos starea. Speranțele de altă dată s'au spulberat.! Increderea în puterea lui de muncă s'a epuizat! Nu-l mai călăuzește acea sfântă lozincă „increde-te în viitor", care-l înbărbăta la muncă făcând ca în a sa cale să nu fie obstacol neînvins, să nu existe piedică. Pas cu pas cedează frământat de gânduri.., și să se despartă de sfântul său ogor pe care l-a iubit atâta vreme... Rămânând sărac lipsit poate de pâinea zilei de mâine. Nu există sat unde să nu se întâmple astfel. Cămătarii. (Cu toate că sunt tot frați) au nimicit vlaga unui neam—au pus la pământ speranțele lui și îngâmfați—trag sorț—ca și vânzătorii lui Iisus. S'au dus și se duc rând pe rând bandiții temuți ai codrului și în locul lor la lumina zilei operează alții mai de temut, mai înspăimântători. Paraziți ai societății.., nu produc nimic în această familie.. unde nu-i permis.., ca unul să muncească și altul nu. Toți avem datoria de a munci pentru binele țării, căci toți suntem beneficiarii pământului, a numelui de român ai legilor țării. Nu numai atât. Inzestrați cu puțin vicleșug și cu o poftă nebună după arginți.., vor să strângă în mâna lor (ca și când le-ar fi asigurată veșnicia) toate bunurile pământești, dorind să vadă pe toți robi picioarelor lor! Zvârl pe stradă desposedându-i.., de averi pe toți nevoiașii, fără să se gândească „nu făceți voi averi mari pe pământ" nebune sufletul ți se va lua dela tine", cui vor rămâne toate acestea? Lipsa de prevedere poate a făcut ca țărănimea să se aventureze. Ei au muncit., dorind prin munca lor să înbogățească patria, ei și-au făcut datoria, au muncit, dar n'au fost supravegheați de nimeni în special plugarii de care nimeni nu s'a ocupat serios, lăsându-i să-și ducă viața așa singurateci, fără ca cineva să-i jaloneze perspectivele.

Camăta de nu va fi înfrântă va duce viața noastră la dezastru neașteptat. Se va pierde acea armonie socială ce trebue să predomine un stat, va schimba viața ritmică a acestei mari familii „societatea". Românieі nu-i face plăcere ca pentru un număr de geambași de arginți să ruineze toată viața economico-financiară Blânzi la vorbă, murdari și diabolici la suflet, te prind în mreaja lor ca undița pe bietul pește înfometat. Din sudoarea atâtor săraci își clădesc palate tolăniți în limuzine acești indivizi zadarnici pentru existența statului, în timp ce un biet muncitor rob al soartei, n'are pâine, n'are nici fărimiturile, ca și bietul Lazăr! Inloc să ne îngrijoreze mai mult lupta economică dintre state, stăm și asistăm la jalnica tragedie internă în favoarea acelora cari disprețuesc munca socotindu-o ca pe o pedeapsă. Țărănimea își trăește ultimile zile și nu se știe cum va fi ultimul ceas. Dezastru va cuprinde toată înjghebarea noastră, se va înmulți proletariatul și cine știe ce formă vor mai lua lucrurile...

IOAN M. FLORESCU
Invățător

Mă duc cu ele

Când Viața-ți este o durere
— nu plânge —
Iubește-atunci întreg pământul
Și vei vedea tot flori
— nu sânge —
Și când din flori se vor usca,
Ridicăț-i ochii către stele
Și ve-i vedea cum mai lucesc
— nu-s iele —
Și când și stelele se sting
Despică cerul și nu plânge
Acolo nu-s nici lacrimi —iele—
E Zâmbet și tot flori și stele
— mă duc cu ele —

Maria S. Pallade

Sufletul Românului Maramureşean

în cântec şi poezie poporană

Dacă voim să studiem cântecul şi poezia poporană e destul să ne amintim de evocaţia poetului Polonez Adam Mizkievicz, care într'un moment de admiraţie a exclamat: „Cântece poporane, voi sicriu sfânt al credinţii vechi cu cele legaţi timpurile vechi cu cele nou.; în voi îşi depune o naţie trofeele eroilor săi, speranţa cugetărilor şi floarea simţurilor sale!".

Sicriu plin de sfinţenie! Pe tine nimic nu te stinge, nimic nu te sfarămă. Tu stai să păzeşti templul amintirilor naţionale; tu ai aripi şi glas de Arhanghel adesea ai şi arme ca dânşi. Flacăra mistue lucrările pensulei, tălharii jefuesc comorile, dar cântecul scapă în veci cu viaţă. Şi daca sufletele înjosite nu ştiu să-l păzească cu dor şi cu speranţă el fuge la munte se agaţă de ruine şi de acolo spune din vremurile apuse.

Tot astfel şi privighetoarea sboară din casa ce a ars, fuge în padure şi din mijlocul ruinelor, din mijlocul mormintelor cântă călătorilor cu glas răsunător doina cea de jale!".

Deci dacă voim să studiem, viaţa unui popor, cea mai sigură călăuză e poezia lui poporană. Ea e oglinda în care se reflecta neminţit întreaga viaţa a sa cu credinţe şi superstiţii, cu eroii şi faptele lor, cu aspiraţiuni şi datini, cu moravuri şi cu tot ce au el sufleteşte—mai bun-sufleteşte. Ea este firul cel mai sigur prin care scăpăm din labirintul neştiinţei. Ea este ecoul cel mai credincios al ideilor naţionale, ea este întreaga gamă a simţirilor omeneşti, ceeace face pe marele filozof a vremii. I. G. Herder să dea poeziilor şi cântecelor poporane titlul de „Glasuri ale popoarelor".

Cât priveşte poporul Român, el are o adevărată comoară sufletească—cu care se poate mândri el este poporul care are întâetate în aceasta privinţă ceeace face pe poetul-bard dela Mircesti—amorful aluat, care a dospit poezia noastra poporană—, sa cugete că Românul e născut poet.

Dat fiindu-i de către soartă poporului Român-mai mult să sufere decât să trăiască, de multe ori a fost asemenea privighetoarei din invocaţia lui Mizkievicz, al cărei cuib a fost de multe ori ars de vremuri de urgie şi el se retrăgea în munţi, unde împletea ducântul privighetorii ce cântă depe ruine; în doina-imn de jale şi floare a suferinţelor! Pentru aceea s'a strecurat mai mult tristeţe decât veselu în cântecele noastre poporane şi mai toate au fost create în gama minoră.

Studiind mai de aproape—cântecul şi poezia noastră poporană —vom vedea că: pe cand dincoa de Carpaţi-la pustă—de cele mai multe ori s'aude un cântec vesel de lume săltăreţ pe o arie plăcută ori o doină începând mai totdeauna cu „frunză verde" dorinţă şi suferinţă sufletească legată de înfrunzirea primăvăratecă a codrului, dincolo peste Carpaţii şi mai ales pe legendarele plaiuri maramureşene—zisă valea plângerii de azi—răsună un cântec mai trist, pe o melodie mai rară, ca un ison plin de duioşie într'o gamă minoră, care nu începe cu „frunză verde"—dar termină mai totdeauna cu: „dorul leagănă frunza"; şi legănând, duce par'că în vânt suferinţele care trec, lăsând în suflet durerile care rămân. Având mai mult de îndurat fraţii de peste Carpaţi şi mai ales cei din munţii depe malul stâng al Tisei, cântecele lor sunt mai triste

De acea în seara de Crăciun, în sătucurile depe coastele Maramureşene, câte de frumos, dar tot pe o melodie rară şi tristă pare că s'aude colindul;

„Sus la poarta Raiului
„Stă Adam cu Eva lui
„Şi-şi plânge greşala lui
„Plânge şi se tângueşte
„Că de Rai se despărteşte
„Raiule grădină dulce
„Dela tine nu m'aş duce
„De dulceaţa poamelor
„De mirosul florilor.
. . . . . .
. . . . . şi după fiecare rând de vorbe s'aude frumosul refren:

„Mândră-i seara de Crăciun".

Aşa o simte el, a trecut-o prin prisma sufletului său aşa o cântă, pe o melodie de colind rară, cu întorsături scurte dar frumoase. Şi'n seara de Crăciun se 'ngână pela ferești alte colinde, cu refrenul de amintire pioasă şi simbolică a celui ce s'a născut în eslea Betleemului, că adoua zi să cântă:

„Câte sărbători pe lume
„La Craciunul nu-i cu nume
„După Crăciun ce urmează
„Sfânt-Văsii şi Bobotează.

Şi primăvara când feciorii pleacă în cătune, toate fetele din sat cu flăcăiandrii ce rămân să spună hora cu părinţii celor ce se duc şi cu cercetaşii satului, îi urmează ca un convoiu cu sufletele pline de jalea despărţirii — câte o bătrână lăcrămează ţinându-şi chipul în palme sau zicând, printre suspine: „Ionică mamă să ne scrii"; îi urmează până la marginea satului pe coastă, iar cârdul de feciori se depărtează pe drum la vale cântând, până se fac nevăzuţi după cotul crucii:

„Când am plecat la armată
„Am lăsat mamă şi tată
„Şi mândra nemăritată.

Şi glasul coardelor de cetiră se'ngână cu frumosul refren ce s'aude tot mai departe:

„Mândrulică şi doina
„Dorul leagănă frunza.

Apoi după ce fetele le-au făcut semn cu batista, trimiţându-le câte un sărut pe aripa vântului, se întorc şi ele triste cântând:

„Trist alerg la vale norii
„Iarna când se duc feciorii, şi

toate sunt cântate pe o melodie rară, cu întorsături luate într'o gamă minoră, care umple sufletul [illegible] de jale parcă.

La horă jocul lor e mai plăcut e mai plin de viaţă şi jucând învârtita în grupuri de câte trei ţinându-se de brâu—două fete şi un fecior—cele mai frumoase strigături se 'ngână din gură'n gură.

„Cântaţi păsărele dragi
„Că mândra culege fragi
„Cântaţi păsărele bune
„Că mândra culege alune

. . . . . .
. . . . . .

„Intreba-te-aşi mândră dragă
„Dulce-a fost gura'n dumbravă
„Dulce-a fost băd ţă zău
„De la un iubit al meu.

La munte sufletul e exaltat învârtita e şi mai bătută, feciorii şoptesc câte o strigătură de noaptea la urechea fetelor. Bătrânii în jurul mesei închină din mână în mână tot în versuri, iar câte o bătrînioară trecută de 50 de ani strigă lângă ceterași:

„Când eram în viaţa mea
„Ceteră nu-mi trebuia
„Căci aveam gurita mea
„Ceterei-i trebue 'strune
„Eu din gură ţi le-oi spune
„Cetere-i trebue are
„Eu din gură ţi-le trag.

Şi pe când pe înserate vei auzi feciori cântând pe coastă:

„Birăul mi-a poruncit
„Să nu umblu cu cuţit
„Şi eu mai rău l-am ascuţit,

In vale la pârîu vei auzi fete îngânând.

„Câte care pe drum trec
„Eu cu ochii le petrec
„Numai carul mândrului
„Şade'n vârful dealului
„Nici nu sue nici coboară

„Bate boii de-i omoară.... şi e cântată tot pe o melodie rară şi plăcută pe care fetele o cântă atât de des seara la sidenii (şezătoare) şi care termină cu:

„Spus'ai mândruţ câte-odată
„Că ţi-oi fa casă din piatră
„Nu grăi mândrut de-acele
„Nu ţii fa nici de nuele

La morţi anumite femei jelesc versul celui dus—ca la Români—pe când glasul buciumelor din nainte se îngână cu plânsetul de aramă al clopotelor din turla bisericutii din deal.

Fiecare mort are versul lui prin care lasă celor ce rămân durerea'n suflet ca să poarte pe când el, ia cu sine părerea de rău a faptelor atât de jalnic zugrăvite şi cântate în versurile:

„O suflete ticălos
„Negru şi întunecos
„In viaţă cât ai trăit
„In rele te-ai prăvălit.

Sau când o mamă îşi duce în grădina plângerii, feciorul omorât de alţi, durerea sufletească e copleşitoare vadul lacrimilor e oprit şi vei auzi răutatea răzbunări femeilor ca un blestem cântat:

„Acel ce te-a omorât
„Fi-iar moartea de cuţit
„N'or avea loc în mormânt.

Ori când pe Tisa trec plutaşi cântând tot pe o melodie rară, ca un ison tânguitor, ca un cântec de bivă într'un amurg de seară ce se depărtează cu pluta pe Tisa la vale te întrebi:—Plutaşul cântă ori plânge?...

Cântecul Românilor din munţi depe malul stâng al Tisei, e o gamă a suferinţii; un cântec de dureri s'al plângerii par'că.

Acest popor—după legendarele plaiuri maramureşene, cu gube şi piete, ospitalieri dar săraci, ploşi dar neavuţi, au ceva din ţăranii lui Virgilius.

Fiindu-i dat de către soartă, să sufere mai mult poate decât ceilalţi fraţi—ce-am fost înstrăinaţi —cântecele mai triste.

* * *

Şi ca o încheiere e că pe când dincoa de Carpaţi se va auzi mai totdeauna un cântec mai vesel mai săltăreţ, mai plăcut auzului dincolo de Carpaţi şi mai ales pe legendarele plaiuri maramureşene va răsuna un cântec mai trist pe o arie cu întorsături lente, ca un ison tânguitor într'o gamă minoră.

Acolo floarea-i mai frumoasă, acolo doina-i mai duioasă, acolo cântecele sunt mai triste.

NANOV NANOVEANU

Cumpăraţi! biletele loteriei „Cultul Patriei" Costul unui bilet este 20 lei Tragerea va avea loc în ziua de 16 Iulie 1931

APOSTOLUL

De obiceiu numele acesta se dă învăţătarilor şi profesorilor.

Dar apostol mai înseamnă sprijinitorul unei idei sau doctrine, luptătorul era îmbrăţişat că s'a devotat pentru realizarea ideilor mari şi generoase. Apostolii au fost în toate timpurile. Ei au jucat un rol decisiv în soarta omenirii. La răspântiile veacurilor, apăreà câte un apostol care arăta calea dreaptă şi adevărată în mersul omenirii. Gârbovit, îmbrăcat simplu, desculţ, sprijinit în toiag, mergea în lume ca să propoveduiască credinţa îmbrăţişată, sau să sprijine şi să înprăştie ideia sau doctrina. El purta facla credinţii celé nestrămutate sau a luminei, ca apostolii creştinismului cari plecau doi, câte doi ca să răspândească Evanghelia lui Hristos în întreaga lume. Ei nu căutau răsplată, nu căutau simbrie, nu căutau avere, nici onoruri, ei cu totul se dedeau până la lepădarea de sine. Dar apostolul nu e numai acela care propovedueşte o credinţă, ci şi acela care poartă flacăra luminării şi a culturii în massele adânci ale popoarelor, ca să le lumineze căile adevărate în mersul lor spre progres. Dintre aceşti apostoli, este învăţătorul. El este apostolul luminii, fiindcă propovedueşte luminarea poporului incult şi afundat în întuneric.

Intr'un sătuc, adevărat, la marginea ţării noastre, unde veştile ajung cel mai târziu, unde totul e uitat şi părăsit, pe nemăsuratul câmp al neştiinţei, scăderilor şi slăbiciunelor oamenilor, o mână sângerândă smulge zi cu zi, mărăcinişul des al patimilor omeneşti. Această mână sângerândă e el—învăţătorul—apostolul de astăzi şi de mâine. Un muncitor anonim, preţuit mai puţin decât valorează, un om de o răbdare fără seamăn un stâlp al neamului şi al ţării, un harnic şi conştiincios plugar al gliei culturale. Nerăsplătit cum trebue, nebăgat în seamă, el poartă veşnic un zâmbet la colţul gurii, un zimbet dintre acelea care-ţi toarnă melancolia în suflet; semn de iertare şi bunătate sufletească. E blând, bun şi comunicativ; şi cu duhul blândeţii lui Iisus cheamă pe copii la dânsul.

Nu bârfeşte, nu strigă, nu rîvneşte şi nu se descurajază. Pe faţa lui pluteşte adeseori un aer de părintească duioşie.

Cu fiecare an, cu fiecare zi, o mângâiere i se strecoară în suflet că „poate aceştia vor fi mai recunoscători ca cei de altădată, pentru cel ce le-a pus condeiul în mână pentru prima oară în viaţă dându-le cheia minţii şi a inteligenţei de mâine".

Să fie el oare amăgit? Nu e nimic.

El repetă zi cu zi, cu încăpăţânare, ca un bolnav îndărătnic, reţeta miraculoasă, al cărui efect odată şi odată va trebui să se vadă. Dar pentru înfăptuirea unei idei trebuiesc ani şi chiar secole. Şi nu e în zadar truda lui că undeva, în taina sufletului poporului nostru, toate se strâng şi toate se păstrează. E un luptător anonim de pe frontul cultural, un luptător şi o forţă ascunsă, tainic care se împrăştie pe câmpul spinos al poporului.

Nu vrea onoruri, nu vrea glorie, şi nu vrea nimic. Laudele dela festivităţi, bancheturi şi promisiunile deşarte ale oamenilor de paradă şi al mai marilor zilei, îl dor grozav. Invăţătorul cere fapte nu vorbe deşarte; că Hristos a cucerit lumea numai cu fapta. Ustat de lume părăsit de toţi, el lucrează fără preget, în sătucul său, clădind necontenit la minunata arhitectură a viitorului neamului. Că a fost şi este un mare luptător pe frontul formării unităţii noastre naţionale, aceasta o spun cei ce l-a văzut în transele umede acum un deceniu şi mai bine. Astăzi când orizonturile fiinţei noastre naţionale s'au limpezit el e un luptător şi pe frontul cultural al neamului nostru. Şi pe frontul cultural şi pe frontul de războiu, el a fost aceeaşi forţă anonimă, acelaş suflet mare ca ieri şi azi şi... mâine, acelaş!

Acest apostol — învăţătorul — e tot una cu Neamul şi Ţara. Dar ţara mărită, România de astăzi îi datorează ceva: recunoştinţă măcar.

DUMITRU URZICĂ

Vizitele Canonice ale P. S. Episcop Lucian al Romanului

In ziua de 8 Noemvrie a. c. P. S. Episcop Lucian, a trecut în vizita canonică comunele Mărgineni, Luncani, Grigoreni, Scorţeni, ducându-se la Pârjol, pentru a sfinţi noua biserică din acel sat. Comuna Scorţeni i-a făcut o primire frumoasă, ieşindu-i întru întâmpinare un grup de 16 călăreţi cari L-au adus până în faţa primăriei unde P. S Sa era aşteptat de Preotul Paroh, autorităţile comunale, d-nii judecători şi advocaţi şi un mare număr de locuitori.

La coborârea din maşină P. S. Episcop a fost primit cu flori, iar corul parohiei condus de d-ra Doiniţa Onu întonează imnul: „Pre Stăpânul şi Arhiereul". După obişnuita „pâine şi sare" prezentată de primarul comunei T. Pavel, Părintele Protoiereu al Tazlăului Gh. Gheoldum, face prezentările cuvenite. Părintele Paroh Munteanu—Muntmarg ţine un mic cuvânt, *amintindu-i Prea Sfinţitului cuvintele spuse de răposatul Rege Carol I, când i-a dat în mână cârja Episcopatului de Roman.* P. S. Episcop mulţămeşte Părintelui Munteanu, spunând că *e mândru şi mulţumit că Dumnezeu l-a învrednicit a fi urmaşul lui Melchisedec.*

La urmă P. sf. Sa bine-cuvintează norodul, corul întonează imnul obişnuit, mulţumeşte încodată părintelui Munteanu şi părăseşte Scorţenii într'o atmosferă înnălţătoare.

A doua zi la sfinţirea Bisericii din Pârjol se adunase cam la *opt mii* de oameni, P. S. Episcop îmbrăcat în veştminte, iese în curtea bisericii. unde vorbeşte credincioşilor îndemnându-i *să iubească Biserica, să nu-şi uite portul şi jocurile naţionale, aminteşte ceva despre criza generală de astăzi, încheind apoi printr'un citat din sf. Evangelie.*

La ora 1 p. m. se serveşte masa în localul şcoalei primare din Pârjol. La masă au vorbit: P. S. Episcop Lucian, d-l Gh. Pop Subsecretar de stat al Ministerului Cultelor, Părintele Protoereu al Tazlăului Gh. Gheoldun, d l Gh. Popa revizor şcolar al Jud. Băcău şi Părintele Paroh al Parohiei Pâr. V. Bujor.

Cu ocazia acestei sfinţiri de biserică, a fost hirotonit preot, Diaconul I. Radu din Tes[illegible]

La ora 5 şi jumătate Episcop Lucian părăseşte [illegible]lul, plecând spre Tescani[illegible]cău.

N. VERDEŞ—NENIVE

Leturghia Credincioşilor

După ce se sfârşeşte liturghia catehumenului, despre care am vorbit în numărul trecut, începe liturghia credincioşilor „Câţi suntem credincioşi iară şi iară cu pace Domnului să ne rugăm cu cuvintele rostite de preot în altar. De aici înainte până la sfârşitul slujbei, tu creştine trebue să stai în biserică cu toată băgarea de seamă la tot ce se face, fiindcă se apropie aducerea sfintelor daruri. *Heruvicul* este cântarea îngerilor, în timpul căreia preotul iese în mijlocul Bisericii cu sf. Daruri, cântare de laudă pe care o cântă fie cântăreţii singuri fie împreună cu tot poporul credincios. In timpul acesta creştine să nu te gândeşti la nimic la cele ale vieţii pământeşti, să te rogi în taină pentru curăţirea sufletului tău de păcate. In mijlocul bisericii, preotul pomeneşte cu evlavie pe Patriarhul ţării. Regele României ctitorii bisericii şi pe toţi creştinii adormiţi şi vii ai bisericii deodată. Aducerea sf. Daruri din mijlocul bisericii dela sf. masă şi intrarea cu Ele prin uşile împărăteşti, înseamnă intrarea triumfală a Domnului Hristos în Ierusalim. După ce preotul a aşezat sf. daruri pe sf. masă, se închid uşile Impărăteşti şi se trage perdeaua. Creştine, să ştii că acest lucru însemnează nestatornicia poporului, care după ce a primit pe Domnul Hristos cu „Osanale" i-a cerut răstignirea pe cruce şi mai însemnează şi neseriozitatea Judecătorilor, care deşi îl ştiau nevinovat L'au condamnat la moarte. Creştinul deşi trebue să fie statornic în credinţa sa, după cum a fost zeci de martiri ai creştinătăţii, care au preferat mai bine să *s u f e r e* moartea prin fel de fel de chinuri decât să-şi lepede credinţa în Hristos. Ectheniile pe care le zice preotul, după aşezarea sfintelor daruri, sunt pentru cererea dela Dumnezeu ca să primească rugăciunea păcătoşilor la sf. Său jertfelnic. *«Pace Tuturor»* acestea sunt cuvintele care trebue să răsune dela un capăt la celălalt al lumii tronând pacea, iertarea, înţelegerea şi iubirea creştinească. Creştine să iubeşti sincer pe aproapele tău şi să goneşti orice ură şi nemulţumire din sufletul tău". Când staţi de vă rugaţi, iertaţi ori ce aveţi în contra cuiva ca şi Părintele vostru cel din ceruri să ierte vouă păcatele, că de nu veţi ierta voi nici Părintele vostru cel din ceruri nu va ierta vouă". Marcu II. 25 26. Preotul îşi arată iubirea sa către Domnul prin rugaciuna: „Iubi-te-voi Doamne virtutea mea; Domnul este întărirea mea şi scăparea mea şi izbăvitorul meu". —Crezul este marturisirea credinţei ortodoxe. Tragerea perdelei dela uşile Impărăteşti însemnează că toţi credincioşii au libertatea de a asculta simbolul credinţei, care la început se zicea odată pe an, în Vinerea cea mare, iar in timpul de faţă, dacă întâmplător printre ascultători este şi vreun preot, lui i se cade a zice simbolul credinţei, iar nici de cum un mirean. Clătinarea sf. Aer deasupra sfintelor înseamnă ca fie-care să pronunţe mărturisirea credinţei în faţa Mântuitorului şi să vadă prezenta lui, iar clatinarea înseamnă, umbrirea sf. daruri cu puterea sf. Duh, care la plinirea sfintelor taine este de faţă şi se arata, prin lucrare mai acentuată. Faptele Ap. 2, 2. „Ca o suflare de vifor repede". Prin cuvintele: Să stăm bine, să stăm cu frică, să luam aminte sfânta Jertfă cu pacea o aduce," înseamnă ca cei cu credinţă să stea cu toată buna voinţa, cu grijă şi cu multă statornicie în credinţa mărturisită în simbolul credinţei, ca nimeni să nu-i poată înşela, mai cu seamă astazi când mişună atâţea şi atâţea necredincioşi care caută să sdruncine credinţa cea adevărată. „Mila păcii jertfă laudei". Poporul cere dela Hristos să aibă milă de popor, să-l întărească, după cum a întărit cu hrană pe cei flămânzi în pustie" „Milă vroesc iar nu jertfă"— „Sus avem inimile". Preotul să-şi înalţe sufletul numai către Mântuitorul, care pentru mântuirea omenirii păcătoase, n'a cruţat nimic şi care faceri de bine se înfăţişază prin actele ce urmează. „Avem către Domnul" — Toţi: credincioşii să aibă mintea şi gândul către Mântuitorul Hristos. Cel care va pronunţa cuvintele acestea cu gura, iar cu gândul va fi în alta parte, este ca acel despre care profetul a zis: „Poporul acesta cu buzele mă cinsteşte, iar cu inima este departe dela mine.

Dem. I. ILIESCU PALANCA

Semicentenarul Reg. 29 Inf. Dorohoiu

Regimentul 29 infanterie în fiecare an îşi serbează patronul în ziua de 6 Decembrie sfântul Nicolai.

Anul acesta s'a dat o deosebită importanţă acestei zile, căci tocmai acum s'au împlinit cincizeci ani de existenţă a bravului regiment.

La această rară solemnitate au luat parte D-l general Prodan, comandantul corpului IV de armată din Iaşi D-l general Tănăsescu, comandantul diviziei VIII dela Cernăuţi precum şi un numeros public din oraş şi împrejurimi,

In sala cea mare a regimentului s'a oficiat serviciul divin de către Păr. C. Munteanu preotul regimentului, iar răspunsurile au fost date de corul Seminarului Teologic sub conducerea elevului Scriban N. din cl. VIII-a.

Păr. Munteanu a vorbit cel dintâiu arătând însemnătatea acestei zile pentru regimentul dorohoian.

Din partea regimentului D-l colonel S. Stoica vorbind a arătat cum a luat fiinţă regimentul acum cincizeci ani, care purta numele regimentul 8 de linie, până când în sfârşit a fost transformat în regimentul 29 Infanterie. D-sa a descris mai multe lupte din războaele la care regimentul a luat parte şi la care a avut multe merite pentru care cu drept cuvânt i se cuvine a fi numit un regiment viteaz.

Domnul Comandant al regimentului a mulţumit tuturor celor prezenţi pentru bunăvoinţa care au avut-o de a participa la această serbare ostăşească.

Domnul general Prodan a vorbit amintind unele lucruri însemnate din timpul războiului, unde regimentul nostru şi-a avut un rol bine definit,

Soldaţii cu termen redus au executat mai multe coruri şi recitări fiind conduşi de D-l căpitan Covor.

După amiază a avut loc un banchet la care s'a toastat pentru M. S. Regele Carol II.

EUGEN LUNGU

Serviciul Religios Creştin

La începuturile lui

Până să ajungă la înălţimile m'nunate la care ea s'a suit prin cuvântările Sf. Ioan Gură de Aur, până să ajungă la înţelegerea de sine însuşi despre chipul cum trebue ea alcătuită, prin teoria despre predică la care ea a ajuns prin scrierea despre alcătuirea predicilor *De doctrina Christiana* a lui Augustin,—predica a străbătut o cale lungă, foarte lungă, în care ea a mers neabătută, dar nu atât de rotunjită şi pe picioare propii. De predicat, s'a predicat în Biserică din capul locului, de când a luat ea fiinţă, dar predicarea de atunci n'a fost ceva alcătuit după o socoteală despre felul cum trebue să fie predica. Aceasta nu a fost îngrădită în nişte rânduieli sau îndrumări pentru mai buna ei îndeplinire ci fiecare vorbea după cum îl lumina mintea că ar trebui să facă aceasta. De fapt, predica dela început nici uu era o cuvântare în înţelesul în care o luăm noi astăzi, ci mai mult era o păşire pe laturea bucăţii citite din Scriptură. Potrivit obiceiului evreiesc pe care-l urmau Evreii în sinagogile lor, că unul citea o bucată din sf. Scriptură, şi apoi tot el tâlcuia cele citite, aşa făceau şi creştinii. Cei dintâi creştini erau Evrei. Nu erau ei să tragă dâră nouă pentru alcătuirea unei slujbe creştineşti, a unei propoveduiri creştineşti, a unei teologii creştineşti, care să iasă dintr'odată întreagă. Aceasta era să vie cu vremea. Principiile erau puse. Urmau ca ele să dospească în capul oamenilor, ca ei să-şi dea seamă de ele, să vadă că ele cer o fiinţă deosebită, o înfăţişare nouă a lucrului creştinesc. Treptat-treptat, întocmirea creştinească avea să se plămădească şi ea. Din capul locului însă, creştinii nu ştiau să facă ceva nou. Ei aveau să meargă pe urmele cunoscute şi cu care erau deprinşi dela Evrei. Dacă ei încă urmau a se duce la închinările adunării evreieşti, se înţelege că nu se puteau chibzui cum să îşi alcătuiască un fel nou al lor, în închinare, în vorbire, în gândirea lămurită asupra noutăţilor religioase pe care le primiseră. Vremea şi nevoia avea să-i silească şi la aceasta.

Cel dintâi grăitor creştin a fost însuşi Domnul Hristos. Propoveduirea Lui a fost ceva nou, şi ca cuprins şi ca chip de înfăţişare a ei. Cu toate acestea Mântuitorul întrebuinţa şi chipul grăirii ebreieşti. Incă dela începutul propoveduirii Lui, ştim că a intrat în sinagoga din Nazaret, după cum ni se povesteşte în Evanghelia dela Luca (4, 17—27), a citit din cartea Proorocului Isaia, care i s'a dat şi a început a propovedui. Procedarea în felul acesta era în felul Evreilor de a lucra în sinagogi. Vorbirea de atunci era o rezemare pe bucata din Scriptura care se citise. Se urmărea a se face cuprinsul mai înţeles, mai cu seamă că Evreii nu mai înţelegeau limba mai veche în care Scriptura fusese scrisă, şi apoi a se da o tâlcuire a cuprinsului. Nu era o vorbire în înţelesul de azi când iau o temă, o cugetare cu un sâmbure, ca un grăunte, pe care-l supun unei cerneri îi fac bucăţele, pentru a-l cunoaşte în toate părţile lui şi a-l face înţeles în tot adâncul. Vechea propoveduire creştinească, pe temeiul celei pe care creştinii o găsiseră la Evrei, nu era în felul acesta. Ei nu învăţaseră la şcoalele maeştrilor cuvântului, care în vremea aceia erau Grecii şi aveau pilda proorocilor Vechiului Testament, care nici ei nu vorbiseră cu planul unei vorbiri meşteşugite, şi păşeau pe marginea cuprinsului Scripturii, care trebuia turnat, cu tâlcuirile de trebuinţă, în inimile credincioşilor.

Când creştinii, alăturea de amestecul lor cu Evreii, şi-au luat mers propriu şi au început a păşi cu fiinţa lor deosebită între Evrei şi atunci vorbirea lor era tot în felul vorbirii evreeşti. Era o împletitură din cugetarile Scripturii, alese şi mânate de gândirea cârmuitoare creştină şi tâlcuite potrivit acesteia. Dar când citeşti astfel de cuvântări, se vede că ele sunt de sus până jos numai cuprinsul Scripturii. Astfel, cand Sf. Petru propevedueşte în Ierusalim de ziua Cincizecimii, vedem că ei îşi împăuează toată vorbirea sa cu toate temeiurile Scripturii pe care le tâlcueşte în înţeles creştinesc (vezi Faptele Apostolilor 3, 15—26). Toată vorbirea lor de atunci era sunarea cuvintelor Scripturii într'un nou înţeles, punerea lor într'o lumină pe care Evreii n'o văzuseră. Deci am putea spune că predicarea de atunci e mai mult lucrare exegetică, adică tâlcuire, nu omiletică. O părere despre ce să fie vorbirea creştinească încă nu se plasmuise, că nu era când.

Dacă citim cuvântarea Sfântului Stefan către Evrei (Faptele Apostolilor 7) vedem că, în toată lungimea ei, este numai o înşirare a Scripturii, pentru a arăta tot ce Dumnezeu a făcut pentru Evrei şi a deschide înţelegerea către venirea lui Iisus Hristos. Tot aşa şi-a început Sf. Pavel cuvântarea sa din Antiohia (Faptele Apostolilor 13, 16-41.

Dacă aşa stăteau lucrurile cu cea dintâi propoveduire creştinească, se înţelege că felul ei nu era să se schimbe aşa iute. O bună bucată de vreme era să meargă pe aceiaşi dâră. Treptat avea să vie vremea când să se ridice capul ca o lucrare creştinească de sine stătătoare şi cu viaţă proprie. Că lucrul acesta nu s'a făcut îndată şi ca vechea predică creştinească a mers întâi în chipul evreiesc, se vede din ce ne spune Sf. Iustin Martirul în întaia apărare, scrisă pentru creştini împotriva păgânilor. El spune că, în fiecare Duminică, slujba începe cu o citire din scrierile apostolilor sau din ale proorocilor, iar apoi mai-marele adunării ţine o cuvântare, cu îndemnuri către cei de faţă, ca să urmeze şi să împlinească în fapte frumoasele cuvinte ale celor citite. Urmau apoi rugăciuni şi după aceia se împărtăşeau din sf. Cină.

Din această scurtă arătare, se vede că din adunările creştineşti nu lipsea propoveduirea cuvântului, că această propoveduire era bogată de aproape cu cele citite. Deci cuvântarea se desfăşura pe marginea cuvântului Scripturii, nu era o temă desfăşurată slobod, după chibzuinţa de sine stătătoare a vorbitorului. Intocmai ca şi la Evrei. Deci, în această vreme, predica în înţelesul de azi, încă nu fiinţa. Dar lucrurile mergeau într'acolo.

Dacă în vremea Sf. Iustin, deci pe la 150 după Hristos aşa se urma cu slujba sfântă, înseamnă că tot aşa era şi mai 'nainte. Ce se făcea nu era o urzire năprasnică a acelei vremi, ci era săvârşirea celor ce se făceau mai'nainte. Aşa se urmau lucrurile dela apostoli, fiindcă urmau şi ei obiceiului vechi al Evreilor, cu care erau deprinşi şi care răspundea nevoii de a lucra asupra sufletelor.

Dacă am avea o cuvântare din acele vremi, aşa cum s'o fi scurs ea în grai nemeşteşugit, ce mărgăritar de preţ ar fi, pentru a se da seamă de începuturile predicării creştineşti! Dar nu avem. Scrieri vechi din vremea care o închelie pe a apostolilor este a Părinţilor Apostolici. Acestea nu ne dau vreo cuvântare din acea vreme. După cum ele însă sunt scrieri de uşoară alcătuire, luşnare blândă şi dulce de învăţături fără păsiri largi şi adânci ale gândului, fără amănunţimile învăţăturilor înalte, nici vorbirea acelei vremi din adunările creştinilor nu putea fi decât vorbirea lipsită de lungimile încolăciturí ale vorbirilor meşteşugite. După cum viţa şi alte saduri acăţătoare îşi iau chipul creşterii lor după butacii sau copacii din jur pe care se sprijină şi nu sunt ca pădurea în care copacii stau ţepeni şi falnici pe lusuşi trunchiurile lor, fără reazăm de aiurea —aşa şi vorbirea de atunci nu se încumeta să meargă sloboda, presărată numai cu zicerile Scripturii, ei păşea supusă şi smerită pe lângă cânsa, sprijinindu-se numai pe ea.

Cu toate acestea, dacă predica, cu fiinţa ei proprie nu se găseşte chiar în vremea aceia, vedem însă cum vremea îşi face lucrarea ei şi nu prea târziu se simte cum predica începeară să-şi ia un zbor al ei.

Insă dela sfârşitul vremii părinţilor Apostolici se simte cum predica începeară să iasă dela hotarele în care se mişcase până atunci. Dacă socotim vremea părinţilor Apostolici cam până pela 150, noi avem dela sfârşitul acestei vremi o scriere care poate fi potrivită că ne dă o predică din acea vreme. Este epistola II a lui Clement. Se înţelege, dacă este vorba de numele acesta de Clement, cineva ar putea spune că trebue s'o punem mai-'nainte. Acest Clement nu este altul decât Clement Romanul, bărbat sfinş legat de vremea apostolilor. Incă când stăm de vorbă despre scrierile Părinţilor Apostolici, ne întâlnim cu tot felul de împotriviri, dacă acestea sunt sau nu din vremea însăşi a Părinţilor Apostolici, dacă vin dela dânşii ori poarta numai numele lor. Dacă despre unele din ele se poate spune mai cu temei că sunt chiar dela cutare bărbat apostolic, alcărui nume îl poartă, altele sunt însă cernute, scuturate şi date pe socoteala unei vremi mai târzii.

Dintre acestea din urmă, face parte şi epistola a II-a lui Clement. Intru cât e înconjurată de îndoieli, o luăm şi noi aşa cum este potrivită şi o întrebuinţăm ca scriere din jumătatea întâia a veacului 2, deci tot din vremea când Sf. Iustin scria întâia sa apărare în folosul creştinilor. *Kleinert* o pune încă şi ceva mai 'nainte pela 120—140 după Hristos[1]

Ei bine această scriere, deşi poartă numele de epistolă, are un cuprins prin care ea mult mai curând trebuie mărturisită de predică şi nu de scrisoare. Dacă întrebuinţarea cuvintelor de „fraţilor" sau „surorilor" n'ar putea, singură să ne dea dreptul de a o numi predică, fiindcă aceasta se putea face şi într'o scrisoare sunt însă alte amănunţimi şi trăsături prin care ea trebuie mărturisită drept predică. După cum arată *Paul Kleinert*, care studiază începuturile predicii creştineşti însăşi alcătuirea ei o arată drept predică [2]). Astfel, după cum spune el, în această scriere, ursitorul ei dă statul de vorbirea spusă cu gând bun să nu fie primită cu nepăcere şi încăpăţânare 17, 5. Suntem datori nu numai să dăm credinţă şi ascultare celor ce ni se supun în vremea când ni se vorbeşte, ci încă şi după aceia să păstrăm în minte sfintele sfătuiri, sa le ducem cu noi acasă ci să le prefacem în faptă 17, 3. Vedem aci o stăruinţă asupra însemnătăţii vorbitului din adunarea creştinească, încât ne simţim mai degrabă că avem înaînte glasul care se aude şi nu slova care se preţfră pe dinaintea ochilor. Oarecare destrămare în şirul cugetărilor arată mai de grabă pe cel ce vorbeşte decât pe cel care scrie care este mai stăpân pe urmărirea strânsă a gândului. Astiel, scriitorul începe cu cuvintele. „Fraţilor, trebue să avem pe Hristos ca pe Dumnezeu, ca pe judecătorul vilor şi al morţilor". Cu toate acestea el abia în această cugetare pe care te-ai fi aşteptat s'o desfăşurăm mai pe lorg, şi îndaiă o lasă.

Trece la altele. Cum să lămurim aceasta? Kleinert vede aci răsunetul în mintea lui a cugetărilor auzite în bucată din Scriptură citită. Suntem aci ca şi cum am vedea pe predicătorul

1), *Zur artistichen Kultus und Kultureschichte* Berlin 1889 pag. 8.

2) Scrierea pomenită.

(Urmare la pagina 3-a)

Sufletul meu

Sufletul meu, plin
De'ntunerecul de smoală,
De păcate și de boală;
Sufletul meu: un suspin
De mâhnire,
Nezăgăzuită:
Și neogoită;
Sufletul meu sterp
De iubire,
Cum e stânca
Munților pleșuvi,
E icoana
Iadul bogat
Din apocalipsă.

Sufletul meu da.
Veșnic duce
O cumplită
Lipsă
De-al luminii har—
Strălucită
Cruce —
De cerescul binecuvântării
Și de perspectiva caldă-a zării.

Sufletul meu lesne cade:
Slăbănogul
Din parabola Cuvântului dumnezeesc.

Sufletul meu nu se sârguește—
[illegible]

[illegible]*l meu e milogul*
[illegible]*pururea cerșește*
[illegible]*cuprins duhovnicesc.*

CRIDIM

PROFILE DĂSCĂLEȘTI

Prof. Nae Ionescu (Barba)

Un dascăl este un apostol—apostol de lumină. Când dascălul însă este un mare cărturar, atunci ne apare ca un adevărat arhanghel de lumină. Și ce mic, ce pierdut este numărul acestor arhangheli de lumină! Putem să-i numărăm pe degete . . . .

Nae Ionescu (Barbă) este, printre dascălii noștri, o figură bine cunoscută; căci, nu numai că este un profesor vechiu dar, și un bine experimentat pedagog, în sensul cel mai înalt și cel mai potrivit pentru un adevărat apostol al culturii școlărești.

De o erudițiune puțin obișnuită printre profesorii noștrii, el este un latinist și un elinist cum n'a avut mulți școala românească.

De aceea, e și un biblioman —nu numai un bibliofil —având cărți multe și rare: tot așa cum e și un pasionat, un îndrăgostit de Arta picturală. Are — poate —colecțiunea cea mai interesantă din câte mi-a fost dat să văd la noi în țară—afară, bineînțeles, de colecțiunile muzeelor cunoscute. Modestia lui, tot atât de mare, pe cât îi este și personalitatea lui intelectuală și morală, îl face să nu bănuiască nimeni — nici măcar o umbră de ce posedă el ca tezaure de pictură!...

Nu i-a plăcut și nu poate suferi sgomotul reclamei și al publicității de aceea, nici n'a făcut și nu face politică militantă. A fost pe vremuri director al Invățământului secundar. Astăzi este directorul internatului liceului Matei Basarab — unde desfășoară o activitate clipă cu clipă, fiind idolatrat de toți elevii.

Gestul lui, potolit, liniștit, te face uneori să crezi, că e un apatic. Dimpotrivă: este un om de o energie titanică. Chiar vorba lui, înceată de nici nu-l auzi bine dese ori, îl desemnează ca pe un om blând și bun și iertător.

Acest sufletesc, conturat în linii mari, este încadrat de un fizic mai mult decât chemător. Capul lui, destul de mare și de reliefant, se prelungeste și mai mult printr'o barbă lungă de preot asirian, de mag. E chiar un mag—un mag al dăscălimii românești.

CRIDIM

Creșterea vitelor

(Urmare)

Unde există un sindicat e creștere, acolo se angajează un controlor de vaci, care de 2 ori pe lună va asista o zi întreagă la mulsul vacilor. Cu această ocazie el va nota ce cantitate de lapte s'a muls dela fiecare vacă în parte și va stabili cantitatea de grăsime. Fiecare vacă va avea o foae de control în care se va nota acele note precum și data fătării lor, numele taurului care a gonit vaca și tot ce știe privitor la fiecare vacă în parte.

Cantitatea de lapte ce s'a notat în prima jumătate a lunei se va înmulți cu 15, iar cea din a doua jumătate se va înmulți cu 15 sau cu 16 precum luna respectivă a avut 30 sau 31 zile. Se va adăuga și cantitatea de lapte ce suge vițelul ca să știm ce cantitate de lapte a produs fiecare vacă.

Pe urmă se calculează și mijlocia grăsimei găsită în lapte în tot cursul anului. Dv. credeți că știți care sunt vacile bune în grajdul Dv.?—Eu cred că vă înșelați. Numai acei cari au notat regulat laptele ce s'a muls dela fiecare vacă (fie frumoasă, fie urâtă) în cursul unui an, care poate fi, de 800—1000 de 2000—3000 de 4000—5000 litri pe an. In Germania s'au găsit printr'un asemenea control vaci cari au avut peste 10000 l. de lapte pe an. E cert că asemenea vaci au existat și mai'nainte dar n'au fost cunoscute decât după înființarea controlului. E sigur că și în țara noastră există vaci foarte bune de lapte, dar nu le cunoaște nimeni, deoarece nu sunt controlate.

O vacă care nu dă cel puțin 1800 litri de lapte, nu merită să fie ținută în grajd deoarece întreținerea ei nu rentează. Viței născuți din astfel de vaci proaste trebuesc vânduți pentru tăere chiar dacă ar fi foarte frumoși.

—O vacă bună trebue să dea 2500—3000 litri de lapte pe an.

Dacă găsim niște vaci care dau 4000—5000 litri de lapte pe an sau mai mult, atunci e bine ca tăurașii născuți din astfel de vaci să fie crescuți ca reproducători pentru ameliorarea prăsilei. Dacă o vacă dă o cantitate de lapte mijlocie, însă laptele ei conține 4—5% grăsime, pe când laptele vacilor obicinuite nu are decât cam 3—5% grăsime sau mai puțin, e bine dacă putem întrebuința la prăsilă un taur născut din o astfel de vacă, deoarece acea stă însușire, în cele mai multe cazuri, se va moșteni și în cazul când împerechem un asemenea taur cu o vacă care dă o cantitate mare de lapte, e posibil că urmașele lor vor moșteni ambele calități bune dela tată și mamă și vom avea vaci care dau lapte mult și gras.

Mai 'nainte se credea că vacile care dau o cantitate mare de lapte acesta este sărac în unt și numai vacile care ar da lapte puțin, ar avea lapte gras. Dar lucrul nu e așa, căci sunt unele vaci cari dau lapte mult și gras, iar altele, care dau lapte puțin și slab. Se întâmplă și contrariul.

Vedeți dar ce importanță are controlul vacilor!

A doua metodă de control ar fi că fiecare gospodar să-și măsoare și să-și noteze singur acele date. In acest caz registrul nu va avea aceeași valoare pentru lumea străină, adică pentru cumpărătorii de animale de prăsilă.

Controlorii de vaci au încă un rol foarte important și anume: să dea sfaturi crescătorilor cum trebuesc ținute și hrănite vacile ca ele să dea lapte mult fără cheltueli inutile. Despre această chestiune voi vorbi în numărul viitor.

I. GH. LUCESCU

CRONICA EXTERNA

Mitropolitul Antonie din Carlovăț, președintele Sinodului arhiepiscopesc al Bisericii ruse ortodoxe din străinătate, a adresat un apel „către toate popoarele din lume", din care dăm și noi câteva părți:

„De 12 ani, guvernul sovietic lucrează la nimicirea sufletului rusesc și a civilizației sale. Biserici și altare sunt distruse. Credincioșii și păstorii lor sunt prigoniți, nenumărați martiri zac în închisori, născocindu-se pentru ei chinuri, fără exemplu în istorie.

Se stârnesc, cu meșteșugire, înfometări, boli molipsitoare, răscoale, pentru a se putea întări regimul teroarei. Poporul rus este dus către ruină. Insă popoarele de pe pământ rămân în tăcere. Conducătorii bisericești, ai tuturor neamurilor, se adună de mai multe ori pe an, la Geneva, la Lausanne, etc. pentru conferințe. Ei stătuesc cum trebue de aplicat, în chip practic, principiile creștine, cum se poate dobândi pacea și organizația morală a popoarelor...

Incepeți-vă misiunea cu Rusia sovietică! Acolo sfânta Evanghelie este nimicită; acolo, orice moralitate este desființată; acolo, Dumnezeu este batjocorit și orice religie distrusă. Pentruce conferințele voastre păstrează tăcere asupra acestor chestiuni; pentru ce nu s'a ridicat, o singură dată, vocea în privința celor mai de sus?

Noi înși-ne, neputincioși, nu suntem în stare să venim în ajutorul nostru altfel decât prin „apeluri la ajutoare îndârjite. Incă, astăzi, strigăm după ajutor, unim vocea noastră cu gemetele morții ale poporului nostru".

Acest apel al venerabilului mitropolit, a fost auzit. Mișcarea de protestare, împotriva prigonirilor religioase, din Rusia, se'ntinde și se'ntărește, din săptămână în săptămână.

Gazeta noastră*) a vorbit despre adunările din Londra, Geneva și Paris. *In Anglia*, părintele Govgh, din Londra, a luat inițiativa pentru formarea unui *Comitet Național de protestare* împotriva prigonirilor din Rusia, făcând apel deopotrivă la catolici la bisericele libere din Anglia și la Israeliți. Acest comitet a provocat deja numeroase conferințe sau predici în biserici și s'a instalat în mari localuri din str. St. Stefan Hons, Westminster, Londra, S. W. I. — D-l Dawkins este secretarul general.

Urmează cercetări cu documente, din partea predicatorilor. Copii, după protestarea votată de cei 8.000 de asistenți, au fost trimese, prin grija sa, tuturor guvernelor. S'a primit deja mai mult de 1 milion și 250.000 fr. din subscripții.

La Sinodul din Canterbury, ținut la 12 febr. 1930, arhiepiscopul D-r. Lang, a făcut să se voteze următoarea hotărâre:

„Adunarea ridică o adâncă protestare împotriva prigonirilor a căror victime sunt în Rusia toți acei cari au o religiune, oricare ar fi ea. Ea arată prigoniților dragostea cea mai cordială și cea mai adâncă și poftește pe toți membrii Bisericii Anglicane ca să-și unească rugăciunile lor cu ale sale pentru acei cari sufăr. Adunarea își arată convingerea că dacă guvernul sovietic dorește continuarea bunelor sale raporturi cu Anglia, trebue să se conformeze principiilor unei civilizații drepte și umane". Arhiepiscopul de Canterbury a adăugat, la acest ordin de zi, următoarele observațiuni (după *Das evangelische Deutschland*, 16 febr.):

„Pentru a înlătura primejdia de a fi rău înțeles, am întârziat cu protestarea mea până ce a fost cu putință să trag limpede o linie de despărțire între această protestare, și chestiunile politice desbătute în Anglia.

Nu mă unesc cu nici o mișcare care poate să fie socotită ca o propagandă împotriva regimului de astazi din Rusia. Sunt convins că o altă metodă, departe de a veni în ajutorul martirilor, n'ar fi făcut decât a le adăuga alte chinuri. Insă chiar faptul ca relațiunile diplomatice au fost reluate cu Rusia, impune Angliei o responsabilitate fața de care, credincioasa tradițiilor sale, nu poate să se sustragă. Poate guvernul sovietic să ia cunoștința că o puternică opiniune publică se formează printre persoanele din toate partidele, din toate confesiunile, prin care raportur le diplomatice prietenești nu atârnă numai de foloase materiale, ci deasemeni, și mai mult încă, de un respect comun al principiilor de dreptate, libertate, umanitate. Voiu aduna știrile cele mai sigure despre prigonirile din Rusia și, dacă nici o dovadă nu poate să fie stabilită de o adevărată îmbunătățire voiu fi nevoit, desigur, să aduc această afacere în Camera Lorzilor, nu ca o chestiune care atinge onoarea unui popor creștin și pretențiunile civilizației noastre". Din partea sa, arhiepiscopul de York a declarat că suferințele credincioșilor din Rusia trebue să aibă un loc deosebit în toate Adunările creștine din lume. Totuși, trebue de luat seama la pericolul pe care nobilele manifestări pot face martirilor ruși, a căror stare se poate înrăutăți. Toată cruzimea este, fără'ndoială, un semn de spaimă ascunsă; ne interesează, în acelaș timp, să lucrăm cu prudență, în fața teroarei sovietice.

In Germania, doctorul Kapler, președintele *Comitetului Bisericii evanghelice germane*, cei 16 superintendenți generali ai Bisericilor din *Uniunea vechii Prusii* și comisiunea executivă a *Federației Bisericelor libere evanghelice*, au trimes parohiilor, din cuprinsul lor, instrucțiuni la fel.

Credincioșii sunt invitați să se roage pentru creștinii ruși de orice confesiune și a introduce o rugăciune specială în liturghia cultului duminical. Dacă nu ne stă în puterea noastră ca să aducem un ajutor din afară, să înconjurăm, cu rugăciunea iubirii noastre pe frații noștri expuși la chinuri nespuse".

In Suedia, *Uniunea generala a pastorilor suedezi*, a adresat, la 20 Ianuarie 1930, următorul apel către pastorii și parohiile din Biserica luterană suedeză:

„Creștinii din Rusia îndură mari suferințe. Preoții și credincioșii își jertfesc viața pentru credința lor, zac în închisori sau sunt trimiși în exil; foarte multe biserici sunt închise sau folosite pentru scopuri profane. Duminica a fost desființată; forma din afară a vieții omenești a fost nimicită. Sărbătoarea Crăciunului și alte sărbători creștine sunt oprite. Viața religioasă tradițională este osândită ca să dispară. Măsuri de prigonire sau de constângere amenință pe orice om care nu poate să smulgă din inima sa credința în Dumnezeu.

Noi, creștinii din Suedia, cari ne bucurăm de deplină libertate a conștiinței, încercăm, în fața lui Dumnezeu, să ne înfățișăm ce'nseamnă a trăi fără sărbătoare creștină, fără biserică, fără cult public, de a nu putea intra în viața de creștin, de a muri fără nădejde. Să ne rugăm pentru frații noștri. Si-le întindem, în numele dragostei, o mână de ajutor, să le dăm daruri pentru întreținerea, mângâerea și apărarea lor.

In Elveția mai multe orașe au urmat pilda Genevei, și un număr de mari manifestări publice au fost organizate împotriva prigonirilor din Rusia.

(Va urma)

*) Le Christianisme au XX-ième Siècle Traducătorului).

Lacrimi de recunoștință

Școala și învățătorii de altădată.

de N. Verdeș Nenive

Județul nostru, Bacău se poate mândri cu mulți învățători destoinici, cari au luptat și au muncit o viață, pentru progresul școalelor primare. Pe frumoasa vale a Trotușului — dela distante de kilometrii — se văd în comuna Doftana ridicându-se, măreața și triumfătoarea biserică ortodoxă „Adormirea Maicei Domnului", precum și înălțătoarea clădire a școalei primare „Creditul Funciar Rural", *ambele zidite numai cu banii locuitorilor din această comună și din îndemnul a doi vrednici învățători*.—In anul 1905 August în 2, fostul Revizor școlar R. N. Grigorcea, trimite tuturor școalelor următoarea circulară: „Potrivit ord. cir. Onor Minister Nr. 4267, din 1 August 1905, veți face monografia ori istoricul școalei ce conduceți dela data înființărei ei, etc". Dosarul anului școlar 1904—5 al școalei primare Doftana, păstrează o copie după monografia acestei școli, scrisă în acel an de către actualul director al școalei. *Fiind corect scrisă și cu mult suflet, cei ce citesc, vor lăsa să cadă din ochii lor, două lacrimi de recunoștință pentru învățătorii ideali.*

Anul 1905. „Propunându-ne a aduce la cunoștință onor d-lui Ministru al Instrucțiunii Publice, monografia școalei din comuna noastră — Doftana — este pentru noi una din chestiunile cele mai frumoase și mai sigure, deoarece veteranul și primul învățător Gh. Dănilescu, care a pus bază acestei școli e încă în viață și în etate de 64 ani. A fost elevul Preotului Platon, institutor în Bacău — astăzi decedat — la care *a învățat în curs de nouă luni, două clase*, după care apoi, prin stăruința numitului preot, a fost numit învățător în această comună, cu ordin ministerial, în anul 1866.

Am trimis să poftească la școală pe veteranul dascăl Gh. Dănilescu, spre a-l chestiona de trecutul acestei școli și a venit bătrânul, fără multă insistență. Se simțea foarte măgulit în sufletul lui și-i citeai în ochi o bucurie nespusă, când am adus la cunoștință, că d-l Ministru ar dori să știe cum se învăța în școală în timpurile vechi de cine erau plătiți învățătorii și cât anume; ce cursuri se predau etc".—„Domnule Profesor—zice bătrânul—ascultă la mine ca să ți le spun toate de-a mănunțelul: După ce am învățat la Bacău două clase în nouă luni — că-mi plăcea cartea lucru mare, m'a trimes părintele Platon Dumnezeu să-l ierte că bun mai era! aici în sat ca Profesor".

—„E mult de atunci moșule?"

—„E hei! e cam mult! Dacă știi din cărți la 66 când a venit Domnitorul Carol în țară. *Dintr'ântâi școala era la mine acasă* și aveam 18 până la 20 de școlari. La început mă plăteau oamenii; aveam 20, 25 până la 30 lei bani vechi—cum era pe atunci pe care-i strângea vataful Niță. Mai pe urmă fiindcă-i venea greu să umble prin sat mi-a trecut în buget câte un galben pe lună. Și cum iți spun, școala era la mine acasă; mai târziu a mutat-o aici unde-i grădina d-tale—arată grădina școalei — că doară aici erau numa bordee de țigani și nu eră grădină cum ai d-ta, cu atâtea frumuseturi în ea. Aici între țigani a venit Măcărescu, care au stat doi sau trei ani — nu țin bine minte—apoi veni Pr. Chimescu și a funcționat 30 de ani. Eșind la pensie, veni Mironescu funcționând doi ani, iar după el d-stră.

Eu învățam pe băeți în școală puțină socoteală, abecedarul, iar geografia cât mă pricepeam și eu. Nicolae Lăzărescu, Gh. Țuștin etc. sunt școlarii mei. Eu nu aveam decât *două clase* și copii puțini și proști și tare mă necăjam cu ei!

Sub părintele Chimescu s'au făcut treptat, cinci clase. și așa cum îți spun".—

—„Mulțămesc moșule pentru osteneală".

—„Să trăești dragul moșului, n'ai pentru ce! Să scrii lui Domnu Ministru că te-ai întâlnit cu mine și că trăesc. Dacă cumva vine pe aici, și-o vrea să mă vadă să trimeți după mine căci eu viu".

—Bine moșule".

—„Rămâi sănătos domnule profesor!".

—„Mergi sănătos și-ți mulțămesc".

—„Să trăiți!"

N. VERDEȘ-NINIVE

Nebunia Roșie

Toată lumea se plânge la noi de scăderea prețului cerealelor, și pe drept cuvânt. Nu e numai plângere, ci o adevărată nenorocire pentru țara de care suferă toată lumea și care ridică nori grei în calea zilei de mâne. Mulți dintre cititori vori ști că în vremea din urmă pricină la scăderea prețului bucatelor a fost și vecina noastră dela răsărit. Rusia sovietică.

Decând bolșevismul, nebunia roșie cum i se mai spune, a pus stăpânire pe uriașa împărăție de odinioară, conducătorii bolșevismului, mulți evrei între ei, au pus gând să facă toată lumea bolșevică; să strice toate așezările de până acum a popoarelor, pentru această țintă în zece ani au cheltuit o groază de bani ținând agenți plătiți în toată lumea, cari să vestească învățătura lor, dar mai ales să prindă cât mai multe nemulțumiri în toate țările, și pe cele născute acolo să le mărească. La noi, în Bulgaria, în Grecia, în Austria, în Poloaia, în Cehoslovacia, în Anglia, in Asia și America banul bolșevicilor a ațâțat și a făcut mereu tulburări, ca și încăerări.

In vremea din urmă lumea s'a trezit cu altă armă de atac bolșevic: marea putere de cereale din Rusia au năpădit piețele din Europa și America, pe un preț cu mult mai mic decât acel în care se puteau vinde ale noastre. Urmarea a fost că prețul cerealelor a scăzut și mai mult. Ținta urmărită de bolșevici prin această zvârlire de ceriale în străinătate, era ca scăzând prețurile la noi și aiurea, oamenii să ajungă la ne mulțumire așa de mare încât să facă revoluție în toată lumea.

Și care ar fi fost urmarea acestei revolutii?

Ar fi ajuns toată lumea bolșevică?

Adică, mai bine decât este azi?

Am fi ajuns să cunoaștem și noi și alții binefacerile nebuniei roșii?

Cari sunt aceste binefaceri?

Vom începe cu cele din urmă. Rușii, pentru a putea trimite pe *nimic* atât cereale în toată lumea, au trebuit să le ia din *gura poporului său*. De zece ani în Rusia se fac rechiziții pe bucate mai sălbatice de cât tot ce s'a cunoscut în vremea războiului. Așa de sălbatice, încât țăranii își apără avutul cu toporul și cu coasa, ca în orice vremuri de urgie. Bucatele *răpite* pe nimic dela țărani bolșevicii le-au trimis pe piețele străine.

In țara lor se dă și acum pâne cu gramul: și numai la aceia cari sunt bolșevici. Pe ai lor îi flămânzesc, pentru ca să poată trimite bucate eftine în străinătate, să scadă prețurile și așa să-i asmuțe pe oameni la revoluție.

In Rusia au murit sute de mii de oameni de foame, în vreme ce bolșevicii trimiteau cerealele la străini. Și chiar acum vestesc gazetele că, în regiuni întregi din Rusia se așteaptă o foamete cumplită.

La așa bunătăți se putea aștepta lumea dacă ar fi căzut oamenii în capcana bolșevicilor odată cu scăderea prețurilor, toate satele noastre au început să țipe, iar în 1918 împotriva „domnilor". La atât au ajuns bolșevicii, pentrucă aceasta este una din poruncile nebuniei Roșii: „jos cu domnii," „Nu ne mai trebui, poruncitori". „Nu mai ascultăm de nimeni".

Așa s'a strigat și în Rusia trei—patru luni la începutul bolșevismului. Dar după aceea gurile cari strigau au fost amuțite. *Alți domni, alți poruncitori* s'au cocoțat deasupra și e bine să știm: așa se întâmplă în revoluții: *alți domni* ajung în frunte, căci revoluțiile pornesc cu alte rânduri, dar aici ajung toate. Și domnii cei noi cari au ajuns în Rusia, sunt mai sălbatici și mai sângeroși decât cei vechi. Țarul stăpânea cu cnutul, bolșevicii cu mitraliera și spânzurătoarea. Totdeauna domnii care se ridică din prostime și sărăcime sunt mai lacomi, mai cruzi mai neînduraturi decât cei vechi. Așa e legea lumii pentru pedepsirea acelor cari aci prind și spânzură: Să ajungă sub tiranie și mai grea.

Mulți din Ardeal știu ce a fost aici când cismarii și croitorii unguri și evrei au ajuns căpitenii de bande bolșevice stăpâne, pe urmă n'au cunoscut mila.

Nebunia roșie e dușmana lui Hristos. In Rusia se duce o luptă cumplită împotriva crucii și a bisericii. Se vede că dușmanii lui Hristos au ajuns la putere. Și tot omul să știe, că atunci când bolșevismul ar ujunge stăpânul lumii, nu *creștinii* ar fi în fruntea lui.

Creștinii ar fi robi, ca și în Rusia.

Nebunia roșie e o răsvrătire împotriva crucii lui Hristos.

I. AGÂRBICEANU

Citiți și răspândiți ziarul „CULTURA POPORULUI"

care a ascultat Scriptura și acum începe a predi a El stă cu totul sub puterea și întipărirea ei. De aceia, față de ceiace spune Iustin despre felul cum se făcea slujba și predica la creștinii cei vechi, Kleinert privește Epistola II a lui Clement ca înfățișarea la faptă a acelei vremi. Incheierea acestei epistole printr'o doxologie este pentru Kleinert o dovadă mai mult că avem a face cu o predică, fiindcă acesta e felul cum se încheiau predicile vechi și care deschideau astfel drumul spre rugăciunile care aveau să urmeze.

Pe temeiurile acestea Kleinert vede în această scriere o predică și în adevăr așa va părea cui o va ceti. El o socotește apropiată și de vremea lui adică avem în ea felul cum se predică în vremea ceia în Roma, unde se afla

Despre Secte

Cuvântul „insectă" cred că ne e cunoscut, căci se aplică la anumite vietăți.

Dar „insecte sufletești" n'am bănuit că ar exista.

O carte de curând apărută ne arată existența unor credințe, numindu-le, „secte" și dovedește că, cuvântul „Sectă", ar deriva din erezie.

N'ar fi nimic dacă s'ar reduce numai la o erezie. Insă ele se abat dela această direcție pretându-se la anumite sisteme de mijloace, care se aseamănă foarte mult cu ale insectelor.

Determinat fiind de aceste stări de lucruri, mă voi strădui ca să fac o comparație între „Secte" și „Insecte".

Pentru a ajunge la o concluzie, și a înțelege însemnătatea subiectului, e bine să ne amintim de proveniența și însușirea diferitelor specii de „insecte".

Aceste insecte se împart în două părți:

1). Folositoare și
2). Parazitare.

Natural, că nu voim să luăm fiecare specie de „insectă" în parte întrucât în articolul prezent, nu voim să facem insectologie. Și din punctul acesta de vedere ne reducem la aceste două însușiri importante.

Și ca subiectul să fie înțeles, vom spicui câteva însușiri ale unor insecte, ale acelora care se aseamănă foarte mult cu ale „Sectelor"

Unele „insecte parazitare sunt produsul naturii.

Altele sunt produsele neglijenții omului.

Și unele și altele sunt egale de periculoase.

De câte ori n'am auzit noi că pomii au fost distruși de omizi; de câte ori n'am auzit, că diferite locuri au fost bântuite de lăcuste etc..

Ce îngrijorare! Ce luptă s'a depus pentru distrugerea lor. Căci dacă nu s'ar fi luat măsurile pentru consecință, ravagiile lor ar fi fost mult mai mari.

Toate acestea ne-au vizitat fără voia noastră.

Dar din nenorocire, există și alte specii de paraziți care sunt produsele neglijenții omului.

Aceștia sunt și mai periculoși.

Noi am avut ocazie să trecem prin asfel de experiențe. Cine nu-și amintește de ravagiile făcute de aceșii paraziți, mai cu seamă în Moldova în timpul răsboiului.

Căci nu numai că ne sugeau sângele nostru, dar mai erau și purtătorii unui microb foarte periculos, care a costat viața multor cetățeni.—

Dar totuș, printr'o curățenie exemplară, omul poate să scape iute de ei. Insă există o specie foarte periculoasă, care se așează în diferite părți ale Corpului omenesc.

Aceștia sunt produsul neglijenții complecte, și ei se găsesc la mai puțini oameni. Prin curățenie nu se poate scăpa de ei, pentru că ei caută din răsputeri ca să se înfigă în pielea omului, căutând să i sugă vlaga.

Pentru distrugerea acestei specii, trebue un preparat special, care îi scoate la suprafață.

Făcând o comparație între „Secte" și „Insecte" vom vedea că ele sunt egale din toate punctele de vedere.—

După ce am văzut proveniența și felul de viață în mică măsură, ale câtorva specii de „insecte", acum să studiem chestiunea din punct de vedere sufletesc:

Apostolul Pavel ne spune în epistola către Efeseni că *Este un trup, un Duh, după cum și voi ați fost chemați la o singură nădejde a chemării voastre. Este un Domn, o credință un Botez. Este un Dumnezeu și Tată al tuturor care este mai pre sus de toți și care lucrează prin toți și care este în toți*" Efes. 4, 5—6.

Nici că se poate ceva mai frumos ca acest produs al Dumnezeirii, întruchipat în Domnul Hristos.

Astăzi, după 19 veacuri și ceva, stând și privind la această problemă, trebue să fim cu înfrigurare.

Ingerii vestitori, au spus la nașterea Mântuitorului Nostru Iisus Hristos: „*Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pre pământ pace, între oameni bună învoire*» (*Luca 2, 14*).

Pentru a înțelege însemnătatea subiectului, să luăm chestiunea din punct de vedere economic și național.

Și din punctul acesta de vedere să ne gândim nu mai departe, ci numai la cele 15—18 credințe creștine din Țara Românească; care fiecare „Sectă" în parte îl predică pe Dumnezeu, numai în cadrul restrâns al vederilor ei.

Ne întrebăm atunci; care este armonia sufletească în poporul nostru?

Pentru a cunoaște aceste „insecte" veninoase, otrăvitoare și distrugătoare din toate punctele de vedere, e bine să ne ocupăm puțin de proveniența și urmarea existenții lor.

Și atunci să putem face față acestor „insecte" parazitare, care ne distrug din punct de vedere moral, economic și național.

Domnul Hristos ne spune un cuvânt în Evanghelie după Matei:

„Iisus le-a pus înainte o pildă: și le-a spus că: *Impărația Cerurilor se aseamănă cu un om, care seamănă sămânță bună în țarina lui. Dar pe când dormeau oamenii, a venit vrăjmașii lui, și a semănat neghină între grâu și a plecat*» Matei 13-24-25.

Chiar din această expresie se înțelege, că din cauza neglijenții și a tembelismului nostru spiritual, dar nu numai al nostru (Românilor), ci al întregii creștinătăți, religiunea Creștină a putut să producă atâtea „Secte" (Insecte) care mai de care mai parazitară. Căci fiecare „Sectă" (Insectă) în

(Urmarea în pagina 4-a)

Persecuţiile din Rusia Sovietică

1. *Scrisoare din Geneva.*

Geneva nu rămâne, niciodată nepăsătoare când este vorba de dreptatea şi de ajutorarea celor prigoniţi. Mişcarea mare de indignare, împotriva persecuţiilor religioase din Rusia, care se ridică în Anglia şi se'ntinde în Franţa, s'a ivit şi la Geneva, în ultimile săptămâni ale anului 1929:

La 20 Decemvrie, în urma invitaţiunii Societăţii ruse din Elveţia, reprezentanţii tuturor Bisericilor creştine s'au întrunit la Ateneu, pentruca să asculte o conferinţă a Doctorului *Lodijenski*, despre cruzimele săvârşite contra creştinilor din ţara bolşevică. Pe zidurile sălii, tablouri, scoase din ziarul *Fără Dumnezeu*, izbeau privirile celor de faţă.

Foarte bine documentat Dr. Lodijenski, colaboratorul d-lui *Th. Aubert*, prezidentul *Înţelegerii Internaţionale contra Internaţionalei III*, a zugrăvit, în faţa ascultătorilor săi, starea înspăimântoare a Bisericilor din Rusia Ceice sufăr nu sunt numai membrii Bisericii ortodoxe ; credincioşii tuturor confesiunilor: catolici, protestanţi, fără a mai vorbi de Evrei şi Mahomedani, sunt prigoniţi, chinuiţi, cu o cruzime care reaminteşte persecuţiile din vremea lui Neron sau Caligula, sau grozavele cruzimi ale Inchiziţiei.

Dela ţăranii germani, cari au izbutit să fugă din Rusia, aflăm istorisiri de fapte înspăimântătoare, necunoscute până acum.

Temple, biserici, moschee sunt închise sau prefăcute în localuri de desfrâuri sau în cluburi comuniste. Preoţii, cari n'au dreptul la locuinţă, mor de foame şi de mizerie. Nu numai învăţământul religiunii este oprit, ci în şcoli, copii sunt învăţaţi să supravegheze şi să însemne pe camarazii lor cari ar da dovezi de religiozitate.

In înspăimântorul câmp de concentrare din insula Solovki mii de mucenici mor în chinuri nespuse.

Organizaţia celor „Fără Dumnezeu“, lucrează — prin toate mijloacele, presă, învăţământ, legislaţie, — ca să distrugă orice idee de religiune şi să ucidă sufletul omenesc, pentru a forma o naţiune de atei şi materialişti. Aceasta'i o adevărată cruciată în contra religiunii. După ce Dr. Lodijinski şi-a isprăvit conferinţa, Arhiepiscopul Orlov, în faţa unui mic altar improvizat, a slujit un *Parastas* pentru cei căzuţi în persecuţii.

In aceiaş seară, — la Londra, în marele *Hall-Albert*, în faţa unei mulţimi de 8000 de persoane, — s'a ţinut adunarea de protestare organizată de „Comitetul creştinesc de protestare“ şi care a fost prezidată de Lordul Glasgow.

D. Th. Aubert, prezidentul Înţelegerii Internaţionale contra Internaţionalei III, părintele *Gough*. Dr. Hertz, mare-rabin al Angliei şi feluriţi reprezentanţi ai tuturor Bisericelor, au luat cuvântul şi au vorbit despre organizarea unei cruciate de apărarea libertăţii credinţii în Rusia şi despre solidaritatea creştină.

De atunci, se ştie, mişcarea s'a întins la Paris, unde, în sala Wagram, s'a ţinut o mare adunare de protestare prezidată de pastorul deputat, Soullier.

De altfel, lupta dezlăţuită se'ntinde şi totul ne îngăduie de-a nădăjdui că ea va lua formele unei organizaţiuni internaţionale. Geneva se pregăteşte să aibă o mare manifestare publică în primele săptămâni ale anului. Nenorociţii creştini din Rusia sunt, în sfârşit, auziţi, după ani de prigonire ! Este timpul ca un mare val spiritual să ridice creştinătatea, că cei cari cred în Dumnezeu se'njungă la lupta pe moarte (căci la aceasta năzuesc Sovietele) între o lume fără Dumnezeu, cufundată în întunericul materialismului şi lumea care'i aparţine încă şi'n care străluceşte o rază din Lumina Sa.

Trebuie, cum spunea şi prezidentul Înţelegerii Internaţionale „ca credincioşii să arate o tărie mai mare ca aceia a duşmanilor, ca credinţa lor să fie mai puternică decât necredinţa bolşevicilor“.

„Victoria, prin care lumea va fi biruită, este credinţa voastră“.

* * *

Ca o întregire la acest articol, dăm aici traducerea a câtorva declaraţiuni mişcătoare, a unui pastor din Rusia, după *Protestantische Rundschau*, din Berlin, Ianuarie 1930 :

„Timpul pe care-l trăim este aspru şi'ntunecos. Noi ştim că el trebuia să vina. Când începem să desfăşurăm firele din care este ţesut, noi putem să urmărim pe fiecare din ele de-alungul veacurilor. Acest timp este soarta noastră, neîndurat în complexitatea sa de cauze şi de efecte.

Dar este deasemeni o cârmuire a lui Dumnezeu. Dumnezeu este desigur, aşezat pe scaunul său de ţesător şi ţese gândurile sale bune şi îndurătoare. Noi rămânem liniştiţi şi aşteptăm. In acest timp, este greu de trăit şi mai greu încă de lucrat într'un asemenea timp.

„Este greu de trăit. Noi suntem socotiţi ca un element nefolositor şi vătămător şi lipsiţi de toate drepturile. Nu putem fi membrii nici unei societăţi de consumaţie naţională sau comunală ; n'avem nici o parte la trebuirile publice ; suntem îndepărtaţi dela toate drepturile cetăţeneşti ; avem de îndurat foarte multe sarcini şi impozite. In timp ce un lucrător sau un funcţionar nu plăteşte, după salarul său, decât o chirie lunară dela 10 la 85 Kapeici pentru un metru pătrat de suprafaţa locuinţii, un pastor, ori care ar fi venitul său, este obligat să plătească, pentru aceiaş suprafaţă, dela 2 ruble şi 15 Kapeici până 6 ruble şi 45 Kapeîci.

Nici-un cleric nu poate îndeplini, vre-o funcţie publică, nici un copil de preot nu-i admis într'o şcoală superioară. Este greu de trăit şi mai greu încă, de muncit. Orice religiune este izgonită din viaţa publică. Ea este oropsită în biserici şi'n casele particulare.

Suntem autorizaţi încă de-a predica Evanghelia la adulţi în biserici, însă nu la copii. Şi foarte adesea, cei mari se tema de-a veni la Biserică, căci sunt ameninţaţi să nu mai mănânce nici o pâine dela Stat, dacă fac dovadă de sentimente religioase.

S'a putut întâmpla, în timpul din urmă, că o ceată, de membri ai Bisericii, de altfel oameni de treabă, să înceteze de a mai lua parte la administrarea parohiei, de frică de a nu-şi perde funcţia şi pânea. Este greu de-a munci : ura contra lui Hristos este mare, şi frica oamenilor sporeşte printre eredincioşi.

„Gândul ne chinuie că nu suntem în stare pentru a ne mântui, într'un asemenea timp, credinţa pe care Dumnezeu a pus-o în noi. Binecuvântat să fie, deci, oricine ne întăreşte mâinile trudite şi genuchii subrezi, care nu se mulţumeşte de-a îndemna să rămână închise, pentrucă Dumnezeul nostru vine, desigur, cu ajutorul său, însă care ne- aduce, deasemeni, din nou, dovada simţită a dragostei sale frăţeşti“.

* * *

2. Sub semnătura lui *Peter Iustus, die Clarisliche Welt* din 4 Ianuarie a. c. ne dă amănunte mişcătoare despre viaţa din Rusia, aduse de coloniştii germani cari după multe suferinţe au putut să scape din iadul sovietic.

Aceştia sunt martori oculari, cari povestesc ceiace au văzut în satele lor. Se ştie că unul din scopurile urmărite de comuniştii ruşi este distrugerea religiunii. Nu dintr'o singură lovitură, ci în chip treptat, Bisericile au fost, dela 'nceput, declarate ca propietatea Statului şi stăpânirea lăsată parohiilor. In schimb, acestea aveau de plătit un impozit. Suportabil la 'nceput, el devine, din ce 'nce mai mult, copleşitor, până ce depăşeşte puterile parohiilor. Când ele nu mai pot plăti, sunt expropiate de bisericile lor, cari sunt prefăcute în muzeu sau în club comunist. Fără silnicie, desigur. Acelaş lucru se 'ntâmplă cu clericii. Sunt împovăraţi cu impozite din ce în ce mai mari, până ce nu mai pot să-şi practice misiunea lor.

Dacă se plâng Guvernului Central, li-se răspunde :

„Sunteţi un element nedorit şi vă vom scoate afară“—nu cu Knutul ci cu rubla.

Şcolile de duminecă sunt oprite; nici un învăţământ religios nu trebue să fie predat copiilor mai mici de 18 ani. Cine are o funcţie în Biserică (fie acela şi (corist) pentru dreptul de vot. Insă a fi lipsit de acestea, înseamnă a fi lipsit de pâne. Nici un membru al unui sindicat profesional (şi orce funcţionar) nu trebue să intre în vre-o biserică. Orice adunare într'o casă particulară, pentru cetirea Bibliei sau rugăciune, este oprită cu ultima stricteţă. Săptămâna de cinci zile, cu ziua de odihnă se deosebeşte pentru fiecare categorie de lucrători,—a desfiinţat Duminica. Cine şi declară religiunea nu poate să mai găsească nici lucru, nici pâne El nu poate să'mplinească nici-o funcţiune, nici să câştige, nimic să cumpere.

La şcoală, învăţătorii, ca şi toţi ceilalţi membrii ai sindicatelor profesionale, trebue să lupte cu energie, pentru Revoluţie şi împotriva Religiunii şi să facă, printre şcolarii lor, o propagandă antireligioasă activă. Învăţătorii din coloniile germane nu s'au grăbit la aşa ceva. Atunci, unul după altul, cei mai evlavioşi, au fost concediaţi. Dela învăţătorul de şcoală primară şi până la profesorul de şcoală înaltă, toţi trebue să fie supuşi, dintr'un timp în altul, la un examen politic. Una din primele întrebări este acestea : „Crezi în Dumnezeu“? Dacă răspunsul este afirmativ, întrebatul este dat afară. Scos din sindicat, el îşi perde locul şi pânea.

In sate, viaţa devine de nesuferit. După planul, celor „cinci ani„, început în Octombrie 1928, toată plugăria rusească trebue să fie colectivizatătă în 1933. Adică nu trebue să mai existe exploatare agricolă individuală, ei numai exploatări colective, „fabrici de grâu“.

Ca şi'n industrie, unde niciun lucrător nu trebue să mai aibă atelierul său, ci trebue să lucreze, în comun ; la fel şi ţăranii trebue să se grupeze în colectivitate, pentru a exploata împreună mari ferme. Insă acestea nu-s decât un început. Scopul este „Comuna“, deplina comunitate a averilor tutror participanţilor, sau „ce-i al meu“ şi „ce-i al tău“ nu vor mai exista, nu numai în ceiace priveşte pământul, instrumentele, mijloacele de exploatare, ci încă în ceiace priveşte casa, gospodăria, îmbrăcămintea, patul şi chiar femeia şi copilul.

O comunitate de viaţă fărăDumnezeu, fără credinţă, fără obiceiuri, fără morală. In „Comuna sătească“ nu sunt primiţi decât acei cari renunţă la Dumnezeu şi Biserică... Desigur, satele germane au rezistat acestui sistem. Atunci s'a întrebuinţat, deasemeni, politica neîndurată a impozitelor. Ţăranii cei mai avuţi au fost impuşi la taxe pe care nu le-au putut plăti.

După o păsuire scurtă, impozitul rămânea neplătit, se mărea de cinci ori, cu ordin de plată în trei zile. După aceia se scotea la licitaţie tot ceiace poseda „nesupusul“: vite unelte (agricole), case şi mobile. Adjudecătorul era de obicei comuna sovietică, cu un preţ care nu se ridică nici la a zecea parte din sumă. Cu'ncepere din august 1929, acest sistem a încetat şi toate averile au trecut direct la comună. Cât priveşte pe ţăranul despoiat, era aruncat în stradă, cu femeie şi copii şi era silit să părăsească satul natal.

Coloniştii, de origină germană, s'au hotărât să se expatrieze. Urmarea articolului ne povesteşte calvarul pribegiei. Tot ceiace le-au mai rămas cei mai îndrăzneţi, vând pentru o bucată de pâne şi vin la Moscova cerându-şi paşaportul, ceiace li se refuză. Cu toate acestea, numărul lor creşte. Gara din Moscova le este interzisă ; o parte trag în apropierea gării, cu puţinul ce l-au putut salva, aşezându-se într'o pădure. Sunt până la 13.000, tremurând de frig şi răbdând de foame.

Unul dintre aceşti nenorociţi, căruia i s'a luat totul, şi care a plecat la drum cu femeia şi copii, scrie următoarea scrisoare:

„Fără patrie şi bani, voim să murim cu toţii. Voim să mergem la Moscova, să poposim în păduri şi să aşteptăm. Dacă omenirea are nevoe încă de martiri pentru credinţa lui Hristos, noi ne vom da viaţa, cum deja neam dat fără murmur, tot ceia ce avem. Dumnezeu să ne ajute. Rugaţi-vă pentru noi, de şi noi nu suntem descurajaţi de suferinţă. Noi nu suferim singuri. Sunt cari au murit, alţii au înebunit. Creştinii sunt prigoniţi cu asprime. Dumnezeu să fie lăudat, cu toate acestea, în veci. Dacă trebue să murim cu copii noştri, cântaţi pentru noi, în inimile voastre, un cântec de jale. Este cea din urmă rugăminte a noastră“.

Sunt reţinuţi în Rusia, cu tot paşaportul care li s'a eliberat, în urma intervenţiilor din străinătate. La 15 noembrie, 230 din ei, printre cari cei mai mulţi intelectuali, au fost arestaţi şi trimişi în Caucaz. La 18 Noembrie, guvernul hotărăşte a trimite pe coloniştii în Siberia şi'n Ukraina ; familiile au fost risipite, copiii despărţiţi de părinţii lor, 600 de bărbaţi, cari au încercat să se opună, au fost aruncaţi în închisorile din Moscova. 8000 de aceşti oameni sărmani au fost îngrămădiţi, unii peste alţii, în vagoane de marfă (foarte mulţi deja îşi plătiseră paşaportul), şi îndreptaţi spre Siberia, ghicind în ce condiţiuni.

Aceste transporturi au încetat, în sfârşit, la 25 Noembrie, sub presiunea guvernelor străine, şi cei 5.000 cari au mai rămas încă, au fost autorizaţi să plece, fără nici un ban, spre necunoscut. Aceste colonii, de origină germană, stabilite în Rusia de 150 ani, numără aproape 1.000.000 de oameni, şi apelul lor după ajutor începe să mişte lumea cilivizată întreagă.

Alianţa evanghelică universală
Comitetul secţiunii Franceze
47, str. Clichy, Paris (IX).

PENTRU RUSIA.

In faţa tuturor durerilor şi suferinţelor ce'ndură Rusia, la care se adaugă prigonirile îndreptate contra credincioşilor şi contra tuturor Bisericilor creştine, şi care între tot ceeace au cunoscut veacurile trecute, noi ne simţim mişcaţi în adâncul cel mai mare al fiinţei noastre.

Dar aceasta nu pentrucă noi suntem fără putere şi că trebuie să fim nesimţitori ! Ne rămâne puterea rugăciunii...

Strigăm lui Dumnezeu pentru ajutorul celor prigoniţi.

„Să ne aducem aminte de acei cari sunt în lanţuri, ca şi cum noi am fi închişi cu ei“.

Nu înseamnă că facem politică când ne rugăm pentru acei cari sunt chinuiţi şi mor de frig, foame şi rău tratament. Din inimile, casele şi templele noastre, să se ridice, către Părintele familiei omeneşti, rugăciuni fierbinţi şi stăruitoare pentru această nefericită Rusie.

Pentru Comitetul Alianţei evanghelice
secţia franceză
Preşedinte,
F. CHRISTOL

* * *

3). D-l Proşanov, unul dintre capii însemnaţi ai protestantismului din Rusia, în timpul călătoriei sale făcută de curând în Europa, a arătat cum protestantismul a înaintat în ţara Sovietelor.

Creştinii evanghelici numără la 6.000 de comunităţi şi câteva milioane de credincioşi răspândiţi în toată Rusia.

Baptiştii ruşi sunt, deasemeni, numeroşi. Ceeace este mai vădit, este spiritul care însufleţeşte pe toţi aceşti creştini.

Biserica ortodoxă n'are o atitudine duşmănoasă, ci dimpotrivă. Informaţii din izvor sigur, ne aduc numeroase pilde de conlucrare între adepţii feluritelor credinţe. Un preot din guvernământul Cernicov, la o întrunire a ortodocşilor şi a baptiştilor, a spus : „Fraţilor, timpul este rău ales pentru discuţii şi rivalităţi ; noi trebuie să rivalizăm, nu în duşmănie, ci în dragostea creştină“.

In urma acestui apel, a fost încheiată o înţelegere între ortodocşi şi baptişti pentru ca să se ajute.

De altfel, lucru curios, un Comitet : afost alcătuit din care fac parte Ortodocşi, protestanţi, musulmani şi sionişti. Membrii săi au publicat următoarea declaraţie :

„Cu toţii suntem fraţi, pentrucă toţi credem în Dumnezeu, oricare ar fi deosebirea noastră în felul de-al adora“.

Şi autorul încheie studiul său prin aceste cuvinte : „Rusia întreagă a fost împărţită în două tabere : pentru Dumnezeu şi'mpotriva lui Dumnezeu“.

(Le Christianisme au XX-e siècle(2, 9 şi 23 Ian. 1930,

* * *

4) Ziarul *Trud* scrie :

„Religiunea este prigonită fără 'ncetare şi va continua să fie. In Moscova erau 675 de biserici şi n'au mai rămas decât 287. Au fost închise, în 1928, în U. R. S. S., 545 de „hoteluri particulare“ ale lui Dumnezeu.

In 1929, au fost închise 579 până'n luna lui August ; vor fi 1.000 de închis până la 1 Ianuarie 1930.

„Cluburile, şcolile, bibliotecile comuniste ocupă, în prezent, locuinţele lui Dumnezeu.

„Clopotele jelesc cu tristeţe, însă nu se face şi nu se va face nici-o îngăduinţă“.

Pravda afirmă că măsurile luate pentru a împiedica sărbătorirea Crăciunului au fost încununate de izbândă. Autorităţile, în deosebi, au închis numeroase biserici. Insă ziarul sovietic aminteşte, în acelaş timp, că Crăciunul trebuia să fie sărbătorit de un număr restrâns de locuitori. Cea mai mare parte sărbătoreşte după calendarul vechi.

(Va urma)

Librăria
„PRINCIPELE CAROL“
Inzestrată cu toate materialele de scris şi citit, bune şi ieftine,
IN MIJLOCUL ORAŞULUI
Curtea Bisericii „Kalenderu“
STR. DOAMNEI 18 BUCUREŞTI 1

PENTRU BISERICI
LUMÂNĂRI BUNE DIN CEARĂ CURATĂ
Se găsesc de vânzare la
FABRICA DE LUMANARI
OCHIUL LUI DUMNEZEU
IOAN GH. NICOLAU
Strada Căpitan Gh. Preoţescu No. 18
BUCUREŞTI

La Ad-ţia ziarului „CULTURA POPORULUI“ strada Regală No. 16 Bucureşti, I se află de vânzare următoarele lucrări literare, datorite scriitorului **Vasile Militaru**:

1). **Stropi de Rouă**, poezii, 35 lei ex.
2). **„Fabule“** 60 „ „
3). **„Doina“**, poemă în versuri, 20 „ „
4). **Graur cel nesocotit**, poveşti 10 „ „

Se poţ trimite prin poştă, contra-cost, adăogându-se 20 lei porto.—

La Administraţia Ziarului
CULTURA POPORULUI

Se află de vânzare CARTEA
PATRIE ŞI NEAM
de D-L PROFESOR UNIVERSITAR
MARIN ŞTEFĂNESCU

Costul 40 Lei exemplarul
Se expediază contra cost trimis prin Mandat Poştal

Loteria CULTUL PATRIEI
CÂŞTIGURI DE 3.000.000 LEI.— (Trei milioane lei)
Costul unui bilet 20 lei
Biletele se află de vânzare la Magazinul G. Apostoleanu, Casă fondată în anul 1853, în Bucureşti Calea Victoriei, 26 şi la Administaţia Ziarului „Cultura Poporului“ din Strada Regală No. 16 precum
şi la Sediul Asoc. CULTUL PATRIEI Str. Cobâlcescu, 2 A.
TRAGEREA IREVOCABILĂ LA **16 Iulie 1931**

parte, trebue să aibă casta ei aparte, cu trântori respectivi.

Dar, din nenorocire, am avut ocazie să fac experienţă cu însăşi pielea mea, cu o specie de paraziţi din cei mai periculoşi, distrugându-te din toate punctele de vedere. Şi această specie, este patronată de „Secta“ *Adventistă*.

Această „Secţă“ (insectă) a fost importată în ţara Românească de un parazit compromis din punct de vedere moral, şi, înfipt în sufletul nostru de un alt con-naţional al său:

Odată introdusă în ţara Românească, au început să interpreteze anumite texte din Sf. Scriptură, cum că numai Dumnealor ar avea dreptul acesta să îngădue posibilitatea intrării în „Impărăţia Cerurilor“, aşa după cum face fiecare „Secţă“ (insectă) în parte.—

In decursul timpului fără să bag de seamă, mă pomenesc cu o droae de paraziţi, care şi-au înfipt ventuzele diavoleşti în sufletul nostru şi sugându-ne vlaga prin vreo 23 (două zeci şi trei) de sisteme diavoleşti.

Această specie de paraziţi fiind foarte periculoşi şi neputând scăpa de ei prin forţe mici, ca şi cei dintâi care i-am amintit mai sus, că nu te poţi scăpa de ei decât numai printr'o alifie specială. Tot aşa şi cu aceştia.

Insă alifia lor este de o altă natură: *Adevărul*..

Sprijinindu-mă pe Adevăr m'am luptat din răsputeri ani de-a-rândul, ca să le pot scoate ghiarele împlântate în pielea mea.

Dar mi-a fost imposibil.

Văzându-mă pus într'o imposibilitate şi ne mai având altă cale posibilă de-a mă scăpa de aceşti paraziţi periculoşi, am scos o carte[1], în care arăt provenienţa şi existenţa lor parazitară cu care din nenorocire am avut ocazie să fac experienţă cu însăşi pielea mea într'un interval de 23 de ani.

Incepând a-i freca cu această alifie, au început să pice tocmai ca paraziţi.

Dar totuşi profitând de tembelismul nostru spiritual, depun toate sforţările de-a se împlânta cu mai multă sete în sufletul fraţilor noştri.

Şi după cum de „insectele parazitare“ sus amintite nu se poate scăpa omul singur chiar statul intervine pentru stârpirea acestor „insecte“.

Acelaş lucru cred că este necesar, ca să punem cu toţi mâna să ferim pe fraţii noştri de flagelul acesta diavolesc.

Trebue să ne gândim serios dacă această „insectă parazită“ cu întreg sistemul ei şi cu conducătorii ei din Ţara Românească, mai pot dăinui în ţara noastră...

C. OUATU

[1]). *„Cine sunt şi ce urmăresc Adventiştii“? Care se găseşte la toate librăriile mai importante din Ţară precumşi la „Cultura Poporului“. Costul este 50 lei.*

GLUME

Doi învăţaţi întâlnesc odată pe un cioban care suia oile la munte. Unul din ei ca să ia peste picior pe cioban (să-şi bată joc de el) îl întreabă :

—„De unde, cum, cîte?“

Iar ciobanul care era foarte isteţ nu stătu mult pe gânduri şi răspunse :

—„De la văi, la munte
Toader şi cinci sute !“

* * *

Un om prăşia cu o femeie. Un trecător le zice :

—„Bună ziua omule cu femeia!“ Dar femeia atunci răspunse.

Bagă de seamă omule, că nu e omul cu femeia sa, căci mama acestui om e soacra mamei mele“.

Cine erau cei doi lucrători?

Măgarul călare pe cal.

Odată un moşier fudul trecea călare pe un cal de soi bun. Invăţătorul satului venia dimpotrivă, călare pe un biet măgar.

Moşierul ca să umilească pe învăţător îl întrebă cu glas tare:

—„Cum mai merge măgarul D-le învăţător?“

—„Cum să meargă : Călare, D-le, călare pe cal!“

INFORMAŢII

Numărul de faţă a fost imprimat cu articole rămase dela vechea conducere

La începutul lui Noemvrie d. *M. Sadoveanu* a fost sărbătorit pentru împlinirea a 50 de ani de vârstă. Cu acest prilej— scriitorul *Cezar Petrescu* scrie, în ziarul *Curentul*, despre însemnătatea d-lui Sadoveanu pentru scriitorii mai tineri : „Ne-a scos de la cafenea şi ne-a trimis în viaţa cea mare şi puternică, asemeni fluturilor, ca să căutăm acolo substanţa cărţilor noastre, nu în vane dispute estetice între un şvarţ şi un trabuc, un cancan şi o învârteală“.

Nu se citeşte.— Intr'un număr din *Adevărul*, medicul care iscăleşte *Dr. V*, scrie că, după ştiri date de curând, ar fi la noi 15.000 de biblioteci sătesti. Lucru foarte îmbucurător. Dar mai puţin îmbucurător e faptul că, deşi avem biblioteci, ele stau cu foile netăiate. Nu se citeşte. La aceste arătări, răspunde acum altcineva, cu numele *Solitar*, în *Adevărul* dela 8 Noem. a. c. Acesta spune că cerem dela ţărani prea mult. 1. El e copleşit de nevoi şi nu-i arde de citit. In aceasta, el nu vede folos. 2. Trebuie văzut ce cuprindeau bibliotecile, fiindcă de multe ori se aduc cărţi pe care ţăranul nu le poate citi. Intr'un loc a venit odată un profesor de universitate şi le-a vorbit ţăranilor despre : „Ereditate, cu un grai cu care ţăranii nu-l puteau înţelege. 3. Ce să poftim dela ţărani să citească, dacă nici orăşenii nu citesc? Aceştia mai poftesc să le dai să citească pe gratis. Ei socotesc că fac unui autor o cinste dacă îi ceri să citească vreo carte a lui. De cumpărat nu cumpără, şi atunci să mai cerem ţăranilor să citească?

Cum creşte tineretul.—D. *N. Iorga* scrie în *Neamul Românesc* (26 Oct. a. c.) că tineretul nostru „creşte în cultul porcăriilor argheziene“, adică citind de zor şi admirând ce scrie d. *Teodor Arghezi*.

Muncă ruinătoare.— Munca ştim că e ziditoare, nu ruinătoare. Totuşi d. N. Iorga numeşte astfel „munca“ politicianilor noştri, fiindcă e muncă pentru dânşii, iară pentru ţară o ruină (*Neamul Românesc*, 22 Oct. a. c.).

Munca lipsă la chemare— Incetinirea ritmului muncii noastre naţionale tocmai în momentul când el trebuia înteţit cu înverşunare, cu disperare, va figura în istoria acestui neam ca cea mai mare între toate crimele generaţiei noastre.

N. IORGA
în Neamul Românesc din 26 Oct. 1930

Iar furare de nume.— După cum citim în *Neamul Românesc* din 16 Oct. a. c., d-ra *Iohana Maurer* vrea să-şii zică *Mureşanu*. Dar Românii cu acest nume nu au nimic de zis? Era odată, cu acest nume un profesor de pictură la Iaşi.

Tot acolo, citim că *Ionel L. Starck* vrea să-şii zică Ionel Jianu, iar *Raul Weinstein*, *Raul Vişan*. Ce zici Părinte Vişane din Gorj, cel cu cartea : *Urmând pe Domnul?* Nu protestezi la ministerul de Justiţie?

Se dă goană după nume româneşti:

Tipografia Sfintei Mânăstiri „Cernica“ judeţul Ilfov România